

Besluit

gedragstoezicht
financiële
ondernemingen

Bgfo

8

Verwerkte publicaties

bron	Naam
Stb. 2006, nr. 520	Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen
Stb. 2006, nr. 662	Besluit implementatie kapitaalakkoord Bazel 2
Stb. 2007, nr. 407	Besluit Gereguleerde Markten
Stb. 2007, nr. 520	Transparantie van beleggingsverzekeringen, provisietransparantie bij complexe producten, krediet-reclame en vakbekwaamheid
Stcrt. 2008, nr. 65	Tijdelijke regeling MiFID
Stb. 2008, nr. 210	Besluit gedekte obligaties
Stb. 2008, nr. 283	Implementatie richtlijn nr. 2007/16/EG (definities in de ICBE-richtlijn) de Uitvoeringsverordening MiFID (EG) nr. 1287/2006
Stb. 2008, nr. 305	Uitvoeringsbesluit Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme
Stb. 2008, nr. 546	Besluit inzake provisietransparantie
Stb. 2008, nr. 581	Reparatiebesluit Wft
Stb. 2009, nr. 79	Inwerkingtreding art. 58 Bgfo
Stcrt. 2009, nr. 87	Lijst met minimaal te bewaren gegevens zoals bedoeld in artikel 35, lid 5, Bgfo
Stb. 2009, nr. 401	Kostentransparantie complexe producten en hypotheek en verbod op bonusprovisies voor aanbieders en bemiddelaars ("Bgfo 2")
Stb. 2009, nr. 437	Besluit ter implementatie van de richtlijn betaaldiensten
Stb. 2009, nr. 458	Inwerkingtreding "Bgfo 2"
Stb. 2009, nr. 524	Wijzigingsbesluit financiële markten 2010
Stb. 2010, nr. 801	Wijzigingsbesluit financiële markten 2011
Stb. 2010, nr. 888	Besluit introductie premiepensioeninstellingen
Stb. 2010, nr. 806	Besluit beheerst beloningsbeleid
Stb. 2011, nr. 144	Besluit vereisten aan de pensioenbewaarder
Stb. 2011, nr. 247	Besluit implementatie richtlijn consumentenkrediet
Stb. 2011, nr. 180	Wijziging Besluit documentatie vennootschappen
Stb. 2011, nr. 323	Besluit implementatie herziene elektronisch geld richtlijn
Stb. 2011, nr. 358	Besluit implementatie herziene richtlijn beleggingsinstellingen
Stb. 2011, nr. 515	Wijzigingsbesluit financiële markten 2012
Stb. 2011, nr. 673	Besluit implementatie richtlijn elektronisch geld
Stb. 2012, nr. 695	Wijzigingsbesluit financiële markten 2013
Stb. 2013, nr. 293	Implementatiebesluit AIFM richtlijn
Stb. 2013, nr. 525	Implementatiebesluit Fico I richtlijn
Stb. 2013, nr. 536	Besluit examenbank en informatiesysteem beroepskwalificaties
Stb. 2013, nr. 303	Implementatiebesluit richtlijn en verordening kapitaalvereisten (CRD IV)
Stb. 2014, nr. 524	Wijzigingsbesluit financiële markten 2015
Stb. 2015, nr. 250	Besluit implementatie richtlijn buitengerechtelijke geschillenbeslechting consumenten
Stb. 2015, nr. 295	Besluit aanzetten van cliënten met beleggingsverzekering tot het maken van een weloverwogen keuze
Stb. 2015, nr. 162	Besluit Huisvestingswet 2014 en Woningwet (Stb. 2015, 249)
Stb. 2015, nr. 350	Besluit uitvoeringswet richtlijn jaarrekening
Stb. 2015, nr. 308	Implementatiebesluit richtlijn en verordening solvabiliteit II
Stb. 2016, nr. 97	Implementatiebesluit wijziging richtlijn icbe's
Stb. 2016, nr. 98	Wijzigingsbesluit financiële markten 2016
Stb. 2016, nr. 266	Besluit implementatie richtlijn hypothecair krediet
Stb. 2016, nr. 354	Algemeen besluit erkenning EU-beroepskwalificaties
Stb. 2016, nr. 506	Besluit uitvoering van de verordening centrale effectenbewaarinstellingen
Stb. 2017, nr. 117	Besluit uitfasering pensioen in eigen beheer en overige fiscale pensioenmaatregelen
Stb. 2017, nr. 243	Implementatiebesluit richtlijn betaalrekeningen ¹
Stb. 2017, nr. 190	Wijzigingsbesluit financiële markten 2017
Stb. 2017, nr. 300	Besluit uitvoering verordening marktmisbruik
Stb. 2017, nr. 447	Besluit implementatie verordening essentiële-informatiedocumenten
Stb. 2017, nr. 400	Besluit uitvoering verordening financiële benchmarks
Stb. 2017, nr. 513	Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014

¹ Artikel III van het Implementatiebesluit richtlijn betaalrekening (Stb. 2017, nr. 243) bepaalt dat alleen art 86ia Bgfo in werking is getreden. De overige bepalingen treden op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip in werking. Dit inwerkingtredingsbesluit is nog niet gepubliceerd (*red*).

Inhoudsopgave

Hfdst.	Titel	pag.	Hfdst.	Titel	pag.
1	Inleidende bepalingen	7	8.1.7.	Informatieverstrekking in het kader van een overeenkomst op afstand	225
1.1.	Definities	7	8.2	Overige bepalingen met betrekking tot zorgvuldige dienstverlening	236
1.2	Bijzondere bepalingen	26	8.2.1.	Verplichting tot inwinnen van informatie door beleggingsondernemingen en financiële dienstverleners	236
2	Vakbekwaamheid van medewerkers	34	8.2.2.	Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:25, eerste lid, 4:25a, eerste lid, en 4:25b van de wet	243
2.1.	Bewijzen van vakbekwaamheid	36	8.2.3.	Provisies inzake overeenkomsten betreffende betalingsbeschermers, complexe producten, hypothecair krediet en uitvaartverzekeringen die zijn aangegaan voor de inwerkingtreding van artikel 86c	282
2.2.	Exameninstututen	46			
2.3	Centrale examenbank	50			
2.4	Informatiesysteem inzake beroepskwalificaties	51			
2.5	Doorberekening kosten	53			
3	Betrouwbaarheid	55			
4	Integere uitoefening van het bedrijf	60	9	Meldingsplichten	290
4.1.	Beleggingsinstellingen, icbe's, hun beheerders, hun bewaarders, en pensioenbewaarders	61	9.1	Melding wijzigingen door financiële ondernemingen	290
4.2.	Beleggingsondernemingen	65	9.1.0.	Afwikkelondernemingen	290
4.3.	Financiële dienstverleners	66	9.1.1.	Beheerders van beleggingsinstellingen en beheerders van icbe's	291
5	Beheerste uitoefening van het bedrijf	68	9.1.2.	Beleggingsondernemingen	297
5.1.	Algemene aspecten van de bedrijfsvoering	68	9.1.3.	Collectieve vergunninghouders	302
5.2.	Gedragsaspecten van de bedrijfsvoering	80	9.1.4.	Financiële dienstverleners	302
			9.1.5.	Verzekeraars	305
			9.2	Meldingsplicht accountant	306
			9.3	Instemmingsvereiste centrale tegenpartij	307
6	Uitbesteden van werkzaamheden	109	10	Aanvullende regels betreffende aanbieden	310
7	Klachtenafhandeling	118	10.1	Beleggingsobjecten	310
7.1.	Interne klachtenprocedure	119	10.2	Krediet	312
7.2.	Aangewezen geschilleninstantie	107	10.2.1.	Precontractuele informatie inzake krediet	315
8	Zorgvuldige dienstverlening	133	10.2.2.	Verplichting tot inwinnen van informatie en ten hoogste toegelaten kredietvergoeding	321
8.1	Informatieverstrekking	133	10.3	Rechten van deelneming in een beleggingsinstelling	326
8.1.1.	Inleidende bepaling	134	10.3.1.	Regels voor beheerders van beleggingsinstellingen, beleggingsinstellingen en bewaarders van beleggingsinstellingen	326
8.1.1a	Cliëntenclassificatie	136	10.3.1.1	Aanvullende regels voor beheerders van beleggingsinstellingen inzake het aanbieden van rechten van deelneming aan niet-professionele beleggers	330
8.1.2.	Algemene informatie over financiële ondernemingen	137	10.3.2.	Regels voor beheerders van icbe's, icbe's en bewaarders van	339
8.1.2a	Informatieverstrekking door beleggingsondernemingen en aanbieders van hypothecair krediet	142			
8.1.3.	Reclame-uitingen en andere onverplichte precontractuele informatie	146			
8.1.4.	Verplichte precontractuele informatie	162			
8.1.5.	Financiële bijsluiters en essentiële beleggersinformatie	195			
8.1.6.	Informatie gedurende de looptijd van een overeenkomst	205			

Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen (Bgfo)

Hfdst.	Titel	pag.	Hfdst.	Titel	pag.
	icbe's			herverzekeringsbemiddelen	
10.3.2.1.	Aanvullende regels voor masterinstellingen voor collectieve belegging in effecten en feederinstellingen voor collectieve belegging in effecten en de overeenkomst tussen de betrokken accountants en bewaarders	373	12a.	Aanvullende regels betreffende afwikkelondernemingen	406
			13	Aanvullende regels betreffende optreden als clearinginstelling	408
10.3.2.2.	Fusies tussen icbe's	382	14	Aanvullende regels betreffende verlenen van beleggingsdiensten	409
10.3.2.3.	Regels voor bewaarders	387			
10.4	Verzekeringen	392	14.1.	Algemeen	409
11	Aanvullende regels betreffende bemiddelen	394	14A	Premiepensioeninstellingen	439
11.2	Krediet	401	15	Slotbepalingen	442
11.3	Verzekeringen en hypothecair krediet	403			
12	Aanvullende regels betreffende	405			

Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen

Hoofdstuk 1 Inleidende bepalingen

Stb 2006, nr 520

In paragraaf 1.1 zijn definities opgenomen. Dit zijn de (voor dit besluit relevante) definities uit het Bfd, het Btb 2005 en het Bte 1995 die nog niet in artikel 1:1 van de wet zijn opgenomen en enkele nieuwe definities ten behoeve van de bepalingen over provisiebetaling en beloningstransparantie. In paragraaf 1.2 zijn de regels opgenomen waar een houder van een ontheffing het verbod van artikel 4:3, eerste lid, van de wet aan moet voldoen. Daarnaast is in deze paragraaf op grond van artikel 4:5, derde lid, van de wet bepaald welke gegevens een houder van een collectieve vergunning als bedoeld in artikel 2:105 van de wet over moet leggen aan de AFM indien een onderneming zich na vergunningverlening bij hem aansluit.²

§ 1.1. Definities

Artikel 1³

In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

afsluitprovisie:

- 1°. **beloning of vergoeding, in welke vorm dan ook, die een aanbieder ter gelegenheid van de totstandkoming van een overeenkomst inzake een betalingsbeschermer, een complex product, een hypothecair krediet, een hypothecair krediet gecombineerd met een beleggingsrekening, een schadeverzekering of een uitvaartverzekering, tussen hem en een consument rechtstreeks of middellijk voor het bemiddelen of adviseren inzake die overeenkomst betaalt; of**
- 2°. **beloning of vergoeding, in welke vorm dan ook, die een aanbieder van een financieel product dat onderdeel uitmaakt van een complex product als bedoeld in onderdeel d, onder 4°, dat is samengesteld of in de markt verkrijgbaar gesteld door een bemiddelaar, ter gelegenheid van de totstandkoming van een overeenkomst tussen hem en een consument inzake dat financieel product voor het bemiddelen of adviseren inzake die overeenkomst rechtstreeks of middellijk betaalt.**⁴

² Deze alinea is afkomstig uit het algemeen deel van de Nota van Toelichting (Stb. 2006, nr. 520), par. 4. (*red.*)

³ De nummering van de alfabetisch geordende definities is vervallen bij Artikel I, onderdeel A, Stb. 2009, nr. 401 (*red.*)

⁴ Door Stb. 2008, nr. 546 is de puntkomma ten onrechte veran-

Stb 2006, nr 520

Deze definitie is opgenomen in verband met de bepalingen over beloningstransparantie in paragraaf 8.1.4 en over de wijze van betaling van provisie in afdeling 11.1.

Afsluitprovisie en doorlopende provisie (onderdeel g) worden gedefinieerd omdat de verhouding tussen en de transparantie over de twee soorten provisie wordt gereguleerd. Afsluitprovisie is de beloning of vergoeding voor het sluiten van een specifieke overeenkomst inzake een complex product.

Stb 2007, nr. 520.

De definities van afsluitprovisie en doorlopende provisie zijn gewijzigd. Hierdoor wordt verduidelijkt dat het bij afsluitprovisie en doorlopende provisie gaat om de bemiddelaar die rechtstreeks contact heeft met de consument. De artikelen 58, 150 en 151 van het Bgfo hebben tot doel de consument waarmee de bemiddelaar rechtstreeks contact onderhoudt, te informeren over de beloning van de desbetreffende bemiddelaar indien de consument in kwestie een overeenkomst via deze bemiddelaar afsluit. Opgemerkt wordt dat het woord «middellijk» in de beide definities de situatie betreft waarin de partij die het complexe hypothecaire product heeft samengesteld hiervoor betalingen ontvangt van de aanbieder en deze als provisie door- of uitbetaalt aan de bemiddelaar die het rechtstreekse contact met de consument heeft. De bemiddelaar die het rechtstreekse contact met de consument heeft, ontvangt de provisie in deze situatie dus niet rechtstreeks van de aanbieder.

Daarnaast is aan artikel 1, aan de onderdelen a en g, een tweede onderdeel toegevoegd. Het gevolg van deze toevoegingen is dat de artikelen 58, 150 en 151 van het Bgfo van toepassing zijn op hypothecaire productcombinaties bestaande uit hypothecair krediet en een spaarrekening dan wel levensverzekering, die een bemiddelaar samenstelt of in de markt verkrijgbaar stelt aan consumenten. Voor de goede orde wordt er op gewezen dat de belonings- transparantieregels en provisiebetalingsregels ook gelden voor combinaties van producten die op incidentele basis worden samengesteld. In die zin wijken deze regels af van de verplichting tot het beschikbaar houden van een financiële bijsluiter voor door anderen dan de aanbieders gecombineerde complexe producten die op grond van artikel 65, vierde lid, van het Bgfo alleen geldt voor structureel (nl. algemeen in de markt) verkrijgbaar gestelde combinaties.

Op deze wijze wordt beoogd te waarborgen dat de consument ook voor complexe hypothecaire producten die worden samengesteld door een bemiddelaar goed geïnformeerd wordt over de prikkel die een bemiddelaar heeft om een specifiek product voor te stellen. Tevens zijn de regels over de verhouding tussen afsluit- en doorlopende provisie

derd in een punt (*red.*).

van toepassing, waardoor het moment van de beloning voor de bemiddelaar aansluit bij de werkzaamheden die hij verricht.

Er kunnen minimaal drie situaties worden onderscheiden waarbij een complex hypothecair product wordt samengesteld en in de markt algemeen verkrijgbaar wordt gesteld aan consumenten. Ten eerste de situatie van de bemiddelaar die een complex hypothecair product dat is samengesteld door een aanbieder, in de markt verkrijgbaar stelt aan consumenten. Ten tweede de situatie waarbij de bemiddelaar een complex hypothecair product samenstelt uit twee of meer financiële producten en dit complexe product in de markt verkrijgbaar stelt aan consumenten. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om bemiddelaars die bij de bemiddeling een hypothecair krediet combineren met een financieel product dat dient ter aflossing van dat krediet, zoals een levensverzekering. Ten derde de situatie waarbij een complex hypothecair product wordt samengesteld door een andere partij dan de aanbieder of bemiddelaar die het complexe product in de markt verkrijgbaar stelt aan consumenten. Deze andere partij kan bijvoorbeeld een inkoopcombinatie zijn, maar ook een bemiddelaar in de zin van de Wft. Uitsluitend op de bemiddelaar die het complexe product in de markt verkrijgbaar stelt en die rechtstreeks contact heeft met een consument, zijn de bepalingen met betrekking tot beloningstransparantie en provisiebetaling bij complexe producten van toepassing.

Stb 2008, nr 546

De wijziging van de definitie van afsluitprovisie is technisch van aard en beoogt de naleving en handhaving van de regels inzake de betaling van provisie, opgenomen in artikel 150, te verbeteren. De strekking van artikel 150 zoals verwoord in de toelichting bij het besluit blijft daarmee ongewijzigd⁵. Aanbieders kunnen overwegen de provisie te betalen aan personen die geen klantcontact hebben, zoals inkoopcombinaties en serviceproviders. Deze tussenschakels in de distributieketen kunnen in de praktijk de provisie van de aanbieder ontvangen en doorbetalen aan een bemiddelaar die rechtstreeks klantcontact heeft zonder hierbij de regels inzake de betaling van provisie zoals vastgelegd in artikel 150 na te leven. Deze tussenschakels kwalificeren namelijk niet altijd als bemiddelaar en kunnen niet worden aangemerkt als bemiddelaar die rechtstreeks contact heeft met een consument. Om duidelijk te maken dat ook in dat geval de regels betreffende de betaling van provisie van toepassing zijn, is de definitie van afsluitprovisie aangepast. De zinsnede «die een bemiddelaar die rechtstreeks klantencontact heeft» is vervallen. Daarnaast is de definitie in overeenstemming gebracht met de redactie van artikel 150 en gericht tot de aanbieder die de provisie betaalt. Voor de duidelijkheid is opgenomen dat ook sprake is van afsluitprovisie – en artikel 150 ook van toepassing is – indien de aanbieder de betaling niet rechtstreeks maar middellijk – met gebruikmaking van een andere persoon – verricht. De aanbieder dient de provisie altijd conform de balans uit te betalen ongeacht de wederpartij aan wie de betaling geschiedt. Dit betekent dat de aanbieder de gehele

provisie niet langer voor 100% in één keer aan een tussenschakel kan uitbetalen.

De reikwijdte van de definitie is uitgebreid met beloningen of vergoedingen die een aanbieder van een hypothecair krediet, dat wordt gecombineerd met een effectenrekening, betaalt voor het bemiddelen of adviseren van een dergelijk product. Deze vorm van hypothecair krediet betreft een product dat bestaat uit een hypothecair krediet en een beleggingsrekening via welke voor rekening en risico van de cliënt transacties in rechten van deelneming in beleggingsinstellingen («beleggingsfondsen») worden aangegaan en wordt ook wel aangeduid met de term effectenhypotheek. Met deze wijziging is de balansregel opgenomen in artikel 150 van het Bgif ook van toepassing op effectenhypotheeken.

Stb. 2010, nr. 801

Om wetstechnische redenen is de reikwijdte van de definities van afsluitprovisie en doorlopende provisie in artikel 1 uitgebreid met een overeenkomst inzake een betalingsbeschermer, een hypothecair krediet of een uitvaartverzekering.

Stb. 2011, nr. 515

De in artikel 1 opgenomen definities van de begrippen «afsluitprovisie» en «doorlopende provisie» zijn gewijzigd. De wijziging betreft een uitbreiding van reikwijdte van die definities met de overeenkomst inzake een schadeverzekering. Deze uitbreiding houdt verband met de wijziging van artikel 149a. In dat artikel zijn regels gesteld voor beloningen in verband met het bemiddelen en adviseren inzake schadeverzekeringen. Verder is de definitie van «commissie» ingevoegd. Dit in verband met het gebruik van dat begrip in artikel 86b, waarin regels zijn gesteld voor de beloning van gevolmachtigde agenten.

bestuurder: indien het een beheerder, beleggingsmaatschappij of bewaarder betreft, een ieder die krachtens wet een beheerder, beleggingsmaatschappij of bewaarder vertegenwoordigt of het beleid van een beheerder, beleggingsmaatschappij of bewaarder bepaalt;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel b, van het Besluit toezicht beleggingsinstellingen 2005 (Btb 2005). In de bepalingen ten aanzien van beheerders, beleggingsinstellingen en bewaarders wordt een begrip «bestuurder» gehanteerd dat afwijkt van het gebruikelijke begrip uit het Burgerlijk Wetboek (BW). Daarom definieert onderdeel b het begrip bestuurder indien het een beheerder, beleggingsinstelling of bewaarder betreft. De definitie omvat zowel de wettelijke vertegenwoordigers als degenen die (daadwerkelijk) het beleid van een beheerder, beleggingsmaatschappij en bewaarder bepalen.

Indien in een bepaling die geen betrekking heeft op een beheerder, beleggingsinstelling of bewaarder het begrip bestuurder wordt gebruikt wordt hiermee de bestuurder in de zin van het BW bedoeld.

betalingsbeschermer: verzekering ter dek-

⁵ Stb. 2006, nr. 520 alsmede Stb. 2007, nr. 520.

king van het risico dat de verzekeringnemer betalingsverplichtingen uit hoofde van een overeenkomst inzake krediet niet kan nakomen;

Stb 2009, nr. 401

In dit artikel zijn definities opgenomen voor betalingsbeschermers en uitvaartverzekeringen met als doel om deze financiële producten onder de reikwijdte te brengen van enerzijds de beloningstransparantie, zoals geregeld in artikel 58, en anderzijds de inducement-norm, zoals opgenomen in artikel 149a van het Bgfo.

Onder de definitie van betalingsbeschermer vallen verzekeringen ter dekking van het risico dat verband houdt met de nakoming van betalingsverplichtingen uit hoofde van een overeenkomst inzake consumptief en/of hypothecair krediet. Een groot aantal soorten verzekeringen kunnen onder deze definitie vallen. Er kan bijvoorbeeld worden gedacht aan verzekeringen tegen het geheel of gedeeltelijk wegvalen van het inkomen of de inkomsten van een cliënt door arbeidsongeschiktheid, werkloosheid, overlijden of een combinatie van deze dekkingen die in samenhang met een overeenkomst inzake krediet worden gesloten. In de praktijk zal een verband tussen de verzekering en de overeenkomst inzake krediet aanwezig zijn omdat deze op hetzelfde moment worden aangeboden, geadviseerd of afgesloten. Indien de verzekering niet op hetzelfde moment wordt aangegaan of aangeboden, is het toch denkbaar dat uit de omstandigheden van het geval – bijvoorbeeld de doelstelling van de cliënt of de intentie van de financiële onderneming – toch een verband met een overeenkomst inzake krediet kan worden aangenomen. Een arbeidsongeschiktheids-, werkloosheids- of overlijdensrisicoverzekering die geen enkel verband houdt met een overeenkomst inzake krediet wordt niet onder het begrip betalingsbeschermer begrepen. Dit betekent dat «losse» verzekeringen niet onder de reikwijdte van de artikelen 58 en 149a worden gebracht. Om aan te kunnen tonen dat de verzekering of de verzekeringen niet ten behoeve van de nakoming van betalingsverplichtingen uit hoofde van een kredietovereenkomst is of zijn aangegaan is het raadzaam om dit in het adviesproces, de overeenkomst of polis vast te leggen.

betalingstermijn: tijdvak dat ligt tussen:

- 1°. het tijdstip waarop een aanbieder ter uitvoering van een overeenkomst inzake krediet een geldsom ter beschikking stelt, of aanvangt met het verschaffen van het genot van een roerende zaak, financieel instrument of beleggingsobject of met het verlenen van een dienst en het tijdstip waarop de consument gehouden is de eerste betaling ter zake daarvan te hebben gedaan; of
- 2°. twee opeenvolgende tijdstippen waarop een consument gehouden is ter zake van een overeenkomst inzake krediet een betaling te hebben gedaan;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel c, van het Besluit financiële dienstverlening (Bfd). De verwij-

zing naar een dienst “als bedoeld in artikel 4” van het Bfd is komen te vervallen omdat de inhoud van dat artikel is opgenomen in onderdeel b, onder 2°, van de definitie van krediet in artikel 1:1 van de wet.

commissie: beloning of vergoeding, in welke vorm dan ook, voor het optreden als gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent;

Stb. 2011, nr. 515

Geen nadere toelichting (red.)

complex product:

- 1°. combinatie van twee of meer financiële producten die ten minste een financieel product omvat waarvan de waarde afhankelijk is van de ontwikkelingen op financiële markten of andere markten;
- 2°. recht van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe, dat niet verhandelbaar is of dat op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect wordt ingekocht of terugbetaald;
- 3°. levensverzekering, niet zijnde een natuuruitvaartverzekering of een andere verzekering die uitsluitend strekt tot het doen van geldelijke uitkeringen in verband met de verzorging van de uitvaart van een natuurlijke persoon of verzekering waarbij de verplichting van de verzekeraar tot het doen van een uitkering of een reeks van uitkeringen alleen dan ontstaat, indien het overlijden van degene op wiens leven de verzekering betrekking heeft plaatsvindt voor de in de polis genoemde datum;
- 4°. combinatie van een hypothecair krediet met een levensverzekering als bedoeld onder 3°, of met een spaarrekening;
- 5°. beleggingsobject;
- 6°. spaarrekening eigen woning als bedoeld in artikel 10bis.5, tweede lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001;
- 7°. beleggingsrecht eigen woning als bedoeld in artikel 10bis.5, derde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001;
- 8°. lijfrenterekening als bedoeld in artikel 3.126a, eerste lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001;
- 9°. lijfrentebeleggingsrecht als bedoeld in artikel 3.126a, eerste lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001;
- 10°. ander financieel product dat bij ministeriële regeling kan worden aangewezen indien dit ten behoeve van de vergelijkbaarheid van de onder 2° tot en met 9° bedoelde complexe producten met dit financiële product in verband met de belangen die het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen van de wet beoogt te beschermen wenselijk is; of

11°.combinatie van een of meer onder 2° tot en met 10° bedoelde complexe producten met een of meer financiële producten;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van de artikelen 1, onderdeel d, en 38, vierde lid, van het Bfd en 26c van de Vrijstellingsregeling Wfd.

Met de term "complex product" wordt een groep van financiële producten aangeduid waarover informatie gestandaardiseerd en vereenvoudigd moet worden aangeboden om tegemoet te komen aan twee belangrijke doelstellingen van informatieverstrekking over financiële producten; het verschaffen van inzicht in de wezenlijke kenmerken van het aangeboden product en mogelijkheid tot vergelijking van de informatie over verschillende (soortgelijke) producten. In de paragrafen 8.1.3 en 8.1.5 worden daarom met betrekking tot deze complexe producten regels gesteld over reclameuitingen en andere onverplichte precontractuele informatie en de financiële bijsluiters.

Vanwege de grote verscheidenheid aan producten die worden aangeboden, de snelheid waarmee nieuwe producten op de markt worden geïntroduceerd en veranderende opvattingen over de wenselijkheid om voor bepaalde typen producten een financiële bijsluiters verplicht te stellen is een "waterdichte" definitie van complex product niet mogelijk. Evenals in het Bfd is daarom de mogelijkheid opgenomen om bij ministeriële regeling andere complexe producten dan bedoeld in dit onderdeel aan te wijzen als complex product, indien dit ten behoeve van de vergelijkbaarheid van complexe producten met dit financiële product in verband met de belangen die het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen van de wet beoogt te beschermen wenselijk is. Zie hiervoor subonderdeel 6°. Indien de reikwijdte van "complex product" te ruim mocht blijken te zijn bestaat de mogelijkheid om vrijstelling te regelen op grond van artikel 4:7 van de wet.

Een product wordt onder 1° als "complex" aangemerkt wanneer het voldoet aan twee cumulatieve voorwaarden. Het product moest allereerst zijn opgebouwd uit ten minste twee verschillende financiële producten. Bovendien moet een van de productsoorten een beleggingskarakter hebben. Dat wil zeggen dat de waarde van een van de productsoorten afhankelijk is van de ontwikkelingen op de financiële markten – bijvoorbeeld de aandelenmarkt of de valutamarkt- of andere markten. Dit is ten opzichte van artikel 1, onderdeel c, onder 1°, van het Bfd verduidelijkt door opname van "waarvan de waarde afhankelijk is van de ontwikkeling op de financiële markten of andere markten". In plaats van de in het Bfd gehanteerde formulering "een financieel product als bedoeld in artikel 1, onderdeel m, onder 9°, van de wet" is de formulering "een combinatie van twee of meer financiële producten" gebruikt. Dit betreft geen inhoudelijke wijziging.

Onder 2° worden rechten van deelneming in een beleggingsinstelling aangewezen. Het betreft hier zowel rechten van deelneming in een open-end beleggingsinstelling als niet-verhandelbare rechten van deelneming in een closed-end beleggingsinstelling. Hieronder vallen dus ook de rechten van deelneming in een instelling voor collectieve belegging in effecten (icbe's). Daarbij maakt het niet uit of het een icbe met zetel in Nederland of met zetel in een

andere lidstaat betreft. Dat onderscheid is wel van belang in het kader van de financiële bijsluiters. Zie artikel 64 en de toelichting op paragraaf 8.1.5.

Uit het feit dat slechts die rechten van deelneming die geen effect zijn als complex product zijn aangewezen volgt dat verhandelbare rechten van deelneming in een closed-end beleggingsinstelling niet kwalificeren als complex product. Dit volgde in artikel 1, onderdeel d, onder 2°, van het Bfd uit de zinsnede "en geen effect is als bedoeld in artikel 1a, onderdeel d, van het Besluit toezicht effectenverkeer 1995". Dergelijke rechten van deelneming zijn uitgezonderd van de definitie van complex product omdat zij onder de reikwijdte van de prospectusrichtlijn⁶ vallen en voor dergelijke deelnemingsrechten een uitgebreid prospectus dient te worden opgesteld ingevolge artikel 5:2 van de wet.

Onder 3° en 4° worden producten aangewezen waarbij kapitaal wordt opgebouwd of renten worden uitgesteld of uitgekeerd: spaar-, kapitaal- en (kapitaal opbouwende) lijfrente-verzekeringen, uitgestelde en direct ingaande lijfrente-verzekeringen, ongeacht de wijze van opbouw op basis van garantie, winstdeling of beleggingen (dus alle levensverzekeringen met uitzondering van de (natura-) uitvaartverzekeringen en overlijdensrisicoverzekeringen) en spaarhypotheek. Onder 3° wordt de term "verzekeraar" gebruikt waar het Bfd de term "aanbieder" gebruikte. In de wet worden de financiële ondernemingen immers ook met de specifieke term (zoals verzekeraar) aangeduid indien een bepaling zich tot die specifieke financiële onderneming richt. Inhoudelijk is echter geen verschil met het Bfd beoogd. Daarnaast wordt door opname van de term "natura-uitvaartverzekering" bewerkstelligd dat de regels met betrekking tot complexe producten niet van toepassing zijn op natura-uitvaartverzekeringen. Dit volgde voor het Bfd uit artikel 26c van de Vrijstellingsregeling Wfd.

Onder 5° worden beleggingsobjecten aangemerkt als complex product. Ten aanzien van deze financiële producten is gebleken dat het inzicht van de consument in de wezenlijke kenmerken van deze producten tekortschiet en dit de vergelijking van deze producten met andere producten die, mede gelet op de door hem gestelde doelen, geschikt zijn voor de consument, hindert.

Aangezien de opsomming van producten in deze definitie van complex product niet volledig kan zijn, is onder 6° de mogelijkheid om bij ministeriële regeling andere financiële producten aan te wijzen als complex product uit artikel 38, vierde lid, van het Bfd overgenomen. Aanwijzing is mogelijk indien dit ten behoeve van de vergelijkbaarheid van complexe producten met dit financiële product in verband met de belangen die het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen van de wet beoogt te beschermen wenselijk is. De zinsnede "het adequaat functioneren van de financiële markten of de positie van de consumenten op die markten" uit artikel 38, vierde lid, van het Bfd is vervangen door de formulering "belangen die het Deel Gedragstoezicht

⁶ Richtlijn nr. 2003/71/EG van het Europees parlement en de Raad van de Europese Unie van 4 november 2003 betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten en tot wijziging van richtlijn 2001/34/EG (PbEU L 345).

financiële ondernemingen van de wet beoogt te beschermen". Hiermee is aangesloten bij de formulering die ook in de wet wordt gebruikt.⁷

Subonderdeel 7° heeft tot gevolg dat ook een combinatie van een van de onder 2° tot en met 6° genoemde producten met een financieel product wordt gezien als een complex product. Anders dan in onderdeel c, onder 7°, van het Bfd wordt een combinatie van een van de onder 1° genoemde producten met een ander financieel product hier niet meer genoemd. Subonderdeel 1° ziet immers al op een combinatie van twee of meer producten. De financiële onderneming die dergelijke samengestelde complexe producten aanbiedt of beschikbaar stelt, moet voor het gehele gecombineerde product aan de regels over reclame-uitingen en andere onverplichte informatie houden en moet een financiële bijsluiter beschikbaar houden.

Stb 2008, nr 546

De ingevoegde onderdelen 6° tot en met 9° van onderdeel d van artikel 1 beogen tegemoet te komen aan de toezegging van de Minister van Financiën tijdens de behandeling van het initiatiefwetsvoorstel van Depla en Blok houdende wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 en van enige andere wetten inzake fiscale facilitering banksparen ten behoeve van pensioenopbouw of aflossing eigenwoningsschuld aan de Tweede Kamer, om ten aanzien van alle bankspaarproducten dezelfde informatieverplichtingen te doen gelden als die van toepassing zijn op complexe producten⁸. De volgende producten vallen onder het begrip bankspaarproducten in de zin van de Wet inkomstenbelasting 2001: de spaarrekening eigen woning, het beleggingsrecht eigen woning, de lijfrentespaarrekening en het lijfrentebeleggingsrecht. Een beleggingsrecht eigen woning en een lijfrentebeleggingsrecht bestaan uit bij een beheerder van een beleggingsinstelling aangehouden rechten van deelneming in die instelling. Een spaarrekening eigen woning en een lijfrentespaarrekening bestaan uit een bij een kredietinstelling aangehouden rekening. Al deze vormen worden met deze wijziging onder de reikwijdte van de in artikel 1 van het besluit opgenomen definitie van complex product gebracht. Deze wijziging bewerkstelligt dat alle bankspaarproducten als complex product zijn aangewezen en heeft mitsdien tot gevolg dat de informatieverplichtingen die voor complexe producten gelden ook voor alle bankspaarproducten gelden. Dit betekent dat ook voor alle bankspaarproducten een financiële bijsluiter zal moeten worden opgesteld. Daarnaast gelden voor deze producten nu ook de regels inzake de provisie.

Stcrt 2008, nr 65 d.d. 3 april 2008

Deze wijziging beoogt de definitie van rechten van deelneming die als complex product worden aangemerkt aan te passen aan de definitie van effect opgenomen in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht (Wft).

De definitie van effect in artikel 1:1 van de Wft is gelet op artikel 4, eerste lid, onderdeel 18 van de richtlijn markten in financiële instrumenten (MiFID) door de Wet implementatie

richtlijn markten voor financiële instrumenten gewijzigd. Deze wijziging heeft tot gevolg dat de zinsnede 'niet zijnde een recht van deelneming in een beleggingsinstelling dat op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect wordt ingekocht of terugbetaald' is komen te vervallen. Dit betekent dat verhandelbare rechten van deelneming in open-end beleggingsinstelling niet langer zijn uitgezonderd en alle verhandelbare rechten van deelneming – in een closed-end beleggingsinstelling alsmede in een open-end beleggingsinstelling – onder de definitie van effect in de wet vallen.

Artikel 1, onderdeel d, onder 2°, (oud) van het Bgfo, kwalificeert een recht van deelneming in een beleggingsinstelling, niet zijnde een effect als een complex product. Met deze omschrijving worden verhandelbare- en niet verhandelbare rechten van deelneming in open-end beleggingsinstellingen en niet verhandelbare deelnemingsrechten in een closed-end beleggingsinstelling als een complex product aangemerkt en zijn de regels inzake de financiële bijsluiter van toepassing. De wijziging van de definitie van effect in de Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten heeft als onbedoeld gevolg dat verhandelbare rechten van deelneming in open-end beleggingsinstellingen niet langer onder de definitie van complex product vallen althans dat daar bij marktpartijen onduidelijkheid over zou kunnen bestaan.

Artikel 1 van deze tijdelijke regeling herstelt de onbedoelde inperking van de reikwijdte van artikel 1, onderdeel d, onder 2°, van het Bgfo. Het eerste deel van de definitie 'recht van deelneming dat niet verhandelbaar is' betreft de categorie van niet-verhandelbare rechten van deelneming in een beleggingsinstelling. Hieronder vallen de nietverhandelbare rechten van deelneming in een closed-end beleggingsinstelling.

Op grond van het tweede deel van de definitie 'recht van deelneming in een beleggingsinstelling (...) dat op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect wordt ingekocht of terugbetaald' vallen alle rechten van deelneming in een open-end beleggingsinstelling onder de definitie van complex product.

Niet verhandelbare rechten van deelneming in closed-end beleggingsinstellingen worden als complex product aangemerkt. Dit geldt ook voor verhandelbare en niet verhandelbare rechten van deelneming in een open-end beleggingsinstelling. Dit betekent dat op deze rechten van deelneming de bepalingen voor complexe producten van toepassing zijn. Verhandelbare rechten van deelneming in closed-end beleggingsinstellingen vallen niet onder de definitie van complex product.

De onderhavige regeling heeft op grond van artikel 2, tweede lid, terugwerkende kracht tot 1 november 2007, het moment waarop de Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten in werking is getreden. De terugwerkende kracht van deze regeling wordt gemotiveerd door de wens om ondernemingen rechtszekerheid te bieden dat de definitie van complex product na 1 november 2007 niet is gewijzigd en dat rechten van deelneming in open-end beleggingsinstellingen en niet verhandelbare rechten van deelneming in closed-end beleggingsinstellingen als complex product worden aangemerkt. De terugwerkende kracht is mede van belang in het kader van het

⁷ Zie ook Kamerstuk 29.708, nr. 20, p. 31-34.

⁸ Kamerstuk 30.432, nr. 24.

toezicht op de regels die gelden voor complexe producten.

Stb 2008, nr. 581⁹

De wijziging in dit onderdeel past de definitie van complex product in artikel 1, onderdeel d, onder 2, van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (Bgfo Wft) aan aan de definitie van effect in artikel 1:1 van de Wft. De definitie van effect in artikel 1:1 van de Wft is door de inwerkingtreding van de Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten gewijzigd. Het gevolg hiervan is dat naast verhandelbare rechten van deelneming in een closed-end beleggingsinstelling tevens verhandelbare rechten van deelneming in een open-end beleggingsinstelling onder het begrip effect vallen. Deze wijziging heeft als onbedoeld gevolg dat verhandelbare rechten van deelneming in open-end beleggingsinstellingen niet langer onder de definitie van complex product in artikel 1, onderdeel d, onder 2, van het Bgfo Wft zouden vallen althans dat daar bij marktpartijen onduidelijkheid over zou kunnen bestaan. De wijziging herstelt de onbedoelde inperking van de reikwijdte van de definitie van complex product in het Bgfo Wft. Het eerste deel van de definitie «recht van deelneming dat niet verhandelbaar is» betreft de categorie van niet-verhandelbare rechten van deelneming in een beleggingsinstelling. Hieronder vallen de niet-verhandelbare rechten van deelneming in een closed-end beleggingsinstelling. Op grond van het tweede deel van de definitie «recht van deelneming in een beleggingsinstelling (...) dat op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect wordt ingekocht of terugbetaald» vallen rechten van deelneming in een open-end beleggingsinstelling onder de definitie van complex product. De oorspronkelijke reikwijdte van de definitie van complex product in het Bgfo Wft is hiermee hersteld.

Stb 2009, nr. 401

Met de wijzigingen van onderdeel d van artikel 1 van het Bgfo is een omissie hersteld die is ontstaan bij het aanwijzen van bankspaarproducten als complex product. De subonderdelen 10° en 11° hebben mede betrekking op bankspaarproducten.

Stb. 2017, nr. 117

De aanpassing van de artikelen 1 en 5 van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft houdt verband met de opname van beleggingsondernemingen in de zin van de Wft als toegelaten aanbieders van lijfrenteproducten in artikel 3.126a van de Wet IB 2001. In dat kader wordt het begrip «lijfrentespaarrekening» vervangen door de term «lijfrenterekening». Onder dit laatste begrip wordt zowel een lijfrentespaarrekening als een lijfrentebeleggingsrekening begrepen. Tevens wordt van de gelegenheid gebruikgemaakt om enkele achterhaalde verwijzingen naar een per 1 januari 2013 vervangen bepaling in de Wet IB 2001 met terugwerkende kracht te actualiseren.

⁹ Het Reparatiebesluit Wft (Stb. 2008, nr. 581) heeft deze aanpassing door de Tijdelijke regeling MiFID van 31 maart 2008 (Stcrt 2008, nr 65 d.d. 3 april 2008 overgenomen (red.).

consumptief krediet: krediet, niet zijnde hypothecair krediet;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel e, van het Bfd.

In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt uitgegaan van twee vormen van krediet: consumptief krediet en hypothecair krediet. Krediet wordt als consumptief aangemerkt als het geen hypothecair krediet is. Of een krediet een consumptief krediet is of een hypothecair krediet is afhankelijk van de zekerheidsrechten die ter zake van het krediet worden gevestigd. Aangezien het zogenaamde effectenkrediet geen hypothecair krediet is wordt het aangemerkt als consumptief krediet.

debetrentevoet: verschuldigde rente voor een krediet, uitgedrukt op jaarbasis en toegespast in een vast of variabel percentage;

Stb. 2011, nr. 247

De «debetrentevoet» is de variabele of vaste rente die voor een krediet verschuldigd is. Het begrip is overgenomen uit artikel 3, onderdeel j, van de richtlijn. De debetrentevoet onderscheidt zich van het «jaarlijks kostenpercentage», zoals gedefinieerd in de wet, doordat er in de berekening geen andere kosten (zoals afsluitkosten) worden meegenomen.

dekkingspercentage: een door de aanbieder van krediet vastgesteld percentage van de waarde van de in onderpand gegeven financiële instrumenten, bedoeld in artikel 1:1 van de wet, of van de daartoe behorende afzonderlijke financiële instrumenten aan de hand waarvan de aanbieder van krediet de kredietlimiet bepaalt;

Stb. 2011, nr. 247

De definitie van «dekkingspercentage» is toegevoegd, in verband met het gebruik van de term dekkingspercentage in de definitie van effectenkrediet en in de bepalingen over precontractuele informatie ten aanzien van effectenkrediet.

deposito: tegoed bij een bank dat onmiddellijk kan worden opgevraagd en waarvan de rentetermijn ten hoogste twaalf maanden bedraagt;

Stb 2006, nr 520

Deze definitie is overgenomen uit artikel 1, onderdeel h, van de Wet toezicht beleggingsinstellingen (Wtb) en sluit aan bij artikel 19, eerste lid, onderdeel f, van de richtlijn beleggingsinstellingen. Voor de goede orde wordt opgemerkt dat deze definitie afwijkt van de definitie van deposito in artikel 1:1 van de wet. Dat begrip wordt in dit besluit niet gebruikt.

Het begrip deposito zoals gedefinieerd in dit onderdeel wordt gebruikt in de bepalingen over de beleggingsvoorwaarden voor icbe's die voortvloeien uit de richtlijn beleggingsinstellingen.

derdepijlerpensioenproduct: fiscaal gefaciliteerd financieel product met een beleggingscomponent, die niet voortkomt uit een arbeidsrechtelijke overeenkomst en waarop de Pensioenwet, de Wet Bpf 2000 en de Wet verplichte beroepspensioenregeling niet van toepassing zijn, met als doel het genereren van pensioeninkomen voor de consument;¹⁰ Stb. 2017, nr. 447

De definitie van «financiële bijsluiters» vervalt omdat de financiële bijsluiters wordt afgeschaft. Verder worden er twee nieuwe definities geïntroduceerd. Het betreft de definities «derdepijlerpensioenproduct» en «essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten». Het derdepijlerpensioenproduct is een fiscaal gefaciliteerd individueel financieel product met beleggingscomponent wat de consument afsluit met als doel een pensioeninkomen op te bouwen. Om te voorkomen dat eerste- en tweedepijlerpensioenproducten mogelijk onder de definitie vallen is in de definitie opgenomen dat het pensioenproduct niet voortkomt uit een arbeidsrechtelijke overeenkomst en waarop de Pensioenwet, de Wet Bpf 2000 en de Wet verplichte beroepspensioenregeling niet van toepassing zijn. Bij derdepijlerpensioenproducten kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een beleggingsverzekering met een lijfrenteclausule of een lijfrentebeleggingsrecht. Het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten is een document waarin informatie over het derdepijlerpensioenproduct is weergegeven. Om de vergelijkbaarheid tussen derdepijlerpensioenproducten en producten die onder de verordening vallen te vergroten, zal qua vorm en inhoud zoveel mogelijk worden aangesloten bij het essentiële-informatiedocument uit de verordening en de in technische reguleringsnormen nader uitgewerkte eisen.

distributiekosten: kosten voor het completeren van het dossier ten behoeve van de aanvraag van de offerte, het ondersteunen van de consument of, indien het een verzekering betreft, de cliënt bij de aanvraag en bij het aangaan van een overeenkomst met betrekking tot een financieel product en de kosten voor het maken van reclame-uitingen voor de genoemde werkzaamheden en voor advies;

Stb. 2012, nr. 695

Onder distributiekosten worden verstaan de kosten die verband houden met de ondersteuning van de consument of, indien het een verzekering betreft, de cliënt bij de aanvraag en bij het aangaan van een overeenkomst met betrekking tot een financieel product. Hierbij kan worden gedacht aan het aanvragen van een offerte, het beantwoorden van vragen van de consument over het product en het completeren van het dossier (zorgen dat alle benodigde documenten aanwezig zijn). Deze activiteiten worden zowel door directe aanbieders als door adviseurs en bemiddelaars verricht. Het gaat niet om beheeractiviteiten.

¹⁰ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel A. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de invoeging van deze definitie in werking met ingang van 1 januari 2018 (red.).

Verder vallen onder de distributiekosten de kosten voor het maken van reclame-uitingen voor de genoemde werkzaamheden en voor advies.

doorlopende provisie:

1°. beloning of vergoeding, in welke vorm dan ook, niet zijnde afsluitprovisie, die een aanbieder van een betalingsbeschermers, een complex product, een hypothecair krediet, een hypothecair krediet, een hypothecair krediet gecombineerd met een beleggingsrekening, een schadeverzekering of een uitvaartverzekering, na de totstandkoming van een overeenkomst tussen hem en een consument voor het bemiddelen of adviseren inzake die overeenkomst rechtstreeks of middellijk betaalt; of

2°. beloning of vergoeding, in welke vorm dan ook, niet zijnde afsluitprovisie, die door een aanbieder van een financieel product dat onderdeel uitmaakt van een complex product als bedoeld in onderdeel d, onder 4°, dat is samengesteld of in de markt verkrijgbaar gesteld door een bemiddelaar, na de totstandkoming van een overeenkomst inzake dat financieel product tussen hem en een consument voor het bemiddelen of adviseren inzake die overeenkomst rechtstreeks of middellijk betaalt;

Stb 2006, nr 520

Deze definitie is opgenomen in verband met de bepalingen over provisiëtransparantie in paragraaf 8.1.4 en over de wijze van uitkering van provisie in afdeling 11.1.

Doorlopende provisie is de beloning die wordt ontvangen na totstandkoming van een overeenkomst inzake een complex product. Doorlopende provisie kan gezien worden als een beloning voor werkzaamheden voor het beheer van de overeenkomst.

Stb 2007, nr. 520.

Zie toelichting bij sub g, afsluitprovisie.

Stb 2008, nr 546

De definitie van doorlopende provisie wordt gewijzigd conform de voorgestelde wijziging van de definitie van afsluitprovisie. Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij de wijziging van de definitie van afsluitprovisie.

Stb. 2010, nr. 801

Om wetstechnische redenen is de reikwijdte van de definities van afsluitprovisie en doorlopende provisie in artikel 1 uitgebreid met een overeenkomst inzake een betalingsbeschermers, een hypothecair krediet of een uitvaartverzekering.

Stb. 2011, nr. 515

Zie toelichting bij afsluitprovisie.

doorlopend krediet: overeenkomst inzake:

1°. geldkrediet waarbij de consument op verschillende tijdstippen geldsommen kan opnemen, voorzover het uitstaande saldo de kredietlimiet niet overschrijdt; of

2°. goederenkrediet waarbij de aanbieder of een derde gehouden is aan een consument op verschillende tijdstippen het genot van een roerende zaak, financieel instrument of beleggingsobject te verschaffen of een dienst te verlenen, voorzover het uitstaande saldo de kredietlimiet niet overschrijdt;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel f, van het Bfd.

De definitie van doorlopend krediet valt in twee onderdelen uiteen. Subonderdeel 1° ziet op doorlopend geldkrediet en subonderdeel 2° ziet op doorlopend goederenkrediet. In de definitie van doorlopend goederenkrediet is de term "effect" vervangen door "financieel instrument of beleggingsobject" vanwege de gewijzigde terminologie die in de definitie van krediet in artikel 1:1 van de wet wordt gehanteerd.¹¹

effectenkrediet: het aan een consument ter beschikking stellen van een doorlopend krediet tegen onderpand van financiële instrumenten als bedoeld in artikel 1:1 van de wet, waarmee de consument transacties kan verrichten in financiële instrumenten en de aanbieder van krediet betrokken is bij die transacties;

Stb. 2011, nr. 247

Effectenkrediet is een krediet tegen onderpand van financiële instrumenten als bedoeld in artikel 1:1 van de wet, die tot zekerheid dienen voor de terugbetaling van het krediet. Het gaat alleen om krediet dat wordt verstrekt wanneer de consument op het moment van aangaan van de kredietovereenkomst eigenaar is van de te verpanden financiële instrumenten. Verder dient het te gaan om een doorlopend krediet waarmee de consument transacties kan verrichten in financiële instrumenten en waarbij de kredietaanbieder betrokken is. Dit betekent dat indien het krediet door de consument wordt gebruikt voor een ander doel dan de financiering van transacties in financiële instrumenten dit krediet niet valt onder de definitie van effectenkrediet. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de consument duidelijk laat blijken dat het krediet zal worden aangewend voor de aanschaf van een auto. De betrokkenheid van de aanbieder van effectenkrediet zal zich in de praktijk vooral uiten in het verlenen van een kredietfaciliteit op een effectenrekening bij de kredietaanbieder die door de consument wordt gebruikt bij het verrichten van transacties in financiële instrumenten, dan wel door de betrokkenheid van de kredietaanbieder bij de aan- en verkoop van financiële instrumenten of de afwikkeling daarvan. De betrokkenheid strekt niet zo ver dat van de aanbieder van het effectenkrediet

wordt verwacht dat hij gedurende de looptijd van de kredietovereenkomst controleert waaraan de consument het krediet besteedt.

De richtlijn biedt de mogelijkheid om effectenkrediet uit te zonderen van de werking van de richtlijn (deze kredieten vallen onder het bereik van artikel 2, tweede lid, onderdeel h, van de richtlijn). Aangezien ook bij effectenkrediet consumentenbescherming van groot belang is, is van deze uitzonderingsmogelijkheid geen gebruik gemaakt. Gelet op de specifieke kenmerken van dit krediet is voor effectenkrediet een aparte regeling getroffen. Zo hoeven in reclame-uitingen en precontractuele informatie voor effectenkrediet niet het totale kredietbedrag en het jaarlijks kostenpercentage te worden vermeld. Deze informatie kan in geval van effectenkrediet niet worden gegeven, aangezien de waarde van de financiële instrumenten fluctueert en daardoor het totale kredietbedrag (die afhankelijk is van de waarde van de in onderpand gegeven financiële instrumenten) niet vaststaat (zie artikelen 77, vijfde lid, 79, vierde lid, en 112b en bijlage F). Wel zijn de uitzonderingen voor effectenkrediet in de artikelen 114, tweede en derde lid, en 115, tweede lid, vervallen.

eindtermen: normen met betrekking tot de vakbekwaamheid voor het verlenen van een bepaalde financiële dienst met betrekking tot een bepaald financieel product;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel g, van het Bfd. De formulering is aangepast, een inhoudelijke wijziging is niet beoogd.

In verband met de vakbekwaamheidsvereisten van – kort gezegd – klantmedewerkers van financiële ondernemingen is gekozen voor een modulair systeem van eindtermen. Dit systeem bevat de relevante eindtermen voor vakbekwaamheid. De in bijlage B opgenomen eindtermen zijn te beschouwen als normen waarin is vastgelegd over welke vakbekwaamheid iemand dient te beschikken.

essentiële beleggersinformatie: een kort document waarin informatie over de in artikel 66a, eerste lid, genoemde onderwerpen is weergegeven met betrekking tot rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe;

Stb. 2011, nr. 358

In artikel 78 van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen is opgenomen dat een beheerder voor elke door hem beheerde icbe een kort document met de essentiële beleggersinformatie dient op te stellen. De informatie is vergelijkbaar met de informatie die in de financiële bijsluiting is opgenomen maar wijkt daarvan wel af. Alle beleggingsinstellingen dienen op grond van dit besluit essentiële beleggersinformatie op te stellen met uitzondering van de zogenaamde «verhandelbare closed-end» beleggingsinstellingen (zie artikel 65, tweede lid). Verhandelbare rechten van deelneming in een closed-end beleggingsinstelling kwalificeren niet als complex product (zie de definitie van complex product in artikel 1 van het Bgfo). Dergelijke rechten van deelneming zijn uitgezonderd van de definitie van

¹¹ Zie Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 372.

complex product omdat zij onder de reikwijdte van de richtlijn prospectus¹² vallen en voor dergelijke deelnemingsrechten een uitgebreid prospectus dient te worden opgesteld ingevolge artikel 5:2 van de Wft. De verhandelbare closed-end beleggingsinstellingen waren ook uitgezonderd van het opstellen van de financiële bijsluiter. Voor een nadere toelichting op de essentiële beleggersinformatie wordt verwezen naar de toelichting bij paragraaf 8.1.5 en artikel 65.

essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten: document waarin informatie over de in artikel 66, eerste lid, genoemde onderwerpen met betrekking tot een derde-pijlerpensioenproduct is weergegeven;¹³

Stb. 2017, nr. 447

Zie de toelichting bij de definitie van derdepijlerpensioenproduct (*red.*).

EVC-procedure: methodiek waarbij een voor deze procedure erkend exameninstituut beoordeelt of een kandidaat op grond van diens (werk)ervaring of opleidingen voldoet aan de eindtermen en toetstermen van een Wft-module op basis van een samengesteld portfolio en een individueel assessment;

Stb. 2016, nr. 98

Aan artikel 1 van het BGfo wordt in alfabetische volgorde de definitie van EVC-procedure toegevoegd. Naast het afleggen van een examen kan een kandidaat zijn vakbekwaamheid aantonen door een EVC-procedure af te leggen. In deze EVC-procedure (Erkenning van Verworven Competenties) wordt door een voor deze procedure door het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD) erkend exameninstituut beoordeeld of een kandidaat op grond van diens (werk)ervaring en/of opleidingen voldoet aan de eind- en toetstermen van een Wft-module. Via deze alternatieve manier van toetsing (op basis van een samengesteld portfolio en een individueel assessment) kan een Wft-certificaat/Wft-diploma worden verkregen. De EVC-procedure is vooral geschikt voor vakbekwame adviseurs die onder het oude vakbekwaamheidsbouwwerk niet over een Wft-diploma beschikten maar werkten onder het zogeheten «bedrijfsvoeringsmodel» en voor wie om de één of de andere reden deze wijze van vaststelling van de vakbekwaamheid te prefereren is boven de doorgaans efficiëntere wijze van vaststelling, namelijk examinering door het afleggen van examens.

¹² Richtlijn nr. 2003/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 4 november 2003 betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten en tot wijziging van richtlijn 2001/34/EG (PbEU L 345).

¹³ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel A. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de invoering van deze definitie in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

financieel analist: [vervallen]¹⁴

Stb 2007, nr 407

De definitie strekt tot implementatie van artikel 2, vierde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Stb. 2017, nr. 513

De definitie van financieel analist is overbodig geworden omdat de definitie niet meer in het BGfo wordt gebruikt. De artikelen 35g en 35h van het BGfo, waarin de definitie van financieel analist werd gebruikt, komen te vervallen.

financieel derivaat: financieel instrument als bedoeld in artikel 4:60, eerste lid, onderdeel d, e, f of g, van de wet;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel c, onder 6° tot en met 9°, van het Btb 2005 en sluit aan bij artikel 19, eerste lid, onderdeel g, van de richtlijn beleggingsinstellingen. Het begrip financieel derivaat wordt gebruikt in de bepalingen over de beleggingsvoorschriften voor icbe's die voortvloeien uit de richtlijn beleggingsinstellingen. In artikel 4:60, eerste lid, van de wet is in de onderdelen a tot en met g een materiële omschrijving opgenomen van de financiële instrumenten waar een icbe in mag beleggen. Om een onderscheid aan te brengen binnen die financiële instrumenten", wordt in paragraaf 10.3.2 naast de begrippen "effecten" en "geldmarktinstrumenten" de term "financiële derivaten" gehanteerd.

financiële bijsluiter: een document waarin informatie over de in artikel 66, eerste lid, genoemde onderwerpen met betrekking tot een complex product, niet zijnde rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe, is weergegeven; [vervallen]¹⁵

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel h, van het Bfd.

De financiële bijsluiter is een document dat informatie bevat over een complex product. Zie voor een verdere toelichting paragraaf 8.1.5.

Stb. 2011, nr. 358

De definitie van financiële bijsluiter is aangepast aangezien voor het aanbieden van rechten van deelneming in een icbe op grond van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen essentiële beleggersinformatie dient te worden verstrekt. In dit besluit is opgenomen dat ook voor het aanbieden van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling, niet zijnde een icbe, essentiële beleggersinformatie dient te worden verstrekt met uitzondering van de zogenaamde «verhandelbare closed-end» beleggingsinstellingen. Op deze manier kunnen beleggers de verschillende beleggingsinstellingen het beste met elkaar vergelijken. De essentiële beleggersinformatie bevat andere informatie dan de financiële bijsluiter. Daarom is ervoor gekozen om voor

¹⁴ Art. I, onderdeel A, Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (*red.*).

¹⁵ Art. I, onderdeel A, Stb. 2017, nr. 447 (*red.*).

beleggingsinstellingen de term «essentiële beleggersinformatie» te gebruiken en voor andere complexe producten de term «financiële bijsluiter». Zie voor een nadere toelichting de toelichting bij paragraaf 8.1.5.

gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014: gedelegeerde richtlijn (EU) 2017/593 van de Commissie van 7 april 2016 tot aanvulling van richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot het vrijwaren van financiële instrumenten en geldmiddelen die aan cliënten toebehoren, productgovernanceverplichtingen en de regels die van toepassing zijn op het betalen of het ontvangen van provisies, commissies en geldelijke of niet-geldelijke tegemoetkomingen (PbEU 2017, L 87);

geldmarktinstrument: een financieel instrument als bedoeld in artikel 11 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen;

Stb 2006, nr 520

De definitie van geldmarktinstrument knoopt aan bij onderdeel c van de definitie van financieel instrument in artikel 1:1 van de wet en komt in plaats van artikel 1, onderdeel c, onder 4°, van het Btb 2005. Deze definitie komt overeen met de definitie van geldmarktinstrumenten in artikel 1, negende lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Stb. 2017, nr. 513

In de definitie van het begrip geldmarktinstrument in artikel 1 is de verwijzing naar een onderdeel van de definitie van financieel instrument in artikel 1:1 van de wet vervangen door een verwijzing naar de meer inhoudelijke definitie van het begrip geldmarktinstrument in artikel 11 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen.

gelieerde partij:

- 1°. persoon die met een beheerder van een icbe, maatschappij voor collectieve belegging in effecten of bewaarder van een icbe of met een bestuurder van een beheerder, beleggingsmaatschappij of bewaarder in een formele of feitelijke zeggenschapsstructuur is verbonden;**
- 2°. persoon die direct of indirect stemrecht kan uitoefenen of anderszins bepaalde rechten kan uitoefenen waardoor invloed van betekenis kan worden uitgeoefend op het zakelijk of financieel beleid van een beheerder, beleggingsmaatschappij of bewaarder;**
- 3°. natuurlijke persoon die in een familierechtelijke betrekking staat tot een bestuurder van een beheerder van een icbe, maatschappij voor collectieve belegging in ef-**

fecten of bewaarder van een icbe of tot een natuurlijke persoon als bedoeld onder 1° of 2°;

- 4°. natuurlijke persoon die een persoonlijke relatie heeft met een bestuurder van een beheerder van een icbe, maatschappij voor collectieve belegging in effecten of bewaarder van een icbe of met een natuurlijke persoon als bedoeld onder 1° of 2°, in welke relatie hij het handelen van de bestuurder of de natuurlijke persoon met betrekking tot de beheerder van een icbe, maatschappij voor collectieve belegging in effecten of bewaarder van een icbe kan beïnvloeden;**
- 5°. rechtspersoon waarin een bestuurder van een beheerder van een icbe, maatschappij voor collectieve belegging in effecten of bewaarder van een icbe of een natuurlijke persoon als bedoeld onder 3° of 4°, direct of indirect stemrecht kan uitoefenen of anderszins bepaalde rechten kan uitoefenen waardoor sprake is van invloed van betekenis op het zakelijk of financieel beleid van die rechtspersoon; of**
- 6°. natuurlijke persoon die onderdeel is van een orgaan dat belast is met toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van een beheerder van een icbe, maatschappij voor collectieve belegging in effecten of bewaarder van een icbe;**

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel e, van het Btb 2005.

De definitie is inhoudelijk ongewijzigd gebleven. Wel hebben enkele terminologische aanpassingen aan de wet plaatsgevonden. Zo is "rechtspersoon of natuurlijke persoon" vervangen door "persoon", dat in artikel 1:1 van de wet is gedefinieerd als natuurlijke persoon of rechtspersoon. Daarnaast is onder 1° het begrip "groep" vervangen door de formulering "formele of feitelijke zeggenschapsstructuur". Zie in dit verband ook de toelichting op artikel 4:13 van de wet.¹⁶

Het tweede subonderdeel ziet op (rechts)personen die door het uitoefenen van (stem)rechten invloed van betekenis kunnen uitoefenen op een beheerder, een beleggingsmaatschappij of een bewaarder. Invloed van betekenis is een begrip dat uit het jaarrekeningenrecht afkomstig is en kan bijvoorbeeld worden verkregen door een statutaire regeling, door middel van een overeenkomst of door aandelenbezit. Op grond van artikel 2:389, eerste lid, van het BW bestaat het vermoeden van invloed van betekenis indien de (rechts)persoon naar eigen inzicht kan beschikken over ten minste 20 procent van de aan de aandelen verbonden stemrechten.

Het derde subonderdeel omvat natuurlijke personen die een familiërelatie hebben met de bestuurders van een beheerder, beleggingsmaatschappij of bewaarder, dan wel

¹⁶ Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 503.

met andere natuurlijke personen die tot de formele of feitelijke zeggenschapsstructuur behoren of die invloed van betekenis kunnen uitoefenen op de beheerder of de beleggingsmaatschappij.

Het vierde onderdeel ziet op natuurlijke personen die een persoonlijke relatie hebben met de bestuurders van een beheerder, beleggingsmaatschappij of bewaarder, dan wel met andere natuurlijke personen die tot de formele of feitelijke zeggenschapsstructuur behoren of die invloed van betekenis kunnen uitoefenen op de beheerder of de beleggingsmaatschappij. Die natuurlijke persoon is een gelieerde partij als hij in de relatie invloed kan uitoefenen op het handelen van de ander met betrekking tot de beheerder, beleggingsmaatschappij of bewaarder. Hierbij kan worden gedacht aan een persoonlijke relatie van dien aard dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat door die relatie daadwerkelijk invloed kan worden uitgeoefend.

In het vijfde subonderdeel zijn de rechtspersonen opgenomen waarin bestuurders of de natuurlijke personen, bedoeld in het derde en vierde subonderdeel, door het uitoefenen van (stem)rechten invloed van betekenis kunnen uitoefenen.

In het zesde subonderdeel worden de leden van eventueel aanwezige raden van commissarissen en raden van toezicht van de beheerder, beleggingsmaatschappij of bewaarder genoemd als gelieerde partijen.

Voorbeelden van gelieerde partijen zijn:

- beleggers/aandeelhouders die door het stemrecht op de door hen gehouden aandelen invloed van betekenis kunnen uitoefenen op het beleid of de gang van zaken binnen de beheerder of de beleggingsmaatschappij;
- de natuurlijke personen in eventueel aan de beheerder, beleggingsmaatschappij of bewaarder verbonden toezichthoudende of adviserende organen, zoals een Raad van Commissarissen, een raad van advies of een raad van toezicht;
- adviserende en dienstverlenende partijen, indien er sprake is van verbondenheid of invloed. Hierbij valt te denken aan organisatorische eenheden binnen hetzelfde financiële conglomeraat of partijen die verbonden zijn aan natuurlijke personen of rechtspersonen in de bestuurslaag;
- liquiditeitsverschaffers en marktonderhoudende partijen die diensten verlenen aan beursgenoteerde beleggingsmaatschappijen.

Ook adviserende en dienstverlenende partijen waarop de bestuurders van de beheerder of de beleggingsmaatschappij invloed van betekenis kunnen uitoefenen zijn gelet op het vijfde subonderdeel gelieerde partijen.

gelieerd financieel instrument: een financieel instrument waarvan de prijs sterk wordt beïnvloed door prijsschommelingen van een ander financieel instrument dat het onderwerp van onderzoek op beleggingsgebied is of van een van dit andere financiële instrument afgeleid financieel instrument;

Stb 2007, nr 407

De definitie strekt tot implementatie van artikel 25, tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

geschilleninstantie: instantie tot beslechting van geschillen met betrekking tot betaaldiensten, financiële diensten of financiële producten van een financiële onderneming;

Stb. 2015, nr. 250

In artikel 1 van het BGfo wordt de definitie van geschilleninstantie ingevoegd. Financiële ondernemingen moeten op grond van artikel 4:17 van de Wft aangesloten zijn bij een aangewezen geschilleninstantie. Deze instantie is gericht op de beslechting van geschillen met betrekking tot betaaldiensten, financiële diensten of financiële producten. In de paragrafen 7.1 en 7.2 van het BGfo zijn regels opgenomen met betrekking tot deze geschilleninstanties.

hypothecair krediet: [vervallen (red.)]

Stb 2006, nr 520

De definitie van hypothecair krediet is ongewijzigd overgenomen uit artikel 1, onderdeel j, van het Bfd en is gebaseerd op de omschrijving van hypothecair krediet uit artikel 4, eerste lid, van de Wet op het consumentenkrediet (Wck). De definitie wordt gebruikt om onderscheid te maken tussen hypothecair krediet en consumptief krediet.¹⁷

Stb. 2011, nr. 247

De wijziging van de definitie van «hypothecair krediet» hangt samen met de vervanging van het «effectief kredietvergoedingspercentage» door het «jaarlijks kostenpercentage».

Stb. 2016, nr. 266

De definitie van het jaarlijks kostenpercentage (hierna: jkp) in artikel 1 van het BGfo wordt aangepast in verband met het opnemen van het jkp bij hypothecair krediet uit de richtlijn in bijlage B van het BGfo.

incident: gedraging of gebeurtenis die een ernstig gevaar vormt voor de integere uitoefening van het bedrijf van een financiële onderneming;

integriteitgevoelige functie:

- 1°. leidinggevende functie direct onder de personen die het beleid van de financiële onderneming bepalen of mede bepalen; of
- 2°. functie waaraan een bevoegdheid is verbonden die een wezenlijk risico bevat voor de integere uitoefening van het bedrijf van een financiële onderneming;

integriteitrisico: gevaar voor de aantasting van de reputatie of bestaande of toekomstige bedreiging van vermogen of resultaat van een financiële onderneming als gevolg van een ontoereikende naleving van hetgeen bij of krachtens enig wettelijk voorschrift is voorgeschreven;

Stb 2006, nr 520

De definitie van integriteitrisico is grotendeels overgeno-

¹⁷ Nota van toelichting op het Bfd, Stb. 2005, nr. 676, p. 103.

men uit de Regeling Organisatie en Beheersing (Rob) van de Nederlandsche Bank (DNB). In tegenstelling tot de voornoemde regeling wordt in dit besluit gesproken over de ontoereikende naleving van wettelijke normen waar er voorheen ontoereikende naleving van privaats-, bestuurs-, fiscaal-, of strafrechtelijke verplichtingen stond. Materieel is er echter geen wijziging. Hierbij dient wel aangetekend te worden dat alleen de overtredingen die gevolgen kunnen hebben voor (toekomstig) vermogen of resultaat als risico worden gezien. Privaatrechtelijke geschillen met bijvoorbeeld de cateraar of een andere leverancier vallen hier niet onder.

internationale jaarrekeningstandaarden: internationale standaarden voor jaarrekeningen die door de Commissie van de Europese Gemeenschappen van toepassing zijn verklaard overeenkomstig artikel 3 van Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 19 juli 2002 (PbEG L 243);

Stb 2006, nr 520

Deze definitie is opgenomen ten behoeve van de artikelen over de jaarstukken van aanbieders van beleggingsobjecten, beheerders, beleggingsinstellingen, beleggingsondernemingen en bewaarders. De internationale jaarrekeningstandaarden of International Accounting Standards (IAS, deze omvatten ook de International Financial Reporting Standard, of IFRS) worden vastgesteld door de International Accounting Standards Board (IASB). Vervolgens worden zij volgens de comitologieprocedure die is beschreven in Verordening (EG) Nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 19 juli 2002 betreffende de toepassing van internationale standaarden voor jaarrekeningen (PbEG L 243) (IAS-verordening) goedgekeurd door de Europese Commissie voor gebruik in de Europese Unie. Beursgenoteerde financiële ondernemingen zijn ingevolge deze IAS-verordening vanaf het boekjaar 2005 verplicht hun geconsolideerde jaarrekening volgens deze internationale jaarrekeningstandaarden op te stellen. In hun enkelvoudige jaarrekening mogen zij deze internationale jaarrekeningstandaarden toepassen. Niet-beursgenoteerde financiële ondernemingen mogen de internationale jaarrekeningstandaarden toepassen in hun geconsolideerde jaarrekening en, indien zij dit doen, ook in hun enkelvoudige jaarrekening. Dit is via de Wet uitvoering IAS-verordening, IAS 39-richtlijn en moderniseringsrichtlijn¹⁸ geregeld in artikel 2:362, achtste lid, van het BW. Deze wet heeft tegelijkertijd Titel 9 van Boek 2 van het BW meer in lijn gebracht met de IAS/IFRS.

jaarlijks kostenpercentage: totale kosten van een krediet voor de consument, bij een consumptief krediet uitgedrukt in een percentage op jaarbasis van het totale kredietbedrag, berekend volgens de basisvergelijking en aanvullende hypothesen, opgenomen in bijlage A, of de bij de uitvoering van een over-

eenkomst inzake hypothecair krediet aan de consument in rekening te brengen totale kosten van het hypothecair krediet, uitgedrukt in een percentage op jaarbasis, berekend volgens de basisvergelijking en aanvullende hypothesen, opgenomen in bijlage B;¹⁹

Stb. 2011, nr. 247

Om voor een zo groot mogelijke transparantie te zorgen en aanbiedingen voor consumptief krediet vergelijkbaar te maken, is in de richtlijn voorgeschreven hoe het «jaarlijks kostenpercentage» van het krediet moet worden berekend. De informatie die aan de consument wordt verstrekt over het consumptief krediet dient dit jaarlijks kostenpercentage te bevatten. Deze uniforme toepassing wordt met name gewaarborgd door de berekeningswijze zoals opgenomen in bijlage I van de richtlijn. Deze berekeningswijze is overgenomen in bijlage A van dit besluit. Het begrip «effectief kredietvergoedingspercentage» vervalt in de Wft. In het Besluit kredietvergoeding blijft het begrip tijdelijk nog wel bestaan. Dit wordt hieronder nader toegelicht. Ook voor hypothecair krediet zal dus een jaarlijks kostenpercentage moeten worden berekend. Voor hypothecair krediet geldt daarbij wel dat de berekening van het jaarlijks kostenpercentage hetzelfde is als de berekening van het effectief kredietvergoedingspercentage op grond van de Uitvoeringsregeling Wft. Dit is gehandhaafd, omdat de berekeningswijze van het jaarlijks kostenpercentage voor consumptief krediet zich niet goed leent voor hypothecair krediet.

Stb. 2016, nr. 266

De definitie van het jaarlijks kostenpercentage (hierna: jkp) in artikel 1 van het BGfo wordt aangepast in verband met het opnemen van het jkp bij hypothecair krediet uit de richtlijn in bijlage B van het BGfo.

¹⁹ Art. IV, lid 1, van het Besluit implementatie richtlijn hypothecair krediet (Stb. 2016, nr. 266) bepaalt dat de artt. 1, 6, 6a, 33, 68a, 68b, 81c, 81d en 81e Bgfo, zoals het besluit luidt na inwerkingtreding van dit besluit, niet van toepassing zijn op overeenkomsten inzake hypothecair krediet die vóór dat tijdstip (= 14 juli 2016, zie art. V van Stb. 2016, nr. 266) zijn gesloten en waarbij de overeenkomst inzake hypothecair krediet niet is aangegaan voor de eigen bewoning door de consument. Op deze overeenkomsten inzake hypothecair krediet blijven de regels met betrekking tot overeenkomsten inzake hypothecair krediet van toepassing zoals die onmiddellijk voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit luiden. Dit wordt als volgt toegelicht: "Het eerste lid regelt de eerbiedigende werking voor overeenkomsten inzake hypothecair krediet die voor inwerkingtreding van dit besluit geldig zijn aangegaan en waarvan de hypotheek wordt aangewend om een woning te kopen met als doel de woning als woonruimte aan een consument te verhuren. In de praktijk gaat het om hypotheek die niet onder de definitie van hypothecair krediet vielen zoals die gold voor inwerkingtredingen van dit besluit omdat het jaarlijks kostenpercentage niet gebruikelijk was. De eerbiedigende werking geldt voor alle bepalingen voor zover deze betrekking hebben op lopende overeenkomsten. Dit houdt in dat bijvoorbeeld de bepalingen die zien op de precontractuele informatie niet zijn uitgezonderd. Deze zijn immers niet relevant voor lopende overeenkomsten." (red.).

¹⁸ Zie Kamerstuk 29.737.

kosten: bedragen die een financiële onderneming in rekening brengt of ten laste laat komen van een cliënt, consument of deelnemer;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel k, van het Bfd.

Kosten zijn alle bedragen die op direct of indirect voor van de cliënt, consument of deelnemer worden gebracht. Onder kosten worden bijvoorbeeld verstaan de opbrengsten uit een beleggingsportefeuille (zoals rente en dividend) die als vergoeding voor de activiteiten van de financiële onderneming in rekening worden gebracht bij de cliënt, consument of deelnemer, of die anderszins aan de cliënt, consument of deelnemer worden onthouden.

kredietlimiet:

1°. **maximum bedrag van door een consument bij de aanbieder van krediet op te nemen geldsommen ter uitvoering van een overeenkomst inzake doorlopend geldkrediet; of**

2°. **maximumwaarde van door een aanbieder van krediet aan de consument te verschaffen genot van een zaak, financieel instrument of beleggingsobject, of te verlenen dienst ter uitvoering van een overeenkomst inzake doorlopend goederenkrediet;**

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel l, van het Bfd.

De definitie valt in twee onderdelen uiteen, waarbij het eerste onderdeel ziet op de kredietlimiet in geval van doorlopend geldkrediet en het tweede onderdeel ziet op de kredietlimiet in geval van doorlopend goederenkrediet. In de definitie van kredietlimiet in geval van doorlopend goederenkrediet is de term "effect" vervangen door "financieel instrument of beleggingsobject" vanwege de gewijzigde terminologie die in de definitie van krediet in artikel 1:1 van de wet wordt gehanteerd.²⁰ Daarnaast is bij doorlopend goederenkrediet de formulering "maximum bedrag aan" van artikel 1, onderdeel l, van het Bfd vervangen door "maximumwaarde van". Dit betreft een redactionele aanpassing, geen inhoudelijke wijziging.

kredietsom:

1°. **geldsom die de consument in het kader van een overeenkomst inzake geldkrediet ter beschikking wordt gesteld, met dien verstande dat indien het doorlopend krediet betreft de kredietlimiet als die geldsom wordt aangemerkt; of**

2°. **verschil tussen het totaal van de contante waarde van de roerende zaken, financiële instrumenten, beleggingsobjecten of diensten, waarvan de consument het genot wordt verschafft, onderscheidenlijk**

welke aan de consument worden verleend, in het kader van een overeenkomst inzake goederenkrediet, en de door deze in dat kader gedane contante betalingen, met dien verstande dat indien het doorlopend krediet betreft de kredietlimiet als dat verschil wordt aangemerkt;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel m, van het Bfd. In subonderdeel 2 is de term "effecten" vervangen door "financiële instrumenten of beleggingsobjecten" vanwege de gewijzigde terminologie die in de definitie van krediet in artikel 1:1 van de wet wordt gehanteerd.²¹

De kredietsom is materieel het bedrag ter grootte waarvan de kredietnemer krediet wordt verleend. Bij doorlopend krediet is dit uit de aard van die kredietvorm niet op voorhand vast te stellen. Met het oog op de toepassing van de bepalingen van dit besluit waarin de kredietsom een rol speelt wordt bij die vorm van krediet de kredietlimiet aangemerkt als kredietsom. De woorden "aangemerkt als" illustreren dat het gaat om ongelijke begrippen. Onder 1° en 2° blijkt wat onder kredietlimiet als zodanig wordt verstaan: het contractueel hoogst uitstaande saldo. Het gaat hier dus niet om een bedrag dat steeds ook feitelijk ter beschikking wordt gesteld aan de kredietnemer, maar om het bedrag tot het beschikbaar stellen waarvan de kredietgever zich bereid heeft verklaard.

kredietvergoeding: kosten ter zake van een overeenkomst inzake krediet;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel n, van het Bfd.

In de definitie van kredietvergoeding wordt verband gelegd met het begrip "kosten" in onderdeel q. Het begrip "kredietvergoeding" heeft dezelfde strekking als het begrip kosten, maar richt zich specifiek op overeenkomsten van krediet. Er is voor gekozen het begrip "kredietvergoeding" evenals in het Bfd te blijven hanteren aangezien het in de branche een veel gebruikte term is die bovendien nog in de Wck voorkomt in de privaatrechtelijke bepalingen die ook na inwerkingtreding van de wet zijn blijven bestaan.

Onder het begrip kredietvergoeding vallen verschillende soorten van vergoedingen. Er zijn drie soorten van kredietvergoeding die de aanbieder van krediet kan bedingen. Het betreft ten eerste de vergoeding verschuldigd bij de afwikkeling van de overeenkomst, ten tweede de vergoeding verschuldigd ingeval de consument na ingebrekestelling nalatig blijft in zijn verplichting tot betaling en ten derde de vergoeding verschuldigd bij vervroegde aflossing. De vergoedingen verschuldigd bij de afwikkeling zijn de kosten die bij een regelmatige afwikkeling moeten worden betaald. Dit zijn vergoedingen als: de kosten voor het aantrekken van gelden door de aanbieder van krediet, de bedrijfsvoeringskosten, kosten voor tussenpersonen en incassokosten. Zoals aangegeven vallen ook kosten die niet "puur" uit het verlenen van krediet voortvloeien maar voortvloeien uit dienstverlening die verder gaat dan het aanbieden van

²⁰ Zie Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 372.

²¹ Zie Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 372.

krediet (bijvoorbeeld kosten voortvloeiend uit een overlijdensrisicoverzekering) hieronder. De vergoeding voor vervroegde aflossing treedt in de plaats van de vergoeding bij regelmatige afwikkeling en wordt ook wel aangeduid als "boeterente". Zowel artikel 1, onderdeel j, van de Wck als artikel 34 van de Wck en de daarbij behorende toelichting geven richting aan de invulling van het begrip kredietvergoeding.

Het totaal van de contante waarde van de roerende zaken, financiële instrumenten, beleggingsobjecten of diensten, waarvan de consument het genot wordt verschaft onderscheidenlijk welke aan de consument worden verleend, wordt niet als kredietvergoeding aangemerkt.

maandlast: bedrag dat een consument verschuldigd is aan betalingen ter zake van krediet, berekend voor één kalendermaand, waaronder in ieder geval betalingen aan rente en aflossing in verband met het krediet;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel o, van het Bfd.

De maandlast omvat de te betalen kredietvergoeding en aflossing van het krediet.

Stb 2007, nr. 520.

Door de wijziging van de definitie van «maandlast» is verduidelijkt dat alle betalingen ter zake van het krediet in de berekening van de maandlast dienen te worden meegenomen. Hierbij zijn niet-limitatief een aantal betalingen genoemd die daar in ieder geval onder vallen. De kosten van verzekeringen worden niet meer als vast onderdeel van de maandlast genoemd. In artikel 53, derde lid, is vastgelegd in welk geval een verzekering hier wel deel van uitmaakt.

nauwe banden: situatie waarin twee of meer natuurlijke of rechtspersonen verbonden zijn door:

1°. een deelneming, dat wil zeggen het rechtstreeks of door middel van een zeggenschapsband houden van ten minste 20% van de stemrechten of het kapitaal van een rechtspersoon;

2°. een zeggenschapsband, dat wil zeggen de band die bestaat tussen een moederonderneming en een dochteronderneming, in alle gevallen zoals bedoeld in artikel 1, eerste en tweede lid, van de richtlijn geconsolideerde jaarrekening, of een band van dezelfde aard tussen een natuurlijke of rechtspersoon en een andere rechtspersoon; een dochteronderneming van een dochteronderneming wordt ook beschouwd als een dochteronderneming van de moederonderneming die aan het hoofd van deze ondernemingen staat;

Stb 2007, nr 407

De definitie strekt tot implementatie van artikel 4, eerste lid, onderdeel 31 van de MiFID. Gezien het feit dat het begrip alleen in de uitvoeringsrichtlijn MiFID wordt gebruikt, is

gekozen voor implementatie in het Bgif. Als een nauwe band tussen twee of meer natuurlijke of rechtspersonen wordt tevens beschouwd een situatie waarin deze personen via een zeggenschapsband duurzaam verbonden zijn met eenzelfde persoon.

onderzoek op beleggingsgebied: onderzoek of andere voor het publiek bestemde informatie waarbij expliciet of impliciet een beleggingsstrategie wordt aanbevolen of voorgesteld ten aanzien van één of meerdere financiële instrumenten of uitgevende instellingen van financiële instrumenten, daaronder begrepen aanbevelingen betreffende de huidige of toekomstige waarde of koers van dergelijke instrumenten, welk onderzoek:

a. als onderzoek op beleggingsgebied wordt gepresenteerd of op enigerlei andere wijze wordt voorgesteld als een objectieve of onafhankelijke verklaring van de aangelegenheden die in de aanbeveling aan de orde komen; en

b. indien het tot een cliënt zou zijn gericht, geen adviseren is.

Stb 2007, nr 407

In artikel 5:53, vijfde lid, van de wet is aangegeven wat onder een beleggingsaanbeveling dient te worden verstaan. Een beleggingsaanbeveling is voor het publiek bestemde informatie waarbij expliciet of impliciet een beleggingsstrategie wordt aanbevolen of voorgesteld ten aanzien van één of meerdere financiële instrumenten of uitgevende instellingen van financiële instrumenten. De informatie kan zijn opgesteld of uitgebracht door een beleggingsonderneming maar ook bijvoorbeeld door onafhankelijke onderzoekbureaus of kredietinstellingen.

In de artikelen 5:64 van de wet en 15 tot en met 19 van het Besluit marktmisbruik Wft zijn eisen opgenomen waaraan iedereen zich dient te houden bij het uitbrengen van beleggingsaanbevelingen. Deze artikelen beogen misleiding van het publiek door beleggingsaanbevelingen tegen te gaan. De uitbrenger van de beleggingsaanbeveling dient dan te voldoen aan een aantal transparantie-eisen.

Beleggingsaanbevelingen maken vaak onderdeel uit van onderzoek op beleggingsgebied.

Artikel 24 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID geeft aan wat onder «onderzoek op beleggingsgebied» moet worden verstaan. De door een beleggingsonderneming gegeven aanbeveling omtrent de beleggingsstrategie dient objectief en onafhankelijk te zijn om als onderzoek op beleggingsgebied te kunnen worden aangemerkt. Het dient bovendien niet te gaan om het aanbevelen van een of meer specifieke financiële instrumenten door een beleggingsonderneming aan een cliënt waarvan het weinig waarschijnlijk is dat zij openbaar zullen worden gemaakt. De regels met betrekking tot het onderzoek op beleggingsgebied zijn gericht tot beleggingsondernemingen en hebben vooral betrekking op het voorkomen en beheersen van belangenconflicten.

Indien de verstrekte informatie bedoeld is voor het publiek maar niet valt onder de definitie van onderzoek op beleggingsgebied dan dient de informatie te worden aangemerkt

als een reclame-uiting. Een beleggingsonderneming dient op grond van artikel 4:19, tweede lid, van de wet er voor zorg te dragen dat het commerciële oogmerk van de verstrekte of beschikbaar gestelde informatie als zodanig herkenbaar is. Bovendien dient richting de cliënt duidelijk te worden gemaakt dat het geen onafhankelijk onderzoek betreft. Dit advies is niet onderworpen aan de voorwaarden voor onafhankelijkheid van onderzoek op beleggingsgebied zoals opgenomen in de artikelen 35g en 35h. Tevens kan gewoon worden gehandeld vóór de verspreiding van de informatie (artikel 35h, onderdelen a en b, zijn niet van toepassing).

op- en afslagen: bedragen waarmee de door de deelnemers voor rechten van deelneming in een icbe betaalde of ontvangen prijs of terugbetaling worden verhoogd onderscheidenlijk verlaagd ten opzichte van de intrinsieke waarde van de rechten van deelneming;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel h, van het Btb 2005.

Op- en afslagen zijn de bedragen waarmee het door een in- of uittreedende deelnemer te betalen of te ontvangen bedrag wordt verhoogd of verlaagd ten opzichte van de intrinsieke waarde van het deelnemingsrecht. Het is van belang dat de deelnemer niet alleen weet hoe de op- en afslagen worden berekend maar ook waarvoor de op- en afslagen worden gebruikt. Op- en afslagen kunnen bijvoorbeeld door beleggingstellingen gebruikt worden ter dekking van transactiekosten veroorzaakt door de toe- of afname van het aantal deelnemingsrechten of van kosten die de beheerder maakt voor toegang tot distributiekanaal.

pensioenverzekering: levensverzekering die een werkgever afsluit ten behoeve van zijn werknemers, waaronder de directeur-grootaandeelhouder, bestaande uit een ouderdomspensioen of nabestaandenpensioen als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet;

Stb. 2011, nr. 515

De definitie van pensioenverzekering is beperkt tot de rechtstreeks verzekerde pensioenregelingen die bij verzekeraars zijn ondergebracht. De definitie ziet dus niet op pensioenregelingen die bij andere instellingen zijn ondergebracht, zoals bedrijfstak-, beroeps- en ondernemingspensioenfondsen. Het gaat bovendien uitsluitend om (collectieve) pensioenverzekeringen die worden afgesloten door de werkgever ten behoeve van zijn werknemer(s). Voor zover de directeur-grootaandeelhouder (DGA) zijn pensioen onderbrengt in een verzekerde pensioenregeling, valt hij binnen de reikwijdte van deze definitie. Een eigen beheer voorziening op de balans valt niet onder de definitie. Voorts is de reikwijdte van de definitie van pensioenverzekering beperkt tot levensverzekeringen in de vorm van een ouderdomspensioen en een nabestaandenpensioen als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet. Arbeidsongeschiktheidspensioen valt buiten de reikwijdte.

PE-onderwijsprogramma: [vervallen]

Stb. 2009, nr. 524

Aan artikel 1 zijn de definities van PE-onderwijsprogramma, PE-toetsen PE-toetstermen toegevoegd in verband met de opname van de Erkenningsregeling permanente educatie in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (BGfo) (zie artikel 11a t/m 11e Bgfo).

Stb. 2012, nr. 695

De definities van PE-onderwijsprogramma, PE-toets en PE-toetstermen vervallen, aangezien de definities niet meer voorkomen in dit besluit.

persoonlijke transactie: een transactie in een financieel instrument door of in naam van een relevante persoon, waarbij:

1°. de betrokken relevante persoon handelt anders dan in de normale uitoefening van zijn beroep of bedrijf;

2°. de transactie wordt verricht voor rekening van de relevante persoon;

3°. de transactie wordt verricht voor rekening van een persoon met wie de relevante persoon familiebanden of nauwe banden heeft; of

4°. de transactie wordt verricht voor rekening van een persoon wiens relatie met de relevante persoon van dien aard is dat de relevante persoon een direct of indirect wezenlijk belang heeft bij het resultaat van de transactie afgezien van een provisie voor de uitvoering van de transactie.

Stb 2007, nr 407

De definitie strekt tot implementatie van artikel 11 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Het element vergoeding uit artikel 11, onderdeel b, onder iii is niet in deze definitie opgenomen. In de definitie van het begrip provisie in de wet is dit element reeds opgenomen.

Onder «een persoon met wie een relevante persoon familiebanden heeft» als bedoeld onder 3°, wordt verstaan een echtgenoot of geregistreerde partner van de relevante persoon, kinderen of stiefkinderen ten laste van de relevante persoon of andere bloed- of aanverwanten van de relevante persoon, die op de datum van de desbetreffende persoonlijke transactie ten minste een jaar een gemeenschappelijke huishouding hebben gevoerd met de relevante persoon. Gelet op het feit dat dit begrip maar een keer voorkomt in dit besluit, wordt geen aparte definitiebepaling opgenomen.

PE-toets: [vervallen]

Stb. 2012, nr. 695

De definities van PE-onderwijsprogramma, PE-toets en PE-toetstermen vervallen, aangezien de definities niet meer voorkomen in dit besluit.

PE-toetstermen: [vervallen]

Stb. 2009, nr. 524

Aan artikel 1 zijn de definities van PE-onderwijsprogramma, PE-toetsen PE-toetstermen toegevoegd in verband met de

opname van de Erkenningregeling permanente educatie in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (BGfo) (zie artikel 11a t/m 11e Bgfo).

Stb. 2012, nr. 695

De definities van PE-onderwijsprogramma, PE-toets en PE-toetstermen vervallen, aangezien de definities niet meer voorkomen in dit besluit.

prime broker: een entiteit als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel af, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen;

Stb. 2013, nr. 293

De definitie van «prime broker» is gebaseerd op artikel 4, eerste lid, onderdeel af, van de richtlijn. Deze term wordt onder andere gebruikt in artikel 14, derde lid (artikel 115c, derde lid, Bgfo Wft), en artikel 21, vierde lid, onderdeel b (artikel 83b, tweede lid, Bgfo Wft), van deze richtlijn en dient daarom gedefinieerd te worden.

provisie: [vervallen]²²

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel r, van het Bfd.

De beloning voor het bemiddelen in een financieel product wordt provisie genoemd. De bepalingen over provisie zijn opgenomen in paragraaf 8.1.4, afdeling 11.1 (Bemiddelen algemeen) en afdeling 11.2 (Bemiddelen in krediet).

Provisie betreft de beloning van een aanbieder aan een bemiddelaar. Dit betekent dat bemiddelaar die beloond wordt door de afnemer van het (complexe) financiële product, bijvoorbeeld op basis van een uurtarief, daarvoor niet onder de provisieregels valt. Zijn beloning zal namelijk al voorafgaand aan de dienstverlening voor de afnemer kenbaar zijn. De bewoording "in welke vorm dan ook" houdt in dat alle vergoedingen, waaronder bijvoorbeeld incassoprovisie, onder de definitie provisie worden begrepen.

relevante persoon:

- 1°. een persoon die het dagelijks beleid bepaalt of een verbonden agent is van een beleggingsonderneming;
- 2°. een ieder die het dagelijks beleid bepaalt van een verbonden agent van een beleggingsonderneming;
- 3°. een werknemer van de beleggingsonderneming of van een verbonden agent van de beleggingsonderneming of een andere natuurlijke persoon wiens diensten ter beschikking en onder zeggenschap staan van een beleggingsonderneming onderscheidenlijk de verbonden agent en die betrokken is bij het verrichten van beleggingsactiviteiten of het verlenen van beleggingsdiensten door de beleggingson-

onderneming; of

- 4°. een natuurlijke persoon die uit hoofde van een overeenkomst tot uitbesteding met het oog op het verlenen of verrichten door de beleggingsonderneming van beleggingsdiensten of beleggingsactiviteiten rechtstreeks betrokken is bij het verrichten van diensten ten behoeve van de beleggingsonderneming of haar verbonden agent.

Stb 2007, nr 407

Door de nieuwe definitie van «relevante persoon» in onderdeel y van het besluit, komt de definitie van «provisie» te vervallen in het besluit. De definitie van provisie kan komen te vervallen, omdat het begrip in de wet is omschreven.

De definitie strekt tot implementatie van artikel 2, aanhef en derde lid, van de uitvoeringrichtlijn MiFID.

Er is voor gekozen de bepaling niet een op een uit de uitvoeringsrichtlijn MiFID over te nemen.

In de wet en de daarop gebaseerde regelingen wordt reeds gesproken van «een ieder die het dagelijks beleid bepaalt». In de uitvoeringsrichtlijn MiFID wordt gesproken van bestuurders, directeuren, vennoten en daarmee gelijk te stellen personen. Beide formuleringen omvatten materieel dezelfde groep personen. Om die reden is ervoor gekozen aan te sluiten bij de bestaande terminologie van de wet.

Met betrekking tot onderdeel 4° wordt nog opgemerkt dat in het geval van uitbesteding alleen personen die rechtstreeks of zijdelings betrokken zijn bij het verrichten van beleggingsactiviteiten of het verlenen van beleggingsdiensten, hetzij door de beleggingsonderneming zelf hetzij door de onderneming waaraan is uitbesteed, gekwalificeerd worden als relevante persoon. Dit om te voorkomen dat ook wanneer bijvoorbeeld diensten ten behoeve van personeelsadministratie door een beleggingsonderneming worden uitbesteed medewerkers van de onderneming waaraan is uitbesteed als relevante persoon worden aangemerkt. Hier is in beginsel geen aanleiding toe.

retourprovisie: gedeelte van een door of ten laste van een icbe voor een dienst van een derde te betalen of betaalde vergoeding dat direct of indirect door de ontvanger wordt terugbetaald of doorbetaald;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel i, van het Btb 2005.

Het komt voor dat bij het uitvoeren van transacties voor beleggingsinstellingen door degenen die de transactie uitvoeren retourprovisies worden verleend aan een andere partij dan de beleggingsinstelling. Bij retourprovisies wordt een deel van de provisie of van de transactiekosten terugbetaald. Retourprovisies kunnen een nadelige invloed op de keuze voor de uitvoerder van een transactie hebben omdat het risico bestaat dat niet degene die objectief gezien de transactie het best kan uitvoeren wordt gekozen, maar degene die bijvoorbeeld de beheerder de aantrekkelijkste retourprovisie of ander goed kan leveren.

²² Thans gedefiniëerd in artikel 1:1 Wft. De begrippen afsluitprovisie en doorlopende provisie zijn wel in dit besluit gedefiniëerd (*red.*).

richtlijn consumentenkrediet: richtlijn nr. 2008/48/EG van het Europese Parlement en de Raad van de Europese Unie van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 87/102/EEG van de Raad (PbEU L133);

richtlijn elektronisch geld: richtlijn nr. 2009/110 van het Europees parlement en de Raad van de Europese Unie van 16 september 2009 betreffende de toegang tot, de uitoefening van en het prudentieel toezicht op de werkzaamheden van instellingen voor elektronisch geld, tot wijziging van de Richtlijnen 2005/60/EG en 2006/48/EG en tot intrekking van Richtlijn 2000/46/EG (Pb EU L 267);

risico-indicator: weergave van het risiconiveau van een complex product;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel s, van het Bfd.

De risico-indicator is een element in de risicobeschrijving van het complexe product. De risico-indicator beoogt de consument of cliënt snel inzicht te verschaffen in het risiconiveau dat bij het desbetreffende complexe product hoort door middel van een eenduidige weergave van dat risiconiveau. Deze indicator vormt een afgeleide van de volledige beschrijving van de risico's die bij het desbetreffende product horen. De wijze waarop de risico-indicator moet worden berekend zal worden uitgeschreven in de nadere regels van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) op basis van de artikelen 54 en 66, vierde lid.

serie van beleggingsobjecten: verzameling van beleggingsobjecten waarvoor hetzelfde beleggingsobjectprospectus, bedoeld in artikel 4:30a, van de wet wordt opgesteld;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel u, van het Bfd. Ten opzichte van het Bfd is verduidelijkt dat het gaat om beleggingsobjecten waarvoor de aanbieder hetzelfde beleggingsobjectprospectus, bedoeld in artikel 4:30a, van de wet, opstelt. Een inhoudelijke wijziging is niet beoogd.

termijnbedrag: bedrag van de betaling die een consument aan het einde van een betalingstermijn moet hebben gedaan;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel v, van het Bfd.

Het termijnbedrag kan worden uitgedrukt in een concreet bedrag of in een percentage van de kredietlimiet of uitstaand saldo. Het termijnbedrag is het bedrag dat de consument aan het eind van elke betalingstermijn moet hebben betaald.

theoretische looptijd: [vervallen]

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van de artikelen 1, onderdeel w, en 37 van het Bfd. Bij de theoretische looptijd gaat het om een op bepaalde veronderstellingen gebaseerde berekening van de lengte van de periode waarin bij een doorlopend krediet door de consument betalingen moeten worden gedaan. Dit dient de consument inzicht te geven in de duur van de betalingsverplichtingen die voortvloeien uit een overeenkomst inzake doorlopend krediet.

Dit onderdeel geeft tevens aan dat in bijlage A de berekeningswijze van de theoretische looptijd wordt voorgeschreven. Omdat bij een doorlopend krediet de duur van de overeenkomst in beginsel niet bekend is, moet, om toch inzicht te krijgen in de verplichting die de consument aangaat, bij de berekening van de theoretische looptijd een aantal veronderstellingen worden gemaakt. Deze uitgangspunten zijn opgenomen in bijlage A. Zij komen erop neer dat met wijzigingen van de betalingsregeling (de afgesproken hoogte, lengte en het aantal termijnbedragen), van de kredietvergoeding of van het uitstaande saldo slechts rekening wordt gehouden voorzover deze wijzigingen bij het aangaan van de overeenkomst inzake krediet zijn te voorzien of in omvang vast staan. Met wijzigingen die niet zijn te voorzien of waarvan de omvang niet vaststaat wordt bij de berekening geen rekening gehouden.

Stb. 2011, nr. 247

De definitie van «theoretische looptijd» komt te vervallen, inclusief de bijbehorende bijlage A, waarin is geregeld hoe de theoretische looptijd moet worden bepaald. In plaats daarvan zal bij het bepalen van de duur van de overeenkomst (in maanden) voor consumptief krediet worden uitgegaan van bepaalde hypothesen (zie nieuwe bijlage A die is overgenomen uit bijlage I bij de richtlijn).

De duur van de overeenkomst maakt onderdeel uit van de standaardinformatie die dient te worden verstrekt op grond van de artikelen 53 (reclame-uitingen), 112 en 112a (precontractuele informatie).

toetstermen: criteria waaraan de vakbekwaamheid van een persoon wordt getoetst om te kunnen vaststellen of deze voldoet aan de eindtermen;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel x, van het Bfd. In plaats van de formulering «normen waarin is vastgelegd waarop een persoon wordt getoetst» in artikel 1, onderdeel x, van het Bfd wordt in dit onderdeel de formulering «criteria waaraan de vakbekwaamheid van een persoon wordt getoetst» gebruikt. Dit betreft een redactionele aanpassing, geen inhoudelijke wijziging.

totale door de consument te betalen bedrag: som van het totale kredietbedrag en de totale kosten van het krediet voor de consument;

Stb. 2011, nr. 247

Het «totale door de consument te betalen bedrag» vervangt het begrip «totale prijs van het krediet», dat komt te vervallen. Het betreft alle betalingen die de consument in verband met het krediet verricht. Dit is de som van de «totale kosten van het krediet voor de consument» en het «totale krediet-

bedrag». Het begrip is overgenomen uit artikel 3, onderdeel h, van de richtlijn.

totale kosten van het krediet voor de consument: alle kosten inzake een krediet, met uitzondering van notariskosten, die de consument in verband met een krediet moet betalen en die de aanbieder bekend zijn, vergoedingen van welke aard ook en kosten in verband met nevendiensten met betrekking tot het krediet, indien het sluiten van een overeenkomst met betrekking tot die diensten verplicht is om het krediet op de geadverteerde voorwaarden te verkrijgen, en indien het hypothecair krediet betreft met inbegrip van de kosten voor de waardebeoordeling van het onroerend goed, indien die waardebeoordeling verplicht is om het krediet te verkrijgen en met uitzondering van de kosten voor de registratie van de eigendomsoverdracht van het onroerend goed; ²³

Stb. 2011, nr. 247

De omschrijving «totale kosten van het krediet voor de consument» is overgenomen uit artikel 3, onderdeel g, van de richtlijn. De «totale kosten van het krediet» zijn alle kosten die de consument moet maken voor een consumptief krediet. Hieronder vallen bijvoorbeeld de rente, commissielonen, administratiekosten, vergoedingen voor bemiddelaars en de kosten voor nevendiensten die een consument verplicht in combinatie met het krediet moet afnemen. Te denken valt aan verzekeringspremies, bijbehorende assurantiebelasting en de kosten voor betaalmiddelen waarmee kredietopnemingen kunnen worden verricht. De «naam» die aan de kosten wordt gegeven is daarbij niet relevant, het gaat erom of de kosten samenhangen met het krediet. Alle kosten die samenhangen met het krediet moe-

²³ Art. IV, lid 1, van het Besluit implementatie richtlijn hypothecair krediet (Stb. 2016, nr. 266) bepaalt dat de artt. 1, 6, 6a, 33, 68a, 68b, 81c, 81d en 81e Bgif, zoals het besluit luidt na inwerkingtreding van dit besluit, niet van toepassing zijn op overeenkomsten inzake hypothecair krediet die vóór dat tijdstip (= 14 juli 2016, zie art. V van Stb. 2016, nr. 266) zijn gesloten en waarbij de overeenkomst inzake hypothecair krediet niet is aangegaan voor de eigen bewoning door de consument. Op deze overeenkomsten inzake hypothecair krediet blijven de regels met betrekking tot overeenkomsten inzake hypothecair krediet van toepassing zoals die onmiddellijk voortvloeiend uit inwerkingtreding van dit besluit luiden. Dit wordt als volgt toegelicht: «Het eerste lid regelt de eerbiedigende werking voor overeenkomsten inzake hypothecair krediet die voor inwerkingtreding van dit besluit geldig zijn aangegaan en waarvan de hypotheek wordt aangewend om een woning te kopen met als doel de woning als woonruimte aan een consument te verhuren. In de praktijk gaat het om hypotheek die niet onder de definitie van hypothecair krediet vielen zoals die gold voor inwerkingtredingen van dit besluit omdat het jaarlijks kostenpercentage niet gebruikelijk was. De eerbiedigende werking geldt voor alle bepalingen voor zover deze betrekking hebben op lopende overeenkomsten. Dit houdt in dat bijvoorbeeld de bepalingen die zien op de precontractuele informatie niet zijn uitgezonderd. Deze zijn immers niet relevant voor lopende overeenkomsten.» (red.).

ten worden meegenomen. Onder belastingen worden alleen belastingen verstaan die ingehouden worden in de verhouding tussen aanbieder en consument. Met betrekking tot nevendiensten die een consument verplicht in combinatie met het krediet moet afnemen blijft artikel 33 van de Wet op het consumentenkrediet gelden. Dat betekent dat een aanbieder de consument niet kan verplichten om met een specifieke wederpartij een overeenkomst aan te gaan, wel kan bijvoorbeeld het afsluiten van een verzekering verplicht zijn. De consument kan dan kiezen bij welke verzekeraar hij die verzekering afsluit. Notariskosten en eventuele kosten die in rekening worden gebracht bij niet-naleving van de kredietovereenkomst worden niet in de totale kosten van het krediet meegenomen. Wanneer kosten in rekening worden gebracht voor het beheer van een rekening of gebruik van een betaalmiddel waarmee zowel betalingen als kredietopnemingen worden gedaan, moeten deze kosten worden meegenomen in de totale kosten. Dit is niet nodig wanneer de opening van een rekening of de aanschaf van een betaalmiddel facultatief is en de kosten voor het beheer van de rekening of het gebruik van een betaalmiddel duidelijk en afzonderlijk in de kredietovereenkomst of een andere overeenkomst met de consument zijn vastgesteld. Hetzelfde geldt met betrekking tot andere kosten voor betalingsverrichtingen. Dit kan zich dus bijvoorbeeld voordoen bij de kosten voor een bankpas.

Stb. 2016, nr. 266

In de definitie van totale kosten van het krediet wordt toegevoegd welke kosten bij hypothecair krediet moeten worden meegenomen ingevolge artikel 4, onderdeel dertien, van de richtlijn. Het gaat om de kosten die de aanbieder redelijkerwijs bekend zijn en die noodzakelijk zijn voor het verkrijgen van het krediet. Hieronder vallen bijvoorbeeld de kosten voor het afnemen van een verplichte betaalrekening en de overlijdensrisicoverzekering voor het deel dat de aanbieder verplicht stelt. Ook advieskosten dienen meegenomen te worden indien de consument het krediet niet kan verkrijgen zonder ook advies af te nemen. Wanneer de precieze hoogte van dergelijke kosten niet bekend zijn voor de specifieke consument, mag worden uitgegaan van een redelijk gemiddelde van die kosten op de markt. De aanbieder moet alle kosten waarvan hij zich bewust is dat ze normaliter worden gemaakt meenemen. Onder de totale kosten vallen ook rente, provisies en eventuele belastingen. Op de Nederlandse markt zal van provisies (door het provisieverbod) doorgaans geen sprake zijn. Bij aanbieders uit andere lidstaten kan dit wel relevant zijn. Indien het hypothecair krediet betreft vallen onder de totale kosten van het krediet niet de door de consument te betalen kosten voor de niet-nakoming van (delen van) de kredietovereenkomst. Aangezien de totale kosten van het krediet moeten worden bepaald voortvloeiend uit het afsluiten van het krediet ligt het voor de hand om er dan nog niet vanuit te gaan dat niet-nakoming aan de orde zal zijn.

totale kredietbedrag: de kredietlimiet of de kredietsoort;

Stb. 2011, nr. 247

Het «totale kredietbedrag» is het bedrag dat de consument op grond van het krediet ter beschikking wordt gesteld. Dit

kan een krediet som zijn of, bijvoorbeeld in geval van een doorlopend krediet of een roodstandfaciliteit, een kredietlimiet. Het begrip is overgenomen uit artikel 3, onderdeel I, van de richtlijn.

totale prijs van het krediet: [vervallen]²⁴

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel y, van het Bfd.

Het weergeven van de totale prijs dient ter verduidelijking aan de consument hoeveel hij uiteindelijk na volledige afwikkeling van de overeenkomst concreet wordt geacht te hebben betaald, met name in vergelijking met de krediet som, dan wel kredietlimiet.

Stb 2007, nr. 520.

In de voorheen geformuleerde definitie van «totale prijs van het krediet» leek het alsof er altijd sprake is van een gelijke maandlast. Veelal is dit niet de praktijk. Met de nieuwe definitie is verduidelijkt dat ook rekening moet worden gehouden met de situatie waarin de hoogte van de maandlast varieert, bijvoorbeeld omdat er sprake is van een aflossingsvrije periode. Het is uiteraard verplicht om bij een (deels) aflossingsvrij krediet ook de uiteindelijke aflossing van het krediet in de totaalprijs mee te rekenen. Dit betekent bijvoorbeeld voor aflossingsvrije doorlopende kredieten dat van een theoretische looptijd moet worden uitgegaan, waarbij met de laatste maandlast wordt afgelost (zie artikel 53, zevende lid).

uitstaand saldo:

1°. indien het geldkrediet betreft: op enig tijdstip bestaand totaal van de tot en met dat tijdstip door de consument opgenomen geldsommen, vermeerderd met de tot en met dat tijdstip aan de consument in rekening gebrachte kredietvergoeding en verminderd met de tot en met dat tijdstip door de consument gedane betalingen;

2°. indien het goederenkrediet betreft: op enig tijdstip bestaand totaal van de contante waarde van de roerende zaken, financiële instrumenten, beleggingsobjecten of diensten waarvan tot en met dat tijdstip aan de consument het genot is verschaft, of welke tot en met dat tijdstip aan de consument zijn verleend, vermeerderd met het totaalbedrag van de tot en met dat tijdstip aan de consument in rekening gebrachte kredietvergoeding en verminderd met de tot en met dat tijdstip door de consument gedane betalingen;

Stb 2006, nr 520

Dit onderdeel komt in de plaats van artikel 1, onderdeel z, van het Bfd.

De beide definities van uitstaand saldo zijn opgenomen ter verduidelijking van de definitie van doorlopend krediet,

²⁴ Stb. 2011, nr. 247 (Besluit implementatie richtlijn consumentenkrediet) (red.).

waarin het begrip “uitstaand saldo” wordt gebruikt. In de definitie van uitstaand saldo met betrekking tot doorlopend goederenkrediet is de term “effecten” vervangen door “financiële instrumenten of beleggingsobjecten” vanwege de gewijzigde terminologie die in de definitie van krediet in artikel 1:1 van de wet wordt gehanteerd.²⁵

uitvaartverzekering: levensverzekering die uitsluitend strekt tot het doen van geldelijke uitkeringen in verband met de verzorging van de uitvaart van een natuurlijke persoon of een natura-uitvaartverzekering.

Stb 2009, nr. 401

In dit artikel zijn definities opgenomen voor betalingsbeschermers en uitvaartverzekeringen met als doel om deze financiële producten onder de reikwijdte te brengen van enerzijds de beloningstransparantie, zoals geregeld in artikel 58, en anderzijds de inducement-norm, zoals opgenomen in artikel 149a van het Bgfo. [...]

De definitie van uitvaartverzekering omvat zowel natura-uitvaartverzekeringen alsmede andere verzekeringen die strekken tot het doen van geldelijke uitkeringen in verband met de verzorging van de uitvaart van een natuurlijke persoon.

verordening beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen: verordening van de Commissie van 19 december 2012 tot aanvulling van richtlijn 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad ten aanzien van vrijstellingen, algemene voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening, bewaarders, hefboomfinanciering, transparantie en toezicht (PbEU 2013, L 83);

wet: Wet op het financieel toezicht;

Stb 2007, nr 407

De wijziging betreft een aanpassing van wetstechnische aard. [Schrappen “de” voor “wet”, red.]

woning: een gebouw of een afzonderlijk gedeelte daarvan en de bij dat gebouw behorende grond, een duurzaam aan een plaats gebonden woonschip of een woonwagen als bedoeld in artikel 1, onderdeel I, van de Wet op de huurtoeslag en de daarbij behorende standplaats als bedoeld in artikel 1, onderdeel j, van de Wet op de huurtoeslag;

Stb. 2012, nr. 695

De formulering van de definitie van woning is ontleend aan de voorwaarden voor de Nationale Hypotheek Garantie en de Wet inkomstenbelasting 2001. Onder de definitie vallen ook appartementen, woonschepen en woonwagens. De regeling is niet beperkt tot woningen die bestemd zijn voor eigen bewoning. Met het oog op het voorkomen van overkreditering vallen ook hypothecaire kredieten voor de financiering van andere woningen, bijvoorbeeld een vakantie-woning, onder de definitie.

²⁵ Zie Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 372.

Stb. 2015, nr. 162

Op 1 januari 2015 zijn de Huisvestingswet 2014 en de Wet van 4 juni 2014 tot wijziging van de Woningwet in verband met de versterking van het handhavinginstrumentarium in werking getreden (Stb. 2014, nr. 323 en nr. 341).

De Huisvestingswet en het daarop gebaseerde Huisvestingsbesluit zijn komen te vervallen. Om deze reden moeten de verwijzingen naar de Huisvestingswet en het Huisvestingsbesluit worden aangepast, omdat er anders wordt verwezen naar niet langer bestaande artikelen. Dit kan tevens betekenen dat een bestaande verwijzing vervalt. Zo vervalt de verwijzing naar besluiten op grond van artikel 40 van de Huisvestingswet in het Aanwijzingsbesluit Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (artikel I van dit besluit), omdat een daarmee vergelijkbaar artikel in de Huisvestingswet 2014 niet is teruggekeerd. Het betreft het instrument van het vorderen van woonruimte dat is komen te vervallen in de Huisvestingswet 2014.

De wijziging van de Woningwet heeft ertoe geleid dat het instrument van beheerovername van gebouwen is verplaatst van artikel 14 naar artikel 13b van die wet. De verwijzingen naar artikel 14 moeten daarom worden aangepast.

De aanpassingen in de verwijzingen hebben geen inhoudelijke of beleidsmatige veranderingen tot gevolg. Daarnaast veroorzaken de aangepaste verwijzingen geen administratieve lasten.

Aangezien de Huisvestingswet 2014 en de Wet van 4 juni 2014 tot wijziging van de Woningwet in verband met de versterking van het handhavinginstrumentarium op 1 januari 2015 in werking zijn getreden, treedt dit besluit in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 januari 2015. Dat geldt ook voor de in artikel I opgenomen wijziging van het Aanwijzingsbesluit Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Op grond van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (hierna: Wkpb) moeten gemeenten krachtens die wet bij het Aanwijzingsbesluit Wkpb aangewezen gemeentelijke beperkingenbesluiten inschrijven in de gemeentelijke beperkingenadministratie. Voor zover gemeenten in het tijdvak tot aan de inwerkingtreding van het onderhavige besluit beperkingenbesluiten als bedoeld in artikel I van dit besluit zullen nemen, is hun gevraagd deze vooruitlopend daarop alvast in te schrijven. Op deze wijze wordt aan doel en strekking van de Wkpb - burgers en bedrijven volledig informeren over de op een perceel rustende beperkingenbesluiten - het meest tegemoet gekomen.

§ 1.2. Bijzondere bepalingen

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 1:20, eerste lid, onderdeel f, 4:3, vierde lid, en 4:5, derde lid, van de wet

Stb 2006, nr 520

Op grond van artikel 4:3, vierde lid, van de wet worden in de artikelen 2 en 3 regels gesteld met betrekking tot het verlenen van ontheffing van het verbod van artikel 4:3,

eerste lid, van de wet en regels waaraan de houder van een ontheffing dient te voldoen. Deze regels zijn erop gericht het toetsingskader voor de AFM voor het verlenen van een ontheffing in te kaderen en de eisen die aan ontheffinghouders worden gesteld te uniformeren. Het betreft echter minimumvoorschriften; de AFM is op grond van de artikelen 1:102, tweede lid, en 1:105, eerste lid, onderdeel d, van de wet bevoegd aanvullende voorschriften te verbinden aan een ontheffing, indien deze nodig zijn met het oog op de bescherming van de belangen die het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen van de wet beoogt te beschermen.

Stb. 2012, nr. 695

Het opschrift van paragraaf 1.2. is aangepast aangezien een artikel in deze paragraaf is opgenomen dat is gebaseerd op artikel 1:20, eerste lid, onderdeel g, van de Wft.

Artikel 1a

Artikel 1:20, eerste lid, onderdeel f, van de wet is van toepassing indien:

- a. een financiële dienstverlener die adviseert een krediet verleent voor de betaling van de advieskosten en distributiekosten gericht op het tot stand brengen van een overeenkomst inzake een financieel product als bedoeld in artikel 86c waarbij de consument of, indien het een verzekering betreft, de cliënt is gehouden binnen twee jaar af te lossen;**
- b. een financiële dienstverlener, voor zover hij niet adviseert, een krediet verleent aan een consument of, indien het een verzekering betreft, de cliënt ten behoeve van de betaling van de distributiekosten gericht op het tot stand brengen van een overeenkomst inzake een financieel product als bedoeld in artikel 86c.**

Stb. 2012, nr. 695

Een directe aanbieder dient net als een bemiddelaar en adviseur de advieskosten en distributiekosten gericht op het tot stand brengen van een overeenkomst met betrekking tot een betalingsbeschermer, complex product, hypothecair krediet, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering, overlijdensrisicoverzekering, uitvaartverzekering, of een bij ministeriële regeling aan te wijzen ander financieel product rechtstreeks in rekening te brengen bij de consument of, indien het een verzekering betreft, de cliënt (zie artikel 86h, eerste lid, van dit besluit). In de praktijk betekent dit dat de directe aanbieder, bemiddelaar en adviseur voor de betaling van de dienstverlening met de consument of cliënt een betalingsregeling moet treffen als de consument of cliënt niet onmiddellijk kan of wil betalen. Normaal gesproken is de wet van toepassing indien de advies- en distributiekosten langer dan drie maanden gespreid kunnen worden betaald. Echter op grond artikel 1a, onderdeel a, is de wet niet van toepassing indien wordt voldaan aan artikel 1:20, eerste lid, onderdeel g, van de Wft en de financiële dienstverlener de betaling van de advieskosten en distributiekosten over maximaal twee jaar spreidt. Binnen deze

termijn moeten deze kosten geheel zijn betaald. Deze beperkte termijn wordt voorgesteld om de uitzondering niet onnodig ruim te maken en het risico op overkreditering te minimaliseren. Voor het aflossen van het krediet ten behoeve van de distributiekosten, waarbij niet tevens sprake is van advieskosten, is geen maximumtermijn vastgesteld (onderdeel b) omdat het gaat om relatief kleine bedragen. De betalingstermijn voor deze distributiekosten kan gelijk zijn aan de looptijd van het product.

Artikel 2

- 1. Het beleid van een houder van een ontheffing als bedoeld in artikel 4:3, vierde lid, van de wet wordt bepaald of mede bepaald door personen wier betrouwbaarheid buiten twijfel staat. Indien binnen de houder van een ontheffing een orgaan is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de houder van een ontheffing wordt dit toezicht gehouden door personen wier betrouwbaarheid buiten twijfel staat.**
- 2. De aanvrager van een ontheffing als bedoeld in artikel 4:3, vierde lid, van de wet toont aan dat zal worden voldaan aan het eerste lid en legt ten aanzien van de betrokken personen de volgende gegevens over:**
 - a. een opgave van de naam, de geboortedatum, de geboorteplaats, nationaliteit, het privé-adres, het telefoon- en faxnummer en de functie;**
 - b. een kopie van een geldig identiteitsbewijs;**
 - c. gegevens met betrekking tot de antecedenten, bedoeld in artikel 13; en**
 - d. een opgave van referenten.**
- 3. De betrouwbaarheid van een persoon als bedoeld in het eerste lid staat buiten twijfel wanneer dat eenmaal door een toezichthouder voor de toepassing van de wet is vastgesteld, zolang niet een wijziging in de relevante feiten of omstandigheden een redelijke aanleiding geeft tot een nieuwe beoordeling.**
- 4. Op de vaststelling van de betrouwbaarheid van de personen, bedoeld in het eerste lid, zijn de artikelen 12 tot en met 16 van overeenkomstige toepassing.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:3, vierde lid, van de wet. Het eerste en tweede lid komen in de plaats van artikel 3 van het Ontheffingsbesluit Wtk 1992.²⁶ Evenals in de artike-

²⁶ Besluit van 13 augustus 2004, houdende vaststelling van het begrip liquide middelen, bedoeld in artikel 23, zesde lid, van de Wet toezicht kredietwezen 1992 en houdende regels betreffende de verlening van een ontheffing als bedoeld in artikel 82, vierde lid, van de Wet toezicht kredietwezen 1992, alsmede tot wijziging van artikel 5 van het Besluit solvabiliteitsmarge verzekeringbedrijf 1994 (Stb. 442).

len 3:9, eerste lid, en 4:10, eerste lid, van de wet zijn in het eerste lid de leden van toezichthoudende organen uitdrukkelijk genoemd.²⁷ Het betreft geen inhoudelijke wijziging. Deze personen worden in artikel 3 van het Ontheffingsbesluit Wtk 1992 begrepen onder degenen die het beleid mede bepalen. In het tweede lid is verduidelijkt welke gegevens de aanvrager bij de aanvraag tot ontheffing over moet leggen.

Het derde lid is opgenomen ter voorkoming van een dubbele toetsing door een toezichthouder van de betrouwbaarheid van personen van wie al eerder in het kader van de wet is vastgesteld dat hun betrouwbaarheid buiten twijfel staat. De betrouwbaarheid van een persoon wordt dus in principe slechts eenmaal getoetst. Dit uitgangspunt is ook neergelegd in de artikelen 3:9, tweede lid, en 4:10, tweede lid, van de wet. Daarnaast volgt uit artikel 18 van de Invoerings- en aanpassingswet Wet op het financieel toezicht dat de personen wier betrouwbaarheid voor de toepassing van de Wtk 1992 (en daarmee het Ontheffingsbesluit Wtk 1992) al is vastgesteld niet opnieuw beoordeeld hoeven te worden.

Van het uitgangspunt dat de betrouwbaarheid van een persoon eenmaal wordt getoetst, wordt slechts afgeweken indien de AFM aanleiding heeft om te veronderstellen dat zich sinds de toetsing wijzigingen in de antecedenten hebben voorgedaan of na een melding van de ontheffinghouder (zie artikel 3, eerste lid, onderdeel b).

Op grond van het vierde lid vindt de vaststelling van de betrouwbaarheid plaats overeenkomstig de artikelen 12 tot en met 16. Het vierde lid komt daarmee in de plaats van de artikelen 2 en 3 van de Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing.²⁸

Artikel 2a

- 1. Het dagelijks beleid van de houder van een ontheffing als bedoeld in artikel 4:3, vierde lid, van de wet voor het als tussenpersoon verrichten van werkzaamheden ten behoeve van een publiekslening, wordt bepaald door personen die geschikt zijn in verband met de uitoefening van het bedrijf van de houder. Indien binnen de houder van de ontheffing een orgaan is belast met toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de onderneming, wordt dit toezicht gehouden door**

²⁷ Zie kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 500.

²⁸ Beleidsregel van de Nederlandsche Bank N.V., de Stichting Autoriteit Financiële Markten en de Minister van Financiën voor het beoordelen van de betrouwbaarheid van personen ingevolge de Wet toezicht kredietwezen 1992, de Wet toezicht beleggingsinstellingen, het Besluit toezicht beleggingsinstellingen, de Wet toezicht effectenverkeer 1995, het Besluit toezicht effectenverkeer 1995, de Vrijstellingsregeling Wet toezicht effectenverkeer 1995, de Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993, de Wet toezicht natura-uitvaartverzekeringsbedrijf, de Wet inzake de geldtransactiekantoren, de Wet toezicht trustkantoren, de Pensioen- en spaarfondsenwet en het Besluit vrijgestelde onderlinge waarborgmaatschappijen 1994 (Stcrt.. 2005, nr. 20).

personen die geschikt zijn voor de uitoefening van dit toezicht.

- 2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt onder publiekslening verstaan: het anders dan in de uitoefening van het bedrijf van bank en anders dan door het aanbieden van effecten aantrekken of ter beschikking krijgen van opvorderbare gelden van het publiek voor een specifiek bestedingsdoel dat voorafgaand aan het publiek is medegedeeld.**

Stb. 2016, nr. 98

§ 2. Crowdfunding

Crowdfunding – een vorm van financiering, waarbij de onderneming al dan niet met behulp van een bemiddelend platform rechtstreeks financiering verkrijgt van het publiek – is een waardevolle toevoeging aan de mogelijkheden voor bijvoorbeeld het midden- en kleinbedrijf om financiering te verkrijgen. De relatief laagdrempelige toegang maakt dat ondernemers via crowdfunding investeerders kunnen bereiken die bij meer traditionele financieringsvormen minder eenvoudig bereikt kunnen worden. Crowdfunding voorziet duidelijk in een behoefte van investeerders en bedrijfsleven en wint dan ook de laatste jaren aan belang; in 2014 is de omvang van crowdfunding ten opzichte van 2013 verdubbeld naar € 37 mln. en zijn er 21 platformen bijgeschreven in het register van de AFM. Met deze transitie van opstartfase naar groeifase groeit ook het belang van goed en passend toezicht op de sector. Dat betekent enerzijds dat wet- en regelgeving geen onnodige belemmering mogen vormen voor de activiteiten die crowdfundingplatformen ontplooiën, terwijl anderzijds de belangen van geldvragers (ondernemingen) en geldgevers (het publiek) ook voldoende beschermd moeten worden. Wet- en regelgeving dienen derhalve bij te dragen aan een verantwoorde groei van crowdfunding. Tegen die achtergrond is, mede naar aanleiding van vragen van de Tweede Kamerleden Lucas en De Vries, onderzocht of het huidige toezichtstelsel beter kon worden toegesneden op de snelle groei van crowdfunding.²⁹

De Tweede Kamer is eind 2014 ingelicht over de resultaten van dit onderzoek dat door de AFM is uitgevoerd.³⁰ In het onderzoek werden enkele knelpunten in de wet- en regelgeving geïdentificeerd, waarvan het wenselijk zou zijn om deze op korte termijn aan te pakken. In de kabinetsreactie is toegezegd deze knelpunten nader te bestuderen en waar nodig weg te nemen. Voor dit wijzigingsbesluit zijn twee knelpunten van belang, namelijk het provisieverbod voor beleggingsondernemingen en het ontheffingsregime voor bemiddelen bij het verkrijgen van opvorderbare gelden.

Ontheffingsregime voor bemiddelen bij het verkrijgen van opvorderbare gelden

De meeste gereguleerde crowdfundingplatformen vallen onder het ontheffingsregime voor bemiddelen bij het van het publiek aantrekken of ter beschikking verkrijgen van opvorderbare gelden (zie artikel 4:3 van de Wft). Bij deze

vorm van crowdfunding plaatst de geldvrager een onderhandse lening bij het publiek, waarbij het platform een bemiddelende rol vervult tussen voornoemde partijen.³¹ De ontheffingen worden op individuele basis verleend.

Op grond van artikel 4:3, vierde lid, van de Wft gelden alleen concrete vereisten wat betreft de betrouwbaarheid van beleidsbepalers van het platform en de informatieverstrekking richting de geldgever. In het eerder genoemde onderzoeksrapport van de AFM wordt aangegeven dat het huidige regime te licht is voor crowdfundingplatformen. Met het oog op de gewenste professionalisering van de platformen en daarmee de bescherming van geldgevers en -vragers is het wenselijk het ontheffingsregime te versterken en meer concrete vereisten aan de ontheffing te verbinden. Hiermee wordt ook het verschil in zwaarte van het toezicht verkleind tussen deze platformen en crowdfundingplatformen die bijvoorbeeld beleggingsonderneming zijn. Dergelijke platformen dienen een vergunning aan te vragen en te voldoen aan allerlei gedetailleerde eisen op het gebied van bijvoorbeeld integere en beheerste bedrijfsvoering. Door de toezichtregimes voor beide typen platformen meer te laten convergeren, is er voor platformen vanuit de wet- en regelgeving ook minder sturing om voor een bepaalde inrichting te kiezen. De afweging die het platform maakt om zich te richten op een bepaald type crowdfunding wordt in die zin zuiverder.

De additionele vereisten die aan de ontheffing worden verbonden, zijn er voornamelijk op gericht om disfunctioneren van en fraude door het platform te voorkomen. Van platformen mag bijvoorbeeld verwacht worden dat de bedrijfsvoering zo is ingericht dat betalingen tussen geldvragers en geldgevers door kunnen gaan, ook als het platform zelf tijdelijk of permanent niet meer functioneert. Verder is het bijvoorbeeld belangrijk dat platformen goede ICT-systemen hebben die tegen (enig) uitval bestand zijn, waardoor de veiligheid en continuïteit gewaarborgd zijn. Om dit te bewerkstelligen zal de algemene norm uit de Wft met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering van toepassing zijn op crowdfundingplatformen. Meer concreet zullen platformen er in dit kader voor moeten zorgen dat hun personeelsleden betrouwbaar zijn, dat incidenten geregistreerd worden en dat wordt voorzien in een klachtenprocedure. Tot slot mag van professionele platformen ook verwacht worden dat het beleid bepaald wordt door personen die daar geschikt voor zijn. In een markt die groeit en professioneler wordt, zullen andere competenties belangrijker worden in vergelijking met een markt die nog in de pioniersfase zit. Doordat de AFM beleidsbepaler van crowdfundingplatformen voortaan moet toetsen op geschiktheid kan ook op dit aspect de gewenste professionalisering ondersteund worden.

³¹ De term «bemiddelen» is in deze context strikt gezien niet juist, daar bemiddelen in de definitie van de Wft altijd ziet op een financieel product. Opvorderbare gelden, deposito's of andere terugbetaalbare gelden, zijn geen financieel product in de zin van de Wft, waardoor er ook niet in bemiddeld kan worden. Daarom wordt in artikel 4:3 van de Wft in plaats van bemiddelen de formulering «als tussenpersoon werkzaamheden te verrichten ten behoeve van» gebruikt, zie ook Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 495.

²⁹ Aanhangsel Handelingen II 2013/14, nr. 1843.

³⁰ Kamerstuk 31.311, nr. 145.

De meeste gereguleerde crowdfundingplatformen opereren onder een ontheffing als bedoeld in artikel 4:3, vierde lid, van de Wft. Met het oog op de gewenste professionalisering van de platformen en daarmee de bescherming van geldgevers en -vragers wordt het wenselijk geacht het ontheffingsregime te versterken en meer concrete vereisten aan de ontheffing te verbinden. Dit onderdeel voegt in dat kader drie artikelen toe. Daar de ontheffingsmogelijkheid van artikel 4:3, vierde lid, van de Wft niet specifiek bedoeld is voor crowdfundingplatformen, is het nodig de toepassing van de additionele eisen te beperken tot ontheffinghouders die zich bezig houden met crowdfunding. Anders zouden de additionele eisen mogelijk te breed werken. Een algemene verzwaaring van het ontheffingsregime ligt niet voor de hand, daar er geen aanwijzingen zijn dat bij andere activiteiten dan crowdfunding een zwaarder regime nodig is. De additionele eisen zijn daarom alleen van toepassing op houders van een ontheffing als bedoeld in artikel 4:3, vierde lid, van de Wft die als tussenpersoon werkzaamheden verrichten ten behoeve van een publiekslening. Deze laatste term wordt in het tweede lid van het nieuwe artikel 2a van het BGf beschreven: onder «publiekslening» wordt verstaan het aantrekken van opvorderbare gelden van het publiek voor een specifiek bestedingsdoel dat voorafgaand aan het aantrekken aan het publiek is medegedeeld. Bij crowdfunding wordt namelijk geld opgehaald voor een bepaald doel, bijvoorbeeld startkapitaal, openen nieuw filiaal, etc. Dit doel wordt ook kenbaar gemaakt, omdat het publiek anders ook geen enkele inschatting zou kunnen maken van de haalbaarheid van het project. Overigens zou de omschrijving van publiekslening een rol kunnen spelen bij een mogelijke vrijstelling voor geldvragers op het verbod van artikel 3:5 van de Wft om opvorderbare gelden aan te trekken van het publiek. De noodzaak van een dergelijke vrijstelling wordt nog onderzocht, want het is niet altijd zonder meer duidelijk dat artikel 3:5 van de Wft niet van toepassing is op de geldvrager. Een eventuele aanpassing van de Vrijstellingsregeling Wft in dit kader zal uiterlijk tegelijkertijd met dit wijzigingsbesluit in werking treden.

§ 7. Consultatie

a. Crowdfunding

Ten aanzien van de wijzigingen met betrekking tot crowdfunding zijn verschillende reacties binnen gekomen. De aard van de reacties loopt uiteen, waarbij men over het algemeen positief reageert op de voorgenomen wijzigingen in het BGf. De consultatiereacties hebben in een aantal gevallen geleid tot aanpassingen van het besluit. In deze paragraaf zal kort worden ingegaan op de voor dit wijzigingsbesluit relevante reacties die niet tot wijzigingen in het wijzigingsbesluit of de toelichting hebben geleid. Er wordt niet ingegaan op de reacties die niet onmiddellijk relevant waren voor het wijzigingsbesluit, maar op andere aspecten van crowdfunding zagen. Uiteraard zullen de reacties op andere onderwerpen meegenomen worden in de verdere beleidsvorming ten aanzien van crowdfunding.

Eén van de respondenten wijst erop dat het verzwaarde ontheffingsregime een verkapt vergunningstelsel behelst. De wijzigingen opgenomen in dit besluit hebben tot doel op relatief korte termijn enkele belemmeringen voor crowdfun-

ding in de regelgeving weg te nemen en de professionalisering van crowdfundingplatformen te stimuleren. Daarom is ervoor gekozen om aan te sluiten bij de huidige systematiek van de wet. Bovendien biedt artikel 4:3, vierde lid, van de Wft reeds expliciet de mogelijkheid om additionele eisen te stellen.

Deze respondent stelt in dit kader vervolgens dat de additionele eisen te zwaar zijn voor de huidige praktijk, dat meer evenwicht met het regime voor crowdfundingplatformen die beleggingsonderneming zijn niet doorslaggevend mag zijn en dat het beter zou zijn voornoemde platformen (deels) uit te zonderen van de vergunningsplicht voor beleggingsondernemingen. Zoals de lastenberekening uit paragraaf 6 laat zien, leiden de additionele eisen niet tot hoge lasten voor de platformen.

Zoals in de nota van toelichting verder naar voren komt, is het voornaamste doel van de additionele eisen de verdere professionalisering van de platformen. Een uitzondering voor crowdfundingplatformen die nu als beleggingsonderneming kwalificeren zou daarom, los van de juridische haalbaarheid, niet wenselijk zijn.

Wat betreft het verzwaarde ontheffingsregime worden door verschillende respondenten suggesties gedaan voor additionele eisen. Het uitgangspunt bij het formuleren van de wijzigingen in dit besluit – zoals ook naar voren kwam in de eerder genoemde kabinetsreactie – is dat regelgeving en toezicht dienen aan te sluiten bij de fase van ontwikkeling van de sector, om zodoende in elke fase van de markt een passend toezichtsregime te hebben dat bijdraagt aan de professionalisering van platformen, bescherming van de consument en een efficiënte werking van de markt.³² In de huidige situatie, namelijk een markt in transitie van startnaar groeifase, is het derhalve niet nodig om een heel uitgebreid regelgevend kader op te stellen en past het om de van toepassing zijnde regelgeving relatief abstract te houden. Dit biedt zowel de toezichthouder als het crowdfundingplatform de ruimte voor enige eigen verantwoordelijkheid.

Twee respondenten vragen in het kader van het ontheffingsregime naar een eventueel overgangsregime. Door de openbare consultatie van onderhavig besluit is de markt op de hoogte gebracht van de additionele eisen die per 1 januari 2016 worden gesteld en hebben huidige ontheffingshouders voldoende tijd om zich voor te bereiden. Uiteraard geldt daarbij dat zittende beleidsbepalers niet per 1 januari 2016 door de AFM zullen worden getoetst op geschiktheid; pas als daar aanleiding toe is, zoals bij een nieuwe aanstelling, zal de AFM concreet toetsen.

Naast voorgaande, meer algemene opmerkingen betreffende het ontheffingsregime hadden enkele respondenten nog artikelspecifiek commentaar. Een respondent stelt voor om de frase «anders dan in de uitoefening van het bedrijf van bank» uit het tweede lid van het nieuwe artikel 2a te schrappen. Deze toevoeging zou de omschrijving van publiekslening teveel beperken en zou problematisch kunnen zijn voor banken die zich met crowdfunding bezig willen houden. Artikel 2a, tweede lid, beschrijft de publiekslening vanuit de geldvrager, niet het crowdfundingplatform.

³² Kamerstuk 31.311, nr. 145.

De geldvrager zal in de regel geen bank zijn. In het geval een bank wel via crowdfunding opvorderbare gelden wilt aantrekken dan is dat zonder meer mogelijk, daar een bank is vrijgesteld van artikel 3:5 van de Wft. Het tweede lid heeft derhalve ook niet tot gevolg dat een bank geen crowdfundingplatform kan zijn: een bank is op grond van artikel 4:3, tweede lid, onderdeel a, Wft vrijgesteld van artikel 4:3, eerste lid, Wft en kan dus zonder meer als tussenpersoon werkzaamheden verrichten ten behoeve van een publiekslening.

Deze respondent suggereert verder om in artikel 2a, tweede lid, te verduidelijken dat professionele marktpartijen niet kwalificeren als publiek. Zoals deze respondent opmerkt in de consultatiereactie is voor deze termen geen wijziging in de uitleg ervan beoogd dan thans uit de parlementaire geschiedenis naar voren komt. Nadere uitleg is dus niet noodzakelijk.

Met betrekking tot artikel 2b vraagt een respondent of het tweede tot en met vierde lid van artikel 2b een limitatieve invulling geven aan de algemene eisen omtrent de bedrijfsvoering die in het eerste lid worden gesteld. Zoals uit de formulering van het tweede tot en met vierde lid naar voren komt, zijn deze niet per se limitatief bedoeld. Getracht is de regelgeving relatief abstract te houden, zodat zowel de toezichthouder als het crowdfundingplatform enige ruimte voor eigen verantwoordelijk behoudt.

In één van de reacties wordt opgemerkt dat de schakelbepaling naar artikel 38 van het Besluit Markttoegang financiële ondernemingen Wft in het nieuwe artikel 2c onduidelijk is en dat beter aangesloten kan worden bij de artikelen 27 – 34 van het Besluit reikwijdtebepalingen Wft. De uitdrukking «is van overeenkomstige toepassing» wordt gebruikt, indien de bepaling waarnaar wordt verwezen, niet geheel letterlijk kan worden toegepast, maar misverstand over de toe te passen tekst uitgesloten is.

Dat is in deze het geval. Verder geldt, zoals is toegelicht bij onderdeel B, dat de term «bemiddelen» om wetstechnische redenen niet langer kon worden gebruikt in artikel 4:3 van de Wft. De regeling voor bemiddelen sluit daarom het beste aan bij de ontheffing. De genoemde artikelen uit het Besluit reikwijdtebepalingen Wft zien op het aantrekken van opvorderbare gelden, niet op het bemiddelen daarbij en hebben dus een andere insteek.

Ook over de voorgestelde uitzondering op het provisieverbod voor beleggingsondernemingen ten behoeve van crowdfundingplatformen die kwalificeren als beleggingsonderneming zijn enkele opmerkingen binnengekomen. Zo was er een opmerking over één van de voorwaarden die aan de uitzondering op het provisieverbod is verbonden. De voorwaarde dat het effect niet mag zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt of multilaterale handelsfaciliteit zou mogelijk complicerend kunnen werken voor (toekomstige) secundaire handel in de crowdfundingparticipaties. Dit wordt onderkend. De hiervoor genoemde voorwaarde is daarom geschrapt en is vervangen door de voorwaarde dat de effecten moeten zijn uitgegeven in het kader van een publieksinvestering.

Tot slot wees één respondent er op dat de voorwaarde dat de AFM in kennis moet worden gesteld van het voornemen om beleggingsdiensten te verlenen overeenkomstig de uitzondering geen toegevoegde waarde zou hebben. De

AFM zou bij de vergunningverlening al op de hoogte moeten zijn van de activiteiten. Het klopt inderdaad dat een beleggingsonderneming bij de aanvraag van de vergunning moet aangeven welke beleggingsdiensten hij voornemens is te verlenen, maar dit ziet alleen op de beleggingsdiensten zoals gedefinieerd in artikel 1:1 van de Wft. Indien een beleggingsonderneming een vergunning heeft om de beleggingsdienst «ontvangen en doorgeven van orders van cliënten met betrekking tot financiële instrumenten» te verlenen, betekent die niet automatisch dat het ook om crowdfunding gaat. Wanneer een beleggingsonderneming die voornoemde beleggingsdienst mag verlenen later besluit een crowdfundingplatform te beginnen, is dit niet op voorhand duidelijk voor de AFM.

Het eerste lid van het nieuwe artikel 2a van het BGfo introduceert de geschiktheidstoets voor dagelijks beleidsbepalers van ontheffinghouders die zich bezig houden met crowdfunding. Wat de formulering betreft is aangesloten bij de algemene geschiktheidsnorm zoals deze bijvoorbeeld in artikel 4:9, eerste lid, van de Wft is opgenomen. Overigens zal de geschiktheidstoets nader uitgewerkt worden in de Beleidsregel geschiktheid 2012, zoals dat ook voor de geschiktheidstoets betreffende andere entiteiten ook is gedaan.

Artikel 2b

1. De houder van een ontheffing, bedoeld in artikel 2a:

- a. voert een adequaat beleid dat een integere uitoefening van zijn bedrijf waarborgt;**
- b. is niet met personen verbonden in een formele of feitelijke zeggenschapsstructuur die in zodanige mate ondoorzichtig is dat deze een belemmering vormt of kan vormen voor het adequaat uitoefenen van toezicht op de houder;**
- c. richt de bedrijfsvoering zodanig in dat deze een beheerste en integere uitoefening van zijn bedrijf waarborgt; end. draagt zorg voor een adequate behandeling van klachten van personen, waarvoor de werkzaamheden, bedoeld in artikel 4:3, eerste lid, van de wet worden verricht.**

2. Het beleid, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a:

- a. is erop gericht dat wordt tegengegaan dat de houder of zijn werknemers strafbare feiten of andere wetsovertredingen begaan die het vertrouwen in de houder of in de financiële markten kunnen schaden; en**
- b. waarborgt dat de betrouwbaarheid van de werknemers en andere natuurlijke personen die zich onder de verantwoordelijkheid van de houder rechtstreeks bezighouden met de werkzaamheden, bedoeld in artikel 2a, eer-**

ste lid buiten twijfel staat, waarbij een persoon als betrouwbaar wordt gezien indien die persoon een verklaring omtrent het gedrag als bedoeld in de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens kan overleggen, en hij niet failliet is verklaard, tenzij rehabilitatie als bedoeld in artikel 212 van de Faillissementswet heeft plaatsgevonden.

3. **Als onderdeel van de beheerste en integrale uitoefening van zijn bedrijf, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, stelt de houder:**
 - a. **de Autoriteit Financiële Markten onverwijld in kennis omtrent incidenten; en**
 - b. **procedures en maatregelen vast met betrekking tot de omgang met en vastlegging van incidenten die in ieder geval waarborgen dat naar aanleiding van een incident passende maatregelen worden genomen die zijn gericht op het beheersen van de opgetreden risico's en het voorkomen van herhaling.**
4. **Als onderdeel van de adequate behandeling van klachten, bedoeld in het eerste lid, onderdeel d, beschikt de houder over een interne klachtenprocedure, gericht op een snelle en zorgvuldige behandeling van klachten.**

Stb. 2016, nr. 98

In artikel 2b van het BGfo zijn enkele vereisten met betrekking tot de bedrijfsvoering opgenomen. In het eerste lid zijn algemene normen opgenomen omtrent a) integere uitoefening van het bedrijf; 2) zeggenschapsstructuur; 3) beheerste en integere uitoefening van het bedrijf en 4) adequate behandeling van klachten. Deze algemene normen zijn gestoeld op de normen zoals deze zijn opgenomen in Hoofdstuk 4.2 van de Wft. Zie bijvoorbeeld de artikelen 4:11 (integere uitoefening bedrijf), 4:13 (zeggenschapsstructuur), 4:15 (beheerste en integere uitoefening bedrijf) en 4:17 (klachtenprocedure) van de Wft. Deze normen zijn verder uitgewerkt in het tweede tot en met vierde lid van artikel 2b van het BGfo. Zo stelt het tweede lid dat in het kader van een integere bedrijfsuitoefening in ieder geval wordt tegengegaan dat de ontheffingshouder of zijn werknemers strafbare feiten of andere wetsovertredingen begaan en dat werknemers betrouwbaar dienen te zijn. Wat de formulering betreft is aangesloten bij artikel 28 van het BGfo dat is gebaseerd op artikel 4:11 van de Wft.

Wat de beheerste en integere uitoefening bedrijf betreft, stelt het derde lid dat er in ieder geval beleid moet zijn voor het omgaan met incidenten. Incidenten moeten vastgelegd worden, aan de AFM worden gemeld en op worden gevolgd met passende maatregelen. Voor deze bepaling is aangesloten bij artikel 29 van het BGfo dat is gebaseerd op artikel 4:15 van de Wft.

Het vierde lid werkt de verplichting met betrekking tot de omgang met klachten nader uit en is gebaseerd op artikel 4:17, eerste lid, onderdeel a, van de Wft. Het platform dient

te voorzien in een interne klachtenprocedure, gericht op een snelle en zorgvuldige behandeling van klachten. Overigens geldt dat de adequate klachtenafhandeling zowel op klachten van geldvragers als geldgevers moet zien.

Artikel 2c

De aanvrager van een ontheffing als bedoeld in artikel 2a toont aan dat zal worden voldaan aan de artikelen 2a en 2b. Artikel 38 van het Besluit Markttoegang financiële ondernemingen Wft is van overeenkomstige toepassing met uitzondering van het eerste lid, onderdelen e, h, voor zover betrekking hebbend op de vakbekwaamheid van de werknemers, i en m, het tweede lid, onderdeel b, het derde lid, vierde en zesde lid van dat artikel.

Stb. 2016, nr. 98

Artikel 2c van het BGfo regelt dat wanneer een ontheffing die verband houdt met crowdfunding wordt aangevraagd, de aanvrager zal moeten aantonen dat aan de artikelen 2a en 2b van het BGfo wordt voldaan. Wat betreft de gegevens die moeten worden overlegd om dat aan te tonen, wordt artikel 38 van het Besluit Markttoegang financiële ondernemingen Wft van overeenkomstige toepassing verklaard. Voornoemd artikel regelt de informatieplicht voor aanvragers van een vergunning voor bemiddelen. Aangezien crowdfundingplatformen in deze context ook bemiddelende werkzaamheden verrichten, sluit dit artikel het beste aan.

Aanvragers van een ontheffing zullen dus bijvoorbeeld een beschrijving van de procedures en maatregelen met betrekking tot de omgang met en vastlegging van incidenten moeten aanleveren.

Artikel 3

1. **De houder van een ontheffing als bedoeld in artikel 4:3, vierde lid, van de wet:**
 - a. **informeert, alvorens een overeenkomst aan te gaan terzake van het als tussenpersoon verrichten van werkzaamheden ten behoeve van het van het publiek aantrekken of ter beschikking verkrijgen van opvorderbare gelden zijn wederpartij duidelijk en volledig over diens rechten en plichten met betrekking tot de overeenkomst;³³**
 - b. **meldt aan de Autoriteit Financiële Markten iedere wijziging in de gegevens die eerder door hemzelf of door een financiële onderneming aan een toezichthouder zijn verstrekt ten behoeve van de beoordeling van de ingevolge artikel 2 gestelde eisen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de personen, bedoeld in artikel 2, eerste lid. De**

³³ Artikel 169 van het Bgfo bepaalt dat deze bepaling niet van toepassing is op houders van een ontheffing als bedoeld in artikel 4:3, lid 4, Wft die is verleend voor 15 september 2004.

- houder meldt de wijziging schriftelijk en onverwijld nadat hij daarvan in het kader van de normale bedrijfsvoering kennis heeft genomen;
- c. meldt aan de Autoriteit Financiële Markten schriftelijk het voornemen tot wijziging van de personen, bedoeld in artikel 2, eerste lid;
 - d. meldt, indien artikel 2a op de houder van toepassing is, aan de Autoriteit Financiële Markten binnen twee weken schriftelijk een wijziging in:
 - 1°. zijn naam en adres;
 - 2°. zijn rechtsvorm;
 - 3°. indien hij een rechtspersoon is: zijn statutaire zetel, statutaire naam en handelsnaam of handelsnamen;
 - 4°. indien hij is ingeschreven in het handelsregister: het nummer van de inschrijving.
2. De houder van een ontheffing geeft geen uitvoering aan het voornemen, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, voordat de Autoriteit Financiële Markten heeft vastgesteld dat de betrouwbaarheid van de betrokken persoon buiten twijfel staat en indien artikel 2a op de houder van toepassing is, deze persoon geschikt is. De Autoriteit Financiële Markten neemt een besluit omtrent de betrouwbaarheid en geschiktheid:
- a. binnen zes weken na ontvangst van de melding; of
 - b. indien de Autoriteit Financiële Markten binnen twee weken na ontvangst van de melding om nadere gegevens heeft verzocht, binnen vier weken na ontvangst van die gegevens, doch uiterlijk binnen dertien weken na ontvangst van de melding.
3. Indien de Autoriteit Financiële Markten een derde verzoekt om nadere gegevens als bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, doet zij daarvan mededeling aan de houder.
4. Bij de melding, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, legt de houder ten aanzien van de betrokken persoon de volgende gegevens over:
- a. een opgave van de naam, de geboortedatum, de geboorteplaats, nationaliteit, het privé-adres, het telefoon- en faxnummer, curriculum vitae, een opgave van de relevante geldige diploma's en de functie;
 - b. een kopie van een geldig identiteitsbewijs;
 - c. gegevens met betrekking tot de antecedenten, bedoeld in artikel 13; en
 - d. een opgave van referenten.

5. Het vierde lid, onderdelen b, c en d, is niet van toepassing indien de wijziging een persoon betreft wiens betrouwbaarheid voor de toepassing van artikel 2 door een toezichthouder reeds is vastgesteld.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:3, vierde lid, van de wet. Het eerste en tweede lid komen in de plaats van artikel 4 van het Ontheffingsbesluit Wtk 1992.

In het eerste lid, onderdeel a, is de verplichting opgenomen een wederpartij met wie een overeenkomst wordt aangegaan vooraf duidelijk en volledig over diens rechten en plichten te informeren. De verplichting is vormvrij – het is derhalve aan de ontheffinghouder zelf om te beslissen op welke wijze hij het beste aan deze verplichting kan voldoen. In artikel 169 is met betrekking tot deze verplichting een overgangsbepaling opgenomen.

Het eerste lid, onderdeel b, betreft wijzigingen in gegevens die aan een toezichthouder zijn verstrekt in het kader van de beoordeling van de betrouwbaarheid van de personen die het beleid van de ontheffinghouder (mede) bepalen of onderdeel zijn van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de ontheffinghouder. Deze meldingsplicht is niet beperkt tot wijzigingen in de gegevens die de ontheffinghouder zelf eerder aan de AFM heeft verstrekt. Het is immers mogelijk dat DNB de betrouwbaarheid van een persoon die het beleid van de ontheffinghouder (mede) bepaalt of onderdeel is van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de ontheffinghouder in het kader van een eerder vervulde functie bij een financiële onderneming (bijvoorbeeld een kredietinstelling) heeft beoordeeld en vastgesteld dat die buiten twijfel staat. Gelet op artikel 2, derde lid, hoeft de betrouwbaarheid van die persoon in beginsel niet nogmaals te worden beoordeeld zodat de ontheffinghouder ook geen gegevens zal verstrekken voor de beoordeling. Indien zich in een later stadium echter een wijziging voordoet in de eerder aan (bijvoorbeeld) DNB verstrekte gegevens, moet de ontheffinghouder dat op grond van deze bepaling wel aan de AFM melden. Opgemerkt wordt dat er geen onderzoeksplicht op de ontheffinghouder rust. Om die reden zijn in de tweede volzin van onderdeel b de woorden in “het kader van zijn normale bedrijfsvoering” opgenomen. De AFM zal op basis van deze melding moeten beoordelen of de betrouwbaarheid van betrokkene (nog steeds) buiten twijfel staat.

Op grond van het eerste lid, onderdeel c, dient de ontheffinghouder aan de AFM wijzigingen van de personen die het beleid van de ontheffinghouder (mede) bepalen of onderdeel zijn van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de ontheffinghouder. Het tweede lid voorziet in de betrouwbaarheidstoetsing door de AFM van deze personen. Na het melden van de voorgenomen wijziging dient de AFM op grond van het tweede lid binnen zes weken of, indien nadere gegevens zijn verzocht, binnen vier weken na ontvangst van die gegevens een besluit te nemen over de betrouwbaarheid. De AFM heeft twee weken na de melding de tijd om nadere gegevens te vragen. Het is mogelijk dat AFM aan een ander dan de houder van de ontheffing om nadere

gegevens vraagt, bijvoorbeeld aan de Landelijk Officier van Justitie. Het is voorstelbaar dat deze derde eerst na lange tijd de nadere gegevens verstrekt. Aangezien de ontheffinghouder geen invloed heeft op het tijdstip waarop deze derde de nadere gegevens verstrekt en dus ook niet op het tijdstip waarop de beslistermijn voor de AFM aanvangt, zou zonder nadere bepaling de situatie kunnen ontstaan waarin de ontheffinghouder buiten zijn toedoen zeer lang op een besluit van de AFM moet wachten. Dat is ongewenst. Daarom is bepaald dat de AFM in ieder geval binnen dertien weken na de melding een besluit neemt. In het vierde lid is opgenomen welke gegevens bij de melding moeten worden overgelegd.

Het vijfde lid hangt samen met artikel 2, derde lid, dat bepaalt dat de betrouwbaarheid van een persoon buiten twijfel staat indien dat door een toezichthouder voor de toepassing van de wet is vastgesteld. De voorgenomen benoeming van een dergelijke persoon hoeft alleen aan de AFM te worden gemeld. De AFM hoeft de betrouwbaarheid niet opnieuw vast te stellen. Uiteraard heeft de AFM op grond van artikel 2, derde lid, de mogelijkheid om een nieuwe beoordeling uit te voeren als daar een redelijke aanleiding toe bestaat.

Stb. 2016, nr. 98

De wijziging van artikel 3, eerste lid, onderdeel a, BGfo houdt verband met de Implementatiewet richtlijn en verordening kapitaalvereisten. Bij die implementatiewet is in artikel 1:1 van de Wft de definitie van «bank» gewijzigd en is in dat verband de definitie van «besloten kring» komen te vervallen.³⁴ Onderhavige wijziging herstelt een omissie bij de implementatie en brengt artikel 3 van het BGfo in lijn met de reeds doorgevoerde aanpassingen in de artikelen 3:5 en 4:3 van de Wft.

Daarnaast wordt artikel 3 van het BGfo gewijzigd met het oog op de informatie die ontheffinghouders die zich bezighouden met crowdfunding, moeten doorgeven. Artikel 3 bevat reeds een regeling voor ontheffingshouders om wijzigingen in de gegevens met betrekking tot de betrouwbaarheid van beleidsbepalers te melden aan de AFM. Deze regeling is gemodelleerd naar de artikelen 102 en 103 van het BGfo; deze artikelen regelen welke wijzigingen financieledienstverleners moeten doorgeven aan de AFM en op welke wijze dit moet gebeuren. Voor ontheffingshouders die zich bezig houden met crowdfunding gelden op grond van de nieuwe artikelen 2a en 2b, naast de eis van betrouwbaarheid, additionele eisen. De wijzigingen in artikel 3 schrijven voordat ontheffingshouders die zich bezig houden met crowdfunding ook wijzigingen doorgeven met betrekking tot de gegevens die de ontheffingshouder in verband met deze nieuwe bepalingen aan de AFM heeft overlegd. Meer specifiek dienen ook wijzigingen in bijvoorbeeld naam, adres, rechtsvorm, handelsnaam en statutaire zetel doorgegeven te worden. Bovendien wordt voor ontheffingshouders die zich bezig houden met crowdfunding duidelijk gemaakt dat nieuwe beleidsbepalers pas be-

noemd kunnen worden, nadat deze door de AFM zijn getoetst op zowel betrouwbaarheid als geschiktheid.

Artikel 4

De rechtspersoon, bedoeld in artikel 4:5, tweede lid, van de wet verstrekt bij de in dat lid bedoelde melding aan de Autoriteit Financiële Markten de volgende gegevens over de betrokken onderneming:

- a. een opgave van de naam en het adres;**
- b. een opgave van de rechtsvorm;**
- c. indien de onderneming een rechtspersoon is: een opgave van de statutaire zetel, de statutaire naam en de handelsnaam of handelsnamen; en**
- d. indien de onderneming is ingeschreven in het handelsregister: een opgave van het nummer van inschrijving.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:5, derde lid, van de wet. Een houder van een collectieve vergunning als bedoeld in artikel 2:105, van de wet is op grond van artikel 4:5, tweede lid, van de wet verplicht om de aansluiting van een nieuwe onderneming onverwijld te melden bij de AFM. Dit artikel regelt welke gegevens daarbij verstrekt moeten worden ten behoeve van opname in het register. Deze gegevens zijn ontleend aan artikel 5, eerste lid, onderdelen a tot en met d, van het Bfd.

³⁴ Zie voor een nadere toelichting: Kamerstuk 33.849, nr. 3, p. 30–31.

Hoofdstuk 2 Vakbekwaamheid van medewerkers

Stb 2006, nr 520

De regels in dit hoofdstuk betreffen de uitwerking van het in artikel 4:9, tweede lid, van de wet opgenomen vereiste dat een financiële onderneming zorg draagt voor de vakbekwaamheid van werknemers en andere natuurlijke personen die zich onder verantwoordelijkheid van de financiële onderneming rechtstreeks bezig houden met het verlenen van bepaalde financiële diensten aan consumenten of, indien het financiële diensten met betrekking tot verzekeringen of herverzekeringsbemiddelen betreft, cliënten. Dit zijn de personen die het contact met “de klant” hebben, voorzover daarbij informatie wordt uitgewisseld die ziet op de inhoud van de financiële dienst (de zogenaamde “klantmedewerkers”). Daartoe behoort in ieder geval degene die een klant adviseert over een financieel product. Maar ook medewerkers die een klant, al dan niet op diens verzoek, informeren over bijvoorbeeld de samenstelling of de werking van een financieel product, zonder dat de klant daarbij wordt geadviseerd, hebben inhoudelijk klantencontact. De telefoniste die klanten uitsluitend telefonisch doorverwijst naar een bepaalde afdeling heeft geen klantcontact in de hiervoor bedoelde zin en is geen medewerker die zich rechtstreeks bezighoudt met het verlenen van financiële diensten.

De bepalingen in hoofdstuk 2 zien uitsluitend op de uitwerking van het vakbekwaamheidsvereiste neergelegd in artikel 4:9, tweede lid, van de wet. In dit besluit wordt geen uitwerking gegeven aan de deskundigheid van de personen die het dagelijks beleid bepalen van een financiële onderneming, bedoeld in artikel 4:9, eerste lid, van de wet. De eisen aan de deskundigheid van die personen zijn ten opzichte van de Wfd, Wtb en Wte 1995 niet gewijzigd.³⁵ Voor personen die het dagelijks beleid van een beheerder, beleggingsmaatschappij, beleggingsonderneming en bewaarder bepalen is de deskundigheid uitgewerkt in de Beleidsregel deskundigheid Wte en Wtb, die gehandhaafd wordt.^{36 37}

Dit hoofdstuk is gebaseerd op artikel 4:9, derde lid, van de wet en komt in de plaats van hoofdstuk 5 van het Bfd. In dit hoofdstuk worden voorschriften gesteld voor de vakbekwaamheid van werknemers en van andere personen die zich onder de verantwoordelijkheid van een financiële dienstverlener rechtstreeks bezighouden met financiële dienstverlening.

Tussen de van medewerkers vereiste vakbekwaamheid en de deskundigheid die van de personen die het dagelijkse beleid bepalen van financiële dienstverleners wordt verlangd, bestaat een zekere wisselwerking. Naarmate de

vakbekwaamheid van medewerkers gedetailleerder is voorgeschreven in regelgeving zal van de persoon die het dagelijks beleid bepaalt, voorzover hij zich niet zelf rechtstreeks bezighoudt met financiële dienstverlening, een beperktere mate van vakinhoudelijke kennis van de financiële dienstverlening kunnen worden verlangd. Is daarentegen de vakbekwaamheid van medewerkers niet uitgewerkt (of vrijgesteld) in regelgeving, zoals bijvoorbeeld het geval is voor het adviseren over financiële instrumenten, dan zal van de personen die het dagelijks beleid bepalen de benodigde kennis van dat bedrijf mogen worden verwacht.

Het in het Bfd gekozen modulaire systeem van eindtermen is gehandhaafd. Het modulaire systeem is opgebouwd uit een basismodule (onderdeel 1 van bijlage B), daarnaast vier productspecifieke modules (onderdelen 2 tot en met 5 van bijlage B) en een module voor het optreden als gevolmachtigde agent (onderdeel 6 van bijlage B). Deze modules bevatten de relevante eindtermen voor vakbekwaamheid. Bovenop het modulaire systeem kan de markt zich verder specialiseren door middel van eigen initiatieven. De modules beleggen a en b uit het Bfd zijn niet als zelfstandige modules in dit besluit gehandhaafd.

De uitwerking van eindtermen naar meer praktijkgerichte toetstermen voor examens waarin is vastgelegd op welke wijze de vakbekwaamheid van een persoon wordt getoetst om vast te stellen of hij voldoet aan de eindtermen, vindt plaats door de Minister van Financiën. Aan de hand van de toetstermen kunnen exameninstellingen examens opstellen en afnemen en, indien de examens met goed gevolg worden afgelegd, diploma's afgeven. Een examen kan zowel collectief (bij meerdere personen op hetzelfde moment) als individueel worden afgenomen. In het laatste geval kan worden gedacht aan een zogenaamde assessment, waarbij een persoon op individuele basis wordt getoetst of hij voldoet aan de voor hem relevante eindtermen.

Een exameninstituut dient als zodanig te zijn erkend door de Minister van Financiën. De voorwaarden waaraan een exameninstituut moet voldoen om voor erkenning in aanmerking te komen zijn opgenomen in artikel 10. Deze regels zien met name op de inhoud van de af te nemen examens en de wijze van examinering.

Op grond van dit besluit kan een financiële dienstverlener om de vakbekwaamheid van zijn werknemers behalve door middel van diploma's ook aantonen door te beschikken over een bedrijfsvoering die een vakbekwame financiële dienstverlening aan consumenten of cliënten voldoende waarborgt (zie de artikelsgewijze toelichting op artikel 6, eerste lid, onderdeel b, tweede lid, onderdeel b, en derde en vierde lid).

Ten slotte heeft de minister de bevoegdheid om relevante ontwikkelingen in de financiële markten of daarop betrekking hebbende regelgeving te vertalen naar toetstermen voor permanente educatie. Daarbij kan de minister tevens vaststellen op welke wijze aan deze toetstermen voor permanente educatie kan worden voldaan (daarbij kan worden gedacht aan het bijwonen van bepaalde congressen of workshops).

In verband met de taken en bevoegdheden die de minister in dit besluit krijgt op het gebied van vakbekwaamheid heeft de minister een college in het leven geroepen bestaande uit een aantal deskundigen op het gebied van vakkennis in

³⁵ Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 498.

³⁶ Beleidsregel Wet toezicht effectenverkeer 1995 en Wet toezicht beleggingsinstellingen 05-06 van de Stichting Autoriteit Financiële Markten van 12 september 2005 inzake de deskundigheid van dagelijks beleidsbepalers van effecteninstellingen, beheerders van beleggingsinstellingen, beleggingsmaatschappijen met een aparte beheerder en bewaarders (Stct. 2005, 176).

³⁷ De voorgaande twee alinea's zijn afkomstig uit het algemeen deel van de Nota van Toelichting, par. 4. (red.).

relatie tot financiële dienstverlening, opleiding en examinering.³⁸ Dit is het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening. De minister wint bij dit college advies in over de uitwerking van eindtermen in toetstermen, de vaststelling van toetstermen voor permanente educatie en de wijze waarop aan deze toetstermen kan worden voldaan. Daarnaast heeft het College adviserende en ondersteunende taken bij de erkenning van exameninstellingen en de mogelijke intrekking van een erkenning.

Advies RvS

In artikel 4 van het ontwerpbesluit is voorzien in het vereiste van een diploma van een door de Minister van Financiën erkend opleidingsinstituut. Artikel 7 van het ontwerpbesluit voorziet in een regeling voor de erkenning van exameninstellingen. Het voorstel voorziet echter niet in regels voor de wederzijdse erkenning van gelijkwaardige diploma's van gelijkwaardige exameninstellingen in andere lidstaten. Dat kan leiden tot ontoelaatbare belemmeringen van het vrije verkeer. Dit punt vraagt ook aandacht bij de bepalingen inzake de erkenning van geschilleninstanties zoals geregeld in artikel 41 van het ontwerpbesluit en de deskundigheidseisen ten aanzien van de geschillenbeslechting in artikel 42 van het ontwerpbesluit.

De Raad adviseert te voorzien in regels voor wederzijdse erkenning.

Nader Rapport aan de Koningin

De Raad van State signaleert terecht dat het ontbreken van een mogelijkheid om gelijkwaardige diploma's van gelijkwaardige exameninstellingen in andere lidstaten te erkennen tot een belemmering van het verkeer binnen de Europese Unie kan leiden. Met het oog op de implementatie van de richtlijn betreffende de erkenning van beroepskwalificaties³⁹, bereidt de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen een wetsvoorstel voor dat een uniform juridisch kader zal bieden voor de erkenning van Europese beroepskwalificaties. Het wetsvoorstel voorziet onder andere in een taak voor de minister die het aangaat om buitenlandse beroepskwalificaties te erkennen, indien die kwalificaties in een andere lidstaat noodzakelijk zijn voor de toegang tot hetzelfde gereguleerd beroep. Er wordt momenteel bezien welke consequenties de richtlijn en dit wetsvoorstel voor de vakbekwaamheidseisen voor financiële dienstverlening zullen hebben. Vooruitlopend daarop bestaat er op grond van het overgangsrecht van dit ontwerpbesluit reeds een taak om gelijkwaardige, reeds bestaande diploma's als geldig aan te wijzen, mits deze vóór 1 oktober 2007 zijn afgegeven. Op grond hiervan kunnen ook buitenlandse diploma's worden aangewezen.

Ten aanzien van de bepalingen inzake de erkenning van geschilleninstanties is er naar mijn mening geen strijdigheid met het vrije verkeer.

Stb. 2012, nr. 695

Uit verschillende onderzoeken van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) is gebleken dat de kwaliteit van advisering nog onvoldoende is.⁴⁰ De grote schaal van «mis-selling» de afgelopen jaren heeft de waarde van een passend advies voor de consument alleen maar bevestigd. Het beleid om de problematiek van niet-passend advies aan te pakken bestaat enerzijds uit regelgeving ter voorkoming van ongewenste sturing vanuit aanbieders door middel van provisie. Anderzijds bestaat dit beleid uit regels die de vakbekwaamheid van financiële dienstverleners borgen.

Vanaf het najaar van 2010 tot mei 2011 heeft het ministerie van Financiën in samenwerking met de AFM de bestaande regels voor vakbekwaamheid nader bekeken, mede op basis van adviezen van het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD), dat namens de minister toezicht houdt op exameninstellingen en instituten voor Permanente Educatie (PE). Hieruit is gebleken dat het vakbekwaamheidsstelsel niet langer voldeed aan de eisen van deze tijd en zodoende onvoldoende bijdraagt aan passende advisering door financiële dienstverleners.⁴¹

Zo was het nog niet verplicht dat alle medewerkers die zich binnen de financiële onderneming bezighouden met het adviseren van consumenten of cliënten hun vakbekwaamheid door middel van een diploma dienen aan te tonen. Bij financiële ondernemingen tot vijftig medewerkers hoefden slechts de zogenaamde «feitelijk leidinggevenden» over Wft-vakbekwaamheidsdiploma's te beschikken, mits de vakbekwaamheid van klantmedewerkers door de bedrijfsvoering van de onderneming geborgd werd. Bij financiële ondernemingen met meer dan vijftig medewerkers gold geen wettelijke verplichting dat iemand over vakbekwaamheidsdiploma's diende te beschikken, mits de vakbekwaamheid door de bedrijfsvoering geborgd werd.⁴² Dit betrof met name banken en verzekeraars. Dit leidde tot een ongelijke situatie in de markt: aan kleine financiële dienstverleners worden andere eisen gesteld dan aan grote financiële dienstverleners. Dit terwijl niet is gebleken dat de misstanden bij grote partijen geringer zijn dan bij kleine partijen. Bovendien was een consument er door dit systeem niet zeker van dat de persoon die hem adviseert ook daadwerkelijk over de vereiste vakbekwaamheid beschikt. Na invoering van deze wijzigingen is dat wel het geval. Daarnaast lag het niveau van de vakbekwaamheidsmodules in veel gevallen te laag en sloten de modules soms niet aan bij de kennis en vaardigheden die vereist zijn om een passend advies te kunnen geven. Zo waren de Wft-modules met name geënt op kennis van producten in plaats van op een passende advisering aan klanten. Elementen als adviesvaardigheden en professioneel gedrag ontbraken. Dit werd ook door de markt gesignaleerd. Deze elementen komen tevens terug in de Europese richtlijn

³⁸ Zie het Instellingsbesluit College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (Stcrt. 2006, nr. 63) en het Mandaatbesluit deskundigheid financiële dienstverlening (Stcrt. 2006, nr. 63).

³⁹ Richtlijn nr. 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (PbEU L 255).

⁴⁰ Onder meer onderzoeken van de AFM naar hypotheek (2007), vermogensopbouw (2009), beleggingsverzekeringen (2009), 2e pijler pensioenproducten (2010).

⁴¹ Zie Kamerstuk 32.545, nr. 3 (met bijgevoegde evaluatie).

⁴² Dit betekent niet dat niemand binnen een dergelijke organisatie over diploma's beschikte. Het was alleen niet wettelijk voorgeschreven.

betreffende de erkenning van beroepskwalificaties.⁴³ Daarnaast blijkt uit de toezichtpraktijk van het CDFD dat de systematiek van de huidige vrije markt van de exameninstellingen tot ongewenste concurrentie leidt of kan leiden. Om een zo groot mogelijk marktaandeel te verkrijgen, is ofwel een hoog slagingspercentage aantrekkelijk of een zo laag mogelijke prijs of een combinatie van beiden. Dit brengt het gevaar met zich, dat het niveau van de examens zich op het minimum gaat bevinden, dan wel dat niet geïnvesteerd wordt in de kwaliteit van de examens teneinde de prijs te drukken. Dergelijke concurrentie tussen exameninstellingen heeft een neerwaartse spiraal in kwaliteit van opleidingen en examens als gevolg. Er zijn exameninstellingen die nog steeds streven naar het vervaardigen van hoogwaardige producten, doch de verschillen in niveau stuiten bij een groot deel van de markt op onbegrip. Dit heeft een negatief effect op het herstel van het vertrouwen in de financiële sector.

Conform de conclusies van de uitgevoerde evaluatie en na zorgvuldige bestudering van de reacties uit de sector is het vakbekwaamheidsstelsel aangepast om beter aan de eisen van de huidige tijd te voldoen. Zo is verplicht gesteld dat medewerkers die zich binnen een financieledienstverlener bezighouden met «adviseren» van klanten hun vakbekwaamheid moeten aantonen door middel van een diploma. Ook de vakbekwaamheidseisen die gesteld worden aan gevolmachtigde agenten en ondergevolmachtigde agenten zijn verscherpt. De vakbekwaamheidsmodules zijn anders vormgegeven, net als de wijze waarop financieledienstverleners hun kennis up-to-date moeten houden. Voorts is het voornemen om te komen tot een centrale databank met examenvragen, om te borgen dat alle afgenomen examens van hetzelfde niveau zijn. De ontwikkeling van de centrale databank bevindt zich in een oriënterende fase. Naar verwachting zal de ontwikkeling van de databank in 2013 plaatsvinden, zodat deze per 1 januari 2014 in gebruik kan worden genomen.

Voorzien is dat de nieuwe vakbekwaamheidseisen per 1 januari 2014 in werking zullen treden. De huidige vakbekwaamheidsregels zoals neergelegd in hoofdstuk 2 van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (Bgfo) zullen derhalve een jaar langer tot en met 31 december 2013 van toepassing blijven. In verband hiermee zal artikel 7 van het Bgfo per 1 januari 2013 worden aangepast om te bewerkstelligen dat de PE-termijn met een jaar wordt verlengd tot en met 31 december 2013.

Vanwege het grote aantal wijzigingen dat als gevolg van het nieuwe vakbekwaamheidsstelsel in hoofdstuk 2 van het Bgfo moest worden aangebracht, is besloten om hoofdstuk 2 opnieuw op vast te stellen. Het nieuwe hoofdstuk 2 wordt hier artikelsgewijs toegelicht.

§ 2.1. Bewijzen van vakbekwaamheid Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:9, vierde lid, van de wet

Stb. 2017, nr. 513

Vanwege de complexiteit van financiële instrumenten en de

voortdurende vernieuwingen waaraan zij zijn onderworpen is het van belang dat werknemers en andere natuurlijke personen die onder verantwoordelijkheid van een beleggingsonderneming cliënten informeren over financiële instrumenten, beleggingsdiensten of nevendiensten of zich rechtstreeks bezighouden met het adviseren van cliënten over financiële instrumenten beschikken over voldoende kennis en bekwaamheid met betrekking tot de aangeboden financiële instrumenten of diensten. Bij ministeriële regeling zal worden bepaald waaraan zij minimaal moeten voldoen om vakbekwaam te zijn. Het is de verantwoordelijkheid van de beleggingsonderneming om zorg te dragen voor deze vakbekwaamheid en te bepalen wat de passende kwalificatie en passende ervaring is om de desbetreffende informerende of adviserende taak uit te oefenen. Daarnaast dient de beleggingsonderneming haar werknemers voldoende tijd en middelen te geven om deze kennis en bekwaamheid te verwerven en deze te gebruiken bij de dienstverlening aan cliënten. Het is aan de beleggingsonderneming zelf om te bepalen hoe dit in de praktijk vorm wordt gegeven. Dit kan bijvoorbeeld door certificering van beleggingsadviseurs door een standaardeninstituut zoals bijvoorbeeld de Stichting DSI. De standaardinstellingen dienen ervoor te zorgen dat de certificeringscriteria minimaal voldoen aan de criteria zoals opgenomen in de Regeling vakbekwaamheid werknemers beleggingsondernemingen Wft.

De AFM, CAIA, CFA, DUFAS, de Pensioenfederatie, de NVB, VBA en de VEB gaan in hun consultatiereacties in op de vakbekwaamheidseisen. De CAIA, CFA, VBA en DUFAS pleiten ervoor om de regels omtrent vakbekwaamheid in het BGfo op te nemen in plaats van in een ministeriële regeling.

De regels omtrent vakbekwaamheid zullen aansluiten bij de Richtsnoeren voor de beoordeling van kennis en bekwaamheid die de Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA) heeft vastgesteld.⁴⁴ Om eventuele wijzigingen in de ESMA richtsnoeren snel te kunnen doorvoeren is ervoor gekozen om de regels omtrent vakbekwaamheid op te nemen in een ministeriële regeling. Een wijziging van het BGfo kost meer tijd dan het wijzigen van een ministeriële regeling.

De VEB geeft voorts aan dat zij voorstander zou zijn van een bepaling die stelt dat alle medewerkers dienen te voldoen aan de strengere vakbekwaamheidseisen die gelden voor medewerkers die adviseren.

Dit voorstel van de VEB wordt niet overgenomen aangezien er een groot verschil is in de benodigde kennis indien het gaat om medewerkers die uitsluitend klanten informeren over beleggingsproducten en beleggingsdiensten en medewerkers die daarover adviseren. De hiervoor genoemde ESMA richtsnoeren maken ook een duidelijk onderscheid tussen medewerkers die informeren en medewerkers die adviseren. Punt 13 van de ESMA richtsnoeren bepaalt dat het niveau van de kennis en bekwaamheid dat wordt verwacht van medewerkers die beleggingsadvies verstrekken van een hogere standaard dient te zijn dan die

⁴³ Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (PbEU 2005, L 255).

⁴⁴ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2015-1886_nl.pdf

van medewerkers die slechts informatie over beleggingsproducten en beleggingsdiensten verstrekken. In de ministeriële regeling zal worden aangesloten bij de ESMA richtsnoeren.

Voorts geeft de AFM aan dat dient te worden aangesloten bij alle relevante elementen uit de ESMA richtsnoeren.

Naast de criteria voor de vakbekwaamheid ter beoordeling van de kennis en vakbekwaamheid van medewerkers dienen ook de overige (organisatorische) eisen en verplichtingen uit de ESMA richtsnoeren te worden opgenomen in de ministeriële regeling. Conform het voorstel van de AFM is in artikel 29b BGfo een delegatiegrondslag opgenomen zodat bij ministeriële regeling nadere regels kunnen worden gesteld met betrekking tot de organisatorische eisen inzake vakbekwaamheid.

Het opschrift van paragraaf 2.1 is aangepast aangezien het nieuw ingevoegde artikel 5a is gebaseerd op het gewijzigde artikel 4:9, derde lid, van de Wft. Op grond van artikel 4:9, derde lid, dient een beleggingsonderneming er zorg voor te dragen dat haar werknemers en andere natuurlijke personen die onder haar verantwoordelijkheid cliënten informeren over financiële instrumenten, beleggingsdiensten of nevendiensten en werknemers en natuurlijke personen die zich rechtstreeks bezighouden met het adviseren van cliënten over financiële instrumenten vakbekwaam zijn. Op grond van artikel 4:2e is artikel 4:9, derde lid, van de Wft en artikel 5a van dit besluit van overeenkomstige toepassing op banken of beleggingsondernemingen die aan cliënten gestructureerde deposito's als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel 43, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 verkopen of adviseren.

Artikel 5⁴⁵

In deze paragraaf wordt verstaan onder:

Stb. 2012, nr. 695

In artikel 5 is een aantal definities opgenomen die uitsluitend in deze paragraaf worden gebruikt. Deze definities zijn nodig in verband met de wijzigingen in de modulestructuur.

inkomensverzekering: schadeverzekering ter dekking van het risico van financiële schade ten gevolge van arbeidsongeschiktheid of werkloosheid;

Stb. 2012, nr. 695

Er is een definitie opgenomen van inkomensverzekering. Inkomensverzekeringen zijn onder meer verzekeringen voor een werkgever ter dekking van de financiële consequenties ten gevolge van de loondoorbetalingsplicht bij ziekte van zijn werknemers, verzekeringen ter aanvulling op de uitkering uit hoofde van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen, verzekeringen voor zelfstandigen ter dekking van de financiële consequenties van arbeidsongeschiktheid en verzekeringen voor de werknemer ter dekking van de financiële consequenties van werkloosheid.

⁴⁵ Art. 52 van de Vrijstellingsregeling Wft bepaalt dat herverzekeringbemiddelaars, indien ten minste een van de feitelijk leidinggevers van de betreffende herverzekeringbemiddelaar minimaal 3 jaar relevante werkervaring heeft, vrijgesteld zijn van artt. 5 t/m 7, Bgfo (*red.*).

Een ongevallenzekerings valt niet onder deze definitie.

pensioen: een pensioenverzekering of premiepensioenvordering of een uitvoeringsovereenkomst als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet tussen een werkgever en een uitvoerder van een algemeen pensioenfonds of een vrijwillige aansluiting bij bedrijfstakpensioenfonds;

Stb. 2012, nr. 695

De definitie van pensioen omvat zowel pensioenverzekeringen als premiepensioenvorderingen. Voor een toelichting op deze producten wordt verwezen naar de definitie van pensioenverzekering in artikel 1 van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (Bgfo) en de definitie van premiepensioenvordering in artikel 1:1 van de Wft.

Stb 2017, nr 190

In artikel 5 van het BGfo wordt de definitie van pensioen gewijzigd. Om advies over een algemeen pensioenfonds en het vrijwillig aansluiten bij een bedrijfstakpensioenfonds onder de reikwijdte van de vakbekwaamheidseisen en de diplomaplicht te brengen zijn uitvoeringsovereenkomsten als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet tussen een werkgever en een uitvoerder van een algemeen pensioenfonds of een niet-verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds aan de definitie van pensioen toegevoegd. Indien een adviseur over deze producten adviseert dient hij te beschikken over het Wft-diploma Adviseur pensioen.

schadeverzekering particulier: schadeverzekering, niet zijnde een inkomensverzekering of een schadeverzekering zakelijk;

Stb. 2012, nr. 695

Om tegemoet te komen aan een brede wens uit de sector is besloten om het onderwerp schadeverzekeringen te splitsen in schadeverzekeringen particulier en schadeverzekeringen zakelijk.⁴⁶ De expertise die voor een schadeverzekering vereist is, zal verschillen voor het advies aan een particuliere of een zakelijke cliënt. In de definitie van schadeverzekeringen particulier en schadeverzekeringen zakelijk is er daarom voor gekozen om het onderscheid te maken op basis van het type cliënt en niet op basis van het type verzekering.⁴⁷ Schadeverzekeringen zakelijk betreffen schadeverzekeringen die worden afgesloten door cliënten die daarmee een zakelijk doel hebben. Dit kunnen zowel grote als kleine bedrijven zijn, maar bijvoorbeeld ook Zelfstandigen Zonder Personeel (ZZP'ers). Schadeverzekeringen particulier betreffen alle overige schadeverzekeringen, die niet worden afgesloten door natuurlijke personen die handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf. Inkomensverzekeringen worden als een aparte categorie scha-

⁴⁶ Dit betekent overigens niet dat bepaalde soorten schadeverzekeringen alleen nog voor consumenten of zakelijke klanten kunnen worden afgesloten. Zo is het mogelijk om zowel voor een consument als voor een zakelijke klant een opstalverzekering af te sluiten.

⁴⁷ Al zullen bepaalde typen specifieke verzekeringen, zoals machinebreukverzekering en bedrijfsschadeverzekering, uitsluitend voorkomen bij zakelijke cliënten.

deverzekeringen gezien. Voor de definitie van schadeverzekeringen wordt verwezen naar artikel 1:1 van de Wft.

schadeverzekering zakelijk: schadeverzekering ten behoeve van een cliënt handelend in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf, met uitzondering van een inkomensverzekering;

vermogen: levensverzekeringen, niet zijnde pensioenverzekeringen, en lijfrenterekeningen als bedoeld in artikel 10bis5, eerste lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001, spaarrekeningen eigen woning als bedoeld in artikel 3.116a, tweede lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001, rechten van deelneming in beleggingsinstellingen voor zover vrijgesteld op grond van artikel 2:104, eerste lid, van de wet en beleggingsobjecten;

Stb. 2012, nr. 695

Onder vermogen worden levensverzekeringen, voor zover het niet gaat om pensioenverzekeringen, en beleggingsobjecten verstaan. Het verlenen van beleggingsdiensten die zijn vrijgesteld op grond van artikel 2:104, eerste lid, van de Wft jo. artikel 11 Vrijstellingsregeling Wft valt hier ook onder. Voor zover banksparen de fiscaal gefaciliteerde spaarrekening eigen woning of lijfrentespaarrekening betreft, wordt dit eveneens onder het begrip vermogen begrepen. Op dit moment gelden geen specifieke vakbekwaamheidseisen voor het verlenen van financiële diensten met betrekking tot beleggingsobjecten. Beleggingsobjecten zijn echter doorgaans veelzijdige, complexe producten met een lange looptijd, waaraan de nodige risico's zijn verbonden. Uit onderzoeken van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) van de afgelopen jaren blijkt ook dat het niveau van het advies bij deze producten beneden de maat is. Daarom worden in het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk vakbekwaamheidseisen aan beleggingsobjecten gesteld. De nadruk zal daarbij liggen op de vraag welke extra risico's kleven aan beleggingsobjecten in vergelijking met reguliere vermogenstitels. De reden dat deze producten worden opgenomen onder de definitie van vermogen is dat het hier (net als bij levensverzekeringen) gaat om een vermogensopbouwproduct.

Stb. 2017, nr. 117

De aanpassing van de artikelen 1 en 5 van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft houdt verband met de opname van beleggingsondernemingen in de zin van de Wft als toegelaten aanbieders van lijfrenteproducten in artikel 3.126a van de Wet IB 2001. In dat kader wordt het begrip «lijfrentespaarrekening» vervangen door de term «lijfrenterekening». Onder dit laatste begrip wordt zowel een lijfrentespaarrekening als een lijfrentebeleggingsrekening begrepen. Tevens wordt van de gelegenheid gebruikgemaakt om enkele achterhaalde verwijzingen naar een per 1 januari 2013 vervangen bepaling in de Wet IB 2001 met terugwerkende kracht te actualiseren.

zorgverzekering: een schadeverzekering ten behoeve van een verzekeringsplichtige als

bedoeld in artikel 1, onderdeel d, van de Zorgverzekeringswet en een aanvullende ziektekostenverzekering.

Stb. 2012, nr. 695

Voor een toelichting op de definitie van zorgverzekering wordt verwezen naar de toelichting bij de definitie van zorgverzekering in artikel 1, onderdeel d, van de Zorgverzekeringswet.⁴⁸

Stb 2013, nr 536

De definitie van zorgverzekering zal worden uitgebreid met aanvullende ziektekostenverzekeringen. Het adviseren in zorgverzekeringen omvat namelijk – naast het adviseren over de verplichte ziektekostenverzekering – tevens het adviseren over aanvullende ziektekostenverzekeringen.

Artikel 5a

Bij ministeriële regeling worden regels gesteld met betrekking tot de vakbekwaamheid van werknemers en andere natuurlijke personen die onder verantwoordelijkheid van een beleggingsonderneming cliënten informeren over financiële instrumenten, beleggingsdiensten of nevendiensten en werknemers en natuurlijke personen die zich rechtstreeks bezighouden met het adviseren van cliënten over financiële instrumenten.

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting bij het begin van paragraaf 2.1 (*red.*).

Bij ministeriële regeling zullen regels worden gesteld met betrekking tot de vakbekwaamheid van deze werknemers. Het niveau van vakbekwaamheid zal voor werknemers die adviseren hoger zijn dan die voor werknemers die slechts informeren over financiële instrumenten en diensten.

⁴⁸ Kamerstuk 29.763, nr. 3.

Artikel 6 ^{49 50}

Een financieëdienstverlener voldoet aan artikel 4:9, tweede lid, van de wet, indien:

- a. hij zijn bedrijfsvoering zodanig heeft ingericht dat een vakbekwame financiële dienstverlening aan consumenten of, indien het verzekeringen betreft, cliënten voldoende is gewaarborgd;
- b. de werknemers en andere natuurlijke personen die zich onder zijn verantwoordelijkheid rechtstreeks bezighouden met werkzaamheden als bedoeld in artikel 7, daartoe beschikken over:
 - 1°. een geldig, op grond van dat artikel vereist diploma; dan wel
 - 2°. een geldige erkenning van beroepskwalificaties als bedoeld in artikel 5 van de Algemene wet erkenning EU-beroepskwalificaties;
- c. de personen, bedoeld in onderdeel b, voldoen aan de in artikel 11 gestelde eisen;
- d. bij financiële dienstverlening met betrekking tot hypothecair krediet, de feitelijk leidinggevenden van de personen, bedoeld in artikel 4:9, tweede lid, van de wet, voldoen aan de in bijlage III van de richtlijn hypothecair krediet opgenomen eisen; en
- e. bij het aanbieden van of bemiddelen in hypothecair krediet door financiële dienstverleners met zetel in een andere

lidstaat die door middel van het verrichten van diensten in Nederland hun bedrijf aanbieden, de personen, bedoeld in artikel 4:9, tweede lid, van de wet, en hun feitelijk leidinggevenden, voldoen aan de in onderdeel I, subonderdeel b), c), e) en f) van bijlage III van de richtlijn hypothecair krediet opgenomen eisen.

Stb. 2012, nr. 695

In artikel 6 is uitgewerkt op welke wijze een financieëdienstverlener zorg dient te dragen dat de vakbekwaamheid van zijn werknemers en van andere natuurlijke personen die zich onder zijn verantwoordelijkheid rechtstreeks bezighouden met het verlenen van financiële diensten aan consumenten of, indien het financiële diensten met betrekking tot verzekeringen of herverzekeringsbemiddelen betreft, cliënten gewaarborgd is. In artikel 6 is een onderscheid gemaakt tussen klantmedewerkers die zich bezighouden met adviseren en klantmedewerkers die dat niet doen.

Op grond van onderdeel a, geldt ten aanzien van alle klantmedewerkers de eis dat de financieëdienstverlener zijn bedrijfsvoering zodanig inricht dat deze een vakbekwame financiële dienstverlening waarborgt. Hoe deze bedrijfsvoering eruit dient te zien wordt aan de financieëdienstverlener overgelaten. Hierbij valt te denken aan een adequaat systeem van interne opleidingstrajecten of een systeem waarbij vakbekwame personen binnen de organisatie hun vakbekwaamheid voor klantmedewerkers toegankelijk maken door middel van bijvoorbeeld computersystemen of handleidingen. Het ligt in de rede dat financieëdienstverleners voor wat betreft de benodigde kennis en vaardigheden aansluiting zoeken bij de eind- en toetstermen voor adviserende klantmedewerkers die bij ministerieel regeling worden vastgesteld. Bovendien is het aannemelijk dat de financieëdienstverlener schriftelijk vastlegt op welke wijze hij de vakbekwaamheid van zijn klantmedewerkers waarborgt.

De financieëdienstverlener draagt er door middel van zijn bedrijfsvoering tevens zorg voor dat alle medewerkers te allen tijde vakbekwaam en op de hoogte zijn van de laatste actuele ontwikkelingen. Dat betekent dat het bedrijfsvoeringsmodel van de financieëdienstverlener erop moet zijn ingericht dat nieuwe kennis snel en adequaat binnen de onderneming wordt verspreid. Op welke manier dat wordt vormgegeven is aan de financieëdienstverlener. Te denken valt bijvoorbeeld aan een intern kennissysteem waarin actualiteiten worden opgenomen en interne informatiebijeenkomsten of cursussen. Het bijwonen van adequate cursussen bij externe instellingen, branche- of keurmerkorganisaties kan daar ook onder vallen. De AFM zal erop toezien dat de financieëdienstverlener zijn bedrijfsvoering zodanig inricht dat deze een vakbekwame financiële dienstverlening waarborgt.

Artikel 6, onderdeel b, verwijst naar de artikelen 7 en 8 voor een beschrijving van de groep medewerkers op wie onderdeel b betrekking heeft. Dit zijn de klantmedewerkers die zich bezighouden met adviseren en medewerkers die zich bezighouden met werkzaamheden als gevolmachtigde agent dan wel ondergevolmachtigde agent.

De werknemers en andere natuurlijke personen als be-

⁴⁹ Art. 52 van de Vrijstellingsregeling Wft bepaalt dat herverzekeringbemiddelaars, indien ten minste een van de feitelijk leidinggevenden van de betreffende herverzekeringbemiddelaar minimaal 3 jaar relevante werkervaring heeft, van artt. 5 t/m 7, Bgfo is vrijgesteld (*red.*).

⁵⁰ Art. IV, lid 1, van het Besluit implementatie richtlijn hypothecair krediet (Stb. 2016, nr. 266) bepaalt dat de artt. 1, 6, 6a, 33, 68a, 68b, 81c, 81d en 81e Bgfo, zoals het besluit luidt na inwerkingtreding van dit besluit, niet van toepassing zijn op overeenkomsten inzake hypothecair krediet die vóór dat tijdstip (= 14 juli 2016, zie art. V van Stb. 2016, nr. 266) zijn gesloten en waarbij de overeenkomst inzake hypothecair krediet niet is aangegaan voor de eigen bewoning door de consument. Op deze overeenkomsten inzake hypothecair krediet blijven de regels met betrekking tot overeenkomsten inzake hypothecair krediet van toepassing zoals die onmiddellijk voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit luiden. Dit wordt als volgt toegelicht: "Het eerste lid regelt de eerbiedigende werking voor overeenkomsten inzake hypothecair krediet die voor inwerkingtreding van dit besluit geldig zijn aangegaan en waarvan de hypotheek wordt aangewend om een woning te kopen met als doel de woning als woonruimte aan een consument te verhuren. In de praktijk gaat het om hypotheek die niet onder de definitie van hypothecair krediet vielen zoals die gold voor inwerkingtredingen van dit besluit omdat het jaarlijks kostenpercentage niet gebruikelijk was. De eerbiedigende werking geldt voor alle bepalingen voor zover deze betrekking hebben op lopende overeenkomsten. Dit houdt in dat bijvoorbeeld de bepalingen die zien op de precontractuele informatie niet zijn uitgezonderd. Deze zijn immers niet relevant voor lopende overeenkomsten." (*red.*).

doeld in artikel 7 zijn de klantmedewerkers die zich bezighouden met adviseren en onder verantwoordelijkheid van de financiële dienstverlener de consument of cliënt een of meer specifieke producten aanbevelen. Ten aanzien van klantmedewerkers die zich bezighouden met adviseren kan de financiële dienstverlener niet langer uitsluitend volstaan met het zodanig inrichten van zijn bedrijfsvoering dat deze een vakbekwame dienstverlening waarborgt. Deze klantmedewerkers dienen voortaan zelf te beschikken over een geldig diploma, afgegeven door een erkend exameninstituut, voor de in hun geval relevante diploma's. Ook kan aan deze diplomaplicht worden voldaan door het succesvol doorlopen van de EVC-procedure. Hierbij dient een onderscheid gemaakt te worden tussen klantmedewerkers die zich bezighouden met adviseren en klantmedewerkers die dat niet doen. Zo geldt de diplomaverplichting niet voor klantmedewerkers die zich uitsluitend bezighouden met het informeren van de consument of cliënt.

Onder de werking van artikel 8 vallen de werknemers en natuurlijke personen die de dagelijkse leiding hebben binnen de organisatie en werkzaam zijn onder verantwoordelijkheid van een gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent (de financiële dienstverlener). Het betreft de functionaris die binnen de gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent de dagelijkse leiding heeft over de organisatie of een deel daarvan en verantwoordelijk is voor de bedrijfsvoering, administratieve organisatie en de interne controle.⁵¹ Voor deze personen geldt dat zij zelf moeten beschikken over een geldig diploma, afgegeven door een erkend exameninstituut, voor de in hun geval relevante beroepskwalificatie. Met de invoering van deze diplomaplicht wordt beoogd om de kennis en vaardigheden van deze groep specifieke medewerkers op een hoger niveau te brengen. Welk diploma relevant is, hangt af van het onderwerp waarover geadviseerd wordt of ten aanzien waarvan wordt opgetreden als gevolmachtigde of ondergevolmachtigde agent. Ook hier geldt dat aan de diplomaplicht voldaan kan worden door middel van het succesvol doorlopen van de EVC-procedure.

Werknemers en andere natuurlijke personen die werkzaam zijn bij een gevolmachtigde of ondergevolmachtigde agent en zich uitsluitend bezig houden met adviseren, vallen onder de werking van artikel 7.

Artikel 6, onderdeel b, onder 2° geeft aan dat een geldige erkenning van beroepskwalificaties als bedoeld in artikel 5 van de Algemene wet erkenning van EG-beroepskwalificaties ook volstaat.

Artikel 6, onderdeel c, bepaalt dat de werknemers en andere natuurlijke personen als bedoeld in artikel 6, onderdeel b, aan de eisen in het kader van permanente educatie, zoals genoemd in artikel 11, dienen te voldoen.

Vanwege het niet terugkeren van de tweede volzin van artikel 4:9, tweede lid, van de Wft, keert het tweede lid van artikel 6 (oud) van het Bgfo ook niet terug. Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting op het niet terugkeren van de tweede volzin van artikel 4:9, tweede lid,

van de Wft. Het derde en het vierde lid van artikel 6 (oud) keren eveneens niet terug.

Het bepaalde in artikel 6 geldt ook voor de zogenoemde aangesloten ondernemingen en de verbonden bemiddelaars. De klantmedewerkers die zich binnen deze (financiële) ondernemingen bezig houden met adviseren dienen derhalve eveneens een diploma te behalen. Daarnaast geldt de eis dat de bedrijfsvoering van deze ondernemingen een vakbekwame financiële dienstverlening dient te waarborgen. Ook hier geldt dat een onderscheid gemaakt dient te worden tussen klantmedewerkers die zich bezighouden met adviseren en klantmedewerkers die dat niet doen. Zo geldt de diplomaverplichting niet voor klantmedewerkers die zich uitsluitend bezighouden met het informeren van de consument of cliënt.

Stb 2013, nr 536

De wijziging van artikel 6 houdt verband met het tijdelijk laten vervallen van de diplomaplicht voor gevolmachtigde en ondergevolmachtigde agenten. Zie voor een uitgebreidere toelichting de toelichting in onderdeel D.

De (onder)gevolmachtigde agent dient echter wel de bedrijfsvoering zodanig in te richten dat een vakbekwame financiële dienstverlening aan consumenten of cliënten gewaarborgd blijft. Overigens geldt in het geval een (onder)gevolmachtigde agent zich bezighoudt met advisering met betrekking tot de onderwerpen genoemd in tabel 1 van artikel 7, deze dient te beschikken over het ingevolge die tabel vereiste diploma.

Stb 2014, nr 524

Enkele aanpassingen worden doorgevoerd in de regels met betrekking tot de vakbekwaamheid. Per 1 januari 2014 is het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk in werking getreden. De aanpassingen hangen samen met de in artikel I, onderdeel TT, van de Wijzigingswet financiële markten 2015 opgenomen wijziging van artikel 4:9, derde lid, van de Wet op het financieel toezicht en strekken ertoe de verschillende facetten van het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk daarin beter tot uitdrukking te laten komen. De belangrijkste wijziging in dit kader is dat in plaats van de exameninstellingen de minister voortaan het diploma zal afgeven.

De wijziging van artikel 6, eerste lid, BGfo betreft de afgifte van diploma's en certificaten. Op dit moment wordt een diploma of certificaat afgegeven door het exameninstituut. De informatie benodigd om te bepalen of een kandidaat recht heeft op een diploma of certificaat is echter niet aanwezig bij het exameninstituut, maar is opgenomen in het informatiesysteem inzake beroepskwalificaties, waarvan de Minister van Financiën de beheerder is. Daarom wordt bepaald dat in plaats van het exameninstituut het diploma of certificaat vanwege de Minister van Financiën zal worden afgeven. Wanneer vast staat dat het diploma of certificaat kan worden afgegeven, wordt het diploma naar het betrokken exameninstituut gestuurd, zodat dit kan overgaan tot uitreiking of toezending van het diploma of certificaat aan de kandidaat. Deze wijziging en de wijziging opgenomen in onderdeel F brengen dit tot uitdrukking.

Per 1 januari 2014 is de diplomaplicht voor gevolmachtigde en ondergevolmachtigde agenten komen te vervallen. Voor

⁵¹ De functionaris die binnen de gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent de dagelijkse leiding heeft, is bijvoorbeeld teamleider, afdelingshoofd of directeur.

zover een (onder)gevolmachtigde agent zich echter bezighoudt met advisering met betrekking tot de onderwerpen genoemd in tabel 1 van artikel 7, dient deze te beschikken over het ingevolge die tabel vereiste diploma. Het tweede lid van artikel 6 leidt er evenwel abusievelijk toe dat thans in het geheel geen diplomaplicht voor de (onder)gevolmachtigde agent geldt. Om die reden komt het tweede lid te vervallen.

Stb. 2016, nr. 266

Artikel 6 van het BGfo bevat de vereisten voor financiële dienstverleners met betrekking tot de vakbekwaamheid. Op grond van de delegatiegrondslag die in artikel 4:9, tweede lid, van de Wft wordt opgenomen op grond van de implementatiewet, kunnen ter uitvoering van bindende EU-rechtshandelingen bij algemene maatregel van bestuur nadere regels worden gesteld met betrekking tot de vakbekwaamheid van andere personen dan personen met klantcontact. De richtlijn vereist in artikel 9, eerste lid, dat ook feitelijk leidinggevend van personen met klantcontact vakbekwaam zijn, wanneer sprake is van dienstverlening met betrekking tot hypothecair krediet. Dat betekent dat deze feitelijk leidinggevend moeten voldoen aan de in bijlage III bij de richtlijn opgenomen vereisten.

Hieruit volgt ook dat de feitelijk leidinggevend de opgedane kennis actueel moeten houden. Er is geen sprake van een diplomaplicht voor deze feitelijk leidinggevend (behalve wanneer zij zich ook rechtstreeks bezig houden met adviseren). De vereisten die gesteld worden in de modules basis en hypothecair krediet in bijlagen 1 en 7 van de Regeling eindtermen en toetstermen examens financiële dienstverlening Wft corresponderen met die in bijlage III van de richtlijn. De financiële dienstverlener zou, voor zover deze relevant zijn voor de feitelijk leidinggevend, aansluiting kunnen zoeken bij deze modules. De term «feitelijk leidinggevend» is uit de richtlijn overgenomen. Deze term is reeds onderdeel van deel 3 van de Wft en was onderdeel van het oude vakbekwaamheidsstelsel. Er is niet een andere uitleg van het begrip beoogd.

Onderdeel e bevat de implementatie van artikel 9, derde lid, onder ii, tweede volzin van de richtlijn. Op grond van deze bepaling in de richtlijn kunnen lidstaten van ontvangst bij het verrichten van diensten minimumeisen aan de vakbekwaamheid stellen. Indien een daartoe bevoegde aanbieder van of bemiddelaar in hypothecair krediet op het grondgebied van een andere lidstaat zijn bedrijf uitoefent, dient de lidstaat van herkomst van die aanbieder of bemiddelaar vakbekwaamheidseisen vast te stellen voor de werknemers van deze financiële dienstverleners. Echter, op grond van de slotzinsnede van artikel 9, derde lid, onderdeel ii, van de richtlijn kan een lidstaat van ontvangst, indien zij dat noodzakelijk acht, met betrekking tot de in bijlage III, punt 1, onder b, c, en f, van de richtlijn genoemde onderwerpen «eigen» vakbekwaamheidseisen vaststellen, die gelden voor aanbieders van of bemiddelaars in hypothecair krediet die door middel van het verrichten van diensten hun bedrijf uitoefenen op het grondgebied van die lidstaat van ontvangst.

Artikel 7⁵²

Werknemers en andere natuurlijke personen die zich onder verantwoordelijkheid van een financiële dienstverlener bezighouden met advisering met betrekking tot een in tabel 1 genoemde onderwerp, beschikken daartoe over het ingevolge die tabel vereiste diploma.

Tabel 1. Vereiste diploma's bij advisering

Onderwerp:	Vereist diploma:	Modules:
Basis	Adviseur basis	Basis
Consumptief krediet	Adviseur consumptief krediet	Basis Consumptief krediet
Schadeverzekering particulier	Adviseur schadeverzekering particulier	Basis Schadeverzekeringen particulier
Schadeverzekering zakelijk	Adviseur schadeverzekering zakelijk	Basis Schadeverzekeringen particulier Schadeverzekeringen zakelijk
Zorgverzekering	Adviseur zorgverzekering	Zorgverzekeringen
Vermogen	Adviseur vermogen	Basis Vermogen
Inkomensverzekering	Adviseur inkomen	Basis Inkomen
Hypothecair krediet	Adviseur hypothecair krediet	Basis Vermogen Hypothecair krediet
Pensioen	Adviseur pensioen	Basis Vermogen Pensioenverzekeringen

Stb. 2012, nr. 695

In artikel 7 is aangegeven welke diploma's voor de desbetreffende onderwerpen vereist zijn voor de personen die adviseren. Voor een beschrijving van de groep medewerkers om wie dit gaat wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 6. Het is de keuze van deze personen voor hoeveel onderwerpen zij vakbekwaam willen zijn.

Het eerste onderwerp basis blijft ongewijzigd. Aan de eisen voor het onderwerp consumptief krediet verandert qua structuur niets ten opzichte van de huidige situatie waarin ook de modules basis en consumptief krediet vereist zijn.

Bij het onderwerp schadeverzekeringen zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd. De oude module schadeverzekeringen wordt opgesplitst in twee modules: schadeverzekering particulier en schadeverzekering zakelijk. Het is in de toekomst voor personen die adviseren mogelijk zich te specialiseren in advisering aan uitsluitend particulieren. Voor advisering over zakelijke schadeverzekeringen is

⁵² Art. 52 van de Vrijstellingsregeling Wft bepaalt dat herverzekeringbemiddelaars, indien ten minste een van de feitelijk leidinggevend van de betreffende herverzekeringbemiddelaar minimaal 3 jaar relevante werkervaring heeft, van artt. 5 t/m 7, Bgfo (red.).

zowel het behalen van de module schadeverzekeringen particulier als de module schadeverzekeringen zakelijk vereist. De reden daarvoor is dat veel van de in de module schadeverzekeringen particulier opgenomen elementen als basis dienen voor bepaalde elementen in de module schadeverzekeringen zakelijk.

De module zorgverzekeringen is nieuw. De verplichtstelling van de module schadeverzekeringen particulier zou leiden tot een te zware belasting voor medewerkers van zorgverzekeraars. Er is daarom gekozen om een module zorgverzekeringen uit de module schadeverzekeringen particulier te lichten.

Het onderwerp vermogen is de nieuwe variant van de oude module levensverzekeringen. Voor advisering over vermogen is zowel de module basis als de module vermogen vereist. Onder het onderwerp vermogen valt ook advisering over onder andere de overlijdensrisicoverzekering en de uitvaartverzekering.

Het onderwerp inkomensverzekering is nieuw. Deze categorie schadeverzekeringen is in de nieuwe structuur vanwege haar complexiteit apart opgenomen. Voor advisering over inkomen is zowel de module basis als de module inkomen vereist.

Aan het onderwerp hypothecair krediet is een element toegevoegd ten opzichte van de huidige situatie. Om te adviseren over hypothecair krediet zijn de modules basis, vermogen en hypothecair krediet vereist. Een aantal elementen van de huidige module hypothecair krediet is opgenomen in de module vermogen. Deze elementen zullen uit de module hypothecair krediet worden verwijderd om doublures te voorkomen.

Aan het onderwerp pensioen is ook een element toegevoegd ten opzichte van de huidige situatie. Om te adviseren over pensioen zijn straks de modules basis, inkomen, vermogen en pensioenverzekering vereist. Ook hier geldt dat een aantal elementen die in de huidige module pensioenverzekering is opgenomen nu is opgenomen in de module vermogen ofwel inkomen en dat deze uit de module pensioenverzekering wordt verwijderd om doublures te voorkomen.

Stb 2013, nr 536

In artikel 7 wordt bij het diploma zorgverzekering in tabel 1 een verschrijving gecorrigeerd. Voorts is er voor gekozen om in artikel 7 de module basis te laten vervallen bij het diploma zorgverzekering, omdat de module basis veel eind- en toetstermen bevat die niet relevant zijn voor het adviseren in zorgverzekeringen. Om dezelfde reden is ervoor gekozen om in artikel 7 de module inkomen te laten vervallen bij het diploma pensioen. Overigens zijn de eind- en toetstermen van de module inkomen die wel relevant zijn voor het adviseren in pensioenen geïncorporeerd in de module pensioenverzekeringen.

Artikel 8

Stb 2013, nr 536

Artikel 8 vervalt. Er was beoogd met de inwerkingtreding van de nieuwe vakbekwaamheidsregels nieuwe volmacht-diploma's te introduceren. De nieuwe volmachtdiploma's zien op vier onderwerpen. Behalve de modules die voor de desbetreffende onderwerpen vereist zijn, geldt voor vol-

macht nog een drietal modules die specifiek zien op volmachtkennis.

Naar aanleiding van geluiden uit de markt en vanwege voorschrijdend inzicht is het besef ontstaan dat deze modules mogelijk niet goed aansluiten bij wat nodig is om de consument te beschermen en goed toezicht te houden. Er is daarom voor gekozen om de vakbekwaamheidseisen voor gevolmachtigde of ondergevolmachtigde agenten op te schorten. Naar verwachting zullen deze vakbekwaamheidseisen in het Wijzigingsbesluit financiële markten 2015 worden opgenomen. Het komend jaar zal gebruikt worden om te kijken hoe de modules beter ingericht kunnen worden.

Artikel 9

- 1. Een diploma als bedoeld in artikel 7 wordt afgegeven, indien de ingevolge tabel 1 aan dat diploma ten grondslag liggende modules alle met goed gevolg zijn afgerond.**
- 2. De examens van de modules, bedoeld in het eerste lid, worden afgelegd bij een op grond van artikel 11a erkend exameninstituut.**
- 3. De examens van de modules, bedoeld in het eerste lid, kunnen, indien Onze Minister daar gelegenheid toe biedt, tevens bij Onze Minister worden afgelegd.**
- 4. Bij ministeriële regeling worden de eindtermen en toetstermen vastgesteld voor de in het eerste lid bedoelde modules.**

Stb. 2012, nr. 695

De belangrijkste wijziging in artikel 9 ten opzichte van het oude artikel 8 is dat de eindtermen bij ministeriële regeling worden vastgesteld en niet meer bij algemene maatregel van bestuur. Op die manier kunnen de eindtermen sneller worden aangepast aan de actualiteit, zodat de actualiteitswaarde van de eindtermen geborgd blijft.

Artikel 8, derde lid (oud), keert niet terug. Dit lid borgde dat nieuwe ontwikkelingen gelijktijdig in de toetstermen ten behoeve van de PE examens en in de toetstermen ten behoeve van de initiële examens verwerkt werden, en dat deze om verwarring te voorkomen gelijktijdig gepubliceerd werden. Nu zowel de eind- en toetstermen worden opgenomen in een ministeriële regeling, en door de komst van de centrale databank, komt deze noodzaak te vervallen. Logischerwijze worden de eind- en toetstermen in de nieuwe systematiek gelijktijdig gepubliceerd.

Stb 2013, nr 536

In de artikelen 9 en 11 vervalt de verwijzing naar artikel 8. Dit in verband met het vervallen van artikel 8. Verder worden in artikel 9 twee nieuwe leden toegevoegd. In het nieuwe tweede en derde lid wordt geregeld dat examens uitsluitend bij een op grond van artikel 11a erkend exameninstituut of bij de minister van Financiën kunnen worden afgelegd. In artikel 11 is in het vijfde lid reeds geregeld dat de PE-examens uitsluitend bij exameninstututen kunnen worden afgelegd. Aan dit artikel wordt een zesde lid toegevoegd waarin wordt geregeld dat PE-examens ook bij de

minister kunnen worden afgelegd. In de praktijk zullen de examens bij DUO worden afgelegd, aangezien de examinering van de bij de minister af te leggen examens aan DUO is gemandateerd. DUO beschikt over toetslocaties waar examens kunnen worden afgenomen. Het is in eerste instantie echter de bedoeling dat de examens bij erkende exameninstellingen worden afgelegd. Alleen in het geval er niet voldoende toetslocaties bij exameninstellingen voorhanden zijn, kan gebruik worden gemaakt van de toetslocaties van DUO. Voor zover bij DUO examens worden afgelegd gelden uiteraard dezelfde vereisten die ook aan erkende exameninstellingen worden gesteld.

Stb 2014, nr 524

In artikel 9 wordt nog ten onrechte verwezen naar tabel 2. Tabel 2 is bij Besluit van 6 december 2013 tot wijziging van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft in verband met de instelling van een centrale examenbank en de uitwerking van het informatiesysteem inzake beroepskwalificaties (Stb. 2013, 536) vervallen. Deze verwijzing wordt daarom geschrapt.

Artikel 10

Personen die over een in tabel 2 genoemd diploma beschikken, zijn tevens vakbekwaam te adviseren over het daarbij in de tabel vermelde onderwerp, indien de advisering over dat onderwerp gecombineerd wordt met advisering over het onderwerp waarop het diploma betrekking heeft.

Tabel 2. Toegestane bijkomende onderwerpen

Diploma:	Onderwerp:
Adviseur consumptief krediet	Betalingsbeschermers indien gecombineerd met consumptief krediet
Adviseur vermogen	Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen of werkloosheidsverzekeringen indien gecombineerd met vermogen
Adviseur hypothecair krediet	Betalingsbeschermers, opstal- of inboedelverzekeringen indien gecombineerd met hypothecair krediet
Adviseur inkomen	Ongevallenverzekeringen indien gecombineerd met een inkomensverzekering
Adviseur Pensioen	Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen, werkloosheidsverzekeringen of overlijdensrisicoverzekeringen indien gecombineerd met pensioen ⁵³

Stb. 2012, nr. 695

In artikel 10 is aangegeven met betrekking tot welke financiële producten geadviseerd mag worden indien de advisering wordt gecombineerd met het desbetreffende onderwerp. Zo mag de adviseur consumptief krediet over beta-

lingsbeschermers adviseren indien dit advies is gecombineerd met advies over een consumptief krediet. De adviseur vermogen mag over arbeidsongeschiktheidsverzekeringen adviseren indien het advies wordt gecombineerd met advies over een levensverzekering. De adviseur hypothecair krediet mag over betalingsbeschermers, opstal- of inboedelverzekeringen adviseren indien dit advies wordt gecombineerd met advies over een hypothecair krediet. En tenslotte mag de adviseur inkomen adviseren over ongevallenverzekeringen indien dit advies wordt gecombineerd met advies over een inkomensverzekering.

Stb 2014, nr 524

Dit onderdeel bevat twee wijzigingen. Met de eerste wijziging wordt tabel 3 vernummerd tot tabel 2; tabel 2 (oud) is immers in een eerder stadium geschrapt. Zie hiervoor ook de toelichting op onderdeel B [wijziging van art 9, Bgfo (*red.*)].

De tweede wijziging betreft de toegestane bijkomende onderwerpen waarover geadviseerd mag worden. In artikel 10 is per abuis opgenomen dat een Adviseur vermogen mag adviseren over arbeidsongeschiktheidsverzekeringen indien het advies wordt gecombineerd met advies over een levensverzekering. Het is echter de bedoeling geweest dat voornoemde adviseur zou mogen adviseren over betalingsbeschermers en niet over arbeidsongeschiktheidsverzekeringen als bijkomend onderwerp. Met de wijziging opgenomen in het tweede lid wordt dit hersteld.

Stb. 2016, nr. 98

Deze wijziging betreft de toegestane bijkomende onderwerpen waarover geadviseerd mag worden door een Adviseur vermogen. Personen die over een in artikel 10, tabel 2 genoemd diploma beschikken, zijn tevens vakbekwaam te adviseren over het daarbij in die tabel vermelde onderwerp, indien de advisering over dat onderwerp gecombineerd wordt met advisering over het onderwerp waarop het diploma betrekking heeft. Het bijkomend onderwerp «betalingsbeschermers» van de Adviseur vermogen is vervangen omdat deze definitie alleen ziet op een verzekering ter dekking van het risico dat de verzekeringnemer betalingsverplichtingen uit hoofde van een overeenkomst inzake krediet niet kan nakomen. Omdat een Adviseur vermogen niet over krediet mag adviseren leidt het gebruik van deze definitie ten onrechte tot de situatie dat de Adviseur vermogen niet over bijkomende onderwerpen mag adviseren indien deze worden gecombineerd met advies over vermogen als bedoeld in artikel 5 van het BGfo. Door de wijziging mag de Adviseur vermogen adviseren over arbeidsongeschiktheidsverzekeringen of werkloosheidsverzekeringen indien gecombineerd met een advies over vermogen.

Stb 2017, nr 190

§ 1. Inleiding

[...] Het onderhavige besluit bevat allereerst een wijziging van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (BGfo). Medewerkers van financiële dienstverleners die adviseren over financiële producten dienen in het bezit te zijn van een geldig Wft-diploma. Deze diplomaplicht wordt uitgebreid, zodat ook medewerkers die adviseren over een algemeen pensioenfonds (APF) en het vrijwillig aansluiten

⁵³ Artikel VIII van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2017 (Stb 2017, nr 190) bepaalt dat deze bepaling terugwerkt tot en met 1 april 2016. (*red.*)

bij een bedrijfstakpensioenfondsen over een diploma dienen te beschikken. In paragraaf 2 wordt op deze wijziging nader ingegaan. [...]

§ 2. Uitbreiding diplomaplicht adviseur pensioen

In dit besluit wordt voorgesteld om de diplomaplicht uit te breiden door ook voor het adviseren over een APF en het vrijwillig aansluiten bij een bedrijfstakpensioen een diploma te eisen. Hiertoe wordt de definitie van «pensioen» gewijzigd. Hiervoor wordt gekozen omdat een pensioenadviseur op grond van de Wft dient te beschikken over de benodigde kennis en vaardigheden om de verschillende pensioenproducten waarover geadviseerd kan worden met elkaar te vergelijken en te komen tot een passend advies. De kennis en vaardigheden dienen daarom niet alleen te zien op advies over een pensioenverzekering of een premiepensioenvordering, die nu al onder de diplomaplicht vallen, maar ook op andere pensioenproducten waarover een klant advies kan vragen zoals een (recent geïntroduceerde) APF of het vrijwillig aansluiten bij een bedrijfstakpensioenfondsen. Tijdens de behandeling van de wijziging van de Pensioenwet in verband met de invoering van een algemeen pensioenfondsen in de Eerste Kamer heeft het lid Rinnooy Kan hier ook aandacht voor gevraagd. Er is toen aangegeven door de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid dat er werd bezien of de wet hierop moest worden aangepast en dat de Minister van Financiën hierover met marktpartijen in gesprek zou gaan. Uit gesprekken met onder andere het Verbond van Verzekeraars, Adfiz, de Pensioenfederatie en de AFM kwam naar voren dat zij het van belang vinden dat advies over een algemeen pensioenfondsen of het vrijwillig aansluiten bij een bedrijfstakpensioenfondsen onder de reikwijdte van de vakbekwaamheidseisen en daarmee de diplomaplicht wordt gebracht.⁵⁴ De verplichting om te voldoen aan de vakbekwaamheidseisen, opgenomen in artikel 4:9, tweede lid, van de Wft, wordt met deze wijziging niet uitgebreid. De normadressant blijft de financiële dienstverlener in de zin van de Wft. Een onderneming kwalificeert als financiële dienstverlener indien deze bijvoorbeeld adviseert over een ander financieel product dan een financieel instrument, zoals een pensioenproduct. Omdat APF's en bedrijfstakpensioenfondsen doorgaans niet zelf adviseren zullen zij in de regel niet vallen onder deze verplichting. Medewerkers van deze ondernemingen hoeven in dat geval dan ook niet te beschikken over Wft-diploma's.

§ 4. Consultatiereacties

[...]

PMT Groep, het Verbond van Verzekeraars en Dufas hebben gereageerd op de voorstellen omtrent het onderbrengen van advies over een algemeen pensioenfondsen (APF) en het vrijwillig aansluiten bij een bedrijfstakpensioenfondsen onder de reikwijdte van de vakbekwaamheidseisen. Dufas heeft aangegeven dat zij de voorstellen onderschrijft. PMT Groep merkt op dat zij het opmerkelijk vindt dat advies over vrijwillige aansluitingen onder de reikwijdte van de vakbekwaam-

heidseisen wordt gebracht nu deze aansluitingen in de praktijk geen problemen opleveren. Naar aanleiding van deze consultatiereactie is in de algemene toelichting aangegeven dat deze producten onder de reikwijdte van de definitie van pensioen worden gebracht omdat pensioenadviseurs ook over kennis en vaardigheden moeten beschikken ten aanzien van andere (nieuwe) pensioenproducten. Naar aanleiding van opmerkingen van PMT Groep en het Verbond van Verzekeraars wordt de definitie van pensioen in artikel 5 van het Bgfo aangepast. Hierin is verduidelijkt dat het ten aanzien van advies over een bedrijfstakpensioenfondsen dient te gaan om een vrijwillige aansluiting bij een bedrijfstakpensioenfondsen. De mogelijke verplichtstelling van het bedrijfstakpensioenfondsen, zoals in de consultatieversie opgenomen in de definitie, is hierbij niet van belang. Voorts heeft PMT Groep opgemerkt dat deze wijziging waarschijnlijk weinig gevolgen heeft voor het APF omdat de meeste APF's zijn of worden opgericht door een verzekeraar, en de verzekeraar reeds voldoet aan de vakbekwaamheidseisen, maar dat dit niet het geval zal zijn voor een bedrijfstakpensioenfondsen. De normadressant van de verplichting om te voldoen aan de vakbekwaamheidseisen, opgenomen in artikel 4:9, tweede lid, van de Wft, blijft de financiële dienstverlener. Een onderneming kwalificeert als financiële dienstverlener indien deze adviseert over een ander financieel product dan een financieel instrument, zoals een pensioenproduct. Omdat APF's en bedrijfstakpensioenfondsen doorgaans niet zelf adviseren over pensioenproducten vallen zij niet onder deze verplichting. Verder heeft PMT Groep gevraagd of de toetstermen en het lesmateriaal worden gewijzigd naar aanleiding van deze wijziging. De eind- en toetstermen zullen naar aanleiding van deze wijziging worden aangepast. Het is de verantwoordelijkheid van de opleidingsinstituten om het lesmateriaal in lijn te brengen met deze wijziging en aan te laten sluiten bij de geldende eind- en toetstermen.

In artikel 10 van het Bgfo is geregeld dat bepaalde adviseurs tevens vakbekwaam zijn te adviseren over bepaalde onderwerpen indien gecombineerd met het onderwerp waarop het diploma betrekking heeft.

Dit is nader uitgewerkt in tabel 2 van dit artikel. Aan deze tabel wordt de adviseur pensioen toegevoegd. Bij de ontwikkeling van de Wft-module Pensioen is reeds rekening gehouden met het feit dat een pensioenadviseur advies zou moeten kunnen geven over arbeidsongeschiktheidsverzekeringen, werkloosheidsverzekeringen en overlijdensrisicoverzekeringen. De eind- en toetstermen die hierop betrekking hebben zijn om die reden in de Wft-module Pensioen opgenomen. Omdat de pensioenadviseur niet in tabel 2 was opgenomen mocht de pensioenadviseur echter enkel over arbeidsongeschiktheidsverzekeringen, werkloosheidsverzekeringen of overlijdensrisicoverzekeringen adviseren indien gecombineerd met een advies over vermogen (in zijn hoedanigheid als adviseur vermogen). In het Wijzigingsbesluit financiële markten 2016 is het adviseren over bijkomende onderwerpen voor de adviseur vermogen gewijzigd. De adviseur vermogen mag per 1 april 2016 alleen nog maar adviseren over bepaalde bijkomende onderwerpen indien dit wordt gecombineerd met een advies over vermogen in plaats van een levensverzekering.

⁵⁴ Kamerstuk 32.545 nr. 54.

Deze wijziging heeft er onbedoeld toe geleid dat de adviseur pensioen vanaf 1 april 2016 niet meer mocht adviseren over bijkomende onderwerpen.

Daarom is aan deze wijziging terugwerkende kracht verleend tot en met 1 april 2016. Hiermee wordt bewerkstelligd dat er geen lacune is waarin de pensioenadviseur niet mocht adviseren over bijkomende onderwerpen indien gecombineerd met pensioen.

Artikel 11

- 1. De houder van een diploma of erkenning als bedoeld in artikel 6, onderdeel b, is uitsluitend bevoegd werkzaamheden als bedoeld in artikel 7 te verrichten, indien hij in elke PE-periode, niet zijnde de PE-periode waarin het diploma of de erkenning is behaald, met goed gevolg een examen aflegt in het kader van permanente educatie. De eerste PE-periode loopt van 1 april 2017 tot en met 31 maart 2019. De daaropvolgende PE-perioden bedragen telkens drie jaar, waarvan de eerstvolgende PE-periode aanvangt op 1 april 2019.**
- 2. In afwijking van het eerste lid heeft de houder van een diploma of erkenning die beschikt over een door Onze Minister afgegeven certificaat waaruit blijkt dat hij gedurende een bepaalde PE-periode vakinhoudelijk betrokken is geweest bij de ontwikkeling van examenvragen met betrekking tot de voor zijn beroepskwalificatie relevante eindtermen en toetstermen ten behoeve van permanente educatie, in die PE-periode geen examen in het kader van permanente educatie af te leggen.**
- 3. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot het tweede lid.**
- 4. Indien de houder van een diploma of erkenning op grond van het eerste lid niet langer bevoegd is de in de artikel 7 bedoelde werkzaamheden te verrichten, kan hij een bijzonder examen afleggen. Indien dit examen met goed gevolg wordt afgelegd, herleeft de bevoegdheid om de in de artikel 7 bedoelde werkzaamheden te verrichten. Vervolgens dient het eerstvolgende periodieke examen uiterlijk 36 maanden na het behalen van het bijzondere examen te worden afgelegd.**
- 5. De examens, bedoeld in het eerste en vierde lid, voldoen aan bij ministeriële regeling vast te stellen eindtermen en toetsstermen en worden afgelegd bij een op grond van artikel 11a erkend exameninstituut. Indien Onze Minister daar gelegenheid toe biedt, kunnen deze examens tevens bij Onze Minister worden afgelegd.**

6. vervallen⁵⁵

Stb. 2012, nr. 695

Een adviserend klantmedewerker dient nadat hij zijn diploma heeft behaald op de hoogte te blijven van nieuwe ontwikkelingen om een passend advies te kunnen geven aan de klant. Met het oog hierop dient een adviserend klantmedewerker periodiek Permanente Educatie (PE) te volgen om op de hoogte te zijn van deze nieuwe ontwikkelingen. Artikel 11 regelt op welke wijze de PE van houders van een diploma of erkenning wordt getoetst. Zo schrijft artikel 11 voor dat een medewerker, wil hij blijven werken als een adviserend klantmedewerker, periodiek een examen moet af leggen. Slaagt hij niet voor dit examen, dan is hij niet langer bevoegd als adviserend klantmedewerker op te treden.

Voor de financiële dienstverlener betekent dit dat hij ten aanzien van klantmedewerkers die zich bezighouden met adviseren niet langer uitsluitend kan volstaan met het zodanig inrichten van zijn bedrijfsvoering dat deze een vakbekwame dienstverlening waarborgt. Deze klantmedewerkers dienen voortaan zelf te beschikken over een diploma of erkenning om hun vakbekwaamheid aan te tonen. Klantmedewerkers moeten daarnaast periodiek, met tussenpozen van ten hoogste 36 maanden, in het kader van PE een examen af te leggen om aan te tonen op de hoogte te zijn van de actuele ontwikkelingen. Dit betekent dat een klantmedewerker na het behalen van het initiële diploma (of het verkrijgen van de erkenning) pas 36 maanden later met goed gevolg een PE-examen hoeft te behalen. Als een klantmedewerker dus bijvoorbeeld op 23 augustus 2015 een diploma heeft behaald, dan moet hij uiterlijk op 23 augustus 2018 een PE-examen met goed gevolg hebben afgelegd. De eind- en toetsstermen voor deze examens worden per module bij ministeriële regeling vastgesteld.

Om het vakbekwaamheidsbouwwerk te vereenvoudigen en flexibel te houden is er voor gekozen de oude PE periodes van 18 maanden te laten vervallen en te vervangen door een nieuw continue systeem met individuele intervallen van maximaal 36 maanden. Deze langere tijdspanne van 36 maanden geeft klantmedewerkers flexibiliteit ten aanzien van de periode wanneer het examen kan worden afgelegd, bijvoorbeeld in verband met eventuele verloven of ziekte. Een klantmedewerker kan in de periode van 36 maanden, na zijn met goed gevolg afgelegd examen, meerdere pogingen doen om aan zijn PE verplichting te voldoen. Een klantmedewerker die niet binnen 36 maanden met goed gevolg een examen aflegt, mag tot hij of zij het examen alsnog haalt niet meer klanten adviseren op het vakgebied waarop hij of zij het PE examen niet heeft behaald.

Voor diplomahouders (of houders van een erkenning) die niet periodiek aan hun PE-verplichting hebben voldaan, is het mogelijk gemaakt een bijzonder examen te doen. Zo kan bijvoorbeeld een diplomahouder die er vijf jaar tussen uit is geweest aan zijn PE verplichting voldoen door zo'n bijzonder examen met goed gevolg af te leggen. Zolang echter de diplomahouder niet aan zijn PE-verplichting heeft voldaan, is hij niet bevoegd als adviserend klantmedewer-

⁵⁵ Art. II, onderdeel D, Wijzigingsbesluit financiële markten 2015 (Stb. 2014, nr. 524) (red.).

ker op te treden. Het bijzonder examen zal bestaan uit examenvragen die zien op de actualiteiten vanaf het laatst behaalde PE examen van de persoon in kwestie.

Het tweede lid voorziet in de mogelijkheid voor diploma-houders (of houders van een erkenning) om binnen de vastgestelde tijdspanne aan te tonen vakinhoudelijk betrokken te zijn geweest bij het afnemen van examens of bij de ontwikkeling van examenmateriaal met betrekking tot de voor zijn beroepskwalificatie relevante eind- en toetstermen. Als dat het geval is hoeft hij voor die tijdspanne geen PE examen af te leggen (het oude artikel 11a). Dit moet dan wel een substantiële bijdrage zijn. De diplomahouder moet daadwerkelijk bij het gehele proces van ontwikkeling tot eindproduct betrokken zijn geweest en een inhoudelijke bijdrage hebben geleverd. Een gedeeltelijke bijdrage is onvoldoende. Door deze mogelijkheid wordt gestimuleerd dat klantmedewerkers een bijdrage leveren aan het vakbekwaamheidsgebouw.

Stb 2013, nr 536

Zie de toelichting bij art. 9.

Stb 2014, nr 524

Met de wijziging opgenomen in dit onderdeel wordt, vanwege redactionele redenen, het oude zesde lid ingevoegd in het vijfde lid; er is geen inhoudelijke wijziging beoogd.

Stb. 2016, nr. 98

De wijziging van artikel 11 van het BGfo houdt verband met de uitvoering van de motie van de leden Aukje de Vries en Omtzigt waarin de regering wordt verzocht de overgangstermijn voor de centrale Wft-examinering met één jaar te verlengen tot en met 31 december 2016.⁵⁶

In het eerste lid van artikel 11 is, zoals aangegeven in de brief van de Minister van Financiën aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal d.d. 9 juli 2015, de systematiek van de toetsing van de permanente educatie (PE) gewijzigd.⁵⁷ Voor de reguliere PE-verplichting zal niet langer een individuele PE-termijn gelden welke ingaat bij het behalen van het diploma of de erkenning, maar zal worden gewerkt met vaste PE-perioden die voor iedereen gelijk zijn. De eerste PE-periode bedraagt twee jaar en loopt van 1 april 2017 tot en met 31 maart 2019. De daaropvolgende PE-perioden bedragen telkens drie jaar, waarvan de eerstvolgende PE-periode aanvangt op 1 april 2019. Een adviseur dient iedere PE-periode het voor zijn beroepskwalificatie relevante examen (PE-examen) met goed gevolg af te leggen om bevoegd te blijven de werkzaamheden als bedoeld in artikel 7 van het BGfo te verrichten. In het PE-examen wordt getoetst of de adviseur op de hoogte is van de actualiteiten. De adviseur hoeft geen PE-examen af te leggen in de PE-periode waarin het diploma of de erkenning wordt behaald omdat het examen of de erkenningsaanvraag de actualiteiten reeds omvat.

Voor een adviseur die voor 1 april 2017 een diploma of erkenning behaalt betekent dit dat hij voor het eerst een

PE-examen dient af te leggen in de PE-periode lopend van 1 april 2017 tot en met 31 maart 2019.

Het volgende PE-examen zal moeten worden afgelegd in de PE-periode lopend van 1 april 2019 tot en met 31 maart 2022 enzovoort. Een adviseur die een diploma of erkenning behaalt in de PE-periode lopend van 1 april 2017 tot en met 31 maart 2019 hoeft pas in de PE-periode lopend van 1 april 2019 tot en met 31 maart 2022 een PE-examen af te leggen. Het volgende PE-examen zal moeten worden afgelegd in de PE-periode lopend van 1 april 2022 tot en met 31 maart 2025 enzovoort.

Daarnaast zullen de PE-examens op beroepskwalificatieniveau (diplomaniveau) worden afgenomen. Het afnemen van PE-examens op moduleniveau, zoals eerder voorgenomen, zou in de praktijk tot een te grote belasting van alle betrokken partijen leiden. Omdat in een PE-examen alle onderliggende modules worden getoetst, leidt het behalen van een PE-examen voor een hogere beroepskwalificatie automatisch tot het voldoen aan de PE-verplichting voor de onderliggende beroepskwalificatie(s).

Het tweede lid van artikel 11 is in lijn gebracht met het gewijzigde eerste lid. Daarnaast is opgenomen dat de in dit lid genoemde certificaten niet door een exameninstituut worden afgegeven maar door de Minister van Financiën. Sinds 1 januari 2014 worden examens niet meer ontwikkeld door exameninstellingen waardoor het certificaat niet meer door een exameninstituut kan worden afgegeven. Een adviseur die beschikt over een dergelijk certificaat hoeft in de PE-periode waarin hij vakinhoudelijk betrokken is geweest bij de ontwikkeling van examenvragen met betrekking tot de voor zijn beroepskwalificatie relevante eindtermen en toetstermen geen examen in het kader van permanente educatie af te leggen. Hiermee wordt gestimuleerd dat adviseurs een bijdrage leveren aan het vakbekwaamheidsbouwwerk en kan worden voorkomen dat adviseurs een examen moeten afleggen waaraan zij inhoudelijk hebben bijgedragen.

§ 2.2. Exameninstellingen

Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:9, vierde lid, van de wet

Stb. 2017, nr. 513

De verwijzingen naar artikel 4:9 van de Wft zijn aangepast vanwege de vernummering van de leden van artikel 4:9 van die wet.

Artikel 11a

- 1. Onze Minister erkent een exameninstituut op aanvraag, indien de aanvrager aan toont dat zal worden voldaan aan artikel 11b.**
- 2. Onze Minister beslist op een aanvraag om erkenning binnen vier maanden nadat de aanvraag is ingediend. De beslissingstermijn kan ten hoogste tweemaal met twee maanden worden verlengd.**
- 3. Onze Minister kan aan een erkenning voorschriften of een bepaalde termijn verbinden.**
- 4. Onze Minister kan een erkenning intrek-**

⁵⁶ Kamerstuk 32.545, nr. 29.

⁵⁷ Kamerstuk 32.545, nr. 34.

ken:

- a. op verzoek van het erkende exameninstituut;
 - b. indien de gegevens en bescheiden die zijn verstrekt ter verkrijging van de erkenning, na de erkenning zodanig onjuist of onvolledig blijken dat de erkenning zou zijn geweigerd, dan wel niet zonder daaraan voorschriften te verbinden zou zijn verleend, indien bij de behandeling van de aanvraag de juiste gegevens volledig bekend waren geweest;
 - c. indien het exameninstituut niet langer voldoet aan artikel 11b;
 - d. indien het exameninstituut artikel 11d of de aan de erkenning verbonden voorschriften niet naleeft.
5. Na intrekking van een erkenning draagt het exameninstituut de administratie inzake certificaten en diploma's over aan Onze Minister. De vorige volzin is van overeenkomstige toepassing, indien de aan de erkenning verbonden termijn eindigt.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel komt in de plaats van artikel 20 van het Bfd en is gebaseerd op artikel 4:9, derde lid, van de wet. In dit artikel zijn de regels neergelegd voor de erkenning van een exameninstituut en de intrekking van een dergelijke erkenning door de minister. Om voor een erkenning in aanmerking te komen dient het exameninstituut te voldoen aan het bepaalde in artikel 10, tweede, derde, vijfde, zesde en zevende lid.

Op grond van het tweede lid van dit artikel dient de minister binnen vier maanden te beslissen op de aanvraag om erkenning. Gezien de complexiteit (mede vanwege de advisering door het College van Deskundigen) van het door de minister te nemen besluit wordt een kortere termijn niet redelijk geacht. Omdat de mogelijkheid bestaat dat een termijn van vier maanden te kort is, kan deze termijn nog tweemaal met twee maanden worden verlengd.

In het derde lid wordt de mogelijkheid vastgelegd voorschriften te verbinden aan de erkenning. Deze voorschriften vormen geen aanvullende voorwaarde voor het verkrijgen van een erkenning en kunnen in die zin het verlenen van een erkenning niet blokkeren. De voorschriften kunnen worden verbonden aan een te verlenen of al verleende erkenning. Het betreffen geen nieuwe inhoudelijke voorschriften aan de erkenning.

Op grond van het vierde lid kan de erkenning op een beperkt aantal gronden worden ingetrokken. Ten eerste is dat op verzoek van een exameninstituut zelf. Ten tweede, zoals vastgelegd in onderdeel b van dit lid, indien op grond van onjuiste of onvolledige gegevens erkenning is verleend terwijl, waren de juiste of volledige gegevens ten tijde van de behandeling van de aanvraag om erkenning bekend geweest, deze erkenning nooit zou hebben plaatsgevonden. Daarnaast kan de erkenning worden ingetrokken indien een exameninstituut niet (meer) voldoet aan de artikelen 10 en 11.

Stb. 2012, nr. 695

Artikel 11a is gebaseerd op het oude artikel 9. Hieraan is in het derde lid toegevoegd dat een erkenning van rechtswege vervalt, indien de in de erkenning bepaalde termijn is verstreken. Aan de mogelijkheden tot intrekking van een erkenning als beschreven in het vierde lid is onderdeel d toegevoegd. Onderdeel d bepaalt dat een erkenning ook vervalt indien een exameninstituut niet tijdig de door Onze Minister gevraagde gegevens verstrekt. Deze gegevens zijn nodig ten behoeve van het toezicht van Onze Minister op de exameninstituten.

Het oude vijfde lid met betrekking tot de publicatie in de Staatscourant van erkenningen of intrekkingen komt te vervallen. In de praktijk publiceert het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD) de erkenningen of intrekkingen op haar website. Tot slot wordt een vijfde lid toegevoegd dat bepaalt dat indien de erkenning van een exameninstituut om welke reden dan ook ophoudt, bijvoorbeeld door intrekking of door het verstrijken van de aan de erkenning verbonden termijn, dat exameninstituut haar administratie inzake certificaten en diploma's overdraagt aan de minister van financiën. In de praktijk betekent dit dat de gegevens aan het CDFD worden overgedragen. Dit is om te voorkomen dat belangrijke certificaat- en diplomagegevens van certificaat- en diplomahouders verloren gaan indien een exameninstituut zijn activiteiten staakt.

Stb 2014, nr 524

In artikel 11a wordt ten onrechte verwezen naar artikel 11c. Deze verwijzing wordt daarom geschrapt.

Artikel 11b

1. Een erkend exameninstituut neemt ten aanzien van de wijze van examinering de maatregelen die redelijkerwijs nodig zijn om te bevorderen dat examens op een correcte en eerlijke wijze worden afgelegd.
2. Een erkend exameninstituut beschikt over en handelt in overeenstemming met een examenreglement waarin ten minste de volgende onderwerpen adequaat zijn geregeld:
 - a. de wijze van aanmelding van kandidaten;
 - b. het aantal malen per jaar dat gelegenheid wordt gegeven tot het afleggen van de afzonderlijke examens;
 - c. de wijze van kennisgeving van plaats, datum en tijdstip van aanvang der examens;
 - d. de vaststelling van de identiteit van de kandidaten;
 - e. de duur en wijze van examineren;
 - f. de maatregelen indien onregelmatigheden worden geconstateerd;
 - g. de termijn waarbinnen de examenuitslagen worden bekendgemaakt, alsmede de termijn waarbinnen de certifica-

ten en diploma's worden uitgereikt;

h. de interne klachtenprocedure.

3. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot examenreglementen als bedoeld in het tweede lid.

Stb 2006, nr 520 [bij art. 10 (oud) (*red.*)]

Dit artikel komt in de plaats van artikel 21 van het Bfd en is gebaseerd op artikel 4:9, derde lid, van de wet. Artikel 10 bevat de "spelregels" die een erkend exameninstituut in acht dient te nemen bij het opstellen en afnemen van examens, al dan niet in de vorm van zogenaamde "examenbanken" waarin examenvragen zijn opgenomen en waarbij de examinering digitaal op afstand kan plaatsvinden.

Opleiden en examineren maken beide weliswaar onderdeel uit van dezelfde kennisketen, een opleider heeft echter een ander belang en een andere verantwoordelijkheid dan degene die examineert. Het tweede lid is opgenomen om te voorkomen dat deze belangen met elkaar verstrengelen. Indien een erkend exameninstituut beide activiteiten uitvoert, dient een zodanige scheiding tussen deze activiteiten te worden aangebracht in de bedrijfsvoering dat eventuele belangenverstrengeling wordt voorkomen. Van belangenverstrengeling is bijvoorbeeld sprake indien de ene activiteit geheel of gedeeltelijk wordt gefinancierd door de andere activiteit (kruis subsidiëring). Om die reden is in onderdeel a opgenomen dat een erkend exameninstituut voor beide activiteiten een eigen administratie moet voeren. Uit deze administraties zal blijken of er sprake is van enige vorm van (kruis) subsidiëring tussen de activiteiten examinering en opleiding.

Een andere vorm van belangenverstrengeling betreft bijvoorbeeld de situatie waarin personen die zich binnen een erkend exameninstituut bezighouden met de ontwikkeling of verzorging van opleidingen op de hoogte zijn van de af te nemen examens of onderdelen daarvan. Om deze vorm van belangenverstrengeling tegen te gaan zal een erkend exameninstituut er voor moeten zorgen dat het aanwezige examenmateriaal niet toegankelijk is voor medewerkers die op enigerlei wijze betrokken zijn bij de ontwikkeling van de opleiding gericht op het betreffende examen (onderdeel b). Het vijfde lid is opgenomen om tegen te gaan dat examenkandidaten frauderen, door bijvoorbeeld tijdens een examen antwoorden op examenvragen op ongeoorloofde wijze door te spelen aan andere examenkandidaten. Van een erkend exameninstituut wordt verwacht dat het maatregelen neemt die redelijkerwijs nodig zijn om dergelijke situaties te voorkomen.

Het ligt in de rede dat een erkend exameninstituut in eerste instantie zelf op een verantwoorde wijze invulling geeft aan de eis dat voor een vakinhoudelijk juiste en objectieve beoordeling van afgenomen examens wordt zorggedragen (zesde lid). De minister zal ingrijpen als bijvoorbeeld blijkt dat examens onjuist zijn of op een willekeurige wijze worden beoordeeld.

Het zevende lid bevat de onderwerpen die moeten zijn geregeld in een examenreglement dat door een erkend exameninstituut moet worden opgesteld en nageleefd.

De informatie die op basis van het achtste lid aan de minister dient te worden verstrekt kan in het kader van het toezicht een aanwijzing zijn of processen op exameninstellingen

goed verlopen. Indien er bijvoorbeeld sprake is van een groot aantal klachten kan dit voor de minister aanleiding zijn om nader toezicht uit te oefenen. Hiervoor bestaan op grond van artikel 11 bevoegdheden.

In het negende lid is een uitzondering opgenomen voor de toepasselijkheid van de regels opgenomen in het tweede en derde lid voor door het Rijk bekostigde instellingen voor hoger onderwijs als bedoeld in artikel 1.8, eerste lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Het op grond van deze wet toe te passen systeem van onderwijs maakt het voor bekostigde onderwijsinstellingen onmogelijk om tegelijkertijd aan de regels opgenomen in het tweede en derde lid te voldoen. Dit zou betekenen dat bekostigde instellingen voor hoger onderwijs niet in aanmerking zouden kunnen komen voor een erkenning door de minister als exameninstituut. Omdat de kwaliteit van het onderwijs door bekostigde instellingen (waartoe ook examinering behoort), voldoende wordt gewaarborgd door de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, is er voor gekozen voor deze instellingen een uitzondering op te nemen voor de toepasselijkheid van de regels opgenomen in het tweede en derde lid. Indien een bekostigde onderwijsinstelling naast het bekostigde onderwijs ook commerciële activiteiten op het gebied van onderwijs verricht die niet vallen onder het regime van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, geldt de uitzondering niet ten aanzien van deze commerciële activiteiten.

Stb. 2012, nr. 695

Artikel 11b bepaalt aan welke eisen een exameninstituut moet voldoen om voor erkenning in aanmerking te komen. Allereerst dient het exameninstituut ervoor zorg te dragen dat examens op een correcte en eerlijke wijze worden afgelegd. Voor zover na de invoering van de centrale examenvragendatabank beoordeling van examens nog bij de exameninstellingen plaatsvindt, dient het exameninstituut zorg te dragen voor een vakinhoudelijke juiste en objectieve beoordeling van de examens of de examenvragen. Artikel 10, tweede lid, (oud) dat de scheiding in administraties tussen opleidingen en examens bij hetzelfde instituut regelt, kan met de komst van de centrale examenvragendatabank komen te vervallen. Eveneens keert artikel 10, derde lid, (oud) niet terug, dat bepaalt dat een exameninstituut de aangeboden examens voor een ieder openstelt. Langs deze weg wordt het mogelijk gemaakt dat keurmerkinstaties of organisaties die in-house examinering kunnen organiseren een erkenning als exameninstituut kunnen aanvragen. Op die manier is het voor dergelijke organisaties mogelijk om intern voor hun leden of medewerkers examens af te nemen. Zo kunnen zij bijvoorbeeld keurmerkspecifieke of organisatiespecifieke examenvragen, die los staan van het Wft-examen, op een zelfde dag of moment gecombineerd met een Wft-examen aanbieden. Dit zou niet mogelijk zijn, indien ook externen zouden moeten worden toegelaten. Met het niet terugkeren van deze artikelen, keert ook artikel 10, negende lid, (oud) niet terug.

Stb 2013, nr 536

In artikel 11b worden erkenningsvereisten genoemd waaraan een exameninstituut dient te voldoen om een erken-

ning te verkrijgen op grond van artikel 11a. Door de introductie van een centrale examenbank en de wijze waarop examinering en beoordeling van de examens gaat plaatsvinden komt een aantal erkenningsvereisten te vervallen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het vereiste dat een exameninstituut dient zorg te dragen voor een vakinhoudelijke juiste en objectieve beoordeling van afgenomen examens. De beoordeling van examens zal immers door middel van de centrale examenbank plaatsvinden. Andere erkenningsvereisten blijven echter wel relevant. Dit zijn bijvoorbeeld erkenningsvereisten die zien op het instellen van maatregelen om te waarborgen dat examens op een correcte en eerlijke wijze worden afgenomen. Dit is van belang met het oog op voorkoming van fraude. Verder is het van belang dat alle exameninstellingen beschikken over een examenreglement waarin bijvoorbeeld de maatregelen zijn beschreven die genomen worden in het geval onregelmatigheden worden geconstateerd.

Stb 2014, nr 524

Exameninstellingen zijn op grond van artikel 11b, tweede lid, verplicht een examenreglement op te stellen dat bepaalde in dat lid genoemde onderwerpen moet adresseren. Exameninstellingen zijn echter vrij in de wijze waarop zij dit doen. Met de in dit onderdeel opgenomen wijziging wordt een grondslag opgenomen om bij ministeriële regeling nadere regels te stellen met betrekking tot de inhoud van examenreglementen. Hierdoor kan, waar nodig, meer uniformiteit worden aangebracht in deze reglementen. In het geval van fraude is het bijvoorbeeld wenselijk dat exameninstellingen daar op vergelijkbare wijze mee omgaan.

Artikel 11c

1. Een kandidaat die met goed gevolg het examen voor een module als bedoeld in artikel 9, eerste lid, heeft afgelegd, ontvangt ten bewijze daarvan een certificaat.
2. Een kandidaat die alle voor een diploma benodigde certificaten heeft behaald, ontvangt ten bewijze daarvan een diploma.
3. Een kandidaat die met goed gevolg het examen, bedoeld in artikel 11, eerste of vierde lid, heeft afgelegd, ontvangt ten bewijze daarvan een certificaat.

Stb. 2012, nr. 695

Artikel 11c bepaalt dat een exameninstituut aan kandidaten die een examen succesvol hebben afgerond een certificaat verstrekt. Op grond van het tweede lid is vervolgens bepaald dat het instituut dat het laatste examen heeft afgenomen dat benodigd is om een diploma te verkrijgen, ervoor zorg draagt dat de desbetreffende kandidaat het diploma ontvangt.⁵⁸ Dit diploma geldt dan tevens voor de andere diploma's waartoe de modules benodigd zijn.⁵⁹

⁵⁸ Een voorbeeld: iemand behaalt achtereenvolgens het certificaat basis bij exameninstituut A, het certificaat vermogen bij exameninstituut B en het certificaat hypothecair krediet bij exameninstituut C. Het diploma Adviseur vermogen wordt dan afgegeven door exameninstituut B en het diploma Adviseur hypothecair krediet door exameninstituut C.

⁵⁹ Als iemand bijvoorbeeld de certificaten Basis, Vermogen en

Indien door omstandigheden dit laatste exameninstituut niet langer bestaat, is het een na laatste exameninstituut bevoegd en anders het twee na laatste. Het exameninstituut mag dit diploma echter niet zomaar verstrekken: voordat het diploma verstrekt wordt, moet het exameninstituut nagaan of inderdaad alle vereiste certificaten behaald zijn. Het derde lid bepaalt dat bij ministeriële regeling regels worden gesteld met betrekking tot de afgifte van certificaten en diploma's door een erkend exameninstituut.

Stb 2013, nr 536

In artikel 11c is bepaald wanneer een kandidaat in aanmerking komt voor een certificaat of diploma. Voor ieder examen dat met goed gevolg is afgelegd ontvangt de kandidaat een certificaat. Een kandidaat die alle voor een diploma benodigde certificaten heeft behaald ontvangt vervolgens een diploma. Verder ontvangt de kandidaat een certificaat indien het examen in het kader van permanente educatie met goed gevolg is afgelegd.

Artikel 11ca

1. Het certificaat wordt afgegeven vanwege Onze Minister en uitgereikt of toegezonden door het exameninstituut dat het examen, bedoeld in artikel 11c, eerste lid, heeft afgenomen.
2. Het diploma wordt afgegeven vanwege Onze Minister en uitgereikt of toegezonden door het exameninstituut dat het laatste examen heeft afgenomen dat benodigd is voor het behalen van het diploma.
3. Duplicaten van certificaten en diploma's worden uitsluitend door Onze Minister verstrekt. Verstrekking geschiedt tegen betaling van de kostprijs.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de afgifte van certificaten en diploma's of de verstrekking van duplicaten daarvan.

Stb 2013, nr 536

Artikel 11ca regelt onder andere door wie behaalde certificaten en diploma's worden ondertekend en wie deze uitreikt of toezendt aan de kandidaat. Zo zullen behaalde certificaten door de exameninstellingen worden ondertekend en worden uitgereikt of toegezonden aan de kandidaat. Voor diploma's geldt dat de ondertekening van het diploma en de uitreiking of toezending daarvan geschiedt door het exameninstituut dat het laatste examen heeft afgenomen. Verder is in het vijfde lid geregeld dat duplicaten van certificaten en diploma's uitsluitend door de minister van Financiën worden verstrekt. Ook dit zal in de praktijk door DUO worden gedaan. DUO zal de kosten die gemoeid zijn met de verstrekking van de duplicaten doorberekenen aan de aanvrager.

Hypothecair krediet heeft behaald, geldt dat hij op grond van zijn diploma Adviseur hypothecair krediet tevens gekwalificeerd is als Adviseur sparen en betalen en als Adviseur Vermogen.

Stb 2014, nr 524

Met deze wijziging wordt duidelijk gemaakt dat diploma's en certificaten voortaan afgegeven worden vanwege de Minister van Financiën. Het exameninstituut zal alleen nog diploma's of certificaten uitreiken dan wel toezenden aan een kandidaat. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op onderdeel A.

Artikel 11d

- 1. Een erkend exameninstituut verstrekt desgevraagd aan Onze Minister alle voor de uitoefening van diens taak benodigde inlichtingen. Onze Minister kan inzage vorderen van alle zakelijke gegevens en bescheiden, indien dat voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs nodig is.**
- 2. Een erkend exameninstituut stemt in met een door Onze Minister aangewezen controle.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel komt in de plaats van artikel 22 van het Bfd en is gebaseerd op artikel 4:9, derde lid, van de wet. Artikel 11 heeft betrekking op het toezicht dat de minister uitoefent op erkende exameninstellingen. Het verzoeken om gegevens van het exameninstituut is de belangrijkste bevoegdheid die de minister in dit kader heeft. Het betreft dan gegevens die in aanvulling op de op grond van artikel 10, achtste lid, verstrekte opgave noodzakelijk zijn voor een adequaat toezicht.

Het tweede lid is niet overgenomen van het Bfd. Het betreft een bevoegdheid van de minister om personen als toezichthouder aan te wijzen. Aan een dergelijke aanwijzing verbindt hoofdstuk 5 van de Algemene wet bestuursrecht verschillende toezichtbevoegdheden, zoals de mogelijkheid om plaatsen te betreden. Van een dergelijke bevoegdheid zal bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt als er behoefte bestaat aan visitaties aan exameninstellingen om te kunnen aanschouwen hoe het exameningsproces verloopt. In deze bepaling zijn toezichtbevoegdheden aan de minister toegekend, omdat de AFM geen toezichthoudende taak ten aanzien van exameninstellingen heeft.

Stb. 2012, nr. 695

Artikel 11d is een samenvoeging van de oude artikelen 10, achtste lid, en 11, eerste lid. Artikel 11d, derde lid, bepaalt dat een exameninstituut Onze Minister in de gelegenheid stelt controles uit te voeren ten behoeve van het door hem uit te voeren toezicht.

Stb. 2016, nr. 98

Het tweede lid van artikel 11d van het BGfo is vervallen omdat de jaarlijkse verstrekking door een exameninstituut van een opgave van het aantal in het vorige kalenderjaar afgenomen en beoordeelde examens, alsmede een analyse van de resultaten van deze examens, de klachten die over de examinering en de resultaten zijn ingediend, en de beslissingen hierop door het exameninstituut met de introductie van het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk overbodig is geworden.

§ 2.3 Centrale examenbank

Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:9, vierde lid, van de wet

Stb. 2017, nr. 513

De verwijzingen naar artikel 4:9 van de Wft zijn aangepast vanwege de vernumming van de leden van artikel 4:9 van die wet.

Artikel 11e

- 1. Er is een centrale examenbank ten behoeve van de examinering van de examens van de modules, bedoeld in artikel 9, eerste lid, en de examens, bedoeld in artikel 11, eerste en vierde lid. De centrale examenbank wordt beheerd door Onze minister.**
- 2. Een exameninstituut maakt ten behoeve van de examens van de modules, bedoeld in artikel 9, eerste lid, en de examens, bedoeld in artikel 11, eerste en vierde lid, uitsluitend gebruik van de centrale examenbank.**
- 3. Het tweede lid is niet van toepassing indien de examinering van de examens van de modules plaatsvindt door middel van een EVC-procedure.**
- 4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de inrichting en beheer van de centrale examenbank.**

Stb 2013, nr 536

Artikel 11e voorziet in de introductie van een centrale examenbank voor de examinering van examens die werknemers en natuurlijke personen als bedoeld in het tweede lid van artikel 4:9 van de wet dienen af te leggen.

Daarnaast is bepaald dat exameninstellingen en DUO ten behoeve van de examens uitsluitend examenvragen mogen afnemen uit de centrale examenbank. Op deze manier is het voor exameninstellingen niet langer mogelijk te concurreren op de kwaliteit van een examen. De standaard voor de examens wordt immers gesteld door de centrale examenbank, zodat een uniform examenniveau gegarandeerd kan worden.

Verder kunnen bij ministeriële regeling nadere regels worden gesteld met betrekking tot de inrichting en beheer van de centrale examenbank.

Het gaat daarbij om de technische kant van het functioneren van de centrale examenbank. Hierbij kan gedacht worden aan regels om te waarborgen dat de centrale examenbank – als geautomatiseerd systeem – een adequaat beveiligingsniveau kent, maar ook regels die erop zien dat de DUO als beheerder van de centrale examenbank de noodzakelijke maatregelen neemt om misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan.

Stb. 2016, nr. 98

In artikel 11 e, derde lid (nieuw) van het BGfo is bepaald dat het tweede lid van dit artikel niet van toepassing is op een exameninstituut indien de examinering plaatsvindt door

middel van een EVC-procedure. In een EVC-procedure zal het exameninstituut op basis van de (werk)ervaring of opleidingen van de kandidaat beoordelen of de kandidaat voldoet aan de eind- en toetstermen van een Wft-module en niet door middel van vragen uit de centrale examenbank. Wanneer er geen gebruik wordt gemaakt van een EVC-procedure geldt dat een exameninstituut uitsluitend gebruik mag maken van de centrale examenbank om examens af te nemen.

§ 2.4 Informatiesysteem inzake beroepskwalificaties

Bepalingen ter uitvoering van het artikel 4:9a, vijfde lid, van de wet

Artikel 11f

1. **Het informatiesysteem inzake beroepskwalificaties, bedoeld in artikel 4:9a, eerste lid, van de wet bevat persoonsgegevens van:**
 - a. **kandidaten die beschikken over een diploma als bedoeld in artikel 6, onderdeel b, onder 1°, of een erkenning als bedoeld in artikel 6, onderdeel b, onder 2°;**
 - b. **kandidaten die deelnemen aan een examen als bedoeld in artikel 9, tweede lid, of 11, eerste of vierde lid.**
2. **Ten aanzien van de in het eerste lid, onderdelen a en b, bedoelde personen worden, naast het in artikel 4:9a, derde lid, van de wet, genoemde burgerservicenummer, of bij het ontbreken daarvan aan de kandidaat toegekend nummer, de volgende gegevens opgenomen:**
 - a. **geslachtsnaam, voornamen en voorletters;**
 - b. **geboortedatum;**
 - c. **geboorteplaats;**
 - d. **geslacht;**
 - e. **de afgelegde examens;**
 - f. **de resultaten van afgelegde examens;**
 - g. **de datum waarop betrokkene een diploma als bedoeld in artikel 6, onderdeel b, onder 1°, heeft behaald;**
 - h. **de datum waarop betrokkene een erkenning van beroepskwalificaties als bedoeld in artikel 6, onderdeel b, onder 2°, verkrijgt;**
 - i. **de datum waarop een examen is afgelegd als bedoeld in artikel 9, tweede lid, of 11, eerste of vierde lid;**
 - j. **de datum van de laatste dag van de periode, bedoeld in artikel 11, tweede lid;**
 - k. **de naam van het exameninstituut, waar het examen is afgelegd.**

Stb 2013, nr 536

Het informatiesysteem zal gegevens bevatten van kandidaten die reeds beschikken over een diploma, een erkenning van buitenlandse beroepskwalificaties (welke gelijk staat

aan een diploma) of van kandidaten die examens hebben afgelegd die uiteindelijk tot afgifte van een diploma leiden. Daarnaast zal het informatiesysteem gegevens bevatten van kandidaten die examens hebben afgelegd in het kader van de permanente educatie. Het informatiesysteem zal alleen ten aanzien van deze kandidaten gegevens bevatten.

In het tweede lid is bepaald welke gegevens van de in het eerste lid bedoelde personen worden opgenomen in het informatiesysteem. Bij het tweede lid van artikel 11f is overigens rekening gehouden met het bepaalde in het eerste lid van artikel 11 Wbp. De gegevensverwerking zal beperkt blijven tot de gegevens genoemd in het tweede lid van artikel 11f, aangezien er niet meer gegevens nodig zijn om een juist beeld van de kandidaat te vormen gelet op het doel waarvoor de gegevens verwerkt worden. Hiermee wordt tevens voldaan aan de vereisten dat de gegevensverwerking ter zake dienend en niet bovenmatig dient te zijn. Daarnaast zal gelet op het tweede lid van artikel 11 Wbp de nodige maatregelen worden getroffen zodat de gegevensverwerking juist en nauwkeurig plaatsvindt.

De gegevens die in het tweede lid zijn opgenomen betreffen bijvoorbeeld het burgerservicenummer, de naam, de geboortedatum, de geboorteplaats en het geslacht van de kandidaat. Deze gegevens zijn nodig voor de identificatie van de kandidaat. Voor zover de kandidaat niet beschikt over een burgerservicenummer, zal de kandidaat een nummer toegekend krijgen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij buitenlandse studenten die in Nederland een examen willen afleggen. In de onderdelen e tot en met k van het tweede lid staan gegevens die zien op beroepskwalificaties en afgelegde examens. Deze gegevens zijn noodzakelijk zodat het gehele traject dat de kandidaat heeft doorlopen kan worden geregistreerd.

Stb 2014, nr 524

De wijziging houdt verband met het vervallen van het tweede lid van artikel 6.

Artikel 11g

1. **Een erkend exameninstituut verstrekt aan de beheerder van het informatiesysteem inzake beroepskwalificaties uit eigen beweging of op verzoek alle gegevens als bedoeld in artikel 11f, tweede lid, die noodzakelijk zijn voor het bijhouden dan wel schonen van de gegevens in het informatiesysteem.**
2. **Persoonsgegevens die zijn opgenomen in het informatiesysteem inzake beroepskwalificaties worden slechts ter beschikking gesteld aan erkende exameninstellingen en aan Onze Minister. De gegevens worden niet gebruikt voor een ander doel dan de uitvoering van de krachtens artikel 4:9, vierde en vijfde lid, gestelde regels.**

Stb 2013, nr 536

Het is van belang dat de gegevens in het informatiesysteem correct zijn. In dat kader wordt in het eerste lid geregeld dat een exameninstituut aan de beheerder van het

informatiesysteem gegevens bedoeld in het tweede lid van artikel 11f verstrekt voor het bijhouden en opschonen van gegevens in het informatiesysteem. Hierbij kan men denken aan identiteitgegevens van de kandidaat die wijzigen bijvoorbeeld in verband met het aannemen van een andere achternaam bij een huwelijk of in verband met een naamswijziging, maar ook aan gegevens die foutief in het informatiesysteem staan en gecorrigeerd dienen te worden. Een exameninstituut kan uit eigen beweging, maar ook op verzoek van DUO of de kandidaat gegevens aan de beheerder verstrekken voor het bijhouden en opschonen van gegevens in het informatiesysteem. Alleen de beheerder zal wijzigingen in het informatiesysteem kunnen aanbrengen. Dit om te waarborgen dat de gegevens in het informatiesysteem juist en nauwkeurig worden verwerkt.

In het tweede lid van artikel 11g is geregeld dat de (persoons)gegevens die in het informatiesysteem zijn opgenomen slechts ter beschikking worden gesteld aan de minister, DUO en exameninstellingen. Daarnaast is in het tweede lid bepaald dat de gegevens in het informatiesysteem alleen gebruikt mogen worden voor het doel zoals genoemd in het tweede lid van artikel 4:9a van de wet. Hiermee wordt tevens voldaan aan de bepaling van artikel 7 Wbp. In dit artikel wordt bepaald dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verkregen. Dit houdt in dat geen gegevens mogen worden verzameld zonder een precies doel. De minister, DUO en erkende exameninstellingen zijn derhalve niet toegestaan de gegevens voor andere doeleinden te gebruiken. Dit is verder beperkt doordat in artikel 11f is bepaald op welke gegevens de gegevensverstrekking betrekking mag hebben. Uit deze opsomming blijkt overigens dat er geen bijzondere gegevens worden verwerkt in de zin van artikel 16 Wbp.

Ook artikel 9 Wbp heeft te maken met doelbinding. Dit artikel bepaalt dat persoonsgegevens niet verder verwerkt mogen worden op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor zij zijn verkregen. Zoals hiervoor al beschreven omschrijft het tweede lid van artikel 4:9a van de wet het doel waarvoor de gegevens verwerkt mogen worden. Deze doelbinding wordt in artikel 11g nogmaals genoemd. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat de gegevens verder worden verwerkt dan voor het doel genoemd in die artikelen.

Stb. 2017, nr. 513

De verwijzingen naar artikel 4:9 van de Wft zijn aangepast vanwege de vernumming van de leden van artikel 4:9 van die wet.

Artikel 11h

- 1. De in het informatiesysteem opgenomen gegevens, bedoeld in artikel 11f, worden verwijderd:**
 - a. na verloop van tien jaren, of**
 - b. indien de betrokken persoon is overleden.**
- 2. De termijn, genoemd in het eerste lid, onderdeel a, vangt aan op de dag waarop de laatste mutatie van de in artikel 11f, twee-**

de lid, genoemde gegevens in het informatiesysteem heeft plaatsgevonden.

Stb 2013, nr 536

Artikel 10 van de Wbp inzake de bewaring van persoonsgegevens wordt geconcretiseerd in artikel 11h. Artikel 11h ziet op de bewaartermijnen van de gegevens in het informatiesysteem. De bewaartermijn is gesteld op 10 jaar, te rekenen vanaf de dag waarop de laatste mutatie van de gegevens van een persoon in het informatiesysteem heeft plaatsgevonden. Dit sluit aan bij drie PE-termijnen van drie jaar. De aanvangstermijn van de bewaartermijn vangt aan bij een mutatie van elk van de gegevens genoemd in het tweede lid van artikel 11f. Dit betekent dat wanneer iemand na de eerste PE-termijn geen PE-examen meer aflegt, zijn gegevens nog zeven jaar bewaard blijven. Als die persoon er bijvoorbeeld vijf jaar tussen uit is geweest, dan kan hij na vijf jaar weer eenvoudig via de examenbank een examen afleggen om weer te voldoen aan zijn PE-verplichting. Wanneer de gegevens echter niet meer bewaard zijn in het informatiesysteem, dan dient de persoon in kwestie zelf aan te tonen in het bezit te zijn van een diploma en PE-certificaten.

De bewaring van behaalde beroepskwalificaties in het informatiesysteem is tevens van belang om de echtheid van diplomagegevens op een betrouwbare, duidelijke en efficiënte wijze te controleren en draagt zo bij aan fraudebestrijding.

Na het verstrijken van de termijn mogen de kenmerken van de gegevens, die herleidbaar zijn tot een individuele natuurlijke persoon niet meer in het systeem voorkomen. Dit betekent dus niet dat de van persoonskenmerken ontdane gegevens moeten worden vernietigd.

Gegevens die anoniem zijn gemaakt, vallen niet onder de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de geanonimiseerde resultaten van afgelegde examens. Die gegevens kunnen van belang zijn voor de beoordeling van de examenvragen. De tot individuele natuurlijke personen herleidbare gegevens worden eveneens verwijderd indien de betrokken persoon is overleden.

Artikel 11i

- 1. Met betrekking tot het informatiesysteem inzake beroepskwalificaties is Onze Minister de verantwoordelijke in de zin van de Wet bescherming persoonsgegevens.**
- 2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op de tijdelijke gegevensverwerking in de centrale examenbank ten behoeve van het afnemen van examens.**

Stb 2013, nr 536

Met betrekking tot het informatiesysteem zal de minister de verantwoordelijke zijn in de zin van artikel 15 Wbp en derhalve zorg dragen voor de naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit de Wbp. Daarnaast is in het tweede lid van artikel 11i bepaald dat met betrekking tot de tijdelijke gegevensverwerking in de centrale examenbank het eerste lid van overeenkomstige toepassing is. Dit betekent derhalve dat de minister ten aanzien van de tijdelijke gegevensverwerking in de centrale examenbank tevens de verantwoordelijke zal in de zin van artikel 15 Wbp.

Artikel 11j

Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de inrichting en beheer van het informatiesysteem inzake beroepskwalificaties.

Stb 2013, nr 536

Indien nodig kunnen bij ministeriële regeling nadere regels worden gesteld met betrekking tot het informatiesysteem. Te denken valt daarbij aan regels met betrekking tot de inrichting en het beheer van het systeem.

§ 2.5 Doorberekening kosten

Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:9, vijfde lid, van de wet

Stb. 2017, nr. 513

De verwijzingen naar artikel 4:9 van de Wft zijn aangepast vanwege de vernumming van de leden van artikel 4:9 van die wet.

Artikel 11k

- 1. Onze Minister brengt de kosten die verband houden met de uitvoering van de krachtens artikel 4:9, vierde lid, van de wet, gestelde regels in rekening bij exameninstellingen als bedoeld in artikel 4:9, vierde lid, van de wet.**
- 2. De kosten, bedoeld in het eerste lid, zijn:**
 - a. kosten die verband houden met de ontwikkeling en het beheer van de centrale examenbank;**
 - b. kosten die verband houden met de ontwikkeling en het beheer van de examenvragen;**
 - c. kosten die verband houden met de ontwikkeling en het beheer van het informatiesysteem, bedoeld in artikel 4:9a, eerste lid, van de wet;**
 - d. kosten die verband houden met de ontwikkeling en het beheer van de eindtermen en toetstermen, bedoeld in artikel 9, vijfde lid, en artikel 11, vijfde en zesde lid;**
 - e. kosten die verband houden met de controle op een ordelijk verloop van de afname van examens;**
 - f. kosten die verband houden met het faciliteren van inzage in gemaakte examens;**
 - g. kosten die verband houden met de behandeling van klachten die betrekking hebben op de inhoud van de examens.**
- 3. Bij ministeriële regeling wordt het tarief vastgesteld dat per examen in rekening wordt gebracht in verband met de in het eerste lid bedoelde kosten. Voorts kunnen bij ministeriële regeling nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze waarop de in het eerste lid genoemde kosten in rekening worden gebracht of**

worden verrekend.

- 4. De aanvrager van een erkenning als bedoeld in artikel 11a, eerste lid, is voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor de erkenning van het exameninstituut of voor de aanmelding van een additionele examenlocatie een bij ministeriële regeling vastgesteld tarief verschuldigd.**
- 5. Bij ministeriële regeling kan een tarief worden gesteld voor de controle van een exameninstituut dat erkend is voor het uitvoeren van een EVC-procedure.**

Stb 2013, nr 536

In het vierde lid van artikel 4:9 van de wet is bepaald dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld met betrekking tot de doorberekening van de kosten die verband houden met de uitvoering van de krachtens het derde lid van dat artikel gestelde regels aan de in dat lid bedoelde exameninstellingen. Artikel 11k voorziet in deze regels. Dit houdt onder andere in dat de minister straks de bevoegdheid heeft om de kosten die gemaakt worden voor de ontwikkeling en het beheer van de centrale examenbank en het informatiesysteem door te berekenen aan de exameninstellingen. Er zal per afgelegd examen een bedrag in rekening worden gebracht bij het exameninstituut waar het examen is afgelegd. Dit is het zogenaamde basistarief. Het basistarief per examen zal periodiek (bijvoorbeeld per kwartaal) aan het ministerie van Financiën betaald dienen te worden. Het basistarief en de wijze van doorberekening zal op basis van het derde lid per ministeriële regeling worden vastgesteld. Uiteraard zal daarbij kostenefficiëntie worden nagestreefd.

De minister heeft straks tevens de bevoegdheid om kosten in rekening te brengen bij exameninstellingen die een aanvraag tot erkenning doen zoals bedoeld in het eerste lid van artikel 11a. De tarieven voor het in behandeling nemen van een aanvraag zullen bij ministeriële regeling worden vastgesteld.

De hierboven beschreven kosten kwalificeren als (post-)toelatingskosten. De doorberekening (post-)toelatingskosten is in lijn met het rapport «Maat houden» en voldoet aan de uitgangspunten die gesteld zijn voor het doorberekenen van (post-)toelatingskosten.

Stb 2014, nr 524

Gezakte kandidaten kunnen de examens inzien op door de Minister aangewezen locaties. Men wordt dan in de gelegenheid gesteld om onder toezicht de fout beantwoorde vragen in te zien. Daarnaast kunnen kandidaten klachten indienen over de inhoud van de examens. Thans is niet voorzien in een regeling om de kosten van inzage en van de behandeling van klachten te kunnen doorberekenen in het tarief voor de leges. Om dit mogelijk te maken, worden aan artikel 11k, tweede lid, twee onderdelen toegevoegd.

Stb. 2016, nr. 98

In het derde lid van artikel 11k van het BGfo is een grondslag opgenomen waarmee bij ministeriële regeling nadere regels kunnen worden gesteld met betrekking tot het in rekening brengen van kosten bij exameninstellingen. Door

middel van de onderhavige aanpassing van het derde lid is het nu ook mogelijk dat met betrekking tot het heffen van de leges deze ook verrekend kunnen worden. Dit is gewenst wanneer leges ten onrechte zijn geïnd, bijvoorbeeld wanneer examens ongeldig zijn verklaard door het CDFD omdat door een fout of technische storing in de centrale examenbank een examen geen doorgang heeft kunnen vinden of daardoor moest worden afgebroken.

In het vierde lid is opgenomen dat er naast het heffen van een tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor erkenning van het exameninstituut ook een tarief kan worden geheven voor het in behandeling nemen van een aanmelding voor een additionele examenlocatie van het exameninstituut. Omdat het aantal aanmeldingen voor additionele examenlocaties, in vergelijking met het begin van 2014, op dit moment beperkt is en er in de overgangperiode voldoende afnamecapaciteit aanwezig moet kunnen zijn, zal het tarief voor het in behandeling nemen van een aanmelding voor een additionele examenlocatie voorlopig op nul euro worden vastgesteld.

Tot slot is er een grondslag opgenomen met het oog waarop de kosten van de controle van exameninstellingen die zijn erkend voor het examineren middels een EVC-procedure kunnen worden doorberekend aan het desbetreffende exameninstituut. Deze externe controle (audit), uitgevoerd door de auditcommissie van het CDFD, vindt in beginsel elke drie jaar plaats en heeft als doel de kwaliteit van de examinering via EVC te beoordelen en te waarborgen. In de audit wordt beoordeeld of 1) de EVC-procedure is verankerd in het toetsbeleid van het exameninstituut, 2) de doelstellingen voor EVC helder en op het juiste niveau omschreven zijn, 3) EVC op een verantwoorde wijze plaatsvindt en conform de kwaliteitseisen EVC, 4) de verantwoordelijkheden helder zijn en in acht worden genomen en 5) de interne kwaliteitszorg van de EVC-procedure in orde is. De periodieke controle kan eerder plaatsvinden indien het CDFD signalen bereikt dat de kwaliteit van de examinering via EVC onvoldoende is. De periodieke controle kan later plaatsvinden als er door het exameninstituut te weinig EVC-procedures zijn afgenomen om een goed beeld te krijgen van de kwaliteit van de examinering via EVC.

Stb. 2017, nr. 513

De verwijzingen naar artikel 4:9 van de Wft zijn aangepast vanwege de vernumming van de leden van artikel 4:9 van die wet.

Hoofdstuk 3 Betrouwbaarheid

Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:10, derde lid, van de wet

Stb 2006, nr 520

Dit hoofdstuk is gebaseerd op artikel 4:10, derde lid, van de wet bevat de feiten en omstandigheden die in aanmerking worden genomen bij de beoordeling van de betrouwbaarheid van de personen die het beleid bepalen van een beheerder, beleggingsmaatschappij, beleggingsonderneming, bewaarder of financiële dienstverlener en van de personen die onderdeel zijn van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van een dergelijke financiële onderneming.⁶⁰

De betrouwbaarheid van personen die het beleid van een financiële onderneming bepalen of mede bepalen of toezicht houden op de algemene gang van zaken van de financiële onderneming moet buiten twijfel staan. In het kader daarvan wordt de betrouwbaarheid van deze personen beoordeeld door de AFM, voordat zij hun functie mogen uitoefenen.

Het doel van de beoordeling van de betrouwbaarheid van deze personen is borging van de integriteit van en het maatschappelijke vertrouwen in de financiële markten. Er mag geen twijfel bestaan over de betrouwbaarheid van financiële ondernemingen en personen die op deze markten actief zijn. De betrouwbaarheid van de top van een onderneming, namelijk de bestuurders, vertegenwoordigers, leden van de raad van commissarissen en raad van toezicht, of van een ander orgaan dat belast is met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de financiële onderneming, moet daarom buiten twijfel staan. Artikel 4:10 van de wet is bewust zodanig geformuleerd dat het ook personen kan betreffen die feitelijk substantiële invloed uitoefenen op het beleid of de besluitvorming gericht op de langetermijnstrategie van de financiële onderneming. De aansturing en beheersing van een organisatie kan zodanig zijn ingericht dat een persoon die geen formele bestuurder is het beleid van de onderneming toch feitelijk bepaalt. In een dergelijk geval heeft AFM de mogelijkheid om de betrouwbaarheid van deze persoon te beoordelen. De ruime formulering in de wet is er niet op gericht dat de AFM een ieder die buiten de gebruikelijke kring van beleidsbepalers valt, zekerheidshalve toetst.

De artikelen van deze afdeling zien op de feiten en omstandigheden die in aanmerking worden genomen bij de beoordeling en de wijze waarop AFM inzicht hierin verkrijgt. De beoordeling van de betrouwbaarheid richt zich op feiten en omstandigheden, waaruit blijkt dat het vertoonde gedrag van betrokkene niet in overeenstemming is met een integrale invulling en uitoefening van de functie van een persoon als bedoeld in artikel 4:10, eerste lid, van de wet. Voorbeelden van dergelijke feiten en omstandigheden zijn: niet de waarheid spreken, geen openheid geven over voor het toezicht relevante onderwerpen, niet discreet is omgaan met vertrouwelijke informatie, zich niet houden aan afspraken of op een onverantwoordelijke wijze optreden in de beroepsuitoefening.

⁶⁰ De voorgaande alinea is afkomstig uit het algemeen deel van de Nota van Toelichting, par. 4 (red.).

In het geval de AFM tot het oordeel is gekomen dat de betrouwbaarheid van een kandidaat-(mede)beleidsbepaler niet buiten twijfel staat, is de vervolgvraag welke consequenties vervolgens aan dat negatieve betrouwbaarheidsoordeel moeten worden verbonden. Bij de beantwoording van die vraag moet de AFM in beginsel alle betrokken belangen afwegen, tenzij het gaat om dermate ernstige antecedenten dat een belangenafweging achterwege kan blijven. Bij die belangenafweging moeten zowel de belangen worden afgewogen die de wet beoogt te beschermen (zoals de stabiliteit en de integriteit van het financiële stelsel en een zorgvuldige behandeling van cliënten), als de overige belangen van de financiële onderneming (zoals de continuïteit van de onderneming) en van de betrokken kandidaat (zoals het verwerven van inkomen en andere persoonlijke belangen). Bij de vraag welke consequenties een negatief betrouwbaarheidsoordeel moet hebben, kunnen voorts de aan een antecedent ten grondslag liggende gedraging en de overige omstandigheden van het geval relevant zijn. Hierdoor zal een gedraging die geen direct verband houdt met de financiële sector in het algemeen minder verstrekkende consequenties hebben dan een financieel relevant antecedent zoals een verdenking van handel met voorkennis.

Ter uitvoering van artikel 4:10, derde lid, van de wet is in deze afdeling aansluiting gezocht bij de Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing. Anders dan voorheen in de Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing zijn de antecedenten die zonder nadere afweging leiden tot het oordeel dat de betrouwbaarheid van een persoon niet buiten twijfel staat, in het eerste onderdeel van bijlage C genoemd. Voorts is vanwege het zwaarwegend karakter nu ook deelneming aan een criminele of terroristische organisatie (artikelen 140 tot en met 140a van het Wetboek van Strafrecht (WvSr)) als antecedent opgenomen.

Artikel 12

De Autoriteit Financiële Markten stelt vast of de betrouwbaarheid van een persoon als bedoeld in artikel 4:10, eerste lid, van de wet buiten twijfel staat op basis van diens voornemens, handelingen en antecedenten.

Dit artikel bevat de inhoud van artikel 2, eerste lid, van de Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing. De aan een handeling of antecedent ten grondslag liggende gedraging is bepalend voor het oordeel over de betrouwbaarheid van betrokkene. Onder gedragingen worden zowel een doen als nalaten begrepen. Ook een voorgenomen gedraging kan een inzicht geven in de betrouwbaarheid van de betrokkene. Een voorbeeld van een voorgenomen gedraging is dat uit onderzoek blijkt dat een voorgenomen aandelen-transactie van de te toetsen kandidaat in het verlenen⁶¹ is afgekeurd in verband met de mogelijke voorkennis of de (schijn van) belangenverstrengeling. Vanzelfsprekend dient de AFM relevante voornemens op objectief verifieerbare

⁶¹ Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is opgemerkt dat "verlenen" moet worden gewijzigd in "verleden". Het antwoord van het ministerie was: "Wordt aangepast". (red.).

wijze vast te stellen.

Artikel 13

De Autoriteit Financiële Markten neemt bij de vaststelling, bedoeld in artikel 12, in ieder geval de volgende antecedenten in aanmerking:

- a. de in de onderdelen 1 en 2 van bijlage C genoemde strafrechtelijke antecedenten;
- b. de in onderdeel 3 van bijlage C genoemde financiële antecedenten;
- c. de in onderdeel 4 van bijlage C genoemde toezichtantecedenten;
- d. de in onderdeel 5 van bijlage C genoemde fiscaal bestuursrechtelijke antecedenten; en
- e. de in onderdeel 6 van bijlage C genoemde overige antecedenten.

Stb 2006, nr 520

In dit artikel is artikel 2, tweede lid, van de Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing opgenomen. In bijlage C zijn de antecedenten opgenomen die voor de betrouwbaarheidsbeoordeling van belang zijn. Onderdeel 1 van bijlage C bevat een limitatieve opsomming van antecedenten; de opsomming in de overige onderdelen is niet limitatief.

Naast de nadrukkelijk omschreven antecedenten kan AFM ook andere feiten en omstandigheden die redelijkerwijs van belang kunnen zijn, in haar overwegingen betrekken. Hierbij kan worden gedacht aan feiten en omstandigheden die naar hun aard vergelijkbaar zijn met de in de bijlage genoemde antecedenten.

Artikel 14⁶²

1. De Autoriteit Financiële Markten verkrijgt inzicht in de in artikel 12 bedoelde voornemens, handelingen en antecedenten op grond van:

- a. door betrokkene verstrekte gegevens en inlichtingen;
- b. door de Landelijke Officier van Justitie verstrekte politiegegevens;
- c. gegevens uit de registratie, bedoeld in artikel 1, onderdeel b, van de Wet controle op rechtspersonen;
- d. gegevens en inlichtingen, verkregen van de Belastingdienst;
- e. gegevens en inlichtingen, verkregen van Nederlandse of buitenlandse over-

heidsinstanties dan wel van Nederlandse of buitenlandse van overheidswege aangewezen instanties die belast zijn met het toezicht op financiële markten of op personen die op die markten werkzaam zijn;

- f. ambtsberichten van het Openbaar Ministerie;
- g. inlichtingen, verkregen van door betrokkenen opgegeven referenties;
- h. gegevens uit openbare bronnen;
- i. inlichtingen, verkregen van curatoren of bewindvoerders met betrekking tot faillissementen, surseances, schuldsaneringen, bewindvoeringen of noodregelingen waarbij de in artikel 12 bedoelde persoon betrokken is geweest;
- j. inlichtingen, verkregen van organisaties van huidige of voormalige beroepsgenoten van betrokkene; of
- k. gegevens en inlichtingen, verkregen uit andere bij ministeriële regeling aan te wijzen bronnen.

2. Indien de gegevens en inlichtingen, verkregen overeenkomstig het eerste lid, de Autoriteit Financiële Markten aanleiding geven tot nader onderzoek, kan de Autoriteit Financiële Markten ook inlichtingen inwinnen en gegevens opvragen bij andere personen of instanties dan genoemd in dat lid. De Autoriteit Financiële Markten stelt de betrokkene in dat geval schriftelijk vooraf in kennis van:

- a. de reden van het nadere onderzoek;
- b. de personen of instanties bij wie nadere gegevens of inlichtingen zullen worden ingewonnen; en
- c. de aard van de nadere gegevens of inlichtingen.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel vloeit voort uit artikel 2, derde lid, van de Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing. Om inzicht in de voornemens, handelingen en antecedenten te verkrijgen die van belang zijn voor de beoordeling van de betrouwbaarheid van betrokkene, kan AFM bij verschillende personen en instellingen om informatie verzoeken. Anders dan de Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing bevat dit artikel een limitatieve lijst van bronnen die de AFM kan raadplegen.

In de eerste plaats betreft het hier informatie die door de financiële onderneming wordt verkregen van de betrokkene en die zij aan de AFM verschaft. Dit is de situatie, bedoeld in onderdeel a. In de tweede plaats betreft het gegevens die afkomstig zijn van derden.

Zo kan AFM op grond van onderdeel b de registratie bedoeld in de Wet documentatie vennootschappen raadplegen. Dit is het geautomatiseerde gegevensbestand Vennoot '98 van het Ministerie van Justitie. Vennoot '98 bevat gegevens op basis waarvan de Minister van Justitie kan toetsen of de akte van oprichting van vennootschappen in strijd is met de openbare orde of de wet en of er, gelet op

⁶² Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is de vraag gesteld of het op grond van de limitatieve bronnen, genoemd in deze artikelen, mogelijk is dat DNB informatie afkomstig van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) gebruikt in het kader van betrouwbaarheidstoetsingen. Het antwoord van het Ministerie van Financiën op deze vraag was: Nee, zoals de artikelen nu zijn geformuleerd is dat niet mogelijk. De informatie is niet te scharen onder één van de genoemde bronnen. Wij zien het belang dat DNB kan hebben bij de informatie afkomstig van de NZa in het kader van de betrouwbaarheidstoetsingen. De artikelen zullen worden aangepast (*red.*).

de voornemens of antecedenten van de personen die het beleid van de vennootschap zullen bepalen dan wel mede bepalen, het gevaar bestaat dat de vennootschap voor ongeoorloofde doeleinden zal worden gebruikt of dat haar schuldeisers zullen worden benadeeld. Op grond van het Besluit documentatie vennootschappen van 21 oktober 2004 kan informatie uit dit systeem aan AFM worden verstrekt in het kader van haar toezichtstaken.

Op grond van onderdeel d kan de AFM informatie vragen aan de Belastingdienst. De Belastingdienst is ontheven van haar geheimhoudingsverplichting, als bedoeld in artikel 67 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen.⁶³ Op basis van deze ontheffing zijn DNB, AFM en de Belastingdienst een convenant overeengekomen over de informatieverstrekking ten behoeve van betrouwbaarheidstoetsingen van kandidaat (mede) beleidsbepalers in de financiële sector.

Voorts kan de AFM op basis van ambtsberichten van het Openbaar Ministerie kennisnemen van het feit dat een kandidaat (mede-)beleidsbepaler als verdachte wordt aangemerkt of – indien het een afgesloten strafzaak betreft – informatie verkrijgen over het achterliggende feitencomplex. Vanwege het limitatieve karakter zijn ook bronnen opgenomen die in de Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing niet geëxpliciteerd waren (gegevens en inlichtingen uit openbare bronnen, van curatoren of bewindvoerders, organisaties van beroepsgenoten). Voor gegevens uit openbare bronnen moet bijvoorbeeld gedacht worden aan gegevens uit het handelsregister of het Kadaster. De gegevens en inlichtingen van organisaties van huidige of voormalige beroepsgenoten (zoals het Dutch Securities Institute (DSI)) kunnen van belang zijn vanwege mogelijke tuchtrechtelijke of disciplinaire maatregelen tegen betrokkene. Ook is de mogelijkheid opgenomen om bij ministeriële regeling andere bronnen aan te wijzen die de AFM voor de betrouwbaarheidstoetsing kan raadplegen.

Het tweede lid regelt dat wanneer de AFM op basis van gegevens of inlichtingen uit de in het eerste lid genoemde bronnen aanleiding heeft tot nader onderzoek, de AFM aanvullende bronnen kan betrekken bij de toetsing van de betrouwbaarheid. De betrokkene krijgt hierover voorafgaand aan het nadere onderzoek een met redenen omklede kennisgeving.

Stb 2008, nr. 581

De wijziging in dit onderdeel is van redactionele aard.

Artikel 15

1. De betrouwbaarheid van een persoon als bedoeld in artikel 12 staat niet buiten twijfel indien:

- a. **deze onherroepelijk veroordeeld is terzake van een misdrijf, genoemd in onderdeel 1 van bijlage C, waarbij sinds het onherroepelijk worden van de uit-**

spraak minder dan acht jaren zijn verstreken;

- b. **deze veroordeeld is terzake van een misdrijf, genoemd in onderdeel 1 van bijlage C, waarbij de uitspraak nog niet onherroepelijk is of waarbij sinds het onherroepelijk worden van de uitspraak acht of meer jaren zijn verstreken;**

- c. **deze veroordeeld is terzake van een overtreding van artikel 69 van de Algemene wet inzake de rijksbelastingen of artikel 65 van de Invorderingswet 1990, waarbij betrokkene veroordeeld is tot een gevangenisstraf of boete; of**

- d. **deze een vergrijpboete van meer dan € 62.500 opgelegd heeft gekregen terzake van een feit, genoemd in onderdeel 5 van bijlage C, en het besluit waarbij de vergrijpboete is opgelegd onherroepelijk is geworden of waarbij ten minste de rechter in eerste aanleg uitspraak heeft gedaan.**

2. De Autoriteit Financiële Markten kan op grond van de omstandigheden of belangen, genoemd in artikel 16, afwijken van het eerste lid, ten aanzien van de onderdelen b, c en d.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel verwerkt de inhoud van artikel 3, derde lid, van de Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing en bepaalt dat een onherroepelijke rechtelijke veroordeling terzake van een antecedent bedoeld in onderdeel 1 van bijlage C leidt tot de vaststelling dat de betrouwbaarheid van betrokkene niet (langer) buiten twijfel staat. Gelet op de aard en ernst van de misdrijven bedoeld in dit onderdeel, worden de aan het misdrijf ten grondslag liggende gedragingen op voorhand geacht onvereenigbaar te zijn met de belangen die de wet beoogt te beschermen.

De dwingende consequentie voor het oordeel over de betrouwbaarheid die verbonden is aan de onherroepelijke veroordeling terzake van strafrechtelijke antecedenten als bedoeld in onderdeel 1 van bijlage C is begrensd tot een termijn van acht jaar vanaf de datum van het onherroepelijk worden van de rechterlijke uitspraak. Deze begrenzing geldt niet voor andere antecedenten. Echter, AFM kan antecedenten, voorzover zij zich hebben voorgedaan voorafgaande aan een termijn van acht jaar, minder zwaar laten wegen dan antecedenten die zich binnen die termijn hebben voorgedaan.

Stb. 2010, nr. 801

Op grond van de Wft, de Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling dient de betrouwbaarheid van personen, die het beleid van – onder meer – financiële ondernemingen en (bedrijfs)pensioenfondsen bepalen of mede bepalen alsmede van degenen die toezicht houden op het beleid en de algemene gang van zaken van dergelijke ondernemingen of fondsen, buiten twijfel te staan. In dat kader zijn nadere regels gesteld in het Bgfo Wft, het Bpr

⁶³ Ontheffing is verleend op 13 september 2004, kenmerk DGB 2004-04599U, overeenkomstig het in paragraaf 2.2 van het Voorschrift informatieverstrekking 1993 (Stcrt. 1998, nr. 243) bepaalde.

Wft en het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling. De wijziging is noodzakelijk vanwege de uitspraak van het College van 4 maart 2010.⁶⁴ Het College besliste in die uitspraak dat artikel 15 van het Bgfo Wft wegens strijd met het bepaalde in artikel 4:10, tweede en derde lid, van de Wft, zoals die bepaling blijkens de wetsgeschiedenis moet worden uitgelegd, onverbindend is. Artikel 15 schrijft dwingend voor dat de toezichthouder, in casu de Autoriteit Financiële Markten, tot een negatief betrouwbaarheidsoordeel komt indien de betrokken (kandidaat)(mede)beleidsbepaler onherroepelijk is veroordeeld ter zake van een misdrijf als genoemd in bijlage C, onderdeel 1, behorend bij artikel 13 van het Bgfo Wft, tenzij er sinds het onherroepelijk worden van de uitspraak 8 jaren zijn verstreken. Er vindt geen nadere belangenafweging plaats. Daarmee geeft artikel 15 van het Bgfo Wft een onjuiste uitwerking aan artikel 4:10, derde lid, van de Wft.

Dit onderdeel strekt tot wijziging van artikel 15 van het Bgfo Wft. Aan dat artikel is door middel van het (nieuwe) tweede lid een element toegevoegd. Dat element biedt de toezichthouder de ruimte om bij de beoordeling van de betrouwbaarheid van een persoon, die onherroepelijk is veroordeeld terzake van een misdrijf als genoemd in bijlage C, onderdeel 1, behorende bij artikel 13 van het Bgfo Wft, alle betrokken omstandigheden of belangen af te wegen. Gedoeld wordt op de omstandigheden of belangen die zijn opgenomen in respectievelijk de onderdelen a, b en c van artikel 16 van het Bgfo Wft. Als gevolg van die wijziging heeft artikel 15 van het Bgfo Wft zijn dwingend karakter verloren. Artikel 15 brengt nu dus tot uiting dat de toezichthouder ook bij een onherroepelijke veroordeling in de afgelopen 8 jaren terzake van een in de hiervoor genoemde bijlage opgenomen misdrijf niet meer kan volstaan met het toepassen van een gefixeerde beoordelingsmaatstaf. Hij dient telkens op basis van een nadere belangenafweging tot een oordeel omtrent de betrouwbaarheid van de (kandidaat)(mede)beleidsbepaler te komen.

Stb. 2012, nr. 695

Dit wijzigingsbesluit strekt er mede toe de betrouwbaarheidstoets in de artikelen 15 van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft, 8 van het Besluit Prudentiële regels Wft en 32 van het Besluit reikwijdtebepalingen Wft te wijzigen, zoals ook aangekondigd in de memorie van toelichting⁶⁵ bij de Wet van 22 december 2011 tot wijziging van de Wet op het financieel toezicht, de Wet financiële markten BES en de Wet toezicht trustkantoren in verband met de introductie van de geschiktheidseis en de versterking van de samenwerking tussen de toezichthouders in het kader van de geschiktheidstoets en de betrouwbaarheidstoets (Stb. 2012, 7). Het doel van de wijziging van genoemde artikelen is het bevorderen van de rechtszekerheid en het beperken van eventuele verschillen van inzicht tussen DNB en AFM bij de waardering van antecedenten. De wijziging is tweeledig. De eerste wijziging omvat de uitbreiding van de bepaling met fiscale delicten, namelijk

een fiscaal delict als bedoeld in de gewijzigde bepaling aangeduide bijlage en een bestuursrechtelijk delict als bedoeld in artikel 69 van de Algemene wet inzake de rijksbelastingen of artikel 65 van de Invorderingswet 1990 waarbij een boete is opgelegd van meer dan € 62.500. De grens van € 62.500 gekozen omdat dit aansluit bij het beleid van de Belastingdienst. Overtredingen die meer dan € 125.000 geleden nadeel tot gevolg hebben, worden als extra zwaar beoordeeld (categorie II) in het kader van het vervolgingsbeleid van de Belastingdienst.⁶⁶ Bij opzet is de boete in beginsel 50% van het geleden nadeel (artikel 25, derde lid, van het Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst).

De tweede wijziging die dit besluit doorvoert brengt een onderscheid aan tussen enerzijds veroordelingen voor misdrijven waarbij sinds het onherroepelijk worden van de uitspraak minder dan acht jaren zijn verstreken en anderzijds veroordelingen voor misdrijven van langer dan acht jaar geleden of waarbij de uitspraak nog niet onherroepelijk is geworden. Bij de eerste categorie is dwingend bepaald dat de betrouwbaarheid van de persoon in kwestie niet buiten twijfel staat. Bij de laatstgenoemde categorie mag de toezichthouder onder bijzondere omstandigheden afwijken van het uitgangspunt dat er afgetoetst moet worden. Deze hardheidsclausule geldt eveneens voor de nieuwe toegevoegde fiscale delicten.

Bij de wijzigingen is rekening gehouden met enerzijds de behoefte aan een daadkrachtige en effectieve toezichthouder en anderzijds de belangen van de geadresseerden. Dit heeft onder andere geresulteerd in het uitgangspunt dat bij bepaalde zware vergrijpen een negatief betrouwbaarheidsoordeel volgt, maar dat de toezichthouder de ruimte houdt om bij sommige van deze antecedenten rekening te houden met bijzondere omstandigheden van het geval. Bij de toepassing van deze hardheidsclausule houdt de toezichthouder onder meer rekening met de ernst van het feit, het al dan niet onherroepelijk zijn van een strafrechtelijke veroordeling of het besluit waarbij de vergrijpboete wordt opgelegd en de tijd die is verstreken sinds de veroordeling of oplegging van de boete. Andersom kan de toezichthouder in het kader van zijn algemene belangenafweging steeds oordelen dat de betrouwbaarheid van een persoon niet buiten twijfel staat, ook wanneer de drempels in de onderhavige artikelen niet worden gehaald, bijvoorbeeld wanneer een vergrijpboete is opgelegd van minder dan € 62.500.

Eveneens is er, met het oog op een effectieve en daadkrachtige toezichthouder, voor gekozen om op het moment van beoordeling niet de onherroepelijkheid van een uitspraak af te wachten. Wel dient er in ieder geval een onherroepelijk besluit of ten minste een uitspraak van de rechter in eerste aanleg te liggen. Dit laatste geldt eveneens voor de strafrechtelijke veroordeling. De onherroepelijkheid van een uitspraak afwachten kan jaren duren en is niet in lijn met het doel van de betrouw-

⁶⁴ LJN: BL9360

⁶⁵ Kamerstuk 32.786, nr. 3, p. 5.

⁶⁶ «Wijziging van de Aanmeldingstransactie en vervolgingsrichtlijnen van fiscale delicten, douane- en toeslagendelicten», Kennisgeving van 24 juni 2011, nr. DGB2011/4014M (Stcrt. 2011, 11782).

baarheidstoets.

Artikel 16

De Autoriteit Financiële Markten neemt bij de vaststelling, bedoeld in artikel 12, in aanmerking:

- a. het onderlinge verband tussen de aan een antecedent ten grondslag liggende gedraging of gedragingen en de overige omstandigheden van het geval;**
- b. de belangen die de wet beoogt te beschermen; en**
- c. de overige belangen van de beheerder, beleggingsmaatschappij, beleggingsonderneming, bewaarder of financiële dienstverlener en de betrokkene.**

Stb 2006, nr 520

In het eerste lid van dit artikel wordt artikel 3, tweede lid, van de Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing verwerkt. Met betrekking tot de in de bijlagen opgesomde antecedenten geldt dat het bestaan van een enkel antecedent, met uitzondering van de antecedenten bedoeld in onderdeel 1 van bijlage C, op zichzelf niet maatgevend is voor het oordeel van AFM over de betrouwbaarheid van betrokkene. AFM zal zich een eigen oordeel moeten vormen over een antecedent. Bovendien dient het onderlinge verband van voornemens, handelingen en de aan een antecedent ten grondslag liggende gedraging van betrokkene in ogeschouw te worden genomen. Dit betekent bijvoorbeeld dat een vrijspraak door de strafrechter of het anderszins uitblijven van een strafrechtelijke reactie niet op voorhand betekent dat er geen twijfel zou kunnen bestaan over de betrouwbaarheid van betrokkene. Omgekeerd is het in beginsel mogelijk dat AFM tot de conclusie komt dat het bestaan van een antecedent, met uitzondering van de antecedenten genoemd in onderdeel 1 van bijlage C, niet leidt tot twijfel over de betrouwbaarheid van betrokkene.

Hoofdstuk 4 Integere uitoefening van het bedrijf

Stb 2006, nr 520

Beheerders, beleggingsinstellingen, beleggingsondernemingen en financiële dienstverleners moeten op grond van de artikelen 4:11, eerste en tweede lid, 4:14, eerste lid, en 4:15, eerste lid, van de wet door middel van beleid en inrichting van de bedrijfsvoering (maatregelen en procedures) een integere uitoefening van hun bedrijf waarborgen. Hoofdstuk 4 bevat hiertoe (nadere) regels.⁶⁷

In dit hoofdstuk zijn bepalingen opgenomen over een integere uitoefening van het bedrijf. Deze bepalingen zijn grotendeels overgenomen uit regelingen die al bestonden. De vernieuwing bestaat er voornamelijk uit dat de meeste regels die voorheen op toezichthouderniveau waren vastgesteld, nu bij algemene maatregel van bestuur zijn vastgesteld. De bepalingen in dit hoofdstuk komen, waar mogelijk, overeen met de oude regelingen. De belangrijkste verandering is dat de bepalingen in plaats van "rule based" nu meer "principle based" van aard zijn. Het voordeel hiervan is dat financiële ondernemingen zo de vrijheid krijgen om de regels zo te implementeren dat deze zo goed mogelijk aansluiten bij de bestaande bedrijfsvoering. Ten aanzien van incidenten heeft er een materiële vernieuwing plaatsgevonden. Alleen incidenten die een ernstig gevaar vormen voor de integere uitoefening van het bedrijf gemeld te worden. Zoals in de artikelsgewijze toelichting ook is aangegeven, zijn dit de incidenten die het vertrouwen in de betreffende financiële onderneming of de financiële markten als geheel schaden.

Ook voor wat betreft integriteitgevoelige functies heeft er een verandering plaats gevonden. De artikelen 31, tweede lid, onderdeel a, van het Btb 2005 en 24c, onderdeel b, van het Bte 1995 bepalen ten aanzien van de betrouwbaarheid van personen die een integriteitgevoelige functie gaan bekleden, dat deze "buiten twijfel staat". Deze regel is aangepast: een beheerder, beleggingsinstelling, bewaarder of beleggingsonderneming dient op basis van dit besluit een onderbouwde beoordeling uit te voeren van de betrouwbaarheid van personen die zij wil benoemen in een integriteitgevoelige functie. Dit geldt niet voor financiële dienstverleners; Europese richtlijnen staan hieraan in de weg (zie hiervoor de toelichting op artikel 28).

De verantwoordelijkheid voor het integer handelen ligt in de eerste plaats bij de financiële onderneming zelf. Deze dient zelf een beleid te formuleren en zorg te dragen voor de bewustwording, de bevordering en de handhaving van de in dit beleid neergelegde principes.

De waarborgen voor een integere uitoefening van het bedrijf vinden voornamelijk neerslag in de administratieve organisatie en interne controle van de financiële ondernemingen. Financiële ondernemingen dienen te beschikken over beleid dat ertoe strekt dat er binnen alle geledingen van de organisatie integer gehandeld wordt. Daarnaast dienen financiële ondernemingen beleid vast te stellen met betrekking tot een integere uitoefening van het bedrijf: het tegengaan van belangenverstrengeling, betrokkenheid bij

strafbare feiten en handelingen die het vertrouwen in de financiële onderneming of de financiële markten als geheel kunnen schaden.

Net als de bepalingen over integriteit in het Btb 2005, het Bte 1995 en nadere regelingen van de AFM, ziet dit hoofdstuk op (i) het tegengaan van belangenverstrengeling; (ii) de omgang met incidenten die een gevaar vormen voor een integere uitoefening van het bedrijf van een financiële onderneming; (iii) personen die een integriteitgevoelige functie bekleden; (iv) het vaststellen van de identiteit, aard en achtergrond van cliënten. Verder dient de financiële onderneming op verzoek van de AFM de administratie te onderzoeken op personen die in verband met terroristische activiteiten de integriteit van de financiële sector kunnen schaden.

De uitvoering van dit hoofdstuk brengt met zich mee dat er in bepaalde gevallen verwerking van persoonsgegevens in de zin van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) zal plaatsvinden door de betrokken ondernemingen. De verwerking van persoonsgegevens op grond van dit hoofdstuk door een financiële onderneming vindt haar wettelijke rechtvaardiging in artikel 8, sub c, van de Wbp. Het is de verantwoordelijkheid van de betrokken onderneming om bij de uitoefening van de verplichtingen uit dit besluit aan de vereisten van de Wbp te voldoen.

Stb. 2011, nr. 358

Bedrijfsvoering en risicobeheer van de beheerder

De bedrijfsvoering van een beheerder voorziet onder meer in duidelijke besluitvormingsprocedures en een duidelijke en adequate organisatiestructuur, een duidelijke taakverdeling, een adequaat systeem van informatievoorziening en communicatie en adequate interne controleprocedures. De bedrijfsvoering is afgestemd op de aard, omvang, risico's en complexiteit van de onderneming en de werkzaamheden van de beheerder. De beheerder dient te beschikken over een interne controlefunctie die de effectiviteit van de organisatie-inrichting en van de procedures en maatregelen onafhankelijk toetst. Tevens dient de beheerder te beschikken over een organisatieonderdeel dat op een onafhankelijke en effectieve wijze een compliancefunctie uitoefent. De administratie van een icbe dient zodanig te worden gevoerd dat de activa en passiva van de icbe te allen tijde rechtstreeks kunnen worden geïdentificeerd.

Een beheerder dient verder te beschikken over procedures en maatregelen voor het voorkomen van en het omgaan met belangenconflicten en met betrekking tot persoonlijke transacties.

Voorts dient een beheerder maatregelen te treffen die waarborgen dat gegevens ten behoeve van de reconstructie van elke transactie worden bijgehouden. De gegevens over ontvangen opdrachten tot inschrijving of terugbetaling van rechten van deelneming dienen onmiddellijk na ontvangst van de opdracht centraal te worden geadministreerd. Deze gegevens dienen gedurende tenminste vijf jaar te worden bewaard.

Met betrekking tot het uitbesteden van werkzaamheden door een icbe-beheerder waren reeds regels gesteld. In dit besluit wordt een aantal extra eisen aan het uitbesteden gesteld. De uitbesteding mag niet verhinderen dat wordt gehandeld in het beste belang van de deelnemers in de

⁶⁷ De voorgaande alinea is afkomstig uit het algemene deel van de Nota van Toelichting (*red*).

icbe. De beheerder dient verder de nodige deskundigheid te behouden om een doeltreffende controle op de uitbestede werkzaamheden uit te kunnen oefenen. Voorts dient de beheerder over de nodige deskundigheid te beschikken en de nodige zorgvuldigheid in acht te nemen bij het aangaan, beheren of beëindigen van overeenkomsten met derden.

In het Besluit prudentiële regels Wft wordt de risicobeheerfunctie voor de icbe-beheerder geïntroduceerd. Een icbe-beheerder voert een beleid gericht op het beheersen van relevante risico's. Voor een icbe zullen dat met name marktrisico's, liquiditeitsrisico's, tegenpartijrisico's en operationele risico's betreffen. Het beleid ziet op elke icbe die deze beheerder beheert. Het beleid dient de beheerder in staat te stellen om risico's van de ingenomen posities binnen de beheerde portefeuille en het aandeel van deze individuele risico's in het totale risicoprofiel van de portefeuille in te schatten. Een icbe-beheerder dient er op toe te zien dat op systematische wijze de procedures en maatregelen ter beheersing van de relevante risico's worden nageleefd en te zorgen dat gesignaleerde tekortkomingen of gebreken worden opgeheven. Om een beoordeling van het liquiditeitsrisico van de icbe in uitzonderlijke omstandigheden mogelijk te maken dient een icbe-beheerder stress-tests uit te voeren. Het liquiditeitsprofiel van de beleggingen van de icbe dient te passen bij het terugbetalingsbeleid dat in het fondsreglement, in de statuten of, in het prospectus is vastgelegd.

§ 4.1. Beleggingsinstellingen, icbe's, hun beheerders, hun bewaarders, en pensioenbewaarders

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:11, derde en vierde lid, en 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel b, van de wet

Stb. 2013, nr. 293

Het opschrift van paragraaf 4.1. wijzigt in verband met de aanpassing van begrippen. De richtlijn kent eigen regels ten aanzien van de bedrijfsvoering van (beheerders van) beleggingsinstellingen. Deze regels zijn geïmplementeerd in artikel 4:14 Wft en in de artikelen 29a en 33a. De bestaande artikelen 17, 18 en 19, 20 en 30 zijn daarom niet langer meer van toepassing op (beheerders van) beleggingsinstellingen en bewaarders. De artikelen blijven wel van toepassing op (beheerders van) icbe's en bewaarders van icbe's. Artikel 20 blijft daarnaast ook van toepassing op maatschappijen voor collectieve belegging in effecten.

De artikelen 21 en 22 worden aangepast in verband met de wijziging van het begrip «beleggingsinstelling» in de Wft. Deze artikelen houden verband met internationale wetgeving inzake het voorkomen van witwassen en terrorisme en blijven van toepassing op beleggingsinstellingen en icbe's.

Artikel 17

- 1. Een beheerder van een icbe, bewaarder van een icbe, icbe of pensioenbewaarder als bedoeld in artikel 4:11, eerste lid, van de wet draagt zorg voor een systematische analyse van integriteitsrisico's.**
- 2. De beheerder van een icbe, bewaarder van een icbe, icbe of pensioenbewaarder**

draagt er zorg voor dat het beleid, bedoeld in artikel 4:11, eerste lid, van de wet, zijn neerslag vindt in procedures en maatregelen.

- 3. De beheerder van een icbe, bewaarder van een icbe, icbe of pensioenbewaarder stelt alle relevante bedrijfsonderdelen in kennis van het beleid en de procedures en maatregelen.**
- 4. De beheerder van een icbe, bewaarder van een icbe, icbe of pensioenbewaarder draagt zorg voor de uitvoering en de systematische toetsing van het beleid en de procedures en maatregelen.**
- 5. De beheerder van een icbe, bewaarder van een icbe, icbe of pensioenbewaarder draagt zorg voor onafhankelijk toezicht op de uitvoering van het beleid en de procedures en maatregelen.**
- 6. De beheerder van een icbe, bewaarder van een icbe, icbe of pensioenbewaarder beschikt over procedures die erin voorzien dat gesignaleerde tekortkomingen of gebreken met betrekking tot de integrale uitoefening van het bedrijf tot een gepaste bijstelling leiden.**

Stb 2006, nr 520

Beheerders, beleggingsinstellingen en bewaarders beschikken op grond van artikel 4:11 van de wet over helder geformuleerde beleidsuitgangspunten ter beheersing van integriteitsrisico's.

Dit artikel beschrijft de stappen (risico's analyseren, beleid maken, beleid toetsen en eventueel bijstellen) die beheerders, beleggingsinstellingen en bewaarders moeten "doorlopen" om de omstandigheden en gebeurtenissen die gevolgen kunnen hebben voor de integrale uitoefening van het bedrijf van de financiële onderneming te herkennen en te beheersen. Hierbij is het allereerst van het belang dat de financiële onderneming zelf op systematische wijze een analyse maakt van de integriteitsrisico's. Hiertoe lichten beheerders, beleggingsinstellingen en bewaarders de eigen organisatie door om te bezien bij welke bedrijfsonderdelen er gevaar op integriteitsrisico's bestaat. Naar aanleiding van deze analyse formuleert de financiële onderneming haar beleid en past dit indien nodig aan om de integrale uitoefening van het bedrijf blijvend te waarborgen.

In het tweede lid wordt bepaald dat de beheerder, beleggingsonderneming of bewaarder het beleid met betrekking tot de onderwerpen die in de wet genoemd worden, vertaalt in procedures en maatregelen. Verder is het van belang dat het beleid en de procedures en maatregelen ten aanzien van integriteit geïntegreerd worden in de bedrijfsprocessen en op die manier bijdragen aan een integriteitsbewuste bedrijfscultuur.

In het algemeen deel van deze toelichting is verduidelijkt hoe de doelstellingen uit de wet in dit besluit zijn verwerkt. Integriteitsrisico's kunnen voortvloeien uit activiteiten, relaties en handelingen van bijna alle geledingen van financiële ondernemingen. Het is daarom van belang dat de bepalingen uit deze paragraaf aan alle relevante afdelingen

binnen de beheerder, beleggingsinstelling en bewaarder bekend worden gemaakt. Hierbij wordt overigens wel erkend dat het ene onderdeel van een onderneming wellicht een groter risico vormt dan het andere; het is aan de instelling zelf om hier een juiste inschatting van te maken. Hierbij wordt nog opgemerkt dat scholing of opleiding belangrijke instrumenten zijn om het bewustzijn met betrekking tot het integer handelen binnen de onderneming te vergroten. Beheerders, beleggingsinstellingen en bewaarders zijn primair verantwoordelijk voor de bevordering en handhaving van het integer handelen. Voorts dienen zij toe te zien op de realisatie van het geformuleerde beleid en de naleving van interne richtlijnen en gedragscodes door hun medewerkers.

De financiële onderneming dient het beleid en de procedures en maatregelen met betrekking tot de integere bedrijfsvoering doorlopend te toetsen aan de vigerende wet- en regelgeving. Daarbij houdt de financiële onderneming tevens rekening met de interne richtlijnen ten aanzien van integer handelen.

Uit een dergelijke analyse moet blijken dat de betreffende onderneming (a) zodanig georganiseerd is dat de integriteitsrisico's zoveel mogelijk beperkt zijn en (b) dat de onderneming adequaat kan optreden tegen eventuele incidenten. Wanneer er zich toch handelingen voordoen die de integere uitoefening van het bedrijf in gevaar zou kunnen brengen, of uit de voornoemde toetsing blijkt dat de procedures en maatregelen niet voldoen, dient de financiële onderneming deze aan te passen.

Stb 2011, nr. 144

Met de onderdelen A tot en met E [de invoeging van "pensioenbewaarder" (red.)] wordt ten aanzien van de pensioenbewaarder nadere invulling gegeven aan de eisen die de artikelen 4:11 en 4:14 van de wet stellen op het gebied van de integere en beheerste bedrijfsuitoefening. Bij elk van de bepalingen is aangesloten bij eisen die reeds aan de bewaarder worden gesteld.

Artikel 18

Een beheerder van een icbe, bewaarder van een icbe, icbe of pensioenbewaarder als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet beschikt over procedures en maatregelen met betrekking tot het tegengaan van verstrengeling van de privé-belangen van personen die het beleid van de financiële onderneming bepalen, personen die onderdeel zijn van een orgaan dat is belast met toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de financiële onderneming, andere werknemers, of andere personen die in opdracht van de betrokken onderneming op structurele basis werkzaamheden voor haar verrichten met haar belangen of die van haar deelnemers.

Stb 2006, nr 520

Belangenverstrengeling, of de schijn daarvan, kan negatieve gevolgen hebben voor zowel de deelnemers als de beheerder, beleggingsinstelling of bewaarder zelf. Ook kan

belangenverstrengeling, of de schijn daarvan, het vertrouwen in de financiële markten als geheel schaden. Het is daarom van belang dat financiële ondernemingen over beleid beschikken om belangenverstrengeling tegen te gaan.

Het beleid van een financiële onderneming ten aanzien van belangenverstrengeling moet duidelijk maken hoe er bijvoorbeeld dient te worden omgegaan met persoonlijke, professionele en financiële belangen in relatie tot het omgaan met deelnemers en andere relaties, het omgaan met (vertrouwelijke) informatie, het aangaan van cliëntrelaties, het verrichten van transacties in de privé-sfeer en het uitoefenen van nevenactiviteiten.

Stb 2011, nr. 144

Met de onderdelen A tot en met E [de invoeging van "pensioenbewaarder" (red.)] wordt ten aanzien van de pensioenbewaarder nadere invulling gegeven aan de eisen die de artikelen 4:11 en 4:14 van de wet stellen op het gebied van de integere en beheerste bedrijfsuitoefening. Bij elk van de bepalingen is aangesloten bij eisen die reeds aan de bewaarder worden gesteld.

Artikel 19

- 1. Een beheerder van een icbe, bewaarder van een icbe, icbe of pensioenbewaarder als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet beschikt over procedures en maatregelen met betrekking tot de omgang met en vastlegging van incidenten.**
- 2. De beheerder van een icbe, bewaarder van een icbe, icbe of pensioenbewaarder neemt naar aanleiding van een incident maatregelen die zijn gericht op het beheersen van de opgetreden risico's en het voorkomen van herhaling.**
- 3. De beheerder van een icbe, bewaarder van een icbe, icbe of pensioenbewaarder informeert de Autoriteit Financiële Markten onverwijld omtrent incidenten.**

Stb 2006, nr 520

Zoals ook in de inleidende toelichting op dit hoofdstuk is aangegeven, maakt de behandeling en vastlegging van incidenten die een gevaar vormen voor de integere uitoefening van het bedrijf deel uit van het beleid met betrekking tot integriteit. Dit houdt onder meer in dat voorkomen wordt dat financiële ondernemingen betrokken raken bij strafbare feiten of anderszins handelingen verrichten die ingaan tegen hetgeen in het maatschappelijk verkeer betamelijk wordt geacht. Het maakt hierbij niet uit door wie een dergelijke handeling wordt verricht. Het kan hierbij gaan om gedragingen van personeelsleden, bestuurders, personen die onderdeel zijn van het orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de financiële onderneming of van natuurlijke of rechtspersonen die werkzaamheden verrichten ten behoeve van de betrokken onderneming. Zoals ook uit de definitie van het begrip "incident" blijkt, zijn bovengenoemde gedragingen echter alleen incidenten indien zij ernstige gevolgen hebben voor de integere uitoefening van het bedrijf en daar-

mee voor het vertrouwen in de financiële onderneming of de financiële markten als geheel schaden. Onder gedragingen wordt zowel een doen als nalaten verstaan.

Vanwege de invloed die incidenten kunnen hebben op een beheerder, beleggingsinstelling of bewaarder is het van belang dat deze ondernemingen de bedrijfsvoering zo inrichten dat het risico op incidenten zoveel mogelijk wordt beperkt. Daarom wordt van de financiële onderneming verwacht dat zij systematisch voorziet in de omgang met incidenten. Het is echter niet uit te sluiten dat ondanks voorzorgsmaatregelen zich toch incidenten voordoen.

Het is van belang dat financiële ondernemingen voor dergelijke situaties over procedures en maatregelen beschikken om op een adequate wijze om te gaan met incidenten. De procedures en maatregelen dienen in elk geval te zien op (i) de vastlegging van incidenten (ii) de wijze van afhandeling van incidenten en (iii) informatieverstrekking aan de toezichthouder.

De administratieve vastlegging stelt de AFM in staat om te beoordelen of de betrokken onderneming op een juiste manier omgaat met eventuele incidenten.

Stb 2011, nr. 144

Met de onderdelen A tot en met E [de invoeging van "pensioenbewaarder" (red.)] wordt ten aanzien van de pensioenbewaarder nadere invulling gegeven aan de eisen die de artikelen 4:11 en 4:14 van de wet stellen op het gebied van de integere en beheerste bedrijfsuitoefening. Bij elk van de bepalingen is aangesloten bij eisen die reeds aan de bewaarder worden gesteld.

Artikel 20

- 1. Een beheerder van een icbe, bewaarder van een icbe, maatschappij voor collectieve belegging in effecten of pensioenbewaarder als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet maakt een onderbouwde beoordeling van de betrouwbaarheid van personen die hij onderscheidenlijk zij wil benoemen in een integriteitgevoelige functie.**
- 2. De beheerder van een icbe, bewaarder van een icbe, maatschappij voor collectieve belegging in effecten of pensioenbewaarder draagt zorg voor de beoordeling van de betrouwbaarheid van degenen die, anders dan op grond van een arbeidsovereenkomst, werkzaamheden in een integriteitgevoelige functie verrichten.**

Stb 2006, nr 520

Van de personen die het beleid van financiële ondernemingen bepalen wordt door de toezichthouders een onderbouwde beoordeling gemaakt of "de betrouwbaarheid al dan niet buiten twijfel staat" (heeft betrokkene gedragingen vertoond die naar het oordeel van de toezichthouder in de weg staan aan het vervullen van de functie). Deze beoordeling geldt alleen voor bestuurders en personen die onderdeel zijn van het orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de financiële onderneming. Er zijn echter binnen een beheerder,

beleggingsmaatschappij of bewaarder buiten de functie van bestuurder of personen die onderdeel zijn van het orgaan dat belast is met het toezicht op het beleid van de algemene gang van zaken van de financiële onderneming, meerdere functies aan te wijzen die van invloed kunnen zijn op de integere uitoefening van het bedrijf. Dit zijn (i) degenen die hiërarchisch dicht onder "de top" zitten, het zogeheten tweede echelon en (ii) andere personen die, hoewel niet horend tot het (hogere) management, werkzaamheden verrichten die van invloed kunnen zijn op de integere bedrijfsvoering.

Om een beoordeling met betrekking tot de betrouwbaarheid te maken, zal de onderneming onder andere de identiteit van de betrokkenen dienen vast te stellen en eventuele referenties dienen te controleren op juistheid en volledigheid. Bij deze beoordeling zal in veel gevallen het recente arbeidsverleden een belangrijke rol spelen, zeker indien de betrokkene werkzaam is geweest bij een andere financiële onderneming.

De financiële onderneming is verder verantwoordelijk voor de beoordeling van de betrouwbaarheid van externe personeelsleden, indien deze werkzaamheden verrichten in integriteitgevoelige functies. De financiële onderneming kan deze beoordeling overlaten aan de officiële werkgever van het externe personeelslid, maar de financiële onderneming blijft te allen tijde verantwoordelijk voor de beoordeling.

Stb 2011, nr. 144

Met de onderdelen A tot en met E [de invoeging van "pensioenbewaarder" (red.)] wordt ten aanzien van de pensioenbewaarder nadere invulling gegeven aan de eisen die de artikelen 4:11 en 4:14 van de wet stellen op het gebied van de integere en beheerste bedrijfsuitoefening. Bij elk van de bepalingen is aangesloten bij eisen die reeds aan de bewaarder worden gesteld.

Artikel 21

- 1. Een beleggingsinstelling of icbe als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet beschikt ter bescherming van de integriteit van het bedrijf over procedures en maatregelen met betrekking tot de acceptatie van deelnemers.**
- 2. Onverminderd het bepaalde ingevolge de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme beschikt de beleggingsinstelling over procedures en maatregelen met betrekking tot de identificatie van deelnemers en de verificatie daarvan. De beleggingsinstelling of icbe accepteert een deelnemer niet indien zij de identiteit niet heeft vastgesteld overeenkomstig het daarvoor opgestelde beleid.**
- 3. De beleggingsinstelling of icbe beschikt ter bescherming van de integriteit van het bedrijf over organisatorische en administratieve procedures en maatregelen die betrekking hebben op risicoclassificaties ten aanzien van cliënten, producten of**

diensten.

4. **De beleggingsinstelling of icbe beschikt over procedures en maatregelen met betrekking tot de analyse van gegevens van deelnemers, mede in relatie tot de door de deelnemer afgenomen producten, en de detectie van afwijkende transactiepatronen. Aan de hand van deze procedures en maatregelen bepaalt de beleggingsinstelling of icbe tevens de risico's van bepaalde cliënten, producten of diensten voor de integere uitoefening van haar bedrijf.**
5. **De beleggingsinstelling of icbe draagt zorg voor de documentatie en vastlegging met betrekking tot de acceptatie en indeling naar risico van cliënten, de identificatie en verificatie van de gegevens van cliënten en de bewaking van transacties van cliënten. Dergelijke gegevens worden tot vijf jaar na de dienstverlening of het beëindigen van de relatie bewaard.**
6. **Het eerste tot en met vijfde lid zijn niet van toepassing voorzover de beleggingsinstelling of icbe niet voorafgaand aan het intreden of uittreden van deelnemers in de beleggingsinstelling beslist omtrent acceptatie van deelnemers.**

Stb 2006, nr 520

De normen met betrekking tot Customer Due Diligence ("ken uw cliënt" hierna: CDD) hangen nauw samen met de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. De normen zijn echter ook relevant voor de integere bedrijfsvoering van beleggingsinstellingen; door een goed zicht op de eigen deelnemers te houden kan voorkomen worden dat de integriteit van een financiële onderneming in gevaar komt. Verder is CDD een belangrijk onderdeel van het risicomanagement.

De derde richtlijn witwassen is in werking getreden. Deze richtlijn bevat enkele belangrijke wijzigingen op het gebied van CDD. Naast de implementatie van deze richtlijn worden de Wet melding ongebruikelijke transacties (Wet MOT) en de Wet identificatie bij dienstverlening (WID) geïntegreerd. Bij deze integratie zullen de bepalingen met betrekking tot CDD naar laatstgenoemde wetten en bijbehorende regelgeving worden verplaatst. Tot die tijd zijn de bepalingen in dit besluit opgenomen. Hoewel de formulering is aangepast, beogen de huidige artikelen met betrekking tot CDD materieel geen wijziging ten opzichte van de bepalingen uit de Nadere regeling gedragstoezicht beleggingsinstellingen.⁶⁸

CDD valt uiteen in vier belangrijke onderdelen: (i) de acceptatie van deelnemers; (ii) de identificatie en verificatie van deelnemers; (iii) monitoring en review van deelnemers, rekeningen en transacties en (iv) risicomanagement. Onderdeel (iv) is niet in artikel 21 verwerkt aangezien een bepaling met een dergelijke strekking al in artikel 17, vierde lid, is opgenomen.

Het eerste lid van dit artikel heeft betrekking op de accepta-

tie van deelnemers. Beleggingsinstellingen dienen ten aanzien van de acceptatie van cliënten te beschikken over een adequaat beleid. Belangrijk hierbij is dat de beleggingsinstelling een verdeling maakt van het cliëntenbestand in verscheidene risicocategorieën op basis van risico's die met de deelnemer in kwestie samenhangen en risico's die met de producten of diensten samenhangen. Voor de verschillende risicocategorieën gelden verschillende procedures met betrekking tot de acceptatie.

Bij de feitelijke beoordeling of een bepaalde cliënt wel of niet geaccepteerd wordt, spelen de bovengenoemde elementen uiteraard een rol bij de risico-inschatting. Een beleggingsinstelling gaat in ieder geval niet over tot acceptatie van een deelnemer indien de identiteit, aard en achtergrond van de deelnemer niet afdoende zijn vastgesteld conform de procedures en maatregelen.

Echter een beleggingsinstelling die geen deelnemers accepteert is op basis van het vijfde lid niet onderhevig aan de normen van dit artikel. Een beursgenoteerde beleggingsinstelling zal immers geen deelnemer accepteren indien via de beurs een participatie in die instelling verworven wordt.

Identificatie en verificatie van deelnemers is geregeld in het tweede lid. Identificatie is de eerste stap om de deelnemer te leren kennen. In het kader van de strijd tegen witwassen en terrorismefinanciering, én ter bevordering van de integere uitoefening van het bedrijf wordt het wenselijk geacht verder te gaan dan het vaststellen en verifiëren van de identiteit van de betrokkenen.

Afhankelijk van het risico moeten de gegevens en achtergrond van meer personen of entiteiten worden geverifieerd. Bij het witwassen van geld wordt vaak gebruik gemaakt van allerlei constructies om de ware herkomst van het geld (of andere waarden) te verhullen. Voor een correct beeld en een goed begrip van een transactie is het daarom van belang dat de financiële onderneming weet wie de uiteindelijk belanghebbende is van de transactie in kwestie.

De procedures en maatregelen, bedoeld in het derde lid, dienen toegesneden te zijn op de onderscheiden risicogroepen: cliënten, producten of diensten met een hoger risico zullen eerder aanvullende procedures en maatregelen vergen.

Het in het vierde lid bepaalde betreft het monitoren en review van deelnemers. Het is van belang dat de beleggingsinstelling toetst of de situatie en het risicoprofiel van de deelnemer na het moment van acceptatie veranderd is, aan de hand van analyse van gegevens van deelnemers en detectie van afwijkende transactiepatronen. Een integraal inzicht in de situatie van een deelnemer is noodzakelijk voor het opmerken van afwijkend (transactie)gedrag.

De frequentie en diepgang van het bovengenoemde hangt af van de risicosituatie van de deelnemer.

In het beleid betreffende CDD dient de beleggingsinstelling de nodige aandacht te besteden aan het vastleggen van het besluitvormingsproces aangaande acceptatie van deelnemers, identificatie en voortdurende monitoring en review. Dergelijke gegevens dienen, net als op basis van de Wid, vijf jaar bewaard te worden na de dienstverlening of beëindiging van de relatie.

⁶⁸ Stcrt. 2003, nr. 243.

Advies RvS

In de toelichting bij artikel 19, tweede lid, van het ontwerpbesluit wordt gesteld dat onder de identificatie en verificatie in dat artikellid ook valt het achterhalen van de herkomst van gelden die aan de financiële onderneming worden toevertrouwd. De tekst van het tweede lid ziet echter slechts op de identificatie van de deelnemers en de verificatie daarvan.

De Raad adviseert de tekst van artikel 19, tweede lid, van het ontwerpbesluit en de toelichting met elkaar in overeenstemming te brengen.

Nader Rapport aan de Koningin

Aan het advies van de Raad om de tekst van artikel 19, tweede lid (artikel 21, tweede lid), van het ontwerpbesluit en de toelichting met elkaar in overeenstemming te brengen, is gevolg gegeven door de toelichting in overeenstemming met de tekst van artikel 19 (artikel 21) te brengen.

Artikel 22

- 1. Een beleggingsinstelling of icbe als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet onderzoekt, op verzoek van de Autoriteit Financiële Markten, of in haar administratie bepaalde personen of instellingen voorkomen die naar het oordeel van Onze Minister, in verband met vermoede terroristische activiteiten of daarmee verband houdende activiteiten, de integriteit van de financiële sector kunnen schaden.**
- 2. De beleggingsinstelling of icbe verstrekt de uitkomst van het in het eerste lid bedoelde onderzoek, binnen een door de Autoriteit Financiële Markten vast te stellen termijn, aan de Autoriteit Financiële Markten.**

Stb 2006, nr 520

In het kader van de bestrijding van financiering van het terrorisme is het noodzakelijk gebleken dat financiële ondernemingen tijdig nagaan of bepaalde van terrorisme verdachte personen en organisaties in het klantenbestand van die financiële ondernemingen voorkomen. Zo moet, om ervoor te zorgen dat de tegoeden van deze personen en organisaties op een snelle en doeltreffende manier kunnen worden bevroren zodra daarvoor een grondslag bestaat, de toezichthouder tijdig op de hoogte zijn van de aanwezigheid van dergelijke tegoeden. Dit artikel biedt een grondslag voor dergelijke onderzoeken, voorzover deze door de toezichthouder worden opgedragen op basis van informatie die daar naar het oordeel van de Minister van Financiën voldoende aanleiding toe geeft, met het oog op de bevordering en handhaving van de integriteit van de financiële sector. Het betreft hier informatie verkregen in het kader van de internationale samenwerking tussen staten op het gebied van terrorismebestrijding of informatie verkregen door bijvoorbeeld inlichtingendiensten.

§ 4.2. Beleggingsondernemingen Bepalingen ter uitvoering van de artikelen

4:11, derde en vierde lid, en 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel b, van de wet

Stb 2006, nr 520

De artikelen 23 tot en met 27 treden in de plaats van de artikelen 24, onderdeel d, 24a, 24b en 24c van het Bte 1995 en 26a, 39, 42a van de Nadere Regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002. Hierbij is getracht aansluiting te zoeken bij de bepalingen van artikel 17 tot met 22 die betrekking hebben op beheerders, beleggingsinstellingen en bewaarders.

De gevolgen voor beleggingsondernemingen zijn beperkt. De bepalingen zijn ten opzichte van het Bte 1995 en de Nadere Regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 meer "principle-based" geworden, waardoor beleggingsondernemingen meer ruimte krijgen om hieraan op eigen wijze invulling te geven. Beleggingsondernemingen die aan de bepalingen van het Bte 1995 en Nadere Regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 voldeden, zullen hun beleid ter zake van een integere bedrijfsvoering niet behoeven aan te passen. De bepalingen van dit besluit brengen dus geen materiële wijzigingen met zich. Dit betekent dat beleggingsonderneming niet twee keer in korte tijd worden geconfronteerd met wijzigingen op dit terrein met het oog op de implementatie van de MiFID.

Artikel 23

- 1. Een beleggingsonderneming draagt er, met het oog op de integere uitoefening van haar bedrijf, zorg voor dat het beleid, bedoeld in artikel 4:11, eerste lid, van de wet, zijn neerslag vindt in procedures en maatregelen.**
- 2. De beleggingsonderneming draagt zorg voor onafhankelijk toezicht op de uitvoering van het beleid en de procedures en maatregelen, bedoeld in het eerste lid, en beschikt over procedures die erin voorzien dat gesignaleerde tekortkomingen of gebreken worden gerapporteerd aan de personen die belast zijn met de taak, bedoeld in artikel 31c.**
- 3. De beleggingsonderneming beschikt over procedures die erin voorzien dat gesignaleerde tekortkomingen of gebreken met betrekking tot de integere uitoefening van het bedrijf onder toezicht van de personen die zijn belast met de taak, bedoeld in artikel 31c, tot een gepaste bijstelling leiden.**

Stb 2007, nr 407

Aan artikel 23 zijn twee leden toegevoegd om de rol van de compliancefunctie bij de integere uitoefening van het bedrijf duidelijk vast te leggen. Vastgelegd is dat de beleggingsonderneming dient te beschikken over onafhankelijk toezicht op de uitvoering van het beleid en de procedures en maatregelen met betrekking tot de integere uitoefening van het bedrijf en over procedures die erin voorzien dat gesignaleerde tekortkomingen of gebreken worden gerapporteerd aan de compliancefunctie. Verder dienen de gesignaleerde tekortkomingen of gebreken met betrekking tot de integere uitoefening van het bedrijf onder toezicht van de

compliancefunctie te worden bijgesteld.

Artikel 24

1. Een beleggingsonderneming als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet beschikt over procedures en maatregelen met betrekking tot de behandeling en administratieve vastlegging van incidenten.
2. De beleggingsonderneming neemt naar aanleiding van een incident maatregelen die zijn gericht op het beheersen van de opgetreden risico's en het voorkomen van herhaling.
3. De beleggingsonderneming informeert de Autoriteit Financiële Markten onverwijld omtrent incidenten.

Artikel 25

1. Een beleggingsonderneming als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet maakt een onderbouwde beoordeling van de betrouwbaarheid van een personeelslid dat zij wil benoemen in een integriteitgevoelige functie.
2. De beleggingsonderneming draagt zorg voor de beoordeling van de betrouwbaarheid van degenen die, anders dan op grond van een arbeidsovereenkomst, werkzaamheden in een integriteitgevoelige functie verrichten

Stb 2008, nr. 581

De wijziging in dit onderdeel brengt de formulering van artikel 25, tweede lid, van het Bgfo Wft in overeenstemming met de formulering van artikel 20, tweede lid, van het Bgfo Wft.

Artikel 26

1. Een beleggingsonderneming als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet beschikt over procedures en maatregelen met betrekking tot de acceptatie van cliënten. Deze procedures en maatregelen hebben betrekking op risicoclassificaties ten aanzien van cliënten, producten of diensten.
2. Onverminderd het bepaalde ingevolge de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme beschikt de beleggingsonderneming over procedures en maatregelen met betrekking tot de identificatie van cliënten en de verificatie daarvan. De beleggingsonderneming accepteert een cliënt niet indien zij de identiteit niet heeft vastgesteld overeenkomstig het daarvoor opgestelde beleid.
3. De beleggingsonderneming beschikt over procedures met betrekking tot de analyse van gegevens van cliënten, mede in relatie tot de door de cliënt afgenomen producten en diensten, en de detectie van

afwijkende transactiepatronen. Aan de hand van deze procedures en maatregelen worden tevens de risico's ten aanzien van bepaalde cliënten of producten bepaald.

4. De beleggingsonderneming draagt zorg voor de documentatie en vastlegging met betrekking tot de acceptatie en indeling van cliënten naar risico en de bewaking van het handelen van cliënten. Dergelijke gegevens worden tot vijf jaar na de dienstverlening of het beëindigen van de relatie bewaard.

Artikel 27

1. Een beleggingsonderneming als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet onderzoekt, op verzoek van de Autoriteit Financiële Markten, of in haar administratie bepaalde personen of instellingen voorkomen die naar het oordeel van Onze Minister, in verband met vermoede terroristische activiteiten of daarmee verband houdende activiteiten, de integriteit van de financiële sector kunnen schaden.
2. De beleggingsonderneming verstrekt de uitkomst van het in het eerste lid bedoelde onderzoek aan de Autoriteit Financiële Markten, binnen een door deze vast te stellen termijn.

§ 4.3. Financiële dienstverleners

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:11, tweede en derde lid, en 4:15, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de wet

Stb. 2009, nr. 524

De wijziging betreft het herstel van een foutieve verwijzing.

Artikel 28

1. Een financiële dienstverlener als bedoeld in artikel 4:11, tweede lid, van de wet draagt er zorg voor dat de betrouwbaarheid van de werknemers en andere natuurlijke personen die zich onder zijn verantwoordelijkheid rechtstreeks bezighouden met het verlenen van financiële diensten, buiten twijfel staat.
2. Een persoon als bedoeld in het eerste lid is betrouwbaar, indien hij een verklaring omtrent het gedrag als bedoeld in de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens over kan leggen, en hij niet failliet is verklaard, tenzij rehabilitatie als bedoeld in artikel 212 van de Faillissementswet heeft plaatsgevonden.⁶⁹

⁶⁹ Artikel 172, Bgfo bepaalt dat artikel 28, lid 2, Bgfo niet van toepassing is ten aanzien van personen die zich op 1 januari 2006 reeds onder de verantwoordelijkheid van de financiële dienstverlener, bedoeld in art. 28, lid 1, Bgfo, rechtstreeks bezighielden met het verlenen van financiële diensten.

Stb 2006, nr 520

Het artikel over de betrouwbaarheid van werknemers en andere personen onder verantwoordelijkheid van de financiële dienstverlener treedt in de plaats van artikel 6 van het Bfd. Waar voor beleggingsinstellingen, beheerders en beleggingsondernemingen bepalingen over integriteitgevoelige functies (artikelen 20 en 25) gelden, is voor financiële dienstverleners vanwege de richtlijn verzekeringsbemiddeling een ruimere benadering vereist. Op grond van deze richtlijn dienen namelijk niet alleen de personen die het beleid van een bemiddelaar in verzekeringen of herverzekeringsbemiddelaar (mede) bepalen betrouwbaar te zijn, maar ook medewerkers die zich, al dan niet als uitzendkracht of gedetacheerde, rechtstreeks bezighouden met financiële dienstverlening. Bedoeld worden de personen die het contact met de klant hebben, voorzover daarbij informatie wordt uitgewisseld die ziet op de inhoud van de financiële dienstverlening. Daartoe behoort in ieder geval degene die een klant adviseert over een financieel product. Maar ook medewerkers die een klant, al dan niet op diens verzoek, informeren over bijvoorbeeld de samenstelling of de werking van een financieel product, zonder dat de klant daadwerkelijk wordt geadviseerd, hebben inhoudelijk klantcontact. Zie ook de beschrijving van de hoofdlijnen van het besluit in het algemeen deel van de toelichting, onder 4, bij hoofdstuk 2.

Overigens volgt uit artikel 4:8, derde lid, van de wet dat dit artikel niet van toepassing is op financiële dienstverleners die een door DNB verleende vergunning of verklaring van ondertoezichtstelling hebben, omdat zij reeds onder toezicht van DNB staan wat betreft de betrouwbaarheid en integriteit.

Artikel 29

- 1. Een financiële dienstverlener als bedoeld in artikel 4:15, eerste lid, van de wet stelt procedures en maatregelen vast met betrekking tot de omgang met en vastlegging van incidenten.**
- 2. De financiële dienstverlener neemt naar aanleiding van een incident passende maatregelen. Deze maatregelen zijn gericht op het beheersen van de opgetreden risico's en het voorkomen van herhaling.**
- 3. De financiële dienstverlener informeert de Autoriteit Financiële Markten onverwijld omtrent incidenten.**

Stb 2006, nr 520

De bepalingen betreffende het te volgen beleid van de financiële dienstverlener met betrekking tot incidenten en het vastleggen van incidenten, zijn gelijkgetrokken met de bepalingen voor beleggingsinstellingen, beheerders en beleggingsondernemingen. Hiermee worden de bepalingen ten opzichte van de artikelen 10, 11 en 12 van het Bfd meer principe-georiënteerd.

Hoofdstuk 5 Beheerste uitoefening van het bedrijf

Stb 2006, nr 520

In de artikelen 4:14, eerste lid, en 4:15, eerste lid, van de wet is bepaald dat beheerders, beleggingsinstellingen, beleggingsondernemingen, bewaarders en financiële dienstverleners hun bedrijfsvoering zodanig moeten inrichten dat een beheerste uitoefening van het bedrijf wordt gewaarborgd. Hoofdstuk 5 bevat regels met betrekking tot de algemene aspecten en gedragsaspecten van de inrichting van de bedrijfsvoering. De regels met betrekking tot de gedragsaspecten die uit het Bfd zijn overgenomen gelden op grond van artikel 4:15, derde lid, van de wet ook voor financiële dienstverleners die het bedrijf van financiële instelling, kredietinstelling of verzekeraar uitoefenen indien zij adviseren of krediet aanbieden. Daarnaast dienen de zogenaamde bankbeleggingsondernemingen en financiële instellingen met verklaring van ondertoezichtstelling die beleggingsdiensten verlenen aan regels over de gedragsaspecten van de inrichting van beleggingsondernemingen te voldoen. Voor de gedragsaspecten van de inrichting van het bedrijf van clearinginstellingen worden in dit besluit geen regels gesteld.⁷⁰

Dit hoofdstuk bevat regels over de beheerste uitoefening van het bedrijf en geeft uitvoering aan de artikelen 4:14, tweede lid, aanhef en onderdelen a en c, en 4:15, tweede lid, aanhef en onderdeel b, onder 2°, van de wet.

Voor beheerders, beleggingsinstellingen, bewaarders en beleggingsondernemingen (met AFM-vergunning) is de verplichting om een beheerste uitoefening van het bedrijf te waarborgen op grond van artikel 4:14, tweede lid, van de wet wat betreft de algemene en gedragsaspecten geheel ingevuld in dit besluit en wat betreft de prudentiële aspecten in de algemene maatregel van bestuur die op grond van artikel 3:17 van de wet is vastgesteld.

Voor beleggingsondernemingen die een door DNB verleende bankvergunning of verklaring van ondertoezichtstelling hebben zijn in de algemene maatregel van bestuur die op grond van artikel 3:17 van de wet is vastgesteld regels gesteld over de algemene aspecten, integriteitsaspecten en prudentiële aspecten van de inrichting van de bedrijfsvoering. Daarnaast dienen deze beleggingsondernemingen te voldoen aan de op grond van artikel 35 vastgestelde regels met betrekking tot de gedragsaspecten van de inrichting van de bedrijfsvoering.

Voor financiële dienstverleners die niet het bedrijf van financiële instelling, kredietinstelling of verzekeraar uitoefenen, is in artikel 4:15, eerste lid, van de wet een zelfstandige norm voor de inrichting van de bedrijfsvoering opgenomen. De bedrijfsvoering van een dergelijke financiële dienstverlener moet een beheerste uitoefening van het bedrijf waarborgen en dient zodanig te zijn ingericht dat de AFM in staat is om toezicht te houden op de naleving van de regels van de Wft en de daarop gebaseerde regels. Voor deze financiële dienstverleners is hiermee het "vormvrije" toezichtmodel van de Wfd en het Bfd gehandhaafd. In dit model kan de financiële dienstverlener grotendeels zelf

bepalen op welke wijze hij zijn bedrijfsvoering inricht en dus op welke wijze hij de naleving van de Wft en de daarop gebaseerde regels aantoont aan de AFM.⁷¹ De verplichting van artikel 4:15, eerste lid, van de wet is slechts op twee punten uitgewerkt. Dit betreft de bewaarplicht in geval van advies en het aanbieden van krediet in de artikelen 32 en 33. Als het voor de AFM tijdens een controle in het kader van het lopende toezicht niet onmiddellijk duidelijk is hoe door de bedrijfsprocessen wordt gegarandeerd dat de Wft-regels worden nageleefd, zal de financiële dienstverlener daarover uiteraard uitleg verschuldigd zijn.

Voor de overige financiële dienstverleners zijn in de algemene maatregel van bestuur die op grond van artikel 3:17 van de wet is vastgesteld regels gesteld over de algemene aspecten, integriteitsaspecten en prudentiële aspecten van de inrichting van de bedrijfsvoering. Indien zij adviseren of krediet aanbieden vallen zij op grond van artikel 4:15, derde lid, van de wet onder de regels met betrekking tot de gedragsaspecten van de inrichting van de bedrijfsvoering in de artikelen 32 en 33.

Aan de gedragsaspecten van de inrichting van het bedrijf van clearinginstellingen worden in dit besluit geen eisen gesteld.

§ 5.1. Algemene aspecten van de bedrijfsvoering

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:9.0a, derde lid, en 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de wet

Stb. 2014, nr. 303

Door het invoegen van een nieuw artikel 31f (zie onderdeel B) dient paragraaf 5.1 van het besluit mede ter uitvoering van artikel 4:9b, tweede lid, van de wet. Om die reden wordt het opschrift van die paragraaf dienovereenkomstig aangepast.

Stb. 2017, nr. 513

Door vernumming van artikel 4:9b tot artikel 4:9.0a is het opschrift van paragraaf 5.1 aangepast.

Artikel 29.0a

Artikel 31e is niet van toepassing op beheerders van een beleggingsinstelling voor zover zij een activiteit verrichten of een dienst verlenen als bedoeld in artikel 2:67a, tweede lid, van de wet en op beheerders van een icbe die een activiteit verrichten of een dienst verlenen als bedoeld in artikel 2:69c, tweede lid, van de wet.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 9 van MiFID II is op grond van MiFID II niet van toepassing op beheerders die beleggingsdiensten verlenen. Daarom bepaalt artikel 29.0a dat artikel 31e van het besluit over de regelingen en procedures omtrent een doeltreffend en prudent bestuur niet van toepassing is op dergelijke beheerders. Artikel 1:19, tweede lid, van de Wft verklaart artikel 4:9.0a van die wet niet van overeenkomstige toepassing op beheerders van een beleggings-

⁷⁰ De voorgaande alinea's zijn afkomstig uit het algemeen deel van de Nota van Toelichting (*red*).

⁷¹ Kamerstuk 29.507, nr. 9, p. 37.

instelling of beheerders van een icbe die een activiteit verrichten of een dienst verlenen als bedoeld in artikel 2:67a, tweede lid, respectievelijk artikel 2:69c, tweede lid, van de Wft. Derhalve zijn de artikelen 31f en 31g die gebaseerd zijn op artikel 4:9.0a eveneens niet van toepassing op beheerders die tevens bepaalde beleggingsdiensten verlenen.

Artikel 29a

- 1. De bedrijfsvoering van een Nederlandse beheerder van een beleggingsinstelling voldoet aan de ingevolge artikel 18 van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen gestelde eisen.**
- 2. De bedrijfsvoering van een beleggingsonderneming voldoet aan artikel 16, tweede en vijfde lid, tweede alinea, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 en de artikelen 21 en 24 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen.**

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 29a implementeert artikel 18 van de richtlijn. Hierin worden eisen gesteld omtrent de bedrijfsvoering van de Nederlandse beheerder van een beleggingsinstelling. Zo dient de beheerder over adequate en voldoende personele en technische middelen te beschikken om het beheer van de beleggingsinstelling naar behoren te kunnen uitvoeren. De Europese Commissie stelt in dat kader ook gedelegeerde handelingen vast, waar de beheerder aan moet voldoen.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 29a is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de Wft. Een beleggingsonderneming dient te voldoen aan artikel 16, tweede en vijfde lid, tweede alinea, van MiFID II en de artikelen 21 en 24 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen. Artikel 16, tweede lid, van MiFID II bepaalt dat een beleggingsonderneming beleidsregels en procedures heeft om ervoor te zorgen dat de beleggingsonderneming, inclusief haar bestuurders en werknemers, voldoet aan de wet- en regelgeving. Verder dient de beleggingsonderneming op grond van artikel 16, vijfde lid, van MiFID II te beschikken over een deugdelijke beveiliging van de geautomatiseerde gegevensverwerking om de authenticatie van middelen voor de informatieoverdracht te garanderen, het risico op datacorruptie en ongeoorloofde toegang tot een minimum te beperken en te voorkomen dat informatie uitlekt door de vertrouwelijkheid van gegevens te allen tijde te bewaren. Artikel 21 van de gedelegeerde verordening schrijft voor aan welke eisen de bedrijfsvoering van een beleggingsonderneming dient te voldoen en artikel 24 van de gedelegeerde verordening bepaalt waaraan het organisatieonderdeel dat de interne controlefunctie uitoefent dient te voldoen.

Artikel 29b

- 1. De bedrijfsvoering van een beleggingsonderneming voorziet in een duidelijke en**

adequate verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden en maakt daarbij, indien van toepassing, een onderscheid tussen werknemers en andere natuurlijke personen die onder zijn verantwoordelijkheid cliënten informeren over financiële instrumenten, beleggingsdiensten of nevendiensten en werknemers en andere natuurlijke personen die zich rechtstreeks bezighouden met het adviseren van cliënten over financiële instrumenten.

- 2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de bedrijfsvoering van een beleggingsonderneming ten aanzien van het beoordelen, onderhouden en bijhouden van de vakbekwaamheid van werknemers.**

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 29b is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de Wft. Op grond van artikel 4:9, derde lid, van de Wft dient de beleggingsonderneming zorg te dragen voor de vakbekwaamheid van haar werknemers en andere natuurlijke personen die onder haar verantwoordelijkheid cliënten informeren over financiële instrumenten, beleggingsdiensten of nevendiensten of zich rechtstreeks bezighouden met het adviseren van cliënten over financiële instrumenten.

Hiertoe dient de beleggingsonderneming haar bedrijfsvoering zodanig in te richten dat een vakbekwame verlening van beleggingsdiensten aan cliënten is gewaarborgd. De beleggingsonderneming legt de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de werknemers en andere natuurlijke personen vast en zorgt ervoor dat in de beschrijving van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden (indien relevant) een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen werknemers en andere natuurlijke personen die cliënten uitsluitend informeren over financiële instrumenten, beleggingsdiensten of nevendiensten en werknemers en natuurlijke personen die zich rechtstreeks bezighouden met het adviseren van cliënten over financiële instrumenten (eerste lid). In artikel 29b, tweede lid, is opgenomen dat bij ministeriële regeling nadere regels kunnen worden gesteld met betrekking tot de bedrijfsvoering van een beleggingsonderneming ten aanzien van het beoordelen, onderhouden en bijhouden van de vakbekwaamheid van werknemers. Punt 20 van de Richtsnoeren voor de beoordeling van kennis en bekwaamheid die de Europese Autoriteit voor effecten en markten heeft vastgesteld op grond van artikel 25, negende lid, van MiFID II bevat regels omtrent de organisatorische eisen ten aanzien van de vakbekwaamheid van werknemers en kan op grond van dit lid worden opgenomen in een ministeriële regeling.

Artikel 30

- 1. De bedrijfsvoering van een beheerder van een icbe, icbe, bewaarder of pensioenbewaarder, bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet voorziet in:**
 - a. duidelijke besluitvormingsprocedures**

- en een duidelijke, evenwichtige en adequate organisatiestructuur;
- b. een duidelijke, evenwichtige en adequate verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
 - c. eenduidige rapportagelijnen; en
 - d. een adequaat systeem van informatievoorziening en communicatie; en
 - e. adequate interne controleprocedures om te waarborgen dat beslissingen en procedures op alle niveaus in acht worden genomen.
2. De bedrijfsvoering is afgestemd op de aard, omvang, risico's en complexiteit van de financiële onderneming en de werkzaamheden van de financiële onderneming.
 3. De bedrijfsvoering wordt op een inzichtelijke wijze vastgelegd.
 4. De financiële onderneming beschikt over procedures en maatregelen om de betrouwbaarheid en integriteit van informatie en de voortdurende beschikbaarheid en beveiliging van geautomatiseerde gegevensverwerking te waarborgen.
 5. De effectiviteit van de organisatie-inrichting en van de procedures en maatregelen, bedoeld in het eerste lid, wordt door de financiële onderneming ten minste jaarlijks getoetst. De financiële onderneming voorziet erin dat gesignaleerde tekortkomingen worden opgeheven.
 6. De effectiviteit van de organisatie-inrichting en van de procedures en maatregelen wordt bij een beheerder van een instelling voor collectieve belegging in effecten onafhankelijk getoetst. Daartoe beschikt de beheerder over een organisatieonderdeel dat een interne controlefunctie uitoefent.

Stb 2006, nr 520⁷²

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 8, eerste en tweede lid, en derde lid, aanhef en onderdelen c, k, m en n, en 29, eerste lid, van het Btb 2005 en artikel 2, aanhef en onderdeel a, van de Nadere regeling gedragstoezicht beleggingsinstellingen 2005. Opgemerkt wordt dat de verplichting om voortdurend over procedures en maatregelen te beschikken die een beheerste uitoefening van het bedrijf waarborgen de verplichting met zich brengt om de inrichting van de bedrijfsvoering te evalueren en actualiseren (artikel 29, tweede lid, van het Btb 2005).

Het eerste lid vloeit voort uit de artikelen 5septies, eerste lid, onderdeel a, 13quater, tweede alinea, en 21, eerste lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen. In het eerste lid is aangegeven tot welke waarborgen de procedures en maatregelen die deel uitmaken van de algemene aspecten van

de inrichting van de bedrijfsvoering van een beheerder, belegginginstelling en bewaarder moeten leiden.

De inzichtelijkheid van het besluitvormingsproces en de gemaakte afspraken, bedoeld in onderdeel a, kan onder andere worden gewaarborgd door het vastleggen van een heldere verdeling van taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden, rapportagelijnen en notulen van bestuursvergaderingen.

Ingevolge onderdeel b zal de wijze waarop en regelmaat waarmee bestuurders worden geïnformeerd over de bedrijfsvoering moeten worden geregeld en worden voorzien in procedures voor informatievoorziening aan de bestuurders in bijzondere omstandigheden.

Het gebruik van informatietechnologie brengt specifieke risico's met zich. Onderdeel c bepaalt daarom dat voorzien moet worden in maatregelen om de integriteit, continue beschikbaarheid en beveiliging van geautomatiseerde gegevens te garanderen.

Ingevolge onderdeel d moet worden voorzien in interne controle op de naleving van de beschreven procedures, de signalering van afwijkingen en de mogelijkheid tot aanpassing van het feitelijk handelen.

Het tweede lid bevat het vereiste dat de beheerder moet voorzien in een afzonderlijke bedrijfsvoering voor iedere door hem beheerde beleggingsinstelling. In de bedrijfsvoering van de beheerder moet een scheiding worden aangebracht tussen de administratie van de beheerder zelf en van de diverse beleggingsinstellingen die hij beheert. Hiermee wordt voorkomen dat de administraties van de verschillende beleggingsinstellingen ondoorzichtig worden.

Stb 2011, nr. 144

Met de onderdelen A tot en met E [de invoeging van "pensioenbewaarder" (red.)] wordt ten aanzien van de pensioenbewaarder nadere invulling gegeven aan de eisen die de artikelen 4:11 en 4:14 van de wet stellen op het gebied van de integere en beheerste bedrijfsuitoefening. Bij elk van de bepalingen is aangesloten bij eisen die reeds aan de bewaarder worden gesteld.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 30 is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de wet en verwerkt artikel 4 van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU van de Europese Commissie van 1 juli 2010 tot uitvoering van Richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie wat betreft organisatorische eisen, belangenconflicten, bedrijfsvoering, risicobeheer en inhoud van de overeenkomst tussen een bewaarder en een beheermaatschappij (PbEU L 176) (hierna: uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU).

Het eerste tot en met derde lid verwerkt artikel 4, eerste lid, van uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. Een beheerder, belegginginstelling, beleggingsonderneming of bewaarder beschikt over duidelijke besluitvormingsprocedures en een duidelijke en adequate organisatiestructuur (onderdeel a). Bovendien beschikt de financiële onderneming over een adequate verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden (onderdeel b). De verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden dient alle niveaus en onderdelen van de financiële onderneming te omvatten.

⁷² De MiFID bepaling is door de implementatie van de UCITS IV richtlijn (Stb. 2011, nr. 358, artikel IV, onderdeel B) geheel herschreven (red).

Ook binnen de raad van bestuur en de raad van commissarissen dient een duidelijke taakverdeling te bestaan. De rapportagelijnen moeten hiermee in overeenstemming zijn. De taakverdeling en de rapportagelijnen dienen op zodanige wijze te zijn vastgelegd en gecommuniceerd dat alle geledingen van de financiële onderneming een goed begrip hebben van hun taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, hun rol in de organisatie en het beheersingsproces en de manier waarop zij verantwoording afleggen.

In onderdeel d is opgenomen dat de financiële onderneming beschikt over een adequaat systeem van informatievoorziening en communicatie.

Voor een adequaat systeem van communicatie is het van belang dat interne communicatiekanalen zodanig zijn opgezet dat alle relevante informatie tijdig aan de juiste personen en functies ter beschikking wordt gesteld. Verder is het van belang dat het bestuur en lijn management tijdig betrouwbare informatie ontvangen omtrent de voor hen relevante ondernemingsdoelstellingen en operationele processen.

Onderdeel e bepaalt dat een financiële onderneming dient te beschikken over adequate interne controleprocedures om te waarborgen dat beslissingen en procedures op alle niveaus van de financiële onderneming in acht worden genomen.

Uit het derde lid blijkt dat de besluitvormingsprocedures, organisatiestructuur, rapportagelijnen en de verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden op een inzichtelijke wijze worden vastgelegd. De financiële onderneming past deze procedures ook daadwerkelijk toe.

Het vierde lid verwerkt artikel 4, tweede en derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU.⁷³ De financiële onderneming dient procedures en maatregelen te hebben om de vertrouwelijkheid en integriteit van informatie te waarborgen. Een financiële onderneming dient voorts te zorgen dat bij een onderbreking haar systemen en procedures kritieke gegevens en bedrijfsfuncties beschermd zijn en de werkzaamheden kunnen worden voortgezet. Wanneer dit niet mogelijk is, dient de financiële onderneming te zorgen dat de gegevens en bedrijfsfuncties zo spoedig mogelijk worden hersteld en haar werkzaamheden zo spoedig mogelijk worden hervat. Een financiële onderneming dient daartoe maatregelen te treffen respectievelijk procedures in te stellen. Gedacht kan worden aan back-up (veiligheidskopieën) en herstelmaatregelen en een calamiteitenplan dat regelmatig wordt geactualiseerd en op een goede werking wordt getest.

Het vijfde lid verwerkt artikel 4, vijfde lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU en bepaalt dat de effectiviteit van de organisatie-inrichting en de procedures en maatregelen door de financiële onderneming tenminste jaarlijks wordt getoetst. Een icbe-beheerder of een beleggingsonderneming dient daartoe over een organisatie-onderdeel te beschikken die deze interne controlefunctie onafhankelijk uitvoert (zesde lid). Dit zesde lid verwerkt artikel 11, eerste lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. Met onafhankelijk wordt hier bedoeld onafhankelijk van het lijnmanagement en los van de controlemaatregelen die in de diverse

bedrijfsprocessen zijn geïntegreerd. De invulling van deze verplichting hangt af van de aard, omvang, risico's, en complexiteit van het bedrijf en de werkzaamheden van de beheerder of de beleggingsonderneming.

Bij de meeste ondernemingen ligt het voor de hand dat de onafhankelijke interne toetsing wordt uitgevoerd door een organisatieonderdeel dat de interne controlefunctie uitoefent. Het is voorstelbaar dat een interne controle functie gelet op de aard, omvang, risico's en complexiteit van de onderneming en de werkzaamheden niet altijd passend en evenredig is.

Kleinere financiële ondernemingen kunnen een dergelijke toetsing overlaten aan een onafhankelijke derde. Onafhankelijke interne toetsing is een continu proces, waarbij rekening wordt gehouden met veranderende interne en externe omstandigheden, nieuwe producten, diensten en ondersteunende processen. De financiële onderneming draagt er zorg voor dat de organisatie-inrichting en de procedures en maatregelen zodanig worden bijgesteld dat de gesignaleerde tekortkomingen en gebreken worden opgeheven.

Stb. 2011, nr. 515

In artikel 30, eerste lid, is aan de opsomming in de aanhef pensioenbewaarder toegevoegd. Pensioenbewaarder was abusievelijk geschrappt door het Besluit implementatie herziene richtlijn beleggingsinstellingen (Stb. 2011, nr. 358). Dit is met deze wijziging hersteld. De wijziging van artikel 30, eerste lid, onderdelen a en b, bouwt voort op het rapport van de commissie Scheltema over het onderzoek naar DSB Bank.⁷⁴ Deze wijziging strekt ertoe expliciet vast te leggen dat de AFM toezicht uitoefent op een duidelijk, evenwichtig en adequaat systeem van bestuur en toezicht (corporate governance) bij financiële ondernemingen. Bij financiële ondernemingen met een directeur-grotoaandeelhouder (of een daarmee vergelijkbare zeggenschapsstructuur) is bijzondere aandacht voor een evenwichtige corporate governance op zijn plaats.

In dit besluit wordt expliciet vastgelegd dat de Nederlandse Bank (DNB) en de AFM toezicht uitoefenen op een duidelijk, evenwichtig en verantwoord systeem van bestuur en toezicht bij financiële ondernemingen (hierna: corporate governance).

De AFM en DNB houden toezicht op de beheerste en integere bedrijfsvoering van financiële ondernemingen. Een verantwoord systeem van bestuur en toezicht is een essentieel onderdeel van een beheerste en integere bedrijfsvoering. Corporate governance ziet in algemene zin op een verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden gericht op een evenwichtige invloed van bij de vennootschap en haar onderneming direct betrokkenen, waaronder met name bestuurders, commissarissen en kapitaalverschaffers. De inrichting van de corporate governance is primair de verantwoordelijkheid van de financiële onderneming zelf. Deze wijziging doet geen afbreuk aan deze verantwoordelijkheid, maar geeft de toezichthouder een expliciet aanknopingspunt voor zijn toezicht hierop. Dit mag

⁷³ Lid 4 is gelijk aan het oude artikel 31b. Zie aldaar (*red.*).

⁷⁴ Rapport van de commissie van Onderzoek DSB Bank van 23 juni 2010, Kamerstuk 32.432, nr. 1, bijlage.

er niet toe leiden dat het voor de onderneming en de daarbij betrokkenen lastiger wordt deze eigen verantwoordelijkheid uit te oefenen. Het is niet aan de toezichthouder om op de stoel van de bestuurder van de financiële onderneming te gaan zitten.

Mede naar aanleiding van de kredietcrisis is in toenemende mate aandacht voor adequate corporate governance verhoudingen bij banken en andere financiële ondernemingen. Diverse internationale standaarden vormen het brede raamwerk voor de invulling van corporate governance, zoals de «Principles for enhancing corporate governance» van het Bazels Comité voor Bankentoezicht,⁷⁵ de «OECD Principles of Corporate Governance»,⁷⁶ en de «Insurance Core Principles on Corporate Governance» van de internationale vereniging van verzekeringstoezichthouders.⁷⁷ Verder wordt het belang van goede corporate governance in de Code Banken,⁷⁸ de Governance Principes Verzekeraars⁷⁹ en de Nederlandse corporate governance code⁸⁰ onderkend. Zo bevatten deze codes specifieke bepalingen over corporate governance, onder meer ten aanzien van de positie en samenstelling van de raad van commissarissen. Ook de Tijdelijke commissie onderzoek financieel stelsel (de commissie De Wit) heeft in haar rapport «Verloren Krediet»⁸¹ het belang van goede corporate governance benadrukt. Daarnaast onderstreept het rapport van de commissie Scheltema over het onderzoek naar DSB Bank⁸² het belang van goede corporate governance.

Mede gelet hierop strekt de wijziging in dit besluit ertoe duidelijk te maken dat de AFM en DNB – onveranderd – de bevoegdheid hebben om specifieke eisen te stellen aan de corporate governance van financiële ondernemingen. Het zal daarbij vooral gaan om een in het kader van een DGA-structuur adequaat toegeruste en gepositioneerde en onafhankelijk functionerende raad van commissarissen. Dit komt er concreet op neer dat wordt geëxpliciteerd dat de AFM en DNB ook de bevoegdheid hebben om een evenwichtige corporate governance af te dwingen en aldus, wanneer eisen van gedragstoezicht dat vereisen, in te grijpen in bijvoorbeeld de governance-structuur van een financiële onderneming met een DGA danwel een dergelijke structuur niet te accepteren en de financiële onderneming op te dragen haar structuur aan te passen. Volledigheidshalve wordt hierbij benadrukt dat deze wijziging niet alleen betrekking heeft op eventuele maatregelen ten aanzien van een DGA-structuur, maar zich tevens uitstrekt tot andere governance structuren.

⁷⁵ Basel Committee on Banking Supervision, Principles for enhancing corporate governance van oktober 2010, <http://www.bis.org/publ/bcbs176.pdf>.

⁷⁶ OECD Principles of Corporate Governance van 29 april 2004, <http://www.oecd.org/dataoecd/32/18/31557724>

⁷⁷ International Association of Insurance Supervisors, Insurance Core Principles on Corporate Governance van 19 januari 2004, [http://www.iaisweb.org/ temp/IAIS_Core](http://www.iaisweb.org/temp/IAIS_Core)

⁷⁸ Stb. 2010, nr. 215.

⁷⁹ Stcrt 2011, nr. 9237.

⁸⁰ Stcrt. 2009, nr. 18499.

⁸¹ Rapport «Verloren krediet» van de Tijdelijke commissie onderzoek financieel stelsel, Kamerstuk 31.980, nrs 3 en 4.

⁸² Rapport van de commissie van Onderzoek DSB Bank van 23 juni 2010, Kamerstuk 32.4342 nr. 1, bijlage.

Onder een klassieke DGA-structuur wordt verstaan de situatie dat een natuurlijk persoon zowel (indirect) groot aandeelhouder als bestuurder is. Een DGA kan, wanneer adequaat tegenwicht binnen de onderneming ontbreekt (hierna: checks and balances), een onwenselijk grote invloed hebben op de gang van zaken binnen de onderneming. Hij kan in de positie komen om het eigen (aandeelhouders)belang boven het (lange termijn)belang van de vennootschap of andere betrokkenen (stakeholders) te plaatsen. Afgezien van mogelijke belangenconflicten, bestaat het risico dat een DGA zich in een zodanige mate vereenzelvigd met «zijn» onderneming, dat hij niet in staat is om in zijn hoedanigheid van bestuurder de vereiste objectiviteit en onafhankelijkheid aan de dag te leggen en te waarborgen, bijvoorbeeld als een onderneming in een kritische situatie komt te verkeren. Een algemeen verbod op DGA-structuren bij financiële ondernemingen voert echter te ver en is onwenselijk. Of een dergelijke structuur al dan niet toelaatbaar is, hangt af van de omstandigheden van het geval (proportionaliteit). Voormelde kwetsbaarheden kunnen worden gemitigeerd door bijvoorbeeld zwaardere vergunningseisen ten aanzien van de corporate governance en checks and balances in de financiële onderneming op te leggen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de aanwezigheid van adequate regelingen om in het geval van conflicterende belangen tussen de vennootschap en de aandeelhouder-bestuurder tot een afgewogen besluit te komen. Bovendien zou een (absoluut) DGA-verbod een sterk arbitrair karakter hebben. Ook is een DGA-structuur niet per definitie ongewenst. Er kunnen zich omstandigheden voordoen waarin een DGA-structuur wenselijk is. Een geheel nieuwe financiële onderneming komt vaak voort uit het initiatief van een persoon, die naast directeur tevens grootaandeelhouder is. Een algeheel verbod zou de toetreding tot de markt van nieuwe financiële ondernemingen kunnen belemmeren, terwijl dit juist nadere concurrentie, creativiteit en innovatie kan brengen. Van belang is dat binnen financiële ondernemingen voortdurend sprake is van een deskundige en evenwichtige bedrijfsvoering met adequate checks and balances en juiste prikkelwerking. De AFM en DNB moeten niet alleen bij de vergunningverlening de expliciete bevoegdheid hebben om specifieke eisen te stellen ten aanzien van de corporate governance, maar ook doorlopend. Het is immers mogelijk dat een raad van bestuur of een raad van commissarissen van een bank, die oorspronkelijk op zijn taak was berekend, naderhand niet meer goed functioneert omdat de omstandigheden zijn veranderd of professionele inzichten zijn gewijzigd. Dit kan de toezichthouder adresseren via bijvoorbeeld de geschiktheidstoets van een bestuurder of een commissaris, waarbij onder meer wordt gekeken naar een combinatie van kennis, vaardigheden en professioneel gedrag van een bestuurder of commissaris en de samenstelling en het functioneren van de raad van bestuur en de raad van commissarissen als geheel. Dit laat niettemin onverlet dat onder omstandigheden een meer algemene expliciete bevoegdheid om in te grijpen in de corporate governance van een financiële onderneming, waar onderhavige wijziging in voorziet, ten aanzien van een evenwichtige bedrijfsvoering aanvullend kan werken althans van toegevoegde waarde kan zijn.

Mede naar aanleiding van het faillissement van DSB Bank is veel aandacht uitgegaan naar de corporate governance van in het bijzonder banken. Het valt niet in te zien waarom deze vorm van evenwichtig toezicht en controle niet ook behoort te gelden voor de onder toezicht staande financiële ondernemingen die in artikel 30 van het Bgfo zijn opgenomen. Om die reden strekt deze wijziging zich – naast de wijziging van artikel 17 van het Besluit prudentiële regels Wft (Bpr) ten aanzien van banken en bepaalde andere financiële ondernemingen – uit tot een beheerder, beleggingsinstelling, beleggingsonderneming of bewaarder.

Stb. 2016, nr. 97

De aanpassing van artikel 30, eerste lid, hangt samen met de wijziging van de definitie van bewaarder.

Stb. 2017, nr. 513

De voorschriften voor de bedrijfsvoering van een beleggingsonderneming zijn opgenomen in de artikelen 21 en 24 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen (zie ook artikel 29a van dit besluit). De term «beleggingsonderneming» kan derhalve vervallen in artikel 30.

Artikel 31

- 1. Werknemers van een beheerder van een icbe en andere personen die door de desbetreffende financiële onderneming zijn belast met het beheren van icbe's beschikken over de nodige vakbekwaamheid en deskundigheid om de hun toevertrouwde verantwoordelijkheid uit te oefenen.**
- 2. Een beheerder van een icbe zorgt ervoor dat werknemers die verscheidene functies uitoefenen, daardoor niet worden of kunnen worden belet een van deze functies op degelijke, eerlijke en professionele wijze uit te oefenen.**
- 3. Voor de toepassing van het eerste en tweede lid wordt rekening gehouden met de aard, omvang en risico's en de werkzaamheden van de beheerder.**

Stb 2006, nr 520⁸³

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de wet en komt in de plaats van de delegatiegrondslag in artikel 17, tweede lid, van het Bte 1995.

In lijn met het uitgangspunt dat voor beleggingsondernemingen in afwachting van de implementatie van de MiFID de bepalingen uit het Bte 1995 en de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 zowel wat de inhoud als het niveau van regelgeving betreft zoveel mogelijk ongewijzigd blijven⁸⁴, is in dit artikel de bevoegdheid voor de AFM opgenomen om voor beleggingsondernemingen regels te stellen met betrekking tot de inrichting van de bedrijfsvoering. Dit biedt de grondslag voor artikel 24,

tweede lid, en bijlage 4 van de Nadere Regeling gedrags- toezicht effectenverkeer 2002 voorzover het de algemene aspecten van de beheerste uitoefening van het bedrijf betreft.

Uit artikel 4:12, vierde lid, van de wet volgt dat de AFM geen regels kan stellen met betrekking tot het beheersen van bedrijfsprocessen en bedrijfsrisico's door beleggings- ondernemingen die voor de uitoefening van het bedrijf van bank over een door DNB verleende vergunning beschikken (bankbeleggingsondernemingen), dan wel voor de uitoefe- ning van het bedrijf van financiële instelling een door DNB verleende verklaring van onder toezichtstelling hebben. Deze financiële ondernemingen vallen voor de algemene aspecten van de inrichting van de bedrijfsvoering onder de bepalingen opgenomen in de algemene maatregel van bestuur die op grond van artikel 3:17, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de wet is vastgesteld.

Stb 2007, nr 407⁸⁵

Artikel 31 is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de wet en verwerkt artikel 5, eerste lid, onderdelen a tot en met g en vijfde lid, van de uitvoerings- richtlijn MiFID. De bevoegdheid voor de AFM om voor beleggingsondernemingen regels te stellen met betrekking tot de inrichting van de bedrijfsvoering is vervallen omdat soortgelijke eisen zijn opgenomen in dit besluit. Artikel 6:2 en bijlage 9 van de NRgfo zijn daarom grotendeels overbo- dig geworden. Algemeen uitgangspunt bij de invulling van de bedrijfsvoering is dat wordt rekening gehouden met de aard, omvang, risico's en complexiteit van het bedrijf en de werkzaamheden van de beleggingsonderneming.

De beleggingsonderneming beschikt over duidelijke be- sluitvormingsprocedures en een duidelijke en adequate organisatiestructuur (onderdeel a). Bovendien beschikt de beleggingsonderneming over een adequate verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden (onderdeel b).

De verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoorde- lijkheden dient alle niveaus en onderdelen van de beleg- gingsonderneming te omvatten. Ook binnen de raad van bestuur en de raad van commissarissen dient een duidelij- ke taakverdeling te bestaan. De rapportagelijnen moeten hiermee in overeenstemming zijn. De taakverdeling en de rapportagelijnen dienen op zodanige wijze te zijn vastge- legd en gecommuniceerd dat alle geledingen van de be- leggingsonderneming een goed begrip hebben van hun taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, hun rol in de organisatie en het beheersingsproces en de manier waarop zij verantwoording afleggen.

In onderdeel d is opgenomen dat de beleggingssonderne- ming beschikt over een adequaat systeem van informatie- voorziening en communicatie. Voor een adequaat systeem van communicatie is het van belang dat interne communi- catiekanalen zodanig zijn opgezet dat alle relevante infor- matie tijdig aan de juiste personen en functies ter beschik- king wordt gesteld. Verder is het van belang dat het bestuur

⁸³ Delegatiebepaling aan de AFM is vervallen (*red*).

⁸⁴ Zie het algemeen deel van de nota van toelichting, onder 2.

⁸⁵ De MiFID bepaling is door de implementatie van de UCITS IV richtlijn (Stb. 2011, nr. 358, artikel IV, onderdeel B) geheel herschreven (*red*).

en het lijnmanagement tijdig betrouwbare informatie ontvangen omtrent de voor hen relevante ondernemingsdoelstellingen en operationele processen.

In onderdeel e is artikel 5, onderdeel c, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID verwerkt. Een beleggingsonderneming dient te beschikken over adequate interne controleprocedures om te waarborgen dat beslissingen en procedures op alle niveaus van de beleggingsonderneming in acht worden genomen.

Artikel 5, eerste lid, tweede alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID is verwerkt in artikel 31, tweede lid. Uit het derde lid blijkt dat de besluitvormingsprocedures, organisatiestructuur, rapportagelijnen en de verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden op een inzichtelijke wijze dienen te worden vastgelegd.

In het vijfde lid is opgenomen dat werknemers van een beleggingsonderneming over de nodige vakbekwaamheid, kennis en deskundigheid beschikken om de hun toevertrouwde verantwoordelijkheden uit te oefenen. Dit betekent dat niet alleen klantmedewerkers maar ook medewerkers van zogenaamde back-offices deskundig dienen te zijn. Er hoeft geen arbeidsrelatie te bestaan tussen de beleggingsonderneming en de medewerker. De organisatorische eis geldt ook indien medewerkers op basis van een uitzend- of detachingsrelatie of een overeenkomst tot het verrichten van diensten voor de beleggingsonderneming diensten verrichten. Er gelden op grond van de MiFID geen specifieke vakbekwaamheidseisen. De invulling van deze eisen wordt overgelaten aan de beleggingsonderneming.

Het zesde lid verwerkt artikel 5, vijfde lid, 8, aanhef, en 9, tweede en derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID en bepaalt dat de effectiviteit van de organisatie-inrichting en de procedures en maatregelen in een beleggingsonderneming onafhankelijk intern worden getoetst. De beleggingsonderneming dient daartoe over een organisatieonderdeel te beschikken die deze interne controlefunctie uitoefent. Met onafhankelijk wordt hier bedoeld onafhankelijk van het lijnmanagement en los van de controlemaatregelen die in de diverse bedrijfsprocessen zijn geïntegreerd. De invulling van deze verplichting hangt af van de aard, omvang, risico's en complexiteit van het bedrijf en de werkzaamheden van de beleggingsonderneming.

Bij de meeste ondernemingen ligt het voor de hand dat de onafhankelijke interne toetsing wordt uitgevoerd door een organisatieonderdeel dat de interne controlefunctie uitoefent. Het is voorstelbaar dat een interne controle functie gelet op de aard, omvang, risico's en complexiteit van de onderneming en de werkzaamheden niet altijd passend en evenredig is. Kleinere beleggingsondernemingen kunnen een dergelijke toetsing overlaten aan een onafhankelijke derde. Onafhankelijke interne toetsing is een continu proces, waarbij rekening wordt gehouden met veranderende interne en externe omstandigheden, nieuwe producten, diensten en ondersteunende processen. De beleggingsonderneming draagt er zorg voor dat de organisatie-inrichting en de procedures en maatregelen zodanig worden bijgesteld dat de gesignaleerde tekortkomingen en gebreken worden opgeheven.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 31 is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef

en onderdeel a, van de wet en verwerkt artikel 5, eerste, derde en vierde lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU.

In het eerste lid is opgenomen dat werknemers van een beheerder, een beleggingsinstelling of een beleggingsonderneming over de nodige vakbekwaamheid, kennis en deskundigheid beschikken om de hun toevertrouwde verantwoordelijkheden uit te oefenen. Dit betekent dat niet alleen klantmedewerkers maar ook medewerkers van zogenaamde back-offices deskundig dienen te zijn. Er hoeft geen arbeidsrelatie te bestaan tussen de desbetreffende onderneming en de medewerker. De organisatorische eis geldt ook indien medewerkers op basis van een uitzend- of detachingsrelatie of een overeenkomst tot het verrichten van diensten voor de beheerder of de beleggingsonderneming diensten verrichten. De invulling van de vakbekwaamheid, kennis en deskundigheid wordt overgelaten aan de beheerder respectievelijk de beleggingsonderneming.

Stb. 2013, nr. 293

Omdat de richtlijn geen vergelijkbare bepaling kent, is artikel 31, eerste lid, niet meer van toepassing op (beheerders van) beleggingsinstellingen.

Het lid blijft wel van toepassing op (beheerders van) icbe's. De wijziging van het tweede lid houdt verband met het nieuwe begrip «icbe».

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 21, eerste lid, onderdeel d, van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen bepaalt dat een beleggingsonderneming medewerkers in dienst heeft die over de nodige vakbekwaamheid, kennis en deskundigheid beschikken om de hun toevertrouwde verantwoordelijkheden uit te oefenen. Dit betekent dat niet alleen degenen die individuele vermogens beheren of cliënten adviseren maar ook medewerkers van zogenaamde back-offices deskundig dienen te zijn. Er hoeft geen arbeidsrelatie te bestaan tussen de desbetreffende onderneming en de medewerker. De organisatorische eis geldt ook indien medewerkers op basis van een uitzend- of detachingsrelatie of een overeenkomst tot het verrichten van diensten voor de beheerder of de beleggingsonderneming diensten verrichten. Daarom vervalt «de beleggingsonderneming» in artikel 31.

Artikel 31a

Het organisatieonderdeel, bedoeld in artikel 31, zesde lid, heeft als taak:

- a. het vaststellen en uitvoeren van een controleplan om de deugdelijkheid en effectiviteit van de systemen, interne controleprocedures en regels van de financiële onderneming te onderzoeken en te beoordelen;**
- b. het doen van aanbevelingen op basis van de resultaten van de werkzaamheden, bedoeld in onderdeel a;**
- c. het controleren of aan deze aanbevelingen gevolg wordt gegeven; en**

d. het ten minste jaarlijks rapporteren aan de personen die het dagelijks beleid van de financiële onderneming bepalen en aan het orgaan, indien aanwezig, dat is belast met toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de financiële onderneming inzake aangelegenheden met betrekking tot de interne controle en de genomen maatregelen in geval van gesignaleerde tekortkomingen.

Stb 2007, nr 407

Artikel 31a is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de wet en verwerkt de artikelen 8, onderdelen a tot en met d, en 9, tweede en derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

In het controleplan wordt vastgelegd welke procedures en regels van de beleggingsonderneming worden onderzocht en beoordeeld door de interne controlefunctie. Op basis van de resultaten van het onderzoek doet de interne controlefunctie aanbevelingen (aan de verantwoordelijke leiding) en wordt ook nagegaan of aan deze aanbevelingen gevolg wordt gegeven.

De interne toetsing is een continu proces, waarbij rekening wordt gehouden met veranderende interne en externe omstandigheden, nieuwe producten, diensten en ondersteunende processen. Ten minste jaarlijks dient de interne controlefunctie te rapporteren aan de personen die het dagelijks beleid van de beleggingsonderneming bepalen en aan het orgaan, indien aanwezig, dat is belast met toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de beleggingsonderneming (de leden van de raad van commissarissen of raad van toezicht). Vooral het melden van de genomen maatregelen bij gesignaleerde tekortkomingen is van belang.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 31a is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel a, en verwerkt de artikelen 9, vierde lid, en 11, tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. In het controleplan wordt vastgelegd welke procedures en regels van een icbe-beheerder of een beleggingsonderneming worden onderzocht en beoordeeld door de interne controlefunctie. Op basis van de resultaten van het onderzoek doet de interne controlefunctie aanbevelingen (aan de verantwoordelijke leiding) en wordt ook nagegaan of aan deze aanbevelingen gevolg wordt gegeven.

De interne toetsing is een continue proces, waarbij rekening wordt gehouden met de veranderde interne en externe omstandigheden, nieuwe producten, diensten en ondersteunende processen. Ten minste jaarlijks dient de interne controlefunctie te rapporteren aan de personen die het dagelijks beleid van de beheerder of de beleggingsonderneming bepalen en aan het orgaan, indien aanwezig, dat is belast met toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de beheerder of de beleggingsonderneming (de leden van de raad van commissarissen of raad van toezicht). Vooral het melden van de genomen maatregelen bij gesignaleerde tekortkomingen is van belang.

Artikel 31b [vervallen]

Stb 2007, nr 407

Artikel 31b is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de wet en verwerkt artikel 5, tweede en derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Een beleggingsonderneming dient ervoor te zorgen dat bij een onderbreking van haar systemen en procedures kritieke gegevens en bedrijfsfuncties beschermd zijn en haar beleggingsdiensten en activiteiten worden voortgezet. Wanneer dit niet mogelijk is, dient een beleggingsonderneming te zorgen dat de gegevens en bedrijfsfuncties zo spoedig mogelijk worden hersteld en haar beleggingsdiensten en activiteiten zo spoedig mogelijk worden hervat. Een financiële onderneming dient daartoe maatregelen te treffen respectievelijk procedures in te stellen. Gedacht kan worden aan back-up (veiligheidskopieën) en herstelmaatregelen en een calamiteitenplan dat regelmatig wordt geactualiseerd en op een goede werking wordt getest. Artikel 9.27 van de NRGfo vervalt.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 31b kan vervallen omdat het artikel is opgenomen in artikel 30, vierde lid.

Artikel 31b

- 1. Een beleggingsonderneming beschikt over een organisatieonderdeel dat op onafhankelijke en effectieve wijze een compliancefunctie uitoefent.**
- 2. Het organisatieonderdeel, bedoeld in het eerste lid, voldoet aan artikel 22 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen.**

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 31b is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de Wft en verwerkt de artikelen 7, 9, zevende lid, en 10, zesde lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. Een beleggingsonderneming dient op grond van artikel 31b, eerste lid, over een onafhankelijke compliancefunctie te beschikken. Een organisatieonderdeel dat de onafhankelijke compliancefunctie uitoefent, is van belang om toezicht te houden op de naleving van wettelijke regels en interne regels, voorschriften en procedures. Dit organisatieonderdeel dient onafhankelijk te zijn. Dit houdt onder meer in dat de personen die betrokken zijn bij de compliancefunctie, niet betrokken mogen zijn bij het verlenen van beleggingsdiensten of beleggingsactiviteiten waarop zij toezicht houden. Bovendien dient de wijze waarop de beloning van de personen die bij de compliancefunctie zijn betrokken niet hun onafhankelijkheid in gevaar te brengen. Het toezien op de naleving van de regels, voorschriften en procedures houdt bijvoorbeeld in:

- toezien op de naleving van de regels omtrent vakbewaamheid;
- het beoordelen van de impact van nieuwe wetgeving op de bedrijfsvoering;
- het toezien op de naleving van de regels omtrent het productontwikkelingsproces zoals opgenomen in de

artikelen 32, 32a en 32b van het BGfo;

- het toezien op de naleving van de regels met betrekking tot de bescherming van de rechten van cliënten op aan hen toebehorende gelden en financiële instrumenten en het gebruik van die gelden en financiële instrumenten (artikelen 165 tot en met 165e van het BGfo).

De wijze waarop de compliancefunctie wordt vormgegeven en de mate van onafhankelijkheid is afhankelijk van de aard en omvang van de beleggingsonderneming. Bij kleinere beleggingsondernemingen kan de invulling van de onafhankelijkheid van de compliancefunctie onevenredig zijn. Wanneer de risicobeheerfunctie en de compliancefunctie door een en dezelfde persoon worden vervuld, komt niet per definitie het onafhankelijk functioneren van elke functie afzonderlijk in het gedrang. Ook het toezicht op de naleving van de regels omtrent vrijwaring van financiële instrumenten en gelden van cliënten kan naast andere taken worden uitgeoefend door dezelfde persoon afhankelijk van de omvang van de beleggingsonderneming. De compliancefunctie dient verder de noodzakelijke autoriteit, middelen en deskundigheid te hebben.

Op grond van het tweede lid voldoet de compliancefunctie aan artikel 22 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen. Op grond van artikel 22, tweede lid, onderdeel c, rapporteert het organisatieonderdeel dat de compliancefunctie uitoefent tenminste jaarlijks aan de personen die het dagelijks beleid van de beleggingsonderneming bepalen over de geïdentificeerde risico's, de klachtenbehandeling en de maatregelen die zijn of zullen worden genomen. Daarnaast dient bijvoorbeeld in de jaarlijkse rapportage te worden opgenomen welke financiële instrumenten zijn ontwikkeld respectievelijk verkocht en voor welke distributiestrategie is gekozen. Indien het een beleggingsonderneming betreft die niet het desbetreffende financieel instrument heeft uitgegeven, ontwikkeld of samengesteld, wordt in de jaarlijkse rapportage onder meer aangegeven via welk soort dienstverlening het financieel instrument in de markt is gezet.

Artikel 31c

- 1. Een beheerder van een icbe beschikt over een organisatieonderdeel dat op onafhankelijke en effectieve wijze een compliancefunctie uitoefent.**
- 2. Het organisatieonderdeel, bedoeld in het eerste lid, heeft als taak:**
 - a. het controleren van de naleving van wettelijke regels en van interne regels die de beheerder heeft opgesteld;**
 - b. het adviseren van de personen die verantwoordelijk zijn voor het beheren van icbe's bij de naleving van wettelijke regels en interne regels;**
 - c. het toezien op de deugdelijkheid en effectiviteit van de interne regels en procedures;**
 - d. het beoordelen van de effectiviteit van de procedures die zijn opgesteld en**

maatregelen die zijn genomen om gesignaleerde onvolkomenheden bij de naleving van wettelijke regels en interne regels op te heffen; en

- e. het ten minste jaarlijks rapporteren aan de personen die het dagelijks beleid van de beheerder bepalen en aan het orgaan, indien aanwezig, dat is belast met toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de beheerder inzake aangelegenheden met betrekking tot de naleving van wettelijke regels en interne regels. In de jaarlijkse rapportage wordt met name vermeld of maatregelen zijn genomen in het geval van gesignaleerde tekortkomingen.**

3. Het organisatieonderdeel dat de compliancefunctie uitoefent beschikt over de nodige autoriteit, middelen, deskundigheid en toegang tot alle noodzakelijke informatie om haar taken onafhankelijk en effectief te kunnen uitoefenen.

Stb 2007, nr 407

Artikel 31c is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de wet en verwerkt de artikelen 6 en 9, tweede en derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Een organisatieonderdeel dat de onafhankelijke compliancefunctie uitoefent is van belang om toezicht te houden op de naleving van wettelijke regels en interne regels, voorschriften en procedures. Dit organisatieonderdeel dient onafhankelijk te zijn en dat houdt onder meer in dat de personen die betrokken zijn bij de compliancefunctie, niet betrokken mogen zijn bij het verlenen van beleggingsdiensten of beleggingsactiviteiten waarop zij toezicht houden. Bovendien dient de wijze waarop de beloning van de personen die bij de compliancefunctie zijn betrokken niet hun onafhankelijkheid in gevaar te brengen.

Het toezien op de naleving van deze regels, voorschriften en procedures houdt bijvoorbeeld in het beoordelen van nieuwe wetgeving en het toetsen of nieuwe producten en procedures in overeenstemming zijn met de regelgeving. Het organisatieonderdeel dat de compliancefunctie uitoefent zal regelmatig de deugdelijkheid en effectiviteit van de interne gedragsregels en procedures, die zijn vastgesteld om te bewerkstelligen dat een onderneming voldoet aan haar (wettelijke) verplichtingen, dienen te toetsen. Indien daarbij onvolkomenheden worden geconstateerd dient de beleggingsonderneming maatregelen te nemen. De beleggingsonderneming dient vervolgens te evalueren of deze maatregelen effectief zijn geweest. Het organisatieonderdeel dat de compliancefunctie uitoefent rapporteert jaarlijks aan de personen die het dagelijks beleid van de beleggingsonderneming bepalen en aan het orgaan, indien aanwezig, dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de beleggingsonderneming (leden van de raad van commissarissen of raad van toezicht).

De wijze waarop de compliancefunctie wordt vormgegeven en de mate van onafhankelijkheid is afhankelijk van de aard en omvang van de beleggingsonderneming. Bij kleine-

re beleggingsondernemingen kan de invulling van de onafhankelijkheid van de compliancefunctie onevenredig zijn. Wanneer de risicobeheerfunctie en de compliancefunctie door een en dezelfde persoon worden vervuld, komt niet per definitie het onafhankelijk functioneren van elke functie afzonderlijk in het gedrang.

Stb. 2011, nr. 358

De wijziging in artikel 31c is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de wet en verwerkt de artikelen 9, vierde en zesde lid, en 10 van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. Artikel 31c is door de wijziging ook van toepassing op een icbe-beheerder.

Stb. 2013, nr. 293

De wijziging van de artikelen 31c en 31d houdt verband met het nieuwe begrip «icbe».

Stb. 2013, nr. 537

Er is een aantal wetstechnische onjuistheden geconstateerd in de wijzigingsopdrachten in het besluit ter implementatie van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen (Stb. 2013, 293).⁸⁶ Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om dit te herstellen opdat de wijzigingen alsnog correct doorgevoerd kunnen worden.

Stb. 2017, nr. 513

Een beleggingsonderneming dient te voldoen aan artikel 22 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen waarin is bepaald dat een beleggingsonderneming over een onafhankelijke compliancefunctie dient te beschikken. In artikel 31c kan daarom «beleggingsonderneming» vervallen. In artikel 31b zijn eisen opgenomen die van toepassing zijn op het organisatieonderdeel dat de compliancefunctie uitoefent bij een beleggingsonderneming.

Artikel 31d

1. Een beheerder van een icbe zorgt ervoor dat de personen die het dagelijks beleid bepalen van de beheerder:

- a. verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het algemene beleggingsbeleid voor elke door de beheerder beheerde icbe als omschreven in het prospectus, het fondsreglement of de statuten van de beheerder;
- b. toezicht houden op de goedkeuring van beleggingsstrategieën voor elke door de beheerder beheerde icbe;
- c. erop toezien dat de beheerder over een

effectieve compliancefunctie beschikt als bedoeld in artikel 31c, eerste lid, heeft, ook al wordt deze functie door een derde uitgeoefend;

- d. ervoor zorgen en zich periodiek van vergewissen dat het algemene beleggingsbeleid, de beleggingsstrategieën en de risicolimieten voor elke door de beheerder beheerde icbe op behoorlijke en doeltreffende wijze worden uitgevoerd en in acht genomen, ook al wordt de risicobeheerfunctie door een derde uitgeoefend;
 - e. periodiek de deugdelijkheid van de interne procedures voor het nemen van beleggingsbeslissingen voor elke door de beheerder beheerde icbe goedkeuren en evalueren, om te zorgen dat deze beslissingen met de goedgekeurde beleggingsstrategieën verenigbaar zijn; en
 - f. periodiek het risicobeheerbeleid en de procedures en maatregelen voor de uitvoering van het risicobeheerbeleid goedkeuren en evalueren, met inbegrip van het risicolimietensysteem voor elke door de beheerder beheerde icbe.
2. De beheerder zorgt ervoor dat ten minste jaarlijks wordt gerapporteerd aan de personen die het dagelijks beleid bepalen van de beheerder over de uitvoering van de beleggingsstrategieën en interne procedures voor het nemen van de beleggingsbeslissingen, bedoeld in het eerste lid, onderdelen b tot en met e.

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de wet en verwerkt artikel 9 van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU.

Artikel 31d wijst verantwoordelijkheden toe aan de personen die het dagelijks beleid bepalen van de beheerder. Dit houdt onder meer in dat de personen die het dagelijks beleid bepalen verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het algemene beleggingsbeleid. De personen die het dagelijks beleid bepalen moeten eveneens de verantwoordelijkheid voor de beleggingsstrategieën behouden, die algemene aanwijzingen voor de strategische toewijzing van activa van de icbe inhouden, en voor de beleggingstechnieken die nodig zijn om het beleggingsbeleid op een adequate en doeltreffende wijze uit te voeren. De duidelijke scheiding van verantwoordelijkheden moet er eveneens voor zorgen dat een adequate controle voorhanden is om te garanderen dat de activa van de icbe overeenkomstig het fondsreglement of de statuten en de toepasselijke wettelijke bepalingen worden belegd en dat de risicolimieten van elke icbe worden nageleefd.

Stb. 2013, nr. 293

De wijziging van de artikelen 31c en 31d houdt verband met het nieuwe begrip «icbe».

⁸⁶ Besluit van 4 juli 2013 tot wijziging van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft, het Besluit markttoegang financiële ondernemingen, het Besluit prudentiële regels Wft en enige andere besluiten in verband met implementatie van richtlijn 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2011 inzake beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen en tot wijziging van de Richtlijnen 2003/41/EG en 2009/65/EG en van de Verordeningen (EG) Nr. 1060/2009 en (EU) Nr. 1095/2010 (PbEU 2011, L 174).

Artikel 31e

- 1. Een beleggingsonderneming beschikt over interne regelingen en procedures die zijn gericht op een doeltreffend en prudent bestuur van de onderneming die voldoen aan de vereisten in artikel 88, eerste lid, van de richtlijn kapitaalvereisten en artikel 9, derde lid, tweede alinea, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014.**
- 2. Een beleggingsonderneming die significant is ingevolge artikel 31f, beschikt over een benoemingscommissie waarvan de taken en bevoegdheden voldoen aan de vereisten in artikel 88, tweede lid, van de richtlijn kapitaalvereisten.**

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 31e is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de Wft en strekt tot uitvoering van artikel 9, derde lid, van MiFID II. De door een beleggingsonderneming te treffen interne regelingen en procedures inzake bestuur en toezicht op het bestuur dienen aan een aantal eisen te voldoen zoals opgenomen in artikel 88, eerste lid, van de richtlijn kapitaalvereisten en artikel 9, derde lid, tweede alinea, van MiFID II.⁸⁷

Artikel 9, derde lid, van MiFID II heeft betrekking op de taken en verantwoordelijkheden van het bestuur van de beleggingsonderneming. Zo moet het bestuur de algemene verantwoordelijkheid voor de onderneming dragen, goedkeuring geven aan de strategische doelstellingen, de risicostrategie en de interne governance, en toezicht houden op de uitvoering daarvan. Verder moet het bestuur de doeltreffendheid van de governance-regelingen in de gaten houden en zo nodig stappen ondernemen om tekortkomingen aan te pakken. De voorzitter van het toezichthoudend orgaan mag niet tegelijkertijd de «chief executive officer» van de onderneming zijn.

Artikel 9, derde lid, tweede alinea, van MiFID II schrijft daarnaast voor dat het bestuur de vereiste kennis, vaardigheden en ervaring van de werknemers, de middelen, procedures en regelingen voor het verlenen van beleggingsdiensten en verrichten van beleggingsactiviteiten bepaalt. Tevens bepaalt het bestuur het beloningsbeleid van de werknemers van de beleggingsonderneming. Het bestuur bepaalt een beleid op het gebied van diensten, activiteiten en producten die worden aangeboden of verstrekt, in overeenstemming met de risicotolerantie van de beleggingsonderneming en de kenmerken en behoeften van de cliënten waaraan deze worden aangeboden of verstrekt, in voorkomend geval, met inbegrip van de uitvoering van passende stresstests. Bovendien monitort en beoordeelt het bestuur periodiek de adequaatheid en de

implementatie van de strategische doelstellingen van de onderneming bij het verlenen van beleggingsdiensten en het verrichten van beleggingsactiviteiten en nevendiensten, de doeltreffendheid van de regelingen omtrent de governance en de adequaatheid van de beleidsregels voor het verlenen van diensten aan cliënten. Voorts treft het bestuur passende maatregelen om eventuele tekortkomingen op te heffen. Het bestuur heeft toegang tot alle informatie en documenten die nodig zijn om de besluitvorming van het senior management te controleren en te monitoren.

Aangezien artikel 9 van MiFID II betrekking heeft op alle beleggingsondernemingen en niet alleen op beleggingsondernemingen in de zin van de verordening kapitaalvereisten ervaalt in artikel 31e, tweede lid, de zinsnede «in de zin van de verordening kapitaalvereisten». Artikel 31e, tweede lid, verwerkt artikel 9, eerste lid, van MiFID II en bepaalt dat elke beleggingsonderneming die significant is wat betreft haar omvang, interne organisatie en de aard, reikwijdte en complexiteit van haar activiteiten, dient te beschikken over een benoemingscommissie. De taken en bevoegdheden van de benoemingscommissie dienen te voldoen aan artikel 88, tweede lid, van de richtlijn kapitaalvereisten. Tot de taken van de benoemingscommissie behoort het opstellen van functieprofielen voor vacatures in het leidinggevend orgaan, het selecteren van kandidaten en het erop toezien dat het leidinggevend orgaan voldoende divers is samengesteld en dat daarin de juiste mix van kennis, vaardigheden en ervaring aanwezig is. Een en ander houdt mede in dat de benoemingscommissie een streefcijfer vaststelt voor (bijvoorbeeld) het aantal vrouwen in het leidinggevend orgaan, en een beleid uitstippelt om dat streefcijfer te realiseren.

Artikel 31f

Een beleggingsonderneming is, mede voor de toepassing van ⁸⁸ 4:9.0a, eerste lid, van de wet, significant indien zij door de Autoriteit Financiële Markten, gelet op haar omvang, interne organisatie en de aard, reikwijdte en complexiteit van haar activiteiten als significant wordt aangemerkt.

Stb. 2017, nr. 513

Dit betreft een technische aanpassing. Voor significante beleggingsondernemingen gelden op grond van de artikelen 88, tweede lid, en 91 van de richtlijn kapitaalvereisten verzwaarde eisen. Artikel 31f geeft invulling aan het begrip significant voor zover het beleggingsondernemingen betreft. Hoofddregel is dat de AFM beoordeelt wanneer een beleggingsonderneming als significant moet worden aangemerkt. Artikel 4:9b van de Wft is vernummerd tot artikel 4:9.0a. De verwijzing in artikel 31f is dienovereenkomstig aangepast.

Artikel 31g

Een beleggingsonderneming die over een website beschikt, geeft daarop uitleg over de

⁸⁷ Richtlijn nr. 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (PbEU 2013, L 176).

⁸⁸ Artikel I, onderdeel R van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) laat ten onrechte het woord "artikel" vervallen (*red.*).

wijze waarop zij voldoet aan artikel 4:9.0a van de wet en de vereisten met betrekking tot een doeltreffend en prudent bestuur als bedoeld in artikel 31e.

Stb. 2014, nr. 303

Met betrekking tot onderdeel B zij verwezen naar de toelichting bij artikel I, onderdeel D [art. 17c, Bpr (*red.*)], respectievelijk artikel I, onderdeel NN [zie de toelichting bij par. 13.2b, Bpr (*red.*)], met dien verstande dat het in dit geval de Autoriteit Financiële Markten is die vaststelt of een beleggingsonderneming ingevolge artikel 31f als significant wordt aangemerkt.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 31g is aangepast en bepaalt dat beleggingsondernemingen (niet alleen de beleggingsondernemingen in de zin van de verordening kapitaalvereisten) uitleg moeten geven op hun website over de wijze waarop zij voldoen aan artikel 4:9.0a van de Wft en de vereisten met betrekking tot een doeltreffend en prudent bestuur als bedoeld in artikel 31e van het besluit. In artikel 134b van het Besluit prudentiële regels Wft is geregeld dat een beleggingsonderneming in de zin van de verordening kapitaalvereisten op haar website dient uit te leggen hoe zij voldoet aan de bij of krachtens artikel 23e, vijfde lid, van het Besluit prudentiële regels Wft gestelde regels en het Besluit uitvoering publicatieverplichtingen richtlijn kapitaalvereisten. Deze publicatieplicht is gebaseerd op artikel 3:74, derde lid, van de Wft en dient dan ook te worden geregeld in het Besluit prudentiële regels Wft.

Artikel 31h

Een beheerder van een icbe of een bewaarder beschikt over procedures die zijn werknemers in staat stellen om door hen geconstateerde mogelijke of feitelijke overtredingen van het bij of krachtens deze wet bepaalde intern te melden. Deze procedures voldoen aan de vereisten in artikel 99 quinquies, tweede lid, onderdelen b, c en d, van de richtlijn instellingen voor collectieve belegging in effecten.

Stb. 2016, nr. 97

Artikel 31h is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de Wet op het financieel toezicht (Wft) en verwerkt artikel 99 quinquies, vijfde lid, van de wijzigingsrichtlijn. De beheerder of bewaarder dient op grond van artikel 31h procedures te hebben waardoor werknemers intern meldingen kunnen doen van geconstateerde mogelijke of feitelijke overtredingen van het bij of krachtens de Wft bepaalde. Voor zulke meldingen dient een specifiek, onafhankelijk en zelfstandig kanaal beschikbaar te zijn. Tevens dient te zijn gewaarborgd dat werknemers die overtredingen melden, voldoende worden beschermd tegen vergelding of andere vormen van onbillijke behandeling. De beheerder of bewaarder zorgt ervoor dat de identiteit van de persoon die een overtreding meldt in alle gevallen vertrouwelijk blijft, tenzij bekendmaking vereist is in het kader van nader onderzoek of een daarop volgende gerechtelijke procedure.

Artikel 31i

- 1. De bedrijfsvoering van een datarapporteringdienstverlener die een goedgekeurde publicatieregeling als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel 52, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 exploiteert, voldoet aan de ingevolge artikel 64, eerste tot en met vijfde lid, van die richtlijn gestelde eisen.**
- 2. De bedrijfsvoering van een datarapporteringdienstverlener die een consolidated tape als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel 53, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 verstrekt, voldoet aan de ingevolge artikel 65, eerste tot en met vijfde lid, van die richtlijn gestelde eisen.**
- 3. De bedrijfsvoering van een datarapporteringdienstverlener die een goedgekeurd rapporteringsmechanisme als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel 54, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 exploiteert, voldoet aan de ingevolge artikel 66, eerste tot en met vierde lid, van die richtlijn gestelde eisen.**

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 31i is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdelen a en b, van de Wft. Op grond van laatstgenoemd artikel kunnen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld met betrekking tot (de inrichting van) de bedrijfsvoering van datarapporteringdienstverleners. Artikel 31i strekt tot uitvoering van de artikelen 64, eerste tot en met vijfde lid, 65, eerste tot en met vijfde lid, en 66, eerste tot en met vierde lid, van MiFID II. Het eerste lid van artikel 31i ziet op de bedrijfsvoering van een datarapporteringdienstverlener die een goedgekeurde publicatieregeling (*approved publication arrangement*; APA) als bedoeld in onderdeel 52 van artikel 4, eerste lid, van MiFID II exploiteert. Die bedrijfsvoering moet voldoen aan het bepaalde ingevolge artikel 64, eerste tot en met vijfde lid, van MiFID II.

Artikel 31i, tweede lid, bepaalt dat de inrichting van de bedrijfsvoering van een verstreker van een *consolidated tape* (*consolidated tape provider*; CTP) als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel 53, van MiFID II moet voldoen aan de ingevolge artikel 65, eerste tot en met vijfde lid van MiFID II, gestelde eisen. Het derde lid van artikel 31i bepaalt dat de bedrijfsvoering van de exploitant van een goedgekeurd rapporteringsmechanisme (*approved reporting mechanism*; ARM) moet voldoen aan het bepaalde ingevolge artikel 66, eerste tot en met vierde lid, van MiFID II. De in de artikelen 63, 64 en 65 van MiFID II opgenomen organisatorische eisen die gelden voor de bedrijfsvoering van de verschillende categorieën van datarapporteringdienstverleners (APA's, CTP's en ARM's) worden nader uitgewerkt in hoofdstuk II van de Verordening (EU) nr. 2017/571 van de Commissie van 2 juni 2016 tot aanvulling van Richtlijn 2014/65/EU van het Europees

Parlement en de Raad, met technische reguleringsnormen inzake de vergunningverlening, organisatorische eisen voor en de publicatie van transactiemeldingen door aanbieders van datarapporteringsdiensten (PbEU, 2017, L 87).

§ 5.2. Gedragsaspecten van de bedrijfsvoering

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, en 4:15, tweede lid, aanhef en onderdeel b, onder 2°, van de wet

Artikel 31j

De artikelen 32 tot en met 32c zijn niet van toepassing op een in Nederland gelegen bijkantoor van een beleggingsonderneming met zetel in een andere lidstaat.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 4:1, tweede lid, van de Wft bepaalt welke artikelen van toepassing zijn op beleggingsondernemingen met een bijkantoor in Nederland. Artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de Wft is van toepassing verklaard op een bijkantoor in Nederland. Op grond van artikel 16, elfde lid, van MiFID II houdt de toezichhoudende instantie van de lidstaat van herkomst toezicht op de naleving van de regels omtrent het productontwikkelingsproces. Derhalve dient in het BGfo te worden opgenomen dat de regels omtrent het productontwikkelingsproces (de artikelen 32 tot en met 32c) niet van toepassing zijn op beleggingsondernemingen met een bijkantoor in Nederland waaraan het ingevolge paragraaf 2.2.12.2 is toegestaan in Nederland beleggingsdiensten te verlenen of beleggingsactiviteiten te verrichten (zie artikel 31j). De regels omtrent het bewaren van gegevens en zorgvuldige dienstverlening (afdeling 8.2.) zijn wel van toepassing op het bijkantoor in Nederland (zie artikel 35, achtste lid, van MiFID II). Ook wordt opgemerkt dat artikel 4:90 van de Wft van toepassing is op het bijkantoor in Nederland. Het bijkantoor dient zich op grond van artikel 4:90 van de Wft bij het verlenen van beleggingsdiensten op eerlijke, billijke en professionele wijze in te zetten voor de belangen van haar cliënten. Dit betekent dat het bijkantoor die financiële instrumenten uitgeeft, ontwikkelt of samenstelt en in de markt verkrijgbaar stelt ervoor dient te zorgen dat het financieel instrument voldoet aan de wensen van de doelgroep en dat de distributiestrategie aansluit bij de desbetreffende doelgroep. De beleggingsonderneming neemt redelijke stappen zodat het financieel instrument wordt gedistribueerd aan de beoogde doelgroep. Een beleggingsonderneming die financiële instrumenten distribueert, begrijpt de financiële instrumenten en beoordeelt of de financiële instrumenten voldoen aan de behoeften, kenmerken en doelstellingen van de beoogde doelgroep. Verder dient de beleggingsonderneming uitsluitend financiële instrumenten aan te bieden of te adviseren indien dit in het belang van de cliënt is (artikel 24, tweede lid, van MiFID II).

Artikel 32

1. Een financiële onderneming als bedoeld in artikel 4:14 of 4:15 van de wet die finan-

ciële producten aanbiedt of samenstelt en in de markt verkrijgbaar stelt, beschikt over adequate procedures en maatregelen die waarborgen dat bij de ontwikkeling van het financieel product op een evenwichtige wijze rekening wordt gehouden met de belangen van de consument, cliënt en, indien van toepassing, de begunstigde van het financieel product en dat het financieel product aantoonbaar het resultaat is van deze belangenafweging.

2. De procedures en maatregelen, bedoeld in het eerste lid, worden vastgelegd en waarborgen in ieder geval dat:
 - a. de doelgroep van het financieel product is afgebakend, waarbij is geanalyseerd en omschreven wat de beoogde doelstelling van de doelgroep is;
 - b. analyses worden uitgevoerd waarin de werking van het financieel product als geheel en de afzonderlijke onderdelen daarvan in verschillende scenario's wordt vastgesteld en waaruit blijkt dat het financieel product, gelet op de aard van het product, geen afbreuk doet aan de doelstelling, bedoeld in onderdeel a;
 - c. de productinformatie en, voor zover redelijkerwijs mag worden verwacht, de distributie van het financieel product is afgestemd op de doelgroep, bedoeld in onderdeel a; en
 - d. regelmatig een controle en indien nodig een gepaste bijstelling van de procedures en maatregelen, bedoeld in het eerste lid, plaatsvindt.
3. De financiële onderneming past periodiek, op door haar te bepalen tijdstippen of als daar aanleiding toe is, de procedures en maatregelen, bedoeld in het eerste lid, toe op de financiële producten die door haar worden aangeboden, of zijn samengesteld en in de markt verkrijgbaar worden gesteld.
4. Indien een financieel product afbreuk doet aan de belangen van de consument, cliënt of begunstigde voor wie het product ontwikkeld is, past de financiële onderneming zo spoedig mogelijk het product aan of staakt zij het aanbieden of samenstellen en het in de markt verkrijgbaar stellen van het financieel product.
5. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot het bepaalde in het eerste lid.
6. Het eerste tot en met vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op beleggingsondernemingen die financiële instrumenten uitgeven, ontwikkelen of samenstellen en in de markt verkrijgbaar stellen.
7. Het vierde lid is niet van toepassing op

het beheren of uitvoeren van overeenkomsten als bedoeld in de onderdelen a, b en c van de definitie van aanbieden in artikel 1:1 van de wet.

8. Dit artikel is niet van toepassing op beheerders van een beleggingsinstelling die rechten van deelneming in een beleggingsinstelling aanbieden aan professionele beleggers en beheerders van een icbe.

Stb. 2012, nr. 695

Inhoud van het besluit

Zowel de banken als verzekeraars hebben reeds in hun beider gedragscodes, respectievelijk de Code Banken en de Governance Principes Verzekeraars, de verplichting opgenomen tot het hebben van een adequaat productontwikkelingsproces. Vanuit het perspectief van het gedragstoezicht is het aangewezen om een duidelijke grondslag te scheppen zodat de AFM ten aanzien van het productontwikkelingsproces handhavend kan optreden. Het achterliggende doel van toezicht op het productontwikkelingsproces is het voorkomen van massaschade voor de consument en de maatschappij door pertinent slechte financiële producten. De AFM zal op basis van deze wettelijke bevoegdheid toezicht kunnen houden op het productontwikkelingsproces van financiële ondernemingen en indien nodig eisen kunnen stellen aan dit proces. De financiële onderneming blijft uiteraard verantwoordelijk voor haar interne productontwikkelingsproces en voor de producten die hieruit voortkomen.

Artikel 32, eerste lid

Het eerste lid van artikel 32 behelst de verplichting voor financiële ondernemingen tot het hebben van procedures en maatregelen bij het ontwikkelen van financiële producten. De reikwijdte van het artikel betreft de financiële ondernemingen die onder de reikwijdte van de artikelen 4:14 en 4:15 van de Wft vallen. Dit zijn beheerders van beleggingsinstellingen die rechten van deelneming in een beleggingsinstelling, niet zijnde een instelling voor collectieve belegging in effecten, aanbieden aan niet-professionele beleggers, premie-pensioeninstellingen, financiële dienstverleners, waaronder financiële dienstverleners die het bedrijf van financiële instelling, kredietinstelling of verzekeraar uitoefenen (ingevolge artikel 4:15, derde lid, zijn de verplichtingen op grond van artikel 4:15, tweede lid, aanhef en onderdeel b, onder 2°, ook op hen van toepassing). Aangezien artikel 32 van toepassing is op de desbetreffende financiële ondernemingen voor zover deze financiële producten aanbieden of samenstellen en in de markt verkrijgbaar stellen is het artikel niet van toepassing op bewaarders. Beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen die rechten van deelneming in een beleggingsinstelling aanbieden aan uitsluitend professionele beleggers zijn op grond van het zevende lid uitgesloten van de reikwijdte van artikel 32.

Artikel 32 is zoals aangegeven eveneens van toepassing op financiële ondernemingen die financiële producten samenstellen en in de markt verkrijgbaar stellen. In de regel zijn dit bemiddelaars die een nieuw product samenstellen uit bestaande producten en adviseren of bemidde-

len voor een consument of cliënt. Er kunnen minimaal twee situaties worden onderscheiden waarbij een financieel product wordt samengesteld en in de markt algemeen verkrijgbaar wordt gesteld aan consumenten of cliënten. Ten eerste betreft dit de situatie waarbij de bemiddelaar een product samenstelt uit twee of meer financiële producten en dit product in de markt verkrijgbaar stelt aan een consument of cliënt. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om bemiddelaars die bij de bemiddeling een hypothecair krediet combineren met een financieel product dat dient ter aflossing van dat krediet, zoals een levensverzekering, en dit als een product presenteren. Ten tweede is dit de situatie waarbij een product wordt samengesteld door een andere partij dan de aanbieder of bemiddelaar die het product in de markt verkrijgbaar stelt aan consumenten. Deze andere partij kan bijvoorbeeld een inkoopcombinatie zijn, maar ook een bemiddelaar in de zin van de Wft.

De doelstelling van het eerste lid is dat de financiële onderneming middels het productontwikkelingsproces bij het ontwikkelen van financiële producten op evenwichtige wijze rekening dient te houden met de belangen van de consument, cliënt of, indien van toepassing, de begunstigde van het financieel product. Het financieel product dient daar aantoonbaar het resultaat van te zijn, dat wil zeggen dat ook in de werking van het financieel product op evenwichtige wijze rekening dient te worden gehouden met de belangen van de consument, cliënt of, indien van toepassing, de begunstigde. De financiële onderneming beschikt doorlopend over maatregelen en procedures die waarborgen dat bij de ontwikkeling van een financieel product een belangenafweging wordt gemaakt, waarin op een evenwichtige manier rekening wordt gehouden met de belangen van de consument, cliënt, of begunstigde van het financieel product. Niet in elke situatie zal naast de cliënt sprake zijn van een begunstigde. Indien het financieel product weliswaar wordt aangeboden aan een cliënt, maar de begunstigde van het product een derde persoon is, met name wanneer een werkgever een pensioenverzekering ten behoeve van zijn werknemer afsluit, dienen de belangen van de begunstigde te worden gewogen in de ontwikkeling van het financieel product. De procedures of maatregelen moeten aantoonbaar voorzien in het ontwikkelen van producten die in het belang zijn van de consument, cliënt of begunstigde.

Uiteraard dient de financiële onderneming ook de belangen van de aandeelhouders en de werknemers mee te wegen in zijn algehele belangenafweging wat betreft de bedrijfsvoering. De verplichting om de belangen van de consument, cliënt of begunstigde op evenwichtige wijze mee te wegen in het productontwikkelingsproces doet uiteraard niet af aan het stakeholdersmodel. De verantwoordelijkheid voor de manier waarop deze afweging wordt gemaakt ligt bij de financiële onderneming zelf. Een evenwichtige belangenafweging kan er uiteraard niet toe leiden dat aan de belangen van een bepaalde groep, een groter gewicht moet worden toegekend dan aan de belangen van de consument of cliënt. De weging van de uitkomsten van de procedures en maatregelen, dient ertoe dat het financieel product dat zal worden aangeboden of in de markt verkrijgbaar wordt gesteld beantwoordt aan de doelstelling van de consument, cliënt of, indien van toepassing, de begunstigde van het financieel product. Deze doelstelling kan een

combinatie zijn van het primaire doel van de consument of cliënt, zoals het willen opbouwen van een vermogen of het verzekeren van een risico, en bijkomende doelstellingen van de consument of cliënt. Hierbij kan worden gedacht aan de algemene wens van een consument of cliënt om een financieel product te verkrijgen dat bij zijn persoonlijke situatie past. Met dit artikel wordt de verplichting vastgelegd om een financieel product te ontwikkelen dat voorziet in de doelstelling van de gedefinieerde doelgroep en dat doet wat het belooft.

Van financiële ondernemingen wordt verwacht dat zij het productontwikkelingsproces op zodanige wijze vormgeven en inkleden dat zij niet alleen een formeel productontwikkelingsproces voeren, maar in en door alle relevante onderdelen van het bedrijf een bijdrage laten leveren aan de totstandkoming van een financieel product. Uiteraard dragen de dagelijks beleidsbepalers van de financiële onderneming zorg voor de inrichting van de procedures en maatregelen, als bedoeld in het eerste lid, en zijn zij verantwoordelijk voor het adequaat functioneren daarvan. Meer in het algemeen kunnen de verplichtingen in dit artikel niet worden ontgaan door na inwerkingtreding van artikel 32 een bestaand product aan te passen. Ook voor producten die substantieel worden aangepast dienen de voor die wijziging relevante onderdelen van het productontwikkelingsproces te worden toegepast.

Tweede lid

Artikel 32, tweede lid, bevat de inhoudelijke eisen aan het productontwikkelingsproces. De onderdelen uit het tweede lid dienen te worden opgenomen in het productontwikkelingsproces van de financiële onderneming. De eisen zijn niet uitputtend maar geven aan, aan welke eisen het productontwikkelingsproces in ieder geval moet voldoen. Net als bij de belangenafweging in het eerste lid, is het aan de financiële onderneming zelf om de wijze te bepalen waarop deze, en andere, onderdelen worden ingericht en toegepast. Proportionaliteit is van belang voor de toepassing van het tweede en het derde lid. Voor de toepassing van het tweede lid geldt dat de mate waarin de elementen van het productontwikkelingsproces worden toegepast differentieert afhankelijk van de complexiteit en de impact van het financieel product. Naarmate de complexiteit van het product toeneemt, zal bijvoorbeeld ook de afbakening van de doelgroep scherper moeten zijn en de scenario analyses uitgebreider. Voor een simpel product als een spaarrekening zullen bijvoorbeeld geen scenario analyses op het product te hoeven worden toegepast.

De financiële onderneming zal bij de ontwikkeling van het product eerst moeten vaststellen wat de doelstelling van het product is en voor welke doelgroep dit product geschikt is. Onderdeel van het bepalen van de doelgroep is dat de financiële onderneming eveneens bepaalt welke doelgroep ongeschikt is voor het product. Bij de omschrijving en afbakening van een doelgroep worden de kenmerken van de doelgroep opgenomen. In de doelgroepomschrijving worden bijvoorbeeld opgenomen de kapitaal- en vermogenspositie, het risicoprofiel en voornoemde behoefte die met het financieel product dient te worden vervuld (de primaire doelstelling van de consument). Naarmate een financieel product ingewikkelder in elkaar zit, zal de doelgroepafba-

kening en de doelstellingomschrijving meer onderbouwd moeten zijn.

In onderdeel b van het tweede lid is opgenomen dat de financiële onderneming tests dient uit te voeren. De financiële onderneming analyseert de werking van het product als geheel als ook op het niveau van de verschillende onderdelen. Deze analyses bestrijken in ieder geval uiteenlopende scenario's, zodat kan worden vastgesteld dat het product voldoet aan de doelstelling van de doelgroep ingevolge het tweede lid, onderdeel a. Nadat deze analyse is uitgevoerd wordt vastgesteld wat de werking van het product is. Deze informatie is eveneens van belang bij voorgenomen wijzigingen van (onderdelen) van het product, nu zo kan worden vastgesteld welke gevolgen een aanpassing van (een onderdeel van) het product heeft. Bij ingrijpende effecten op de werking van het product zal de financiële onderneming dan mogelijk opnieuw de doelgroep en doelstelling moeten vaststellen.

In onderdeel c is bepaald dat productinformatie (zowel de verplichte als de onverplichte), alsmede de manier waarop het financieel product in de markt wordt gezet, wordt afgestemd op de doelgroep van het product. In artikel 4:19 van de Wft is reeds opgenomen dat de informatie die aan een consument wordt verstrekt correct, duidelijk en niet misleidend mag zijn. Onderhavig onderdeel is in lijn met de verplichting van 4:19 van de Wft en geeft als additionele invulling aan dat de informatie die wordt verstrekt moet worden afgestemd op de doelgroep van het financieel product. Bijvoorbeeld, een beleggingsproduct dient in terminologie en presentatie niet te worden gericht op consumenten die een expliciete voorkeur hebben voor sparen en het vermijden van risico's. De financiële onderneming dient de wijze van distributie af te stemmen op de vastgestelde doelgroep van het financieel product. Hiermee wordt gewaarborgd dat bij de distributie, een product uitdrukkelijk niet bij consumenten terecht komt waar het product pertinent niet voor is bedoeld. De financiële onderneming zal met distributiekanaal afspraken dienen te maken over de doelgroep en de geschikte benadering van die doelgroep. Indien de financiële onderneming signalen krijgt dat de producten via de distributiekanaal bij pertinent ongeschikte doelgroepen terechtkomt en zij hierop geen actie onderneemt en in deze (daarmee) zelfstandig verwijtbaar handelt, voldoet de financiële onderneming niet aan zijn plicht ingevolge dit artikel.

Onderdeel d bevat de verplichting om het productontwikkelingsproces periodiek te herzien en indien nodig aan te scherpen, zodat het productontwikkelingsproces aan de actuele eisen blijft voldoen.

Derde lid

Een financiële onderneming zal een financieel product dat na 31 december 2012 actief aan (nieuwe) consumenten of cliënten is of wordt aangeboden of in de markt verkrijgbaar is of wordt gesteld periodiek of als daar aanleiding toe is nogmaals door het proces van maatregelen en procedures moeten leiden (evaluatie). Deze aanleiding kan zowel uit de (onderdelen) van het product zelf voortkomen, als uit externe omstandigheden, zoals een ingrijpende wijziging van de toepasselijke wetgeving of bijvoorbeeld wanneer over specifieke financiële producten een toename van het aantal

klachten wordt waargenomen. Deze voorbeelden zijn niet limitatief. Indicatoren zijn bijvoorbeeld wijzigingen in de voorwaarden van een product die tot aanzienlijke wijzigingen in de werking van het product leiden (bijvoorbeeld wanneer de dekking van de verzekering verandert), relevante wetwijzigingen of een toename van het aantal klachten. De financiële onderneming zal zelf de frequentie dienen te bepalen van deze evaluatie. Zij dient ook zelf te bepalen of de producten de toets naar de op dat moment geldende normen doorstaan.

De verplichting om een evaluatie toe te passen, betreft:

- a. financiële producten die voor of na de inwerkingtreding van dit besluit zijn ontwikkeld en na inwerkingtreding (nog steeds) actief worden aangeboden of verkrijgbaar worden gesteld; en
- b. financiële producten, die vanaf inwerkingtreding actief werden aangeboden of verkrijgbaar gesteld, maar op enig moment niet langer actief worden aangeboden of verkrijgbaar gesteld waardoor enkel nog het beheer en de uitvoering van bestaande overeenkomsten plaatsvindt.

Ter verduidelijking wordt verwezen naar artikel 173a van dit besluit waarin is bepaald dat de verplichtingen ingevolge dit artikel niet van toepassing zijn op overeenkomsten inzake financiële producten die na 31 december 2012 niet langer aan nieuwe cliënten worden aangeboden, maar ten aanzien waarvan bestaande overeenkomsten inzake financiële producten uitsluitend nog worden beheerd of uitgevoerd. De overweging hiertoe is, is dat een financiële onderneming die reeds bestaande financiële producten na 31 december 2012 actief aan nieuwe consumenten of cliënten aanbiedt er voor in moeten kunnen staan dat deze producten voldoen aan de norm gesteld in het eerste lid. Een evaluatie stelt de financiële onderneming in staat om dit te analyseren. Het is redelijkerwijs te verwachten dat een financieel product dat eenmaal heeft voldaan aan de normen uit dit artikel na enige tijd is verouderd. Niet kan worden verwacht dat een product op elk moment in de toekomst aan de nieuwste inzichten voldoet. Echter, het is van belang dat de financiële onderneming inzicht heeft in haar producten.

Vierde lid

Indien een financieel product afbreuk doet aan de belangen van de consument, cliënt of begunstigde, voor wie het product is ontwikkeld dan zal de financiële onderneming adequate maatregelen moeten treffen met als resultaat dat verdere afbreuk van deze belangen wordt voorkomen. Dit kan worden bereikt door ofwel het product zo spoedig mogelijk aan te passen dan wel het aanbieden of het samenstellen en in de markt verkrijgbaar stellen als zodanig (tijdelijk) te staken. Deze verplichting is beperkt tot nieuw te sluiten overeenkomsten met consumenten of cliënten. De verplichting om het aanbieden, of samenstellen en in de markt verkrijgbaar stellen te staken of het product aan te passen strekt zich, als bepaald in het zesde lid, niet uit tot bestaande klanten van het desbetreffende financieel product. Ingevolge het hiervoor genoemde artikel 173a geldt deze verplichting slechts voor financiële producten die na 31 december 2012 aan nieuwe klanten worden aangeboden.

Wanneer wordt geconstateerd dat een product afbreuk doet aan de belangen van de consument, cliënt of begunstigde kan dit ook een aanleiding zijn om de processen zelf opnieuw te beoordelen of aan te passen. De afweging of een product afbreuk doet aan de belangen van een consument, cliënt of begunstigde kan afkomstig zijn van de financiële onderneming of van de AFM. De toepassing van de procedures en maatregelen als genoemd in het eerste lid is de verantwoordelijkheid van de financiële onderneming. Startpunt voor de afweging of een product afbreuk doet aan het belang van de consument, cliënt of begunstigde is dan ook de afweging die de onderneming heeft gemaakt bij het ontwikkelen van het product. Van afbreuk aan de belangen van de consument, cliënt of begunstigde is in ieder geval sprake indien het product nauwelijks toegevoegde waarde kan leveren gezien de beoogde doelstelling van de consument, of de doelstellingen van de consument met het product in vrijwel geen enkel scenario kunnen worden bereikt. Bijvoorbeeld wanneer een opbouwproduct met een lange looptijd wordt ontwikkeld voor 65 plussers. Een dergelijk financieel product zal gezien de lange looptijd geen toegevoegde waarde voor het behalen van het doelkapitaal bieden voor deze doelgroep.

Van afbreuk doen aan de belangen van de consument, cliënt of begunstigde hoeft geen sprake te zijn wanneer bij een financieel product een risico zich manifesteert, mits dit risico past bij de risicobereidheid van de doelgroep en het in de verplichte en onverplichte productinformatie duidelijk voor het voetlicht is gebracht. Daarnaast hoeft de hoogte van de kosten van het financieel product niet direct een aanleiding te geven voor het oordeel dat sprake zou zijn van afbreuk aan het belang van de consument, cliënt of begunstigde. De cliënt kan zelf beslissen om een duurder product af te nemen als hij dat wenst, zo lang hij op de hoogte is van de kosten. Wanneer de kosten echter een zodanige invloed hebben op het resultaat van het product dat de doelstelling van de cliënt niet, of niet op redelijke wijze kan worden bereikt, wordt in beginsel wel afbreuk gedaan aan het belang van de cliënt.

Vijfde lid

Het vijfde lid bevat een delegatiegrondslag op grond waarvan bij ministeriële regeling nadere regels kunnen worden gesteld aan het productontwikkelingsproces.

Zesde lid

Voor de toepassing van het vierde lid wordt de definitie van aanbieden toegepast met uitzondering van het beheren en het uitvoeren van overeenkomsten. De verplichting om een financieel product bij geconstateerde afbreuk aan de belangen van de consument, cliënt of begunstigde aan te passen dan wel te staken is gericht op nieuwe cliënten. Het wordt niet wenselijk geacht om op voorhand in te grijpen in de voorwaarden en bepalingen van reeds gesloten overeenkomsten.

Zevende lid

Het zevende lid bepaalt dat artikel 32 niet van toepassing is op beheerders van een beleggingsinstelling die rechten van deelneming in een beleggingsinstelling aanbieden aan professionele beleggers. Na de implementatie van de

richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen⁸⁹ (voorzien per 22 juli 2013) zijn beheerders van beleggingsinstellingen die rechten van deelneming aanbieden aan professionele beleggers ook vergunningplichtig. Voortuitlopend hierop worden deze beheerders in het zevende lid reeds uitgezonderd van het productontwikkelingsproces. De genoemde richtlijn is maximumharmonisatie voor beheerders van beleggingsinstellingen die enkel rechten van deelneming aanbieden aan professionele beleggers. Derhalve is er geen ruimte om additionele eisen te stellen, zoals eisen aan het productontwikkelingsproces.

Daarnaast zijn eveneens beheerders van een instelling voor collectieve belegging in effecten uitgezonderd van dit artikel. Op grond van de artikelen 130 tot en met 143 van het Bgfo gelden voor instellingen voor collectieve belegging in effecten strikte eisen met betrekking tot het beleggingsbeleid. Deze eisen met betrekking tot het beleggingsbeleid zijn geharmoniseerd binnen de EU. Dankzij deze geharmoniseerde regels kunnen deelnemingsrechten in een instelling voor collectieve belegging in effecten door een beheerder, na kennisgeving aan de AFM, in andere lidstaten worden aangeboden. Gelet hierop wordt het voorschrijven van een productontwikkelingsproces niet nodig geacht.

De activiteiten van beleggingsondernemingen kwalificeren niet als het aanbieden, dan wel samenstellen en in de markt verkrijgbaar stellen van financiële producten, als bedoeld in het eerste lid. Ter verduidelijking zijn beleggingsondernemingen derhalve uitgezonderd van artikel 32. Mochten zich in de toekomst onwenselijke situaties voordoen die een uitbreiding van de verplichting tot het voeren van een productontwikkelingsproces door beleggingsondernemingen legitimeren, dan zal worden bezien of nadere regelgeving vereist is.

Stb. 2017, nr. 513

Een beleggingsonderneming die financiële instrumenten uitgeeft, ontwikkelt of samenstelt (bedoeld voor de primaire markt of de secundaire markt), dient op grond van artikel 32 BGfo te beschikken over procedures en maatregelen die waarborgen dat bij de ontwikkeling van het financieel instrument op een evenwichtige wijze rekening wordt gehouden met de belangen van de consument. Medewerkers die betrokken zijn bij het productontwikkelingsproces dienen over de benodigde kennis te beschikken over de kenmerken en risico's van het financieel instrument dat zij ontwikkelen respectievelijk samenstellen. Op grond van artikel 32b van het BGfo dient een beleggingsonderneming die een financieel instrument uitgeeft, ontwikkelt of samenstelt, de beleggingsonderneming die de financiële instrumenten distribueert te informeren over de kenmerken en risico's van een financieel instrument, het productontwikkelingsproces, de doelgroep en de distributiestrategie (vermogensbeheer, advies of execution only). Deze informatie stelt de beleggingsonderneming die de financiële instrumenten distribueert in staat om de juiste

distributiestrategie te kiezen en het financieel instrument te distribueren aan de juiste doelgroep.

Ook de beleggingsonderneming die een financieel instrument distribueert (de beleggingsonderneming als distributeur), dient de doelgroep en de distributiestrategie te bepalen. De beleggingsonderneming beschikt daartoe over adequate procedures en maatregelen om informatie over de kenmerken en risico's van het financieel instrument en de kenmerken en doelstellingen van de beoogde doelgroep te verkrijgen zodat zij het financieel instrument begrijpt en het financieel instrument kan distribueren aan de beoogde doelgroep. De beleggingsonderneming die financiële instrumenten uitsluitend distribueert, gebruikt de informatie die zij heeft ontvangen van de beleggingsonderneming die de financiële instrumenten uitgeeft, ontwikkelt of samenstelt en de informatie van haar eigen cliënten om de doelgroep en de distributiestrategie te bepalen. De beleggingsonderneming dient ook periodiek te evalueren of de financiële instrumenten voldoen aan de doelstelling van de doelgroep en de distributiestrategie nog aansluit bij de doelgroep en past zo nodig de doelgroep of de distributiestrategie aan. De beleggingsonderneming verstrekt informatie over de distributie van het financieel instrument en over de uitkomsten van periodieke evaluaties aan de beleggingsonderneming die de financiële instrumenten heeft ontwikkeld voor zover die informatie relevant is om na te gaan of het financieel instrument nog voldoet aan de behoeften, kenmerken en doelstellingen van de doelgroep zoals bepaald door de ontwikkelaar (bijvoorbeeld informatie over distributie buiten de doelgroep, soort cliënten en ontvangen klachten).

De AFM, DUFAS, de NVB en de VEB hebben in hun consultatiereacties opmerkingen gemaakt over het productontwikkelingsproces. Zowel de AFM als DUFAS merken met betrekking tot de regels over productgovernance op dat zij liever zien dat een dynamische verwijzing wordt opgenomen naar artikel 10 van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten in financiële instrumenten 2014 aangezien naar hun mening niet alle voorschriften uit artikel 10 zijn geïmplementeerd in de wettekst en hierdoor onduidelijkheid kan ontstaan over de toepasselijke regels.

De voorschriften die in artikel 10 zijn opgenomen zijn vaak als een voorbeeld omschreven of een verdere uitwerking van de hoofdnorm. Dergelijke voorbeelden en uitwerkingen zijn opgenomen in de toelichting bij de artikelen 32b en 32c. Zo dient een beleggingsonderneming periodiek te evalueren of de financiële instrumenten nog voldoen aan de behoeften, kenmerken en doelstelling van de doelgroep en de distributiestrategie nog aansluit bij de doelgroep. Zonodig dient de doelgroep te worden aangepast (zie artikel 32b, achtste lid). In de toelichting bij artikel 32b is aangegeven in welke gevallen de beleggingsonderneming de doelgroep dient aan te passen. Derhalve zijn alle voorschriften van artikel 10 geïmplementeerd.

De NVB merkt terecht op dat de regels omtrent het productontwikkelingsproces (artikel 16, derde lid, van MiFID II) niet van toepassing zijn op een in Nederland gelegen bijkantoor van een beleggingsonderneming met zetel in een andere lidstaat. Het BGfo is op dit punt aangepast. Wel is daarbij opgemerkt dat artikel 4:90 van de Wft van toepassing is op het bijkantoor in Nederland. Het

⁸⁹ Richtlijn nr. 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2011 inzake beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen en tot wijziging van de Richtlijnen 2003/41/EG en 2009/65/EG en van de Verordeningen (EG) Nr. 1060/2009 en (EU) Nr. 1095/2010 (PbEU 2011, L 174).

bijkantoor dient zich op grond van artikel 4:90 van de Wft bij het verlenen van beleggingsdiensten op eerlijke, billijke en professionele wijze in te zetten voor de belangen van haar cliënten.

DUFAS en de NVB geven verder aan dat het proportionaliteitsbeginsel duidelijker kan worden geregeld en zou kunnen worden opgenomen in artikel 32b van het BGfo.

Het proportionaliteitsbeginsel wordt duidelijk in de toelichting bij artikel 32b van het BGfo genoemd en is ook een algemeen uitgangspunt bij de artikelen omtrent de bedrijfsvoering zoals opgenomen in de Wft. Daarom is er niet voor gekozen om dit in de tekst van artikel 32b zelf op te nemen.

De NVB merkt voorts op dat in het BGfo andere begrippen worden gebruikt dan in MiFID II en de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. In artikel 32 BGfo zijn regels opgenomen over het ontwikkelen van producten met betrekking tot alle financiële ondernemingen. Aangezien hierbij wordt aangesloten, is ervoor gekozen om zoveel mogelijk aan te sluiten bij het bestaande begrippenkader in het BGfo. Gelet op de betekenis van het begrip «aanbieden» in de Wft kan dit begrip niet van toepassing zijn op beleggingsondernemingen. Daarom is het begrip «aanbieden» niet gebruikt maar de zinsnede «uitgeven, ontwikkelen of samenstellen en in de markt verkrijgbaar stellen». Op deze manier wordt tot uitdrukking gebracht dat het hier niet gaat om de beleggingsonderneming als distributeur.

Ten slotte merkt de NVB op dat niet is geregeld dat de compliancefunctie toezicht houdt op de periodieke evaluatie van het productgoedkeuringsproces. In artikel 31b van het BGfo is opgenomen dat een organisatieonderdeel op onafhankelijke en effectieve wijze een compliancefunctie uitoefent. De compliancefunctie dient toezicht te houden op de naleving van wettelijke regels en interne regels, voorschriften en procedures. Hieronder valt ook het toezicht houden op de periodieke evaluatie van het productgoedkeuringsproces. Zie ook de toelichting bij artikel 31b.

De VEB merkt verder op dat een adviseur een product zou moeten kunnen adviseren aan een cliënt die buiten de doelgroep valt indien de adviseur op basis van de geschiktheidstoets (gebaseerd op de individuele kenmerken van de cliënt en de samenstelling van de portefeuille van de cliënt) van mening is dat een product geschikt is voor de desbetreffende cliënt.

In de nota naar aanleiding van het verslag is opgemerkt dat een distributeur een eigen verantwoordelijkheid heeft om de doelgroep te bepalen maar wel als uitgangspunt de doelgroep en distributiestrategie dient te nemen die door de onderneming die het financieel instrument heeft ontwikkeld, is bepaald.⁹⁰ De distributeur kan echter gemotiveerd van de door de ontwikkelaar bepaalde doelgroep waarvoor een product geschikt of juist ongeschikt is, afwijken. Een beleggingsonderneming kan een product aanbevelen aan een klant waarvoor het product individueel gezien niet geschikt is wanneer het product wel geschikt is als onderdeel van de gehele portefeuille.

Ten slotte merkt de VEB op dat ook aanbieders die uitsluitend producten via «execution-only» aanbieden een doelgroep dienen te bepalen. Elke beleggingsonderneming die een financieel instrument uitgeeft, ontwikkelt of samenstelt, dient ervoor te zorgen dat het financieel product wordt gedistribueerd aan de juiste doelgroep. De beleggingsonderneming dient daartoe de distributiestrategie af te stemmen op de doelgroep. Dit betekent dat indien een beleggingsonderneming via «execution only» diensten aanbiedt en zelf producten ontwikkelt de producten geschikt dienen te zijn voor distributie via het «execution only» kanaal. Anders bestaat het risico dat het product bij een pertinent ongeschikte doelgroep terecht komt. Het BGfo is naar aanleiding van deze opmerking niet aangepast.

Artikel 32 is gebaseerd op de artikelen 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, onder 3° en 4° en 4:15, tweede lid, onderdeel b, onder 2°, van de Wft. Artikel 32 verwerkt de artikelen 16, derde lid, tweede tot en met vierde alinea, en 24, tweede lid, eerste alinea, van MiFID II. Artikel 32 verwerkt tevens artikel 9 van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. Artikel 32, eerste lid, bepaalt dat het productontwikkelingsproces van toepassing is op een financiële onderneming als bedoeld in artikel 4:14 of 4:15 van de Wft. Hieronder valt ook een beleggingsonderneming. Aangezien de definitie van aanbieden geen betrekking heeft op beleggingsondernemingen kan het begrip aanbieden niet voor beleggingsondernemingen worden gebruikt. Daarom is in het zesde lid (nieuw) artikel 32, eerste tot en met vijfde lid, van overeenkomstige toepassing verklaard op beleggingsondernemingen die financiële instrumenten uitgeven, ontwikkelen of samenstellen en in de markt verkrijgbaar stellen. Het gaat om het uitgeven van financiële instrumenten op de primaire markt of het ontwikkelen of samenstellen van financiële instrumenten voor de secundaire markt. Onder ontwikkelen van een financieel instrument valt eveneens het vervaardigen, creëren en ontwerpen van een financieel instrument. In overweging 15 van de preambule bij de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 is opgenomen dat ook wanneer een beleggingsonderneming zakelijke emittenten adviseert over het uitbrengen van nieuwe financiële instrumenten sprake is van het ontwikkelen van een financieel instrument. Op grond van artikel 32, eerste lid, dient een dergelijke beleggingsonderneming over adequate procedures en maatregelen te beschikken die waarborgen dat bij de ontwikkeling van het financieel instrument op een evenwichtige wijze rekening wordt gehouden met de belangen van de cliënt van het financieel instrument. Het financieel instrument mag derhalve geen afbreuk doen aan het klantbelang. Het belang van de cliënt kan onder andere worden benadeeld door potentiële belangenconflicten. Bijvoorbeeld in de situatie waarin de cliënt een tegengesteld beleggingsrisico inneemt of een beleggingspositie inneemt die tegengesteld is aan de beleggingsonderneming. Een beleggingsonderneming zal bij de ontwikkeling of samenstelling van een financieel instrument verder moeten vaststellen voor welke doelgroep het financieel instrument geschikt is en wat de beoogde

⁹⁰ Kamerstuk 34.583, nr. 6, p. 31.

doelstelling van de doelgroep is. Onderdeel van het bepalen van de doelgroep is dat de beleggingsonderneming eveneens bepaalt welke doelgroep ongeschikt is voor het financieel instrument. Bij de omschrijving en afbakening van een doelgroep worden de kenmerken en doelstelling van de doelgroep opgenomen. In de doelgroepomschrijving worden bijvoorbeeld opgenomen de kapitaal- en vermogenspositie, het risicoprofiel en voornoemde behoefte die met het financieel instrument dient te worden vervuld (de primaire doelstelling van de doelgroep). Naarmate een financieel instrument ingewikkelder in elkaar zit, zal de doelgroepafbakening en de doelstellingomschrijving meer onderbouwd moeten zijn.

De beleggingsonderneming dient de wijze van distributie af te stemmen op de vastgestelde doelgroep van het financieel instrument (artikel 32, tweede lid, onderdeel a). Hiermee wordt gewaarborgd dat bij de distributie, een financieel instrument uitdrukkelijk niet bij cliënten terecht komt waar het financieel instrument pertinent niet voor is bedoeld. De beleggingsonderneming dient een analyse uit te voeren waarin de werking van het financieel instrument in verschillende situaties wordt vastgesteld zodat kan worden beoordeeld of het financieel instrument voldoet aan de doelstelling van de doelgroep (artikel 32, tweede lid, onderdeel b). Deze analyse bestrijkt uiteenlopende scenario's waaronder scenario's die kunnen resulteren in tegenvallende resultaten voor de doelgroep. Gedacht kan worden aan de situatie dat de markt verslechtert, een derde partij wegvalt (bijvoorbeeld door financiële problemen) waarvan de samenwerking nodig is om het financieel instrument te kunnen blijven aanbieden of dat de vraag naar een financieel instrument groter is dan verwacht en de bedrijfsvoering van de beleggingsonderneming of de markt van de onderliggende waarden daardoor onder druk komt te staan.

De procedures en maatregelen, bedoeld in artikel 32, eerste lid, dienen te waarborgen dat de informatie over het financieel instrument en de distributie van het financieel instrument is afgestemd op de doelgroep (artikel 32, tweede lid, onderdeel c). Zo dient de kostenstructuur transparant en begrijpelijk te zijn. Om te zorgen dat het financieel instrument wordt gedistribueerd aan de geïdentificeerde doelgroep zal de beleggingsonderneming distributeurs dienen te informeren over de kenmerken van het financieel instrument, het ontwikkelingsproces en de doelgroep van het financieel instrument.

Op grond van artikel 32, derde lid, dient de beleggingsonderneming die het financieel instrument heeft ontwikkeld of samengesteld periodiek of als daar aanleiding toe is, te toetsen of het financieel instrument nog voldoet aan de doelstelling van de doelgroep en de distributiestrategie nog passend is.

Artikel 32a

1. Een beleggingsonderneming die een financieel instrument uit geeft, ontwikkelt of samenstelt en in de markt verkrijgbaar stelt, informeert een beleggingsonderneming die beleggingsdiensten verleent met betrekking tot het desbetreffende financieel instrument over de kenmerken

en risico's van het financieel instrument, de kenmerken en doelstellingen van de doelgroep en de distributiestrategie.

2. De beleggingsonderneming voldoet aan artikel 9, met uitzondering van het zevende en veertiende lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 32a, eerste lid, implementeert artikel 16, derde lid, vijfde alinea, van MiFID II.

Een beleggingsonderneming die een financieel uit geeft, ontwikkelt of samenstelt, informeert de beleggingsonderneming die het financieel instrument distribueert over de kenmerken en risico's van een financieel instrument, de kenmerken en doelstellingen van de doelgroep en de distributiestrategie (vermogensbeheer, advies of execution only). Deze informatie dient de beleggingsonderneming die de financiële instrumenten distribueert in staat te stellen om het financieel instrument te begrijpen en aan de beoogde doelgroep te distribueren. Verder dient de beleggingsonderneming te voldoen aan artikel 9, met uitzondering van het zevende en veertiende lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. Er hoeft niet te worden verwezen naar artikel 9, zevende en veertiende lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn omdat deze voorschriften reeds zijn opgenomen in het BGfo. Artikel 9, zevende lid, van de uitvoeringsrichtlijn bevat regels omtrent de compliance-functie en komt overeen met artikel 31b. Het veertiende lid van artikel 9 is reeds geïmplementeerd in artikel 32, derde lid, Bgfo. Een beleggingsonderneming dient op grond van artikel 32, derde lid, periodiek de procedures en maatregelen, bedoeld in artikel 32, eerste lid, toe te passen op de financiële instrumenten die zij uit geeft, ontwikkelt of samenstelt.

Artikel 32b

1. Een beleggingsonderneming die financiële instrumenten distribueert, beschikt over adequate procedures en maatregelen die waarborgen dat de financiële instrumenten voldoen aan de behoeften, kenmerken en doelstellingen van de doelgroep en de distributiestrategie aansluit bij de desbetreffende doelgroep.

2. De beleggingsonderneming stelt vast voor welke doelgroep een bepaald financieel instrument niet passend is.

3. De beleggingsonderneming beschikt over procedures en maatregelen om informatie over de kenmerken en risico's van elk financieel instrument, de kenmerken en doelstellingen van de doelgroep en de distributiestrategie te verkrijgen en de beoogde doelgroep te begrijpen.

4. De dagelijks beleidsbepalers van de beleggingsonderneming oefenen controle uit over de procedures en maatregelen, bedoeld in het eerste lid, en ontvangen

periodiek verslagen over de financiële instrumenten die zijn gedistribueerd en de verleende beleggingsdiensten.

- 5. Werknemers van de beleggingsonderneming die adviseren of individuele vermogens beheren, beschikken over de benodigde kennis over de kenmerken en risico's van de financiële instrumenten, de beleggingsdiensten en over de behoeften, kenmerken en doelstellingen van de doelgroep.**
- 6. De beleggingsonderneming bepaalt op basis van de informatie, bedoeld in artikel 32a, eerste lid, en informatie over haar eigen cliënten de doelgroep en de distributiestrategie.**
- 7. De beleggingsonderneming evalueert periodiek de procedures en maatregelen, bedoeld in het eerste en derde lid, en past indien nodig de procedures en maatregelen aan.**
- 8. De beleggingsonderneming evalueert periodiek of als daar aanleiding toe is of de financiële instrumenten en de diensten die zij verleent, voldoen aan de doelstelling van de doelgroep en de distributiestrategie nog aansluit bij de doelgroep en past zo nodig de doelgroep of de distributiestrategie aan.**
- 9. De beleggingsonderneming verstrekt relevante informatie over de distributie van het financieel instrument en over de uitkomsten van periodieke evaluaties, bedoeld in het zevende en achtste lid, aan de beleggingsonderneming die het financieel instrument uitgeeft, ontwikkelt of samenstelt.**

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 32b is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, onder 3° en 4°, en 4:15, tweede lid, aanhef en onderdeel b, onder 2, van de Wft. Artikel 32b verwerkt de artikelen 16, derde lid, zesde alinea, en 24, tweede lid, tweede alinea, van MiFID II en artikel 10, eerste tot en met negende lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. Artikel 32b heeft betrekking op een beleggingsonderneming als distributeur. Indien een beleggingsonderneming zelf financiële instrumenten uitgeeft, ontwikkelt of samenstelt en ook betrokken is bij de distributie van het desbetreffende financieel instrument zijn zowel de artikelen 32 en 32a als artikel 32b van toepassing. Overigens hoeft de beleggingsonderneming maar één keer de doelgroep en distributiestrategie te bepalen indien de doelgroep en distributiestrategie maar voldoende gedetailleerd is (zie overweging 17 bij de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014). Artikel 32b is van overeenkomstige toepassing op banken of beleggingsondernemingen die aan cliënten gestructureerde deposito's als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel 43, van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014

verkopen of adviseren (zie artikel 4:2e van de Wft). Een beleggingsonderneming als distributeur dient op grond van het eerste lid te beschikken over adequate procedures en maatregelen die waarborgen dat bij het bepalen van de range van financiële instrumenten die zij wenst te distribueren wordt voldaan aan de behoeften, kenmerken en doelstellingen van de doelgroep en de distributiestrategie aansluit bij de desbetreffende doelgroep. Derhalve dienen de financiële instrumenten alleen te worden gedistribueerd als dit in het belang van de cliënt (de doelgroep) is. Dit betreft een eigen verantwoordelijkheid van de beleggingsonderneming als distributeur. De beleggingsonderneming als distributeur dient ook de doelgroep te bepalen indien de beleggingsonderneming die het financieel instrument heeft ontwikkeld geen doelgroep heeft bepaald. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn indien een beleggingsonderneming is gevestigd in een staat die geen lidstaat is en derhalve niet hoeft te voldoen aan de eisen met betrekking tot het productontwikkelingsproces of het financieel instrument is uitgegeven door een onderneming waarop het productontwikkelingsproces niet van toepassing is. Proportionaliteit is van belang voor toepassing van het eerste lid. De mate waarin de procedures en maatregelen worden toegepast differentieert afhankelijk van de complexiteit en de impact van het financieel instrument. Naarmate de complexiteit van het financieel instrument toeneemt, zal bijvoorbeeld ook de afbakening van de doelgroep scherper moeten zijn. Onderdeel van het bepalen van de doelgroep is dat de beleggingsonderneming eveneens bepaalt voor welke doelgroep het financieel instrument niet passend is gelet op de behoeften, kenmerken en doelstellingen van de desbetreffende doelgroep (tweede lid). Op grond van artikel 32b, derde lid, dient de beleggingsonderneming te beschikken over adequate procedures en maatregelen om informatie over de kenmerken en risico's van het financieel instrument, de kenmerken en doelstellingen van de beoogde doelgroep en de distributiestrategie te verkrijgen zodat zij het financieel instrument kan distribueren aan de beoogde doelgroep. Indien een beleggingsonderneming beleggingsdiensten verleent met betrekking tot een financieel instrument dat is uitgegeven, ontwikkeld of samengesteld door een beleggingsonderneming die niet aan de regels van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 hoeft te voldoen, dient de beleggingsonderneming die beleggingsdiensten verleent ook in een dergelijk geval adequate maatregelen te treffen om voldoende informatie over de financiële instrumenten te verkrijgen zodat zij de doelgroep kan bepalen en de distributie daarop kan afstemmen. De beleggingsonderneming kan de relevante informatie ook verzamelen via publiek beschikbare informatie indien die informatie duidelijk en betrouwbaar is (bijvoorbeeld informatie die voldoet aan de Wft zoals het prospectus of de essentiële beleggersinformatie). Uiteraard dragen de dagelijks beleidsbepalers van de beleggingsonderneming er zorg voor dat de financiële instrumenten worden aangeboden aan de juiste doelgroep en dat de distributiestrategie aansluit bij die doelgroep. Hiertoe is in het vierde lid voorgeschreven dat de dagelijks beleidsbepalers van de beleggingsonderneming periodiek verslagen ontvangen over de financiële instrumenten die de beleggingsonder-

neming heeft gedistribueerd en van welke distributiestrategieën de beleggingsonderneming gebruik heeft gemaakt.

Het vijfde lid bepaalt dat werknemers van de beleggingsonderneming die adviseren of individuele vermogens beheren, beschikken over de benodigde kennis over de kenmerken en risico's van de financiële instrumenten, de beleggingsdiensten en over de behoeften, kenmerken en doelstellingen van de doelgroep.

De beleggingsonderneming gebruikt de informatie die zij heeft ontvangen van de beleggingsonderneming die de financiële instrumenten uitgeeft, ontwikkelt of samenstelt en de informatie van haar eigen cliënten om de doelgroep en de distributiestrategie te bepalen (zesde lid). Op basis van deze informatie kan de beleggingsonderneming bijvoorbeeld besluiten om het financieel instrument uitsluitend op basis van advies (en niet op execution-only basis) te distribueren. Wanneer een beleggingsonderneming als ontwikkelaar en tevens als distributeur optreedt, hoeft slechts één keer de doelgroep te worden bepaald. De verplichting om de doelgroep en de distributiestrategie te bepalen, staat los van de geschiktheid- of passendheids-toets die de beleggingsonderneming dient uit te voeren op basis van de behoeften, kenmerken en doelstellingen van de cliënt. Uiteraard dragen de dagelijks beleidsbepalers van de financiële onderneming zorg voor de inrichting van de procedures en maatregelen, als bedoeld in het eerste en derde lid, en zijn zij verantwoordelijk voor het adequaat functioneren daarvan.

Verder evalueert de beleggingsonderneming periodiek de procedures en maatregelen bedoeld in het eerste en derde lid om ervoor te zorgen dat deze procedures en maatregelen geschikt voor hun doel blijven (zevende lid). Indien nodig worden de procedures en maatregelen aangepast.

Tevens evalueert de beleggingsonderneming periodiek of als daar aanleiding toe is of de financiële instrumenten nog voldoen aan de behoeften, kenmerken en doelstelling van de doelgroep en de distributiestrategie nog aansluit bij de doelgroep. Bij de evaluatie houdt de beleggingsonderneming rekening met gebeurtenissen die het potentiële risico voor de doelgroep kunnen beïnvloeden. Zo nodig dient de doelgroep of de distributiestrategie te worden aangepast (achtste lid). Een beleggingsonderneming past de doelgroep aan indien blijkt dat het financieel instrument niet langer voldoet aan de behoeften, kenmerken of doelstelling van de doelgroep, bijvoorbeeld wanneer het financieel instrument ten gevolge van marktomstandigheden niet-liquide of zeer volatiel is geworden. Het negende lid bepaalt dat de beleggingsonderneming relevante informatie over de verkoop van het financieel instrument en over de uitkomsten van de periodieke evaluaties, bedoeld in het zesde en zevende lid, aan de beleggingsonderneming verstrekt die de desbetreffende financiële instrumenten heeft ontwikkeld of heeft samengesteld ten behoeve van de periodieke evaluatie van het financieel instrument. De beleggingsonderneming die een financieel instrument distribueert hoeft de beleggingsonderneming die het financieel instrument heeft ontwikkeld («de ontwikkelaar») niet te informeren over alle details met betrekking tot de distributie van het financieel instrument. Zij hoeft alleen de informatie te verstrekken die

de ontwikkelaar nodig heeft om het financieel instrument te evalueren en om na te gaan of het financieel instrument nog voldoet aan de behoeften, kenmerken en doelstellingen van de doelgroep zoals bepaald door de ontwikkelaar (bijvoorbeeld informatie over verkoop buiten de doelgroep, soort cliënten en ontvangen klachten (zie overweging 20 bij de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014)).

Artikel 32c

- 1. Indien beleggingsondernemingen samenwerken die zelf niet de financiële instrumenten uitgeven, ontwikkelen of samenstellen, voldoet de beleggingsonderneming die rechtstreeks contact heeft met de cliënt aan artikel 32b.**
- 2. Indien sprake is van een situatie als bedoeld in het eerste lid voldoen de beleggingsondernemingen aan artikel 10, tiende lid, onderdeel a tot en met c, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014.**

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 32c is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, onder 3° en 4°, van de Wft en verwerkt artikel 10, tiende lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. Indien meerdere beleggingsondernemingen met elkaar samenwerken voldoet de beleggingsonderneming die het rechtstreeks klantcontact heeft aan artikel 32b. De beleggingsonderneming die het rechtstreeks klantcontact heeft, dient te beschikken over adequate procedures en maatregelen die waarborgen dat de financiële instrumenten die zij verkoopt voldoen aan de doelstelling van de doelgroep en de distributiestrategie aansluit bij de desbetreffende doelgroep. De beleggingsondernemingen voldoen aan artikel 10, tiende lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. Zij dienen ervoor te zorgen dat relevante productinformatie van de beleggingsonderneming die het financieel instrument heeft uitgegeven of heeft ontwikkeld terecht komt bij de beleggingsonderneming die het direct klantcontact heeft. Tevens stellen de beleggingsondernemingen die met elkaar samenwerken de beleggingsonderneming die het financieel instrument heeft uitgegeven of ontwikkeld in staat om relevante verkoopinformatie te verkrijgen over het financieel instrument (bijvoorbeeld informatie over verkoop buiten de doelgroep, het soort cliënten en ontvangen klachten) zodat zij de verkregen informatie kan meenemen in haar eigen productontwikkelingsproces.

Artikel 32d⁹¹

- 1. Een aanbieder als bedoeld in ⁹² 4:15, eerste of vierde lid, van de wet die een con-**

⁹¹ Door art. I, onderdeel W van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) vernummerd van art. 32a tot art. 32d (*red.*).

⁹² Artikel I, onderdeel X van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) laat ten onrechte het woord "artikel" vervallen (*red.*).

- summent of, indien het een verzekering betreft, cliënt adviseert, bewaart, indien de advisering leidt tot het aangaan van een overeenkomst inzake het aanbevolen product met de consument onderscheidenlijk de cliënt, de informatie die hij overeenkomstig artikel 4:23, eerste lid, onderdeel a, van de wet heeft ingewonnen, alsmede de gegevens betreffende het verkochte financiële product, gedurende ten minste vijf jaren vanaf het moment van advisering.
2. Een adviseur als bedoeld in ⁹³ 4:15, eerste of vierde lid, van de wet die een consument of, indien het een verzekering betreft, cliënt adviseert, en het aanbevolen financiële product niet tevens aanbiedt aan de consument of cliënt of met betrekking tot het aanbevolen financiële product niet tevens bemiddelt of optreedt als gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent, bewaart de informatie die hij overeenkomstig artikel 4:23, eerste lid, onderdeel a, van de wet heeft ingewonnen, alsmede de gegevens betreffende het aanbevolen financiële product, gedurende ten minste vijf jaren vanaf het moment van advisering.
 3. Een bemiddelaar, gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent als bedoeld in ⁹⁴ 4:15, eerste of vierde lid, van de wet die een consument of, indien het een verzekering betreft, cliënt adviseert bewaart, indien de advisering leidt tot het aangaan van een overeenkomst met de consument onderscheidenlijk de cliënt inzake het aanbevolen product, de informatie die hij overeenkomstig artikel 4:23, eerste lid, onderdeel a, van de wet heeft ingewonnen, alsmede de gegevens betreffende het aanbevolen financiële product, gedurende ten minste vijf jaren vanaf het moment van advisering.
 4. Het eerste, tweede en derde lid zijn niet van toepassing op financiële ondernemingen die bij de advisering uitsluitend te werk gaan volgens een gestandaardiseerde en gesystematiseerde procedure die voor de Autoriteit Financiële Markten verifieerbaar is, en die aan de hand van deze procedure aan de Autoriteit Financiële Markten kunnen aantonen welke informatie zij overeenkomstig artikel 4:23, eerste lid, onderdeel a, van de wet

over consumenten onderscheidenlijk cliënten inwinnen en welke adviezen consumenten onderscheidenlijk cliënten op basis van de aldus ingewonnen informatie worden gegeven.

5. Een aanbieder, bemiddelaar, gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent als bedoeld in ⁹⁵ 4:15, eerste of vierde lid, van de wet die in het kader van een door hem verstrekt advies met een consument of, indien het een verzekering betreft, cliënt een overeenkomst aangaat onderscheidenlijk bemiddelt bij de totstandkoming van een overeenkomst inzake een ander financieel product dan waarover hij de consument onderscheidenlijk de cliënt heeft geadviseerd, is gedurende ten minste vijf jaren na de totstandkoming van de overeenkomst in staat om aan de Autoriteit Financiële Markten aan te tonen dat de consument onderscheidenlijk de cliënt in weerwil van het advies de keuze heeft gemaakt voor het aangaan van die overeenkomst.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:15, tweede lid, aanhef en onderdeel b, onder 2°, van de wet en neemt met enkele terminologische en redactionele aanpassingen artikel 14 van het Bfd over. De toevoeging van de term "cliënt" voor verzekeringen is gebaseerd op artikel 6 van de Wfd. Opgemerkt wordt dat onder "aanbieder" niet wordt verstaan de aanbieder van deelnemingsrechten. Dat volgt uit artikel 4:15, eerste lid, van de wet.

In het tweede lid is door middel van de formulering "Een adviseur die (...) het aanbevolen financiële product niet tevens aanbiedt aan de consument of cliënt of met betrekking tot het aanbevolen financiële product niet tevens bemiddelt of optreedt als gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent" materieel het begrip adviseur uit artikel 1, onderdeel c, van de Wfd overgenomen.

Dit artikel betreft de vastlegging (en daarmee de reconstrueerbaarheid) van een verstrekt advies. Het artikel schrijft concreet voor hoe een financiële dienstverlener zijn bedrijfsvoering dient in te richten indien hij consumenten of, indien het een verzekering betreft, cliënten adviseert over financiële producten. Om aan te kunnen tonen dat hij heeft voldaan aan het bepaalde in artikel 4:23 van de wet - namelijk dat een door hem geadviseerd financieel product past bij de informatie die hij op grond van artikel 4:23 van de wet over de consument of cliënt moet hebben ingewonnen - dient de financiële dienstverlener de bij de consument onderscheidenlijk cliënt ingewonnen informatie over diens financiële positie, kennis, ervaring, doelstellingen en risicobereidheid (tezamen genoemd het klantprofiel), en de gegevens omtrent het door hem verkochte product gedurende een jaar vanaf het moment van advisering te bewa-

⁹³ Artikel I, onderdeel X van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) laat ten onrechte het woord "artikel" vervallen (*red.*).

⁹⁴ Artikel I, onderdeel X van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) laat ten onrechte het woord "artikel" vervallen (*red.*).

⁹⁵ Artikel I, onderdeel X van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) laat ten onrechte het woord "artikel" vervallen (*red.*).

ren. In het tweede lid gesproken van het aanbevolen product, omdat de eventuele verkoop van een product zich buiten de in het tweede lid bedoelde adviseur om afspeelt. In het derde lid is verduidelijkt dat de bewaarplicht tevens geldt voor de gevolmachtigde- en ondergevolmachtigde agent.

Het klantprofiel moet zo duidelijk zijn dat de financiële dienstverlener aan de hand van die informatie aannemelijk kan maken dat het verkochte product (of, in geval van een adviseur, het aanbevolen product) past bij de consument of de cliënt. Met de "gegevens omtrent het verkochte product" (of, in geval van een adviseur, het aanbevolen product) worden de gegevens bedoeld aan de hand waarvan kan worden vastgesteld welk financieel product aan de consument is geadviseerd.

Gekozen is voor een bewaartermijn van een jaar omdat deze termijn de AFM in staat stelt zich een redelijk beeld te vormen van de algemene kwaliteit van advisering door een financiële dienstverlener.

In het vierde lid wordt tot uitdrukking gebracht dat de financiële dienstverlener mag afwijken van de bewaarplicht indien hij aan de AFM kan aantonen dat de wijze waarop het adviesproces door hem is geprotocolleerd waarborgt dat aan een consument of cliënt altijd de relevante vragen worden gesteld en dat er altijd sprake is van een logisch verband tussen de antwoorden op die vragen en het geadviseerde product. Van de uitzondering opgenomen in het vierde lid kan alleen gebruik worden gemaakt indien toepassing van de gestandaardiseerde en gesystematiseerde procedure uitsluit dat financiële producten worden aanbevolen die onvoldoende passen bij de kenmerken van de consument onderscheidenlijk cliënt. Bovendien dient te zijn gewaarborgd dat de adviezen die door (klant)medewerkers van een financiële dienstverlener worden verstrekt, altijd de uitkomst zijn van de toegepaste gestandaardiseerde en gesystematiseerde procedure.

Er zijn situaties denkbaar waarin een aan een consument onderscheidenlijk cliënt verkocht financieel product niet past bij het door de financiële dienstverlener opgestelde klantprofiel van die consument of cliënt. Dit betekent niet per definitie dat de financiële dienstverlener de adviesregels niet heeft nageleefd. Gedacht kan worden aan de situatie waarin een consument of cliënt besluit om in weerwil van een door een aanbieder of bemiddelaar verstrekt advies, bij deze financiële dienstverlener een ander financieel product te kopen dan hem is aanbevolen. De desbetreffende aanbieder of bemiddelaar is op grond van het vijfde lid verplicht om ten minste gedurende een jaar aan de AFM aan te kunnen tonen dat de consument of cliënt zelf de keuze heeft gemaakt om dit andere – niet aanbevolen – financiële product te kopen.

Indien de consument of cliënt na afloop van een advies buiten medeweten van de financiële dienstverlener die hem heeft geadviseerd, besluit tot het aanschaffen van een ander financieel product afkomstig van of via een andere financiële onderneming, kan van de adviserende financiële dienstverlener niet worden verlangd dat hij dit signaleert. Dat kan evenmin indien een financiële dienstverlener verschillende "eigen" verkoopkanalen heeft die geheel zelfstandig en onafhankelijk van elkaar functioneren. In dat geval kan de situatie ontstaan dat een consument of cliënt

bijvoorbeeld eerst een bepaald financieel product wordt geadviseerd ten kantore van een bepaald bankfiliaal, waarna hij terugkeert naar huis om vervolgens zelf via de website van de bank toch een ander financieel product te kopen dan hem door de adviseur van diezelfde bank was geadviseerd. Ook in dat geval kan van de bank niet worden verlangd dat zij signaleert dat de consument een ander financieel product koopt dan hem is aanbevolen. In een dergelijke situatie kan van de financiële dienstverlener evenmin worden verlangd dat hij aan de AFM moet kunnen laten zien dat de consument onderscheidenlijk cliënt zelf er voor gekozen heeft om dat andere (niet aanbevolen) product te kopen. Dit wordt tot uitdrukking gebracht door het vijfde lid waarin wordt bepaald dat alleen die aanbieder of bemiddelaar, gevolmachtigde of ondergevolmachtigde agent die in het kader van een door hem verstrekt advies een ander product verkoopt dan hij had geadviseerd, een en ander aan de AFM moet kunnen aantonen. Ter verduidelijking is in de tekst van het artikel de zinsnede "in weerwil van het advies" opgenomen.

Stb 2013, nr 537

Artikel 32a Bgfo betreft de vastlegging (en daarmee de reconstrueerbaarheid) van een verstrekt advies. Het artikel schrijft concreet voor hoe een financiële dienstverlener zijn bedrijfsvoering dient in te richten indien hij consumenten of, indien het een verzekering betreft, cliënten adviseert over financiële producten. In het artikel was een bewaartermijn opgenomen voor financiële dienstverleners van één jaar. Met de onderhavige wijziging is de bewaartermijn verlengd naar vijf jaar.

In het Bgfo is een termijn opgenomen gedurende welke financiële dienstverleners gegevens dienen te bewaren met betrekking tot de door hen verstrekte adviezen en verkochte financiële producten. Deze termijn is verlengd naar vijf jaren. De AFM heeft om deze verlenging verzocht in haar wetgevingsbrief 2012.⁹⁶ Deze verlenging verbetert de onderzoeksmogelijkheden van de AFM in het kader van haar toezichtstaak. Door het verlengen van de bewaartermijn naar vijf jaren loopt de bewaartermijn voortaan gelijk aan de civielrechtelijke verjaringstermijn.

In het Bgfo wordt de bewaartermijn voor financiële dienstverleners verlengd van één jaar naar vijf jaren. De administratieve lasten van deze wijziging worden geraamd op nihil. Financiële dienstverleners dienden voorheen de desbetreffende gegevens reeds te bewaren gedurende een jaar. Het feit dat de gegevens voortaan vijf jaar bewaard dienen te worden veroorzaakt, zeker in het huidige digitale tijdperk, geen hogere nalevingskosten.

Stb. 2017, nr. 513

De verwijzingen in de artikelen 32d en 33 zijn aangepast vanwege de vernumming van de leden van artikel 4:15 van de Wft.

⁹⁶ Kamerstuk 32.545, bijlage bij nr. 10.

Artikel 33 ^{97 98}

Een aanbieder van krediet als bedoeld in artikel 4:15, eerste of vierde lid, van de wet bewaart:

- a. de informatie die hij ingevolge de artikelen 4:34, eerste lid, van de wet en 113, 114 en 115 heeft ingewonnen, alsmede de door hem aangeboden overeenkomst inzake krediet, indien die overeenkomst tot stand is gekomen, ten minste gedurende vijf jaren na de dag waarop die overeenkomst is afgewikkeld;**
- b. indien het een overeenkomst inzake hypothecair krediet met een variabele rente betreft, de indexen die bij de berekening van de debetrentevoet worden gebruikt ten minste gedurende vijf jaren na de dag waarop de index voor de laatste maal is gebruikt.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:15, tweede lid, aanhef en onderdeel b, onder 2°, van de wet. In dit artikel is de

⁹⁷ Art. IV, lid 1, van het Besluit implementatie richtlijn hypothecair krediet (Stb. 2016, nr. 266) bepaalt dat de artt. 1, 6, 6a, 33, 68a, 68b, 81c, 81d en 81e Bgfo, zoals het besluit luidt na inwerkingtreding van dit besluit, niet van toepassing zijn op overeenkomsten inzake hypothecair krediet die vóór dat tijdstip (= 14 juli 2016, zie art. V van Stb. 2016, nr. 266) zijn gesloten en waarbij de overeenkomst inzake hypothecair krediet niet is aangegaan voor de eigen bewoning door de consument. Op deze overeenkomsten inzake hypothecair krediet blijven de regels met betrekking tot overeenkomsten inzake hypothecair krediet van toepassing zoals die onmiddellijk voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit luiden. Dit wordt als volgt toegelicht: "Het eerste lid regelt de eerbiedigende werking voor overeenkomsten inzake hypothecair krediet die voor inwerkingtreding van dit besluit geldig zijn aangegaan en waarvan de hypotheek wordt aangewend om een woning te kopen met als doel de woning als woonruimte aan een consument te verhuren. In de praktijk gaat het om hypotheek die niet onder de definitie van hypothecair krediet vielen zoals die gold voor inwerkingtredingen van dit besluit omdat het jaarlijks kostenpercentage niet gebruikelijk was. De eerbiedigende werking geldt voor alle bepalingen voor zover deze betrekking hebben op lopende overeenkomsten. Dit houdt in dat bijvoorbeeld de bepalingen die zien op de precontractuele informatie niet zijn uitgezonderd. Deze zijn immers niet relevant voor lopende overeenkomsten." (red.)

⁹⁸ Art. IV, lid 3, van het Besluit implementatie richtlijn hypothecair krediet (Stb. 2016, nr. 266) bepaalt dat art. 33, Bgfo, zoals die bepaling luidt na inwerkingtreding van dit besluit (=14 juli 2016, zie art. V van Stb. 2016, nr. 266), is ten aanzien van overeenkomsten inzake hypothecair krediet die [het woord "voor" ontbreekt hier (red.)] inwerkingtreding van dit besluit zijn gesloten van toepassing met ingang van de eerste dag van de dertiende kalendermaand na inwerkingtreding van dit besluit. Dit wordt als volgt toegelicht: "Het derde lid bevat overgangsrecht voor lopende overeenkomsten, maar alleen voor de verplichting opgenomen in artikel 33. Het overgangsrecht bedraagt één jaar om de aanbieder de tijd te geven om hun organisatie en systemen hierop in te richten." Artikel IV van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2017 (Stb. 2017, nr. 190) herstelt deze ommissie (red.)

bewaarplicht van artikel 15 van het Bfd overgenomen. Deze bewaarplicht strekt zich uit tot de informatie met betrekking tot de kredietwaardigheidstoets, namelijk de informatie die is verzameld op grond van het bepaalde in de artikelen 4:34, eerste lid, van de wet en 113 en 114 van dit besluit, en de aangeboden overeenkomst zelf. Nadrukkelijk is gekozen voor het bewaren van de aangeboden overeenkomst, zodat het overdragen van een portefeuille niet kan leiden tot het verloren gaan van de administratie, aangezien onder het aanbieden op grond van onderdeel a van de definitie van aanbieden in artikel 1:1 van de wet ook wordt verstaan het als wederpartij beheren dan wel uitvoeren van de overeenkomst. De bewaarplicht ziet niet op een eventueel verstrekt advies. Daarvoor geldt artikel 32.

De termijn van vijf jaar begint te lopen vanaf het moment dat de overeenkomst inzake krediet volledig is afgewikkeld en partijen over en weer niets meer van elkaar te vorderen hebben. In het geval dat er wel een aanbod voor het sluiten van een overeenkomst wordt gedaan, maar geen overeenkomst wordt aangegaan geldt de bewaarplicht zodoende niet.

Stb. 2016, nr. 266

Artikel 33 van het BGfo bevat reeds de verplichting voor aanbieders van krediet om de informatie die is verkregen bij de kredietwaardigheidstoetsing van een consument gedurende een bepaalde periode te bewaren.

Daaraan wordt op grond van artikel 19, tweede lid, van de richtlijn, de verplichting voor kredietgevers toegevoegd om de waardebeoordeling van de woning (doorgaans door middel van taxatie) ook vijf jaar te bewaren.

Het onderdeel b van artikel 33 bepaalt dat aanbieders van hypothecair krediet met variabele rente de indexen, ook wel de gehanteerde benchmarks, die door hen zijn gebruikt bij de berekening van een variabele debetrentevoet, voor een periode van ten minste vijf jaren na de dag waarop de index voor de laatste maal is gebruikt, dienen te bewaren.

Wanneer dus een index de laatste keer is toegepast op 1 mei 2016 moet de aanbieder die index bewaren tot en met 2 mei 2021. Artikel 33, onderdeel b, van het BGfo verwerkt artikel 24, aanhef en onderdeel b van de richtlijn. Aanbieders kunnen zelf kiezen hoe de gebruikte indexen worden bewaard binnen de organisatie zolang de gebruikte indexen tot individuele klanten te herleiden zijn.

Stb. 2017, nr. 513

De verwijzingen in de artikelen 32d en 33 zijn aangepast vanwege de vernumming van de leden van artikel 4:15 van de Wft.

Artikel 33a

- 1. Een Nederlandse beheerder van een beleggingsinstelling voert met betrekking tot de beleggingsinstellingen die hij beheert, beleid gericht op het beheersen van risico's die de in artikel 4:14, tweede lid, onderdeel c, aanhef, van de wet bedoelde belangen kunnen schaden.**
- 2. De beheerder beschikt over procedures en maatregelen die waarborgen dat wordt**

voldaan aan de ingevolge artikel 15, eerste, tweede, derde en vijfde lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen gestelde voorwaarden die met het oog op de in het eerste lid bedoelde belangen worden gesteld.

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 33a strekt tot implementatie van artikel 15 van de richtlijn. Artikel 15 in de richtlijn heeft betrekking op het risicobeheer dat een beheerder moet voeren ten aanzien van de beleggingsinstellingen die hij beheert. In artikel 15 van de richtlijn is geen strikte scheiding gemaakt tussen bepalingen die prudentiële belangen of gedragsmatige belangen beogen te beschermen. Het eerste tot en met derde en vijfde lid zijn zowel in het kader van het gedrags- toezicht als in het kader van het prudentieel toezicht van belang. Met het oog hierop worden deze bepalingen zowel in het Bgfo geïmplementeerd (op basis van artikel 4:14, tweede lid, onderdeel c, van de wet), als in het Bpr (op basis van artikel 3:17, tweede lid, onderdeel c, van de wet). In het Bgfo-artikel gaat het om het beleid gericht op risico's ter voorkoming van de in artikel 4:14, tweede lid, onderdeel c genoemde belangen: ordelijke en transparante financiële marktprocessen, zuivere verhoudingen tussen marktpartijen en zorgvuldige behandeling van cliënten en deelnemers. Deze formulering bakent het hier bedoelde beleid af tot het beleid dat van belang is met oog op de gedragsaspecten. Dit betekent dat op basis van artikel 1:25 van de wet de Autoriteit Financiële markten (AFM) als gedragstoezicht- houder toezicht houdt op de naleving van deze bepalingen.

Artikel 34

1. De bedrijfsvoering van een beheerder van een icbe,⁹⁹ icbe als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet omvat ten minste procedures en maatregelen die waarborgen dat:

- a. elke transactie waarbij de icbe is betrokken, kan worden gereconstrueerd;**
- b. het beheerde vermogen van de icbe overeenkomstig het beleggingsbeleid en de bij of krachtens de wet gestelde regels wordt belegd;**
- c. een functiescheiding bestaat tussen het verrichten van rechtshandelingen met betrekking tot het vermogen van de icbe en het controleren en administreren van deze handelingen;**
- d. een betrouwbare, juiste en consistente intrinsieke waarde van de icbe wordt bepaald;**
- e. het proces van intrinsieke waardebe-
paling binnen de beheerder van een icbe
of de icbe wordt gescheiden van de**

overige activiteiten van de beheerder van een¹⁰⁰ icbe of de maatschappij voor collectieve belegging in effecten;

- f. de berekening van de intrinsieke waarde van de icbe aansluit bij de financiële administratie;**
 - g. de risico's die samenhangen met het beleggingsproces op een systematische wijze worden beheerst en geanalyseerd; en**
 - h. er, voorzover mogelijk, een systematische, toegankelijke en actuele administratie van deelnemers in de icbe is waarin, voorzover van toepassing, de met de deelnemers gemaakte afspraken inzichtelijk worden gemaakt.**
- 2. De maatregelen en procedures, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel f, voorzien er in ieder geval in dat de voor de intrinsieke waardebepaling gebruikte subadministraties ten minste een keer per maand worden aangesloten met de saldi-
balans en dat de daaruit voortvloeiende verschillen worden geanalyseerd en gecorrigeerd.**
- 3. De procedures en maatregelen, bedoeld in het eerste lid, onderdeel g, van een icbe omvatten in ieder geval een procedure voor de waardevaststelling van financiële derivaten die niet op een gereguleerde markt of een andere markt in financiële instrumenten worden verhandeld.**
- 4. Een beheerder van een icbe richt voor iedere icbe die hij beheert afzonderlijk een bedrijfsvoering als bedoeld in het eerste lid in.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 8, tweede lid, en derde lid, aanhef en onderdelen a, b, d tot en met g, i en l, 29, eerste lid, en 60, eerste lid, eerste volzin van het Btb 2005 en 2, onderdeel b, van de Nadere Regeling gedragstoezicht beleggingsinstellingen 2005. Opgemerkt wordt dat de verplichting om voortdurend over procedures en maatregelen te beschikken die een beheerste uitoefening van het bedrijf waarborgen de verplichting met zich brengt om de inrichting van de bedrijfsvoering te evalueren en actualiseren (artikel 29, tweede lid, van het Btb 2005).

Het eerste lid vloeit voort uit de artikelen 5septies, eerste lid, onderdeel a, 13quater, tweede alinea, en 21, eerste lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen. In het eerste lid is aangegeven waartoe de procedures en maatregelen, die deel uitmaken van de gedragsaspecten van de inrichting van de bedrijfsvoering van de beheerder, beleggingsinstel-

⁹⁹ Art. I, onderdeel D van het Implementatiebesluit wijziging richtlijn icbe's (Stb. 2016, nr. 97) verwijdt hier de zinsnede "of bewaarder van een icbe", waardoor de zin van art. 34, aanhef Bgfo niet meer loopt; de komma moet ook nog vervangen worden door "of" (red.).

¹⁰⁰ Art. I, onderdeel L van het Implementatiebesluit AIFM (Stb. 2013, nr. 293) spreekt van "beheerder van een icbe", terwijl in het zinsverband "beheerder van de icbe" beter was geweest (red.).

ling en bewaarder, moeten waarborgen.

Bij onderdeel a kan worden gedacht aan het administreren van de oorsprong van de transacties, betrokken partijen, aard, tijdstip, plaats, management informatie, inrichting van een participantenregister, de administratie van overeenkomsten en notulen van (bestuurs-)vergaderingen en de uitbesteding van diensten.

Uitgangspunt voor de maatregelen, bedoeld in onderdeel b, is het beleggingsbeleid zoals beschreven in het prospectus van de beleggingsinstelling en de vertaling hiervan in interne instructies en richtlijnen.

De in onderdeel c bedoelde functiescheidingen zien op:

- een scheiding tussen het commerciële gedeelte waarin de contacten met de beleggers in de beleggingsinstelling zijn ondergebracht (front office) en het administratieve gedeelte (back office) van de beheerder;
- een scheiding binnen de administratieve organisatie tussen het gedeelte dat de transacties afwikkelt en verwerkt en het gedeelte dat de controle daarop uitvoert;
- een scheiding tussen het administratieve gedeelte van de beheerder en de procuratie; en
- een scheiding tussen de berekening van de intrinsieke waarde en de overige activiteiten.

Indien het aantal medewerkers niet toereikend is om functiescheiding te realiseren kan gedacht worden aan het inschakelen van een raad van commissarissen, de externe accountant, het uitbesteden van taken of, bij een beleggingsmaatschappij, het benoemen van een bewaarder met de functie en de taken zoals de wet die voorschrijft voor beleggingsfondsen. In alle gevallen is een goede beschrijving van de procedures verplicht op grond van het vijfde lid. De onderdelen d, e en f zien op de bepaling van de intrinsieke waarde van de beleggingsinstelling. Daarbij is onder andere van belang dat er een functiescheiding bestaat; degene(n) die zich met de bepaling van de intrinsieke waarde bezig houdt (houden) dient (dienen) zich niet met het beleggingsbeleid, de uitvoering van het beleggingsbeleid en de controle daarop bezig te houden. In het tweede lid wordt een nadere invulling gegeven aan onderdeel f.

Onderdeel g betreft de beheersing en de analyse van risico's voortvloeiend uit het beleggingsproces, waaronder de risico's verbonden aan het gebruik van (afgeleide) financiële instrumenten. De gelopen risico's moeten op inzichtelijke wijze geanalyseerd worden. Daartoe behoort dat de beheerder een methode kiest voor de analyse of berekening van het totale risico die in overeenstemming is met de aard van het financiële instrument. Ten aanzien van icbe's geldt een aantal daarbij in acht te nemen voorschriften (zie het derde lid).

Op grond van onderdeel h zal voorzover mogelijk een deugdelijke administratie van de deelnemers moeten worden gevoerd. Het zal niet altijd mogelijk zijn een dergelijke administratie te voeren, vooral niet indien sprake is van een aan een gereguleerde markt genoteerde beleggingsinstelling.

In het tweede lid is artikel 2, onderdeel b, van de Nadere Regeling gedragstoezicht beleggingsinstellingen 2005 opgenomen. Dit lid geeft nadere invulling aan onderdeel f van het eerste lid. De subadministraties dienen minimaal

een maal per maand aan te worden gesloten met de saldi-balans. Hierdoor wordt het risico van verschillen tussen de gebruikte subsystemen en de grootboekadministraties verkleind. Onder subadministraties wordt verstaan: administraties waarbij veelal op dagbasis mutaties worden doorgevoerd. Daarbij kan gedacht worden aan de effectenadministratie, de derivatenadministratie en de deelnemersadministratie.

Het derde lid bepaalt dat een risicobeheersingsprocedure wordt gehanteerd die is toegesneden op het risicoprofiel van de icbe om te garanderen dat alle aan de icbe verbonden risico's van betekenis op adequate wijze worden gemeten en beheerd. Deze procedure heeft tot doel om ervoor te zorgen dat de icbe zicht heeft op de uit de derivatentransacties voortvloeiende risico's en verplichting-en en de naleving van de beleggingsbegrenzingsen kan toetsen.

Het vierde lid bevat het vereiste dat de beheerder ook wat de gedragsaspecten betreft moet voorzien in een afzonderlijke inrichting van de bedrijfsvoering voor iedere door hem beheerde beleggingsinstelling. In de bedrijfsvoering van de beheerder moet een scheiding worden aangebracht tussen de administratie van de beheerder zelf en van de diverse beleggingsinstellingen die hij beheert. Hiermee wordt voorkomen dat de administraties van de verschillende beleggingsinstellingen ondoorzichtig worden.

Stb. 2009, nr. 524

De wijziging is van redactionele aard.

Stb. 2013, nr. 293

De richtlijn bevat eigen regels ten aanzien van de bedrijfsvoering, die zijn geïmplementeerd in de artikelen 4:14 Wft, 29a en 33a. Door deze wijziging is artikel 34 niet meer van toepassing op (beheerders van) beleggingsinstellingen en hun bewaarders en beleggingsmaatschappijen. Het artikel blijft wel van toepassing op (beheerders van) icbe's en hun bewaarders en maatschappijen voor collectieve belegging in effecten.

Overige wijzigingen houden verband met het nieuwe begrip «icbe».

Stb. 2016, nr. 97

De regels omtrent de bedrijfsvoering van een bewaarder zijn opgenomen in artikel 34e. In artikel 34, dat de bedrijfsvoering van een beheerder van een icbe, icbe of bewaarder van een icbe regelt, kan derhalve «de bewaarder van een icbe» in de opsomming vervallen.

Artikel 34a

1. Een beheerder van een icbe stelt procedures en regelingen vast en past die toe zodat hij in staat is om de Autoriteit Financiële Markten op verzoek zo spoedig mogelijk financiële verslagen te verstrekken die een getrouw beeld geven van zijn financiële positie en die aan alle toepasselijke standaarden en regels voor financiële verslaggeving voldoen.

2. Onverminderd artikel 34 wordt de administratie van een icbe zodanig gevoerd dat

de activa en passiva van de icbe te allen tijde rechtstreeks kunnen worden geïdentificeerd.

3. Een beheerder van een icbe onderwerpt de waardevaststelling van financiële derivaten, bedoeld in artikel 34, derde lid, aan een adequate, accurate en onafhankelijke toetsing.
4. De procedure met betrekking tot de waardevaststelling van financiële derivaten, bedoeld in artikel 34, derde lid, is adequaat en evenredig gelet op de aard en complexiteit van de desbetreffende financiële derivaten.
5. De procedure, bedoeld in het vierde lid, wordt op adequate wijze vastgelegd.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 34a is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de wet en verwerkt de artikelen 4, vierde lid, en 8, eerste en derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU.

Het eerste lid bepaalt dat een icbe-beheerder procedures en regelingen vaststelt en toepast die hem in staat stellen om op verzoek van de toezichthouder (de AFM of DNB) zo spoedig mogelijk financiële verslagen te verstrekken die een getrouw beeld geven van zijn financiële positie en die aan alle toepasselijke standaarden en regels voor financiële verslaggeving voldoen.

Het tweede lid bepaalt dat de administratie van een icbe zodanig wordt gevoerd dat de activa en passiva van de icbe te allen tijde rechtstreeks kunnen worden geïdentificeerd. Indien een icbe verschillende subfondsen heeft, worden afzonderlijke administraties voor deze subfondsen gevoerd.

Een beheerder stelt verder procedures vast om een correcte en accurate waardering van de activa en passiva van de door hem beheerde icbe's.

Deze voorschriften voor icbe's gelden in aanvulling op de voorschriften zoals opgenomen in artikel 34.

Artikel 34a, derde tot en met vijfde lid, is gebaseerd op artikel 44, tweede lid, tweede en derde alinea, en vierde lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU en stelt nadere eisen aan de procedure met betrekking tot de waardevaststelling van financiële derivaten die niet op een gereguleerde markt of een andere markt in financiële instrumenten worden verhandeld. Op grond van het derde lid dient de waardevaststelling van financiële derivaten aan een adequate, accurate en onafhankelijke toetsing te worden onderworpen. De procedure met betrekking tot de waardevaststelling van financiële derivaten dient adequaat en evenredig te zijn gelet op de aard en complexiteit van de desbetreffende financiële derivaten (vierde lid). Verder dient op grond van het vijfde lid de procedure op adequate wijze te worden vastgelegd.

Artikel 34b

1. Een beheerder van een icbe treft maatregelen die waarborgen dat gegevens ten behoeve van de reconstructie van elke transactie, bedoeld in artikel 34, eerste lid,

onderdeel a, worden bijgehouden.

2. De gegevens, bedoeld in het eerste lid, omvatten in ieder geval:

- a. de naam of een andere omschrijving van de icbe en van de persoon die voor rekening van de icbe handelt;
- b. de bijzonderheden die nodig zijn om het financieel instrument te identificeren;
- c. het aantal orders of transacties;
- d. het soort order of transactie;
- e. de prijs per eenheid;
- f. met betrekking tot orders, de datum en het tijdstip waarop de order is doorgegeven, en de naam of een andere omschrijving van de persoon aan wie de order is doorgegeven;
- g. met betrekking tot transacties, de datum en het tijdstip waarop de handelsbeslissing is genomen en de transactie is uitgevoerd;
- h. de naam van de persoon die de order doorgeeft of de transactie uitvoert;
- i. in voorkomend geval, de redenen voor het intrekken van een order; en
- j. voor uitgevoerde transacties, de tegenpartij en de plaats van uitvoering.

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de wet en verwerkt de artikelen 7, eerste lid, en 14 van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. Artikel 34a bepaalt dat een beheerder gegevens dient bij te houden met betrekking tot uitgevoerde transacties met betrekking tot de portefeuille. De beheerder dient daartoe over geschikte elektronische systemen te beschikken om de transactie tijdig en naar behoren te registreren zodat de AFM in staat is na te gaan of de voor de beheerder en de icbe's geldende regels worden nageleefd en met name of de onderneming alle verplichtingen jegens haar cliënten is nagekomen.

Artikel 34c

1. Een beheerder van een icbe treft redelijke maatregelen om te waarborgen dat de gegevens over ontvangen opdrachten tot inschrijving of terugbetaling van rechten van deelneming met betrekking tot de icbe na ontvangst van een dergelijke opdracht onmiddellijk centraal worden geadministreerd.
2. De gegevens, bedoeld in het eerste lid, omvatten informatie met betrekking tot de volgende aspecten:
 - a. de betrokken icbe;
 - b. de persoon die de opdracht tot inschrijving of terugbetaling van rechten van deelneming heeft gegeven of overgedragen;
 - c. de persoon die de opdracht heeft ontvangen;

- d. de datum en het tijdstip van de ontvangen opdracht;
- e. de betalingsvoorwaarden en betalingsmiddelen;
- f. het soort opdracht;
- g. de datum van uitvoering van de opdracht;
- h. het aantal rechten van deelneming waarop wordt ingeschreven of dat wordt terugbetaald;
- i. de prijs van de inschrijving of de terugbetaling voor elk recht van deelneming;
- j. de totale waarde van de inschrijving of terugbetaling van de rechten van deelneming; en
- k. de brutowaarde van de opdracht inclusief de kosten van inschrijving of het nettobedrag na aftrek van de kosten van terugbetaling.

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de wet en verwerkt de artikelen 7, eerste lid, en 15 van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. Artikel 34c bepaalt dat een beheerder gegevens dient bij te houden met betrekking tot van cliënten ontvangen opdrachten tot inschrijving op of terugbetaling van rechten van deelneming. De beheerder dient over geschikte elektronische systemen te beschikken om de transactie tijdig en naar behoren te registreren zodat de AFM in staat is na te gaan of de voor de beheerder en de icbe's geldende regels worden nageleefd en met name of de onderneming alle verplichtingen jegens haar cliënten is nagekomen.

Artikel 34d

1. Een beheerder van een icbe bewaart de gegevens, bedoeld in de artikelen 34b, eerste lid, en 34c, eerste lid, gedurende tenminste vijf jaar.
2. Een beheerder van een icbe bewaart de gegevens op een duurzame drager in en zodanige vorm en op zodanige wijze dat:
 - a. de Autoriteit Financiële Markten vlot toegang kan hebben tot de gegevens en elk stadium van de verwerking van een transactie kan reconstrueren;
 - b. alle wijzigingen, alsmede de inhoud van de gegevens voordat wijzigingen zijn aangebracht, gemakkelijk kunnen worden achterhaald; en
 - c. de gegevens niet anderszins gemanipuleerd of gewijzigd kunnen worden.
3. Indien de beheerder zijn verantwoordelijkheden met betrekking tot de icbe aan een andere beheerder overdraagt, worden maatregelen getroffen zodat de gegevens betreffende de voorafgaande vijf jaar voor de andere beheerder toegankelijk zijn.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 34d is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef

en onderdeel c, en dient ter omzetting van artikel 16 van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. Een icbe-beheerder dient gegevens met betrekking tot uitgevoerde transacties en orders gedurende tenminste vijf jaar te bewaren.

Van de mogelijkheden die artikel 16, eerste lid, tweede alinea, en tweede lid, eerste alinea, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU wordt geen gebruik gemaakt. De bewaarplichten van het eerste lid zijn voor de AFM voldoende om toezicht te kunnen houden. De bewaarplicht is niet van toepassing indien de beheerder niet langer over een vergunning beschikt.

In het tweede lid is artikel 16, derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU opgenomen. De beheerder dient de gegevens op een duurzame drager te bewaren waarop informatie zo kan worden opgeslagen dat de AFM deze later kan raadplegen. Dit dient in zodanige vorm en op zodanige wijze te geschieden dat de AFM vlot toegang heeft tot de gegevens en elk belangrijk stadium van de verwerking van elke transactie kan reconstrueren. Daarnaast dienen alle correcties of andere wijzigingen, alsmede de inhoud van de gegevens alvorens dergelijke correcties of wijzigingen zijn aangebracht, door de AFM eenvoudig te kunnen worden achterhaald. In algemene zin geldt de aanvullende voorwaarde dat de gegevens niet anderszins gemanipuleerd of gewijzigd kunnen worden.

In het derde lid wordt bepaald dat een beheerder die het beheer van door hem beheerde icbe's overdraagt aan een andere beheerder maatregelen dient te treffen zodat de gegevens met betrekking tot orders, transacties respectievelijk opdrachten tot inkoop of terugbetaling van rechten van deelneming betreffende de voorafgaande vijf jaar voor de andere beheerder toegankelijk zijn.

Artikel 34e

De bedrijfsvoering van een bewaarder omvat systemen, middelen en procedures om te zorgen voor continuïteit en regelmaat bij het uitoefenen van zijn bewaartaken.

Stb. 2016, nr. 97

Artikel 34e is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, onderdeel a, van de Wft en verwerkt het gewijzigde artikel 23, tweede lid, onderdeel f, van de richtlijn icbe's.

In artikel 34e is bepaald dat de bewaarder dient te zorgen voor continuïteit en regelmaat bij het uitoefenen van zijn bewaartaken door gebruik te maken van systemen, middelen en procedures. De systemen, middelen en procedures dienen ervoor te zorgen dat de bewaarder zijn taken goed kan uitoefenen.

Artikel 34f

De bedrijfsvoering van een pensioenbewaarder als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet omvat ten minste procedures en maatregelen die waarborgen dat:

- a. elke transactie in verband met het overgedragen pensioenvermogen, kan worden gereconstrueerd;
- b. het overgedragen pensioenvermogen overeenkomstig het door de premiepensioeninstelling bepaalde beleggingsbe-

- leid en de bij of krachtens de wet gestelde regels wordt belegd;
- c. de risico's die samenhangen met het beleggingsproces op een systematische wijze worden beheerd en geanalyseerd;
 - d. een functiescheiding bestaat tussen het verrichten van rechtshandelingen met betrekking tot het overgedragen pensioenvermogen en het controleren en administreren van deze handelingen;
 - e. alle rechten en verplichtingen van de pensioenbewaarder juist, tijdig en volledig worden vastgelegd in een daartoe bestemde administratie; en
 - f. de administratie van het overgedragen pensioenvermogen ten minste een keer per maand wordt aangesloten met de saldi balans en dat de daaruit voortvloeiende verschillen worden geanalyseerd en gecorrigeerd¹⁰¹

Stb 2011, nr. 144

Met de onderdelen A tot en met E wordt ten aanzien van de pensioenbewaarder nadere invulling gegeven aan de eisen die de artikelen 4:11 en 4:14 van de wet stellen op het gebied van de integere en beheerde bedrijfsuitoefening. Bij elk van de bepalingen is aangesloten bij eisen die reeds aan de bewaarder worden gesteld.

Stb. 2011, nr. 515

Dit betreft een technische aanpassing. Bij besluit van 14 maart 2011, houdende wijziging van het Besluit Prudentiële regels Wft en het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft ter nadere invulling van de vereisten die op grond van de Wet introductie premiepensioeninstellingen worden gesteld aan de pensioenbewaarder (Stb. 2011, nr. 144) was reeds een artikel 34a ingevoegd. Doordat vervolgens bij het besluit implementatie herziene richtlijn beleggingsinstellingen (Stb. 2011, nr. 358) de artikelen 34a tot en met 34d na artikel 34 zijn ingevoegd, zijn twee artikelen 34a in het Bgf opgenomen. Artikel 34a dat is ingevoegd bij het bovengenoemde besluit van 14 maart 2011 is vernummers tot artikel 34e.

Artikel 34g

De bedrijfsvoering van een premiepensioeninstelling als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet omvat ten minste procedures en maatregelen die waarborgen dat:

- a. er een systematische, toegankelijke en actuele administratie van pensioendeelnemers en pensioengerechtigden is waarin, voor zover van toepassing, de rechten en verplichtingen van die deelnemers en gerechtigden en de daarmee verband houdende afspraken inzichtelijk worden gemaakt;

¹⁰¹ In artikel II, onderdeel E van Stb. 2011, nr. 144 is aan het slot van het ingevoegde artikel 34a ten onrechte geen punt gezet achter onderdeel f (red.)

- b. de administratie, bedoeld in onderdeel a, zodanig is dat deze geen belemmering vormt of kan vormen voor de toepassing van de regeling van artikel 4:71a van de wet.

Stb. 2012, nr. 695

Inhoud van het besluit

De Wet introductie premiepensioeninstellingen is per 1 januari 2011 in werking getreden. De toezichthouders DNB en AFM hebben sindsdien van verschillende marktpartijen vergunningaanvragen ontvangen en deze in behandeling genomen. De voorgestelde bedrijfsmodellen zijn getoetst en inmiddels is een aantal vergunningen verleend. In deze eerste periode hebben toezichthouders en marktpartijen intensief contact gehad en waardevolle ervaringen opgedaan met de uitwerking van PPI-bedrijfsmodellen in de praktijk.

De opgedane inzichten hebben ertoe geleid dat de toezichthouders zorgen hebben geuit over de toereikendheid van de bij wet gestelde (generieke) eisen aan het minimaal beschikbare eigen vermogen en over de eisen die gelden voor de scheiding van vermogens die strekken tot het veilig stellen van vorderingen van deelnemers en pensioengerechtigden. De zorg ten aanzien van beide aspecten houdt verband met de risico's die zich in verband met een premiepensioeninstelling zouden kunnen voordoen. Naar aanleiding van deze zorgen van de toezichthouders is onderzoek verricht dat heeft uitgemond in een nota van wijziging op het voorstel van wet Wijzigingswet Financiële markten 2013.¹⁰² In de toelichting op die nota van wijziging zijn de resultaten van het onderzoek verantwoord. Voor het algemene beeld van de wijzigingen aan het toezichtkader voor premiepensioeninstellingen wordt dan ook verwezen naar die toelichting.

De aanpassingen die in genoemd wetsvoorstel zijn opgenomen ten aanzien van het toezichtkader voor premiepensioeninstellingen, brengen ook enkele wijzigingen van het Bgf, het Besluit markttoegang financiële ondernemingen Wft en het Besluit prudentiële regels Wft (Bpr) met zich.

Artikelsgewijs

Artikel 34f vindt zijn grondslag in artikel 4:14, tweede lid, onderdeel c, van de Wft. Met het oog op onder meer een zorgvuldige behandeling van pensioendeelnemers en pensioengerechtigden dient de relatie tussen een premiepensioeninstelling en deze pensioendeelnemers en pensioengerechtigden adequaat te worden vastgelegd en dienen de rechten van pensioendeelnemers en pensioengerechtigden adequaat te worden gewaarborgd. Onderdeel a kent overeenkomsten met artikel 34, eerste lid, onderdeel h, van het Bgf, dat relevant is voor onder meer beleggingsinstellingen. In tegenstelling tot een beleggingsinstelling, wier rechten van deelneming op een gereguleerde markt genoteerd kunnen zijn, kan een premiepensioeninstelling altijd weten welke pensioendeelnemers en pensioengerechtigden een vordering op de premiepensioeninstelling hebben. Het element «voor zover mogelijk» is daarom niet overgenomen.

¹⁰² Kamerstuk 33.236, nr. 8.

Het element «met de deelnemers gemaakte afspraken» is evenmin overgenomen. Immers nemen pensioendeelnemers en pensioengerechtigden in de regel niet zelf deel aan de afspraken die worden gemaakt met de premiepensioeninstelling. Pensioendeelnemers en pensioengerechtigden worden doorgaans via een derdenbeding bij het resultaat van onderhandelingen tussen een werkgever/werkgeversvereniging en een premiepensioeninstelling over de uitvoering van een door sociale partners bepaald pensioen betrokken. Daarom is gekozen voor bewoordingen die aangeven dat afspraken in verband met rechten en verplichtingen die ten behoeve van pensioendeelnemers en pensioengerechtigden worden aangegaan duidelijk moeten worden geadmistreerd.

Onderdeel b biedt de gedragstoezichthouder een aangrijpingspunt om in het belang van de pensioendeelnemer en pensioengerechtigde toe te zien op de veiligheid van zijn vordering die onder meer wordt gewaarborgd door de regeling in artikel 4:71a van de Wft. Daarbij is niet alleen van belang dat de rechten en verplichtingen van pensioendeelnemers en pensioengerechtigden adequaat worden geregistreerd. Daarbij dienen bijvoorbeeld ook de afspraken die zijn gemaakt in verband met de doorbelasting van kosten die verband houden met het beheer van de pensioenregeling en het bewaren van het pensioenvermogen als bedoeld in artikel 4:71a, eerste lid, onderdeel a, van de Wft duidelijk te zijn beschreven.

Artikel 35

- 1. Een beleggingsonderneming houdt gegevens bij over alle door haar verleende beleggingsdiensten, nevendiensten en verrichte beleggingsactiviteiten ten einde het toezicht op de naleving van hetgeen ter implementatie van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 ingevolge de wet is bepaald mogelijk te maken.**
- 2. Het bijhouden van gegevens als bedoeld in het eerste lid omvat het opnemen van telefoongesprekken, het vastleggen van rechtstreeks met de cliënt gevoerde gesprekken en elektronische communicatie die zijn gericht op het verrichten van transacties in financiële instrumenten voor eigen rekening of het verlenen van diensten inzake het ontvangen, doorgeven en uitvoeren van orders voor cliënten ongeacht of deze transacties ook daadwerkelijk zijn verricht of de diensten daadwerkelijk zijn verleend.**
- 3. De gegevens, bedoeld in het eerste en tweede lid, worden vijf jaar bewaard.**
- 4. In afwijking van het derde lid kan de Autoriteit Financiële Markten voorschrijven dat een beleggingsonderneming de gegevens, bedoeld in het eerste en tweede lid, zeven jaar bewaart.**
- 5. De Autoriteit Financiële Markten stelt een lijst op van gegevens die een beleggingson-**

derneming op grond van hetgeen ter implementatie van de richtlijn markten voor financiële instrumenten ingevolge de wet is bepaald, ten minste moet bewaren.¹⁰³ **[vervallen]**¹⁰⁴

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de wet en komt in de plaats van de delegatiegrondslag in de artikelen 17, tweede lid, 30, tweede lid, 34, eerste lid, en 40, tweede lid, van het Bte 1995. Dit artikel is van toepassing op alle beleggingsondernemingen, dus ook op de zogenaamde bankbeleggingsondernemingen en financiële instellingen met verklaring van onder-toezichtstelling die beleggingsdiensten verlenen.

In lijn met het uitgangspunt dat voor beleggingsondernemingen in afwachting van de implementatie van de MiFID de bepalingen uit het Bte 1995 en de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 zowel wat de inhoud als het niveau van regelgeving betreft zoveel mogelijk ongewijzigd blijven¹⁰⁵, is in het eerste lid de bevoegdheid voor de AFM opgenomen om voor beleggingsondernemingen regels te stellen met betrekking tot de gedragsaspecten van de inrichting van de bedrijfsvoering. Dit biedt de grondslag voor artikel 24, tweede lid, en bijlage 4 van de Nadere Regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 voorzover het de gedragsaspecten van de beheerste uitoefening van het bedrijf betreft.

In het tweede lid wordt uitvoering gegeven aan artikel 20 van de richtlijn beleggingsdiensten. Een beleggingsonderneming dient gegevens over door haar verrichte transacties met op een gereguleerde markt genoteerde financiële instrumenten te bewaren. Het tweede lid van dit artikel houdt overigens evenmin als de artikelen 30, tweede lid, en 40, tweede lid, van het Bte 1995 een van het BW afwijkende regeling in, maar moet worden gezien als een aanvulling daarop. De gegevens waarop het BW ziet, betreffen namelijk maar voor een gedeelte de gegevens waarop dit artikel ziet. Bovendien schrijft het BW geen bewaring voor “op systematische en overzichtelijke wijze”. Voor zover het BW verdergaande voorschriften bevat, zijn die uiteraard onverminderd van toepassing.

Stb 2007, nr 407

Artikel 35, eerste lid, (oud) van het Bgfo wordt vervangen. De bevoegdheid voor de AFM om op grond van artikel 35, eerste lid, regels te stellen voor beleggingsondernemingen met betrekking tot gedragsaspecten van de bedrijfsvoering is vervallen omdat soortgelijke eisen zijn opgenomen in het Bgfo.

Artikel 6:2 en bijlage 9 van de NRGfo zijn daarom grotendeels overbodig geworden. De bewaarplicht die in artikel 35, tweede lid, (oud) was geregeld, is nu grotendeels opgenomen in artikel 35, eerste en tweede lid, van het Bgfo.

Artikel 35, eerste lid, (nieuw) van het Bgfo dient ter omzet-

¹⁰³ Zie de bijlage zoals gepubliceerd in Stcrt 2009, nr. 87, d.d. 13 mei 2009, ingevoegd na Bijlage F van dit besluit (*red.*).

¹⁰⁴ Art. I, onderdeel Z, Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (*red.*).

¹⁰⁵ Zie de bijlage zoals gepubliceerd in Stcrt 2009, nr. 87, d.d. 13 mei 2009, ingevoegd na Bijlage F van dit besluit (*red.*).

ting van artikel 13, zesde lid, van de MiFID en is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de wet. Een beleggingsonderneming dient gegevens over alle door haar verleende beleggingsdiensten, nevendiensten, transacties en verrichte, beleggingsactiviteiten bij te houden. Deze gegevens moeten voldoende zijn om de toezichthouder in staat te stellen na te gaan of de voor beleggingsondernemingen op grond van MiFID en de uitvoeringsregels geldende eisen worden nageleefd en met name of de onderneming alle verplichtingen jegens haar cliënten of potentiële cliënten is nagekomen. De zinsnede «ingevolge de wet» duidt aan dat het de regels betreft die zowel op grond van de wet als de algemene maatregelen van bestuur voor beleggingsondernemingen gelden. Onder deze bepaling worden ook gegevens over de afwikkeling van transacties, zoals nu in artikel 9.17, eerste lid, van de NRGfo bepaald, begrepen.

De algemene norm in het eerste lid wordt onder andere nader uitgewerkt in de artikelen 7 en 8 van de uitvoeringsverordening MiFID. Deze artikelen bepalen welke gegevens de beleggingsonderneming moet bijhouden met betrekking tot van cliënten ontvangen orders, in het kader van individueel vermogensbeheer genomen handelsbeslissingen en de uitvoering van transacties. Deze bepalingen uit de uitvoeringsverordening MiFID worden niet omgezet in nationale regelgeving. Voor een nadere uitleg over de wijze waarop wordt omgegaan met de uitvoeringsverordening MiFID wordt verwezen naar paragraaf 3.2 van het algemeen deel van de toelichting bij het wetsvoorstel.

In het tweede lid is de bewaarplicht van artikel 51, eerste lid, eerste alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID verwerkt. De beleggingsonderneming dient alle gegevens die zij op grond van het eerste lid moet bijhouden – dat wil zeggen alle op grond van de MiFID en de uitvoeringsmaatregelen vereiste gegevens – voor een periode van ten minste vijf jaren te bewaren.

Artikel 51, eerste lid, tweede alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID is in het derde lid opgenomen. In aanvulling op de bewaarplicht van het tweede lid, dient de beleggingsonderneming op grond van het derde lid de gegevens over de rechten en plichten van de beleggingsonderneming en de cliënt in het kader van de cliëntovereenkomst en de overige voorwaarden waaronder de onderneming voor de cliënt diensten verricht, ten minste voor de duur van de relatie met de cliënt te bewaren. Het betreft hier de gegevens en documenten die de beleggingsonderneming op grond van artikel 19, zevende lid, van de MiFID moet bijhouden. Dit betekent dat er, naast de verplichting opgenomen in artikel 4:89, eerste lid, van de wet om een dossier aan te leggen, een bewaarplicht geldt voor de gegevens over de rechten en plichten die de beleggingsonderneming en de cliënt zijn overeengekomen. De bewaarplicht geldt ten minste voor de duur van de relatie met de cliënt en geldt zowel voor professionele-als niet-professionele beleggers.

Van de mogelijkheden die artikel 51, eerste lid, derde en vierde alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID bieden, wordt geen gebruik gemaakt. De bewaarplichten van het eerste en tweede lid zijn voor de AFM voldoende om toezicht te kunnen houden. De bewaarplicht is niet van toepassing indien de beleggingsonderneming niet langer over een vergunning beschikt.

In het vierde lid is artikel 51, tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID opgenomen.

De beleggingsonderneming dient de gegevens op een duurzame drager te bewaren waarop informatie zo kan worden opgeslagen dat de AFM deze later kan raadplegen. Dit dient in zodanige vorm en op zodanige wijze te geschieden dat de AFM vlot toegang heeft tot de gegevens en elk belangrijk stadium van de verwerking van elke transactie kan reconstrueren. Daarnaast dienen alle correcties of andere wijzigingen, alsmede de inhoud van de gegevens alvorens dergelijke correcties of wijzigingen worden aangebracht, door de AFM eenvoudig achterhaald kunnen worden. In algemene zin geldt de aanvullende voorwaarde dat de gegevens niet anderszins gemanipuleerd of gewijzigd mogen kunnen worden.

In het vijfde lid wordt artikel 51, derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID omgezet. De AFM dient een lijst op te stellen van gegevens die beleggingsondernemingen ten minste op grond van de MiFID en de uitvoeringsmaatregelen van de MiFID moeten bewaren. Op deze wijze wordt zekerheid verschaft welke gegevens de beleggingsonderneming precies moet bewaren. Deze opdracht omvat mede de taak van de AFM om de lijst te beheren en zondig aan te passen.

Artikel 51, vierde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID biedt een grondslag om beleggingsondernemingen te verplichten om telefoongesprekken of elektronische mededelingen die verband houden met orders van cliënten op te nemen of op te slaan. Gelet op het uitgangspunt om de administratieve lasten van de sector zo min mogelijk te verzwaren is besloten om geen wettelijke verplichting op te nemen.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 35 is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de Wft. De aanpassing van artikel 35 verwerkt artikel 16, zevende lid, eerste, tweede, zevende en negende alinea, van MiFID II. Op grond van artikel 35, eerste lid, dient een beleggingsonderneming gegevens bij te houden over alle door haar verleende beleggingsdiensten, nevendiensten en verrichte beleggingsactiviteiten. Het bijhouden van gegevens omvat ook het opnemen van telefoongesprekken, het vastleggen van rechtstreeks met de cliënt gevoerde gesprekken en elektronische communicatie. Tevens dient de beleggingsonderneming gesprekken die met een cliënt zijn gevoerd schriftelijk vast te leggen. Orders kunnen bijvoorbeeld in een gesprek tussen de beleggingsonderneming en de cliënt zijn geplaatst. Deze orders worden gelijkgesteld met telefonisch ontvangen orders. Onder elektronische communicatie vallen bijvoorbeeld e-mails en messenger en chatprogramma's.

Het gaat zowel om transacties voor eigen rekening als om transacties in financiële instrumenten voor cliënten (in het kader van het ontvangen, doorgeven en uitvoeren van orders). Zelfs indien een (telefoon)gesprek of elektronische communicatie niet leidt tot de daadwerkelijke uitvoering van de transactie of het ontvangen, doorgeven en uitvoeren van orders moet het gesprek of elektronische communicatie worden bewaard. Op deze manier kan de AFM nagaan of de beleggingsonderneming de regels op grond van MiFID II heeft nageleefd en of de beleggingsonderneming alle ver-

plichtingen jegens haar cliënten of potentiële cliënten is nagekomen. De gegevens dienen vijf jaar te worden bewaard. De AFM kan de beleggingsonderneming verzoeken de gegevens zeven jaar te bewaren (vierde lid).

De artikelen 72 tot en met 76 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen stellen nadere regels voor het bewaren van gegevens. Hetgeen in artikel 35, tweede tot en met vijfde lid (oud) was bepaald is nu opgenomen in artikel 72 en 73 van de verordening.

Artikel 35.0a

- 1. Een beleggingsonderneming neemt maatregelen voor de opname en opslag van telefoongesprekken en elektronische communicatie tussen de beleggingsonderneming en haar cliënten die zijn gericht op het verrichten van transacties in financiële instrumenten.**
- 2. Een beleggingsonderneming neemt maatregelen om te voorkomen dat de werknemers of andere natuurlijke personen die werkzaam zijn onder haar verantwoordelijkheid de telefoongesprekken en elektronische communicatie bedoeld in het eerste lid tot stand brengen, versturen of ontvangen op privé-apparatuur waarvan de beleggingsonderneming geen gegevens kan opnemen of kan kopiëren.**
- 3. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op telefoongesprekken en elektronische communicatie die gericht zijn op het verrichten van transacties in financiële instrumenten voor eigen rekening.**

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 35.0a is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de Wft en strekt tot implementatie van artikel 16, zevende lid, derde en achtste alinea, van MiFID II. Een beleggingsonderneming neemt alle redelijke maatregelen voor de opname en opslag van telefoongesprekken en elektronische communicatie tussen de beleggingsonderneming en haar cliënten en die tot stand zijn gekomen met, zijn verstuurd vanaf of ontvangen zijn door apparatuur die door de beleggingsonderneming ter beschikking van een werknemer is gesteld of waarvan het gebruik door de werknemer is toegestaan. Een werknemer kan zowel een werknemer zijn in dienst van de beleggingsonderneming of een werknemer die tijdelijk wordt ingehuurd. Dit artikel ziet op alle apparatuur die door de beleggingsonderneming ter beschikking is gesteld aan de werknemer.

Het tweede lid bepaalt dat de beleggingsonderneming maatregelen treft om te voorkomen dat een werknemer privé-apparatuur gebruikt voor het tot stand brengen, het versturen of ontvangen van telefoongesprekken en elektronische communicatie waarvan de beleggingsonderneming geen gegevens kan opnemen of kan kopiëren. Dit artikel is ook van toepassing op het verrichten van transacties in financiële instrumenten voor eigen rekening.

Artikel 35a

- 1. Een beheerder van een icbe of beleggingsonderneming als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet beschikt over procedures en maatregelen voor het voorkomen van en omgaan met belangenconflicten tussen de beheerder van een icbe of beleggingsonderneming en haar cliënten of tussen haar cliënten onderling.**
- 2. De procedures en maatregelen, bedoeld in het eerste lid, zijn erop gericht dat relevante personen die betrokken zijn bij verschillende bedrijfsactiviteiten waarbij het risico bestaat op een belangenconflict als bedoeld in het eerste lid, deze activiteiten verrichten in een mate van onafhankelijkheid die evenredig is aan de omvang en activiteiten van de beheerder van een icbe en de groep waarvan zij deel uitmaakt, en aan de grootte van het risico dat de belangen van een cliënt worden geschaad.**
- 3. De procedures en maatregelen, bedoeld in het eerste lid, omvatten, voor zover nodig en passend om de mate van onafhankelijkheid, bedoeld in het tweede lid, te waarborgen:**
 - a. procedures ter voorkoming of controle van de uitwisseling van informatie tussen relevante personen die verschillende activiteiten verrichten waarbij het risico bestaat op een belangenconflict wanneer de uitwisseling van deze informatie de belangen van een cliënt kan schaden;**
 - b. controle op de activiteiten van relevante personen wier hoofdtaken bestaan in het uitoefenen van activiteiten in naam van, of het verlenen van diensten aan cliënten wier belangen met elkaar in strijd kunnen zijn;**
 - c. de uitsluiting van elk direct verband tussen de beloning van relevante personen die hoofdzakelijk betrokken zijn bij de ene activiteit en de beloning van of de inkomsten gegenereerd door andere relevante personen die hoofdzakelijk betrokken zijn bij een andere activiteit, wanneer door deze activiteiten een belangenconflict kan ontstaan;**
 - d. maatregelen om te voorkomen of het risico te beperken dat een persoon zodanige invloed uitoefent op de wijze waarop een relevante persoon werkzaamheden in verband met het beheer van een icbe verricht, dat daardoor een belangenconflict ontstaat of kan ontstaan;**
 - e. maatregelen ter voorkoming of controle van de gelijktijdige of achtereenvol-**

gende betrokkenheid van een relevante persoon bij verschillende werkzaamheden in verband met het beheer van een icbe wanneer een dergelijke betrokkenheid kan leiden tot het ontstaan van belangenconflicten.

4. Indien bij vaststelling of toepassing van procedures of maatregelen als bedoeld in het eerste lid niet de in het tweede lid bedoelde mate van onafhankelijkheid kan worden gewaarborgd, draagt de beheerder van een icbe zorg voor alternatieve of aanvullende procedures of maatregelen.

Voorheen art. 6:21 t/m 6:24 Nrgfo
Stb 2007, nr 407

Artikel 35a is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de wet en dient ter implementatie van artikel 22 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Artikel 35, eerste lid, onder d, van het besluit is vervallen. In dit onderdeel was bepaald dat de AFM ten aanzien van beleggingsondernemingen als bedoeld in artikel 4:14 van de wet regels stelt met betrekking tot de inrichting van de bedrijfsvoering die betrekking hebben op het tegengaan van belangenconflicten tussen beleggingsonderneming en cliënten en tussen cliënten onderling.

Ter implementatie van de MiFID is er voor gekozen de regels ten aanzien van – onder andere – belangenconflicten niet langer op het niveau van een toezichthouderregeling, maar op dat van een algemene maatregel van bestuur te stellen.

Het eerste lid implementeert artikel 22, tweede lid, onder b, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Uit dit artikel volgt dat de beleggingsonderneming over te volgen procedures en te nemen maatregelen voor het omgaan met belangenconflicten moet beschikken.

Het tweede lid strekt tot implementatie van artikel 22, derde lid, eerste alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Deze bepaling ziet er op dat relevante personen die bij verschillende bedrijfsactiviteiten zijn betrokken waarbij het risico bestaat op een belangenconflict, deze activiteiten in een mate van onafhankelijkheid moeten verrichten die evenredig is aan de omvang en activiteiten van de beleggingsonderneming en de groep waartoe zij behoort, en aan de grootte van het risico dat de belangen van de cliënt worden geschaad. De verschillende activiteiten zien zowel op de activiteiten die worden verricht in de afzonderlijke divisies van een beleggingsonderneming als op de activiteiten die een beleggingsonderneming binnen een groep verricht.

Het derde lid strekt tot implementatie van artikel 22, derde lid, tweede alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De mate van onafhankelijkheid, zoals dat in het tweede lid wordt vereist, betekent dat voorkomen moet worden dat koersgevoelige of andere vertrouwelijke marktinformatie met betrekking tot een bepaalde activiteit van de beleggingsonderneming niet bekend wordt bij andere relevante personen van de beleggingsonderneming die betrokken zijn bij de uitoefening van andere activiteiten, waarvoor geldt dat die informatie voor de uitoefening van die andere activiteiten van belang zou kunnen zijn.

In onderdeel d van dit lid wordt in het kader van dit onder-

werp onder ongepaste invloed verstaan, enige invloed die een persoon kan uitoefenen die leidt of mogelijk kan leiden tot een belangenconflict.

Het vierde lid strekt tot implementatie van artikel 22, derde lid, laatste alinea van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de wet en verwerkt artikel 19 van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU.

Uit dit artikel volgt dat een icbe-beheerder net als een beleggingsonderneming over te volgen procedures en te nemen maatregelen voor het omgaan met belangenconflicten moet beschikken.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 34 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen stelt regels met betrekking tot de procedures en maatregelen voor het voorkomen en omgaan met belangenconflicten bij een beleggingsonderneming. Daarom is artikel 35a, tweede tot en met vierde lid, niet langer van toepassing op beleggingsondernemingen.

Artikel 35b

1. Een beleggingsonderneming als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet legt de gegevens vast die betrekking hebben op de soorten door of in naam van de onderneming verrichte beleggingsdiensten, beleggingsactiviteiten of nevendiensten waarbij een belangenconflict is ontstaan of kan ontstaan dat een wezenlijk risico met zich brengt dat de belangen van een of meer cliënten worden geschaad. [vervallen]¹⁰⁶

1. Een beheerder van een icbe legt de gegevens vast die betrekking hebben op de soorten door of in naam van de beheerder verrichte werkzaamheden in verband met het beheren van beleggingen waarbij een belangenconflict is ontstaan of kan ontstaan dat een wezenlijk risico met zich brengt dat de belangen van een of meer icbe's of van de deelnemers worden geschaad.

2. De beheerder zorgt ervoor dat de personen die het dagelijks beleid bepalen van de beheerder onmiddellijk in kennis worden gesteld wanneer de getroffen maatregelen voor het voorkomen van en omgaan met belangenconflicten niet volstaan om met redelijke zekerheid te garanderen dat risico's dat de belangen van de icbe of de deelnemers ervan worden geschaad, zullen worden vermeden, zodat zij alle nodige beslissingen kunnen nemen om te waarborgen dat de beheerder in ieder ge-

¹⁰⁶ Art. I, onderdeel AC, Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.)

val handelt in het belang van de icbe en haar deelnemers.

3. De beheerder stelt de deelnemers van een door hem beheerde icbe via een duurzame drager op de hoogte van de situaties, bedoeld in het derde lid, met opgave van redenen van de beslissing die de personen die het dagelijks beleid bepalen ter zake hebben genomen.

Stb 2007, nr 407

Artikel 35b is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de wet en dient ter implementatie van artikel 23 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Stb. 2011, nr. 358

Het in artikel 35b bepaalde is gebaseerd op artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de wet en verwerkt artikel 20 van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. De personen die het dagelijks beleid bepalen van de beheerder worden onmiddellijk in kennis gesteld wanneer de getroffen maatregelen voor het voorkomen of omgaan met belangenconflicten niet volstaan om te garanderen dat de belangen van de icbe of haar deelnemers niet worden geschaad. De personen die het dagelijks beleid bepalen kunnen vervolgens beslissingen nemen om te waarborgen dat de beheerder in ieder geval in het belang van de icbe en haar deelnemers handelt.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 35b, eerste lid, vervalt omdat soortgelijke regels voor beleggingsondernemingen zijn opgenomen in artikel 35 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen.

Artikel 35c

1. Een beheerder van een icbe als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet beschikt over procedures en maatregelen met betrekking tot persoonlijke transacties.
2. De procedures en maatregelen, bedoeld in het eerste lid, zijn er op gericht dat indien een relevante persoon betrokken is bij het verrichten van activiteiten die een belangenconflict kunnen doen ontstaan, of indien een relevante persoon als gevolg van een activiteit die hij in naam van de beheerder verricht toegang heeft tot informatie als bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de verordening marktmisbruik of tot andere vertrouwelijke informatie over cliënten of transacties met of voor cliënten:
 - a. geen persoonlijke transactie door of in naam van die relevante persoon wordt verricht die in strijd is met artikel 14 of 15 van de verordening marktmisbruik;
 - b. geen persoonlijke transactie door of in naam van die relevante persoon wordt verricht die gepaard gaat met misbruik of ongeoorloofde bekendmaking van de in de aanhef bedoelde vertrouwelij-

ke informatie;

- c. geen persoonlijke transactie door of in naam van die relevante persoon wordt verricht die anderszins in strijd is of in strijd kan zijn met hetgeen ter uitvoering van de richtlijn instellingen voor collectieve belegging in effecten ingevolge de wet is bepaald;
- d. de relevante persoon niet, anders dan in de normale uitoefening van zijn beroep of bedrijf, een andere persoon adviseert om een transactie in een financieel instrument aan te gaan die, wanneer dit een persoonlijke transactie van de relevante persoon zou zijn, niet zou zijn toegestaan op grond van onderdeel a, b of c; en
- e. de relevante persoon geen informatie of advies aan een andere persoon bekendmaakt anders dan in de normale uitoefening van zijn beroep of bedrijf, indien de relevante persoon weet of redelijkerwijs behoort te weten dat de andere persoon een transactie in een financieel instrument zal of zou kunnen aangaan die, wanneer dit een persoonlijke transactie van de relevante persoon zou zijn, niet zou zijn toegestaan op grond van onderdeel a, b of c;
- f. de relevante persoon geen informatie of advies aan een andere persoon bekendmaakt anders dan in de normale uitoefening van zijn beroep of bedrijf indien de relevante persoon weet of redelijkerwijs behoort te weten dat de andere persoon een derde zal of zou kunnen adviseren een transactie in een financieel instrument aan te gaan die, wanneer het een persoonlijke transactie van de relevante persoon zou zijn, niet zou zijn toegestaan.

Stb 2007, nr 407 (Algemeen deel toelichting)

Privé-transacties door insiders –persoonlijke transacties door relevante personen

Verschillende partijen hebben in hun consultatiereactie terecht aangeven dat er overlap bestaat tussen de bepalingen inzake privétransacties door insiders in het Besluit marktmisbruik Wft (Bmm Wft) enerzijds en de bepalingen inzake persoonlijke transacties door relevante personen in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (Bgfo Wft) anderzijds.

De artikelen 20 tot en met 29 van het Bmm Wft zijn op 1 januari 2007 in werking getreden ter vervanging van de effectentypische gedragsregels die tot die tijd waren opgenomen in de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 van de AFM. Deze artikelen zijn niet gebaseerd op een richtlijn. De artikelen 35c tot en met 35f (in de consultatieversie artikelen 27a tot en met d) van het Bgfo strekken tot implementatie van de op het principe van totale harmonisatie gebaseerde artikelen 11 en 12 van de uitvoe-

ringsrichtlijn MiFID. Bij totale harmonisatie mag op geen enkele wijze worden afgeweken van de normen in een richtlijn. Dat wil zeggen dat er geen andere formulering van de normen mag worden gekozen, dat een gedeeltelijke overname van de bepalingen niet volstaat en dat er geen uitbreidingen van of toevoegingen aan de normen mogen worden gedaan. Bovendien moet nationale wet- en regelgeving die conflicteert met de betreffende normen worden ingetrokken.

Daarom zijn de artikelen 24 tot en met 29 van het Bmm Wft niet langer van toepassing op een beleggingsonderneming als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de Wft (dus inclusief de bankbeleggingsonderneming). Hiermee wordt een overlap voorkomen. De beleggingsonderneming moet namelijk aan de artikelen 35c tot en met 35f van het Bgfo voldoen, waar vergelijkbare bepalingen zijn opgenomen inzake persoonlijke transacties.

Stb 2007, nr 407

De artikelen 35c t/m 35f strekken tot implementatie van de artikelen 11 en 12 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De artikelen 11 en 12 uitvoeringsrichtlijn MiFID zijn een uitwerking van artikel 13, tweede lid, van de MiFID dat is geïmplementeerd in de artikelen 4:11, derde lid, en 4:14, tweede lid, onderdeel c, onder 6°, van de wet. Deze bepalingen vormen de grondslag voor de onderhavige bepalingen in het Bgfo.

Artikel 35c strekt tot implementatie van artikel 12, eerste lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

In de uitvoeringsrichtlijn MiFID wordt in de onderdelen b en c, van artikel 12, eerste lid, verwezen naar een aantal specifieke bepalingen in die richtlijn, te weten: artikel 12, eerste lid, onderdeel a, artikel 25, tweede lid, onderdelen a en b, en artikel 47, derde lid. In het onderhavige artikel is er omwille van de toegankelijkheid van de regeling voor gekozen niet specifiek naar de bepalingen te verwijzen maar te volstaan met de algemene zinsnede dat een dergelijk transactie in een financieel instrument «niet zou zijn toegestaan». Gezien de ruime reikwijdte van in het bijzonder artikel 12, eerste lid, onderdeel a, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID vormt de gekozen formulering geen uitbreiding van de totale reikwijdte van de bepaling.

In artikel 35c, tweede lid, wordt bepaald dat een beleggingsonderneming ervoor dient te zorgen dat geen transactie wordt aangegaan die in strijd is met de artikelen 5:56 en 5:58 van de wet. De uitvoeringsrichtlijn MiFID spreekt van strijd met de richtlijn marktmisbruik. De richtlijn marktmisbruik is geïmplementeerd in de wet en de verbodsbepalingen in het bijzonder in de artikelen 5:56, 5:57 en 5:58 Wft. Omwille van de inzichtelijkheid van de regeling is ervoor gekozen te verwijzen naar de artikelen in de Wet en niet rechtstreeks naar de richtlijn marktmisbruik. Er is niet verwezen naar artikel 5:57 omdat in dat artikel verboden worden gesteld met betrekking tot het delen van vertrouwelijke informatie met derden of het aanzetten van een derde tot het uitvoeren van een transactie. Artikel 5:57 ziet dus niet op het uitvoeren van een transactie door de relevante persoon.

In artikel 35c, tweede lid, onderdeel b, wordt door het gebruik van «de in de aanhef bedoelde vertrouwelijke informatie» verwezen naar informatie als bedoeld in artikel 5:53,

eerste lid, van de wet of tot andere vertrouwelijke informatie over cliënten of transacties met of voor cliënten. Vertrouwelijke informatie is dus ruimer dan voorwetenschap.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 35c is gebaseerd op de artikelen 4:11, derde lid, en 4:14, tweede lid, onderdeel c, onder 6°, van de wet en verwerkt artikel 13, eerste lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU.

Een icbe-beheerder dient evenals een beleggingsonderneming te beschikken over procedures en maatregelen met betrekking tot persoonlijke transacties. Artikel 13 van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU komt overeen met de artikelen 11 en 12 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Stb 2017 nr 300

De wijzigingen opgenomen in de eerste twee leden van deze wijzigingsopdracht houden verband met het vervallen van de bepalingen omtrent marktmisbruik uit de Wft. De verwijzingen naar de Wft zijn vervangen door verwijzingen naar de relevante bepalingen uit de verordening. Het derde lid van de wijzigingsopdracht houdt verband met onderdeel B van dit artikel. Aan artikel 35h wordt een lid toegevoegd, waardoor de verwijzing naar artikel 35h in de onderdelen e en f van artikel 35c, tweede lid, geactualiseerd moet worden.

Stb. 2017, nr. 513

In artikel 29 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen zijn regels met betrekking tot persoonlijke transacties opgenomen waaraan een beleggingsonderneming dient te voldoen. Derhalve is artikel 35c niet langer van toepassing op beleggingsondernemingen.

Artikel 35d

Een een beheerder van een icbe als bedoeld in artikel 4:14, eerste lid, van de wet draagt er zorg voor dat relevante personen op de hoogte zijn van de door haar vastgestelde maatregelen en procedures, bedoeld in artikel 35c, eerste lid.

Stb 2007, nr 407

De artikelen 35c t/m 35f strekken tot implementatie van de artikelen 11 en 12 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De artikelen 11 en 12 uitvoeringsrichtlijn MiFID zijn een uitwerking van artikel 13, tweede lid, van de MiFID dat is geïmplementeerd in de artikelen 4:11, derde lid, en 4:14, tweede lid, onderdeel c, onder 6°, van de wet. Deze bepalingen vormen de grondslag voor de onderhavige bepalingen in het Bgfo.

Artikel 35d strekt tot implementatie van artikel 12, tweede lid, onderdeel a, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Stb. 2011, nr. 358

De artikelen 35d en 35e zijn gebaseerd op de artikelen 4:11, derde lid, en 4:14, tweede lid, onderdeel c, onder 6°, van de wet en verwerken artikel 13, tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU.

Stb. 2017, nr. 513

De regels met betrekking tot persoonlijke transacties zijn geregeld in artikel 29 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen. Artikel 35d is daarom niet langer van toepassing op een beleggingsonderneming maar alleen van toepassing op een beheerder van een icbe.

Artikel 35e

- 1. De procedures en maatregelen bedoeld in artikel 35c, eerste lid, houden in dat de beheerder van een icbe onverwijld in kennis wordt gesteld van elke persoonlijke transactie.**
- 2. Een beleggingsonderneming houdt gegevens bij van aan haar gemelde of door haar onderkende persoonlijke transacties en vermeldt daarbij in voorkomend geval tevens of de desbetreffende transactie is toegestaan.¹⁰⁷**
- 3. Ingeval van uitbesteding draagt de beheerder van een icbe zorg voor registratie door de onderneming waaraan de activiteit wordt uitbesteed van gegevens met betrekking tot persoonlijke transacties. Deze gegevens worden desgevraagd onverwijld aan de beheerder of beleggingsonderneming verstrekt.**
- 4. Het eerste tot en met het derde lid zijn niet van toepassing op achtereenvolgende persoonlijke transacties, met uitzondering van de eerste persoonlijke transactie, die worden uitgevoerd namens een relevante persoon overeenkomstig vooraf door de relevante persoon gegeven instructies, wanneer de instructies ongewijzigd van kracht blijven.**

Stb 2007, nr 407

De artikelen 35c t/m 35f strekken tot implementatie van de artikelen 11 en 12 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De artikelen 11 en 12 uitvoeringsrichtlijn MiFID zijn een uitwerking van artikel 13, tweede lid, van de MiFID dat is geïmplementeerd in de artikelen 4:11, derde lid, en 4:14, tweede lid, onderdeel c, onder 6°, van de wet. Deze bepalingen vormen de grondslag voor de onderhavige bepalingen in het Bgfo.

Artikel 35e strekt tot implementatie van artikel 12, tweede lid, onderdelen b en c, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Op grond van deze bepalingen dienen de beleggingsondernemingen er voor te zorgen dat ze persoonlijke transacties onderkennen en deze registreren. De wijze waarop een beleggingsonderneming de procedure om persoonlijke transacties te onderkennen inricht is in beginsel vrij. Uit de uitvoeringsrichtlijn MiFID volgt dat een meldingsplicht voor relevante personen in ieder geval een adequate procedure

¹⁰⁷ Gelet op de artikelsgewijze toelichting verzuimt art. I, onderdeel AF van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) deze bepaling te schrappen (red.).

is.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat de laatste zinsnede van artikel 35e, tweede lid, geen ex-ante goedkeuringsverplichting inhoudt. De registratie van de transactie en de goedkeuring of verbod van de transactie kan ook achteraf geschieden. Het vierde lid van artikel 35e is een uitwerking van de eerste volzin van overweging 17 van de uitvoeringsrichtlijn. De registratieverplichtingen voor de beleggingsonderneming en de onderneming waaraan is uitbesteed, gelden niet voor achtereenvolgende persoonlijke transacties wanneer vooraf door de relevante persoon instructies zijn gegeven die ongewijzigd van kracht blijven. In het geval van een dergelijke opeenvolging van persoonlijke transacties dient alleen de eerste transactie door de beleggingsonderneming te worden geregistreerd. De bepaling ziet op een situatie waarbij geen rechtstreekse invloed wordt uitgeoefend door de relevante persoon op de transacties die volgen, omdat de transacties geschieden volgens dezelfde vooraf gegeven instructies. Bij de eerste transactie bestaat een dergelijk direct verband tussen de instructie en de transactie wel, op basis hiervan dient de eerste transactie wel gemeld te worden.

Ten overvloede wordt opgemerkt dat de beperkingen van artikel 35c, evenals andere beperkingen bij of krachtens de wet en MiFID, wel op de achtereenvolgende transacties van toepassing zijn.

Stb. 2011, nr. 358

Deze wijziging (vervanging van beleggingsonderneming door beheerder of beleggingsinstelling) wordt niet nader toegelicht (red.).

Stb. 2011, nr. 515

Abusievelijk is in artikel 35e van het Bgfo bij de implementatie van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen¹⁰⁸ de term «beleggingsonderneming» vervangen door de zinsnede «beheerder of beleggingsinstelling». De term «beleggingsonderneming» had moeten worden vervangen door «beheerder of beleggingsonderneming». Deze omissie is met deze wijziging hersteld.

Stb. 2013, nr. 293

De richtlijn bevat eigen regels ten aanzien van belangenconflicten in artikel 4:37o Wft en artikel 115c. Artikel 35e is voortaan alleen nog van toepassing op de beheerder van een icbe en de beleggingsonderneming.

Stb. 2017, nr. 513

De regels met betrekking tot persoonlijke transacties zijn geregeld in artikel 29 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen. Artikel 35e is daarom niet langer van toepassing op een beleggingsonderneming.

¹⁰⁸ Stb. 2011, nr. 358.

Artikel 35f [vervallen] ¹⁰⁹

De artikelen 35c, 35d en 35e, eerste tot en met het derde lid, zijn niet van toepassing op:

- a. persoonlijke transacties verricht in het kader van het beheer van een individueel vermogen of collectief beheer van een beleggingsportefeuille waarbij het vermogen respectievelijk de portefeuille op discretionaire basis wordt beheerd en waarbij over de transactie geen voorafgaande communicatie heeft plaatsgevonden tussen de vermogensbeheerder en de relevante persoon of een andere persoon als bedoeld in de definitie van persoonlijke transactie, onder 3° of 4°, in artikel 1, voor wiens rekening de transactie wordt uitgevoerd;
- b. persoonlijke transacties in rechten van deelneming in icbe's,¹¹⁰ indien noch de relevante persoon, noch een persoon als bedoeld in de definitie van persoonlijke transactie, onder 3° of 4°, in artikel 1, voor wiens rekening de transacties worden uitgevoerd, bij de leiding van de betreffende instelling betrokken is.

Stb 2007, nr 407

De artikelen 35c t/m 35f strekken tot implementatie van de artikelen 11 en 12 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De artikelen 11 en 12 uitvoeringsrichtlijn MiFID zijn een uitwerking van artikel 13, tweede lid, van de MiFID dat is geïmplementeerd in de artikelen 4:11, derde lid, en 4:14, tweede lid, onderdeel c, onder 6°, van de wet. Deze bepalingen vormen de grondslag voor de onderhavige bepalingen in het Bgfo.

Artikel 35f strekt tot implementatie van artikel 12, derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 35f is gebaseerd op de artikelen 4:11, derde lid, en 4:14, tweede lid, onderdeel c, onder 6°, van de wet verwerkt artikel 13, derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU.

Stb. 2017, nr. 513

Het in artikel 35f bepaalde is opgenomen in artikel 29, zesde lid, van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen en kan daarom vervallen. Het in de artikelen 35g en 35h bepaalde is geregeld in de artikelen 36 en 37 van de gedelegeerde verordening waardoor de artikelen 35g tot en met 35h kunnen komen te vervallen.

¹⁰⁹ Art. I, onderdeel AG van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.).

¹¹⁰ De zinsnede uit de Commissierichtlijn "dan wel onder toezicht staan in het kader van wetgeving van een lidstaat die een gelijkwaardige risicospreiding in hun activa voorschrijft" is door Stb. 2007, nr. 407 ten onrechte niet geïmplementeerd (red.).

Artikel 35g [vervallen] ¹¹¹

1. Indien een beleggingsonderneming onderzoek op beleggingsgebied verricht of laat verrichten waarvan het de bedoeling is of aangenomen mag worden dat het daarna onder eigen verantwoordelijkheid of onder de verantwoordelijkheid van een rechtspersoon die deel uitmaakt van dezelfde groep als de beleggingsonderneming onder cliënten of onder het publiek wordt verspreid, is artikel 35a, tweede tot en met vierde lid, van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de financieel analisten die betrokken zijn bij het verrichten van onderzoek op beleggingsgebied, en andere relevante personen wier verantwoordelijkheden of zakelijke belangen in strijd kunnen zijn met de belangen van degene onder wie het onderzoek op beleggingsgebied wordt verspreid.
2. De Autoriteit Financiële Markten kan op aanvraag ontheffing verlenen van de ingevolge het eerste lid toepasselijke bepalingen indien de beleggingsonderneming voornemens is door een derde, die geen deel uitmaakt van de groep waartoe de beleggingsonderneming behoort, verricht onderzoek op beleggingsgebied te verspreiden en de beleggingsonderneming:
 - a. geen ingrijpende wijzigingen aanbrengt in de aanbevelingen in het onderzoek;
 - b. het onderzoek niet presenteert als onderzoek dat zij zelf heeft verricht; en
 - c. zich ervan vergewist dat degene die het onderzoek heeft verricht aan verplichtingen voldoet met betrekking tot het verrichten van het onderzoek die gelijkwaardig zijn aan hetgeen ingevolge dit besluit is bepaald met betrekking tot het verrichten van onderzoek op beleggingsgebied.

Stb 2007, nr 407

Indien een beleggingsonderneming beleggingsaanbevelingen uitbrengt, dient de beleggingsonderneming te voldoen aan de artikelen 5:64 van de wet en 15 tot en met 19 van het Besluit marktmisbruik Wft. Deze regels beogen vooral transparantie te bewerkstelligen met betrekking tot de identiteit van de opsteller en uitbrenger van de beleggingsaanbevelingen, te waarborgen dat de aanbeveling een juiste voorstelling van zaken geeft en dat informatie die afbreuk kan doen aan de objectiviteit van de beleggingsaanbeveling openbaar wordt gemaakt. Kortom, deze regels beogen de belegger te beschermen door te waarborgen dat een betrouwbare grondslag voor het nemen van beleggingsbeslissingen ontstaat doordat uit de informatie die bij het openbaar maken van de aanbeveling wordt verschaft, kan worden opgemaakt wat bijvoorbeeld de status of overtuigingskracht van deze aanbeveling is of welke belangen

¹¹¹ Art. I, onderdeel AG van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.).

de uitbrenger van de aanbeveling heeft. Een belegger kan zo bepalen hoeveel waarde hij aan de beleggingsaanbeveling wil hechten.

Daarnaast dient een beleggingsonderneming bij beleggingsaanbevelingen voortvloeiend uit onderzoek rekening te houden met regels omtrent belangenconflicten. Naast de algemene regels over het voorkomen en beheersen van belangenconflicten in artikel 35a, dient een beleggingsonderneming te voldoen aan de specifieke voorschriften met betrekking tot het verrichten of laten verrichten en verspreiden van onderzoek op beleggingsgebied.

Het eerste lid van artikel 35g strekt tot implementatie van artikel 25, eerste lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID en is gebaseerd op de artikelen 4:11, derde lid en 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel b, van de wet.

Financieel analisten die onderzoek op beleggingsgebied verrichten, worden met een groot aantal potentiële conflicten geconfronteerd die afbreuk kunnen doen aan de objectiviteit en onafhankelijkheid van het onderzoek. Zij kunnen worden beïnvloed door belangen van de beleggingsonderneming of van bepaalde groepen cliënten, die in strijd zijn met de belangen van degenen voor wie het onderzoek is bedoeld.

De beleggingsonderneming dient dan ook procedures en maatregelen te treffen om belangenconflicten te voorkomen die kunnen voortvloeien uit het verrichten en verspreiden van onderzoek op beleggingsgebied. De procedures en maatregelen dienen de objectiviteit en onafhankelijkheid van het door financieel analisten verricht onderzoek op beleggingsgebied te waarborgen. Ook bij een ingrijpende wijziging door de beleggingsonderneming van een door een derde verricht onderzoek op beleggingsgebied dienen belangenconflicten te worden voorkomen.

De door een beleggingsonderneming getroffen procedures en maatregelen om belangenconflicten te voorkomen, moeten ervoor zorgen dat financieel analisten voldoende afstand nemen van de belangen van degenen van wie redelijkerwijs mag worden aangenomen dat hun verantwoordelijkheden of zakelijke belangen in strijd zijn met de belangen van degenen onder wie het onderzoek op beleggingsgebied zal worden verspreid. Tot degenen wier verantwoordelijkheden of zakelijke belangen in strijd kunnen zijn met de belangen van degenen onder wie het onderzoek op beleggingsgebied wordt verspreid vallen ook medewerkers die actief zijn op het gebied van bedrijfsfinanciering, alsmede degenen die in naam van cliënten of de beleggingsonderneming verkopen of handelen. Onder de verspreiding van onderzoek op beleggingsgebied onder cliënten of het publiek valt niet de verspreiding uitsluitend onder personen binnen de groep waarvan de beleggingsonderneming deel uitmaakt.

Zoals tevens aangegeven in § 8 van het algemeen deel van de nota van toelichting, wordt in het eerste lid het begrip «groep» gebruikt zoals gedefinieerd in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Het tweede lid strekt tot implementatie van artikel 25, derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Indien een beleggingsonderneming het voornemen heeft een onderzoek op beleggingsgebied te verspreiden dat is verricht door een derde (die niet behoort tot de groep waarvan de beleggingsonderneming deel uitmaakt), kan de AFM op aan-

vraag ontheffing verlenen van het eerste lid. Indien de beleggingsonderneming aantoont dat aan de in dit artikel genoemde voorwaarden wordt voldaan, is voldoende gewaarborgd dat belangenconflicten worden voorkomen.

Stb. 2017, nr. 513

Het in artikel 35f bepaalde is opgenomen in artikel 29, zesde lid, van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen en kan daarom vervallen. Het in de artikelen 35g en 35h bepaalde is geregeld in de artikelen 36 en 37 van de gedelegeerde verordening waardoor de artikelen 35g tot en met 35h kunnen komen te vervallen.

Artikel 35h [vervallen]¹¹²

1. Een beleggingsonderneming die onderzoek op beleggingsgebied verricht of laat verrichten en voornemens is dat onderzoek onder cliënten of het publiek te verspreiden, draagt er zorg voor dat:
 - a. de bij het onderzoek betrokken financieel analisten of andere relevante personen geen transacties verrichten namens de beleggingsonderneming of andere personen, in financiële instrumenten waarop het onderzoek op beleggingsgebied betrekking heeft, dan wel in daarmee gelieerde financiële instrumenten, behalve als marketmaker, indien zij op de hoogte zijn van het tijdstip van verspreiding of de inhoud van het onderzoek op beleggingsgebied en deze kennis niet openbaar is, totdat de ontvangers van het onderzoek een redelijke kans hebben gehad ernaar te handelen;
 - b. de bij het onderzoek betrokken financieel analisten of andere relevante personen die bij het verrichten van onderzoek op beleggingsgebied zijn betrokken, geen met de gangbare aanbevelingen strijdige persoonlijke transacties verrichten in financiële instrumenten waarop het onderzoek op beleggingsgebied betrekking heeft, dan wel in daarmee gelieerde financiële instrumenten, behalve in uitzonderingsgevallen en in die gevallen met voorafgaande instemming van het organisatieonderdeel dat de compliancefunctie, bedoeld in artikel 31c, uitoefent;
 - c. zichzelf, financieel analisten en andere relevante personen die bij het verrichten van het onderzoek zijn betrokken, geen vergoeding aanvaarden van degenen die een wezenlijk belang hebben bij het onderwerp van het onderzoek;
 - d. zichzelf, de financieel analisten en andere

¹¹² Art. I, onderdeel AG van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (*red.*).

- relevante personen die bij het verrichten van onderzoek op beleggingsgebied zijn betrokken, aan uitgevende instellingen als, niet een gunstige behandeling beloven in hun onderzoek; en
- e. uitgevende instellingen, relevante personen die geen financieel analist zijn, en andere personen vóór de verspreiding van het onderzoek geen inzage krijgen in het concept-onderzoek ter controle van de juistheid van de feitelijke beweringen in dit onderzoek of voor andere doeleinden, met uitzondering van een controle op de naleving van de juridische verplichtingen van de uitgevende instelling, indien het concept-onderzoek een aanbeveling of richtprijns bevat.
2. Voor de toepassing van dit artikel wordt, in afwijking van artikel 1:1 van de wet, onder *uitgevende instelling*¹¹³ verstaan:
- a. rechtspersoon, vennootschap of instelling die financiële instrumenten heeft uitgegeven of voornemens is uit te geven en die zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt, een multilaterale handelsfaciliteit of met een gereguleerde markt of multilaterale handelsfaciliteit vergelijkbaar systeem in een staat die geen lidstaat is of waarvoor toelating tot die handel is aangevraagd; of
 - b. degene die een koopovereenkomst inzake een financieel instrument, niet zijnde een effect, voorstelt ongeacht of die koopovereenkomst tot stand komt.

Stb 2007, nr 407

Artikel 35h strekt tot implementatie van artikel 25, tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID en is gebaseerd op artikel 4:11, derde lid, en 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel b van de wet. Een beleggingsonderneming dient ervoor te zorgen dat wordt voldaan aan de in dit artikel opgenomen voorwaarden. Het in onderdeel a bepaalde komt erop neer dat de bij het onderzoek betrokken financieel analisten of andere relevante personen transacties in financiële instrumenten waarop het onderzoek betrekking heeft, mogen verrichten op het moment dat de ontvangers van het onderzoek op beleggingsgebied een redelijke kans hebben gehad om naar de aanbevelingen van het onderzoek te handelen. Wat onder redelijke kans moet worden verstaan is afhankelijk van het financiële instrument waarop het onderzoek betrekking heeft, vandaar dat geen nadere invulling hieraan kan worden gegeven.

Financieel analisten en andere relevante personen die bij het verrichten van onderzoek op beleggingsgebied zijn betrokken, mogen in principe geen met de gangbare aanbevelingen strijdige persoonlijke transacties of handelstransacties in financiële instrumenten verrichten waarop het onderzoek op beleggingsgebied betrekking heeft of daarmee gelieerde financiële instrumenten. In uitzonderingsge-

vallen en met instemming van de compliancefunctie is dit echter wel mogelijk (onderdeel b). Een uitzondering is het geval dat de financieel analist of een andere relevante persoon die betrokken is bij het onderzoek om persoonlijke, met financiële moeilijkheden verband houdende redenen gedwongen is een positie te liquideren.

Onder vergoeding in onderdeel c vallen geen kleine giften of kleine gunsten in natura van een lagere waarde dan gespecificeerd in het kader van het door de beleggingsonderneming gevoerde beleid met betrekking tot belangenconflicten.

Aan uitgevende instellingen mag op grond van onderdeel d niet de belofte worden gedaan dat ze een gunstige behandeling krijgen in het onderzoek. Uitgevende instellingen, relevante personen die geen financieel analist zijn, en andere personen mogen voor de verspreiding van het onderzoek op beleggingsgebied geen inzicht krijgen in het concept-onderzoek indien daarin een aanbeveling of richtprijns is opgenomen, behalve voor zover het een controle op de naleving van de juridische verplichtingen van de uitgevende instelling betreft.

Stb 2017 nr 300

Artikel 35h verwijst in de onderdelen d en e naar de afwijkende definitie van uitgevende instelling zoals opgenomen in artikel 5:53, vierde lid, Wft. Deze definitie van uitgevende instelling is uitgebreider dan de definitie uit artikel 1:1 Wft. Voornoemd artikel definieert een uitgevende instelling als een ieder die effecten heeft uitgegeven of voornemens is effecten uit te geven. Artikel 5:53, vierde lid, Wft schaaft ook personen op wiens voorstel een koopovereenkomst inzake een financieel instrument tot stand is gekomen of die een voorstel voor een dergelijke koopovereenkomst doen onder de definitie van uitgevende instelling. Artikel 5:53 Wft is met de implementatiewet vervallen, waardoor artikel 35h geactualiseerd moet worden. Een verwijzing naar de definitie van uitgevende instelling uit artikel 1:1 Wft volstaat niet. Ook de verordening marktmisbruik bevat niet een definitie van uitgevende instelling die één-op-één vergelijkbaar is met het oude artikel 5:53, vierde lid, Wft. Om te voorkomen dat de materiële werking van artikel 35h verandert als gevolg van het wijzigen van een verwijzing, wordt de uitgebreidere definitie van het begrip uitgevende instelling in het nieuwe tweede lid van artikel 35h opgenomen.

Stb. 2017, nr. 513

Het in artikel 35f bepaalde is opgenomen in artikel 29, zesde lid, van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen en kan daarom vervallen. Het in de artikelen 35g en 35h bepaalde is geregeld in de artikelen 36 en 37 van de gedelegeerde verordening waardoor de artikelen 35g tot en met 35h kunnen komen te vervallen.

¹¹³ Cursivering door red.

Artikel 35i [vervallen]^{114 115}

1. Een financiële onderneming legt het beleid inzake beloningen als bedoeld in artikel 86a schriftelijk vast en draagt er zorg voor dit beleid te implementeren en in stand te houden. Het beleid is afgestemd op de omvang en organisatie van de financiële onderneming en aan de aard, omvang en complexiteit van haar bedrijf.
2. Het beleid inzake beloningen omschrijft, onder verwijzing naar de specifieke financiële diensten of andere activiteiten die door of in naam van de financiële onderneming worden verleend respectievelijk verricht, de beloningscomponenten en beloningsstructuren die kunnen leiden tot het risico van onzorgvuldige behandeling van consumenten, cliënten of deelnemers, alsmede de te volgen procedures en maatregelen die dat risico voorkomen en beheersen.
3. **Een financiële onderneming beschikt over procedures en maatregelen ter uitvoering van het beleid, als bedoeld in het eerste lid.**
4. **De Autoriteit Financiële Markten kan regels stellen met betrekking tot:**
 - a. **de wijzen waarop het beleid inzake beloningen wordt opgesteld en vastgesteld of goedgekeurd, uitgevoerd, geëvalueerd en aangepast; en**
 - b. **de wijze waarop vorm wordt gegeven aan beloningscomponenten en beloningsstructuren en de wijze waarop de risico's die uit het beleid en de uitvoering daarvan voortvloeien, worden beheerst.**

Stb 2010, nr. 806

Nu de nieuwe artikelen over het beleid inzake beloningen zoals opgenomen in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft een expliciete wettelijke grondslag

¹¹⁴ Art. II, onderdeel J, Wijzigingsbesluit financiële markten 2015 (Stb. 2014, nr. 524). Dit wordt als volgt toegelicht: "In verband met de inwerkingtreding van de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (Wbfo) komt een aantal artikelen uit het Bpr Wft en BGfo Wft te vervallen. De artikelen vervallen zodra de Wbfo in werking treedt, dit zal naar verwachting per 1 januari 2015 zijn. De bepalingen met betrekking tot het voeren van een beheerst beloningsbeleid worden na inwerkingtreding door de artikelen 1:117 tot en met 1:121 van de wet geregeld. Eveneens worden in dit besluit de boetecategorieën van de normen uit de Wbfo geregeld. In verband met de inwerkingtreding van de Wbfo komen de artikelen 35i, 50a en 86a BGfo Wft te vervallen. Na inwerkingtreding van de Wbfo zal het in de artikelen 35i, 50a en 86a bepaalde geregeld worden via de artikelen 1:117, 1:119, eerste lid, 1:121, eerste en derde lid, van de wet." (red.).

¹¹⁵ Dit onderdeel J van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2015 (Stb. 2014, nr. 524) treedt volgens Stb. 2014, nr. 534, artikel 2, onder b niet in werking op 1 januari 2015, maar pas op het moment dat de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (kamerstuk 33.964) in werking treedt (red.).

beogen te bieden aan bijvoorbeeld de Principes vanuit het perspectief van het gedragstoezicht, wordt in algemene zin opgemerkt dat de Principes omgekeerd moeten worden aangemerkt als een logisch vertrekpunt voor de invulling, uitwerking en toepassing van deze nieuwe artikelen. Binnen die context worden hierna nog enkele opmerkingen over de afzonderlijke artikelen gemaakt. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de artikelgewijze toelichting op artikel 23f Besluit prudentiële regels Wft voor de interpretatie en toepassing van de nieuwe artikelen in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft evenzeer van belang is, ook al wordt deze, of worden elementen daaruit, in het navolgende niet herhaald.

Voor een toelichting op artikel 35i wordt verwezen naar de toelichting op artikel 23f, tweede, derde lid en vijfde lid van het Besluit prudentiële regels Wft. [De teksten daarvan luiden als volgt (red.)]:

Tweede lid

Het tweede lid van artikel 23f verplicht financiële ondernemingen het beleid inzake beloningen schriftelijk vast te leggen en om het in de bedrijfsvoering van de financiële onderneming te implementeren en in stand te houden. Financiële ondernemingen dienen de vormgeving van (alsmede de governance ten aanzien van) het beleid inzake beloningen af te stemmen op hun omvang en organisatie alsmede op de aard, omvang en complexiteit van hun bedrijf (zoals bijvoorbeeld ook in de Principes is opgenomen). Uit artikel 23, derde lid, van het Besluit prudentiële regels Wft volgt dat het beleid wordt vastgelegd in procedures en maatregelen en wordt geïntegreerd in de bedrijfsprocessen.

Derde lid

In de bepaling van het derde lid van artikel 23f ligt besloten dat het beloningsbeleid op een gestructureerde en logische manier de mogelijke negatieve prikkelwerking in het kader van de beheersing van relevante risico's in kaart brengt, alsmede de manier omschrijft waarop de financiële onderneming deze prikkels voorkomt en beheerst. Het spreekt voor zich dat aan het opstellen van een beheerst beloningsbeleid een uitvoerige analyse van mogelijke ongunstige prikkelwerking van beloningsstructuren en beloningscomponenten vooraf moet gaan. Zoals bijvoorbeeld in de Principes uitvoerig aan de orde komt, dient daarbij in het bijzonder aandacht te worden besteed aan de prikkels die kunnen ontstaan op basis van variabele beloningscomponenten. Ook positieve prikkelwerking in het kader van claw back mogelijkheden kunnen in de analyse worden betrokken.

Vijfde lid

Het vijfde lid van artikel 23f geeft aan DNB de bevoegdheid om nadere regels te stellen. DNB kan deze bevoegdheid gebruiken in het kader van de implementatie van Europese regels met betrekking tot beloningsbeleid, maar ook voor zover zij tot de conclusie zou komen dat de Principes, bijvoorbeeld vanwege hun principle based karakter, met betrekking tot de onder a tot en met c vermelde onderwerpen in de praktijk niet het gewenste effect sorteren. Bij de

implementatie van Europese regels kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de door het Europees Parlement aangevraagde wijziging van Richtlijn nr. 2006/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 14 juni 2006 betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen (PbEU L177). In deze richtlijn worden ook verschillende voorwaarden met betrekking tot het beloningsbeleid opgenomen. Deze wijzigingen moeten per 1 januari 2011 geïmplementeerd zijn. Het onderhavige besluit biedt daarvoor de mogelijkheid. Het is vanzelfsprekend ook mogelijk dat DNB de Principes en mogelijk andere regels als zodanig op basis van het vijfde lid in regels vastlegt. Bij de invulling van de openbaarmakingsverplichting is de proportionaliteit van groot belang.

Zo zal bijvoorbeeld van een grote internationaal opererende bank meer verwacht worden dan van een kleine financiële onderneming.

Hoofdstuk 6 Uitbesteden van werkzaamheden

Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:16, tweede en derde lid, van de wet

Stb 2006, nr 520

De hoofdregel voor het uitbesteden van werkzaamheden is opgenomen in de artikelen 3:18, eerste lid, en 4:16, eerste lid, van de wet. Indien een financiële onderneming werkzaamheden uitbesteedt aan een derde, draagt zij er zorg voor dat die derde de ingevolge de wet met betrekking tot die werkzaamheden op haar van toepassing zijnde regels naleeft. Dit hoofdstuk geeft op grond van artikel 4:16, tweede en derde lid, van de wet nadere regels over het uitbesteden van werkzaamheden door een financiële onderneming.¹¹⁶

Van uitbesteden is sprake indien werkzaamheden die deel uitmaken van of voortvloeien uit het uitoefenen van het bedrijf of het verlenen van financiële diensten van de desbetreffende financiële onderneming of de wezenlijke bedrijfsprocessen ter ondersteuning daarvan – en waarvoor ingevolge het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen van de wet regels zijn gesteld – worden opgedragen aan een derde. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt naar uitbesteding binnen of buiten de groep waartoe de opdrachtgever behoort. Catering, schoonmaakwerkzaamheden en de aanschaf van kantoorinventaris worden niet door de bepalingen van het Deel gedragstoezicht financiële ondernemingen gereguleerd en behoren niet tot de uitoefening van het bedrijf. Het laten uitvoeren van dergelijke werkzaamheden wordt niet beheerst door de bepalingen inzake uitbesteding.

Advies RvS

In hoofdstuk 6 zijn bepalingen opgenomen over het uitbesteden van activiteiten. De Wft bepaalt in artikel 4:16, tweede lid, dat bij amvb wordt aangegeven welke werkzaamheden niet mogen worden uitbesteed door een beheerder. Hoofdstuk 6 van het ontwerpbesluit bevat slechts in artikel 36, tweede lid een dergelijke uitsluiting. Voor het overige zijn enkele materiële normen opgenomen die toetsstenen vormen voor de beoordeling van uitbestedingen. Deze handelwijze kan voor de praktijk onzekerheid meebrengen.

De Raad adviseert in de toelichting uiteen te zetten waarom zo beperkt gebruik is gemaakt van de mogelijkheid tot uitsluiting van het uitbesteden van werkzaamheden, en zo nodig het ontwerpbesluit aan te vullen.

Nader Rapport aan de Koningin

De Raad adviseert in de toelichting op artikel 36, tweede lid (artikel 38, tweede lid), aan te geven waarom zo beperkt gebruik is gemaakt van de in artikel 4:16, tweede lid, van de Wet op het financieel toezicht (hierna: de wet) opgenomen mogelijkheid tot uitsluiten van het uitbesteden van werkzaamheden door beheerders en zo nodig het ontwerpbesluit aan te vullen.

Uitgangspunt is dat financiële ondernemingen binnen de

door de wet en het besluit gestelde kaders vrij zijn om werkzaamheden uit te besteden. De in artikel 4:16, tweede lid, van de wet opgenomen mogelijkheid om die vrijheid te beperken is uitsluitend bedoeld als grondslag voor het verbod op het uitbesteden van het bepalen van het beleggingsbeleid door beheerders¹¹⁷. Dit verbod vloeit voort uit artikel 5octies, eerste lid, onderdeel c, en tweede lid, tweede volzin, van de richtlijn beleggingsinstellingen. Dit is in de toelichting verduidelijkt. De overige regels die gelden voor uitbesteding zijn beleidsarm overgenomen uit de bestaande regelgeving en vloeien wat de werkzaamheden van beheerders en bewaarders betreft voort uit de richtlijn beleggingsinstellingen.

Artikel 36

Dit hoofdstuk is niet van toepassing op:

- a. beheerders van icbe's met zetel in een andere lidstaat, icbe's met zetel in een andere lidstaat en de eventueel aan die instellingen verbonden bewaarders van icbe's; en**
- b. beheerders van beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat, beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat en de eventueel aan die beleggingsinstellingen verbonden bewaarders.**

Stb 2006, nr 520

Dit hoofdstuk is niet van toepassing op icbe's met zetel in een andere lidstaat en beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat en de daaraan verbonden beheerders en bewaarders. De beperking van de reikwijdte is overgenomen uit de artikelen 19 en 51 van het Btb 2005.

Stb. 2013, nr. 293

De wijziging van artikel 36, onderdeel a, houdt verband met de wijziging van het begrip «bewaarder» en het nieuwe begrip «icbe».

Artikel 37

Een financiële onderneming gaat niet over tot het uitbesteden van werkzaamheden indien dat een belemmering vormt voor een adequaat toezicht op de naleving van het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen van de wet.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:16, derde lid, onderdeel a, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 39, tweede volzin, van de Wfd en 27, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van het Btb 2005. De bepaling is deels afkomstig uit de artikelen 5octies en 13ter, van de richtlijn beleggingsinstellingen. Voor beleggingsondernemingen was dit voorheen geregeld in een beleidsregel van de AFM. Uitbesteding is toegestaan maar mag onder geen enkel beding ertoe leiden dat het toezicht door de AFM wordt bemoeilijkt of dat het ingevolge het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen bepaalde kan worden ontdoken.

¹¹⁶ Het voorgaande is afkomstig uit het algemeen deel van de Nota van Toelichting (red).

¹¹⁷ Kamerstuk 29.708, nr. 34, p. 38-39, en nr. 37, p. 37-38.

Artikel 37a

Uitbesteding van werkzaamheden in een door een Nederlandse beheerder beheerde beleggingsinstelling door een beheerder of een derde is slechts toegestaan, indien wordt voldaan aan de ingevolge artikel 20 van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen gestelde eisen.

Stb. 2013, nr. 293

In artikel 37a worden delen van artikel 20 van de richtlijn geïmplementeerd. Artikel 37a vindt haar grondslag in artikel 4:16 van de wet. Het eerste lid regelt dat uitbesteding van werkzaamheden in een door een Nederlandse beheerder beheerde beleggingsinstelling door een beheerder of een derde is slechts is toegestaan, indien wordt voldaan aan de ingevolge artikel 20 van de richtlijn gestelde eisen. Dit betekent onder meer dat de beheerder vooraf de AFM op de hoogte stelt voordat de uitbestedingregeling van kracht wordt, hij zijn delegatiestructuur met objectieve argumenten moet kunnen verklaren en de uitbesteding van werkzaamheden doeltreffend toezicht op de beheerder niet in de weg mag staan. Indien een derde de werkzaamheden verder delegeert, moet de Nederlandse beheerder van de beleggingsinstelling waarvan werkzaamheden worden uitbesteed op voorhand ingestemd hebben met de uitbesteding en de AFM van de uitbesteding op de hoogte gesteld hebben, voordat de uitbestedingsovereenkomsten van kracht worden.

Artikel 4:16 van de wet bepaalt dat ook de bewaarder bij uitbesteding van taken aan derden regels in acht moet nemen. De hiervoor geldende voorwaarden worden in het tweede lid vastgelegd. In artikel 21, elfde lid, van de richtlijn is bepaald onder welke voorwaarden de bewaarder welke taken mag uitbesteden. Op grond van artikel 21, zeventiende lid, onderdelen d en e, stelt de Europese Commissie maatregelen vast ter precisering van de voorwaarden aan uitbesteding door de bewaarder.

Stb. 2016, nr. 97

Artikel 37a, tweede lid, is verplaatst naar artikel 37b, eerste lid. Artikel 37a, tweede lid, kan derhalve komen te vervallen.

Artikel 37b

- 1. Een bewaarder neemt bij de uitbesteding aan een derde van taken die hij ten behoeve van een beleggingsinstelling verricht de ingevolge artikel 21, elfde en zeventiende lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen gestelde regels in acht.**
- 2. Een bewaarder neemt bij de uitbesteding aan een derde van taken die hij ten behoeve van een icbe verricht de ingevolge de artikelen 22bis en 26ter, onderdelen c tot en met e, van de richtlijn instellingen voor collectieve belegging in effecten gestelde regels in acht.**

Stb. 2016, nr. 97

Artikel 37b, tweede lid, is gebaseerd op artikel 4:16, tweede en derde lid, van de Wft. In artikel 22bis van de wijzigingsrichtlijn» is bepaald onder welke voorwaarden de bewaarder welke taken mag uitbesteden. Een bewaarder mag alleen onder bepaalde voorwaarden zijn bewaartaken uitbesteden (zie artikel 22bis, vijfde lid, van de wijzigingsrichtlijn). De derde aan wie taken zijn uitbesteed mag die taken vervolgens weer uitbesteden aan een andere partij. Op grond van artikel 26ter, onderdelen d en e, van de wijzigingsrichtlijn stelt de Europese Commissie maatregelen vast ter precisering van de voorwaarden aan de uitbesteding door de bewaarder.

Artikel 38

- 1. Indien een beheerder van een icbe in het kader van het beheer van een icbe een of meer werkzaamheden uitbesteedt:**

- a. is de derde op ieder door de beheerder van de icbe, de door de beheerder beheerde maatschappij voor collectieve belegging in effecten of de bewaarder van de¹¹⁸ icbe gewenst moment in staat verantwoording af te leggen over de door hem uitgevoerde werkzaamheden en de beheerder van de icbe, de door de beheerder beheerde maatschappij voor collectieve belegging in effecten of de bewaarder van de icbe¹¹⁹ daar inzicht in te bieden;**
- b. kan de beheerder van de icbe of de bewaarder van de icbe¹²⁰ te allen tijde instructies omtrent de uitvoering van de werkzaamheden geven aan de derde en kan hij de uitbesteding met onmiddellijke ingang beëindigen indien dit in het belang van de beleggers is; en**
- c. is de derde, gelet op de aard van de opdracht, aantoonbaar in staat om de opdracht in overeenstemming met de wet te vervullen.**

- 2. Een beheerder van een icbe besteedt het bepalen van het beleggingsbeleid van een icbe niet uit.**

- 3. Iedere overeenkomst die een beheerder van een icbe aangaat in het kader van het**

¹¹⁸ Art. I, onderdeel H van het Implementatiebesluit wijziging richtlijn icbe's (Stb. 2016, nr. 97) laat de zinsnede "of de bewaarder van een icbe" vervallen, maar die schrapping slaagt niet omdat de zinsnede anders luidt, namelijk "of de bewaarder van de icbe" (red.).

¹¹⁹ Art. I, onderdeel H van het Implementatiebesluit wijziging richtlijn icbe's (Stb. 2016, nr. 97) laat de zinsnede "of de bewaarder van een icbe" vervallen, maar die schrapping slaagt niet omdat de zinsnede anders luidt, namelijk "of de bewaarder van de icbe" (red.).

¹²⁰ Art. I, onderdeel H van het Implementatiebesluit wijziging richtlijn icbe's (Stb. 2016, nr. 97) laat de zinsnede "of de bewaarder van een icbe" vervallen, maar die schrapping slaagt niet omdat de zinsnede anders luidt, namelijk "of de bewaarder van de icbe" (red.).

uitbesteden van het beheer van een icbe, wordt schriftelijk vastgelegd.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:16, tweede en derde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 27, eerste lid, aanhef en onderdelen c tot en met e, tweede en derde lid, en artikel 76 van het Btb 2005. Deze regels vloeien voort uit de artikelen 5octies, 5nonies en 13ter, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

In dit artikel zijn in aanvulling op artikel 4:16, eerste lid, van de wet en artikel 37 regels opgenomen voor het uitbesteden van werkzaamheden in het kader van het beheer van een beleggingsinstelling en de bewaring van de activa van een beleggingsinstelling.

In het tweede lid worden op grond van artikel 4:16, tweede lid, van de wet de werkzaamheden aangewezen die een beheerder niet mag uitbesteden, nl. het bepalen van het beleggingsbeleid van de door hem beheerde beleggingsinstellingen. Dit verbod vloeit voort uit artikel 5octies, eerste lid, onderdeel c, en tweede lid, tweede volzin, van de richtlijn beleggingsinstellingen.¹²¹ Eenmaal genomen besluiten ten aanzien van het beleggingsbeleid kunnen wel in opdracht van de beheerder ten uitvoer worden gelegd door derden. Dit is in lijn met artikel 5octies, eerste lid, onderdeel c, van de richtlijn beleggingsinstellingen dat bepaalt dat bij delegatie de criteria voor de beleggingsspreiding door de beheerder moeten worden vastgesteld.

Indien werkzaamheden aan een derde worden uitbesteed, moet ook de daaraan ten grondslag liggende overeenkomst aan dit artikel voldoen. De beheerder en bewaarder blijven, gelet op artikel 4:16, eerste lid, van de wet, te allen tijde verantwoordelijk voor de door derden uitgevoerde werkzaamheden. Dat houdt onder meer in dat de beheerder en bewaarder primair aanspreekpunt blijven voor de AFM en dat de beheerder en de bewaarder zich tegenover deelnemers noch tegenover de AFM, kunnen beroepen op tekortkomingen in de uitvoering van de opdracht door de derde. Het derde lid bepaalt dat alle overeenkomsten met derden die betrekking hebben op het beheer van de beleggingsinstelling of het bewaren van de activa schriftelijk vastgelegd moeten zijn. Onder "derden" worden mede begrepen liquiditeitsverschaffers en marktonderhoudende partijen van aan de beurs genoteerde beleggingsmaatschappijen.

Advies RvS/Nader Rapport

De Raad adviseert in de toelichting op artikel 36, tweede lid (artikel 38, tweede lid), aan te geven waarom zo beperkt gebruik is gemaakt van de in artikel 4:16, tweede lid, van de Wet op het financieel toezicht (hierna: de wet) opgenomen mogelijkheid tot uitsluiten van het uitbesteden van werkzaamheden door beheerders en zo nodig het ontwerpbesluit aan te vullen.

Uitgangspunt is dat financiële ondernemingen binnen de door de wet en het besluit gestelde kaders vrij zijn om werkzaamheden uit te besteden. De in artikel 4:16, tweede lid, van de wet opgenomen mogelijkheid om die vrijheid te beperken is uitsluitend bedoeld als grondslag voor het verbod op het uitbesteden van het bepalen van het beleg-

gingsbeleid door beheerders¹²². Dit verbod vloeit voort uit artikel 5octies, eerste lid, onderdeel c, en tweede lid, tweede volzin, van de richtlijn beleggingsinstellingen. Dit is in de toelichting verduidelijkt. De overige regels die gelden voor uitbesteding zijn beleidsarm overgenomen uit de bestaande regelgeving en vloeien wat de werkzaamheden van beheerders en bewaarders betreft voort uit de richtlijn beleggingsinstellingen.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 38, eerste lid, onderdeel d vervalt. De regels die specifiek van toepassing zijn op het uitbesteden van werkzaamheden door een icbe-beheerder zijn opgenomen in artikel 38a (nieuw).

Stb. 2013, nr. 293

De wijzigingen in artikel 38 en 38a houden verband met het nieuwe begrip beleggingsinstelling en de eigen set regels die ingevolge de richtlijn gelden inzake beleggingsinstellingen. Dit betekent dat de artikelen 38 en 38a alleen nog van toepassing zijn op icbe's, de regels rond uitbesteding zijn voor beheerders van beleggingsinstellingen neergelegd in artikel 37a.

Stb. 2016, nr. 97

De regels met betrekking tot het uitbesteden van taken door de bewaarder aan een derde zijn opgenomen in artikel 37b. Derhalve kunnen de regels in artikel 38 omtrent uitbesteding beperkt blijven tot het uitbesteden van werkzaamheden door een beheerder van een icbe.

Artikel 38a

- 1. Indien een beheerder van een icbe voornemens is werkzaamheden uit te besteden, stelt hij de Autoriteit Financiële Markten daarvan in kennis. De Autoriteit Financiële Markten geeft deze informatie onverwijld door aan de toezichthoudende instantie van de lidstaat van de zetel van de icbe.**
- 2. Een beheerder van een icbe die het beheer van een icbe uitbesteedt draagt er zorg voor dat:**
 - a. uitbesteding van het beheer van beleggingen geschiedt aan een derde waaraan voor het beheren van beleggingsinstellingen of het beheren van individuele vermogens een vergunning of erkenning is verleend en die aan prudentieel toezicht is onderworpen;**
 - b. bij uitbesteding van het beheer van beleggingen aan een derde met zetel in een staat die geen lidstaat of aangewezen staat is, de samenwerking van de toezichthouders met de toezichthoudende instanties van de staat van de zetel van de derde op grond van een overeenkomst is gewaarborgd;**

¹²¹ Kamerstuk 29.708, nr. 34, p. 38-39, en nr. 37, p. 37-38.

¹²² Kamerstuk 29.708, nr. 34, p. 38-39, en nr. 37, p. 37-38.

- c. de belangen van de derde niet strijdig zijn met die van de beheerder zelf, de bewaarder of de deelnemers in de icbe;
 - d. de uitbesteding niet verhindert dat wordt gehandeld in het beste belang van de deelnemers; en¹²³
 - e. hij de nodige deskundigheid behoudt om een doeltreffende controle op de uitbestede werkzaamheden uit te oefenen; en
 - f. hij over de nodige deskundigheid beschikt en de nodige zorgvuldigheid en waakzaamheid in acht neemt bij het aangaan, beheren of beëindigen van overeenkomsten met derden.
3. De beheerder draagt er zorg voor dat de betrokken derde over de nodige deskundigheid en capaciteit beschikt om de uitbestede werkzaamheden op betrouwbare, professionele en doeltreffende wijze uit te oefenen. De beheerder stelt methoden vast voor de doorlopende beoordeling van het prestatieniveau van de desbetreffende derde.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 38a is gebaseerd op artikel 4:16, derde lid, onderdeel b, van de wet. De beheerder is te allen tijde verantwoordelijk voor de door derden uitgevoerde werkzaamheden. Een beheerder mag zijn werkzaamheden niet in die mate uitbesteden dat het een brievenbusmaatschappij wordt.

Het eerste lid verwerkt artikel 13, eerste lid, onderdeel a, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen. Een icbe-beheerder die voornemens is werkzaamheden uit te besteden, stelt de AFM daarvan in kennis. De beheerder blijft altijd verantwoordelijk voor de door derden uitgevoerde werkzaamheden. Dit houdt onder meer in dat de beheerder primair aanspreekpunt blijft voor de AFM en dat de beheerder zich tegenover deelnemers noch tegenover de AFM, kan beroepen op tekortkomingen in de uitvoering van de opdracht door de derde.

Het tweede lid dient ter omzetting van artikel 13, eerste lid, onderdelen b tot en met e, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en de artikelen 5, tweede lid, en 23, vierde lid, tweede alinea, van uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. Het tweede lid komt deels overeen met het voormalige artikel 38, eerste lid, onderdeel d, onder 1° tot en met 3°.

Verder zijn drie onderdelen toegevoegd.

Onderdeel d bepaalt dat de uitbesteding niet verhindert dat wordt gehandeld in het beste belang van de deelnemers. Onderdeel e bepaalt dat de beheerder de nodige deskundigheid dient te behouden om een doeltreffende controle op de uitbestede werkzaamheden uit te kunnen oefenen. Het uitvoeren van controle op de uitbestede werkzaamheden houdt ook in dat de beheerder toezicht dient te houden

op de aan de uitbesteding verbonden risico's.

Het tweede lid, onderdeel f, en het derde lid verwerken artikel 23, vierde lid, tweede alinea, van uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. De beheerder dient op grond van het eerste lid, onderdeel f, bij het aangaan, het beheer en het beëindigen van de uitbestedingsovereenkomst, de nodige bekwaamheid, zorgvuldigheid en waakzaamheid aan de dag te leggen. Op grond van het derde lid dient de betrokken derde over de nodige deskundigheid en capaciteit te beschikken om de werkzaamheden op betrouwbare, professionele en doeltreffende wijze uit te oefenen. Indien de waardering van financiële derivaten die niet op een gereguleerde markt of een andere markt in financiële instrumenten worden verhandeld, wordt uitbesteed aan een derde is het ook van belang dat die derde op betrouwbare, professionele en doeltreffende wijze de waardering van financiële derivaten uitvoert (zie artikel 44, tweede lid, vierde alinea, van uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU).

Stb. 2013, nr. 293

Zie de toelichting bij art. 38.

Artikel 38b [vervallen]¹²⁴

1. Een beleggingsonderneming gaat niet over tot het uitbesteden van werkzaamheden indien dat afbreuk doet aan de kwaliteit van haar onafhankelijke interne toetsing als bedoeld in artikel 31, zesde lid.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op banken die een vergunning hebben als bedoeld in artikel 2:11 van de wet en in Nederland beleggingsdiensten mogen verlenen of beleggingsactiviteiten mogen verrichten.

Stb 2007, nr 407

Het eerste lid van artikel 38a is gebaseerd op artikel 4:16, tweede lid, van de wet en dient ter omzetting van artikel 13, vijfde lid, tweede volzin, van de MiFID. De uitbesteding van werkzaamheden aan een derde mag geen afbreuk doen aan de onafhankelijke interne toetsing van de beleggingsonderneming als bedoeld in artikel 31, zesde lid. Het uitbesteden van werkzaamheden zou de kwaliteit van de interne controle kunnen belemmeren.

In het tweede lid is een reikwijdte bepaling opgenomen voor bankbeleggingsondernemingen. Deze ondernemingen dienen op grond van artikel 28 van het Besluit prudentiële regels Wft reeds aan het bepaalde in het eerste lid te voldoen.

Stb. 2017, nr. 513

De regels omtrent uitbesteding door beleggingsondernemingen zijn opgenomen in de artikelen 30 tot en met 32 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen. Derhalve kunnen de artikelen over uitbesteding in het BGfo vervallen.

¹²³ Art. I, onderdeel M van het Besluit implementatie herziene richtlijn beleggingsinstellingen (Stb 2011, nr. 358) introduceert o.a. art. 38a, lid 2, sub d, waarin "beste belang" geen goed Nederlands is en het woord "en" ten onrechte staat (*red.*).

¹²⁴ Art. I, onderdeel AH van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (*red.*).

Artikel 38c [vervallen]¹²⁵

1. Een beleggingsonderneming die werkzaamheden uitbesteedt aan een derde, draagt er zorg voor dat zij daartoe over de nodige deskundigheid beschikt en daarbij de nodige zorgvuldigheid en waakzaamheid in acht neemt.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op banken die een vergunning hebben als bedoeld in artikel 2:11 van de wet en in Nederland beleggingsdiensten mogen verlenen of beleggingsactiviteiten mogen verrichten.

Stb 2007, nr 407

Artikel 38b is gebaseerd op artikel 4:16, derde lid, onderdeel b, van de wet en dient ter omzetting van artikel 14, tweede, eerste alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De beleggingsonderneming is op grond van het eerste lid verplicht om bij het aangaan, het beheer en het beëindigen van de uitbestedingsovereenkomst, de nodige bekwaamheid, zorgvuldigheid en waakzaamheid aan de dag te leggen. Dit is een afzonderlijke verplichting die op de beleggingsonderneming rust en die van toepassing is gedurende het gehele proces van uitbesteden.

Het eerste lid is niet van toepassing op een bankbeleggingsonderneming omdat een bank op grond van artikel 29 van het Besluit prudentiële regels Wft bij het aangaan van een overeenkomst voor het uitbesteden van werkzaamheden de nodige deskundigheid, zorgvuldigheid en waakzaamheid moet betrachten. Deze norm geldt op grond van artikel 30 van het Besluit prudentiële regels Wft mede gedurende de looptijd van de overeenkomst. De bankbeleggingsonderneming is op grond van artikel 31, tweede lid, onderdeel e, van het Besluit prudentiële regels Wft gehouden om deskundigheid, zorgvuldigheid en waakzaamheid te betrachten bij het beëindigen van de uitbestedingsovereenkomst.

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting bij art. 38b (*red.*).

Artikel 38d [vervallen]¹²⁶

1. Een beleggingsonderneming die werkzaamheden uitbesteedt aan een derde draagt er zorg voor dat:
 - a. de uitbesteding geen afbreuk doet aan de verantwoordelijkheid van de personen die het dagelijks beleid bepalen;
 - b. door de uitbesteding de relatie en verplichtingen van de beleggingsonderneming jegens haar cliënten uit hoofde van hetgeen ter implementatie van de richtlijn markten voor financiële instrumenten ingevolge de wet is bepaald niet worden gewijzigd;

¹²⁵ Art. I, onderdeel AH van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (*red.*).

¹²⁶ Art. I, onderdeel AH van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (*red.*).

- c. de voorwaarden waaraan de beleggingsonderneming moet voldoen om een vergunning als bedoeld in artikel 2:96 van de wet te verkrijgen en om deze te behouden niet worden ondermijnd; en
 - d. door de uitbesteding geen afbreuk wordt gedaan aan de naleving van voorschriften verbonden aan de vergunning als bedoeld in artikel 2:96 van de wet.

2. Het eerste lid, aanhef en onderdeel a, is niet van toepassing op banken die een vergunning hebben als bedoeld in artikel 2:11 van de wet en in Nederland beleggingsdiensten mogen verlenen of beleggingsactiviteiten mogen verrichten.

Stb 2007, nr 407

Artikel 38c is gebaseerd op artikel 4:16, derde lid, onderdelen a en b, van de wet en dient ter omzetting van artikel 14, eerste lid, onderdelen a tot en met d, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Artikel 14, eerste lid, aanhef, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID bepaalt dat de beleggingsonderneming in geval van het uitbesteden van werkzaamheden aan een derde verantwoordelijk blijft voor het nakomen van de bij of krachtens de wet gestelde regels. Deze bepaling is reeds opgenomen in de artikelen 3:18, eerste lid, en 4:16, eerste lid, van de wet en behoeft geen implementatie.

In aanvulling op deze hoofdregel bepaalt artikel 14, eerste lid, in de onderdelen a, b, c, en d, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID dat de beleggingsonderneming aan een aantal voorwaarden moet voldoen.

Het uitbesteden mag op grond van het eerste lid, onderdeel a niet leiden tot het delegeren van de verantwoordelijkheid van de hoogste leiding. Het begrip «hoogste leiding» valt gelet op de definitie opgenomen in artikel 2, negende lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID samen met het begrip «personen die het dagelijks beleid bepalen» dat in de wet wordt gebruikt. Het uitbesteden van werkzaamheden mag er niet toe leiden dat de personen die het dagelijks beleid van de beleggingsonderneming bepalen hun verantwoordelijkheid delegeren of afwentelen op de derde.

In onderdeel b is de voorwaarde opgenomen dat het uitbesteden de relatie en verplichtingen die de beleggingsonderneming jegens haar cliënten heeft niet mag wijzigen.

De uitbesteding mag op grond van onderdeel c niet leiden tot de ondermijning van de voorwaarden waaraan de beleggingsonderneming moet voldoen voor het verkrijgen en het behouden van haar vergunning. De initiële vergunningseisen opgenomen in artikel 2:99 van de wet alsmede de eisen die op grond van het lopend toezicht voor de beleggingsonderneming gelden mogen niet worden geschonden. Uit overweging 19 van de considerans van de uitvoeringsrichtlijn MiFID volgt dat een uitbesteding van een verregaande hoeveelheid werkzaamheden niet is toegestaan. Een dergelijke situatie wordt aangemerkt als een ondermijning van de voorwaarden voor vergunningverlening en de eisen van lopend toezicht. De beleggingsonderneming mag door de uitbesteding niet tot een brievenbusmaatschappij verworden.

In onderdeel d is bepaald dat het uitbesteden van werkzaamheden niet mag leiden tot opheffing of wijziging van

voorschriften die de AFM op grond van artikel 1:102, tweede lid, van de wet aan een vergunning heeft verbonden. Het uitbesteden kan een materiële wijziging van de voorwaarden voor de vergunningverlening behelzen die door de beleggingsonderneming moet worden gemeld aan de AFM. Een bank die op grond van artikel 2:11 van de wet tevens een vergunning heeft voor het verlenen van beleggingsdiensten of het verrichten van beleggingsactiviteiten is op grond van het tweede lid uitgezonderd van het eerste lid, aanhef en onderdeel a. De norm uit het eerste lid, aanhef en onderdeel a, vloeit voor een bank voort uit artikel 27, tweede lid, van het Besluit prudentiële regels Wft. Een bank mag op grond daarvan de verantwoordelijkheid van de personen die het dagelijks beleid bepalen niet uitbesteden.

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting bij art. 38b (*red.*).

Artikel 38e [vervallen] ¹²⁷

1. Een beleggingsonderneming die werkzaamheden uitbesteedt aan een derde legt de wederzijdse rechten en verplichtingen vast in een schriftelijke overeenkomst.
2. De beleggingsonderneming draagt er zorg voor dat:
 - a. de derde over de deskundigheid, de capaciteit en elke bij wet vereiste vergunning beschikt om de uitbestede werkzaamheden op betrouwbare en professionele wijze uit te voeren;
 - b. de derde de uitbestede werkzaamheden efficiënt verricht en dat zij methoden vaststelt om het prestatieniveau van de derde te beoordelen;
 - c. de derde de uitvoering van de uitbestede werkzaamheden afdoende controleert en de daaraan verbonden risico's op adequate wijze beheerst;
 - d. zij passende actie onderneemt indien blijkt dat de derde de werkzaamheden niet efficiënt en met inachtneming van de wettelijke voorschriften uitvoert;
 - e. zij de nodige deskundigheid behoudt om een doeltreffend controle op de uitbestede werkzaamheden uit te oefenen;
 - f. de derde haar in kennis stelt van elke ontwikkeling die van wezenlijke invloed kan zijn op zijn vermogen om de uitbestede werkzaamheden efficiënt en met inachtneming van de wettelijke voorschriften uit te voeren;
 - g. zij de uitbestedingsovereenkomst indien nodig kan beëindigen zonder dat dit nadelige gevolgen heeft voor de continuïteit of de kwaliteit van haar dienstverlening aan cliënten;

- h. de derde met betrekking tot de uitbestede werkzaamheden medewerking verleent aan de toezichthouders;
- i. zij, haar accountants en de toezichthouders toegang hebben tot de gegevens over de uitbestede werkzaamheden en dat de toezichthouders bij de derde een onderzoek ter plaatse kunnen doen of laten doen;
- j. de derde alle vertrouwelijke informatie over haar en haar cliënten beschermt;
- k. zij en de derde over een noodplan beschikken dat voorziet in calamiteitenbeheersing en in een periodieke controle van de noodvoorzieningen wanneer dit noodzakelijk is gelet op de uitbestede werkzaamheden.

3. De toezichthouders maken slechts gebruik van de mogelijkheid, bedoeld in het tweede lid, onderdeel i, om bij de derde een onderzoek ter plaatse te doen of te laten doen, indien niet op andere wijze kan worden vastgesteld dat ten aanzien van de uitbestede werkzaamheden wordt voldaan aan het bij of krachtens de wet bepaalde.

4. Het eerste, tweede en derde lid, onderdelen a, b, d, e en g zijn niet van toepassing op banken die een vergunning hebben als bedoeld in artikel 2:11 van de wet en in Nederland beleggingsdiensten mogen verlenen of beleggingsactiviteiten mogen verrichten.

Stb 2007, nr 407

Artikel 38d is gebaseerd op artikel 4:16, derde lid, van de wet en dient ter omzetting van artikel 14, tweede lid, tweede alinea, en derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Het eerste lid dient ter omzetting van artikel 14, derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De beleggingsonderneming is verplicht om het uitbesteden van de werkzaamheden in een schriftelijke overeenkomst vast te leggen. In de overeenkomst dienen de rechten en plichten van de beleggingsonderneming en de derde duidelijk te worden afgebakend.

In het tweede lid zijn de voorwaarden voor uitbesteding van artikel 14, tweede lid, tweede alinea, aanhef en onderdelen a tot en met k van de uitvoeringsrichtlijn MiFID opgenomen. De in artikel 14, tweede lid, onderdeel e, laatste zinsnede, opgenomen voorwaarde dat de beleggingsonderneming de aan de uitbesteding verbonden risico's moet beheeren en toezicht moet houden is niet overgenomen. Deze verplichting vloeit voor beleggingsondernemingen voort uit artikel 23 van het Besluit prudentiële regels Wft. Beleggingsondernemingen zijn op grond daarvan gehouden om beleid te voeren en procedures vast te stellen om de risico's die met het uitbesteden van werkzaamheden samenhangen te analyseren en te beheeren.

De beleggingsonderneming is verplicht om te garanderen dat het uitbesteden van werkzaamheden aan een derde aan de genoemde voorwaarden voldoet. De beleggingsonderneming vormt het aanspreekpunt voor het toezicht. Zij dient alle nodige maatregelen te nemen om de naleving

¹²⁷ Art. I, onderdeel AH van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (*red.*).

van de voorwaarden opgenomen in het tweede lid te waarborgen. Het opnemen van de genoemde voorwaarden in de uitbestedingsovereenkomst met de derde is één van de mogelijke maatregelen. Het sluiten van een dergelijke overeenkomst behoeft echter geen garantie te vormen dat de beleggingsonderneming de voorwaarden voor uitbesteding daadwerkelijk naleeft. Er zijn andere maatregelen denkbaar die de beleggingsonderneming kan en onder omstandigheden zal moeten nemen om naleving van de voorwaarden te effectueren. Men kan daarbij denken aan het geven van instructies aan de derde of het beëindigen van de overeenkomst.

De toezichthouder kan op grond van het tweede lid, onderdeel i, een onderzoek ter plaatse doen of laten doen bij de derde. In het derde lid is opgenomen dat de toezichthouder enkel gebruik maakt van deze bevoegdheid indien niet op andere wijze kan worden vastgesteld dat ten aanzien van de uitbestede werkzaamheden wordt voldaan aan de wettelijke voorschriften. Hiermee wordt het proportionaliteitsbeginsel dat in acht dient te worden genomen bij de uitoefening van de bevoegdheid vastgelegd.

De beleggingsonderneming en de derde dienen op grond van het tweede lid, onderdeel k, een noodplan vast te stellen, te implementeren en in stand te houden.

Bankbeleggingsondernemingen zijn op grond van het vierde lid uitgezonderd van de toepasselijkheid van een aantal voor het uitbesteden van werkzaamheden door beleggingsondernemingen geldende voorwaarden omdat deze normen voor hen reeds voortvloeien uit de artikelen 29, 30 en 31 van het Besluit prudentiële regels Wft.

Het eerste lid is niet van toepassing omdat artikel 31, eerste lid, van het Besluit prudentiële regels Wft bepaalt dat een bank de overeenkomst met de derde schriftelijk dient vast te leggen.

De verplichting die op grond van het tweede lid, onderdeel a op de bankbeleggingsonderneming rust, is reeds opgenomen in artikel 29 van het Besluit prudentiële regels Wft. De bankbeleggingsonderneming dient in zijn beleid en beoordeling van de derde rekening te houden met diens deskundigheid en capaciteit. Het tweede lid, onderdeel b, vloeit voor een bank voort uit artikel 30 van het Besluit prudentiële regels Wft. Een bank dient de uitvoering van de werkzaamheden door de derde te beoordelen en daarvoor over de nodige deskundigheid en procedures te beschikken. Het tweede lid, onderdeel d, vloeit voor een bank voort uit artikel 31, onderdeel b, van het Besluit prudentiële regels Wft. Een bank moet op grond van dit artikel te allen tijde aanwijzingen kunnen geven met betrekking tot de uitvoering van de werkzaamheden door de derde. Dit komt overeen met het nemen van passende actie indien blijkt dat de derde de werkzaamheden niet volgens de regels uitvoert.

Het tweede lid onderdeel e geldt voor een bank reeds op grond van artikel 30 van het Besluit prudentiële regels Wft. Een bank dient over de deskundigheid te beschikken om de ontvangen informatie en de uitvoering van de werkzaamheden te kunnen beoordelen. Op grond van artikel 23 van het Besluit prudentiële regels Wft geldt dat kredietinstellingen die aan uitbesteding verbonden risico's moeten beheren.

Het tweede lid, onderdeel g, is voor een bank opgenomen

in artikel 31, tweede lid, onderdeel e, van het Besluit prudentiële regels Wft. Een bank dient een overeenkomst voor het uitbesteden van werkzaamheden te kunnen beëindigen zonder dat dit nadelige gevolgen heeft voor de uitvoering van de werkzaamheden.

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting bij art. 38b (red).

Artikel 38f [vervallen]¹²⁸

1. Een beleggingsonderneming die het beheren van een individueel vermogen van een niet-professionele belegger uitbesteedt aan een derde in een staat die geen lidstaat is, draagt er, onverminderd de artikelen 38c en 38d, zorg voor dat:
 - a. de derde in de staat van herkomst voor het beheren van individueel vermogen een vergunning heeft of in een register is ingeschreven en onder prudentieel toezicht staat; en
 - b. er een samenwerkingsovereenkomst is gesloten tussen de toezichthouders en de toezichthoudende instantie van de staat die geen lidstaat is.
2. Indien niet wordt voldaan aan het eerste lid, kan de beleggingsonderneming de betreffende werkzaamheden uitbesteden indien zij de Autoriteit Financiële Markten vooraf in kennis stelt van de uitbestedingsovereenkomst en deze binnen een redelijke termijn geen bezwaar maakt.
3. De Autoriteit Financiële Markten stelt beleidsregels vast met betrekking tot de gevallen waarin zij geen bezwaar zal aantekenen in de zin van het tweede lid.
4. De Autoriteit Financiële Markten maakt een lijst bekend van toezichthoudende instanties in staten die geen lidstaat zijn met wie zij een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, heeft gesloten.

Stb 2007, nr 407

Artikel 38e is gebaseerd op artikel 4:16, derde lid, van de wet en dient ter omzetting van artikel 15 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Indien een beleggingsonderneming het beheren van individueel vermogen van niet-professionele beleggers uitbesteedt aan een derde in een staat die geen lidstaat is, stelt artikel 15, eerste lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID een aantal aanvullende voorwaarden waaraan de beleggingsonderneming moet voldoen. Deze voorwaarden gelden naast de algemene voorwaarden voor uitbesteden van artikel 14 van de uitvoeringsrichtlijn die in de artikelen 3:18, eerste lid, en 4:16, eerste lid, van de wet en de artikelen 38a tot en met 38c zijn opgenomen.

In het eerste lid is het bepaalde van artikel 15, eerste lid, uitvoeringsrichtlijn MiFID verwerkt. De derde dient in het

¹²⁸ Art. I, onderdeel AH van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.).

land van herkomst over een vergunning te beschikken voor de genoemde activiteit of in een register zijn ingeschreven alsmede onder prudentieel toezicht te staan. Op grond van onderdeel b dient er bovendien een samenwerkingsovereenkomst te bestaan tussen de AFM en de toezichthoudende instantie van de derde.

Het tweede lid verwerkt artikel 15, tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Indien niet aan de voorwaarden van het eerste lid wordt voldaan, is de uitbesteding van het beheer van individueel vermogen van niet-professionele beleggers aan een derde in een staat die geen lidstaat is eerst mogelijk na voorafgaande kennisgeving van de overeenkomst aan de AFM. Uit overweging 21 van de considerans van de uitwerkingsrichtlijn blijkt dat de AFM na kennisgeving van de overeenkomst een redelijke termijn heeft om indien nodig in te grijpen en bezwaar te maken. Voor de goede orde zij opgemerkt dat de beleggingsonderneming een eigen verantwoordelijkheid heeft voor de verenigbaarheid van de overeenkomst met de voorwaarden en verplichtingen die op grond van de bij of krachtens de wet gestelde regels van toepassing zijn.

Artikel 15, derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID wordt omgezet in het derde lid. De AFM dient op grond van het derde lid beleidsregels vast te stellen met voorbeelden van uitbestedingen die onder het tweede lid vallen en waartegen de AFM geen of waarschijnlijk geen bezwaar zal maken. De AFM dient in de beleidsregels te motiveren waarom zij van mening is dat in deze gevallen geen afbreuk wordt gedaan aan het vermogen van de beleggingsonderneming om te voldoen aan haar verplichtingen uit hoofde van de algemene voorwaarden van artikel 14 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID die zijn opgenomen in de artikelen 3:18, eerste lid, artikel 4:16, eerste lid van de wet en de artikelen 38b en 38 c van het Bgfo. De AFM zal daarbij moeten uitleggen waarom uitbesteding in de genoemde gevallen een effectieve toegang tot alle informatie over de uitbestede dienst niet in de weg staat om haar toezichthoudende taken met betrekking tot de beleggingsonderneming uit te oefenen. Met deze beleidsregels wordt beoogd beleggingsondernemingen voldoende zekerheid te bieden en inzicht te geven in de toepassing van de regelgeving. Aangezien de AFM meer inzicht heeft in het toezicht en de samenwerking met toezichthoudende instanties in andere lidstaten, is er voor gekozen om de AFM een dergelijke beleidsregel te laten opstellen.

Artikel 15, vierde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID bepaalt dat artikel 15 de verplichtingen van de beleggingsonderneming om te voldoen aan artikel 14 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID onverlet laat. Dit is opgenomen in artikel 38 d, eerste lid. Uit de artikelen 38 b en 38 c vloeit ook duidelijk voort dat de daar opgenomen regels van toepassing zijn op elke vorm van uitbesteden. Dit betekent dat de beleggingsonderneming altijd aan de voorwaarden opgenomen in de artikelen 3:18, eerste lid, en 4:16, eerste lid, van de wet en de artikelen 38 b en 38c van dit besluit zal moeten voldoen.

Artikel 15, vijfde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID is verwerkt in het vierde lid. De AFM dient een lijst te publiceren van toezichthoudende instanties met wie een samenwerkingsovereenkomst als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, is gesloten.

Stb. 2011, nr. 358

Dit betreft een technische wijziging.

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting bij art. 38b (*red.*).

Artikel 38g

Een betaalinstelling of elektronischgeldinstelling besteedt de taken en werkzaamheden van personen die het dagelijks beleid bepalen, daaronder mede verstaan het vaststellen van het beleid en het afleggen van verantwoording over het gevoerde beleid, niet uit.

Stb. 2009, nr. 437

In dit onderdeel wordt een vijftal artikelen ingevoegd in het Bgfo Wft, analoog aan artikel IV, onderdelen J, K en L waarbij dezelfde elementen worden ingevoegd in het Bpr Wft. Voor de toelichting kan dan ook worden verwezen naar de toelichting op de artikelen 27, 27a, 27b en 32a van het Besluit Prudentiële Regels. [Deze luiden: (*red.*):]

In onderdeel K worden twee nieuwe artikelen toegevoegd aan Hoofdstuk 5 van het Bpr Wft. In deze beide artikelen worden elementen uit artikel 17, zevende lid, van de richtlijn geïmplementeerd. Het gaat hier om de verplichting voor de betaalinstelling om de toezichthouder ervan in kennis te stellen dat zij werkzaamheden gaat uitbesteden (artikel 27a nieuw). In artikel 27b van het Bpr Wft is een aantal voorwaarden opgenomen waaraan de betaalinstelling moet voldoen bij het uitbesteden van werkzaamheden. Deze voorwaarden zijn eveneens gebaseerd op hetgeen in artikel 17, zevende lid, van de richtlijn is opgenomen. Uitbesteding van werkzaamheden mag niet wezenlijk afbreuk doen aan de kwaliteit van de interne controle van de betaalinstelling en aan het vermogen van de toezichthouder om te controleren of de betaalinstelling de verplichtingen uit hoofde van de Wft nakomt.

In dit onderdeel wordt een artikel in Hoofdstuk 5 gevoegd, waarbij de belangrijkste artikelen van het hoofdstuk slechts van toepassing worden verklaard op betaalinstellingen als er sprake is van het uitbesteden van belangrijke operationele taken, zoals is aangegeven in artikel 17, zevende lid, van de richtlijn betaaldiensten.

Stb. 2011, nr. 673

Door toevoeging van de elektronischgeldinstelling aan de artikelen 38f,¹²⁹ 38g, 38h, 38i en 38j van het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft zijn de regels die betrekking hebben op het uitbesteden van werkzaamheden door betaalinstellingen voortaan ook van toepassing op het uitbesteden van werkzaamheden door elektronischgeldinstellingen.

Artikel 38h

Een betaalinstelling of elektronischgeldinstelling als bedoeld in artikel 38g gaat niet over tot het uitbesteden van werkzaamheden

¹²⁹ De opname van artikel 38f in de toelichting berust waarschijnlijk op een misverstand (*red.*).

indien dat afbreuk doet aan de kwaliteit van de interne controle van de betaalinstelling.

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting op art. 38f.

Stb. 2011, nr. 358

Dit betreft een technische wijziging.

Stb. 2011, nr. 673

Zie de toelichting bij artikel 38g.

Artikel 38i

Indien een betaalinstelling of elektronischgeldinstelling voornemens is werkzaamheden in verband met het verlenen van betaaldiensten dan wel met de uitgifte van elektronisch geld uit te besteden, stelt zij de toezichthouder daarvan in kennis.

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting op art. 38f.

Stb. 2011, nr. 673

Zie de toelichting bij artikel 38g.

Artikel 38j

Bij de uitbesteding van werkzaamheden in verband met het verlenen van betaaldiensten dan wel de uitgifte van elektronisch geld draagt de betaalinstelling of de elektronischgeldinstelling er zorg voor dat uitbesteding de verplichtingen van de betaalinstelling, onderscheidenlijk de elektronischgeldinstelling, jegens haar cliënten en de rechten van haar cliënten uit hoofde van de wet of Titel 7B van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek niet wijzigt.

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting op art. 38f.

Stb. 2011, nr. 673

Zie de toelichting bij artikel 38g.

Artikel 38k

- 1. De artikelen 37, 38g, 38h en 38j zijn slechts van toepassing op het uitbesteden van werkzaamheden door betaalinstellingen of elektronischgeldinstellingen voor zover het belangrijke werkzaamheden betreft.**
- 2. Een werkzaamheid wordt als belangrijk aangemerkt indien een gebrekkige of tekortschietende uitvoering ervan wezenlijk afbreuk zou doen aan de naleving door de betaalinstelling of de elektronischgeldinstelling van de vergunningsvereisten, als bedoeld in artikel 2:3b van de wet respectievelijk artikel 2:10b van de wet, of van andere verplichtingen ingevolge de wet of Titel 7B van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, dan wel aan haar financiële re-**

sultaten of de soliditeit of continuïteit van haar betaaldiensten of uitgifte van elektronisch geld.

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting op art. 38f.

Stb. 2009, nr. 524

De wijziging betreft het herstel van een foutieve verwijzing.

Stb. 2011, nr. 358

Dit betreft een technische wijziging.

Stb. 2011, nr. 673

Zie de toelichting bij artikel 38g.

Artikel 38l

Indien een premiepensioeninstelling of pensioenbewaarder in het kader van het beheer van een pensioenvermogen onderscheidenlijk in het kader van de bewaring van een pensioenvermogen een of meer werkzaamheden uitbesteedt:

- a. is de derde op ieder door de premiepensioeninstelling of de pensioenbewaarder gewenst moment in staat verantwoording af te leggen over de door hem uitgevoerde werkzaamheden en de premiepensioeninstelling of de pensioenbewaarder daar inzicht in te bieden;**
- b. kan de premiepensioeninstelling of de pensioenbewaarder te allen tijde instructies omtrent de uitvoering van de werkzaamheden geven aan de derde en kan hij de uitbesteding met onmiddellijke ingang beëindigen indien dit in het belang van de pensioendeelnemers is; en**
- c. is de derde, gelet op de aard van de opdracht, aantoonbaar in staat om de opdracht in overeenstemming met de wet te vervullen.**

Stb. 2011, nr. 144

Onderdeel F geeft voor de premiepensioeninstelling en de pensioenbewaarder nadere invulling aan de eisen die artikel 4:16, eerste lid, geeft. Artikel 38k van het BGfo vindt zijn grondslag in artikel 4:16, derde lid, aanhef en onderdeel a, van de wet.

Stb. 2011, nr. 515

Dit betreft een technische aanpassing. Bij het besluit ter implementatie van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen is onder vernummering van de artikelen 38a tot en met 38j tot 38b tot en met 38k een artikel 38a ingevoegd. Hierdoor staan er twee artikelen 38k in het Bgfo. Het reeds bij besluit van 14 maart 2011, houdende wijziging van het Besluit Prudentiële regels Wft en het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft ter nadere invulling van de vereisten die op grond van de Wet introductie premiepensioeninstellingen worden gesteld aan de pensioenbewaarder (Stb. 2011, nr. 144) ingevoegde artikel 38k is vernummerd tot artikel 38l.

Hoofdstuk 7 Klachtenafhandeling

Stb 2006, nr 520¹³⁰

Op grond van artikel 4:17, aanhef en onderdeel a, van de wet moeten financiële ondernemingen beschikken over een interne klachtenafhandeling. Wat betreft de interne afhandeling van klachten heeft de uitwerking in paragraaf 7.1 van dit besluit vooral betrekking op de wijze waarop de financiële onderneming een klacht van een consument of cliënt dient te administreren, zonder dat nadere inhoudelijke eisen worden gesteld aan de klachtafhandeling. Daarnaast moeten financiële dienstverleners op grond van artikel 4:17, eerste lid, aanhef en onderdeel b, en tweede lid, van de wet voor de behandeling van klachten over bepaalde financiële diensten zijn aangesloten bij een erkende geschilleninstantie. Met betrekking tot de erkenning van geschilleninstanties zijn in paragraaf 7.2 van dit besluit de vereisten uitgewerkt waaraan een geschilleninstantie dient te voldoen om voor een erkenning door de Minister van Financiën in aanmerking te komen. Daarnaast stelt dit besluit regels voor de behandeling van geschillen door een erkende geschilleninstantie en zijn de gronden voor intrekking van een erkenning nader uitgewerkt.

Stb 2006, nr 520

In dit hoofdstuk worden regels gesteld met betrekking tot de interne afhandeling van klachten en de erkenning van geschilleninstanties. Gelet op artikel 4:12, eerste en tweede lid, van de wet is dit hoofdstuk niet van toepassing op de daar genoemde financiële ondernemingen met zetel in een andere lidstaat of aangewezen staat. Op bewaarders en beleggingsinstellingen is de verplichting om te voorzien in een adequate behandeling van klachten evenmin van toepassing. Klachten van deelnemers in een beleggingsinstelling worden behandeld door de beheerder van de beleggingsinstelling.

Stb. 2012, nr. 695

Hoofdstuk 7 van het Bgfo is zijn geheel opnieuw vastgesteld. Dit om de leesbaarheid van beide paragrafen te vergroten en de volgorde van de artikelen op een meer logische wijze weer te geven. In paragraaf 7.1. wordt in artikel 39 de reikwijdte bepaald van hoofdstuk 7, die aansluit bij artikel 4:17 van de Wft. De nieuwe artikelen 40 en 41 en 44 komen overeen met de oude artikelen 39, 40 en 42 van het Bgfo. In artikel 41, tweede lid, van dit besluit is de bewaartermijn uit het oude artikel 41 van het Bgfo overgenomen. Voor een toelichting op deze artikelen wordt verwezen naar de toelichting bij de oude artikelen. Ook in paragraaf 7.2. zijn veel artikelen inhoudelijk gelijk gebleven. De artikelen 45, 47 en 48f van dit besluit bevatten deels nieuwe normen en deels de normen uit de oude artikelen 43, 44 en 43 van het Bgfo. De artikelen 48, 48b, 48c en 48d van dit besluit komen overeen met de oude artikelen 45, 46, 47 en 48 van het Bgfo. Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij de oude artikelen. De inhoudelijke wijzigingen worden hieronder nader toegelicht.

¹³⁰ Deze alinea is afkomstig uit het algemeen deel van de Nota van Toelichting (red).

Inhoud van het besluit

Mede naar aanleiding van het rapport Verloren krediet van Commissie de Wit¹³¹ is nagegaan op welke wijze het functioneren van de erkende geschilleninstanties verder kon worden verbeterd, waaronder het verder verbeteren van de informatie-uitwisseling van de erkende geschilleninstanties met de toezichthouders en het aanpassen van de governance-structuur. Als gevolg hiervan zijn de eisen waaraan voldaan moet worden om voor erkenning als geschilleninstantie in de zin van de wet in aanmerking te komen aangescherpt. Er zijn aanvullende eisen voorgeschreven ten aanzien van governance, informatie-uitwisseling, deskundigheid en representatie.

De onafhankelijkheid van erkende geschilleninstanties dient geborgd te zijn. Dit geldt in het bijzonder voor de organen die de geschillen behandelen. De onafhankelijkheid dient ten opzichte van de financiële sector geborgd te zijn. Daarom worden voorwaarden gesteld aan de onafhankelijkheid van het bestuur en de onafhankelijkheid van de organen die de geschillen behandelen. Een externe geschilleninstantie dient tevens onafhankelijk te operen van de overheid. Daarom past terughoudendheid bij het aangaan en uitoefenen van bevoegdheden van de minister in het kader van geschilleninstanties. De minister van Financiën heeft echter ook een verantwoordelijkheid voor het functioneren van geschilleninstanties, omdat de minister beslist over de erkenning van geschilleninstanties in de financiële sector. Daarom heeft de minister een verantwoordelijkheid ten aanzien van het doorlopend toezicht op het functioneren van de geschilleninstanties. Dit doorlopend toezicht werd voorheen reeds uitgeoefend, zo dienden de geschilleninstanties al jaarlijks te rapporteren aan de minister. De bevoegdheden die in het besluit geïntroduceerd zijn stellen de minister in staat om adequaat invulling te geven aan zijn verantwoordelijkheid, zonder af te doen aan de inhoudelijke onafhankelijkheid van de geschilleninstanties. Voortaan dient de minister in te stemmen met de samenstelling van het bestuur, de samenstelling van het geschillenbeslechtsorgaan, de wijziging van het reglement, de begroting en de jaarrekening. Het is hierbij uitdrukkelijk niet de bedoeling dat de minister invloed heeft op de taakuitoefening door de ombudsman, geschillencommissie en commissie van beroep en daarmee op de behandeling van individuele klachten. Er past enkel toezicht op hoofdlijnen, waarbij de minister erop toeziet dat een adequate behandeling van de klachten voldoende wordt geborgd.

In het besluit zijn bovendien twee aanvullende eisen opgenomen ten aanzien van de interne klachtenprocedure bij financiële ondernemingen. Het komt de transparantie van de geschillenprocedure ten goede als financiële ondernemingen consumenten er bij afloop van de interne klachtenprocedure op wijzen dat de mogelijkheid bestaat de klacht voor te leggen aan de externe geschilleninstantie waarbij zij zijn aangesloten. Bovendien is verduidelijkt wat verstaan moet worden onder een snelle interne klachtenprocedure. Een financiële onderneming moet een interne klachtenprocedure binnen een termijn van acht weken af kunnen

¹³¹ Kamerstuk 31.980, nr. 4.

ronden.

Artikel 4:17, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de wet, verplicht financiële dienstverleners om zich aan te sluiten bij een erkende geschilleninstantie. Op grond van artikel 4:17, derde lid, van de wet kunnen bij algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld met betrekking tot de afhandeling van klachten en worden regels gesteld met betrekking tot de erkenning van geschilleninstanties, de behandeling van geschillen door erkende geschilleninstanties en de door erkende geschilleninstanties aan Onze Minister te verstrekken informatie.

De eisen die worden gesteld aan geschilleninstanties willen zij in aanmerking komen voor erkenning in de zin van artikel 4:17, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de wet zijn aangescherpt. Het doel van deze maatregelen is de kwaliteit van buitengerechtelijke financiële geschillenbeslechting beter te borgen en versnippering van buitengerechtelijke financiële geschillenbeslechting zoveel mogelijk te beperken. Daarom bestaat de discretionaire bevoegdheid van de minister om dit nadrukkelijk mee te wegen bij de behandeling van een nieuwe aanvraag tot erkenning. Voor een geschilleninstantie voor zorgverzekeraars wordt uit de aard van haar mandaat een uitzondering gemaakt ten aanzien van de eis voor een voldoende diverse groep aangesloten financiële ondernemingen.

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om hoofdstuk 7 van het Bgfo in zijn geheel opnieuw vast te stellen. Dit om de leesbaarheid van beide paragrafen te vergroten en de volgorde van de bepalingen op een meer logische wijze weer te geven.

§ 7.1. Interne klachtenprocedure Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:17, derde lid, van de wet

Stb 2006, nr 520

Deze paragraaf bevat nadere regels voor de interne klachtenafhandeling, bedoeld in artikel 4:17, eerste lid, aanhef en onderdeel a, van de wet. Daarbij zijn de uit het Bfd afkomstige regels voor klachtenafhandeling gehandhaafd, met dien verstande dat de reikwijdte van deze regels is uitgebreid tot het verlenen van beleggingsdiensten. De regeling voor beleggingsondernemingen in onderdeel 4.14 van bijlage 4 bij de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 van de AFM is daarmee vervallen. Reden voor aansluiting bij de Bfd-regels is dat de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 inhoudelijk dezelfde eisen stelde aan de klachtenafhandeling door beleggingsondernemingen en dat het uit het Bfd-regime afkomstige regime past binnen de regeling die op grond van de MiFID voor beleggingsondernemingen zal gaan gelden.

Voor beheerders is de sinds 1 september 2005 bestaande regeling uit het Btb 2005 gehandhaafd.

Voor clearinginstellingen zijn geen nadere regels gesteld. Gelet op de professionaliteit van de cliënten van clearinginstellingen wordt de wettelijke regeling afdoende geacht.

Artikel 39

Deze paragraaf is van toepassing op financiële ondernemingen met uitzondering van beleggingsondernemingen waarvoor op

grond van artikel 4:17, eerste lid, van de wet de verplichting geldt om over een interne klachtenprocedure te beschikken.

Stb. 2017, nr. 513

De regels met betrekking tot een interne klachtenregeling zijn voor beleggingsondernemingen opgenomen in artikel 26 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen. Paragraaf 7.1 is daarom niet langer van toepassing op beleggingsondernemingen.

Artikel 40

De financiële onderneming stelt aan alle personen die binnen de onderneming betrokken zijn bij de afhandeling van klachten van consumenten, cliënten of deelnemers over betaaldiensten, financiële diensten of financiële producten van de financiële onderneming, een beschrijving beschikbaar van de te volgen procedure voor de afhandeling van die klachten.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:17, derde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 50 van het Bfd, 17, tweede lid, en 34, eerste lid, van het Bte 1995 en 24 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 en onderdeel 4.14 van bijlage 4 bij de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002. Het gebruik van het begrip "cliënten" in dit artikel vloeit voort uit artikel 6 van de Wfd en wat de klachtenafhandeling door beleggingsondernemingen betreft, uit het Bte 1995.

Om te waarborgen dat binnen de beleggingsonderneming of financiële dienstverlener alle personen die betrokken zijn bij de behandeling van klachten op de hoogte zijn van de wijze waarop deze klachtbehandeling dient plaats te vinden, verplicht dit artikel tot het beschikbaar stellen van een beschrijving van de bij de klachtbehandeling te volgen procedure.

Artikel 41

- 1. De financiële onderneming beschikt met het oog op een adequate behandeling van klachten als bedoeld in artikel 40 over een behoorlijke administratie van klachten, waarin ten minste worden vastgelegd:**
 - a. de naam en het adres van de klager;**
 - b. de klacht, met daarbij behorende dagtekening van ontvangst;**
 - c. een omschrijving van de klacht;**
 - d. een beschrijving van de wijze waarop zij de klacht heeft behandeld.**
- 2. De financiële onderneming bewaart de gegevens, bedoeld in het eerste lid, gedurende een periode van ten minste een jaar nadat de klacht door haar is afgehandeld.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:17, derde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 51 van het Bfd, 17, tweede lid, en 34, eerste lid, van het Bte 1995 en 24

van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 en onderdeel 4.14 van bijlage 4 bij de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002. Het gebruik van het begrip “cliënten” in dit artikel vloeit voort uit artikel 6 van de Wfd en wat de klachtenafhandeling door beleggingsondernemingen betreft, uit het Bte 1995.

Beleggingsondernemingen en financiële dienstverleners zijn verplicht tot het houden van een behoorlijke administratie van klachten die betrekking hebben op de door hen verleende financiële diensten en geleverde financiële producten, zoals onder andere de door hen verstrekte adviezen en de overige verstrekte informatie en de deskundigheid van hun klantmedewerkers. Het artikel verplicht niet tot het houden van een centrale administratie.

De klachtenadministratie dient onder andere de van een consument of, indien het een financieel instrument of verzekering betreft, cliënt ontvangen klacht te bevatten. Indien de klacht schriftelijk is ontvangen bevat de klachtbrief zelf meestal ook al een omschrijving van die klacht (onderdeel c). Indien een klacht telefonisch is gemeld, kan de financiële onderneming voldoen aan onderdeel c door een telefoonnotitie in de administratie op te nemen met een korte adequate omschrijving van de klacht.

De beschrijving bedoeld in onderdeel d ziet zowel op de inhoud als op de doorlooptijd van de behandeling van de klacht. Uit de administratie moet blijken hoe en wanneer inhoudelijk op een klacht is gereageerd en wat het eventuele verdere gevolg is geweest. Dit gaat zowel om schriftelijke reacties van de financiële onderneming als om aantekeningen van eventuele telefonische contacten met de cliënt of consument waarin inhoudelijk is ingegaan op de klachtafhandeling. Indien dezelfde soort klachten veelvuldig voorkomt en telkens op gelijke wijze door de financiële onderneming wordt behandeld volstaat het in de administratie deze standaard klachten naar soort klacht te rangschikken en het aantal van de op deze manier behandelde klachten aan te geven.

De beschrijving van de klachtbehandeling ziet niet op het aanhangig maken van een klacht bij een erkende geschilleninstantie en de verdere behandeling van dat geschil door deze instantie.

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:17, derde lid, van de wet en verwerkt artikel 6, eerste en tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. Op grond van artikel 6, tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn dient een icbe-beheerder ook over een administratie van klachten te beschikken.

Aangezien het bepaalde in artikel 4:17, eerste lid, van de wet met betrekking tot de zorg voor een adequate behandeling van klachten van deelnemers ook van toepassing is op een beheerder van een beleggingsinstelling, niet zijnde een icbe, is artikel 40 van toepassing op een beheerder van beleggingsinstellingen.

Artikel 42

De financiële onderneming informeert de klager bij een gehele of een gedeeltelijke afwijzing van diens klacht over financiële diensten of financiële producten over de mo-

gelijkheid om de klacht voor te leggen aan de de¹³² op grond van artikel 16 van de Implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting consumenten aangewezen geschilleninstantie waarbij zij is aangesloten, onder vermelding van de geldende termijnen. Daarbij wordt tevens vermeld dat een geschil ook direct bij een burgerlijke rechter aanhangig kan worden gemaakt.

Stb. 2012, nr. 695

Op grond van artikel 4:20 van de Wft en artikel 57 van het Bgfo zijn financiële ondernemingen reeds verplicht de consument voor de totstandkoming van een overeenkomst inzake een financieel product of een financiële dienst te informeren over de interne klachtenprocedure en de erkende geschilleninstantie waarbij de financiële onderneming is aangesloten. Het is in het belang van de consument dat hij ook bij de afhandeling van de interne klachtenprocedure nog eens expliciet wordt gewezen op de mogelijkheid om het geschil voor te leggen aan de erkende geschilleninstantie waarbij de financiële onderneming is aangesloten. Hier toe wordt een verplichting opgenomen in artikel 42.

Behalve de naam van de geschilleninstantie dienen ook de volledige adresgegevens van de geschilleninstantie aangegeven te worden. Indien deze geschilleninstantie een termijn hanteert waarbinnen klachten daar ingediend moeten worden na de gehele of gedeeltelijke afwijzing of ongegrondverklaring van de klacht door de financiële onderneming, wordt deze termijn vermeld. Het staat de consument altijd vrij direct naar de burgerlijke rechter te gaan, in plaats van het geschil voor te leggen aan de geschilleninstantie. De keuze is aan de consument. Daarom moet ook worden vermeld dat de consument de mogelijkheid heeft de zaak direct voor te leggen aan de civiele rechter zonder eerst het traject van de geschillenbeslechting te hoeven doorlopen. Het is niet verplicht op het bestaan van de externe geschilleninstantie te wijzen als de financiële onderneming tot tevredenheid van de consument de klacht heeft opgelost. Daarom is het alleen verplicht de consument op de mogelijkheid te wijzen de klacht aan de externe geschilleninstantie voor te leggen als de financiële dienstverlener de klacht geheel of gedeeltelijk heeft afgewezen dan wel ongegrond heeft verklaard. De verwijzing naar de erkende geschilleninstantie dient schriftelijk te gebeuren als de klacht ook schriftelijk wordt afgewezen. In de andere gevallen is de verwijzing vormvrij. Dat neemt bovendien niet weg dat het in de rede ligt dat de financiële onderneming een schriftelijke bevestiging verzendt als de consument hier om verzoekt.

Stb. 2015, nr. 250

Artikel 42 bevat reeds de verplichting om de klager, in geval van – gedeeltelijke – afwijzing van een klacht, te wijzen op de mogelijkheid om de klacht voor te leggen aan een onafhankelijke geschilleninstantie. Deze bepaling sluit aan bij artikel 10 van de richtlijn en artikel 12 van de implementatiewet. Artikel 42 bevat als additionele voorwaar-

¹³² Art. I, onderdeel B van Stb. 2015, nr. 250 voegt hier ten onrechte een tweede maal het woord “de” in (*red.*).

den dat de financiële onderneming de klager informeert over de geldende termijn bij de instantie voor geschillenbeslechting en dat tevens de mogelijkheid wordt genoemd om de klacht direct bij de burgerlijke rechter aanhangig te maken. In plaats van de huidige formulering erkende geschilleninstantie wordt verwezen naar de op grond van de implementatiewet aangewezen geschilleninstantie. De derde volzin van artikel 42 bevat de bepaling dat bij schriftelijke afwijzing van een klacht de informatie over het voorleggen van de klacht aan een instantie voor geschillenbeslechting of burgerlijke rechter eveneens schriftelijk plaatsvindt. Deze volzin vervalt aangezien op grond van artikel 12 van de implementatiewet deze informatie altijd op papier of een andere duurzame drager verstrekt dient te worden.

Artikel 43

- 1. De financiële onderneming draagt er zorg voor dat klachten binnen een redelijke termijn worden afgehandeld.**
- 2. De financiële onderneming bevestigt de ontvangst van de klacht en bericht de klager binnen twee weken na ontvangst van de klacht binnen welke termijn de klacht zal worden afgehandeld.**
- 3. De klager kan vanaf zes weken na ontvangst van de ontvangstbevestiging of acht weken na het indienen van de klacht, de klacht rechtstreeks voorleggen aan de de¹³³ in artikel 42 bedoelde aangewezen geschilleninstantie waarbij de financiële onderneming is aangesloten.**
- 4. Indien de financiële onderneming voor de afwikkeling van de klacht nadere informatie nodig heeft van de klager, verzoekt zij deze informatie van de klager en geeft een termijn voor de beantwoording. De termijnen als bedoeld in het derde lid worden verlengd met de termijn voor beantwoording, of met de termijn waarbinnen de verzochte informatie wordt ontvangen door de financiële onderneming.**

Stb. 2012, nr. 695

In artikel 4:17, eerste lid, aanhef en onderdeel a, van de Wft is bepaald dat financiële ondernemingen over een interne klachtenprocedure dienen te beschikken. Deze moet zijn gericht op een spoedige en zorgvuldige behandeling van klachten. De klacht moet binnen een redelijke termijn worden afgehandeld. Wat redelijk is kan per klacht verschillen. De ene klacht zal eenvoudiger zijn in de afhandeling dan de andere. Hoelang een financiële onderneming nodig heeft om een klacht af te handelen zal wel in een vroeg stadium door de financiële onderneming zelf moeten worden bepaald. De financiële onderneming informeert de klager over de termijn waarbinnen de klacht zal worden afgehandeld. Deze kennisgeving dient uiterlijk twee weken na ontvangst van de klacht aan de klager verstrekt te worden. Het is niet nodig om naast deze kennisgeving een

aparte ontvangstbevestiging te sturen. Deze twee onderdelen kunnen worden gecombineerd. Veel uitingen van onvrede, oftewel klachten, kunnen in de praktijk ook mondeling afgedaan worden en veelal ook al binnen de termijn van twee weken. In dat geval hoeft uiteraard niet een aparte ontvangstbevestiging te worden gegeven. De ontvangstbevestiging is daarom ook vormvrij.

Uitgangspunt bij het bepalen van de redelijke termijn is dat een normale klacht binnen zes weken moet worden afgehandeld. De termijn is korter waar het kan en langer waar het moet. Om te zorgen dat een termijn met een eenzijdig beroep op de redelijkheid niet te lang kan worden, voorziet het derde lid in de mogelijkheid voor de klager om na uiterlijk zes weken na ontvangst van de ontvangstbevestiging of acht weken nadat de klacht is ingediend het geschil aanhangig te maken bij de erkende geschilleninstantie. De genoemde termijn van acht weken is bedoeld voor die gevallen waarin de financiële onderneming het nalaat om een ontvangstbevestiging te sturen. Dit mag niet verhinderen dat de klacht door een geschilleninstantie wordt behandeld.

Het is mogelijk dat de consument of cliënt bij het indienen niet alle benodigde informatie heeft verschaft voor het afwikkelen van de klacht. Daarom is in het vierde lid opgenomen dat de financiële onderneming in dat geval aanvullende informatie op kan vragen. Daarbij dient de financiële onderneming duidelijk aan te geven welke informatie nodig is en welke termijn voor beantwoording wordt gehanteerd. De genoemde termijnen van zes en acht weken als bedoeld in het derde lid worden verlengd met de termijn waarbinnen de financiële onderneming in het bezit wordt gesteld van de aanvullende informatie. Zo heeft de klager zelf in de hand met hoeveel tijd de termijn wordt verlengd. Indien de financiële onderneming niet of niet tijdig de klacht afhandelt kan de klacht na het verstrijken van acht weken vanaf de indiening, eventueel verlengd met de tijd die het kost om extra informatie uit te wisselen, bij de desbetreffende geschilleninstantie aanhangig worden gemaakt.

Stb. 2015, nr. 250

In het opschrift van paragraaf 7.2 wordt de term erkende geschilleninstantie gewijzigd in aangewezen geschilleninstantie, zodat de terminologie aansluit bij de in de implementatiewet gehanteerde term aanwijzen, welke ook gebruikt wordt in het in de implementatiewet te wijzigen artikel 4:17 van de Wet op het financieel toezicht. In de paragraaf zelf wordt met de term geschilleninstantie verwezen naar de aangewezen geschilleninstantie.

Artikel 44

De financiële onderneming voorziet in procedures en maatregelen die waarborgen dat klachten van klagers zorgvuldig, verifieerbaar, consistent en binnen de in artikel 43 gestelde termijn worden afgehandeld.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:17, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 8, derde lid, onderdeel h, van het Btb 2005.

In dit artikel wordt op de beheerder de verplichting gelegd om te zorgen voor de benodigde procedures en maatregelen.

¹³³ Art. I, onderdeel C van Stb. 2015, nr. 250 voegt hier ten onrechte een tweede maal het woord "de" in (*red.*).

len om klachten spoedig en zorgvuldig af te handelen. Dit betekent dat de beheerder binnen de organisatie dient te regelen wie welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden heeft in het totale proces van de klachtenafhandeling. Het proces van klachtenafhandeling begint op het moment van binnenkomst van de klacht en eindigt met de uiteindelijke afhandeling van de klacht. Het voorschrift is ook van toepassing op correspondentie in het kader van civiele procedures. Tevens dient sprake te zijn van een adequate vastlegging van de klacht en de afhandeling daarvan. Dit is van belang voor een goede interne bewaking en beheersing van het klachtenproces en de klachten zelf en voor interne en externe controledoeleinden. Dit voorschrift ziet niet alleen op klachten die schriftelijk bij de beheerder worden ingediend, maar tevens op klachten die bijvoorbeeld tijdens een algemene vergadering van aandeelhouders worden geuit.

Stb. 2009, nr. 437

Met de toevoeging van een tweede lid aan artikel 42 in het Bgf Wft wordt gewaarborgd dat ook betaaldienstverleners een klachtenprocedure inrichten waarbij de klacht zorgvuldig, verifieerbaar, consistent en binnen een redelijke termijn wordt afgehandeld. Dit artikel geeft nadere uitwerking aan artikel 4:17, derde lid, van de Wft. Dit artikel is van toepassing, omdat het op grond van artikel 83 van de richtlijn betaaldiensten noodzakelijk was dat er een buitengerechtelijke klachten- en verhaalprocedure mogelijk zou worden gemaakt voor de beslechting van geschillen tussen betaaldienstgebruikers en hun betaaldienstaanbieders met betrekking tot uit deze richtlijn voortvloeiende rechten en plichten.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 42, tweede lid, verwerkt artikel 6, derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. Een beheerder dient kosteloos informatie te verstrekken aan de deelnemer in de door hem beheerde beleggingsinstellingen over de procedures die waarborgen dat klachten zorgvuldig, verifieerbaar, consistent en binnen een redelijke termijn worden afgehandeld.

Stb. 2011, nr. 673

De wijziging in dit artikelonderdeel beoogt ervoor te zorgen dat elektronischgeldinstellingen net als betaaldienstverleners een intern proces hebben ingericht voor een zorgvuldige afhandeling van klachten van cliënten.

Stb. 2012, nr. 695

Zie de toelichting aan het begin van hoofdstuk 7 (*red.*).

§ 7.2. Aangewezen geschilleninstantie Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:17, derde lid, van de wet

Stb 2006, nr 520

Deze paragraaf bevat regels voor erkende geschilleninstanties. Artikel 4:17, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de wet, verplicht financiedienstverleners om zich aan te sluiten bij een erkende geschilleninstantie. Deze verplichting geldt op grond van artikel 4:17, tweede lid, niet in geval

van het aanbieden van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling, het optreden als clearinginstelling, het verlenen van beleggingsdiensten en het in het kader daarvan adviseren over financiële instrumenten.

Stb. 2015, nr. 250

In het opschrift van paragraaf 7.2 wordt de term erkende geschilleninstantie gewijzigd in aangewezen geschilleninstantie, zodat de terminologie aansluit bij de in de implementatiewet gehanteerde term aanwijzen, welke ook gebruikt wordt in het in de implementatiewet te wijzigen artikel 4:17 van de Wet op het financieel toezicht. In de paragraaf zelf wordt met de term geschilleninstantie verwezen naar de aangewezen geschilleninstantie.

§ 1. Inleiding

Dit wijzigingsbesluit bevat wijzigingen van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (BGf) als gevolg van de implementatie van de richtlijn 2013/11 van het Europees Parlement en de Raad betreffende alternatieve beslechting van consumentengeschillen en tot wijziging van verordening (EG) nr. 2006/2004 en richtlijn 2009/22/EG (Pb EU 2013, L 165, hierna: de richtlijn. Deze richtlijn wordt geïmplementeerd door middel van de Implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting consumenten (hierna: implementatiewet).¹³⁴ In verband met deze wet zijn in het BGf een aantal wijzigingen vereist.

§ 2. Geschillenbeslechting financiële ondernemingen

De richtlijn verplicht lidstaten tot het voorzien in kwalitatief hoogstaande en voor de consument laagdrempelige, buitengerechtelijke geschillenbeslechting in consumentenzaken. Op 9 juli 2015 dient de richtlijn in Nederland te zijn geïmplementeerd. Een geschilleninstantie als bedoeld in artikel 4:17, eerste lid, onderdeel b, van de Wet op het financieel toezicht (Wft), dient aan de eisen uit de implementatiewet te voldoen. In dit wijzigingsbesluit wordt het BGf in overeenstemming gebracht met de eisen van de richtlijn en implementatiewet. Met betrekking tot geschillenbeslechting in relatie tot financiële ondernemingen bestonden reeds externe geschilleninstanties (artikel 4:17 Wft en Hoofdstuk 7.2 van het BGf). Op de op dit moment door de Minister van Financiën erkende geschilleninstanties Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid) en Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) is de implementatiewet ook van toepassing. Het Kifid is de geschilleninstantie die financiële klachten behandelt. Kifid bemiddelt en – waar nodig – beslist in geschillen tussen consumenten en banken, verzekeraars, intermediairs en andere financiële dienstverleners. SKGZ is de erkende geschilleninstantie voor het financiële product aanvullende zorgverzekering. In deze toelichting worden Kifid en SKGZ genoemd, wanneer op enig moment andere geschilleninstanties aangewezen zouden worden door de Minister gelden uiteraard dezelfde eisen.

Voor Kifid en SKGZ gelden de eisen op grond van de implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting consumenten. In dit algemeen deel wordt slechts een

¹³⁴ Kamerstuk 33.982.

aantal voorbeelden genoemd, voor het totaal aan verplichtingen wordt verwezen naar de implementatiewet. Zo moet op grond van artikel 7 van de richtlijn, dat is geïmplementeerd in artikel 6 van de implementatiewet, de geschilleninstantie voldoen aan een aantal transparantievereisten. Ook moet op grond van artikel 8, onderdeel d, van de richtlijn, dat is geïmplementeerd in artikel 7, onderdeel e, van de implementatiewet, binnen 90 dagen nadat de geschilleninstantie het volledige dossier heeft ontvangen de uitkomst van de procedure beschikbaar worden gesteld. Hiervan kan alleen worden afgeweken in geval van zeer complexe geschillen (hiervan is bijvoorbeeld sprake bij geschillen met een beleggingscomponent, waarbij veelal complexe berekeningen vereist zijn). Wanneer bij zeer complexe geschillen de termijn verlengd wordt, worden partijen hiervan op de hoogte gesteld. Hierbij wordt ook vermeld hoeveel tijd nodig wordt geacht om het geschil te kunnen beëindigen.

§ 3. Additionele eisen aangewezen geschilleninstanties BGfo

De richtlijn is minimumharmonisatie: in de richtlijn is expliciet weergegeven dat lidstaten strengere regels kunnen hanteren of introduceren voor het aanwijzen van instanties tot buitengerechtelijke geschillenbeslechting dan de regels uit de richtlijn.¹³⁵ Van deze mogelijkheid wordt op een aantal punten gebruik gemaakt met betrekking tot de door de Minister van Financiën aan te wijzen geschilleninstanties. Deze artikelen worden veelal slechts beperkt gewijzigd. Volledigheidshalve wordt in dit algemene deel wel toegelicht waarom additionele normen worden gehandhaafd.

Artikel 45 van het BGfo blijft gedeeltelijk in stand. In dit artikel is geregeld welke additionele voorwaarden gelden voor een geschilleninstantie die wordt aangewezen door de Minister voor de beslechting van geschillen als bedoeld in artikel 4:17, eerste lid, onderdeel b, van de Wft. Deze voorwaarden worden voorwaarden waaraan de geschilleninstantie doorlopend moet voldoen. Wanneer aan één of meerdere voorwaarden niet meer wordt voldaan, kan de aanwijzing worden ingetrokken. Het gaat bijvoorbeeld om de voorwaarde dat sprake moet zijn van een adequate financieringssysteem. Dergelijke additionele voorwaarden aan de aanwijzing dragen bij aan meer waarborgen omtrent de aangewezen geschilleninstantie en worden daarom gehandhaafd.

Artikel 46 van het BGfo wordt gehandhaafd. Met betrekking tot het bestuur van de geschilleninstantie bevatten de richtlijn en implementatiewet geen voorwaarden. Deze nationale regels (in artikel 46 van het BGfo) blijven in stand met betrekking tot geschilleninstanties die functioneren onder de regelgeving bij de Wet op het financieel toezicht, aangezien het met betrekking tot de aangewezen geschilleninstanties van belang wordt geacht om ook aan het bestuur eisen te kunnen stellen.

In deze artikelen is geregeld onder welke voorwaarden een

geschilleninstantie aangewezen kan worden door de Minister. De voorwaarden waaronder aanwijzing kan plaatsvinden (of de aanwijzing kan worden ingetrokken) zijn aanvullend aan de regels in de richtlijn en implementatiewet.

Artikel 48a BGfo verplicht aangewezen geschilleninstanties om voorgenomen wijzigingen in het bestuur, het orgaan dat geschillen beslecht en het reglement voorafgaand aan het doorvoeren van de wijziging voor te leggen aan de Minister. De verplichting om wijzigingen voorafgaand aan het doorvoeren voor te leggen is additioneel aan de implementatiewet. Deze verplichting wordt gehandhaafd omdat alleen op deze manier gewaarborgd kan worden dat de aangewezen geschilleninstantie op ieder moment aan de gestelde voorwaarden voldoet.

Artikel 48d blijft in stand. Dit artikel vereist dat aangewezen geschilleninstanties aan financiële ondernemingen die zich willen aansluiten bij de geschilleninstantie niet als voorwaarde voor aansluiting stelt dat de financiële onderneming andere regels naleeft dan die welke betrekking hebben op het aanhangig maken van het geschil bij de geschilleninstantie. Op grond van artikel 48, eerste lid, onderdeel j (oud), en onderdeel g (nieuw) moet in het reglement worden aangegeven op grond van welke soort regels de geschilleninstantie haar beslissingen baseert. Wanneer een niet uit de wet voortvloeiende regel, bijvoorbeeld neergelegd in een gedragscode, tot het toetsingkader van de geschilleninstantie behoort, kan deze niet worden opgelegd aan die financiële ondernemingen die zich niet vrijwillig hebben toegelegd op het naleven van deze regel. Artikel 48d sluit niet uit dat die financiële ondernemingen die zich wel vrijwillig hebben toegelegd op het naleven van niet uit de wet voortvloeiende regels, indien het reglement van de geschilleninstantie dit bepaalt, wel aan deze regels kunnen worden getoetst. Richtlijn noch implementatiewet kennen een dergelijke bepaling, deze bepaling blijft derhalve in stand in het BGfo.

Artikel 48e van het BGfo blijft, in aanvulling op de voorwaarden van de richtlijn, bepalen dat de aangewezen geschilleninstantie de bindende adviezen (elektronisch) algemeen toegankelijk houdt. Richtlijn en implementatiewet kennen een dergelijke verplichting niet. Aangezien de bindende adviezen ook voor andere partijen van belang kunnen zijn wordt deze verplichting voor de aangewezen geschilleninstanties gehandhaafd.

Artikel 44a

Voor zover een cliënt of deelnemer als bedoeld in artikel 4:17, eerste lid, van de wet niet tevens een consument is in de zin van de Implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting consumenten, geschiedt de beslechting van geschillen als bedoeld in artikel 4:17, eerste lid, onderdeel b, van de wet met overeenkomstige toepassing van de bepalingen van de Implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting consumenten. Voorts staat de geschillenbeslechting tevens open voor cliënten, consumenten en deelnemers die buiten de Europese Unie woonachtig of gevestigd zijn.

¹³⁵ Artikel 2, derde lid, laatste volzin, richtlijn. «De lidstaten kunnen regels behouden of invoeren die verder gaan dan die welke in deze richtlijn zijn vastgesteld, teneinde te zorgen voor een hoger niveau van consumentenbescherming.»

Stb. 2015, nr. 250

In paragraaf 7.2 wordt een nieuw artikel ingevoegd. Dit nieuwe artikel 44a bepaalt dat de aangewezen geschilleninstanties ingevolge artikel 4:17 van de Wft de implementatiewet ook toepassen als een van de partijen bij het geschil geen consument is.

De richtlijn en implementatiewet bevatten alleen bepalingen voor geschillen waarbij consumenten partij zijn. Ook zien deze regelingen alleen op geschillen van consumenten jegens ondernemers (en niet andersom). Cliënten of deelnemers in de zin van de Wft hoeven niet altijd een consument te zijn. Om te voorkomen dat verschillende regimes met betrekking tot de geschillenbeslechting van toepassing zijn afhankelijk van de partij bij het geschil, worden de bepalingen uit de implementatiewet van overeenkomstige toepassing verklaard voor situaties waarin de cliënt of deelnemer geen consument is. Verder geldt de implementatiewet niet voor consumenten die buiten de Europese Unie woonachtig of gevestigd zijn. Bij de aangewezen geschilleninstanties in de zin van de Wft kunnen ook cliënten, consumenten en deelnemers die buiten de Europese Unie woonachtig of gevestigd zijn, hun geschil aanhangig maken. Daarom wordt voor deze geschillen eveneens bepaald dat de implementatiewet van toepassing is.

Artikel 45

- 1. Een geschilleninstantie voldoet, in aanvulling op de uit de Implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting voortvloeiende vereisten, tevens aan de volgende vereisten:**
 - a. de bij die geschilleninstantie aangesloten financiële ondernemingen vormen een groep van voldoende betekenis en veelvoortigheid of er kan aannemelijk gemaakt worden dat dit op korte termijn na erkenning het geval zal zijn;**
 - b. de geschilleninstantie draagt in voldoende mate bij tot het oplossen van geschillen die hun oorsprong vinden in klachten over financiële producten en diensten;**
 - c. de geschilleninstantie beschikt over een adequate financieringssysteem en realiseert een adequate bezettingsgraad; en**
 - d. de implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting consumenten en de artikelen 45 tot en met 48f.**
- 2. Aan de aanwijzing van een geschilleninstantie kunnen door Onze Minister voorschriften worden verbonden.**
- 3. Onze Minister kan bij de beoordeling van een aanvraag om te worden aangewezen een uitzondering maken op het eerste lid, onderdeel a, indien de in dat onderdeel bedoelde groep financiële ondernemingen dezelfde financiële producten of financiële diensten aanbiedt en deze niet verweven zijn met andere financiële producten of fi-**

nanciële diensten.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:17, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 53 van het Bfd. Aan dit artikel zijn twee leden toegevoegd op basis waarvan de minister over meer informatie kan beschikken om erop toe te zien dat de geschilleninstanties aan de voorwaarden voldoen. In dit artikel zijn de regels neergelegd voor de erkenning van een geschilleninstantie door de Minister van Financiën. Om voor een erkenning in aanmerking te komen dient de geschilleninstantie te voldoen aan de artikelen 44 tot en met 48.

Om strijd met artikel 17 van de Grondwet¹³⁶ te voorkomen dient een geschilleninstantie te voorzien in de mogelijkheid dat de beslechting van een geschil resulteert in een niet-bindend advies. Dit is vastgelegd in artikel 45, eerste lid, onderdeel k. Mede gelet op dit specifieke vereiste aan het reglement moet de erkenning door de Minister van Financiën los worden gezien van een erkenning door de Minister van Justitie op basis van de Erkenningsregeling geschillencommissies consumentenklachten 1997.¹³⁷

Op grond van het tweede lid van dit artikel dient de minister binnen vier maanden te beslissen op de aanvraag om erkenning. Gezien de complexiteit van het door de minister te nemen besluit wordt een kortere termijn niet redelijk geacht. Omdat de situatie zich kan voordoen dat een periode van vier maanden te kort is, kan deze termijn ten hoogste tweemaal met twee maanden worden verlengd.

In het derde lid wordt de mogelijkheid vastgelegd nadere voorschriften te verbinden aan de erkenning. Deze voorschriften vormen geen aanvullende voorwaarde voor het verkrijgen van een erkenning en kunnen in die zin het verlenen van een erkenning niet blokkeren. De voorschriften kunnen zowel aan een te verlenen of al verleende erkenning worden gesteld. Het betreffen geen nieuwe inhoudelijke voorschriften aan een erkenning.

Aan de verplichting gegevens te verstrekken aan de minister op grond van het vierde lid kan worden voldaan door het opnemen van deze gegevens in een openbaar jaarverslag. In dat geval dient slechts dit jaarverslag aan de minister te worden gezonden. De geschilleninstantie dient op grond van onderdeel b van dit lid een algemeen beeld te geven van de werkzaamheden met betrekking tot de in het voorgaande kalenderjaar ingediende en behandelde geschillen. Deze verplichting ziet niet op het per geschil uitzetten van de wijze van behandeling en de uitkomst daarvan.

Het ten opzichte van artikel 53 van het Bfd nieuwe vijfde lid voorziet in de verplichting om over wijzigingen in het reglement onverwijld de minister te informeren. Hierdoor kan worden bezien of de geschilleninstantie ook na de reglementswijziging aan de voorschriften voldoet. De eis dat de nieuwe leden van het orgaan van geschillenbeslechting worden gemeld, biedt de minister de gelegenheid te toetsen of deze leden voldoen aan de voorschriften die de deskundigheid en onafhankelijkheid borgen. Van de be-

¹³⁶ Artikel 17 van de Grondwet bepaalt dat niemand tegen zijn wil kan worden afgehouden van de rechter die de wet hem toekent.

¹³⁷ Stcrt. 1996, nr. 248.

voegdheid van de minister, op basis van het nieuwe zesde lid, om nadere informatie te vragen zal gebruik worden gemaakt indien er indicaties zijn dat er zich bij een geschilleninstantie feiten voordoen die in strijd zijn met de voorschriften.

De minister kan op grond van het zevende lid de erkenning op een beperkt aantal gronden intrekken.

Stb. 2009, nr. 437

Doordat artikel 4:17 van de Wft ook van toepassing is op betaaldienstverleners, moeten deze laatste zijn aangesloten bij een erkende geschilleninstantie. Om te kunnen worden aangemerkt als een erkende geschilleninstantie moet voldaan worden aan een aantal criteria. Deze criteria zijn uitgewerkt in de artikelen 43 tot en met 48 van het Bgfo Wft. Daarin past ook de in dit onderdeel voorgestelde wijziging van artikel 43, vierde lid, onderdeel a, van het Bgfo. Toevoeging van de term «betaaldienstverleners» in deze bepaling zorgt ervoor dat de erkende geschilleninstantie binnen een half jaar na afloop van elk kalenderjaar een opgave moet verstrekken van alle bij deze instantie aangesloten betaaldienstverleners.

Stb. 2012, nr. 695

Artikel 45 beschrijft de voorwaarden waaraan ten minste moet zijn voldaan alvorens de minister van Financiën een geschilleninstantie kan erkennen en de voorwaarden waaronder de minister van Financiën een erkenning weer kan intrekken. Uitgangspunt van het beleid is dat de versnippering van geschilleninstanties onwenselijk is. Daarom wordt een bepaling opgenomen die tot doel heeft zoveel mogelijk te bevorderen dat geschillenbeslechting in de financiële sector wordt geconcentreerd bij een beperkt aantal instanties. Daarbij is de eis opgenomen dat de geschilleninstantie in voldoende mate bijdraagt aan het oplossen van geschillen en dat de bij de geschilleninstantie aangesloten financiële ondernemingen een groep van voldoende betekenis in kwantitatieve zin vormen of kort na het operationeel worden van de erkende geschilleninstantie een groep van voldoende betekenis gaan vormen, en deze groep bovendien niet eenzijdig is, maar bestaat uit meerdere soorten van financiële ondernemingen. Voor de beoordeling of wordt voldaan aan deze eis is in ieder geval van belang wat de omvang en structuur van de markt is, waarin de geschilleninstantie zal opereren en de aard van de dienstverlening van de aangesloten financiële ondernemingen. De aard van de dienstverlening kan bijvoorbeeld met zich meebrengen dat een grote mate van samenloop van klachten tegen meerdere financiële ondernemingen mogelijk is. Bijvoorbeeld een klacht die gedeeltelijk ziet op een financieel product van een aanbieder en gedeeltelijk op de advisering door een andere financieledienstverlener. Het is in het belang van de consument dat een dergelijke klacht integraal kan worden behandeld bij één geschilleninstantie. Indien een financieel product voldoende los staat van andere financiële producten kan de minister van Financiën op grond van het zesde lid deze specifieke eis buiten toepassing laten. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen, die zich louter ontfemrt over klachten omtrent zorgverzekeringen. Zorgverzekeringen hangen naar hun aard dikwijls niet

samen met een ander financieel product of financiële dienst. De voorwaarden die gelden voor de intrekking van een erkenning worden gelijkgesteld aan de voorwaarden voor het verlenen van een erkenning.

Stb. 2015, nr. 250

In artikel 45 vervallen de termen erkennen en erkenning. In artikel 45 worden de voorwaarden voor erkenning die waren opgenomen in het eerste lid en de redenen om erkenning in te trekken die waren opgenomen in het vierde lid samengevoegd naar doorlopende voorwaarden die worden opgenomen in het nieuwe eerste lid. Inhoudelijk is geen wijziging van deze voorwaarden beoogd.

Bij de mogelijkheid om nadere voorschriften te verbinden aan de aanwijzing wordt gehandhaafd. Deze mogelijkheid blijft bestaan aangezien in artikel 17, eerste lid, onderdeel h, van de implementatiewet expliciet is opgenomen dat aanvullende eisen mogen worden gesteld en de richtlijn minimumharmonisatie is. De termijn voor een erkenning is onderdeel van de implementatiewet en wordt derhalve niet langer in artikel 45 opgenomen. Het vijfde lid van artikel 45 vervalt aangezien in artikel 16, eerste lid, tweede volzin, van de implementatiewet reeds is bepaald dat van een besluit tot aanwijzing of intrekking van een aanwijzing mededeling wordt gedaan in de Staatscourant.

Artikel 46

- 1. Een geschilleninstantie heeft een onafhankelijk en naar behoren samengesteld bestuur.**
- 2. De onafhankelijkheid van het bestuur vereist ten minste dat de leden vanaf de aanvaarding van hun functie en gedurende een jaar voorafgaande aan de aanvaarding van hun functie niet werkzaam zijn of zijn geweest voor of enige functie bekleeden of bekleed hebben bij een financiële onderneming of een beroepsorganisatie daarvan.**
- 3. De bij de benoeming van bestuursleden te volgen procedure is schriftelijk vastgelegd. De procedure wordt ter goedkeuring aan Onze Minister voorgelegd.**

Stb. 2012, nr. 695

Het bestuur van een erkende geschilleninstantie en het orgaan dat binnen de geschilleninstantie verantwoordelijk is voor de behandeling van een geschil zijn onafhankelijk van de aangesloten financiële ondernemingen en zijn naar behoren samengesteld dan wel deskundig. Er worden eisen gesteld aan wat de onafhankelijkheid minimaal moet behelzen. De leden van het orgaan bezitten in aanvulling op bovenstaande vereisten ook kennis van de relevante wet- en regelgeving, kennis van financiële producten en financiële diensten en ervaring bij het beslechten van geschillen of rechtspraak in brede zin. Indien een geschilleninstantie werkt met een bemiddelende voorfase of ombudsman gelden voor deze persoon of personen dezelfde eisen als ten aanzien van leden van het orgaan dat verantwoordelijk is voor de behandeling van een geschil.

Stb. 2015, nr. 250

In het opschrift van paragraaf 7.2 wordt de term erkende geschilleninstantie gewijzigd in aangewezen geschilleninstantie, zodat de terminologie aansluit bij de in de implementatiewet gehanteerde term aanwijzen, welke ook gebruikt wordt in het in de implementatiewet te wijzigen artikel 4:17 van de Wet op het financieel toezicht. In de paragraaf zelf wordt met de term geschilleninstantie verwezen naar de aangewezen geschilleninstantie.

Artikel 47

- 1. De geschilleninstantie draagt er zorg voor dat de met buitengerechtelijke geschillenbeslechting belaste personen vanaf de aanvaarding van hun functie en gedurende een jaar voorafgaande aan de aanvaarding van hun functie niet werkzaam zijn of zijn geweest voor of enige functie bekleeden of bekleed hebben bij een financiële onderneming of beroepsorganisatie van financiële ondernemingen.**
- 2. De bij de benoeming van een persoon, bedoeld in het eerste lid, te volgen procedure is schriftelijk vastgelegd. De procedure behoeft de goedkeuring van Onze Minister.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:17, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 54 van het Bfd. De onafhankelijkheid en deskundigheid van de leden van het geschilbehandelende orgaan binnen de geschilleninstantie moeten door de geschilleninstantie worden gewaarborgd.

Het onafhankelijkheidsvereiste is nader uitgewerkt in het tweede lid. Het onafhankelijkheidsvereiste dient ter voorkoming van belangenverstrengeling. Leden van het geschilbehandelende orgaan mogen geen banden hebben met de branche van financiële diensten en financiële producten ten aanzien waarvan zij in hun functie in bovengenoemd orgaan geschillen behandelen. Daarom mogen zij in het jaar voorafgaande aan de aanvaarding van hun functie en tijdens hun werkzaamheden als lid van een geschilbehandelend orgaan niet werkzaam zijn in de branche zelf of bij een daarbij betrokken brancheorganisatie.

In het derde lid is het deskundigheidsvereiste nader uitgewerkt ten aanzien van de voorzitter van het geschilbehandelende orgaan. Deze dient de hoedanigheid van meester in de rechten te bezitten.

Stb. 2009, nr. 437

Toevoeging van de term «betaaldienstverleners» respectievelijk «betaaldienstverlener» aan artikel 44, tweede lid, onderdelen a en b, van het Bgfo zorgt ervoor dat de onafhankelijkheid van een geschilleninstantie voor betaaldienstverleners op eenzelfde wijze wordt gewaarborgd als de onafhankelijkheid van een geschilleninstantie voor financiële dienstverleners.

Stb. 2012, nr. 695

Zie de toelichting op artikel 46.

Stb. 2015, nr. 250

Artikel 47 bevat een aantal voorwaarden met betrekking tot het orgaan binnen de aangewezen geschilleninstantie dat belast is met de behandeling van geschillen. In de implementatiewet worden in artikel 5 voorwaarden gesteld aan de personen die belast zijn met buitengerechtelijke geschillenbeslechting. De eisen in artikel 47 BGfo gelden naast de eisen van artikel 5 van de implementatiewet. In artikel 5, eerste lid, van de implementatiewet is reeds bepaald dat de personen belast met geschillenbeslechting over voldoende onafhankelijkheid en deskundigheid dienen te beschikken, hieronder valt kennis en ervaring over geschillenbeslechting, kennis en ervaring ten aanzien van toepasselijke regelgeving en kennis en ervaring ten aanzien van financiële producten en diensten. Artikel 47, eerste en derde lid, zijn daarmee overbodig geworden. Het oude tweede lid (eerste lid nieuw) van artikel 47 bevat een voorwaarde dat de personen belast met geschillenbeslechting vanaf de aanvaarding van hun functie en een jaar daaraan voorafgaand niet werkzaam zijn geweest bij een financiële onderneming of desbetreffende beroepsorganisatie. Deze voorwaarde kent de implementatiewet niet. De voorwaarde wordt gehandhaafd omdat met name bij klachten met betrekking de financiële sector onafhankelijkheid van groot belang wordt geacht. Op grond van artikel 5, vijfde lid, van de implementatiewet dienen geschilleninstanties waar de met de geschillenbeslechting belaste natuurlijke personen deel uitmaken van een collegiaal orgaan, erin te voorzien dat in dit orgaan een gelijk aantal vertegenwoordigers van consumentenbelangen en vertegenwoordigers van ondernemersbelangen zitting heeft. In de financiële sector zal ook sprake zijn van een dergelijke paritaire samenstelling. De richtlijn en implementatiewet kennen niet de voorwaarde dat de procedure voor benoeming schriftelijk wordt vastgelegd en ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de Minister. Deze voorwaarde wordt gehandhaafd aangezien het van belang is dat deze procedure zo transparant mogelijk verloopt en dat de Minister de mogelijkheid heeft om opmerkingen over de procedure te maken. Het vijfde lid van artikel 47 vervalt, aangezien onder «de met buitengerechtelijke geschillenbeslechting belaste natuurlijke personen» ook personen vallen die belast zijn met een eventuele bemiddelende voorfase binnen de aangewezen geschilleninstantie.

Artikel 48

- 1. Een geschilleninstantie beschikt over en handelt in overeenstemming met een reglement voor de behandeling van geschillen dat ten minste omvat:**
 - a. een duidelijke omschrijving van de geschillen die ter behandeling aan de geschilleninstantie kunnen worden voorgelegd;**
 - b. regels met betrekking tot het aanhangig maken van een geschil en een duidelijke omschrijving van de partijen die een geschil aanhangig kunnen maken;**
 - c. regels met betrekking tot wraking van een met buitengerechtelijke geschil-**

- lenbeslechting belaste persoon, op grond van feiten of omstandigheden die een onpartijdig of onafhankelijk oordeel van die persoon zouden bemoeilijken;
- d. regels met betrekking tot de behandeling van een geschil door de geschilleninstantie;
 - e. regels met betrekking tot het op voet van gelijkheid bieden van gelegenheid aan partijen om mondeling en schriftelijk, desgewenst met bijstand van derden, hun mening aan de geschilleninstantie kenbaar te maken;
 - f. regels met betrekking tot de voorwaarden waaronder een deskundige kan worden verzocht een advies uit te brengen;
 - g. regels met betrekking tot de voorwaarden waaronder getuigen en deskundigen kunnen worden gehoord, dan wel inlichtingen van hen kunnen worden ingewonnen;
 - h. regels met betrekking tot de mogelijkheid voor partijen om van alle door hen naar voren gebrachte feiten en stellingen, alsmede van verklaringen van getuigen en deskundigen, over en weer kennis te nemen en daarop te reageren;
 - i. regels met betrekking tot de voorwaarden waaronder een geschil door middel van een verkorte schriftelijke procedure of een voorlopig oordeel kan worden afgedaan;
 - j. regels op grond waarvan de geschilleninstantie haar beslissingen baseert;
 - k. regels met betrekking tot de mogelijkheid dat de beslechting van een geschil resulteert in een niet-bindend advies;
 - l. de bepaling dat de beslechting van een geschil slechts resulteert in een bindend advies indien de financiële onderneming daarmee uitdrukkelijk vooraf heeft ingestemd;
 - m. regels met betrekking tot de vaststelling van de hoogte van het bedrag dat, zo dit verschuldigd is, bij het aanhangig maken van het geschil dient te worden voldaan;
 - n. regels met betrekking tot de mogelijkheid om partijen in de kosten van de behandeling van een geschil te veroordelen en vaststelling van een hierbij geldend maximumbedrag;
 - o. regels met betrekking tot de vorm, inhoud en bekendmaking van de uitkomst van het advies, bedoeld in de onderdelen k en l, waarbij in ieder geval is bepaald dat deze uitkomst, met

redenen omkleed, ondertekend en schriftelijk aan partijen wordt medege-deeld; en

- p. indien beroep tegen een uitspraak mogelijk is: regels met betrekking tot het mededelen van de mogelijkheid van beroep, de wijze en termijn van het instellen, alsmede de behandeling van dit beroep.

2. De geschilleninstantie houdt het reglement, bedoeld in het eerste lid, beschikbaar en verstrekt het kosteloos op verzoek aan iedere belanghebbende.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:17, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 55 van het Bfd. Op grond van dit artikel dient de geschilleninstantie een reglement vast te stellen voor de behandeling van geschillen. De inhoud van dit reglement is voor een belangrijk deel gebaseerd op de Aanbeveling van de Europese Commissie van 30 maart 1998 betreffende de principes die van toepassing zijn op de organen die verantwoordelijk zijn voor de buitengerechtelijke beslechting van consumentengeschillen¹³⁸ en de Erkenningsregeling geschillencommissies consumentenklachten 1997. De uitgangspunten neergelegd in de hiervoor genoemde Aanbeveling van de Europese Commissie komen alle terug in de artikelen 44 tot en met 47, zodat het voldoen aan het bepaalde in dit besluit een geschilleninstantie niet in de weg zal staan zich aan te sluiten bij een Europees netwerk van buitengerechtelijke geschilleninstanties, zoals FIN-NET, het netwerk van buitengerechtelijke geschilleninstanties voor geschillen inzake financiële diensten. Indien het reglement van een geschilleninstantie niet voldoet aan de minimum vereisten die zijn neergelegd in artikel 45, zal de Minister van Financiën niet overgaan tot erkenning van de desbetreffende geschilleninstantie. Bovendien kan de erkenning van een geschilleninstantie worden ingetrokken indien de geschilleninstantie het reglement niet (langer) naleeft (artikel 43, vijfde lid, onderdeel c, juncto 45, eerste lid, aanhef). Een geschilleninstantie die op grond van de Erkenningsregeling geschillencommissies consumentenklachten 1997 is erkend door de Minister van Justitie, wordt niet zonder meer erkend door de Minister van Financiën op grond van de Wft en andersom. Zo bevat dit besluit erkenningsvoorwaarden die niet voorkomen in de erkenningsregeling die onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie vallen (zie bijvoorbeeld de artikelen 43 juncto 47 en 48 en 45, eerste lid, onderdeel l), terwijl laatstgenoemde erkenningsregeling bepaalde eisen stelt ten aanzien van erkenning, die dit besluit niet kent. Te denken valt aan bijvoorbeeld de artikelen 3 en 4, eerste lid, onderdelen a en d, van de Erkenningsregeling geschillencommissies consumentenklachten 1997. Ook ten aanzien van de intrekking van een erkenning bevatten de twee regelingen niet exact dezelfde voorwaarden.

- a. een duidelijke omschrijving van de geschillen die ter

¹³⁸ Aanbeveling nr. 98/257/EG van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 30 maart 1998 (PbEG L 115).

- behandeling aan de geschilleninstantie kunnen worden voorgelegd
- Hierbij dient te worden gedacht aan een beschrijving van de soorten geschillen die aan de geschilleninstantie kunnen worden voorgelegd, alsmede de eventueel bestaande grenzen ten aanzien van het geografisch gebied waarvoor het orgaan bevoegd is en van de waarde van het onderwerp van het geschil.
- b. regels met betrekking tot het aanhangig maken van een geschil en een duidelijke omschrijving van de partij die een geschil aanhangig kan maken
- Hieronder vallen ook de stappen die de cliënt of consument eventueel vooraf moet nemen, alsmede regels betreffende de termijn binnen welke geschillen aanhangig moeten worden gemaakt.
- c. indien de mogelijkheid wordt geboden, regels met betrekking tot de mogelijkheid van wraking
- De formulering van dit onderdeel is ten opzichte van artikel 55 van het Bfd verduidelijkt. De toevoeging "indien de mogelijkheid daartoe wordt geboden" is opgenomen om tot uitdrukking te brengen dat de geschilleninstantie niet verplicht is om wraking mogelijk te maken. De bepaling houdt in dat indien de mogelijkheid van wraking wel wordt geboden, dit uit het reglement dient te blijken.
- e. regels met betrekking tot het op voet van gelijkheid bieden van gelegenheid aan partijen om mondeling en schriftelijk, desgewenst met bijstand van derden, hun mening aan de geschilleninstantie kenbaar te maken.
- Op grond van dit onderdeel dient het reglement regels te bevatten met betrekking tot de wijze waarop partijen hun mening, op voet van gelijkheid, kenbaar kunnen maken aan de geschilleninstantie. Dit onderdeel verplicht de geschilleninstantie niet om partijen in alle gevallen de gelegenheid te bieden een mondelinge toelichting te geven. Dit zou immers een belasting kunnen vormen voor de geschilleninstantie en zou belemmerend kunnen werken op de snelheid van de procedure. Zo kan een geschilleninstantie regels stellen op grond waarvan partijen alleen in bepaalde omstandigheden de gelegenheid krijgen mondeling hun mening kenbaar te maken.
- i. regels met betrekking tot de voorwaarden waaronder een geschil door middel van een verkorte schriftelijke procedure of een voorlopig oordeel kan worden afgedaan
- Geschilleninstanties kunnen er voor kiezen om bepaalde geschillen door middel van een verkorte schriftelijke procedure af te doen. Bij een verkorte schriftelijke procedure kan worden gedacht aan geschillen die vergelijkbaar zijn met geschillen die de geschilleninstantie al heeft behandeld en ten aanzien waarvan vaste jurisprudentie is ontstaan, met andere woorden de geschillen die als standaardgeschillen kunnen worden aangemerkt.
- Ook kunnen geschilleninstanties er voor kiezen om bepaalde geschillen af te doen door middel van een voorlopig oordeel. Daarbij kan worden gedacht aan spoedeisende situaties, zoals in geval van een dreigend faillissement. In dergelijke gevallen kan de mogelijkheid van een voorlopig oordeel waarbij tot een ordemaatregel kan worden besloten, wenselijk zijn.

- Van belang is dat betrokken partijen ook in een verkorte procedure of in geval van een voorlopig oordeel bij spoedeisende gevallen, ten minste eenmaal hun standpunt kenbaar moeten kunnen maken. Indien een geschilleninstantie er voor kiest om bepaalde geschillen door middel van een verkorte schriftelijke procedure of een voorlopig oordeel af te doen, dient de instantie in het reglement duidelijk weer te geven onder welke voorwaarden een geschil door middel van een dergelijke afwijkende procedure wordt afgedaan.
- j. regels met betrekking tot het soort regels waarop de geschilleninstantie haar beslissingen baseert
- Hierbij kan worden gedacht aan wettelijke bepalingen, gedragscodes, uitgangspunten als redelijkheid en billijkheid etc. Indien gedragscodes onderdeel uitmaken van het toetsingskader kunnen op grond van artikel 48 deze enkel dienen als toets voor die instellingen die deze gedragscode hebben ondertekend.
- k. regels met betrekking tot de mogelijkheid dat de beslechting van een geschil resulteert in een niet-bindend advies
- Een geschilleninstantie dient aan de financiëddienstverlener de mogelijkheid te bieden om geschillen die op hem betrekking hebben alleen te beslechten door middel van een niet-bindend advies. Een geschilleninstantie die aan partijen uitsluitend de mogelijkheid biedt om een minnelijke schikking te beproeven komt niet voor een erkenning door de Minister van Financiën in aanmerking. Dit geldt ook indien de geschilleninstantie uitsluitend de mogelijkheid zou bieden om bindende uitspraken te doen (al dan niet in combinatie met de mogelijkheid om een minnelijke schikking te beproeven). Omdat artikel 4:17, eerste lid, onderdeel b, van de wet, financiëddienstverleners verplicht om zich aan te sluiten bij een erkende geschilleninstantie, zou een verplichting in dit besluit om in het reglement op te nemen dat geschillen door de geschilleninstantie worden beslecht door middel van bindend advies, in strijd zijn met artikel 17 van de Grondwet.¹³⁹ Om die reden dient het reglement van een geschilleninstantie te voorzien in de mogelijkheid dat de beslechting van een geschil resulteert in een niet-bindend advies. Dit laat onverlet dat een geschilleninstantie die in overeenstemming met onderdeel k de mogelijkheid biedt om een geschil te beslechten door middel van een niet-bindend advies, daarnaast ook de mogelijkheid biedt om een minnelijke schikking te beproeven en of een geschil te beslechten door middel van een bindend advies, mits daarbij wordt voldaan aan onderdeel l. Een consument die zich wil niet binden aan een bindend advies van een geschillencommissie of juist een niet-bindend advies te vrijblijvend vindt, heeft de mogelijkheid geen gebruik te maken van de geschilleninstantie en direct naar de rechter te gaan.
- m. regels omtrent de vaststelling van de hoogte van het bedrag dat, zo dit verschuldigd is, bij het aanhangig maken van het geschil dient te worden voldaan

¹³⁹ Artikel 17 Grondwet bepaalt dat niemand tegen zijn wil kan worden afgehouden van de rechter die de wet hem toekent.

Deze bepaling dient te worden gelezen in samenhang met artikel 46.

Advies RvS

In het niet specifiek toegelichte artikel 43, onder I, van het ontwerpbesluit is voorgeschreven dat het reglement van een geschilleninstantie de bepaling dient te bevatten dat de beslechting van een geschil slechts resulteert in een bindend advies indien de financiële dienstverlener daarmee uitdrukkelijk heeft ingestemd. Naar het oordeel van de Raad zou de bedoelde beslechting van een geschil slechts mogen resulteren in een bindend advies indien beide partijen daarmee uitdrukkelijk hebben ingestemd.

De Raad adviseert dit onderdeel in overeenstemming met het vorenstaande aan te passen.

Nader Rapport aan de Koningin

De Raad merkt op dat het voorschrift van artikel 43, onderdeel I (artikel 45, onderdeel I), van het ontwerpbesluit, dat een geschil slechts resulteert in een bindend advies indien de financiële dienstverlener daarmee instemt, de instemming van beide partijen zou moeten verlangen. In het Besluit financiële dienstverlening is wel de instemming van beide partijen voorgeschreven. Dit voorschrift is in het ontwerpbesluit aangepast naar aanleiding van opmerkingen die hierover door vertegenwoordigers van bestaande geschilleninstanties waren gemaakt. In de praktijk wordt niet de instemming van beide partijen gevraagd, maar kiest de financiële dienstverlener op het moment van aansluiting bij een geschilleninstantie ervoor om geschillenprocedures al dan niet te laten resulteren in een bindend advies. Indien de consument zich niet kan vinden in de keuze van de financiële dienstverlener, heeft de consument de mogelijkheid geen gebruik te maken van de geschilleninstantie en direct naar de (burgerlijke) rechter te gaan.

Stb. 2009, nr. 437

Toevoeging van de term «betaaldienstverlener» aan artikel 45, eerste lid, onderdeel I, zorgt ervoor dat ook ten aanzien van betaaldienstverleners een bepaling moet worden opgenomen in het reglement van de erkende geschilleninstantie, dat de beslechting van een geschil slechts resulteert in een bindend advies indien de betaaldienstverlener daarmee vooraf heeft ingestemd.

Stb. 2015, nr. 250

Artikel 48 bevat de eisen aan het reglement van de aangewezen geschilleninstantie. Omdat het reglement van de aangewezen geschilleninstantie voorafgaand aan wijziging door de Minister wordt goedgekeurd op grond van artikel 48a, blijft het van belang dat de onderdelen in artikel 48 worden gehandhaafd. Ook waar onderdelen van artikel 48, eerste lid, overlap kennen met verplichtingen voor de instantie tot buitengerechtelijke geschillenbeslechting op grond van artikel 6, eerste lid, van de implementatiewet wordt deze overlap daarom in stand gelaten. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de verplichting om openbaar te maken voor de behandeling van welke soorten geschillen zij bevoegd is (inclusief toepasselijke drempels) en welke procedurevoorschriften van toepassing zijn die gelden op grond van artikel 6, eerste lid, van de implementatiewet.

Artikel 48, eerste lid, onderdeel c, wordt aangepast aan artikel 5, tweede lid, onderdeel a, van de implementatiewet. Op grond van dit onderdeel van de implementatiewet moet wraking altijd mogelijk zijn, de passage «indien de mogelijkheid daartoe wordt geboden» is daarmee overbodig.

Artikel 48, eerste lid, onderdeel c, wordt verder wel gehandhaafd aangezien de implementatiewet niet bepaalt dat de procedure voor wraking in het reglement moet worden opgenomen.

Het tweede lid van artikel 48 bepaalt dat de aangewezen geschilleninstantie het reglement beschikbaar moet hebben en kosteloos moet verstrekken aan iedere belanghebbende. Dit lid is vooral van belang voor de onderdelen van het reglement die geen deel uit maken van de informatie die op grond van artikel 6, eerste lid, van de implementatiewet voor het publiek toegankelijk moet worden gemaakt.

Artikel 48a

Een geschilleninstantie kan voorgenomen wijzigingen in de samenstelling van het bestuur, de personen belast met buitengerechtelijke geschillenbeslechting of het reglement, bedoeld in artikel 48, niet doorvoeren dan na instemming van Onze Minister. Bij voorgenomen wijzigingen in de samenstelling van het bestuur of de personen belast met buitengerechtelijke geschillenbeslechting vermeldt de geschilleninstantie de leeftijd, genoten opleidingen en professionele achtergrond van de nieuwe leden.

Stb. 2012, nr. 695

Wijzigingen in het bestuur van de geschilleninstantie, het orgaan dat binnen de geschilleninstantie verantwoordelijk is voor de behandeling van het geschil of in het reglement voor de behandeling van geschillen dient voortaan aan de minister van Financiën voor voorafgaande instemming te worden voorgelegd. Op deze manier kan de minister de kwaliteit en de onpartijdigheid van de geschilleninstantie beter waarborgen.

Stb. 2015, nr. 250

Artikel 48a wordt aangepast in verband met de wijziging van artikel 47, waarin eisen gesteld worden aan de personen belast met buitengerechtelijke geschillenbeslechting.

Artikel 48b [vervallen]

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:17, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 56 van het Bfd. De buitengerechtelijke geschillenbeslechting heeft onder andere tot doel de cliënt of consument een laagdrempelig alternatief te bieden voor de gang naar de rechter. Daartoe dienen de kosten voor het aanhangig maken van het geschil beperkt te blijven. Op grond van dit artikel dient de erkende geschilleninstantie daarvoor zorg te dragen.

Stb. 2015, nr. 250

Artikel 48b vervalt. Artikel 7, onderdeel c, van de implementatiewet bevat reeds de norm dat de procedure voor consumenten kosteloos of tegen een geringe vergoeding

beschikbaar moet zijn. De bepaling in artikel 48b dat de kosten voor het aanhangig maken van een geschil beperkt moeten blijven, voegt hierdoor niets meer toe. Zoals in de memorie van toelichting bij de implementatiewet is toegelicht voldoen Kifid en SKGZ op dit moment aan deze norm.¹⁴⁰

Artikel 48c vervalt aangezien de termijn waarbinnen de behandeling van het geschil afgerond moet worden reeds is opgenomen in artikel 7, onderdeel e, van de implementatiewet.

Artikel 48c [vervallen]

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:17, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 57 van het Bfd. Naast het beperken van de kosten voor het aanhangig maken van het geschil wordt ook het op korte termijn behandelen van een geschil gezien als wezenlijk voordeel voor de betrokken partijen van het aanhangig maken van een geschil bij een buitengerechtelijke geschilleninstantie ten opzichte van het aanhangig maken van een geschil bij de burgerlijke rechter. Ter bevordering van een vlotte behandeling van aan de geschilleninstantie voorgelegde geschillen dient de geschilleninstantie op grond van dit artikel ervoor zorg te dragen dat de behandeling van een geschil niet onredelijk lang duurt. Om in aanmerking te komen voor een erkenning dient een geschilleninstantie ingevolge artikel 43, eerste lid, onder meer aan te kunnen tonen dat hij kan voldoen aan de verplichting om de behandeling van een geschil binnen een redelijke termijn te beëindigen.

Stb. 2015, nr. 250

Artikel 48b vervalt. Artikel 7, onderdeel c, van de implementatiewet bevat reeds de norm dat de procedure voor consumenten kosteloos of tegen een geringe vergoeding beschikbaar moet zijn. De bepaling in artikel 48b dat de kosten voor het aanhangig maken van een geschil beperkt moeten blijven, voegt hierdoor niets meer toe. Zoals in de memorie van toelichting bij de implementatiewet is toegelicht voldoen Kifid en SKGZ op dit moment aan deze norm.¹⁴¹

Artikel 48c vervalt aangezien de termijn waarbinnen de behandeling van het geschil afgerond moet worden reeds is opgenomen in artikel 7, onderdeel e, van de implementatiewet.

Artikel 48d

Een erkende geschilleninstantie stelt aan een financiële onderneming die zich bij haar wil aansluiten niet als voorwaarde voor aansluiting dat de financiële onderneming andere regels naleeft dan die welke betrekking hebben op het aanhangig maken van een geschil bij de geschilleninstantie of de verdere behandeling van een geschil door de geschilleninstantie.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:17, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 58 van het Bfd. Op grond van artikel 45, eerste lid, onderdeel j, moet in het reglement worden aangegeven op grond van welke soort regels de geschilleninstantie haar beslissingen baseert. Wanneer een niet uit de wet voortvloeiende regel, bijvoorbeeld neergelegd in een gedragscode, tot het toetsingkader van de geschilleninstantie behoort, kan deze niet worden opgelegd aan die financiële dienstverleners die zich niet vrijwillig hebben toegelegd op het naleven van deze regel. Artikel 48 sluit niet uit dat die financiële dienstverleners die zich wel vrijwillig hebben toegelegd op het naleven van niet uit de wet voortvloeiende regels, indien het reglement van de geschilleninstantie dit bepaalt, wel aan deze regels kunnen worden getoetst.

Stb. 2009, nr. 437

Toevoeging van «betaaldienstverlener» aan artikel 48 van het Bgfo beperkt de mogelijkheid van de toepasselijke geschilleninstantie om regels te stellen. De regels die een geschilleninstantie kan voorschrijven aan haar leden kunnen uitsluitend betrekking hebben op het aanhangig maken van een geschil bij de geschilleninstantie of de verdere behandeling van een geschil door de geschilleninstantie.

Artikel 48e

Een geschilleninstantie publiceert de bindende adviezen, bedoeld in artikel 48, eerste lid, onderdeel i, en houdt deze elektronisch beschikbaar en algemeen toegankelijk.

Stb. 2012, nr. 695

Adviezen met een bindend karakter moeten openbaar worden gemaakt, bij voorkeur op de website van de erkende geschilleninstantie en moeten in beginsel ook openbaar blijven gedurende het bestaan van de erkende geschilleninstantie.

Stb. 2015, nr. 250

In artikel 48e wordt de verwijzing naar artikel 48, eerste lid, aangepast in verband met verlettering van het desbetreffende onderdeel.

Artikel 48f

- 1. Een geschilleninstantie verstrekt aan Onze Minister jaarlijks voor 1 juli een opgave van de in het afgelopen kalenderjaar bij de geschilleninstantie aangesloten financiële ondernemingen.**
- 2. Een geschilleninstantie verstrekt aan Onze Minister op diens verzoek de gegevens en inlichtingen die Onze Minister nodig heeft voor de uitoefening van diens in deze paragraaf omschreven taken.**
- 3. Een geschilleninstantie verstrekt de Autoriteit Financiële Markten en de Nederlandse Bank de gegevens en inlichtingen die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.**
- 4. Een geschilleninstantie stelt jaarlijks een begroting op en zendt deze voor 1 de-**

¹⁴⁰ Kamerstuk 33.982, nr. 3, p. 19.

¹⁴¹ Kamerstuk 33.982, nr. 3, p. 19.

cember van het aan het begrotingsjaar voorafgaande jaar ter instemming aan Onze Minister.

- 5. Een geschilleninstantie stelt jaarlijks een bestuursverslag en een jaarrekening op. De jaarrekening gaat vergezeld van een verklaring omtrent de getrouwheid, afgegeven door een door de geschilleninstantie aangewezen accountant.**
- 6. Een geschilleninstantie zendt de jaarrekening voor 1 mei van het op het boekjaar volgende jaar ter instemming aan Onze Minister.**
- 7. De evaluatie die een geschilleninstantie ingevolge artikel 18, onderdeel h, van de Implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting aan Onze Minister verstrekt wordt ten minste iedere vier jaar uitgevoerd door een onafhankelijke onderzoeksinstantie. De aangewezen geschilleninstantie voert periodiek een klanttevredenheidsonderzoek uit.**
- 8. Onze minister kan de termijn van vier jaar, bedoeld in het zevende lid, verkorten en, op kosten van de geschilleninstantie, het opdrachtgeverschap van het evaluatieonderzoek, bedoeld in het zevende lid, overnemen.**

Stb. 2012, nr. 695

Artikel 48f introduceert een verantwoordingscyclus voor de erkende geschilleninstantie richting de minister. De minister beslist over de goedkeuring van de jaarlijkse begroting van een geschilleninstantie. Om te kunnen waarborgen dat een geschilleninstantie voldoende klachten kan afdoen en voldoende financiering heeft uit de financiële sector ten behoeve van de vervulling van haar taak is het nodig dat de minister instemt met de begroting. De minister kan dan beoordelen of nog in voldoende mate wordt voldaan aan de criteria die verwoord zijn in artikel 45, eerste lid, van dit besluit.

In de jaarrekening wordt rekening en verantwoording afgelegd van het financieel beheer en van de geleverde prestaties over het verstreken boekjaar. De jaarrekening wordt zoveel mogelijk overeenkomstig Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek ingericht. Het jaarverslag beschrijft de taakuitoefening en het daartoe gevoerde beleid in het voorafgaande jaar. Het jaarverslag beschrijft voorts het gevoerde beleid met betrekking tot de kwaliteitszorg. De jaarrekening wordt voorzien van een verklaring omtrent de getrouwheid, afgegeven door een accountant en vervolgens ter instemming aan de minister gezonden. Het jaarverslag kan overeenkomstig artikel 48f openbaar worden gemaakt.

De verplichting tot een evaluatieonderzoek is opgenomen, omdat het wenselijk is dat het functioneren eens in de zoveel tijd door een professionele en onafhankelijke partij onder de loep wordt genomen. Daarbij dienen in ieder geval de eisen in deze regeling voor erkenning als geschilleninstantie als uitgangspunt genomen te worden. Er moet onderzoek gedaan worden naar de vraag of en in welke

mate nog aan de eisen voor erkenning wordt voldaan. Toegankelijkheid, de kwaliteit en snelheid van de procedure, deskundigheid en onpartijdigheid zijn eveneens belangrijke aandachtspunten. De geschilleninstanties kunnen desgewenst ook andere onderzoeksvragen laten meenemen in het onderzoek. Bovendien dient de klanttevredenheid op regelmatige basis door de geschilleninstantie onderzocht te worden om knelpunten te identificeren en de organisatie waar nodig daarop aan te passen. Daarbij geldt dat de klanttevredenheidsonderzoeken zich in ieder geval moeten richten op het proces. Het is immers niet ondenkbaar dat in het ongelijk gestelde partijen ontevreden zijn over de geschilleninstantie. Van beide soorten onderzoeken dient een afschrift door de geschilleninstantie aan de minister te worden verstrekt.

De minister kan de evaluatie zelf laten uitvoeren. Daarbij kan de minister bepalen dat dit eerder gebeurt dan de frequentie die het zevende lid voorschrijft. In dat geval formuleert de minister de onderzoeksvragen en wijst hij een onderzoeker aan. Van deze bevoegdheid wordt alleen gebruik gemaakt indien er ernstige twijfels bestaan rondom het functioneren van de erkende geschilleninstantie. De evaluatie blijft voor rekening van de erkende geschilleninstantie.

Stb. 2015, nr. 250

In het eerste lid van artikel 48f vervalt onderdeel b. Dit onderdeel bevatte de verplichting voor een aangewezen geschilleninstantie om aan de Minister jaarlijks een opgave te verstrekken van het aantal in het afgelopen kalenderjaar ingediende en behandelde geschillen, alsmede een algemene weergave van de aard van de geschillen en de uitkomst van de geschillenbeslechting. Aangezien de geschilleninstanties op grond van artikel 6, tweede lid, van de implementatiewet reeds jaarlijkse activiteitenverslagen publiek toegankelijk moeten maken, waarin onder andere ook het aantal ingediende en behandelde geschillen wordt opgenomen, voegt de verplichting die was opgenomen in artikel 48f, eerste lid, onderdeel b, niets meer toe. De tot dusver in onderdeel a van artikel 48f, eerste lid, opgenomen verplichting om aan de Minister te rapporteren over de aangesloten financiële ondernemingen blijft wel toegevoegde waarde hebben, naast de verplichtingen uit de richtlijn en implementatiewet en blijft derhalve bestaan.

Het tweede tot en met zesde lid van artikel 48f bevat verplichtingen voor de aangewezen geschilleninstantie die geen onderdeel zijn van de richtlijn of implementatiewet. Deze verplichtingen, zoals het verstrekken van gegevens en inlichtingen aan de Minister, de Autoriteit Financiële Markten en de Nederlandsche Bank en het opstellen van een jaarverslag en begroting, hebben nog steeds toegevoegde waarde voor het functioneren van de aangewezen geschilleninstantie en worden derhalve gehandhaafd.

In artikel 48f, zevende lid, wordt de termijn waarbinnen verplicht evaluatie moet plaatsvinden aangepast. De richtlijn bevat in artikel 16 een verplichte evaluatie door de geschilleninstantie. In artikel 18 is deze tweejaarlijkse evaluatie van de doeltreffendheid van de door de instantie aangeboden procedure en van de mogelijke manieren om de prestaties daarvan te verbeteren eveneens opgenomen. Zoals in de memorie van toelichting bij de implementatie-

wet is weergegeven bevat artikel 48f, zevende lid, van het BGfo een uitgebreidere evaluatieverplichting, deze evaluatie door een onafhankelijke onderzoeksinstantie vindt iedere vijf jaar plaats. In het kader van de implementatie is ervoor gekozen om de reguliere tweejaarlijkse evaluatie van artikel 18 van de implementatiewet toe te passen voor aangewezen geschillenorganisaties, waarbij iedere vier jaar een uitgebreidere evaluatie moet plaatsvinden volgens de vereisten van artikel 48f, zevende lid, van het Bgfo. De uitgebreidere evaluatie moet worden uitgevoerd door een onafhankelijke onderzoeksinstantie. Ook moet iedere vier jaar een klanttevredenheidsonderzoek worden uitgevoerd.

Hoofdstuk 8 Zorgvuldige dienstverlening

Stb 2006, nr 520

De (nadere) regels met betrekking tot zorgvuldige dienstverlening zijn opgenomen in twee afdelingen. Afdeling 8.1 gaat over informatieverstrekking. Deze afdeling bevat een uitwerking van de informatieverplichtingen in de artikelen 4:20, 4:22, 4:72 en 4:73 van de wet. Naast algemene regels over informatieverstrekking zijn regels over reclameuitingen en andere onverplichte precontractuele informatie, verplichte precontractuele informatie (waaronder de nieuwe bepalingen over beloningstransparantie), de financiële bijsluiters, informatieverstrekking gedurende de looptijd van een overeenkomst en informatieverstrekking in het kader van een overeenkomst op afstand opgenomen.

Afdeling 8.2 bevat overige regels over zorgvuldige dienstverlening op grond van artikel 4:25, eerste lid, van de wet. Dit betreft een bepaling over "cold calling" die voor alle financiële ondernemingen geldt en enkele specifieke bepalingen voor beheerders, beleggingsmaatschappijen, bewaarders en beleggingsondernemingen.¹⁴²

Afdeling 8.1 Informatieverstrekking¹⁴³

Stb 2006, nr 520

Adequate informatieverstrekking is een basisvoorwaarde voor de consument en cliënt om invulling te kunnen geven aan zijn eigen verantwoordelijkheid bij de aanschaf van een financieel product of het aangaan van een overeenkomst inzake een financiële dienst. Om een financiële dienst of financieel product op zijn waarde te kunnen schatten en zo een goed geïnformeerde keuze te kunnen maken uit het aanbod, zal de consument dan wel cliënt vóór het sluiten van de overeenkomst over de nodige informatie moeten kunnen beschikken. De informatieverplichtingen hebben als doel de informatieachterstand van de consument en cliënt ten opzichte van de financiële onderneming te verminderen. Deze regels hebben dan ook als doel te garanderen dat de consument onderscheidenlijk cliënt tijdig informatie ter beschikking wordt gesteld over de belangrijke kenmerken van een financieel product of financiële dienst. Met behulp van deze informatie kan de consument dan wel cliënt de aangeboden producten of diensten op waarde schatten, vergelijken en eventueel een (professionele) derde om advies vragen bij zijn keuze. Tevens zal als gevolg van de ten opzichte van voorheen vergrote transparantie over onder meer de prijs van financiële producten en diensten, het prijsmechanisme op de markt voor financiële producten en financiële diensten beter kunnen werken.

In deze afdeling zijn regels opgenomen met betrekking tot de inhoud van informatie over financiële producten en diensten, de wijze waarop informatie ter beschikking moet

komen aan de consument dan wel cliënt en normen betreffende het moment waarop informatie ter beschikking moet staan aan de consument dan wel cliënt. Als uitgangspunt gelden de basisnormen voor informatieverstrekking die in de artikelen 4:19 tot en met 4:22 van de wet zijn vastgelegd. Door een financiële onderneming verstrekte informatie over financiële producten en diensten dient feitelijk juist, begrijpelijk en niet misleidend te zijn. Informatie die vrijwillig wordt verstrekt door een financiële onderneming mag geen afbreuk doen aan informatie die de financiële onderneming verplicht moet verstrekken op grond van de wet en onderliggende regelgeving. Een ander voorbeeld van een in de wet neergelegde basisnorm is dat de consument dan wel cliënt voordat deze tot aanschaf van een product over gaat alle informatie moet ontvangen van de financiële onderneming die voor de consument redelijkerwijs relevant is voor een adequate beoordeling van dat product.

Deze basisnormen worden in het besluit geconcretiseerd. Met deze concretisering is overigens niet beoogd de reikwijdte van de basisnormen in de wet te beperken.

Stb 2007, nr. 407 Algemene toelichting

Plaats van regeling

Voor de indeling van de bepalingen die op grond van de uitvoeringsrichtlijn MiFID voor de informatieverstrekking door beleggingsondernemingen van toepassing zijn, is zoveel mogelijk aangesloten bij de bestaande indeling van Afdeling 8.1 van het Bgfo dat bepalingen over informatieverstrekking bevat voor alle financiële ondernemingen.

De voorwaarden die op grond van artikel 3 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID gelden voor de verstrekking van informatie via een duurzame drager of een website zijn opgenomen bij de inleidende bepalingen in paragraaf 8.1.1. van het Bgfo. Aangezien de MiFID voor beleggingsondernemingen afwijkende voorwaarden stelt aan het gebruik van een andere duurzame drager en een specifieke regeling kent voor informatieverstrekking middels een website is gekozen voor opname in een aparte bepaling.

Artikel 27 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID heeft betrekking op zowel verplicht als onverplicht te verstrekken informatie door beleggingsondernemingen. Dit betekent dat paragraaf 8.1.3. van het Bgfo dat betrekking heeft op reclameuitingen en andere onverplichte contractuele informatie, een te beperkte reikwijdte heeft voor opname van artikel 27 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Ter implementatie van artikel 27 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID is om deze reden een nieuwe paragraaf 8.1.2a. met de titel Informatieverstrekking door beleggingsondernemingen ingevoegd. Deze nieuwe paragraaf is van toepassing op zowel onverplicht als verplicht te verstrekken informatie.

De artikelen 29 tot en met 34 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID hebben betrekking op verplicht te verstrekken precontractuele informatie. Aangezien in afdeling 8.1.4. van het Bgfo reeds regels zijn opgenomen over verplichte precontractuele informatie zijn de artikelen 29 tot en met 34 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID in paragraaf 8.1.4. geïmplementeerd. De informatiebepalingen die voor beleggingsondernemingen op grond van de artikelen 40, 41, 42 en 43 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID gelden gedurende de looptijd van de cliëntenovereenkomst zijn opgenomen in paragraaf 8.1.6. van het Bgfo.

¹⁴² De voorgaande twee alinea's zijn afkomstig uit het algemeen deel van de Nota van Toelichting (red).

¹⁴³ Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is de opmerking gemaakt dat in veel reclames/informatie de verplichte informatie zo klein wordt opgenomen dat het niet te lezen is. Voorgesteld wordt om een verplichting op te nemen dat bedoelde informatie duidelijk leesbaar moet zijn. Financiën studeert hierop.

§ 8.1.1. Inleidende bepalingen
Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:22, eerste lid, 4:25a, eerste lid, en 4:25b, eerste en tweede lid, van de wet

Stb. 2012, nr. 695

In het Wetsvoorstel Wijzigingswet financiële markten 2013 worden twee nieuwe artikelen over de beloning van financiële dienstverleners en transparantie over de financiële dienstverlening ingevoegd (artikelen 4:25a en 4:25b). Deze artikelen zullen de artikelen 4:72 en 4:73 van de Wft vervangen. De verwijzingen in het Bgfo naar de artikelen 4:72 en 4:73 van de Wft dienen daarom eveneens te worden aangepast. Derhalve zijn de verwijzingen naar de artikelen 4:72 en 4:73 vervangen door verwijzingen naar de artikelen 4:25a en 4:25b (zie de paragrafen 8.1.1. en 8.1.4. en de artikelen 49 en 57 van dit besluit).

Artikel 49

- 1. Een financiële onderneming verstrekt de ingevolge deze afdeling en de artikelen 4:25a, eerste lid, onderdeel a, en 4:25b, eerste en tweede lid, van de wet aan de consument of cliënt te verstrekken informatie schriftelijk, tenzij in deze afdeling anders wordt bepaald. De financiële onderneming kan de informatie via een andere duurzame drager verstrekken, indien zij zich ervan heeft vergewist dat de consument onderscheidenlijk cliënt over de benodigde middelen beschikt om kennis te nemen van de aldus te verstrekken informatie.**
- 2. De financiële onderneming verstrekt de informatie, bedoeld in het eerste lid, in de Nederlandse taal. De informatie kan in een andere taal worden verstrekt:**
 - a. indien de consument of cliënt daarom verzoekt en de financiële onderneming hiermee heeft ingestemd;**
 - b. indien partijen een keuze hebben gemaakt voor de toepasselijkheid van het recht van een andere staat op de overeenkomst inzake een financieel product; of**
 - c. indien het essentiële beleggersinformatie betreft en het gebruik van de desbetreffende taal door de Autoriteit Financiële Markten is goedgekeurd.**
- 3. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op het verstrekken van informatie met betrekking tot het verlenen van beleggingsdiensten.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op de artikelen 4:22, eerste lid, 4:72, derde lid, aanhef en onderdeel a, en 4:73, derde lid, aanhef en onderdeel a, van de wet en komt in de plaats van artikel 26 van het Bfd.

Anders dan in artikel 26 van het Bfd wordt in dit artikel niet alleen de "consument", maar ook de "cliënt" genoemd. Dit

hangt samen met het feit dat de bepalingen over informatieverstrekking bij verzekeringen en de bepalingen met betrekking tot de financiële bijsluiter voor deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen zich uitstrekken tot alle personen en niet beperkt zijn tot de natuurlijke persoon die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf. In het Bfd volgde dit wat verzekeringen betreft uit het gebruik van de term "consument" in samenhang met artikel 6 van de Wfd. In de wet en dit besluit wordt in plaats daarvan de term "cliënt" gebruikt.¹⁴⁴ Daarnaast is in het tweede lid, onderdeel c, de beleggingsinstelling komen te vervallen. De verplichting om een financiële bijsluiter te verstrekken rust gelet op artikel 65, eerste lid, immers op de aanbieder, dat wil zeggen de beheerder. Op grond van artikel 1:13, tweede lid, van de wet wordt onder beheerder tevens begrepen een beleggingsmaatschappij die geen aparte beheerder heeft.

De informatie die op grond van deze afdeling moet worden verstrekt dient op papier of via een andere duurzame drager te worden overgedragen en daarmee blijvend ter beschikking te komen aan de consument of cliënt. Deze verplichting geldt bijvoorbeeld wanneer een aanbieder van complexe producten (artikel 65) gehouden is op verzoek van de consument of cliënt een financiële bijsluiter te verstrekken. De verplichting geldt uiteraard niet wanneer een aanbieder van complexe producten gehouden is bepaalde informatie beschikbaar te houden op zijn website.

In de artikelen 52, achtste lid, 53, dertiende lid, en 79, derde lid, is een uitzondering opgenomen van de reikwijdte van artikel 49. Op grond van deze uitzondering geldt de verplichting van de eerste volzin van het eerste lid van artikel 49 niet voor informatie die door een financiële onderneming wordt verstrekt in reclame-uitingen over complexe producten en kredieten, en informatie die via spraaktelefonie wordt uitgewisseld.

Op grond van het derde lid geldt dit artikel niet voor het verstrekken van informatie bij het verlenen van beleggingsdiensten en het als nevenactiviteit daarbij adviseren over financiële instrumenten. Voor beleggingsondernemingen worden de bestaande eisen aan informatie van artikel 38 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 gehandhaafd. Degenen die alleen adviseren over financiële instrumenten en niet tevens beleggingsdiensten verlenen, vallen evenals onder het Bfd wel onder dit artikel. Onder een duurzame drager dient op grond van artikel 1:1 van de wet te worden verstaan: ieder hulpmiddel dat de consument of cliënt in staat stelt persoonlijk aan hem gerichte informatie op te slaan op een wijze die deze informatie toegankelijk maakt voor toekomstig gebruik gedurende een periode die is afgestemd op het doel waarvoor de informatie kan dienen, en die een ongewijzigde reproductie van de opgeslagen informatie mogelijk maakt. Hierbij moet volgens overweging 20 bij de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten vooral worden gedacht aan computerdiskettes, cd-roms en de harde schijf

¹⁴⁴ Zie ook de toelichting op onderdeel a van de definitie van aanbieder in artikel 1:1 van de wet (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 356) en op artikel 4:20 van de wet (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 509).

van de computer (voor de opslag van elektronische boodschappen¹⁴⁵). De computerdiskettes of cd-roms moeten aan de consument of cliënt worden toegestuurd. Het gegeven dat de harde schijf van een computer (voor de opslag van elektronische boodschappen) eveneens als duurzame drager wordt beschouwd heeft tot gevolg dat de leverancier de voorgeschreven informatie ook per elektronische post kan toesturen aan de consument of cliënt. Dit opdat de consument of cliënt het elektronische bericht kan opslaan op de harde schijf van zijn computer.¹⁴⁶ Of de consument of cliënt het elektronische bericht na ontvangst daadwerkelijk opslaat op de harde schijf, komt overigens niet voor risico van de financiële onderneming.

Internetsites worden in beginsel niet als duurzame drager beschouwd, tenzij deze voldoen aan bovengenoemde in de definitie van duurzame drager opgenomen criteria. Aanmerkelijk is dat hetzelfde geldt voor ruimte die door een derde (provider) op zijn netwerk of computer ter beschikking wordt gesteld aan de consument voor de opslag van elektronische boodschappen.

Omdat artikel 5, eerste lid, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten de eis stelt dat de duurzame drager beschikbaar en toegankelijk is voor de consument, zal de financiële onderneming zich ervan moeten vergewissen dat dit het geval is. Is de duurzame drager niet beschikbaar of toegankelijk voor de consument of cliënt, dan mag de financiële onderneming de duurzame drager niet gebruiken en zal hij de desbetreffende informatie op papier moeten verschaffen aan de consument of cliënt. De financiële onderneming zal alleen kunnen weten of een duurzame gegevensdrager beschikbaar en toegankelijk is voor de consument of cliënt indien zij is nagegaan of de desbetreffende consument of cliënt over middelen beschikt om kennis te kunnen nemen van informatie die hem via een duurzame drager wordt aangeboden.

Het gegeven dat een consument of cliënt recentelijk een emailadres heeft verstrekt aan een financiële onderneming kan voor deze een belangrijke aanwijzing zijn dat het verstrekken van informatie per elektronische post mogelijk zal zijn, in die zin dat de informatie beschikbaar zal zijn voor de consument of cliënt wanneer deze hem per elektronische post wordt toegestuurd. Dit betekent niet per se dat de informatie ook toegankelijk voor de consument of cliënt zal zijn. Voor het openen van elektronische berichten kan het bijvoorbeeld nodig zijn om bepaalde software te gebruiken. Om zich ervan te verzekeren dat de consument over deze software beschikt, zal de financiële onderneming de consument of cliënt bijvoorbeeld in het elektronische bericht een automatische toepassing kunnen meezenden die er voor zorgt dat de benodigde software (gratis) wordt verstrekt, wanneer blijkt dat deze niet aanwezig is op compu-

ter van de consument of cliënt.

Stb 2007, nr 407

De in artikel 49 opgenomen wijziging beoogt artikel 49, derde lid, van het besluit aan te passen aan de gewijzigde reikwijdte van het begrip verlenen van beleggingsdiensten. De zinsnede «en het in het kader daarvan adviseren over financiële instrumenten» kan worden geschrapt. Het adviseren over financiële instrumenten wordt door MiFID aangemerkt als het verlenen van een beleggingsdienst.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 49, tweede lid, onderdeel c, verwerkt artikel 94, eerste lid, onderdeel b, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen. De essentiële beleggersinformatie kan worden verstrekt in de Nederlandse taal of in een taal die door de AFM is goedgekeurd.

Stb. 2012, nr. 695

Zie de toelichting op het opschrift van paragraaf 8.1.1.

Artikel 49a [vervallen]¹⁴⁷

1. Een beleggingsonderneming verstrekt de ingevolge deze afdeling en de artikelen 4:20, derde lid, 4:90b, derde en achtste lid, en artikel 4:90c, derde lid, van de wet aan de cliënt te verstrekken informatie schriftelijk, tenzij in deze afdeling of die artikelen anders wordt bepaald. De beleggingsonderneming kan na toestemming van de cliënt, de informatie op een andere duurzame drager verstrekken, indien dat past in de context waarin zij met de cliënt zaken doet.
2. Een beleggingsonderneming kan, na toestemming van de cliënt, de op grond van de artikelen 58a tot en met 58e en 59 te verschaffen informatie die niet persoonlijk tot de cliënt is gericht via haar website verstrekken indien:
 - a. het gebruik van de website past in de context waarin zij met de cliënt zaken doet;
 - b. de cliënt elektronisch op de hoogte wordt gesteld van het adres van de website en de plaats op de website waar de informatie kan worden verkregen;
 - c. de informatie actueel is en, zolang dat voor de cliënt van belang is, op de website toegankelijk blijft.
3. De verstrekking van informatie door de beleggingsonderneming aan de cliënt via elektronische mededelingen past in de context waarin de beleggingsonderneming met de cliënt zaken doet, indien is bewezen dat de cliënt regelmatig toegang heeft tot internet. Het gegeven dat de cliënt een e-mailadres opgeeft om zaken te kunnen doen geldt in ie-

¹⁴⁵ Dat de harde schijf van de computer dient voor de opslag van elektronische boodschappen blijkt uit de totstandkomingsgeschiedenis van de richtlijn (COM(98) 468 def, 14 oktober 1998).

¹⁴⁶ Dat de harde schijf van de computer dient voor de opslag van elektronische boodschappen blijkt uit de totstandkomingsgeschiedenis van de richtlijn (COM(98) 468 def, 14 oktober 1998).

¹⁴⁷ Art. I, onderdeel AJ van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (*red.*).

der geval als bewijs hiervan.

Stb 2007, nr 407

Artikel 49a is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de wet en dient ter omzetting van artikel 3 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De MiFID en de uitvoeringsrichtlijn MiFID kennen een afwijkend regime voor de vorm waarin informatie door beleggingsondernemingen moet worden verstrekt. Met name wordt het gebruik van een duurzame drager en een website door beleggingsondernemingen apart geregeld en wordt door de MiFID geen taalregime voorgeschreven. Om deze redenen is ervoor gekozen om artikel 3 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID in een aparte bepaling in het Bgfo op te nemen en niet in artikel 49 van het Bgfo te implementeren. De uitzondering opgenomen in artikel 49, derde lid, van het besluit dient om die reden te worden gehandhaafd. In dit artikel zijn de voorwaarden voor de verstrekking van informatie opgenomen die van toepassing zijn op beleggingsondernemingen. Deze bepaling is voor zover informatie moet worden verstrekt van toepassing op cliënten waarmee de beleggingsonderneming zaken doet of zaken zal gaan doen. Dit vloeit voort uit de reikwijdte van artikel 4:19 tot en met 4:22 van de wet en de definitie van consument en cliënt opgenomen in artikel 1:1 van de wet.

Het eerste lid verwerkt artikel 3, eerste lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Op grond van het eerste lid dienen beleggingsondernemingen informatie op grond van afdeling 8.1 van het Bgfo en de artikelen 4:20, derde lid, 4:90b, derde en achtste lid, en artikel 4:90c, derde lid, van de wet schriftelijk – op papier – te verstrekken. Zij kunnen informatie alleen op een andere duurzame drager dan papier verstrekken indien dit in de context past van de relatie met de cliënt en de cliënt, wanneer deze voor de keuze wordt gesteld tussen informatie op papier of op de betreffende andere duurzame drager, hier uitdrukkelijk toestemming voor geeft. Het gebruik van een andere duurzame drager is onder deze cumulatieve voorwaarden toegestaan. Voor de uitleg van het begrip toestemming wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 4:90b, vierde en vijfde lid, van de Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten.

Het begrip toestemming geeft aan dat de cliënt uitdrukkelijk zijn keuze voor een andere duurzame drager moet hebben gemaakt.

Artikel 3, tweede lid van de uitvoeringsrichtlijn MiFID is opgenomen in het tweede lid. De beleggingsonderneming mag informatie die niet tot de cliënt persoonlijk is gericht, onder bepaalde voorwaarden overeenkomstig de artikelen 29 tot en met 33 en 46, tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID via een website aan de cliënten verstrekken. Deze mogelijkheid staat voor de beleggingsonderneming niet open zodra het informatie betreft die persoonlijk tot de cliënt is gericht. Wel kan gedacht worden aan algemene informatie over de onderneming en de algemene voorwaarden. De informatieverstrekking via de website moet wederom passen in de context waarin de beleggingsonderneming met de cliënt zaken doet of zaken gaat doen. De cliënt moet uitdrukkelijk vooraf instemmen met de verstrekking van informatie in deze vorm en elektronisch op de hoogte worden gebracht van het adres van de website en de plaats op de website waar toegang kan worden verkregen tot de informatie. De informatie moet bovendien actue-

eel zijn en via de website onafgebroken toegankelijk blijven.

Artikel 3, derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID wordt geïmplementeerd in het derde lid. Informatieverstrekking via elektronische mededelingen – emailberichten en internet – wordt voor de toepassing van dit artikel geacht te passen in de context waarin de beleggingsonderneming met de cliënt zaken doet of zaken gaat doen, indien door de beleggingsonderneming bewezen is dat de cliënt regelmatig toegang heeft tot internet. Dit wordt als bewezen aangemerkt indien de cliënt een e-mail adres aan de beleggingsonderneming opgeeft om zaken te kunnen doen. Het is niet noodzakelijk dat de cliënt uitdrukkelijk aan de beleggingsonderneming mede deelt dat zijn e-mailadres kan worden gebruikt om zaken te doen. Dit kan ook impliciet blijken uit de betrekkingen die de cliënt met de beleggingsonderneming heeft. De zinsnede «in ieder geval» biedt de beleggingsonderneming ruimte om met andere bewijzen aan te tonen dat de cliënt regelmatig toegang heeft tot internet. Voor de betekenis van het begrip duurzame drager wordt verwezen naar artikel 1:1 van de wet en artikel 49 van het Bgfo.

Stb 2017, nr 190

In artikel 49a, tweede lid, wordt verwezen naar artikel 59a Bgfo, maar uit de wetsgeschiedenis blijkt dat het de bedoeling is geweest om te verwijzen naar artikel 59 Bgfo. Deze omissie wordt hersteld.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 3 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 schrijft voor onder welke voorwaarden informatie op een andere duurzame drager kan worden verstrekt dan papier. Op grond van artikel 3, tweede lid, mag een beleggingsonderneming, onder bepaalde voorwaarden, informatie verstrekken die niet tot de cliënt persoonlijk is gericht via een website. Artikel 49a kan daarom vervallen.

§ 8.1.1a. Cliëntenclassificatie

Bepaling ter uitvoering van artikel 4:18c, vierde lid, van de wet

Stb. 2009, nr. 524

De wijziging betreft het herstel van een foutieve verwijzing.

Artikel 49b

Een cliënt die als niet-professionele belegger is gekwalificeerd, kan door een beleggingsonderneming of beheerder van een beleggingsinstelling¹⁴⁸ op schriftelijk verzoek als professionele belegger worden behandeld indien is voldaan aan het in artikel 4:18c van de wet bepaalde, en:

a. de beleggingsonderneming of beheerder

¹⁴⁸ Art. III, onderdeel C van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2014 (Stb. 2013, nr. 537) voegt hier toe “of beheerder van een beleggingsinstelling”. De vraag is of niet tevens moet worden toegevoegd “of beheerder van een icbe” (*red.*).

van een beleggingsinstelling¹⁴⁹ de cliënt schriftelijk waarschuwt voor het lagere beschermingsniveau en het niet van toepassing zijn van het beleggerscompensatiestelsel; en

b. de cliënt in een afzonderlijk document bevestigt dat hij zich bewust is van de gevolgen die aan het lagere beschermingsniveau verbonden zijn.

Stb 2007, nr 407

Artikel 49b verwerkt Bijlage II, afdeling II.2. van de MiFID en is gebaseerd op artikel 4:18c, vierde lid, van de wet. Deze bepaling is alleen van toepassing op beleggingsondernemingen. In aanvulling op artikel 4:18c van de wet schrijft dit artikel voor welke procedure moet worden gevolgd indien een cliënt, die door de beleggingsonderneming als niet-professionele belegger is gekwalificeerd, verzoekt om als professionele belegger te worden behandeld, hetzij in het algemeen, hetzij met betrekking tot specifieke beleggingsdiensten, financiële instrumenten of transacties. Na het verzoek van de belegger om als professionele belegger te worden behandeld, dient de beleggingsonderneming de cliënt schriftelijk te waarschuwen dat hij hierdoor bepaalde bescherming zal verliezen. Tevens waarschuwt de beleggingsonderneming de cliënt dat vorderingen van professionele beleggers niet in aanmerking komen voor voldoening op grond van het beleggerscompensatiestelsel. Verder zal de cliënt slechts afstand van die bescherming kunnen doen door schriftelijk, in een document dat losstaat van de cliëntenovereenkomst, te bevestigen dat hij zich bewust is van de gevolgen die aan het verlies van de bescherming zijn verbonden.

Stb 2013, nr 537

Met de implementatie van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen (Stb. 2013, 228)¹⁵⁰ vallen beheerders van beleggingsinstellingen die rechten van deelneming aanbieden aan professionele beleggers onder toezicht. De richtlijn verstaat hier partijen onder die als professionele cliënt worden aangemerkt of op eigen verzoek als professionele cliënt worden behandeld in de zin van bijlage II van Richtlijn 2004/39/EG (de Mifid-richtlijn). Beleggers die op eigen verzoek als professionele belegger worden behandeld overeenkomstig Bijlage II van de Mifid-richtlijn vallen niet onder de definitie van professionele belegger als bedoeld in artikel 1:1 van de Wft. Om aan te sluiten bij de definitie van professionele belegger uit artikel

4ag van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen die deze mogelijkheid wel bevat is bij de implementatie van die richtlijn artikel 4:18c Wft van toepassing verklaard op beheerders van beleggingsinstellingen. Een aanbod van rechten van deelneming aan partijen die ingevolge artikel 4:18c van de Wft worden gekwalificeerd als professionele belegger, valt dus onder het wettelijke regime voor aanbieden aan professionele beleggers. Bij de implementatie van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen is abusievelijk nagelaten de volledige procedure uit Bijlage II van Richtlijn 2004/39/EG te implementeren die dient te worden gevolgd om (niet-professionele) beleggers te kwalificeren als professionele belegger. Er moet namelijk ook worden voldaan aan de voorwaarden die op grond van artikel 49b van het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen al gelden voor cliënten die een beleggingsonderneming verzoeken om te worden aangemerkt als professionele belegger. Met onderhavige wijziging is dat gebrek hersteld.

§ 8.1.2 Algemene informatie over financiële ondernemingen

Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:22, eerste lid, van de wet

Artikel 50

1. Een beheerder van een icbe houdt de volgende gegevens beschikbaar op zijn website:

- a. de gegevens omtrent hemzelf, de door hem beheerde icbe's en de bewaarders die aan de icbe's zijn verbonden welke ingevolge enig wettelijk voorschrift in het handelsregister moeten worden opgenomen;**
- b. de overeenkomst, bedoeld in artikel 4:43, eerste lid,¹⁵¹ van de wet;**
- c. zijn vergunning; en**
- d. elk door de Autoriteit Financiële Markten genomen geldend besluit tot ontheffing van het ingevolge deze wet bepaalde met betrekking tot hemzelf, de door hem beheerde icbe's en de eventueel daaraan verbonden bewaarder.**

De beheerder van een icbe verstrekt deze gegevens desgevraagd tegen ten hoogste de kostprijs aan een ieder.

2. Een beheerder van een icbe publiceert ten behoeve van de deelnemers in een door hem beheerde icbe maandelijks een opgave met toelichting van de hierna te noemen gegevens op zijn website, waarbij tussen de tijdstippen van opstelling een periode van ten minste een week ligt. De opgave is, indien van toepassing, mede

¹⁴⁹ Art. III, onderdeel C van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2014 (Stb. 2013, nr. 537) voegt hier toe "of beheerder van een beleggingsinstelling". De vraag is of niet tevens moet worden toegevoegd "of beheerder van een icbe" (*red.*).

¹⁵⁰ Wet van 12 juni 2013 tot wijziging van de Wet op het financieel toezicht, het Burgerlijk Wetboek, de Wet op de economische delicten en enige fiscale wetten ter implementatie van richtlijn nr. 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 8 juni 2011 inzake beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen en tot wijziging van de Richtlijnen 2003/41/EG en 2009/65/EG en van de Verordeningen (EG) Nr. 1060/2009 en (EU) Nr. 1095/2010 (PbEU 2011, L 174).

¹⁵¹ Art. 4:43 is door art. I, onderdeel Y van de Implementatiewet wijziging richtlijn icbe's (Stb. 2016, nr. 91) vervallen en vervangen door art. 4:62m, Wft. Deze verwijzing moet dus verwijzen naar art. 4:62m, Wft (*red.*).

door de bewaarder van een icbe¹⁵² onderkend en bevat ten minste de volgende gegevens:

- a. de totale waarde van de beleggingen van de icbe;
- b. een overzicht van de samenstelling van de beleggingen;
- c. het aantal uitstaande rechten van deelneming; en
- d. de meest recente bepaalde intrinsieke waarde¹⁵³ van de rechten van deelneming, onder vermelding van het moment waarop de bepaling van de intrinsieke waarde plaatsvond.

De beheerder van een¹⁵⁴ icbe verstrekt deze opgave desgevraagd tegen ten hoogste de kostprijs aan de deelnemers in de icbe.

3. Een beleggingsinstelling met zetel in een aangewezen staat waarvan de rechten van deelneming op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald, deelt desgevraagd aan ieder de intrinsieke waarde van de rechten van deelneming mee. De intrinsieke waarde wordt bepaald op het meest recente moment van in- en uittreden van deelnemers in de beleggingsinstelling.¹⁵⁵
4. Het eerste tot en met derde lid zijn niet van toepassing op beheerders van icbe's met zetel in een andere lidstaat voor zover het gaat om de soort informatieverzorging aan de deelnemers.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 40, eerste lid, en 49 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit deels voort uit artikel 33, derde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen. Het eerste en tweede lid bepaalt welke de informatie de beheerder op zijn website moet plaatsen. De beheerder moet niet alleen zijn eigen gegevens maar ook de gege-

vens van de door hem beheerde beleggingsinstellingen en de eventueel daaraan verbonden bewaarders op zijn website plaatsen. De informatieverzorging waarop het eerste lid betrekking heeft, dient als een aanvulling op de informatie die in het prospectus wordt gegeven. Veelal zal een deel van deze informatie, zij het in beknopte vorm, in het prospectus opgenomen zijn. Onderdeel d van het tweede lid is uitsluitend op open-end beleggingsinstellingen van toepassing. Voor beheerders van beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat geldt uiteraard dat de informatie alleen op de website beschikbaar moet zijn indien de onderliggende verplichting van toepassing is. Zo zal de overeenkomst tussen de beheerder en de bewaarder (onderdeel b) niet op de website hoeven te worden gezet omdat artikel 4:43, eerste lid, van de wet niet van toepassing is op beheerders van beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat.

De beheerder moet de informatie desgevraagd aan een ieder (eerste lid) en aan de deelnemers (tweede lid) verstrekken en wel op papier of andere duurzame drager (zie artikel 49, eerste lid).

Het derde lid van dit artikel neemt artikel 49, vierde lid, van het Btb 2005 gedeeltelijk over. Voor beleggingsinstellingen met zetel in Nederland of in een niet-aangewezen staat is de verplichting die in van artikel 49, vierde lid, van het Btb 2005 was opgenomen overbodig. Voor hen geldt op grond van artikel 4:46a van de wet immers al dat de intrinsieke waarde moet worden gepubliceerd op de website van de beheerder, zodat deze voor een ieder beschikbaar is. Artikel 4:46a van de wet komt in de plaats van artikel 35 van het Btb 2005, welk artikel niet van toepassing was op beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat (zie ook artikel 4:38, tweede lid, van de wet). Daarom is voor open-end beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat de verplichting van artikel 49, vierde lid, juncto 82 van het Btb 2005 gehandhaafd en moet de intrinsieke waarde van de rechten van deelneming op verzoek aan een ieder worden meegedeeld.

In het vierde lid worden beheerders van icbe's met zetel in een andere lidstaat uitgezonderd van dit artikel. Gelet op artikel 4:62, eerste lid, van de wet en artikel 47 van de richtlijn beleggingsinstellingen dienen beheerders van icbe's met zetel in een andere lidstaat in Nederland de gegevens en bescheiden beschikbaar te stellen overeenkomstig de regels van die lidstaat.

Stb. 2011, nr. 358

In artikel 50, vierde lid, worden icbe-beheerders met zetel in een andere lidstaat van dit artikel uitgezonderd voor zover het gaat om de soort informatieverzorging aan de deelnemers. Indien een beheerder van een icbe met zetel in een andere lidstaat deelnemingsrechten in Nederland aanbiedt, hoeft hij niet te voldoen aan artikel 50 voor zover het de soort informatieverzorging betreft. In artikel 4:62, eerste lid, van de wet wordt bepaald dat een beheerder die in Nederland rechten van deelneming aanbiedt in een door hem beheerde icbe met zetel in een andere lidstaat in Nederland de gegevens en bescheiden met betrekking tot die icbe die hij openbaar dient te maken overeenkomstig de regels, gesteld door de andere lidstaat, beschikbaar stelt. Indien de beheerder op grond van de regels van de andere

¹⁵² Art. I, onderdeel U van het Implementatiebesluit AIFMD (Stb. 2013, nr. 293) vervangt hier "bewaarder" door "bewaarder van een icbe", terwijl hier "bewaarder van de icbe" beter zou zijn geweest (red.).

¹⁵³ Op de website van de AFM staat bij "veelgestelde vragen":
Vraag: Hoe lang moeten deze berekeningen en onderliggende gegevens bewaard worden?

Antwoord: In de toezichtwetgeving ontbreken bewaartermijnen. De AFM adviseert de berekeningen en gegevens minimaal één jaar te bewaren. Bijvoorbeeld om achteraf na te kunnen gaan of de juiste bedragen zijn betaald of ontvangen, bij respectievelijk inname en uitgifte van deelnemingsrechten. Ook kunnen de bewaarde gegevens van nut zijn bij het afhandelen van klachten van beleggers (red.).

¹⁵⁴ Art. I, onderdeel U van het Implementatiebesluit AIFMD (Stb. 2013, nr. 293) vervangt hier "beheerder" door beheerder van een icbe", terwijl hier "beheerder van de icbe" beter zou zijn geweest (red.).

¹⁵⁵ Zie art. 4:38 jo. 4:46a, Wft.

lidstaat gegevens en bescheiden beschikbaar dient te stellen die overeenkomen met de gegevens en bescheiden, bedoeld in artikel 50, dan dienen deze gegevens en bescheiden wel te worden verstrekt op de in artikel 50 voorgeschreven wijze.

Stb. 2013, nr. 293

Door deze wijziging is artikel 50 niet meer van toepassing op (beheerders en bewaarders van) beleggingsinstellingen, omdat de richtlijn geen vergelijkbare bepaling bevat. Het artikel blijft wel van toepassing op (beheerders en bewaarders van) icbe's. Ook wordt een vergelijkbare verplichting opgenomen in paragraaf 10.3.1.1 met de aanvullende voorwaarden voor het aanbieden van rechten van deelneming aan niet-professionele beleggers.

Stb 2013, nr 537

Zie de toelichting bij art. 31c (red.).

Artikel 50a [vervallen] ^{156 157}

Een financiële onderneming maakt een beschrijving van haar beleid inzake beloningen openbaar. De Autoriteit Financiële Markten kan regels stellen met betrekking tot de inhoud en de wijze van openbaarmaking.

Stb 2010, nr. 806

Zie ook de toelichting op art. 23f Bpr.

Algemene normstelling

De Wet op het financieel toezicht (Wft) bevat diverse normen die financiële ondernemingen verplichten tot het voeren van een beheerst beloningsbeleid, zowel vanuit prudentieel perspectief als vanuit het perspectief van het gedragstoezicht.¹⁵⁶ Zo dienen financiële ondernemingen die onder prudentieel toezicht staan (zoals banken en verzekeraars) de bedrijfsvoering op een zodanige wijze in te richten dat deze een beheerste bedrijfsuitoefening waarborgt. Dit houdt onder meer in dat zij relevante risico's die hun solidi-

teit kunnen aantasten moeten beheersen. Daarbij past dat de desbetreffende financiële ondernemingen geen beloningsbeleid hanteren dat de soliditeit van de onderneming kan aantasten. Een dergelijk beloningsbeleid bevat geen beloningsprikkels die ertoe kunnen leiden dat bestuurders en werknemers van de financiële onderneming hun eigen (korte termijn) belangen laten prevaleren boven het (lange termijn) belang van de financiële onderneming. Daarnaast bevat de Wft verschillende bepalingen die de verplichting inhouden dat financiële ondernemingen hun klanten zorgvuldig behandelen.¹⁵⁹ Hierbij past het logische vertrekpunt dat het beloningsbeleid geen prikkels bevat die aan deze verplichting afbreuk doen. Het zijn deze algemene normen die de uitgangspunten vormen van het prudentiële toezicht en gedragstoezicht op beloningen.

De kredietcrisis heeft duidelijk gemaakt dat onjuiste beloningsprikkels kunnen leiden tot het nemen van excessieve risico's. Zij kunnen een gezond en doeltreffend risicobeheer ondermijnen en te sterk risicozoekend gedrag in de hand werken. Deze notie wordt nationaal en internationaal erkend, niet alleen overigens door regelgevers en toezichthouders, maar ook door financiële ondernemingen zelf. Die risico's kunnen zich op verschillende terreinen manifesteren, onder meer op het terrein van concentratierisico, krediet- en tegenpartijrisico en liquiditeitsrisico. Gelet hierop dienden de desbetreffende financiële ondernemingen het bestrijden en beheersen van onjuiste beloningsprikkels te verdisconteren in hun beleid met betrekking tot een beheerste bedrijfsvoering, ook reeds zonder de uitdrukkelijke opdracht daartoe in het besluit.

Perverse beloningsprikkels worden wereldwijd gezien als één van de oorzaken van de financiële crisis. Het gaat hierbij met name om prikkels die aanleiding kunnen geven tot het nemen van ongewenste en onverantwoorde risico's en die ertoe kunnen leiden dat het klantbelang wordt veronachtzaamd, zoals een eenzijdige oriëntatie op het kortetermijnbelang, kortetermijnwinstrealisatie en «pay for failure».¹⁶⁰ De ongewenste prikkelwerking kan enerzijds uitgaan van de gekozen prestatiecriteria, maar kan ook worden veroorzaakt door een ongewenst hoog percentage variabele beloning, waardoor een te sterke nadruk ligt op het nastreven van bepaalde doelstellingen. Het toezicht op beloningen richt zich dan ook primair op het voorkomen en bestrijden van die onjuiste prikkels in de beloningen van alle betrokkenen bij de onderneming.

Overigens laten de bevoegdheden van toezichthouders op dit vlak de vennootschapsrechtelijke bevoegdheden onverlet. Zo geldt bijvoorbeeld bij NV's dat de aandeelhoudersvergadering het bezoldigingsbeleid van bestuurders vaststelt (artikel 2:135 van het Burgerlijk Wetboek).

Inhoud besluit

De Wft biedt in de artikelen 3:17, tweede lid, aanhef en onderdeel c, artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel

¹⁵⁶ Art. II, onderdeel J, Wijzigingsbesluit financiële markten 2015 (Stb. 2014, nr. 524). Dit wordt als volgt toegelicht: "In verband met de inwerkingtreding van de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (Wbfo) komt een aantal artikelen uit het Bpr Wft en BGfo Wft te vervallen. De artikelen vervallen zodra de Wbfo in werking treedt, dit zal naar verwachting per 1 januari 2015 zijn. De bepalingen met betrekking tot het voeren van een beheerst beloningsbeleid worden na inwerkingtreding door de artikelen 1:117 tot en met 1:121 van de wet geregeld. Eveneens worden in dit besluit de boetecategorieën van de normen uit de Wbfo geregeld. In verband met de inwerkingtreding van de Wbfo komen de artikelen 35i, 50a en 86a BGfo Wft te vervallen. Na inwerkingtreding van de Wbfo zal het in de artikelen 35i, 50a en 86a bepaalde geregeld worden via de artikelen 1:117, 1:119, eerste lid, 1:121, eerste en derde lid, van de wet." (red.).

¹⁵⁷ Dit onderdeel J van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2015 (Stb. 2014, nr. 524) treedt volgens Stb. 2014, nr. 534, artikel 2, onder b niet in werking op 1 januari 2015, maar pas op het moment dat de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (kamerstuk 33.964) in werking treedt (red.).

¹⁵⁸ Artikel 3:17 lid 2, aanhef en onderdeel c, artikel 4:14, lid 2, aanhef en onderdeel c, onder 3°, artikel 4:15, lid 2, aanhef en onderdeel b onder 2°, artikel 4:22, lid 1, en artikel 4:25, lid 1, Wft.

¹⁵⁹ Artikel 4:14, lid 2, aanhef en onderdeel c, onder 3°, artikel 4:15, lid 2, aanhef en onderdeel b onder 2°, artikel 4:22, lid 1, en artikel 4:25, lid 1, Wft.

¹⁶⁰ Onder pay for failure wordt verstaan beloningen die worden toegekend wanneer de onderneming juist slechte resultaten behaalt.

c, onder 3°, artikel 4:15, tweede lid, aanhef en onderdeel b onder 2°, artikel 4:22, eerste lid, en artikel 4:25, eerste lid, een grondslag om nadere regels te stellen inzake beloningsbeleid. Tot dusver is hieraan invulling gegeven door de Principes van toezichthouders die hierna nog aan de orde komen. Mede met het oog op de vereiste implementatie van Europese regels worden grondslagen geïntroduceerd in het Besluit prudentiële regels Wft en het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft. Voor wat betreft de Europese regels kan worden gedacht aan de onlangs door het Europees Parlement aanvaarde wijziging van Richtlijn nr. 2006/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 14 juni 2006 betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen (PbEU L177), waarop hieronder nader wordt ingegaan. Eventueel aan instellingen op te leggen sancties op grond van het Besluit beheerst beloningsbeleid kunnen worden toegepast op basis van de artikelen 1:79 en 1:80 van de Wft. De boetecategorie wordt opgenomen in het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector.

Bestaande initiatieven beheerst beloningsbeleid

Op 6 mei 2009 hebben DNB en de AFM principes voor beheerst beloningsbeleid in de financiële sector gepubliceerd (de «Principes»¹⁶¹). In september 2009 heeft DNB de Principes nader ingevuld door daaraan good practices te koppelen.¹⁶² Dit zijn voorbeelden van situaties die DNB beschouwt als een juiste invulling of toepassing van de Principes.

De Principes betreffen geen geïsoleerd Nederlands initiatief, maar zijn mede het uitvloeisel van aanbevelingen die in internationaal verband zijn gedaan, onder meer door de Financial Stability Board (FSB).¹⁶³ Door middel van de Principes is ook gedeeltelijk uitvoering gegeven aan de Aanbeveling van de Europese Commissie over het beloningsbeleid in de financiële sector van 30 april 2009 (C(2009) 3159). De Principes passen binnen het pakket van nationale maatregelen dat de afgelopen periode is genomen om tot een duurzaam en gematigd beloningsbeleid in de financiële sector te komen. Daarbij kan worden gedacht aan het herenakkoord van 30 maart 2009 en aan de Code Banken, die op 1 januari 2010 in werking is getreden.¹⁶⁴ Het kabinet is onverminderd positief over dergelijke initiatieven van de sector.

Het is mogelijk dat de Principes zoals deze thans luiden in de toekomst worden aangepast aan de hand van nieuwe

inzichten of ontwikkelingen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat nieuwe of aanvullende wettelijke maatregelen zullen moeten worden getroffen, bijvoorbeeld in verband met de implementatie van de aanpassingen van Richtlijn nr. 2006/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 14 juni 2006 betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen (PbEU L177). Door bedoelde aanpassing zal deze richtlijn expliciete en specifieke regels op het terrein van beloningsbeleid bevatten. Voor zover mogelijk zullen de regels uit hoofde van de richtlijn kunnen worden geïmplementeerd door middel van nadere regels van DNB op basis van het vijfde lid van het nieuwe artikel 23f van het Besluit prudentiële regels Wft. Onderstaand wordt dit nader toegelicht. Ook als gevolg van andere richtlijnen zijn dergelijke aanpassingen denkbaar.

Implementatie van (Europese) regels op het terrein van beloningen

Op 7 juli 2010 heeft het Europees Parlement ingestemd met een wijziging van Richtlijn nr. 2006/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 14 juni 2006 betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen (PbEU L177).¹⁶⁵ Deze wijziging betreft ook een aantal aspecten van het beloningsbeleid van de kredietinstelling en beleggingsonderneming. In het bijzonder wordt daarbij bedoeld op de regels voor beloningsbeleid die worden toegevoegd in bijlage V van de richtlijn. Dit onderdeel van de richtlijn moet zijn geïmplementeerd op 1 januari 2011. Door de inwerkingtreding van het onderhavige besluit per 1 januari 2011 is dat mogelijk. In concreto betekent dit dat het beloningsbeleid van de betrokken ondernemingen moet voldoen aan de in bijlage V, afdeling 11, genoemde regels.

De toezichthouder zal hiertoe een algemeen verbindend voorschrift opstellen. Een aantal andere wijzigingen van deze richtlijn wordt uiterlijk 31 december 2011 geïmplementeerd.

Nadere verankering: beheerste bedrijfsvoering en zorgvuldige klantbehandeling Vanuit het perspectief van het gedragstoezicht was het aangewezen om een duidelijke grondslag te scheppen opdat (ook) de AFM ten aanzien van beheerst beloningsbeleid, zoals bijvoorbeeld in het kader van de reeds bestaande Principes, over een concrete en brede toezicht- en handhavinggrondslag beschikt ten aanzien van alle relevante financiële ondernemingen, ongeacht het gehanteerde distributiekanaal.¹⁶⁶ De nieuwe regels zoals deze thans zijn opgenomen in het Besluit prudentiële regels Wft en het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft maken deel uit van de regels omtrent een beheerste bedrijfsvoering alsmede, voor zover het gaat om het perspectief vanuit het gedragstoezicht, de regels omtrent zorgvuldige klantbehandeling. De reikwijdte van de bevoegdheden wordt bepaald door de reikwijdte van de wettelijke delegatiegrondslagen.

¹⁶¹ Kamerstuk 31.371, nr. 215. De Principes zijn gepubliceerd op de websites van DNB en de AFM (www.dnb.nl respectievelijk www.afm.nl).

¹⁶² Rapportage van het onderzoek naar de beloningssituatie bij Nederlandse financiële ondernemingen «Naar een beheerst beloningsbeleid», te raadplegen via www.dnb.nl. Zie ook Kamerstuk 31.371, nr. 254.

¹⁶³ De desbetreffende aanbevelingen van de FSB kunnen worden geraadpleegd via de website van de FSB (www.financialstabilityboard.org).

¹⁶⁴ De tekst van de code banken is opgenomen in Stcrt. 2009, 20060. De tekst van het herenakkoord is te vinden op <http://www.minfin.nl/dsresource?objectid=69499&type=org>.

¹⁶⁵ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2010-0274+0+DOC+XML+V0//NL&-language=NL#BKMD-24>

¹⁶⁶ Producten kunnen worden verkocht rechtstreeks door de aanbieder of bijvoorbeeld via een bemiddelaar.

Voorafgaand aan een artikelgewijze toelichting op de nieuwe regels, worden eerst enkele opmerkingen van meer algemene aard over de bedoelde regelcategorieën gemaakt.

Beheerst beloningsbeleid vanuit prudentieel perspectief

Voor banken en andere financiële ondernemingen die onder prudentieel toezicht van DNB staan, zoals verzekeraars, gelden uit hoofde van de Wft specifieke prudentiële regels op het terrein van een beheerste bedrijfsvoering. De hoofdregel is neergelegd in artikel 3:17, eerste lid, van de Wft en houdt in dat een financiële onderneming de bedrijfsvoering op zodanige wijze inricht dat deze een beheerste bedrijfsuitoefening waarborgt. Het tweede lid van artikel 3:17 bepaalt dat met betrekking tot deze hoofdregel bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld. Meer in het bijzonder bepaalt artikel 3:17, tweede lid, onderdeel c, dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld met betrekking tot de soliditeit van de desbetreffende financiële ondernemingen, waaronder onder meer wordt verstaan het beheersen van risico's die de soliditeit van de financiële onderneming kunnen aantasten. De betreffende regels zijn opgenomen in het Besluit prudentiële regels Wft en nader ingevuld in regels van de toezichthouder.

Artikel 23 van het Besluit prudentiële regels Wft bepaalt dat de betreffende financiële ondernemingen een beleid voeren dat is gericht op het beheersen van relevante risico's («risicobeheer» of «risicomanagement»). Onder relevante risico's worden blijkens het tweede lid van artikel 23 in het bijzonder verstaan het concentratierisico, krediet- en tegenpartijrisico, liquiditeitsrisico, marktrisico, operationeel risico, renterisico, restrisico, securitisatierisico en verzekeringsrisico. Uit de wetsgeschiedenis bij de Wft alsmede uit de toelichting op de relevante bepalingen uit het Besluit prudentiële regels Wft ten aanzien van een beheerste bedrijfsvoering blijkt dat de regels omtrent een beheerste bedrijfsvoering principe based van aard zijn. Dit wil zeggen dat zij zijn gericht op een bepaald doel, en dat zij niet in detail voorschrijven hoe dat doel moet worden bereikt. Voor deze principe based benadering is bewust gekozen, niet alleen opdat financiële ondernemingen de regels kunnen toespitsen op hun specifieke bedrijfsmodel, maar óók opdat zij bij het analyseren van de relevante risico's nieuwe ontwikkelingen kunnen meenemen. In artikel 26 van het Besluit prudentiële regels Wft is een vergelijkbare bepaling opgenomen voor beheerders of bewaarders van beleggingsinstellingen, ook deze groep valt onder de regels voor beheerst beloningsbeleid.

De regels die thans in het Besluit prudentiële regels Wft worden opgenomen expliciteren de reeds bestaande verplichting voor onder prudentieel toezicht staande financiële ondernemingen om een beheerst beloningsbeleid te voeren. De bepaling van het nieuwe artikel 23f behelst in de kern dat de desbetreffende financiële ondernemingen een beloningsbeleid hanteren dat niet aanmoedigt tot het nemen van meer risico's dan voor de desbetreffende financiële onderneming aanvaardbaar is met het oog op de soliditeit van de financiële onderneming.

Beheerst beloningsbeleid vanuit gedragperspectief

Ingevolge het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen van de Wft dient een financiële onderneming consumenten, cliënten en deelnemers zorgvuldig te behandelen (vergelijk Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 515). Artikel 4:25 van de Wft bepaalt dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels kunnen worden gesteld met betrekking tot de door financiële ondernemingen in acht te nemen zorgvuldigheid. Het nieuwe artikel 86a bepaalt op basis van artikel 4:25 van de Wft dat financiële ondernemingen een beleid inzake beloningen moeten voeren dat erop is gericht te voorkomen dat de beloning van degenen die het beleid van de financiële onderneming bepalen, haar werknemers en andere natuurlijke personen die zich onder haar verantwoordelijkheid bezighouden met het verlenen van financiële diensten of de verrichting van andere activiteiten leidt tot onzorgvuldige behandeling van consumenten, cliënten en deelnemers. Aan deze norm ligt hetzelfde uitgangspunt ten grondslag als aan principe 2 van de Principes, te weten, samengevat, dat het beloningsbeleid geen prikkels bevat die afbreuk doen aan op de financiële onderneming rustende zorgvuldigheidsverplichtingen. Het nieuwe artikel 35i, dat de verplichting inhoudt om het beloningsbeleid in de bedrijfsvoering te verankeren, is gebaseerd op de regels over beheerste bedrijfsuitoefening op het gebied van zorgvuldige klantbehandeling (artikel 4:14 lid 2, onderdeel c, onder 3° van de Wft en artikel 4:15 lid 2, onderdeel b, onder 2° van de Wft). De bepaling van artikel 50a, ten slotte, is gebaseerd op artikel 4:22 van de Wft.

De regels over beloningsbeleid zoals opgenomen in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft zijn wat structuur en inhoud betreft gelijksoortig aan de regels die uit hoofde van hetzelfde besluit gelden voor de beheersing van belangenconflicten door beleggingsondernemingen. Dit ligt ook in de rede aangezien beleggingsondernemingen op basis van laatsfbedoelde regels reeds de verplichting hebben om te voorkomen dat belangenconflicten die kunnen voortvloeien uit beloningen leiden tot onzorgvuldige klantbehandeling (vergelijk artikel 167, onderdelen a en b, van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft). Deze laatste constatering doet er overigens niet aan af dat beleggingsondernemingen ook gebonden zijn aan de nieuwe regels omtrent beloningsbeleid die thans in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft zijn opgenomen.

Samenwerking toezichthouders

Het zal regelmatig voorkomen dat financiële ondernemingen, zoals banken en beleggingsondernemingen, bij de vormgeving van hun beloningsbeleid rekening moeten houden met de beloningsbeleidsregels uit het Besluit prudentiële regels Wft én het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft. Mede om die reden zijn beide regelsets zoveel mogelijk gelijk wat opzet en inhoud betreft. Vanuit materieel oogpunt zal naleving van beide regelsets daarom niet bezwaarlijk zijn.

Daarbij dient te worden bedacht dat de doelstellingen van de beide sets van regels in de praktijk veelal hand in hand gaan, doordat structurele veronachtzaming van het klantbelang een gevaar kan opleveren voor de soliditeit van de financiële onderneming. Dat laatste onderstreept ook de

noodzaak tot samenwerking tussen DNB en de AFM bij de uitvoering van hun toezicht op de Principes. Samenwerking tussen de toezichthouders is overigens niet alleen aangewezen waar het gaat om de uitoefening van het toezicht, maar is evenzeer van belang als de toezichthouders gebruik maken van hun regelgevende bevoegdheden uit hoofde van artikel 23f van het Besluit prudentiële regels Wft respectievelijk de artikelen 35i en 50a van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft. Uit artikel 1:46 van de Wft vloeit overigens reeds voort dat de toezichthouders samenwerken met het oog op de vaststelling van algemeen verbindende voorschriften en beleidsregels. Daarbij zullen DNB en AFM in lijn met de toezichtstructuur van de Wft dubbel toezicht voorkomen, zodat ondernemingen niet onevenredig zwaar worden belast.

Effecten bedrijfsleven

Voor financiële ondernemingen betekent deze expliciete grondslag in het besluit voor de verplichtingen tot het voeren van een beheerst beloningsbeleid geen ingrijpende wijziging aangezien deze normen reeds op grond van de wet van toepassing zijn op deze ondernemingen.

Voor een toelichting op artikel 50a wordt verwezen naar de toelichting op artikel 23f, vierde lid, van het Besluit prudentiële regels Wft. [De tekst daarvan luidt als volgt (red.)]:

Ingevolge het vierde lid van artikel 23f dienen financiële ondernemingen een beschrijving van hun beloningsbeleid openbaar te maken. Dit kan in beknopte vorm gebeuren, zolang uit de beschrijving maar op heldere wijze duidelijk wordt welke maatregelen en procedures de financiële onderneming heeft genomen en hanteert om tot een beheerst beloningsbeleid in de zin van artikel 23f, eerste lid, te komen. Bij afwezigheid van nadere regels van DNB dienaangaande op basis van artikel 23f, vijfde lid, wordt het aan de financiële onderneming overgelaten op welke manier de beschrijving wordt openbaar gemaakt, mits sprake is van daadwerkelijke openbaarmaking ten opzichte van de stakeholders van de financiële onderneming, waaronder ten minste worden begrepen aandeelhouders en klanten. Openbaarmaking via het jaarverslag of website ligt in de rede.

Artikel 51

- 1. Een beleggingsonderneming of bank deelt aan een ieder die een gerechtvaardigd belang heeft op verzoek mede aan welke systemen als bedoeld in artikel 212a van de Faillissementswet de beleggingsonderneming onderscheidenlijk de bank deelneemt.**
- 2. Een beleggingsonderneming of bank verstrekt aan een ieder die een gerechtvaardigd belang heeft op verzoek informatie over de belangrijkste regels die gelden voor de werking van de systemen bedoeld in artikel 212a van de Faillissementswet, waaraan de beleggingsonderneming onderscheidenlijk de bank deelneemt.**
- 3. Het eerste en tweede lid zijn niet van toe-**

passing op beleggingsondernemingen met zetel in een andere lidstaat.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 1 van het Besluit informatieverstrekking kredietinstellingen en 27, tweede en derde lid, en 42 van het Bte 1995. In dit artikel wordt uitvoering gegeven aan de artikelen 2, onderdeel b, en 10, vierde alinea, van de finaliteitsrichtlijn. Dit artikel verplicht een beleggingsonderneming en een kredietinstelling op verzoek informatie te verstrekken aan een ieder die een gerechtvaardigd belang heeft. In de richtlijn wordt niet nader ingegaan op hetgeen onder "gerechtvaardigd belang" wordt verstaan. Aannemelijk is dat niet alleen iedere cliënt van een beleggingsonderneming of een kredietinstelling een "gerechtvaardigd belang" heeft om te weten via welke systemen de verwerking zal plaatsvinden van de opdrachten die hij aan de beleggingsonderneming of kredietinstelling geeft, maar dat dit ook geldt voor iedere potentiële cliënt. Voor een potentiële cliënt kan deze informatie van belang zijn bij het besluit al dan niet een rekening voor de uitvoering van opdrachten bij een bepaalde financiële onderneming te openen.

In het derde lid worden beleggingsondernemingen met zetel in een andere lidstaat van de verplichtingen van dit artikel uitgezonderd. Hiermee wordt de reikwijdte van het Bte 1995 gehandhaafd. In artikel 43 van het Bte 1995 werd artikel 42 van het Bte 1995 immers niet van overeenkomstige toepassing verklaard op beleggingsondernemingen met zetel in een andere lidstaat.

§ 8.1.2a. Informatieverstrekking door beleggingsondernemingen en aanbieders van hypothecair krediet

Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:22, eerste lid, van de wet

Stb. 2012, nr. 695

Het opschrift van paragraaf 8.1.2a. is aangepast aangezien een artikel in deze paragraaf is opgenomen over de informatieverstrekking door aanbieders van hypothecair krediet via hun website.

Stb. 2017, nr. 513

De regels omtrent informatieverstrekking zijn aangescherpt. De beleggingsonderneming dient zowel de niet-professionele belegger als ook de professionele belegger en in aanmerking komende tegenpartij te informeren over haar dienstverlening, financiële instrumenten en alle kosten en lasten.

Een beleggingsonderneming verstrekt voorafgaand aan het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst aan een cliënt informatie over de beleggingsonderneming en haar dienstverlening, financiële instrumenten en voorgestelde beleggingsstrategieën, de plaatsen van uitvoering en alle kosten en bijbehorende lasten. De informatie die de beleggingsonderneming geeft over financiële instrumenten of de beleggingsstrategie bevat een toelichting en waarschuwing over de risico's die zijn verbonden aan het desbetreffende financieel instrument of de beleggingsstrategie en voor welke doelgroep het financieel instrument bedoeld is.

Alle kosten in verband met de beleggingsdienst en het financieel instrument (die niet het gevolg zijn van marktontwikkelingen) worden samengevoegd zodat de cliënt inzicht krijgt in de totale kosten en in het cumulatieve effect op het rendement van de belegging. Indien de cliënt daarom verzoekt, verstrekt de beleggingsonderneming een puntsgewijze uitsplitsing van de kosten.

Een beleggingsonderneming verstrekt periodiek aan de cliënt informatie over de verleende beleggingsdiensten, bijvoorbeeld een overzicht van de vermogensbeheeractiviteiten die namens de cliënt zijn uitgevoerd en de kosten voor de uitgevoerde transacties en de verleende beleggingsdiensten.

Een beleggingsonderneming dient haar cliënt voorafgaand aan het advies te informeren of zij op afhankelijke of onafhankelijke basis adviseert. Indien de beleggingsonderneming onafhankelijk adviseert, dient zij een toereikend aantal op de markt verkrijgbare financiële instrumenten te beoordelen. Deze financiële instrumenten dienen voldoende divers te zijn wat type, uitgevende instelling of aanbieder betreft en mogen niet uitsluitend worden aangeboden door de beleggingsonderneming zelf of door entiteiten die nauwe banden met de beleggingsonderneming hebben. Verder dient de beleggingsonderneming niet uitsluitend financiële instrumenten te adviseren van aanbieders waarmee de beleggingsonderneming nauwe banden heeft (bijvoorbeeld de situatie waarin twee of meer ondernemingen met elkaar verbonden zijn omdat een onderneming meer dan 20% van de stemrechten houdt in de andere onderneming of de band die bestaat tussen een moederonderneming en een dochteronderneming).

Een beleggingsonderneming die adviseert dient de cliënt mede te delen of zij een periodieke beoordeling ontvangt van de geschiktheid van de financiële instrumenten die de beleggingsonderneming aan de cliënt heeft geadviseerd.

Het opschrift van paragraaf 8.1.2a is aangepast omdat de artikelen die in paragraaf 8.1.2a zijn opgenomen uitsluitend zijn gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de Wft.

Artikel 51a

1. Een beleggingsonderneming verleent geen beleggingsdienst aan een cliënt dan nadat de desbetreffende cliënt ervan in kennis is gesteld dat telefoongesprekken, elektronische communicatie of gesprekken tussen de beleggingsonderneming en de cliënt die gericht zijn op het verrichten van transacties, zullen worden opgenomen of vastgelegd.

2. De beleggingsonderneming verstrekt op verzoek aan een cliënt de opnames of verslagen van de gesprekken, bedoeld in het eerste lid.

Stb 2007, nr 407

Artikel 51a is gebaseerd op artikel 4:19, vierde lid, van de wet en dient ter omzetting van artikel 27 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De algemene norm uit artikel 19, tweede lid, MiFID dat alle door beleggingsondernemingen verstrekte informatie correct, duidelijk en niet-misleitend mag zijn en

die is opgenomen in artikel 4:19, tweede lid van de wet wordt nader uitgewerkt in artikel 27 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Dit artikel bevat voorwaarden waaraan de informatie van de beleggingsonderneming moet voldoen om te kunnen worden aangemerkt als correct, duidelijk en niet misleitend en is mede van toepassing op reclame-uitingen. Artikel 27 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID heeft zowel betrekking op verplicht te verstrekken informatie als op onverplicht door de beleggingsonderneming te verstrekken informatie. Aangezien paragraaf 8.1.3 van het Bgfo enkel betrekking heeft op onverplicht te verstrekken informatie is voor implementatie van artikel 27 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID een nieuwe paragraaf 8.1.2a in het Bgfo opgenomen.

Het eerste lid, aanhef, dient ter omzetting van artikel 27, eerste lid van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Een beleggingsonderneming is verplicht ervoor zorg te dragen dat alle informatie, met inbegrip van reclameuitingen, gericht aan (potentiële) niet-professionele beleggers voldoet aan de in dit artikel vermelde voorwaarden. Deze verplichtingen gelden ook in geval van verspreiding van informatie op zodanige wijze dat de informatie waarschijnlijk door (potentiële) niet-professionele beleggers kan worden ontvangen. Dit artikel is niet van toepassing op informatieverstrekking aan professionele beleggers. Ten aanzien van professionele beleggers gelden minder stringente informatievereisten. Zij dienen in beginsel zelf te bepalen welke informatie voor een goed gefundeerde beslissing nodig is. Professionele beleggers kunnen wel de beleggingsonderneming verzoeken om de in dit artikel genoemde informatie te verstrekken. De beleggingsonderneming dient dergelijke verzoeken om aanvullende informatie te honoreren indien deze redelijk en evenredig zijn.

Artikel 27, tweede lid, uitvoeringsrichtlijn MiFID wordt omgezet in de onderdelen a tot en met d van het eerste lid. Artikel 27, derde lid tot en met achtste lid van de uitvoeringsrichtlijn MiFID zijn verwerkt in het tweede tot en met zevende lid van dit artikel.

De in dit artikel opgenomen voorwaarden waaraan informatie van beleggingsondernemingen aan (potentiële) cliënten moet voldoen, moeten op een passende en evenredige manier worden toegepast op mededelingen aan niet-professionele beleggers. Dit betekent dat bijvoorbeeld rekening mag worden gehouden met het communicatiemiddel en de informatie die met de mededeling wordt overgebracht. Het is met name niet passend om dergelijke voorwaarden toe te passen op reclame-uitingen die slechts bestaan uit de naam, logo of ander beeldmerk van de onderneming, een contactadres, of een verwijzing naar de door de onderneming verrichte beleggingsdiensten of naar haar vergoedingen en provisies.

Informatie is op grond van MiFID en de uitvoeringsrichtlijn MiFID misleitend indien deze neigt naar misleiding van de persoon tot wie de informatie is gericht of deze waarschijnlijk ontvangt. Het is daarbij niet relevant of de informatieverstrekker zelf de informatie misleitend acht of misleiding beoogt.

[Artikel 51a Bgfo is de opvolger van het per 1-11-2007 vervallen artikel 6:3 Nrgfo, dat voorheen als volgt werd toegelicht (red.)]

Dit artikel komt in de plaats van artikel 33, eerste lid, Nrg 2002 en is een uitwerking van artikel 59 van het besluit. Teneinde een overwogen beslissing te kunnen nemen, moet een cliënt zich een goed oordeel kunnen vormen over de diensten die een beleggingsonderneming aanbiedt alsmede de financiële instrumenten waarop die dienstverlening betrekking heeft. De beleggingsonderneming moet de cliënt hierover informeren. Een beleggingsonderneming zal aan haar cliënten de in het artikel vermelde informatie moeten verstrekken. De cliënt moet onder andere kunnen nagaan vanuit welk adres de beleggingsonderneming opereert en welk soort bedrijfsactiviteiten verder door de beleggingsonderneming wordt ondernomen. De informatie kan overigens ook in de cliëntenovereenkomst worden opgenomen.

De informatie die op grond van het eerste lid onder c, aan de cliënt moet worden verstrekt, betreft een, voor de bescherming van het belang van de cliënt noodzakelijke, aanvulling op de gegevens die (in ieder geval) in de cliëntenovereenkomst dienen te worden opgenomen. Indien de order bijvoorbeeld betrekking heeft op de aan- of verkoop van opties en/of rechten op overdracht op termijn van goederen, dient de beleggingsonderneming de cliënt te informeren over de met het kopen dan wel schrijven van opties of hiermee vergelijkbare instrumenten samenhangende specifieke risico's. In het bijzonder dient de cliënt te worden gewezen op de omvang van mogelijke verliezen.

Onderdeel e gaat in op (potentiële) belangenconflicten. In het eerste lid, onder g, wordt specifiek ingegaan op informatievereisten bij het afsluiten van een lease-overeenkomst voor financiële instrumenten. De beleggingsonderneming moet de cliënt bij het sluiten van een effectenlease-overeenkomst voorzien van duidelijke informatie betreffende de mogelijkheid en de daaraan verbonden voorwaarden om de effectenlease-overeenkomst af te kopen. Indien een cliënt op eigen initiatief de beleggingsonderneming uitdrukkelijk opdracht geeft een bepaalde order uit te voeren en het een 'vaste' cliënt betreft waarvoor de beleggingsonderneming eerder (regelmatig) orders in dezelfde soort effecten heeft uitgevoerd, mag worden aangenomen dat deze cliënt reeds over de desbetreffende informatie beschikt.]

Stb. 2017, nr. 513

In artikel 44 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen zijn de regels met betrekking tot informatieverstrekking aan cliënten opgenomen voor beleggingsondernemingen. De tekst van het oorspronkelijke artikel 51a kan derhalve vervallen.

Het nieuwe artikel 51a is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de Wft en verwerkt artikel 16, zevende lid, vierde tot en met zesde alinea, van MiFID II. Op grond van het eerste lid verleent een beleggingsonderneming geen beleggingsdiensten aan een cliënt (het kan gaan om zowel een nieuwe als bestaande cliënt) dan nadat de desbetreffende cliënt ervan in kennis is gesteld dat telefoongesprekken, elektronische communicatie of andere gesprekken tussen de beleggingsonderneming en de cliënt die gericht zijn op het verrichten van transacties, zullen worden opgenomen of vastgelegd. Een dergelijke kennisgeving kan eenmaal

worden verstrekt voorafgaand het verlenen van de beleggingsdienst. Het gaat ook om het opnemen of vastleggen van gesprekken die gericht zijn op het verrichten van transacties maar uiteindelijk niet tot een transactie hebben geleid. Op grond van het tweede lid dient de beleggingsonderneming de opnames en de verslagen van de gesprekken aan de desbetreffende cliënt te verstrekken indien de cliënt daarom verzoekt.

Artikel 51b

Een aanbieder van hypothecair krediet heeft op zijn website of op papier of een andere duurzame drager ten minste de volgende algemene informatie beschikbaar met betrekking tot het op dat moment aangeboden hypothecair krediet:

- a. zijn naam en adres en, indien de aanbieder een rechtspersoon is, de statutaire naam en handelsnaam of handelsnamen;**
- b. de doeleinden waarvoor het krediet gebruikt mag worden;**
- c. de vormen van zekerheid alsmede, indien van toepassing, de vermelding dat de zekerheid zich ook in een andere lidstaat mag bevinden;**
- d. de mogelijke duur van de overeenkomsten inzake hypothecair krediet;**
- e. de actuele vaste debetrentevoet bij de mogelijke rentevastperiodes en, indien van toepassing, de variabele debetrentevoet, met een beschrijving van de kenmerken van een vaste debetrentevoet en variabele debetrentevoet en de gevolgen daarvan voor consumenten;**
- f. indien kredieten worden aangeboden die een debetrentevoet gebruiken die gebaseerd is op een benchmark als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel 3, van de verordening financiële benchmarks: de namen van de benchmarks en de beheerders daarvan, alsmede de mogelijke gevolgen voor de consument;¹⁶⁷**
- g. indien leningen in vreemde valuta beschikbaar zijn, de vermelding van de vreemde valuta, met een toelichting van de gevolgen voor de consument;**
- h. een representatief voorbeeld van het totale kredietbedrag, de totale kosten van het krediet voor de consument, het totale door de consument te betalen bedrag en het jaarlijks kostenpercentage;**
- i. een indicatie van de mogelijke bijkomende kosten die ter zake van een hypothecair krediet vereist zijn, die geen onderdeel**

¹⁶⁷ Art. IV van Stb. 2017, nr. 400 bepaalt dat de invoeging van dit onderdeel f in art. 51b, Bgfo niet op 1 januari 2018 in werking treedt maar op 1 juli 2018. Dit artikel wijzigt namelijk het BGfo ter implementatie van de gewijzigde kredietregels uit de verordening die de richtlijn consumentkrediet en de richtlijn hypothecair krediet (*red.*).

- zijn van de totale kosten van een krediet voor de consument;**
- j. de verschillende mogelijkheden voor het aflossen van het krediet, met inbegrip van het aantal, de periodiciteit en het bedrag van de termijnen;**
 - k. indien van toepassing, een toelichting dat de naleving van de kredietovereenkomst niet hoeft te betekenen dat het totale krediet aan het einde van de looptijd is afgelost;**
 - l. een beschrijving van de voorwaarden met betrekking tot vervroegde aflossing;**
 - m. of een waardebeoordeling van het onroerend goed vereist is om het hypothecair krediet te verkrijgen, of de consument deze waardebeoordeling moet laten uitvoeren en of daaraan kosten zijn verbonden voor de consument;**
 - n. een indicatie van de nevendiensten bedoeld in artikel 4:18, derde lid, van de wet die de consument dient af te nemen teneinde het krediet, onder de geadverteerde voorwaarden te verkrijgen, en indien van toepassing, een vermelding dat de nevendiensten kunnen worden afgenomen bij een andere financiële dienstverlener;**
 - o. een waarschuwing betreffende de gevolgen van niet-naleving van de aan de kredietovereenkomst verbonden verplichtingen.**

Stb. 2012, nr. 695

Inhoud van het besluit

De Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) heeft in 2011 een onderzoek gedaan naar de structuur van de hypotheekmarkt in Nederland en het prijsgedrag van hypotheekverstrekkers.¹⁶⁸ Volgens de NMa kunnen overstapdrempels een belemmering vormen voor concurrentie op de hypotheekmarkt. De NMa wijst op een aantal belemmeringen voor consumenten die willen overstappen naar een andere hypotheekaanbieder, met name na het aflopen van de rentevastperiode. De NMa beveelt onder andere aan dat aanbieders van hypothecair krediet hun klanten op tijd informeren wanneer de rentevastperiode van hun hypotheek afloopt.

Tevens zouden zij hun klanten erop moeten wijzen dat zij de mogelijkheid hebben over te stappen naar een andere bank. Bovendien stelt de NMa dat consumenten meerdere hypotheekverstrekkers met elkaar zouden moeten vergelijken. De sectorstudie van de NMa toont aan dat de positie van de consument versterkt kan worden. Bij brief van 30 juni 2011 aan de Tweede Kamer hebben de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en de toenmalige minister van Financiën aangegeven een aantal maatregelen te treffen om overstapdrempels te verminderen.¹⁶⁹

¹⁶⁸ Sectorstudie hypotheekmarkt mei 2011: <http://www.nma.nl/images/Sectorstudie%20Hypotheekmarkt22-188439.pdf>.

ren.¹⁶⁹

Om te bewerkstelligen dat consumenten zich breder oriënteren en om de overstapdrempels op de hypotheekmarkt te verlagen is in artikel 51b van dit besluit opgenomen dat een aanbieder van hypothecair krediet op zijn website de actuele debetrentevoet voor hypothecair krediet bij verschillende rentevastperiodes publiceert en, indien van toepassing, de variabele debetrentevoet. Verder is in artikel 68b van dit besluit vastgelegd dat aanbieders van hypothecair krediet met een vaste debetrentevoet drie maanden voor het aflopen van de rentevastperiode de consument informeren over het aflopen van die periode en de consument informatie verstrekken over de maximale debetrentevoet die zal gelden voor de komende rentevastperiode waarbij de maximale debetrentevoet bij minimaal drie rentevastperiodes, indien aangeboden, wordt aangegeven. Tevens informeren zij de consument over de oversluitmogelijkheden. Een periode van drie maanden stelt de consument in de gelegenheid zich goed te oriënteren op de mogelijkheden om het hypothecair krediet over te sluiten.

Voorts is in artikel 81a van dit besluit bepaald dat aanbieders van hypothecair krediet dezelfde debetrentevoet dienen te hanteren bij dezelfde rentevastperiode voor nieuwe en bestaande consumenten bij een vergelijkbaar risicoprofiel. Dit betekent dat een aanbieder van een hypothecair krediet een zelfde aanbod voor een bepaalde rentevastperiode dient te doen aan nieuwe en bestaande consumenten.

Hypothecair krediet met variabele debetrentevoet

De AFM heeft gekeken naar de toereikendheid van de informatie die voor het sluiten van een hypothecair krediet met variabele rente wordt verstrekt door financiële dienstverleners aan consumenten. De AFM constateerde dat de verstrekte informatie consumenten onvoldoende inzicht geeft in de fluctuaties en de opbouw van de in rekening gebrachte variabele debetrentevoet. Hierdoor kunnen consumenten de risico's die zij lopen door fluctuaties van de variabele debetrentevoet niet goed inschatten. Derhalve is het stellen van nadere regels aan de informatieverstrekking door aanbieders van hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet gewenst.

Een aanbieder dient in zijn reclame-uitingen over een hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet een waarschuwing op te nemen over de risico's van een dergelijk krediet (artikel 53, achtste lid, van dit besluit) zodat de consument bewust is van het feit dat een hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet fluctuaties in de maandlasten met zich mee kan brengen. Voor consumenten die overwegen een overeenkomst inzake hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet te sluiten is het bovendien van belang dat zij beseffen uit welke componenten de variabele debetrentevoet is opgebouwd en dat zij te maken zullen krijgen met wisselende maandlasten. Om hierin een goed inzicht te krijgen, is het noodzakelijk dat het voor consumenten duidelijk is uit welke componenten de variabele debetrentevoet is opgebouwd (artikel 59aa van dit besluit) en welke componenten een vast of variabel

¹⁶⁹ Kamerstuk 24.036, nr. 390.

bestanddeel vormen van de debetrentevoet. Bovendien dient een aanbieder gedurende de looptijd van een overeenkomst inzake een hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet de consument te informeren over elke wijziging van de debetrentevoet en door welke component of componenten de debetrentevoet is gewijzigd.

Artikelsgewijs

Artikel 51b is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de Wft. Om de consument in de gelegenheid te stellen zich voor het afsluiten of oversluiten van een hypothecair krediet goed te oriënteren en een weloverwogen keuze te maken dient een aanbieder op zijn website de actuele vaste debetrentevoet voor hypothecair krediet bij verschillende rentevastperiodes te publiceren. Indien de aanbieder ook hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet aanbiedt, dient eveneens de actuele variabele debetrentevoet op de website te worden vermeld. De verplichting geldt voor de aanbieder ongeacht of deze het hypothecair krediet rechtstreeks verkoopt aan de consument dan wel via een bemiddelaar, gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent.

Stb. 2016, nr. 266

Artikel 51b van het BGfo implementeert artikel 13 van de richtlijn. Artikel 13 van de richtlijn bevat de verplichting voor aanbieders van hypothecair krediet om op hun website, op papier of op een andere duurzame drager (dan papier) algemene informatie beschikbaar te stellen over het hypothecair krediet dat zij op dat moment aanbieden. Het gaat om informatie op grond waarvan een consument zich een beeld kan vormen van de hypothecaire kredieten die de aanbieder in zijn productassortiment heeft en de daarbij behorende kenmerken zoals rentes, kosten en aflossingsmogelijkheden. Deze verplichting wordt toegevoegd in artikel 51b van het BGfo.

Stb. 2017, nr. 400

Dit onderdeel implementeert artikel 58, eerste lid, van de verordening financiële benchmarks. Artikel 58 van de verordening wijzigt artikel 13, eerste lid, van de richtlijn hypothecair krediet. Aan artikel 13, eerste lid, van voornoemde richtlijn wordt een onderdeel toegevoegd waarmee de aanbieder van krediet verplicht wordt om informatie beschikbaar te stellen over de benchmark indien door hem aangeboden kredietvormen gebruik maken van benchmarks.

Artikel 13, eerste lid, van de richtlijn hypothecair krediet is geïmplementeerd in artikel 51b van het BGfo. Deze wijzigingsopdracht voegt het nieuwe onderdeel met betrekking tot benchmarks toe aan de opsomming van elementen met betrekking tot de informatie die een aanbieder beschikbaar dient te stellen over de door hem aangeboden kredieten.

§ 8.1.3. Reclame-uitingen en andere onverplichte precontractuele informatie

Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:22, eerste lid, van de wet

Stb 2006, nr 520

Onverplichte precontractuele informatie is informatie die een financiële onderneming verstrekt zonder dat de wet of dit besluit hem daartoe verplicht. Daarbij kan gedacht worden aan een reclame-uiting of een persoonlijke offerte.

Primair kenmerk van reclame-uitingen is de selectieve weergave van de eigenschappen van een product en het wervende karakter dat deze informatie daardoor krijgt. Voor een substantieel deel van de consumenten dan wel cliënten geldt dat de keuze voor de aankoop van een financieel product of aangaan van een overeenkomst inzake een financiële dienst in belangrijke mate reeds wordt bepaald door de indruk die een reclame-uiting nalaat. Het risico bestaat echter dat belangrijke eigenschappen die niet in de reclame-uiting aan bod komen vervolgens niet worden meegewogen door consumenten dan wel cliënten in hun besluitvorming.

Voor die financiële producten en diensten waarvan het begrip van de essentiële kenmerken moet worden gestimuleerd – namelijk complexe producten, kredieten en beleggingsdiensten – is het daarom van belang dat consumenten dan wel cliënten in een eerder stadium van het verkoopproces – namelijk in het stadium van reclame-uitingen – worden bereikt. In deze paragraaf is geregeld dat reclame-uitingen die dienen ter aanbeveling van complexe producten of kredieten uiteraard een wervend karakter mogen hebben, maar wel dermate evenwichtig moeten zijn dat de consument of cliënt ten minste de relevante eigenschappen van deze producten kan overzien. De mate van detail waarin consumenten dan wel cliënten geïnformeerd zullen moeten worden over de meest relevante eigenschappen van complexe producten of kredieten zal uiteraard in verhouding moeten staan met de wervende boodschap die de aanbieder wil overbrengen. Het is niet de bedoeling om – in het algemeen – boodschappen ter aanprijzing van complexe producten of kredieten te ontmoedigen of te verbieden¹⁷⁰. Daarnaast blijven op grond van artikel 56 voor beleggingsondernemingen de regels voor reclame-uitingen van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 (voorzover nog niet geregeld in de artikelen 4:19 van de wet en 52 en 53 van dit besluit) gelden.

Naast de reclameregels voor complexe producten en kredieten is het – om een essentieel begrip van deze producten te stimuleren – nodig dat voor alle vormen van

¹⁷⁰ Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is de vraag gesteld hoe bepaald moet worden of een reclame-uiting dermate evenwichtig is dat consument of cliënt ten minste de relevante eigenschappen van deze producten kan overzien, en hoe bepaald moet worden of de mate van detail over de meest relevante eigenschappen van complexe producten in verhouding staan met de wervende boodschap? Het antwoord van het Ministerie van Financiën was: "Dat is een kwestie van individuele beoordeling, het gaat om de boodschap als geheel. Daar is moeilijk een algemene uitspraak over te doen" (*red.*).

wettelijk onverplichte precontractuele informatieverstrekking over complexe producten en kredieten wordt voorgeschreven dat ten minste de elementaire kenmerken van deze producten worden gepresenteerd. Ook wanneer een consument niet in aanraking komt met een reclame-uiting, maar wel met andere wettelijk onverplichte precontractuele informatie zoals een (persoonlijke) offerte, is een dergelijk evenwichtig in de informatievoorziening aan de consument wenselijk. Bovendien moet worden voorkomen dat overige wettelijk onverplichte informatie over complexe producten en kredieten zou afdoen aan de wijze waarop informatie over deze producten worden gepresenteerd in de reclame-uitingen.

Stb 2007, nr 407 (Algemeen deel toelichting)

Samenloop met de bestaande regels financiële bijsluiter, provisie en reclame

Diverse organisaties hebben gewezen op onduidelijkheid over de samenloop van de bestaande regels inzake de financiële bijsluiter, provisie en reclame met nieuwe regels op het gebied van informatie, reclame en provisie die ter implementatie van de MiFID in het Bgfo zijn opgenomen.

Er kan bij de genoemde onderwerpen inderdaad sprake zijn van samenloop voor zover de bestaande regels zich richten tot de bemiddelaar in deelnemingsrechten in een beleggingsinstelling. Een beleggingsonderneming die beleggingsdiensten verleent met betrekking tot deelnemingsrechten in een beleggingsinstelling kan immers ook aangemerkt worden als een bemiddelaar in een complex product, waarop de bestaande regels met betrekking tot de financiële bijsluiter, provisie-transparantie en reclame van toepassing zijn. Per onderwerp is bekeken in hoeverre sprake is van samenloop en voor zover daarvan sprake is, wordt overlap weggenomen. In het besluit is een en ander verduidelijkt.

In de tekst van het besluit is rekening gehouden met de samenloop van de informatieverplichtingen die voortvloeien uit de MiFID en de verplichting om als bemiddelaar een financiële bijsluiter te verstrekken. In de artikelen 58c en 58e is bepaald dat voor de toepassing van deze artikelen – die de beleggingsonderneming verplichten om aan de cliënt informatie over de aard en de risico's en kosten van financiële instrumenten te verstrekken – voor rechten van deelneming in een beleggingsinstelling een financiële bijsluiter als passende informatie wordt aangemerkt.

De overlap in de regels over provisie en de MiFID-provisieregels zal worden weggenomen door te bepalen dat voor zover beleggingsondernemingen beleggingsdiensten met betrekking tot deelnemingsrechten in een beleggingsinstelling verlenen naast de MiFID-regels niet tevens de bestaande regels over provisie van toepassing zijn.

Wat betreft de reclame schrijft de MiFID voor dat de lidstaten aan beleggingsondernemingen enkele inhoudelijke eisen aan de presentatie van historische rendementen en de weergave van prognoses moet stellen. Deze regels zijn een uitwerking van de algemene norm uit de MiFID dat alle door beleggingsondernemingen verstrekte informatie, waaronder reclame, correct, duidelijk en niet-misleitend mag zijn. Dit betekent dat de lidstaten geen nadere regels mogen stellen met betrekking tot de inhoud van reclame-uitingen en dat de regels uit het Besluit gedragstoezicht

financiële ondernemingen de Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft van de AFM voor beleggingsondernemingen die betrekking hebben op de inhoud niet kunnen worden gehandhaafd. Regels met betrekking tot de vorm en het gebruik van een risico-indicator en waarschuwingsszinnen in reclameuitingen zoals nu in de bestaande regels opgenomen behoren echter niet tot het toepassingsbereik van de MiFID en kunnen daarom nationaal worden bepaald.

Artikel 52

- 1. Indien een financiële onderneming in een reclame-uiting, anders dan via de televisie of de radio, informatie verstrekt over een derdepijlerpensioenproduct en complex product voorzover het een verzekering met een beleggingscomponent of verpakt retailbeleggingsproduct is¹⁷¹, verstrekt zij daarbij informatie over de belangrijkste financiële risico's van dat product, die onder meer inzichtelijk worden gemaakt door een risico-indicator en, indien het een beleggingsobject betreft, de belangrijkste overige risico's die samenhangen met dat product.**
- 2. Indien een financiële onderneming in een reclame-uiting via de televisie informatie verstrekt over een derdepijlerpensioenproduct en complex product voorzover het een verzekering met een beleggingscomponent of verpakt retailbeleggingsproduct is¹⁷², verstrekt zij daarbij informatie over de belangrijkste financiële risico's van dat product door het weergeven van een risico-indicator en, indien het een beleggingsobject betreft, de belangrijkste overige risico's die samenhangen met dat product.**
- 3. Indien een financiële onderneming in een reclame-uiting via de radio informatie verstrekt over een derdepijlerpensioenproduct en complex product voorzover het een verzekering met een beleggingscomponent of verpakt retailbeleggingsproduct is¹⁷³, verstrekt zij daarbij informatie over**

¹⁷¹ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel B. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de vervanging van "complex product" door "derdepilgerpensioenproduct en complex product voorzover het een verzekering met een beleggingscomponent of verpakt retailbeleggingsproduct is" in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

¹⁷² Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel B. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de vervanging van "complex product" door "derdepilgerpensioenproduct en complex product voorzover het een verzekering met een beleggingscomponent of verpakt retailbeleggingsproduct is" in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

¹⁷³ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel B. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de vervanging van "complex product" door "derdepilgerpensioenproduct en complex product voorzover het een verzekering met een beleggingscomponent of verpakt retail-

- de belangrijkste financiële risico's van dat product en, indien het een beleggingsobject betreft, de belangrijkste overige risico's die samenhangen met dat product.
4. Indien een financiële onderneming voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een derdepijlerpensioenproduct informatie verstrekt over dat product, verwijst zij naar het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten of, indien het rechten van deelneming in een icbe betreft, naar de essentiële beleggersinformatie.¹⁷⁴
 5. Indien een financiële onderneming voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een derdepijlerpensioenproduct en complex product voorzover het een verzekering met een beleggingscomponent of verpakt retailbeleggingsproduct is¹⁷⁵, anders dan in een reclame-uiting via de televisie of de radio, informatie verstrekt over een werkelijk of toekomstig rendement¹⁷⁶, verstrekt zij daarbij informatie over de belangrijkste kosten en de belangrijkste financiële risico's van dat product en, indien het een beleggingsobject betreft, over de belangrijkste overige risico's die samenhangen met dat product.^{177 178}
 6. Indien een financiële onderneming in een reclame-uiting via de televisie of de radio informatie verstrekt over een werkelijk of toekomstig rendement¹⁷⁹ van een derdepijlerpensioenproduct en complex product voorzover het een verzekering met een beleggingscomponent of verpakt retailbeleggingsproduct is¹⁸⁰, verstrekt zij daarbij of op enig ander moment voorafgaande aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake dat product informatie over de belangrijkste kosten van dat product.
 7. Indien een financiële onderneming voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een complex product informatie verstrekt over een gegarandeerd rendement, verstrekt zij daarbij of, indien de informatie wordt verstrekt in een reclame-uiting, op enig ander moment voorafgaande aan de totstandkoming van de overeenkomst inzake dat product, informatie over de belangrijkste voorwaarden van die garantie.
 8. Artikel 49, eerste lid, eerste volzin, is niet van toepassing op het verstrekken van informatie in een reclame-uiting als bedoeld in dit artikel.
 9. Het eerste tot en met achtste lid zijn niet van toepassing indien het een complex

beleggingsproduct is" in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

¹⁷⁴ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel B. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de herformulering van dit lid 4 in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

¹⁷⁵ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel B. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de vervanging van "complex product" door "derdepijlerpensioenproduct en complex product voorzover het een verzekering met een beleggingscomponent of verpakt retailbeleggingsproduct is" in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

¹⁷⁶ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel B. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de vervanging van "historisch of toekomstig rendement" door "werkelijk of toekomstig rendement" in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

¹⁷⁷ Artikel 173 Bgfo bepaalt dat artikel 52, lid 5, Bgfo tot 1 april 2007 onder bepaalde voorwaarden niet van toepassing was op financiële ondernemingen.

¹⁷⁸ Op de website van de AFM staat sedert 22 augustus 2003 bij "veel gestelde vragen" de volgende tekst:

Vraag: Moeten alle kosten duidelijk in reclame-uitingen naar voren komen?

Antwoord: Ja, het moet de belegger te allen tijde duidelijk zijn welke kosten hij of zij betaalt. Een in het toezicht regelmatig terugkerend onderwerp is de transparantie in informatieverstrekkingen (reclame-uitingen) bij het aanbieden van producten en/of het verrichten van effectendiensten. De AFM hecht groot belang aan transparantie in reclame-uitingen, omdat een klant zijn aankoopbeslissingen hierdoor vaak laat leiden.

Recentelijk is door de AFM een reclame-uiting beoordeeld van een effecteninstelling, die beleggingsfondsen aanbiedt via haar internetsite. Het instappen in deze beleggingsfond-

sen zou volgens de reclame-uiting gratis zijn. Dit suggereert dat op geen enkele wijze kosten in rekening worden gebracht. De cliënt zou de participatie in het beleggingsfonds derhalve tegen de intrinsieke waarde van het beleggingsfonds dienen te verkrijgen. Dit bleek niet zo te zijn. De "gratis" beleggingsfondsen werden aangeboden met een opslag op de intrinsieke waarde. De cliënt betaalde dus wel degelijk instapkosten en de effecteninstelling ontving hiervan een deel als retourprovisie. Het instappen was derhalve niet gratis en de reclame-uiting geeft hierdoor volgens de AFM geen juist beeld en is daarom niet toegestaan.

Het moet de belegger te allen tijde duidelijk zijn welke kosten hij of zij betaalt. Het is een effecteninstelling bij het aanbieden van beleggingsfondsen wel toegestaan als zij vermeldt dat zij geen bemiddelingsprovisie in rekening brengt en voor de overige kosten verwijst naar de Financiële Bijsluiters (zie artikel 7 Nadere Regeling Financiële Bijsluiters 2002). Uiteraard is het verschaffen van duidelijkheid omtrent de kosten ook van toepassing indien een effecteninstelling andere producten aanbiedt waarvoor derden kosten in rekening brengen.

Een effecteninstelling dient met het vorenstaande rekening te houden bij informatieverstrekkingen aan beleggers. (*red.*)

¹⁷⁹ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel B. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de vervanging van "historisch of toekomstig rendement" door "werkelijk of toekomstig rendement" in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

¹⁸⁰ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel B. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de vervanging van "complex product" door "derdepijlerpensioenproduct en complex product voorzover het een verzekering met een beleggingscomponent of verpakt retailbeleggingsproduct is" in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

product betreft, niet zijnde een recht van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe, ten aanzien waarvan uitsluitend financiële diensten worden verleend aan personen die handelen in de uitoefening van hun bedrijf of beroep.^{181 182 183 184}

¹⁸¹ Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is voorgesteld om de zinsnede "personen die handelen in de uitoefening van hun bedrijf of beroep" te vervangen door "cliënten". Het Ministerie van Financiën studeert nog op dit voorstel. Bij een vrijwel gelijklopende vraag die aan het meldpunt is gesteld (Moet in artikel 52, negende lid, van het BGfo Wft de zinsnede "personen die handelen in de uitoefening van hun bedrijf of beroep" niet worden vervangen door "cliënten"?) is door het Ministerie van Financiën geantwoord: "Nee, "cliënten" zou te ruim zijn omdat daaronder ook "consumenten" vallen." (*red.*).

¹⁸² Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is gesteld dat Artikel 43 Nrg 2002 m.b.t. de professionele belegger alsnog moet worden opgenomen in dit Besluit. Artikel 43 Nrg 2002 sloot een belangrijk deel van de regels uit "voor zover een effecteninstelling diensten aanbiedt aan of verricht voor professionele beleggers". Onder professionele beleggers werd bedoeld personen die beroeps- of bedrijfsmatig handelen of beleggen in effecten, namelijk o.a. effecteninstellingen, kredietinstellingen, verzekeringsondernemingen, belegginginstellingen, pensioenfondsen, centrale overheden, internationale en supranationale publiekrechtelijke organisaties, rechtspersonen met een geconsolideerde balansstaat van minimaal 500 miljoen euro of die beschikken over een belegd vermogen van tenminste 25 miljoen euro, Het Ministerie van Financiën heeft geantwoord: "Bezien wordt hoe het betreffende artikel alsnog kan worden opgenomen in dit Besluit." (*red.*).

¹⁸³ Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is de vraag gesteld of de zinsnede "personen die handelen in de uitoefening van hun beroep of bedrijf" in artikel 52, negende lid, BGfo Wft overeen komt met de term "professionele belegger". Het Ministerie van Financiën heeft geantwoord: "De zinsnede "personen die handelen in de uitoefening van hun beroep of bedrijf" (=ruim) komt niet volledig overeen met "professionele beleggers" (=beperkter, zie de definitie in artikel 1:1 van de Wft). Het negende lid van artikel 52 BGfo Wft zorgt er met andere woorden voor dat de reclame-regels alleen gelden voor financiële diensten met betrekking tot complexe producten die aan consumenten worden verleend (m.u.v. deelnemingsrechten, zie hierna) (*red.*).

¹⁸⁴ Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is de vraag gesteld waarom de uitzondering in artikel 52, negende lid, van het BGfo Wft niet van toepassing is op "rechten van deelneming in een beleggingsinstelling". Het Ministerie van Financiën heeft geantwoord: "Voor beleggingsinstellingen is het onderscheid consument/cliënt niet van belang. De cliënt" is de beschermingswaardige partij. Op grond van de Wtb / Btb 2005 golden de reclameregels voor de ruime groep, dus niet alleen voor reclames gericht tot consumenten maar ook tot degenen die handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf. Dat is beleidsarm overgenomen in de Wft/BGfo Wft. Het is van belang om in het oog te houden dat beleggingsinstellingen waarvan deelnemingsrechten uitsluitend worden aangeboden aan de zogenaamde " gekwalificeerde beleggers" (zie artikel 1:1 van de Wft) niet onder de delen Markttoegang financiële ondernemingen, Prudentieel toezicht financiële ondernemingen en Gedragstoezicht financiële ondernemingen vallen en dus ook niet onder het BGfo Wft (en

10.Het eerste lid, met uitzondering van de verplichting om een risico-indicator te verstrekken, en het derde tot en met zevende lid, zijn niet van toepassing op beleggingsondernemingen voor zover zij beleggingsdiensten of nevendiensten verlenen met betrekking tot deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen of icbe's.

11.Voor de toepassing van dit artikel wordt onder verpakt retailbeleggingsproduct verstaan: een verpakt retailbeleggingsproduct als bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de verordening essentiële-informatie-documenten.¹⁸⁵

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 27 van het Bfd en 30a van de Vrijstellingsregeling Wfd. Dit artikel en de nadere regels die de AFM op grond van artikel 54 kan stellen zijn ook van toepassing op aanbieders van deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen (waaronder icbe's met zetel in een andere lidstaat en beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat). Hiermee is de reikwijdte van het artikel ten opzichte van artikel 27 van het Bfd uitgebreid. Op grond van artikel 2 van het Bfd was immers alleen het vierde lid van artikel 27 van het Bfd van toepassing op beheerders en beleggingsinstellingen. Deze uitbreiding zorgt ervoor dat voor alle complexe producten dezelfde eisen kunnen worden gesteld aan reclameuitingen en andere onverplichte precontractuele informatie. Het artikel stelt eisen aan de informatie die een financiële onderneming "onverplicht", dat wil zeggen zonder dat dit besluit of de wet haar daartoe verplichten, verstrekt aan een consument of cliënt over een complex product in de zogenaamde precontractuele fase (voorafgaande aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een complex product). Het gaat dus om iedere vorm van informatie die betrekking heeft op een specifiek product dat de kenmerken heeft van een complex product, zoals gedefinieerd in artikel 1, onderdeel d, en niet om algemene reclame voor de financiële onderneming zelf ("ik ben de beste en de goedkoopste") of algemene aanprijzende informatie over een groep van producten waarvoor verschillende financiële bijsluiters dienen te worden opgesteld ("bent u geïnteresseerd in beleggingsobjecten, dan bieden onze beleggingsobjecten u het hoogste rendement").¹⁸⁶

niet onder artikel 52 BGfo Wft). Zie artikel 1:12 van de Wft - dat moet in de reclame-uitingen tot uitdrukking komen (selling restriction). Met andere woorden: de beleggingsinstellingen die zich tot het professionele segment van de markt wenden vallen al niet onder artikel 52 van het BGfo Wft. De overige beleggingsinstellingen moeten zich wel aan de reclame-regels houden. Dat vloeit voort uit het feit dat de bescherming zich wat beleggingsinstellingen betreft richt tot de bredere groep ("cliënten", niet alleen consumenten)" (*red.*).

¹⁸⁵ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel B. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de invoeging van dit lid 11 in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

¹⁸⁶ Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is de vraag gesteld of een maandelijks nieuwsbrief waarin de per-

Het eerste, tweede, derde en zesde lid bevatten bijzondere regels voor verschillende soorten reclame-uitingen. Het vierde, vijfde en zevende lid hebben een bredere reikwijdte en bevatten regels voor alle soorten van "onverplichte" informatieverstrekking door de financiële onderneming in de precontractuele fase. Dit betreft niet alleen reclame-uitingen, maar ook materiaal dat geen (overwegend) wervend karakter heeft, zoals een offerte.

De keuze van een consument of cliënt voor een financieel product wordt in belangrijke mate bepaald door de indruk die het product nalaat door een reclame-uiting. Daarom is het van groot belang dat wanneer een complex product in een reclame-uiting wordt aangeprezen, de (potentiële) afnemers van het product op dat moment attent wordt gemaakt op eventuele financiële risico's die verband houden met dit product.

Het eerste lid heeft betrekking op reclame-uitingen anders dan via de televisie of de radio. Er kan bijvoorbeeld worden gedacht aan advertenties in dagbladen, productfolders of informatie op het Internet. Indien een financiële onderneming in dergelijke reclame-uitingen informatie verstrekt over een complex product, dan moet zij daarbij ook informatie verschaffen over de belangrijkste financiële risico's en, indien het een beleggingsobject betreft, de belangrijkste overige risico's, van dat product.

De financiële onderneming dient in de reclame-uiting onder meer een risico-indicator op te nemen. De risico-indicator beoogt de consument door middel van een eenduidige indicator snel inzicht te verschaffen in het risiconiveau dat bij het desbetreffende complexe product hoort. De wijze waarop de risico-indicator moet worden berekend wordt uitgeschreven in nadere regels van de AFM (zie de toelichting op de artikelen 54 en 66). Daarnaast is de financiële onderneming gehouden de "belangrijkste financiële risico's", namelijk die financiële risico's die relevant zijn voor een adequate beoordeling van het complexe product door de consument of cliënt, op een andere wijze toe te lichten. Het ligt voor de hand dat dit door de weergave van een tekst geschiedt.¹⁸⁷

Kent een product een beleggingselement, dan zal de aanbieder van dat product moeten wijzen op het feit dat de waarde daarvan afhankelijk is van de ontwikkelingen op de financiële markten of andere markten. Ter verdere illustratie kan nog worden genoemd dat de aanbieder gehouden kan zijn te melden dat de consument of cliënt aan het einde van de looptijd van het contract inzake een financieel pro-

duct met een restschuld kan worden geconfronteerd.

Indien een reclameboodschap betrekking heeft op een beleggingsobject, dan dient de financiële onderneming ook informatie te verstrekken over de overige risico's die samenhangen met dat product. Als voorbeeld van een "overig risico" kan worden genoemd het risico verbonden aan de omstandigheid dat de onderliggende zaken waarin een consument "belegt" zich mogelijk in het buitenland bevinden (teakhoutplantages in Panama), waardoor mogelijk buitenlands recht van toepassing is op de desbetreffende overeenkomst. Een ander "overig risico" betreft bijvoorbeeld het risico op bomenziekten of natuurgeweld waardoor schade kan worden toegebracht aan de onderliggende zaken.

Het tweede lid bepaalt dat ook in televisiespots waarin reclame wordt gemaakt voor een complex product een risico-indicator moet worden opgenomen ter aanduiding van de belangrijkste financiële risico's. Het is echter niet nodig om de "belangrijkste financiële risico's" in televisiereclames daarnaast op een andere wijze, bijvoorbeeld in een geluidsfragment waarin een spreektekst wordt voorgedragen, toe te lichten. De capaciteit van een (reeks van) televisiebeelden is beperkter dan de capaciteit van de media, bedoeld in het eerste lid. Door middel van de risico-indicator wordt al gewezen op de (omvang van) de financiële risico's. Het effect van een geluidsfragment waarin een spreektekst wordt voorgedragen ter toelichting van deze risico's staat naar verwachting niet in een redelijke verhouding tot de hoge (meer)kosten van het gebruik van televisiebeelden.

Het medium radio is minder geschikt voor het weergeven van een risico-indicator. Het derde lid verplicht daarom tot het op een andere wijze toelichten van de belangrijkste financiële risico's. Gelet op de beperkingen van het medium radio zal dit waarschijnlijk in een geluidsfragment waarin een spreektekst wordt voorgedragen geschieden.

Ook voor reclameboodschappen die verband houden met beleggingsobjecten die via de televisie of radio worden verspreid geldt dat tevens de overige risico's die samenhangen met die producten dienen te worden benoemd.

De AFM kan in nadere regels uitwerken op welke wijze de informatie over de belangrijkste financiële en eventuele overige risico's geformuleerd of gepresenteerd moet worden (artikel 54). Zo zou de AFM financiële ondernemingen die reclameboodschappen via de radio laten verspreiden in verband met complexe producten kunnen verplichten tot het opnemen van een korte waarschuwingzin.

Mocht de financiële onderneming in een reclame-uiting of in een andere vorm van onverplichte precontractuele informatie een complex product aanprijzen of toelichten, dan is het ter wille van de inzichtelijkheid voor de (potentiële) afnemer van het product van belang dat deze weet dat hij zich verder kan verdiepen in belangrijke aspecten van een dergelijk product. Daarom moet de financiële onderneming op grond van het derde lid wijzen op de verkrijgbaarheid van een financiële bijsluiting. Indien het deelnemingsrechten in een icbe met zetel in een andere lidstaat betreft, moet worden verwezen naar het "vereenvoudigd prospectus" bedoeld in de richtlijn beleggingsinstellingen. De richtlijn beleggingsinstellingen kent de term "financiële bijsluiting" niet. Op grond van artikel 4:62, eerste lid, van de wet die-

formance van een beleggingsfonds in de afgelopen maand wordt beschreven, een reclame-uiting is en of de informatie op de website met betrekking tot het beleggingsbeleid van beleggingsfondsen een reclame-uiting is. Het antwoord van het ministerie van Financiën was dat het geen reclame is als het alleen feitelijke informatie betreft (*red.*).

¹⁸⁷ Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is de vraag gesteld hoe men kan bepalen welke financiële risico's relevant zijn voor een adequate beoordeling van het complexe product? Het antwoord van het Ministerie van Financiën was: Dat hangt van het product af. Voor deelnemingsrechten in een beleggingsinstelling kan o.a. worden gedacht aan de risico's die ook in het prospectus moeten worden opgenomen, zie bijlage E bij het BGfo Wft, onder 8.1 tot en met 8.4 (*red.*).

nen in Nederland gegevens beschikbaar worden gesteld in overeenstemming met de regels van de lidstaat van herkomst. Gelet op de artikelen 27 en 47 van de richtlijn beleggingsinstellingen valt daaronder ook het "vereenvoudigd prospectus".

Rendementsweergaven zijn bij uitstek geschikt om een financieel product aan te prijzen. Rendementen beogen het financiële potentieel van een product inzichtelijk te maken aan de consument. Het staat de financiële onderneming vrij om van rendementsweergaven gebruik te maken in reclame-uitingen en andere onverplichte precontractuele informatie. Echter als informatie over potentiële rendementen wordt verstrekt, moet deze informatie feitelijk juist, voor de doelgroep begrijpelijk en bovendien niet misleidend zijn¹⁸⁸. In het vijfde lid wordt, ter invulling van die laatste norm, bepaald dat een financiële onderneming zich niet mag beperken tot het geven van historische of toekomstige (ook wel "geprognosticeerde") rendementen. De financiële onderneming is tevens gehouden de bijbehorende financiële risico's en kosten die nodig zijn om de voorgespiegelde rendementen te kunnen behalen, zoals aan- of verkoopkosten van beleggingstransacties, te vermelden¹⁸⁹ en, indien het een beleggingsobject betreft, de overige risico's van het product.

Het zesde lid staat toe dat, indien historische of toekomstige rendementen worden weergegeven in reclame-uitingen via de televisie en radio, de te verstrekken informatie over de kosten op een later moment wordt verstrekt, mits dit geschiedt voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst. Bijvoorbeeld door het verstrekken van de desbetreffende informatie in een productfolder, brochure, offerte of door het opsturen van het prospectus¹⁹⁰.

De financiële onderneming dient op grond van het zevende

lid ter vermindering van misleiding van de consument of cliënt bij gebruik van gegarandeerde rendementen tevens de belangrijkste voorwaarden te vermelden om aanspraak te kunnen maken op de bedoelde garantie. Een rendement zal veelal gegarandeerd zijn, indien de financiële onderneming zich verplicht tot een uitkering of winstdeling van een bepaalde omvang, ongeacht bijvoorbeeld de ontwikkelingen op de financiële markten. Onder de "belangrijkste voorwaarden" dienen die voorwaarden te worden verstaan die essentieel zijn voor de reikwijdte van de garantie. Ook voor het vermelden van de belangrijkste voorwaarden van een garantie geldt dat deze informatie in geval van (alle vormen van) reclame-uitingen ook op een later moment kan worden verstrekt, mits voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst.

Het vereiste in artikel 49, eerste lid, eerste volzin, om informatie schriftelijk of via een andere duurzame drager te verstrekken, geldt niet voor informatie die moet worden verstrekt in reclame-uitingen als bedoeld in dit artikel. Deze informatie kan zodoende ook op televisie, radio of via een ander (niet duurzaam) medium worden verstrekt.

Omdat in het achtste lid uitdrukkelijk wordt verwezen naar informatie in reclame-uitingen, is artikel 49, eerste lid, eerste volzin, onverkort van toepassing op informatie die in een later stadium dan in de reclame-uiting zelf moet worden verstrekt ("op enig ander moment voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst"). Informatie die ná een reclame-uiting, maar voor het aangaan van een contract inzake een complex product moet worden gegeven aan een consument of cliënt, dient dus wel schriftelijk of via een andere duurzame drager te worden verstrekt. Echter, wanneer een financiële onderneming gehouden is of er voor kiest om de voorgeschreven informatie in de desbetreffende reclame-uiting zelf op te nemen ("daarbij"), dan hoeft dit niet schriftelijk of via een andere duurzame drager.¹⁹¹

In het negende lid is artikel 30a van de Vrijstellingsregeling Wfd overgenomen. De formulering sluit aan bij de formulering van artikel 65, derde lid (artikel 38, derde lid, onderdeel b, van het Bfd). Deze bepaling beperkt de reikwijdte van artikel 52 wat betreft complexe producten (met uitzondering van deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen) tot reclame-uitingen en andere onverplichte precontractuele informatie die zijn gericht op natuurlijke personen die niet handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf. Deze

¹⁸⁸ Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is de vraag gesteld hoe men kan bepalen of de rendementen voor de doelgroep begrijpelijk zijn? Het antwoord van het Ministerie van Financiën was: De "gemiddelde" doelconsument / cliënt moet de informatie over de rendementen kunnen begrijpen (*red.*).

¹⁸⁹ Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is gesteld dat de aan- en verkoopkosten afhankelijk zijn van het gebruikte verkoopkanaal en dus vaak niet bekend. De reactie van het ministerie van Financiën was: "Er moet worden gemeld dat die kosten moeten worden gemaakt, dus de aard van de kosten moet worden vermeld, hoogte hoeft niet." (*red.*).

¹⁹⁰ Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is gesteld dat bij een beleggingsinstelling geen offertes worden uitgebracht. Zeker bij beursgenoteerde beleggingsfondsen weet de instelling niet wie de klant is, en is het dus onmogelijk om voorafgaand aan de overeenkomst deze informatie te verstrekken. Men kan in het prospectus niet verder gaan dan alleen de aan- en verkoopkosten via de "eigen" distributiekanaalen (bijv. eigen beleggersgiro) te vermelden. De reactie van het ministerie van Financiën was: "Opnemen van kosten van eigen distributiekanaalen voldoet. NB. Als een beleggingsinstelling niet aan de voorwaarde van verstrekking van artikel 52, zesde lid, van het BGfo Wft kan voldoen, dan is de consequentie dat in de reclame-uiting zelf de informatie over de belangrijkste kosten van het product moet worden opgenomen ("verstrekkt zij daarbij" = in de reclame-uiting op radio of televisie)." (*red.*).

¹⁹¹ Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is gesteld dat bij een beleggingsinstelling in praktisch alle gevallen niet is bekend wie de beleggers zijn. Hoe kan dan de informatie schriftelijk voorafgaand aan de overeenkomst verstrekt worden? De reactie van het ministerie van Financiën was: "Deze passage in de toelichting op artikel 52, achtste lid, van het BGfo Wft betreft de verstrekking van informatie die niet in een reclame-uiting plaatsvindt - m.a.w. de verstrekking bedoeld in artikel 52, zesde en zevende lid, van het BGfo Wft. Als een beleggingsinstelling niet aan de voorwaarde van late schriftelijke/duurzame drager verstrekking van artikel 52, zesde of zevende lid, van het BGfo Wft kan voldoen, dan is de consequentie dat in de reclame-uiting c.q. bij de informatie over het gegarandeerde rendement zelf de informatie over de belangrijkste kosten van het product c.q. de belangrijkste voorwaarden moet worden opgenomen." (*red.*).

beperking is nodig omdat door de gehanteerde definities de reikwijdte van de financiële diensten betrekking tot verzekeringen en financiële instrumenten ruim is en ook personen die handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf omvat. Dienstverlening aan deze laatste groep wordt hier uitgezonderd van de bijzondere informatieverplichtingen met betrekking tot complexe producten. Wat betreft deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen is echter de reikwijdte van het Btb 2005 gehandhaafd. Het gaat bij deze uitzondering derhalve om complexe producten met een verzekeringscomponent of (conform de reikwijdte van de Wfd en het Bfd) financiële instrumenten, met uitzondering van deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen. Deze uitzondering heeft bijvoorbeeld tot gevolg dat in reclameuitingen die zich richten tot zakelijke afnemers (bijvoorbeeld werkgevers die hun werknemers een collectieve pensioenverzekering willen aanbieden) de risico's van het product niet behoeven te worden aangeduid door middel van een risico-indicator.

Stb 2007, nr 407

Een beleggingsonderneming die beleggingsdiensten of nevendiensten verleent met betrekking tot deelnemingsrechten in een beleggingsinstelling kan tevens worden aangemerkt als een bemiddelaar in een complex product waarop de bestaande regels met betrekking tot reclameuitingen over complexe producten van toepassing zijn. In het nieuwe tiende lid is bepaald dat de regels voor reclameuitingen met betrekking tot complexe producten in dit geval niet van toepassing zijn. Voor beleggingsondernemingen gelden in beginsel uitsluitend de regels afkomstig uit de MiFID die zijn opgenomen in artikel 51a van het Bgfo. Wat betreft reclameuitingen schrijft artikel 27 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID voor dat de lidstaten aan beleggingsondernemingen enkele inhoudelijke eisen aan de presentatie van historische rendementen en de weergave van prognoses moeten stellen. Deze regels zijn een uitwerking van de algemene norm van artikel 19, tweede lid, van de MiFID dat alle door beleggingsondernemingen verstrekte informatie, waaronder reclame, correct, duidelijk en niet-misleitend mag zijn. Dit betekent dat de lidstaten geen nadere regels mogen stellen met betrekking tot de inhoud van reclameuitingen en dat de regels uit het Bgfo en de NRGfo voor beleggingsondernemingen die betrekking hebben op de inhoud niet kunnen worden gehandhaafd. De regels met betrekking tot de vorm en het gebruik van een risico-indicator opgenomen in het eerste en tweede lid vallen buiten het toepassingsbereik van de MiFID en kunnen wel van toepassing blijven op beleggingsondernemingen die beleggingsdiensten of nevendiensten verlenen.

Stb. 2011, nr. 358

Dit betreft een technische wijziging. De term financiële bijsluiters is vervangen door de term essentiële beleggersinformatie.

Stb. 2013, nr. 293

De wijzigingen in artikel 52 bewerkstelligen dat het negende en tiende lid van dit artikel ook van toepassing is op het verlenen van diensten met betrekking tot rechten van deelneming in een icbe. Het betreft een technische wijziging die

vereist is, omdat icbe's niet meer onder het begrip beleggingsinstelling vallen.

Stb. 2017, nr. 447

Op dit moment geldt voor complexe producten de verplichting om een financiële bijsluiters op te stellen. Omdat veel van deze complexe producten straks onder het toepassingsbereik van de verordening vallen, zal deze verplichting komen te vervallen. Zo vallen producten met een beleggings(opbouw)component, zoals een beleggingsverzekering, deelnemingsrechten in een icbe of beleggingsinstelling en beleggingsobjecten onder het toepassingsbereik van de verordening. Dit betekent onder andere dat aanbieders van beleggingsobjecten met een nominaal bedrag per beleggingsobject van ten minste € 100.000, welke nu zijn vrijgesteld van het opstellen van een financiële bijsluiters, per 1 januari 2018 (toepassingsdatum van de verordening) een essentiële-informatiedocument dienen op te stellen en te verstrekken.

Voor samengestelde producten zonder beleggings(opbouw)component, zoals een aflossingsvrije hypotheek gekoppeld aan een overlijdensrisico-verzekering op risicobasis, een spaarrekening eigen woning of een kapitaalverzekering, zal geen verplichting meer gelden om een informatie-document te verstrekken. Voor deze producten is een extra informatie-document niet meer nodig omdat de consument op andere manieren afdoende wordt geïnformeerd over de kenmerken van het product, bijvoorbeeld door middel van het Europees gestandaardiseerd informatieblad hypothecair krediet (European Standardised Information Sheet of ESIS). Ook is deze informatie geschikt om verschillende producten met elkaar te vergelijken. De verplichting van het opstellen van een financiële bijsluiters biedt in die gevallen onvoldoende relevante extra informatie voor de consument waardoor de nadelen (zoals de kosten om een financiële bijsluiters op te stellen) van het laten bestaan van het document zwaarder wegen dan de potentiële voordelen.

Voor derdepijlerpensioenproducten zal nationaal de verplichting blijven bestaan om een informatiedocument op te stellen en te verstrekken. Dit is mogelijk omdat pensioenproducten expliciet zijn uitgesloten van het toepassingsbereik van de verordening (artikel 2, tweede lid, onderdelen e tot en met g). Op dit moment geldt in Nederland voor derdepijlerpensioenproducten de verplichting om een financiële bijsluiters op te stellen. Deze verplichting zal komen te vervallen. In plaats daarvan zal per 1 januari 2018 de verplichting worden geïntroduceerd om een zogenaamde essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten op te stellen en te verstrekken dat qua vorm en inhoud gebaseerd is op het essentiële-informatiedocument uit de verordening.

De reden dat voor derdepijlerpensioenproducten een verplichting blijft bestaan om productinformatie te verstrekken is dat deze producten qua structuur, werking en te realiseren doel grote gelijkenis vertonen met andere beleggingsproducten en verzekeringsgebaseerde beleggingspro-

ducten (verzekering met een beleggingscomponent¹⁹²). Mede gezien de keuzevrijheid in de derde pijler, is het voor consumenten van belang dat zij deze pensioenproducten kunnen vergelijken met producten die onder het toepassingsbereik van de verordening vallen. Ten opzichte van de financiële bijsluiter biedt het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten meer informatie en wordt de vergelijkbaarheid tussen derdepijlerpensioenproducten en producten die onder de verordening vallen vergroot. Verder is het afschaffen van de financiële bijsluiter een goede stap naar gelijke standaarden voor risico- en kostenberekeningen en leidt het tot het vergroten van de uniformiteit van informatiedocumenten en daarmee tot het verminderen van mogelijke verwarring en onduidelijkheid over de verschillende soorten informatiedocumenten bij consumenten.

Artikel 52 van het Bgfo wordt gewijzigd omdat de financiële bijsluiter vervalt. Hierdoor is de verwijzing naar complex product, opgenomen in het eerste tot en met derde lid en het vijfde en zesde lid, te ruim. Zo zal bijvoorbeeld de verplichting om een risico-indicator op te nemen in de reclame-uiting blijven bestaan, maar zal alleen gelden voor een financiële onderneming die in een reclame-uiting informatie verstrekt over een complex product welke ook kwalificeert als een verzekering met een beleggingscomponent of een verpakt retailbeleggingsproduct. Deze verplichting zal ook blijven gelden indien in reclame-uitingen informatie wordt verstrekt over derdepijlerpensioenproducten. Dit om de klant te wijzen op de belangrijkste financiële risico's van dat product. In het vierde lid wordt complex product vervangen door derdepijlerpensioenproduct, omdat de aanbieder van een derdepijlerpensioenproduct niet meer naar een financiële bijsluiter maar naar een essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten moet verwijzen. Verder worden het vijfde en zesde lid van artikel 52 en artikel 54 gewijzigd om aan te sluiten bij de terminologie uit de verordening.

Artikel 53

1. **Indien een financiële onderneming in een reclame-uiting over krediet melding maakt van een debetrentevoet of andere gegevens betreffende de kosten van een krediet, verstrekt zij daarbij tevens informatie over:**
 - a. **de vaste of variabele debetrentevoet en de andere kosten die deel uitmaken van de totale kosten van het krediet voor de consument;**
 - b. **het totale kredietbedrag;**
 - c. **het jaarlijks kostenpercentage;**
 - d. **de identiteit en het adres van de aanbieder van krediet of van de bemidde-**

- laar inzake krediet; en, indien van toepassing,
- e. **de duur van de kredietovereenkomst;**
- f. **in geval van goederenkrediet, de contante waarde en contante betalingen, genoemd in de definitie van kredietsoort in artikel 1;**
- g. **het totale door de consument te betalen bedrag;**
- h. **het aantal termijnen en de termijnbedragen;**
- i. **in geval van hypothecair krediet, dat de kredietovereenkomst gewaarborgd wordt door een hypotheek of vergelijkbare zekerheid, danwel een recht op voor bewoning bestemde onroerende zaken en in voorkomend geval een waarschuwing dat schommelingen van de wisselkoers van invloed kunnen zijn op het door de consument te betalen bedrag.**

2. **Indien het sluiten van een overeenkomst voor een nevendienst verplicht is om het krediet op de in de reclame-uiting genoemde voorwaarden te verkrijgen, en de kosten voor die nevendienst vooraf niet kunnen worden bepaald, wordt de verplichting tot het sluiten van die overeenkomst op een duidelijke, beknopte en opvallende wijze, tezamen met het jaarlijks kostenpercentage vermeld.**
3. **De informatie, bedoeld in het eerste lid, heeft alleen betrekking op kredieten die representatief zijn voor de kredieten die feitelijk door de financiële onderneming worden verstrekt.**
4. **Een financiële onderneming geeft de informatie, bedoeld in het eerste lid, en de vermelding, bedoeld in het tweede lid indien deze wordt verstrekt in een reclame-uiting over krediet, anders dan via de televisie of radio, gecombineerd weer in een tabel waarin geen andere informatie wordt opgenomen.**
5. **Indien een financiële onderneming in een reclame-uiting over krediet reclame maakt voor met krediet aan te schaffen goederen of diensten, verstrekt zij daarbij de informatie, bedoeld in het eerste lid.**
6. **Indien een reclame-uiting betrekking heeft op een krediet met een debetrentevoet die voor een beperkte duur of een beperkt deel van het krediet geldt, wordt bij het verstrekken van de informatie, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, de hoogste debetrentevoet in aanmerking genomen. Bij een krediet met een variabele debetrentevoet die voor beperkte duur of een beperkt deel van het krediet afwijkt van de variabele debetrentevoet die op het mo-**

¹⁹² De definitie van een verzekeringsgebaseerd beleggingsproduct, zoals in de verordening opgenomen, komt overeen met de definitie van een verzekering met een beleggingscomponent zoals opgenomen in richtlijn 2014/65/EU. Om te voorkomen dat in het besluit voor een product twee verschillende termen worden opgenomen, wordt hier aangesloten bij de definitie in richtlijn 2014/65/EU.

- ment van het doen van de reclame-uiting geldt voor overeenkomsten over krediet van gelijke soort, omvang en duur, wordt bij het verstrekken van de informatie, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, de hoogste van genoemde variabele debetrentevoeten genoemd.
7. Een financiële onderneming neemt in een reclame-uiting over krediet een waarschuwing op met betrekking tot de gevolgen die aan het krediet zijn verbonden, tenzij het een reclame-uiting voor hypothecair krediet betreft waarbij geen relatie met een ander bestedingsdoel wordt gelegd dan de verwerving van de eigen woning.¹⁹³
8. Een financiële onderneming neemt in een reclame-uiting over hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet een waarschuwing op met betrekking tot de risico's die aan een dergelijk krediet zijn verbonden.
9. Een financiële onderneming:
- neemt in een reclame-uiting over krediet geen mededelingen op die gericht zijn op het gemak of de snelheid waarmee het krediet wordt verstrekt;
 - brengt in een reclame-uiting over krediet niet tot uiting dat lopende overeenkomsten inzake krediet bij de beoordeling van een kredietaanvraag geen of een ondergeschikte rol spelen; en
 - brengt in een reclame-uiting over krediet niet tot uiting dat met een negatieve uitkomst van de raadpleging van het stelsel van kredietregistratie of anderszins in afwijking van de geldende gedragscode toch een krediet kan worden verkregen; en.¹⁹⁴
 - geeft in een reclame-uiting over krediet geen kenmerken van het krediet weer waarin fiscale voordelen zijn verwerkt.
10. Indien een financiële onderneming in een reclame-uiting informatie als bedoeld in het eerste of tweede lid of informatie over een specifiek product verstrekt over een krediet, verstrekt zij daarbij informatie over de verkrijgbaarheid van de informatie, bedoeld in artikel 4:33, eerste lid, van de wet. De eerste volzin is niet van toepassing op reclame-uitingen over krediet, voorzover het krediet onderdeel uitmaakt van een complex product.
11. Indien een financiële onderneming informatie verstrekt over de kenmerken van het krediet, bedoeld in het eerste lid en tweede lid, is het vierde lid van overeenkomstige toepassing.
12. Artikel 49, eerste lid, eerste volzin, is niet van toepassing op het verstrekken van informatie in een reclame-uiting als bedoeld in dit artikel.
13. Indien een financiële onderneming in een reclame-uiting over effectenkrediet melding maakt van een debetrentevoet of andere gegevens betreffende de kosten van een effectenkrediet, meldt zij tevens:
- dat een doorlopend krediet wordt verleend of toegezegd tegen onderpand van financiële instrumenten, en de kredietlimiet afhankelijk is van de waarde daarvan;
 - de vaste of variabele debetrentevoet en de andere kosten die deel uitmaken van de totale kosten van het effectenkrediet; en
 - indien een contract voor een nevendienst verplicht is om het effectenkrediet, in voorkomend geval op de geadverteerde voorwaarden te verkrijgen, en de kosten van die dienst niet vooraf bepaald kunnen worden, de verplichting tot het sluiten van die overeenkomst op een duidelijke, beknopte en opvallende wijze.¹⁹⁵
14. Onverminderd het eerste tot en met twaalfde lid meldt een bemiddelaar in krediet in een reclame-uiting over krediet tevens dat hij:
- adviseert op grond van een objectieve analyse;
 - een contractuele verplichting heeft uitsluitend voor een of meer aanbieders te bemiddelen; of
 - geen contractuele verplichting heeft uitsluitend voor een of meer aanbieders te bemiddelen en hij niet adviseert op grond van een objectieve analyse.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 28 van het Bfd en 30c, eerste lid, van de Vrijstellingsregeling Wfd.

Het artikel bevat specifieke bepalingen met betrekking tot het verstrekken van informatie in een reclame-uiting over krediet. Het doel van deze regels is de consument ook in de fase van werving al een behoorlijk beeld te geven van het product. Dit geeft hem de mogelijkheid aanbiedingen van verschillende financiële ondernemingen met elkaar te vergelijken en de financiële onderneming uit te kiezen die voor hem de meest gunstige aanbieding heeft.

¹⁹³ Volgens het inwerkingtredings-KB (Stb 2008, nr 577) bij het Besluit houdende wijziging van het Bgfo inzake provisieregels (Stb. 2008, 546) treedt deze bepaling niet per 1 januari 2009 in werking, maar met ingang van 1 april 2009.

¹⁹⁴ De punt is ten onrechte ingevoegd door Stb. 2008 nr. 546 (red.)

¹⁹⁵ De komma is ten onrechte ingevoegd door Stb. 2011 nr. 247 (red.)

Het eerste lid verplicht de financiële onderneming die anders dan via de televisie of de radio reclame maakt voor een krediet, openheid van zaken te geven over de belangrijkste kenmerken van het krediet wanneer hij (al dan niet verplicht) een effectief kredietvergoedingspercentage of een maandlast noemt in die reclame. Bij de zinsnede "anders dan via de televisie of de radio" kan bijvoorbeeld worden gedacht aan advertenties in dagbladen, productfolders of informatie op het internet. Het noemen van het effectief kredietvergoedingspercentage of de maandlast verplicht tot het noemen van alle in de aanhef en in de onderdelen a tot en met e genoemde kenmerken. Vermelding van effectief kredietvergoedingspercentage verplicht dus ook tot vermelding van de maandlast en omgekeerd verplicht vermelding van de maandlast tot vermelding van het effectief kredietvergoedingspercentage.

Het in reclame-uitingen vermelden van het termijnbedrag met de vaste lengte van een maand komt de vergelijkbaarheid voor de consument ten goede.

Het weergeven van de totale prijs van het krediet dient ter verduidelijking aan de consument hoeveel hij uiteindelijk na volledige afwikkeling van de overeenkomst concreet wordt geacht te hebben betaald vooral in vergelijking met de kredietstom, dan wel kredietlimiet. De concrete totale prijs van het lenen van geld of het aankopen op krediet worden op deze manier inzichtelijk gemaakt.

In de toelichting op kredietvergoeding en totale prijs van het krediet in artikel 1, onderdelen v en ff, is al uiteengezet dat tot de totale prijs van een krediet (onderdeel c) alle betalingen worden gerekend die de consument concreet geacht wordt te hebben betaald, na afwikkeling van de overeenkomst.

Tot die betalingen worden bijvoorbeeld gerekend premies die verschuldigd zijn voor eventueel verplicht af te sluiten verzekeringen, zoals overlijdensrisicoverzekeringen of arbeidsongeschiktheidsverzekeringen.

De premie van een (verplichte)verzekering is doorgaans afhankelijk van kenmerken en omstandigheden van een consument. Deze zijn in de fase van reclame nog niet bekend. In de reclame-uiting dient daarom een "representatieve premie" onderdeel uit te maken van de kredietvergoeding, mocht een verzekering gekoppeld zijn aan de overeenkomst inzake krediet. Op grond van artikel 54 heeft de AFM de bevoegdheid regels te stellen aan de wijze van het verstrekken van informatie als bedoeld in dit artikel. Het ligt voor de hand dat de AFM van deze bevoegdheid gebruik zal maken om voor te schrijven dat bij het bepalen van een "representatieve premie" moet worden uitgegaan van een premie voor een (of meerdere) zogenaamd(e) "maatmens(en)". Een dergelijk voorschrift komt de vergelijkbaarheid van de informatie over de totale prijs van het krediet immers zeer ten goede.

Provisies die door een bemiddelaar in krediet worden gevraagd van een consument worden niet tot kosten in verband met de dienstverlening inzake een krediet gerekend, omdat dit type van beloning verboden wordt in artikel 4:74 van de wet en dus niet mag voorkomen in de markt.

Op grond van onderdeel e dient de financiële onderneming bij het noemen van het effectief kredietvergoedingspercentage of de maandlast, indien van toepassing, de af te sluiten verzekering en/of de te vestigen zekerheidsrechten aan

te geven om in aanmerking te komen voor het krediet. Onder deze zekerheidsrechten wordt in ieder geval verstaan het vestigen van een recht van hypotheek en het verpanden van een effectenportefeuille. Onderdeel e is ook van toepassing, wanneer de kosten voor de af te sluiten verzekering al in de totale prijs van een krediet (zie onderdeel c) zijn opgenomen.

Het tweede lid verplicht de financiële onderneming, die via de televisie of de radio reclame maakt voor een krediet, allereerst openheid van zaken te geven over de belangrijkste kenmerken van het krediet wanneer hij (i) een effectief kredietvergoedingspercentage dan wel (ii) een maandlast in combinatie met een kredietstom of kredietlimiet noemt in die reclame. De formulering van het tweede lid wijkt enigszins af van de formulering van het tweede lid van artikel 28 van het Bdf. Dit betreft een verduidelijking, geen inhoudelijke wijziging. In onderdeel b is verduidelijkt dat de verplichting tot verstrekking van nadere informatie voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst alleen een overeenkomst betreft waarop de reclame-uiting betrekking heeft.

Anders dan in het eerste lid van dit artikel geldt het tweede lid in situatie (ii) alleen indien zowel een maandlast wordt genoemd als een kredietstom of kredietlimiet. Dit heeft tot gevolg dat als er in een reclame-uiting voor krediet op televisie of radio alleen een maandlast wordt genoemd (en dus niet in combinatie met een kredietstom of kredietlimiet), de financiële onderneming die verantwoordelijk is voor de reclame, niet gehouden zal zijn de overige kenmerken van het krediet die zijn genoemd in het tweede lid toe te lichten, noch in die reclame-uiting, noch op enig ander moment voorafgaand aan het aangaan van de overeenkomst inzake krediet. Dit doet uiteraard niet af aan de verplichting genoemd in artikel 4:33, eerste lid, van de wet om een kredietprospectus beschikbaar te houden of (op verzoek van een consument) te verstrekken.

Een tweede verschil met het eerste lid van dit artikel is dat als een effectief kredietvergoedingspercentage dan wel een maandlast in combinatie met een kredietstom of kredietlimiet wordt genoemd op radio of televisie, de andere kenmerken van het krediet in een later stadium voor de totstandkoming van de overeenkomst moeten worden verstrekt. Wanneer er reclame wordt gemaakt voor krediet op televisie en radio ontstaat een informatieverstrekkingplicht met betrekking tot de andere kenmerken voorafgaande aan de totstandkoming van de overeenkomst inzake krediet. Dit kan bijvoorbeeld via het verstrekken van het prospectus of het opnemen van de kenmerken in een offerte of productbrochure.

Door de informatie over deze overige kenmerken niet verplicht aan bod te laten komen in de reclame-uitingen op televisie of radio zullen deze reclame-uitingen overzichtelijk kunnen worden gehouden. Het voorschrift, dat naast het effectief kredietvergoedingspercentage dan wel de maandlast in combinatie met een kredietstom of kredietlimiet informatie moet worden verstrekt over de totale prijs van het krediet en de bijbehorende kredietstom of kredietlimiet, stelt zeker dat reclame-uitingen op televisie en radio desondanks voldoende informatief zullen zijn.

Het laatste verschil met het eerste lid is dat wanneer een effectief kredietvergoedingspercentage of een maandlast in

combinatie met een krediet som of een kredietlimiet wordt genoemd, in de reclame-uiting op televisie of radio de totale prijs van het krediet en de bijbehorende krediet som of kredietlimiet moet worden genoemd. Deze verplichting was mede op uitdrukkelijk verzoek van de Tweede Kamer in het Bfd opgenomen (en hier overgenomen) vanuit de gedachte dat het wenselijk is de consument, meer dan nu het geval is, al in de reclamefase te confronteren met de kosten van het lenen van geld. Verwacht wordt dat een concrete weergave van de totale prijs van de lening afgezet tegen het leenbedrag meer effect heeft op de bewustwording van de consument dan een algemene notie of waarschuwing in een reclame-uiting.

Ook hier geldt dat bijvoorbeeld premies die verband houden met verplicht af te sluiten verzekeringen (bijvoorbeeld overlijdensrisico- en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen) als onderdeel gelden van de totale prijs van het krediet en dat uitgegaan kan worden van een "representatieve premie".

De formulering van het derde lid wijkt enigszins af van de formulering van het derde lid van artikel 28 van het Bfd. Dit betreft een verduidelijking, geen inhoudelijke wijziging. Bij het vergelijken van verschillende kredieten is de hoogte van de maandlast voor veel consumenten belangrijk. Deze maandlast kan echter zeer laag uitvallen indien sprake is van een zeer lange looptijd van het product of indien bijvoorbeeld sprake is van aflossingsvrij krediet. In die gevallen is er wel sprake van een lage maandlast maar zijn de kosten voortvloeiend uit de overeenkomst inzake krediet die de consument uiteindelijk dient te dragen hoog. Ter voorkoming van lokadvertenties met zeer lage maandlasten bevat het derde lid daarom een minimum hoogte van de weer te geven maandlast van twee procent van de betrokken kredietlimiet, dan wel krediet som in een reclame-uiting over consumptief krediet.

Het derde lid is niet van toepassing op reclame-uitingen inzake hypothecair krediet omdat deze vormen van krediet doorgaans een langere looptijd kennen dan overeenkomsten inzake consumptief krediet. Door de lange looptijd staat een maandlast van twee procent van de betrokken krediet som wel erg ver van wat uiteindelijk de daadwerkelijke door de consument te betalen maandlast zal zijn.

Op grond van het vierde lid dient de financiële onderneming ten eerste de informatie uit het eerste lid, in de aanhef en in de onderdelen a tot en met c, en het tweede lid, in onderdeel b, aanhef en onder 1°, en, indien van toepassing, de informatie uit het zesde en zevende lid, samen in één tabel weer te geven. Ten tweede dient de financiële onderneming zich in die tabel te beperken tot het noemen van de informatie uit het eerste, dan wel tweede, en indien van toepassing, zesde en zevende lid. Ter voorkoming van een overvloed aan informatie waardoor de consument de belangrijke informatie niet meer uit het geheel kan onderscheiden, mag de tabel slechts deze informatie bevatten. In dit lid is ten opzichte van het Bfd verduidelijkt dat de voorgeschreven informatie in een tabel dient te worden verstrekt, tenzij deze informatie onderdeel uitmaakt van een reclame-uiting op televisie of radio.

Het vijfde lid verplicht tot het noemen van het effectief kredietvergoedingspercentage, indien reclame wordt gemaakt voor met krediet aan te schaffen goederen of dien-

sten. Vaak wordt reclame gemaakt voor krediet waarbij met name het aan te schaffen product alle aandacht krijgt. In de reclame wordt dan gesteld dat dit goed heel eenvoudig kunnen worden verkregen door met de financiële onderneming contact op te nemen en een lening af te sluiten. Door te verplichten in dit soort reclames informatie te geven over het krediet waarmee de goederen moeten worden aangeschaft en de kosten die aan dit krediet verbonden zijn door het vermelden van het effectief kredietvergoedingspercentage wordt de eenvoud en het gemak van een lening genuanceerd en wordt het de consument mogelijk gemaakt in een vroege fase verschillende kredietaanbiedingen met elkaar te vergelijken.

Gelet op het eerste en tweede lid heeft het noemen van het effectief kredietvergoedingspercentage op jaarbasis tot gevolg dat ook de andere kenmerken genoemd in deze beide leden dienen te worden weergegeven in de reclame-uiting, dan wel, indien van toepassing, op enig ander moment voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst inzake krediet. Het bepaalde in de andere leden van dit artikel is ook bij het verplicht melden van het effectief kredietvergoedingspercentage onverkort van toepassing.

Het zesde lid dient ter voorkoming van het adverteren met actietarieven van beperkte duur waarbij het voor de consument onduidelijk is dat er sprake van een actietarief is. Op grond van de onderdelen a tot en met c van dit lid dient de financiële onderneming aan te geven hoe lang de actie duurt, wat de hoogte van het effectief kredietvergoedingspercentage of de kredietvergoeding na de actieperiode is en baseert zij de informatie uit het eerste of tweede lid op het tarief ná de actieperiode. In het geval dat na de actieperiode een variabele rente geldt, dient de informatie uit het eerste of tweede lid gebaseerd te zijn op de, op het moment van het doen van de reclame-uiting, geldende variabele rente voor overeenkomsten inzake krediet van gelijke soort, omvang en duur.

Het zesde lid is onder andere van toepassing indien een financiële onderneming in verband met een aanbieding van hypothecair krediet adverteert met een kredietvergoeding die voor een beperkte periode is vastgelegd (een zogenaamde "rentevast-periode") en niet voor de gehele looptijd van het krediet geldt en lager is dan het gebruikelijke tarief. Het ten opzichte van het Bfd nieuwe zevende lid specificeert op welke wijze de maandlast moet worden weergegeven in een reclame-uiting. Voor de meeste gevallen betreft het dan de gewogen gemiddelde maandlast die gedurende de looptijd van het krediet wordt betaald. Bij een annuïtaire aflossing van het krediet zal deze maandlast dan ook overeenkomen met de maandlast die werkelijk maandelijks zal worden betaald. Bij een lineaire aflossing van het krediet, waarbij de maandlast gedurende de looptijd afneemt, geeft de gemiddelde maandlast de consument alleen een belangrijke indicatie. Voor een aflossingsvrij krediet, waarbij de consument de krediet som pas op het eind van de looptijd terugbetaalt, dient de consument om een goed beeld te krijgen zowel informatie te hebben over de reguliere maandlast als over de som die op eind moet worden betaald. Soms is er ook sprake van een aflossingsvrije periode. In dat geval dient de consument zowel te worden geïnformeerd over de maandlast die geldt voor deze aflossingsvrije periode als over de daarna geldende maandlast.

Het negende lid dient ter uitwerking van artikel 3 van de richtlijn consumentenkrediet. Het noemen van het effectief kredietvergoedingspercentage op jaarbasis heeft tot gevolg dat ook de andere kenmerken genoemd in het eerste en het tweede lid dienen te worden weergegeven in de reclame-uiting, dan wel, indien van toepassing, op enig ander moment voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst inzake krediet. De overige leden van dit artikel zijn ook bij het verplicht melden van het effectief kredietvergoedingspercentage onverkort van toepassing.

Het tiende lid kan gezien worden als complement aan de regeling in het zesde lid met betrekking tot actietarieven. In reclame-uitingen waarbij geadverteerd wordt met een korting op de kredietvergoeding, dan wel het effectief kredietvergoedingspercentage, moet tevens de hoogte van de kredietvergoeding, dan wel het effectief kredietvergoedingspercentage worden genoemd waar de korting op wordt gegeven.

Het noemen van het effectief kredietvergoedingspercentage op jaarbasis heeft, op grond van het eerste of tweede lid, tot gevolg dat ook de andere kenmerken genoemd in deze beide leden dienen te worden weergegeven in de reclame-uiting, dan wel, indien van toepassing, op enig ander moment voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst inzake krediet. De andere leden van dit artikel zijn ook bij het verplicht melden van het effectief kredietvergoedingspercentage onverkort van toepassing.

Het elfde lid draagt bij aan de vergelijkbaarheid van de verschillende reclame-uitingen inzake krediet.

Het doel van het twaalfde lid, onderdeel a, is het voorkomen van advertenties die aanzetten tot het in een plotselinge opwelling afsluiten van een overeenkomst inzake krediet. Ter voorkoming van overkreditering is het van groot belang dat de consument een weloverwogen beslissing maakt al dan niet een overeenkomst inzake krediet aan te gaan.

Onderdeel c was in het Bfd opgenomen naar aanleiding van een consultatie van de AFM waaruit deze consultatie naar voren kwam dat er brede steun in de markt bestaat voor het verbeteren van de informatievoorziening aan de consument waar het fiscale voordelen betreft. Op dit moment wordt er veelvuldig geadverteerd met rentetarieven waarin fiscale voordelen zijn verwerkt. Doorgaans wordt daarbij uitgegaan van het hoogste belastingtarief dat slechts op een beperkte groep consumenten van toepassing is. Bovendien komt men niet bij iedere overeenkomst inzake krediet in aanmerking voor belastingvoordelen. Op dit moment is de rente van een lening slechts aftrekbaar indien men het krediet aanwendt voor de aankoop of het onderhoud of de verbetering van de eigen woning. In plaats van de consument te overladen met informatie over de verschillende rentetarieven bij verschillende belastingvoordelen en te verplichten de voorwaarden om in aanmerking te komen voor deze belastingvoordelen te noemen, is er in dit besluit voor gekozen het adverteren met fiscale voordelen in reclame-uitingen inzake krediet te verbieden. Dit vergroot de vergelijkbaarheid van aanbiedingen van krediet in de verschillende reclame-uitingen en voorkomt dat de consument zoveel informatie krijgt dat hem de belangrijkste kenmerken van het krediet ontgaan.

Op grond van het dertiende lid dient een financiële onder-

neming in een reclame-uiting over krediet informatie te verstrekken over de verkrijgbaarheid van het prospectus, bedoeld in artikel 4:33 van de wet. Deze verplichting geldt op grond van de tweede volzin niet indien het een krediet is dat onderdeel uitmaakt van een complex product. In dat geval moet op grond van artikel 65 een financiële bijsluiter beschikbaar zijn en hoeft op grond van artikel 111, aanhef en onderdeel b, geen kredietprospectus te worden opgesteld. In een reclame-uiting moet dan op grond van artikel 52, vierde lid, worden gewezen op de financiële bijsluiter. Deze uitzondering is overgenomen uit artikel 30c, eerste lid, van de Vrijstellingsregeling Wfd.

Het veertiende lid bepaalt dat indien een financiële onderneming informatie verstrekt over een krediet en zij melding maakt van de kenmerken van het krediet als bedoeld in het eerste en tweede lid, onderdeel b, aanhef en onder 1°, zij deze informatie op een gelijke wijze dient te verstrekken als voorgeschreven in het derde en vierde lid. Dit vergroot de vergelijkbaarheid van het product voor de consument en helpt de consument te beoordelen welk product het beste bij hem past.

Op grond van het vijftiende lid geldt het vereiste in artikel 49, eerste lid, eerste volzin, om informatie schriftelijk of via een andere duurzame drager te verstrekken, niet voor informatie die moet worden verstrekt in reclame-uitingen als bedoeld in dit artikel. Deze informatie kan zodoende ook op televisie, radio of via een ander (niet duurzaam) medium worden verstrekt.

Omdat uitdrukkelijk wordt verwezen naar informatie in reclame-uitingen, is artikel 49, eerste lid, eerste volzin, onverkort van toepassing op informatie die op grond van onderdeel b van het tweede lid in een later stadium dan in de reclame-uiting zelf moet worden verstrekt ("op enig ander moment voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst"). Informatie die ná een reclame-uiting via de televisie of radio, maar op grond van onderdeel b van het tweede lid voor het aangaan van een contract inzake een krediet moet worden gegeven aan een consument, dient dus wel schriftelijk of via een andere duurzame drager te worden verstrekt.

Stb 2007, nr. 520.

Tweede lid

Met de aanpassing in artikel 53, tweede lid, wordt bereikt dat de in onderdelen a en b van dat lid genoemde informatie altijd moet worden genoemd bij vermelding van een effectief kredietvergoedingspercentage of een maandlast en niet alleen als daarbij ook een kredietsom of kredietlimiet worden genoemd.

Derde lid

Met het nieuwe derde lid komt de verplichting van het oorspronkelijke derde lid, om bij consumptief krediet de maandlast niet lager weer te geven dan 2% van de betrokken kredietlimiet, te vervallen. Achtergrond van de oorspronkelijke bepaling was dat moet worden voorkomen dat consumenten worden gelokt met zeer lage maandlasten. Nadelen van die bepaling zijn dat consumenten geen realistisch beeld van de maandlast krijgen en dat kredietverstrekkers worden aangezet tot het adverteren met kredieten met een kortere looptijd die wellicht feitelijk niet vaak

worden verleend. Ook zonder deze bepaling kunnen consumenten aan de hand van de looptijd en de totale prijs van het krediet bepalen of een krediet met lage maandlasten ook daadwerkelijk aantrekkelijk is.

In het nieuwe derde lid wordt thans wel vastgelegd dat de (voorbeelden van) kredieten waarmee wordt geadverteerd representatief moeten zijn voor de kredieten die normaal door de betreffende financiële onderneming worden verstrekt. Hiermee wordt voorkomen dat consumenten met aantrekkelijke rentepercentages en maandlasten worden gelokt, terwijl die percentages en bedragen alleen gelden voor kredieten die niet of nauwelijks door consumenten worden afgenomen. Ten tweede is het in het nieuwe derde lid vastgelegd dat verzekeringen in de maandlast moeten worden betrokken indien zij verplicht zijn om voor het krediet in aanmerking te komen.

Zesde lid, onderdeel b

Het zesde lid heeft betrekking op situaties waarin wordt geadverteerd met een effectief kredietvergoedingspercentage dat slechts voor beperkte duur geldt. Consumenten zullen ook moeten worden geïnformeerd over het na die periode geldende effectief kredietvergoedingspercentage. Dit is niet altijd mogelijk, vooral in gevallen waarin dit percentage afhankelijk is van tussentijdse fluctuaties op de geld-of kapitaalmarkt. Onderdeel b van het zesde lid schrijft daarom voor dat de op het moment van de reclameuiting geldende kredietvergoeding moet worden genoemd die geldt voor overeenkomsten over krediet van gelijke soort, omvang en duur. Dit kan bijvoorbeeld van toepassing zijn op de volgende situaties.

- In het kader van een actie van de kredietgever wordt een krediet verstrekt waarbij een kredietnemer die voor het eerst het krediet aangaat gedurende de eerste periode een lagere variabele kredietvergoeding betaalt dan overige kredietnemers die al langer een krediet van gelijke soort, omvang en duur hebben lopen. Omdat nog niet bekend is hoe hoog de variabele kredietvergoeding zal zijn na de actieperiode, moet uit worden gegaan van de variabele kredietvergoeding die de overige kredietnemers op het moment van de reclameuiting voor kredieten van gelijke soort, omvang en duur betalen.
- In het kader van een hypothecair krediet wordt de rente voor de eerste 10 jaar van de looptijd vastgezet. Aangezien niet bekend is hoe hoog de rente na die 10 jaar is en voor hoe lang de consument de rente daarna zal vastzetten, moet met diezelfde rente in de reclame over de hele looptijd van de overeenkomst worden doorgerekend. Er kan immers niet worden gesteld dat de tijdelijke rente afwijkt van de rente die daarna zal gelden. Aangezien er in de reclame-uiting in dit geval geen verschil is tussen de rentevaste periode en de daarna geldende periode, hoeven in de reclame-uiting ook niet twee maandlasten te worden vermeld. De andere informatieverplichtingen van het zesde lid blijven wel van toepassing.
- Een hypothecairkredietgever geeft het eerste jaar van de looptijd een korting op de kredietvergoeding. Er moet dan in de kredietreclame worden doorgerekend met het rentepercentage dat zonder die korting zou

gelden.

Het is mogelijk dat kredietnemers uiteindelijk met een (veel) hogere rente worden geconfronteerd dan oorspronkelijk in de reclame stond vermeld. Om die reden is toegevoegd dat consumenten voor dit mogelijk hogere effectief kredietvergoedingspercentage moeten worden gewaarschuwd. Op basis van artikel 54 van het Bgfo kan de AFM nader bepalen welke vorm deze waarschuwing moet krijgen.

Zevende lid

Het gewijzigde zevende lid geeft een regel voor situaties waarin de maandlast niet elke maand gelijk is. Hierbij moet de gemiddelde gewogen maandlast worden vermeld om te voorkomen dat in een reclame van alle bij het krediet behorende maandlasten (bijvoorbeeld bij een lineaire aflossing) een lage maandlast wordt uitgekozen voor de reclame. Indien maandlasten zeer uiteenlopen, omdat er in één periode niet of weinig wordt afgelost en in een andere periode juist veel wordt afgelost (of wellicht de gehele aflossing in de laatste maand plaatsvindt) moeten twee maandlasten in de kredietreclame worden gemeld. Ook hier gaat het weer om de gemiddelde maandlast over de betreffende perioden. Uiteraard moet in de reclame ook worden vermeld op welk deel van de looptijd de betreffende perioden betrekking hebben.

De gewogen gemiddelde maandlast over een bepaalde periode moet worden berekend door alle maandlasten in die periode bij elkaar op te tellen en te delen door het aantal maanden waarop die periode betrekking heeft.

Indien er sprake is van een variabele rente, zal er waarschijnlijk ook sprake zijn van verschillende maandlasten. Aangezien de ontwikkeling daarvan vooraf niet is te bepalen, zal bij het berekenen van de gewogen gemiddelde maandlast uit moeten worden gegaan van de variabele rente op het moment van de reclame-uiting.

Het zevende lid geldt onverminderd het zesde lid. Dit betekent dat in bepaalde gevallen drie maandlasten in de reclame moeten worden genoemd, bijvoorbeeld de bij de actierente geldende maandlast, de daarna geldende aflossingvrije maandlast en de bij de aflossing te betalen maandlast.

Twaalfde lid

In artikel 53, elfde lid, onderdeel a, was een verbod opgenomen om in de kredietreclame mededelingen te doen aangaande de termijn waarbinnen of het tijdstip waarop over een kredietaanvraag wordt beslist, de overeenkomst inzake krediet tot stand kan komen of de consument over het krediet kan beschikken. Doel hiervan was te voorkomen dat reclames aanzetten tot het in een opwelling aanschaffen van krediet door te adverteren dat het krediet gemakkelijk verkrijgbaar is. In het gewijzigde onderdeel a is dit uitgangspunt in algemene zin verwoord en wordt niet langer verwezen naar specifieke soorten mededelingen. Hierdoor vallen ook andersoortige reclames die aanzetten tot impulsaankopen onder het verbod.

Dertiende lid

De aanpassing van dit lid betreft een verscherping. Door specifiek te verwijzen naar de informatie in het eerste en tweede lid, wordt duidelijk dat het bij het noemen van één

van die elementen van de kredietvergoeding verplicht is om te wijzen op de verkrijgbaarheid van het kredietprospectus.

Veertiende lid

In het dertiende lid is de verplichting vervallen om ook bij informatieverstrekking over de kenmerken van het krediet bij andere vormen van informatie dan reclames, zoals offertes, het derde lid in acht te nemen. Het gewijzigde derde lid is hiervoor niet meer relevant.

Stb 2008, nr 546

Met deze wijzigingen van artikel 53 van het besluit zijn twee maatregelen ingevoerd die door de Minister van Financiën en de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in hun brief van 19 oktober 2007 zijn aangekondigd.¹⁹⁶

De eerste maatregel behelst een verplichte waarschuwing aan consumenten met betrekking tot de gevolgen die verbonden zijn aan het krediet. Hierdoor worden consumenten naast het positieve beeld van lenen dat in reclame wordt neergezet ook geattendeerd op de kosten van het krediet en de problemen die kunnen ontstaan als teveel wordt geleend. In het besluit wordt niet geregeld hoe de waarschuwing en mededeling moeten luiden of eruit moeten zien. De AFM heeft de mogelijkheid om hierover op grond van artikel 54 van het besluit in een nadere regeling invulling te geven.

Naast veel andere mogelijke waarschuwingzinnen en mededelingen zou gedacht kunnen worden aan zinnen als «geleend geld is duur geld» of «kunt u deze lening wel aan?». Met dergelijke zinnen wordt tegenwicht geboden aan het in sommige reclames neergezette beeld dat lenen voor consumptieve uitgaven iets vanzelfsprekends is, zonder dat sprake is van risico's en kosten.

De verplichting om een waarschuwingzin op te nemen in de reclameuiting is niet van toepassing, indien het een reclame-uiting voor hypothecair betreft, waarbij geen relatie met een bestedingsdoel wordt gelegd of voor zover een bestedingsdoel wel wordt aangeduid, deze uitsluitend ingaat op de verwerving van een eigen woning. Hiermee wordt beoogd om reclame-uitingen die zijn gericht op hypothecair krediet met consumptieve doeleinden wel onder de verplichting te brengen.

Met de tweede maatregel zijn twee specifieke reclame-uitingen verboden die in de praktijk waren gesignaleerd en onwenselijk worden geacht. Het betreft de reclame-uitingen dat ondanks een negatieve uitkomst van de raadpleging van het stelsel van kredietregistratie of in afwijking van de geldende gedragscode toch een krediet kan worden verkregen. Hiermee wordt een verkeerd signaal afgegeven aan consumenten die niet kredietwaardig zijn en desondanks zoeken naar mogelijkheden om te lenen.

Stb. 2011, nr. 247

Artikel 4, tweede lid, van de richtlijn schrijft voor welke standaardinformatie over de hoogte, duur en betaling van het krediet en de kredietvergoeding in een reclame-uiting moet worden verstrekt, indien de financiële onderneming

ervoor kiest in de reclame-uiting mededelingen te doen over de rentevoet of andere cijfers betreffende de kosten van een krediet. Dit wordt overgenomen in het nieuwe eerste lid van artikel 53 van het besluit dat niet alleen het eerste lid, maar ook het tweede lid van artikel 53 vervangt. Er wordt in de richtlijn namelijk geen onderscheid gemaakt tussen reclame-uitingen via radio of tv en overige reclame-uitingen over krediet. Overigens geldt ingevolge het vierde lid bij radio- en tv-reclame niet de verplichting om de gegevens in de voorgeschreven tabel op te nemen. Nieuwe elementen zijn de vermelding van de vaste of variabele debetrentevoet en, ingeval van goederenkrediet, de contactante waarde van het betreffende goed of de betreffende dienst en de door de consument in dat kader uit te voeren contactante betalingen. Bij de «debetrentevoet» moet expliciet in de tabel worden vermeld of het om een «vaste» of een «variabele» debetrentevoet gaat. Het begrip maandlast wordt niet meer gehanteerd. In plaats daarvan wordt «termijnbedrag» gebruikt. Dit bedrag zal alleen met de maandlast overeenkomen als de afbetalingstermijnen ook een maand zijn. Dit hoeft niet altijd het geval te zijn. Voor de consument moet in ieder geval duidelijk worden welke afbetalingstermijn wordt bedoeld in de krediettabel. Dit moet geschieden door in de krediettabel direct bij het termijnbedrag aan te geven welke periode van afbetaling van toepassing is. Bijvoorbeeld «termijnbedrag per week» of «termijnbedrag per maand». Wanneer sprake is van een aflossingsvrij krediet of een krediet waarbij een slotsom wordt gehanteerd die afwijkt van het normale termijnbedrag, dienen in de tabel beide bedragen opgenomen te worden. In dat geval wordt het afwijkende termijnbedrag opgenomen als «slottermijn».

De vermelding van het totale kredietbedrag, het jaarlijks kostenpercentage, de duur van de kredietovereenkomst en het totale door de consument te betalen bedrag is een verplichting die gelijkis heeft met de oude verplichting om de krediet som of kredietlimiet, het effectieve kredietvergoedingspercentage, de looptijd of theoretische looptijd en de totale prijs van het krediet te vermelden. De duur van de kredietovereenkomst, het totale door de consument te betalen bedrag en het bedrag van de afbetalingstermijnen hoeven alleen in voorkomend geval te worden vermeld. Voor kredietvormen waarbij bovengenoemde gegevens niet vast staan, kan een indicatie worden gegeven. De indicatieve gegevens dienen gebaseerd te zijn op kredieten die representatief zijn voor de doelgroep van de reclame-uiting. Indien deze gegevens worden opgenomen dient in de krediettabel bij de duur van de kredietovereenkomst duidelijk te worden gemaakt dat het om een indicatie gaat. De krediettabel moet voor de consument meteen zichtbaar zijn. Ook moeten krediettabellen vergelijkbaar zijn, daarom moeten de termen die worden gebruikt in artikel 53 ook in de krediettabellen zelf worden gebruikt.

In het tot dusver geldende regime in de reclameregels zijn verschillende kredieten (consumptief en hypothecair) zoveel mogelijk gelijk behandeld aangezien het concurrerende producten betreft. Dit streven blijft gehandhaafd. De aanpassing geldt daarom ook voor hypothecair krediet. Wel wordt bij hypothecair krediet onder het jaarlijks kostenpercentage de effectieve kredietvergoeding zoals die op dit moment ook geldt bij hypothecair krediet verstaan.

¹⁹⁶ Kamerstuk 24.515, nr. 119, p. 7.

Het nieuwe tweede lid van artikel 53 komt voort uit artikel 4, derde lid, van de richtlijn. De kosten voor nevendiensten (bijvoorbeeld een verzekering) worden ook meegenomen in de berekening van het totale door de consument te betalen bedrag en het jaarlijks kostenpercentage. Indien de kosten voor het sluiten van een overeenkomst voor nevendiensten onbepaalbaar zijn, hoeven zij niet in die berekeningen te worden meegenomen. Het is dan wel van belang dat de consument in de reclame kan zien dat het betreffende krediet nog extra kosten met zich brengt. Dit moet geschieden door een duidelijke vermelding van de verplichting tot het sluiten van de overeenkomst naast het jaarlijks kostenpercentage. Bijvoorbeeld de vermelding in een reclame voor hypotheeklen dat het afsluiten een opstalverzekering verplicht is.

De eerste volzin van het derde lid van artikel 53 komt te vervallen omdat het begrip «maandlast» in dit besluit vervalt en omdat reeds uit de definitie van «totale kosten van het krediet voor de consument» volgt dat bij consumptief krediet alle kosten moeten worden meegenomen.

Het vierde en vijfde lid worden gewijzigd, omdat het eerste en tweede lid worden gewijzigd en dientengevolge op een andere wijze naar de in die leden genoemde informatie moet worden verwezen.

Het zesde lid wordt gewijzigd omdat in Bijlage I, onderdeel II, onder i, bij de richtlijn is bepaald dat indien voor een beperkte termijn of een beperkt bedrag verschillende rentevoeten en kosten worden aangeboden, de hoogste rentevoet en de hoogste kosten worden geacht de rentevoet en de kosten voor de gehele duur van de kredietovereenkomst te zijn. Het is voor lidstaten dus niet meer mogelijk om voor te schrijven dat zowel de rentevoet/kosten voor de beperkte termijn en de daarna geldende rentevoet/kosten worden genoemd. In plaats daarvan zal de hoogste rentevoet dienen te worden genoemd. Hiermee vervalt de mogelijkheid te adverteren met actietarieven. Dit geldt ook voor lagere tarieven die worden gehanteerd voor een beperkt deel van de krediet som, ook dan moet het hoogste tarief worden genoemd. Ook is het niet meer mogelijk om te adverteren met tarieven die alleen voor specifieke groepen consumenten zouden gelden (zonder dat expliciet te vermelden).

Het zevende lid vervalt, omdat de richtlijn geen basis biedt om het betreffende voorschrift te handhaven.

Het negende lid (nieuw) is nagenoeg gelijklopend aan het oude dertiende lid, met dien verstande dat het begrip «kredietprospectus» wordt vervangen door «de informatie». Dit houdt verband met het vervallen van de verplichting om een kredietprospectus beschikbaar te hebben en de introductie van een nieuwe verplichting om de consument precontractuele informatie te verstrekken (zie artikel 4:33 van de wet).

Het tiende lid (oud) vervalt, omdat informatie over de hoogte van een korting op een effectief kredietvergoedingspercentage niet tot de informatie behoort die op grond van het eerste lid in een reclame-uiting over krediet dient te worden opgenomen.

Het elfde lid (oud) vervalt omdat het begrip «effectief kredietvergoedingspercentage» in dit besluit vervalt.

Het twaalfde lid (nieuw) bepaalt dat in een reclame-uiting over effectenkrediet alleen hoeft te worden vermeld dat een

doorlopend krediet wordt verleend of toegezegd tegen onderpand van een effectenportefeuille, en de kredietlimiet afhankelijk is van de waarde daarvan. Tevens wordt de vaste of variabele debetrentevoet vermeld en de andere kosten die deel uitmaken van de totale kosten van het krediet. Tenslotte dient indien een contract voor een nevendienst verplicht is om het effectenkrediet, in voorkomend geval op de geadverteerde voorwaarden te verkrijgen, en de kosten van die dienst niet vooraf bepaald kunnen worden, de verplichting tot het sluiten van die overeenkomst te worden vermeld. Deze vermelding dient duidelijk, beknopt en opvallend te zijn.

Het dertiende lid (nieuw) verwerkt artikel 21, onderdeel a, van de richtlijn. De bemiddelaar in krediet dient in reclame-uitingen over krediet te vermelden of hij onafhankelijk adviseert, een contractuele verplichting heeft uitsluitend voor één of meer aanbieders van krediet te bemiddelen dan wel geen contractuele verplichting heeft uitsluitend voor een of meer aanbieders te bemiddelen maar niet adviseert op grond van een objectieve analyse.

De bemiddelaar dient deze informatie ook te verstrekken voorafgaande aan de totstandkoming van de overeenkomst inzake krediet (zie artikel 4:73 van de wet).

Stb. 2012, nr. 695

Zie de toelichting op het opschrift van paragraaf 8.1.1.

Stb. 2016, nr. 266

Artikel 53 van het BGfo bevat regels met betrekking tot reclame over krediet wanneer daarbij tevens melding wordt gemaakt van de debetrentevoet of de kosten van het krediet. Deze regels gelden derhalve op dit moment in beginsel ook al voor hypothecair krediet. Artikel 11 van de richtlijn bevat de voorschriften met betrekking tot de in reclame voor hypothecair krediet op te nemen standaardinformatie. In artikel 53 van het BGfo worden de onderdelen van artikel 11, tweede lid, van de richtlijn opgenomen die nog geen onderdeel waren van artikel 53 van het BGfo.

Met het oog op de leesbaarheid van de wijzigingsbepaling is gekozen voor het opnieuw vaststellen van het eerste lid. Ten opzichte van de huidige versie van artikel 53, eerste lid, van het BGfo worden in het nieuwe eerste lid aanvullende eisen opgenomen. Het gaat ten eerste om de namen en adresgegevens van de aanbieder van krediet of de bemiddelaar. Deze eis wordt toegevoegd voor elke vorm van krediet (ook voor consumptief krediet), aangezien deze informatie altijd relevant is, de consument moet de aanbieder immers kunnen vinden. Verwacht wordt dat aanbieders op dit moment ook al vermelden wat de identiteit van de aanbieder is. Ten tweede wordt voor hypothecair krediet als eis toegevoegd dat in reclame moet worden vermeld dat de kredietovereenkomst wordt gewaarborgd door een hypotheek of vergelijkbare zekerheid, dan wel een recht op een voor bewoning bestemde onroerende zaak. Ten derde moet bij hypothecair krediet in reclame het aantal termijnen en de termijnbedragen worden vermeld. Ten vierde moet bij hypothecair krediet in reclame ook een waarschuwing worden opgenomen als de schommelingen van de wisselkoers van invloed kan zijn op de door het consument te betalen bedrag. Deze waarschuwing hoeft alleen te worden

opgenomen als deze van toepassing is, dat zal alleen het geval zijn als het krediet is uitgedrukt in vreemde valuta.

Artikel 54

De Autoriteit Financiële Markten kan regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de informatie, bedoeld in de artikelen 52 en 53, wordt gepresenteerd of geformuleerd, de wijze van berekening van werkelijke of toekomstige rendementen¹⁹⁷, kosten en risico's als bedoeld in artikel 52, eerste, tweede, derde, vijfde en zesde lid, en de wijze van berekening van kosten en het bepalen van een representatief krediet als bedoeld in artikel 53.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 29 van het Bfd en 36, vierde lid, van het Btb 2005.

Ter wille van de begrijpelijkheid voor consumenten en deelnemers van informatie die op grond van de artikelen 52 en 53 moet worden verstrekt in reclame-uitingen of andere precontractuele informatie kan de AFM regels stellen met betrekking tot de wijze waarop rendementen, kosten en risico's worden berekend en de manier waarop die informatie moet worden gepresenteerd of geformuleerd. Deze mogelijkheid is iets anders geformuleerd dan in artikel 29 van het Bfd, een inhoudelijke wijziging is echter niet beoogd. De AFM zou bijvoorbeeld in nadere regels eisen kunnen stellen ten aan de wijze waarop (voorbeeld-)rendementen, risico's en kosten van complexe producten worden berekend en tot uitdrukking worden gebracht in reclame-uitingen en andere precontractuele informatie. Het ligt voor de hand dat de voorschriften met betrekking tot de berekening van rendementen aansluiten bij de regels die op grond van artikel 66, vierde en vijfde lid, worden gesteld ten aanzien van de berekening van rendementen in de financiële bijsluiter. Ook kan worden gedacht aan het voorschrijven van concrete waarschuwingsszinnen die moeten worden opgenomen in reclame-uitingen en voorschriften over de wijze waarop bijvoorbeeld een risico(indicator), al dan niet grafisch, moet worden gepresenteerd in een reclame-uiting. Ook zal de AFM kunnen aangeven hoe in reclames voor complexe producten en krediet gebruik moet worden gemaakt van een (of meerdere) zogenaamd(e) "maatmens(en)" (zie ook de toelichting bij artikel 53, eerste lid, en de inleidende toelichting bij artikel 65).

Stb 2007, nr. 520.

Door de verwijzing naar artikel 53, eerste lid, onderdeel e, en tweede lid, onderdeel b, onder 30, krijgt de AFM de bevoegdheid regels te stellen met betrekking tot de wijze van berekening van kosten van verzekeringen in kredietreclames. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid een representatieve premie te hanteren voor die verzekeringen. Beoogd

¹⁹⁷ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel C. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de vervanging van "historische of toekomstig rendementen" door "werkelijke of toekomstig rendementen" in werking met ingang van 1 januari 2018 (red.).

wordt hiermee de vergelijkbaarheid tussen kredietreclames te vergroten.

Stb. 2016, nr. 266

Artikel 54 van het BGfo bevat de mogelijkheid voor de AFM om nadere regels te stellen met betrekking tot reclame. Op grond van artikel 11, derde lid van de richtlijn moet een deel van de informatie in reclame door middel van een representatief voorbeeld worden verduidelijkt. De AFM stelt criteria vast om te bepalen of sprake is van een representatief voorbeeld. Tevens worden aan het slot van artikel 54 onjuiste verwijzingen naar artikel 53 vervangen door een algemene verwijzing naar de berekening van kosten bedoeld in artikel 53.

Stb. 2017, nr. 447

Zie de toelichting bij art. 52 (red.).

Artikel 55

- 1. In een reclame-uiting over een beheerder van een beleggingsinstelling, beleggingsinstelling, beheerder van een icbe of icbe worden in ieder geval vermeld:**
 - a. de naam van de beheerder van een beleggingsinstelling, beleggingsinstelling, beheerder van een icbe of icbe;**
 - b. het feit dat het een beheerder van een beleggingsinstelling, beleggingsinstelling, beheerder van een icbe of icbe betreft;**
 - c. dat de beheerder van een beleggingsinstelling, beleggingsinstelling, beheerder van een icbe, of icbe is opgenomen in het register dat wordt gehouden door de Autoriteit Financiële Markten; en**
 - d. indien het een icbe betreft: waar het prospectus, bedoeld in artikel 4:49, eerste lid, van de wet, verkrijgbaar is.**
- 2. Het eerste lid, onderdelen c en d, is niet van toepassing op reclame-uitingen op radio en televisie.**
- 3. Onverminderd artikel 52 wordt in een reclame-uiting anders dan via de televisie of radio over een icbe, indien van toepassing, duidelijk de aandacht gevestigd op het feit dat:**
 - a. de icbe voornamelijk belegt in financiële derivaten;**
 - b. de icbe een aandelen- of obligatie-index volgt;**
 - c. de waarde van de activa van de icbe als gevolg van het beleggingsbeleid sterk kan fluctueren; of**
 - d. aan de icbe een ontheffing als bedoeld in artikel 136, tweede lid, is verleend onder vermelding van de staat, het openbaar lichaam of de internationale organisatie die de financiële instrumenten, bedoeld in het artikel 136, tweede**

lid, uitgeeft of garandeert waarin de icbe voor meer dan vijfendertig procent van het beheerde vermogen belegt.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 36, tweede en derde lid, 60, vijfde lid, 63, derde lid, 65, derde lid, 80 en 82 van het Btb 2005. Het eerste lid, onderdeel d, vloeit voort uit artikel 35 van de richtlijn beleggingsinstellingen. Het derde lid vloeit voort uit de artikelen 23, derde lid, 24bis, tweede en derde lid, en 44, tweede lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

In het eerste lid, onderdeel d, is voor icbe's bepaald dat in reclame-uitingen moet worden vermeld waar het prospectus verkrijgbaar is omdat artikel 35 van de richtlijn beleggingsinstellingen dat vereist. Voor de overige beleggingsinstellingen wordt deze eis niet meer gesteld omdat op grond van artikel 52, vierde lid, bij informatieverstrekking voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst altijd moet worden verwezen naar de financiële bijsluiter. In de financiële bijsluiter moet worden verwezen naar het prospectus van de beleggingsinstelling, zodat bekendheid met de verkrijgbaarheid van het prospectus op deze wijze voldoende gewaarborgd is.

Het artikel bevat specifieke bepalingen met betrekking tot het verstrekken van informatie in een reclame-uiting over een beheerder of beleggingsinstelling. Daarbij wordt opgemerkt dat dit artikel ook van toepassing is op icbe's met zetel in een andere lidstaat en beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat die in Nederland deelnemingsrechten aanbieden, en de beheerders van deze beleggingsinstellingen.

Op grond van artikel 4:19 van de wet dient de inhoud van de reclame-uiting inhoudelijk overeen te stemmen met de aard en kenmerken van de aangeboden beleggingsinstellingen. Daarnaast wordt in het eerste lid bepaald wat in ieder geval in de reclame-uiting moet worden opgenomen. In reclame-uitingen mag niet de indruk gewekt worden dat het een bancaire product, een verzekeringsproduct dan wel enig ander aan beleggen grenzende activiteit betreft. Dit betekent onder andere dat referenties aan spaar-, investerings- of verzekeringsactiviteiten niet zijn toegestaan, indien dit tot verwarring of misvattingen bij de belegger zou kunnen leiden. Het gebruik van het begrip sparen in reclame-uitingen kan worden gebruikt om de beleggingsinstelling te vergelijken met een spaarproduct of om aan te geven dat beleggingsinstellingen de bestemming van spaargelden kunnen zijn. Tevens zal het mogelijk zijn om met betrekking tot een beleggingsinstelling te melden dat het bepaalde karakteristieken gemeen heeft met een spaarproduct, mits ook wordt gewezen op afwijkende elementen, met name de risico's.

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 55 wordt aangepast in verband met de wijziging van het begrip «beheerder» en «beleggingsinstelling» en het nieuwe begrip «icbe». Het artikel blijft van toepassing op (beheerders van) beleggingsinstellingen en icbe's.

Stb 2013, nr 537

Zie de toelichting bij art. 31c (red.).

Artikel 56

De Autoriteit Financiële Markten kan nadere regels stellen met betrekking tot de vorm van waarschuwingsszinnen in reclame-uitingen van beleggingsondernemingen.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 24, aanhef en onderdeel c, 35, aanhef en onderdeel c, en 43 van het Bte 1995. In lijn met het uitgangspunt dat voor beleggingsondernemingen in afwachting van de implementatie van de MiFID de bepalingen uit het Bte 1995 en de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 zowel wat de inhoud als het niveau van regelgeving betreft zoveel mogelijk ongewijzigd blijven¹⁹⁸, is in dit artikel de bevoegdheid voor de AFM opgenomen om nadere regels te stellen met betrekking tot reclame-uitingen van de beleggingsonderneming. De door de AFM te stellen regels zullen overeenkomen met het bepaalde in artikel 33, tweede lid, en onderdelen van bijlage 7 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 (voorzover niet al geregeld in de artikelen 4:19 van de wet en 52 en 53 van dit besluit).

Stb 2007, nr 407

De grondslag zoals voorheen opgenomen in artikel 56 stelde de AFM in staat om in algemene zin nadere regels te stellen met betrekking tot reclame-uitingen van beleggingsondernemingen. Deze grondslag was gelet op artikel 19, tweede lid, van de MiFID en artikel 27 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID te ruim geformuleerd. In artikel 19, tweede lid, van de MiFID en artikel 27 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID wordt op uitputtende wijze geregeld dat een reclame-uiting correct, duidelijk en niet misleidend mag zijn. Dit betekent dat de lidstaten geen nadere regels mogen stellen met betrekking tot het correct, duidelijk en niet misleidend zijn van reclame-uitingen en dat de regels uit de NRgfo voor beleggingsondernemingen die daar op betrekking hebben niet kunnen worden gehandhaafd. De genoemde MiFID bepalingen staan echter niet in de weg aan het stellen van nationale voorschriften ten aanzien van de vorm van een reclame-uiting. Dit betekent dat de vormvoorschriften ten aanzien van de waarschuwingsszinnen met betrekking tot verwachtingen en resultaten opgenomen in artikel 10.4 van bijlage 10 van de NRgfo – alsmede artikel 6:3 van de NRgfo – kunnen worden gehandhaafd. De wijziging van artikel 56 biedt de grondslag voor de genoemde bepalingen uit de NRgfo.

§ 8.1.4. Verplichte precontractuele informatie

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:20, eerste en tweede lid, 4:22, eerste lid en tweede lid, 4:25a, eerste lid, en 4:25b, eerste en tweede lid, van de wet

Stb 2006, nr 520

In deze paragraaf is geregeld welke informatie voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een

¹⁹⁸ Zie het algemeen deel van de nota van toelichting, onder 2.

financieel product of een financiële dienst aan de consument of, indien het een verzekering betreft, cliënt moet worden verstrekt. De verplichtingen in deze paragraaf zijn gebaseerd op artikel 4:20, eerste en tweede lid, van de wet en zijn derhalve niet van toepassing op beheerders en beleggingsinstellingen en evenmin ingeval van het adviseren over financiële instrumenten aan professionele beleggers en het verlenen van beleggingsdiensten aan professionele beleggers.

Opgemerkt wordt dat een financiële onderneming bij informatieverstrekking aan de consument dan wel cliënt rekening mag houden met informatie die zij al op een eerder moment heeft verstrekt, bijvoorbeeld in de vorm van een financiële bijsluiter of een persoonlijke offerte. De financiële onderneming is niet gehouden dezelfde informatie nogmaals te verstrekken, omdat deze informatie redelijkerwijs niet meer relevant zal kunnen zijn voor een adequate beoordeling van dat product. De consument dan wel cliënt heeft het product namelijk al adequaat kunnen beoordelen aan de hand van de op een eerder moment aan hem verstrekte informatie. Een financiële onderneming kan bij het voldoen aan een informatieverplichting niet volstaan met een verwijzing naar informatie die niet alleen op de desbetreffende consument dan wel cliënt was gericht, zoals een advertentie in een dag- of nieuwsblad, maar op een algemeen publiek. Het zal de financiële onderneming namelijk meestal niet bekend zijn of een ongerichte reclame-uiting de desbetreffende consument of cliënt heeft bereikt. Hetzelfde geldt voor een financiële bijsluiter die beschikbaar wordt gehouden op een website doch (nog) niet aan de desbetreffende consument dan wel cliënt is verstrekt.

Stb 2007, nr 407

De ondertitel van het opschrift is aangevuld met een verwijzing naar artikel 4:22, eerste lid, van de wet dat de grondslag vormt voor artikel 58b en artikel 4:90b, tiende lid van de wet dat een grondslag vormt voor het nieuwe artikel 59.

Stb. 2009, nr. 437

Met de wijziging wordt aangegeven dat de basis voor de daarna volgende artikelen wordt gevormd door onder meer de artikel 4:22, tweede lid, van de Wft.

Stb. 2012, nr. 695

Zie de toelichting op het opschrift van paragraaf 8.1.1.

Stb. 2017, nr. 513

In het opschrift van § 8.1.4. kan de verwijzing naar artikel 4:90b, tiende lid, van de Wft vervallen, aangezien artikel 59 dat is gebaseerd op artikel 4:90b, tiende lid, van de Wft vervalft. Overigens wordt artikel 4:90b, tiende lid, Wft door de Wet implementatie markten voor financiële instrumenten 2014 vernummerd tot twaalfde lid.

Artikel 57

1. Een financiële dienstverlener verstrekt een consument of, indien het een verzekering betreft, cliënt, voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een financieel product of financiële dienst ten minste de volgende informatie:

- a. **zijn naam en adres en, indien de financiële dienstverlener een rechtspersoon is, de statutaire naam en handelsnaam of handelsnamen;**
 - b. **de aard van zijn financiële dienstverlening;**
 - c. **voorzover artikel 4:17 van de wet van toepassing is: zijn interne klachtenprocedure, bedoeld in artikel 4:17, eerste lid, onderdeel a, van de wet, en de erkende geschilleninstantie waarbij hij is aangesloten;¹⁹⁹ en**
 - d. **zijn inschrijving in het door de toezichthouder gehouden register.**
- 2. In afwijking van artikel 49, eerste lid, kan de informatie, bedoeld in het eerste lid, en in artikel 4:25b, eerste en tweede lid, van de wet, op verzoek van de cliënt mondeling worden verstrekt, indien het financiële product een verzekering is en onmiddellijke dekking noodzakelijk is. In dat geval verstrekt de financiële dienstverlener de informatie tevens onmiddellijk na de totstandkoming van de overeenkomst overeenkomstig artikel 49, eerste lid, aan de cliënt.**
3. [Vervallen, Stb 2007, nr 407. red.]
- 3. Een bemiddelaar in hypothecair krediet verstrekt de consument in aanvulling op de informatie bedoeld in het eerste lid, onderdeel d, gegevens aan de hand waarvan deze inschrijving kan worden gecontroleerd.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op de artikelen 4:20, eerste en tweede lid, en 4:73, derde lid, aanhef en onderdeel a, van de wet en komt in de plaats van artikel 30 van het Bfd. Dit artikel is op grond van het derde lid niet van toepassing het als nevenactiviteit in het kader van het verlenen van beleggingsdiensten adviseren over financiële instrumenten. Voor beleggingsondernemingen wordt de verplichte precontractuele informatie geregeld op basis van artikel 57. Degenen die alleen adviseren over financiële instrumenten en niet tevens beleggingsdiensten verlenen, vallen evenals voorheen onder het Bfd wel onder dit artikel.

In dit artikel vindt mede de implementatie plaats van artikel 3, eerste lid, onderdeel 1 (identiteit, hoofdbedrijf, adres, registratie bij de toezichthouder), van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten en artikel 12, eerste lid, onderdelen a, b en e (identiteit en adres, registratie bij de toezichthouder en klachtenregeling) van de richtlijn verzekeringsbemiddeling. De in deze artikelen genoemde informatie met betrekking tot de desbetreffende financiële onderneming is echter zo fundamenteel dat deze

¹⁹⁹ Art. 43, lid 6 van de Vrijstellingsregeling Wft bepaalt dat aanbieders van zorgverzekeringen als bedoeld in art. 1, sub b, van de Zorgverzekeringswet zijn vrijgesteld van art. 4:17, lid 1, Wft en art. 57, lid 1, aanhef en sub c, en 77, lid 1, aanhef en sub c, Bgfo (red.).

in lijn met het Bfd voor alle overeenkomsten geldt, ongeacht op welk product de financiële dienstverlening betrekking heeft of voor welke distributiemethode wordt gekozen. In plaats van het begrip “consument” in artikel 30 van het Bfd wordt in dit artikel voor verzekeringen het begrip “cliënt” gebruikt. In het Bfd volgde dit uit het gebruik van de term “consument” in samenhang met artikel 6 van de Wfd. In de wet en dit besluit wordt in plaats daarvan de term “cliënt” gebruikt.²⁰⁰

Teneinde de consument of cliënt die overweegt een financieel product te kopen, in staat te stellen zich een oordeel te vormen over de financiële onderneming waarmee hij in contact staat, dient deze de informatie bedoeld in de onderdelen a tot en met d tijdig kenbaar te maken aan de consument of cliënt, dat wil zeggen op enig moment vóór afgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst. De financiële onderneming waarmee de consument of cliënt in contact staat zal de aanbieder zijn, als de consument of cliënt gebruik maakt van het directe verkoopkanaal, of de bemiddelaar of (onder)gevolmachtigde agent, indien het product wordt aangeschaft door tussenkomst van een intermediaire organisatie. De informatie moet worden verschaft in verband met een contact met de consument of cliënt vanwege een mogelijke aankoop van een financieel product. Dat wil zeggen dat dit artikel de desbetreffende financiële onderneming niet verplicht tot het melden van een uitbreiding van het pakket van financiële diensten waarvoor zij een vergunning heeft verkregen van de toezichthouder wanneer een consument of cliënt reeds een product bij hem of via haar heeft afgenomen. Welke informatie de desbetreffende financiële onderneming wel gedurende de looptijd van een overeenkomst dient te verstrekken aan een consument of cliënt, komt aan bod in paragraaf 8.1.6, waarin de informatieverplichtingen gedurende de looptijd van een overeenkomst zijn opgenomen.

De gegevens in onderdeel a stellen de consument of cliënt in staat na te gaan van welke financiële onderneming hij voornemens is een financieel product af te nemen. De handelsnaam zal veelal gelijk zijn aan de statutaire naam van de financiële onderneming. In dat geval kan de financiële onderneming uiteraard volstaan met een eenmalige vermelding van deze naam.

Onder “adres” wordt verstaan het geografische adres waar de financiële onderneming gevestigd is. Dit adres geeft tevens aan in welke lidstaat de financiële onderneming haar zetel heeft.

De desbetreffende financiële onderneming dient bovendien enig ander geografisch adres dat relevant is voor de betrekkingen tussen de consument of cliënt en de financiële onderneming te verstrekken zoals (i) het adres van de eventuele vertegenwoordiger van de financiële onderneming of een andere beroepsuitoefenaar dan de financiële onderneming in de lidstaat waar de consument of cliënt woont en het geografische adres dat relevant is voor de betrekkingen tussen de consument of cliënt en deze verte-

genwoordiger of beroepsuitoefenaar of (ii) het adres van de hoofdvestiging van de financiële onderneming indien de consument of cliënt in contact staat met een bijkantoor. Deze verplichtingen vloeien voort uit de artikelen 1, eerste lid, onderdelen b en c, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten en 43 van de derde richtlijn schadeverzekeraars, en bijlage III, onder a.2 en a.3, bij artikel 36, eerste lid, van de richtlijn levensverzekeraars.

De gegevens in onderdeel b gaan over de aard van de dienstverlening van de financiële onderneming en meer specifiek over de combinatie van aard van haar dienstverlening (bijvoorbeeld bemiddelen of adviseren) en het product of de producten (bijvoorbeeld verzekeringen) waarop haar dienstverlening betrekking heeft. De combinatie van gegevens in de onderdelen a en b kan de consument of cliënt dan koppelen aan de registratie van de financiële ondernemingen in het register dat de AFM en DNB aanhouden (onderdeel d). De informatie over de registratie van de financiële onderneming in het register van de AFM dient de consument of cliënt in staat te stellen de financiële onderneming direct te herkennen in het register. In het register, bedoeld in artikel 1:107 van de wet, zullen de producten worden vermeld ten aanzien waarvan een financiële onderneming bepaalde financiële diensten mag verrichten. Er is dus zowel informatie over de aard van de dienstverlening waartoe een financiële onderneming gerechtigd is opgenomen, als over de producten waarop de toegestane dienstverlening betrekking mag hebben. Mochten de gegevens van de financiële onderneming niet overeenkomen met de gegevens over de financiële onderneming, dan kan dit voor de consument of cliënt aanleiding zijn nadere informatie in te winnen bij de financiële onderneming.

De gegevens, bedoeld in onderdeel c, dienen ertoe de consument of cliënt te informeren over de mogelijkheden om intern bij de financiële onderneming een klacht in behandeling te kunnen laten nemen en eventueel extern tegen de afhandeling van een klacht in het geweer te kunnen komen.

Deze informatie hoeft alleen te worden verstrekt indien artikel 4:17 van de wet op de financiële onderneming van toepassing is. Op grond van artikel 4:12, tweede lid, van de wet zijn de bepalingen over adequate klachtenafhandeling van artikel 4:17 van de wet niet van toepassing op de daar genoemde financiële dienstverleners met zetel in een andere lidstaat of aangewezen staat. Als gevolg daarvan hoeven zij ook geen informatie te verstrekken over die klachtenafhandeling. Dit vloeit voort uit artikel 24 van het Vrijstellingsbesluit Wfd.

Op het uitgangspunt dat de financiële ondernemingen alle in het eerste lid genoemde informatie schriftelijk en vóór afgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een financieel product moet verstrekken, mag op grond van het tweede lid een uitzondering worden gemaakt in het geval dat een financiële onderneming vanwege een dringend gewenste voorlopige verzekeringsdekking slechts mondeling (bijvoorbeeld per telefoon) informatie verstrekt aan een cliënt. Deze bepaling komt voort uit artikel 13, tweede lid, van de richtlijn verzekeringsbemiddeling. Van een dringend gewenste voorlopige verzekeringsdek-

²⁰⁰ Zie ook de toelichting op onderdeel a van de definitie van aanbieden in artikel 1:1 van de wet (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 356) en op artikel 4:20 van de wet (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 509).

king zal sprake zijn wanneer een cliënt uitdrukkelijk vraagt of desgevraagd uitdrukkelijk instemt met een directe ingang van de verzekeringsdekking. Op de financiële onderneming die betrokken is bij het aangaan van de desbetreffende verzekering rust in het kader van dit artikel geen verantwoordelijkheid om de urgentie van het verlenen van de verzekeringsdekking na te gaan. Indien de in het eerste lid bedoelde informatie mondeling wordt verstrekt, is de desbetreffende onderneming gehouden de desbetreffende informatie direct na de totstandkoming van de verzekeringsovereenkomst alsnog schriftelijk te verstrekken. In het geval van verkoop per telefoon zijn de bepalingen met betrekking tot de overeenkomsten afstand in paragraaf 8.1.7 van dit besluit, en in het bijzonder artikel 79, onverkort van toepassing.

Ten opzichte van artikel 30, tweede lid, van het Bfd is in het tweede lid de verwijzing naar artikel 34 van de Wfd (artikel 4:72 van de wet) komen te vervallen. De adviseur, bedoeld in artikel 4:72, eerste lid, van de wet zal immers niet betrokken zijn bij de totstandkoming van de overeenkomst. Als dat wel het geval is, kwalificeert hij immers als bemiddelaar (artikel 4:73 van de wet) of aanbieder.

Stb 2007, nr 407

Gelet op de omstandigheid dat het adviseren over financiële instrumenten door MiFID als het verlenen van een beleggingsdienst wordt gekwalificeerd, is de uitzondering opgenomen in artikel 57, derde lid komen te vervallen.

Stb. 2012, nr. 695

Artikel 53, achtste lid, is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de Wft en bepaalt dat een financiële onderneming in een reclame-uiting over hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet een waarschuwing dient op te nemen met betrekking tot de risico's die aan een dergelijk krediet verbonden zijn. Het gaat niet om een waarschuwing voor de risico's van het aangaan van een overeenkomst inzake krediet in het algemeen maar om een waarschuwing voor de risico's die samenhangen met de schommelende maandlasten bij een hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet. Op grond van artikel 54 van het Bgfo kan de AFM nadere regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de waarschuwing wordt gepresenteerd of geformuleerd in een reclameuiting.

Stb. 2016, nr. 266

Op grond van artikel 15, eerste lid, van de richtlijn wordt het voor bemiddelaars in hypothecair krediet verplicht de consument informatie te verstrekken over hun registratie in het openbaar register, bedoeld in artikel 1:107 van de wet, dat wordt gehouden door, de AFM en de procedures voor de behandeling van klachten en eventueel daarop volgend de mogelijkheden voor buitengerechtelijke geschillenbeslechting.

Deze verplichting bestond al op grond van artikel 57 van het BGfo. Ten opzichte van deze verplichtingen vereist de richtlijn voor bemiddelaars in hypothecair krediet aanvullend dat zij informatie verstrekken over het register aan de hand waarvan de consument de inschrijving kan controleren. Deze verplichting wordt opgenomen in het nieuwe derde lid van artikel 57 BGfo.

Artikel 58 [vervallen]²⁰¹

Stb. 2012, nr. 695

Met de introductie van het provisieverbod voor provisies anders dan beloningen die rechtstreeks door de consument of cliënt worden betaald aan de bemiddelaar of adviseur, alsmede de introductie van de transparantie die aanbieders moeten geven inzake de advies- en distributiekosten vervalt de noodzaak van het bepaalde in artikel 58.

Artikel 58

- 1. Een beleggingsonderneming verstrekt voorafgaand aan het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst aan een cliënt informatie over de beleggingsdienst of nevendienst, financiële instrumenten, de voorgestelde beleggingsstrategieën, plaatsen van uitvoering en alle kosten en bijbehorende lasten.**
- 2. De informatie over de financiële instrumenten en voorgestelde beleggingsstrategieën, bedoeld in het eerste lid, omvat een toelichting en waarschuwing over de risico's verbonden aan de desbetreffende financiële instrumenten of beleggingsstrategieën en voor welke doelgroep de financiële instrumenten bedoeld zijn.**
- 3. De informatie over alle kosten en bijbehorende lasten als bedoeld in het eerste lid omvat alle kosten en bijbehorende lasten voor het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten en, in voorkomend geval, de kosten van het desbetreffende financieel instrument en de wijze waarop de cliënt kan betalen.**
- 4. De informatie over alle kosten en bijbehorende lasten in verband met de dienst en het financieel instrument, die niet het gevolg zijn van de ontwikkeling van onderliggende marktrisico's, wordt samengevoegd zodat de cliënt inzicht krijgt in de totale kosten, en mede in het cumulatieve effect van de kosten op het rendement en omvat, indien de cliënt hierom verzoekt, een puntsgewijze uitsplitsing van de kosten.**
- 5. Indien een beleggingsdienst samen met een andere dienst of een ander product wordt aangeboden als pakket of als voorwaarde waarvan de overeenkomst of dat pakket afhankelijk wordt gesteld, deelt de beleggingsonderneming aan de cliënt mee of het mogelijk is de diensten of producten afzonderlijk te kopen en informeert zij de cliënt over de kosten van elke afzonderlijke dienst of elk afzonderlijk product.**
- 6. Indien aangenomen mag worden dat de risico's die voortvloeien uit het pakket of**

²⁰¹ Stb 2012, nr. 695 (red.).

de overeenkomst, bedoeld in het vijfde lid, verschillen van de risico's die verbonden zijn aan elke financiële dienst of elk financieel product afzonderlijk, verstrekt de beleggingsonderneming aan de niet-professionele belegger een adequate beschrijving van de verschillende financiële diensten en financiële producten en de wijze waarop de wisselwerking daartussen de risico's wijzigt.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 58 is gebaseerd op artikel 4:20, eerste lid, van de Wft en verwerkt artikel 24, vierde lid, aanhef en onderdelen b en c, en elfde lid, van MiFID II. Artikel 4:20, eerste lid, bepaalt dat een beleggingsonderneming de cliënt informatie verstrekt over de beleggingsdienst of financieel instrument voor zover dit redelijkerwijs relevant is voor een adequate beoordeling van de beleggingsdienst of financieel instrument. Artikel 58, eerste lid, bepaalt dat een beleggingsonderneming voorafgaand aan het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst aan een cliënt de informatie verstrekt over de beleggingsonderneming en haar dienstverlening, financiële instrumenten en voorgestelde beleggingsstrategieën, de plaatsen van uitvoering en alle kosten en bijbehorende lasten. De informatie die een beleggingsonderneming in dit kader dient te verstrekken is opgenomen in de artikelen 46 tot en met 51 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen. In artikel 58, tweede lid, is opgenomen dat de informatie die door een beleggingsonderneming wordt gegeven over financiële instrumenten of beleggingsstrategieën een toelichting en waarschuwing bevat over de risico's die zijn verbonden aan de desbetreffende financiële instrumenten of de beleggingsstrategieën en voor welke doelgroep de financiële instrumenten zijn bedoeld. Het derde lid van artikel 58 bepaalt welke informatie dient te worden verstrekt over de kosten en bijbehorende lasten en dat de beleggingsonderneming dient aan te geven op welke wijze de cliënt kan betalen (met inbegrip van eventuele betalingen door derden). Zie ook artikel 50 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen over welke informatie over de kosten moet worden verstrekt. Artikel 58, vierde lid, bepaalt dat alle kosten in verband met de verleende dienst en het financieel instrument (die niet het gevolg zijn van marktontwikkelingen) worden samengevoegd zodat de cliënt inzicht krijgt in de totale kosten en in het cumulatieve effect van de kosten op het rendement van de belegging. Indien de cliënt daarom verzoekt verstrekt de beleggingsonderneming een puntsgewijze uitsplitsing van de kosten. Artikel 58, vijfde en zesde lid, verwerkt artikel 24, elfde lid, van MiFID II. Een beleggingsonderneming kan tegelijk met het verlenen van een beleggingsdienst een andere financiële dienst of ander financieel product aanbieden. Een dergelijke bundeling van financiële diensten of financiële producten als pakket of als voorwaarde waarvan de overeenkomst of dat pakket afhankelijk wordt gesteld kan prijsvoordelen voor de belegger opleveren, maar kan er ook toe leiden dat onvoldoende rekening wordt gehouden met de belangen van de belegger. Een voorbeeld van

bundeling is de verplichte opening van een rekening-courant in combinatie met het verlenen van een beleggingsdienst. Indien sprake is van een bundeling van financiële diensten of financiële producten dan dient de beleggingsonderneming de cliënt mede te delen of het mogelijk is de financiële diensten of financiële producten afzonderlijk te kopen en dient de beleggingsonderneming de cliënt te informeren over de kosten van de afzonderlijke diensten of producten (vijfde lid). Indien de risico's die voortvloeien uit het pakket of de overeenkomst verschillen van de risico's die aan de financiële diensten of financiële producten afzonderlijk zijn verbonden, verstrekt de beleggingsonderneming aan de niet-professionele belegger een adequate beschrijving van de verschillende financiële diensten of financiële producten en de wijze waarop de interactie ervan de risico's wijzigt (zesde lid).

Artikel 58a

- 1. De beleggingsonderneming informeert de cliënt voorafgaand aan het advies over financiële instrumenten of:**
 - a. het advies op afhankelijke of onafhankelijke basis wordt verstrekt;**
 - b. of het advies op een brede dan wel beperktere analyse van verschillende soorten financiële instrumenten is gebaseerd;**
 - c. de cliënt een periodieke beoordeling ontvangt van de geschiktheid van de financiële instrumenten die de beleggingsonderneming aan de cliënt heeft geadviseerd.**
- 2. Indien een beleggingsonderneming aan een niet-professionele belegger meedeelt dat hij een periodieke beoordeling als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, ontvangt, verstrekt de beleggingsonderneming een bijgewerkte geschiktheidsverklaring als bedoeld in artikel 4:23, vierde lid, van de wet.**
- 3. Indien een beleggingsonderneming onafhankelijk adviseert over financiële instrumenten:**
 - a. beoordeelt zij een toereikend aantal op de markt verkrijgbare financiële instrumenten die voldoende divers zijn wat type, uitgevende instelling of aanbieder betreft zodat aan de beleggingsdoelstelling van de cliënt kan worden voldaan;**
 - b. worden de financiële instrumenten niet uitsluitend aangeboden door de beleggingsonderneming zelf of door entiteiten die nauwe banden met de beleggingsonderneming hebben of andere entiteiten waarmee de beleggingsonderneming in een zodanig nauw juridisch of economisch verband staat dat het risico bestaat dat dit afbreuk doet aan de onafhankelijkheid**

- van het verstrekte advies;**
- c. voldoet zij aan de artikelen 52, tweede lid, en 53, eerste en tweede lid, van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen; en**
 - d. geeft zij de ontvangen provisies in zijn geheel door aan de professionele belegger indien zij advies geeft aan een professionele belegger.**

Stb 2007, nr 407

Artikel 58a is gebaseerd op artikel 4:20, eerste en tweede lid, van de wet en dient ter omzetting van artikel 29 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

De beleggingsonderneming is op grond van het eerste lid verplicht om, geruime tijd voordat de niet-professionele belegger aan een overeenkomst om een beleggings-of nevendienst af te nemen is gebonden, of indien dit eerder in de tijd ligt vóór het verlenen van deze diensten, informatie over een aantal onderwerpen te verstrekken.

Als aanknopingspunt is in de wet gekozen voor het moment van de aanvang van de beleggingsdienst. Voor een uitleg hieromtrent wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij artikel 4:20 van de Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten.

De beleggingsonderneming dient de informatie geruime tijd vóór de aanvang van het verlenen van de beleggings-of nevendienst te verstrekken. De lengte van de periode is afhankelijk van de omstandigheden van het geval. De beleggingsonderneming dient daarbij onder andere rekening te houden met de urgentie van de situatie en de tijd die de cliënt nodig heeft om de informatie te begrijpen voordat deze een beleggingsbeslissing neemt.

Het eerste lid geldt ten aanzien van niet-professionele beleggers en geldt ook in geval van verspreiding van informatie op zodanige wijze dat de informatie waarschijnlijk door (potentiële) niet-professionele beleggers kan worden ontvangen.

Het eerste lid onderdelen a en b dienen ter omzetting van artikel 29, eerste lid, aanhef en de onderdelen a en b. Artikel 29, tweede lid wordt verwerkt in het eerste lid, onderdeel c. Artikel 29, derde lid, wordt omgezet in artikel 58f, zesde lid. Artikel 29, vierde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID behoeft hier geen omzetting omdat reeds uit artikel 49a van het Bgfo voortvloeit dat de in het eerste en tweede lid bedoelde informatie via een duurzame drager moet worden verstrekt.

Het tweede lid is gebaseerd op artikel 4:20, tweede lid, van de wet en dient ter omzetting van artikel 29, vijfde lid van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De beleggingsonderneming mag onder omstandigheden in afwijking van het eerste lid de vereiste informatie aan niet-professionele beleggers verstrekken onmiddellijk na dat deze is gebonden aan een overeenkomst met betrekking tot het verlenen van beleggings-of nevendiensten. De op grond van het eerste lid, onderdeel c, te verstrekken informatie mag op grond van dezelfde omstandigheden onmiddellijk na het begin van de dienstverlening worden verstrekt.

Artikel 29, zesde en zevende lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID behoeven geen omzetting in het besluit. Het zesde lid is omgezet in artikel 4:20, derde lid, onderdeel a, van de

wet. Dat de kennisgeving moet worden gedaan op een duurzame drager, vloeit voort uit artikel 49a van het Bgfo. De verplichting in het zevende lid dat informatie in een reclame-uiting in overeenstemming dient te zijn met andere informatie die de beleggingsonderneming in het kader van het verlenen van beleggings- en nevendiensten aan cliënten verstrekt, vloeit reeds voort uit artikel 4:19, eerste lid, van de wet. Deze verplichting maakt geen onderscheid tussen reclame gericht op niet-professionele beleggers en professionele beleggers en is gericht op alle cliënten van de beleggingsonderneming.

De uitvoeringsrichtlijn MiFID stelt in beginsel alleen eisen aan reclameuitingen in verband met artikel 19, tweede lid, van de MiFID. Op grond van artikel 29, achtste lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID geldt er echter ook een informatieverplichting op grond van artikel 19, derde lid, van de MiFID die in artikel 58a, derde lid, van het Bgfo is opgenomen. Beleggingsondernemingen zijn op grond van dit lid gehouden om in het geval dat de reclame-uiting een aanbod of een uitnodiging tot een aanbod bevat tot het aangaan van een contract dat betrekking heeft op een financieel instrument of een beleggings-of nevendienst en tevens aangeeft hoe de cliënt hierop kan reageren (reactieformulier), tevens in de reclame-uiting de informatie van de artikelen 58b tot en met 58e op te nemen die voor het aanbod of de uitnodiging van belang is. De verplichting om deze informatie in de reclame-uiting op te nemen geldt op grond van het vierde lid niet indien voor een reactie in de reclame-uiting wordt verwezen naar een ander document of andere documenten die afzonderlijk of samen deze informatie bevatten. De beleggingsonderneming kan in een reclame-uiting met een verwijzing volstaan indien voor een reactie op het aanbod de informatie elders voor de niet-professionele belegger beschikbaar is.

Stb. 2017, nr. 513

Het provisieverbod voor het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten aan niet-professionele beleggers blijft gehandhaafd (zie artikel 168a, eerste lid). Het regime met betrekking tot provisies in het kader van het verlenen van beleggingsdiensten aan professionele beleggers is opgenomen in artikel 168aa. Een beleggingsonderneming dient ontvangen geldelijke provisies voor onafhankelijk advies en individueel vermogensbeheer volledig door te geven aan de professionele belegger. De beleggingsonderneming dient tenminste jaarlijks de professionele belegger te informeren over de ontvangen provisies en het bedrag aan provisies dat aan de individuele belegger is doorgegeven. Provisies voor niet-onafhankelijk advies, *execution only* dienstverlening en het verlenen van nevendiensten hoeven niet te worden doorgegeven aan de belegger indien de professionele belegger voorafgaand aan de dienstverlening wordt geïnformeerd over het bestaan, de aard en het bedrag van de provisie, de provisie de kwaliteit van de dienstverlening ten goede komt en niet leidt tot belangenconflicten en geen afbreuk doet aan de verplichting van de beleggingsonderneming om zich in te zetten voor de belangen van de beleggers.

De beleggingsonderneming kan alleen niet-geldelijke provisies ontvangen indien wordt voldaan aan artikel 12, derde lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten

voor financiële instrumenten 2014. De provisieregels zijn niet van toepassing op onderzoek op beleggingsgebied indien door de belegger op een door de beleggingsonderneming beheerde rekening bedragen worden gestort voor de kosten voor onderzoek op beleggingsgebied die door de beleggingsonderneming apart bij de desbetreffende belegger in rekening zijn gebracht gebaseerd op een vastgesteld onderzoeksbudget of indien het onderzoek door de beleggingsonderneming wordt betaald uit eigen middelen.

Artikel 58a is gebaseerd op artikel 4:20, eerste lid, van de Wft en verwerkt artikel 24, vierde lid, aanhef en onderdeel a, en zevende lid, van MiFID II. Op grond van artikel 58a, eerste lid, informeert de beleggingsonderneming cliënten voorafgaand aan het advies of zij afhankelijk of onafhankelijk adviseert en of het advies op een brede dan wel beperktere analyse van verschillende soorten financiële instrumenten is gebaseerd. Daarnaast informeert de beleggingsonderneming de cliënt of zij periodiek de geschiktheid van de financiële instrumenten beoordeelt die zij heeft geadviseerd. Indien de beleggingsonderneming periodiek de geschiktheid van de financiële instrumenten beoordeelt, dient de beleggingsonderneming voor niet-professionele beleggers een zogenaamde geschiktheidsverklaring op te stellen waarin een bijgewerkte beschrijving wordt gegeven over de wijze waarop de beleggingen beantwoorden aan de voorkeuren, beleggingsdoelstellingen en andere kenmerken van de desbetreffende belegger (tweede lid).

Artikel 58a, derde lid, bepaalt dat indien een beleggingsonderneming onafhankelijk adviseert zij een toereikend aantal op de markt verkrijgbare financiële instrumenten dient te beoordelen die voldoende divers zijn wat type, uitgevende instelling of aanbieder betreft. Bovendien mogende financiële instrumenten niet uitsluitend worden aangeboden door de beleggingsonderneming zelf of door entiteiten die nauwe banden (bijvoorbeeld de band tussen een moederonderneming en een dochteronderneming) met de beleggingsonderneming hebben. Zie voor de definitie van nauwe banden artikel 1 van het BGfo.

Artikel 58b [vervallen] ²⁰²

1. De informatie, bedoeld in artikel 58a, eerste lid, onderdelen b en c, omvat de volgende gegevens:
 - a. de naam, het adres en de contactgegevens van de beleggingsonderneming;
 - b. de talen waarin de cliënt met de beleggingsonderneming kan communiceren en stukken en andere informatie van haar kan ontvangen;
 - c. methoden van communicatie tussen de beleggingsonderneming en de cliënt, waaronder die betreffende het versturen en ontvangen van orders;
 - d. een verklaring waarin staat dat de beleg-

gingsonderneming over een vergunning beschikt, alsmede de naam en het contactadres van de toezichthouder die de vergunning heeft verleend;

- e. een verklaring dat de beleggingsonderneming door tussenkomst van een verbonden agent beleggingsdiensten verleent en in welke lidstaat deze agent in een register staat ingeschreven;
 - f. aard, frequentie en tijdschema van de rapporten over de verrichting van de dienst die overeenkomstig de artikelen 69, 70, 71 en 71a door de beleggingsonderneming aan de cliënt worden toegezonden;
 - g. indien de beleggingsonderneming financiële instrumenten of gelden van cliënten aanhoudt, een korte beschrijving van de maatregelen die zij heeft genomen om deze financiële instrumenten of gelden te beschermen, alsmede beknopte gegevens over de vangnetregeling die op de onderneming van toepassing is;
 - h. een beschrijving, die in beknopte vorm mag worden verstrekt, van het beleid inzake belangenconflicten dat de onderneming overeenkomstig artikel 35a voert;
 - i. indien de cliënt daarom verzoekt, nadere bijzonderheden over het beleid inzake belangenconflicten.
2. Een beleggingsonderneming stelt bij het beheren van een individueel vermogen op basis van de beleggingsdoelstellingen van de cliënt en de soorten financiële instrumenten in de portefeuille van de cliënt, een geschikte evaluatie- en vergelijkingsmethode²⁰³ vast, zodat de cliënt de prestaties van de onderneming kan beoordelen.

²⁰³ Op de website van de AFM staat bij "veelgestelde vragen" sedert 8 november 2007 het volgende:

Vraag: Op welke wijze dient invulling te worden gegeven aan de verplichting om een evaluatie- en vergelijkingsmethode te gebruiken?

Antwoord: Zowel bij de informatieverstrekking aan cliënten over de beleggingsonderneming en haar diensten (artikel 58b Bgfo) alsmede bij de rapportage aan cliënten met betrekking tot vermogensbeheer (artikel 70 Bgfo) wordt gesproken over een evaluatie- en vergelijkingsmethode.

De beleggingsonderneming is verplicht om bij het beheren van een individueel vermogen een geschikte evaluatie en vergelijkingsmethode vast te stellen en hierover pre-contractuele informatie aan de cliënt te verstrekken alsmede deze in een vermogensbeheerrapportage op te nemen. Niet verplicht is om altijd de vorm van een benchmark te kiezen. Aan de cliënt kan dus niet de keuze worden aangeboden om geen evaluatie- of vergelijkingsmethode te gebruiken, wel om geen benchmark te gebruiken, maar een andere evaluatie- of vergelijkingsmethode. In ieder geval moet de belegger voor wie de dienst wordt verricht, in staat worden gesteld met de evaluatie- en vergelijkingsmaatstaf de prestaties van de onderneming te beoordelen in relatie met de beleggingsdoelstellingen en de soorten financiële instrumenten in de portefeuille (*red.*)

²⁰² Art. I, onderdeel AP van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (*red.*).

3. Een beleggingsonderneming verstrekt bij het beheren van een individueel vermogen van een niet-professionele belegger, naast de informatie op grond van het eerste lid, voor zover van toepassing, aan de cliënt informatie over:
- de waarderingsmethode en –frequentie voor de financiële instrumenten in diens portefeuille;
 - de bijzonderheden van een eventuele overdracht van het beheer op discretionaire basis van alle of een deel van de financiële instrumenten of gelden in de portefeuille van de cliënt;
 - elke evaluatie- of vergelijkingsmaatstaf, bedoeld in het tweede lid, waartegen de resultaten van de portefeuille worden afgezet;
 - de soorten financiële instrumenten die mogen worden opgenomen in de portefeuille en de soorten transacties die in deze instrumenten mogen worden verricht, alsmede de begrenzingen;
 - de beheersdoelstellingen, de omvang van het risico dat voortvloeit uit de beoordelingsruimte die de beleggingsonderneming heeft, alsmede eventuele specifieke beperkingen in deze beoordelingsruimte.

Stb 2007, nr 407

Artikel 58b is gebaseerd op artikel 4:20, eerste lid, en 4:22, eerste lid, van de wet en dient ter verwerking van artikel 30 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Dit artikel bepaalt dat de beleggingsonderneming algemene informatie moet verstrekken over de beleggingsonderneming en haar diensten en is enkel van toepassing indien diensten worden verleend aan niet-professionele beleggers. De beleggingsonderneming dient deze informatie op grond van artikel 58a voorafgaand aan het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst aan de niet-professionele belegger te verstrekken.

De beleggingsonderneming dient op grond van het eerste lid, onderdeel a, gegevens te verstrekken die cliënten nodig hebben voor een effectieve communicatie met de onderneming.

Op grond van het tweede lid dienen beleggingsondernemingen wanneer zij de dienst van vermogensbeheer verrichten, op basis van de beleggingsdoelstellingen van de cliënt en de soorten financiële instrumenten in de portefeuille van de cliënt, een geschikte evaluatie- en vergelijkingsmethode vast te stellen. Dit kan een benchmark zijn. In ieder geval moet de belegger voor wie de dienst wordt verricht, in staat worden gesteld om met een vooraf afgesproken evaluatie- of vergelijkingsmethode de prestaties van de onderneming te beoordelen.

Het derde lid dient ter omzetting van artikel 30, derde lid, uitvoeringsrichtlijn MiFID. Indien de beleggingsonderneming aan niet-professionele beleggers de beleggingsdienst individueel vermogensbeheer aanbiedt, dient zij naast de informatie van het eerste lid – voorzover van toepassing – aanvullende informatie te verstrekken. Op grond van het

derde lid, onderdeel c, moet de beleggingsonderneming de niet-professionele belegger informeren over de vergelijkingsmethode die zij heeft vastgesteld. De considerans vermeldt in overweging 51 ten aanzien van onderdeel d het volgende. Wanneer een beleggingsonderneming informatie moet verstrekken over de soorten financiële instrumenten die mogen worden opgenomen in de portefeuille van de cliënt en over de soorten transacties die hiermee mogen worden verricht, dient in deze informatie afzonderlijk te worden aangegeven of de beleggingsonderneming gemachtigd wordt om te beleggen in financiële instrumenten die niet tot de handel op een gereguleerde markt zijn toegelaten, in derivaten en in niet-liquide of zeer volatiele instrumenten, dan wel om short sales of aankopen met geleende middelen, effectenfinancieringstransacties, of transacties die margebetalingen, het stellen van zekerheden of valutarisico's meebrengen, te verrichten.

Stb. 2017, nr. 513

De artikelen 58b tot en met 58f kunnen vervallen omdat de regels over informatieverstrekking voor beleggingsondernemingen zijn opgenomen in de artikelen 46 tot en met 51 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen. Artikel 59 kan eveneens vervallen omdat artikel 66, derde lid, van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen beschrijft welke informatie een beleggingsonderneming voorafgaand aan de dienstverlening over het orderuitvoeringsbeleid moet verstrekken aan niet-professionele beleggers.

Artikel 58c [vervallen]²⁰⁴

- De informatie, bedoeld in artikel 58a, eerste lid, onderdeel c, omvat een algemene beschrijving van de aard en risico's van financiële instrumenten die gedetailleerd genoeg is om de niet-professionele belegger in staat te stellen een beleggingsbeslissing te nemen.
- De beschrijving van de risico's, bedoeld in het eerste lid, omvat, indien van toepassing, mede:
 - de risico's die verbonden zijn aan het desbetreffende soort financiële instrument, waaronder een uitleg over de hefboomwerking en de gevolgen daarvan en het risico dat de gehele belegging verloren gaat;
 - de volatiliteit van de prijs van het desbetreffende soort financiële instrument en eventuele beperkingen in de bestaande markt daarvoor;
 - het feit dat de cliënt met transacties in dergelijke instrumenten naast de aanschaffingskosten extra financiële- en andere verplichtingen, waaronder voorwaardelijke verplichtingen, zou kunnen aangaan;

²⁰⁴ Art. I, onderdeel AP van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.).

- d. eventuele marge-of soortgelijke verplichtingen die van toepassing zijn op het desbetreffende soort financiële instrumenten.
3. Een beleggingsonderneming die aan een niet-professionele belegger informatie verstrekt over een financieel instrument waarvoor overeenkomstig de richtlijn prospectus een prospectus is gepubliceerd, deelt de cliënt mede waar dit prospectus verkrijgbaar is.
 4. Indien aangenomen mag worden dat de risico's die verbonden zijn aan een financieel instrument dat uit twee of meer verschillende financiële instrumenten bestaat, groter zijn dan de risico's die verbonden zijn aan elk van de financiële instrumenten afzonderlijk, verstrekt de beleggingsonderneming een adequate beschrijving van de verschillende financiële instrumenten waaruit het instrument bestaat en van de risicoverhogende wisselwerking daartussen.
 5. Een beleggingsonderneming verstrekt over een financieel instrument dat een garantie van een derde omvat, aan een niet-professionele belegger voldoende bijzonderheden over de garantie en de garantiegever.
 6. De essentiële beleggersinformatie wordt voor de toepassing van artikel 4:20, eerste lid, van de wet met betrekking tot een recht van deelneming in een icbe als passende informatie aangemerkt.

Stb 2007, nr 407

Artikel 58c is gebaseerd op artikel 4:20, eerste lid, van de wet en dient ter omzetting van artikel 31 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Dit artikel is van toepassing ten aanzien van niet-professionele beleggers. De verplichting van de beleggingsonderneming om een algemene beschrijving van de aard en risico's van financiële instrumenten te verstrekken die gedetailleerd genoeg is om de professionele belegger in staat te stellen een beleggingsbeslissing te nemen, is opgenomen in artikel 58f, eerste lid, van het Bgfo.

De beleggingsonderneming dient de informatie bedoeld in het eerste lid op grond van artikel 58a, eerste lid, onderdeel c, voorafgaand aan het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst aan een niet-professionele belegger te verstrekken.

Beleggingsondernemingen dienen op grond van het eerste lid aan niet-professionele beleggers een algemene beschrijving te verstrekken van de aard en risico's van financiële instrumenten. Deze beschrijving moet een uitleg bevatten over de aard van het specifieke soort financiële instrument en over de daaraan verbonden risico's die gedetailleerd genoeg is om de cliënt in staat te stellen met kennis van zaken beleggingsbeslissingen te nemen.

Het tweede lid dient ter omzetting van artikel 31, tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De beschrijving van de risico's dient plaats te vinden voor zover die van belang is voor het soort instrument in kwestie en de status en het kennisniveau van de cliënt. De hefboomwerking genoemd in onderdeel a heeft alleen betrekking op een mogelijke

hefboomwerking die het gevolg is van een (samenstelling van een) portefeuille in financiële instrumenten en niet op een hefboomwerking die ontstaat vanwege de financiering van een portefeuille met een krediet (beleggen met geleend geld).

Onder aanschaffingskosten wordt verstaan de prijs van het financiële instrument vermeerderd met de uitvoeringskosten (gedefinieerd in artikel 1:1 van de wet).

Artikel 31, tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID biedt een grondslag om de bewoordingen of de inhoud van de in het kader van dit lid vereiste beschrijving van de risico's vast te stellen. Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

Het derde lid implementeert artikel 31, derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Indien de beleggingsonderneming informatie verstrekt over een financieel instrument dat aan het publiek wordt aangeboden en waarvoor overeenkomstig de richtlijn prospectus een prospectus is gepubliceerd, dient de beleggingsonderneming aan de niet-professionele belegger mee te delen waar het prospectus verkrijgbaar is. Uit overweging 52 van de considerans vloeit voort dat het verstrekken van een exemplaar van een prospectus niet mag worden gezien als de verstrekking van informatie uithoofde van de MiFID die betrekking heeft op de kwaliteit en inhoud van de informatie (artikelen 27 tot en met 34 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID). Het verstrekken van een prospectus volstaat echter wel om aan de verplichtingen uit hoofde van MiFID te voldoen, indien de beleggingsonderneming in het kader van de richtlijn prospectus zelf verantwoordelijk is voor de informatie die in het prospectus is opgenomen.

Het vierde lid implementeert artikel 31, vierde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Op de beleggingsonderneming rust een aanvullende verplichting tot het verstrekken van informatie indien een financieel instrument uit twee of meer verschillende financiële instrumenten bestaat. In het vierde lid is het onderdeel «diensten» uit artikel 31, vierde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID niet overgenomen. Uit de totstandkomingsgeschiedenis van de uitvoeringsrichtlijn MiFID blijkt dat is bedoeld te regelen dat waar een financieel instrument een verhoogd risico met zich brengt, omdat deze is samengesteld uit elementen die een dusdanige wisselwerking hebben dat het risico van het samengestelde product groter is dan de optelsom van de risico's van de samenstellende financiële instrumenten, de risico's van zowel de elementen als van de risicoverhogende wisselwerking adequaat moeten worden beschreven. Aangezien een (beleggings)dienst geen element kan zijn van een financieel instrument en bovendien geen risicoverhogend effect kan hebben op een financieel instrument heeft de term «dienst» geen toegevoegde waarde. Om verwarring bij de uitleg van de norm te voorkomen is ervoor gekozen de term niet over te nemen.

Wanneer aangenomen mag worden dat de risico's verbonden aan de combinatie van financiële instrumenten groter zijn dan de risico's van elke component afzonderlijk, moet de beleggingsonderneming een adequate beschrijving van de verschillende componenten van het instrument en van de risicoverhogende wisselwerking daartussen verstrekken. Artikel 31, vijfde lid, uitvoeringsrichtlijn MiFID wordt verwerkt in het vijfde lid. Indien een financieel instrument een garantie van een derde omvat, dient de beleggingsonder-

neming voldoende informatie te verstrekken over de bijzonderheden van de garantie en de derde die de garantie geeft. Met deze verplichting wordt beoogd dat de niet-professionele belegger zich een behoorlijk beeld kan vormen van de garantie en de reikwijdte daarvan.

Het zesde lid dient ter omzetting van artikel 34, eerste lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Uit de considerans volgt dat met de uitvoeringsrichtlijn MiFID niet is beoogd om de inhoud van het vereenvoudigd prospectus te reglementeren of om informatie toe te voegen. Bij de implementatie van de richtlijn beleggingsinstellingen is er voor gekozen de verplichtingen met betrekking tot het verkort prospectus voor beleggingsinstellingen met zetel in Nederland op te nemen in de bepalingen over de financiële bijsluiter. Daarom is nu bepaald dat een financiële bijsluiter voor rechten van deelneming in een beleggingsinstelling dat voldoet aan het ingevolge artikel 66 Bgfo bepaalde, voor de toepassing van artikel 4:20, eerste lid, van de wet als passende informatie wordt aangemerkt.

Uit de considerans volgt dat met de uitvoeringsrichtlijn MiFID niet is beoogd om de inhoud van het vereenvoudigd prospectus te reglementeren of om informatie toe te voegen.

Stb. 2011, nr. 358

Dit betreft een technische wijziging.

Stb. 2013, nr. 293

Door deze aanpassing zijn de artikelen 58c, zesde lid, en 58e, tweede lid, niet meer van toepassing op beleggingsinstellingen, aangezien de richtlijn geen verplichting bevat om essentiële beleggersinformatie te verstrekken. De artikelen blijven wel van toepassing op icbe's.

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting bij art. 58b (*red.*).

Artikel 58d [vervallen]²⁰⁵

1. De informatie, bedoeld in artikel 58a, eerste lid, onderdeel c, omvat, indien van toepassing, gegevens over de omstandigheid dat een derde namens de beleggingsonderneming financiële instrumenten of gelden die toebehoren aan de niet-professionele belegger kan aanhouden, alsmede gegevens over haar wettelijke verantwoordelijkheid voor het handelen of nalaten van de derde en voor de gevolgen die insolventie van de derde voor de cliënt heeft.
2. Indien een derde namens een beleggingsonderneming, voor zover het toepasselijke recht dit toelaat, financiële instrumenten die toebehoren aan een niet-professionele belegger op een omnibusrekening mag aanhouden, brengt de beleggingsonderneming de cliënt daarvan op de hoogte en waarschuwt zij op

duidelijke wijze voor de risico's die daaruit voortvloeien.

3. Indien het op grond van het toepasselijke recht niet mogelijk is om door een derde namens een beleggingsonderneming aangehouden financiële instrumenten die toebehoren aan een niet-professionele belegger te onderscheiden van de financiële instrumenten die toebehoren aan deze derde of de beleggingsonderneming zelf, brengt de beleggingsonderneming de cliënt daarvan op de hoogte en waarschuwt zij op duidelijke wijze voor de risico's die daaruit voortvloeien.
4. Indien op een rekening waarop financiële instrumenten of gelden worden aangehouden die aan een niet-professionele belegger toebehoren, het recht van toepassing is van een staat die geen lidstaat is, brengt de beleggingsonderneming de cliënt daarvan op de hoogte en wijst zij erop dat dit van invloed kan zijn op de rechten die aan deze financiële instrumenten of gelden verbonden zijn.
5. Een beleggingsonderneming die financiële instrumenten of gelden aanhoudt die toebehoren aan een niet-professionele belegger brengt hem op de hoogte van het bestaan en de voorwaarden van zakelijke zekerheidsrechten of voorrechten die zij heeft of kan hebben op die financiële instrumenten of gelden, en van haar eventuele recht van verrekening op deze financiële instrumenten of gelden. Voor zover van toepassing brengt zij de cliënt er ook van op de hoogte dat een bewaarder een zakelijk zekerheidsrecht, een voorrecht of een recht van verrekening op deze instrumenten of gelden heeft of kan hebben.
6. Een beleggingsonderneming die financiële instrumenten aanhoudt die toebehoren aan een niet-professionele belegger verstrekt, geruime tijd voordat zij effectenfinancieringstransacties aangaat met betrekking tot die financiële instrumenten, of van dergelijke financiële instrumenten anderszins voor eigen rekening of voor rekening van een andere cliënt gebruikmaakt, de cliënt voorafgaand aan het gebruik van deze instrumenten duidelijke, volledige en accurate informatie over haar verplichtingen en verantwoordelijkheden met betrekking tot het gebruik van deze financiële instrumenten, met inbegrip van de voorwaarden voor restitutie ervan, alsmede over de risico's die uit dat gebruik voortvloeien.
7. Een beleggingsonderneming die een beleggingsdienst aanbiedt met betrekking tot een financieel instrument als bedoeld in de onderdelen d tot en met j van de definitie van financieel instrument in artikel 1:1 van de wet geeft, voor zover van toepassing, op voor-

²⁰⁵ Art. I, onderdeel AP van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (*red.*).

hand aan of zij al dan niet optreedt als tussenpersoon in de zin van hoofdstuk 3b van de Wet giraal effectenverkeer, en wat daarvan de goederenrechtelijke gevolgen zijn voor de cliënt. De Autoriteit Financiële Markten kan nadere regels stellen met betrekking tot de te verstrekken informatie.

Stb 2007, nr 407

Artikel 58d is gebaseerd op artikel 4:20, eerste lid, van de wet en dient ter omzetting van artikel 32 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

De beleggingsonderneming dient de informatie die zij ingevolge dit artikel aan niet-professionele beleggers moet verstrekken op grond van artikel 58a, eerste lid, onderdeel c, voorafgaand aan het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst te verstrekken. In het geval dat de beleggingsonderneming financiële instrumenten of gelden aanhoudt die toebehoren aan een niet-professionele belegger, zijn er voor een aantal gevallen specifieke informatieverplichtingen van toepassing. De niet-professionele belegger moet op grond van het eerste lid door de beleggingsonderneming worden geïnformeerd over de omstandigheid dat een derde de financiële instrumenten of gelden namens de beleggingsonderneming kan aanhouden. De beleggingsonderneming informeert de niet-professionele belegger over haar wettelijke verantwoordelijkheid voor het handelen van de derde alsmede over de gevolgen van een faillissement van de derde voor de niet-professionele belegger.

Indien een derde op grond van het toepasselijke recht financiële instrumenten die toebehoren aan een niet-professionele belegger op een omnibusrekening mag aanhouden, dient de beleggingsonderneming hem op grond van het tweede lid daarvan op de hoogte te stellen. De beleggingsonderneming dient op een duidelijke wijze te waarschuwen voor de risico's die daaruit voortvloeien.

Het derde lid bepaalt dat indien het op grond van het toepasselijke recht niet mogelijk is om bij een derde aangehouden financiële instrumenten van een cliënt te onderscheiden van de financiële instrumenten die toebehoren aan de derde of de beleggingsonderneming, de beleggingsonderneming de niet-professionele belegger hierover moet informeren en duidelijk dient te waarschuwen voor de risico's die daaruit voortvloeien.

De beleggingsonderneming informeert de niet-professionele belegger op grond van het vierde lid wanneer de rekening met financiële instrumenten of gelden van de cliënt onderworpen is aan de wetgeving van een staat die geen lidstaat is. Zij wijst op de invloed die dat kan hebben op de rechten van de cliënt die aan de financiële instrumenten of gelden verbonden zijn.

De niet-professionele belegger dient op grond van het vijfde lid op de hoogte te worden gesteld door de beleggingsonderneming van het bestaan en de voorwaarden van zekerheidsrechten of voorrechten die de beleggingsonderneming heeft of kan hebben op de financiële instrumenten of gelden van de cliënt alsmede van haar eventuele recht van verrekening op deze instrumenten of gelden. De beleggingsonderneming dient de cliënt tevens te informeren indien een bewaarder een zakelijk zekerheidsrecht, voorrecht of recht van verrekening heeft.

Geruime tijd voordat een beleggingsonderneming effecten-

financieringstransacties aangaat met betrekking tot financiële instrumenten die zij namens een niet-professionele belegger aanhoudt, of van dergelijke instrumenten anderszins voor eigen rekening of voor rekening van een andere cliënt gebruik maakt, verstrekt de beleggingsonderneming op grond van het zesde lid aan de niet-professionele belegger duidelijke, volledige en accurate informatie op een duurzame drager over de verplichtingen en verantwoordelijkheden van de beleggingsonderneming met betrekking tot het gebruik van deze financiële instrumenten, met inbegrip van de voorwaarden voor restitutie ervan, alsmede over de risico's die eruit voortvloeien. Het begrip «effectenfinancieringstransactie» is gedefinieerd in artikel 2 van de uitvoeringsverordening MiFID.

Stb. 2016, nr. 98

Voor cliënten van tussenpersonen in de zin van het nieuwe hoofdstuk 3B van de Wet giraal effectenverkeer is het van belang dat zij op de hoogte zijn van de rol van hun (bank-)beleggingsonderneming wanneer zij een derivatenpositie aangaan: die van tussenpersoon of van uiteindelijke tegenpartij. De rol die zij inneemt is namelijk van invloed op de vraag of de cliënt al dan niet goederenrechtelijke bescherming geniet op grond van dit nieuwe hoofdstuk. Om die reden moet een (bank)beleggingsonderneming op voorhand haar cliënt informeren over de rol die zij inneemt bij een specifieke transactie en wat daarvan de goederenrechtelijke consequenties zijn. Met dit onderdeel wordt deze informatieplicht, gebaseerd op artikel 4:20 van de Wft, toegevoegd aan het BGf. Omdat het voor de kenbaarheid door de cliënt wenselijk is dat (bank)beleggingsondernemingen dat op uniforme wijze doen, stelt dit onderdeel de AFM in staat om nadere regels te stellen, die aannemelijkerwijs zullen worden opgenomen in de reeds bestaande Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft.

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting bij art. 58b (red.).

Artikel 58e [vervallen]²⁰⁶

1. De informatie, bedoeld in artikel 58a, eerste lid, onderdeel c, omvat gegevens over de kosten en bijbehorende lasten, die voor zover van toepassing bestaat uit de volgende elementen:
 - a. de totale prijs van het financiële instrument, de beleggingsdienst of nevendienst, met inbegrip van alle bijbehorende kosten en als geen exacte prijs kan worden gegeven de grondslag voor de berekening van de totale prijs.
 - b. de door de beleggingsonderneming in rekening gebrachte provisies;
 - c. een vermelding van de desbetreffende buitenlandse valuta en de toepasselijke

²⁰⁶ Art. I, onderdeel AP van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.).

omrekeningskoers en wisselkosten, wanneer een deel van de totale prijs moet worden betaald in of luidt in een buitenlandse valuta;

- d. vermelding van de mogelijkheid dat transacties die verband houden met het financiële instrument of de beleggingsdienst, nog andere kosten, voor de niet-professionele belegger kunnen meebrengen die niet via de beleggingsonderneming worden betaald of door haar worden opgelegd;
 - e. de regelingen voor betaling of andere prestaties met betrekking tot de uitvoering van de beleggings- of nevendienst.
2. De essentiële beleggersinformatie wordt voor de toepassing van artikel 4:20, eerste lid, van de wet met betrekking tot een recht van deelneming in een icbe als passende informatie aangemerkt wat de aan de icbe zelf verbonden kosten en bijbehorende lasten, met inbegrip van de instapen uitstapprovisies, betreft.

Stb 2007, nr 407

Artikel 58e is gebaseerd op artikel 4:20, eerste lid, van de wet en dient ter omzetting van artikel 33 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Het eerste lid dient ter omzetting van artikel 33 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De beleggingsonderneming dient aan de niet-professionele belegger informatie te verstrekken over de kosten en bijbehorende lasten voor het financiële instrument, het verlenen van de beleggingsdienst of nevendienst.

Onderdeel a dient ter omzetting van artikel 33, onderdeel a en artikel 33 laatste alinea. Op grond van onderdeel a zal de beleggingsonderneming informatie moeten verschaffen over de totale prijs die de belegger moet betalen. De totale prijs omvat mede alle vergoedingen, provisie's, lasten en uitgaven en alle belastingen die via de beleggingsonderneming moeten worden betaald.

De bewoordingen «met inbegrip van alle bijbehorende vergoedingen, provisie's, lasten, uitgaven en alle belastingen die via de beleggingsonderneming moeten worden betaald» zijn vervangen door de term «kosten». Uit de definitie van kosten in artikel 1 van het Bgfo volgt dat onder kosten alle bedragen dienen te worden verstaan die een financiële onderneming in rekening brengt of ten laste laat komen van een cliënt. Onder het begrip kosten worden ook bedragen begrepen die door afnemers aan financiële ondernemingen moeten worden afgedragen in verband met verschuldigde belastingen die via de financiële onderneming worden geïnd (zie ook de toelichting op artikel 77, eerste lid, onderdeel h, van het Bgfo²⁰⁷).

Indien geen exacte prijs kan worden gegeven, verstrekt de beleggingsonderneming informatie over de grondslag voor de berekening van de totale prijs, zodat de belegger de totale prijs kan berekenen. De beleggingsonderneming zal op grond van onderdeel b alle provisie's die de beleggingsonderneming in rekening brengt in elk geval afzonderlijk

moeten specificeren.

Indien een deel van de totale prijs moet worden betaald in een buitenlandse valuta, dient de beleggingsonderneming dit op grond van onderdeel c te vermelden met inbegrip van de toepasselijke omrekeningskoers en wisselkosten.

Op grond van onderdeel d zal de beleggingsonderneming de mogelijkheid moeten vermelden dat transacties die verband houden met het financiële instrument of de beleggingsdienst nog andere kosten, waaronder belastingen, voor de niet-professionele belegger kunnen meebrengen die niet via de beleggingsonderneming worden betaald of door haar worden opgelegd.

De beleggingsonderneming dient ten slotte op grond van onderdeel e de niet-professionele belegger te informeren over de regelingen van betaling of andere prestaties.

Uit overweging 53 van de considerans volgt dat de te verstrekken informatie over de kosten en bijbehorende lasten ook nadere gegevens moet bevatten over de regelingen voor betaling of uitvoering van de overeenkomst voor de verrichting van beleggingsdiensten en over alle andere overeenkomsten die betrekking hebben op een financieel instrument dat wordt aangeboden. In dit verband zijn betalingsregelingen gewoonlijk van belang wanneer een contract inzake een financieel instrument wordt beëindigd middels afwikkeling in contanten. Uitvoeringsregelingen zijn gewoonlijk van belang wanneer bij beëindiging van het contract inzake een financieel instrument aandelen, obligaties, een warrant, edelmetaal of een ander instrument of een andere grondstof moeten worden geleverd.

Het tweede lid dient ter omzetting van artikel 34, eerste lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Uit de considerans volgt dat met de uitvoeringsrichtlijn MiFID niet is beoogd om de inhoud van het vereenvoudigd prospectus te reglementeren of om informatie toe te voegen. Bij de implementatie van de richtlijn beleggingsinstellingen is er voor gekozen de verplichtingen met betrekking tot het verkort prospectus voor beleggingsinstellingen met zetel in Nederland op te nemen in de bepalingen over de financiële bijsluiter. Daarom is nu bepaald dat een financiële bijsluiter voor rechten van deelneming in een beleggingsinstelling dat voldoet aan het ingevolge artikel 66 Bgfo bepaalde, voor de toepassing van artikel 4:20, eerste lid, van de wet als passende informatie wordt aangemerkt.

Uit overweging 55 van de considerans van de uitvoeringsrichtlijn MiFID vloeit voort dat beleggingsondernemingen die rechten van deelneming in icbe's distribueren, hun cliënten wel aanvullende informatie moeten verstrekken over alle andere kosten en bijbehorende lasten van de door hen verleende beleggingsdiensten in verband met rechten van deelneming in icbe's.

Stb. 2011, nr. 358

Dit betreft een technische wijziging.

Stb. 2013, nr. 293

Door deze aanpassing zijn de artikelen 58c, zesde lid, en 58e, tweede lid, niet meer van toepassing op beleggingsinstellingen, aangezien de richtlijn geen verplichting bevat om essentiële beleggersinformatie te verstrekken. De artikelen blijven wel van toepassing op icbe's.

²⁰⁷ Stb. 2006, nr. 520, p. 236.

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting bij art. 58b (red.).

Artikel 58f [vervallen]²⁰⁸

1. De beleggingsonderneming verstrekt aan een professionele belegger een algemene beschrijving van de aard en risico's van financiële instrumenten die gedetailleerd genoeg is om hem in staat te stellen een beleggingsbeslissing te nemen.
2. Artikel 58c, tweede en vierde lid, zijn van overeenkomstige toepassing op de beschrijving van de aard en risico's bedoeld in het eerste lid.
3. Indien op een rekening waarop financiële instrumenten of gelden worden aangehouden die aan een professionele belegger toebehoren, het recht van toepassing is van een staat die geen lidstaat is, brengt de beleggingsonderneming de cliënt daarvan op de hoogte en wijst zij erop dat dit van invloed kan zijn op de rechten die aan deze financiële instrumenten of gelden verbonden zijn.
4. Een beleggingsonderneming die financiële instrumenten of gelden aanhoudt die toebehoren aan een professionele belegger brengt hem op de hoogte van het bestaan en de voorwaarden van zakelijke zekerheidsrechten of voorrechten die zij heeft of kan hebben op die financiële instrumenten of gelden, en van haar eventuele recht van verrekening op deze financiële instrumenten of gelden. Voor zover van toepassing brengt zij de cliënt er ook van op de hoogte dat een bewaarder een zakelijk zekerheidsrecht, een voorrecht of een recht van verrekening op deze instrumenten of gelden heeft of kan hebben.
5. Een beleggingsonderneming verstrekt de in dit artikel bedoelde informatie aan een professionele belegger voorafgaand aan het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst.
6. De artikelen 58c, zesde lid, en 58d, zevende lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

Stb 2007, nr 407

Artikel 58f is gebaseerd op artikel 4:20, eerste lid, van de wet en dient ter omzetting van artikel 29, derde lid, artikel 31, eerste, tweede en vierde lid alsmede artikel 32, vierde en vijfde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID en heeft betrekking op de informatieverstrekking aan professionele beleggers.

De beleggingsonderneming moet op grond van het eerste lid de professionele belegger een algemene beschrijving verstrekken van de aard en de risico's van de financiële instrumenten zodat hij in staat wordt gesteld om goed geïnformeerd een beleggingsbeslissing te nemen. De

beleggingsonderneming mag op grond van artikel 31, eerste lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID bij de invulling van de informatieverplichting rekening houden met de omstandigheid dat zij te maken heeft met een professionele belegger. Uit overweging 44 van de considerans van de uitvoeringsrichtlijn MiFID volgt dat ten aanzien van professionele beleggers minder strenge informatievoorschriften gelden.

Het tweede lid implementeert artikel 31, tweede en vierde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID met betrekking tot de informatieverstrekking ten aanzien van professionele beleggers. Uit artikel 31, tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID vloeit voort dat de beschrijving van de risico's dient plaats te vinden voor zover dit van belang is voor het soort instrument in kwestie en de status en kennisniveau van de professionele belegger. De uitvoeringsrichtlijn MiFID houdt met betrekking tot de verstrekking van informatie rekening met de vraag of de betrokken cliënt een niet-professionele belegger of een professionele belegger is.

Artikel 32, vijfde en zesde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID zijn – voor zover het professionele beleggers – betreft verwerkt in het derde en vierde lid.

Het vijfde lid dient ter omzetting van artikel 29, derde lid en artikel 31, eerste lid van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De informatie bedoeld in het eerste, vierde en vijfde lid dient voorafgaand aan het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst aan professionele beleggers te worden versterkt.

In het zesde lid is het bepaalde in artikel 34, eerste lid, uitvoeringsrichtlijn MiFID van overeenkomstige toepassing verklaard.

Stb. 2016, nr. 98

Zie de toelichting bij art. 58d (red.).

Artikel 59 [vervallen]²⁰⁹

Een beleggingsonderneming verstrekt een niet-professionele belegger voorafgaand aan het uitvoeren van een order met betrekking tot een financieel instrument voor diens rekening de volgende informatie over haar orderuitvoeringsbeleid:

- a. een uitleg over het relatieve gewicht dat de beleggingsonderneming overeenkomstig artikel 4:90a, tweede lid, van de wet toekent aan de in artikel 4:90a, eerste lid, van de wet genoemde factoren, of over de wijze waarop zij het relatieve gewicht van deze factoren bepaalt;
- b. een overzicht van de plaatsen van uitvoering waarop de beleggingsonderneming een aanzienlijk beroep doet om haar verplichting na te komen om alle redelijke maatregelen te nemen teneinde bij de uitvoering van orders van cliënten steeds het best mogelijke resultaat te behalen;

²⁰⁸ Art. I, onderdeel AP van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.).

²⁰⁹ Art. I, onderdeel AP van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.).

c. een duidelijke waarschuwing dat een specifieke instructie van de cliënt de beleggingsonderneming kan beletten de door haar vastgestelde en in haar orderuitvoeringsbeleid opgenomen maatregelen te nemen om bij de uitvoering van de desbetreffende order het best mogelijke resultaat te behalen voor de elementen waarvoor deze instructie geldt.

Voorheen art. 6:13 Nrgfo

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:20, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 24, aanhef en onderdeel c, 35, aanhef en onderdeel c, en 43 van het Bte 1995. In plaats van "effecten" in de bepalingen in het Bte 1995 wordt "financiële instrumenten" gebruikt. Dit hangt samen met het feit dat in de Wft in plaats van het ruime begrip "effect" uit de Wet toezicht effectenverkeer 1995 (Wte 1995) het begrip "financieel instrument" wordt gebruikt.

In lijn met het uitgangspunt dat voor beleggingsondernemingen in afwachting van de implementatie van de MiFID de bepalingen uit het Bte 1995 en de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 zowel wat de inhoud als het niveau van regelgeving zoveel mogelijk ongewijzigd blijven²¹⁰, is in dit artikel bepaald dat de AFM nadere regels stelt met betrekking tot de precontractuele informatieverstrekking. De door de AFM te stellen regels zullen overeenkomen met het bepaalde in artikel 33, eerste lid, van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002.

Stb 2007, nr 407

Artikel 59 (oud) bevatte een grondslag voor de AFM om nadere regels te stellen voor de precontractuele informatieverstrekking door beleggingsondernemingen. De AFM had op basis van deze delegatiebepaling nadere regels gesteld in artikel 6:4 van de NRgfo. Artikel 6:4 NRgfo kan geleet op het geharmoniseerde karakter van MiFID worden geschrapt. Dit betekent dat ook de grondslag van artikel 59 (oud) kan komen te vervallen.

Artikel 59 (nieuw) dient ter implementatie van artikel 46, tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De grondslag voor dit artikel kan worden gevonden in artikel 4:90b, tiende lid, van de wet. In artikel 46, tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID wordt de term «de dienst» gebruikt. Bedoeld wordt de dienst van het uitvoeren van orders met betrekking tot financiële instrumenten voor rekening van cliënten. De norm in dit artikel ziet alleen op dienstverlening voor niet professionele beleggers. De wijze waarop de voorgescreven informatie moet worden verstrekt (artikel 46, tweede lid, laatste alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID) wordt geregeld in artikel 49a van het Bgfo. Dat wil zeggen dat de informatie ofwel op een duurzame drager (eerste lid) of via een website die niet als duurzame drager kwalificeert moet worden verstrekt. Overigens volgt uit artikel 4:90c, derde lid, van de wet dat de cliënt door een beleggingsonderneming eveneens voldoende moet worden geïnformeerd over het beleid dat zij voert in de selectie van derden bij wie zij orders met betrekking tot financiële instru-

menten plaatst ter uitvoering van beslissingen in verband met het beheren van een individueel vermogen of aan wie zij orders van cliënten ter uitvoering doorgeeft. Deze informatieverplichting wordt echter niet uitgewerkt in de uitvoeringsrichtlijn MiFID en kent daarom ook in het Bgfo geen uitwerking.

[Artikel 59 Bgfo is de opvolger van het per 1-11-2007 vervallen artikel 6:13 Nrgfo, dat voorheen als volgt werd toegelicht: (red.)

Dit artikel komt in de plaats van artikel 30 Nrgfo 2002 en is een uitwerking van artikel 84 van het besluit.

In dit artikel is de verplichting opgenomen orders van cliënten op de voor de cliënt best mogelijke wijze uit te voeren. Deze verplichting kent twee elementen, te weten een tijds-element en een prijselement. Het tijds-element brengt met zich dat een beleggingsonderneming orders van cliënten zo snel als in de betrokken omstandigheden redelijkerwijs mogelijk is dient uit te voeren. Dit sluit niet uit dat een beleggingsonderneming de uitvoering van een cliëntenorder kan uitstellen; zij dient dan wel goede gronden te hebben om aan te nemen dat dit in het belang is van de cliënt. Bij de in het eerste lid van dit artikel gestelde verplichting om behalve algemene informatie die met name bij het aangaan van de transactie aan de cliënt zal worden verstrekt met betrekking tot lopende orders ook meer specifieke informatie te verstrekken, wordt bedoeld op informatie die gericht is op een bijzondere omstandigheid ten aanzien van het financieel instrument waarop de order betrekking heeft en waarvan mag worden verwacht dat zij invloed zal hebben op de koers van het desbetreffende effect, zodat er aanleiding kan zijn de order of de condities aan te passen. Hierbij kan worden gedacht aan informatie met betrekking tot het splitsen van aandelen, het ex-dividend gaan van aandelen en het uitkeren van bonusaandelen in geval de cliënt een limietorder heeft lopen in de desbetreffende aandelen. Beleggingsondernemingen kunnen er voorts voor kiezen om contractueel vast te leggen dat orders bij dit soort specifieke gevallen automatisch aangepast (verlaagd) worden.

De noodzaak om de cliënt deze specifieke informatie te verstrekken zal veelal actueel zijn bij langlopende limietorders en slechts bij uitzondering de dagorders betreffen, aangezien de hier bedoelde relevante informatie veelal bekend zal zijn dan wel de order niet meer kan worden teruggehaald. Het is niet de bedoeling, bijzondere gevallen uitgezonderd, om beleggingsondernemingen te verplichten beleggers te informeren in het geval orders tijdelijk niet kunnen worden uitgevoerd als gevolg van bijvoorbeeld een storing bij de beurs. Indien de storing echter op het moment van accepteren van de order al bekend is, zal de cliënt wel op de storing gewezen moeten worden.

Ook algemene ontwikkelingen die ieder financieel instrument treffen (bijvoorbeeld dalende koers in het buitenland) vallen niet onder de verplichting. Voorts is het niet de bedoeling dat ieder bedrijfsbericht dient te worden gecommuniceerd. Wel is het zo dat in geval van buitengewone koersontwikkelingen met betrekking tot het desbetreffende financieel instrument er een inspanningsverplichting is om cliënten hiervan op de hoogte te brengen.

Het prijselement brengt met zich dat de order moet worden

²¹⁰ Zie het algemeen deel van de nota van toelichting, onder 2.

uitgevoerd tegen de best beschikbare prijs gelet op het tijdstip van de order, de aard en omvang van de order alsmede de omstandigheden op de markt waarop de order moet worden uitgevoerd. Wanneer de order betrekking heeft op financiële instrumenten die zijn genoteerd op een op grond van artikel 5:26 van de Wet erkende markt in financiële instrumenten in Nederland, wordt de best mogelijke prijs geacht te zijn verkregen wanneer een transactie is uitgevoerd op een dergelijke beurs overeenkomstig de door de houder van die effectenbeurs gestelde regels, dan wel daarbuiten, indien de aan- of verkoopprijs niet hoger respectievelijk lager is dan de laagste aankoopprijs respectievelijk hoogste verkoopprijs op dat moment op voornoemde markt, tenzij de instelling bekend is of redelijkerwijs had kunnen zijn dat de prijsvorming op die markt op dat moment niet adequaat was. Bij de beste prijs-bepaling dient ook het kostenaspect te worden meegenomen; bij een verkooptransactie zal bij een lagere prijs waar minder kosten van af gaan, de transactie netto immers meer opleveren voor de cliënt.

Van de verplichting om een order uit te voeren tegen de op dat moment voor de cliënten best mogelijke prijs, kan worden afgeweken indien de cliënt of zijn vertegenwoordiger uitdrukkelijk anderszins heeft opgedragen.

Met betrekking tot de orderremissier of de vermogensbeheerder geldt daarbij dat in de cliëntenovereenkomst moet worden opgenomen dat deze bemiddelaar van de beste prijs-regel mag afwijken. Met betrekking tot een eventuele uitvoerende instelling, die naast de onderneming die namens de cliënt de opdracht heeft gegeven bij de transactie is betrokken, geldt hetgeen is gesteld in de toelichting op artikel 6:12, namelijk dat ook op deze onderneming de verplichtingen ex artikel 6:13 kunnen rusten.

Het derde lid van dit artikel moet waarborgen dat ook bij de afwikkeling van transacties het belang van de cliënt centraal wordt gesteld. Zo zal een beleggingsonderneming die een koopopdracht uitvoert voor een cliënt zich ervan moet vergewissen dat de gekochte financiële instrumenten ook werkelijk volgens de usance van de betrokken markt worden geleverd.

Wanneer de financiële instrumenten na de voor de desbetreffende markt gangbare termijn nog niet zijn geleverd, rust op de beleggingsonderneming een inspanningsverplichting om de afwikkeling van de betrokken transactie te bevorderen. Een verwijzing naar de regels op het gebied van de vermogensscheiding is hier op haar plaats. Op grond van deze regels dient creditering of debitering van de (effecten)rekening tegen gelijktijdige debitering of creditering van de tegenwaarde op de geldrekening te geschieden.]

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting bij art. 58b (red.).

Artikel 59a

1. Een aanbieder verstrekt voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een complex product of hypothe-cair krediet aan de consument informatie over de totale prijs van het desbetreffende product met uitzondering van de advies-

kosten en distributiekosten, maar met inbegrip van alle bijbehorende kosten.

2. Onverminderd het eerste lid verstrekt een aanbieder voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst met een consument inzake een complex product dat strekt tot vermogensopbouw, aan de consument, voor zover van toepassing, ten minste de volgende informatie:

a. het bedrag van de totale kosten, met uitzondering van de advieskosten en distributiekosten;

b. de kosten die worden ingehouden op de inleg of de premie, onderverdeeld naar soorten kosten, zoals in elk geval eerste kosten, doorlopende kosten en aan- en verkoopkosten;

c. de kosten die worden ingehouden op de vermogensopbouw of uitkering, onderverdeeld naar soorten kosten zoals in elk geval eerste kosten, doorlopende kosten en aan- en verkoopkosten;

d. de kosten die de beheerder van een beleggingsinstelling of beheerder van een icbe jaarlijks in rekening brengt voor het beheer van rechten van deelneming in die beleggingsinstelling of icbe;

e. de invloed van het gemiddelde jaarlijkse percentage van de kosten, bedoeld onder b, c en d, op het rendement en de vermogensopbouw of uitkering, verbonden aan de overeenkomst; en

f. de wijze waarop de kosten, bedoeld onder b, c en d, worden verdeeld over de looptijd van de overeenkomst.

3. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op:

a. overeenkomsten met betrekking tot beleggingsobjecten; en

b. overeenkomsten met betrekking tot het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst.

4. Het tweede lid, aanhef en de onderdelen b tot en met f, zijn niet van toepassing op een levensverzekeraar die een levensverzekering aanbiedt waarbij de uitkering wordt uitgedrukt in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe.

5. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op financiële ondernemingen die een complex product als bedoeld in artikel 1, onderdeel d, onder 1°, 4° of 11° samenstellen en dat product in de markt verkrijgbaar stellen voor consumenten of, indien het een recht van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe betreft, cliënten.

Stb 2009, nr. 401

De nieuwe bepaling (artikel 59a) waarmee kosten transparantie door aanbieders wordt geregeld voor complexe

producten en hypotheek heeft twee doelstellingen. De consument inzicht geven in de totaalprijs (vergelijking soortgelijke producten faciliteren) en door opsplitsing van kosten de werking van het product en het effect van kosten op vermogensopbouw inzichtelijk maken. De meeste respondenten onderschreven het belang van goede informatie over kosten van complexe financiële producten en hypotheek voor de consument.

Er waren echter wel een aantal aandachtspunten uit de reacties af te leiden. Een aantal partijen heeft er op gewezen dat de nieuwe verplichting het gelijke speelveld tussen verschillende distributiekanaal en aanbieders niet mag verstoren. Sommige partijen hebben uitdrukkelijk verzocht om nadere richtsnoeren voor de wijze waarop in de praktijk uitwerking moet worden gegeven aan het bieden van kosten transparantie. De doelstelling hiervan was erop gericht om te zorgen dat door aanbieders (banken en verzekeraars) op soortgelijke wijze kosten transparantie wordt geboden en de vergelijkbaarheid van de informatie voor de consument geborgd is.

Dit commentaar heeft geleid tot opname van een aantal uitgangspunten die door aanbieders kunnen worden toegepast bij het bieden van kosten transparantie met betrekking tot complexe producten en hypotheek. Hierbij kan gedacht worden aan het moment van berekening en de wijze waarop moet worden omgegaan met parameters die gedurende de looptijd kunnen wijzigen. De concretisering van kosten transparantie voor producten die door MiFID worden gereguleerd wordt aan zelfregulering van aanbieders overgelaten, aangezien het niet mogelijk is om voor deze producten aanvullende regels te stellen.

Stb 2009, nr. 401

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:20, eerste lid, van de wet en verplicht aanbieders van complexe producten en hypotheek tot precontractuele nominale kosten transparantie. Gelet op de grondslag is dit artikel niet van toepassing op een aanbieder van een beleggingsinstelling.

Totale prijs met inbegrip van bijbehorende kosten

Op grond van het eerste lid dienen aanbieders de consument voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een complex product of een hypotheek krediet, te informeren over de totale prijs van het complexe product of hypotheek krediet met inbegrip van alle bijbehorende kosten. Deze norm is ontleend aan artikel 58e, eerste lid, onderdeel a, van het Bgfo. Artikel 58e vormt de implementatie van de MiFID-norm die bepaalt dat beleggingsondernemingen hun cliënten onder meer moeten informeren over de kosten en bijbehorende lasten van de beleggingsdiensten die zij verlenen. De norm heeft de bedoeling om de consument inzicht te geven in de totale prijs inclusief alle kosten gedurende de gehele looptijd van het product. Onder kosten worden op grond van artikel 1 van het Bgfo alle bedragen verstaan die een aanbieder in rekening brengt of ten laste laat komen van de consument. Hierbij kan gedacht worden aan vergoedingen, provisies, lasten, uitgaven maar ook aan eventuele belastingen die de

consument via de aanbieder moet betalen.²¹¹ Onder bijbehorende kosten kunnen ook kosten vallen die gepaard gaan met verzekeringen of andere financiële producten die in combinatie met een complex product of hypotheek krediet door een aanbieder aan een consument worden verkocht. In dat geval moeten de kosten voor deze aanvullende producten worden meegenomen in de totale prijs indien het aanvullende product een onderdeel vormt van een complex product. Indien er geen sprake is van een complex product geldt er geen verplichting om de kosten van aanvullende producten op basis van het eerste lid in de totale prijs op te nemen. In de praktijk komt het vaak voor dat een aanbieder de aanschaf van een aanvullend product als voorwaarde stelt voor de aanschaf van een door hem aangeboden complex product of hypotheek krediet en de consument daarbij de keuze laat om dit aanvullende product bij hem of bij een willekeurige andere aanbieder aan te schaffen. De aanbieder is er in dat geval – mede op grond van de op grond van artikel 4:19 en 4:20 van de Wft geldende informatieverplichtingen – toe gehouden om bij de opgave van de totale prijs de consument hierop te wijzen en hem te informeren over het feit dat met de aanschaf van het betreffende aanvullende product extra kosten gemoeid kunnen zijn die ook ten laste komen van de consument.

Kostenberekening

De opgave van de totale prijs moet worden gedaan voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst. In de praktijk zal dit veelal gebeuren op het moment dat aan de consument een offerte wordt verschaft voor de mogelijke aanschaf van een of meerdere producten. Omdat complexe producten en hypotheek kredieten veelal een lange looptijd kennen waarbij kostencomponenten gedurende de looptijd variabel kunnen zijn, wordt bij de berekening van de totale prijs voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst uitgegaan van de op dat moment vaststaande informatie. Op deze wijze is gegarandeerd dat de berekening zo precies en getrouw mogelijk plaatsvindt en dat alle aanbieders op een vergelijkbare wijze invulling geven aan het eerste lid en het gelijke speelveld tussen aanbieders zoveel mogelijk is gewaarborgd.

Dit betekent dat aanbieders er bij de berekening bijvoorbeeld van uit kunnen gaan dat de in de offerte genoemde rente die bij de consument daadwerkelijk door de aanbieder in rekening wordt gebracht gedurende de hele looptijd niet verandert en dat de consument tijdens de looptijd geen extra aflossingen doet. Eventuele kortingen op de (opslagen op de) rente die gedurende een vooraf vastgestelde periode zullen gelden, worden enkel voor deze periode meegenomen in de berekening van de totale prijs. Voor de resterende periode wordt uitgegaan van de offerterente exclusief de kortingen. Dit geldt ook voor andere elementen die bij de offerte nog niet met zekerheid zijn te voorspellen. Tevens is het voor een gelijk speelveld behulpzaam om fiscale aspecten en kosten die aan derden worden betaald buiten de berekening te houden. In het geval van een hypotheek waarbij bij aanvang wordt uitgegaan van een gedurende de looptijd door de consument maximaal op te

²¹¹ Zie toelichting op art. 58e en 77, lid 1, sub h, Bgfo.

nemen krediet, wordt bij de berekening van de totale prijs uitgegaan van de situatie dat de consument het totale krediet bij aanvang opneemt. Bij de berekening wordt er van uitgegaan dat in het geval van een krediet ook de af te lossen hoofdsom in beginsel onderdeel uit maakt van de totale prijs. Dit geldt bijvoorbeeld bij een aflossingsvrije hypotheek of bij een hypotheek dat gedeeltelijk aflossingsvrij is.

Kosten vermogensopbouw

Wanneer er sprake is van een product met een vermogensopbouwelement, waarbij op basis van een eenmalige dan wel periodieke inleg of premie voor een bepaald doel – bijvoorbeeld de aflossing van (een gedeelte van) het krediet – kapitaal wordt opgebouwd, maken de inleg of premie onderdeel uit van de totale prijs. Het is in dat verband de bedoeling dat voor de consument inzichtelijk wordt gemaakt welke bedragen hij in de loop van de tijd – bijvoorbeeld per maand of jaarlijks – moet betalen. Wanneer het voorafgaande aan de overeenkomst berekende eindkapitaal in negatieve zin afwijkt van de af te lossen hoofdsom van het krediet – bijvoorbeeld omdat het product uitgaat van het slechts gedeeltelijk aflossen van het krediet, dient de resterende restschuld meegenomen te worden in de berekening van de totale prijs. In het geval van een vermogensopbouwproduct wordt er bij de berekening van de totale prijs dus in plaats van de af te lossen hoofdsom uitgegaan van het totaal aan kosten dat gepaard gaat met de opbouw van het benodigde eindkapitaal vermeerderd met een eventueel resterend af te lossen bedrag.

In het geval van een vermogensopbouwproduct wordt veelal uitgegaan van een bepaald rendement dat gedurende de looptijd van een product kan variëren. In dat geval moet voor de consument duidelijk zijn van welke rendementspercentage de aanbieder bij de opgave van de totale prijs is uitgegaan en welke rendementen gedurende de looptijd mogelijk van toepassing kunnen zijn. Hiervoor kan worden aangesloten bij de opgave van rendementen die in het kader van de financiële bijsluiter gangbaar is.

Het is de bedoeling dat de aanbieder als hoofdregel nominale transparantie ten aanzien van de totale prijs biedt. Het ligt voor de hand dat de aanbieder wat de presentatie betreft de totale prijs nader uitsplitst per onderdeel van het product. Het is voor een goed inzicht voor de consument in de kosten behulpzaam als hij de kosten voor het kredietdeel en voor het opbouwdeel apart krijgt voorgeschoteld. De kosten van het kredietdeel kunnen bijvoorbeeld nader onderverdeeld worden in rentekosten, eenmalige kosten en de af te lossen hoofdsom. Indien sprake is van een opbouwdeel kan het totaalbedrag van de totale inleg of premie over de hele looptijd worden vermeld met eventueel separaat het af te lossen bedrag. De consument wordt met het eerste lid beter in staat gesteld om verschillende aanbiedingen van soortgelijke producten wat de totale prijs betreft te vergelijken en ook de werking van het product onder verschillende rendementsscenario's wordt inzichtelijk. Op basis daarvan kan hij weloverwogen zijn keuze maken voor een bepaald product (offerte vergelijking).

Het eerste lid is van toepassing op levensverzekeraars die levensverzekeringen aanbieden waarbij de uitkering wordt uitgedrukt in rechten van deelneming in een beleggingsin-

stelling. Dergelijke verzekeringen kwalificeren op grond van artikel 1 van het Bgfo als een complex product. Dit betekent dat levensverzekeraars naast artikel 60 van het Bgfo ook aan het eerste lid moeten voldoen.

Effect kosten vermogensopbouw

Het tweede lid beoogt het effect van de kosten op het opgebouwde vermogen bij een vermogensopbouwproduct inzichtelijk te maken voor de consument. De aanbieder van een complex product met een vermogensopbouwcomponent is daarom gehouden om de consument te informeren over welke kosten op welke momenten van zijn inleg of opgebouwde vermogen worden ingehouden. Daarnaast wordt inzicht gegeven in hoogte van de kosten en in het effect dat de kosten hebben op het rendement, de vermogensopbouw of de uitkering. Tevens wordt inzicht gegeven in de invloed van het behaalde rendement en het opgebouwde vermogen op de kosten.

Deze verplichting is ontleend aan de verplichting die reeds in artikel 60, eerste lid, onderdeel I, van het Bgfo is opgenomen voor levensverzekeraars in het kader van overeenkomsten inzake een levensverzekering waarbij de uitkering wordt uitgedrukt in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling.

Het tweede lid is van toepassing op producten waarbij de consument beoogt om met het product voor een bepaald doel – bijvoorbeeld de aflossing van een hypotheek of het opbouwen van een pensioen – een vermogen op te bouwen. Het tweede lid strekt er toe om aan de consument inzichtelijk te maken welke kosten bij dergelijke producten met een vermogensopbouwcomponent worden ingehouden op de inleg, premie of de vermogensopbouw en wat de invloed daarvan is op het rendement, de uiteindelijke uitkering of het vermogen dat aan het einde van de looptijd vrijvalt. De gemeenschappelijke kenmerken van dergelijke complexe producten zijn dat er door de consument eenmalig dan wel gedurende een vaste looptijd periodiek een bedrag wordt ingelegd of premie wordt betaald met als doel om een vermogen op te bouwen en dat het vrijvallen van de opgebouwde waarde of uitkering aan het einde van de looptijd plaatsvindt. Hierbij kan worden gedacht aan bankspaarproducten zoals de spaarrekening eigen woning of de lijfrentespaarrekening als bedoeld in de artikelen 3:116a en 3:126a van de Wet inkomstenbelasting 2001. Naast bancaire producten is het tweede lid ook van toepassing op complexe verzekeringsproducten met een vermogensopbouwdeel die niet onder het bereik van artikel 60, eerste lid, aanhef en onderdeel I, van het Bgfo vallen.

De aanbieder van een complex product met een vermogensopbouwcomponent is gehouden om de kosten die een effect hebben op het vermogensopbouwdeel van het product nader te specificeren. Hij dient de consument te informeren welke kosten worden ingehouden op het bedrag dat wordt ingelegd met de bedoeling om vermogen op te bouwen en de wijze waarop dat precies gebeurt. Dit geldt ook voor kosten die worden ingehouden op het rendement, het opgebouwde vermogen of de uiteindelijke uitkering. Deze transparantie zal voorafgaand aan de overeenkomst worden geboden. Ook hier geldt dat aanbieders hun berekeningen om die reden zoveel mogelijk moeten baseren op de op het moment van offerte bekende gegevens. Deze

gegevens kunnen tot uitgangspunt worden genomen voor de hele looptijd. Met veranderingen gedurende de looptijd van bijvoorbeeld de hoogte van de inleg of premie, de beheer-, doorlopende-, aan-en verkoopkosten of de beleggingskeuze van de consument gedurende de looptijd – en die op het moment van offerte niet zijn te overzien – behoeft de aanbieder geen rekening te houden.

Specificatie kosten vermogensopbouw

Aanbieders van een complex product zullen op grond van het eerste lid de totale inleg of totale premie transparant maken. Aanbieders dienen op grond van het tweede lid, onderdeel a, nominaal weer te geven wat het bedrag is van de totale kosten over de gehele looptijd van het contract. Op grond van de onderdelen b, c en d moeten alle kosten-inhoudingen worden gespecificeerd, waarbij kan worden volstaan met het vermelden van percentages. Onderdeel b ziet op de kosten die worden ingehouden op de inleg of de premie. Het gaat hierbij om het bedrag dat eenmalig dan wel periodiek wordt ingelegd of betaald en alle kosten die worden gemaakt door de aanbieder of andere partijen en die in mindering worden gebracht op de inleg of premie. Hierbij dient in ieder geval onderscheid te worden gemaakt tussen eerste kosten, doorlopende kosten en aan-en verkoopkosten. Onder eerste kosten worden de kosten verstaan die zijn gemoeid met de verkoop van het vermogensopbouwproduct. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan kosten gemoeid met de advisering en de opname in de administratie. Doorlopende kosten bestaan uit kosten die bijvoorbeeld worden gemaakt om de betaling of premie te incasseren en om informatie te verstrekken gedurende de looptijd van de overeenkomst. Kosten die worden gemaakt om te voldoen aan de doorlopende zorgplicht kunnen hier ook onder worden geschaard. Aan-en verkoopkosten zijn kosten die door de aanbieder in rekening worden gebracht om in het kader van de vermogensopbouw bepaalde financiële instrumenten aan te kopen of te verkopen. Het is denkbaar dat de aanbieder het verwachte totale bedrag aan premie of inleg nominaal weergeeft en daarbij vrijwillig in totalen nominaal voor de hele looptijd specificeert welke kosten worden ingehouden.

Op grond van het tweede lid, onderdeel c, dient de aanbieder de kosten te vermelden die worden ingehouden op het opgebouwde vermogen of de uitkering, indien het een verzekering betreft. Dit impliceert dat de aanbieder het te verwachten eindkapitaal nominaal moet weergeven. De consument wordt geïnformeerd over het rekenrendement dat is gebruikt bij de berekening van het te verwachten eindkapitaal. Om het effect van de kosten zichtbaar te maken zal de aanbieder vervolgens nader specificeren welke kosten in totaal procentueel worden ingehouden op de vermogensopbouw of uitkering. Ook hier dient een onderverdeling te worden gemaakt tussen eerste, doorlopende-en eventuele aan-en verkoopkosten. Verkoopkosten zijn de kosten die gemoeid zijn met het ten gelde maken van het opgebouwde vermogen.

Het tweede lid, onderdeel d, is van toepassing indien met de inleg rechten van deelneming in een beleggingsinstelling worden aangeschaft. In dat geval dienen de kosten die de beheerder in rekening brengt voorafgaand aan de overeenkomst inzichtelijk te worden gemaakt. Het bedrag van

de kosten behoeft ook hier niet jaarlijks nominaal te worden weergegeven. De aanbieder kan volstaan met het melden van een percentage dat jaarlijks in rekening wordt gebracht. De aanbieder zou wel op vrijwillige basis kunnen besluiten om de totale kosten die de beheerder over de gehele looptijd in rekening brengt op basis van de gehanteerde aannames en rekenrendement nominaal weer te geven.

Op grond van het tweede lid, onderdeel e, zijn aanbieders gehouden om de consument te informeren over de invloed van het gemiddelde jaarlijkse percentage van de kosten, bedoeld onder b, c en d, op het rendement en de vermogensopbouw of de uitkering. De aanbieder dient op grond hiervan informatie te verschaffen over het totale kostenpercentage. De consument krijgt hierdoor inzage in de invloed van de totale kosten gedurende de gehele looptijd op het rendement, de vermogensopbouw of de uitkering. Uitgaand van een constant rendement gedurende de gehele looptijd gaat het om een gemiddeld percentage.

Ten slotte dient de aanbieder op grond van onderdeel f inzicht te geven in de wijze waarop de kosten zoals bedoeld onder a, b, c en d, worden verdeeld over de looptijd van de overeenkomst. In het geval van verzekeringsproducten is het in dit kader bijvoorbeeld gebruikelijk om de gedurende de looptijd geldende afkoopwaardes te vermelden.

De onderdelen b, c, d, e en f sluiten voor beleggingsverzekeringen aan op de reeds bestaande verplichtingen op grond van artikel 60, eerste lid, onderdeel I van het Bgfo. Voor deze producten is in onderdeel a nu expliciet bepaald dat de totale kosten nominaal moeten worden weergegeven.

Uitzonderingen

In het derde lid is een tweetal uitzonderingen opgenomen. Op grond van onderdeel a zijn het eerste en tweede lid niet van toepassing op beleggingsobjecten omdat deze producten buiten de beoogde reikwijdte van de kostentransparantie vallen. In onderdeel b worden beleggingsondernemingen die beleggingsdiensten of nevendiensten verlenen uitgezonderd van het eerste en tweede lid. Ondernemingen die beleggingsdiensten verlenen kwalificeren als beleggingsondernemingen en dienen te voldoen aan artikel 58a, eerste lid, onderdeel c juncto artikel 58e, eerste lid, van het Bgfo. Gelet op de totale harmonisatie die MiFID beoogt, is het niet mogelijk om aanvullende regels te stellen. De bancaire sector heeft zich bereid verklaard om voor dat deel van een complex product dat strekt tot vermogensopbouw en waarin sprake is van het verlenen van beleggingsdiensten door middel van zelfregulering een nadere opsplitsing van kosten te bewerkstelligen.

Het vierde lid expliciteert dat levensverzekeraars die een levensverzekering aanbieden waarbij de uitkering wordt uitgedrukt in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling niet onder de reikwijdte van het tweede lid, onderdelen b tot en met e vallen. De transparantie van kosten is wat deze groep van levensverzekeraars betreft voor het aanbieden van de genoemde producten met betrekking tot de onderdelen b tot en met e reeds gereguleerd in artikel 60, eerste lid, onderdeel I, van het Bgfo.

In het vijfde lid is bepaald dat het eerste en tweede lid van

overeenkomstige toepassing zijn op financiële ondernemingen die een complex product als bedoeld in artikel 1, onderdeel d, onder 1°, 4° of 11° samenstellen en dat product in de markt verkrijgbaar stellen voor consumenten. Dit lid is ontleend aan artikel 65, vierde lid, van het Bgfo met dien verstande dat in afwijking daarvan de onderhavige bepaling ook van toepassing is op combinaties die incidenteel in de markt worden gezet. Een financiële onderneming die een complex product tot stand brengt en het complexe product als zodanig in de markt verkrijgbaar stelt voor consumenten, zonder dat hij (volledig-) contractuele wederpartij wordt voor de verschillende delen van het complexe product, is hiermee eveneens gehouden tot naleving van het eerste en tweede lid.

Stb. 2012, nr. 695

Artikel 59a is aangepast aangezien de advieskosten en distributiekosten niet meer door een aanbieder in de prijs van een financieel product mogen worden verwerkt (zie toelichting bij artikel 86h). Een aanbieder dient dan ook op grond van artikel 59a een consument informatie over de totale prijs van een complex product of hypothecair krediet te verstrekken met uitzondering van de advieskosten en distributiekosten.

Het eerste lid heeft tot doel om de consument inzicht te geven in de totale prijs van het product inclusief alle kosten, behalve de advieskosten en distributiekosten, gedurende de gehele looptijd van het product.

Stb. 2013, nr. 293

De artikelen 59a en 60 worden aangepast in verband met het nieuwe begrip «beleggingsinstelling». De artikelen blijven van toepassing op beleggingsinstellingen en icbe's.

Artikel 59aa

1. Een aanbieder verstrekt een consument voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet, ten minste informatie over:

- a. de componenten waaruit de variabele debetrentevoet is opgebouwd;**
- b. of deze componenten een vast of variabel bestanddeel vormen van de debetrentevoet; en**
- c. de risico's die verbonden zijn aan een variabele debetrentevoet.**

2. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de door een aanbieder in de informatieverstrekking aan de consument te gebruiken aanduiding van de componenten waaruit de variabele debetrentevoet is opgebouwd.

Stb. 2012, nr. 695

Bij brief van 30 juni 2011 hebben de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en de toenmalige minister van Financiën richting de Tweede Kamer aangegeven voornemens te zijn om maatregelen te treffen, waar nodig via wet- en regelgeving, die ervoor zorgen dat kredietverstrekkers meer duidelijkheid verschaffen aan de

consument over welke factoren de variabele rente doen variëren. De kredietverstrekker dient transparant te maken hoe een hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet is opgebouwd en richting de consument te communiceren welke component of componenten variabel zijn.²¹² Artikel 59aa geeft uitvoering aan deze voorgenomen maatregelen.

Artikel 59aa is gebaseerd op artikel 4:20, eerste lid, van de Wft waarin is bepaald dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels kunnen worden gesteld met betrekking tot de informatie die een financiële dienstverlener de consument voorafgaand aan het adviseren, het verlenen van een beleggingsdienst of de totstandkoming van een overeenkomst inzake een financieel product dient te verschaffen, voor zover dit redelijkerwijs relevant is voor een adequate beoordeling van die dienst of dat product. Artikel 59aa, eerste lid, onderdeel a, bepaalt dat een aanbieder voorafgaand aan het sluiten van een overeenkomst inzake een hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet aan de consument ten minste informatie verstrekt over de componenten waaruit de variabele debetrentevoet is opgebouwd. De verplichting rust op de aanbieder, omdat dit degene is die uiteindelijk een aanbod doet voor een hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet aan de consument. De informatie dient bovendien verstrekt te worden voor het tot stand komen van de overeenkomst, zodat de consument aan de hand van de informatie kan overwegen of hij een hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet of met een vaste debetrentevoet wenst af te sluiten. De componenten zijn alle factoren waarmee rekening wordt gehouden bij de opbouw van de variabele debetrentevoet. De variabele debetrentevoet is veelal opgebouwd uit een basistarief (bijvoorbeeld Euribor, Libor of een zelfstandig ontwikkelde grondslag) vermeerderd met een opslag. Euribor staat voor Euro Interbank Offered Rate. Dit is het gemiddelde percentage wat een groot aantal banken in de eurozone onderling aan elkaar berekent wanneer zij aan elkaar geld uitleent. Er bestaan tarieven voor verschillende looptijden, variërend van een week tot twaalf maanden. Libor staat voor London Interbank Offered Rate, en is een vergelijkbaar gemiddeld percentage als Euribor, met dien verstande dat Libor geldt op de interbancaire markt in Londen. De opslag op het basistarief bestaat vaak uit een algemene opslag die aan alle klanten in rekening wordt gebracht en een individuele opslag die is gerelateerd aan de specifieke klantsituatie, bijvoorbeeld de hoogte van de kredietssom ten opzichte van de waarde van de woning.

Op grond van artikel 59aa dient de aanbieder de componenten te specificeren, die worden meegenomen in de algemene opslag op het basistarief. De te noemen componenten dienen te corresponderen met hun bedrijfseconomische oorsprong. Te denken valt aan de volgende componenten: een component in verband met de beschikbaarheid van middelen voor de aanbieder (bewegingen op de kapitaalmarkt of geldmarkt), een component in verband met het risico voor de aanbieder op wanbetaling en vervroegde aflossing, een component in verband met dienstverlenings-

²¹² Kamerstuk 24.036, nr. 390, blz 4.

kosten die de financiële dienstverlener maakt zoals bijvoorbeeld administratie- en beheerkosten en een discretionaire component die is gerelateerd aan de winstdoelstellingen en concurrentieverhoudingen. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de aanduiding van de componenten waaruit de variabele debetrentevoet kan zijn opgebouwd. Een aanbieder kan uitsluitend deze componenten gebruiken in de communicatie richting de consument. Op deze manier wordt bewerkstelligd dat eenduidigheid bestaat over de benaming van de componenten. De aanbieder dient naast het verstrekken van informatie over de componenten waaruit de variabele debetrentevoet is opgebouwd tevens bij alle componenten aan te geven of zij een vast of variabel bestanddeel vormen van de debetrentevoet (artikel 59aa, eerste lid, onderdeel b). Als bijvoorbeeld als basistarief de een-maands-Euribor wordt gehanteerd, zal dit basistarief iedere maand veranderen, welke verandering invloed heeft op de hoogte van de maandlasten. De aanbieder zal dan aan de consument kenbaar dienen te maken dat deze component variabel is binnen de variabele debetrentevoet. Hetzelfde geldt voor de componenten die worden meegenomen in de algemene opslag op het basistarief.

Tenslotte dient de aanbieder informatie te verstrekken over de risico's die zijn verbonden aan een variabele debetrentevoet (onderdeel c). Te denken valt aan een weergave van de fluctuaties in de maandlasten bij een stijging van de variabele debetrentevoet.

Opgemerkt wordt dat de aanbieder bij het verstrekken van de informatie over de componenten waaruit de variabele debetrentevoet is opgebouwd uiteraard dient te voldoen aan het bepaalde in artikel 4:19, tweede lid, van de Wft, dat wil zeggen dat de precontractuele informatie correct, duidelijk en niet misleidend dient te zijn.

Artikel 59ab

- 1. Voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake hypothecair krediet verzoekt de aanbieder van hypothecair krediet de consument om de informatie en bewijsstukken te verstrekken die noodzakelijk zijn om de kredietwaardigheid van de consument te kunnen beoordelen.**
- 2. Het verzoek, bedoeld in het eerste lid, vermeldt welke informatie en bewijsstukken verstrekt dienen te worden en binnen welke termijn aan dit verzoek dient te worden voldaan.**
- 3. De aanbieder waarschuwt de consument dat het krediet niet kan worden verleend als de consument onvoldoende informatie verstrekt ten behoeve van de beoordeling van de kredietwaardigheid.**

Stb. 2016, nr. 266

In artikel 59ab van het Bgf wordt artikel 20, derde lid, van de richtlijn geïmplementeerd. Op grond van artikel 59ab van het Bgf verzoekt de aanbieder van hypothecair krediet de consument om de informatie en bewijsstukken te verstrekken ten behoeve van de kredietwaardigheids-

toetsing. Door middel van het verzoek weet de consument welke informatie en bewijsstukken vereist zijn, zodat de aanbieder kan voldoen aan zijn verplichting ingevolge artikel 4:34 van de wet. Het kan bijvoorbeeld gaan om een werkgeversverklaring en overzichten van de tegoeden op bankrekeningen. Bij het verzoek aan de consument om de informatie en bewijsstukken te verstrekken, stelt de aanbieder ook een termijn waarbinnen de informatie en bewijsstukken voor de aanbieder beschikbaar moeten zijn. In het derde lid van artikel 59ab wordt artikel 20, vierde lid, tweede volzin, van de richtlijn geïmplementeerd. Op grond van deze bepaling moet de consument gewaarschuwd worden dat onvoldedige informatieverstreking ten behoeve van de kredietwaardigheidstoetsing zal leiden tot weigering tot het verstrekken van het krediet.

Artikel 59b

- 1. Een betaaldienstverlener stelt een betaaldienst gebruiker voordat deze is gebonden door een overeenkomst betreffende een eenmalige betalingstransactie op gemakkelijk toegankelijke wijze de in artikel 59c bedoelde informatie en voorwaarden ter beschikking.**
- 2. Op verzoek van de betaaldienstgebruiker verstrekt de betaaldienstverlener hem de informatie en voorwaarden op papier of op een andere duurzame drager.**
- 3. De betaaldienstverlener verstrekt de informatie en voorwaarden aan de betaaldienstgebruiker in gemakkelijk te begrijpen bewoordingen en in duidelijke en bevattelijke vorm. Indien de betaaldienstverlener de betaaldienst verleent aan een betaaldienstgebruiker in een lidstaat, verstrekt hij de in de vorige volzin bedoelde informatie en voorwaarden in een officiële taal van die lidstaat of in een andere taal die tussen de partijen is overeengekomen.**
- 4. Indien de overeenkomst betreffende een eenmalige betalingstransactie op verzoek van de betaaldienstgebruiker is gesloten met gebruikmaking van een techniek voor communicatie op afstand welke het de betaaldienstverlener onmogelijk maakt aan het eerste lid te voldoen, voldoet deze onmiddellijk na de uitvoering van de betalingstransactie aan zijn verplichtingen ingevolge het genoemde lid.**
- 5. Aan het eerste tot en met het derde lid kan ook worden voldaan door het verstrekken van een exemplaar van het ontwerpcontract betreffende een eenmalige betalingsstransactie of de ontwerpbetaalopdracht waarin de in artikel 59c bedoelde informatie en voorwaarden zijn opgenomen.**

Stb. 2009, nr. 437

De artikelen 59b en 59c van het Bgf hebben betrekking op eenmalige betalingstransacties. Artikel 59d ziet uitsluitend op raamovereenkomsten. De artikelen 59e en 59f zijn

relevant voor zowel eenmalige betalingstransacties als raamovereenkomsten.

Dit artikel zorgt voor implementatie van artikel 36 van de richtlijn betaaldiensten. Het artikel stelt regels over het tijdstip en de wijze waarop de betaaldienstverlener aan de betaaldienstgebruiker de benodigde informatie en voorwaarden die betrekking hebben op de betaaldienst, moet hebben verstrekt.

Stb. 2009, nr. 524

Per abuis zijn na elkaar twee artikelen 59a ingevoegd in het BGfo. De onderhavige wijziging beoogt dit te herstellen door hernummering van het artikel 59a dat is ingevoegd in het kader van de implementatie van de richtlijn betaaldiensten (Stb. 437). Voor de duidelijkheid zijn de artikelen 59a en 59b opnieuw vastgesteld, zonder inhoudelijke wijziging.

Artikel 59c

- 1. Een betaaldienstverlener verstrekt aan een betaaldienstgebruiker in het geval van een eenmalige betalingstransactie de volgende informatie en voorwaarden of stelt deze aan hem ter beschikking:**
 - a. gedetailleerde informatie of een unieke identicator die door de betaaldienstgebruiker moet worden verstrekt opdat een betaalopdracht correct kan worden uitgevoerd;
 - b. de maximale uitvoeringstermijn voor de aangeboden betaaldienst;
 - c. alle kosten die de betaaldienstgebruiker aan de betaaldienstverlener verschuldigd is en, voor zover van toepassing, de splitsing van de bedragen van eventuele kosten; en
 - d. voor zover van toepassing, de bij de betalingstransactie toe te passen feitelijke of referentiewisselkoers.
- 2. Voor zover van toepassing stelt de betaaldienstverlener de overige in artikel 59e bedoelde informatie en voorwaarden op gemakkelijk toegankelijke wijze aan de betaaldienstgebruiker ter beschikking.**

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting bij art. 59b.

Dit artikel vormt een implementatie van artikel 37 van de richtlijn betaaldiensten. Het artikel verplicht de betaaldienstverlener om informatie over de wijze waarop de betalingsopdracht correct kan worden uitgevoerd, informatie over de maximale uitvoeringstermijn, de met de opdracht gemoeide kosten en eventueel de toe te passen wisselkoers, aan de betaaldienstgebruiker te verstrekken. Overige voorwaarden, die zijn opgenomen in artikel 59d van het Bgfo, moeten aan de betaaldienstgebruiker ter beschikking worden gesteld.

Stb 2017, nr 190

Bij het Wijzigingsbesluit financiële markten 2010 heeft een vernummering plaatsgevonden van de artikelen 59b tot en met 59f tot 59c tot en met 59g van het BGfo. Deze ver-

nummering is niet overal meegenomen, waardoor de wijzigingen niet juist meer zijn. Deze wijziging lost dat op.

Artikel 59d

- 1. Een betaaldienstverlener verstrekt een betaaldienstgebruiker ruimschoots voordat deze is gebonden aan een raamovereenkomst voor betaaldiensten op papier of op een andere duurzame drager de in artikel 59e bedoelde informatie en voorwaarden.**
- 2. De betaaldienstverlener verstrekt de informatie en voorwaarden in gemakkelijk te begrijpen bewoordingen en in duidelijke en bevattelijke vorm. Indien de betaaldienstverlener de betaaldienst verleent aan een betaaldienstgebruiker in een lidstaat, verstrekt hij de in de vorige volzin bedoelde informatie en voorwaarden in een officiële taal van die lidstaat of in een andere taal die door de partijen is overeengekomen.**
- 3. Indien de raamovereenkomst voor betaaldiensten op verzoek van de betaaldienstgebruiker is gesloten met gebruikmaking van een techniek voor communicatie op afstand welke het de betaaldienstverlener onmogelijk maakt te voldoen aan het eerste lid, voldoet deze onmiddellijk na de sluiting van de raamovereenkomst aan zijn verplichtingen ingevolge het genoemde lid.**
- 4. Aan het eerste lid kan ook worden voldaan door het verstrekken van een exemplaar van de ontwerpraamovereenkomst waarin de in artikel 59e bedoelde informatie en voorwaarden zijn opgenomen.**

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting bij art. 59b.

In artikel 59c is geregeld op welk tijdstip en op welke wijze de betaaldienstverlener aan de betaaldienstgebruiker de informatie en voorwaarden moet hebben verstrekt die zien op de tussen hen te sluiten raamovereenkomst. Het artikel is een implementatie van artikel 41 van de richtlijn betaaldiensten.

Stb 2017, nr 190

Bij het Wijzigingsbesluit financiële markten 2010 heeft een vernummering plaatsgevonden van de artikelen 59b tot en met 59f tot 59c tot en met 59g van het BGfo. Deze vernummering is niet overal meegenomen, waardoor de wijzigingen niet juist meer zijn. Deze wijziging lost dat op.

Artikel 59e

- 1. De betaaldienstverlener verstrekt aan de betaaldienstgebruiker de volgende informatie en voorwaarden:²¹³**

²¹³ In Stb 2009, nr. 437, artikel IV, onderdeel O heeft deze bepaling ten onrechte een aanduiding van een eerste lid. (*red.*)

- a. de naam van de betaaldienstverlener, het adres van het hoofdkantoor en, in voorkomend geval, het adres van zijn betaaldienstagent of bijkantoor in de lidstaat waar de betaaldienst wordt aangeboden, en enig ander adres, inclusief emailadres, dat relevant is voor de communicatie met de betaaldienstverlener;
- b. de gegevens betreffende de relevante toezichthouders of toezichthoudende autoriteiten en betreffende het in artikel 1:107 van de wet bedoelde register en gegevens aan de hand waarvan de registratie kan worden gecontroleerd;
- c. een beschrijving van de voornaamste kenmerken van de aan te bieden betaaldienst;
- d. de gedetailleerde informatie of de unieke identifier die door de betaaldienstverlener wordt verstrekt opdat een betaalopdracht correct kan worden uitgevoerd;
- e. de vorm waarin en de procedure volgens welke de instemming met het uitvoeren van een betalingstransactie wordt verstrekt, respectievelijk wordt ingetrokken, overeenkomstig de artikelen 522 en 534 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek;
- f. een referentie aan het in artikel 532 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek omschreven tijdstip van ontvangst van een betaalopdracht en aan het eventueel door de betaaldienstverlener bepaalde uiterste tijdstip; g. de maximum uitvoeringstermijn voor de aangeboden betaaldiensten; en
- h. de vermelding of de mogelijkheid bestaat uitgavenlimieten voor het gebruik van het betaalinstrument overeenkomstig artikel 523, eerste lid, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek overeen te komen;
- i. alle kosten die door de betaaldienstgebruiker aan de betaaldienstverlener verschuldigd zijn en, voor zover van toepassing, de splitsing van de bedragen en eventuele kosten;
- j. voor zover van toepassing, de toe te passen rentevoet en wisselkoers, of, indien de referentierentevoet en -wisselkoers te hanteren zijn, de wijze van berekening van de feitelijke interesten en de relevante datum en de index of basis voor de vaststelling van die referentierentevoet of -wisselkoers;
- k. indien overeengekomen, de onmiddellijke toepassing van wijzigingen in de referentierentevoet of -wisselkoers en de informatievereisten met betrekking tot de wijzigingen overeenkomstig artikel 517, derde en vierde lid, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek;
- l. voor zover van toepassing, de technieken voor communicatie, met inbegrip van de technische vereisten van de apparatuur van de betaaldienstgebruiker, zoals tussen de partijen voor de mededeling van informatie en kennisgevingen krachtens de wet en Titel 7B van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek overeengekomen;
- m. de wijze waarop en de frequentie waarmee informatie betreffende betaaldiensten krachtens de wet en Titel 7B van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek ter beschikking moet worden gesteld;
- n. de taal of talen waarin de raamovereenkomst voor betaaldiensten wordt gesloten en waarin de communicatie gedurende de looptijd van de contractuele betrekking plaatsvindt; en
- o. een vermelding dat de betaaldienstgebruiker het recht heeft de contractuele voorwaarden van de raamovereenkomst voor betaaldiensten en informatie en voorwaarden overeenkomstig artikel 516 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek te ontvangen;
- p. voor zover van toepassing, een beschrijving van de maatregelen die de betaaldienstgebruiker moet nemen om de veilige bewaring van een betaalinstrument te waarborgen evenals de wijze waarop de betaaldienstverlener in kennis moet worden gesteld voor de toepassing van artikel 524, eerste lid, onderdeel b, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek;
- q. indien overeengekomen, de voorwaarden waaronder de betaaldienstverlener zich het recht voorbehoudt het gebruik van een betaalinstrument te blokkeren overeenkomstig artikel 523 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek;
- r. informatie over de aansprakelijkheid van de betaler overeenkomstig artikel 529 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, onder vermelding van het relevante bedrag;
- s. op welke wijze en binnen welke termijn de betaaldienstgebruiker de betaaldienstverlener in kennis moet stellen van een niet-toegestane of foutief uitgevoerde betalingstransactie overeenkomstig artikel 526 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, onder vermelding

van de aansprakelijkheid van de betaaldienstverlener voor niet-toegestane betalingstransacties overeenkomstig artikel 528 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek;

- t. informatie over de aansprakelijkheid van de betaaldienstverlener voor de uitvoering van betalingstransacties overeenkomstig de artikelen 543 tot en met 545 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek; en
- u. de voorwaarden voor terugbetaling overeenkomstig de artikelen 530 en 531 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek;
- v. indien overeengekomen, de informatie dat de betaaldienstgebruiker geacht wordt overeenkomstig artikel 517 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek wijzigingen in de voorwaarden te hebben aanvaard tenzij hij de betaaldienstverlener voor de voorgestelde datum van inwerkingtreding van die wijzigingen ervan in kennis heeft gesteld dat hij de wijzigingen niet aanvaardt;
- w. de looptijd van de raamovereenkomst voor betaaldiensten; en
- x. een vermelding dat de betaaldienstgebruiker een raamovereenkomst voor betaaldiensten kan beëindigen en alle afspraken met betrekking tot beëindiging van de overeenkomst overeenkomstig de artikelen 517, eerste lid, en 518 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek;
- y. de contractuele bepalingen inzake het op de raamovereenkomst voor betaaldiensten toepasselijke recht of de ter zake bevoegde rechter; en
- z. de klachtenprocedure en buitengerechtelijke geschillenbeslechting die ingevolge artikel 4:17 van de wet voor de betaaldienstgebruiker openstaan.

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting bij art. 59b.

In artikel 59d is opgenomen welke informatie en voorwaarden de betaaldienstverlener aan de betaaldienstgebruiker dient te verstrekken. Het betreft achtereenvolgens adresgegevens van de betaaldienstverlener en de relevante toezichthoudende autoriteit, informatie die betrekking heeft op het gebruik van de betaaldienst, informatie over de kosten, de rentevoet en de wisselkoers, informatie over de wijze van communicatie, informatie over aansprakelijkheid en verplichtingen omtrent het veilig bewaren van het betaalinstrument, informatie over wijzigingen en looptijd van het raamcontract en informatie over de toepasselijke rechtsmiddelen.

Voornoemde informatie moet ingeval er sprake is van een raamcontract op grond van artikel 59c vooraf worden verstrekt door de betaaldienstverlener aan de betaaldienstgebruiker. Voor zover sprake is van een eenmalige betalings-

transactie moet de informatie in elk geval ter beschikking staan van de betaaldienstgebruiker.

Artikel 59d betreft een implementatie van artikel 42 van de richtlijn betaaldiensten.

Artikel 59f

1. Een betaaldienstverlener verstrekt, in afwijking van de artikelen 59d en 59e, met betrekking tot betaalinstrumenten die overeenkomstig een raamovereenkomst voor betaaldiensten uitsluitend worden gebruikt voor afzonderlijke betalings-transacties van maximaal € 30, met een uitgavenlimiet van € 150 of waarop maximaal een bedrag van € 150 tegelijk kan worden opgeslagen, de betaler uitsluitend informatie over de voornaamste kenmerken van de betaaldienst, met inbegrip van de wijze waarop van het betaalinstrument gebruik kan worden gemaakt, de aansprakelijkheid, alle in rekening gebrachte kosten en andere belangrijke informatie die nodig is om een weloverwogen besluit te nemen, en geeft tevens aan waar andere in artikel 59e bedoelde informatie en voorwaarden op gemakkelijk toegankelijke wijze beschikbaar zijn gesteld.
2. Voor nationale betalingstransacties worden de in het eerste lid genoemde bedragen verdubbeld.
3. Voor vooraf betaalde betaalinstrumenten, bedoeld voor nationale betalingstransacties, worden de in het eerste lid genoemde bedragen verhoogd tot € 500.

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting bij art. 59b.

In artikel 59e is geregeld dat met betrekking tot betaalinstrumenten die alleen kunnen worden gebruikt voor betalingstransacties tot 30 euro en waarop een uitgavenlimiet van maximaal 150 euro van toepassing is, uitsluitend informatie hoeft te worden verstrekt over de voornaamste kenmerken. Voor nationale betalingstransacties gelden deze versoepelde informatieverplichtingen voor betalings-transacties tot een bedrag van 60 euro voor zover de uitgavenlimiet maximaal 300 euro is. Voorts is ook gebruikt gemaakt van de in de richtlijn geboden mogelijkheid om versoepelde informatieverplichtingen ook van toepassing te laten zijn op vooraf betaalde kaarten die gebruikt worden voor nationale betalingstransacties. Op deze vooraf betaalde kaarten mag niet meer dan 500 euro worden opgeslagen, wil de regeling in artikel 59e, eerste lid, hierop van toepassing zijn.

Het begrip «nationale betalingstransactie» is in de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel ter implementatie van de richtlijn betaaldiensten²¹⁴ toegelicht.

²¹⁴ Kamerstuk 31.892, nr. 2

Stb 2017, nr 190

Bij het Wijzigingsbesluit financiële markten 2010 heeft een vernummering plaatsgevonden van de artikelen 59b tot en met 59f tot 59c tot en met 59g van het BGfo. Deze vernummering is niet overal meegenomen, waardoor de wijzigingen niet juist meer zijn. Deze wijziging lost dat op.

Artikel 59g

- 1. Een betaaldienstverlener brengt een betaaldienstgebruiker geen kosten in rekening voor de ingevolge de artikelen 59b tot en met 59f te verstrekken informatie.**
- 2. Een betaaldienstverlener en een betaaldienstgebruiker kunnen overeenkomen dat kosten in rekening worden gebracht voor door de betaaldienstgebruiker gevraagde aanvullende informatie of voor informatie die frequenter of met andere communicatiemiddelen wordt verstrekt dan in de raamovereenkomst voor betaaldiensten is bepaald.**
- 3. Kosten die de betaaldienstverlener ingevolge het tweede lid in rekening mag brengen zijn passend en in overeenstemming met de kosten die de betaaldienstverlener feitelijk heeft gemaakt.**

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting bij art. 59b.

In artikel 59f is geregeld dat de betaaldienstverlener geen kosten in rekening mag brengen voor alle informatievereisten die voortvloeien uit titel III van de richtlijn betaaldiensten. De betaaldienstverlener en de betaaldienstgebruiker kunnen overeenkomen dat wel kosten in rekening worden gebracht voor aanvullende informatie. Deze kosten moeten dan wel redelijk zijn.

Stb 2017, nr 190

Bij het Wijzigingsbesluit financiële markten 2010 heeft een vernummering plaatsgevonden van de artikelen 59b tot en met 59f tot 59c tot en met 59g van het BGfo. Deze vernummering is niet overal meegenomen, waardoor de wijzigingen niet juist meer zijn. Deze wijziging lost dat op.

Artikel 60

- 1. Onverminderd de artikelen 57 en 58 verstrekt een levensverzekeraar een cliënt voorafgaande aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een levensverzekering, voorzover van toepassing, ten minste de volgende informatie:**
 - a. zijn rechtsvorm;**
 - b. het bedrag van de uitkering of uitkeringen waartoe hij zich verplicht of, voorzover dit bedrag niet op voorhand nauwkeurig kan worden bepaald, een nauwkeurige omschrijving van die uitkering of uitkeringen, alsmede van de factoren waarvan de hoogte van de uitkering of uitkeringen afhankelijk is;**
 - c. een omschrijving van de keuzemoge-**

lijkheden die de cliënt of de gerechtigde op een uitkering heeft ingevolge de overeenkomst;

- d. een nauwkeurige omschrijving van de valuta waarin de premie of de uitkering is uitgedrukt, indien dit een andere valuta is dan de euro, of van de units, eenheden of datgene waar de premie of de uitkering anderszins in is uitgedrukt, of, indien de uitkering strekt tot het verrichten van andere dan geldelijke prestaties, van die prestatie;**
- e. een nauwkeurige omschrijving van de omzettingmethode indien bij een uitkering omzetting plaatsvindt in euro's of een andere valuta;**
- f. de aard van de waarden, waaronder aandelen of andersoortige rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe, indien de uitkering daarin wordt uitgedrukt;**
- g. de wijze van berekening en toewijzing van de winstdeling, indien de overeenkomst een recht op winstdeling omvat;**
- h. de looptijd van de overeenkomst;**
- i. de premie, verschuldigd voor de hoofdekking en, indien de overeenkomst voorziet in een of meer nevenuitkeringen, de premies die voor elk van de nevenuitkeringen zijn verschuldigd en, indien deze premies gedurende de looptijd fluctueren, een zo nauwkeurig mogelijke beschrijving van de wijze waarop ze worden berekend en van de factoren waardoor het beloop ervan wordt bepaald;**
- j. een opgave of de premie eenmalig is verschuldigd dan wel periodiek;**
- k. de periode gedurende welke premie verschuldigd is;**
- l. indien de uitkering wordt uitgedrukt in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe:**
 - 1°. de kosten die worden ingehouden op de premie, bedoeld in onderdeel i, onderverdeeld naar eerste kosten, doorlopende kosten en aan-en verkoopkosten;**
 - 2°. de kosten die worden ingehouden op de waarde van de rechten van deelneming, onderverdeeld naar eerste kosten, doorlopende kosten en aan-en verkoopkosten;**
 - 3°. de kosten die de beheerder van een beleggingsinstelling of icbe²¹⁵ of**

²¹⁵ Art. III, onderdeel F, vervangt in (vermoedelijk lid 1) sub l "een beleggingsinstelling" door "een beleggingsinstelling of icbe", terwijl die wijziging al door het Implementatiebesluit AIFMD was doorgevoerd.

- beheerder van een icbe jaarlijks in rekening brengt voor het beheer van de rechten van deelneming in die beleggingsinstelling of icbe²¹⁶ of icbe;
- 4°. de invloed van het gemiddelde jaarlijkse percentage van de kosten, bedoeld onder 1°, 2° en 3°, op het rendement en de uitkering, verbonden aan de overeenkomst;
- 5°. de wijze waarop de kosten, bedoeld onder 1°, 2° en 3°, worden verdeeld over de looptijd van de overeenkomst met de cliënt;
- m. een omschrijving van de gevolgen van een verhoging of verlaging van de premie, met inbegrip van premievrijmaken, en, indien de overeenkomst in die mogelijkheid voorziet, van afkoop, en een opgave van de afkoopwaarde gedurende ten minste de eerste tien jaren van de looptijd, onder vermelding van het voor de berekening gehanteerde rendementspercentage;
- n. de wijze waarop de cliënt gebruik kan maken van zijn recht, bedoeld in artikel 4:63 van de wet, om de overeenkomst op te zeggen;
- o. de wijze waarop de overeenkomst kan worden beëindigd en de termijn die daarbij in acht wordt genomen;
- p. een globale indicatie van de fiscale behandeling van overeenkomsten van het desbetreffende type, waaronder begrepen de fiscale behandeling van premies, uitkeringen en de fiscale consequenties van afkoop;
- q. het op de overeenkomst toe te passen recht, of de door de aanbieder voorgestelde rechtskeuze;
- r. de kosten die naast de brutopremie in rekening worden gebracht;
- s. het aan de overeenkomst verbonden financiële risico en de mate waarin dit risico voor rekening is van de cliënt; en
- t. de overige polisvoorwaarden.
2. In afwijking van het eerste lid kan de in dat lid bedoelde informatie onmiddellijk na de totstandkoming van de overeenkomst worden verstrekt of uiterlijk tegelijk met het afgeven van de polis, indien de cliënt het recht heeft zonder een boete verschuldigd te zijn en zonder opgave van redenen de overeenkomst binnen dertig kalenderdagen na de dag waarop hij de in-

- formatie heeft ontvangen, terugwerkend tot de datum van de totstandkoming van de overeenkomst, te ontbinden en de cliënt is geïnformeerd over de wijze waarop hij gebruik kan maken van dat recht.
3. Voorzover het financiële risico ingevolge een overeenkomst inzake een levensverzekering voor rekening van de cliënt is, kan de levensverzekeraar met de cliënt overeenkomen dat de eventueel na de totstandkoming van de overeenkomst opgetreden waardevermeerdering of –vermindering van de beleggingen voor rekening van de cliënt blijft indien deze overeenkomstig het tweede lid de overeenkomst, terugwerkend tot de datum van de totstandkoming van de overeenkomst, ontbindt.
4. Indien een uitkering op grond van een overeenkomst inzake een levensverzekering wordt uitgedrukt in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling stelt de levensverzekeraar aan de cliënt op diens verzoek informatie ter hand over het beleggingsbeleid van de beleggingsinstelling, waarin aandacht wordt besteed aan de volgende aspecten:
- a. de doelstelling van het beleggingsbeleid, alsmede de voor het beheer gehanteerde referentieportefeuille;
- b. aan het beleggingsbeleid gestelde restricties; en
- c. de beleggingstitels die zijn toegestaan alsmede de afgeleide instrumenten die kunnen worden gebruikt.
5. Een levensverzekeraar, niet zijnde een verzekeraar met beperkte risico-omvang, informeert de cliënt waar deze kennis kan nemen van het rapport over zijn solvabiliteit en financiële positie, bedoeld in artikel 3:73c, eerste lid, van de wet.
6. Het eerste lid, aanhef en onderdeel m, is niet van toepassing indien de cliënt een werkgever is die een overeenkomst afsluit ten behoeve van zijn werknemers in verband met een door hem toegezegd pensioen

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op 4:20, eerste en tweede lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 32, eerste tot en met derde en vijfde lid, van het Bfd. Met dit artikel wordt artikel 36, eerste lid, en bijlage III, onder A, van de richtlijn levensverzekeraars geïmplementeerd. In plaats van het begrip “consument” in artikel 32 van het Bfd wordt in dit artikel het begrip “cliënt” gebruikt. Dit hangt samen met het feit dat de bepalingen over verzekeringen zich uitstrekken tot alle personen en niet beperkt zijn tot de natuurlijke persoon die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf. In het Bfd volgde dit uit het gebruik van de term “consument” in samenhang met artikel 6 van de Wfd. In de

²¹⁶ Art. III, onderdeel F, vervangt in (vermoedelijk lid 1) sub I “een beleggingsinstelling” door “een beleggingsinstelling of icbe”, terwijl die wijziging al door het Implementatiebesluit AIFMD was doorgevoerd.

wet en dit besluit wordt in plaats daarvan de term "cliënt" gebruikt.²¹⁷ Als cliënt annex verzekeringnemer dient in dit artikel ook te worden begrepen de werkgever die een collectieve regeling treft voor zijn werknemers in verband met een door hem toegezegd pensioen. De levensverzekeraar dient de in dit artikel voorgeschreven informatie eenmalig aan de werkgever te verstrekken. Voor de goede orde wordt opgemerkt dat een verzekeraar op grond van de Pensioenwet de begunstigde werknemer rechtstreeks dient te informeren over deelname aan de pensioenregeling. De cliënt annex verzekeringnemer is niet (altijd) gelijk te stellen aan de (herroepelijk of onherroepelijk) begunstigde of gerechtigde op een uitkering.

Onderdeel a schrijft voor dat de verzekeraar kenbaar moet maken of hij een naamloze vennootschap of een onderlinge waarborgmaatschappij is.

Op grond van onderdeel b dient het bedrag te worden genoemd of, indien dit niet mogelijk is, een nauwkeurige omschrijving van de uitkering(en) te worden gegeven, met vermelding van de factoren waarvan de hoogte van de uitkering afhankelijk is. Onder "uitkeringen" moet in dit verband mede worden begrepen uitkeringen uitgedrukt in bijvoorbeeld aandelen. Tevens wordt hieronder begrepen de uitkering van per individuele verzekeringnemer geadmistriceerde beleggingen.

In onderdeel c wordt met "keuzemogelijkheden" bedoeld op bijvoorbeeld een recht het verzekerde bedrag periodiek binnen bepaalde grenzen te verhogen of een recht op contante opname van winstbijschrijvingen. Bij een keuzemogelijkheid voor de gerechtigde op een uitkering kan worden gedacht aan een verzekering op vaste termijn, waarbij de begunstigde, na het overlijden van de verzekerde, een recht heeft op de contante waarde van de uitkering die eerst op een latere datum verschuldigd is.

Onderdelen d en e hebben betrekking op bijvoorbeeld fractieverzekeringen en vreemde-valuta-polissen. De cliënt (verzekeringnemer) moet uiteraard op de hoogte zijn van de hierbij gebruikte rekeneenheden. Tevens moet hij weten of de uitkering daadwerkelijk plaats zal vinden in bijvoorbeeld Amerikaanse dollars of aandelen of dat deze zal worden omgerekend in euro's. In dat geval moet de bij de omrekening toegepaste methode worden weergegeven, bijvoorbeeld hoe de koers voor de omrekening wordt gekozen. De omzettingmethode moet niet alleen worden toegepast bij vreemde-valutaverzekeringen, maar ook bij uitkeringen die zijn uitgedrukt in bijvoorbeeld eenheden in een fonds of in fracties.

Met "waarden", zoals deze term wordt gebruikt in onderdeel f, wordt bedoeld op beleggingen in de ruimste zin van het woord. Met "aard" wordt bedoeld op de vraag of het aandelen betreft, obligaties, leningen, onroerende zaken, enzovoorts. Indien het aandelen of andere deelnemingsvormen betreft is het voor de cliënt (verzekeringnemer) uiteraard van belang te weten wat de aard van de waarden is waarin wordt belegd.

Onderdeel g beoogt de cliënt duidelijkheid te verschaffen over een eventuele winstdelingscomponent die verbonden kan zijn aan een product en daarmee van invloed is op het te verwachten resultaat. Om een compleet beeld te krijgen van de mogelijke opbrengsten van een product is het van belang dat de cliënt inzicht kan hebben in de wijze van toekenning van de winstdeling en in de toe te passen berekeningsmethode van de winstdeling, zoals ook bepaald is onder punt a.8 van Bijlage III van de richtlijn levensverzekeraars.

Onderdeel h implementeert onderdeel a.5. van bijlage III van de richtlijn levensverzekeraars en verplicht de cliënt inzicht te verschaffen in zijn contractsduur en daarmee de duur van zijn rechten en verplichtingen.

Onder "nevenuitkeringen" (onderdeel i) wordt bijvoorbeeld verstaan een aanvullende ongevallendekking, een dekking van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid alsmede een uitkering uit hoofde van een contraverzekering bij een spaarkasovereenkomst.

De verzekeraar dient op grond van onderdeel j overeenkomstig onderdeel a.7. van bijlage III van de richtlijn levensverzekeraars, de cliënt te informeren over de periodiciteit of het ontbreken daarvan ten aanzien van de premiebetaling, de belangrijkste tegenprestatie van de cliënt.

In onderdeel k is onderdeel a.7. van bijlage III van de richtlijn levensverzekeraars vervat. Op grond van deze bepaling dient de levensverzekeraar de verzekeringnemer te informeren over de periode, dat wil zeggen het begin en het einde van de termijn, waarbinnen premiebetaling verplicht is.

Met de zinsnede "afkoop of premievrije waarde" in onderdeel l is bedoeld dat indien de overeenkomst voorziet in een afkoop- als premievrije waarde, een opgave van deze waarde of een opgave van de berekeningswijze of, indien de overeenkomst zowel voorziet in een afkoop- of premievrije waarde, een opgave van beide waarden wordt gegeven. Een verzekeraar dient ofwel het bedrag op te geven, ofwel een cijfermatige opgave van de berekeningswijze. Dit impliceert dat de verzekeraar, indien hij een opgave van de berekeningswijze geeft, vooraf dient aan te geven welke kostensoorten voor rekening van de polishouder komen, op een manier dat de cliënt de impact van de kosten op de waarde van het product goed kan inschatten.

Het recht van de verzekeringnemer, bedoeld in artikel 4:63 van de wet, waarnaar in onderdeel m wordt verwezen, betreft de zogenaamde afkoelingsperiode. Op grond daarvan moet de verzekeringnemer, voor zover het een individuele overeenkomst van levensverzekering met een looptijd van meer dan zes maanden betreft, een termijn van ten minste dertig kalenderdagen hebben, gerekend vanaf het tijdstip waarop hij ervan in kennis wordt gesteld dat de overeenkomst is gesloten, om de overeenkomst met onmiddellijke ingang schriftelijk op te zeggen. Met ingang van het tijdstip waarop de verzekeraar de opzegging heeft ontvangen (dat wil zeggen zonder terugwerkende kracht), zijn beide partijen ontheven van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen. Indien het een collectieve verzekering betreft of een verzekering met een looptijd van niet meer dan zes van maanden, behoeft de verzekeraar de informatie, bedoeld in dit onderdeel, niet te verstrekken. Onderdeel n verplicht de levensverzekeraar de cliënt voor

²¹⁷ Zie ook de toelichting op onderdeel a van de definitie van aanbieden in artikel 1:1 van de wet (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 356) en op artikel 4:20 van de wet (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 509).

te lichten over diens recht op tussentijdse opzegging van de levensverzekering, in het bijzonder de in acht te nemen formaliteiten en de opzeggingstermijn.

Een verzekeraar moet een globale indicatie geven van de fiscale behandeling van een bepaald type verzekering (onderdeel o). Ook de fiscale behandeling van uitkeringen en de fiscale consequenties van afkoop moeten aan de orde komen. De term "globale indicatie" geeft overigens aan dat niet in detail behoeft te worden ingegaan op fiscale aspecten. Evenmin behoeft te worden ingegaan op individuele omstandigheden van de verzekeringnemer. Deze verplichting geldt net als de andere informatieverplichtingen in dit artikel, alleen bij het aangaan van nieuwe polissen. Dit onderdeel verplicht de verzekeraar daarom niet tot het verstrekken van informatie over de consequenties van fiscale wijzigingen voor bestaande polissen. In paragraaf 8.1.6 zijn de informatieverplichtingen die gedurende de looptijd van bestaande contracten gelden opgenomen.

Onderdeel p vloeit voort uit onderdeel a.16. van bijlage III van de richtlijn levensverzekeraars en schrijft voor dat de levensverzekeraar de verzekeringnemer op de hoogte stelt van het recht dat van toepassing is op de overeenkomst van levensverzekering.

Onderdeel q verschaft de verzekeringnemer inzicht in hoe kosten het rendement en de uiteindelijke uitkering kunnen beïnvloeden. Het ligt voor de hand dat een verzekeraar bij het toelichten van de invloed van kosten op het rendement en de uiteindelijke uitkering van een "complexe" levensverzekering, de voor de "maatmens"-financiële bijsluiters voorgeschreven systematiek, berekeningswijze en presentatie volgt, of uitdrukkelijk aangeeft dat hiervan wordt afgeweken (zie ook de toelichting op de artikelen 65, en 66, vierde lid). Worden de voorschriften over deze systematiek, berekeningswijze en presentatie niet gevolgd, dan zal de informatie al snel misleidend zijn en/of afbreuk doen aan de informatie die hij op grond van de wet en onderliggende regelingen aan de cliënt moet verstrekken, in het bijzonder de verplichting om een actuele "maatmens"-financiële bijsluiters op te stellen en beschikbaar te houden. De informatie mag niet tot verwarring bij de cliënt leiden ten aanzien van aard en inhoud van de informatie en mag ook niet tot gevolg hebben dat de informatie voor de cliënt onvergelijkbaar wordt met andere informatie over complexe producten, omdat de maker van de gepersonaliseerde informatie een andere systematiek, rekenmethode of wijze van presentatie gebruikt.

In sommige gevallen worden kosten van levensverzekeringen of spaarkasovereenkomsten met een beleggingscomponent naast de bruto-premie in rekening gebracht. In dat geval is het van belang dat de cliënt hiervan op de hoogte wordt gebracht. Het betreft hier niet slechts de kostensoorten, maar ook een kwantitatieve weergave van de kosten. Met onderdeel r wordt de verplichting hiertoe geregeld. Voor zover alle kosten al verwerkt zijn in de bruto-premie, legt onderdeel r geen extra verplichtingen op ten opzichte van onderdeel q.

Onderdeel s beoogt dat de verzekeringnemer duidelijk op de hoogte wordt gebracht van het financiële risico dat verbonden is aan levensverzekeringen of spaarkasovereenkomsten met een beleggingscomponent en in hoeverre dat risico voor zijn rekening komt. Bij veel van de nieuwe

overeenkomsten met een beleggingscomponent komt dit risico al dan niet geheel voor rekening van de verzekeringnemer. In geval van rekenvoorbeelden moet duidelijk aangegeven worden wat de effecten zijn van lagere rendementen dan de rendementen die in voorgaande periodes zijn gerealiseerd door het relevante fonds of de passende indexreeks. Ook hier ligt het voor de hand dat het weergeven van de financiële risico's in beginsel geschiedt volgens een eventueel in nadere regels (op grond van artikel 54 en artikel 66, vierde lid) voorgeschreven systematiek, berekeningsmethodiek of wijze van presentatie. Zie ook de toelichting op onderdeel q.

Onderdeel t ziet op de overige polisvoorwaarden. Hieronder vallen zowel de algemene als de bijzondere polisvoorwaarden. Deze overige polisvoorwaarden dienen uiterlijk op hetzelfde moment te worden verstrekt aan de verzekeringnemer als de in de onderdelen a tot en met s bedoelde informatie. Welk moment dit is, is bepaald in de aanhef van het eerste lid in combinatie met het tweede lid van dit artikel.

Het tweede lid heeft betrekking op het tijdstip waarop de informatie moet zijn verstrekt. De richtlijn levensverzekeraars schrijft voor dat de informatie aan de cliënt annex verzekeringnemer moet zijn verstrekt "voor de sluiting" van de overeenkomst. De reden hiervoor is uiteraard dat de verzekeringnemer de informatie moet hebben ontvangen voordat hij gebonden is aan de overeenkomst. Om redenen die samenhangen met het Nederlandse verbintenissenrecht, zou dit voorschrift, met name voor verzekeraars die overeenkomsten van levensverzekering aanbieden, naar de letter genomen, in de praktijk niet kunnen werken. Op grond van artikel 6:217 van BW komt een overeenkomst tot stand door aanbod en aanvaarding. Het indienen van het aanvraagformulier door de verzekeringnemer bij de verzekeraar wordt algemeen gezien als een aanbod van de verzekeringnemer aan de verzekeraar. Indien de verzekeraar het aanbod aanvaardt, bestaat de wilsovereenstemming en komt de overeenkomst tot stand. Dit betekent dat de verzekeraar, om de informatie letterlijk vóór het sluiten van de overeenkomst aan de verzekeringnemer mee te kunnen delen, de informatie eerst moet verstrekken; vervolgens zou hij, enige tijd later, moeten meedelen dat hij het aanbod aanvaardt. Echter, uit het toezenden van de informatie kan de aanvaarding door de verzekeraar al blijken (aanvaarding kan ook uit de gedragingen van een partij blijken), zodat de wilsovereenstemming op dat moment daar is en de overeenkomst tot stand komt. Op die manier zou de verzekeraar slechts kunnen voldoen aan de voorschriften door de verzekeringnemer na het toezenden van de informatie nog eens expliciet te vragen of hij de aangevraagde verzekering nog wel wil sluiten. Het is zeer de vraag of deze extra stap en de tijd die daarmee gemoeid is, in het belang van de verzekeringnemer zouden zijn. Tijdens de richtlijnonderhandelingen bleek dat de bovenstaande verbintenisrechtelijke bijzonderheid kennelijk alleen voor Nederland en het Verenigd Koninkrijk geldt. Omdat het hier een richtlijn betreft die door de lidstaten nog moet worden "vertaald" in nationale wet- en regelgeving, en omdat een voor alle lidstaten aanvaardbare formulering niet te vinden was, is besloten de richtlijntekst op dit punt niet aan te passen. Voor de toepassing van bijlage II van de

richtlijn levensverzekeraars zouden de lidstaten bij de praktische uitwerking daarvan, ook verschillende tijdstippen kunnen formuleren. Met andere woorden, het hier bedoelde voorschrift hoeft niet maar kan in het licht van zijn doel worden toegepast. In het tweede lid is daarom een drietal momenten geformuleerd waarop de informatie verstrekt kan worden. De verzekeraar kan ervoor kiezen de informatie niet vóór het sluiten van de levensverzekeringsovereenkomst te verstrekken, maar eerst tegelijk met de inkennstelling dat de verzekering gesloten is of de afgifte van de polis. De verzekeraar kan slechts gebruik maken van beide laatste mogelijkheden, indien de verzekeringnemer het recht heeft de overeenkomst binnen 30 kalenderdagen na de inkennstelling of de afgifte van de polis, met terugwerkende kracht te ontbinden.

Het tweede lid spreekt over een ontbindingsrecht, met terugwerkende kracht voor de cliënt, omdat ook artikel 4:28 van de wet een ontbindingrecht introduceert in verband met het aangaan van overeenkomsten op afstand inzake financiële producten en het overigens gebruikelijk is zoveel als mogelijk aan te sluiten bij de regeling voor tussentijdse beëindiging van overeenkomsten die is vastgelegd in het BW (zie voor ontbinding artikel 6:267 e.v.). De ontbinding met terugwerkende kracht volgens dit besluit bevrijdt de beide partijen van de getroffen verbintenissen. Dat wil zeggen dat, voor de toekomst en het verleden, zowel de verplichting van de verzekeraar om een dekking te verlenen als de verplichting voor de verzekeringnemer om een verzekeringspremie te betalen komt te vervallen.

Voor zover deze verplichtingen al zijn nagekomen, blijft de rechtsgrond voor deze nakoming in stand, maar ontstaan voor partijen een verbintenis tot ongedaanmaking van de al door hen ontvangen prestaties (artikel 3:309 van het BW). De verzekeringnemer kan de betaalde premie van de verzekeraar terugverlangen op grond van een vordering tot ongedaanmaking (artikel 6:271 van het BW). Bovengenoemde regeling en de afkoelingsperiode (zie eerste lid, onderdeel l) kunnen daardoor door elkaar heen lopen. Ter oplossing van de bovengenoemde civielrechtelijke vragen is dat echter niet te vermijden en ook niet bezwaarlijk.

De zinsnede "zonder een boete verschuldigd te zijn en zonder opgave van redenen" is toegevoegd om te benadrukken dat het ontbindingsrecht niet mag worden uitgehouden door financiële of inhoudelijke voorwaarden te stellen aan het recht van ontbinding. Wanneer een financiële onderneming vraagt om een vergoeding voor een levensverzekering die al geleverd is, namelijk in verband met een verleende (voorlopige) dekking, en deze vergoeding beduidend hoger is dan een bedrag evenredig aan de verhouding tussen de al geleverde levensverzekering en de volledige uitvoering van de overeenkomst, zal al snel sprake zijn van een maatregel die is bedoeld ter afschrikking van het gebruik van het ontbindingsrecht en moet deze maatregel worden opgevat als een boete.

Het derde lid bevat een bepaling voor verzekeringen waarbij het beleggingsrisico voor rekening van de verzekeringnemer is. Na het sluiten van de overeenkomst kan de waarde van de beleggingen uiteraard stijgen of dalen. De verzekeraar kan bedingen dat, indien de verzekeringnemer gebruik maakt van het in het tweede lid bedoelde recht de verzekering met terugwerkende kracht te ontbinden, de

inmiddels gerealiseerde waardemutaties voor diens rekening blijven. Een dergelijke contractuele bepaling kan, uiteraard, niet tot strekking hebben dat bijvoorbeeld alleen waardedaling voor rekening van de verzekeringnemer blijft. Het vierde lid bepaalt dat, indien de uitkering wordt uitgedrukt in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling, de verzekeraar inzicht verschaft aan de verzekeringnemer in het beleggingsbeleid van de desbetreffende beleggingsinstelling. Gegeven het feit dat dit beleid het kader schept dat van invloed is op de mogelijke toekomstige uitkeringen en het beleggingsrisico, kan inzicht in het beleggingsbeleid een toegevoegde waarde hebben voor de cliënt. Met de informatie die op grond van dit lid wordt gegeven, wordt beoogd de verzekeringnemer een globaal inzicht te geven in het rendement-*risico* profiel op langere termijn van de beleggingsinstelling waarin zijn premie wordt belegd. Belangrijke aspecten daarbij zijn de doelstelling van het beleggingsbeleid (onderdeel a), welke eventuele beperkingen hierbij in acht moeten worden genomen (onderdeel b) en welke beleggingsvormen en afgeleide instrumenten (kunnen) worden gebruikt om de beleggingsdoelstelling te realiseren (onderdeel c). Bij de doelstelling van het beleid wordt in het bijzonder gedacht aan de rendementsdoelstelling met eventuele verwijzing naar de referentieportefeuille, ook wel benchmark genoemd. Eventuele beperkingen kunnen betrekking hebben op bijvoorbeeld de reikwijdte van het beleggingsbeleid van de beleggingsinstelling. "Beleggingstitels" hebben betrekking op aandelen, obligaties, leningen, onroerende zaken, enzovoorts. Indien de beleggingsinstelling beheerd wordt door een beheerder die een vergunning heeft op basis van 2:65 van de wet, en de deelnemingsrechten in de beleggingsinstelling niet tevens als effecten kwalificeren, is de informatie genoemd in het vierde lid al vervat in het prospectus dat op grond van die wet beschikbaar moet zijn. In dit geval kan volstaan worden met het ter hand stellen van dit prospectus aan de cliënt.

Artikel 32, vierde lid, van het Bfd, is niet overgenomen. Uit de artikelen 4:20 en 4:21 van de wet volgt immers al dat de verplichting om de in het eerste lid bedoelde informatie te verstrekken bij de bemiddelaar, gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent komt te liggen, indien de levensverzekeraar gebruik maakt van zijn diensten. Dit is alleen anders als de levensverzekeraar en bemiddelaar of (onder)gevolmachtigde agent contractueel overeenkomen dat de levensverzekeraar de informatie verstrekt.

Stb 2007, nr. 520.

De wijzigingen van artikel 60, eerste lid, van het Bfgo hebben betrekking op de informatie die een levensverzekeraar voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst van levensverzekering dient te verstrekken, in het bijzonder ten aanzien van beleggingsverzekeringen. Bijlage 1 bij deze nota van toelichting bevat een overzicht van deze wijzigingen.

Artikel 60, eerste lid, onderdeel i

Onderdeel i van artikel 60, eerste lid, is aangepast om te bewerkstelligen dat een levensverzekeraar, in het geval de risicopremies niet gedurende de hele looptijd bekend zijn, toch een zo nauwkeurig mogelijke indicatie moet geven van het toekomstig beloop ervan. Hij kan dus niet volstaan met

de mededeling dat de desbetreffende premie fluctueert, maar zal dit nader moeten preciseren, bijvoorbeeld door vermelding van de geschatte premiesom over de hele looptijd of door het aangeven van een bandbreedte.

Als de cliënt een werkgever is die een pensioenverzekering afsluit voor zijn werknemers wordt de wijze waarop de premie wordt vastgesteld geregeld in de tussen de werkgever en de verzekeraar/pensioenuitvoerder te sluiten uitvoeringsovereenkomst (artikel 25, eerste lid, onderdeel a, van de Pensioenwet). Daarmee is in die situatie tevens voldaan aan het in dit onderdeel bepaalde.

Artikel 60, eerste lid, onderdeel I

Onderdeel I beoogt inzicht te geven in de diverse kosten die van invloed zijn op het rendement en de uitkering verbonden aan de beleggingsverzekering. Er kunnen drie soorten kosten worden onderscheiden.

In de eerste plaats (artikel 60, onderdeel I, onder 1°) de kosten die worden ingehouden op de premie (zie onderdeel j). Het gaat hierbij om kosten die worden gemaakt door de levensverzekeraar en door de bemiddelaar of verzekeringsadviseur. Laatstgenoemde ontvangt in het algemeen van de levensverzekeraar een vergoeding voor het adviseren en verkopen van de verzekering (provisie). De kosten kunnen worden onderverdeeld naar eerste kosten, doorlopende kosten en aankoopkosten. Onder eerste kosten worden verstaan de kosten voor het adviseren en verkopen van de verzekering, het invoeren van de verzekering in de administratie en het verstrekken van de polis. De eerste kosten worden vaak tijdens de eerste paar jaar van de looptijd in rekening gebracht. De cliënt betaalt dan tijdens de eerste periode meer kosten dan daarna. Hierdoor is er in die periode minder geld beschikbaar om te beleggen. Doorlopende kosten zijn bijvoorbeeld de kosten voor de jaarlijkse administratie, de incasso van de premie en het verstrekken van informatie tijdens de looptijd. Doorlopende kosten worden gedurende de gehele looptijd in rekening gebracht. Aankoopkosten zijn de kosten die de levensverzekeraar in rekening brengt om de rechten van deelneming in de beleggingsinstelling (units/eenheden / participaties / fracties) te kopen.

In de tweede plaats (artikel 60, onderdeel I, onder 2°) de kosten die, na verkoop, worden ingehouden op de waarde van de rechten van deelneming. Ook hierbij gaat het om kosten die worden gemaakt door de levensverzekeraar en door de bemiddelaar of verzekeringsadviseur. Verkoopkosten zijn de kosten die de levensverzekeraar in rekening brengt bij het te gelde maken van de rechten van deelneming in een beleggingsinstelling (units / eenheden / participatie / fracties).

In de derde plaats (artikel 60, onderdeel I, onder 3°) de kosten die de beheerder van een beleggingsinstelling jaarlijks in rekening brengt voor het beheer van de rechten van deelneming in die beleggingsinstelling. De beheervergoeding is een percentage van de belegde waarde en wordt veelal verrekend in de koers van de rechten van deelneming.

Artikel 60, onderdeel I, onder 4°, bevat informatie over het totale kostenpercentage. Dit percentage laat zien wat de invloed is van de kosten op het rendement van de beleggingsverzekering. Het geeft aan hoeveel het bruto beleggingsrendement (overeenkomstig de berekening van de

kosten in de financiële bijsluiter dient gerekend te worden met een rendement van 4%) wordt verminderd door de inhouding van kosten in de verzekering. Het gaat hierbij om de totale kosten over de gehele looptijd van de verzekering. Uitgaande van een constant beleggingsrendement gedurende de gehele looptijd van de verzekering, gaat het om een gemiddeld percentage.

Ingevolge artikel 60, onderdeel I, onder 5°, dient een levensverzekeraar aan te geven hoe de kosten worden verdeeld over de looptijd van de overeenkomst.

Dit onderdeel is ook van toepassing op een pensioenverzekering die door een werkgever wordt afgesloten ten behoeve van zijn werknemers (en waarbij de hoogte van de pensioenaanspraak mede afhankelijk is van de op de ingelegde gelden behaalde rendementen). Zoals in paragraaf 2 van deze nota van toelichting is vermeld is het van belang dat de werkgever goed wordt geïnformeerd over de kenmerken van de overeenkomst die hij voornemens is te sluiten. De in dit onderdeel bedoelde kosten hebben in dat geval betrekking op de kosten van de overeenkomst als geheel, eventueel per (categorie) werknemer, en niet op de individuele kosten van elk van de betrokken werknemers. De informatie zal in de praktijk ook waarschijnlijk in een andere vorm worden verstrekt dan via de door het Verbond van Verzekeraars ontwikkelde modellen. Voorop staat dat de werkgever zijn beslissing kan baseren op een transparante offerte die duidelijkheid biedt over zaken als kosteninhoudingen en -opslagen.

Artikel 60, eerste lid, onderdeel m

Onderdeel m bepaalt dat in de informatie die voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst moet worden verstrekt, wordt vermeld wat de gevolgen zijn van een verhoging of verlaging van de premie en van afkoop en premievrijmaken. Het is belangrijk dat daarover al voor het sluiten van de overeenkomst duidelijkheid wordt geboden. Dat geldt zowel bij beleggingsverzekeringen als bij andere levensverzekeringen die in de genoemde mogelijkheden voorzien. Elk van deze handelingen zal immers gevolgen hebben voor de te verwachten eindwaarde van het product. Met name bij afkoop of verlaging van de premie in de periode dat de kosten, provisies en premies nog niet volledig zijn verrekend, kan die invloed groot zijn. Dit komt doordat de eerste kosten in de eerste jaren hoger zijn dan in de latere jaren en als de eerste kosten, die nog niet volledig zijn betaald, bij afkoop in één keer in rekening worden gebracht. Als een beleggingsverzekering kort na het begin wordt beëindigd, kan de uitkering dus extra laag zijn. Daarnaast kan de levensverzekeraar kosten in rekening brengen voor de administratieve verwerking van de afkoop.

Op grond van onderdeel m dient een overzicht te worden gegeven van de afkoopwaarde gedurende ten minste de eerste tien jaren van de looptijd. De berekening zal uiteraard consistent moeten zijn met die volgens de financiële bijsluiter. Het bij de offerte verstrekken van tabellen met afkoopwaardes is in de markt al gebruikelijk, zij het dat sommige verzekeraars die afkoopwaardes niet voor elk van de eerste tien jaar vermelden, maar voor enkele van die jaren (bijvoorbeeld 1, 3, 5 en 10). Als de software nog niet voorziet in een opgave voor alle jaren, kan zolang gebruik worden gemaakt van een benadering, bijvoorbeeld door middel van interpolatie.

Artikel 60, vijfde lid (nieuw)

Het toegevoegde vijfde lid bepaalt dat het eerste lid, aanhef en onderdeel m, niet van toepassing is op pensioenverzekeringen. De Pensioenwet bevat reeds regels ten aanzien van de wijze waarop de premie wordt vastgesteld (artikel 25, eerste lid, onderdeel a) en ten aanzien van de voorwaarden die gelden bij beëindiging van de met een verzekeraar gesloten uitvoeringsovereenkomst (artikel 25, eerste lid, onderdeel h).

Stb. 2013, nr. 293

Zie de toelichting bij art. 59a.

Stb 2013, nr 537

Zie de toelichting bij art. 31c (*red.*).

Stb 2014, nr 524

Door de wijziging van artikel 60 Bgfo in het besluit ter implementatie van de aifm-richtlijn²¹⁸ stond in onderdeel I, aanhef, tweemaal «of icbe». Dit wordt hierbij hersteld.

Stb 2015, nr. 308

Titel II, hoofdstuk I, afdeling 5, van de richtlijn solvabiliteit II bevat voorschriften met betrekking tot de aan verzekeringnemers te verstrekken informatie. De bepalingen van deze afdeling zijn grotendeels reeds geïmplementeerd in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft zodat slechts een beperkte inhoudelijke aanpassing nodig is.

Artikel 185 van de richtlijn regelt de door een levensverzekeraar voorafgaand aan het sluiten van een verzekeringsovereenkomst te verstrekken informatie. Onderdeel A implementeert het tweede lid, onderdeel d, van dat artikel, op grond waarvan een levensverzekeraar aan verzekeringnemers moet laten weten waar zij het jaarlijks door de verzekeraar openbaar te maken rapport over zijn solvabiliteit en financiële positie kunnen vinden.

Artikel 61

1. Onverminderd artikel 57 verstrekt een schadeverzekeraar een cliënt voorafgaande aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een schadeverzekering, voorzover van toepassing, ten minste de volgende informatie:

a. zijn rechtsvorm;

b. het recht dat op de overeenkomst van toepassing is, of de door de schadeverzekeraar voorgestelde rechtskeuze; en

c. de naam en het adres van de schadeafhandelaar, bedoeld in artikel 4:71, eerste lid, onderdeel e, van de wet.

2. In afwijking van het eerste lid kan de in dat lid bedoelde informatie onmiddellijk na de totstandkoming van de overeenkomst worden verstrekt, of uiterlijk tegelijk met het afgeven van de polis, indien de cliënt het recht heeft zonder een boete verschuldigd te zijn en zonder opgave van redenen de overeenkomst binnen veertien kalenderdagen na de dag waarop hij de informatie heeft ontvangen te ontbinden en de cliënt is geïnformeerd over de wijze waarop hij gebruik kan maken van dat recht.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op 4:20, eerste en tweede lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 31, eerste en tweede lid, van het Bfd. Het artikel bevat specifieke bepalingen voor schadeverzekeraars. De term "schadeverzekeraar" wordt gebruikt waar het Bfd de term "aanbieder van schadeverzekeringen" gebruikte. In de wet worden de financiële ondernemingen immers ook met de specifieke term (zoals verzekeraar) aangeduid indien een bepaling zich tot die specifieke financiële onderneming richt. Inhoudelijk is er echter geen verschil met het Bfd beoogd. In plaats van het begrip "consument" in artikel 31 van het Bfd wordt in dit artikel het begrip "cliënt" gebruikt. Dit hangt samen met het feit dat de bepalingen over verzekeringen zich uitstrekken tot alle personen en niet beperkt zijn tot de natuurlijke persoon die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf. In het Bfd volgde dit uit het gebruik van de term "consument" in samenhang met artikel 6 van de Wfd. In de wet en dit besluit wordt in plaats daarvan de term "cliënt" gebruikt.²¹⁹

Het eerste lid, onderdeel a van dit artikel implementeert artikel 31 van de derde richtlijn schadeverzekeraars. Een schadeverzekeraar is verplicht de cliënt, in aanvulling op de informatie, bedoeld in artikel 57, te informeren over zijn rechtsvorm (onderdeel a) en het recht dat van toepassing is op de overeenkomst inzake een schadeverzekering of de door de schadeverzekeraar voorgestelde rechtskeuze (onderdeel b). Het op de overeenkomst inzake een schadeverzekering toepasselijke recht kan dus worden bepaald op grond van het (inter)nationale privaatrecht, ofwel op grond van een keuze voor het toepasselijke recht gemaakt door één van beide of beide partijen. Door de informatie over het toepasselijk recht te verstrekken aan de cliënt kan deze bij zijn keuze voor de aankoop van een schadeverzekering rekening houden met de wettelijke rechten en plichten die uit de overeenkomst zullen voortvloeien.

Op grond van onderdeel c is de schadeverzekeraar verplicht de cliënt te informeren over de contactgegevens van de afhandelaar tot wie de cliënt zich kan wenden, indien de

²¹⁸ Besluit van 4 juli 2013 tot wijziging van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft, het Besluit markttoegang financiële ondernemingen, het Besluit prudentiële regels Wft en enige andere besluiten in verband met implementatie van richtlijn 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2011 inzake beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen en tot wijziging van de Richtlijnen 2003/41/EG en 2009/65/EG en van de Verordeningen (EG) Nr. 1060/2009 en (EU) Nr. 1095/2010 (PbEU 2011, L 174) (Stb. 2013, 293)

²¹⁹ Zie ook de toelichting op onderdeel a van de definitie van aanbieder in artikel 1:1 van de wet (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 356) en op artikel 4:20 van de wet (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 509).

schadeverzekeraar bij het afhandelen van schades die zijn veroorzaakt door motorrijtuigen gebruik maakt van de diensten van een schade-afhandelaar.

Het tweede lid heeft betrekking op het tijdstip waarop de informatie moet zijn verstrekt. Indien als gevolg van de wijze waarop de overeenkomst van schadeverzekering tot stand komt voor het sluiten van de overeenkomst geen stukken worden verstrekt, wordt de in het eerste lid voorgeschreven informatie onmiddellijk na het sluiten van de overeenkomst schriftelijk verstrekt. De reden hiervoor is dat overeenkomsten van schadeverzekering in de praktijk in sommige gevallen tot stand komen zonder dat vooraf stukken worden verstrekt. Om de informatie toch voor het sluiten van de schadeverzekering te verstrekken zou deze mondeling meegedeeld moeten worden. Dit heeft in de praktijk weinig waarde.

Het tweede lid biedt ook uitkomst voor de situatie waarin een cliënt een aanvraagformulier voor een verzekering naar de verzekeraar stuurt zonder nog over alle informatie te beschikken. Een dergelijk aanvraagformulier wordt in het Nederlandse verzekeringsrecht in het algemeen gezien als een aanbod. Indien het aanbod wordt aanvaard bestaat wilsovereenstemming en komt de overeenkomst tot stand. Dit betekent dat de verzekeraar om de informatie letterlijk voor het sluiten van de overeenkomst aan de verzekeringnemer mee te kunnen delen, de informatie eerst zou moeten verstrekken; vervolgens zou hij, enige tijd later, moeten meedelen dat hij het aanbod aanvaardt. Omdat door het toezenden van informatie de aanvaarding door de verzekeraar al kan blijken, zodat de overeenkomst op dat moment al tot stand komt zou de verzekeraar slechts kunnen voldoen aan de voorschriften door de verzekeringnemer na het toezenden van de informatie nog eens expliciet te vragen of hij de aangevraagde verzekering nog wel wil sluiten. Deze extra stap en de tijd die daarmee gemoeid is zou niet in het belang van de verzekeringnemer zijn.

De regeling die geldt voor schadeverzekeringen komt niet volledig overeen met de regeling voor levensverzekeringen van artikel 60, tweede lid. Een regeling zoals die geldt voor levensverzekeringen (ontbinding met terugwerkende kracht) zou onbillijk kunnen uitpakken bij schadeverzekeringen. Indien een verzekeringnemer de schadeverzekering met terugwerkende kracht zou kunnen opzeggen wanneer de voorgeschreven informatie pas met het verstrekken van de polis zou worden overgelegd, zou de verzekeringnemer zijn dekking mogelijk al volledig hebben genoten (bijvoorbeeld bij een reisverzekering), terwijl hij daarvoor niet hoeft te betalen. De zinsnede dat "aan de ontbinding terugwerkende kracht wordt verleend" is daarom niet overgenomen in de regeling voor schadeverzekeringen.

Voor een toelichting op de zinsnede "zonder een boete verschuldigd te zijn en zonder opgave van redenen", de voorwaarde dat de cliënt moet zijn geïnformeerd over de wijze waarop hij gebruik kan maken van het in het tweede lid beschreven ontbindingsrecht en het moment van afgifte van de polis, wordt verwezen naar de toelichting op artikel 60, tweede lid.

Verder geldt als voorwaarde dat de cliënt moet zijn geïnformeerd over het bestaan en de duur van en de voorwaarden voor de uitoefening van het in dit lid bedoelde opzegrecht, alsmede over de gevolgen van niet-uitoefening van

dit recht en de praktische instructies voor de uitoefening van dit recht.

Indien op de overeenkomst van schadeverzekering het recht van een andere staat van toepassing is, dan wel indien de vestiging van de verzekeraar waarmee de overeenkomst wordt gesloten buiten Nederland is gelegen, kan ook gebruik worden gemaakt van de mogelijkheid van het tweede lid, mits de ontbindingsmogelijkheid ook reëel is. Het toepasselijke buitenlandse recht moet de ontbinding dus mogelijk maken en in ieder geval niet verhinderen.

Onder het moment van afgifte van de polis dient overigens te worden verstaan het moment waarop de polis door een financiële onderneming daadwerkelijk wordt overgedragen aan de cliënt en dus niet het moment waarop een schadeverzekeraar een polis ter beschikking stelt aan een bemiddelaar of (onder)gevolmachtigde agent, opdat deze de polis vervolgens door kan geleiden naar de cliënt. Voor het bepalen van het moment waarop de termijn waarbinnen het ontbindingsrecht kan worden uitgeoefend door de cliënt is het moment relevant waarop de cliënt daadwerkelijk over de informatie kan beschikken. Vertraging die in de informatieverstrekking ontstaat, omdat deze wordt verstrekt via een intermediaire organisatie, mag niet ten koste gaan van het ontbindingsrecht van de cliënt.

Artikel 31, derde lid, van het Bfd, is niet overgenomen. Uit de artikelen 4:20 en 4:21 van de wet volgt immers al dat de verplichting om de in het eerste lid bedoelde informatie te verstrekken bij de bemiddelaar, gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent komt te liggen, indien de schadeverzekeraar gebruik maakt van zijn diensten. Dit is alleen anders als de schadeverzekeraar en bemiddelaar of (onder)gevolmachtigde agent contractueel overeenkomen dat de schadeverzekeraar de informatie verstrekt.

Artikel 62

Indien in geval van een overeenkomst inzake een schadeverzekering een risico is gelegen in een andere lidstaat wordt de aan de cliënt te verstrekken informatie gegeven volgens de in die andere lidstaat vastgestelde regels ter uitvoering van de artikelen 183 en 184 van de richtlijn solvabiliteit II.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:20, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 33 van het Bfd, met dien verstande dat voor levensverzekeringen geen beperking meer is opgenomen voor de informatieverstrekking indien de cliënt in een andere lidstaat woonachtig of gevestigd is. Het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen en dit besluit zijn gelet op artikel 4:1 van de wet immers niet van toepassing op het aanbieden van verzekeringen vanuit Nederland. Een levensverzekeraar zal zich bij het aanbieden van verzekeringen in een andere lidstaat aan de informatiebepalingen in die lidstaat moeten houden.

De beperking van de reikwijdte van de informatieverstrekkingregels neergelegd in de artikelen 57 en 61 tot het verzekeren van risico's in Nederland is gehandhaafd. In die gevallen is Nederland de lidstaat van verbintenis, dat wil zeggen de lidstaat waar waar het risico gelegen is. De derde richtlijn schadeverzekeraars schrijft namelijk voor dat de toepassingsvoorschriften met betrekking tot de voorge-

schreven informatie door de lidstaat van het risico wordt vastgesteld. Wel bepaalt artikel 62, wellicht ten overvloede, dat verzekeraars met zetel in Nederland, waar zij ook in de Europese Unie verzekeringen aanbieden, de door de richtlijn voorgeschreven informatie moeten verstrekken, conform de uitvoeringsregelingen die in de desbetreffende lidstaat daarvoor gelden.

Stb 2015, nr. 308

Onderdeel B vervangt de verwijzing in artikel 62 naar twee artikelen van de derde richtlijn schadeverzekering (92/49/EEG) door een verwijzing naar de overeenkomstige bepalingen van de richtlijn solvabiliteit II.

Artikel 63

1. Onverminderd artikel 57 verstrekt een natura-uitvaartverzekeraar voorafgaande aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een natura-uitvaartverzekering of een overeenkomst die strekt tot fondsvorming ter voldoening van de verzorging van de uitvaart van een natuurlijke persoon, voorzover van toepassing, ten minste de volgende informatie:

- a. zijn rechtsvorm;
- b. een omschrijving van de prestatie waartoe de natura-uitvaartverzekeraar zich verplicht;
- c. een omschrijving van de keuzemogelijkheden die de cliënt of de verzekerde ingevolge de overeenkomst heeft;
- d. een opgave of de premie eenmalig is verschuldigd dan wel periodiek;
- e. de periode gedurende welke premie verschuldigd is;
- f. een opgave van de indexering die wordt toegepast op de verzekerde prestatie of op de premie;
- g. de overige mogelijkheden die de aanbieder heeft om de verzekerde prestatie of de premie aan te passen;
- h. een opgave of indicatie van de afkoop- of premievrije waarde of een opgave van de wijze waarop deze waarden worden berekend;
- i. de wijze waarop de cliënt gebruik kan maken van zijn recht, bedoeld in artikel 4:63 van de wet, om de overeenkomst op te zeggen;
- j. de wijze waarop de overeenkomst kan worden beëindigd en de termijn die daarbij in acht wordt genomen;
- k. het op de overeenkomst toe te passen recht, of de door de natura-uitvaartverzekeraar voorgestelde rechtskeuze;
- l. een opgave van de uitvaartonderneming die de uitvaart zal verzorgen, dan wel van de wijze waarop wordt bepaald welke uitvaartonderneming de uitvaart zal verzorgen;

**m. de overige polisvoorwaarden, en
n. indien het een overeenkomst betreft die strekt tot fondsvorming als bedoeld in artikel 4:18, tweede lid, van de wet: informatie over de wijze waarop de ingelegde gelden worden belegd.**

2. Indien de termijn van beëindiging, bedoeld in het eerste lid, onderdeel j, langer is dan een jaar, maakt de natura-uitvaartverzekeraar dit op een opvallende wijze uitdrukkelijk kenbaar aan de cliënt, bij gebreke waarvan een opzegtermijn van een jaar geldt ongeacht het in de overeenkomst bepaalde.
3. In afwijking van het eerste lid kan de in dat lid bedoelde informatie onmiddellijk na de totstandkoming van de overeenkomst worden verstrekt, of uiterlijk tegelijk met het afgeven van de polis, indien de cliënt het recht heeft zonder een boete verschuldigd te zijn en zonder opgave van redenen de overeenkomst binnen dertig kalenderdagen na de dag waarop hij de informatie heeft ontvangen, terugwerkend tot de datum van de totstandkoming van de overeenkomst, te ontbinden en de cliënt is geïnformeerd over de wijze waarop hij gebruik kan maken van dat recht.
4. Indien een natura-uitvaartverzekeraar bij de totstandkoming van een overeenkomst die strekt tot fondsvorming als bedoeld in 4:18, tweede lid, van de wet in afwijking van het eerste lid, de in dat lid bedoelde informatie onmiddellijk na de totstandkoming van een overeenkomst of uiterlijk tegelijk met het afgeven van de polis verstrekt in overeenstemming met het derde lid, komt de natura-uitvaartverzekeraar met de cliënt overeen dat de eventueel na de totstandkoming van de overeenkomst opgetreden waardevermeerdering of -vermindering van de beleggingen voor rekening van de cliënt blijft, indien deze overeenkomstig het derde lid de overeenkomst, terugwerkend tot de datum van de totstandkoming van de overeenkomst, ontbindt.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:20, eerste en tweede lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 34, eerste, tweede, vierde tot en met zevende lid, van het Bfd, waarin werd aangesloten bij de voorschriften die gelden voor levensverzekeraars.

De term "natura-uitvaartverzekeraar" wordt gebruikt waar het Bfd de term "aanbieder van natura-uitvaartverzekeringen" gebruikte. In de wet worden de financiële ondernemingen immers ook met de specifieke term (zoals verzekeraar) aangeduid indien een bepaling zich tot die specifieke financiële onderneming richt. Inhoudelijk is er echter geen verschil met het Bfd beoogd. In plaats van het begrip "con-

sument” in artikel 34 van het Bfd wordt in dit artikel het begrip “cliënt” gebruikt. Dit hangt samen met het feit dat de bepalingen over verzekeringen zich uitstrekken tot alle personen en niet beperkt zijn tot de natuurlijke persoon die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf. In het Bfd volgde dit uit het gebruik van de term “consument” in samenhang met artikel 6 van de Wfd. In de wet en dit besluit wordt in plaats daarvan de term “cliënt” gebruikt.²²⁰

Op grond van artikel 4:18, tweede lid, van de wet is artikel 4:20 van de wet van toepassing op overeenkomsten die strekken tot fondsvorming ter voldoening van de verzorging van de uitvaart van een natuurlijke persoon. Aangezien de nadere regels die op basis van artikel 4:20 van de wet voor deze overeenkomsten worden gesteld grotendeels overeenkomen met de nadere regels voor natura-uitvaartverzekeraars, worden deze regels gezamenlijk in dit artikel opgenomen. Deze verbreding van de reikwijdte is thans vastgelegd in het eerste lid, maar was in artikel 34 van het Bfd in het vijfde lid geregeld.

In het eerste lid zijn de onderwerpen uiteengezet waarover, in beginsel voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst van natura-uitvaartverzekering, informatie moet worden verstrekt aan de cliënt annex verzekeringnemer.

Onderdeel a schrijft voor dat de verzekeraar kenbaar moet maken of hij een naamloze vennootschap of een onderlinge waarborgmaatschappij is.

In onderdeel b moet onder “prestatie” verstaan de verzekerde uitkeringen in natura. De verzekeraar geeft daarbij het “pakket” aan waarop de verzekeringnemer kan rekenen.

In onderdeel c wordt met “keuzemogelijkheden” bedoeld op bijvoorbeeld de verschillende mogelijkheden waarop de uitvaart verzorgd kan worden.

Voor een toelichting op de onderdelen d en e wordt verwezen naar de toelichting op artikel 60, eerste lid, onderdelen j en k.

In de praktijk indexeren natura-uitvaartverzekeraars op verschillende wijzen op gezette tijden de verzekerde prestatie en/of de premies, bijvoorbeeld om deze in de pas te laten lopen met de geldontwaarding. Ingevolge onderdeel f doet de verzekeraar opgave van de wijze van indexering (waaraan deze wordt gerelateerd) en de frequentie of het tijdstip van indexering (bijvoorbeeld: jaarlijks per 1 januari). Indien de verzekeraar, los van eventuele indexering, de mogelijkheid heeft de verzekerde prestatie en/of de premie te wijzigen, wordt dit op grond van onderdeel g meege-deeld.

Met “opgave” van de afkoop- en premievrije waarde (onderdeel h) wordt bedoeld op een eventuele gegarandeerde afkoop- of premievrije waarde, dit in tegenstelling tot een “indicatie” van die waarden, of een opgave van de berekeningswijze.

Onder “overige polisvoorwaarden” in onderdeel m vallen zowel de algemene als bijzondere polisvoorwaarden.

²²⁰ Zie ook de toelichting op onderdeel a van de definitie van aanbieden in artikel 1:1 van de wet (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 356) en op artikel 4:20 van de wet (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 509).

Het recht van de verzekeringnemer, bedoeld in artikel 4:63 van de wet, waarnaar in onderdeel i wordt verwezen, betreft de zogenaamde afkoelingsperiode. Op grond daarvan moet de verzekeringnemer een termijn van ten minste dertig kalenderdagen hebben, gerekend vanaf het tijdstip waarop hij ervan in kennis wordt gesteld dat de overeenkomst is gesloten, om de overeenkomst met onmiddellijke ingang schriftelijk op te zeggen. Met ingang van het tijdstip waarop de verzekeraar de opzegging heeft ontvangen (dat wil zeggen zonder terugwerkende kracht), zijn beide partijen ontheven van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen.

Voor een toelichting op de onderdelen j en k wordt verwezen naar de toelichting op artikel 60, eerste lid, onderdelen n en p.

Op grond van onderdeel l dient de verzekeraar de cliënt te informeren over uitvaartonderneming die de uitvaart zal verzorgen, dan wel over de wijze van bepaling van die onderneming.

De overige algemene en bijzondere polisvoorwaarden (onderdeel m) dienen uiterlijk op hetzelfde moment te worden verstrekt aan de verzekeringnemer als de in de onderdelen a tot en met l bedoelde informatie. Welk moment dit is, is bepaald in de aanhef van het eerste lid in combinatie met het derde lid van dit artikel.

Wanneer, in verband met een fondsvormingcontract dat strekt ter voldoening van de verzorging van de uitvaart van de mens, ingelegde gelden worden belegd, is het voor de cliënt van belang om te weten hoe deze gelden worden belegd. Daarom verplicht onderdeel n de cliënt informatie te verstrekken over het beleggingsbeleid. In het Bfd was deze verplichting opgenomen in artikel 34, zesde lid.

Dit tweede lid dwingt duidelijkheid af over de toepasselijke opzegtermijn bij natura-uitvaartverzekeringen. De verzekeraar is namelijk verplicht de verzekeringnemer expliciet te informeren over een opzegtermijn die langer is dan twaalf kalendermaanden.

Het derde lid heeft betrekking op het tijdstip waarop de informatie moet zijn verstrekt. Hoewel er voor natura-uitvaartverzekeraars, anders dan voor levensverzekeraars, geen dwingende EU-richtlijn-verplichting is om te voorzien in een informatieregeling met een bepaalde inhoud, is gekozen voor dezelfde benadering als verwoord in artikel 60, tweede lid. Dit is in overeenstemming met de uitgangspunten van deze regeling over informatieverplichtingen, namelijk dat de cliënt óf voorafgaand aan het aangaan van een overeenkomst moet beschikken over de voorgescreven informatie, dan wel dat de cliënt een recht heeft alsnog af te zien van de overeenkomst mocht hem na het doorlezen van ná het sluiten van de overeenkomst verstrekte informatie blijken dan het aangeboden product toch niet voldoet aan zijn wensen.

Voor een toelichting op de zinsnede “zonder een boete verschuldigd te zijn en zonder opgave van redenen”, de voorwaarde dat de cliënt moet zijn geïnformeerd over de wijze waarop hij gebruik kan maken van het in het derde lid beschreven ontbindingsrecht en het moment van afgifte van de polis, wordt verwezen naar de toelichting op artikel 60, tweede lid.

Uit de eis dat de natura-uitvaartverzekeraar bij fondsvormingovereenkomsten geen beleggingsrisico mag lopen,

vloeit voort dat ook bij ontbinding met terugwerkende kracht overeenkomstig het derde lid, de cliënt eventuele waardefluctuaties van het fonds in de periode vanaf de sluiting van de overeenkomst tot de ontbinding voor zijn rekening neemt. Dit wordt voorgeschreven in het vierde lid.

Artikel 34, vierde lid, van het Bfd, is niet overgenomen. Uit de artikelen 4:20 en 4:21 van de wet volgt immers al dat de verplichting om de in het eerste lid bedoelde informatie te verstrekken bij de bemiddelaar, gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent komt te liggen, indien de natura-uitvaartverzekeraar gebruik maakt van zijn diensten. Dit is alleen anders als de natura-uitvaartverzekeraar en bemiddelaar of (onder)gevolmachtigde agent contractueel overeenkomen dat de natura-uitvaartverzekeraar de informatie verstrekt.

Artikel 63a

Een financiële dienstverlener die een consument adviseert inzake hypothecair krediet, verstrekt het advies op papier of op een andere duurzame drager aan die consument.

Stb. 2016, nr. 266

Artikel 63a van het BGfo verwerkt artikel 22, derde lid, onderdeel e, van de richtlijn. Op grond van artikel 63a moet een advies inzake hypothecair krediet op papier of op een andere duurzame drager worden verstrekt aan de betrokken consument. Op dit moment moet de financiële dienstverlener al het advies toelichten op grond van artikel 4:23, eerste lid, onderdeel c, van de Wft en vervolgens bewaren op grond van artikel 32a van het BGfo.

De verwachting is dat in de praktijk het advies doorgaans al op papier of een duurzame drager aan de consument verstrekt zal worden, de verwachte wijziging voor de praktijk is daarom beperkt. Voor het advies betaalt de consument aan de adviseur. Op grond van artikel 8 van de richtlijn hoeft de consument niet te betalen voor de informatie die op grond van de richtlijn wordt verstrekt. Voor het op papier of duurzame drager verstrekken van het advies worden derhalve geen kosten in rekening gebracht, terwijl wel kosten voor het advies zelf in rekening gebracht kunnen worden.

§ 8.1.5. Essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten²²¹ en essentiële beleggersinformatie

Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:22, eerste lid, van de wet

Stb. 2006, nr. 520

De consument of, in geval van deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen, cliënt die al dan niet naar aanleiding van een reclame-uiting overweegt een complex financieel product te kopen moet in staat zijn zich tijdig voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst te oriënteren op de belangrijkste financiële aspecten. Deze voorbereiding wordt onder meer bevorderd door de beschikbaarstel-

ling van een financiële bijsluiter en door in reclame-uitingen te wijzen op het bestaan van de financiële bijsluiter. Op die manier krijgt de consument op verschillende tijdstippen in zijn proces tot aankoop onafhankelijke en duidelijke informatie over het complex product dat hij voornemens is te kopen.

Ter wille van de vergelijkbaarheid van complexe producten is het voor de consument belangrijk dat de informatie over de belangrijkste financiële aspecten van het complex product gestandaardiseerd wordt verschaft. Ter bevordering van de toegankelijkheid van bedoelde informatie is het van belang dat de informatie in de financiële bijsluiter zich beperkt tot de belangrijkste financiële aspecten, waar mogelijk in gevisualiseerde vorm. Hierdoor kan de consument zich makkelijker verdiepen in de overige productinformatie, zoals folders of een offerte. Daartoe is de aanbieder van het complex product verplicht een financiële bijsluiter op stellen.

Dat en op welke wijze een financiële bijsluiter moet worden verschaft en welke onderwerpen hij moet bevatten, volgt uit deze paragraaf. Hierin zijn de in het Bfd gemoderniseerde bepalingen over de financiële bijsluiter overgenomen.²²²

Stb. 2011, nr. 358

In hoofdstuk IX van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen zijn regels gesteld met betrekking tot «essentiële beleggingsinformatie» die de aanbieder van rechten van deelneming in een icbe dient te verstrekken aan een (potentiële) cliënt. De financiële bijsluiter en de essentiële beleggersinformatie hebben beide tot doel de consument, onderscheidenlijk, de cliënt, door middel van een begrijpelijk en kort document passende informatie te bieden over het aangeboden product, zodat zij redelijkerwijs in staat zijn de aard en de risico's van het aangeboden product te begrijpen en op basis van die kennis een weloverwogen beslissing kunnen nemen over de aankoop van het product. Vanwege dezelfde doelstelling zijn de regels met betrekking tot de essentiële beleggersinformatie opgenomen in paragraaf 8.1.5. van het Bgfo en waar mogelijk geïntegreerd met de regels omtrent de financiële bijsluiter. De richtlijn beleggingsinstellingen die is vervangen door de herziene richtlijn beleggingsinstellingen bevatte in de artikelen 27 tot en met 33 al soortgelijke bepalingen. In de richtlijn beleggingsinstellingen werd het document waarin informatie over de beleggingsinstelling is opgenomen het «vereenvoudigd prospectus» genoemd. De bepalingen over het vereenvoudigd prospectus waren geïmplementeerd in paragraaf 8.5.1.

van het Bgfo en werden in de Nederlandse regelgeving «financiële bijsluiter» genoemd. De artikelen in de herziene richtlijn beleggingsinstellingen met betrekking tot de essentiële beleggersinformatie zijn gedetailleerder dan de artikelen met betrekking tot het vereenvoudigd prospectus in de richtlijn beleggingsinstellingen. Bovendien zijn de regels van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen nader uitgewerkt in verordening nr. 583/2010 van de Europese Commissie van 1 juli 2010 tot uitvoering van Richtlijn

²²¹ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel D. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de vervanging van «Financiële Bijsluiter» door «Essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten» in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

²²² Nota van toelichting Bfd, Stb. 2005, nr. 676, p. 74 en 152 - 154.

2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie wat betreft essentiële beleggersinformatie en de voorwaarden waaraan moet worden voldaan als de essentiële beleggersinformatie of het prospectus op een andere duurzame drager dan papier of via een website wordt verstrekt (PbEU L 176) (hierna: Verordening essentiële beleggersinformatie).

De Verordening essentiële beleggersinformatie schrijft voor dat de titel «Essentiële Beleggersinformatie» duidelijk zichtbaar bovenaan de eerste bladzijde van het document met essentiële beleggersinformatie dient te staan. Gelet hierop is gekozen voor de term essentiële beleggersinformatie voorzover het gaat om informatie over rechten van deelneming in beleggingsinstellingen en niet voor de term financiële bijsluiters. De term financiële bijsluiters blijft wel in gebruik voor overige complexe producten.

Voorts nog een tweetal specifieke opmerkingen over de implementatie van de essentiële beleggersinformatie in het Bgfo.

Ten eerste de reikwijdte van de artikelen met betrekking tot de essentiële beleggersinformatie. De reikwijdte is geregeld in artikel 64 van het Bgfo. Artikel 64, eerste lid, bepaalt dat paragraaf 8.1.5. van het Bgfo niet van toepassing is op beheerders van icbe's met zetel in een andere lidstaat. Dit betekent dat indien een beheerder van een icbe met zetel in een andere lidstaat deelnemingsrechten in Nederland aanbiedt, hij niet hoeft te voldoen aan paragraaf 8.1.5. Door de introductie van het zogenaamde beheerderspaspoort kan echter verwarring ontstaan over het toepassingsbereik van deze paragraaf. De beheerder hoeft niet langer zijn zetel te hebben in dezelfde lidstaat als de icbe. De zetel van de icbe is echter bepalend of paragraaf 8.1.5. van het Bgfo van toepassing is en of de beheerder essentiële beleggersinformatie dient op te stellen voor die desbetreffende icbe. Dit volgt uit artikel 94, eerste lid, eerste alinea, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen. Dit artikel bepaalt «Indien een icbe haar rechten van deelneming in een lidstaat van ontvangst verhandelt, verstrekt zij de beleggers op het grondgebied van deze lidstaat alle informatie en documenten die zij ingevolge Hoofdstuk IX aan de beleggers in haar lidstaat van herkomst moet verstrekken.» In afdeling 3 van hoofdstuk IX zijn de artikelen met betrekking tot de essentiële beleggersinformatie opgenomen.

Ten aanzien van icbe's met zetel in Nederland geldt derhalve wel een verplichting om de essentiële beleggersinformatie conform paragraaf 8.1.5. van het Bgfo op te stellen.

Ten tweede de aansprakelijkheid van de aanbieder van deelnemingsrechten in een icbe (artikel 79, tweede lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen). Artikel 79, tweede lid, bepaalt dat een aanbieder van deelnemingsrechten in een icbe niet uitsluitend op basis van de essentiële beleggersinformatie aansprakelijk kan worden gesteld, tenzij de essentiële beleggersinformatie misleidend, onnauwkeurig of niet in overeenstemming is met de relevante delen van het prospectus. Voorts dient de essentiële beleggersinformatie een waarschuwing aangaande de beperkte aansprakelijkheid te bevatten. Voor de implementatie van artikel 79, tweede lid, wordt aangesloten bij de implementatie van de nagenoeg gelijklopende aansprakelijkheidsbeperking voor de samenvatting van het prospec-

tus zoals opgenomen in artikel 6, tweede lid, van de richtlijn prospectus (Richtlijn 2003/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten en tot wijziging van Richtlijn 2001/34/EG (PbEU L 345). Artikel 6, tweede lid, van de richtlijn prospectus is verwerkt in artikel 5:14, tweede lid, onderdeel d, van de Wft. Artikel 5:14, tweede lid, onderdeel d, van de Wft bepaalt dat de samenvatting van het prospectus de mededeling dient te bevatten dat de samenvatting uitsluitend tot aansprakelijkheid kan leiden indien de samenvatting misleidend, onjuist of inconsistent is in samenhang met de andere onderdelen van het prospectus. Een soortgelijke waarschuwing dient te worden opgenomen in de essentiële beleggersinformatie. Aangezien dit reeds is geregeld in artikel 20, eerste lid, onderdeel e, van de Verordening essentiële beleggersinformatie, hoeft het Bgfo op dit punt niet te worden aangepast. In artikel 20, eerste lid, onderdeel e, van de verordening is bepaald dat in de essentiële beleggersinformatie een verklaring dient te worden opgenomen dat de beleggingsmaatschappij of de beheerder uitsluitend aansprakelijk kan worden gesteld op grond van de essentiële beleggersinformatie indien de informatie misleidend of incorrect is in samenhang met de desbetreffende delen van het prospectus van de desbetreffende icbe.

De essentiële beleggersinformatie vervangt de financiële bijsluiters die een beleggingsinstelling aan (potentiële) beleggers moest verstrekken. De regels met betrekking tot de essentiële beleggersinformatie gelden zowel voor een icbe als voor een beleggingsinstelling, niet zijnde een icbe (met uitzondering van de verhandelbare closed-end beleggingsinstellingen).

Op deze manier kunnen beleggers alle beleggingsinstellingen beter met elkaar vergelijken. Verordening (EU) nr. 583/2010 van de Europese Commissie van 1 juli 2010 tot uitvoering van Richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie wat betreft essentiële beleggersinformatie en de voorwaarden waaraan moet worden voldaan als de essentiële beleggersinformatie of het prospectus op een andere duurzame drager dan papier of via de website wordt verstrekt (PbEU L 176) is van overeenkomstige toepassing verklaard op beleggingsinstellingen, niet zijnde icbe's.

Stb. 2017, nr. 447

Aangezien de financiële bijsluiters vervalst, wordt de verwijzing naar de financiële bijsluiters in het opschrift van paragraaf 8.1.5. vervangen door essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten.

Artikel 64

- 1. Deze paragraaf is niet van toepassing op beheerders van instellingen voor collectieve belegging in effecten met zetel in een andere lidstaat.**
- 2. Deze paragraaf is niet van toepassing op financiële ondernemingen voorzover zij overeenkomsten inzake derdepijlerpensi-**

oerproducten en rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe²²³ beheren of uitvoeren dan wel daarbij assisteren.

Stb 2006, nr 520

In het eerste lid is bepaald dat deze paragraaf niet van toepassing is op beheerders van icbe's met zetel in een andere lidstaat. Dit hangt samen met het feit dat op grond van artikel 4:62, eerste lid, van de wet conform artikel 47 van de richtlijn beleggingsinstellingen voor dergelijke icbe's met betrekking tot de beschikbaarstelling in Nederland van de financiële bijsluiters (in terminologie van de richtlijn beleggingsinstellingen: het vereenvoudigd prospectus) de regels van de lidstaat van herkomst gelden. Indien een beheerder van een icbe met zetel in een andere lidstaat deelnemingsrechten in Nederland aanbiedt hoeft hij niet te voldoen aan deze paragraaf. Dit is geregeld in artikel 64. In het Bfd volgde dit uit de definitie van complex product in artikel 1, onderdeel d, onder 2°, van het Bfd. Ten aanzien van icbe's met zetel in Nederland geldt wel een verplichting om een financiële bijsluiters conform deze paragraaf op te stellen. Zie ook de toelichting op artikel 66, tweede lid.

Het tweede lid komt in de plaats van artikel 30d van de Vrijstellingsregeling Wfd. Op grond van onderdeel a van de definitie van aanbieden in artikel 1:1 van de wet valt ook het uitsluitend beheren of uitvoeren van bestaande overeenkomsten inzake een financieel product onder het begrip aanbieden. Zonder de in dit lid opgenomen uitzondering zouden de verplichtingen inzake de financiële bijsluiters ook van toepassing zijn op financiële ondernemingen die uitsluitend bestaande overeenkomsten inzake complexe producten "uitdienen" zonder nieuwe overeenkomsten inzake dat complexe product aan te gaan. De uitzondering is opgenomen omdat de financiële bijsluiters met name beoogt duidelijkheid te bieden in de precontractuele fase.

Stb. 2017, nr. 447

Zie de toelichting op art. 52 (*red.*).

In artikelen 64, 65 en 65a wordt niet meer verwezen naar de financiële bijsluiters omdat de verplichting om een financiële bijsluiters op te stellen voor een complex product vervalt. Alleen voor derdepijlerpensioenproducten blijft de verplichting bestaan om een informatiedocument op te stellen en te verstrekken: het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten.

Artikel 65

1. Een aanbieder van een derdepijlerpensioenproduct stelt voor dat product een essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten op.²²⁴

2. Een aanbieder van rechten van deelne-

ming in een icbe, stelt voor elke icbe waarin door hem rechten van deelneming worden aangeboden essentiële beleggersinformatie op.²²⁵

3. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op financiële ondernemingen die een derdepijlerpensioenproduct samenstellen en dat product algemeen in de markt verkrijgbaar stellen voor consumenten of, indien het een recht van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe betreft, cliënten.²²⁶

4. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op financiële ondernemingen die een complex product als bedoeld

²²⁵ Artikel V onderdeel A van het Besluit implementatie herziene richtlijn beleggingsinstellingen (Stb. 2011, nr. 358) vereist dat een aanbieder van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling uiterlijk 1 juli 2012 een document opstelt met essentiële beleggersinformatie indien voor de desbetreffende beleggingsinstelling voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit een financiële bijsluiters is opgesteld. Voor zover de aanbieder de financiële bijsluiters van een beleggingsinstelling tot genoemd tijdstip nog niet heeft vervangen door een document met essentiële beleggersinformatie, blijft het ingevolge de artikelen 65 en 66 van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft bepaalde, zoals dit luidde voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit, van toepassing.

In de toelichting wordt hierover gezegd: "Dit onderdeel heeft betrekking op de wijzigingen in de artikelen 65 en 66 met betrekking tot de vervanging van de financiële bijsluiters door essentiële beleggersinformatie met betrekking tot de deelnemingsrechten in een bestaande beleggingsinstelling.

Op grond van artikel 118, tweede lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen dient uiterlijk op 1 juli 2012 het vereenvoudigd prospectus (dat in het Bgfo financiële bijsluiters wordt genoemd) te zijn vervangen door de essentiële beleggersinformatie. Een aanbieder van deelnemingsrechten in een nieuwe beleggingsinstelling dient een document met essentiële beleggersinformatie op te stellen. Indien een aanbieder de financiële bijsluiters van een beleggingsinstelling heeft vervangen door essentiële beleggersinformatie zijn de artikelen met betrekking tot de essentiële beleggersinformatie eveneens van toepassing. Indien voor een beleggingsinstelling voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit een financiële bijsluiters is opgesteld mag tot 1 juli 2012 de financiële bijsluiters worden gebruikt. Op deze financiële bijsluiters blijft het ingevolge de artikelen 65 en 66 van het Bgfo bepaalde, zoals dit luidde voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit, van toepassing. Bovendien dient de AFM tot 1 juli 2012 eveneens het vereenvoudigd prospectus te accepteren van icbe's met zetel in een andere lidstaat waarin in Nederland deelnemingsrechten worden aangeboden."

Artikel V, onderdeel B regelt dat de AFM overtredingen van de oude regels nog 3 jaar na dato bestrijden door aanwending van de handhavingsbevoegdheden van hoofdstuk 4 van deel 1 van de Wft. Hierdoor kan de AFM ook nog optreden tegen overtredingen van de regels inzake de financiële bijsluiters nadat die is vervangen door de essentiële beleggersinformatie. (*red.*).

²²⁶ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel F. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de herformulering van lid 3 in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

²²³ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel E. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de vervanging van "complexe producten" door "derdepijlerpensioenproducten en rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe" in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

²²⁴ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel F. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de herformulering van lid 1 in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

in artikel 1, onder 1°, 4° of 11°, samenstellen en dat product algemeen in de markt verkrijgbaar stellen voor consumenten of, indien het een recht van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe betreft, cliënten. **[vervallen]**²²⁷

Stb. 2011, nr. 358

Het nieuwe artikel 65 is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de wet en verwerkt artikel 78, eerste lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen. In het eerste en tweede lid wordt een onderscheid gemaakt tussen de financiële bijsluiters en de essentiële beleggersinformatie. Een financiële bijsluiters dient te worden opgesteld door alle aanbieders van een complex product niet zijnde rechten van deelneming in een beleggingsinstelling. De essentiële beleggersinformatie dient te worden opgesteld door de aanbieder van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling (= de beheerder).

De artikelen met betrekking tot de essentiële beleggingsinformatie zijn niet alleen van toepassing op de aanbieder van rechten van deelneming in een icbe, maar op het aanbieden van rechten van deelneming in alle beleggingsinstellingen, met uitzondering van de verhandelbare closed-end beleggingsinstellingen. Op deze manier kan de cliënt de rechten van deelneming in beleggingsinstellingen beter met elkaar vergelijken. De uitzondering voor verhandelbare closed-end beleggingsinstellingen gold ook voor de financiële bijsluiters. Een aanbieder van een complex product moest op grond van artikel 65, eerste lid, van het Bgfo een financiële bijsluiters beschikbaar houden op zijn website. Onder complex product vallen niet de verhandelbare closed-end beleggingsinstellingen (zie definitie van complex product in artikel 1 van het Bgfo). De verhandelbare closed-end beleggingsinstellingen vallen onder de richtlijn prospectus.²²⁸ Derhalve dient voor deze beleggingsinstellingen een samenvatting van het prospectus te worden opgesteld. Het tweede lid verwerkt artikel 78, eerste lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en bepaalt dat een aanbieder van deelnemingsrechten in een beleggingsinstelling een kort document met de essentiële beleggersinformatie dient op te stellen. In artikel 78, eerste lid, is ook bepaald dat de woorden «essentiële beleggersinformatie» duidelijk in dit document moeten worden vermeld. Aangezien dit ook in de Verordening essentiële beleggersinformatie is geregeld, hoeft dit niet te worden geïmplementeerd. Het derde en vierde lid zijn inhoudelijk niet gewijzigd maar zijn redactioneel aangepast in verband met de introductie van de essentiële beleggersinformatie in artikel 65, tweede lid (nieuw).

Stb. 2013, nr. 293

De richtlijn bevat geen verplichting tot het verstrekken van

essentiële beleggersinformatie, waardoor deze verplichting niet meer geldt inzake beleggingsinstellingen, waarvan de rechten van deelneming worden aangeboden aan professionele beleggers. Het zesde lid, waarin was bepaald dat de verplichting tot het verstrekken van essentiële beleggersinformatie van overeenkomstige toepassing was voor beleggingsinstellingen, vervalt om deze reden. De aanpassingen van de artikelen 65, tweede lid, 65a, vierde lid, en 66a, eerste en derde lid bewerkstelligen dat verplichtingen rond het opnemen en verstrekken van essentiële beleggersinformatie voortaan alleen nog gelden voor icbe's. Voor beheerders van beleggingsinstellingen die aan retailbeleggers aanbieden worden deze verplichtingen opgenomen in artikel 115bb.

De aanpassing van artikel 65, eerste en vierde lid en artikel 65a, tweede, derde en vijfde lid, hangen samen met de wijziging van het begrip «beleggingsinstelling».

Stb. 2017, nr. 447

Zie de toelichting bij art. 64 (*red.*).

Artikel 65a

- 1. Een aanbieder van een derdepijlerpensioenproduct of van rechten van deelneming in een icbe houdt een bijgewerkte versie van het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten, onderscheidenlijk de essentiële beleggersinformatie, beschikbaar op zijn website.**^{229 230}
- 2. De aanbieder van een derdepijlerpensioenproduct verstrekt tijdig voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake het derdepijlerpensioenproduct met een consument kosteloos het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten.**²³¹
- 3. Indien een derdepijlerpensioenproduct wordt aangeboden door tussenkomst van een bemiddelaar, gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent, wordt het**

²²⁹ Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is de vraag gesteld of, als de onderneming geen website heeft, de financiële bijsluiters (artikel 65) of de overige informatie (artikel 50) dan actief moet worden verstrekt? Of is er een plicht tot het hebben van een website? Financiën studeert hier nog op. Volgens DUFAS is in de huidige systematiek van de regelgeving het juiste antwoord dat alleen op een beheerder van beleggingsinstellingen de verplichting rust om een website te hebben, niet op andere ondernemingen die onder de reikwijdte van de Wet financieel toezicht vallen (art 38 van het oude Besluit financiële dienstverlening, dat door deze bepaling wordt vervangen, had alleen betrekking op (beheerders van) beleggingsinstellingen). Dat doet niets af aan de verplichting van artikel 4:20 Wft tot het actief verstrekken van informatie (*red.*).

²³⁰ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel G. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de herformulering van lid 1 in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

²³¹ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel G. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de herformulering van lid 2 in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

²²⁷ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel F. Volgens Stb. 2017, nr. 448 vervalt lid 4 met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

²²⁸ Richtlijn nr. 2003/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 4 november 2003 betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten en tot wijziging van richtlijn 2001/34/EG (PbEU L 345).

essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten door deze bemiddelaar, gevolmachtigde agent onderscheidenlijk ondergevolmachtigde agent kosteloos verstrekt, tenzij de aanbieder en de bemiddelaar, gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent zijn overeengekomen dat de aanbieder zelf aan deze verplichting voldoet.²³²

- 4. Een aanbieder van rechten van deelneming in een icbe of degene die beleggingsdiensten verleent als bedoeld in artikel 1, onderdelen a, b, of d, van de wet, met betrekking tot rechten van deelneming in een icbe, verstrekt geruime tijd voorafgaand aan een inschrijving op de rechten van deelneming in een icbe kosteloos de essentiële beleggersinformatie aan de cliënt. De essentiële beleggersinformatie wordt schriftelijk, op een duurzame drager of via een website verstrekt. Op verzoek wordt de essentiële beleggersinformatie kosteloos schriftelijk aan de cliënt verstrekt.**
- 5. Het eerste, tweede en vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op financiële ondernemingen die een derdepijlerpensioenproduct samenstellen en dat product algemeen in de markt verkrijgbaar stellen voor consumenten of, indien het een recht van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe betreft, cliënten.**²³³

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de wet en komt in plaats van artikel 38, eerste, tweede, derde lid, onderdeel b, en vijfde lid, van het Bfd en artikel 26e van de Vrijstellingsregeling Wfd. Deze bepaling vloeit wat betreft rechten van deelneming in icbe's met zetel in Nederland voort uit artikel 27 van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Onderdeel a van het derde lid van artikel 38 Bfd is komen te vervallen omdat het element "vanuit Nederland" niet meer terugkomt in de wet. Dit element komt niet meer voor omdat in Nederland gevestigde ondernemingen die uitsluitend financiële diensten verlenen aan buitenlandse consumenten of cliënten niet worden gereguleerd. Dit past namelijk niet in de doelstelling van de wet om slechts het verlenen van financiële diensten op de Nederlandse financiële markten te reguleren.²³⁴ Het vierde lid van artikel 38 van het Bfd is opgenomen in de definitie van complex product in artikel 1, onderdeel d, onder 6°.

²³² Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel G. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de herformulering van lid 3 in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

²³³ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel G. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de herformulering van lid 5 in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

²³⁴ Zie toelichting op artt. 2:55, 2:60 en 2:65 (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 435, 438 en 443) en 4:1 (Kamerstuk 29.707, nr. 19, p. 493).

Omdat de financiële bijsluiter in de oriëntatiefase beschikbaar moet zijn kan de informatie van de financiële bijsluiter niet op de persoon worden toegesneden. Er zal bij het opstellen van een financiële bijsluiter gebruik moeten worden gemaakt van een (of meerdere) zogenaamd(e) "maatmens(en)". Dit is een noodzakelijke voorwaarde voor het bereiken van de tijdige beschikbaarheid en vergelijkbaarheid van de informatie. Het staat aanbieders van complexe producten overigens vrij om naast het opstellen en beschikbaar houden van deze "maatmens"-financiële bijsluiter consumenten tevens actief op de kenmerken van de consument of, indien het deelnemingsrechten in een beleggingsinstelling betreft, cliënt toegesneden informatie te verstrekken (een offerte). Het verstrekken van deze gepersonaliseerde informatie ontslaat een aanbieder van complexe producten echter niet van de verplichtingen die op grond van het eerste lid op hem rusten. Dat wil dus zeggen dat de gepersonaliseerde informatie niet in de plaats van een "maatmens"-financiële bijsluiter zal kunnen komen, maar extra informatie zal zijn voor de consument onderscheidenlijk cliënt. Overigens mag deze gepersonaliseerde informatie niet als financiële bijsluiter worden gepresenteerd, omdat de financiële bijsluiter omwille van de vergelijkbaarheid is toegesneden op de "maatmens".

Gepersonaliseerde informatie moet voldoen aan de basisnormen voor informatieverstrekking zoals deze zijn vastgelegd in artikel 4:19 van de wet; de informatie dient feitelijk juist, voor de consument onderscheidenlijk cliënt begrijpelijk en niet misleidend te zijn. Deze wettelijke normen hebben tot gevolg dat wanneer een aanbieder van complexe producten, bijvoorbeeld in gepersonaliseerde informatie, de indruk wekt informatie te verstrekken over rendementen, kosten en risico's volgens de systematiek van de "maatmens"-financiële bijsluiter, deze systematiek, rekenregels of presentatievoorschriften ook daadwerkelijk door hem moeten worden gevolgd. Wordt dit niet gedaan, dan zal de informatie al snel (misleidend zijn en/of) afbreuk doen aan de informatie die hij ingevolge de wet aan de consument onderscheidenlijk cliënt moet verstrekken, bijvoorbeeld de verplichting om een actuele "maatmens"-financiële bijsluiter op te stellen en beschikbaar te houden. De gepersonaliseerde informatie mag niet tot verwarring bij de consument onderscheidenlijk cliënt leiden ten aanzien van aard en inhoud van de informatie en mag ook niet tot gevolg hebben dat de informatie voor de consument onderscheidenlijk cliënt onvergelijkbaar wordt met andere informatie over complexe producten, omdat de maker van de gepersonaliseerde informatie een andere systematiek, rekenmethode of wijze van presentatie gebruikt.

Op grond van het eerste lid dient een aanbieder van een complex product een financiële bijsluiter beschikbaar te houden op zijn website, ongeacht de wijze waarop het complexe product aan de man wordt gebracht bij de consument of, indien het deelnemingsrechten in een beleggingsinstelling betreft, cliënt. Dat wil zeggen dat de verplichting tot het beschikbaar houden van een financiële bijsluiter op de website rust op de aanbieder van het complexe product, ongeacht of deze het complexe product rechtstreeks verkoopt aan de consument of cliënt dan wel via een beleggingsonderneming, bemiddelaar, gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent. Het beschik-

baar houden van een financiële bijsluiter op zijn website houdt een passieve verstrekingsplicht in voor de aanbieder. Het eerste lid schrijft bovendien voor dat de aanbieder de consument of cliënt, wanneer deze hierom vraagt, onverwijld kosteloos een financiële bijsluiter verstrekt. Op grond van artikel 49 dient de aanbieder de financiële bijsluiter in dat geval schriftelijk of via een andere duurzame drager aan de consument of cliënt te verstrekken. In lijn met artikel 26e van de Vrijstellingsregeling Wfd geldt voor het aanbieden van deelnemingsrechten in icbe's anders dan op grond van artikel 38, eerste lid, van het Bfd geen actieve verstrekingsplicht voor de financiële bijsluiter. Bij nadere bestudering van artikelen 27 en 31 van de richtlijn beleggingsinstellingen in de Engelse taal blijkt de richtlijn beleggingsinstellingen toch ruimte te laten om af te zien van de verplichting om altijd (dus ook ongevraagd) een financiële bijsluiter te verstrekken. Door het beschikbaar houden van de financiële bijsluiter op de website en verstrekking op verzoek kan ook aan de richtlijn beleggingsinstellingen worden voldaan.

Indien meerdere complexe producten worden gecombineerd (zie artikel 1, onderdeel d, onder 7°), kan de financiële onderneming die daartoe gehouden is niet volstaan met het beschikbaar houden van financiële bijsluiters met betrekking tot ieder van de samenstellende componenten die ook afzonderlijk bijsluiterplichtig zijn, maar zal zij een nieuwe financiële bijsluiter moeten opstellen waarin de consequenties van de wisselwerking tussen alle elementen, indien de wet daartoe verplicht, aan bod komen.

In het eerste lid hebben enkele redactionele wijzigingen plaatsgevonden ten opzichte van artikel 38, eerste lid, van het Bfd. Zo is de zinsnede "Onverminderd artikel 30" niet overgenomen. Uit de formulering van dit artikel blijkt al dat de verplichting om de financiële bijsluiter beschikbaar te houden altijd geldt, ongeacht andere informatieverplichtingen die op de financiële onderneming rusten uit hoofde van de wet of dit besluit. Artikel 38, eerste lid, laatste volzin ("Aan de verstrekking van een financiële bijsluiter zijn voor de consument geen kosten verbonden") is in het eerste lid van dit artikel vervangen door het woord "kosteloos". Hiermee is geen inhoudelijk verschil beoogd.

De verplichting om een financiële bijsluiter te verstrekken rust in beginsel op de aanbieder van het complexe product. De normen in het eerste lid richten zich tot aanbieders van complexe producten, dat wil zeggen financiële ondernemingen die consumenten rechtstreeks of door tussenkomst van een bemiddelaar of (onder)gevolmachtigde agent een voorstel doen om een overeenkomst inzake een financieel product met hem aan te gaan. Het vierde lid van dit artikel ziet juist op de situatie waarin een financiële onderneming een complex product tot stand brengt en dit in de markt verkrijgbaar stelt voor consumenten of cliënten, zonder dat de financiële onderneming beoogt contractuele wederpartij te worden van de consument of cliënt voor het (gehele) beschikbaar gestelde complexe product.

Als voorbeeld van een overig risico dat samenhangt met beleggingsobjecten als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, kan worden genoemd het risico verbonden aan de omstandigheid dat de onderliggende zaken waarin een consument "belegt" zich mogelijk in het buitenland bevinden (teakhoutplantages in Panama), waardoor mogelijk buiten-

lands recht van toepassing is op de desbetreffende overeenkomst. Een ander "overig risico" betreft bijvoorbeeld het risico op bomenziekten of natuurgeweld waardoor schade kan worden toegebracht aan de onderliggende zaken.

Het tweede lid maakt een uitzondering op het eerste lid. Indien de aanbieder gebruik maakt van de diensten van een bemiddelaar, gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent, rust de verplichting om de financiële bijsluiter aan de consument of cliënt te verstrekken op de bemiddelaar onderscheidenlijk (onder)gevolmachtigde agent, tenzij de aanbieder en de bemiddelaar onderscheidenlijk (onder)gevolmachtigde agent zijn overeengekomen dat de aanbieder zelf aan deze verplichting voldoet. Het is nodig dit in dit artikel te regelen omdat de verplichting op verzoek een financiële bijsluiter te verstrekken is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de wet waarvoor artikel 4:21 van de wet niet geldt. Artikel 38, tweede lid, laatste volzin, van het Bfd is niet overgenomen omdat door middel van de zinsnede "op verzoek van de consument onderscheidenlijk cliënt" al tot uitdrukking wordt gebracht dat de bemiddelaar onderscheidenlijk (onder)gevolmachtigde agent alleen op verzoek de financiële bijsluiter moet verstrekken.

Voor de goede orde wordt er op gewezen dat het tweede lid geen betrekking heeft op transacties in deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen. Het begrip "bemiddelen" (dat bepalend is voor het begrip "bemiddelaar") omvat immers geen transacties in financiële instrumenten. Transacties in deelnemingsrechten vallen onder het verlenen van beleggingsdiensten en worden uitgevoerd door beleggingsondernemingen.²³⁵ De verplichting om op verzoek een financiële bijsluiter aan een cliënt te verstrekken rust daarom altijd op de aanbieder (beheerder).

Het vierde lid voorziet in de situatie waarin financiële onderneming die complexe producten tot stand brengen zonder dat zij beogen de contractuele wederpartij te worden voor het (gehele) product. Het betreft bijvoorbeeld bemiddelaars of beleggingsondernemingen die complexe producten tot stand brengen en deze onder eigen merk presenteren aan de consument of cliënt, zonder dat zij daarbij beogen contractuele wederpartij te worden voor het (gehele) complexe product. In dat geval zullen de diverse financiële ondernemingen contractuele wederpartij worden voor (slechts) de verschillende elementen.

Daarnaast kan worden gedacht aan een aanbieder van een financieel product die een complex product tot stand brengt door een eigen product te koppelen aan een product dat wordt aangeboden door een andere aanbieder binnen de groep van rechtspersonen en vennootschappen waarmee hij is verbonden, maar het complexe product volledig onder eigen merk presenteert aan de consument onderscheidenlijk cliënt. De eerstgenoemde financiële onderneming treedt daarmee zowel op als aanbieder van zijn eigen financiële product als bemiddelaar in het product van de andere aanbieder binnen de groepsmaatschappij waaraan hij is verbonden. Beide aanbieders kunnen op grond van het

²³⁵ Zie de toelichting op onderdeel a van de definitie van het begrip bemiddelen in artikel 1:1 van de wet, Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 363.

eerste lid slechts verantwoordelijk worden gehouden voor het element van het complexe product waarvoor zij contractuele wederpartij worden.

Er is in deze situaties geen financiële onderneming die contractuele wederpartij wordt voor het (gehele) complexe product en dus geldt de verplichting van het eerste lid om een financiële bijsluiter beschikbaar te houden op een website en desgevraagd te verstrekken voor een dergelijk product niet. Daarom worden in het vierde lid ook alle financiële ondernemingen die verantwoordelijk zijn voor het tot stand brengen van een complex product en het complexe product als zodanig in de markt verkrijgbaar stellen voor consumenten of cliënten, hoewel zij niet (volledig-)contractuele wederpartij worden voor dit product, verplicht tot het opstellen, beschikbaar houden en desgevraagd verstrekken van een financiële bijsluiter. Op deze wijze wordt gewaarborgd dat de consument of cliënt voor alle complexe producten een financiële bijsluiter kan raadplegen, ongeacht de manier waarop deze producten worden aangeboden of verkrijgbaar gesteld. De consument of cliënt zodat hij inzicht kan verkrijgen in de meest wezenlijke aspecten van het product en hij deze kan vergelijken met eigenschappen van andere financiële producten. Verantwoordelijk is volgens het vierde lid de financiële onderneming wier gedragingen tot gevolg hebben dat er een complex product ontstaat dat als zodanig in de markt verkrijgbaar wordt gesteld. Ter verduidelijking is in het vierde lid toegevoegd dat het gaat om verkrijgbaar stellen voor consumenten of, in geval van deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen, cliënten. Ook wanneer er bijvoorbeeld (onder)bemiddelaars betrokken zijn bij de distributie van deze complexe producten blijft de financiële onderneming die verschillende productsoorten combineert en daarmee een complex product tot stand brengt verantwoordelijk voor de financiële bijsluiter.

Stb 2006, nr. 662

Artikel V²³⁶ strekt ertoe een verschrijving in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft te herstellen. Artikel 65 bepaalt in het eerste lid dat aanbieders van complexe producten een financiële bijsluiter beschikbaar moeten houden op hun website en deze op verzoek onverwijld aan de consument of cliënt moeten verstrekken. Het derde lid beoogt, in navolging van artikel 38, derde lid, onderdeel d, van het Besluit financiële dienstverlening, aanbieders van complexe producten (niet zijnde rechten van deelneming in beleggingsinstellingen), die uitsluitend financiële diensten verlenen aan anderen dan consumenten, van deze verplichting vrij te stellen. Abusievelijk zijn in artikel 65, derde lid, de woorden «anderen dan» weggevalen. Dit wordt met het onderhavige artikel rechtgezet.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 65a is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, en verwerkt de artikelen 80 en 81 van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen. Op grond van het eerste lid dient een aanbieder van een complex product een bijgewerkte versie van de financiële bijsluiter respectievelijk de essentiële

beleggersinformatie beschikbaar te houden op zijn website. Dat wil zeggen dat de verplichting tot het beschikbaar houden van een financiële bijsluiter respectievelijk de essentiële beleggersinformatie op de website rust op de aanbieder van het complexe product, ongeacht of deze het complexe product rechtstreeks verkoopt aan de consument of cliënt dan wel via een beleggingsonderneming, bemiddelaar, gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent. Het tweede lid schrijft voor dat de aanbieder van een complex product niet zijnde rechten van deelneming in een beleggingsinstelling de consument, wanneer deze hierom vraagt, onverwijld kosteloos een financiële bijsluiter verstrekt. De aanbieder dient de financiële bijsluiter in dat geval schriftelijk of via een andere duurzame drager aan de consument te verstrekken.

Het derde lid komt overeen met het oude tweede lid. Het derde lid bepaalt dat indien de aanbieder van een complex product niet zijnde rechten van deelneming in een beleggingsinstelling gebruik maakt van de diensten van een bemiddelaar, gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent, de verplichting om de financiële bijsluiter aan de consument te verstrekken op de bemiddelaar onderscheidenlijk (onder) gevolmachtigde agent rust, tenzij de aanbieder en de bemiddelaar onderscheidenlijk (onder) gevolmachtigde agent zijn overeengekomen dat de aanbieder zelf aan de verplichting voldoet.

Het vierde lid verwerkt artikel 80, eerste en tweede lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en bevat de verplichting van de aanbieder van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling om geruime tijd voorafgaand aan een voorgenomen inschrijving op rechten van deelneming in een beleggingsinstelling essentiële beleggersinformatie aan de cliënt te verstrekken. De verplichting rust in de eerste plaats op de beheerder (= aanbieder). De essentiële beleggersinformatie kan schriftelijk, op een andere duurzame drager of via de website aan de cliënt worden verstrekt.

De cliënt dient geruime tijd voorafgaand aan de voorgenomen inschrijving op de rechten van deelneming in een beleggingsinstelling kennis te kunnen nemen van de essentiële beleggersinformatie. Wanneer sprake is van geruime tijd kan van geval tot geval verschillen. Doel is dat de cliënt met kennis van zaken beleggingsbeslissingen kan nemen. De cliënt moet daarom voldoende tijd hebben om de verstrekte informatie te doorgronden en desgewenst op basis van de verstrekte informatie verschillende beleggingsinstellingen te vergelijken.

Indien de deelnemingsrechten worden geadviseerd door tussenkomst van een derde (bijvoorbeeld een beleggingsonderneming) dient degene die de beleggingsdiensten verleent de essentiële beleggersinformatie geruime tijd voorafgaand aan de inschrijving op de rechten van deelneming aan de cliënt te verstrekken. Op grond van artikel 81 van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen kan de informatie ook via een website aan de cliënt worden verstrekt. Echter op verzoek van de cliënt dient de essentiële beleggersinformatie kosteloos schriftelijk te worden verstrekt. Op grond van artikel 4:99, eerste lid, van de Wft dient een beheerder op verzoek de essentiële beleggersinformatie te verstrekken aan bijvoorbeeld een beleggingsonderneming die deelnemingsrechten in een door hem

²³⁶ Van het Besluit implementatie kapitaalakoord Bazel 2) (red.)

beheerde beleggingsinstelling wil verkopen of advies wil verlenen over mogelijke beleggingen in een door hem beheerde beleggingsinstelling.

Stb. 2011, nr. 515

In het vijfde lid is geregeld dat ook alle financiële ondernemingen die verantwoordelijk zijn voor het tot stand brengen van een complex product en het complexe product als zodanig in de markt verkrijgbaar stellen voor consumenten of cliënten, hoewel zij niet (volledig) contractuele wederpartij worden voor dit product, verplicht zijn tot het beschikbaar houden en verstrekken van een financiële bijsluiters respectievelijk de essentiële beleggersinformatie. Op deze wijze wordt gewaarborgd dat de consument of cliënt voor alle complexe producten een financiële bijsluiters of essentiële beleggersinformatie kan raadplegen, ongeacht de manier waarop deze producten worden aangeboden of verkrijgbaar gesteld. De consument of cliënt kan zo inzicht verkrijgen in de meest wezenlijke kenmerken van het product en kan deze vergelijken met eigenschappen van andere financiële producten. Verantwoordelijk is de financiële onderneming wier gedragingen tot gevolg hebben dat een complex product ontstaat dat als zodanig in de markt verkrijgbaar wordt gesteld.

Stb. 2013, nr. 293

Zie de toelichting bij art. 65a.

Stb. 2017, nr. 447

Zie de toelichting bij art. 64 (*red.*).

Artikel 66²³⁷

1. In een essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten wordt informatie over de volgende onderwerpen opgenomen:

- a. de naam die de aanbieder aan het derdepijlerpensioenproduct heeft gegeven;**
- b. de identiteit en contactgegevens van de aanbieder van het derdepijlerpensioenproduct;**
- c. de naam van de toezichthouder belast met het toezicht op het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten;**
- d. de opsteldatum of de datum van de meest recente herziening van het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten;**
- e. een waarschuwing met betrekking tot de begrijpelijkheid van het derdepijlerpensioenproduct;**
- f. de omschrijving van het derdepijlerpensioenproduct;**

- g. de risico's en mogelijke opbrengstscenario's van het derdepijlerpensioenproduct;**
- h. de gevolgen als de aanbieder van het derdepijlerpensioenproduct niet kan uitbetalen;**
- i. de kosten van het derdepijlerpensioenproduct;**
- j. de fiscale behandeling van het derdepijlerpensioenproduct;**
- k. de aanbevolen of vereiste periode van bezit van het derdepijlerpensioenproduct en de gevolgen van het beëindigen van het derdepijlerpensioenproduct voorafgaand aan de aanbevolen einddatum;**
- l. de wijze waarop een consument een klacht kan indienen over het product of over de aanbieder of adviseur van het derdepijlerpensioenproduct;**
- m. een korte omschrijving van andere informatiedocumenten die verstrekt moeten worden aan de consument.**

2. Een essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten bevat geen informatie over andere onderwerpen dan die bedoeld in het eerste lid.

3. De Autoriteit Financiële Markten stelt regels met betrekking tot de wijze waarop de informatie over de onderwerpen, bedoeld in het eerste lid, in het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten wordt opgenomen of wordt berekend.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de wet en komt in plaats van artikel 39 van het Bfd en artikel 29, eerste lid, van de Nadere regeling financiële dienstverlening. Deze bepaling vloeit wat betreft rechten van deelneming in icbe's met zetel in Nederland voort uit artikel 28, eerste en derde lid, en bijlage I, schema C, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

De in het eerste lid, onderdeel h, en tweede lid, onderdeel m, opgenomen bevoegdheid om bij ministeriële regeling andere onderwerpen aan te wijzen wordt door de grondslag van dit artikel beperkt tot onderwerpen die van belang zijn voor een goede informatievoorziening.

Uit artikel 4:19, tweede lid, van de wet volgt dat de door de financiële onderneming verstrekte informatie in onder andere de financiële bijsluiters feitelijk juist, begrijpelijk en niet misleidend mag zijn. In de financiële bijsluiters zal volgens een voorgeschreven format en in voorgeschreven bewoordingen informatie moeten worden gegeven over een beperkt aantal onderwerpen. Dit betekent dat de volgorde en verdeling van de informatie vastligt evenals de grootte van onderdelen van de bedoelde informatie. Niet alleen qua vorm maar in beginsel ook qua inhoud is de aanbieder gebonden aan grotendeels gestandaardiseerde teksten. Alleen indien alle financiële bijsluiters zijn opgesteld in overeenstemming met een en dezelfde vorm en inhoud

²³⁷ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel H. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de herformulering van art. 66 in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

komen zij overeen, wat de toegankelijkheid en vergelijkbaarheid ten goede zal komen.

De onderwerpen die worden behandeld in de financiële bijsluiter staan vermeld in het eerste lid. Andere gegevens zullen op grond van het besluit (vormvrij) aan de consument of cliënt moeten worden verstrekt (artikel 57 en verder). Gedacht kan worden aan informatie over de fiscale aspecten van een product of de op het product van toepassing zijnde klachten- en garantieregelingen.

De financiële bijsluiter bevat een risico-indicator overeenkomstig een door de AFM voorgeschreven model. Dit model geeft een compacte, visuele weergave van het marktrisico van een product. Een risico-indicator draagt naar verwachting in grote mate bij aan het realiseren van de doelstelling om op een eenvoudige en toegankelijke wijze inzicht te bieden in complexe financiële producten en de mogelijkheid te geven deze met elkaar te vergelijken.

In aanvulling op de algemene verplichting tot het informeren van de consument over de financiële risico's dient voor beleggingsobjecten ook op de overige risico's die aan dat product verbonden te worden gewezen in de financiële bijsluiter (onderdeel c). Als voorbeeld van een "overig risico" kan zowel het risico worden genoemd dat de onderliggende zaken waarin wordt "belegd" zich in het buitenland bevinden (bijvoorbeeld teakhoutplantages in Panama), waardoor mogelijk buitenlands recht van toepassing is op de desbetreffende overeenkomst, of dat er bijvoorbeeld sprake kan zijn van bomenziekten of natuurgeweld waardoor schade kan worden toegebracht aan de onderliggende zaken.

Voor icbe's met zetel in Nederland vloeit de verplichting om een zogenaamd "vereenvoudigd prospectus" op te stellen vloeit voort uit artikel 27 van de richtlijn beleggingsinstellingen. De verplicht te adresseren onderwerpen in het "vereenvoudigd prospectus" komen als gevolg van artikel 28, eerste en derde lid, en bijlage I, schema C van de richtlijn beleggingsinstellingen niet (volledig) overeen met de informatie die op grond van het eerste lid in verband met andere complexe producten dient te worden verstrekt. De doelstelling van het vereenvoudigd prospectus is evenwel gelijk aan die van de financiële bijsluiter. Om die reden is er voor gekozen om in het tweede lid van dit artikel de verplichtingen met betrekking tot het vereenvoudigd prospectus te implementeren door middel van het opnemen van onderwerpen die gelden voor financiële bijsluiters over deelnemingsrechten in alle beleggingsinstellingen. Dus ongeacht de vraag of het een icbe of een "gewone" beleggingsinstelling betreft.

De informatie in de financiële bijsluiter over de in het eerste en tweede lid genoemde onderwerpen wordt grotendeels op gestandaardiseerde, beknopte en begrijpelijke wijze aangeboden. Indien de informatie uit het eerste en tweede lid zou worden vermengd met andere (minder wezenlijke) informatie, dan zou dit afbreuk doen aan de inzichtelijkheid en de vergelijkbaarheid van de informatie die in de financiële bijsluiter moet worden opgenomen. Daarom verbiedt het derde lid dat andere dan de in het eerste en tweede lid genoemde onderwerpen worden opgenomen in de financiële bijsluiter. Dit verbod heeft tot gevolg dat de aanbieder van een complex product zogenaamde financiële bijsluiterinformatie gescheiden dient aan te bieden van eventuele

andere informatie over het complex product. Het verbod verplicht de aanbieder dus niet tot het opstellen van een apart document. Een aanbieder van een complex product zal een financiële bijsluiter ook kunnen opnemen in een ander (meer informatie omvattend) document, mits in dat document een duidelijk (grafisch) onderscheid wordt gemaakt tussen het financiële bijsluitergedeelte en de overige informatie.

Het vierde lid geeft de AFM de opdracht tot het opstellen van nadere regels met betrekking tot de wijze waarop informatie over de in het eerste en het tweede lid genoemde onderwerpen in de financiële bijsluiter moet worden opgenomen. Bovendien dient de AFM op basis van het vierde lid nader te bepalen hoe rendementen, kosten en risico's, als bedoeld in het eerste lid, onderdelen c en g, en het tweede lid, onderdelen d en f moeten worden berekend. Deze regelgevende bevoegdheid maakt mogelijk dat de AFM het resultaat van het onderzoek naar de meest ideale vormgeving van de risico-indicator kan vastleggen in nadere regels over de inhoud en de presentatie van deze risico-indicator. Ook zal de AFM aangeven hoe in de informatieverstrekking gebruik moet worden gemaakt van een (of meerdere) zogenaamd(e) "maatmens(en)" (zie ook de inleidende toelichting bij artikel 65).

De zinsneden "de wijze waarop de informatie ... in de financiële bijsluiter dient te worden verstrekt" en "de berekening van de rendementen..." uit artikel 39, vierde lid, van het Bfd zijn in dit vierde lid vervangen door "de wijze waarop de informatie over de onderwerpen ... in de financiële bijsluiter dient te worden opgenomen" en "de wijze van berekening van de rendementen...". Dit betreft een verduidelijking, geen inhoudelijke wijziging.

Bij het tweede lid is toegelicht dat er voor gekozen is om de verplichtingen met betrekking tot het vereenvoudigd prospectus uit de richtlijn beleggingsinstellingen te implementeren door middel van het opnemen van specifieke onderwerpen die in financiële bijsluiters over deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen moeten worden opgenomen. In Europees verband is ter uitvoering van de richtlijn beleggingsinstellingen afgesproken dat door de lidstaten met betrekking tot het vereenvoudigd prospectus een volledig geharmoniseerde benadering zal worden gevolgd. Dit om de herkenbaarheid en leesbaarheid van de financiële bijsluiter voor de belegger te optimaliseren. Het vijfde lid is opgenomen om te verzekeren dat de AFM bij het opstellen van nadere (technische) voorschriften de richtlijn beleggingsinstellingen en daarmee (eventuele toekomstige) aanwijzingen van de Europese Commissie met betrekking tot de inhoud van het vereenvoudigd prospectus volgt²³⁸.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 66 is zodanig gewijzigd dat dit artikel uitsluitend betrekking heeft op de financiële bijsluiter die dient te worden verstrekt door een aanbieder van complexe producten niet zijnde rechten van deelneming in een beleggingsinstel-

²³⁸ Thans is dit Aanbeveling nr. 2004/384/EG van 27 april 2004 betreffende bepaalde gegevens die overeenkomstig schema C van bijlage I bij richtlijn 85/611/EEG van de Raad in het vereenvoudigd prospectus moeten worden vermeld (PbEU L 199).

ling. De beheerder die rechten van deelneming aanbiedt in door hem beheerde icbe's dient aan de cliënt essentiële beleggersinformatie te verstrekken (zie artikel 65a, vierde lid). Artikel 66 is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de wet. Er is geen inhoudelijke wijziging beoogd ten aanzien van regels met betrekking tot de financiële bijsluiter.

Stb. 2011, nr. 515

Het tweede lid bevat geen onderwerpen waarover informatie in de financiële bijsluiter moet worden opgenomen daarom kan de verwijzing naar het tweede lid vervallen.

Stb. 2017, nr. 447

In artikel 66 wordt vastgelegd over welke onderwerpen informatie moet worden opgenomen in het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten. De onderwerpen waarover informatie moet worden verstrekt zijn gebaseerd op de onderwerpen opgenomen in het essentiële-informatiedocument uit de verordening. Zo dient op basis van het eerste lid informatie te worden verstrekt over onder andere de identiteit en de contactgegevens van de aanbieder, de met het toezicht belaste toezichthouder, een waarschuwing met betrekking tot de begrijpelijkheid van het derdepijlerpensioenproduct, een omschrijving van het derdepijlerpensioenproduct, de risico's, de kosten en de wijze waarop een consument een klacht kan indienen over het product of over de aanbieder of adviseur van het derdepijlerpensioenproduct. Omdat bij pensioenproducten ook de fiscale behandeling van het product van essentieel belang is, dient de aanbieder van een derdepijlerpensioenproduct aanvullend op de onderwerpen voortvloeiend uit de verordening, informatie hierover te verstrekken. Het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten mag verder geen informatie bevatten over andere onderwerpen dan opgenomen in het eerste lid.

Ten slotte is in het derde lid opgenomen dat de AFM regels stelt met betrekking tot de wijze waarop de informatie over de onderwerpen in het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten wordt opgenomen of wordt berekend. Dit omvat bijvoorbeeld regels over de wijze van berekening van de opbrengstscenario's, de risico's en de kosten.

Artikel 66a

1. In de essentiële beleggersinformatie wordt de volgende informatie over de icbe opgenomen:

- a. de identificatie van de icbe en de relevante toezichthoudende instantie;
- b. een korte beschrijving van de beleggingsdoelstellingen en beleggingsbeleid;
- c. het historisch rendement of, indien relevant, toekomstscenario's;
- d. de kosten; en
- e. het risico-opbrengstprofiel van het recht van deelneming, waaronder voldoende toelichting en waarschuwingen met betrekking tot de risico's die aan het recht van deelneming in de desbetreffende icbe zijn verbonden.

f. een mededeling dat nadere gegevens van het actuele beloningsbeleid, met een beschrijving van de wijze van berekening van de beloning, de identiteit van de personen die verantwoordelijk zijn voor het toekennen van de beloning, met inbegrip van de samenstelling van de beloningscommissie, indien een zodanige beloningscommissie is ingesteld, beschikbaar zijn via de website en dat daarvan op verzoek kosteloos een afschrift kan worden verkregen.

2. De essentiële beleggingsinformatie vermeldt duidelijk:

- a. waar en hoe aanvullende informatie over de aangeboden rechten van deelneming en het prospectus kan worden verkregen;
- b. dat de jaarrekening en halfjaarcijfers op de website van de beheerder beschikbaar zijn en dat deze stukken te allen tijde op verzoek kosteloos kunnen worden verkregen bij de beheerder; en
- c. in welke taal de informatie, bedoeld in de onderdelen a en b, voor de deelnemers beschikbaar is.

3. De essentiële beleggersinformatie wordt zodanig opgesteld dat cliënten de aard en de risico's verbonden aan de rechten van deelneming in een icbe kunnen begrijpen, zonder dat naar andere documenten wordt verwezen.

4. Een vertaling van de essentiële beleggersinformatie bevat geen andere wijzigingen of aanvullingen ten opzichte van het vertaalde document, dan noodzakelijk vanwege de vertaling.

5. Met betrekking tot de essentiële beleggersinformatie zijn nadere regels gesteld in verordening nr. 583/2010 van de Europese Commissie van 1 juli 2010 tot uitvoering van Richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie wat betreft essentiële beleggersinformatie en de voorwaarden waaraan moet worden voldaan als de essentiële beleggersinformatie of het prospectus op een andere duurzame drager dan papier of via een website wordt verstrekt (PbEU L 176).

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 66a heeft uitsluitend betrekking op de essentiële beleggersinformatie en is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de wet. Het eerste tot en met derde lid verwerken artikel 78, derde, vierde en zesde lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen. In deze leden zijn regels over de inhoud van de essentiële beleggersinformatie opgenomen. De verplicht te adresseren onderwerpen in de

essentiële beleggersinformatie komen niet geheel overeen met de informatie die op grond van artikel 66 in verband met andere complexe producten dient te worden verstrekt. Daarom zijn de onderwerpen die dienen te worden opgenomen in de essentiële beleggersinformatie opgenomen in een apart artikel. De essentiële beleggersinformatie bevat informatie over de voornaamste kenmerken van de beleggingsinstelling zodat de cliënt redelijkerwijs in staat is de aard en de risico's van de aangeboden deelnemingsrechten te begrijpen en derhalve met kennis van zaken beleggingsbeslissingen kan nemen. De deelnemer moet de essentiële beleggersinformatie kunnen begrijpen zonder dat naar andere documenten wordt verwezen (zie het derde lid).

Nadere regels omtrent de inhoud en de wijze van verstrekking van de essentiële beleggersinformatie zijn gesteld in de Verordening essentiële beleggersinformatie. Deze verordening heeft rechtstreekse werking en behoeft derhalve niet te worden omgezet in nationale regelgeving.

Omwille van de duidelijkheid is in artikel 66a, vijfde lid, wel een verwijzing opgenomen naar de Verordening essentiële beleggersinformatie. In het zesde lid is bepaald dat de Verordening essentiële beleggersinformatie van overeenkomstige toepassing is op aanbieders van rechten van deelneming in beleggingsinstellingen, niet zijnde icbe's. De verordening stelt immers uitsluitend regels voor de icbe's. Om voor de overige beleggingsinstellingen dezelfde regels te laten gelden als voor de icbe's is het noodzakelijk dat deze verordening van overeenkomstige toepassing wordt verklaard op de essentiële beleggersinformatie van overige beleggingsinstellingen. Sommige regels uit de verordening kunnen echter niet van toepassing zijn op alle beleggingsinstellingen. Dit betreft in ieder geval artikel 7, eerste lid, onderdeel b, van de Verordening essentiële beleggersinformatie. In dit onderdeel is opgenomen dat in de essentiële beleggersinformatie wordt vermeld dat een belegger op verzoek rechten van deelneming in een icbe kan verzilveren. Deze bepaling is niet verenigbaar met de aard van een niet verhandelbaar closed-end beleggingsinstelling. Derhalve is in het zesde lid bepaald dat de verordening van overeenkomstige toepassing is op een beleggingsinstelling niet zijnde een icbe voorzover dit niet in strijd is met de aard van de beleggingsinstelling.

Stb. 2013, nr. 293

Zie de toelichting bij art. 65a.

Stb. 2016, nr. 97

Artikel 66a is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de Wft. De wijziging in artikel 66a verwerkt het gewijzigde artikel 78, derde lid, onderdeel a, en vierde lid, van de richtlijn icbe's. Op grond van artikel 66a, eerste lid, dient een beheerder van een icbe in de essentiële beleggersinformatie eveneens op te nemen welke toezichthouders toezicht houden op de beheerder en de icbe. Tevens dient in de essentiële beleggersinformatie te worden vermeld dat nadere gegevens van het actuele beloningsbeleid beschikbaar zijn via de website (met vermelding van het adres van die website) en dat daarvan op verzoek kosteloos een afschrift kan worden verkregen.

§ 8.1.6. Informatie gedurende de looptijd van een overeenkomst

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:20, derde lid, aanhef en onderdeel b, vierde en vijfde lid, en 4:22, tweede lid, van de wet en artikel 549 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek

Stb 2006, nr 520

Uit artikel 4:20, derde lid, aanhef en onderdeel a, van de wet volgt dat beleggingsondernemingen en financiële dienstverleners consumenten of cliënten tijdig dienen de te informeren over alle algemene belangrijke wijzigingen in de financiële dienst of in het financiële product. Daarnaast worden in deze paragraaf enkele specifieke voorschriften gegeven over informatieverstrekking gedurende de looptijd van de overeenkomst. Het merendeel van deze bepalingen is overgenomen uit paragraaf 6 van hoofdstuk 7 van het Bfd. Het artikel over informatieverstrekking gedurende een overeenkomst op afstand (artikel 47 van het Bfd) is opgenomen in paragraaf 8.1.7. Daarnaast zijn artikelen van het Bte 1995 en de Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993 (Wtv 1993) in deze paragraaf overgenomen. De artikelen in deze paragraaf zijn in alfabetische volgorde van normadressaat opgenomen.

De verplichtingen in deze paragraaf zijn gebaseerd op artikel 4:20, derde tot en met vijfde lid, van de wet. Gelet op artikel 4:20, zevende lid, van de wet is deze paragraaf niet van toepassing op het adviseren over financiële instrumenten aan professionele beleggers en het verlenen van beleggingsdiensten aan professionele beleggers.

Stb. 2009, nr. 437

In artikel 4:22, tweede lid, van de Wft is opgenomen dat ten behoeve van de implementatie van titel III van de richtlijn betaaldiensten regels kunnen worden gesteld bij of krachtens algemene maatregel van bestuur.

Artikel 67

1. Gedurende de looptijd van een overeenkomst inzake een beleggingsobject verstrekt de aanbieder de consument ten minste de volgende informatie:

- a. een door een accountant dan wel een deskundige die ingevolge het recht van de staat waar de aanbieder zijn zetel heeft, bevoegd is de jaarrekening te onderzoeken, gecontroleerde jaarrekening, waarvan de toelichting ten minste een opsplitsing bevat van de totale verkoopkosten, de productiekosten, de beheerkosten en de administratieve kosten van de aanbieder, een opsplitsing van deze kosten per serie van beleggingsobjecten waartoe het beleggingsobject behoort, alsmede het totaal van de door consumenten ingelegde gelden in de serie van beleggingsobjecten. De opstelling van de jaarrekening geschiedt door een aanbieder met een zetel in Nederland zoveel mo-**

- gelijk overeenkomstig Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek of de internationale jaarrekeningstandaarden. De opstelling van de jaarrekening van een aanbieder met een zetel in een andere lidstaat geschiedt overeenkomstig de voorschriften van de richtlijn jaarrekening en van de richtlijn geconsolideerde jaarrekening of overeenkomstig de internationale jaarrekeningstandaarden. Voor de overige aanbieders geschiedt de opstelling op gelijkwaardige wijze. In de jaarrekening wordt meegedeeld overeenkomstig welke voorschriften de opstelling geschiedt;**
- b. ten minste een maal per jaar een door een onafhankelijke deskundige in dat jaar opgestelde waardering van de serie van beleggingsobjecten waartoe het beleggingsobject behoort; en**
 - c. bij ministeriële regeling aan te wijzen andere onderwerpen.**
- 2. De aanbieder houdt de informatie, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, gedurende ten minste drie jaar beschikbaar op zijn website.**
 - 3. De Autoriteit Financiële Markten kan regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de informatie, bedoeld in het eerste lid, wordt gepresenteerd of geformuleerd alsmede met betrekking tot de wijze van berekening van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel komt in de plaats van artikel 48 van het Bgif en is gebaseerd op artikel 4:20, derde lid, aanhef en onderdeel b, en vierde lid, van de wet. In het derde lid is "de wijze van verstrekking van de informatie, bedoeld in het eerste lid," en "tot de berekening van de kosten" vervangen door de formulering "de wijze waarop de informatie, bedoeld in het eerste lid, wordt gepresenteerd of geformuleerd" en "de wijze van berekening van de kosten". Dit betreft een verduidelijking, geen inhoudelijke wijziging. De in het eerste lid, onderdeel h, en tweede lid, onderdeel m, opgenomen bevoegdheid om bij ministeriële regeling andere onderwerpen aan te wijzen wordt door de grondslag van dit artikel al beperkt tot onderwerpen die van belang zijn voor een goede informatievoorziening.

Dit artikel heeft als doel de consument in staat te stellen zich op basis van de aan hem te verstrekken informatie een oordeel te vormen over hoe de waarde van de totale ingelede gelden door de consumenten per serie van beleggingsobjecten zich ontwikkelt. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan aanbieders van teakhoutinvesteringen, die consumenten, in ruil tegen betaling, rechten op verkoopopbrengsten verstrekken terzake van teakhout afkomstig van (per consument) geïndividualiseerde percelen van een plantage. Het is de bedoeling dat consumenten ook in een dergelijk geval op basis van de te verstrekken informatie in samenhang met het beleggingsobjectprospec-

tus in staat worden gesteld zich een beeld te vormen van de waardeontwikkeling van de gehele plantage. Hoewel consumenten hierdoor geen zekerheid verkrijgen over de waardeontwikkeling van hun individuele participatie, verkrijgen zij hierdoor wel een beeld van de waardeontwikkeling van de gehele plantage en daardoor van de mogelijke opbrengst van hun individuele participatie.

Het eerste lid geeft een opsomming van de informatie die in ieder geval jaarlijks aan de consument dient te worden verstrekt. Deze informatie dient daarnaast op grond van het tweede lid gedurende ten minste drie jaar beschikbaar te worden gehouden op de eigen website van de aanbieder.

Uit het eerste lid, onderdeel a, volgt dat de jaarrekening moet zijn gecontroleerd door een accountant. Daarbij is voor aanbieders met zetel buiten Nederland ten opzichte van artikel 48 van het Bgif verduidelijkt dat die controle wordt uitgevoerd door een deskundige die ingevolge het recht van de staat waar de aanbieder zijn zetel heeft, bevoegd is de jaarrekening te onderzoeken. Daarnaast is in onderdeel a opgenomen dat de opstelling van de jaarrekening ook volgens de internationale jaarrekeningstandaarden kan geschieden. Zie in dit verband de toelichting op artikel 1, onderdeel r.

Uit de toelichting op de jaarrekening dient duidelijk een opsplitsing van de verkoop-, productie, beheer-, en administratieve kosten te volgen. Voor de berekening van deze kosten kan de AFM op grond van het derde lid nadere regels stellen.

Uit het eerste lid, onderdeel a, volgt tevens het vereiste dat in de toelichting op de jaarrekening inzicht moet worden verschaft in de totale door de consumenten ingelede gelden per serie beleggingsobjecten. Dit heeft tot doel de consument in staat te stellen om de koppeling te maken tussen het beleggingsobjectprospectus en de jaarrekening. Op deze manier kan de consument een ruwe schattig maken van zijn rendement onder de aanname dat de opbrengsten naar rato van de ingelede gelden verdeeld worden, alsmede de prognoses van de waardeontwikkeling vermeld in het beleggingsobjectprospectus toetsen. Het ingelede vermogen dient op jaarbasis vermeld te worden. Met betrekking tot de wijze van verstrekking van deze informatie kan de AFM op grond van het derde lid nadere regels stellen.

Uit het eerste lid, onderdeel b, volgt dat een onafhankelijke deskundige ten minste eenmaal per jaar een waardering dient op te stellen. Deze waardering dient betrekking te hebben op de gehele serie van beleggingsobjecten. Het taxatierapport waarin de waardering is opgenomen, dient duidelijk de vestigingsgegevens van de onafhankelijke deskundige te vermelden, zodat vastgesteld kan worden of de waardering door een onafhankelijke deskundige is opgesteld. Ten opzichte van artikel 48, eerste lid, onderdeel b, van het Bgif is verduidelijkt dat de opgestelde waardering in hetzelfde jaar aan de consument moet worden verstrekt.

Daar waar een aanbieder meerdere beleggingsobjecten aanbiedt, dienen de bovenstaande gegevens per serie van beleggingsobjecten verstrekt te worden. Als een aanbieder van bijvoorbeeld teakhoutinvesteringen beleggingsobjecten die betrekking hebben op twee verschillende plantages aanbiedt, zal deze gehouden zijn per plantage een afzon-

derlijk prospectus beschikbaar te houden en op verzoek te verstrekken, en zal hij tevens per plantage de bovenbedoelde doorlopende informatie dienen te verstrekken.

Bij het begrip verkoopkosten kan worden gedacht aan marketing- en distributiekosten. Voor wat betreft productiekosten kan worden gedacht aan de kosten die (eventueel in het buitenland) geïnvesteerd zijn in het beleggingsobject, welke primair de kosten vormen die ten grondslag liggen aan het waardegenererende proces. Voor beheerkosten geldt dat bijvoorbeeld gedacht kan worden aan vergoedingen die de aanbieder betaalt aan een derde die werkzaamheden in zijn opdracht uitvoert ten behoeve van de beleggingsobjecten. Dit is bijvoorbeeld het geval bij aanbieders van teakhoutinvesteringen die derden inschakelen voor het beheer van de in het buitenland gelegen plantages in ruil waarvoor de aanbieder een vergoeding betaalt.

Op grond van het eerste lid, onderdeel c, kunnen bij ministeriële regeling andere onderwerpen worden aangewezen, waarover de aanbieder van beleggingsobjecten informatie dient te verstrekken aan de consument. Ten opzichte van het toezicht op andere financiële producten is het toezicht op beleggingsobjecten relatief nieuw. Hoewel de "doorlopende" informatieverplichtingen zoals neergelegd in de onderdelen a en b op dit moment toereikend lijken te zijn, is het denkbaar dat de huidige opvattingen over de onderwerpen waarover de aanbieder van beleggingsobjecten de consument dient te informeren, gaan veranderen. Aangezien het voor de bescherming van de consument van groot belang kan zijn dat het aanwijzen van een nieuw onderwerp met een zekere snelheid wordt doorgevoerd, is het niet wenselijk om een dergelijke uitbreiding van onderwerpen door middel van een aanpassing van het besluit te bewerkstelligen.

Stb 2008, nr. 581

In artikel 1:1 van de Wft is een definitie opgenomen van richtlijn jaarrekening. Daarom kan de volledige titel van deze richtlijn vervallen.

Artikel 68²³⁹

- 1. Gedurende de looptijd van een overeenkomst inzake krediet verstrekt de aanbieder de consument op diens verzoek een gespecificeerd overzicht van het uitstaand saldo. Hij kan daarbij een vergoeding in rekening brengen van ten hoogste het bedrag van de werkelijke kosten.**
- 2. Tot een jaar na de afwikkeling van een overeenkomst inzake krediet verstrekt de aanbieder van krediet aan de consument op diens verzoek kosteloos een gespecificeerde afrekening.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:20, derde lid, aanhef en onderdeel b, vierde en vijfde lid, van de wet en komt in de

plaats van artikel 49 van het Bfd. De informatieverplichtingen uit artikel 49 van het Bfd zijn overgenomen uit artikel 39, tweede, derde en vierde lid, van de Wck waarbij de strekking van deze informatieverplichtingen zoals zij golden onder de Wck ongewijzigd is gebleven. Wel is in het derde lid gespecificeerd dat de aanbieder tot een jaar na afwikkeling van de overeenkomst verplicht is om op verzoek kosteloos een gespecificeerde afrekening te verstrekken, in de plaats "binnen korte tijd" uit artikel 49, derde lid, van het Bfd. Aangezien deze informatieverplichtingen tevens in artikel 39 van de Wck blijven staan, blijven de civielrechtelijke consequenties genoemd in artikel 33, onderdeel e, van de Wck, ongewijzigd.

De wijzigingen in de kredietvergoeding als bedoeld in het eerste lid kan bijvoorbeeld geschieden door het noemen van deze wijzigingen op het eerst volgende rekeningafschrift.

Stb 2007, nr. 520.

De verplichting om bij een variabele kredietvergoeding de consument te informeren over wijzigingen in het rentepercentage bij het eerstvolgende rekeningafschrift, is vervallen. Deze verplichting was abusievelijk in het Bgfo opgenomen, terwijl er in de voorloper van deze bepaling in het Besluit financiële dienstverlening al voor gekozen was de verplichting te laten vervallen.

Stb. 2011, nr. 247

Artikel 11 van de richtlijn regelt de informatie die aan een consument moet worden verschaft bij consumentenkredietovereenkomsten waarbij de debetrentevoet tijdens de looptijd van de overeenkomst wijzigt. Artikel 68, eerste lid, heeft betrekking op kredieten met variabele rente. Indien de kredietvergoeding wijzigt, dient op grond van dit artikel de consument hiervan op de hoogte te worden gesteld. Aangezien artikel 11 van de richtlijn is geïmplementeerd in het Burgerlijk Wetboek kan artikel 68, eerste lid, voor consumentenkrediet vervallen. Voor hypothecair krediet blijft de bepaling echter van belang. Aangezien de overige bepalingen in artikel 68 zowel voor hypothecair als consumptief krediet gelden, wordt duidelijkheidshalve de bepaling die tot dusver in het eerste lid staat voor hypothecair krediet in artikel 68a opgenomen.

²³⁹ Bij het Meldpunt Wft is gevraagd om het herstellen van de mogelijkheid om consumenten zelf te informeren over wijzigingen in de kredietvergoeding bij variabele rente. Het Ministerie van Financiën studeert hier nog op (*red.*).

Artikel 68a ^{240 241}

- 1. Gedurende de looptijd van een overeenkomst inzake hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet informeert de aanbieder de consument op papier of op een andere duurzame drager voorafgaand aan elke wijziging van de debetrentevoet over deze wijziging, waarbij hij de consument tevens informeert over:**
- a. het gewijzigde jaarlijks kostenpercentage;**
 - b. de component of componenten waardoor de debetrentevoet is gewijzigd;**

- c. het termijnbedrag dat moet worden betaald nadat de nieuwe debetrentevoet in werking is getreden; en**
 - d. indien van toepassing, wijzigingen in het aantal of de frequentie van de termijnbedragen.**
- 2. De partijen kunnen in de kredietovereenkomst overeenkomen dat de informatie, bedoeld in het eerste lid, periodiek aan de consument wordt verstrekt indien de wijziging in de debetrentevoet rechtstreeks met de wijziging van een referentierentevoet samenhangt, het publiek via passende middelen kennis kan nemen van de nieuwe referentierentevoet en de informatie over de nieuwe referentierentevoet beschikbaar is in de gebouwen van de aanbieder en samen met het nieuwe termijnbedrag persoonlijk aan de consument wordt meegedeeld.**
- 3. Gedurende de looptijd van een overeenkomst inzake hypothecair krediet die is aangegaan in vreemde valuta als bedoeld in artikel 4, onderdeel 28, van de richtlijn hypothecair krediet, waarschuwt de aanbieder de consument op papier of een andere duurzame drager in ieder geval wanneer de waarde van het totaal uitstaande bedrag of de waarde van de afbetalingstermijnen meer dan twintig procent afwijkt van de waarde die zou gelden, indien de wisselkoers van de valuta van de kredietovereenkomst en de euro zou worden toegepast, die gold op het tijdstip waarop de overeenkomst werd gesloten.**
- 4. Bij de waarschuwing, bedoeld in het derde lid verstrekt de aanbieder de consument uitleg over de mogelijkheid om de valuta van de kredietovereenkomst om te zetten in een andere valuta en de ter zake geldende voorwaarden. De Autoriteit Financiële Markten kan regels stellen met betrekking tot de inhoud van de waarschuwing en de uitleg die daarbij wordt gegeven.**

²⁴⁰ Art. IV, lid 1, van het Besluit implementatie richtlijn hypothecair krediet (Stb. 2016, nr. 266) bepaalt dat de artt. 1, 6, 6a, 33, 68a, 68b, 81c, 81d en 81e Bgfo, zoals het besluit luidt na inwerkingtreding van dit besluit, niet van toepassing zijn op overeenkomsten inzake hypothecair krediet die vóór dat tijdstip (= 14 juli 2016, zie art. V van Stb. 2016, nr. 266) zijn gesloten en waarbij de overeenkomst inzake hypothecair krediet niet is aangegaan voor de eigen bewoning door de consument. Op deze overeenkomsten inzake hypothecair krediet blijven de regels met betrekking tot overeenkomsten inzake hypothecair krediet van toepassing zoals die onmiddellijk voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit luiden. Dit wordt als volgt toegelicht: "Het eerste lid regelt de eerbiedigende werking voor overeenkomsten inzake hypothecair krediet die voor inwerkingtreding van dit besluit geldig zijn aangegaan en waarvan de hypotheek wordt aangewend om een woning te kopen met als doel de woning als woonruimte aan een consument te verhuren. In de praktijk gaat het om hypotheeklen die niet onder de definitie van hypothecair krediet vielen zoals die gold voor inwerkingtredingen van dit besluit omdat het jaarlijks kostenpercentage niet gebruikelijk was. De eerbiedigende werking geldt voor alle bepalingen voor zover deze betrekking hebben op lopende overeenkomsten. Dit houdt in dat bijvoorbeeld de bepalingen die zien op de precontractuele informatie niet zijn uitgezonderd. Deze zijn immers niet relevant voor lopende overeenkomsten." (red.)

²⁴¹ Art. IV, lid 2, van het Besluit implementatie richtlijn hypothecair krediet (Stb. 2016, nr. 266) bepaalt dat artt. 68a, 68b, lid 3, en art. 81e, Bgfo, zoals die bepalingen komen te luiden na het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit (=14 juli 2016, zie art. V van Stb. 2016, nr. 266), niet van toepassing zijn op overeenkomsten inzake hypothecair krediet die vóór inwerkingtreding van dit besluit zijn gesloten. Op deze overeenkomsten inzake hypothecair krediet blijven de regels met betrekking tot overeenkomsten inzake hypothecair krediet van toepassing zoals die onmiddellijk voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit luiden. Dit wordt als volgt toegelicht: "Het tweede lid regelt voor de artikelen 68a, 68b, derde lid, en artikel 81e, zoals die bepalingen na inwerkingtreding van dit besluit komen te luiden eerbiedigende werking voor overeenkomsten inzake hypothecair krediet die voor inwerkingtreding van dit besluit geldig zijn aangegaan. Deze artikelen brengen verplichtingen mee voor aanbieders die aanpassingen vergen van de inrichting van hun organisatie en hun systemen die met betrekking tot reeds bestaande overeenkomsten tot een grote belasting zouden leiden en die eveneens in het Burgerlijk Wetboek zijn opgenomen waarop ook eerbiedigende werking van toepassing is. Om die reden is ervoor gekozen lopende overeenkomsten te eerbiedigen." (red.)

Stb. 2011, nr. 247

Artikel 68a heeft betrekking op hypothecaire kredieten met variabele rente. Indien de kredietvergoeding wijzigt, dient op grond van dit artikel de consument hiervan op de hoogte te worden gesteld. Ook wordt de consument dan geïnformeerd over wijzigingen in het jaarlijks kostenpercentage.

Stb. 2012, nr. 695

Artikel 68a is gebaseerd op artikel 4:20, derde en vierde lid, van de Wft.

In artikel 68a was bepaald dat een aanbieder de consument dient te informeren over iedere wijziging in de variabele kredietvergoeding inclusief het gewijzigde jaarlijks kostenpercentage. Deze informatieverplichting blijft bestaan in artikel 68a, eerste lid. Alleen is de term kredietvergoeding

vervangen door «debetrentevoet» aangezien die term in andere artikelen van het Bgif wordt gebruikt. Het eerste lid bepaalt dat gedurende de looptijd van een overeenkomst inzake een hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet de aanbieder de consument informeert over elke wijziging van de variabele debetrentevoet en daarbij de consument tevens informeert over het gewijzigde jaarlijks kostenpercentage en over de component(en) waardoor de debetrentevoet is gewijzigd. Deze informatieverplichting geldt ook indien de variabele debetrentevoet van een bestaand hypothecair krediet met een variabele debetrentevoet wordt gewijzigd. Op deze wijze wordt voor de consument inzichtelijk welke componenten aanleiding hebben gegeven de debetrentevoet te wijzigen.

Stb. 2016, nr. 266

Op grond van artikel 27, eerste lid, van de richtlijn wordt in het eerste lid van artikel 68a toegevoegd dat de consument die een hypothecaire krediet heeft vooraf wordt geïnformeerd over wijzigingen in de variabele debetrentevoet. Van variabele rente is sprake wanneer de rente korter dan een jaar geldig is. Daarnaast wordt toegevoegd dat de consument bij wijzigingen in de debetrentevoet ook moet worden geïnformeerd over het termijnbedrag dat de consument moet betalen nadat de gewijzigde debetrente in werking is getreden. Voor zover van toepassing moet de consument ook worden geïnformeerd over wijzigingen in het aantal of de frequentie van die termijnbedragen. De aanbieder moet de informatie op papier of op een andere duurzame drager verstrekken. De aanbieder kan er bijvoorbeeld voor kiezen om de consument hierover te informeren via het (digitale) bankafschrift. Het tweede lid van artikel 27 van de richtlijn wordt geïmplementeerd in het tweede lid van artikel 68a. Op grond van dit lid kunnen de aanbieder en de consument overeenkomen dat de consument bij wijzigingen in de debetrentevoet periodiek (met voldoende regelmaat) wordt geïnformeerd. Dit is alleen toegestaan indien de wijziging in de debetrentevoet rechtstreeks met een referentierentevoet samenhangt. Wel dient de aanbieder aan een aantal voorwaarden te voldoen. Zo dient de consument wel persoonlijk te worden geïnformeerd over het nieuwe termijnbedrag dat betaald moet worden als gevolg van de gewijzigde debetrentevoet.

Het nieuwe derde en vierde lid van artikel 68a introduceert verplichtingen voor hypothecair krediet in vreemde valuta ongeacht of het een vaste of variabele debetrentevoet betreft. In het derde lid wordt artikel 23, vierde lid van de richtlijn geïmplementeerd. Wanneer een hypothecair krediet in vreemde valuta is verstrekt (zoals bedoeld in artikel 4, onderdeel 28 van de richtlijn), geldt een aanvullende informatieverplichting voor de aanbieder die in ieder geval van toepassing is wanneer de waarde van het nog door de consument te betalen bedrag of de afbetalingstermijnen meer dan 20% afwijkt van de waarde die zou gelden als de wisselkoers van de valuta waarin het hypothecair krediet is aangegaan zou worden toegepast die gold op het tijdstip waarop de kredietovereenkomst is aangegaan. Deze bepaling vult in wanneer een aanbieder van hypothecair krediet in ieder geval de consument moet informeren. Dat laat onverlet dat een aanbieder van hypothecair krediet altijd gehouden is om te informeren over wezenlijke wijzigingen.

Dit kan bijvoorbeeld aan de orde zijn wanneer een wijziging van de wisselkoers leidt tot wezenlijk andere verplichtingen voor de consument.

De consument moet bij de informatie ook uitleg krijgen over de stijging van het te betalen bedrag en de mogelijkheden die binnen de overeenkomst bestaan om wisselkoersrisico's te beperken. De AFM kan regels stellen met betrekking tot de waarschuwing.

Bij afwijkingen in de wisselkoers van meer dan 20% die als effect hebben dat de consument minder hoeft te betalen hoeft uiteraard niet te worden gewaarschuwd.

Artikel 68b²⁴²

- 1. Indien de rentevastperiode van een overeenkomst inzake hypothecair krediet met een vaste debetrentevoet afloopt na 1 april 2013 informeert de aanbieder de consument ten minste drie maanden voor het aflopen van de rentevastperiode over het aflopen van die periode en verstrekt informatie over de maximale debetrentevoet die zal gelden voor de komende rentevastperiode waarbij de maximale debetrentevoet bij minimaal drie rentevastperiodes, indien aangeboden, wordt aangegeven.**
- 2. Gelijktijdig met het aanbod, bedoeld in het eerste lid, verstrekt de aanbieder tevens informatie over de mogelijkheid:**
 - a. om boetevrij over te sluiten bij het aflopen van de rentevastperiode; en**
 - b. om advies over oversluitmogelijkheden in te winnen bij de aanbieder of een andere financiële dienstverlener.**
- 3. Voorafgaand aan de inwerkingtreding van een nieuwe debetrentevoet informeert de**

²⁴² Art. IV, lid 1, van het Besluit implementatie richtlijn hypothecair krediet (Stb. 2016, nr. 266) bepaalt dat de artt. 1, 6, 6a, 33, 68a, 68b, 81c, 81d en 81e Bgif, zoals het besluit luidt na inwerkingtreding van dit besluit, niet van toepassing zijn op overeenkomsten inzake hypothecair krediet die vóór dat tijdstip (= 14 juli 2016, zie art. V van Stb. 2016, nr. 266) zijn gesloten en waarbij de overeenkomst inzake hypothecair krediet niet is aangegaan voor de eigen bewoning door de consument. Op deze overeenkomsten inzake hypothecair krediet blijven de regels met betrekking tot overeenkomsten inzake hypothecair krediet van toepassing zoals die onmiddellijk voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit luiden. Dit wordt als volgt toegelicht: "Het eerste lid regelt de eerbiedigende werking voor overeenkomsten inzake hypothecair krediet die voor inwerkingtreding van dit besluit geldig zijn aangegaan en waarvan de hypotheek wordt aangewend om een woning te kopen met als doel de woning als woonruimte aan een consument te verhuren. In de praktijk gaat het om hypotheek die niet onder de definitie van hypothecair krediet vielen zoals die gold voor inwerkingtredingen van dit besluit omdat het jaarlijks kostenpercentage niet gebruikelijk was. De eerbiedigende werking geldt voor alle bepalingen voor zover deze betrekking hebben op lopende overeenkomsten. Dit houdt in dat bijvoorbeeld de bepalingen die zien op de precontractuele informatie niet zijn uitgezonderd. Deze zijn immers niet relevant voor lopende overeenkomsten." (red.).

aanbieder de consument op papier of op een andere duurzame drager over:

- a. het termijnbedrag dat moet worden betaald nadat de nieuwe debetrentevoet in werking is getreden; en**
- b. indien van toepassing, wijzigingen in het aantal of de frequentie van de termijnbedragen.**²⁴³

Stb. 2012, nr. 695

Artikel 68b, eerste lid, volgt uit een toezegging van de toenmalige minister van Financiën aan de Tweede Kamer naar aanleiding van de sectorstudie van de NMa die aangaf dat de positie van de consument verstrekt kan worden. De minister van Financiën heeft bij brief van 30 juni 2011²⁴⁴ aan de Tweede Kamer toegezegd aanbieders te verplichten om drie maanden voor het aflopen van de rentevastperiode de consument hierover te informeren en tevens een nieuw aanbod te doen. Een periode van drie maanden stelt de consument in de gelegenheid zich goed te oriënteren op oversluitmogelijkheden.

Artikel 68b is gebaseerd op artikel 4:20, derde lid, van de Wft. In artikel 4:20, derde lid, van de Wft is bepaald dat gedurende de looptijd van een overeenkomst inzake een financieel product, financiële dienst of nevendienst een beleggingsonderneming of financiële dienstverlener de consument, of, indien het een financieel instrument of verzekering betreft, de cliënt tijdig informeert over wezenlijke wijzigingen in de relevante informatie voor een adequate beoordeling van die dienst of dat product en over andere wijzigingen die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur zijn aangewezen. In de memorie van toelichting bij artikel 4:20, derde lid, van de Wft is aangegeven dat onder tijdig een zodanig moment wordt bedoeld dat de consument een reële mogelijkheid wordt geboden om naar aanleiding van de te ontvangen informatie eventueel actie te ondernemen.

Het eerste lid bepaalt dat de aanbieder de consument ten

minste drie maanden voor het aflopen van de rentevastperiode van een overeenkomst inzake een hypothecair krediet met een vaste debetrentevoet informeert over het feit dat de rentevastperiode afloopt. Tevens verstrekt de aanbieder informatie over de maximale debetrentevoet die zal gelden voor de komende rentevastperiode waarbij de maximale debetrentevoet voor minimaal drie rentevastperiodes wordt aangegeven. Dit geldt alleen als door de desbetreffende aanbieder ook daadwerkelijk hypothecaire kredieten worden aangeboden met drie verschillende rentevastperiodes. Het eerste lid is van toepassing op overeenkomsten inzake hypothecair krediet met een vaste debetrentevoet die aflopen na 1 april 2013.

Gelet op de complexiteit van een hypothecair krediet, het feit dat een consument tijd nodig heeft om zich te kunnen oriënteren op de mogelijkheden tot oversluiten en het bovendien de nodige tijd kost om het oversluiten te regelen, wordt een termijn van drie maanden voor het aflopen van de rentevastperiode als tijdig beschouwd. Indien de consument informatie heeft ontvangen van zijn eigen bank over de maximale debetrentevoet die zal gelden voor de volgende rentevastperiode dan kan de consument, al dan niet met behulp van een adviseur, zich oriënteren en verschillende offertes met elkaar vergelijken. Een termijn van drie maanden lijkt daarvoor voldoende.

Gelijktijdig met het aanbod verstrekt de aanbieder de consument informatie over de mogelijkheid om het hypothecair krediet boetevrij over te sluiten bij het aflopen van de rentevastperiode (tweede lid, onderdeel a). Tevens dient de aanbieder de consument te informeren over de mogelijkheid om advies in te winnen over oversluitmogelijkheden bij de aanbieder of een andere financiële dienstverlener (tweede lid, onderdeel b). Deze informatie kan de aanbieder in gestandaardiseerde vorm verstrekken.

Stb. 2016, nr. 266

In artikel 68b van het BGfo wordt op grond van artikel 27, eerste lid, van de richtlijn toegevoegd dat de aanbieder de consument voordat een nieuwe rentevastperiode aanvangt op papier of een andere duurzame drager informeert over het termijnbedrag dat de consument moet betalen zodra de nieuwe rentevoet in werking is getreden. Als dat aan de orde is moet de consument ook worden geïnformeerd over wijzigingen in het aantal of de frequentie van die termijnbedragen.

Artikel 68c

- 1. Een beleggingsonderneming verstrekt de cliënt periodiek rapporten over de door haar verleende dienstverlening op een duurzame drager.**
- 2. De rapporten, bedoeld in het eerste lid, bevatten mededelingen aan cliënten rekening houdend met het type en de complexiteit van de desbetreffende financiële instrumenten en de aard van de aan de cliënt verleende dienst, inclusief de kosten van de transacties en de diensten die voor rekening van de cliënt zijn verricht of verleend.**

²⁴³ Art. IV, lid 2, van het Besluit implementatie richtlijn hypothecair krediet (Stb. 2016, nr. 266) bepaalt dat artt. 68a, 68b, lid 3, en art. 81e, Bgfo, zoals die bepalingen komen te luiden na het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit (=14 juli 2016, zie art. V van Stb. 2016, nr. 266), niet van toepassing zijn op overeenkomsten inzake hypothecair krediet die vóór inwerkingtreding van dit besluit zijn gesloten. Op deze overeenkomsten inzake hypothecair krediet blijven de regels met betrekking tot overeenkomsten inzake hypothecair krediet van toepassing zoals die onmiddellijk voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit luiden. Dit wordt als volgt toegelicht: "Het tweede lid regelt voor de artikelen 68a, 68b, derde lid, en artikel 81e, zoals die bepalingen na inwerkingtreding van dit besluit komen te luiden eerbiedigende werking voor overeenkomsten inzake hypothecair krediet die voor inwerkingtreding van dit besluit geldig zijn aangegaan. Deze artikelen brengen verplichtingen mee voor aanbieders die aanpassingen vergen van de inrichting van hun organisatie en hun systemen die met betrekking tot reeds bestaande overeenkomsten tot een grote belasting zouden leiden en die eveneens in het Burgerlijk Wetboek zijn opgenomen waarop ook eerbiedigende werking van toepassing is. Om die reden is ervoor gekozen lopende overeenkomsten te eerbiedigen." (red.)

²⁴⁴ Kamerstuk 24.036, nr. 390, blz 3.

3. Een beleggingsonderneming verstrekt de cliënt jaarlijks informatie over alle gemaakte kosten en lasten die verbonden zijn aan de financiële instrumenten, de verleende beleggingsdiensten en nevendiensten, indien de beleggingsonderneming gedurende het jaar diensten heeft verleend aan de desbetreffende cliënt.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 68c, eerste en tweede lid, is gebaseerd op artikel 4:20, derde lid, aanhef en onderdeel b, van de Wft en implementeert artikel 25, zesde lid, eerste alinea, van MiFID II. Een beleggingsonderneming verstrekt periodiek aan de cliënt informatie over de verleende beleggingsdiensten, bijvoorbeeld een overzicht van de vermogensbeheeractiviteiten die namens de cliënt zijn uitgevoerd en de kosten voor het uitvoeren van transacties en de dienstverlening. In de artikelen 59 tot en met 63 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen is opgenomen welke informatie aan de cliënt dient te worden verstrekt.

Artikel 68c, derde lid, is gebaseerd op artikel 4:22, eerste lid, van de Wft en implementeert artikel 24, vierde lid, laatste alinea, laatste volzin, van MiFIDII. Een beleggingsonderneming verstrekt jaarlijks achteraf informatie over alle gemaakte kosten en lasten die verbonden zijn aan de financiële instrumenten, de verleende beleggingsdiensten en nevendiensten indien de beleggingsonderneming gedurende het jaar een lopende relatie met de cliënt heeft gehad. In artikel 50 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen is nader uitgewerkt over welke kosten en bijbehorende lasten de cliënt dient te worden geïnformeerd.

Artikel 69 [vervallen]²⁴⁵

1. Een beleggingsonderneming die voor rekening van een cliënt een order met betrekking tot een financieel instrument heeft uitgevoerd die niet strekt ter uitvoering van een beslissing in verband met het beheren van een individueel vermogen, verstrekt aan de cliënt onmiddellijk de belangrijkste informatie over de uitvoering van deze order.
2. Een beleggingsonderneming die een order als bedoeld in het eerste lid heeft uitgevoerd voor een niet-professionele belegger geeft de cliënt, onverminderd het eerste lid, onverwijld en uiterlijk op de eerste werkdag na de uitvoering van de order kennis van de uitvoering van de order. Indien de beleggingsonderneming een bevestiging van de uitvoering ontvangt van een derde, geeft de beleggingsonderneming de cliënt daarvan kennis uiterlijk op de eerste werkdag na ontvangst van de bevestiging van deze derde, tenzij deze derde de cliënt reeds onmiddellijk in kennis heeft

gesteld.

3. In afwijking van het eerste en tweede lid informeert een beleggingsonderneming die een order als bedoeld in het eerste lid met betrekking tot obligaties ter financiering van een hypothecair krediet heeft uitgevoerd, de cliënt die dit krediet is aangegaan over de uitvoering van de order bij de mededeling van de kredietssom, doch uiterlijk een maand na uitvoering van de order.
4. Indien een beleggingsonderneming periodiek orders met betrekking tot rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe uitvoert voor een niet-professionele belegger, kan een beleggingsonderneming de kennisgeving, bedoeld in het tweede lid, éénmaal per zes maanden verstrekken.
5. Een beleggingsonderneming verstrekt de cliënt desgevraagd informatie over de status van diens order.
6. De kennisgeving, bedoeld in tweede lid, bevat, voorzover van toepassing en voorzover relevant in overeenstemming met tabel 1 van bijlage 1 bij de uitvoeringsverordening markten voor financiële instrumenten, de volgende informatie:
 - a. de identificatiegegevens van de melder;
 - b. de naam of een andere omschrijving van de cliënt;
 - c. de handelsdag;
 - d. de handelstijd;
 - e. het soort order;
 - f. de identificatiegegevens van de plaats van uitvoering;
 - g. de identificatiegegevens van het financieel instrument;
 - h. de aankoop of verkoop;
 - i. de aard van de order indien het geen koop-of verkooporder betreft;
 - j. de hoeveelheid;
 - k. de prijs per eenheid;
 - l. de totale vergoeding;
 - m. de totale kosten die in rekening zijn gebracht, en een specificatie daarvan indien de niet-professionele belegger daarom verzoekt;
 - n. de verantwoordelijkheden van de cliënt met betrekking tot de afwikkeling van de transactie, waaronder de betalings-of levertermijn en de beleggingsrekeninggegevens voorzover deze gegevens en verantwoordelijkheden nog niet eerder aan de cliënt zijn medegedeeld;
 - o. het feit dat de tegenpartij van de cliënt de beleggingsonderneming zelf, een persoon die deel uitmaakt van de groep waartoe de beleggingsonderneming behoort dan wel een andere cliënt van de beleggingsonderneming was, tenzij de order is uitgevoerd via een handelssysteem dat ano-

²⁴⁵ Art. I, onderdeel AR van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (*red.*).

nieme handel mogelijk maakt.

7. Indien een beleggingsonderneming een order met betrekking tot financiële instrumenten in tranches uitvoert, kan zij voor de toepassing van het zesde lid, onderdeel k, de cliënt informatie over de prijs van elke tranche afzonderlijk dan wel over de gemiddelde prijs verstrekken. Indien de beleggingsonderneming informatie over de gemiddelde prijs geeft, verstrekt zij de niet-professionele cliënt op verzoek informatie over de prijs van elke tranche afzonderlijk.
8. Een beleggingsonderneming kan de informatie, bedoeld in het zesde lid, door middel van standaardcodes verstrekken indien zij een toelichting op de gebruikte codes geeft.

Voorheen art. 6:5 Nrgfo

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:20, derde lid, aanhef en onderdeel b, en vierde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 28, 38 en 43 van het Bte 1995. In plaats van "effectentransacties" in het Bte 1995 wordt de formulering "transacties in financiële instrumenten" gebruikt. Dit hangt samen met het feit dat in de Wft in plaats van het ruime begrip "effect" uit de Wte 1995 het begrip "financieel instrument" wordt gebruikt. Zie in dit verband de toelichting op de definities van effect en financieel instrument in artikel 1:1 van de wet.²⁴⁶ De door de AFM te stellen regels met betrekking tot deze nota zullen overeenkomen met het bepaalde in de artikelen 34 en 38 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002.

Stb 2007, nr 407

Artikel 40 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID wordt geïmplementeerd in artikel 69 van het Bgfo. De grondslag voor deze bepaling kan worden gevonden in artikel 19, achtste lid, van de MiFID en artikel 4:20, derde en vierde lid, van de wet.

Eerste en tweede lid

Het eerste lid dient ter implementatie van artikel 40, eerste lid, aanhef en onderdeel a, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Het tweede lid dient ter implementatie van artikel 40, eerste lid, aanhef, onderdeel b, en de alinea na onderdeel b, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

In de toelichting op artikel 4:90a, eerste lid, van de wet is uitgelegd dat een beleggingsonderneming die een individueel vermogen beheert en in dat kader uitvoering geeft aan beslissingen om namens haar cliënt handelstransacties te verrichten met betrekking tot het vermogen van de cliënt in principe ook orders voor rekening van cliënten uitvoert. Artikel 40 van de MiFID heeft geen betrekking op orders die in het kader van het beheer van een individueel vermogen zijn uitgevoerd (zie artikel 40, aanhef en eerste lid). Voor het uitvoeren van orders in het kader van het beheer van een individueel vermogen gelden immers specifieke rapportageverplichtingen die zijn neergelegd in de artikelen 41 en 42 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Deze artikelen zijn

geïmplementeerd in de artikelen 70 en 71. Daarom is in het eerste lid opgenomen dat de norm alleen geldt voor andere orders dan orders die voortkomen uit handelsbeslissingen die worden genomen door een beleggingsonderneming in het kader van het beheer van een individueel vermogen van een cliënt. De wijze waarop de voorgeschreven informatie moet worden verstrekt (artikel 46, tweede lid, laatste alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID) wordt geregeld in artikel 49a van het Bgfo. Dat wil zeggen dat de informatie ofwel op een duurzame drager (eerste lid) of via een website die niet als duurzame drager kwalificeert moet worden verstrekt.

In het eerste lid is het algemene beginsel vastgelegd dat onmiddellijk na de uitvoering van een order voor een cliënt de belangrijkste informatie over de uitvoering van die order moet worden verstrekt aan die cliënt. Deze verplichting geldt voor de uitvoering van orders voor alle cliënten, dat wil zeggen zowel voor professionele beleggers als voor niet-professionele beleggers.

In het tweede lid wordt vervolgens aangegeven dat wanneer orders worden uitgevoerd voor niet-professionele beleggers de term onmiddellijk moet worden ingevuld als: onverwijld, maar uiterlijk op de eerste werkdag na de uitvoering van een order, of, indien een beleggingsonderneming een bevestiging ontvangt van een derde, uiterlijk de eerste werkdag na ontvangst van de bevestiging van deze derde, voorzover deze derde de cliënt niet reeds onmiddellijk in kennis heeft gesteld. Bovendien wordt in het tweede lid in verband met de rapportage van orders voor niet-professionele beleggers de term «belangrijkste informatie» uitgelegd als een kennisgeving. In het zesde lid wordt vervolgens uitgewerkt welke informatie de kennisgeving moet bevatten. Het tweede lid werkt de verplichting van het eerste lid dus uit voorzover orders worden uitgevoerd voor niet-professionele beleggers. Dit betekent dat indien een beleggingsonderneming met betrekking tot de uitvoering van een order voor een niet-professionele belegger voldoet aan het tweede (en eventueel vierde) lid, zij tevens voldoet aan het bepaalde in het eerste lid.

De termen «onmiddellijk» en «belangrijkste informatie» worden in de uitvoeringsrichtlijn MiFID niet verder uitgewerkt. Marktpartijen dienen zelf te bepalen wat de belangrijkste informatie is met betrekking tot het uitvoeren van een order. Wel kan worden opgemerkt dat de informatie zo snel mogelijk na uitvoering van de order aan de cliënt dient te worden verstrekt zodat hij de uitvoering van de order door de beleggingsonderneming kan controleren.

Derde lid

Het derde lid dient ter implementatie van artikel 40, eerste lid, laatste alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. In dit lid is vastgelegd dat bij de uitvoering van orders die betrekking hebben op obligaties die aangewend worden ter financiering van een door een cliënt aangegaan hypothecair krediet de periode waarbinnen de cliënt dient te worden geïnformeerd over de uitvoering van de order een andere is dan de termijnen genoemd in het eerste en tweede lid. De voorgeschreven informatie dient bij de mededeling van het bedrag van de hypothecaire lening te worden verstrekt, doch uiterlijk een maand na uitvoering van de order.

²⁴⁶ Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 366 en 368.

Vierde lid

Het vierde lid dient ter implementatie van artikel 40, derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De bepaling is alleen relevant voor een situatie waarin een beleggingsonderneming periodiek orders met betrekking tot rechten van deelneming in een beleggingsinstelling uitvoert voor een niet-professionele belegger. In die situatie kan de betreffende beleggingsonderneming onverwijld na uitvoering van de order de cliënt kennis geven van de uitvoering van de order conform het tweede lid of de beleggingsonderneming kan de informatie ten minste éénmaal per zes maanden verstrekken aan de niet-professionele belegger.

Vijfde lid

Het vijfde lid dient ter implementatie van artikel 40, tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Indien een cliënt daarom verzoekt dient een beleggingsonderneming informatie te verschaffen waaruit deze kan opmaken wat de status is van zijn order. De uitvoeringsrichtlijn MiFID geeft geen nadere invulling aan deze informatieverplichting. Het wordt uitdrukkelijk primair aan marktpartijen gelaten om invulling te geven aan deze norm.

Zesde lid

Het zesde lid dient ter implementatie van artikel 40, vierde lid, eerste alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De kennisgeving, bedoeld in het tweede lid, dient de informatie te bevatten die in dit lid wordt genoemd. De bewoordingen «voor zover van toepassing» geven aan dat het kan zijn dat de genoemde informatie voor bepaalde orders niet beschikbaar is. In dat geval is er geen verplichting tot het opnemen van die informatie in de kennisgeving.

In tabel 1 van bijlage 1 bij de uitvoeringsverordening MiFID wordt een nadere omschrijving van de in het zesde lid genoemde informatie gegeven. De melder bedoeld in onderdeel a kan de beleggingsonderneming zijn die de order heeft uitgevoerd, maar kan ook een derde zijn die namens de beleggingsonderneming kennisgeving doet van de uitvoering van een order. In overweging 64 bij de uitvoeringsrichtlijn MiFID wordt aangegeven dat bij soort order (onderdeel e) kan worden gedacht aan een marktorder of limietorder of enigerlei ander specifiek ordertype (stoporder bijvoorbeeld). Met de aard van de order (onderdeel i) wordt ingevolge overweging 65 bedoeld een order om in te schrijven op effecten of om een optie uit te oefenen of een soortgelijke order van een cliënt. Onder instrumentidentificatie (onderdeel g) valt het soort financieel instrument waarop de order betrekking heeft. Informatie over het soort financieel instrument omvat voor zover van toepassing tevens de daaruit voortvloeiende verplichtingen. Bijvoorbeeld in het geval dat de aard van het financieel instrument een open positie met zich brengt in verband waarmee mogelijk zekerheden door de cliënt dienen te worden gesteld.

De aankoop of verkoop (onderdeel h) geeft aan of de transactie een aan-of verkoop was vanuit het oogpunt van de beleggingsonderneming die de melding verricht of indien het om een melding aan een cliënt gaat, vanuit het oogpunt van de cliënt.

Onder totale vergoeding (onderdeel l) wordt verstaan de prijs van het financieel instrument en de uitvoeringskosten.

Onder totale kosten (onderdeel m) vallen de bedragen die de beleggingsonderneming in rekening brengt of ten laste laat komen van een cliënt (zie de definitie van kosten in artikel 1, onderdeel s).

In onderdeel n wordt met beleggingsrekeninggegevens bedoeld gegevens over een rekening waarop financiële instrumenten van cliënten worden aangehouden.

Zevende lid

Het zevende lid dient ter implementatie van artikel 40, vierde lid, laatste alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Achtste lid

Het achtste lid dient ter implementatie van artikel 40, vijfde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

[Artikel 69 Bgfo is de opvolger van het per 1-11-2007 vervallen artikel 6:5 Nrgfo, dat voorheen als volgt werd toegelicht: (red.)

Dit artikel komt in de plaats van artikel 34 Nrgfo 2002 en is een uitwerking van artikel 69 van het besluit.

Uit controle-technische overwegingen schrijft onderdeel a van dit artikel voor dat nota's moeten zijn voorzien van een voorbedrukt dan wel automatisch toegekende doorlopende nummering.

Op grond van onderdeel c van dit artikel dient de nota een zodanige omschrijving van de transactie te geven dat het karakter van de transactie voor de cliënt voldoende duidelijk is. Zo kan een transactie onder meer omschreven worden als een koop- of verkooptransactie, een opening- of closingtransactie (ingeval van derivaten), een emissie-transactie, een repo, sell-buy-backtransactie, termijnaf-faire, baissetransactie, conversietransactie, enzovoorts.

Wanneer er voor de cliënt verplichtingen worden aange-gaan, bijvoorbeeld bij geschreven opties of baissetransac-ties, dient zulks uitdrukkelijk op de nota te worden vermeld, tenzij deze informatie reeds anderszins aan de cliënt is verstrekt. Daarnaast dient in het geval van een conversie-transactie de oorsprong van de conversie vermeld te wor-den. Zo kan bijvoorbeeld sprake zijn van een conversie uit opties (exercise of assignment), warrants, convertibles en stockdividend. Wanneer naar aanleiding van een gecon-stateerde fout, een transactie onder gelijke voorwaarden wordt teruggedraaid is sprake van een storno. Deze kwa-lificatie dient eveneens uitdrukkelijk op de nota te worden vermeld. Onder de uit de transactie voortvloeiende ver-plichtingen, c, worden voorts ook begrepen de eventuele marginverplichtingen en de zekerheden die moeten worden gesteld.

De in onderdeel d genoemde soort financiële instrumenten ziet op de omschrijving van de financiële instrumenten, zoals fondsgegevens en bij derivaten tevens de serie, de looptijd, de uitoefenprijs, etc.

Onderdeel e van dit lid brengt met zich dat wanneer een opdracht van een cliënt in gedeelten is uitgevoerd, dit dient te worden vermeld. Als daarnaast tegen verschillende koersen is uitgevoerd, moet de cliënt kunnen nagaan hoe de gewogen koers waartegen wordt afgerekend tot stand is gekomen.

Op grond van onderdeel h moet de wijze van totstandko-ming van de transactie aangegeven worden. Dit betekent

dat vermeld moet worden in welke hoedanigheid de beleggingsonderneming optreedt, als 'principal' of als 'agent'. Teneinde de informatie zo overzichtelijk mogelijk te presenteren wordt geadviseerd de volgende terminologie te hanteren: 'aan u verkocht/van u gekocht' (de beleggingsonderneming treedt op als principal); 'voor u gekocht/verkocht' (de beleggingsonderneming treedt op als agent).

De naar soort onderscheiden kosten (onderdeel i) betreft o.a. de provisies, commissies en opslagen en dergelijke.]

Stb. 2013, nr. 293

Deze aanpassing hangt samen met de wijziging van het begrip «beleggingsinstelling». De artikelen blijven van toepassing op beleggingsinstellingen en icbe's.

Stb. 2017, nr. 513

De artikelen 59 tot en met 63 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen bevatten regels met betrekking tot het informeren van de cliënt over de uitvoering van orders, het verstrekken van een overzicht van de beheeractiviteiten die namens de cliënt zijn uitgevoerd en het verstrekken van een overzicht van de financiële instrumenten die de beleggingsonderneming voor de cliënt aanhoudt. Daarom kunnen de artikelen 69 tot en met 71a vervallen.

Artikel 70 [vervallen] ²⁴⁷

1. Een beleggingsonderneming die een individueel vermogen beheert, verstrekt de cliënt een periodiek overzicht van de vermogensbeheeractiviteiten die namens hem zijn uitgevoerd, tenzij dit overzicht reeds door een derde is verstrekt.
2. Voorzover het periodieke overzicht, bedoeld in het eerste lid, betrekking heeft op het vermogen van een niet-professionele belegger, bevat het, voorzover van toepassing, de volgende gegevens:
 - a. de naam van de beleggingsonderneming;
 - b. de naam of een andere omschrijving van de ten behoeve van het beheer gehanteerde beleggingsrekening van de niet-professionele belegger;
 - c. een vermelding van de inhoud en de waardering van de portefeuille, waaronder gegevens over elk financieel instrument dat aangehouden wordt, de marktwaarde of, als deze niet beschikbaar is, de reële waarde ervan en het kassaldo aan het begin en het einde van de rapportageperiode, alsmede de portefeuilleresultaten over de rapportageperiode;
 - d. het totale bedrag aan kosten over de rapportageperiode met een afzonderlijke specificatie van in elk geval de totale beheersvergoedingen en de totale uitvoe-

²⁴⁷ Art. I, onderdeel AR van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (*red.*).

ringskosten en, voor zover van toepassing, met de vermelding dat desgewenst een gedetailleerdere specificatie wordt verstrekt;

- e. een vergelijking van de resultaten van de portefeuille over de overzichtsperiode met elke tussen de beleggingsonderneming en de cliënt overeengekomen evaluatie- of vergelijkingsmaatstaf;²⁴⁸
 - f. het totale bedrag aan dividenden, rente en andere betalingen die over de rapportageperiode zijn ontvangen in verband met de portefeuille van de cliënt;
 - g. informatie over corporate actions waardoor rechten worden verkregen die verband houden met financiële instrumenten in de portefeuille;
 - h. voor elke in de rapportageperiode uitgevoerde transactie, voor zover van toepassing, de informatie, bedoeld in artikel 69, zesde lid, onderdelen c tot en met l, tenzij de cliënt per transactie informatie wenst te ontvangen overeenkomstig het vijfde lid.
3. De beleggingsonderneming verstrekt het periodieke overzicht, bedoeld in het eerste lid, voor zover het betrekking heeft op het vermogen van een niet-professionele belegger eenmaal per zes maanden.
 4. In afwijking van het derde lid verstrekt een beleggingsonderneming het periodieke overzicht, bedoeld in het eerste lid, dat betrekking heeft op het vermogen van een niet-professionele belegger:
 - a. eenmaal per kwartaal, indien de niet-professionele belegger een verzoek daartoe heeft ingediend;
 - b. ten minste eenmaal per jaar, indien het

²⁴⁸ Op de website van de AFM staat bij "veelgestelde vragen" sedert 8 november 2007 het volgende:

Vraag: Op welke wijze dient invulling te worden gegeven aan de verplichting om een evaluatie- en vergelijkingsmethode te gebruiken?

Antwoord: Zowel bij de informatieverstrekking aan cliënten over de beleggingsonderneming en haar diensten (artikel 58b Bgfo) alsmede bij de rapportage aan cliënten met betrekking tot vermogensbeheer (artikel 70 Bgfo) wordt gesproken over een evaluatie- en vergelijkingsmethode.

De beleggingsonderneming is verplicht om bij het beheren van een individueel vermogen een geschikte evaluatie en vergelijkingsmethode vast te stellen en hierover pre-contractuele informatie aan de cliënt te verstrekken alsmede deze in een vermogensbeheerrapportage op te nemen. Niet verplicht is om altijd de vorm van een benchmark te kiezen. Aan de cliënt kan dus niet de keuze worden aangeboden om geen evaluatie- of vergelijkingsmethode te gebruiken, wel om geen benchmark te gebruiken, maar een andere evaluatie- of vergelijkingsmethode. In ieder geval moet de belegger voor wie de dienst wordt verricht, in staat worden gesteld met de evaluatie- en vergelijkingsmaatstaf de prestaties van de onderneming te beoordelen in relatie met de beleggingsdoelstellingen en de soorten financiële instrumenten in de portefeuille (*red.*).

- vijfde lid van toepassing is, tenzij het periodieke overzicht betrekking heeft op transacties in effecten als bedoeld in onderdeel c van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet of in financiële instrumenten als bedoeld in de onderdelen d tot en met j van de definitie van financieel instrument in dat artikel; of
- c. maandelijks, indien het een overeenkomst betreft die een portefeuille met hefboomwerking toestaat.
5. De beleggingsonderneming wijst haar cliënten die niet-professionele belegger zijn erop dat zij het recht hebben om een verzoek als bedoeld in het vierde lid, onderdeel a, in te dienen.
6. Indien de cliënt per uitgevoerde transactie informatie wenst te ontvangen, verstrekt de beleggingsonderneming onmiddellijk na uitvoering van de transactie de belangrijkste informatie over deze transactie.
7. Indien de cliënt een niet-professionele belegger is en per uitgevoerde transactie informatie wenst te ontvangen, zendt de beleggingsonderneming de cliënt een bevestiging van de transactie waarin de informatie, bedoeld in artikel 69, zesde lid, is opgenomen, uiterlijk op de eerste werkdag na de uitvoering van die transactie of, indien de beleggingsonderneming een bevestiging van de uitvoering ontvangt van een derde, uiterlijk op de eerste werkdag na ontvangst van de bevestiging van deze derde. De eerste volzin is niet van toepassing wanneer de derde onmiddellijk na het uitvoeren van de transactie een bevestiging die dezelfde informatie bevat aan de cliënt zendt.

Voorheen art. 6:6 Nrgfo
Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:20, derde lid, aanhef en onderdeel b, en vierde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 29, 39 en 43 van het Bte 1995. In plaats van de term "effecten" in het Bte 1995 wordt de term "financiële instrumenten" gebruikt. Dit hangt samen met het feit dat in de Wft in plaats van het ruime begrip "effect" uit de Wte 1995 het begrip "financieel instrument" wordt gebruikt. Zie de toelichting op de definities van effect en financieel instrument in artikel 1:1 van de wet.²⁴⁹ Dit artikel ziet op de rekening en verantwoording die een vermogensbeheerder over het door hem gevoerde beheer jegens zijn cliënt dient af te leggen. De door de AFM op grond van het tweede lid te stellen regels met betrekking tot deze opgave zullen overeenkomen met het bepaalde in de artikelen 35 en 38 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002.

Stb 2007, nr 407

Artikel 70 is gebaseerd op artikel 19, achtste lid, van de

MiFID en artikel 4:20, derde en vierde lid, van de wet en dient ter implementatie van artikel 41 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Dit artikel schrijft rapportageverplichtingen voor met betrekking tot uitgevoerde orders in het kader van het beheer van een individueel vermogen. De wijze waarop de voorgescreven informatie moet worden verstrekt (artikel 46, tweede lid, laatste alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID) wordt geregeld in artikel 49a van het Bgif. Dat wil zeggen dat de informatie ofwel op een duurzame drager (eerste lid) of via een website die niet als duurzame drager kwalificeert moet worden verstrekt.

In het tweede lid is opgenomen welke gegevens het overzicht van de vermogensbeheeractiviteiten dient te bevatten. In onderdeel b wordt onder beleggingsrekening verstaan een rekening waarop financiële instrumenten van cliënten worden aangehouden.

De hefboomwerking genoemd in onderdeel c heeft alleen betrekking op een mogelijke hefboomwerking die het gevolg is van een (samenstelling van een) portefeuille in financiële instrumenten waarover het vermogensbeheer wordt gevoerd. In deze context ziet de term hefboomwerking dus bijvoorbeeld niet op een hefboomwerking die ontstaat vanwege de financiering van een portefeuille met een krediet (beleggen met geleend geld).

In onderdeel c zijn de termen vergoedingen en lasten vervangen door de term kosten, vanwege de definitie van kosten in artikel 1 van het Bgif.

Bij «corporate actions» (onderdeel g) dient te worden gedacht aan handelingen door de vennootschap die invloed kunnen hebben op de waarde van de aandelen (bijvoorbeeld de uitgifte van nieuwe aandelen). Aan niet-professionele beleggers dient eenmaal per zes maanden een overzicht van de vermogensbeheeractiviteiten te worden verstrekt, behalve in bepaalde gevallen (zie het vierde lid). Een beleggingsonderneming dient haar niet-professionele beleggers erop te wijzen dat ze kunnen verzoeken om een kwartaaloverzicht van de vermogensbeheeractiviteiten.

Een cliënt (zowel een professionele als niet-professionele belegger) kan ook verzoeken om informatie per uitgevoerde transactie. De beleggingsonderneming verstrekt dan onmiddellijk na uitvoering van de transactie de belangrijkste informatie over de uitgevoerde transactie. In een dergelijk geval dient de beleggingsonderneming de niet-professionele belegger een bevestiging van de transactie te sturen waarin de informatie, bedoeld in artikel 69, zesde lid, is opgenomen. Tenzij de derde onmiddellijk na het uitvoeren van de transactie een bevestiging die dezelfde informatie bevat aan de cliënt zendt.

Indien een niet-professionele belegger verzoekt om informatie per uitgevoerde transactie te ontvangen dan dient de beleggingsonderneming tevens jaarlijks een overzicht van de vermogensbeheeractiviteiten te verstrekken. Indien de niet-professionele belegger informatie per transactie wenst te ontvangen over transacties in effecten als bedoeld in onderdeel c van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet of in financiële instrumenten als bedoeld in de onderdelen d tot en met j van de definitie van financieel instrument in artikel 1:1, verstrekt de beleggingsonderneming tevens eenmaal per zes maanden aan de cliënt een overzicht.

²⁴⁹ Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 366 en 368.

[Artikel 70 Bgfo is de opvolger van het per 1-11-12007 vervallen artikel 6:6 Nrgfo, dat voorheen als volgt werd toegelicht: (red.)

Dit artikel komt (deels) deels in de plaats van artikel 35 Nrgfo 2002 en is een uitwerking van artikel 70, tweede lid, van het besluit. De onderdelen a en d van het eerste lid van artikel 35 Nrgfo 2002 zijn geschrapt omdat de inhoud van de opgave thans staan vermeld in het eerste lid van artikel 70 Besluit.

Artikel 70, tweede lid van het besluit schrijft voor dat een beleggingsonderneming regelmatig een opgave beschikbaar stelt aan haar cliënten met wie zij een overeenkomst inzake vermogensbeheer heeft gesloten, die een getrouw en volledig overzicht geeft, van het door de beleggingsonderneming voor die cliënt beheerde vermogen. De frequentie is vastgesteld op eenmaal per kwartaal. Het in het tweede lid bedoelde model moet door de beleggingsonderneming zelf ontwikkeld worden en ter goedkeuring aan de AFM voorgelegd worden.]

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting op art. 69 (red.).

Artikel 71 [vervallen]²⁵⁰

1. Indien een beleggingsonderneming in het kader van het beheer van een individueel vermogen voor een niet-professionele belegger transacties verricht of een beleggingsrekening beheert waarbij sprake is van een ongedekte open positie als gevolg van een transactie waarbij een voorwaardelijke verplichting is aangegaan, stelt de beleggingsonderneming deze cliënt tevens in kennis van verliezen die uitstijgen boven een van tevoren tussen de beleggingsonderneming en de cliënt overeengekomen drempel.²⁵¹

²⁵⁰ Art. I, onderdeel AR van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.).

²⁵¹ Op de website van de AFM staat bij "veelgestelde vragen" sedert 8 november 2007 het volgende:

Vraag: Op welke wijze dient invulling gegeven te worden aan de aanvullende rapportageverplichting met betrekking tot transacties waarbij een voorwaardelijke verplichting wordt aangegaan?

Antwoord: In artikel 71 Bgfo is bepaald dat indien een beleggingsonderneming in het kader van het beheer van een individueel vermogen voor een niet-professionele belegger transacties verricht of een beleggingsrekening beheert waarbij sprake is van een ongedekt open positie als gevolg van een transactie waarbij een voorwaardelijke verplichting is aangegaan, de beleggingsonderneming deze cliënt tevens in kennis stelt van (nog niet gerealiseerde) verliezen die uitstijgen boven een van tevoren tussen de beleggingsonderneming en de cliënt overeengekomen drempel.

De kennisgeving, zoals hierboven bedoeld geschiedt uiterlijk aan het einde van de werkdag waarop de drempel wordt overschreden of wanneer de drempel op een dag die geen werkdag is wordt overschreden, aan het einde van de eerstvolgende werkdag.

De beleggingsonderneming is vrij om te bepalen op welke wijze invulling wordt gegeven aan deze bepaling. Aansluiting

2. De kennisgeving, bedoeld in het eerste lid, geschiedt uiterlijk aan het einde van de werkdag waarop de drempel wordt overschreden of wanneer de drempel op een dag die geen werkdag is wordt overschreden, aan het einde van de eerstvolgende werkdag.

Voorheen art. 6:7 Nrgfo

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:20, derde lid, aanhef en onderdeel b, en vierde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 24, aanhef en onderdeel c, 35, aanhef en onderdeel c, en 43 van het Bte 1995. In lijn met het uitgangspunt dat voor beleggingsondernemingen in afwachting van de implementatie van de MiFID de bepalingen uit het Bte 1995 en de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 zowel wat de inhoud als het niveau van regelgeving betreft zoveel mogelijk ongewijzigd blijven²⁵², is in dit artikel bepaald dat de AFM nadere regels stelt over de informatie die gedurende de looptijd van een overeenkomst inzake het verlenen van beleggingsdiensten aan een cliënt moet worden verstrekt. De door de AFM te stellen regels zullen overeenkomen met het bepaalde in de artikelen 36 tot en met 38 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002.

Stb 2007, nr 407

Artikel 71 (oud) bevatte een grondslag voor de AFM voor het stellen van regels met betrekking tot het verstrekken van informatie gedurende de looptijd van een overeenkomst in zake het verlenen van beleggingsdiensten. De AFM heeft op basis van deze grondslag nadere regels gesteld in artikel 6:9 van de Nrgfo. Aangezien het betreffende onderwerp uitputtend is geregeld door artikel 19, derde lid, van de MiFID en de informatiebepalingen in de uitvoeringsrichtlijn MiFID is besloten om de delegatiegrondslag van artikel 71 niet langer te handhaven. Artikel 6:9 van de Nrgfo is als gevolg van de uitputtende regeling in de MiFID komen te vervallen.

Artikel 71 (nieuw) dient ter implementatie van artikel 42 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De grondslag voor deze bepa-

zou bijvoorbeeld kunnen worden gezocht bij de oude bepaling inzake publieksmargin (artikel 6:7 Nrgfo, die per 1 november 2007 komt te vervallen).

De wijze waarop de voorgeschreven informatie moet worden verstrekt wordt geregeld in artikel 49a van het Bgfo. Hieruit volgt dat de kennisgeving van (nog niet gerealiseerde) verliezen die uitstijgen boven een van tevoren tussen de beleggingsonderneming en de cliënt overeengekomen drempel op een duurzame drager moet worden verstrekt. De kennisgeving houdt dus een actieve rapportageverplichting vanuit de instelling naar de cliënt toe in.

De informatieverplichting in artikel 71 Bgfo is een aanvulling op de saldibewakingsplicht in:

- Artikel 85 Bgfo (verbod voor beleggingsonderneming om onder bepaalde omstandigheden transacties te verrichten); en
- Artikel 86 Bgfo (verplichting voor beleggingsonderneming om er op toe te zien dat de saldi toereikend zijn en om ervoor te zorgen dat de cliënt zonedig zekerheden stelt).

(red.)

²⁵² Zie het algemeen deel van de nota van toelichting, onder 2.

ling is te vinden in artikel 19, achtste lid, van de MiFID en artikel 4:20, derde en vierde lid van de wet. Indien een beleggingsonderneming in het kader van een individueel vermogen voor een niet-professionele belegger transacties verricht of een beleggingsrekening (een rekening waarop financiële instrumenten van cliënten worden aangehouden) beheert waarbij sprake is van een ongedekte open positie, moet de beleggingsonderneming eventuele (zolang de positie niet wordt gesloten, niet gerealiseerde) verliezen die een van te voren tussen de beleggingsonderneming en de cliënt overeengekomen drempel overschrijden, melden. Dit dient te geschieden uiterlijk aan het einde van de werkdag waarop de drempel wordt overschreden of wanneer de drempel op een dag die geen werkdag is wordt overschreden, aan het einde van de eerstvolgende werkdag. De bewoordingen «die een van te voren tussen de beleggingsonderneming en de cliënt overeengekomen drempel overschrijden» geven aan dat de verplichting alleen relevant is voorzover een beleggingsonderneming en een cliënt een drempel zijn overeengekomen.

[Artikel 71 Bgfo is de opvolger van het per 1-11-12007 vervallen artikel 6:7 Nrgfo, dat voorheen als volgt werd toegelicht: (red.)

Dit artikel komt in de plaats van artikel 36 Nrgfo 2002 en is een uitwerking van artikel 71 van het besluit.

Dit artikel ziet op alle posities in financiële instrumenten van cliënten, voor zover deze voor die cliënten financiële verplichtingen met zich brengen, bijvoorbeeld posities in (geschreven) opties, futures, termijncontracten en baisse-transacties in 'klassieke' effecten, op grond waarvan de cliënt in kwestie is onderworpen aan margin-verplichtingen zoals bedoeld in artikel 86 van het besluit. Het positie-overzicht wordt normaal gesproken door de beleggingsondernemingen die zelf transacties kunnen uitvoeren of kunnen doen uitvoeren verstrekt.

De Autoriteit Financiële Markten acht het opportuun dat de beleggingsonderneming in kwestie wordt verplicht om haar cliënten op gepaste wijze over deze posities te informeren. In geval van tekorten dient de onderneming haar cliënten in kennis te stellen en de maatregelen te nemen als bedoeld in artikel 86, tweede lid, van het besluit.

Bij de in het derde lid gestelde verplichting om met betrekking tot de posities specifieke informatie te verstrekken wordt bedoeld op informatie die gericht is op een bijzondere omstandigheid ten aanzien van de financiële instrumenten of contracten waarop de positie betrekking heeft en waarvan mag worden verwacht dat zij invloed zal hebben op deze positie. Hierbij kan gedacht worden aan informatie met betrekking tot assignments, het splitsen van aandelen, het ex-dividend gaan van aandelen en het uitkeren van bonusaandelen; de onder normale omstandigheden gebruikelijke koersfluctuaties vallen uiteraard buiten de reikwijdte van de in het derde lid neergelegde meldingsplicht.]

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting op art. 69 (red.).

Artikel 71a [vervallen]²⁵³

1. Een beleggingsonderneming zendt een cliënt voor wie zij financiële instrumenten of gelden aanhoudt ten minste eenmaal per jaar een overzicht van de financiële instrumenten of gelden. Indien de informatie onderdeel uitmaakt van een ander periodiek overzicht dat aan een cliënt wordt verstrekt, heeft de beleggingsonderneming voldaan aan de eerste volzin.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op banken, voor zover het betreft deposito's die zij voor cliënten aanhouden.
3. Het overzicht, bedoeld in het eerste lid, bevat de volgende informatie:
 - a. gegevens over alle financiële instrumenten of gelden die de beleggingsonderneming voor de cliënt aan het eind van de rapportageperiode aanhoudt;
 - b. in hoeverre financiële instrumenten of gelden van de cliënt zijn gebruikt voor effectenfinancieringstransacties; en
 - c. het voordeel dat de cliënt uit hoofde van diens deelneming in effectenfinancieringstransacties heeft behaald en de basis waarop dit voordeel is behaald.
4. Indien de portefeuille van een cliënt de opbrengsten uit niet-afgewikkelde transacties bevat, wordt in de in het derde lid, onderdeel a, bedoelde informatie uitgegaan van hetzij de handelsdatum hetzij de afwikkelingsdatum, indien voor al deze gegevens in het overzicht steeds dezelfde grondslag wordt gehanteerd.
5. Een beleggingsonderneming die voor een cliënt financiële instrumenten of gelden aanhoudt en voor die cliënt tevens een individueel vermogen beheert, kan het overzicht, bedoeld in het eerste lid, opnemen in het periodiek overzicht van de vermogensbeheeractiviteiten.

Voorheen art. 71a Bgfo

Stb 2007, nr 407

Artikel 71a dient ter implementatie van artikel 43 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De grondslag voor deze bepaling is te vinden in artikel 19, achtste lid, van de MiFID en artikel 4:20, derde en vierde lid, van de wet.

Een beleggingsonderneming zendt een cliënt voor wie zij financiële instrumenten of gelden aanhoudt tenminste eenmaal per jaar een portefeuilleoverzicht, tenzij de informatie onderdeel uitmaakt van een ander periodiek overzicht (bijvoorbeeld een overzicht van de vermogensbeheeractiviteiten). In het portefeuilleoverzicht is naast informatie over de financiële instrumenten of gelden die de beleggingsonderneming voor de cliënt aanhoudt tevens opgenomen of er sprake is geweest van aanwending van

²⁵³ Art. I, onderdeel AR van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.).

de effecten voor effectenfinancieringstransacties. Onder een effectenfinancieringstransactie wordt volgens de uitvoeringsverordening MiFID verstaan een opgenomen of verstrekte lening van aandelen of andere financiële instrumenten, een repo of omgekeerde repo dan wel een kooptransactie met wederverkoop of een verkooptransactie met wederinkoop.

Indien de effecten inderdaad zijn aangewend voor financieringstransacties dient de cliënt te worden geïnformeerd over de vergoeding daarvan.

[Artikel 71a Bgfo is de opvolger van het per 1-11-12007 vervallen artikel 6:8 Nrgfo, dat voorheen als volgt werd toegelicht: (red.)

Dit artikel komt in de plaats van artikel 37 Nrg 2002 en is een uitwerking van artikel 71 van het besluit.]

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting op art. 69 (red.).

Artikel 71b

- 1. In het tweede lid en de artikelen 71c en 71d wordt onder eenmalige betalingstransacties verstaan een betalingstransactie waarop niet een raamovereenkomst voor betaaldiensten van toepassing is.**
- 2. Indien een betaalopdracht voor een eenmalige betalingstransactie wordt doorgegeven via een onder een raamovereenkomst voor betaaldiensten vallend betaalinstrument, is de betaaldienstverlener niet verplicht informatie te verstrekken of beschikbaar te stellen die reeds uit hoofde van een raamovereenkomst voor betaaldiensten met een andere betaaldienstverlener aan de betaaldienstgebruiker is verstrekt of volgens de raamovereenkomst aan hem zal worden verstrekt.**

Stb. 2009, nr. 437

In dit onderdeel worden elf artikelen ingevoegd die zien op informatieverstrekking van de betaaldienstverlener aan de betalingsbegunstigde.

In artikel 71b is geregeld dat informatie niet dubbel hoeft te worden verstrekt in het geval een eenmalige betalingstransactie wordt gedaan met een betaalinstrument dat onder een raamovereenkomst valt.

Artikel 71c

Onmiddellijk na de ontvangst van een betaalopdracht voor een eenmalige betalingstransactie verstrekt de betaaldienstverlener van de betaler op dezelfde wijze als in artikel 59b, eerste tot en met derde lid, is bepaald, aan de betaler de volgende informatie of stelt hij deze aan hem ter beschikking:

- a. een referentie aan de hand waarvan de betaler kan bepalen om welke betalingstransactie het gaat, en, in voorkomend geval, de informatie betreffende de betalingsbegunstigde;**

- b. het bedrag van de betalingstransactie in de in de betalingstransactie gebruikte valuta;**

- c. het bedrag van de voor de betalingstransactie door de betaler verschuldigde kosten en, voor zover van toepassing, de splitsing van de bedragen van dergelijke kosten;**

- d. voor zover van toepassing, de bij de betalingstransactie gehanteerde wisselkoers, of een desbetreffende referentie, indien deze verschilt van de overeenkomstig artikel 59c, eerste lid, onderdeel d, aangeboden wisselkoers, en het bedrag van de betalingstransactie na die valutawissel; en**

- e. de datum van ontvangst van de betaalopdracht.**

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting op art. 71b.

In artikel 71c is aangegeven welke informatie onmiddellijk moet worden verstrekt aan de betaler nadat de betaaldienstverlener de betaalopdracht heeft ontvangen.

Stb 2017, nr 190

Bij het Wijzigingsbesluit financiële markten 2010 heeft een vernummering plaatsgevonden van de artikelen 59b tot en met 59f tot en met 59g van het BGfo. Deze vernummering is niet overal meegenomen, waardoor de verwijzingen niet juist meer zijn. Deze wijziging lost dat op.

Artikel 71d

Een betaaldienstverlener verstrekt onmiddellijk na de uitvoering van een eenmalige betalingstransactie de volgende informatie aan de betalingsbegunstigde op dezelfde wijze als in artikel 59b, eerste tot en met derde lid, is bepaald, of stelt deze aan hem ter beschikking:

- a. de referentie aan de hand waarvan de betalingsbegunstigde kan bepalen welke betalingstransactie en, in voorkomend geval, welke betaler het betreft, en alle bij de betalingstransactie gevoegde informatie;**

- b. het bedrag van de betalingstransactie, in de valuta waarin de geldmiddelen ter beschikking van de betalingsbegunstigde worden gesteld;**

- c. het bedrag van de voor de betalingstransactie door de betalingsbegunstigde verschuldigde kosten en, voor zover van toepassing, de splitsing van de bedragen van dergelijke kosten;**

- d. voor zover van toepassing, de door de betaaldienstverlener van de betalingsbegunstigde bij de betalingstransactie gehanteerde wisselkoers, en het bedrag van de betalingstransactie voor die valutawissel; en e. de valutadatum van de creditering.**

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting op art. 71b.

In artikel 71d is opgenomen welke informatie door de betaaldienstverlener van de begunstigde aan deze laatste moet worden verstrekt na uitvoering van de betalingstransactie. In onderdeel a is opgenomen dat «alle bij de betalingstransactie gevoegde informatie» aan de begunstigde moet worden verstrekt. Hiermee wordt uiteraard geen irrelevante informatie bedoeld. Waar bijvoorbeeld wel aan kan worden gedacht is de omschrijving die kan worden gegeven bij een overschrijving.

Stb 2017, nr 190

Bij het Wijzigingsbesluit financiële markten 2010 heeft een vernummering plaatsgevonden van de artikelen 59b tot en met 59f tot 59c tot en met 59g van het BGfo. Deze vernummering is niet overal meegenomen, waardoor de wijzigingen niet juist meer zijn. Deze wijziging lost dat op.

Artikel 71e

In geval van een door de betaler geïnitieerde afzonderlijke betalingstransactie uit hoofde van een raamovereenkomst voor betaaldiensten, verstrekt een betaaldienstverlener op verzoek van de betaler voor deze betalingsstransactie informatie over de maximum uitvoeringstermijn en de door de betaler verschuldigde kosten en, voor zover van toepassing, de splitsing van de bedragen van eventuele kosten.

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting op art. 71b.

In artikel 71e gaat het over informatieverstrekking van de betaaldienstverlener van de betaler aan deze laatste, in geval van een afzonderlijk geïnitieerde betalingstransactie uit hoofde van een raamovereenkomst voor betaaldiensten.

Artikel 71f

1. Nadat het bedrag van een afzonderlijke betalingstransactie uit hoofde van een raamovereenkomst voor betaaldiensten van de betaalrekening van de betaler is gedebiteerd of, indien de betaler geen betaalrekening gebruikt, na ontvangst van de betaalopdracht, verstrekt de betaaldienstverlener van de betaler op de wijze bepaald in artikel 59d, eerste en tweede lid, de betaler onverwijld de volgende informatie:

- a. een referentie aan de hand waarvan de betaler kan bepalen welke betalingsstransactie het betreft en, in voorkomend geval, informatie betreffende de betalingsbegunstigde;
- b. het bedrag van de betalingstransactie in de valuta waarin de betaalrekening van de betaler wordt gedebiteerd of in de voor de betaalopdracht gebruikte valuta;
- c. het bedrag van de voor de betalingsstransactie door de betaler verschuldig-

de kosten en, voor zover van toepassing, de splitsing daarvan, ofwel de aan de betaler in rekening te brengen interesten;

- d. voor zover van toepassing, de door de betaaldienstverlener van de betaler bij de betalingstransactie gehanteerde wisselkoers, en het bedrag van de betalingstransactie na die valutawissel; en
- e. de valutadatum van de debitering of de datum van ontvangst van de betaalopdracht.

2. In een raamovereenkomst voor betaaldiensten kan, in afwijking van het eerste lid, worden bepaald dat de in het eerste lid bedoelde informatie op gezette tijden en ten minste eenmaal per maand wordt verstrekt of ter beschikking gesteld op de overeengekomen wijze die de betaler de mogelijkheid biedt informatie ongewijzigd op te slaan en te reproduceren.

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting op art. 71b.

In artikel 71f is opgenomen welke informatie moet worden verstrekt aan de betaler door zijn betaaldienstverlener op het moment dat de betaalrekening van de betaler is gedebiteerd.

Stb 2017, nr 190

Bij het Wijzigingsbesluit financiële markten 2010 heeft een vernummering plaatsgevonden van de artikelen 59b tot en met 59f tot 59c tot en met 59g van het BGfo. Deze vernummering is niet overal meegenomen, waardoor de wijzigingen niet juist meer zijn. Deze wijziging lost dat op.

Artikel 71g

1. Na de uitvoering van een afzonderlijke betalingstransactie verstrekt de betaaldienstverlener van de betalingsbegunstigde op de wijze als bepaald in artikel 59d, eerste en tweede lid, de betalingsbegunstigde onverwijld de volgende informatie:

- a. de referentie aan de hand waarvan de betalingsbegunstigde kan bepalen welke betalingstransactie het betreft en, in voorkomend geval, welke betaler het betreft, en alle bij de betalingstransactie gevoegde informatie;
- b. het bedrag van de betalingstransactie, in de valuta waarin de rekening van de betalingsbegunstigde wordt gecrediteerd;
- c. het bedrag van de voor de betalingsstransactie door de betaler verschuldigde kosten en, voor zover van toepassing, de splitsing daarvan, ofwel de aan de betalingsbegunstigde in rekening te brengen interesten;

d. voor zover van toepassing, de door de betaaldienstverlener van de betalingsbegunstigde bij de betalingstransactie gehanteerde wisselkoers, en het bedrag van de betalingstransactie voor die valutawissel; en e. de valutadatum van de creditering.

2. In een raamovereenkomst voor betaaldiensten kan de voorwaarde worden opgenomen dat de in het eerste lid bedoelde informatie op gezette tijden en ten minste eenmaal per maand wordt verstrekt of ter beschikking wordt gesteld op een overeengekomen wijze die de betalingsbegunstigde de mogelijkheid biedt informatie ongewijzigd op te slaan en te reproduceren.

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting op art. 71b.

Artikel 71g heeft betrekking op de informatie die aan de betalingsbegunstigde moet worden verstrekt door zijn betaaldienstverlener.

Stb 2017, nr 190

Bij het Wijzigingsbesluit financiële markten 2010 heeft een vernummering plaatsgevonden van de artikelen 59b tot en met 59f tot 59c tot en met 59g van het BGfo. Deze vernummering is niet overal meegenomen, waardoor de verwijzingen niet juist meer zijn. Deze wijziging lost dat op.

Artikel 71h

1. Een betaaldienstverlener verstrekt de betaaldienstgebruiker op diens verzoek de in de artikelen 71f, eerste lid, en 71g, eerste lid, bedoelde informatie eenmaal per maand schriftelijk.

2. Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van betaaldienstgebruikers aan wie via de website van de betaaldienstverlener de in het eerste lid bedoelde informatie wordt verstrekt, mits de betaaldienstgebruiker geheel of nagenoeg geheel via de website van deze betaaldienstverlener gebruik maakt van de door de desbetreffende betaaldienstverlener verleende betaaldiensten.

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting op art. 71b.

In artikel 71h is gebruik gemaakt van de lidstaatoptie om te bepalen dat een betaaldienstverlener op verzoek aan de betaaldienstgebruiker eenmaal per maand informatie op papier verstrekt, aangezien niet van iedereen kan worden verwacht dat men beschikt over de vereiste middelen dan wel voldoende kennis heeft omtrent het gebruik van deze middelen om enkel op digitale wijze te worden geïnformeerd. Wel is hierbij een uitzondering gemaakt in het tweede lid voor mensen die gebruik maken van internetbankieren. De verplichting om eenmaal per maand kosteloos een afschrift te versturen geldt in dat geval niet, met dien verstande dat het wel moet gaan om gevallen waarin

men geheel of nagenoeg geheel gebruik maakt van internetbankieren en dus niet of nauwelijks gebruikmaakt van andere mogelijkheden om betaaldiensten van de desbetreffende betaaldienstverlener af te nemen. Voor de uitleg van het begrip «geheel of nagenoeg geheel» wordt aansluiting gezocht bij de betekenis van dit begrip in de fiscaliteit.

Artikel 71i

1. Met betrekking tot betaalinstrumenten die overeenkomstig een raamovereenkomst voor betaaldiensten uitsluitend worden gebruikt voor afzonderlijke betalingstransacties van maximaal € 30, met een uitgavenlimiet van € 150 of waarop maximaal een bedrag van € 150 tegelijk kan worden opgeslagen verstrekt de betaaldienstverlener, in afwijking van artikel 71e, de betaler uitsluitend informatie over de voornaamste kenmerken van de betaaldienst, met inbegrip van de wijze waarop van het betaalinstrument gebruik kan worden gemaakt, de aansprakelijkheid, alle in rekening gebrachte kosten en andere belangrijke informatie die nodig is om een weloverwogen besluit te nemen;

2. Een betaaldienstverlener kan, in afwijking van de artikelen 71f tot en met 71h, met de betaaldienstgebruiker overeenkomen dat de betaaldienstverlener na uitvoering van een betalingstransactie:

1°. uitsluitend een referentie verstrekt of beschikbaar stelt waarmee de betaaldienstgebruiker van de betaaldienst de betalingstransactie, het daarmee gemoeide bedrag en de kosten ervan kan identificeren, of in het geval van verschillende gelijkaardige betalingstransacties aan dezelfde betalingsbegunstigde, uitsluitend informatie over het totale bedrag en de kosten van deze betalingstransacties;

2°. niet verplicht is de onder 1° bedoelde informatie te verstrekken of beschikbaar te stellen als het betaalinstrument anoniem wordt gebruikt of als verstrekking hiervan voor de betaaldienstverlener uit technisch oogpunt onmogelijk is, waarbij de betaaldienstverlener de betaler echter een mogelijkheid biedt de opgeslagen bedragen te verifiëren.

2. Voor nationale betalingstransacties worden de in het eerste lid genoemde bedragen verdubbeld.

3. Voor vooraf betaalde betaalinstrumenten, bedoeld voor nationale betalingstransacties, worden de in het eerste lid genoemde bedragen verhoogd tot € 500.

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting op art. 71b.

In artikel 71i wordt weergegeven welke informatie moet worden verstrekt in het geval het gaat om (nationale) betalingstransacties die onder de versoepelde informatieregeling vallen.

Artikel 71j

- 1. Indien een betalingsbegunstigde een vergoeding verlangt of een korting aanbiedt voor het gebruik van een bepaald betaalinstrument, informeert hij de betaler daarover voordat de betalingstransactie wordt geïnitieerd.**
- 2. Indien een betaaldienstverlener of een derde een vergoeding verlangt voor het gebruik van een bepaald betaalinstrument, informeert hij de betaaldienstgebruiker daarover voordat de betalings-transactie wordt geïnitieerd.**

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting op art. 71b.

In artikel 71j is bepaald dat de betalingsbegunstigde aan de betaler tijdig moet melden (voorafgaande aan de transactie) dat hij voor het gebruik van een bepaald betaalinstrument een korting aanbiedt of een vergoeding verlangt.

Ook de betaaldienstverlener moet de betaaldienstgebruiker tijdig informeren als hij een vergoeding verlangt voor het gebruik van een bepaald betaalinstrument.

Artikel 71k

Artikel 59g is van overeenkomstige toepassing op de ingevolge de artikelen 71b tot en met 71j te verstrekken of ter beschikking te stellen informatie.

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting op art. 71b.

Artikel 71k dient ertoe artikel 59f met betrekking tot de kosten van het verstrekken van de informatie van overeenkomstige toepassing te verklaren op een aantal voorafgaande artikelen.

Stb 2017, nr 190

Bij het Wijzigingsbesluit financiële markten 2010 heeft een vernummering plaatsgevonden van de artikelen 59b tot en met 59f tot 59c tot en met 59g van het BGfo. Deze vernummering is niet overal meegenomen, waardoor de wijzigingen niet juist meer zijn. Deze wijziging lost dat op.

Artikel 71l

Een betaalinstelling of een elektronischgeldinstelling draagt er zorg voor dat betaaldienstagenten die voor haar rekening handelen, de betaaldienstgebruiker daarvan in kennis stellen. Zij draagt er tevens zorg voor dat haar bijkantoren de betaaldienstgebruiker in kennis stellen van het feit bijkantoor te zijn van de betaalinstelling, onderscheidenlijk de elektronischgeldinstelling.

Stb. 2009, nr. 437

Zie de toelichting op art. 71b.

In artikel 71l is de verplichting voor betaalinstellingen opge-

nomen dat zij ervoor dienen te zorgen dat betaaldienstagenten en bijkantoren waar zij gebruik van maken hun klanten informeren dat zij werkzaam zijn voor de desbetreffende betaalinstelling.

Stb. 2011, nr. 673

De wijziging in dit artikel zorgt ervoor dat ingeval het contact via een betaaldienstagent of een bijkantoor van een elektronischgeldinstelling loopt, het aan betaaldienstgebruikers toch bekend wordt gemaakt met welke elektronischgeldinstelling zij uiteindelijk van doen hebben.

Artikel 72

- 1. Een gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent die voor rekening van een verzekeraar een verzekering heeft gesloten, vermeldt in de polis dan wel in een daaraan toegevoegd aanhangsel de naam van de verzekeraar en, in geval van co-assurantie, het aandeel dat hij namens de verzekeraar heeft geaccepteerd. In geval van een schadeverzekering vermeldt hij tevens elke wijziging in het door hem namens de verzekeraar geaccepteerde aandeel in een aanhangsel.**
- 2. Wordt, nadat de gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent de verzekering heeft gesloten of, in geval van een schadeverzekering, het door de gevolmachtigde agent onderscheidenlijk ondergevolmachtigde agent geaccepteerde aandeel in de verzekering is gewijzigd, niet of niet onverwijld aan de cliënt een polis of aanhangsel gegeven, dan verstrekt de gevolmachtigde agent onderscheidenlijk de ondergevolmachtigde agent de in het eerste lid bedoelde gegevens aan de cliënt binnen vier weken na het sluiten van de verzekering of na het aanbrengen van de wijziging. Behoort de verzekering evenwel tot de portefeuille van een bemiddelaar, dan verstrekt de gevolmachtigde agent onderscheidenlijk de ondergevolmachtigde agent deze gegevens binnen twee weken aan deze bemiddelaar.**
- 3. Wordt, nadat een verzekering is gesloten of, in geval van een schadeverzekering, het door de verzekeraar geaccepteerde aandeel in de overeenkomst is gewijzigd, niet of niet onverwijld aan de cliënt een polis of aanhangsel afgegeven waarin de naam van de verzekeraar en, in geval van co-assurantie, diens aandeel of daarin aangebrachte wijziging is vermeld, dan verstrekt de bemiddelaar tot wiens portefeuille de verzekering behoort deze gegevens binnen vier weken na het sluiten van de overeenkomst of na het aanbrengen van de wijziging aan de cliënt.**
- 4. Het tweede en derde lid zijn niet van toe-**

passing indien binnen de desbetreffende termijn de verzekering is tenietgegaan en daaraan door de cliënt of andere belanghebbenden geen rechten meer kunnen worden ontleend.

5. De gevolmachtigde agent onderscheidenlijk ondergevolmachtigde agent of de betrokken bemiddelaar stelt de cliënt desgevraagd onverwijld in kennis van de naam van de verzekeraar en, in geval van co-assurantie, van de aandelen die de verzekeraars hebben geaccepteerd of van wijzigingen die daarin zijn aangebracht.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:20, derde lid, aanhef en onderdeel b, en vierde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 181, eerste tot en met vierde lid, en zevende lid, van de Wtv 1993. Doel van het artikel is te voorkomen dat zowel ter beurse als daarbuiten verzekeringsbewijzen worden afgegeven zonder dat daaruit blijkt wie de risicodragers zijn. Hoewel dit begrijpelijk is in die gevallen waarin een groot aantal verzekeraars als co-assuradeuren op de verzekering zijn betrokken, moet zij toch in strijd worden geacht met het belang van de cliënt om uit het afgegeven verzekeringsbewijs te weten wie als verzekeraar optreedt. Bovendien schuilt het gevaar, dat nauwelijks controle mogelijk is op malafide personen, die verzekeringsbewijzen uitgeven waarbij, hetzij als risico-drager een niet toegelaten verzekeraar optreedt, hetzij in het geheel geen dekking wordt verleend door enige verzekeraar.

Het vijfde en zesde lid van artikel 181 van de Wtv 1993 zijn niet overgenomen. Deze leden regelden dat de gevolmachtigde agent ingeval van schadeverzekeringen onder bepaalde voorwaarden de vermelding van de naam, en ingeval van co-assurantie, de participaties van de door hem vertegenwoordigde verzekeraars in de totale verzekering op de polis of in een aanhangsel achterwege mocht laten. Van deze regeling werd in de praktijk al bijna geen gebruik meer gemaakt. Bovendien hanteerde DNB een zeer restrictief beleid, mede naar aanleiding van opmerkingen van de Ombudsman Schadeverzekeringen waarin het belang voor cliënten wordt benadrukt om te weten wie de risicodragers zijn. Tot slot was een belangrijke reden om het vijfde en zesde lid niet over te nemen dat ICT-toepassingen goede mogelijkheden bieden om de cliënten te informeren, zonder dat hier hoge administratieve lasten aan verbonden zijn.

Artikel 73

1. Gedurende de looptijd van een overeenkomst inzake een levensverzekering verstrekt een levensverzekeraar de cliënt, voorzover van toepassing, ten minste de volgende informatie:

- a. iedere wijziging van zijn handelsnaam of handelsnamen, statutaire naam, rechtsvorm of adres;
- b. iedere wijziging van de polisvoorwaarden;
- c. voorzover zulks niet blijkt uit een wijziging van de polisvoorwaarden: iedere

wijziging van de overeenkomst met betrekking tot de in de artikelen 57, eerste lid, onderdeel c, en artikel 60, eerste lid, onderdelen b tot en met m, en o tot en met s, bedoelde onderwerpen of van de op die onderdelen van toepassing zijnde regelgeving;

- d. de jaarlijkse winstdeling alsmede, indien de verzekeraar cijfers over de mogelijke toekomstige ontwikkeling van de winstdeling heeft verstrekt, de eventuele afwijking tussen de feitelijke ontwikkeling van de winstdeling en de eerder verstrekte informatie;
- e. indien de uitkering wordt uitgedrukt in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe: een jaarlijkse opgave over het voorafgaande jaar van:
 - 1°. de waarde-ontwikkeling van het opgebouwde kapitaal;
 - 2°. de door de cliënt betaalde premies, bedoeld in artikel 60, eerste lid, onderdeel i;
 - 3°. de met de cliënt verrekenende kosten, bedoeld in artikel 60, eerste lid, onderdeel I, onder 1°, 2° en 3°;
 - 4°. het op het opgebouwde kapitaal behaalde rendement;
- f. indien de uitkering wordt uitgedrukt in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe: een jaarlijkse prognose van de hoogte van het eindkapitaal op basis van:
 - 1°. een pessimistische voorspelling of het historisch rendement indien de levensverzekering is afgesloten voor 1 januari 2018; of
 - 2°. een ongunstig of een gematigd scenario indien de levensverzekering is afgesloten op of na 1 januari 2018;

254

- g. indien de uitkering wordt uitgedrukt in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe: het gevoerde beheer van de beleggingsinstelling of icbe;
 - h. indien de cliënt daarom verzoekt: een opgave van de premievrije waarde op de einddatum van de verzekering, onder vermelding van het voor de berekening gehanteerde rendementspercentage, of een opgave van de wegens afkoop verschuldigde kosten en de actuele afkoopwaarde.
2. Indien de uitkering wordt uitgedrukt in

²⁵⁴ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel I. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de herformulering van art. 73, lid 1, sub f in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe verstrekt de levensverzekeraar, onverminderd het eerste lid, aanhef en onderdeel h, aan de cliënt die verzoekt zijn premie te verhogen of te verlagen of zijn polis premievrij te maken: een aan de nieuwe premie aangepaste opgave overeenkomstig artikel 60, eerste lid, onderdeel l, onder 1°, 2° en 3°.

3. Het eerste lid, aanhef en onderdelen e, f en h, en het tweede lid zijn niet van toepassing indien de cliënt een werkgever is die de overeenkomst heeft afgesloten ten behoeve van zijn werknemers in verband met een door hem toegezegd pensioen.

4. De Autoriteit Financiële Markten kan regels stellen met betrekking tot de wijze van berekening van de jaarlijkse prognose, bedoeld in het eerste lid, onderdeel f.

255

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:20, derde lid, aanhef en onderdeel b, en vierde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 45, eerste lid, van het Bfd. Het tweede lid van artikel 45 van het Bfd is niet overgenomen. Zie hiervoor de toelichting op artikel 62. In plaats van het begrip "consument" in artikel 45 van het Bfd wordt in dit artikel het begrip "cliënt" gebruikt. Dit hangt samen met het feit dat de bepalingen over verzekeringen zich uitstrekken tot alle personen en niet beperkt zijn tot de natuurlijke persoon die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf. In het Bfd volgde dit wat verzekeringen betreft uit het gebruik van de term "consument" in samenhang met artikel 6 van de Wfd. In de wet en dit besluit wordt in plaats daarvan de term "cliënt" gebruikt.²⁵⁵

De term "levensverzekeraar" wordt gebruikt waar het Bfd de term "aanbieder" gebruikte. In de wet worden de financiële ondernemingen immers ook met de specifieke term (zoals verzekeraar) aangeduid indien een bepaling zich tot die specifieke financiële onderneming richt. Inhoudelijk is er geen verschil met het Bfd beoogd.

In dit artikel dient onder cliënt annex verzekeringnemer ook te worden verstaan de werkgever die een collectieve regeling treft voor zijn werknemers in verband met een door hem toegezegd pensioen. De levensverzekeraar dient de in dit artikel voorgeschreven informatie eenmalig aan de werkgever te verstrekken. Voor de goede orde wordt opgemerkt dat een verzekeraar op grond van de Pensioenwet de begunstigde werknemer rechtstreeks dient te informeren over deelname aan de pensioenregeling. De cliënt annex verzekeringnemer is bovendien niet (altijd) gelijk te stellen aan de (herroepelijk of onherroepelijk) begunstigde of gerechtigde op een uitkering.

²⁵⁵ Stb. 2017, nr. 447, Art. I, onderdeel l. Volgens Stb. 2017, nr. 448 treedt de herformulering van art. 73, lid 4 in werking met ingang van 1 januari 2018 (*red.*).

²⁵⁶ Zie ook de toelichting op onderdeel a van de definitie van aanbieder in artikel 1:1 van de wet (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 356) en op artikel 4:20 van de wet (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 509).

Voor een toelichting op het eerste lid, onderdeel a, wordt worden verwezen naar de toelichting op de artikelen 57, eerste lid, onderdeel a, en 60, eerste lid, onderdeel a.

Onderdeel b heeft tot gevolg dat wijzigingen in de polisvoorwaarden aan de cliënt annex verzekeringnemer moeten worden overgelegd. De verzekeraar die een wijziging in de polisvoorwaarden wil doorvoeren, zal deze dus moeten toezenden aan de verzekeringnemer.

Onderdeel c heeft tot gevolg dat de voorgeschreven informatie in het geval van wijzigingen in die informatie of de daarop van toepassing zijnde regelgeving niet meer (afzonderlijk) hoeft te worden overgelegd, wanneer die wijzigingen zijn af te leiden uit de toegezonden gewijzigde polisvoorwaarden. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat met "wijzigingen" wordt bedoeld op wijzigingen in juridische zin. Niet als zodanig worden beschouwd bijvoorbeeld "natuurlijke" wijzigingen in de afkoopwaarde van een levensverzekering, die door onder andere premiebetaling en winstdeling normaliter voortdurend wijzigt.

Artikel 73, eerste lid, onderdelen d en e, vloeit voort uit onderdelen a.8. en a.9. van bijlage III bij de richtlijn levensverzekeraars.

Stb 2007, nr. 520.

De wijzigingen van artikel 73 hebben betrekking op de informatie die de levensverzekeraar gedurende de looptijd van een overeenkomst aan de cliënt dient te verstrekken. Ter wille van de duidelijkheid is ervoor gekozen artikel 73 in zijn geheel opnieuw vast te stellen.

Eerste lid, onderdelen a-d

De onderdelen a-d van het eerste lid komen nagenoeg overeen met de onderdelen a-d van het oude artikel 73. De enige wijziging betreft de verwijzing naar artikel 60 (de oude tekst verwees overigens abusievelijk naar artikel 61²⁵⁷) in onderdeel c, die is aangepast aan de nieuwe indeling van dat artikel.

Eerste lid, onderdeel e

Met betrekking tot beleggingsverzekeringen zal een levensverzekeraar jaarlijks een opgave moeten doen van de waarde van het opgebouwde kapitaal, de betaalde premie (inleg), de ingehouden risicopremies en kosten, en het rendement op de beleggingen. De polishouder kan de jaarlijkse opgave telkens vergelijken met de opgave van het voorgaande jaar. Hij kan dan zien hoe het opgebouwde kapitaal zich heeft ontwikkeld en wat de invloed daarbij is geweest van bijvoorbeeld de in rekening gebrachte kosten en van het beleggingsrendement. Dat laatste bestaat onder andere uit de componenten koersresultaat, uitgekeerd dividend en overige beleggingsopbrengsten. Voor de goede orde zij opgemerkt dat de onderverdeling van de kosten zoals voorgeschreven volgens artikel 60, onderdeel l, hier achterwege kan blijven.

²⁵⁷ Hierop is het Ministerie van Financiën attent gemaakt via het Meldpunt Wft. Aldaar wordt gemeld dat het Ministerie van Financiën hier nog steeds op studeert, terwijl in werkelijkheid de correctie al is doorgevoerd (*red.*)

Eerste lid, onderdeel f

Met betrekking tot beleggingsverzekeringen zal een levensverzekeraar een jaarlijkse prognose moeten geven van de hoogte van het eindkapitaal op basis van een pessimistische voorspelling of het historisch rendement. Het rendement dat wordt gebruikt in de precontractuele informatie zal veelal het historisch rendement zijn. De rendementsberekeningen dienen aan te sluiten bij die volgens de financiële bijsluiters.

Eerste lid, onderdeel g

Dit is het oude onderdeel f (ongewijzigd).

Eerste lid, onderdeel h

Onderdeel h ziet op de situatie waarin de cliënt om een opgave verzoekt van de premievrije waarde of de afkoopwaarde. Dit onderdeel komt overeen met het oude onderdeel e, met dien verstande dat thans een nadere specificatie wordt voorgeschreven. In het geval van premievrijmaken dient te worden vermeld welk rendementspercentage is gehanteerd om de premievrije waarde op de einddatum van de verzekering te berekenen. In het geval van afkoop dienen de afkoopkosten te worden vermeld.

Tweede lid

Het tweede lid bevat ten opzichte van het eerste lid, onderdeel h, enkele aanvullende informatieverplichtingen met betrekking tot beleggingsverzekeringen. In het geval van verhoging of verlaging van de premie dient de verzekeraar te laten zien wat dat betekent voor de onttrekkingen aan de premie en andere kosten, op dezelfde wijze als bij het opstellen van de offerte is gebeurd (vergelijk model 2 van de Commissie De Ruiters). Voor premievrijmaken geldt hetzelfde; in de voorgeschreven opgave zal de premie in dat geval op € 0 dienen te worden gesteld.

Derde lid

Het derde lid bepaalt dat het eerste lid, aanhef en onderdelen e, f en h, en het tweede lid niet van toepassing zijn op pensioenverzekeringen. Onderdeel e van het eerste lid voorziet in een jaarlijkse opgave van de waardeontwikkeling van de polis. Deelnemers aan een pensioenregeling ontvangen dergelijke informatie al in de vorm van het uniform pensioenoverzicht. Een afzonderlijke opgave aan de werkgever van het geaggregeerde opgebouwde kapitaal zou weinig toegevoegde waarde hebben. Hetzelfde geldt voor de jaarlijkse prognose van het eindkapitaal zoals voorgeschreven in onderdeel f.

Het eerste lid, onderdeel h, en het tweede lid zijn niet van toepassing op pensioenverzekeringen om de reden die al bij artikel 60, eerste lid, onderdeel m, is aangehaald: de wijze van vaststelling van de premie en de voorwaarden bij beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst zijn reeds geregeld in artikel 25 van de Pensioenwet.

Stb 2007, nr. 520.

Dit artikel, in combinatie met artikel III, onderdeel A, voorziet erin dat de in artikel 73, eerste lid, onderdeel f, van het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen geregelde verplichting, die aanvankelijk slechts geldt voor hypotheekgebonden beleggingsverzekeringen, vanaf 1 januari

2009 zal gelden voor alle beleggingsverzekeringen. Voor een toelichting hierop zij verwezen naar de reactie op een opmerking van het Verbond van Verzekeraars in paragraaf 7, onderdeel beleggingsverzekeringen.

Stb. 2013, nr. 293

Deze aanpassing hangt samen met de wijziging van het begrip «beleggingsinstelling». De artikelen blijven van toepassing op beleggingsinstellingen en icbe's.

Stb. 2017, nr. 447

Op grond van artikel 73 van het Bgfo moet de levensverzekeraar de cliënt gedurende de looptijd van de overeenkomst inzake een levensverzekering informatie verstrekken over het product. Zo dient de levensverzekeraar indien de uitkering wordt uitgedrukt in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe een jaarlijkse prognose van de hoogte van het eindkapitaal op te stellen op basis van een pessimistische voorspelling of het historisch rendement. Omdat de technische reguleringsnormen van de verordening een andere berekeningswijze voorschrijven (op basis van een ongunstig of gematigd scenario), en sommige levensverzekeringen onder het toepassingsbereik van de verordening vallen, kan onduidelijkheid ontstaan bij de cliënt indien de levensverzekeraar gedurende de looptijd van de levensverzekering de jaarlijkse prognose op een andere manier gaat berekenen. Om deze mogelijke onduidelijkheid bij de cliënt weg te nemen dient de levensverzekeraar voor levensverzekeringen die voor 1 januari 2018 zijn afgesloten de jaarlijkse prognose van de hoogte van het eindkapitaal op te stellen op basis van de, voor de klant reeds bekende, pessimistische voorspelling of het historisch rendement. Voor levensverzekeringen die worden afgesloten op of na 1 januari 2018 (toepassingsdatum van de verordening) geldt het uitgangspunt dat de levensverzekeraar dient aan te sluiten bij de berekeningswijze voortvloeiend uit de technische reguleringsnormen en de jaarlijkse prognose van de hoogte van het eindkapitaal op te stellen op basis van een ongunstig of gematigd scenario. De AFM kan regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de jaarlijkse prognoses moeten worden berekend.

Stb 2015, nr. 308

Ingevolge artikel 73, eerste lid, onderdeel d, dient een verzekeraar gedurende de looptijd van de overeenkomst zijn cliënten informatie te verstrekken over de jaarlijkse winstdeling. Ter implementatie van artikel 185, vijfde lid, laatste alinea, is dit onderdeel aangevuld met de bepaling dat daarbij, indien van toepassing, tevens uitleg moet worden gegeven over de ontwikkeling van de winstdeling indien die afwijkt van de daarover vooraf verstrekte informatie.

Artikel 74

Gedurende de looptijd van een overeenkomst inzake een natura-uitvaartverzekering of een overeenkomst die strekt tot fondsvorming ter voldoening van de verzorging van de uitvaart van een natuurlijke persoon verstrekt een natura-uitvaartverzekeraar de cliënt, voorzo-

ver van toepassing, ten minste de volgende informatie:

- a. iedere wijziging van zijn handelsnaam of handelsnamen, statutaire naam, rechtsvorm of adres;
- b. iedere wijziging van de polisvoorwaarden; en
- c. voorzover zulks niet blijkt uit een wijziging van de polisvoorwaarden: iedere wijziging van de overeenkomst ten aanzien van de in de artikelen 57, eerste lid, onderdeel c, en 63, eerste lid, onderdelen b tot en met h, j en l bedoelde onderwerpen of van de op die onderdelen van toepassing zijnde regelgeving.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel komt in de plaats van artikel 46 van het Bfd en is gebaseerd op artikel 4:20, derde lid, aanhef en onderdeel b, en vierde lid, van de wet. In plaats van het begrip "consument" in artikel 46 van het Bfd wordt in dit artikel het begrip "cliënt" gebruikt. Dit hangt samen met het feit dat de bepalingen over verzekeringen zich uitstrekken tot alle personen en niet beperkt zijn tot de natuurlijke persoon die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf. In het Bfd volgde dit wat verzekeringen betreft uit het gebruik van de term "consument" in samenhang met artikel 6 van de Wfd. In de wet en dit besluit wordt in plaats daarvan de term "cliënt" gebruikt.²⁵⁸ De term "natura-uitvaartverzekeraar" wordt gebruikt waar het Bfd de term "aanbieder" gebruikte. In de wet worden de financiële ondernemingen immers ook met de specifieke term (zoals verzekeraar) aangeduid indien een bepaling zich tot die specifieke financiële onderneming richt. Inhoudelijk is er geen verschil met het Bfd beoogd.

Het tweede lid van artikel 46 van het Bfd is overgenomen in het eerste lid van dit artikel. Het betreft een verduidelijking; uit artikel 4:18, tweede lid, van de wet volgt immers al dat onder natura-uitvaartverzekering mede wordt verstaan een overeenkomst die strekt tot fondsvorming ter voldoening van de verzorging van de uitvaart van de natuurlijke persoon die door een natura-uitvaartverzekeraar wordt aangegaan.

Ook voor artikel 74 geldt dat de cliënt annex verzekeringnemer niet (altijd) gelijk te stellen is aan de (herroepelijk of onherroepelijk) begunstigde of gerechtigde op een uitkering.

Voor een toelichting op het eerste lid, onderdeel a, wordt verwezen naar de toelichting op artikelen 57, eerste lid, onderdeel a, en 63, eerste lid, onderdeel a. Zie voor een toelichting op de onderdelen b en c, de toelichting op artikel 73, eerste lid, onderdelen b en c.

Artikel 75

Gedurende de looptijd van een overeenkomst inzake een schadeverzekering stelt een scha-

²⁵⁸ Zie ook de toelichting op onderdeel a van de definitie van aanbieden in artikel 1:1 van de wet (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 356) en op artikel 4:20 van de wet (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 509).

deverzekeraar met zetel buiten Nederland die de branche Aansprakelijkheid Motorrijtuigen uitoefent door middel van het verrichten van diensten naar Nederland de cliënt binnen twee weken in kennis van een wijziging in de naam of het adres van de schade-affandelaar, bedoeld in artikel 4:71, eerste lid, onderdeel e, van de wet.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel komt in de plaats van artikel 109, achtste lid, tweede volzin, van de Wtv 1993 en is gebaseerd op artikel 4:20, derde lid, aanhef en onderdeel b, en vierde lid, van de wet. Een schadeverzekeraar met zetel buiten Nederland die diensten verricht naar Nederland in de branche Aansprakelijkheid Motorrijtuigen dient elke wijziging in naam of adres van de schade-affandelaar, bedoeld in artikel 4:71, eerste lid, onderdeel e, van de wet, aan de cliënt annex verzekeringnemer te melden.

§ 8.1.7. Informatieverstrekking in het kader van een overeenkomst op afstand
Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:20, eerste en tweede lid, derde lid, aanhef en onderdeel b, vierde en vijfde lid en 4:23, vijfde lid, aanhef en onderdeel e, van de wet

Stb 2006, nr 520

Deze paragraaf bevat bijzondere bepalingen over informatieverstrekking in het kader van overeenkomsten op afstand en neemt het merendeel van de bepalingen in paragraaf 5 van hoofdstuk 7 van het Bfd over (artikel 44 van het Bfd is opgenomen in afdeling 8.2). Deze informatiebepalingen vloeien voort uit de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten.

De richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten geldt ook voor overeenkomsten op afstand inzake deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen. De informatie die op grond van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten moet worden verstrekt komt echter grotendeels overeen met het verplichte prospectus dat bij het aanbieden van deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen beschikbaar moet worden gesteld op grond van de artikelen 4:49 en 4:50, eerste lid, van de wet. Zie hiervoor (de toelichting op) artikel 118 en bijlage E.

Artikel 40 van het Bfd is niet overgenomen omdat artikel 6 van de Wfd niet is overgenomen in de Wft.²⁵⁹ De reikwijdte van bepalingen met betrekking tot verzekeringen wordt in de wet en dit besluit waar nodig uitgebreid door het ruimere begrip "cliënt" te gebruiken in plaats van het smallere begrip consument. De beperking van de reikwijdte van deze informatiebepalingen zoals opgenomen in artikel 40 van het Bfd is gelet daarop niet nodig.

²⁵⁹ Zie de toelichting op onderdeel a van de definitie van aanbieden in artikel 1:1 van de wet (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 356) en de artikelen 4:28 tot en met 4:30 (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 518). Zie ook onderdeel 5.3.b. van het nader rapport met betrekking tot de vierde nota van wijziging, Kamerstuk 29.708, nr. 20, p. 37 en 38.

Stb. 2017, nr. 513

Het opschrift van paragraaf 8.1.7 is aangepast omdat op grond van artikel 4:23, vijfde lid, aanhef en onderdeel e, van de Wft de geschiktheidstoets onder bepaalde voorwaarden na het sluiten van de transactie kan worden verstrekt indien sprake is van een overeenkomst op afstand (zie artikel 80.0a).

Artikel 76 [vervallen, Stb 2007, nr 407 (red.)

Stb 2006, nr 520

De richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten geldt ook voor overeenkomsten op afstand inzake het verlenen van beleggingsdiensten. De informatie die beleggingsondernemingen bij het verlenen van beleggingsdiensten op grond van de artikelen 25, 35 en 43 van het Bte 1995 en artikel 33 van de Nadere regeling gedrags- toezicht effectenverkeer 2002 over moet leggen komt echter grotendeels overeen met de informatievereisten van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten. In afwachting van de implementatie van de MiFID wordt volstaan met de handhaving van deze verplichtingen, ook wat overeenkomsten op afstand betreft. Deze paragraaf is daarom niet van toepassing op het als nevenactiviteit in het kader van het verlenen van beleggingsdiensten adviseren over financiële instrumenten. Degenen die alleen adviseren over financiële instrumenten en niet tevens beleggingsdiensten verlenen, vallen evenals onder het Bfd wel onder de verplichtingen die in deze paragraaf zijn opgenomen.

Stb 2007, nr 407

Artikel 76 (oud) bevat een reikwijdte bepaling voor beleggingsadviseurs. Aangezien het adviseren over financiële instrumenten door de MiFID wordt aangemerkt als een beleggingsdienst, valt deze activiteit niet langer onder de regels voor financiële diensten. Dit betekent dat de bestaande uitzondering opgenomen in artikel 76 van het Bgf voor financiële dienstverleners die beleggingsadvies verlenen kan worden geschrapt.

Artikel 77

1. In afwijking van artikel 57 en onverminderd de artikelen 60 tot en met 63 verstrekt een financiële dienstverlener een consument voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst op afstand, voorzover van toepassing, ten minste de volgende informatie:

- a. zijn naam en adres, de hoedanigheid waarin hij optreedt tegenover de consument en, indien de financiële dienstverlener een rechtspersoon is, de statutaire naam en handelsnaam of handelsnamen;
- b. de aard van zijn financiële dienstverlening;
- c. voorzover artikel 4:17 van de wet van toepassing is: zijn interne klachtenprocedure, bedoeld in artikel 4:17, eerste lid, onderdeel a, van de wet en de er-

kende geschilleninstantie waarbij hij is aangesloten;²⁶⁰

- d. zijn inschrijving in het door de toezichthouder gehouden register;
- e. de naam van de Kamer van Koophandel en Fabrieken in het handelsregister waarvan hij is ingeschreven en het nummer van de inschrijving;
- f. de belangrijkste kenmerken van het financiële product;
- g. de risico's die met het financiële product samenhangen;
- h. de totale kosten of, wanneer de exacte kosten niet kunnen worden genoemd, de grondslag voor de berekening van de kosten, zodat de consument de kosten kan verifiëren;
- i. de omstandigheid dat de consument andere bedragen verschuldigd kan zijn die niet via de financiële dienstverlener worden betaald of door hem worden opgelegd;
- j. de extra kosten voor het gebruik van een techniek voor communicatie op afstand;
- k. de wijze van betaling door de consument en de wijze van uitvoering van de overeenkomst op afstand;
- l. beperkingen in de geldigheidsduur van de verstrekte informatie;
- m. de minimale looptijd van de overeenkomst op afstand;
- n. het contractuele recht op tussentijdse beëindiging van de overeenkomst op afstand en de eventuele boete verbonden aan de uitoefening van dat recht;
- o. het feit dat het in artikel 4:28, eerste en tweede lid, van de wet bedoelde recht wel of niet van toepassing is, de duur van en de voorwaarden voor de uitoefening van dat recht, met inbegrip van informatie over het bedrag dat de consument gehouden kan zijn te betalen, de gevolgen van niet-uitoefening van dat recht en de wijze waarop dat recht kan worden uitgeoefend;
- p. het bestaan van op de overeenkomst op afstand toepasselijke garantiefondsen of andere compensatieregelingen die niet vallen onder richtlijn nr. 1994/19/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 30 mei 1994 inzake de depositogarantiestelsels (PbEG L 135) en richtlijn

²⁶⁰ Art. 43, lid 6 van de Vrijstellingsregeling Wft bepaalt dat aanbieders van zorgverzekeringen als bedoeld in art. 1, sub b, van de Zorgverzekeringswet zijn vrijgesteld van art. 4:17, lid 1, Wft en artt. 57, lid 1, aanhef en sub c, en 77, lid 1, aanhef en sub c, Bgf (red.).

- nr. 1997/9/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 3 maart 1997 inzake de beleggerscompensatiestelsels (PbEG L 084);
- q. de taal of de talen waarin de voorwaarden van de overeenkomst op afstand en de in dit artikel bedoelde informatie worden verstrekt, alsmede de taal of talen waarin de financiële dienstverlener zal communiceren gedurende de looptijd van de overeenkomst op afstand;
 - r. het op de totstandbrenging van betrekkingen met de consument voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst op afstand toe te passen recht, het op die overeenkomst toe te passen recht en de bevoegde rechter;
 - s. de overige voorwaarden van de overeenkomst op afstand; en
 - t. indien hij gebruik maakt van een andere beroepsbeoefenaar, de naam en adres van deze beroepsbeoefenaar en, indien deze een rechtspersoon is, diens statutaire naam en handelsnaam of handelsnamen, en de hoedanigheid waarin deze tegenover de consument optreedt.
2. Een financiële dienstverlener die financiële diensten verleent met betrekking tot levensverzekeringen voldoet aan het eerste lid, aanhef en onderdelen f, g, h, m, n en s, door het verstrekken van de informatie, bedoeld in artikel 60, eerste lid, onderdelen h, i, l, m, n, o, p, r, s en t.
 3. Een financiële dienstverlener die financiële diensten verleent met betrekking tot natuura-uitvaartverzekeringen voldoet aan het eerste lid, aanhef en onderdeel n, door het verstrekken van de informatie, bedoeld in artikel 63, eerste lid, onderdelen h, i, en j.
 4. Een financiële dienstverlener die financiële diensten verleent met betrekking tot consumptief krediet voldoet aan het eerste lid door het verstrekken van de informatie, bedoeld in artikel 112, eerste en tweede lid, of, indien het krediet in de vorm van een geoorloofde debetstand wordt verleend waarbij is overeengekomen dat de ter zake verschuldigde betaling van de consument op verzoek of binnen een termijn van één tot drie maanden plaatsvindt, door het verstrekken van de informatie, bedoeld in artikel 112a, eerste lid.
 5. Een financiële dienstverlener die financiële diensten verleent met betrekking tot effectenkrediet voldoet aan het eerste lid door het verstrekken van de informatie zoals opgenomen in bijlage F van dit besluit.
 6. Een financiële dienstverlener die financiële diensten verleent met betrekking tot hypo-

thecair krediet voldoet aan het bepaalde ingevolge het eerste lid door het verstrekken van de informatie, bedoeld in artikel 112d.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel komt in de plaats van de artikelen 41 van het Bfd en 24 van de Vrijstellingsregeling Wfd en is gebaseerd op artikel 4:20, eerste lid, van de wet. In het eerste lid is de zinsnede "Onverminderd de artikelen ..." uit de artikelen 35 tot en met 39 van het Bfd (artikelen 4:30a en 4:33 van de wet en 1, onderdeel dd, 65 en 66 van dit besluit) niet overgenomen. Uit de formulering van de artikelen 4:30a en 4:33 van de wet en 65 en 66 van dit besluit blijkt al dat de verplichting om een beleggingsobjectprospectus, kredietprospectus of financiële bijsluiter beschikbaar te houden altijd geldt, ongeacht andere informatieverplichtingen die voor de financiële dienstverlener uit hoofde van de wet of dit besluit voortvloeien. De verwijzing naar artikel 37 van het Bfd (artikel 1, onderdeel dd, van dit besluit, wijze van berekening van de theoretische looptijd) was niet relevant.

Het artikel vloeit voort uit artikel 3, eerste lid, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten. In dit richtlijnartikel zijn alle informatieverplichtingen opgenomen die gelden bij de verkoop op afstand van financiële diensten, ongeacht de aard van het desbetreffende financiële product. Indien het bijvoorbeeld de verkoop op afstand van een levensverzekering betreft, dan komen de precontractuele informatieplichten van de financiële dienstverlener zowel voort uit de algemene bepalingen van de artikelen 57, 58 en 60 als de distributiespecifieke bepalingen van de deze paragraaf.

Voor een toelichting op het eerste lid, onderdelen a tot en met d, wordt verwezen naar de toelichting op artikel 57, eerste lid, onderdelen a, b, c en d.

Onderdeel e implementeert artikel 3, eerste lid, onder 1, onderdeel d, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten. De financiële dienstverlener is bij verkoop op afstand ook verplicht zijn inschrijvingsnummer van het handelsregister en de naam van de desbetreffende Kamer van Koophandel te vermelden, indien hij is ingeschreven. Overigens moet een financiële dienstverlener, indien hij gehouden is tot inschrijving in een handelsregister op grond van artikel 25, eerste lid, van de Handelsregisterwet 1996 daarnaast ook op alle uitgaande brieven, orders, facturen en offertes vermelden onder welk nummer hij in het handelsregister is ingeschreven.

Onderdeel f implementeert artikel 3, eerste lid, onder 2, onderdeel a, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten. Het onderdeel verplicht de financiële dienstverlener tot het informeren van de consument over de meest relevante kenmerken van het aangeboden financiële product. Tot de meest relevante kenmerken behoren in ieder geval die eigenschappen die voor de consument dusdanig essentieel zijn, dat hij zonder informatie over deze eigenschappen zich geen afgewogen oordeel kan vormen over het aangeboden financiële product. Aangenomen mag worden dat deze norm in ieder geval verplicht tot een (algemene) uitleg over de aard van het product, bijvoorbeeld of het product een spaarelement, beleggingselement, of een combinatie van beide elementen heeft. Indien een product eigenschappen heeft die het

geschikt maakt voor een specifieke groep van consumenten (bijvoorbeeld vanwege fiscale consequenties), dan dienen ook deze eigenschappen te worden genoemd. Ook informatie over de risico's en de (totale) kosten van het product alsmede over de (minimale) duur van het contract en de wijze van betaling zijn zeer relevant voor de consument. Deze belangrijke kenmerken dienen te worden toegelicht op grond van de onderdelen g (risico's), h, i, j (kosten), k (wijze van betaling) en m (de (minimale) duur van het contract) van het tweede lid.

Op grond van onderdeel g dient informatie te worden verstrekt over (financiële en overige) risico's die samenhangen met een financieel product. Indien een financieel product een beleggingselement kent, dient bijvoorbeeld te worden gewezen op het risico dat de beleggingen niet alleen in waarde kunnen stijgen, maar ook in waarde kunnen dalen. Indien er risico's zouden voortkomen uit specifieke kenmerken van een financieel product (bijvoorbeeld het risico dat de consument na beëindiging van het contract geconfronteerd kan worden met een restschuld) of vanwege door de financieledienstverlener uit te voeren verrichtingen (bijvoorbeeld het risico dat financiële producten, waarvan de waarde (mede) afhankelijk is van de ontwikkelingen op de financiële markten of andere markten, tegen een andere koers worden aangekocht dan tegen de koers zoals deze is gepresenteerd in de offerte, omdat bij het aangaan van het contract de dagkoers wordt gebruikt), dienen deze tevens te worden toegelicht. Ook dient informatie te worden gegeven over de omvang van het risico. Het ligt voor de hand om hiertoe een risico-indicator op te nemen in de informatie aan de consument en de systematiek, berekeningsmethode en wijze van presentatie te volgen die hoort bij de "maatmens"-financiële bijsluiter (zie de toelichting op de artikelen 65 en 66, vierde lid). Ook hier geldt dat de financieledienstverlener kan voldoen aan de verplichting in dit onderdeel door de consument een financiële bijsluiter te verstrekken. Zie hierover verder de toelichting op artikel 60, eerste lid, onderdeel q.

Artikel 3, eerste lid, onder 2, onderdeel b van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten is geïmplementeerd in onderdeel h. Het moet duidelijk zijn welke tegenprestatie van de consument wordt verwacht, wanneer deze besluit tot aankoop van het aangeboden financiële product. Zo moet volstrekt helder zijn hoe hoog het totale bedrag is dat de consument moet betalen aan de financieledienstverlener in verband vergoedingen of overige uitgaven die voor rekening van de consument komen. In de totale kosten dient ook het bedrag te worden begrepen dat door de consument aan de financieledienstverlener moet worden afgedragen in verband met verschuldigde belastingen die via de financieledienstverlener worden geïnd.

Onderdeel i verplicht de financieledienstverlener tot transparantie over vergoedingen en overige uitgaven die voor rekening van de consument komen en belastingen waartoe de consument verschuldigd zal zijn in verband met de aankoop van het aangeboden financiële product, die niet via de financieledienstverlener worden betaald. Dit onderdeel dient ter implementatie van artikel 3, eerste lid, onder 2, onderdeel d, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten.

Onderdeel j heeft betrekking op eventuele extra kosten die de consument worden aangerekend in verband met het gebruik van een techniek voor de communicatie op afstand. Onderdeel k verplicht de financieledienstverlener tot het toelichten van de manier waarop de consument de door hem verschuldigde bedragen, in verband met kosten en belastingen die voor rekening van de consument komen, moet voldoen. De financieledienstverlener dient bijvoorbeeld de omvang van het verschuldigde bedrag, de frequenties van de betalingen en de duur van de termijn waarin betalingen moeten worden verricht toe te lichten. Bovendien dient de financieledienstverlener de consument te informeren over de wijze van uitvoering van de overeenkomst. Dit houdt in dat de financieledienstverlener toelicht welke handelingen hij zal verrichten ter uitvoering van de overeenkomst en wanneer hij deze handelingen zal verrichten. Dit onderdeel dient ter implementatie van artikel 3, eerste lid, onder 2, onderdeel f, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten.

Wanneer informatie over een financieel product beperkt geldig is, bijvoorbeeld omdat een actietarief wordt weergegeven waartegen gedurende een bepaalde periode kan worden gecontracteerd, verplicht onderdeel l tot het bieden van transparantie over deze beperkte geldigheid van de verstrekte informatie. Dit onderdeel dient ter implementatie van artikel 3, eerste lid, onder 2, onderdeel e, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten.

Onderdeel m verplicht de financieledienstverlener ertoe de duur van het aangeboden contract inzake een financieel product te verduidelijken. Wanneer in de voorwaarden van een contract is vastgelegd dat de overeenkomst een looptijd van een jaar heeft en daarna stilzwijgend telkens voor een jaar zal worden verlengd, zal de financieledienstverlener zowel moeten wijzen op de minimale looptijd van een jaar als op de voorwaarde dat, tenzij de consument tijdig aangeeft het contract na dat jaar te willen beëindigen, de overeenkomst telkens met een jaar zal worden verlengd. Zou de financieledienstverlener niet op deze voorwaarde wijzen, dan zou er bij de consument wellicht een verkeerd beeld kunnen ontstaan over de duur van het contract. Hij zou er namelijk van kunnen uitgaan dat het contract na een jaar beëindigd zal zijn, ook wanneer hij niet de moeite neemt om de financieledienstverlener te melden dat hij niet langer dan dat jaar aan het contract wil worden gehouden. Dit onderdeel dient ter implementatie van artikel 3, eerste lid, onder 3, onderdeel b, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten.

Onderdeel n verwijst naar een eventueel met de financieledienstverlener overeengekomen opzeg- of ontbindingsrecht waarop de consument zich eenzijdig kan beroepen indien hij een overeenkomst op afstand inzake een financieel product vroegtijdig, dat wil zeggen voordat de overeengekomen looptijd van het contract verstreken is, wil beëindigen. Indien bovendien is overeengekomen dat de consument een boete zal betalen, wanneer deze gebruik maakt van het opzeg- of ontbindingsrecht, dan zal de financieledienstverlener de consument ook moeten informeren over deze boete. Indien een opzeg- of ontbindingsrecht wordt overeengekomen, opdat het een financieledienstverlener wordt toegestaan de wettelijk voorgeschreven precontract-

tuele informatie op enig moment na het aangaan van de overeenkomst te verstrekken als bedoeld in de artikelen 60, tweede lid, 61, tweede lid, en 63, derde lid, zal overigens geen sprake kunnen zijn van een verplichting tot betaling van een boete wanneer gebruik wordt gemaakt van een opzeg- of ontbindingsrecht. Zie ook de toelichting op genoemde artikelen. Onderdeel n dient ter implementatie van artikel 3, eerste lid, onder 3, onderdeel c, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten.

Onderdeel o dient ter implementatie van artikel 3, eerste lid, onder 3, onderdelen a en d, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten. De financiële dienstverlener dient de consument te informeren over een eventueel recht van ontbinding in verband met de overeenkomst op afstand, als bedoeld in artikel 4:28, eerste en tweede lid, van de wet. In het vierde lid van artikel 4:28 van de wet is vastgelegd wanneer er geen recht op ontbinding in verband met een overeenkomst bestaat. Het ontbindingsrecht geldt niet voor overeenkomsten op afstand inzake een financieel product dat gedurende de ontbindingstermijn een beleggingselement kent, overeenkomsten inzake korte-termijn-verzekeringen met een looptijd van minder dan één maand, overeenkomsten die op uitdrukkelijk verzoek van de consument volledig zijn uitgevoerd voordat de consument gebruik maakt van het ontbindingsrecht, overeenkomsten inzake krediet die zijn ontbinden als bedoeld in de artikelen 7:46e en 7:48e van het Burgerlijk Wetboek, overeenkomsten inzake krediet waarbij hypothecaire zekerheid wordt verleend en bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen andere overeenkomsten. Ook het niet bestaan van het herroepingsrecht moet de consument worden verteld. Bij de beslissing van de consument om al dan niet een overeenkomst met de financiële dienstverlener aan te gaan, kan doorslaggevend zijn of de consument nog "onder de overeenkomst uit kan" binnen een korte tijd na het sluiten van die overeenkomst.

De financiële dienstverlener dient te wijzen op de termijn waarbinnen de consument gebruik kan maken van het ontbindingsrecht en de (wettelijke) voorwaarden die zijn verbonden aan de uitoefening van dat recht, waaronder een verplichting voor de consument om een bedrag te betalen aan de financiële dienstverlener in verband met een reeds geleverd financieel product.

Overigens zal een financiële dienstverlener ook vanwege artikel 4:29, derde lid, van de wet de consument informatie verstrekken over deze vergoeding. Artikel 4:29, derde lid, van de wet regelt namelijk dat de financiële dienstverlener deze vergoeding slechts kan verlangen indien hij kan aantonen dat de consument is geïnformeerd over de in het tweede lid bedoelde vergoeding.

Onder informatie over de wijze waarop het recht kan worden uitgevoerd worden in ieder geval verstaan het adres waar de kennisgeving naar toe moet worden verzonden en de termijn waarbinnen de kennisgeving moet worden gedaan. Mogelijk vindt een financiële dienstverlener het nodig daarnaast andere instructies mee te geven aan de consument, bijvoorbeeld het gebruik van een bepaald formaat of een kenmerkaanduiding. De financiële dienstverlener mag echter, in aanvulling op de wettelijke voorwaarden, geen (inhoudelijke of financiële) voorwaarden aan het gebruik

van het recht verbinden. Dergelijke voorwaarden zouden het recht van ontbinding immers kunnen inperken.

Onderdelen p en q strekken tot implementatie van artikel 3, eerste lid, onder 4, onderdeel b, en eerste lid, onder 3, onderdeel g, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten. Onder "voorwaarden van de overeenkomst op afstand" worden zowel de algemene als de bijzondere voorwaarden begrepen.

Onderdeel r strekt tot implementatie van artikel 3, eerste lid, onder 3, onderdelen e en f, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten. De op grond van onderdeel r te verstrekken informatie betreft het toepasselijke recht op de precontractuele verhouding tussen de financiële dienstverlener en de consument, het toepasselijke recht op een door deze partijen gesloten overeenkomst op afstand, alsmede de bevoegde rechter, een en ander zoals voorgesteld door de financiële dienstverlener. Ten aanzien van het op een overeenkomst toepasselijke recht staat voorop dat deze door rechtskeuze van de partijen wordt bepaald. Dit vloeit voort uit artikel 3 van het op 19 juni 1980 te Rome tot stand gekomen Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst²⁶¹. Bij gebreke van rechtskeuze is op grond van artikel 4, tweede lid, EVO in beginsel toepasselijk het recht van het land waar de partij is gevestigd die de karakteristieke prestatie levert (hier: de financiële dienstverlener) of, indien het een rechtspersoon betreft, haar hoofdbestuur heeft. Een en ander wordt aangescherpt door artikel 12 van richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten, welke bepaling is omgezet in artikel 7:46j, derde lid, van het BW. In artikel 7:46j, derde lid, van het BW wordt in hoofdzaak bepaald dat de toepasselijkheid op de overeenkomst van een recht dat de door genoemde richtlijn voorziene bescherming niet of slechts ten dele biedt, er niet toe kan leiden dat de consument de bescherming verliest die hem krachtens die richtlijn wordt geboden door de dwingende bepalingen van het recht van de lidstaat waar hij zijn gewone verblijfplaats heeft. Voor het antwoord op de vraag welk recht toepasselijk is op de precontractuele verhouding tussen de financiële dienstverlener en de consument kan bij het voorgaande worden aangesloten. Ten aanzien van de bevoegde rechter moet worden gewezen op de artikelen 15 en 16 van de Verordening betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken²⁶². Uit deze bepalingen vloeit voort dat de consument de financiële dienstverlener kan dagvaarden voor de rechter van de lidstaat waar de financiële dienstverlener woonplaats heeft, dan wel voor de rechter van de lidstaat waar de consument woonplaats heeft, en dat de financiële dienstverlener de consument alleen kan dagvaarden voor de rechter van de lidstaat waar de consument woonplaats heeft. Van die bepalingen kan slechts binnen bepaalde grenzen bij overeenkomst worden afgeweken.

Onderdeel s strekt tot implementatie van artikel 5, eerste

²⁶¹ Trb. 1980, 156, (EVO).

²⁶² Verordening nr. 44/2001 van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (Pb EG 2001, L 12).

lid, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten. Onder “voorwaarden van de overeenkomst op afstand” worden zowel de algemene als de bijzondere voorwaarden begrepen.

In het tweede lid is geregeld dat bij de verkoop op afstand van levensverzekeringen geldt dat de financiële dienstverlener die de informatie verstrekt bedoeld in artikel 60, eerste lid, onderdelen h, i, l, m, n, o, r, s, en t tevens voldoet aan de informatieverplichting van artikel 77, eerste lid, onderdelen f, g, h, m, n, en s. De informatie, bedoeld in artikel 60, eerste lid, onderdelen h, i, l, m, n, o, r, s, en t komt immers vrijwel overeen met de informatie waarnaar wordt verwezen in artikel 77, eerste lid, onderdelen f, g, h, m, n, en s.

Een soortgelijke constructie geldt op grond van het derde lid voor de verplichting tot het verstrekken van informatie over natura-uitvaartverzekeringen, zoals beschreven in artikel 63, eerste lid, onder h, i en j.

Stb. 2009, nr. 524

Met artikel 77 van het BGfo is uitvoering gegeven aan artikel 3, eerste lid, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten.²⁶³ In dat richtlijnartikel zijn alle informatieverplichtingen opgenomen die gelden bij de verkoop op afstand van financiële diensten. Artikel 3, eerste lid, onderdeel c, van de richtlijn bepaalt dat de aanbieder, indien de consument te maken heeft met een andere beroepsbeoefenaar dan de aanbieder, moet melden wat de identiteit is van die andere beroepsbeoefenaar, in welke hoedanigheid deze optreedt en diens geografische adres. In het eerste lid, onderdeel a, van artikel 77 van het BGfo is opgenomen dat de financiële dienstverlener zijn naam en adres aan de consument bekend maakt. In de toelichting is vermeld dat onder «adres» van de aanbieder tevens moet worden verstaan het adres van een eventuele andere beroepsbeoefenaar. Niet geregeld is evenwel dat de consument geïnformeerd moet worden over de identiteit en de hoedanigheid waarin de andere beroepsbeoefenaar tegenover de consument optreedt. Door toevoeging van onderdeel t aan artikel 77, eerste lid, wordt dit verzuim hersteld.

Stb. 2010, nr. 801

Artikel 77, eerste lid, onderdeel a, wordt gewijzigd ter implementatie van artikel 3, lid 1, onderdeel c, van Richtlijn 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2002 betreffende de verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten en tot wijziging van de Richtlijnen 90/619/EEG, 97/7/EG en 98/27/EG van de Raad. In dit artikel is onder meer bepaald dat indien de consument te maken heeft met een andere beroepsbeoefenaar dan de aanbieder, de consument informatie dient te ontvangen over de identiteit van die beroepsbeoefenaar, de hoedanigheid waarin hij tegenover de consument optreedt en het geografische adres dat relevant is voor de betrekkingen tussen de consument en deze beroepsbeoefenaar.

²⁶³ Richtlijn 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 23 september 2002 betreffende de verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten en tot wijziging van de Richtlijnen 90/619/EEG, 97/7/EG en 98/27/EG van de Raad (Pb EG L 271).

De Europese Commissie heeft Nederland in gebreke gesteld vanwege een onvolledige implementatie van artikel 3, lid 1, onderdeel c. Tot op heden was in artikel 77 niet vereist dat de financiële dienstverlener de consument ook diende te informeren over de hoedanigheid waarin hij optrad tegenover de consument, terwijl in het voormelde artikel in de richtlijn is bepaald dat indien de consument te maken krijgt met een andere beroepsbeoefenaar dan de aanbieder, de consument precontractuele informatie dient te ontvangen over de hoedanigheid waarin deze beroepsbeoefenaar optreedt tegenover de consument. Gelet hierop wordt aan onderdeel a toegevoegd dat de financiële dienstverlener informatie dient te verschaffen over de hoedanigheid waarin hij optreedt tegenover de consument. De financiële dienstverlener dient de consument tevens te informeren over zijn naam, adres en eventuele statutaire naam en handelsnamen, zodat de consument zich kan vergewissen van de identiteit van de financiële dienstverlener, de beroepsbeoefenaar daaronder begrepen, van wie hij voornemens is een financieel product af te nemen.

Stb. 2011, nr. 247

De toevoeging van het vierde lid aan artikel 77 van het besluit hangt samen met het bepaalde in de eerste leden van de artikelen 5 en 6 van de richtlijn waarin is opgenomen dat de kredietgever in het kader van overeenkomsten op afstand wordt geacht te hebben voldaan aan de voorschriften van artikel 3, eerste en tweede lid, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten²⁶⁴ wanneer hij de informatie, genoemd in die leden, verstrekt. Het gaat om de precontractuele informatie die dient te worden verstrekt voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst inzake krediet. Een financiële dienstverlener die financiële diensten verleent met betrekking tot effectenkrediet voldoet aan het eerste lid door het verstrekken van de precontractuele informatie zoals opgenomen in bijlage F van dit besluit.

Stb. 2016, nr. 266

Artikel 77 van het BGfo bevat de informatie die een financiële dienstverlener moet verstrekken aan de consument voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst op afstand. Op grond van artikel 14, zevende lid, van de richtlijn dient bij hypothecair krediet waarbij een overeenkomst op afstand wordt gesloten het ESIS te worden verstrekt, in ieder geval voor het sluiten van de overeenkomst.

Artikel 78

1. Indien een overeenkomst op afstand op verzoek van de consument tot stand is gekomen met gebruikmaking van een techniek voor communicatie op afstand waarmee de in artikel 77 bedoelde informatie niet schriftelijk of via een andere

²⁶⁴ Richtlijn nr. 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Gemeenschappen van 23 september 2002 betreffende de verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten en tot wijziging van de Richtlijnen 90/619/EEG, 97/7/EG en 98/27/EG van de Raad (PbEG L 271).

- duurzame drager als bedoeld in artikel 49, eerste lid, voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst kan worden verstrekt, kan de financiële dienstverlener de informatie onmiddellijk na de totstandkoming van de overeenkomst op afstand aan de consument verstrekken.
2. In afwijking van artikel 77, eerste lid, aanhef, verstrekt de financiële dienstverlener een consument de in dat artikel bedoelde informatie:
 - a. indien het een overeenkomst op afstand inzake een schadeverzekering betreft, uiterlijk tegelijk met het afgeven van de polis;
 - b. indien het een overeenkomst op afstand inzake een levensverzekering, inzake een natura-uitvaartverzekering of een overeenkomst op afstand die strekt tot fondsvorming ter voldoening van de verzorging van de uitvaart van een natuurlijke persoon betreft, uiterlijk tegelijk met het afgeven van de polis. Indien het een overeenkomst op afstand inzake een levensverzekering of een overeenkomst op afstand die strekt tot fondsvorming ter voldoening van de verzorging van de uitvaart van een natuurlijke persoon waarvan de waarde afhankelijk is van de ontwikkeling op financiële markten betreft, heeft de consument het recht zonder een boete verschuldigd te zijn en zonder opgave van redenen de overeenkomst binnen dertig kalenderdagen na de dag waarop hij de informatie heeft ontvangen, terugwerkend tot de datum van het tot stand komen van de overeenkomst, te ontbinden en wordt de consument door de financiële dienstverlener geïnformeerd over de wijze waarop hij gebruik kan maken van dat recht.
 3. Voorzover het financiële risico ingevolge een overeenkomst op afstand inzake een levensverzekering voor rekening van de consument is, kan de financiële dienstverlener met de consument overeenkomen dat de eventueel na de totstandkoming van de overeenkomst opgetreden waardevermeerdering of -vermindering van de beleggingen voor rekening van de consument blijft indien deze de overeenkomst terugwerkend tot de datum van de totstandkoming van de overeenkomst ontbindt.
 4. Natura-uitvaartverzekeraars die overeenkomsten op afstand aangaan die strekken tot fondsvorming ter voldoening van de verzorging van de uitvaart van de mens en die overeenkomstig het tweede lid, onder-

deel b, de in dat lid bedoelde informatie uiterlijk tegelijk met het afgeven van de polis verstrekken, komen met de consument overeen dat de eventueel na de totstandkoming van de overeenkomst opgetreden waardevermeerdering of -vermindering van de beleggingen voor rekening van de consument blijft, indien deze ingevolge het tweede lid, onderdeel b, de overeenkomst terugwerkend tot de datum van de totstandkoming van de overeenkomst ontbindt.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel komt in de plaats van artikel 42 van het Bfd en is gebaseerd op artikel 4:20, tweede lid, van de wet. Het eerste lid van dit artikel over de beschikbaarstelling van informatie bij verkoop op afstand van financiële diensten implementeert artikel 5, tweede lid, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten. Bij wijze van uitzondering op het beginsel van voorafgaande informatieverstrekking, zoals vastgelegd in artikel 77, eerste lid, mag de financiële dienstverlener informatie over de in dat artikel benoemde onderwerpen onmiddellijk ná het sluiten van de overeenkomst verstrekken, mits aan twee voorwaarden is voldaan:

- de overeenkomst op afstand moet zijn gesloten met gebruikmaking van een door de consument bepaalde techniek voor communicatie op afstand, bijvoorbeeld per telefoon of per email. De consument dient dus te hebben gekozen voor het medium waarmee de informatie wordt uitgewisseld en uiteindelijk de koop wordt gesloten en niet de financiële dienstverlener; en
- de door de consument gekozen techniek van gegevensuitwisseling moet beletten dat de financiële dienstverlener de voorgeschreven precontractuele informatie voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst in overeenstemming met artikel 49, eerste lid, schriftelijk of via een andere voor de consument beschikbare en toegankelijke duurzame drager kan verstrekken.

Hoewel technisch gezien vrijwel elk denkbaar medium geschikt zal zijn om de desbetreffende informatie over te brengen aan de consument, heeft de Europese wetgever gekozen voor een onderscheid tussen technieken voor communicatie op afstand waarmee de voorgeschreven informatie eenmalig ter beschikking komt aan de consument (bijvoorbeeld per telefoon) en informatie die duurzaam ter beschikking komt aan een consument, in die zin dat een consument in staat is om de persoonlijk aan hem gerichte informatie op te slaan op een wijze die deze informatie toegankelijk maakt voor toekomstig gebruik. In dit artikel wordt uitdrukkelijk verwezen naar de laatstgenoemde wijze van informatieverstrekking.

Gevolg van bovenstaande voorwaarden is dat de financiële dienstverlener een verplichting om de wettelijk voorgeschreven informatie voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst op afstand inzake een financieel product schriftelijk of via een andere duurzame drager te verstrekken dus niet uit de weg kan gaan door zelf voor een communicatiemiddel te kiezen die een dergelijke ver-

strekking voorafgaande aan de koop onmogelijk maakt. Een andere uitzondering op het beginsel van volledige informatieverstrekking voorafgaande aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een financieel product is in het tweede lid geregeld. Door te spreken over "informatieverstrekking geruime tijd voordat een consument is gebonden door een overeenkomst of afstand of een aanbod" in plaats van "informatieverstrekking voorafgaand aan het sluiten van de overeenkomst" laat de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten enige ruimte voor differentiatie in het moment waarop verplichte precontractuele informatie moet worden verstrekt aan de consument. Op het moment dat een consument een overeenkomst is aangegaan, wil dat niet altijd zeggen dat hij gebonden is aan de overeenkomst, in die zin dat er voor hem geen contractuele mogelijkheden meer zijn om onder de gehoudenheid aan het contract uit te komen. Een overeenkomst kan bijvoorbeeld zijn gesloten onder de voorwaarde dat de consument de overeenkomst voortijdig kan beëindigen, indien de aanbieder de volgens de wet te verstrekken wezenlijke informatie over die overeenkomst ná het aangaan van de overeenkomst verstrekt en de consument uit deze informatie concludeert dat het product toch niet voldoet aan zijn wensen (zie de artikelen 60, tweede lid, 61, tweede lid, en 63, derde lid). Indien een dergelijke clausule is opgenomen in het contract kan worden verdedigd dat de gebondenheid aan de overeenkomst pas blijkt wanneer de aanbieder de bewuste informatie heeft verstrekt en de consument geen gebruik heeft gemaakt en geen gebruik meer kan maken van het recht op voortijdige beëindiging, omdat de termijn die hiervoor staat is verstreken. Ook wanneer een consument een ontbindingsrecht heeft als bedoeld in artikel 4:28, eerste en tweede lid, van de wet (in verband met verkoop op afstand van een financieel product) of een opzegrecht als bedoeld in artikel 4:63 van de wet, kan worden gezegd dat het moment van het blijken van de "gebondenheid" aan de overeenkomst, zowel het moment waarop de overeenkomst wordt aangegaan kan zijn, als het moment waarop de ontbindings- of opzegtermijn verstreken is en de consument geen gebruik heeft gemaakt van het recht op voortijdige beëindiging van de overeenkomst. Aangezien de regering veel waarde hecht aan het beginsel dat een consument over alle door de wetgever als relevant bepaalde informatie moet beschikken voordat hij tot het aangaan van een overeenkomst inzake een financieel product besluit, is in dit besluit, net als in het Bfd, slechts een uitzondering op dit beginsel gemaakt waar het verzekeringen betreft. Dit omdat bij verzekeringen zich de bijzondere omstandigheid voordoet dat de consument, wanneer deze in contact treedt met een verzekeraar vaak direct een (voorlopige) verzekeringsdekking wenst ter zake van een risico. Met het verlenen van een (voorlopige) verzekeringsdekking komt de verzekeringsovereenkomst reeds tot stand. Een voorschrift dat eerst bepaalde informatie moet worden verstrekt aan de consument voordat een overeenkomst kan worden aangegaan zou hier aan in de weg staan en niet in het voordeel zijn van de consument. Bovendien wordt door deze uitzondering op de hoofdregel niet afgedaan aan de bescherming van de consument. Mocht de consument uit de na de totstandkoming van de verzekeringsovereen-

komst verstrekte informatie blijken dat het product toch niet voor hem geschikt is, dan kan hij gebruik maken van zijn recht op ontbinding conform artikel 4:28 van de wet of, indien het een natura-uitvaart- of levensverzekering met een beleggingselement betreft, van zijn ontbindingsrecht op grond van hetgeen gesteld is in onderdeel b.

In onderdeel a is geregeld dat voor schadeverzekeringen die op afstand worden verkocht, net als bij de reguliere verkoop van schadeverzekeringen, is toegestaan dat de voorgeschreven informatie uiterlijk tegelijkertijd met de polis wordt verstrekt. Indien de voorgeschreven informatie tegelijkertijd met de polis wordt verstrekt, gaat op dat moment de herroepingstermijn in als bedoeld in artikel 4:28, eerste lid, van de wet. De consument heeft vanaf dat moment een termijn van veertien kalenderdagen waarbinnen deze de overeenkomst zonder boete en zonder opgave van redenen kan ontbinden; een termijn die gelijk is aan de periode waarvoor de regeling van artikel 61, tweede lid, geldt.

Omdat artikel 4:28 van de wet de consument reeds voorziet in de mogelijkheid een aangegane overeenkomst inzake een schadeverzekering te ontbinden, is het voor de handhaving van de bestaande consumentenbescherming niet nodig om aan de mogelijkheid voor de financiële dienstverlener om de voorgeschreven informatie op genoemde momenten na het aangaan van de overeenkomst te verstrekken, de voorwaarde te verbinden dat de consument contractueel een ontbindingsrecht moet toekomen, als bedoeld in artikel 61, tweede lid. Dit voor het geval de consument uit de hem verstrekte informatie de conclusie trekt dat het product toch niet voldoet aan zijn wensen en deze alsnog wenst af te zien van de aankoop.

Op grond van onderdeel b geldt dat ook voor levensverzekeringen, natura-uitvaartverzekeringen en fondsvormingovereenkomsten die strekken ter voldoening van de verzorging van de uitvaart van de natuurlijke persoon die op afstand worden verkocht, het net als bij de reguliere verkoop van deze producten is toegestaan de voorgeschreven informatie uiterlijk tegelijkertijd met de polis te verstrekken. Ook hier gaat op dat indien de voorgeschreven informatie tegelijkertijd met de polis wordt verstrekt, op dat moment de herroepingstermijn ingaat als bedoeld in artikel 4:28, tweede lid, van de wet. Omdat artikel 4:28 van de wet de consument reeds voorziet in de mogelijkheid een aangegane overeenkomst op afstand inzake een levensverzekering, natura-uitvaartverzekering of fondsvorming te ontbinden, is het ook hier voor de handhaving van de bestaande consumentenbescherming in beginsel niet nodig om aan de mogelijkheid voor de financiële dienstverlener om de voorgeschreven informatie op genoemde momenten na het aangaan van de overeenkomst te verstrekken, de voorwaarde te verbinden dat de consument contractueel een ontbindingsrecht moet toekomen, zoals bedoeld in de artikelen 60, tweede lid, en 63, derde lid. Dit voor het geval de consument uit de hem verstrekte informatie de conclusie trekt dat het product toch niet voldoet aan zijn wensen en deze alsnog wenst af te zien van de aankoop.

Beleggingsverzekeringen zijn echter van de reikwijdte van artikel 4:28 van de wet uitgesloten, omdat artikel 6, vierde lid, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten niet ziet op financiële producten waarvan de waarde (mede) afhankelijk is van de ontwikke-

lingen op de financiële markt en andere markten. Om de consumentenbescherming bij een aankoop op afstand van een beleggingsverzekering gelijk te doen zijn als bij een reguliere aankoop van een beleggingsverzekering, bijvoorbeeld door tussenkomst van een bemiddelaar, is het nodig voor deze verkoop op afstand van beleggingsverzekeringen een bijzondere voorziening te treffen, in de vorm van een ontbindingsrecht als bedoeld in artikel 60, tweede lid. Voor beleggingsverzekeringen geldt daarom wél dat aan de mogelijkheid voor de financiële dienstverlener om de voorgeschreven informatie op genoemde momenten na het aangaan van de overeenkomst te verstrekken, de voorwaarde is verbonden dat de consument contractueel een ontbindingsrecht moet toekomen voor een termijn van dertig kalenderdagen. Hetzelfde geldt voor fondsvormingsovereenkomsten ter voldoening van de verzorging van de uitvaart van de natuurlijke persoon die een beleggings-element kennen (zie de toelichting bij artikel 63, vijfde lid) en daarom van de reikwijdte van artikel 4:28 van de wet uitgesloten zijn.

Nu het tweede lid regelt dat ook voor overeenkomsten op afstand inzake beleggingsverzekeringen een ontbindingsrecht kan gelden, moet ook een voorziening worden getroffen voor wijzigingen in de waarde van de beleggingsverzekering die zich voordoet tussen het moment dat de overeenkomst tot stand komt en deze wordt opgezegd. Deze voorziening is neergelegd in het derde lid. Daarbij is aangesloten bij artikel 60, derde lid, zodat er op dit punt geen onderscheid bestaat in de consumentenbescherming tussen verkoop in persoon van beleggingsverzekeringen en de verkoop op afstand van levensverzekeringen.

Zoals toegelicht bij artikel 63, vijfde lid, mogen natura-uitvaartverzekeraars die fondsvormingsovereenkomsten aanbieden die strekken ter voldoening van de verzorging van de uitvaart van de natuurlijke persoon, niet overeenkomen dat de eventueel na de totstandkoming van de overeenkomst opgetreden waardevermeerdering of -vermindering van de beleggingen voor hun rekening komt, indien de consument ingevolge het tweede lid, onderdeel b, de overeenkomst terugwerkend tot de datum van de totstandkoming van de overeenkomst schriftelijk opzegt. Indien de natura-uitvaartverzekeraar gebruik wenst te maken van de regeling van het tweede lid, onderdeel b, dient hij dus altijd overeen te komen met de consument dat het beleggingsrisico bij een eventuele opzegging van de consument voor rekening komt van die consument.

Stb. 2009, nr. 524

De wijziging betreft het herstel van een kennelijke misslag.

Artikel 79

1. Een financiële dienstverlener deelt aan een consument bij het gebruik van de telefoon voor het doen van ongevraagde oproepen ter bevordering van de totstandkoming van een overeenkomst op afstand, aan het begin van elk gesprek duidelijk de identiteit van de financiële dienstverlener, alsmede het commerciële oogmerk van de oproep mee. In afwijking van artikel 77,

kan de financiële dienstverlener in dergelijke oproepen, indien de consument daarmee uitdrukkelijk instemt, volstaan met het informeren van de consument over:

- a. de identiteit van de persoon die in contact staat met de consument en de relatie van deze persoon met de financiële dienstverlener;**
- b. de belangrijkste kenmerken van het financiële product of de financiële dienst;**
- c. de totale kosten, of, wanneer de exacte kosten niet kunnen worden genoemd, de grondslag voor de berekening van de kosten, zodat de consument de kosten kan verifiëren;**
- d. de omstandigheid dat de consument andere bedragen verschuldigd kan zijn die niet via de financiële dienstverlener worden betaald of door hem worden opgelegd;**
- e. de toepasselijkheid van het in artikel 4:28, eerste en tweede lid, van de wet bedoelde recht, de duur van en de voorwaarden voor de uitoefening van dat recht, met inbegrip van informatie over het bedrag dat de consument gehouden kan zijn te betalen, de gevolgen van niet-uitoefening van dat recht; en**
- f. de omstandigheid dat op verzoek van de consument andere informatie beschikbaar is, waarbij de aard van die informatie aan de consument wordt medegedeeld.**

2. Ten aanzien van consumptief krediet dat op verzoek van de consument met onmiddellijke ingang beschikbaar wordt gesteld, anders dan in de vorm van een geoorloofde debetstand waarbij is overeengekomen dat de ter zake verschuldigde betaling van de consument op verzoek of binnen een termijn van één tot drie maanden plaatsvindt, zijn de belangrijkste kenmerken, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, de volgende gegevens:

- a. het jaarlijks kostenpercentage berekend voor een representatief voorbeeld;**
- b. het totale door de consument te betalen bedrag;**
- c. het totale kredietbedrag en de voorwaarden voor kredietopneming;**
- d. de duur van de kredietovereenkomst;**
- e. in geval van goederenkrediet, de roerende zaak of de dienst en de contante prijs daarvan;**
- f. de debetrentevoet, de voorwaarden die de toepassing van deze rentevoet regelen, en, voor zover beschikbaar, indi-**

- ces of referentierentevoeten die betrekking hebben op de aanvankelijke debetrentevoet, en de termijnen, de voorwaarden en de procedure voor wijziging daarvan; eng. het bedrag, het aantal en de frequentie van de door de consument te verrichten betalingen, en, indien van toepassing, de volgorde waarin de betalingen aan de verschillende openstaande saldi tegen verschillende debetrentevoeten worden toegerekend met het oog op de aflossing.
3. Ten aanzien van consumptief krediet in de vorm van een geoorloofde debetstand waarbij is overeengekomen dat de ter zake verschuldigde betaling van de consument op verzoek of binnen een termijn van één tot drie maanden plaatsvindt, zijn de belangrijkste kenmerken, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, de in artikel 112a, tweede lid, onderdelen c, e, f en g, bedoelde gegevens.
 4. Ten aanzien van effectenkrediet zijn de belangrijkste kenmerken, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, de volgende gegevens:
 - a. de debetrentevoet, de voorwaarden die de toepassing van deze rentevoet regelen, en, voor zover beschikbaar, indices of referentierentevoeten die betrekking hebben op de aanvankelijke debetrentevoet, en de termijnen, de voorwaarden en de procedure voor wijziging daarvan; en
 - b. dat het krediet wordt verleend of toegezegd tegen onderpand van financiële instrumenten en dat de kredietlimiet afhankelijk is van een bepaald dekingspercentage en indien van toepassing, bepaalde spreidingseisen; en
 - c. welk dekingspercentage en welke spreidingseisen worden gehanteerd ten aanzien van de in onderpand gegeven financiële instrumenten.
 5. Ten aanzien van hypothecair krediet zijn de belangrijkste kenmerken, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, de in bijlage K, deel A, onderdelen 3 tot en met 6, genoemde gegevens.
 6. Indien een overeenkomst op afstand tot stand komt via spraaktelefonie, verstrekt een financiële dienstverlener de in artikel 77, eerste lid, bedoelde informatie onmiddellijk na de totstandkoming van de overeenkomst op afstand aan de consument. Voorzover het een overeenkomst inzake een levensverzekering, natura-uitvaartverzekering of schadeverzekering betreft, is artikel 78, tweede lid, aanhef en onderdeel

a, onderscheidenlijk het tweede lid, aanhef en onderdeel b, of het derde lid van overeenkomstige toepassing.

7. **Artikel 49, eerste lid, eerste volzin, is niet van toepassing op het verstrekken van informatie als bedoeld in het eerste lid.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel komt in de plaats van artikel 43 van het Bfd en is gebaseerd op artikel 4:20, eerste en tweede lid, van de wet. Artikel 3, tweede en derde lid, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten wordt in dit artikel geïmplementeerd. De bepaling heeft betrekking op spraaktelefonie. Dat wil zeggen dat andere vormen van telefonie of diensten die via een telefonisch netwerk worden aangeboden, zoals SMS-, WAP- of I-mode- diensten niet onder de reikwijdte van dit artikel vallen.

Het eerste lid is gemodelleerd naar artikel 7:46h, eerste lid, van het BW, dat ook van toepassing is op de verkoop op afstand van financiële diensten. In geval van spraaktelefonie ter bevordering van de totstandkoming van een overeenkomst op afstand dient de betreffende financiële dienstverlener om te beginnen altijd zichzelf en het commerciële doel van het gesprek bekend te maken. De bepaling geldt alleen in de situatie dat de financiële dienstverlener het telefonische contact met de consument tot stand brengt of laat brengen. De bepaling geldt niet wanneer een consument het initiatief neemt om de financiële dienstverlener telefonisch te benaderen (inkomende gesprekken).

Met de voorgeschreven informatie kan de consument zichzelf een beeld verschaffen van wie hem om welke reden benadert voor een financiële dienst. Op het uitgangspunt dat de financiële dienstverlener alle in artikel 77, eerste lid, bedoelde informatie voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een financieel product ter beschikking van de consument dient te stellen kan een uitzondering worden gemaakt indien aan de volgende voorwaarde wordt voldaan. De consument dient expliciet goedkeuring te hebben gegeven aan de beperkte informatieverstrekking door de financiële dienstverlener conform dit artikel. Dat wil zeggen dat de vraag of de consument zou instemmen met een beperkte informatievoorziening uitdrukkelijk aan de consument moet worden voorgelegd en dat de consument positief op deze vraag moet reageren. Het eerste lid ontslaat de financiële dienstverlener echter niet van de verplichting om de in artikel 77, eerste lid, bedoelde informatie ná het telefonisch aangaan van de overeenkomst te verstrekken. Zie hierover meer in de toelichting op het tweede lid.

De gegevens over de "identiteit" in onderdeel a beogen de consument in staat te stellen na te gaan door welke persoon hij telefonisch wordt benaderd en wat de relatie van deze persoon is met de financiële dienstverlener wiens producten tijdens de telefonische oproep worden aangeboden. De consument dient in ieder geval te worden geïnformeerd over de naam en, indien degene die verantwoordelijk is voor de telefonische oproep een rechtspersoon is: de statutaire naam en de handelsnaam of handelsnamen van deze rechtspersoon. Naast het vermelden van het commerciële oogmerk van het gesprek (eerste lid, aanhef) dient de (rechts)persoon die de telefonische oproep heeft geïnitieerd bovendien diens relatie met de financiële dienst-

verlener wiens producten worden aangeprezen toe te lichten; bijvoorbeeld of hij in loondienst is bij de betreffende financiële dienstverlener of dat hij als tussenpersoon bemiddelt voor deze onderneming.

Voor een toelichting op de onderdelen b, c, d en e wordt verwezen naar de toelichting op artikel 77, eerste lid, onderdelen f, h, i, en o.

In onderdeel f wordt gesproken over andere informatie die op verzoek van de consument beschikbaar is voor de consument. Dit zal bijvoorbeeld, voorzover reeds beschikbaar, informatie kunnen zijn die de consument in een later stadium van het verkoopproces moet worden toegestuurd omdat wet- en regelgeving hiertoe verplichten (bijvoorbeeld de informatie bedoeld in de artikel 77, voorzover deze nog niet aan de orde is geweest tijdens het telefonische onderhoud met de consument), maar zou ook andere (wettelijk onverplichte) informatie kunnen inhouden. Indien andere informatie beschikbaar is dient de financiële dienstverlener niet alleen te melden dat deze op verzoek van de consument zal worden verstrekt, maar ook de aard van deze informatie kort toe te lichten aan de consument.

Zoals gezegd ontslaat het eerste lid de financiële dienstverlener niet van de verplichting om de in artikel 77 bedoelde informatie alsnog schriftelijk of via een andere duurzame drager als bedoeld in artikel 49, eerste lid, onmiddellijk ná het telefonisch aangaan van een overeenkomst inzake een financieel product te verstrekken aan de consument.

Het voorschrift in het tweede lid volgt uit artikel 5, eerste en tweede lid, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten. In deze bepaling wordt – kort gezegd – voorgeschreven dat de in artikel 77, eerste lid, genoemde informatie in beginsel voorafgaande aan de totstandkoming van een overeenkomst op papier of via een andere duurzame drager moet worden verstrekt. Echter, wanneer dit – vanwege gebruikmaking van een bepaalde techniek voor communicatie op afstand – niet mogelijk is dient de financiële dienstverlener onmiddellijk na het sluiten van de overeenkomst aan zijn informatieverplichtingen te voldoen. Dat de financiële dienstverlener bij spraaktelefonie – indien de consument hiermee instemt - niet meteen alle voorgeschreven informatie hoeft te verstrekken (omdat spraaktelefonie bijvoorbeeld niet geschikt is voor het meedelen van alle algemene en bijzondere voorwaarden van de overeenkomst op afstand “op papier of via een andere duurzame drager”), doet niet af aan de verplichting om onmiddellijk na het aangaan van de overeenkomst de voorgeschreven informatie alsnog op papier of via een andere voor de consument beschikbare en toegankelijke duurzame drager te verstrekken.

Omwille van consistentie in de regelgeving geldt ook hier een afwijkend regime voor informatievoorziening in het kader van de verkoop van verzekeringen. Hiertoe wordt artikel 78, tweede en derde lid, van overeenkomstige toepassing verklaard op de telefonische verkoop van verzekeringen.

Stb. 2011, nr. 247

Het nieuwe tweede en derde lid van artikel 79 van het besluit implementeren artikel 5, tweede lid, en 6, vierde lid, van de richtlijn. Het betreft een uitwerking van de belangrijkste kenmerken van het krediet waarover de consument

dient te worden geïnformeerd bij overeenkomsten op afstand waarbij gebruik wordt gemaakt van de telefoon voor het doen van ongevraagde oproepen (artikel 3, derde lid, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten en artikel 79, eerste lid, onderdeel b, van het besluit). Dit betreft onder andere een voorbeeld dat representatief is voor die consument. Ongevraagde oproepen zijn telefonische verkopen die niet op initiatief van de consument tot stand zijn gekomen, maar waarbij de financiële dienstverlener het telefonisch contact met de consument tot stand brengt of laat brengen. In artikel 79, vierde lid (nieuw), worden de belangrijkste kenmerken van het effectenkrediet aangegeven waarover de consument dient te worden geïnformeerd bij ongevraagde oproepen.

Stb. 2011, nr. 515

Het betreft een technische wijziging. De artikelliden zijn door deze wijziging vernummerd.

Stb. 2016, nr. 266

In artikel 79 BGfo wordt artikel 14, tiende lid, van de richtlijn geïmplementeerd. In het zesde lid van artikel 79 BGfo wordt bepaald dat deel A, afdelingen 3 tot en met 6, van het ESIS de belangrijkste kenmerken van hypothecair krediet zijn, die in ieder geval moeten worden vermeld bij het gebruik van de telefoon voor het doen van ongevraagde oproepen ter bevordering van de totstandkoming van een overeenkomst inzake hypothecair krediet. Het betreft de informatie over de hoofdkenmerken van het krediet, de rentevoet en andere kosten, de frequentie en het aantal betaling en het bedrag van iedere afbetalingstermijn.

Artikel 80

Gedurende de looptijd van een overeenkomst op afstand verstrekt een financiële dienstverlener aan de consument op diens verzoek de voorwaarden van de overeenkomst. Voorts kan de consument het gebruik van een ander middel van communicatie op afstand verlangen, tenzij dat niet met de tot stand gekomen overeenkomst op afstand te verenigen is.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:20, derde lid, aanhef en onderdeel b, vierde en vijfde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 47 van het Bfd. Dit artikel implementeert artikel 5, derde lid, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten. De consument heeft het recht om de contractvoorwaarden te ontvangen, zodat de financiële dienstverlener verplicht is op eerste verzoek van de consument bedoelde informatie te verstrekken. Onder “voorwaarden van de overeenkomst” worden zowel de algemene als de bijzondere voorwaarden begrepen. Tevens is de financiële dienstverlener in beginsel verplicht op eerste verzoek van de consument in plaats van bijvoorbeeld e-mail, van de fax gebruik te maken als middel om informatie ter beschikking te stellen. Op dit beginsel bestaat één uitzondering, namelijk indien het desbetreffende alternatieve informatiekanaal bijvoorbeeld onnodig duur of onnodig bewerkelijk mocht zijn voor de financiële dienstverlener.

Artikel 80.0a

Indien de overeenkomst tot aankoop of verkoop van een financieel instrument wordt gesloten door middel van een techniek voor communicatie op afstand die belet dat de informatie, bedoeld in artikel 4:23, derde lid, van de wet gelijktijdig met het advies of voorafgaand aan het verrichten van de transactie op een duurzame drager kan worden verstrekt, kan de beleggingsonderneming de informatie op een duurzame drager verstrekken onmiddellijk na het verrichten van de transactie aan de consument, indien:

- a. de consument heeft ingestemd met de ontvangst van de informatie zonder onnodige vertraging na het verrichten van de transactie;**
- b. de beleggingsonderneming de consument de mogelijkheid heeft geboden de transactie uit te stellen teneinde de informatie vooraf te ontvangen.**

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 80.0a is gebaseerd op artikel 4:23, vijfde lid, aanhef en onderdeel e, van de Wft en implementeert artikel 25, zesde lid, derde alinea, van MiFID II. Bij het verlenen van beleggingsadvies dient de beleggingsonderneming een geschiktheidstoets uit te voeren. Aan de niet-professionele belegger dient de beleggingsonderneming gelijktijdig met het advies of voorafgaand aan het verrichten van de transactie op een duurzame drager een geschiktheidsverklaring te verstrekken. Bij het sluiten van overeenkomsten tot de aankoop of verkoop van een financieel instrument door middel van een techniek voor communicatie op afstand kan (onder de in dit artikel opgenomen voorwaarden) de geschiktheidsverklaring op een duurzame drager worden verstrekt aan de niet-professionele belegger na het verrichten van de transactie.

Afdeling 8.2 Overige bepalingen met betrekking tot zorgvuldige dienstverlening

Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:25, eerste lid, van de wet

§ 8.2.1. Inwinnen van informatie door beleggingsondernemingen en financiële dienstverleners

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:23, vijfde lid, aanhef en onderdeel e, 4:24, vijfde lid, aanhef en onderdeel f, en zesde lid, van de wet

Stb. 2012, nr. 695

In het kader van de introductie van artikel 80e dat van toepassing is op financiële dienstverleners, is het opschrift van paragraaf 8.2.1. uitgebreid met financiële dienstverleners.

Stb. 2017, nr. 513

Het opschrift van paragraaf 8.2.1 is aangepast omdat een aantal artikelen zijn vervallen.

Artikel 80a [vervallen]²⁶⁵

1. De informatie, bedoeld in artikel 4:23, eerste lid, aanhef en onderdeel a, van de wet, stelt de beleggingsonderneming in staat om vast te kunnen stellen dat een transactie waarop haar advies of beheer van een individueel vermogen betrekking heeft:
 - a. voldoet aan de beleggingsdoelstellingen van de cliënt;
 - b. van dien aard is dat de cliënt de met zijn beleggingsdoelstellingen samenhangende beleggingsrisico's financieel kan dragen; en
 - c. van dien aard is dat de cliënt, gelet op diens ervaring en kennis, kan begrijpen welke beleggingsrisico's aan de transactie of aan het beheer van zijn portefeuille verbonden zijn.
2. De informatie, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel a, bevat gegevens over de duur van de periode waarin de cliënt de belegging wenst aan te houden, diens risicobereidheid en beleggingsdoelstelling.
3. De informatie, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel b, bevat gegevens over de bron en omvang van de periodieke inkomsten, het vermogen en de financiële verplichtingen van de cliënt.
4. Een beleggingsonderneming die een professionele belegger adviseert over een financieel instrument handelt in overeenstemming met het eerste lid, onderdeel b, indien zij ervan uitgaat dat deze cliënt de met zijn beleggingsdoelstellingen samenhangende beleggingsrisico's financieel kan dragen.
5. Een beleggingsonderneming die een advies over financiële instrumenten verleent of een individueel vermogen beheert voor een professionele belegger handelt in overeenstemming met het eerste lid, onderdeel c, indien zij ervan uitgaat dat deze cliënt over de nodige ervaring en kennis beschikt.

Stb. 2007, nr. 407

Artikel 80a is gebaseerd op artikel 4:23, derde lid, onderdelen a en b, van de wet en dient ter omzetting van artikel 35, eerste tot en met vierde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Het artikel is van toepassing wanneer een beleggingsonderneming adviseert over financiële instrumenten of een individueel vermogen van een cliënt beheert. Een beleggingsonderneming dient op grond van artikel 4:23, eerste lid, van de wet, bij het verlenen van beleggingsadvies en het beheren van een individueel vermogen de nodige informatie in te winnen over de cliënt om de cliënt de voor

²⁶⁵ Art. I, onderdeel AV van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (*red.*).

hem geschikte transactie te kunnen aanbevelen. In het kader van het beheer van een individueel vermogen komt deze aanbeveling tot uitdrukking in een beslissing in verband met het beheer van het individuele vermogen door een beleggingsonderneming.

In het eerste lid is artikel 35, eerste lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID verwerkt. De beleggingsonderneming moet voor de beoordeling van de geschiktheid van een transactie voor een cliënt de gegevens over die cliënt opvragen die redelijkerwijs nodig zijn om te kunnen beoordelen of de transactie waarop haar voorgenomen aanbeveling betrekking heeft voldoet aan de criteria genoemd in de onderdelen a tot en met c.

De bewoordingen «gelet op de aard en reikwijdte van de verrichte dienst» uit de aanhef van artikel 35, eerste lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID behoeven geen omzetting. Dit omdat in artikel 4:23, eerste lid, onderdeel a, van de wet al is vastgelegd dat indien een financiële onderneming een cliënt adviseert of zijn vermogen beheert deze informatie over de cliënt moet inwinnen «voorzover dit redelijkerwijs relevant is voor het advies of het beheren van het individuele vermogen».

De transactie waar het advies op ziet of de transactie die in het kader van het beheer van individueel vermogen wordt aangegaan dient te voldoen aan de beleggingsdoelstellingen van de cliënt en de cliënt dient de beleggingsrisico's financieel te kunnen dragen. De transactie moet bovendien van dien aard zijn dat de cliënt de nodige kennis en ervaring heeft om de risico's van de transactie te kunnen begrijpen. Indien een transactie wordt verricht in het kader van het beheer van een individueel vermogen dan dient de cliënt wiens vermogen het betreft over de kennis en ervaring te beschikken die nodig is om te begrijpen welke risico's verbonden zijn aan het beheer van zijn portefeuille.

Artikel 35, vierde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID wordt omgezet in het tweede lid. Dit lid bepaalt dat de informatie over de beleggingsdoelstelling van een cliënt gegevens dient te bevatten over de duur van de periode waarin de cliënt de belegging wenst aan te houden, de risicobereidheid van de cliënt en zijn beleggingsdoelstelling. Het element «risicoprofiel» is niet overgenomen uit artikel 35, vierde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID, omdat de gegevens die deel uit zouden kunnen maken van zo een profiel al worden verkregen bij het opvragen van informatie over de risicobereidheid en de beleggingsdoelstelling van de cliënt. Indien het begrip risicoprofiel ruimer zou moeten worden uitgelegd en ook het opvragen van gegevens over het vermogen van een cliënt om de met zijn beleggingsdoelstellingen samenhangende beleggingsrisico's financieel te kunnen dragen zou inhouden, dan is de beleggingsonderneming al tot het opvragen van deze informatie gehouden op grond van het eerste lid, onderdeel b.

Het derde lid dient ter omzetting van artikel 35, derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De informatie over de financiële situatie van de cliënt, zoals bedoeld in artikel 4:23, eerste lid, onderdeel a, van de wet, dient, voor zover van toepassing, gegevens te bevatten over de bron en omvang van diens periodieke inkomsten, zijn vermogen (bestaande uit liquide middelen, beleggingen of onroerend goed) en financiële verplichtingen.

Het element «voorzover van toepassing» is niet overgeno-

men uit artikel 35, derde en vierde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID in het tweede en derde lid van dit artikel. In de Franse taalversie van de uitvoeringsrichtlijn MiFID ontbreken de bewoordingen. Uit de Duitse en Engelse taalversie van de uitvoeringsrichtlijn MiFID blijkt dat met deze bewoordingen is bedoeld nogmaals de notie vast te leggen dat alleen die informatie dient te worden ingewonnen die redelijkerwijs relevant is voor het advies of het beheren van het individuele vermogen. Dit uitgangspunt volgt reeds uit artikel 4:23, eerste lid, onderdeel a, van de wet en het eerste lid van dit artikel en hoeft niet te worden herhaald. Artikel 35, tweede lid, tweede alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID wordt omgezet in het vierde lid. Indien beleggingsadvies wordt gegeven aan een professionele belegger, mag de beleggingsonderneming ervan uitgaan dat de cliënt in overeenstemming met zijn beleggingsdoelstellingen alle daarmee samenhangende beleggingsrisico's zoals bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, financieel kan dragen.

Het vijfde lid dient ter omzetting van artikel 35, tweede lid, eerste alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Indien de beleggingsdienst wordt verleend aan een professionele belegger, mag de beleggingsonderneming ervan uitgaan dat deze voor de transacties en diensten waarvoor hij als professionele belegger wordt aangemerkt, over de nodige kennis en ervaring als bedoeld in het eerste lid onderdeel c beschikt.

Artikel 35, vijfde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID behoeft geen omzetting, omdat deze bepaling reeds voortvloeit uit de systematiek van artikel 4:23, eerste en tweede lid, van de wet. Volgens artikel 4:23, eerste en tweede lid, van de wet mag een financiële onderneming een cliënt alleen beleggingsadvies geven of diens vermogen beheren, indien deze informatie inwint betreffende de financiële positie, kennis, ervaring, doelstellingen en risicobereidheid van de cliënt, voorzover deze informatie redelijkerwijs relevant is voor het verlenen van het gevraagde advies of voor het beheer. De financiële onderneming is vervolgens gehouden haar advies of de wijze van het beheer van het individuele vermogen mede te baseren op die informatie.

Zoals is toegelicht in de vierde nota van wijziging bij het wetsvoorstel Wft²⁶⁶ komt het voorschrift dat de financiële onderneming zich dient te verdiepen in de cliënt voort uit artikel 32 van de Wet financiële dienstverlening (mede ter implementatie van artikel 12, derde lid, van de richtlijn verzekeringsbemiddeling), uit artikelen 24, onderdeel b, en 35, onderdeel b, van het Besluit toezicht effectenverkeer 1995 (implementatie van artikel 11, eerste lid, van de richtlijn beleggingsdiensten) en artikel 28, eerste lid, van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002. In artikel 12, derde lid, van de richtlijn verzekeringsbemiddeling, omgezet in artikel 32 van de Wfd, zijn bewoordingen «door de klant verstrekte informatie» gebruikt. In artikel 24, onderdeel b, en 35, onderdeel b, Bte 1995 wordt gesproken over «in het belang van haar cliënten kennis nemen van {} voor zover dit redelijkerwijs van belang is met het oog op het verrichten van haar diensten» en artikel 28 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 is

²⁶⁶ Kamerstuk 29.708. nr. 19, p. 512.

toegelicht met de bewoordingen dat de beleggingsonderneming «kennis moet nemen van» of zich moet «vergewissen van» bepaalde informatie.

Hieruit volgt dat indien een beleggingsonderneming niet beschikt over de informatie die redelijkerwijs relevant is voor het verlenen van deze diensten, de genoemde diensten niet op de door artikel 4:23, eerste lid, van de wet voorgeschreven wijze kunnen worden verleend en daarom moet afzien van het verstrekken van een advies of het beheren van het vermogen van de cliënt.

Artikel 35, vijfde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID bepaalt dat wanneer een beleggingsonderneming bij het adviseren over financiële instrumenten of het beheren van een individueel vermogen niet de op grond van artikel 19, vierde lid, van de MiFID vereiste informatie opvraagt, zij geen beleggingsdiensten of financiële instrumenten mag aanbevelen. In de Engelse taalversie van de uitvoeringsrichtlijn MiFID wordt echter de term «obtain» gehanteerd. In de Franse taalversie wordt gesproken over «obtenir». Beide termen kunnen worden vertaald als «(ver)krijgen». In de door haar openbaar gemaakte vragen en antwoorden in verband met de implementatie van de MiFID brengt de Europese Commissie²⁶⁷ het voorschrift uitdrukkelijk in verband met de situatie dat een cliënt weigert de gevraagde informatie te verstrekken aan een beleggingsonderneming. Zij verwijst dus naar omstandigheden waarin de voorgeschreven informatie is opgevraagd, maar niet verkregen door een beleggingsonderneming. Om deze redenen wordt voor de interpretatie van artikel 35, vijfde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID bij de Engelse taalversie aangesloten. Het gegeven dat een beleggingsonderneming de voorgeschreven informatie niet heeft verkregen of niet op andere wijze over de informatie kan beschikken heeft tot gevolg dat deze geen beleggingsdiensten of financiële instrumenten mag aanbevelen. Het antwoord van de Europese Commissie²⁶⁸ op de vraag of dit ook consequenties heeft voor het beheren van een individueel vermogen ondersteunt de interpretatie dat de bewoordingen «niet mag aanbevelen» zowel betrekking hebben op de dienst beleggingsadvies als op het beheren van een individueel vermogen. Dat wil zeggen dat een beleggingsonderneming bij het ontbreken van gegevens die redelijkerwijs relevant zijn voor de voorgenomen dienstverlening geen advies over financiële instrumenten kan geven of het individueel vermogen niet kan beheren. In het laatste geval zal de beleggingsonderneming niet kunnen komen tot beslissingen in verband met het beheren van een individueel vermogen en dus ook niet tot het (doen) uitvoeren van orders met betrekking tot financiële instrumenten ter uitvoering van deze beslissingen. Een bestaande beheersovereenkomst zal weliswaar niet hoeven worden te beëindigd, maar dus niet langer kunnen leiden tot de gevraagde dienstverlening. Overigens zal een beleggingsonderneming voor zijn bestaande cliënten doorgaans reeds over alle voor een beleggingsadvies of vermogensbeheer benodigde redelijker-

wijs relevante informatie beschikken, aangezien de verplichting om deze informatie in te winnen voor de implementatie van de richtlijn markten voor financiële instrumenten reeds in de wet was opgenomen, namelijk in artikel 4:90 (oud), eerste lid, van de wet. Artikel 4:90 is door de Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten geïntegreerd in 4:23 van de wet. Er vanuit gaande dat een beleggingsonderneming in verband met de huidige dienstverlening aan bestaande cliënten reeds over de benodigde redelijkerwijs relevante informatie beschikt, maakt het enkele feit dat een nieuwe transactie ten behoeve van een cliënt wordt verricht niet automatisch dat additionele (meer gedetailleerde) informatie moet worden opgevraagd. Wanneer een bestaande cliënt in deze omstandigheden vraagt om het verlenen van een andere beleggingsdienst (adviseren over financiële instrumenten of het beheren van een individueel vermogen) dan deze tot het moment van inwerkingtreding van dit besluit heeft afgenomen of vraagt om het verlenen van een beleggingsdienst ten aanzien van een ander financieel instrument dan de financiële instrumenten in verband waarmee deze cliënt tot het moment van inwerkingtreding van dit besluit transacties is aangegaan, dan dient de beleggingsonderneming te bezien of de informatie die zij al over de cliënt beschikbaar heeft voldoende is om vast te kunnen stellen dat hij de benodigde redelijkerwijs relevante informatie over de cliënt met betrekking tot diens financiële positie, kennis, ervaring, doelstellingen en risicobereidheid heeft ingewonnen om tot een adequaat advies of beheer van het individuele vermogen te kunnen komen. Op het moment dat de betreffende beleggingsonderneming tot de conclusie zou komen dat zij al over deze informatie beschikt, dan hoeft zij deze niet nogmaals op te vragen.

Een beleggingsonderneming zal van geval tot geval moeten afwegen of zij over die informatie beschikt die in redelijkheid nodig is om de geschiktheid van een transactie in een financieel instrument voor een cliënt – in termen van aansluiten bij diens financiële positie, kennis, ervaring, doelstellingen en risicobereidheid – te kunnen beoordelen. Het is lastig voor te stellen dat de geschiktheid van een transactie voor een cliënt zonder enige informatie over diens financiële positie, kennis, ervaring, doelstellingen en risicobereidheid kan worden beoordeeld. In de MiFID en de uitvoeringsrichtlijn MiFID is niet uitdrukkelijk geregeld tot in welke detail informatie over deze onderwerpen bekend moet zijn bij de beleggingsonderneming, opdat de beleggingsonderneming rekening kan houden met deze informatie bij het doen van aanbevelingen aan de cliënt.

Niet uitgesloten is dat in het kader van de geschiktheidstoets deelinformatie over een bepaald element van het klantprofiel kan ontbreken (wanneer een cliënt niet over de opgevraagde informatie beschikt, maar ook wanneer een cliënt een beleggingsonderneming deze informatie bewust onthoudt), mits de beleggingsonderneming redelijkerwijs tot het oordeel kan komen dat deze deelinformatie niet relevant was voor de beoordeling van de geschiktheid waardoor de beleggingsdienst adviseren of vermogensbeheer kan worden verleend. Zo is voorstelbaar dat een cliënt die uitgebreid heeft toegelicht dat hij vermogensbeheer wenst in verband met een bepaald kapitaal, een behoudende beleggingsdoelstelling heeft, dat hij de kennis en ervaring

²⁶⁷ http://ec.europa.eu/internal_market/securities/docs/isd/questions/questions_en.pdf

²⁶⁸ http://ec.europa.eu/internal_market/securities/docs/isd/questions/questions_en.pdf

in huis heeft om te begrijpen welke risico's verbonden zijn aan de voorgenomen dienst, weigert inzicht te geven in diens investeringen in onroerend goed. In dat geval is het lastig voorstelbaar dat het ontbreken van informatie over zijn investeringen in onroerend goed de beleggingsonderneming ervan zou moeten weerhouden het vermogen van deze cliënt te beheren. Het ontbreken van informatie over de opleiding en het beroep of, voor zover relevant, het vroegere beroep van de cliënt, zal in het kader van de geschiktheidstoets naar verwachting ook niet snel kunnen leiden tot een oordeel dat de beleggingsonderneming niet beschikte over redelijkerwijs relevante informatie om de geschiktheid van een beleggingsdienst of financieel instrument te kunnen beoordelen.

Voor de volledigheid moet hier nog worden opgemerkt dat de passenheidstoets die in verband met het verlenen van andere beleggingsdiensten dan het adviseren over financiële instrumenten of het beheren van een individueel vermogen dient te worden uitgevoerd geen nuancering kent in de zin dat alleen informatie over kennis en ervaring van de cliënt zou moeten worden opgevraagd, voor zover dit redelijkerwijs relevant zou zijn voor haar dienstverlening. Bij het verlenen van diensten waarvoor een passenheidstoets relevant is dient in alle omstandigheden informatie over kennis en ervaring van de cliënt te worden ingewonnen. Bij artikel 80c is toegelicht dat deze informatie wat de hoeveelheid betreft evenredig kan zijn aan het soort cliënt, de aard en omvang van de beleggingsdienst en het beoogde soort financiële instrument, de complexiteit ervan en de daarmee samenhangende risico's.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 80a vervalt aangezien de inhoud is opgenomen in artikel 54 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen.

De regels met betrekking tot de geschiktheidstoets en passenheidstoets en de daarbij behorende rapportageverplichtingen zijn opgenomen in de artikelen 55 en 56 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen. Derhalve vervallen de artikelen 80b en 80c eveneens. Het overgangsrecht zoals opgenomen in artikel 80b, derde lid, dient ook te vervallen omdat de gedelegeerde verordening geen ruimte laat voor overgangsrecht. Het overgangsrecht blijft overigens gelden voor transacties die in het verleden (voor inwerkingtreding van dit besluit) zijn uitgevoerd zonder dat een passendheidstoets hoefde te worden uitgevoerd op grond van artikel 80b, derde lid.

Artikel 80b [vervallen] ²⁶⁹

1. Een beleggingsonderneming die zonder daarbij te adviseren een andere beleggingsdienst verleent dan het beheren van een individueel vermogen, stelt bij de beoordeling van de passendheid, bedoeld in artikel 4:24,

eerste lid, van de wet, vast of de cliënt over de nodige ervaring en kennis beschikt om te begrijpen welke risico's aan het betrokken financiële instrument en de betrokken beleggingsdienst verbonden zijn.

2. Een beleggingsonderneming, als bedoeld in het eerste lid, die een beleggingsdienst verleent voor een professionele belegger, handelt in overeenstemming met het eerste lid, onderdeel c, indien zij ervan uitgaat dat deze cliënt over de nodige ervaring en kennis beschikt.

3. Indien de cliënt vóór 1 november 2007 een reeks transacties met betrekking tot financiële instrumenten heeft verricht of vóór dat tijdstip een beleggingsdienst verscheidene malen heeft afgenomen, mag de beleggingsonderneming ervan uitgaan dat de cliënt met betrekking tot dat financiële instrument of die beleggingsdienst over de ervaring en kennis, bedoeld in het eerste lid, beschikt.

Stb 2007, nr 407

Artikel 80b is gebaseerd op artikel 4:24, vijfde lid, van de wet en dient ter implementatie van artikel 36 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Een beleggingsonderneming die geen beleggingsadvies verleent of individueel vermogen beheert, dient op grond van artikel 4:24, eerste lid, van de wet, bij de cliënt informatie in te winnen zodat zij kan beoordelen of de betrokken beleggingsdienst of het financieel instrument passend is voor de cliënt. Artikel 36 uitvoeringsrichtlijn MiFID werkt deze verplichting verder uit.

Het eerste en tweede lid dienen ter implementatie van respectievelijk artikel 36, eerste en tweede alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De beleggingsonderneming dient bij de beoordeling van de passendheid vast te stellen of de cliënt over de nodige ervaring en kennis beschikt om te begrijpen welke risico's aan het betrokken financiële instrument of de betrokken beleggingsdienst verbonden zijn. Daarbij mag de beleggingsonderneming in het geval van een professionele cliënt ervan uitgaan dat deze over de nodige kennis en ervaring beschikt om de risico's die verbonden zijn aan de beleggingsdienst of het financiële instrument te begrijpen.

Uit artikel 4:24, tweede en zesde lid, van de wet volgt reeds dat indien de beleggingsonderneming uit de verkregen informatie over de kennis en ervaring van de cliënt met de beleggingsdienst of het financiële instrument concludeert dat deze niet passend is of zijn voor de cliënt, de beleggingsonderneming de cliënt moet waarschuwen en dat deze waarschuwing middels een gestandaardiseerde mededeling kan geschieden. In die omstandigheden hoeft een beleggingsonderneming de cliënt niet te weigeren de gevraagde beleggingsdienst te verrichten.

In het derde lid is overweging 59 van de considerans van de uitvoeringsrichtlijn MiFID opgenomen. Deze overweging biedt een overgangsregime voor bestaande cliënten die vóór de toepassing van MiFID een reeks handelstransacties in bepaalde financiële instrumenten hebben verricht of het verlenen van een bepaald soort beleggingsdienst heb-

²⁶⁹ Art. I, onderdeel AV van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (*red.*).

ben ervaren. Ten aanzien van deze bestaande cliënten mag de beleggingsonderneming, voor wat de passendheid betreft, na 1 november 2007 aannemen dat zij over de nodige kennis en ervaring beschikken om de risico's die zijn verbonden aan de betreffende financiële instrumenten of beleggingsdiensten te begrijpen. Dat wil zeggen dat wanneer deze cliënt na het tijdstip van inwerkingtreding van MiFID wederom gebruik wil maken van deze beleggingsdienst of wederom transacties wenst te verrichten in verband met deze financiële instrumenten, de kennis en ervaring van die cliënt in verband met die voorgenomen transacties niet afzonderlijk opnieuw hoeft te worden getoetst.

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting bij art. 80a (red.).

Artikel 80c [vervallen] ²⁷⁰

1. De informatie over de kennis en ervaring van de cliënt, bedoeld in artikel 4:23, eerste lid, onderdeel a, van de wet, voorzover deze redelijkerwijs relevant is voor een advies over financiële instrumenten of beheer van een individueel vermogen, en de informatie, bedoeld in artikel 4:24, eerste lid, van de wet, is wat de hoeveelheid betreft evenredig aan het soort cliënt, de aard en omvang van de beleggingsdienst en het beoogde soort financiële instrument, de complexiteit ervan en de daarmee samenhangende risico's, en bevat gegevens over:
 - a. het soort beleggingsdiensten en financiële instrumenten waarmee de cliënt vertrouwd is;
 - b. de aard, het volume en de frequentie van de transacties in financiële instrumenten van de cliënt en de periode waarin deze zijn verricht; en
 - c. de opleiding en het beroep of, voor zover relevant, het vroegere beroep of de vroegere beroepen van de cliënt.
2. Een beleggingsonderneming moedigt een cliënt niet aan om de informatie, bedoeld in artikel 4:23, eerste lid, onderdeel a, en artikel 4:24, eerste lid, van de wet niet te verstrekken.
3. Een beleggingsonderneming mag vertrouwen op de door de cliënt verstrekte informatie over de in artikel 4:23, eerste lid, onderdeel a, en artikel 4:24, eerste lid, van de wet genoemde onderwerpen, tenzij zij weet of zou moeten weten dat deze informatie gedateerd, onnauwkeurig of onvolledig is.

Stb 2007, nr 407

Artikel 80c is gebaseerd op de artikelen 4:23, derde lid, onderdelen a en b, en 4:24, vijfde lid van de wet en dient ter implementatie van artikel 37 van de uitvoeringsrichtlijn

MiFID.

In het eerste lid wordt artikel 37, eerste lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID omgezet. De informatie over de ervaring en kennis van de cliënt op beleggingsgebied die de beleggingsonderneming op grond van de artikelen 4:23, eerste lid, voorzover deze redelijkerwijs relevant is voor een advies over financiële instrumenten of het beheer van een individueel vermogen, en 4:24, eerste lid, moet inwinnen dient een evenredige hoeveelheid gegevens te bevatten. De informatie dient gegevens te bevatten over het soort beleggingsdienst, transactie en financiële instrument waarmee de cliënt vertrouwd is. Daarnaast moeten gegevens over de aard, het volume en de frequentie van de transacties van de cliënt in financiële instrumenten en de periode waarover deze zijn verricht alsmede de opleiding en het (voor zover relevant vroegere) beroep van de cliënt worden opgevraagd. Deze gegevens kunnen evenredig zijn aan het soort cliënt, de aard en omvang van de te verrichten beleggingsdienst, het beoogde soort financiële instrument, de complexiteit ervan en de eruit voortvloeiende risico's. Dit betekent dat de beleggingsonderneming van geval tot geval moet beoordelen of zij voldoende informatie over de kennis en ervaring van de cliënt op beleggingsgebied beschikt om zijn begrip van een beleggingsdienst of financieel instrument te kunnen beoordelen.

In onderdeel c is het voorschrift vastgelegd dat ook de opleiding of het beroep of, voor zover relevant, het vroegere beroep van de cliënt dient te worden opgevraagd in het kader van de toetsing van zijn kennis en ervaring. De opleiding of het (voormalige) beroep van de cliënt kan voor de beleggingsonderneming een indicatie zijn van het aanwezig zijn van kennis en ervaring op beleggingsgebied bij de cliënt. Dit zal bijvoorbeeld het geval kunnen zijn wanneer een element van de door de cliënt genoten opleiding het verwerven van kennis over de handel in beleggingsproducten was of wanneer een cliënt in de uitoefening van een beroep handelt of heeft gehandeld in beleggingsproducten. Uit de informatie die een beleggingsonderneming dient op te vragen vanwege de onderdelen a en b heeft de beleggingsonderneming het niveau van kennis en ervaring van een cliënt mogelijk reeds opgemaakt. Het niet hebben gevolgd van een opleiding op beleggingsgebied of het werkzaam zijn (geweest) op het gebied van beleggingen doet dan aan de geconstateerde kennis en ervaring niets af.

Het tweede en derde lid dienen ter omzetting van artikel 37, tweede en derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De beleggingsonderneming mag de cliënt er niet toe aanzetten om de op grond van de artikelen 4:23, eerste lid, onderdeel a, en 4:24, eerste lid, van de wet benodigde informatie niet te verstrekken. Daarnaast mag de beleggingsonderneming in beginsel af gaan op de informatie die door de cliënt wordt verstrekt. Dit leidt uitzondering indien de beleggingsonderneming weet of zou moeten weten dat de door de cliënt verstrekte informatie duidelijk gedateerd, onnauwkeurig of onvolledig is. De term «duidelijk» is niet overgenomen in het derde lid. Bij het stellen van de norm dat een beleggingsonderneming weet of zou moeten weten dat de door de cliënt verstrekte informatie gedateerd, onnauwkeurig of onvolledig is wordt er immers al van uit gegaan dat het voor de beleggingsonderneming duidelijk is of zou moeten zijn

²⁷⁰ Art. I, onderdeel AV van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.).

dat de betreffende informatie gedateerd, onnauwkeurig of onvolledig is.

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting bij art. 80a (*red.*).

Artikel 80d

Als financieel instrument in de zin van artikel 4:24, vijfde lid, aanhef en onderdeel f, van de wet worden aangewezen financiële instrumenten die voldoen aan de voorwaarden, bedoeld in artikel 57 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen.

Stb 2007, nr 407

Artikel 80d is gebaseerd op artikel 4:24, vierde lid, onderdeel e, van de wet en dient ter implementatie van artikel 38 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Vanwege het opnemen van deze verplichting in het Bgfo kan artikel 38 van de Vrijstellingsregeling Wft komen te vervallen.

De beleggingsonderneming dient op grond van artikel 4:24, eerste lid, van de wet in beginsel informatie in te winnen en de passendheid van het aangeboden financiële instrument of de beleggingsdienst te beoordelen. Op grond van artikel 19, zesde lid, van de MiFID geldt een uitzondering die in artikel 4:24, vierde lid, van de wet is opgenomen. De verplichting tot het inwinnen van informatie en het beoordelen van de passendheid geldt niet indien de beleggingsonderneming op initiatief van de cliënt orders uitvoert of orders ontvangt dan wel doorgeeft in verband met niet complexe financiële instrumenten. Artikel 38 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID bepaalt onder welke voorwaarden een financieel instrument dat niet is genoemd onder artikel 19, zesde lid, eerste streepje, van de MiFID, eveneens als niet-complex kan worden aangemerkt. Het financiële instrument dient niet te vallen onder onderdeel c van de definitie van effecten in artikel 1:1 van de wet en dient ook niet te begrijpen te zijn onder de onderdelen d tot en met j van de definitie van financieel instrument in artikel 1:1 van de wet. Bovendien dient zich regelmatig een gelegenheid voor te doen om het financiële instrument te gelde te kunnen maken. Daarnaast dient het financiële instrument geen andere verplichtingen met zich te brengen dan de betaling van de aanschaffingskosten (de prijs van het financiële instrument vermeerderd met de uitvoeringskosten) en dient er voldoende informatie over de kenmerken van het financiële instrument beschikbaar te zijn. Afhankelijk van de precieze kenmerken van het instrument kunnen bijvoorbeeld rechten van deelneming in beleggingsinstellingen (rechten van deelneming in zogenaamde nationale beleggingsinstellingen, waaronder ook begrepen rechten van deelneming in beleggingsinstellingen met zetel in een door de minister van Financiën aangewezen staat waar toezicht op beleggingsinstellingen wordt uitgeoefend dat in voldoende mate waarborgen biedt ten aanzien van de belangen die de wet beoogt te beschermen) die niet kwalificeren als rechten van deelneming in een instelling voor collectieve belegging in effecten als niet complex financieel instrument kwalificeren.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 80d is gebaseerd op artikel 4:24, vijfde lid, aanhef

en onderdeel f, van de Wft. Een beleggingsonderneming dient op grond van artikel 4:24, eerste lid, van de wet in beginsel informatie in te winnen en de passendheid van het aangeboden financieel instrument of de beleggingsdienst te beoordelen. Artikel 4:24, vijfde lid, bepaalt dat de verplichting tot het inwinnen van informatie en het beoordelen van de passendheid niet geldt indien de beleggingsonderneming op initiatief van de cliënt orders uitvoert of orders ontvangt dan wel doorgeeft in verband met niet complexe financiële instrumenten. Artikel 57 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen bepaalt wanneer financiële instrumenten als niet complex kunnen worden aangemerkt. In artikel 80d wordt verwezen naar artikel 57 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen.

Artikel 80e

- 1. Een financiële dienstverlener die, zonder daarbij te adviseren, een betalingsbeschermmer, complex product, hypothecair krediet, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering of een bij ministeriële regeling aan te wijzen ander financieel product aanbiedt, bemiddelt of ten aanzien van dit financieel product optreedt als gevolmachtigde agent, stelt bij de beoordeling van de passendheid, bedoeld in artikel 4:24, eerste lid, van de wet, voorafgaand aan de dienstverlening vast of de consument of cliënt over voldoende kennis en ervaring beschikt om te begrijpen welke risico's zijn verbonden aan het desbetreffende financieel product en het verlenen van de betrokken financiële dienst.**
- 2. Het inwinnen van informatie over de kennis en ervaring van de consument of cliënt, bedoeld in artikel 4:24, eerste lid, van de wet, is wat de hoeveelheid betreft evenredig aan de aard van het financieel product, de complexiteit daarvan en de daarmee samenhangende risico's. In ieder geval wordt informatie ingewonnen over:**
 - a. de financiële producten waarmee de consument of cliënt bekend is;**
 - b. het inzicht van de consument of cliënt in de eigenschappen en risico's van het desbetreffende financieel product en de financiële dienst;**
 - c. de mate waarin de consument of cliënt inzicht heeft in zijn eigen financiële situatie; end. de behoefte van de consument of cliënt aan advies over het desbetreffende financieel product.**
- 3. In de waarschuwing, bedoeld in artikel 4:24, derde lid, van de wet wijst de financiële dienstverlener de consument of cliënt erop dat het inwinnen van advies raadzaam is.**
- 4. Een financiële dienstverlener mag ver-**

trouwen op de door de consument of de cliënt verstrekte informatie over de in het tweede lid genoemde onderwerpen, tenzij hij weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat deze informatie gedateerd, onnauwkeurig of onvolledig is.

- 5. Indien meerdere financiële dienstverleners betrokken zijn bij het verlenen van de financiële dienst aan de consument of cliënt wordt de informatie, bedoeld in het eerste lid, ingewonnen door de financiële dienstverlener die rechtstreeks door de consument of cliënt is benaderd voor het verlenen van de financiële dienst.**
- 6. De Autoriteit Financiële Markten kan nadere regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de informatie over de kennis en ervaring, bedoeld in het eerste lid, wordt ingewonnen van de consument of cliënt, de informatie, bedoeld in het tweede lid, alsmede de formulering van de waarschuwing, bedoeld in het derde lid.**

Stb. 2012, nr. 695

Inhoud van het besluit

Wanneer de consument complexe of impactvolle financiële producten wenst af te nemen zonder advies, dient een financiële dienstverlener na te gaan of de consument of cliënt over voldoende kennis en ervaring beschikt om te begrijpen welke risico's zijn verbonden aan het desbetreffende financieel product en het verlenen van de betrokken financiële dienst. Dit wordt bepaald in artikel 80e van dit besluit. Tevens is voorgeschreven dat bij gebleken onvoldoende kennis of ervaring de cliënt door de financiële dienstverlener wordt gewaarschuwd. Hierdoor wordt de cliënt bewust gemaakt van zijn financiële inzicht en de vraag of hij in staat is een afgewogen keuze te maken voor een financieel product.

Artikelsgewijs

Artikel 80e is gebaseerd op artikel 4:24, vierde lid, onderdeel e, en vijfde lid, van de Wft en schrijft voor dat een financiële dienstverlener (dit kunnen zowel aanbieders, bemiddelaars als gevolmachtigde agenten zijn) die zonder daarbij te adviseren, financiële diensten verleent de consument of, indien het een verzekering betreft, de cliënt ter beoordeling van de passendheid voorafgaand aan de dienstverlening dient vast te stellen of de consument of cliënt over voldoende kennis en ervaring beschikt om te begrijpen welke risico's zijn verbonden aan het desbetreffende financieel product en het verlenen van de betrokken financiële dienst in relatie tot het financieel product voor de desbetreffende consument, of cliënt te beoordelen. Het is niet de bedoeling dat een financiële dienstverlener in het execution only kanaal een specifiek op de klant toegesneden advies over de passendheid van het financieel product geeft. Deze taak rust enkel op een financiële dienstverlener als een consument financieel advies vraagt.

Indien bij de selectie van een financieel product geen advisering plaatsvindt, dient te worden vastgesteld of de consument of cliënt zelf de risico's van de financiële dienstver-

lening en het financieel product en de gevolgen voor zijn eigen financiële situatie kan beoordelen. Door middel van het vaststellen van de kennis en ervaring van de cliënt kan een financiële dienstverlener beoordelen of de consument of cliënt zich voldoende bewust is van de risico's die aan het «execution only» kanaal zijn verbonden.

In het eerste lid wordt naast kennis en ervaring over het financieel product ook verwezen naar het inzicht van de consument of cliënt in de financiële dienst. Daarmee wordt bedoeld dat de consument ook de specifieke risico's moet kunnen inschatten die het verlenen van een financiële dienst via het «execution only» kanaal (het aanbieden van, of bemiddelen in, een product zonder advies te verlenen) met zich meebrengt.

Het tweede lid bepaalt dat de informatie over de kennis en ervaring die dient te worden ingewonnen van de consument of cliënt evenredig dient te zijn aan de aard en complexiteit van het financieel product en de daarmee samenhangende risico's. Dit betekent dat de vragen, het aantal en de diepgang daarvan, afhangen van het financieel product dat wordt aangeboden zonder advies. Indien bijvoorbeeld sprake is van een financieel product dat meer risico's met zich brengt, is er een grotere kans dat de consument of cliënt een waarschuwing zal ontvangen met de mededeling dat het in zijn geval niet verstandig is om zonder advies dit product af te nemen. In ieder geval dient informatie te worden ingewonnen over de in het tweede lid gespecificeerde onderwerpen. Deze informatie heeft betrekking op de financiële producten waarmee de consument of cliënt bekend is, het inzicht van de consument of cliënt in de eigenschappen en risico's van het desbetreffende financieel product en de financiële dienst, het inzicht in de eigen financiële situatie en de behoefte van de consument of cliënt aan advies over het desbetreffende financieel product. Deze informatie draagt er aan bij de consument respectievelijk de cliënt bewust te maken van de risico's die verbonden zijn aan de financiële dienst of het financieel product. Het gaat erom dat de consument of cliënt in staat is deze risico's te vertalen naar zijn eigen financiële situatie. Voorop staat dat de financiële dienstverlener vaststelt of de consument of cliënt zich ervan bewust is dat hij zelf zal moeten nagaan of het financieel product dat hij voornemens is af te sluiten past bij zijn behoefte en situatie. Het inwinnen van informatie dient in ieder geval zo te worden vormgegeven dat consumenten die behoefte hebben aan ondersteuning en moeite hebben met het doorgronden van risico's gewaarschuwd worden dat het niet verstandig is om zonder advies het desbetreffende product af te nemen. De kennis en ervaring moet voorafgaand aan het verlenen van de financiële dienst worden vastgesteld. Dit betekent dus vóórdat het desbetreffende financieel product wordt afgesloten.

Op grond van artikel 4:24, tweede en zesde lid, van de Wft dient een financiële dienstverlener de consument of cliënt te waarschuwen indien uit de ingewonnen informatie over de kennis en ervaring van de consument of cliënt met de financiële dienst of het desbetreffende product blijkt dat de financiële dienst niet passend is. Deze waarschuwing kan middels een gestandaardiseerde mededeling geschieden. In aanvulling hierop bepaalt het derde lid dat als de financiële dienstverlener (aanbieder, bemiddelaar of gevolmach-

tigde agent) op grond van de verkregen informatie van de consument of cliënt vaststelt dat deze over onvoldoende kennis en ervaring beschikt in relatie tot de aard en omvang van de financiële dienst of de complexiteit en risico's van het desbetreffende financieel product de consument of cliënt gewaarschuwd dient te worden dat het raadzaam is om voorafgaand aan het afnemen van het desbetreffende financieel product advies in te winnen.

Het vierde lid bepaalt dat financiële dienstverleners mogen vertrouwen op de informatie die door de consument of cliënt wordt verstrekt, tenzij de financiële dienstverlener weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat de informatie gedateerd, onnauwkeurig of onvolledig is.

Het vijfde lid bepaalt dat indien meerdere financiële dienstverleners betrokken zijn bij de financiële dienstverlening aan de consument of cliënt, het inwinnen van de informatie dan geschiedt door de financiële dienstverlener die rechtstreeks door de consument of cliënt is benaderd voor het verlenen van de («execution only») financiële dienst. Indien de consument of cliënt het financieel product zonder advies via een bemiddelaar afneemt, zal de bemiddelaar de kennis en ervaring van de consument of cliënt dienen vast te stellen. Hij is dan immers degene die het aanspreekpunt is voor de consument of cliënt.

Het zesde lid bepaalt dat de AFM nadere regels mag stellen met betrekking tot de wijze waarop de informatie over de kennis en ervaring wordt ingewonnen van de consument of cliënt, en de informatie, bedoeld in het tweede lid. Tevens kan de AFM nadere regels stellen ten aanzien van de formulering van de waarschuwing dat het raadzaam is dat de consument of cliënt advies inwint.

Stb. 2017, nr. 513

De verwijzing naar artikel 4:24 van de Wft is aangepast vanwege de vernummering van de artikelen.

§ 8.2.2. Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:25, eerste lid, 4:25a, eerste lid, en 4:25b van de wet

Stb 2007, nr 407

Na artikel 80d wordt een nieuwe paragraaf ingevoegd.

Stb. 2012, nr. 695

In paragraaf 8.2.2. zijn de regels met betrekking tot het provisieverbod, alsmede de regels met betrekking tot transparantie over de financiële dienstverlening opgenomen. De basis in de wet van deze regels zijn de artikelen 4:25a en 4:25b. Het opschrift van deze paragraaf ziet daarom mede op de genoemde artikelen.

Artikel 81

1. Het gebruik van automatische oproepsystemen zonder menselijke tussenkomst, faxen of elektronische berichten voor het overbrengen van ongevraagde informatie aan een consument, ter bevordering van de totstandkoming van een overeenkomst op afstand, is uitsluitend toegestaan indien de consument daarvoor voorafgaand toestemming heeft verleend. Er zijn voor

de consument geen kosten verbonden aan het verlenen van deze toestemming.

- 2. Het gebruik van andere dan de in het eerste lid genoemde technieken voor communicatie op afstand voor het overbrengen van ongevraagde informatie of het doen van ongevraagde mededelingen aan een consument, ter bevordering van de totstandkoming van een overeenkomst op afstand, is toegestaan, tenzij de desbetreffende consument te kennen heeft gegeven dat hij informatie of mededelingen waarbij van deze technieken gebruik wordt gemaakt, niet wenst te ontvangen. Er zijn voor de consument geen kosten verbonden aan voorzieningen waarmee wordt voorkomen dat aan een consument ongevraagde informatie wordt overgebracht.**
- 3. Een financiële onderneming die elektronische contactgegevens voor elektronische berichten heeft verkregen in het kader van de verkoop van een financieel product of het verlenen van een financiële dienst mag deze gegevens gebruiken voor het overbrengen van informatie ter bevordering van de totstandkoming van een overeenkomst op afstand met betrekking tot eigen gelijksoortige financiële producten of financiële diensten, indien bij de verkrijging van de contactgegevens aan de consument duidelijk en uitdrukkelijk de gelegenheid is geboden om kosteloos en op gemakkelijke wijze verzet aan te tekenen tegen het gebruik van die elektronische contactgegevens, en, indien de consument hiervan geen gebruik heeft gemaakt, hem bij elke tot stand gebrachte communicatie de mogelijkheid wordt geboden om onder dezelfde voorwaarden verzet aan te tekenen tegen het verdere gebruik van zijn elektronische contactgegevens. Artikel 41, tweede lid, van de Wet bescherming persoonsgegevens is van overeenkomstige toepassing.**
- 4. Bij het gebruik van elektronische berichten ter bevordering van de totstandkoming van een overeenkomst op afstand dienen telkens de volgende gegevens te worden vermeld:**
 - a. de werkelijke identiteit van degene namens wie de communicatie wordt overgebracht, en**
 - b. een geldig postadres of nummer waaraan de ontvanger een verzoek tot beëindiging van dergelijke communicatie kan richten.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:25, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 44 van het Bfd, 26, vierde en vijfde lid, van het Btb 2005 en 26 van de

Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002. Deze bepaling vloeit voort uit artikel 10 van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten.

In afwijking van de systematiek van het Bfd is dit artikel niet bij de bepalingen over informatieverstrekking in het kader van een overeenkomst op afstand (paragraaf 5 van hoofdstuk 7 in het Bfd) opgenomen omdat dit artikel veeleer betrekking heeft op de benadering van consumenten dan op informatieverstrekking. Daarom is ervoor gekozen om dit artikel in deze afdeling met de overige bepalingen met betrekking tot een zorgvuldige dienstverlening onder te brengen.

Inhoudelijk is dit artikel gelijk aan artikel 44 van het Bfd. De reikwijdte is echter breder: artikel 81 geldt ook voor overeenkomsten op afstand inzake rechten van deelneming in beleggingsinstellingen en het verlenen van beleggingsdiensten. De richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten is immers ook op deze financiële diensten van toepassing. De MiFID stelt geen regels over dit onderwerp.

Dit artikel komt in de plaats van de in de artikelen 26, vierde lid, van het Btb 2005 en 26 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 opgenomen beperking van het telefonisch benaderen van personen. Daarbij moeten de volgende verschillen in aanmerking worden genomen:

- artikel 26, vierde en vijfde lid, van het Btb 2005: de reikwijdte van artikel 81 is enerzijds op drie punten ruimer. Allereerst is het artikel anders dan artikel 26 van het Btb 2005 ook van toepassing op overeenkomsten op afstand inzake deelnemingsrechten in icbe's met zetel in een andere lidstaat of beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat. De richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten maakt immers geen onderscheid naar zetel van de financiële onderneming. Daarnaast omvat dit artikel niet alleen telefonische benadering maar ook de gebruikmaking van andere technieken voor communicatie op afstand. Ten slotte is artikel 81 ruimer omdat het ook deelnemers betreft en niet alleen personen die nog geen deelnemer zijn. Anderzijds is de reikwijdte ten opzichte van artikel 26, vierde en vijfde lid, van het Btb 2005 enigszins beperkt doordat in artikel 81 verwezen wordt naar consumenten. De regels over het verstrekken van ongevraagde informatie gelden daarom alleen ten aanzien van natuurlijke personen die niet handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf;
- artikel 26 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002: de reikwijdte van artikel 81 is enerzijds op twee punten ruimer dan artikel 26 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002. Artikel 81 is ook van toepassing ten aanzien van bestaande klanten van de beleggingsonderneming. Daarnaast omvat dit artikel niet alleen telefonische benadering maar ook de gebruikmaking van andere technieken voor communicatie op afstand. Anderzijds is de reikwijdte van artikel 81 beperkter omdat het artikel anders dan artikel 26 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 alleen geldt ten aanzien van consumenten.

Aangezien artikel 81 inhoudelijk overeenkomt met artikel 44 van het Bfd is de aansluiting die in het Bfd was gezocht bij de redactie van de artikelen 7:46h van het BW en 11.7 van de Telecommunicatiewet gehandhaafd. In de artikelen 7:46h van het BW en 11.7 van de Telecommunicatiewet zijn gelijklopende bepalingen ter bescherming van de persoonsgegevens en persoonlijke levenssfeer van consumenten bij ongevraagde communicatie, mede ter implementatie van Europese richtlijnen, vastgelegd. Bovendien is conform artikel 44 van het Bfd rekening gehouden met de implicaties van de nieuwe privacyrichtlijn voor elektronische communicatie.²⁷¹ Deze richtlijn heeft een specifiek regime geïntroduceerd voor het gebruik van elektronische berichten voor directe marketingdoeleinden in alle sectoren, dus ook de financiële sector. In verband met de bescherming van persoonsgegevens is voor verzenders van niet-gevraagde mededelingen ook artikel 41 van de Wet bescherming persoonsgegevens relevant.

Inhoudelijk komen de normen overeen met de bepalingen die zijn opgenomen in artikel 7:46h van het BW en artikel 11.7 van de Telecommunicatiewet. Alleen artikel 7:46h, zesde lid, is niet overgenomen, omdat deze norm verder strekt dan hetgeen waartoe artikel 10 van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten verplicht. Wanneer de interpretatie van de voorschriften die worden gesteld aan ongevraagde communicatie door de AFM en de bestuursrechter enerzijds en die van de civiele rechter anderzijds uiteen gaan lopen zal dit verschil niet zijn terug te voeren op inhoudelijk afwijkende normen. Het enige verschil kan worden gevonden in artikel 7:46h, zesde lid, van het BW dat, zoals gezegd, niet is overgenomen. Dat wil dus zeggen dat de AFM niet bevoegd is toezicht te houden op een gelijkstreckende norm en dat ook de bestuursrechter hier geen (van de civiele rechter) afwijkende uitspraak over zal kunnen doen.

De redenen om artikel 10 van richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten in dit besluit over te nemen zijn (1) dat gebleken is dat - bijvoorbeeld ten aanzien van de verkoop van aandelenleaseproducten - er in ieder geval onvoldoende dreiging uitgaat van de mogelijkheid van civielrechtelijke sanctionering bij overtreding van de normen in artikel 7:46h van het BW en dat het overgrote deel van de verzenders niet afziet van gedragingen die in strijd zijn met genoemde normen, wellicht omdat de kans dat zij ter verantwoording worden geroepen voor de burgerlijke rechter beperkt is en de potentiële verdiensten groot zijn en (2) dat de AFM bijzondere kennis heeft van de financiële markten, zij haar capaciteit volledig kan inzetten voor het toezicht op de financiële markten en daarom gericht aandacht kan besteden aan niet-gevraagde mededelingen in deze sector.

Het eerste lid van artikel 10 van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten wordt geïmplementeerd in het eerste lid. In het eerste lid is de zinsnede "onverminderd het derde lid" uit artikel 44, eerste

²⁷¹ Richtlijn nr. 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 12 juli 2002 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (PbEG L 201).

lid, van het Bfd niet overgenomen omdat uit dit overbodig was. Het tweede lid implementeert artikel 10, tweede lid, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten.

Onder automatische oproepsystemen zonder menselijke tussenkomst moeten belautomaten worden verstaan waarbij zonder menselijke tussenkomst reclameboodschappen worden verspreid.²⁷² Er wordt dus een onderscheid gemaakt tussen oproepsystemen zonder, en oproepsystemen met menselijke tussenkomst. Voor de eerste categorie (en voor faxen en elektronische berichten) geldt het regime van het eerste lid, namelijk dat het gebruik van dergelijke systemen niet is toegestaan, tenzij de consument daarvoor tevoren toestemming voor heeft verleend. Dit heeft bijvoorbeeld tot gevolg dat het een adviseur in financiële instrumenten niet is toegestaan aan ongevraagde verkoop via automatische oproepautomaten zonder menselijke tussenkomst, fax of elektronische berichten te doen zonder dat de consument daar toestemming voor heeft verleend. Voor de tweede categorie geldt het omgekeerde (zie tweede lid), namelijk dat dergelijk oproepen in beginsel mogelijk zijn, maar de consument kan aangeven dergelijke oproepen niet te willen ontvangen. Dit heeft voor een adviseur in financiële instrumenten tot gevolg dat deze van een andere techniek voor de communicatie op afstand, bijvoorbeeld een automatisch oproepsysteem met menselijke tussenkomst, gebruik mag maken onder de voorwaarde dat de consument daar eerder geen bezwaar tegen heeft gemaakt.

Vanwege de implicaties van de nieuwe privacyrichtlijn voor elektronische communicatie is in het eerste, derde en vierde lid een specifiek regime opgenomen voor elektronische communicatie en wordt in deze leden gebruik gemaakt van de term "elektronische berichten" zoals gedefinieerd in artikel 11.1, onderdeel i, van de Telecommunicatiewet.

Onder toestemming van de consument dient, analoog aan artikel 1, onderdeel i, van de Wet bescherming persoonsgegevens en artikel 11.1, onderdeel g, te worden verstaan: elke vrije, specifieke en op informatie berustende wilsuiting waarmee de consument aanvaardt dat hem desbetreffende persoonsgegevens worden verwerkt met het doel hem door het gebruik van automatische oproepsystemen zonder menselijke tussenkomst, faxen en elektronische berichten ongevraagde communicatie over te brengen, ter bevordering van de totstandkoming van een overeenkomst op afstand. Het voorschift dat de toestemming voorafgaand aan het gebruik van het automatische oproepsysteem zonder menselijke tussenkomst, de fax of het elektronische bericht moet zijn gegeven, heeft tot gevolg dat wanneer contact plaatsheeft met een consument niet zowel toestemming kan worden gevraagd als ongevraagde communicatie kan worden overgebracht. Er dient eerst contact te hebben plaatsgevonden over het al dan niet verlenen van toestemming voor een oproep met gebruikmaking van een automatisch oproepsysteem zonder menselijke tussen-

komst, per fax of via een elektronisch bericht. Indien de consument zijn toestemming heeft verleend, dan kan in een volgend contact de ongevraagde communicatie worden overgebracht.

Zoals gezegd noopt de nieuwe privacyrichtlijn voor elektronische communicatie tot een specifiek regime voor het gebruik van elektronische berichten voor direct marketingdoeleinden. Dit specifieke regime heeft, behalve in het eerste lid, zijn weerslag gevonden in het tweede, derde en vierde lid. Het derde lid heeft betrekking op het gebruik van zogeheten elektronische contactgegevens voor elektronische berichten die men in het kader van een bestaande klantrelatie heeft verworven. Onder elektronische klantgegevens moet in dit verband niet alleen worden verstaan het adres voor elektronische post, maar ook het mobiele telefoonnummer, indien dat gebruikt wordt voor de verzending van SMS- of MMS-berichten ter bevordering van de totstandkoming van een overeenkomst op afstand. Als voorwaarde voor het gebruik van deze gegevens geldt allereerst dat de consument bij de verzameling van de contactgegevens duidelijk en uitdrukkelijk de gelegenheid is geboden om kosteloos en op gemakkelijke wijze verzet aan te tekenen tegen het gebruik van deze contactgegevens ter bevordering van de totstandkoming van een overeenkomst op afstand. Indien de consument bij deze gelegenheid geen verzet heeft aangetekend, moet hem echter bij elke overgebrachte communicatie de mogelijkheid worden geboden om onder dezelfde voorwaarden – te weten kosteloos en op gemakkelijke wijze - verzet aan te tekenen tegen het verdere gebruik van zijn contactgegevens voor dit doel. Dat artikel 41, tweede lid, van de Wet bescherming persoonsgegevens van overeenkomstige toepassing is verklaard, heeft tot gevolg dat degene die de contactgegevens heeft aangewend, maatregelen dient te nemen om in het geval van verzet de verwerking van deze gegevens voor dat doel terstond te beëindigen. Aan het gebruik van elektronische berichten voor de toezending van ongevraagde communicatie wordt voorts in het vierde lid nog een aanvullende eis gesteld. Bij het gebruik van elektronische berichten dient telkens de werkelijke identiteit van degene namens wie de communicatie wordt overgebracht te worden vermeld. Verder dient in het elektronische bericht een geldig postadres of nummer te worden gemeld waar de ontvanger een verzoek tot beëindiging van dergelijke communicatie kan indienen.²⁷³

Artikel 10, derde lid, van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten wordt geïmplementeerd in zowel het eerste, tweede als derde lid. Deze bepaling schrijft voor dat de eventuele kosten van de maatregelen, bedoeld in het eerste, tweede en derde lid, namelijk het geven van toestemming voor of het maken van bezwaar tegen ongevraagde communicatie of het aantekenen van verzet tegen het gebruik van contactgegevens, voor rekening van de financiële onderneming moeten blijven of komen. De kosten van het verlenen van de toestemming bedoeld in het eerste lid worden vanzelfsprekend gedragen

²⁷² Kamerstuk 25.533, nr. 3, p. 121, artikelsgewijze toelichting op artikel 11.7 van de Telecommunicatiewet en Kamerstuk 28.851, nr. 3, p. 160, bij de artikelsgewijze toelichting op artikel AV (vervangen door artikel 11.7) van de Telecommunicatiewet.

²⁷³ Zie ook de artikelsgewijze toelichting op de wijziging van artikel 11.7 van de Telecommunicatiewet die wordt aangeduid met "onderdeel Av" in Kamerstuk 28.851, nr. 3, p. 160.

door de verzender van de ongevraagde communicatie. Dit is ten opzichte van artikel 44 van het Bfd in het eerste en tweede lid, laatste volzin, verduidelijkt door opname van de zinsnede "voor de consument". In het derde lid is de zin "Er zijn geen kosten verbonden aan het aantekenen van verzet tegen het gebruik van elektronische contactgegevens" van artikel 44, derde lid, van het Bfd niet overgenomen. Dit volgt immers al uit het de zinsnede "aan de consument uitdrukkelijk de gelegenheid is geboden om kosteloos ... verzet aan te tekenen... en hem bij elke tot stand gebrachte communicatie de mogelijkheid wordt geboden om onder dezelfde voorwaarden verzet aan te tekenen".

Artikel 81a

Een aanbieder van een hypothecair krediet offreert voor een consument die voornemens is een overeenkomst inzake een hypothecair krediet aan te gaan dezelfde debetrentevoet bij dezelfde rentevastperiode als voor een consument aan wie op dat moment een aanbod wordt gedaan voor de komende rentevastperiode bij een vergelijkbaar risicoprofiel.

Stb. 2012, nr. 695

Artikel 81a is gebaseerd op artikel 4:25, eerste lid, van de Wft. Op grond van artikel 81a mogen door aanbieders van hypothecair krediet geen verschillende debetrentevoeten (inclusief kortingen) voor dezelfde rentevastperiode worden gehanteerd voor nieuwe en bestaande klanten indien sprake is van een vergelijkbaar risicoprofiel. Het risicoprofiel is afhankelijk van de waarde van de woning of het inkomen van de desbetreffende consument in verhouding tot de hoogte van het uitstaande hypothecair krediet («loan-to-value» respectievelijk «loan-to income»).

Regionaal kunnen verschillen in debetrentevoet bestaan als dezelfde debetrentevoet maar voor zowel nieuwe als bestaande klanten in de desbetreffende regio of het verzorgingsgebied van de desbetreffende bank wordt gehanteerd. Het is niet de bedoeling dat in de regio respectievelijk het verzorgingsgebied per postcode/deelgemeente in debetrentevoet wordt gedifferentieerd.

Indien een consument gebruik maakt van een garantieregeling, zoals de Nationale Hypotheek Garantie, kan sprake zijn van een lagere debetrentevoet dan die geldt voor consumenten die geen gebruik maken van een garantieregeling. Vanzelfsprekend mogen verschillende debetrentevoeten voor verschillende vormen van hypothecair krediet en voor hypothecair krediet met verschillende rentevastperiodes worden gehanteerd. De debetrentevoet voor een aflossingsvrije hypotheek kan bijvoorbeeld afwijken van de debetrentevoet voor een annuïtaire hypotheek. Kortingen (eventueel van tijdelijke aard) op de debetrentevoet zijn toegestaan indien deze worden verleend aan zowel nieuwe als bestaande klanten. Een aanbieder van hypothecair krediet kan daarnaast zijn werknemers of werknemers van een onderneming die behoort tot dezelfde groep korting verlenen op de debetrentevoet (als secundaire arbeidsvoorwaarde). Een aanbieder kan een overeenkomst aangaan met een bedrijf op grond waarvan werknemers van het bedrijf korting kunnen krijgen op de debetrentevoet indien zij een hypothecair krediet bij die aanbieder afsluiten of

prolongeren. Tevens kan voor verschillende distributiekanaalen (ook voor verschillende intermediairs) een andere debetrentevoet worden gehanteerd. Uiteraard mag dit niet leiden tot ongewenste sturing bij het adviseren van hypothecair krediet.

De beschreven situaties waarin korting kan worden verleend op de debetrentevoet mogen niet ten koste gaan van het uitgangspunt van het éénsporig rentebeleid, namelijk geen verschil maken in tarief tussen consumenten die voor het eerst een hypothecair krediet aangaan en consumenten die een hypothecair krediet prolongeren waarvan de rentevastperiode afloopt. De AFM zal hier in haar toezicht scherp op letten.

Artikel 81b²⁷⁴

1. Een levensverzekeraar spant zich jegens cliënten met een levensverzekering die een beleggingscomponent bevat en voor 1 januari 2013 is afgesloten, aantoonbaar in om hen een weloverwogen keuze te laten maken tot voortzetting, wijziging of stopzetting van die verzekering. Daartoe draagt hij er zorg voor dat bedoelde cliënten:

a. over adequate informatie beschikken met betrekking tot:

1°. de kenmerken alsmede de huidige en verwachte toekomstige financiële gevolgen van de verzekering in relatie tot het doel van de cliënt bij het afsluiten van de verzekering;

2°. de mogelijkheden om de verzekering te wijzigen, zodat deze meer aansluit bij het in onderdeel a bedoelde doel van de cliënt;

b. uitdrukkelijk de keuze, en consequenties van die keuze, tot voortzetting, wijziging of stopzetting van de in het eerste lid bedoelde verzekering wordt voorgelegd.

2. Tevens legt de levensverzekeraar de aan de cliënt verstrekte, alsmede de van de cliënt ontvangen, informatie en de door de cliënt gemaakte keuze vast.

3. De Autoriteit Financiële Markten kan regels stellen met betrekking tot het bepaalde in het eerste en tweede lid, waarbij de met betrekking tot de in het eerste lid bedoelde inspanningsverplichting te stellen regels zowel betrekking kunnen hebben op de inspanningen die in de relatie met individuele cliënten van een levensverzekeraar worden gevegd, als op minimale omvang van de inspanningen ten aanzien van de totale groep cliënten met een verzekering als bedoeld in het eerste lid.

4. De levensverzekeraar maakt, per groep

²⁷⁴ Volgens art. III van Stb 2015, nr. 295 treedt dit artikel in werking op 18 juli 2015 (*red.*).

cliënten binnen een bepaalde categorie levensverzekering met een beleggingscomponent, de resultaten van de in het eerste lid bedoelde inspanningen openbaar. De Autoriteit Financiële Markten kan dienaangaande nadere regels stellen.

Stb. 2015, nr. 295

Inleiding

Het onderhavige besluit introduceert voor verzekeraars die beleggingsverzekeringen uit het verleden in portefeuille hebben de verplichting om de klanten die een dergelijke beleggingsverzekering hebben te «activeren», voor zover deze klanten nog niet aantoonbaar zijn geactiveerd. Onder het «activeren» van klanten wordt verstaan het aanzetten tot en ondersteunen van klanten zodat die inzicht krijgen in de financiële situatie van hun polis, overzicht krijgen van hun verbetermogelijkheden en, indien gewenst, stappen ondernemen om hun situatie te verbeteren.²⁷⁵ Een geactiveerde klant maakt een bewuste keuze voor de toekomst. Dat kan betekenen dat de klant zijn polis stopzet of aanpast. Ook kan de klant ervoor kiezen om de polis ongewijzigd te handhaven. De tijdens het activeren verstrekte en ontvangen informatie en de door de cliënt gemaakte keuze moet worden vastgelegd. Zodra de klant geactiveerd is en dit is vastgelegd in het dossier, heeft de verzekeraar aan zijn verplichting voldaan en geldt er geen verplichting meer ingevolge het onderhavige besluit. Op klanten met een beleggingsverzekering die al zijn geactiveerd voor de introductie van de verplichting in dit besluit, is deze verplichting in beginsel niet van toepassing als de verzekeraar voldoende kan aantonen dat de klant is geactiveerd. De AFM kan in nadere regels invullen wanneer dit voldoende is aangetoond. Aan de hand van streefcijfers, die op dit moment ook al worden gehanteerd, zal de AFM aangeven aan welke beleggingsverzekeringen prioriteit moet worden gegeven. Dat aan bepaalde beleggingsverzekeringen prioriteit wordt gegeven doet niet af aan het belang om cliënten met een beleggingsverzekering te activeren. Aangezien het alleen gaat om in het verleden afgesloten beleggingsverzekeringen zal op enig moment dit artikel weer vervallen omdat het geen betekenis meer heeft doordat de bewuste klanten reeds zijn geactiveerd.

Zorgvuldige behandeling klanten

Een zorgvuldige behandeling van de klant brengt met zich mee dat een financiële onderneming moet zorgen dat ten opzichte van zijn klanten zorgvuldigheidsnormen in acht worden genomen. Dergelijke normen in het financieel toezicht gelden naast de normen die op grond van het civiele recht gelden. Voor verschillende producten kunnen verschillende inspanningen van de financiële onderneming vereist zijn om een zorgvuldige behandeling te verzorgen. Artikel 4:25, eerste lid van de Wet op het financieel toezicht bevat de mogelijkheid om een nadere invulling te geven met betrekking tot de zorgvuldigheid die een financiële

onderneming richting zijn klant in acht moet nemen. In artikel 81b van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (BGfo) wordt een verplichting tot kwalitatief en kwantitatief voldoende activeren geïntroduceerd voor verzekeraars die beleggingsverzekeringen in portefeuille hebben.

Problematiek beleggingsverzekeringen

Bij in het verleden afgesloten beleggingsverzekeringen is veel mis gegaan. Het betreft verschillende soorten problemen, zoals bijvoorbeeld te hoge en intransparante kosten, gebrekkige informatieverstrekking, hefboom- en inteereffecten en tegenvallende beleggingsresultaten.²⁷⁶ Ongeacht het soort probleem in de specifieke verzekering heeft deze groep verzekeringsovereenkomsten gemeenschappelijk dat de destijds afgesloten overeenkomst doorgaans niet (meer) voldoet aan de verwachtingen van de klant en daarmee niet meer aansluit op het (oorspronkelijke) doel van de klant. Bijvoorbeeld bij een klant die destijds een beleggingsverzekering heeft afgesloten om zijn hypotheek volledig af te lossen, is de kans reëel dat die volledige aflossing aan het einde van de looptijd niet gaat lukken. Klanten hebben deze verzekeringsovereenkomsten afgesloten met verschillende doelen, de belangrijkste doelen zijn het (gedeeltelijk) aflossen van de hypotheek en het opbouwen van een oudedagsvoorziening (derde pijler). In een groot deel van de gevallen blijkt dat het oorspronkelijke doel nu niet meer haalbaar is. Aangezien het in de meeste gevallen gaat om langlopende overeenkomsten zijn de effecten van deze overeenkomsten pas over een lange tijd (wanneer de looptijd van de hypotheek is afgelopen of wanneer betrokkene wil stoppen met werken) volledig zichtbaar. Op grond van artikel 73, eerste lid, onderdeel e, van het BGfo verstreken verzekeraars wel jaarlijks waardeoverzichten bij dergelijke verzekeringen, maar deze blijken in de praktijk onvoldoende om klanten te «activeren».

Verzekeraars zijn, op vrijwillige basis en mede naar aanleiding van oproepen hiertoe van de AFM, al enige tijd bezig met het activeren van klanten. Binnen de groep verzekeraars zijn echter grote verschillen zichtbaar. Een aantal verzekeraars heeft zich flink ingespannen en goede resultaten behaald. Er zijn ook verzekeraars die deze groep kwetsbare klanten tot dusver onvoldoende weet te bereiken of deze klanten kwalitatief onvoldoende informeren zodat deze klanten niet in staat zijn om een bewuste keuze te maken over hun beleggingsverzekeringen voor de toekomst.²⁷⁷ In de rapportage van maart 2015 is te zien dat de resultaten van vrijwel alle verzekeraars zijn verbeterd.²⁷⁸ Aangezien er tot dusver geen sancties op grond van regelgeving mogelijk zijn als verzekeraars kwalitatief en kwantitatief onvoldoende inspanningen verrichten en daardoor onvoldoende resultaten behalen, wordt in het onderhavige besluit een verplichting gecreëerd voor verzekeraars. Naast deze verplichtingen zal de AFM nadere regels vaststellen, waarin onder andere wordt vastgelegd wanneer de infor-

²⁷⁵ De definitie van activeren komt voort uit een advies van de AFM <http://www.afm.nl/~media/Files/publicatie/2014/toelichting-advies-streefcijfers-beleggingsverzekeringen.ashx>.

²⁷⁶ Voor een toelichting wordt verwezen naar Kamerstuk 29.507, nr. 106.

²⁷⁷ Kamerstuk 29.507, nr. 123.

²⁷⁸ Kamerstuk 29.507, nr. 127.

matie adequaat is en de keuze weloverwogen, wanneer voldoende wordt aangetoond dat een klant geactiveerd is en waarin de streefcijfers worden vastgelegd.

Activeringsverplichting

De activeringsverplichting wordt beperkt tot beleggingsverzekeringen die zijn afgesloten voor 1 januari 2013. Vanaf die datum heeft de AFM zich expliciet tot verzekeraars gericht met de oproep om klanten te activeren en waren verzekeraars voldoende bekend met deze verplichtingen. Beleggingsverzekeringen die na die datum zijn afgesloten, zijn dusdanig recent afgesloten dat, mede door aanvullende verplichtingen in regelgeving zoals bijvoorbeeld de versterkte informatieverplichtingen en het productontwikkelingsproces, het reëel is dat het doel van de verzekering dat de klant bij afsluiten had nog aansluit bij het beeld van de klant op dit moment.

Zoals hierboven toegelicht is het van groot belang dat klanten met een beleggingsverzekering geactiveerd worden. Een geactiveerde klant heeft een bewuste keuze gemaakt over al dan niet stopzetten, voortzetten of aanpassen van de beleggingsverzekering. Een dergelijke bewuste keuze maakt het mogelijk om de beleggingsverzekering of het andere product dat de klant na activering afsluit meer te laten aansluiten bij het doel van de klant. Daarbij is ook mogelijk dat het oorspronkelijke doel niet meer haalbaar is of gewijzigd of vervallen voor de klant. Het is daarom aan de klant zelf om een keuze te maken die aansluit bij zijn oorspronkelijke doelstelling. In dit kader is het de verantwoordelijkheid van de verzekeraar om de klant te wijzen op de (mogelijke) discrepantie tussen het thans te verwachten eindresultaat van de beleggingsverzekering en het oorspronkelijke doel dat de klant destijds bij het afsluiten van de verzekering voor ogen had. De verzekeraar dient op een begrijpelijke wijze inzichtelijk te maken welke mogelijkheden de klant heeft om de beleggingsverzekering aan te passen. Onder activeren wordt verstaan dat de verzekeraar ervoor zorg draagt dat de klant een bewuste keuze maakt. Een bewuste keuze kan bijvoorbeeld betekenen dat de klant kiest voor ongewijzigde voortzetting van de beleggingsverzekering of voor wijziging, zoals het los zetten van de overlijdensrisicoverzekering of andere, goedkopere beleggingen of premievrij maken van de polis. Ook is het mogelijk dat de klant kiest voor stopzetting van de beleggingsverzekering in combinatie met omzetting naar een andersoortig product (bijvoorbeeld een bancaire product) of voor alleen stopzetting van de beleggingsverzekering. Stopzetting van de beleggingsverzekering (zonder omzetting) is overigens niet in alle gevallen in het belang van de klant, aangezien een dergelijke keuze ook fiscale gevolgen kan hebben, bijvoorbeeld bij een beleggingsverzekering die is geblokkeerd ten behoeve van de aflossing van een hypotheek. Ook kunnen aan stopzetting of omzetting praktische consequenties zijn verbonden of kosten van derden (zoals bijvoorbeeld notariskosten bij wijziging van een hypotheek in geval van verpande beleggingsverzekeringen). Dergelijke consequenties neemt de verzekeraar mee in de informatie richting de klant. De verzekeraar dient ervoor zorg te dragen dat de klant een bewuste keuze maakt. Daarvoor is het noodzakelijk dat de verzekeraar de klant informeert over en op basis van de

specifieke situatie en doelen van de klant. Onvoldoende is dat de verzekeraar de klant in generieke termen informeert over een mogelijk tekort in verband met bijvoorbeeld marktomstandigheden. Om te voldoen aan deze verplichting zal de verzekeraar de klant moeten informeren over bijvoorbeeld het specifieke (mogelijke) tekort dat de klant op de einddatum naar verwachting zal hebben.

Nu met het nieuwe artikel 81b van het BGFo een zware verplichting op de verzekeraar komt te rusten is het van groot belang dat de verzekeraar alle handelingen die hij verricht in een bepaald klantdossier uitgebreid vastlegt of ervoor zorgt dat een adviseur dit vastlegt. Deze vastlegging kan de verzekeraar daarnaast gebruiken om aan te tonen dat hij er voldoende zorg voor heeft gedragen om te pogen de klant een bewuste keuze te laten maken indien de inspanningen van de verzekeraar er desondanks niet in resulteren dat de klant daadwerkelijk ook een keuze maakt. Het is mogelijk dat een verzekeraar al voor de inwerkingtreding van dit besluit heeft voldaan aan de verplichting om de klant te informeren en te activeren. Wanneer een klant reeds geactiveerd is, hoeft deze niet nogmaals geactiveerd te worden. Wel moet de verzekeraar kunnen aantonen dat de klant geactiveerd is. De AFM kan nadere regels vaststellen met betrekking tot de invulling van een weloverwogen beslissing en adequate informatie voor de klant en met betrekking tot het aantonen door verzekeraars. Dit betreft de technische en organisatorische invulling van deze begrippen. Er kunnen bijvoorbeeld regels worden gesteld over de wijze waarop een cliënt benaderd moet worden en de wijze waarop de informatie zo duidelijk mogelijk gepresenteerd wordt.

Streefcijfers

Op 1 januari 2013 waren er nog circa 3 miljoen lopende beleggingsverzekeringen. Dit besluit introduceert de verplichting voor verzekeraars om klanten met een lopende beleggingsverzekering te activeren op een manier die van voldoende kwaliteit is. Gezien de omvang van de portefeuilles van verzekeraars is het vrijwel onmogelijk om meteen aan deze verplichting richting alle klanten met een lopende beleggingsverzekering te voldoen. Mede daarom wordt, ook in het huidige activeringsbeleid, gewerkt met streefcijfers die zich in eerste instantie richten op de meest kwetsbare klanten.²⁷⁹ Verzekeraars moeten richting de AFM aantonen dat zij aan deze streefcijfers voldoen. Resultaten kunnen alleen worden meegeteld voor het streefcijfer als de klant aantoonbaar geactiveerd is volgens de verplichtingen die gelden voor activeren. Wanneer een verzekeraar niet voldoet aan de streefcijfers kan tot handhaving worden overgegaan. De AFM zal in nadere regels aan de hand van streefcijfers aangeven waar de prioriteiten van verzeke-

²⁷⁹ De AFM zal in de Nadere regeling streefcijfers vaststellen voor de periode na inwerkingtreding van dit besluit. Er geldt op dit moment een streefcijfer van 100% voor niet-opbouwende polissen (polissen waarbij de inleg volgens normale aannames niet tot opbouw zal leiden) en een streefcijfer van 80% voor hypotheekgebonden polissen. Voor polissen met als doelstelling het opbouwen van een voorziening voor de oude dag zal eveneens een streefcijfer worden vastgesteld door de AFM (Kamerstuk 29.507, nr. 121).

raars moeten worden gelegd met betrekking tot het activeren. Het betreft derhalve technische en organisatorische regels.

Zoals hierboven aangegeven zijn er, ook in het huidige beleid, verschillende streefcijfers en tijdspaden voor verschillende soorten beleggingsverzekeringen. Met betrekking tot niet-opbouwende beleggingsverzekeringen geldt daarbij op dit moment dat de verzekeraar klanten moet activeren of op een andere manier een oplossing moet bieden. Onder een andere manier wordt verstaan een oplossing waardoor het niet-opbouwende karakter van de beleggingsverzekering wordt weggenomen. De AFM zal in de nadere regels waarin het streefcijfer wordt opgenomen bij niet-opbouwende polissen ook deze mogelijkheid opnemen om aan het streefcijfer te voldoen. Klanten die niet geactiveerd zijn, moeten alsnog worden geactiveerd als de beleggingsverzekering weer niet-opbouwend is. Deze verplichting blijft dus ook gelden wanneer op een andere manier een tijdelijke oplossing is geboden. Bij alle beleggingsverzekeringen geldt dat een klant die aantoonbaar geactiveerd is, niet opnieuw benaderd hoeft te worden.

De nadere regels met betrekking tot de streefcijfers, de vraag wanneer informatie voldoende adequaat is en de vraag wanneer van een weloverwogen beslissing gesproken zal worden, worden opgesteld door de AFM. Deze regels zullen tegelijk met het onderhavige besluit in werking treden. De consultatie van deze nadere regels zal op korte termijn plaatsvinden zodat er in ieder geval enkele maanden voor inwerkingtreding van zowel dit besluit als de nadere regels duidelijkheid bestaat over de verplichtingen die gaan gelden.

Consultatiereacties

Op 9 maart 2015 is de consultatie van het ontwerpbesluit houdende regels met betrekking tot het aanzetten van cliënten met een beleggingsverzekering tot het maken van een weloverwogen keuze met betrekking tot die beleggingsverzekering gestart. Vier weken later, 6 april 2014, is de consultatie gesloten. Er zijn zeven openbare en twee vertrouwelijke consultatiereacties ontvangen. In dit verslag wordt alleen ingegaan op de openbare consultatiereacties. De vertrouwelijke consultatiereacties zijn, waar mogelijk, verwerkt in het ontwerpbesluit. Aangezien de consultatiereacties over het algemeen redelijk uiteenlopen is hieronder gekozen voor een verslag en reactie per ingestuurde consultatiereactie.

De Vereniging VEB NCVB (VEB) steunt het voorgestelde besluit. Daarbij geeft de VEB aan dat de prioriteit zou moeten liggen bij hypotheekgebonden polissen, aangezien effectieve activering het risico op restschulden (door problemen met een polis) kan beperken. Zoals te zien is in de door de AFM opgestelde concept nadere regeling, wordt deze inschatting van de prioritering gedeeld. De eerste prioriteit ligt bij polissen waarbij de inleg volgens normale aannames niet tot opbouw zal leiden (niet opbouwende polissen), aangezien daarbij inleg naar verwachting niet tot opbouw leidt. Tot de groep niet opbouwende polissen behoren polissen met allerlei doelen, zoals hypotheekgebonden en polissen met een pensioendoelstelling. De groep die na niet opbouwende polissen als meest kwetsbaar wordt gezien zijn de hypotheekgebonden polissen.

Van deze groep moet 80% op 1 augustus 2015 zijn geactiveerd en 100% aan het einde van het vierde kwartaal van 2016. De VEB deelt verder de inzet van het ontwerpbesluit om verzekeraars te verplichten om deze klanten gedegen en betrouwbare informatie te verstrekken op basis waarvan het mogelijk is om een weloverwogen keuze te maken. Bij de mogelijkheden om de beleggingsverzekering aan te passen, waarover de verzekeraars de klant moeten informeren, vraagt de VEB aandacht voor de mogelijkheden om een goedkoper product af te sluiten (bijvoorbeeld qua beleggingen).

De VEB adviseert in de nota van toelichting stil te staan bij de manieren waarop het aanbod van alternatieve producten verbeterd kan worden. In het flankerend beleid is uitgebreid aandacht besteed aan het productaanbod en aan de mogelijkheden binnen bestaande producten om te kiezen voor goedkopere alternatieven, bijvoorbeeld met betrekking tot de beleggingen.²⁸⁰ Alle verzekeraars hebben, volgens de destijds opgestelde rapportage hierover van Deloitte, dergelijke mogelijkheden in hun aanbod opgenomen.²⁸¹ In het flankerend beleid is opgenomen dat verzekeraars goedkopere beleggingen moeten bieden binnen hun beleggingsverzekeringen.²⁸² De VEB merkt op dat de nalevingskosten voortvloeiend uit het ontwerpbesluit niet in rekening mogen worden gebracht aan de geactiveerde klanten. Zoals ook toegelicht in het mondeling overleg over het ontwerpbesluit kunnen deze kosten inderdaad niet aan de geactiveerde klanten worden doorberekend.²⁸³

Ing. A. Meijs heeft enkele opmerkingen gemaakt over het ontwerpbesluit. Ten eerste wordt opgemerkt dat de bepaling «een levensverzekeraar spant zich aantoonbaar in om cliënten een weloverwogen keuze te laten maken» veel ruimte laat over hoe de levensverzekeraar dit mag doen. De geciteerde formulering is de hoofdnorm waaraan verzekeraars moeten voldoen. In artikel 81b, eerste lid, van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft wordt verder ingevuld welke informatie hiervoor aan de klant moet worden verstrekt en dat uitdrukkelijk de keuzemogelijkheden voor aanpassing of stopzetting van de polis moeten worden voorgelegd. Verder wordt op grond van de delegatiebepaling in artikel 81b, derde lid, van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft door de AFM in een nadere regeling ingevuld aan welke kwalitatieve en kwantitatieve vereisten moet worden voldaan om een klant als geactiveerd te beschouwen.²⁸⁴ Ing. A. Meijs geeft verder aan dat de informatie over de «verwachte toekomstige financiële gevolgen van de verzekering» alleen nuttige informatie is bij risicovrije beleggingsverzekeringen. Bij levensverzekeringen, waarbij het rendement grotendeels afhankelijk is van beleggingen, is de eindopbrengst altijd

²⁸⁰ Kamerstuk 29.507, nr. 114.

²⁸¹ Hierbij wordt wel opgemerkt dat niet iedere verzekeraar op dit moment nog actief beleggingsverzekeringen aanbiedt.

²⁸² Als de verzekeraar zelf geen beleggingsverzekeringen of alternatieve producten (meer) aanbiedt kan worden verwezen naar producten van andere aanbieders.

²⁸³ Kamerstuk 29.507, nr. 128, p. 25.

²⁸⁴ <https://www.afm.nl/nl-professionals/nieuws/2015/mrt/nazorg-beleggingsverzekeringen>.

afhankelijk van het rendement op die beleggingen en daarmee altijd onzeker. Bij dergelijke verzekeringen moet op grond van de Wet op het financieel toezicht en het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen correcte, duidelijke en niet misleidende informatie worden verstrekt. Dit voorschrift is ook van toepassing bij de informatieverstrekking in het kader van het activeren van deze klanten. Verder geeft Ing. A. Meijs aan dat mogelijk meer heil zit in een «EKO-keurmerk» van dit soort producten. De suggestie van een «keurmerk» sluit grotendeels aan bij de bestaande modellen de Ruiter waarin de informatieverstrekking bij afsluiting van een dergelijke verzekering en jaarlijks is vastgelegd en het bestaande toezicht op het productontwikkelingsproces.²⁸⁵ Het nadeel van het alleen verplichten van verzekeraars tot dergelijke informatieverstrekking is echter dat de praktijk uitwijst dat klanten ook door deze jaarlijkse informatie vaak er niet toe overgaan om hun beleggingsverzekering aan te passen, stop te zetten of bewust door te laten lopen. Daarom heeft de activeringsverplichting toegevoegde waarde naast de bestaande informatieverplichtingen.

In de consultatiereactie van DC Advies (C.C. Gontea) wordt gesteld dat cliënten «activeringsmoe» zijn. Er wordt opgemerkt dat het «woekergesprek» beëindigd zou moeten worden. Het is bekend dat klanten om verschillende redenen moeilijk te activeren zijn. Dat is echter geen reden om te stoppen met activeren, maar juist een reden om de kwaliteit en kwantiteit van de inspanningen te laten toenemen. Pas als iedere klant met een beleggingsverzekering een weloverwogen keuze heeft gemaakt over het al dan niet voortzetten, aanpassen of stopzetten van de beleggingsverzekering, kunnen stappen worden gezet naar beëindiging van het «woekergesprek». Daarbij is zeker ook sprake van een mate van eigen verantwoordelijkheid bij klanten, maar de verzekeraar heeft – samen met de adviseur – een minstens even grote verantwoordelijkheid. De oproep van DC Advies om de negativiteit te veranderen in positiviteit wordt van harte ondersteund.

De Consumentenbond vraagt met betrekking tot de problematiek bij beleggingsverzekeringen aandacht voor verschillende aspecten. Ten eerste is de Consumentenbond voorstander van een objectieve inventarisatie van feiten, schade en oplossingen. De Consumentenbond heeft in dit kader verzekeraars benaderd en heeft inmiddels samen met een claimorganisatie juridische stappen ondernomen. Het voorliggende ontwerpbesluit ziet niet op compensatie van eventuele schade uit het verleden. Naast het ontwerpbesluit blijven de mogelijkheden om naar de rechter of het Kifid te gaan bestaan. Er zijn zeer veel verschillende beleggingsverzekeringen verkocht, met verschillende doelen en voorwaarden, door verschillende adviseurs, aan klanten met uiteenlopende kennis en doelstellingen. Dit maakt dat het generiek vaststellen van eventuele schade ingewikkeld. De rechter en het Kifid zijn de best toegeruste partijen om dergelijke schade te bepalen. Aangezien het voorliggende ontwerpbesluit ziet op (eventuele) aanpassingen van be-

leggingsverzekeringen met het oog op de toekomst, wordt op de opmerkingen van de Consumentenbond die zien op schade uit het verleden in dit kader niet verder ingegaan. De Consumentenbond geeft verder aan het voorliggende ontwerpbesluit als een positief signaal te zien. Het verheugt de Consumentenbond dat verzekeraars de verplichting krijgen tot het helpen van klanten met een beleggingsverzekering. De Consumentenbond stelt voor om ook een verplichting op te nemen om hersteladvies te bieden aan klanten. De verzekeraar moet volgens de Consumentenbond de kosten voor een advies betalen, waarbij de klant kan kiezen voor een onafhankelijke adviseur of een adviseur van de verzekeraar. Hoewel dit voorstel van de Consumentenbond sympathiek klinkt, voert een verplichting voor de verzekeraar om de kosten van een hersteladvies door een adviseur te dragen mijns inziens te ver. De verzekeraar moet op grond van het ontwerpbesluit de klant aanzetten tot het nemen van een weloverwogen besluit. Daarvoor verstrekt de verzekeraar de klant adequate informatie en moeten de klant ook de verbeteringsmogelijkheden en consequenties daarvan worden voorgelegd. Wanneer de kwaliteit van de activering onvoldoende is, kan de AFM na inwerkingtreding van het ontwerpbesluit sancties opleggen om te zorgen dat de kwaliteit hiervan toeneemt. Daarnaast is het niet bezwaarlijk dat hersteladvies wordt gegeven door de verzekeraar of iemand die werkt in opdracht van de verzekeraar. Ook op deze hersteladviezen zijn immers onverkort de regels van de Wet op het financieel toezicht van toepassing. Bovendien is in het flankerend beleid opgenomen dat verzekeraars goedkopere en betere alternatieve producten moeten aanbieden.²⁸⁶ Ook al is het advies van de verzekeraar niet onafhankelijk, het kan er dus wel toe leiden dat een klant beter af is met een ander product van diezelfde verzekeraar.

De Nederlandse Orde van Advocaten doet twee aanbevelingen. De eerste aanbeveling is het opnemen in de toelichting van een nadere verantwoording over de verhouding van de in deze regelgeving opgenomen normen ten opzichte van de geldende civielrechtelijke normen. De tweede aanbeveling is heroverweging van de vorm waarin de gewenste gedragsverandering wordt bewerkstelligd.

Met betrekking tot de eerste aanbeveling licht de Nederlandse Orde van Advocaten toe dat zij vragen heeft met betrekking tot de rechtszekerheid, aangezien de verplichting beleggingsverzekeringen uit het verleden betreft. Zoals in de nota van toelichting opgemerkt, wordt specifiek bij deze beleggingsverzekeringen gekozen voor een verplichting in (publiekrechtelijke) regelgeving aangezien er bij deze beleggingsverzekeringen verschillende problemen zijn gesignaleerd, die ook nu nog gevolgen hebben voor klanten. Verder ziet de verplichting die door het ontwerpbesluit in het leven wordt geroepen weliswaar op beleggingsverzekeringen uit het verleden, maar is deze gericht op de toekomst (geen terugwerkende kracht). De inschatting van de Nederlandse Orde van Advocaten dat er vragen zouden kunnen ontstaan met betrekking tot de rechtszekerheid

²⁸⁵ Overigens wordt opgemerkt dat het toezicht op het productontwikkelingsproces met name van belang is voor de ontwikkeling van nieuwe producten.

²⁸⁶ Als de verzekeraar zelf geen beleggingsverzekeringen of alternatieve producten (meer) aanbiedt kan worden verwezen naar producten van andere aanbieders.

wordt daarom niet gedeeld.

Met betrekking tot de activeringsplicht merkt de Nederlandse Orde van Advocaten op dat in de toelichting bij het ontwerpbesluit niet expliciet werd vermeld dat problemen met beleggingsverzekeringen ook kunnen voortkomen uit tegenvallende beleggingsrendementen. Dit aspect is zeker relevant; de opsomming van problemen in de toelichting bij het ontwerpbesluit bevat slechts voorbeelden. Volledigheidshalve is naar aanleiding van deze consultatiereactie het voorbeeld tegenvallende beleggingsresultaten ook toegevoegd. Zoals ook wordt opgemerkt noemt de toelichting bij de ontwerp nadere regeling dit aspect wel expliciet. Dit aspect doet echter niet af aan de verantwoordelijkheid van verzekeraars om deze klanten te activeren. Bij deze groep beleggingsverzekeringen bestaat de reële verwachting dat klanten niet het financiële doel halen dat ze destijds bij het afsluiten voor ogen hadden. Wanneer deze klanten niet geactiveerd worden, worden ze aan het einde van de looptijd geconfronteerd met een tekort. Het is daarom passend dat de verzekeraar waarbij de beleggingsverzekering loopt de verantwoordelijkheid neemt om de klant te activeren. Dat gebeurt op dit moment ook al, dus verzekeraars zijn zich ook bewust van deze verantwoordelijkheid. Het ontwerpbesluit voegt daaraan toe dat de verzekeraar de verplichting heeft om de klant te activeren. Deze verplichting is passend gezien de potentiële consequenties voor de klanten van de verzekeraar wanneer niet tot activering wordt overgegaan. Dat een adviseur ook verantwoordelijkheden heeft (civielrechtelijk en publiekrechtelijk) doet aan de verantwoordelijkheden van de verzekeraar niet af. Met betrekking tot de invulling van de activeringsverplichting vraagt de Nederlandse Orde van Advocaten aandacht voor de verplichtingen met betrekking tot niet opbouwende polissen. Bij niet opbouwende polissen wordt (op grond van de nadere regeling) van verzekeraars verlangd dat zij de klant of activeren of op een andere manier een oplossing bieden, waarbij de voorkeur uitgaat naar het activeren van de klant omdat deze dan een weloverwogen keuze maakt. Voor een dergelijke (zwaardere) verplichting is gekozen omdat aangenomen kan worden dat ook klanten die niet geactiveerd kunnen worden waarschijnlijk niet opnieuw zouden kiezen voor een beleggingsverzekering waarin volgens normale aannames geen sprake is van vermogensopbouw. Zoals eerder toegelicht, is het eenzijdig wijzigen van een overeenkomst civielrechtelijk in veel gevallen niet mogelijk. Het zal hier echter doorgaans gaan om het minder kosten in rekening brengen dan waartoe de verzekeraar contractueel gerechtigd is, danwel het doen van een extra storting(en) in de beleggingsverzekering waartoe de verzekeraar contractueel niet verplicht is. Dat vergt op zichzelf geen wijziging van de overeenkomst. Dergelijke oplossingen zijn in het verleden al door verzekeraars doorgevoerd. Bij cliënten die de beleggingsverzekering niet zozeer hebben gesloten om redenen van vermogensopbouw maar voor de overlijdensrisicodekking, zal de klant richting verzekeraar aangeven dat sprake was en is van een bewuste keuze voor de polis in de huidige vorm en kan de polis ongewijzigd worden voortgezet. De klant is dan geactiveerd en de verzekeraar heeft aan zijn activeringsverplichting voldaan. Verder gaat de Nederlandse Orde van Advocaten in op de omvang van de activeringsplicht. Hier-

bij vraagt de Nederlandse Orde van Advocaten aandacht voor de datum van 1 januari 2013. Na het bekend worden van de problemen met beleggingsverzekeringen zijn er verschillende aanpassingen van regelgeving tot stand gekomen. Per 1 januari 2008 is de informatieverstrekking gedurende de looptijd aangepast (modellen de Ruiters). Ook in de jaren daarna is nog nadere regelgeving geïntroduceerd, zoals de regelgeving met betrekking tot het productontwikkelingsproces, het provisieverbod, aangescherpte vakbekwaamheidseisen en de algemene zorgplicht. Deze aanscherpingen van regelgeving hebben allemaal verschillende inwerkingtredingsmomenten. Aangezien er niet één moment is aan te wijzen vanaf wanneer waarschijnlijk geen beleggingsverzekeringen met problemen meer zullen zijn verkocht is gekozen voor een datum aan het einde van deze periode. Deze datum sluit aan op de gekozen peildatum die gebruikt wordt in de rapportages van de AFM over de voortgang van het activeren van klanten met een beleggingsverzekering. De hierboven opgenomen nadere toelichting wordt, in lijn met de aanbeveling van de Nederlandse Orde van Advocaten, onderdeel van de nota van toelichting.

De tweede aanbeveling is heroverweging van de vorm waarin de gewenste gedragsverandering wordt bewerkstelligt. De Nederlandse Orde van Advocaten werpt de vraag op of de voorgestelde regelgeving wel voldoende recht doet aan de al verrichte inspanningen respectievelijk een geëigend middel vormt met betrekking tot de gewenste inspanningen. In het ontwerpbesluit en de nadere regeling is zoveel mogelijk aangesloten bij de huidige praktijk. Wanneer gekozen is voor een nadere invulling, betreft het invullingen die beogen concretisering te bieden. Wanneer er sprake is van discrepanties tussen de huidige informele werkwijze en de verplichtingen op grond van het ontwerpbesluit en de ontwerp nadere regeling, is dat een punt van aandacht dat bij de verwerking van de consultatiereacties op met name de ontwerp nadere regeling. De AFM is zich bewust van de eerdere vrijwillige inspanningen van verzekeraars en zal daar zeker rekening mee houden. Met betrekking tot de inspanningsverplichtingen op grond van het ontwerpbesluit is de Nederlandse Orde van Advocaten van mening dat deels ook sprake is van resultaatsverplichtingen. Het ontwerpbesluit bevat zowel inspanningsverplichtingen als resultaatsverplichtingen. Het ontwerpbesluit stelt een verplichting voor verzekeraars om zich in te spannen om al hun klanten met een voor 1 januari 2013 afgesloten beleggingsverzekering te activeren. Onder activeren wordt onder andere verstaan het aanzetten van de klant tot het maken van een weloverwogen keuze. Op het niveau van de individuele klant is een inspanningsverplichting het meest passend bij het doel activeren (de verzekeraar kan het weloverwogen karakter van keuze niet afdwingen). Wel kan bij een groep klanten worden gesteld dat de verzekeraar onvoldoende inspanningen zal hebben verricht, als de resultaten kwantitatief onvoldoende zijn. Met betrekking tot de inhoud van de inspanningsverplichting merkt de Nederlandse Orde van Advocaten op dat er scenario's mogelijk zijn waarin de verzekeraar niet voldoet aan de eisen de ontwerp nadere regeling maar zich wel voldoende heeft ingespannen. De AFM zal, net als nu, in dergelijke scenario's in redelijkheid de inspanning beoordelen.

Verder heeft de Nederlandse Orde van Advocaten moeite met de aard van de ontwerp nadere regeling als algemeen verbindend voorschrift. Voor een algemeen verbindend voorschrift is gekozen zodat niet alleen het bestuur gebonden is aan de nadere invulling van de norm uit artikel 81b van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft, maar deze regels ook bindend zijn voor betrokkenen zoals verzekeraars. Ten slotte is de Nederlandse Orde van Advocaten van mening dat er onvoldoende grondslag is voor de verplichting in de ontwerp nadere regeling om bij niet opbouwende polissen een oplossing te bieden. Met betrekking tot dit aspect wordt verwezen naar de reactie op de consultatiereactie van de heer Rank.

Prof. mr. W.A.K. Rank heeft, hoewel hij aangeeft dat zijn reactie voortkomt uit een verzoek van het Verbond van Verzekeraars waarvoor het Verbond ook de kosten heeft vergoed, op persoonlijke titel gereageerd op het ontwerpbesluit. Zijn eerste bezwaar tegen het ontwerpbesluit richt zich op de mogelijkheid voor verzekeraars die in de ontwerp nadere regeling is opgenomen om bij niet opbouwende polissen in plaats van het activeren van klanten een andere oplossing te bieden. De hoofdnorm die in het ontwerpbesluit is opgenomen is de verplichting om klanten te activeren. Bij polissen met ingrijpende gevolgen zoals niet opbouwende polissen is gekozen voor een stevig vereist resultaat van het vinden van een oplossing voor 100% van de klanten, bij voorkeur door het activeren van de klant. Wanneer het behalen van 100% activeren van deze groep klanten niet lukt wordt verzekeraars in de nadere regeling de mogelijkheid geboden om een andere oplossing te bieden voor deze klanten. Deze oplossing kan gevonden worden in het wegnemen van het niet opbouwende karakter van de polis. De meest voor de hand liggende mogelijkheid hiervoor is het verlagen van het kostenniveau van de beleggingsverzekering (zoals verschillende verzekeraars ook al hebben gedaan bij de introductie van kostenplafonds. Voor een uitgebreidere reactie met betrekking tot dit aspect wordt verwezen naar de reactie op de consultatiereactie van de Nederlandse Orde van Advocaten. De heer Rank wijst in dit verband ook op artikel 1:23 van de Wet op het financieel toezicht. Dit artikel bepaalt dat een privaatrechtelijke rechtshandeling rechtsgeldig blijft, ook als gehandeld is in strijd met de Wet op het financieel toezicht of bijbehorende lagere regelgeving. De nadere regeling brengt op dit punt ook geen wijziging aan. De overeenkomst van beleggingsverzekering blijft bestaan, alleen de verzekeraar kan ervoor kiezen om, in gevallen waarin bij niet opbouwende polissen het activeren niet is gelukt, een oplossing te kiezen waardoor het niet-opbouwende karakter wordt weggenomen. De heer Rank is verder van mening dat de verplichting om klanten met een niet opbouwende beleggingsverzekering «een passende oplossing» te bieden zou betekenen dat het beleggingsrisico geheel ten laste van verzekeraars wordt gebracht. Dit is feitelijk onjuist. Bij niet opbouwende polissen zal doorgaans sprake zijn van een duidelijk gebrek in de beleggingsverzekering. Beleggingsverzekeringen worden doorgaans afgesloten met als doel vermogensopbouw. Als inleg naar verwachting niet tot opbouw leidt, is dat een product dat niet doet waarvoor het bedoeld is. Een dergelijk probleem zal dan ook niet enkel voortkomen uit tegenvallende beleggingsresulta-

ten. Derhalve mag van verzekeraars verwacht worden dat zij of nu nogmaals de klant aanzet tot een weloverwogen beslissing of zelf het niet opbouwende karakter van dergelijke polissen wegneemt. Ten slotte heeft de heer Rank bezwaren tegen de rol van de AFM. De AFM legt in de nadere regeling vast wanneer sprake is van voldoende kwalitatief activeren. De hoofdnorm (activeren) is opgenomen in het ontwerpbesluit. Van activeren is sprake wanneer de klant een weloverwogen keuze maakt op grond van adequate informatie over zowel de beleggingsverzekering, in relatie tot het doel van de klant, als de mogelijkheden tot aanpassing en de generieke consequenties daarvan. In de nadere regeling worden voor verzekeraars deze verplichtingen en de vereiste kwaliteit en kwantiteit nader geconcretiseerd. In de consultatiereactie van het Verbond wordt aangegeven dat het voor het succes van het activeren van belang was dat de wederzijdse verwachtingen en ideeën van AFM en verzekeraars voldoende uitgekristalliseerd waren. De regeling biedt hiervoor juist ook handvaten, nu de bestaande activeringspraktijk eenduidig is vastgelegd, waardoor eventuele onduidelijkheden in de toekomst voorkomen kunnen worden.

Het Verbond van Verzekeraars geeft aan dat de intenties van het ontwerpbesluit overeenkomen met de inzet van verzekeraars. Het Verbond is van mening dat de recente verbeterde resultaten maken dat regelgeving niets toevoegt aan de huidige informele aanpak van het activeringsproces. Bij de vormgeving van het ontwerpbesluit wil het Verbond procesmatige bepalingen die borgen dat de inzichten van alle stakeholders, met name DNB, adviseurs en verzekeraars goed worden gewogen. Het nut van inzichten van stakeholders wordt gedeeld. Zowel bij het ontwerpbesluit als bij de nadere regeling is gekozen voor een openbare consultatie, zodat voldoende rekening kan worden gehouden met de inzichten van alle stakeholders, zowel vanuit de sector als vanuit het perspectief van klanten. Met betrekking tot DNB wordt opgemerkt dat de Wet op het financieel toezicht reeds voorziet in samenwerkingsbepalingen. Voor zover mij bekend verloopt de samenwerking op dit dossier goed, waarbij iedere toezichthouder uiteraard een eigen rol heeft. Het Verbond is verder van mening dat in de nadere regeling eenzijdig nieuwe normen worden vastgesteld. Zoals in reactie op de consultatiereactie is aangegeven is de hoofdnorm (het activeren) opgenomen in het ontwerpbesluit en biedt de nadere regeling slechts praktische invulling van die norm.

Het Verbond geeft verder aan dat ook verzekeraars transparantie over de voortgang van het activeren van klanten op maatschappijniveau wenst. Dit is een zeer positief signaal; het is mijn inziens van belang dat per verzekeringsmaatschappij de voortgang ook voor het publiek in beeld wordt gebracht.

Het Verbond vraagt ook aandacht voor de rol van adviseurs. In tegenstelling tot hetgeen het Verbond lijkt te veronderstellen, doet het ontwerpbesluit waarin de verplichtingen van verzekeraars worden vastgelegd niet af aan de al bestaande morele verplichtingen die gelden voor adviseurs. Wanneer bij volgende rapportages blijkt dat de resultaten van adviseurs tegenvallen, kan nadere regelgeving met betrekking tot adviseurs alsnog worden geïntroduceerd.

Met betrekking tot passende andere oplossingen om klanten met een niet opbouwende beleggingsverzekering te helpen, merkt het Verbond op dat de indruk bestaat dat het ontwerpbesluit een andere lijn hanteert dan tot dusver werd uitgedragen. Dit is echter niet het geval. Het ontwerpbesluit geeft verzekeraars de verplichting om klanten met een beleggingsverzekering te activeren. Bij niet opbouwende polissen bestond ook al in de huidige informele werkwijze met betrekking tot het activeren van klanten de eis tot het bieden van een oplossing. Hieronder worden ook nu al maatregelen begrepen die het niet opbouwende karakter wegnemen. Daarbij is wel altijd aangegeven dat passende oplossingen alleen genomen kunnen worden wanneer dit op verantwoorde wijze mogelijk is. Voor deze afweging biedt de ontwerp nadere regeling ook nog ruimte.

Het Verbond vraagt verder aandacht voor een aantal definities en formuleringen. Zo geeft het Verbond aan dat de beschrijving van de problemen bij beleggingsverzekeringen niet generiek kan worden gemaakt. Met de opsomming van de gesignaleerde problemen bij beleggingsverzekeringen is geenszins bedoeld dat alle problemen zich bij alle beleggingsverzekeringen voordoen. Wel zijn er bij beleggingsverzekeringen de afgelopen tijd in een dusdanige mate problemen aan het licht komen dat regelgeving zoals het voorliggende ontwerpbesluit gerechtvaardigd is. De opsomming van problemen is illustratief bedoeld, maar niet limitatief. Zoals het Verbond aangeeft kunnen tegenvallende resultaten ook mede worden veroorzaakt door tegenvallende beleggingsresultaten.

Met betrekking tot de opmerking van het Verbond over de bevoegdheid van de AFM om in de nadere regeling onder andere nadere invulling te geven aan de kwaliteit van het activeren wordt verwezen naar de reactie op de consultatiereactie van de Nederlandse Orde van Advocaten.

Het Verbond vraagt aandacht voor de gehanteerde definitie «levensverzekering met een beleggingscomponent». Er is gekozen voor een bredere definitie dan tot dusver in het Besluit Gedragstoezicht financiële onderneming Wft werd gehanteerd. Deze bredere definitie is van belang zodat de AFM bij alle levensverzekeringen met een beleggingscomponent kan optreden.

Het Verbond vraagt om in het ontwerpbesluit en de nadere regeling op te nemen dat de verplichtingen alleen gelden voor klanten die nog niet geactiveerd zijn. Dit is per definitie het geval aangezien een geactiveerde klant niet nogmaals geactiveerd hoeft te worden. Een aanvullend artikel voegt op dat punt niets toe. Wel is van belang om op te merken dat klanten alleen als geactiveerd worden gezien als de verzekeraar dit kan aantonen richting de AFM en als de kwaliteit van het activeren voldoende is geweest.

Het Verbond merkt op dat de inschatting van de regeldruk is gemaakt zonder betrokkenheid van de sector. Hoewel het Verbond aangeeft dat verzekeraars de administratieve lasten en nalevingskosten hoger zouden inschatten, worden op dit punt geen concrete suggesties gedaan. De openbare internetconsultatie is bedoeld om zowel sector als (vertegenwoordigers van) klanten in de gelegenheid te stellen om opmerkingen te maken over het ontwerpbesluit, waaronder de lasten voor het bedrijfsleven.

Mevrouw Van der Velden (advocaat bij Allen & Overy LLP) stelt in haar consultatiereactie vraagtekens bij de recht-

vaardiging voor de verplichting voor verzekeraars zoals opgenomen in het ontwerpbesluit om klanten met een beleggingsverzekering te activeren. Hoewel mevrouw Van der Velden erkent dat activering ertoe kan leiden dat klanten zich (nogmaals) bewust worden van de financiële consequenties van de eerder gemaakte keuzes, de risico's die daaraan verbonden zijn en zichzelf de vraag stellen of er aanleiding bestaat om de eerder gemaakte keuzes te herzien, betwijfelt zij of dit positieve effect voldoende rechtvaardiging vormt voor het onderhavige ontwerpbesluit. Mevrouw Van der Velden stelt daarbij dat er geen enkele indicatie is dat als gevolg van verwijtbaar handelen van de verzekeraar op grote schaal beleggingsverzekeringen zijn afgesloten die niet aansluiten bij het doel van de klant en dat de primaire verantwoordelijkheid voor de beantwoording van de vraag of de beleggingsverzekering aansluit bij het doel van de klant, bij de klant zelf ligt. Dit standpunt wordt niet gedeeld. Er zijn bij beleggingsverzekeringen verschillende problemen gesignaleerd, die ook nu nog (vergaande) gevolgen hebben voor klanten. Het gaat hier niet enkel om tegenvallende beleggingsrendementen, maar ook bijvoorbeeld om te hoge en intransparante kosten, gebrekkige informatieverstrekking en hefboom- en inteereffecten. Bij deze groep verzekeringsovereenkomsten bestaat de reële verwachting dat klanten niet het financiële doel halen dat ze destijds bij het afsluiten voor ogen hadden. Wanneer deze klanten niet geactiveerd worden, worden ze aan het einde van de looptijd geconfronteerd met een tekort. Het is daarom passend dat de verzekeraar waarbij de beleggingsverzekering loopt de verantwoordelijkheid neemt om de klant te activeren. Dat gebeurt op dit moment ook al, dus verzekeraars zijn zich ook bewust van deze verantwoordelijkheid. Het ontwerpbesluit voegt daaraan toe dat de verzekeraar de verplichting heeft om de klant te activeren. Deze verplichting is passend gezien de potentiële consequenties voor de klanten van de verzekeraar wanneer niet tot activering wordt overgegaan.

Mevrouw Van der Velden plaatst verder vraagtekens bij het besluit om de verplichting tot activering bij verzekeraars neer te leggen en niet (ook) bij adviseurs. In dit kader wordt verwezen naar de reactie op de consultatiereactie van het Verbond van Verzekeraars. Daarin is aangegeven dat het ontwerpbesluit waarin de verplichtingen van verzekeraars worden vastgelegd niet af doet aan de al bestaande morele verplichtingen die gelden voor adviseurs. Wanneer bij volgende rapportages blijkt dat de resultaten van adviseurs tegenvallen, kan nadere regelgeving met betrekking tot adviseurs alsnog worden overwogen.

Tot slot merkt mevrouw Van der Velden op dat het uitgangspunt moet zijn en blijven dat (publiekrechtelijke) toezichtwetgeving niet treedt in privaatrechtelijke rechtsverhoudingen tussen partijen en dat uit het ontwerpbesluit niet duidelijk wordt welke omstandigheden een uitzondering op deze regel rechtvaardigen. Het ontwerpbesluit en de nadere regeling beogen – in tegenstelling tot hetgeen mevrouw van der Velden lijkt te veronderstellen – niet in te grijpen in de (privaatrechtelijke) rechtsverhouding die tussen de verzekeraar en klant bestaat als gevolg van de afgesloten beleggingsverzekering. Dit ontwerpbesluit verplicht verzekeraars ertoe om ervoor te zorgen dat de klant begrijpt wat de gevolgen van de rechtsverhouding (kunnen)

zijn en dientengevolge een bewuste keuze maakt om de rechtsverhouding al dan niet ongewijzigd voort te zetten. Het ontwerpbesluit en de nadere regeling hebben op zichzelf echter geen gevolgen voor de privaatrechtelijke rechtsverhouding tussen partijen.

Administratieve lasten [niet opgenomen in deze editie (*red.*)]

Toezichtslasten

De aanvullende toezichtsbevoegdheden worden binnen de bestaande toezichtcapaciteit opgevangen.

Artikelsgewijs Artikel 1

Artikel 81b van het BGFo bevat een activeringsverplichting voor verzekeraars die beleggingsverzekeringen in portefeuille hebben. Uiteraard richt deze verplichting zich alleen tot verzekeraars die levensverzekeringen met een beleggingscomponent in portefeuille hebben. Daarnaast gaat het alleen om beleggingsverzekeringen uit het verleden, in dit geval afgesloten voor 1 januari 2013, waarbij de klant nog niet aantoonbaar is geactiveerd. Verder is de verplichting beperkt tot lopende beleggingsverzekeringen. Een beleggingsverzekering loopt zolang die verzekering niet tot uitkering is gekomen, daarvoor is niet vereist dat er nog premiebetaling plaatsvindt. De term levensverzekering met een beleggingscomponent is gekozen om aan te sluiten bij de in het BGFo opgenomen informatieverplichtingen voor levensverzekeringen. Iedere beleggingsverzekering is een levensverzekering in de zin van de Wft. Beleggingsverzekeringen kenmerken zich verder doordat er altijd sprake is van (gedeeltelijke) beleggingen.

Verzekeraars krijgen de verplichtingen in dit artikel ten opzichte van hun cliënten met een beleggingsverzekering. Bij beleggingsverzekeringen zal de cliënt doorgaans een consument zijn, maar aangezien de bepalingen met betrekking tot verzekeringen zich uitstrekken tot alle personen en niet beperkt zijn tot de natuurlijke persoon die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf, is ook hier voor de term cliënt gekozen.

In het eerste lid is in de eerste volzin de verplichting voor verzekeraars opgenomen om klanten te bewegen om een weloverwogen keuze te maken voor de toekomst. Een weloverwogen keuze is een bewuste keuze op basis van gedegen informatie. Uiteraard is het moeilijk om een klant te bewegen een bewuste keuze te maken. Een bewuste keuze houdt in dat de cliënt een weloverwogen beslissing neemt ten aanzien van zijn beleggingsverzekering(en) op basis van door de verzekeraar verschaft inzicht in de persoonlijke situatie van de cliënt met betrekking tot die beleggingsverzekering en waarbij de cliënt zich bewust is van de consequenties van die keuze. Bijvoorbeeld het enkele aankruisen van een vakje is hierbij niet voldoende. De verzekeraar toetst bij de klant of deze daadwerkelijk een bewuste keuze heeft gemaakt en bouwt hierover zorgvuldig een dossier op zodat hij de bewuste keuze, dus inclusief onderbouwing, achteraf (na het activeren en daarbij doorgaans hersteladvies) kan aantonen richting de AFM. De AFM kan nader invullen wanneer voldaan is aan de eis om de cliënt aantoonbaar een keuze te laten maken. De bewuste keuze van de klant ziet inhoudelijk op de toekomst

van de beleggingsverzekering. Een bewuste keuze kan stopzetting, wijziging of ongewijzigde voortzetting van de beleggingsverzekering zijn. Deze keuze moet dus ook uitdrukkelijk worden voorgelegd aan de cliënt. Stopzetting betekent dat de beleggingsverzekering niet wordt voortgezet. Wel kan worden gekozen voor (eventueel fiscaal geruisloze) doorstorting van het opgebouwde kapitaal naar een andersoortig product of een andere verzekeraar. Wijzigingen kunnen verschillende vormen aannemen, bijvoorbeeld wijziging van de overlijdensrisicodekking of wijziging van de beleggingen. Ongewijzigde voortzetting van de beleggingsverzekering kan ook een bewuste keuze van de klant zijn, belangrijk daarbij is wel dat de klant, mede door de verplichtingen op grond van het eerste lid, volledig op de hoogte is van de kenmerken van het product en de gevolgen van zijn beslissing.

Het eerste lid, onderdeel a, bevat de verplichting voor verzekeraars om deze klanten persoonlijk en adequaat te informeren over de kenmerken en huidige en toekomstige financiële gevolgen van hun beleggingsverzekering in relatie tot het doel dat de klant op het moment van afsluiten had met de beleggingsverzekering. Het betreft informatie die van belang is om cliënten in staat te stellen om een weloverwogen keuze te maken. Dit houdt meer in dan een eenzijdige informatiestroom van verzekeraar naar klant (zoals het enkele verzenden van een brief). Een zorgvuldige behandeling van de klant betekent ook dat de verzekeraar toetst of de klant de informatie feitelijk heeft ontvangen en deze ook daadwerkelijk kan begrijpen (door middel van bijvoorbeeld telefonisch contact of een schriftelijke reactie van de klant die uitgebreider is dan een enkel aangekruist vakje). De informatie moet van een dusdanige kwaliteit zijn dat het mogelijk is om op basis daarvan de consequenties van een bepaalde keuze te kennen. Onder kenmerken wordt bijvoorbeeld verstaan de kosten van (de onderdelen van) het product, de samenstelling van het product en de vraag of zich een hefboom- of inteereffect voordoet (de vereiste premies voor de overlijdensrisicoverzekering nemen toe naarmate het opgebouwde kapitaal minder is dan verwacht). Belangrijk bij deze informatie is dat deze persoonlijk gericht is. Het moet gaan om informatie over de specifieke beleggingsverzekering van deze klant, niet om algemene informatie. Onder financiële gevolgen wordt bijvoorbeeld verstaan wat de verwachte eindwaarde is in verhouding tot het oorspronkelijke doelkapitaal. Het doel van de klant met de beleggingsverzekering is bijvoorbeeld aflossing van de hypotheek. Daarbij is dan van belang hoe hoog de hypotheek is, wat de ambitie van de klant voor aflossing is en wat de huidige waarde is van de hypotheek. In het eerste lid, onderdeel b, is bepaald dat ten behoeve van het faciliteren van de weloverwogen keuze van de klant, de verzekeraar uitdrukkelijk de keuze tot voortzetting, wijziging of stopzetting aan de klant moet voorleggen. Het gaat niet alleen om de keuze zelf, maar ook om de consequenties van die keuze.

Het tweede lid bevat de verplichting voor de verzekeraar om vast te leggen hoe aan de verplichtingen uit het eerste en tweede lid is voldaan. De verzekeraar moet richting de AFM kunnen aantonen dat een weloverwogen keuze is gemaakt. Het enkele administreren van de keuze is daarbij onvoldoende, er moet ook sprake zijn van een dossier

waarin wordt weergegeven welke informatie is verstrekt en hoe de klant tot zijn afweging is gekomen. Op deze manier kan worden getoetst of de informatie adequaat is en of de keuze als weloverwogen kan worden gezien. In het dossier moet ook de informatie worden opgenomen die van de klant is ontvangen, zodat inzichtelijk kan worden gemaakt wat de redenen van de klant voor zijn keuze zijn. Als de klant weigert informatie te verstrekken, moet dat worden opgenomen in het dossier.

Of is voldaan aan de activeringsverplichtingen in het eerste lid, is moeilijk vast te stellen. Daarom wordt ingevolge de bevoegdheid in het derde lid om nadere regels te stellen in nadere regels vastgelegd wanneer in ieder geval is voldaan aan deze verplichting. Hiervoor worden nadere regels opgesteld waarin onder andere wordt aangegeven wanneer de verzekeraar zich voldoende heeft ingespannen. In de rapportage over nazorg beleggingsverzekeringen van oktober 2014 is hierover aangegeven met betrekking tot hypotheekgebonden beleggingsverzekeringen: «Wanneer er sprake is van «voldoende» inspanningen, zal per verzekeraar verschillen. Bij deze beoordeling dient het gehele proces dat een verzekeraar doorlopen heeft om de desbetreffende klant te helpen, te worden betrokken. De AFM heeft goede voorbeelden in de markt gezien van verzekeraars die hun klanten tot wel tien keer proberen te bellen op verschillende tijdstippen en veel energie steken in het achterhalen van telefoonnummers. Kan de verzekeraar de klant desondanks alsnog niet bereiken dan krijg de klant een zogenaamde (aangetekende) slotbrief. Hierin wordt blijvend de mogelijkheid van een kosteloos hersteladvies geboden. Het slechts schriftelijk aanspreken van klanten valt in ieder geval niet onder voldoende inspanningen.»

Verder zal aan de hand van streefcijfers in nadere regels, die grotendeels kunnen worden vormgegeven in lijn met de eerder door de AFM opgestelde streefcijfers, worden bepaald aan welke polissen prioriteit gegeven moet worden. Hierbij kan bijvoorbeeld ook, in lijn met het huidige beleid, bepaald worden dat alleen aan individuele polissen prioriteit moet worden gegeven. Een streefcijfer kan alleen gehaald worden als voldoende klanten geactiveerd zijn. Alleen als de klant naar de normen van artikel 81b van het BGf en de invulling van de AFM is geactiveerd kan deze klant worden meegeteld. Als een verzekeraar streefcijfers niet haalt, is dat zeker een reden om nader onderzoek bij die verzekeraar te doen (hoewel anders uiteraard ook onderzoek mogelijk is). Op dit moment gelden ook al streefcijfers. Deze huidige streefcijfers zijn gedifferentieerd naar verschillende categorieën polissen met als criterium de verwachte kwetsbaarheid van klanten. Bijvoorbeeld: bij niet-opbouwende polissen kan de AFM in nadere regels vastleggen, net als nu, dat voor 100% van de klanten een oplossing moet worden geboden. Een oplossing kan bestaan in het activeren van de klant zoals bedoeld in het nieuwe artikel 81b van het BGf. Als dat niet bij 100% van de klanten lukt, kan de AFM ook aangeven dat de verzekeraar kan kiezen voor een andersoortige oplossing voor de klant. Onder een andersoortige oplossing kan worden verstaan een andere manier om te zorgen dat de polis weer opbouwend wordt. In dit kader is het tevens relevant dat bij niet-opbouwende polissen (in tegenstelling tot bij hypotheekgebonden polissen) het op dit moment niet mo-

gelijk is om klanten mee te tellen ten opzichte waarvan de verzekeraar zich voldoende heeft ingespannen, maar geen resultaten heeft behaald. Andere categorieën beleggingsverzekeringen die waarschijnlijk in de beleidsregel opgenomen zullen worden zijn hypotheekgebonden polissen en polissen met als doel het opbouwen van een oudedagsvoorziening. De streefcijfers en vereiste kwaliteit van activeren kan door de AFM nader worden ingevuld in de Nadere regeling.

Verder zullen ingevolge het derde lid regels worden gesteld met betrekking tot de kwaliteit van de activeringsverplichting. Ook hierbij is het mogelijk om voor verschillende groepen polissen verschillende eisen te stellen.

In het vierde lid is bepaald dat verzekeraars de resultaten van hun inspanningen openbaar maken. Het gaat hierbij om door de AFM getoetste en in de nadere regeling van de AFM opgenomen vereiste resultaten. Bij het openbaar maken van deze resultaten geven verzekeraars inzicht in de resultaten van hun inspanningen. Dit betekent onder meer dat inzicht wordt geboden in wat klanten met een beleggingsverzekering hebben gedaan naar aanleiding van de inspanningen van de verzekeraar. Het ligt het in de rede dat de openbaarmaking van de resultaten in ieder geval aansluit bij de momenten waarop de AFM openbaar rapporteert over de resultaten van de inspanningen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht een termijn van 1 of 2 maanden nadat de einddatum waarvoor een resultaat moet zijn gerealiseerd is verstreken. De verwachting is dat levensverzekeraars door deze openbaarmakingsverplichting van de individuele resultaten van de verzekeraar nadere prikkels zullen ervaren tot het naleven van deze regelgeving.

Advies RvS, Stcrt. 2015, nr. 20233

[...] De Afdeling advisering van de Raad van State wijst erop dat de noodzaak van het ontwerpbesluit niet is gebleken, nu op basis van de bestaande regels het beleid tot activering van cliënten reeds in gang is gezet en daar inmiddels goede vorderingen mee zijn gemaakt. Zij adviseert bij de huidige stand van zaken het ontwerpbesluit vooralsnog niet vast te stellen.

1. Noodzaak

Vanaf 1 januari 2013 is beleid in gang gezet om klanten met een beleggingsverzekering te activeren. De Stichting Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft zich, aldus de toelichting, vanaf die datum expliciet tot verzekeraars gericht met de oproep om klanten te activeren en verzekeraars waren voldoende bekend met deze verplichtingen. Voor beleggingsverzekeringen die na 1 januari 2013 zijn afgesloten wordt activering niet nodig geacht omdat de regelgeving inmiddels is aangescherpt en deze verzekeringen zo recent zijn afgesloten dat het reëel is om te veronderstellen dat het doel van de verzekering dat de klant bij het afsluiten van de verzekering had nog aansluit bij het beeld van de klant op dit moment. Met activeren wordt volgens de toelichting bedoeld het aanzetten tot en ondersteunen van klanten zodat die inzicht krijgen in de financiële situatie van hun polis, overzicht krijgen van hun verbetermogelijkheden en, indien gewenst, stappen ondernemen om hun situatie te verbeteren. Dit moet ervoor zorgen dat

de klant een bewuste keuze maakt met betrekking tot de polis.²⁸⁷ De achtergrond van het voorstel is erin gelegen dat er veel mis is gegaan bij in het verleden afgesloten beleggingsverzekeringen: te hoge en intransparante kosten, gebrekkige informatieverstrekking, hefboom- en inteereffecten en tegenvallende beleggingsresultaten, zo vermeldt de toelichting.²⁸⁸ In maart 2014 is door de AFM een rapportage opgesteld waaruit naar voren kwam dat verzekeraars nog een lange weg te gaan hadden met de voornemens tot activering.²⁸⁹ In oktober 2014 is door de AFM geconstateerd dat de resultaten per 30 juni 2014 teleurstellend waren.²⁹⁰ In de meest recente rapportage van maart 2015 wordt evenwel geconstateerd dat de situatie per eind 2014 aanzienlijk is verbeterd en is vastgesteld dat het merendeel van de verzekeraars voor het verstrijken van de deadline de ambities hebben verwezenlijkt.²⁹¹ Alleen de resultaten van REAAL blijven significant achter bij die van de andere verzekeraars; tegen die verzekeraar bereidt de AFM een klacht voor bij de Tuchtraad Financiële Dienstverlening (Assurantiën), zo blijkt uit de rapportage. Tegen deze achtergrond moet worden geconstateerd dat het ontwerpbesluit niet voorziet in het wegnemen van een lacune: kennelijk lukt het inmiddels – zij het met enige vertraging – ook zonder wetgeving om verzekeraars te bewegen tot de gewenste activering van hun klanten. Daarbij is ook niet duidelijk of het nodig is om in het ontwerpbesluit een specifieke juridische grondslag te creëren voor de activeringsverplichting. De Wet op het financieel toezicht (Wft) bevat immers dienaangaande verschillende algemene en specifieke bepalingen waarin de zorgplicht van verzekeraars ten opzichte van hun cliënten tot uitdrukking komt. Dat artikel 4.25 Wft een specifieke grondslag biedt voor het stellen van regels bij algemene maatregel van bestuur met betrekking tot de in acht te nemen zorgvuldigheid waaraan een financiële onderneming zich moet houden bij de behandeling van de deelnemer, de consument of de cliënt, maakt dit niet anders.

Gelet op het vorenstaande is de Afdeling van oordeel dat niet is gebleken van de noodzaak voor het onderhavige ontwerpbesluit. Zij adviseert bij gebreke daarvan bij de huidige stand van zaken het ontwerpbesluit vooralsnog niet vast te stellen.

2. Bevoegdheden AFM

Onverminderd het vorenstaande wijst de Afdeling op het volgende. De AFM krijgt in het ontwerpbesluit de bevoegdheid randvoorwaarden te stellen aan de opties die door verzekeraars moeten worden geboden. De AFM heeft in het beleid dat nu al wordt uitgevoerd hieraan uitwerking gegeven. Voorts is een consultatiedocument openbaar gemaakt met een concept-nadere regeling.²⁹² Deze uitwer-

king strekt zo ver, dat op onderdelen spanning ontstaat met privaatrechtelijke uitgangspunten, in het bijzonder dat contractuele verhoudingen niet éénzijdig worden aangepast. Het meest duidelijk komt dit naar voren bij niet-opbouwende polissen (dit zijn polissen met een beleggingscomponent, waarbij geen vermogen wordt opgebouwd²⁹³). De AFM stelt in wezen als eis dat alleen als de klant dat expliciet naar voren brengt, de polis ongewijzigd zou mogen doorlopen, en dat niet-reageren niet zo mag worden uitgelegd dat de klant akkoord gaat met het ongewijzigd laten doorlopen van de polis. In dat verband wordt, indien de cliënt niet kan worden bereikt of de cliënt geen weloverwogen keuze kenbaar maakt, als een passende oplossing beschouwd dat de levensverzekeraar ervoor zorg draagt dat de beleggingsverzekering zodanig wordt aangepast dat het niet-opbouwende karakter ervan wordt weggenomen.²⁹⁴ Dit betekent dat de verzekeraar voor de onmogelijke opdracht kan komen te staan om hetzij een onvindbare cliënt op te sporen c.q. een niet-reagerende cliënt een weloverwogen keuze te ontlokken, hetzij een éénzijdige aanpassing van de polis door te voeren. Dit terwijl het éénzijdig aanpassen van een eerder aangegane contractuele relatie, afhankelijk van de overeengekomen polisvoorwaarden, in veel gevallen civielrechtelijk niet mogelijk zal zijn. De Afdeling begrijpt de wens om in het bijzonder ten aanzien van niet-opbouwende beleggingsverzekeringen te komen tot aanpassing van de desbetreffende polissen, maar dit mag er niet toe leiden dat verzekeraars tot het onmogelijke worden gehouden. De Afdeling adviseert dit aspect nader te bezien en hierop in de toelichting nader in te gaan.

²⁸⁷ Inleiding.

²⁸⁸ Problematiek beleggingsverzekeringen.

²⁸⁹ AFM, rapportage Nazorg beleggingsverzekeringen, maart 2014 (Bijlage bij Kamerstuk 29.507, 122).

²⁹⁰ AFM, Rapportage nazorg beleggingsverzekeringen, oktober 2014 (Bijlage bij Kamerstuk 29.507, 123).

²⁹¹ AFM, Rapportage nazorg beleggingsverzekeringen, maart 2015 (Bijlage bij Kamerstuk 29.507, 127).

²⁹² AFM, Consultatiedocument Nadere regeling gedragstoezicht

financiële ondernemingen Wft betreffende regels met betrekking tot het aanzetten van cliënten met een beleggingsverzekering tot het maken van een weloverwogen keuze met betrekking tot doe beleggingsverzekering.

²⁹³ Dat wil zeggen een beleggingsverzekering die is afgesloten vóór 1 januari 2013, waarbij de verwachte aangroei in vermogen lager is dan de door de cliënt naar verwachting nog in te leggen premies.

²⁹⁴ Artikel 5:5 van de concept-nadere regeling.

Artikel 81c ²⁹⁵

- 1. Een hypothecair krediet kan vervroegd worden afgelost. Onder vervroegde aflossing wordt verstaan de gehele of gedeeltelijke aflossing van een hypothecair krediet voorafgaand aan het verstrijken van de looptijd van de kredietovereenkomst.**
- 2. De aanbieder van hypothecair krediet rekent geen vergoeding voor vervroegde aflossing van het hypothecair krediet die hoger is dan het financiële nadeel dat de aanbieder heeft bij vervroegde aflossing.**
- 3. De aanbieder van hypothecair krediet vestrekt aan de consument die voornemens is vervroegd af te lossen een berekening van de aan de aanbieder te betalen vergoeding voor het vervroegd aflossen en de bij de berekening gehanteerde hypothesen.**
- 4. De Autoriteit Financiële Markten kan nadere regels stellen met betrekking tot de berekening van de vergoeding, bedoeld in het derde lid.**

Stb. 2016, nr. 266

Met betrekking tot vervroegde aflossing wordt in het nieuwe artikel 81c van het Bgf ten eerste bepaald dat vervroegde aflossing mogelijk is. De aflossing wordt als vervroegd gezien als deze wordt gedaan voor het aflopen van de kredietovereenkomst. In de Gedragscode hypothecaire financiering hebben Nederlandse aanbieders van hypothecair krediet bepaald dat kosteloos jaarlijks 10% van het hypothecaire krediet kan worden afgelost. Artikel 81c van het Bgf doet niet af aan de werking van deze en andere normen op grond van zelfregulering met betrekking tot vervroegde aflossing voor zover deze de consument meer bescherming bieden. Volledigheidshalve wordt opgemerkt

dat er op deze zelfregulering geen toezicht wordt gehouden. Het is de aanbieder van hypothecair krediet toegestaan voor vervroegde aflossingen die boven de genoemde 10% per jaar uitgaan een vergoeding te vragen. Op grond van het tweede lid van artikel 81c van het Bgf mag die vergoeding echter niet hoger zijn dan het financiële nadeel dat de aanbieder heeft door de vervroegde aflossing. De vergoeding mag dan ook geen (verkapte) boete voor de consument inhouden en kan alleen betrekking hebben op de kosten van de kredietgever die rechtstreeks voortvloeien uit de vervroegde aflossing.

De kosten kunnen bijvoorbeeld bestaan uit gemaakte kosten ter financiering van het uitgeleende bedrag aan de consument. Dit betekent bijvoorbeeld dat alleen reëel rentenadeel in rekening mag worden gebracht.

Als een consument vervroegd wil aflossen, neemt hij contact op met zijn aanbieder. De aanbieder geeft dan aan welke vergoeding in rekening zal worden gebracht bij de vervroegde aflossing van de kredietovereenkomst. De berekening van deze vergoeding (die niet hoger is dan het nadeel van de aanbieder) en de hypothesen die ten grondslag liggen aan de berekening, moet eveneens aan de consument worden meegedeeld, zodat de berekeningswijze voldoende transparant is. In de praktijk is gebleken dat er onduidelijkheden over dergelijke berekeningen kunnen voorkomen.²⁹⁶ Derhalve is in het vierde lid van artikel 81c bepaald dat de AFM nadere regels kan stellen met betrekking tot de berekening van de vergoeding bij vervroegde aflossing. Hierbij is van belang dat de berekening van de vergoeding transparant, eerlijk en een weergave van het werkelijk geleden nadeel is. De normen met betrekking tot vervroegde aflossing vormen de implementatie van artikel 25, derde en vierde lid, van de richtlijn.

²⁹⁵ Art. IV, lid 1, van het Besluit implementatie richtlijn hypothecair krediet (Stb. 2016, nr. 266) bepaald dat de artt. 1, 6, 6a, 33, 68a, 68b, 81c, 81d en 81e Bgf, zoals het besluit luidt na inwerkingtreding van dit besluit, niet van toepassing zijn op overeenkomsten inzake hypothecair krediet die vóór dat tijdstip (= 14 juli 2016, zie art. V van Stb. 2016, nr. 266) zijn gesloten en waarbij de overeenkomst inzake hypothecair krediet niet is aangegaan voor de eigen bewoning door de consument. Op deze overeenkomsten inzake hypothecair krediet blijven de regels met betrekking tot overeenkomsten inzake hypothecair krediet van toepassing zoals die onmiddellijk voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit luiden. Dit wordt als volgt toegelicht: "Het eerste lid regelt de eerbiedigende werking voor overeenkomsten inzake hypothecair krediet die voor inwerkingtreding van dit besluit geldig zijn aangegaan en waarvan de hypotheek wordt aangewend om een woning te kopen met als doel de woning als woonruimte aan een consument te verhuren. In de praktijk gaat het om hypotheek die niet onder de definitie van hypothecair krediet vielen zoals die gold voor inwerkingtredingen van dit besluit omdat het jaarlijks kostenpercentage niet gebruikelijk was. De eerbiedigende werking geldt voor alle bepalingen voor zover deze betrekking hebben op lopende overeenkomsten. Dit houdt in dat bijvoorbeeld de bepalingen die zien op de precontractuele informatie niet zijn uitgezonderd. Deze zijn immers niet relevant voor lopende overeenkomsten." (red.).

²⁹⁶ Zie consumenten nieuwsbrief AFM mei 2015, <http://afm.m13.mailplus.nl/archief/mailling-471257.html>.

Artikel 81d ²⁹⁷

- 1. Een aanbieder van hypothecair krediet waarborgt dat een consument zorgvuldig wordt behandeld indien de consument de uit een overeenkomst inzake hypothecair krediet voortvloeiende verplichtingen niet nakomt of indien de aanbieder van hypothecair krediet zich verhaalt op de onroerende zaak waarop het hypothecair krediet is gevestigd.**
- 2. Een aanbieder van hypothecair krediet rekent de consument geen hogere vergoeding van kosten bij het niet nakomen door die consument dan nodig is ter vergoeding van de schade die de aanbieder als gevolg van de niet-nakoming heeft geleden.**
- 3. Indien het verhaal op de onroerende zaak onvoldoende oplevert om de uit een overeenkomst inzake hypothecaire krediet voortvloeiende verplichtingen na te komen, komt de aanbieder met de consument een regeling overeen ten behoeve van de afbetaling van het resterende krediet, tenzij dit in redelijkheid niet van de aanbieder kan worden verlangd.**

Stb. 2016, nr. 266

Artikel 28 van de richtlijn bevat regels over achterstallige betalingen en gedwongen verkoop. In het nieuwe artikel 81d van het Bgf zijn deze normen in toezichtregelgeving geïmplementeerd. Een aanbieder van hypothecair krediet moet waarborgen dat zorgvuldig wordt omgegaan met de consument bij niet-nakoming en uiteindelijke situaties van verhaal door middel van verkoop van het onroerend goed waarop het hypothecaire krediet ziet. Dit kan bijvoorbeeld door het vooraf vastleggen van procedures voor dergelijke

situaties. In deze procedures kan bijvoorbeeld worden opgenomen na het doorlopen van welke stappen een aanbieder overgaat tot gedwongen verkoop. Gedwongen verkoop kan niet aan de orde zijn als daar niet voldoende aanleiding toe is, verder moet de consument voldoende tijd en informatie hebben gekregen om alsnog tot nakoming over te gaan. Deze procedures moeten ook tot doel hebben een zo optimaal mogelijke prijs bij gedwongen verkoop te behalen. Een consument hoeft bijvoorbeeld niet in te stemmen met onderhandse verkoop van het onroerend goed door middel van een volmacht, als hierdoor een lagere prijs kan worden gerealiseerd. In dat geval kan de aanbieder bijvoorbeeld voldoende bekendheid geven aan de verkoop waardoor meerdere potentiële kopers zich aandienen en een prijsverhogend effect optreedt. Op grond van het tweede lid van artikel 81d mag de aanbieder bij niet-nakoming geen hogere kosten rekenen dan de schade die de aanbieder heeft door de niet-nakoming. In beginsel gaat het om de wettelijke rente ter compensatie voor de vertraging in de voldoening van het krediet. Daarnaast kan de aanbieder kosten in rekening brengen ter vergoeding van door hem geleden schade, wel zal de aanbieder moeten aantonen dat deze kosten niet hoger zijn dan zijn werkelijke schade. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan administratiekosten en incassokosten. Voor wat betreft de buitengerechtelijke kosten geldt als extra eis dat deze niet hoger mogen uitvallen dan hetgeen is bepaald in het Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten.

Ten slotte is in artikel 81d voor situaties waarin sprake is geweest van gedwongen verkoop, maar de opbrengst van die verkoop lager is dan de schuld van de consument, bepaald dat de aanbieder met een consument een redelijke betalingsregeling overeenkomt. Uitgangspunt hierbij is dat de terugbetaling van de restschuld door de consument wordt vergemakkelijkt. Zo moeten er bijvoorbeeld redelijke termijnen worden overeengekomen. Op grond van de Gedragscode hypothecaire financiering passen de aangesloten Nederlandse aanbieders ook een aantal zorgvuldigheidseisen toe in situaties van (potentiële) niet-nakoming, zoals een termijn van in beginsel twee maanden tussen de periode waarin de consument in verzuim is en het moment waarop wordt overgegaan tot gedwongen verkoop. Artikel 81d van het Bgf doet niet af aan de werking van zelfregulering voorzover deze consumenten meer bescherming biedt.

Wanneer in redelijkheid niet van de aanbieder kan worden verlangd dat deze een betalingsregeling overeenkomt met de consument, kan de kredietgever volstaan met een eenzijdige redelijke regeling. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn wanneer de consument niet te traceren is.

²⁹⁷ Art. IV, lid 1, van het Besluit implementatie richtlijn hypothecair krediet (Stb. 2016, nr. 266) bepaalt dat de artt. 1, 6, 6a, 33, 68a, 68b, 81c, 81d en 81e Bgf, zoals het besluit luidt na inwerkingtreding van dit besluit, niet van toepassing zijn op overeenkomsten inzake hypothecair krediet die vóór dat tijdstip (= 14 juli 2016, zie art. V van Stb. 2016, nr. 266) zijn gesloten en waarbij de overeenkomst inzake hypothecair krediet niet is aangegaan voor de eigen bewoning door de consument. Op deze overeenkomsten inzake hypothecair krediet blijven de regels met betrekking tot overeenkomsten inzake hypothecair krediet van toepassing zoals die onmiddellijk voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit luiden. Dit wordt als volgt toegelicht: "Het eerste lid regelt de eerbiedigende werking voor overeenkomsten inzake hypothecair krediet die voor inwerkingtreding van dit besluit geldig zijn aangegaan en waarvan de hypotheek wordt aangewend om een woning te kopen met als doel de woning als woonruimte aan een consument te verhuren. In de praktijk gaat het om hypotheek die niet onder de definitie van hypothecair krediet vielen zoals die gold voor inwerkingtredingen van dit besluit omdat het jaarlijks kostenpercentage niet gebruikelijk was. De eerbiedigende werking geldt voor alle bepalingen voor zover deze betrekking hebben op lopende overeenkomsten. Dit houdt in dat bijvoorbeeld de bepalingen die zien op de precontractuele informatie niet zijn uitgezonderd. Deze zijn immers niet relevant voor lopende overeenkomsten." (red.).

Artikel 81e ^{298 299}

Het is een aanbieder van hypothecair krediet niet toegestaan om, met als reden een onjuiste beoordeling van de kredietwaardigheid van de consument, de overeenkomst inzake hypothecair krediet te beëindigen of ten nadele van de consument te wijzigen, tenzij de consument voor de beoordeling van de kredietwaardigheid relevante informatie bewust heeft achtergehouden of bewust onjuist heeft weergegeven.

Stb. 2016, nr. 266

Artikel 18, vierde lid, van de richtlijn bevat de verplichting voor lidstaten om ervoor te zorgen dat aanbieders van hypothecair krediet die een overeenkomst inzake hypothe-

²⁹⁸ Art. IV, lid 1, van het Besluit implementatie richtlijn hypothecair krediet (Stb. 2016, nr. 266) bepaalt dat de artt. 1, 6, 6a, 33, 68a, 68b, 81c, 81d en 81e Bgif, zoals het besluit luidt na inwerkingtreding van dit besluit, niet van toepassing zijn op overeenkomsten inzake hypothecair krediet die vóór dat tijdstip (= 14 juli 2016, zie art. V van Stb. 2016, nr. 266) zijn gesloten en waarbij de overeenkomst inzake hypothecair krediet niet is aangegaan voor de eigen bewoning door de consument. Op deze overeenkomsten inzake hypothecair krediet blijven de regels met betrekking tot overeenkomsten inzake hypothecair krediet van toepassing zoals die onmiddellijk voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit luiden. Dit wordt als volgt toegelicht: "Het eerste lid regelt de eerbiedigende werking voor overeenkomsten inzake hypothecair krediet die voor inwerkingtreding van dit besluit geldig zijn aangegaan en waarvan de hypotheek wordt aangewend om een woning te kopen met als doel de woning als woonruimte aan een consument te verhuren. In de praktijk gaat het om hypotheeken die niet onder de definitie van hypothecair krediet vielen zoals die gold voor inwerkingtredingen van dit besluit omdat het jaarlijks kostenpercentage niet gebruikelijk was. De eerbiedigende werking geldt voor alle bepalingen voor zover deze betrekking hebben op lopende overeenkomsten. Dit houdt in dat bijvoorbeeld de bepalingen die zien op de precontractuele informatie niet zijn uitgezonderd. Deze zijn immers niet relevant voor lopende overeenkomsten." (*red.*)

²⁹⁹ Art. IV, lid 2, van het Besluit implementatie richtlijn hypothecair krediet (Stb. 2016, nr. 266) bepaalt dat artt. 68a, 68b, lid 3, en art. 81e, Bgif, zoals die bepalingen komen te luiden na het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit (=14 juli 2016, zie art. V van Stb. 2016, nr. 266), niet van toepassing zijn op overeenkomsten inzake hypothecair krediet die vóór inwerkingtreding van dit besluit zijn gesloten. Op deze overeenkomsten inzake hypothecair krediet blijven de regels met betrekking tot overeenkomsten inzake hypothecair krediet van toepassing zoals die onmiddellijk voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit luiden. Dit wordt als volgt toegelicht: "Het tweede lid regelt voor de artikelen 68a, 68b, derde lid, en artikel 81e, zoals die bepalingen na inwerkingtreding van dit besluit komen te luiden eerbiedigende werking voor overeenkomsten inzake hypothecair krediet die voor inwerkingtreding van dit besluit geldig zijn aangegaan. Deze artikelen brengen verplichtingen mee voor aanbieders die aanpassingen vergen van de inrichting van hun organisatie en hun systemen die met betrekking tot reeds bestaande overeenkomsten tot een grote belasting zouden leiden en die eveneens in het Burgerlijk Wetboek zijn opgenomen waarop ook eerbiedigende werking van toepassing is. Om die reden is ervoor gekozen lopende overeenkomsten te eerbiedigen." (*red.*)

cair krediet hebben afgesloten met een consument en die met betrekking tot die consument een onjuiste kredietwaardigheidsbeoordeling hebben uitgevoerd, deze onjuiste beoordeling niet aan de consument kunnen tegenwerpen. Met andere woorden: de aanbieder kan de hiervoor bedoelde kredietovereenkomst niet vanwege deze onjuiste beoordeling beëindigen of deze in het nadeel van de consument wijzigen. Deze regel geldt niet, indien de consument voor de beoordeling van zijn kredietwaardigheid relevante informatie heeft achtergehouden of die informatie onjuist heeft weergegeven.

Artikel 82 ³⁰⁰

1. Een maatschappij voor collectieve belegging in effecten, beleggingsonderneming of beheerder van een icbe benadert personen die geen professionele belegger zijn, die geen deelnemer zijn in de icbe of aan wie de beleggingsonderneming nog geen beleggingsdienst heeft verleend, direct noch indirect in persoon, anders dan door middel van een techniek voor communicatie op afstand als bedoeld in artikel 81, tenzij:

- a. de betrokkene daarmee vooraf uitdrukkelijk schriftelijk dan wel elektronisch mee heeft ingestemd; of**
- b. de betrokkene in het contact slechts informatiemateriaal wordt aangeboden.**

2. Het eerste lid is niet van toepassing op beheerders van icbe's met zetel in een andere lidstaat, icbe's met zetel in een andere lidstaat en de eventueel aan die instellingen verbonden bewaarders.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:25, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 26, vierde en vijfde lid, van het Btb 2005 en artikel 26 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002. In afwijking van het uitgangspunt dat voor beleggingsondernemingen in afwachting van de implementatie van de MiFID de bepalingen uit de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 wat niveau van regelgeving betreft ongewijzigd blijft, worden de regels voor het in persoon (lijfelijk, "huis-aan-huis") benaderen van personen hier opgenomen. Dit in verband met het feit dat de gelijkkluidende bepaling uit het Btb 2005 ook in dit artikel wordt opgenomen en dat de regels voor het telefonisch benaderen van artikel 26 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 ook in het besluit zijn opgenomen (zie artikel 81). Inhoudelijk zijn de regels niet gewijzigd. Wel is ten opzichte van artikel 26 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 de reikwijdte ingeperkt: dit artikel geldt niet indien het om professionele beleggers gaat. Deze beleggers worden geacht de bescherming die dit artikel biedt niet nodig te hebben.

In het eerste lid is bepaald dat het in persoon (lijfelijk) be-

³⁰⁰ Zie ook het verbod op *cold-calling* in art. 11.7, Telecomwet (*red.*)

naderen van personen waarmee nog geen zakelijke relatie bestaat alleen toegestaan is indien die persoon daarvoor vooraf schriftelijk (waaronder ook "elektronisch" wordt verstaan) uitdrukkelijk toestemming heeft verleend. Uiteraard is er geen sprake meer van toestemming wanneer die toestemming is herroepen. Daarnaast is het in persoon benaderen van personen waarmee nog geen zakelijke relatie bestaat toegestaan indien in het contact alleen informatiemateriaal wordt overhandigd.

In het tweede lid is geregeld dat dit artikel - in lijn met het Btb 2005 - niet van toepassing is op icbe's met zetel in een andere lidstaat, de daaraan verbonden beheerders en bewaarders, beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat en de daaraan verbonden beheerders en bewaarders. In het Btb 2005 volgde dit uit artikel 19.

Stb. 2011, nr. 358

Het betreft een tekstuele wijziging.

Stb. 2013, nr. 293

Door deze wijziging is artikel 82 niet meer van toepassing op (beheerders van) beleggingsinstellingen en beleggingsmaatschappijen, omdat de richtlijn geen vergelijkbare bepaling bevat. Het artikel blijft wel van toepassing op (beheerders van) icbe's en maatschappijen voor collectieve belegging in effecten. Ook wordt een vergelijkbare verplichting als in het eerste lid opgenomen in paragraaf 10.3.1.1 met de aanvullende voorwaarden voor het aanbieden van rechten van deelneming aan niet-professionele beleggers.

Artikel 83

- 1. Een beheerder van een icbe, maatschappij voor collectieve belegging in effecten of bewaarder van een icbe handelt in het belang van de deelnemers in de icbe.**
- 2. Een beheerder van een icbe of maatschappij voor collectieve belegging in effecten behandelt deelnemers onder vergelijkbare omstandigheden op gelijke wijze.**
- 3. Door of namens een icbe worden geen transacties uitgevoerd voor haar rekening met een zodanige frequentie of van een zodanige omvang dat dit gezien de omstandigheden kennelijk slechts strekt tot bevoordeling van de beheerder van de icbe, de icbe of met de beheerder van de icbe, maatschappij voor collectieve belegging in effecten of bewaarder van de icbe gelieerde partijen.**
- 4. Het eerste tot en met derde lid is niet van toepassing op beheerders van icbe's met zetel in een andere lidstaat die geen icbe's met zetel in Nederland beheren, icbe's met zetel in een andere lidstaat en de eventueel aan die instellingen verbonden bewaarders.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:25, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 26, eerste tot en met derde lid, van het Btb 2005. De regels met betrekking tot de

zorgplicht vloeien voort uit de artikelen 5nonies, 10, tweede lid, en 13ter van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Het handelen in het belang van de deelnemers in een beleggingsinstelling brengt onder andere met zich mee dat "best execution" leidend moet zijn bij de keuze tussen verschillende (financiële instrumenten)makelaars of commissionairs en de beslissing wie welke transactie uitvoert. Ook de voorwaarden voor de vergoeding van de beheerder, waaronder een eventuele prestatieafhankelijke vergoeding ("performance fee") dienen zodanig te zijn dat de belangen van de deelnemers niet geschaad worden doordat zij bijvoorbeeld strijd met het beleggingsbeleid of overmatige transacties (zie ook het derde lid) in de hand werken. Onder een zorgvuldige behartiging van het belang van de deelnemers valt onder andere ook dat de beheerder geen onevenredig hoge kosten voor posten die in het prospectus als variabele kosten of niet nader gekwantificeerde kostensoorten zijn vermeld, voor rekening van de deelnemers laat komen. Onder onevenredig wordt mede verstaan het in rekening brengen van kosten waarvan redelijkerwijs niet kan worden aangenomen dat de geleverde prestatie tegen concurrerende voorwaarden is geleverd of waarvan het nut voor de deelnemers in de beleggingsinstelling niet kan worden aangetoond.

In het derde lid is het verbod op het zogenaamde "churning" opgenomen.

In het vierde lid is geregeld dat dit artikel - in lijn met het Btb 2005 - niet van toepassing is op icbe's met zetel in een andere lidstaat, de daaraan verbonden beheerders en bewaarders, beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat en de daaraan verbonden beheerders en bewaarders. In het Btb 2005 volgde dit uit artikel 19.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 83 is gebaseerd op artikel 4:25, eerste lid, van de wet. In artikel 83 zijn regels omtrent de zorgplicht opgenomen. In het eerste lid wordt bijvoorbeeld geregeld dat een beheerder dient te handelen in het belang van de deelnemers van de beleggingsinstelling. Door de implementatie van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen kan een beheerder met zetel in een andere lidstaat ook een icbe met zetel in Nederland beheren.

In een dergelijk geval dient de beheerder ook aan de regels met betrekking tot de zorgplicht te voldoen. Het vierde lid, onderdeel a, is derhalve aangepast.

Stb. 2011, nr. 515

Dit betreft een technische wijziging.

Stb. 2013, nr. 293

Het nieuwe artikel 83 hangt samen met de wijziging van het begrip «beleggingsinstelling». De behandeling van deelnemers in Nederlandse beleggingsinstellingen wordt geregeld in het artikel 83a van het Bgfo.

Artikel 83 is niet meer van toepassing op beheerders van Nederlandse beleggingsinstellingen, maar alleen nog op beheerders van icbe's. Ook wordt een vergelijkbare verplichting als in het derde lid opgenomen in paragraaf 10.3.1.1 met de aanvullende voorwaarden voor het aanbieden van rechten van deelneming aan niet-professionele beleggers.

Artikel 83a

1. Een Nederlandse beheerder van een beleggingsinstelling neemt jegens de deelnemers in de beleggingsinstelling de in artikel 12, eerste lid, onderdelen b, d, e, f, alsmede de laatste volzin van het eerste lid, en tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen gestelde regels in acht.
2. De Autoriteit Financiële Markten neemt bij het toezicht op de naleving van regels, bedoeld in het eerste lid, de ingevolge artikel 12, derde lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen gestelde criteria in acht.

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 83a is gebaseerd op artikel 4:25 van de Wft. Het nieuwe artikel 83a implementeert artikel 12, eerste lid, onderdelen b, d, e, f en de laatste volzin, van dit lid en tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de richtlijn.

Daarin worden voorwaarden gesteld waaraan de beheerder moet voldoen bij de behandeling van de deelnemers in een beleggingsinstelling. Deze voorwaarden worden gesteld in het kader van de behartiging van de belangen van deze deelnemers en de belangen van de beleggingsinstelling zelf en in het verlengde daarvan de bevordering van de integriteit van de markt. Zo mag geen enkele belegger in de beleggingsinstelling een voorkeursbehandeling ten deel vallen, tenzij deze in de statuten van de beleggingsinstelling wordt vermeld.

Uit artikel 12, derde lid, van de richtlijn volgt dat de Europese Commissie maatregelen vaststelt tot precisering van de door de AFM te hanteren criteria om te beoordelen of een beheerder van een beleggingsinstelling aan de verplichtingen van dat artikel voldoet.

Artikel 83b, 83c [vervallen]³⁰¹

Stb. 2016, nr. 97

De artikelen 83b en 83c vervallen aangezien de inhoud van deze artikelen reeds op wetsniveau is geregeld. Artikel 4:62m, eerste lid, van de wet bepaalt dat een beheerder van een beleggingsinstelling of beheerder van een icbe maatregelen treft opdat de activa van een door hem beheerde beleggingsinstelling of icbe ten behoeve van de deelnemers worden bewaard door een onafhankelijke bewaarder. De toelichting verduidelijkt dat dit betekent dat de beheerder niet de bewaarder kan zijn. Artikel 83b, eerste lid, kan derhalve vervallen. De inhoud van artikel 83b, tweede lid, van de wet is opgenomen in artikel 147de van dit besluit. De inhoud van artikel 83c is opgenomen in artikel 4:62s, eerste en tweede lid, van de wet.

Artikel 84

Een beleggingsonderneming onthoudt zich van het uitvoeren van transacties voor reke-

ning van cliënten met een zodanige frequentie of van een zodanige omvang dat dit gezien de omstandigheden kennelijk slechts strekt tot bevoordeling van de beleggingsonderneming, tenzij sprake is van transacties waarvoor de cliënt op eigen initiatief uitdrukkelijk opdracht heeft gegeven.

Voorheen art. 6:12, lid 1, Nrgfo

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:25, eerste lid, van de wet en komt in plaats van de artikelen 24, aanhef en onderdeel a, 35, aanhef en onderdeel a, en 43 van het Bte 1995. In lijn met het uitgangspunt dat voor beleggingsondernemingen in afwachting van de implementatie van de MiFID de bepalingen uit het Bte 1995 en de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 zowel wat de inhoud als het niveau van regelgeving betreft zoveel mogelijk ongewijzigd blijven³⁰², is in dit artikel bepaald dat de AFM regels stelt met betrekking tot het handelen in het belang van de cliënt. De door de AFM te stellen regels zullen overeenkomen met het bepaalde in de artikelen 25, eerste lid, 29 en 30 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002.

Het "handelen in het belang van de adequate functionering van de effectenmarkten" uit het Bte 1995 is hier niet overgenomen. De regels met betrekking tot het optreden van een beleggingsonderneming op de financiële markten zijn neergelegd in afdeling 5.4.3 van de wet en de daarop berustende bepalingen.

Stb 2007, nr 407

Artikel 84 (oud) komt te vervallen. De norm dat de AFM regels dient te stellen die ertoe strekken dat een beleggingsonderneming handelt in het belang van haar cliënten kan niet worden gecontinueerd, omdat de MiFID en de uitvoeringsrichtlijn MiFID vanwege het uitgangspunt van totale harmonisatie geen andere uitwerking van de gestelde normen toelaten. Daarmee komt ook de grondslag voor artikel 6:11, de verplichting dat beleggingsondernemingen in het belang van hun cliënten moeten handelen en 6:13, de verplichting die strekt tot een snelle en efficiënte uitvoering van een order tegen de beste prijs, van de NRGfo te vervallen.

Artikel 6:12, eerste lid, van de NRGfo, het verbod op churning, komt weliswaar te vervallen in de nadere regeling, maar wordt in verband met het normstellende karakter van overweging 57 bij de uitvoeringsrichtlijn MiFID opgenomen in artikel 84 (nieuw) Bgfo en is gebaseerd op artikel 4:25, eerste lid, van de wet. Het verbod op churning komt voort uit de algemene verplichting die rust op een beleggingsonderneming om zich bij het verlenen van beleggingsdiensten op een eerlijke, billijke professionele wijze in te zetten voor de belangen van haar cliënten (artikel 4:90, eerste lid, van de wet). Dat wil zeggen dat een beleggingsonderneming vanwege de algemene zorgplicht die op haar rust gehouden is zich te onthouden van het uitvoeren van transacties voor rekening van cliënten met een zodanige frequentie of van een zodanige omvang dat dit gezien de omstandighe-

³⁰¹ Art. I, onderdel J van het Implementatiebesluit wijziging richtlijn icbe's (Stb. 2016, nr. 97) (red.).

³⁰² Zie het algemeen deel van de nota van toelichting, onder 2.

den kennelijk slechts strekt tot bevoordeling van de beleggingsonderneming. Dit behoudens er sprake is van transacties waarvoor de cliënt op eigen initiatief uitdrukkelijk opdracht heeft gegeven. Overweging 57 bij de uitvoeringsrichtlijn MiFID zegt hierover dat een reeks transacties die ieder afzonderlijk beschouwd geschikt zijn voor een cliënt, ongeschikt kunnen zijn, als de aanbeveling of de handelsbeslissingen op elkaar volgen in een frequentie die niet in het belang van de cliënt is. Bij vermogensbeheer kan een transactie ook ongeschikt zijn als deze resulteert in een ongeschikte portefeuille. De norm die gesteld is in artikel 6:12, tweede lid, van de Nrgfo en stelt dat een beleggingsonderneming zich in het belang van de cliënt dient te onthouden van het in rekening brengen van onevenredig hoge commissies of andere vergoedingen komt niet terug in de MiFID en komt daarom wel te vervallen in het Nrgfo. Dit neemt niet weg dat een beleggingsonderneming vanwege de zorgplicht die zij jegens haar cliënten heeft dient af te zien van onevenredig hoge commissies of vergoedingen.

[Artikel 84 Bgfo is de opvolger van het per 1-11-12007 vervallen artikel 6:12, lid 1 Nrgfo, dat voorheen als volgt werd toegelicht: (red.)

Dit artikel komt in de plaats van artikel 29 Nrgfo 2002 en is een uitwerking van artikel 84 van het besluit.

De omvang of frequentie van transacties mag niet strekken tot een kennelijke bevoordeling van de beleggingsonderneming. Een beleggingsonderneming dient zich dan ook te onthouden van het onder de werking van een volmacht stelselmatig uitvoeren van snel opeenvolgende en grote transacties indien dit blijkbaar ertoe strekt additionele commissie-opbrengsten te genereren. Bij de beoordeling van de handelwijze van de beleggingsonderneming wordt met name gelet op de verhouding tussen de inleg, de resultaten en de in rekening gebracht provisie over een bepaalde periode.

Indien de cliënt op eigen initiatief een uitdrukkelijke opdracht geeft, geldt het bovenstaande verbod niet. Van een op eigen initiatief gegeven order is overigens geen sprake, indien de beleggingsonderneming de cliënt reeds heeft benaderd en heeft aangezet tot het plaatsen van de order.

Indien de transacties uitgevoerd worden door een andere beleggingsonderneming dan de beleggingsonderneming die de opdracht namens de cliënt doorgeeft (bijvoorbeeld bij een commissionair) heeft ook de uitvoerende onderneming hier een verantwoordelijkheid met name indien er sprake is van een cliëntenrelatie met deze uitvoerende beleggingsonderneming.

Indien duidelijk is dat bepaalde transacties in redelijkheid niet hadden mogen gebeuren, zal de uitvoerende onderneming door de AFM gewezen worden op zijn verplichtingen in deze en zal zodoende de cliënt als zelfstandige cliënt van de uitvoerende onderneming worden beschouwd, die evenzo aan de verplichtingen van dit artikel moet voldoen.]

Artikel 85³⁰³

Een beleggingsonderneming verricht geen transactie voor rekening van een cliënt, indien de op naam van de cliënt aanwezige saldi ontoereikend zijn om aan de verplichtingen te voldoen die voortvloeien uit die transactie.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:25, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 28, tweede lid, van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002. In afwijking van het uitgangspunt dat voor beleggingsondernemingen in afwachting van de implementatie van de MiFID de bepalingen uit de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 wat niveau van regelgeving betreft ongewijzigd blijft, wordt de verplichting tot bewaking van de bestedingsruimte hier opgenomen. Dit in verband met de opname van artikel 28, derde en vierde lid, van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 in het besluit (zie hierna, in artikel 86) en de afbakening tussen deze verplichtingen. Inhoudelijk is de bepaling niet gewijzigd. Op grond van deze bepaling is het een beleggingsonderneming verboden transacties uit te voeren indien de cliënt geen saldi heeft om financiële instrumenten aan te schaffen. Dit geldt ook voor de inschrijving op emissies, die als (voorwaardelijke) transacties kunnen worden beschouwd. Onder saldi worden alle op naam van de cliënt staande middelen begrepen, waaronder aan de cliënt verleend krediet.

Artikel 86³⁰⁴

- 1. Een beleggingsonderneming ziet er op toe dat cliënten die posities hebben in financiële instrumenten waaruit verplichtingen kunnen voortvloeien voortdurend over voldoende saldi beschikken om aan de actuele verplichtingen die uit die posities voortvloeien te voldoen.**
- 2. Indien een cliënt als bedoeld in het eerste lid over onvoldoende saldi beschikt om te voldoen aan de actuele verplichtingen die voortvloeien uit posities in financiële instrumenten, ziet de beleggingsonderneming er op toe dat deze cliënt zekerheden stelt waaruit die verplichtingen kunnen worden voldaan. Indien de cliënt geen zekerheden kan stellen, sluit de beleggingsonderneming de posities zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen vijf werkdagen tenzij er zich bijzondere omstandigheden voordoen.**

³⁰³ Art. 51 van de Vrijstellingsregeling Wft bepaalt dat beleggingsondernemingen vrijgesteld zijn van artt. 85 en 86, Bgfo voorzover zij beleggingsdiensten verlenen aan professionele beleggers.(red.).

³⁰⁴ Art. 51 van de Vrijstellingsregeling Wft bepaalt dat beleggingsondernemingen vrijgesteld zijn van artt. 85 en 86, Bgfo voorzover zij beleggingsdiensten verlenen aan professionele beleggers.(red.).

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:25, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 28, derde en vierde lid, van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002. In afwijking van het uitgangspunt dat voor beleggingsondernemingen in afwachting van de implementatie van de MiFID de bepalingen uit de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 ongewijzigd blijven, zijn de saldbewakingsplicht en de liquidatieplicht uit artikel 28, derde en vierde lid, van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 in het besluit opgenomen en is de reikwijdte gepreciseerd. Dit in verband met de toezegging aan de Tweede Kamer in de kabinetsreactie op het eindrapport van de Commissie Geschillen Aandelenlease dat in het kader van de nadere invulling van het Deel gedragstoezicht (financiële ondernemingen) bij algemene maatregel van bestuur de reikwijdte van de saldbewakingsplicht wordt gepreciseerd.³⁰⁵

De saldbewakingsplicht houdt in dat een beleggingsonderneming er op moet toezien dat haar cliënten die posities hebben in financiële instrumenten waaruit verplichtingen kunnen voortkomen, voortdurend over voldoende saldi beschikken om aan de actuele verplichtingen te voldoen (saldbewakingsplicht). Als een cliënt bijvoorbeeld put-opties schrijft, moet hij bepaalde saldi aanhouden om de onderliggende waarde te kunnen afnemen op het moment dat zijn wederpartij besluit de optie uit te oefenen. Beschikt een cliënt op enig moment over onvoldoende saldi, dan vraagt de beleggingsonderneming hem om zekerheden te stellen waaruit de verplichtingen kunnen worden voldaan. In de praktijk komt het er meestal op neer dat de cliënt dan geld moet bijstorten. Als de cliënt dit niet wil of niet kan, moet de beleggingsonderneming de posities zo spoedig mogelijk sluiten (liquidatieplicht). De saldbewakingsplicht en de liquidatieplicht waren voorheen geregeld in artikel 28, derde en vierde lid, van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002.

De financiële instrumenten waaruit verplichtingen kunnen voortkomen en waarvoor de saldbewakingsplicht dus geldt, werden niet (uitputtend) beschreven of genoemd in de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002.³⁰⁶ In het kader van de aandelenlease-problematiek is de vraag gerezen of de saldbewakingsplicht en liquidatieplicht van artikel 28, derde en vierde lid, van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 ook van toepassing zijn op aandelenleaseproducten (beleggen met geleend geld in aandelen). De Commissie Geschillen Aandelenlease heeft in haar eindrapport van 13 juli 2004 aangegeven dat omstreden is of artikel 28, derde en vierde lid, van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 van toepassing is op aandelenlease-producten. Uitsluitel op dit punt kan, op basis van de huidige regelgeving, slechts worden verkregen bij de rechter.

Na overleg met de AFM is besloten om in de tekst van artikel 86 voor de toekomst duidelijk te maken dat de saldbewakingsplicht en liquidatieplicht alleen betrekking hebben op financiële verplichtingen die direct voortvloeien uit

posities in financiële instrumenten. Dit sluit verplichtingen die alleen voortvloeien uit krediet uit. Hierbij hebben de volgende overwegingen een rol gespeeld.

De saldbewakingsplicht en liquidatieplicht zijn een zeer verstrekkende uitwerking van de zorgplicht. Een beleggingsonderneming wordt immers verplicht om zonnodig tegen de wil van de cliënt posities te sluiten. De regering acht dit gerechtvaardigd indien de hoogte van de verplichtingen die uit de posities voortvloeien niet op voorhand vaststaan, bijvoorbeeld bij de handel in opties waarbij de hoogte van de financiële verplichtingen immers onzeker zijn en afhankelijk van de beurskoers.

Bij kredietverstrekking is dit anders. De omvang van het verleende krediet wordt immers niet beïnvloed door de ontwikkeling van de waarde van de door de kredietnemer aangehouden effectenportefeuille, maar door de hoogte van de kredietlimiet dan wel de kredietstom. De maximale omvang van de verplichting staat daarom vast. Dit neemt niet weg dat de hoogte van de restschuld wel kan variëren. Daarnaast gelden er voor het beleggen met geleend geld andere waarborgen.

In artikel 85 is de bewaking van de bestedingsruimte van 28, tweede lid, van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 overgenomen. Op grond van deze bepaling is het een beleggingsonderneming verboden transacties uit te voeren indien de cliënt geen saldi heeft om financiële instrumenten aan te schaffen. Onder saldi vallen ook de uit hoofde van een kredietovereenkomst aan de cliënt ter beschikking staande middelen. De beleggingsonderneming dient zich te onthouden van het uitvoeren van transacties voor de cliënt indien er geen kredietruimte meer is.

Bovendien voorziet de wet afdoende in de bescherming van consumenten tegen financiële ondernemingen die bereid zijn een onverantwoord hoog krediet te verstrekken. Artikel 4:34 van de wet verplicht de aanbieder van krediet immers om voorafgaand aan het sluiten van een overeenkomst een kredietwaardigheidstoets uit te voeren en te beoordelen of het aangaan van de overeenkomst verantwoord is. Voor de goede orde wordt opgemerkt dat de in artikel 114, tweede en derde lid, opgenomen uitzonderingen voor het zogenaamde effectenkrediet zich niet uitstrekken tot die overeenkomsten waarbij de te verpanden effecten dezelfde zijn als de met het krediet te financieren financiële instrumenten.

Indien sprake zal zijn van overkreditering, mag de aanbieder op grond van artikel 4:34 van de wet de overeenkomst niet aangaan. Indien de consument met het verleende krediet zal gaan beleggen, zal de aanbieder bij de beoordeling of sprake zal zijn van overkreditering rekening moeten houden met een maximale restschuld.

Artikel 86a vervallen^{307 308}

Een financiële onderneming voert een beleid

³⁰⁷ Art. II, onderdeel L, Wijzigingsbesluit financiële markten 2015 (Stb 2014, nr 524).

³⁰⁸ Het vervallen van art. 86a treedt volgens Stb. 2014, nr. 534, artikel 2, onder b niet in werking op 1 januari 2015, maar pas op het moment dat de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (kamerstuk 33.964) in werking treedt (*red.*).

³⁰⁵ Kamerstuk 28.965, nr. 12, p. 5 en 12.

³⁰⁶ Zie Stcrt. 199, nr. 12, p. 8 en Stcrt. 2001, nr. 168, p. 24.

inzake beloningen dat erop is gericht te voorkomen dat de beloning van degenen die het beleid van de onderneming bepalen of mede bepalen, haar werknemers en andere natuurlijke personen die zich onder haar verantwoordelijkheid bezighouden met het verlenen van financiële diensten of andere activiteiten leidt tot onzorgvuldige behandeling van consumenten, cliënten of deelnemers.

Stb 2010, nr. 806

Zie ook de toelichting op art. 23f Bpr en art. 35i en 50a Bgfo.

Artikel 86a heeft dezelfde strekking als principe 2 van de Principes in dier voege dat van het beloningsbeleid geen prikkels mogen uitgaan die kunnen leiden tot onzorgvuldige klantbehandeling. In de Principes wordt een aantal voorbeelden vermeld van (onjuiste) beloningsprikkels die kunnen leiden tot onzorgvuldige klantbehandeling. Zij hebben met elkaar gemeen dat bij financiële ondernemingen werkzame personen door bepaalde beloningsprikkels kunnen worden verleid om uitsluitend, of in (te) grote mate, hun eigen belangen in acht te nemen met als gevolg dat aan consumenten financiële producten worden verkocht of diensten worden verleend, terwijl het niet in hun belang was om de desbetreffende producten aan te schaffen respectievelijk diensten af te nemen. Dergelijke praktijken worden veelal aangeduid met de termen product pushing en misselling.

Het is evident dat onjuiste (interne) beloningsprikkels dezelfde ongewenste effecten kunnen hebben als onjuiste (externe) provisieprikkels. Onjuiste provisieprikkels vormen reeds geruime tijd een centraal regelgeving- en toezicht-thema. Sedert 1 november 2007 gelden ingevolge de Richtlijn nr. 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie betreffende markten voor financiële instrumenten (MiFID) (PbEUL145) strenge inducement-regels die tot doel hebben om te voorkomen dat beleggingsondernemingen bij de verlening van beleggingsdiensten niet het klantbelang doch hun eigen belangen centraal stellen. De inducement-regels hebben intussen een ruimer toepassingsbereik gekregen doordat zij ook van toepassing zijn op adviseurs en bemiddelaars die financiële diensten verlenen met betrekking tot complexe producten, hypotheek en enkele andere financiële producten.

Zoals ook in de toelichting op de Principes is verwoord, vormt de inducement-norm dan ook een logisch uitgangspunt voor (de beoordeling van) het interne beloningsbeleid. De inducement-regels bestaan naast de regels voor een beheerst beloningsbeleid.

Vanuit juridisch perspectief is het klantbelang een pluriform begrip. In de kern gaat het erom dat financiële ondernemingen bepaalde zorgvuldigheidsnormen («zorgplichten») jegens hun (potentiële) klanten in acht moeten nemen. Die verplichting tot zorgvuldige behandeling kan voortvloeien uit de regel dat een financiële onderneming in het belang van de klant moet handelen, in dier voege dat andere belangen – van de financiële onderneming zelf of van derden – steeds moeten worden achtergesteld bij de belangen van de klant. Deze specifieke regel geldt niet alleen voor beleggingsondernemingen bij de verlening van beleggingsdiensten (artikel 4:90, eerste lid, van de Wft) en voor

beheerders en bewaarders van beleggingsinstellingen in hun relatie tot de deelnemers van de desbetreffende beleggingsinstelling (artikel 4:25 van de Wft j° artikel 83, eerste lid, van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft), maar ook voor adviseurs en bemiddelaars. Ook op basis van het privaatrecht zijn financiële ondernemingen gehouden om hun (potentiële) klanten op een zorgvuldige wijze te behandelen. De betreffende privaatrechtelijke normen zijn in de rechtspraak nader ingevuld.

Teneinde een effectief beleid te kunnen hanteren, dienen financiële ondernemingen op de eerste plaats in kaart te brengen op welke wijze hun beloningsbeleid onjuiste prikkels teweeg zou kunnen brengen. Dit betekent dat op structurele wijze wordt geanalyseerd of bij de financiële ondernemingen werkzame personen zich op basis van de op hen toepasselijke beloningsstructuur bij de verlening van financiële diensten (of andere activiteiten) mogelijkerwijs geneigd zullen kunnen zijn om zich op de eerste plaats te laten leiden door hun eigen belang in plaats van het relevante klantbelang.

In de publiekrechtelijke (toezicht)regelgeving zijn specifieke gedragsnormen opgenomen die als een uitwerking van de algemene zorgvuldigheidsverplichting moeten worden beschouwd. Zo zijn beleggingsondernemingen bij de uitvoering van orders in financiële instrumenten bijvoorbeeld gehouden om het best execution-principe in acht te nemen (artikel 4:90a e.v. van de Wft), zijn adviseurs gebonden aan ken-uw-klant-regels (artikel 4:23 van de Wft) en zijn degenen die krediet verstrekken aan consumenten verplicht om na te gaan of de verstrekking van een krediet leidt tot overkreditering van de consument (artikel 4:34 van de Wft). Deze specifieke uitwerkingen laten echter onverlet het algemene uitgangspunt dat een financiële onderneming (potentiële) klanten zorgvuldig moet behandelen. Zoals hiervoor aangegeven vloeit deze verplichting voort uit zowel het publiekrecht als uit het privaatrecht.

Wat een beleid als bedoeld in artikel 86a inzake het voorkomen van onzorgvuldige behandeling van consumenten, cliënten of deelnemers precies behelst zal afhangen van de omstandigheden, zoals de vraag welke producten worden aangeboden, aan wie, en via welk distributiekanaal dit geschiedt. Dit gegeven, in combinatie met het brede scala van soorten financiële ondernemingen waarop de regels inzake beheerst beloningsbeleid van toepassing is, brengt met zich dat in dit besluit een bevoegdheid voor toezicht-houders is vormgegeven. Een one size fits all benadering is met betrekking tot een beleid inzake beloningen met andere woorden niet mogelijk. Financiële ondernemingen zullen derhalve elk voor zich, met inachtneming van hun specifieke bedrijfsmodel en productenscala, een eigen beleid inzake beloningen moeten opstellen. De doelstelling van dat beleid moet steeds zijn dat wordt voorkomen dat beloningen leiden tot onzorgvuldige klantbehandeling.

Gelet op de doelstelling van artikel 86a dient het beloningsbeleid betrekking te hebben op alle personen wier werkzaamheden kunnen leiden tot onzorgvuldige klantbehandeling. Vaak staan de personen die onder verantwoordelijkheid van de financiële onderneming diensten verrichten in een civielrechtelijke dienstbetrekking ten opzichte van de financiële onderneming, maar de modernisering van

de arbeidsmarkt heeft ervoor gezorgd dat ook steeds meer op andere manieren wordt gewerkt. Zo wordt ook vaak gewerkt met bijvoorbeeld uitzendkrachten of zelfstandigen zonder personeel. Deze personen hebben geen dienstbetrekking met de financiële onderneming, maar kunnen wel onder haar verantwoordelijkheid financiële diensten verlenen of andere activiteiten verrichten. Omdat het van belang is dat het beloningsbeleid van alle personen die op welke manier dan ook onder verantwoordelijkheid van de financiële onderneming diensten verrichten geen prikkels bevat die kunnen aanzetten tot onzorgvuldige behandeling, is met betrekking tot het gedragstoezicht voor de ruime doelgroep gekozen. Het is de verantwoordelijkheid van de financiële onderneming om vast te stellen wie de personen zijn die onder verantwoordelijkheid van de financiële onderneming werken. Duidelijkheidshalve wordt opgemerkt dat de financiële onderneming zich ter zake niet kan beperken tot degenen die zich daadwerkelijk bezighouden met het verlenen van financiële diensten. Zo kunnen bijvoorbeeld medewerkers die zich bezighouden met productontwikkeling door middel van een onjuiste beloningsstructuur worden geprikkeld om producten te ontwikkelen die, gelet op de beoogde doelgroep van deze producten, voor klanten ongeschikt zijn, hetgeen zich vanzelfsprekend niet verhoudt met de verplichting van de financiële onderneming om hen zorgvuldig te behandelen. Om die reden wordt in de artikelen 86a en 35i niet alleen gesproken over de verlening van financiële diensten, maar ook over de verrichting van andere activiteiten (zoals bijvoorbeeld, zie hiervoor, productontwikkelingsactiviteiten).

Het is nog belangrijk om te benadrukken dat het voeren van een beheerst beloningsbeleid ingevolge artikel 86a een zelfstandige verplichting is, die steeds moet worden nageleefd. Financiële ondernemingen kunnen deze verplichting met andere woorden niet terzijde stellen met een beroep op het feit dat financiële dienstverlening altijd op zorgvuldige wijze geschiedt en dat mogelijke negatieve beloningsprikkelers zich in zoverre niet zullen kunnen manifesteren.

Stb 2014, nr 524

In verband met de inwerkingtreding van de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (Wbfo) komt een aantal artikelen uit het Bpr Wft en BGfo Wft te vervallen. De artikelen vervallen zodra de Wbfo in werking treedt, dit zal naar verwachting per 1 januari 2015 zijn. De bepalingen met betrekking tot het voeren van een beheerst beloningsbeleid worden na inwerkingtreding door de artikelen 1:117 tot en met 1:121 van de wet geregeld. Eveneens worden in dit besluit de boetecategorieën van de normen uit de Wbfo geregeld.

In verband met de inwerkingtreding van de Wbfo komen de artikelen 35i, 50a en 86a BGfo Wft te vervallen. Na inwerkingtreding van de Wbfo zal het in de artikelen 35i, 50a en 86a bepaalde geregeld worden via de artikelen 1:117, 1:119, eerste lid, 1:121, eerste en derde lid, van de wet.

Artikel 86b

Artikel 86c is uitsluitend van toepassing op overeenkomsten die zijn aangegaan op of na inwerkingtreding van dat artikel.

Stb. 2012, nr. 695

In artikel 86b wordt het overgangsrecht voor de artikelen in deze paragraaf geregeld. De provisieregels zoals opgenomen in artikel 86c zijn van toepassing op overeenkomsten die totstandkomen op of na de inwerkingtredingsdatum van dit besluit. Voor de overeenkomsten die voor de datum van inwerkingtreding van dit besluit zijn gesloten geldt dat de gemaakte afspraken tussen consumenten of cliënten en aanbieders, adviseurs of bemiddelaars niet zullen worden aangetast door de nieuwe provisieregels.

Stb 2013, nr 537

Het betreft een technische aanpassing. Per abuis werd gesproken van artikelen in plaats van artikel.

Artikel 86c

1. Een financiële dienstverlener verschaft of ontvangt, rechtstreeks of middellijk, geen provisie voor het bemiddelen of adviseren van een betalingsbeschermer, complex product, hypothecair krediet, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering, overlijdensrisicoverzekering, premiepensioenvordering³⁰⁹ uitvaartverzekering of bij ministeriële regeling aan te wijzen ander financieel product.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op:

- a. provisie die rechtstreeks worden verschaft door de consument of, voor zover het een verzekering betreft, de cliënt of degene die namens hem optreedt, tenzij de hoogte van deze provisie kennelijk onredelijk is gelet op de aard en reikwijdte van de dienstverlening;**
- b. provisie die rechtstreeks worden verschaft door de bijdragende onderneming voor zover het een premiepensioenvordering betreft, tenzij de hoogte van deze provisie kennelijk onredelijk is gelet op de aard en reikwijdte van de dienstverlening;**
- c. provisie die worden verschaft door de aanbieder of ontvangen door de bemiddelaar of adviseur voor het bemiddelen of adviseren van een consument die inzake een hypothecair krediet betalingsachterstanden of voorzienbare betalingsachterstanden heeft, mits de provisie geen afbreuk doet aan de kwaliteit van de dienstverlening en de verplichting van de bemiddelaar of adviseur om zich in te zetten voor de belangen van de consument;**
- d. provisie die noodzakelijk zijn voor het verlenen van de desbetreffende finan-**

³⁰⁹ Art. I, onderdeel K, lid 1 van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2016 (Stb. 2016, nr. 98) verzuimt hier een komma in te voegen (*red.*).

- ciële dienst of de desbetreffende financiële dienst mogelijk maken;
- e. **provisies die worden verschaft door een bemiddelaar of adviseur, niet zijnde een aanbieder of gevolmachtigde agent, aan een andere bemiddelaar of adviseur;**
 - f. **relatiegeschenken, voor zover de gezamenlijke waarde daarvan op jaarbasis niet meer bedraagt dan € 100.**
3. **De bemiddelaar of adviseur doet op begrijpelijke wijze mededeling van het bestaan en het bedrag van de provisie als bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, voordat de desbetreffende financiële dienst wordt verleend, tenzij het bedrag van de provisie op dat moment niet bekend is.**
4. **Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op personen die ingevolge artikel 2:104, eerste lid, van de wet zijn vrijgesteld van artikel 2:96, eerste lid, van de wet voor zover die personen in Nederland beleggingsdiensten mogen verlenen:**
- a. **als bedoeld in onderdeel a van de definitie van verlenen van een beleggingsdienst in artikel 1:1 van de wet, met betrekking tot rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe voor zover die personen in Nederland orders mogen doorgeven aan beleggingsinstellingen of icbe's die in Nederland rechten van deelneming mogen aanbieden en aan banken en beleggingsondernemingen die in Nederland beleggingsdiensten mogen verlenen;**
 - b. **als bedoeld in onderdeel d van de definitie van verlenen van een beleggingsdienst in artikel 1:1 van de wet, met betrekking tot rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe.**
5. **Dit artikel is niet van toepassing op overeenkomsten inzake premiepensioenvorderingen die zijn afgesloten vóór 1 januari 2016, met dien verstande dat de niet-toepasselijkheid voor die overeenkomsten op 31 december 2020 eindigt.**

Stb. 2012, nr. 695

Inhoud van het besluit

Uit de evaluatie van de provisiereggeving (Evaluatie provisieregels complexe producten, september 2010), waarover de toenmalige minister van Financiën in 2010 aan de Tweede Kamer heeft gerapporteerd,³¹⁰ werd duidelijk dat de provisieregels onvoldoende effectief waren om de gewenste cultuuromslag bij financiële dienstverleners op gang te brengen. De gewenste cultuuromslag is een beweging van productgedreven verkoop naar klantgerichte

advisering. Deze beweging vereist dat er ontvlechting plaatsvindt van taken en verantwoordelijkheden van aanbieders, adviseurs en bemiddelaars zodat sturingsmogelijkheden worden weggenomen. Dit kan alleen met regelgeving worden gerealiseerd, zonder welke de praktijk van provisiebetalingen hoogstwaarschijnlijk in stand blijft.

Vanaf de inwerkingtreding van artikel 86c van dit besluit is het niet langer toegestaan om bij het bemiddelen of adviseren inzake een betalingsbeschermer, complex product, hypothecair krediet, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering, overlijdensrisicoverzekering, uitvaartverzekering, of een bij ministeriële regeling aan te wijzen ander financieel product, beloond te worden in de vorm van provisie die door de aanbieder wordt betaald aan de bemiddelaar of adviseur. Voortaan zal de betaling voor advies en bemiddeling inzake bovenvermelde financiële producten rechtstreeks door de consument of cliënt geschieden. Het provisieverbod is uitgewerkt in artikel 86c. Het provisieverbod geldt voor alle overeenkomsten inzake de bovenvermelde financiële producten die zijn aangegaan na inwerkingtreding van artikel 86c. Het oude regime wordt in stand gelaten voor overeenkomsten die zijn aangegaan voor de inwerkingtreding van artikel 86c. Dit is geregeld in de artikelen 86b en 86j van dit besluit.

Voor het adviseren of bemiddelen inzake schadeverzekeringen is beloning middels provisie van de aanbieder, bemiddelaar of adviseur wel toegestaan, mits wordt voldaan aan de provisieregels die gelden vanaf 1 januari 2012. Deze regels waren opgenomen in artikel 149a en zijn verplaatst naar artikel 86d van dit besluit. Ook de regels met betrekking tot de beloning van gevolmachtigde agenten die vanaf 1 januari 2012 gelden, blijven bestaan (artikel 86b is vernummerd tot 86e).

Artikelsgewijs

Artikel 86c is gebaseerd op artikel 4:25a van de Wft, waarin de basis voor regels inzake kosten of beloning van financiële dienstverlening is vastgelegd. Op grond van artikel 4:25a, eerste lid, van de Wft is het mogelijk om bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen ten aanzien van de beloning van financiële dienstverleners.

Met artikel 86c vervallen de provisieregels voor het bemiddelen of adviseren inzake een betalingsbeschermer, complex product, hypothecair krediet of uitvaartverzekering zoals opgenomen in het oude artikel 149a van het Bgfo voor overeenkomsten gesloten op of na de inwerkingtreding van artikel 86c. Artikel 86c introduceert een verbod op het verschaffen of ontvangen, rechtstreeks of middellijk, van provisie voor het bemiddelen of adviseren. Door dit provisieverbod wordt de financiële band tussen aanbieders en adviseurs respectievelijk bemiddelaars doorgesneden. Alleen provisie van de consument of cliënt aan de adviseur of bemiddelaar zijn nog toegestaan.

Het provisieverbod geldt voor de advisering en bemiddeling inzake betalingsbeschermers, complexe producten, hypothecaire kredieten, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekeringen, overlijdensrisicoverzekeringen of uitvaartverzekeringen. Het is op grond van het eerste lid mogelijk om bij ministeriële regeling andere producten aan te wijzen die onder de reikwijdte van het provisieverbod vallen. Deze mogelijkheid is opgenomen om bij het constateren van

³¹⁰ Kamerstuk 31.086, nr. 25, bijlage.

misstanden in de markt voortvarend te kunnen optreden. Deze flexibiliteit is een vereiste aangezien het onmogelijk is om bij voorbaat met alle toekomstige ontwikkelingen rekening te houden, mede gelet op de grote verscheidenheid aan financiële producten die worden aangeboden en de snelheid waarmee nieuwe financiële producten worden geïntroduceerd. Daarnaast is van belang dat opvattingen over de wenselijkheid om bepaalde typen financiële producten onder de reikwijdte van deze paragraaf te laten vallen, kunnen veranderen en dat op Europees niveau in dit kader verplichtingen kunnen worden opgelegd.

In bepaalde gevallen is het eerste lid niet van toepassing (zie artikel 86c, tweede lid). In het tweede lid, onderdeel a, is de open norm voor rechtstreekse beloning van de adviseur of bemiddelaar door de cliënt opgenomen die was geregeld in artikel 149a, tweede lid, van het Bgfo. De uitzondering voor een rechtstreekse beloning van de consument of cliënt aan de adviseur of bemiddelaar houdt in dat indirecte beloningen, bijvoorbeeld via de aanbieder van het financieel product niet zijn toegestaan. Dit is bijvoorbeeld het geval indien de beloning van de adviseur via de aanbieder wordt door- of vooruitbetaald aan de adviseur en de consument deze beloning via een opslag op de rente of de premie betaalt.

Het doel van het provisieverbod is immers om de financiële band tussen aanbieder en adviseur of bemiddelaar door te knippen. De mogelijkheid om uit het verleende hypothecair krediet via een derdenrekening van de notaris de kosten voor het financieel advies te voldoen aan de adviseur of bemiddelaar blijft wel mogelijk. Met dit onderdeel wordt een einde gemaakt aan beloningsconstructies via de aanbieder die feitelijk niet anders zijn dan de oude provisiestructuur. Adviseurs of bemiddelaars zijn in beginsel vrij om met de cliënt hun beloning overeen te komen zolang maar geen sprake is van een beloning die, gelet op de aard en de omvang van de dienstverlening, als kennelijk onredelijk kan worden beschouwd. Het doel van deze norm is om te voorkomen dat adviseurs of bemiddelaars beloningen in rekening brengen voor hun werkzaamheden, die gelet op de daarmee gemoeide inspanningen niet objectief kunnen worden gerechtvaardigd. De hiervoor geschetste (open) norm geeft de AFM de mogelijkheid om handhavend op te treden, daar waar cliënten kennelijk onredelijke beloningen in rekening worden gebracht die evident afbreuk doen aan de belangen van de cliënt. De vraag of een provisie «kennelijk onredelijk» is, hangt af van de feiten en de omstandigheden van het geval. De AFM dient daarbij bijvoorbeeld te toetsen aan de volgende vragen: (i) is het bedrag dat de adviseur of bemiddelaar bij de consument in rekening brengt redelijk gezien de verrichte werkzaamheden?; (ii) is het aantal uren dat aan het advies of de bemiddeling is besteed redelijk gezien de reikwijdte van het advies?; (iii) is de reikwijdte van het advies redelijk gezien de adviesvraag van de consument?.

Wat in ieder geval niet redelijk is zijn beloningen voor transacties die worden uitgevoerd met als enig kennelijk doel additionele commissie of provisie te genereren, terwijl daar nauwelijks of geen (extra) advieswerkzaamheden mee gemoeid zijn. In een dergelijk geval kan ook sprake zijn van het in strijd handelen met de plicht van de adviseur om de cliënt van passend advies te voorzien, hetgeen vereist is op

grond van artikel 4:23 van de Wft. Immers, indien (bij)producten worden geadviseerd met geen ander doel dan om zoveel mogelijk adviesinkomsten te genereren, is het twijfelachtig of dergelijke adviezen passend zijn. De adviseur of bemiddelaar genereert extra inkomsten door de adviesbeloning, terwijl de cliënt gelet op zijn klantprofiel het product wellicht niet nodig heeft. Wanneer de financiële dienstverlener kosten voor dienstverlening in rekening brengt bij de consument na ingang van het provisieverbod, zonder rekening te houden met de doorlopende provisie die hij al ontvangt, kan dit eveneens als kennelijk onredelijk worden beschouwd.

Bij het bepalen wat als kennelijk onredelijk kan worden beschouwd, kan ook worden gekeken naar wat in de branche in het algemeen gebruikelijk is om in rekening te brengen voor bepaalde diensten. Van adviseurs en bemiddelaars wordt verwacht dat zij hun eigen verantwoordelijkheid nemen en een beloning bij de consument of cliënt in rekening brengen die (alle omstandigheden in aanmerking genomen) als redelijk kan worden beschouwd. Op grond van de Wft kan de AFM in het geval van overtreding van de norm een sanctie opleggen aan de adviseur of bemiddelaar. De AFM is, mede gelet op het bepaalde in artikel 1:75, derde lid, van de Wft, niet bevoegd om direct in te grijpen in de civielrechtelijke verhouding tussen een cliënt en de adviseur of bemiddelaar. Een afspraak over de beloning voor financiële diensten is overigens in de eerste plaats een zaak tussen de cliënt en de adviseur of bemiddelaar. De cliënt kan daarnaast natuurlijk (al dan niet met formele civiele rechtsmiddelen) verhaal halen bij de adviseur of bemiddelaar die het kennelijk onredelijke tarief in rekening heeft gebracht.

Provisie die noodzakelijk is voor het verlenen van de desbetreffende dienst of deze dienst mogelijk maakt blijft onder het tweede lid, onderdeel b, mogelijk. Daarbij kan worden gedacht aan productvoorlichting door de aanbieder aan de bemiddelaar of adviseur. Offertesystemen kunnen eveneens in bepaalde gevallen noodzakelijk zijn voor het verlenen van de desbetreffende dienst of deze dienst mogelijk maken, bijvoorbeeld wanneer zonder het offertesysteem de bemiddelaar of adviseur niet kan bemiddelen respectievelijk adviseren ter zake van financiële producten van de aanbieder.

Met de uitzondering in het tweede lid, onderdeel c, blijven betalingen van bemiddelaars voor dienstverlening aan andere (onder-)bemiddelaars mogelijk. Deze dienstverlening kwalificeert als bemiddeling, maar gezien het feit dat het verlenen van deze diensten aan andere bemiddelaars geen sturing vanuit de aanbieder richting de bemiddelaar in de dienstverlening aan de consument of cliënt oplevert, en de dienstverlening richting consument of cliënt in zijn totaliteit verbetert, is er gekozen om deze dienstverlening uit te zonderen van het provisieverbod. Uiteindelijk dient de consument of cliënt de bemiddelaar waarmee zij zaken doet alle kosten van dienstverlening te betalen. De uitzondering moet beperkt worden geïnterpreteerd en geldt alleen voor betalingen van bemiddelaars die met de consument of cliënt in contact staan aan bemiddelaars die door hen worden ingeschakeld. Het gaat erom dat een betaalstroom omhoog in de keten vanuit de consument gezien wel is toegestaan en een betaalstroom omlaag de keten in vanuit

de aanbieder niet.

Het tweede lid, onderdeel d, bepaalt dat het verschaffen van kleine geschenken die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn, is toegestaan, mits zij gezamenlijk onder een jaarlijkse waardegrens van € 100 vallen. Hierbij moet worden gedacht aan het op incidentele basis verschaffen van kleine promotieartikelen of het verschaffen van een fles wijn als kerstgeschenk aan het einde van het jaar.

Op grond van het derde lid is het provisieverbod ook van toepassing op degene die, in combinatie met een complex product of een hypothecair krediet, beleggingsdiensten verleent als bedoeld in onderdeel a of d van de definitie van verlenen van een beleggingsdienst in artikel 1:1 van de Wft (zie artikel 11 jo. artikel 35a van de Vrijstellingsregeling Wft). Hierbij kan worden gedacht aan adviseurs of bemiddelaars die adviseren over beleggingsinstellingen of orders ontvangen en doorgeven aan beleggingsinstellingen met betrekking tot gecombineerde producten met een beleggingscomponent. Voorbeelden zijn effectenhypotheek, pensioenproducten en bepaalde bankspaarproducten. Voor deze dienstverleners geldt het provisieverbod eveneens. In de praktijk betreft het vaak financiële dienstverleners die voor een deel van hun praktijk eveneens onder het provisieverbod vallen. Bijvoorbeeld voor de advisering van een beleggingsverzekering gekoppeld aan een hypothecair krediet. Ook voor soortgelijke diensten, zoals het adviseren van beleggingsinstellingen in het kader van een effectenhypotheek vallen de financiële dienstverleners derhalve onder het provisieverbod. Zo wordt een gelijk speelveld gecreëerd voor alle adviseurs en bemiddelaars.

Stb 2013, nr 537

De wijziging van artikel 86c, derde lid, houdt deels verband met de invoering van het provisieverbod voor beleggingsondernemingen (artikel III, onderdeel X. Het huidige artikel 86c, derde lid, verklaarde het provisieverbod voor financiële dienstverleners van overeenkomstige toepassing op personen die, in combinatie met een complex product of een hypothecair krediet, beleggingsdiensten verlenen als bedoeld in onderdeel a of d van de definitie van verlenen van een beleggingsdienst in artikel 1:1 van de wet. Deze personen – onderdeel van het zogenaamde «nationaal regime» voor beleggingsondernemingen – zijn ingevolge artikel 11, eerste en tweede lid, juncto artikel 35a, eerste lid, van de Vrijstellingsregeling Wft vrijgesteld van artikel 2:96 van de Wft en hetgeen ingevolge de afdelingen 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3 en 4.3.7 van de wet met betrekking tot beleggingsondernemingen is bepaald. Het gaat hier bijvoorbeeld om financiële adviseurs of bemiddelaars die, al dan niet in combinatie met een complex product of een hypothecair krediet, adviseren over of orders ontvangen en doorgeven met betrekking tot transacties in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe die in Nederland rechten van deelneming mogen aanbieden.

Met de onderhavige wijziging van artikel 86c, derde lid, komt de voorwaarde dat de beleggingsdienstverlening geschiedt «in combinatie met een complex product of een hypothecair krediet», te vervallen.

Hierdoor is duidelijk dat alle personen die op grond van artikel 11, eerste en tweede lid, van de Vrijstellingsregeling Wft zijn vrijgesteld van artikel 2:96 van de wet voor het

verlenen van de desbetreffende beleggingsdiensten onder het provisieverbod voor financiële dienstverleners (blijven) vallen. Omdat deze personen naast de desbetreffende beleggingsdiensten met name, al dan niet in combinatie met deze beleggingsdiensten, financiële diensten verlenen die vallen onder het provisieverbod van artikel 86c, is het passend dat deze personen ook ten aanzien van de desbetreffende beleggingsdienstverlening onder het provisieverbod van artikel 86c (blijven) vallen en niet onder het provisieverbod voor beleggingsondernemingen worden gebracht. Hierdoor is op personen die gebruik maken van het nationaal regime één set regels van toepassing ten aanzien van provisies en blijft een gelijk speelveld bestaan voor deze personen. Voor de personen die beleggingsdiensten verlenen, zonder deze diensten te verlenen in combinatie met een complex product of hypothecair krediet, betekent dit dat zij voor dit deel van hun dienstverlening (voor het eerst) te maken krijgen met het provisieverbod. Onderdeel van het provisieverbod van artikel 86c is dat deze personen in beginsel vrij zijn om met de klant hun beloning overeen te komen zolang maar geen sprake is van een beloning die, gelet op de aard en de omvang van de dienstverlening, als kennelijk onredelijk kan worden beschouwd. Met deze wijziging wordt artikel 86c, derde lid, tevens in lijn gebracht met de tekst van artikel 11 van de Vrijstellingsregeling, hetgeen nu abusievelijk niet geheel het geval is.

Personen die op grond van artikel 11, vierde lid, van de Vrijstellingsregeling Wft zijn vrijgesteld van bepaalde vergoedingseisen om actief te mogen zijn als beleggingsonderneming, blijven vallen onder de provisieregels ten aanzien van beleggingsondernemingen en vallen dus onder het in dit besluit opgenomen provisieverbod van artikel 168a. Zie hiertoe ook artikel 35a van de Vrijstellingsregeling Wft, waaruit valt op te maken welke regels van het doorlopend toezicht op deze personen van toepassing zijn. Deze personen verlenen uitsluitend beleggingsdiensten als bedoeld in artikel 11, derde lid, van de Vrijstellingsregeling Wft (en dus geen andere financiële diensten), waardoor voor deze personen de provisieregels voor beleggingsondernemingen derhalve het meest passend zijn.

Stb 2014, nr 524

Met ingang van 1 januari 2013 geldt een provisieverbod, op grond waarvan het niet is toegestaan om bij het bemiddelen of adviseren inzake een betalingsbeschermer, complex product, hypothecair krediet, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering, overlijdensrisicoverzekering, uitvaartverzekering, of een bij ministeriële regeling aan te wijzen ander financieel product, beloofd te worden in de vorm van provisie die door de aanbieder wordt betaald aan de bemiddelaar of adviseur. Er zijn echter signalen uit de sector dat het provisieverbod marktpartijen belemmert consumenten met (voorzienbare) betalingsproblemen bij hypothecair krediet te helpen. Op grond van het provisieverbod moeten consumenten met (voorzienbare) betalingsproblemen betalen voor advies, indien het advies is gericht op de totstandkoming van een nieuwe overeenkomst. Bij het oplossen van (voorzienbare) betalingsproblemen kan hier sprake van zijn. Aangezien het niet wenselijk is dat consumenten met (voorzienbare) betalingsproblemen op enig moment moeten betalen voor advies inza-

ke hypothecair krediet, is een uitzondering opgenomen op het provisieverbod in de artikelen 86c en 86h voor het bemiddelen en adviseren van consumenten met (voorzienbare) betalingsachterstanden ten aanzien van hypothecair krediet. Het doel van de uitzondering op het provisieverbod is het wegnemen van eventuele belemmeringen die de artikelen 86c en 86h vormen voor de aanbieder, bemiddelaar of adviseur om in gesprek te gaan met consumenten met (voorzienbare) betalingsachterstanden. Het gesprek kan gebruikt worden om de financiële situatie in kaart te brengen en de mogelijkheden te onderzoeken om het hypothecair krediet aan te passen. Bij (voorzienbare) betalingsachterstanden is het niet gewenst dat vanwege regelgeving een aanbieder, bemiddelaar of adviseur advieskosten en distributiekosten in rekening moet brengen wanneer hij een consument adviseert over een mogelijke oplossing voor zijn betalingsachterstanden dan wel beperking daarvan. Daarom is het onder bepaalde voorwaarden toegestaan dat een aanbieder provisie betaalt aan een bemiddelaar of adviseur voor advies- en bemiddelingswerkzaamheden aan een consument. Deze uitzondering is opgenomen in artikel 86c, tweede lid, onderdeel b (nieuw). Een aanbieder kan ook zelf een consument met (voorzienbare) betalingsachterstanden adviseren.

Indien de consument het beste gebaat is bij de herziening van een bestaand financieel product, in die zin dat er een nieuwe overeenkomst tot stand komt, is een aanbieder in beginsel verplicht de hiermee samenhangende advies- en distributiekosten rechtstreeks in rekening te brengen bij de consument. Op deze verplichting is eveneens een uitzondering gemaakt voor aanbieders die consumenten adviseren met (voorzienbare) betalingsachterstanden (zie artikel 86h, derde lid) inzake een hypothecair krediet. De verplichting tot rechtstreeks in rekening brengen geldt overigens niet voor advisering in het kader van een bestaand hypothecair krediet. Dit betekent dat wanneer uit het adviestraject volgt dat de oplossing voor het probleem gevonden wordt in een rentepauze of (tijdelijke) verlaging van de rente, er reeds geen verplichting bestaat de met het advies samenhangende advies- en distributiekosten rechtstreeks in rekening te brengen. Tevens is het door de wijziging van artikel 86k, tweede lid, ook mogelijk voor de aanbieder om advieskosten te vergoeden aan de bemiddelaar of adviseur voor het adviseren van een consument met (voorzienbare) betalingsachterstanden inzake een hypothecair krediet aangegaan vanaf 1 januari 2007 tot de inwerkingtreding van het provisieverbod.

Consultatie

Ten aanzien van de opgenomen uitzondering op het provisieverbod voor het adviseren van consumenten met (voorzienbare) betalingsachterstanden inzake een hypothecair krediet zijn van veel partijen reacties ontvangen (onder meer van ABN AMRO, Adfiz, Nederlandse Vereniging van Banken, Nederlandse Vereniging van Hypothecair Planers, Obvion, Organisatie van Financiële Dienstverleners, SNS, het Verbond van Verzekeraars, Vereniging Eigen Huis, Vereniging van Effectenbezitters, Vereniging van Vermogensbeheerders & Adviseurs). De aard van de reacties loopt uiteen. Over het algemeen is men positief over de voorgestelde uitzondering van het provisieverbod. Een

aantal partijen plaatst wel kritische kanttekeningen bij de reikwijdte van de uitzondering. Enkele partijen verzoeken om de reikwijdte uit te breiden, terwijl andere partijen deze juist wensen te beperken vanwege de angst voor nieuwe perverse prikkels in de advisering en bemiddeling van hypothecair krediet. Het provisieverbod is ingevoerd om een beweging te bewerkstelligen van productgedreven verkoop naar klantgerichte advisering. Daarom wordt met uitzonderingen op dit provisieverbod terughoudendheid betracht. Vanwege de aard en ernst van betalingsproblemen in het kader van hypothecair krediet wordt het echter opportuun geacht voor deze specifieke situatie een uitzondering op te nemen.

Enkele partijen vragen zich af of de uitzondering van het provisieverbod voor het adviseren van consumenten met (voorzienbare) betalingsachterstanden geen prikkel vormt om nieuwe overeenkomsten te sluiten. Een dergelijk prikkel is niet te voorzien aangezien de provisie betaald kan worden voor advies ongeacht of er wel of niet een nieuwe overeenkomst tot stand komt.

In de consultatiereacties is voorts een alternatief voorstel gedaan voor vormgeving van de uitzondering van het provisieverbod. Het voorstel is om consumenten zelf de advieskosten te laten betalen en de mogelijkheid te bieden deze kosten te lenen bij de aanbieder van het hypothecair krediet. Deze kosten zouden dan wel fiscaal aftrekbaar moeten zijn.

Bovendien zou aan de consument de mogelijkheid moeten worden geboden om deze kosten over een langere periode terug te betalen. In dit voorstel komen de kosten echter nog steeds voor rekening van de consument en vormen daardoor een drempel voor de consument om advies in te winnen. Voorgesteld wordt dat ten aanzien van de extra lening voor het advies dezelfde rente wordt betaald als het hypothecair krediet. Hieruit wordt afgeleid dat het uitgangspunt is dat het bestaande hypothecair krediet wordt verhoogd. Vraag is of dit altijd mogelijk is (mede gelet op het risico van overkreditering). Bovendien kan het verhogen van een hypothecair krediet extra kosten met zich meebrengen (denk aan onder andere notariskosten). Tevens kan de extra lening een drempel opwerpen als het een aparte vorm van gespreide betaling betreft. Derhalve is dit voorstel niet overgenomen.

Verder is in een aantal consultatiereacties gevraagd naar een definitie van (voorzienbare) betalingsachterstand. Of sprake is van een (voorzienbare) betalingsachterstand hangt af van de specifieke omstandigheden waarin die consument zich bevindt. Gelet hierop is besloten geen definitie op te nemen van een (voorzienbare) betalingsachterstand.

Tenslotte is naar aanleiding van de consultatiereacties opgenomen dat een bemiddelaar of adviseur op begrijpelijke wijze mededeling doet van het bestaan en het bedrag van de provisie. Deze mededeling dient te geschieden voorafgaand aan de desbetreffende financiële dienstverlening, tenzij op dat moment het bedrag van de provisie niet bekend is.

Artikelsgewijs

Artikel 86c bevat een verbod op provisies die (middellijk) door de aanbieder aan de bemiddelaar of adviseur worden

betaald. Het tweede lid, onderdeel b (nieuw), introduceert een uitzondering van het provisieverbod voor de beloning door de aanbieder aan de bemiddelaar of adviseur voor het bemiddelen en adviseren van een consument die (voorzienbare) betalingsachterstanden heeft inzake een hypothecair krediet. Op basis van deze nieuwe uitzondering zijn aanbieders in beginsel vrij om met de bemiddelaar of adviseur voor het bemiddelen en adviseren gericht op het oplossen en beperken van (voorzienbare) betalingsachterstanden een beloning overeen te komen, zolang maar geen sprake is van een beloning die afbreuk doet aan de kwaliteit van de dienstverlening en de verplichting van de bemiddelaar of adviseur om zich in te zetten voor de belangen van de consument. Zo mogen bemiddelaars en adviseurs geen beloning ontvangen waarvan een aansprekende, motiverende of stimulerende werking uitgaat en daardoor de bemiddeling of het advies kunnen beïnvloeden. De door de aanbieder betaalde provisie aan een bemiddelaar of adviseur moet daarom in redelijke verhouding staan tot de aard en reikwijdte van zijn advies- en bemiddelingswerkzaamheden. Daarnaast mag de betaalde provisie door de aanbieder geen invloed hebben op de uitkomst van het gegeven advies.

Van voorzienbare betalingsachterstanden bij hypothecair krediet is bijvoorbeeld sprake bij een structurele en relatief grote daling van inkomsten, die niet door de consument zelf kan worden opgevangen, waardoor binnen afzienbare termijn betalingsachterstanden zullen ontstaan. Onder andere werkloosheid, arbeidsongeschiktheid, echtscheiding, relatiebreuk en het overlijden van de partner kunnen leiden tot een grote daling van de inkomsten die niet door consumenten zelf kan worden opgevangen waardoor betalingsachterstanden voorzienbaar zijn.

In het derde lid (nieuw) is bepaald dat de bemiddelaar of adviseur op begrijpelijke wijze mededeling doet van het feit dat hij van de aanbieder van het hypothecair krediet provisie ontvangt en het bedrag van de provisie van de desbetreffende aanbieder. Het kenbaar maken van het bedrag van de provisie dient te geschieden voordat de desbetreffende financiële dienst wordt verleend, tenzij het bedrag van de provisie op dat moment niet bekend is. De door de aanbieder betaalde provisie mag geen doorlopende provisie zijn.

Stb. 2016, nr. 98

§ 3. Provisieverbod premiepensioenvorderingen

In artikel 86c van het BGfo is opgenomen dat een financieledienstverlener geen provisie verschafft of ontvangt voor het bemiddelen of adviseren van een premiepensioenvordering. Dit verbod gold al voor de advisering en bemiddeling inzake betalingsbeschermers, complexe producten, hypothecaire kredieten, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekeringen, overlijdensrisicoverzekeringen en uitvaartverzekeringen, evenals voor het adviseren en bemiddelen in levensverzekeringen (zoals pensioenverzekeringen). Zowel premiepensioenvorderingen als pensioenverzekeringen zijn geschikt om een pensioen op te bouwen in de tweede pijler. Het belang van ongewenste sturing vanuit de aanbieder richting adviseur of bemiddelaar te voorkomen is bij beide producten gelijk. Om deze ongewenste sturing te voorkomen en om een gelijk speelveld te creëren

is het provisieverbod nu ook van toepassing verklaard op het bemiddelen en adviseren in premiepensioenvorderingen.

Artikel 86c van het BGfo verbiedt provisie die (middellijk) door de aanbieder aan de adviseur of bemiddelaar worden betaald. De grondslag voor artikel 86c is opgenomen in artikel 4:25a van de Wft, waarin de basis voor regels inzake kosten of beloningen van financiële dienstverlening is vastgelegd. Op grond van artikel 4:25a, derde lid, van de Wft is het mogelijk om bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen ten aanzien van de beloning van financieledienstverleners. Zowel premiepensioenvorderingen als pensioenverzekeringen zijn geschikt om een pensioen op te bouwen in de tweede pijler. Om ongewenste sturing te voorkomen en om een gelijk speelveld te creëren, is het provisieverbod nu ook van toepassing verklaard op het bemiddelen en adviseren in premiepensioenvorderingen. Artikel 86c van het BGfo bepaalt dat een financieledienstverlener geen provisie voor het bemiddelen of adviseren van een premiepensioenvordering verschafft of ontvangt. Een financieledienstverlener mag wel provisie ontvangen die rechtstreeks worden verschafft door de bijdragende onderneming voor zover het premiepensioenvordering betreft en de hoogte van deze provisie niet kennelijk onredelijk is gelet op de aard en reikwijdte van de dienstverlening (zie artikel 86c, tweede lid, onderdeel b). In het vijfde lid is een overgangstermijn opgenomen. Op grond van het vijfde lid is artikel 86c van het BGfo tot en met 31 december 2020 niet van toepassing op overeenkomsten inzake premiepensioenvorderingen die zijn afgesloten voor de inwerkingtreding van het onderhavige besluit (1 januari 2016).

Artikel 86d

1. Een aanbieder, bemiddelaar of adviseur verschafft of ontvangt voor het bemiddelen of adviseren inzake een schadeverzekering, niet zijnde een betalingsbeschermer, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering of een overlijdensrisicoverzekering, geen andere provisie dan:

- a. provisie die worden verschafft door of aan de cliënt of degene die namens hem optreedt, tenzij de hoogte van deze provisie kennelijk onredelijk is gelet op de aard en reikwijdte van de financiële dienstverlening;**
- b. afsluitprovisie of doorlopende provisie, mits de bemiddelaar of adviseur kosteloos op verzoek van de cliënt op begrijpelijke wijze mededeling doet van het bestaan, de aard en het bedrag of, indien het bedrag niet kan worden achterhaald, de wijze van berekening van de provisie of in geval van provisie in natura de waarde in het economisch verkeer voordat de desbetreffende financiële dienst wordt verleend;**
- c. provisie die noodzakelijk zijn voor het**

verlenen van de financiële dienst of de desbetreffende dienst mogelijk maken; of

- d. relatiegeschenken, voor zover de gezamenlijke waarde daarvan op jaarbasis niet meer bedraagt dan € 100.
2. Voor de toepassing van het eerste lid, wordt onder «consument» in de definities van afsluitprovisie en doorlopende provisie in artikel 1, mede verstaan een cliënt, niet zijnde een consument.
3. Dit artikel is van toepassing op overeenkomsten inzake schadeverzekeringen die zijn aangegaan op of na 1 januari 2012.

Stb. 2012, nr. 695

In artikel 86d is het oude artikel 149a van het Bgfo, voor zover dat zag op schadeverzekeringen, in een apart artikel opgenomen. Eenvoudige schadeverzekeringen worden niet onder de reikwijdte van het provisieverbod gebracht. Bij eenvoudige schadeverzekeringen is de markt redelijk concurrerend. Voor deze producten wordt een provisieverbod niet nodig geacht. Schadeverzekeringen met een hoge impact voor cliënten komen wel onder het provisieverbod (zoals betalingsbeschermers en individuele arbeidsongeschiktheidsverzekeringen).

Dit artikel bepaalt dat in de geldstroom tussen een aanbieder en een bemiddelaar of adviseur wat betreft schadeverzekeringen uitsluitend afsluitprovisies en doorlopende provisie zijn toegestaan. Bonusregelingen of omzetprovisies (provisies die verbonden zijn aan het behalen van een bepaalde omzet of productie) zijn niet toegestaan.

Voor schadeverzekeringen geldt voorts dat naast noodzakelijke provisie als bedoeld in onderdeel c, rechtstreekse beloningen door de cliënt aan de bemiddelaar of adviseur en relatiegeschenken als bedoeld in onderdeel d, alleen afsluitprovisies en doorlopende provisie zijn toegestaan (zie onderdeel b). In onderdeel b is ook bepaald dat de bemiddelaar of adviseur op verzoek van de cliënt kenbaar moet maken welke provisie hij ontvangt van de aanbieder voor het bemiddelen of adviseren inzake de desbetreffende schadeverzekering. De bemiddelaar of adviseur dient op voor de cliënt begrijpelijke wijze mededeling te doen van zowel de aard van de provisie als de nominale waarde van de provisie.

Artikel 86e

1. Een aanbieder, gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent verschaft of ontvangt voor het optreden als gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent rechtstreeks of middellijk geen commissie die niet noodzakelijk is voor het verlenen van de dienst of deze mogelijk maakt.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op:
 - a. commissies die worden verschaft door of aan een derde of degene die namens hem optreedt, indien de verschaffing van de commissie geen afbreuk doet aan de verplichting van de aanbieder,

gevolmachtigde agent of ondergevolmachtigde agent om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt; en

- b. relatiegeschenken, voor zover deze gezamenlijk op jaarbasis de waarde van € 100 niet overstijgen.
3. Dit artikel is van toepassing op overeenkomsten die aangegaan zijn op of na 1 januari 2012.

Stb. 2011, nr. 515

In artikel 86b zijn regels opgenomen met betrekking tot de beloning van gevolmachtigde agenten en ondergevolmachtigde agenten. De grondslag voor deze nieuwe bepaling is artikel 4:25, eerste lid, van de Wft waarin wordt bepaald dat financiële ondernemingen zich bij de behandeling van cliënten moeten houden aan «bij algemene maatregel van bestuur te stellen nadere regels met betrekking tot de in acht te nemen zorgvuldigheid». In de toelichting op artikel 4:25, eerste lid, van de Wft is aangegeven dat bij regels omtrent zorgvuldigheid onder andere gedacht [kan] worden aan bepalingen over het uitvoeren van transacties voor consumenten of cliënten met het enkele oogmerk additionele commissie of provisie te genereren. Aangezien het nieuwe artikel 86b beoogt te voorkomen dat gevolmachtigde agenten zich bij hun dienstverlening (het sluiten van verzekeringsovereenkomsten met cliënten) laten leiden door de commissie die zij daarvoor van verzekeraars ontvangen, sluit een dergelijk artikel goed aan bij de doelstelling van artikel 4:25 van de Wft als algemene delegatiegrondslag voor zorgvuldigheidsverplichtingen. Zie voor een nadere toelichting paragraaf 2.3 van het algemeen deel van deze toelichting.

In het Bgfo zijn diverse wijzigingen opgenomen van de provisieregels aangaande beloning door de cliënt, bemiddelen in schadeverzekeringen en ten behoeve van (onder)gevolmachtigde agenten.

Zo wordt onder andere voorgesteld dat in de geldstroom tussen een aanbieder en een bemiddelaar of adviseur (ook) wat betreft schadeverzekeringen uitsluitend nog afsluitprovisies en doorlopende provisie zijn toegestaan. Bonusregelingen of omzetprovisies – provisie die verbonden zijn aan het behalen van een bepaalde omzet of productie – zijn niet langer toegestaan. Hierbij is ook bepaald dat de bemiddelaar of adviseur op verzoek van de cliënt kenbaar moet maken welke provisie hij ontvangt van de aanbieder voor het bemiddelen of adviseren inzake de desbetreffende schadeverzekering. De bemiddelaar of adviseur dient op voor de cliënt begrijpelijke wijze mededeling te doen van zowel de aard van de provisie als de nominale waarde van de provisie.

Ook is een open norm voor rechtstreekse beloning van de bemiddelaar of adviseur door de cliënt geïntroduceerd. Bemiddelaars en adviseurs zijn in beginsel vrij om met de cliënt hun beloning overeen te komen, zolang er maar geen sprake is van een beloning die gelet op de aard en de omvang van de dienstverlening als kennelijk onredelijk kan worden beschouwd. Het doel van deze norm is om te voorkomen dat bemiddelaars of adviseurs beloningen in rekening brengen voor hun werkzaamheden, die gelet op de daarmee gemoeide inspanningen niet kunnen worden gerechtvaardigd. De hiervoor geschetste (open) norm geeft

de AFM de mogelijkheid om handhavend op te treden, daar waar cliënten kennelijk onredelijke beloningen in rekening worden gebracht die evident afbreuk doen aan het belang van de cliënt.

De vraag of een provisie «kennelijk onredelijk» is, is uiteraard afhankelijk van de feiten en omstandigheden van het geval. Ter (niet limitatieve) illustratie kan de AFM daarbij bijvoorbeeld toetsen aan de volgende vragen: (i) is het bedrag dat de bemiddelaar of adviseur bij de consument in rekening brengt onredelijk gezien het aantal uren dat aan het advies is besteed? (ii) is het aantal uren dat aan het advies is besteed onredelijk gezien de reikwijdte van het advies? (iii) is de reikwijdte van het advies onredelijk gezien de adviesvraag/-behoefte van de consument? of (iv) is het uurtarief dat de bemiddelaar of adviseur in rekening brengt onredelijk gelet op zijn specialisatiegraad?

Onder kennelijk onredelijke beloningen wordt in ieder geval verstaan beloningen voor transacties die worden uitgevoerd met het enkele oogmerk additionele commissie of provisie te genereren, terwijl daar nauwelijks of geen (extra) advieswerkzaamheden mee gemoeid zijn. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer een betalingsbeschermer wordt geadviseerd bij een consumptief krediet en de adviseur werkzaamheden in rekening brengt bij zijn cliënt die (geheel of gedeeltelijk) ook al hebben plaatsgevonden in het kader van de advisering over het hoofdproduct, in dit geval het consumptief krediet. Ten aanzien van de vergoeding voor de werkzaamheden ten aanzien van de bijproducten geldt dan dat de hoogte van het bedrag dat in rekening wordt gebracht op geen enkele wijze in verhouding staat tot de aanvullende werkzaamheden van de adviseur. Daarmee is deze vergoeding kennelijk onredelijk.

In de genoemde voorbeelden kan ook sprake zijn van handelen in strijd met de plicht van de adviseur om de cliënt van passend advies te voorzien op grond van artikel 4:23 van de Wft. Immers, indien (bij)producten worden geadviseerd met geen ander doel dan om zoveel mogelijk adviesinkomsten te genereren, is het twijfelachtig of dergelijke adviezen passend zijn. De bemiddelaar of adviseur genereert extra inkomsten door de adviesbeloning, terwijl de cliënt gelet op zijn klantprofiel het product wellicht niet nodig heeft.

Bij het bepalen wat als kennelijk onredelijk kan worden beschouwd, kan ook worden gekeken naar wat in de branche in het algemeen gebruikelijk is om in rekening te brengen voor bepaalde diensten. Van bemiddelaars en adviseurs wordt verwacht dat zij hun eigen verantwoordelijkheid nemen en een beloning bij cliënt in rekening brengen die – alle omstandigheden in aanmerking genomen – als redelijk kan worden beschouwd. Indien de markt onvoldoende opvolging geeft aan de norm, zal worden bezien of een nadere invulling van deze norm nodig is.

Op grond van de Wft kan de AFM in het geval van overtreding van de norm een sanctie opleggen aan de bemiddelaar of adviseur. De AFM is, mede gelet op het bepaalde in artikel 1:75, derde lid, van de Wft, niet bevoegd om direct in te grijpen in de civielrechtelijke verhouding tussen een cliënt en de bemiddelaar of adviseur. Een afspraak over de beloning voor financiële diensten is overigens in de eerste plaats een zaak tussen de cliënt en de bemiddelaar of adviseur.

De cliënt kan daarnaast natuurlijk – al dan niet met formele civiele rechtsmiddelen – verhaal halen bij de adviseur die het kennelijk onredelijke tarief in rekening heeft gebracht.

Voorts wordt in het Bgfo geregeld dat het voor aanbieders, gevolmachtigde agenten of ondergevolmachtigde agenten niet langer mogelijk is om commissies te betalen of te ontvangen indien deze afbreuk doen aan de verplichting van de aanbieder of gevolmachtigde agent om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt.

De definitie van het begrip «gevolmachtigde agent» in artikel 1:1 van de Wft brengt tot uitdrukking dat de gevolmachtigde agent een positie inneemt tussen de verzekeraar en een cliënt van de verzekeraar, maar geen bemiddelaar in de zin van de Wft is. Een gevolmachtigde agent is immers, anders dan een bemiddelaar, bevoegd om namens de verzekeraar verzekeringen te sluiten. De contacten tussen een gevolmachtigde agent en een cliënt vinden in de regel indirect plaats door tussenkomst van een bemiddelaar.³¹¹

Een gevolmachtigde agent levert diensten aan de verzekeraar zoals het accepteren van risico's, het afwikkelen van schades en het royeren van een polis. Hij ontvangt daarvoor een vergoeding van de verzekeraar in de vorm van een commissie. Een commissie kan worden betaald voor het sluiten en beheren van een verzekeringsovereenkomst. Daarnaast worden in de praktijk ook winstgerelateerde commissies betaald: extra beloningen en vergoedingen die ofwel worden betaald als beloning voor de omvang of groei van de verzekeringsportefeuille, ofwel als beloning voor de kwaliteit van de verzekeringstechnische bedrijfsvoering. De commissies die worden betaald als beloning voor de omvang of groei van de verzekeringsportefeuille werken volumesturing in de hand. Immers, als een gevolmachtigde agent een extra commissie ontvangt voor het afsluiten van verzekeringen voor een bepaalde aanbieder, dan ontstaat er een perverse prikkel om juist die verzekeringen met cliënten af te sluiten, ongeacht of dit in het belang van de cliënt is.

In artikel 86b is neergelegd dat het voor aanbieders, gevolmachtigde agenten of ondergevolmachtigde agenten niet langer mogelijk is om commissies te betalen of te ontvangen indien deze afbreuk doen aan de verplichting van de aanbieder of gevolmachtigde agent om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt. De gevolmachtigde agent levert diensten aan de aanbieder. Hij dient daarvoor op een passende wijze te worden beloond, die in een redelijke verhouding tot de geleverde dienst staat. Wat in ieder geval niet langer is toegestaan zijn beloningen die de aanbieder of de gevolmachtigde agent een prikkel geven om hun zorgplicht jegens de consument niet na te leven. Een vergoeding die niet in redelijke verhouding staat tot de verrichte werkzaamheden zal uiteindelijk in de kosten voor de consument worden doorberekend. Daarmee doet een dergelijke vergoeding uiteindelijk afbreuk aan de plicht van zowel de aanbieder als de gevolmachtigde agent om zich voor de belangen van de klant in te spannen. Dat geldt ook voor vergoedingen die tot doel hebben productie of omzetgroei te belonen en daarmee perverse prikkels veroorza-

³¹¹ Zie ook Kamerstuk 29.507, nr. 3, p. 70.

ken. Wanneer in de dienstverlening van de gevolmachtigde agent door de hoogte van de commissie perverse prikkels ontstaan wordt daarmee de kwaliteit van de dienstverlening ondermijnd en worden de belangen van de cliënt geschaad.

Omdat de regels inzake provisies zijn opgenomen in het Bgfo is het Bgfo gewijzigd om bovengenoemde maatregelen te realiseren.

Stb. 2012, nr. 695

Het artikel aangaande de beloning van gevolmachtigde agenten is verplaatst naar artikel 86e. Artikel 174 van het Bgfo vervalt. Het overgangsrecht zoals opgenomen in artikel 174 van het Bgfo dat van toepassing was op de beloning van gevolmachtigde agenten is verplaatst naar artikel 86e.

Artikel 86ea

- 1. Een verzekeraar ontvangt, rechtstreeks of middellijk, geen beloning of vergoeding, in welke vorm dan ook, van een beheerder van een beleggingsinstelling of een beheerder van een icbe voor het aanbieden van een levensverzekering waarvan de uitkering wordt uitgedrukt in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe.**
- 2. Het eerste lid is niet van toepassing op relatiegeschenken, voor zover de gezamenlijke waarde daarvan op jaarbasis niet meer bedraagt dan € 100.**
- 3. Het eerste lid is niet van toepassing op:**
 - a. overeenkomsten inzake een levensverzekering, niet zijnde een pensioenverzekering, die voor 1 juli 2016 zijn afgesloten;**
 - b. overeenkomsten inzake een pensioenverzekering die voor 1 juli 2016 zijn afgesloten, met dien verstande dat de niet-toepasselijkheid voor die overeenkomsten op 31 december 2020 eindigt.**

Stb. 2016, nr. 98

§ 4. Verbod vergoedingen beheerders beleggingsinstellingen of icbe's bij beleggingsverzekeringen

Met ingang van 1 januari 2014 geldt een provisieverbod voor beleggingsondernemingen, op grond waarvan het beleggingsondernemingen niet is toegestaan om (middellijk) provisies te verschaffen of te ontvangen van of aan derden met betrekking tot het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst aan niet-professionele beleggers. Dit provisieverbod heeft als doel de belegger te beschermen tegen de prikkels die van provisies uitgaan en ervoor kunnen zorgen dat een beleggingsonderneming zich in haar dienstverlening laat leiden door andere belangen dan het klantbelang, bijvoorbeeld om het product met de hoogste provisie aan de klant te adviseren. Een voorbeeld van een dergelijke provisie is de beloning of vergoeding die beleggingsondernemingen van beheerders van beleggingsinstellingen of icbe's ontvangen voor het gebruik van het

distributiekanaal van de beleggingsonderneming (distributievergoedingen).

Voor levensverzekeringen waarvan de uitkering wordt uitgedrukt in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe (beleggingsverzekeringen) ontvangen verzekeraars op dit moment nog beloningen of vergoedingen van beheerders van beleggingsinstellingen of icbe's. Omdat bij deze producten geen sprake is van adviseren of bemiddelen of het verlenen van beleggingsdiensten (of nevendiensten) maar verzekeraars voor deze producten optreden als aanbieder van een financieel product, vallen deze vergoedingen niet onder de bestaande provisieregels. Omdat ook bij beleggingsverzekeringen sprake kan zijn van ongewenste prikkels bij het samenstellen van het product (bij de selectie van beleggingsinstellingen of icbe's), is het wenselijk om ook voor het aanbieden van deze producten het ontvangen van elke vorm van beloning of vergoeding van beheerders van beleggingsinstellingen of icbe's te verbieden. Bovendien hebben beleggingsverzekeringen in wezen hetzelfde doel als de producten waar de dienstverlening van beleggingsondernemingen op ziet, namelijk vermogensopbouw door middel van beleggingen. Daardoor is het ook voor een gelijk speelveld tussen verzekeraars en beleggingsondernemingen van belang dat de (financiële) band tussen verzekeraars en beheerders van beleggingsinstellingen of icbe's wordt doorgeknipt.

Hiertoe is in het nieuwe artikel 86ea van het BGfo een verbod (voor verzekeraars) geïntroduceerd op het ontvangen van beloningen of vergoedingen van beheerders van beleggingsinstellingen of icbe's voor het aanbieden van beleggingsverzekeringen.

Als gevolg van dit verbod is voortaan alleen nog sprake van directe betaling door de cliënt aan de verzekeraar voor (de premies en kosten van) een beleggingsverzekering. De kosten voor het beheer van de beleggingsinstellingen of icbe's die onderdeel zijn van de beleggingsverzekering worden, zoals nu ook al gebeurt, conform de daartoe geldende regels aan de beleggingsinstelling of icbe onttrokken.

Met onderhavige onderdeel wordt in artikel 86ea van het BGfo voor verzekeraars een verbod op het ontvangen van beloningen of vergoedingen van beheerders van beleggingsinstellingen of icbe's voor het aanbieden van beleggingsverzekeringen geïntroduceerd.

Ingevolge het eerste lid is het een verzekeraar niet toegestaan om rechtstreeks of middellijk beloningen of vergoedingen te ontvangen, in welke vorm dan ook, van een beheerder van een beleggingsinstelling of icbe voor het aanbieden van een beleggingsverzekering. De grondslag voor artikel 86ea is opgenomen in artikel 4:25a van de Wft, waarin de basis voor regels inzake kosten of beloning van financiële dienstverlening is vastgelegd. Op grond van artikel 4:25a, eerste lid, onder a, van de Wft is het mogelijk om bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen ten aanzien van de beloning of vergoeding voor het aanbieden, adviseren, bemiddelen of optreden als (onder)gevolmachtigd agent inzake een financieel product, en de wijze van uitbetaling daarvan.

Het verbod is van toepassing op het ontvangen van beloningen of vergoedingen van beheerders van beleggingsin-

stellingen of icbe's. Dit betekent dat het verbod ook van toepassing is op het ontvangen van beloningen of vergoedingen van beheerders van beleggingsinstellingen of icbe's die deel uitmaken van de groep waartoe de verzekeraar behoort.

Voor het aanbieden van beleggingsverzekeringen waarbij de verzekeraar gebruikmaakt van fondsen die onderdeel zijn van dezelfde rechtspersoon als de verzekeraar (qua opzet en doel enigszins vergelijkbaar met beleggingsinstellingen of icbe's), geldt het verbod niet. Dit omdat hier geen sprake is van beloningen of vergoedingen van of aan derden, maar van geldstromen binnen één en dezelfde rechtspersoon. Toezicht op deze producten vindt plaats in het kader van het productontwikkelingsproces.

Het tweede lid bepaalt dat het verschaffen of ontvangen van kleine geschenken die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn blijft toegestaan, mits de gezamenlijke waarde daarvan op jaarbasis niet meer bedraagt dan € 100. Hierbij kan worden gedacht aan de jaarlijkse kerstgeschenken of kleine promotieartikelen die incidenteel worden verstrekt aan relaties. Deze uitzondering is gelijk aan de uitzonderingen zoals opgenomen in het provisieverbod voor financiële dienstverleners (artikel 86c van het BGfo) en het provisieverbod voor beleggingsondernemingen (artikel 168a van het BGfo).

In het derde lid is het overgangsrecht geregeld. Voor individuele beleggingsverzekeringen die voor 1 juli 2016 zijn afgesloten, geldt op grond van onderdeel a eerbiedigende werking. Dit betekent dat het verbod niet van toepassing is op beloningen of vergoedingen die verzekeraars ontvangen van beheerders van beleggingsinstellingen of icbe's voor individuele beleggingsverzekeringen die voor deze datum zijn afgesloten. Reden voor de latere inwerkingtredingsdatum is dat verzekeraars tijd nodig hebben om hun administratie- en ICT-systemen aan te passen naar aanleiding van dit verbod. Omdat het verbod naar verwachting pas eind 2015 in het Staatsblad wordt gepubliceerd, zullen verzekeraars deze wijzigingen niet voor 1 januari 2016 kunnen doorvoeren. Voor pensioenverzekeringen als bedoeld in artikel 1 van het BGfo is in onderdeel b een overgangstermijn opgenomen. Ingevolge dit onderdeel is het verbod tot en met 31 december 2020 niet van toepassing op (lopende) pensioenverzekeringen die zijn afgesloten voor de inwerkingtreding van het onderhavige besluit (1 juli 2016). Hiervoor is gekozen omdat de looptijd van de meeste pensioenverzekeringen rond de vijf jaar ligt en over de voorwaarden bij verlenging van het contract door de verzekeraar en werkgever opnieuw wordt onderhandeld. Voor het kleine aantal contracten dat langer dan vijf jaar loopt kunnen verzekeraars mutatiemomenten binnen het contract aangrijpen om ook voor deze contracten binnen vijf jaar, doch uiterlijk 31 december 2020, over te stappen op vergoedingsvrije beleggingsfondsen. Pensioenverzekeringen die op of na 1 juli 2016 worden afgesloten vallen wel direct onder het verbod.

Artikel 86f^{312 313}

1. Een financiële dienstverlener verstrekt voorafgaand aan het verlenen van een financiële dienst inzake een financieel product als bedoeld in artikel 86c, eerste lid, een dienstverleningsdocument aan de consument of, indien het een verzekering betreft, de cliënt, dat betrekking heeft op de gevraagde dienstverlening.
2. Het dienstverleningsdocument bevat de volgende informatie over de financiële dienstverlener en zijn dienstverlening:
 - a. of hij adviseert, en zo ja, of dit geschiedt op grond van een objectieve analyse;
 - b. of hij een contractuele verplichting heeft om uitsluitend voor een of meer bepaalde aanbieders te bemiddelen, in welk geval hij desgevraagd aan de consument of de cliënt de namen van deze aanbieders meedeelt;
 - c. of hij geen contractuele verplichting heeft uitsluitend voor een of meer aanbieders te bemiddelen, en niet adviseert op grond van een objectieve analyse, in welk geval hij de consument of cliënt desgevraagd tevens de namen meedeelt van de aanbieders waarvoor hij bemiddelt of kan bemiddelen;
 - d. of hij naast het geven van advies ook bemiddelt, in welk geval hij de hoogte van de kosten die hiervoor in rekening worden gebracht, weergeeft in de totale kosten van de dienstverlening, bedoeld in de onderdelen i en j;
 - e. of hij na de totstandkoming van de overeenkomst andere diensten voor de consument of cliënt kan verrichten, in welk geval hij de wijze waarop hij de kosten die voor deze diensten in rekening worden gebracht, meedeelt;
 - f. of hij uitsluitend adviseert over eigen producten, dan wel tevens over producten van andere aanbieders;
 - g. of hij een gekwalificeerde deelneming in een bepaalde aanbieder of een moedermaatschappij van een bepaalde aanbieder houdt;
 - h. of een bepaalde aanbieder of een moedermaatschappij van een bepaalde aanbieder een gekwalificeerde deelne-

³¹² Artikel X, sub b van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013 (Stb. 2012, nr. 695) bepaalt dat deze bepaling op 1 juli 2013 in werking treedt. Dit wordt als volgt toegelicht: "Deze latere inwerkingtreding houdt verband met het feit dat de door de AFM op grond van artikel 86f, zevende lid, te stellen nadere regels voor de standaardisatie van het dienstverleningsdocument nog niet gereed zijn." (red.).

³¹³ Zie ook de *Leidraad dienstverleningsdocument* op de website van de AFM (red.).

- ming in hem houdt;
- i. indien hij een bemiddelaar of adviseur is die niet tevens aanbiedt: het nominale bedrag van de beloning die door hem gemiddeld voor de financiële dienst in rekening wordt gebracht, alsmede de manier waarop deze beloning bij de consument of cliënt in rekening wordt gebracht;
 - j. indien hij een aanbieder is: de nominale kosten die door hem gemiddeld bij de consument of cliënt in rekening worden gebracht voor advies en distributie van een financieel product dat beantwoordt aan de dienstverleningsvraag, alsmede de wijze waarop deze kosten in rekening worden gebracht; enk. andere bij ministeriële regeling bepaalde informatie.
3. Indien de financiële dienstverlener op grond van het tweede lid, onderdelen f, g, en h, tevens andere belangen bij het verlenen van een financiële dienst heeft dan het belang van de consument of cliënt, wijst hij de consument of cliënt erop dat deze belangen ertoe kunnen leiden dat bepaalde financiële producten worden geadviseerd.
 4. Een objectieve analyse als bedoeld in het tweede lid, onderdeel a, is een analyse van een toereikend aantal op de markt verkrijgbare vergelijkbare financiële producten die de adviseur of bemiddelaar in staat stelt een financieel product aan te bevelen dat aan de dienstverleningsvraag van de consument of, indien het een verzekering betreft, de cliënt beantwoordt.
 5. De financiële dienstverlener publiceert, indien hij beschikt over een website, het dienstverleningsdocument op zijn website.
 6. Het dienstverleningsdocument wordt verstrekt door de financiële dienstverlener die rechtstreeks door de consument of cliënt is benaderd voor het verlenen van de financiële dienst.
 7. De Autoriteit Financiële Markten kan nadere regels stellen met betrekking tot de gevraagde dienstverlening, bedoeld in het eerste lid, de informatie, bedoeld in het tweede en derde lid, alsmede de vormgeving en wijze van verstrekking van het dienstverleningsdocument.

Stb 2008, nr 546 [toelichting op art. 149b oud (red.)]

Dit artikel is gebaseerd op de artikelen 4:72, derde lid, onderdeel a en 4:73, derde lid, onderdeel a, van de wet. Een adviseur of bemiddelaar dient op grond van het eerste lid een dienstverleningsdocument op te stellen en aan de consument te verstrekken. De invoering van het document heeft als doel om de consument in een zo vroeg mogelijk

stadium inzicht te verschaffen in de wijzen van beloning van adviseurs en bemiddelaars. De bedoeling van deze bepaling is om de consument in staat te stellen om een bewuste keuze te maken tussen de verschillende vormen van beloning die de adviseur of bemiddelaar ontvangt voor de dienstverlening die deze voor de consument verricht. Het dienstverleningsdocument is een informatiedocument. Omdat behalve van een vergoeding voor het bemiddelen ook sprake kan zijn van een vergoeding voor het enkel adviseren terzake van een financieel product, is behalve de bemiddelaar ook de adviseur die niet tevens aanbieder is opgenomen als normadressaat.

In het dienstverleningsdocument dient op grond van het tweede lid, onderdeel a, de aard en reikwijdte van de dienstverlening van de adviseur en bemiddelaar te worden beschreven. De adviseur en bemiddelaar dienen op grond van onderdeel b in het document informatie op te nemen over de verschillende wijzen van beloning die de adviseur of bemiddelaar hanteert. De adviseur of bemiddelaar kan op basis van een van de aanbieder- en productonafhankelijke beloning zijn diensten verlenen. Hiervan is bijvoorbeeld sprake indien de adviseur of bemiddelaar op basis van een uurtarief werkt en het aantal uren gemoeid met de bemiddeling of advisering aan de consument in rekening brengt. Ook is mogelijk dat de adviseur of bemiddelaar voor door hem gedefinieerde vormen van dienstverlening een vast bedrag in rekening brengt of een percentage van bijvoorbeeld een te verstrekken hypothecair krediet. De adviseur of bemiddelaar kan echter ook op basis van een aanbieder- en productafhankelijke beloning zijn diensten verlenen. Hiervan is bijvoorbeeld sprake indien de aanbieder voor het bemiddelen of adviseren provisie betaalt die wordt verdisconteerd in de door de consument te betalen prijs voor het aangeboden product. Bij aanbieder- en productafhankelijke beloning bestaat het risico dat de adviseur of bemiddelaar zich laat beïnvloeden door de hoogte van de provisie die een bepaalde aanbieder voor een bepaald product betaalt. Het is de bedoeling dat de adviseur of bemiddelaar een overzicht geeft van alle beloningsvormen die hij toepast en daarbij onderscheid maakt naar productsoort waarvoor hij adviseert of bemiddelingsactiviteiten verricht. De adviseur of bemiddelaar dient de beloning op grond van onderdeel b bovendien te specificeren. In het geval van aanbieder- of productonafhankelijke beloning (fee variant) dient de adviseur of bemiddelaar bijvoorbeeld concreet aan te geven welk uurtarief hij hanteert en een indicatie te geven van het aantal uren dat met zijn dienstverlening zal zijn gemoeid. In het geval van aanbieder- of productafhankelijke beloning (provisie) dient de adviseur of bemiddelaar per productcategorie een bandbreedte te geven waarbinnen de minimale en maximale provisiehoogte valt met daarbij de kanttekening dat de daadwerkelijke hoogte afhankelijk is van de aanbieder. Ook ingeval de adviseur of bemiddelaar niet het hele bedrag van de door een aanbieder betaalde provisie ontvangt, maar een deel hiervan wordt ontvangen door bijvoorbeeld een inkoopcombinatie of serviceprovider die optreedt als tussenschakel tussen de betreffende aanbieder en de adviseur of bemiddelaar die rechtstreeks klantcontact heeft, geldt dat de adviseur of bemiddelaar inzicht moet bieden in het hele bedrag aan provisie dat een aanbieder voor een bepaald product betaalt.

Het dienstverleningsdocument vertoont tot op zekere hoogte overeenkomsten met de binnen het kader van het uit de MiFID voortvloeiende Nationaal regime verplicht gestelde cliëntovereenkomst die in ieder geval de aard en reikwijdte van de dienstverlening van de onderneming in haar relatie met de betreffende cliënt moet bevatten. Een groot verschil is dat de hiervoor bedoelde cliëntovereenkomst uiterlijk aan het einde van de dienstverlening door de onderneming en door de cliënt moet worden ondertekend, terwijl het dienstverleningsdocument een eenzijdig tot de klant gericht informatiedocument is dat in een zo vroeg mogelijk stadium van de dienstverlening moet worden verstrekt.

Het derde lid bepaalt het moment waarop het dienstverleningsdocument moet worden verstrekt. De consument zal met de adviseur of bemiddelaar normaliter in eerste instantie een oriëntatiefase doorlopen waarin de consument vrijblijvend om informatie vraagt die in een bepaalde behoefte voorziet, bijvoorbeeld de financiering van de eigen woning of een pensioenvoorziening. Na afloop daarvan zal duidelijk zijn of en, zo ja, voor welke productsoort de consument een offerte wenst. De adviseur of bemiddelaar dient voorafgaand aan het moment waarop hij daadwerkelijk zijn advies- of bemiddelingsactiviteiten start – dit wordt in de praktijk meestal vooraf gegaan door het opstellen van het klantprofiel – het dienstverleningsdocument aan de consument te overhandigen. De consument verkrijgt daarmee voorafgaand aan de daadwerkelijke materiële dienstverlening van de adviseur of bemiddelaar inzicht in de beloning van de adviseur of bemiddelaar, zodat hij op basis daarvan bewust kan kiezen voor een bepaalde beloningsvorm. Het moment van verstrekken dient samen te vallen met het moment waarop er een risico kan bestaan dat de dienstverlening van de adviseur of bemiddelaar daadwerkelijk door een wijze van beloning kan worden beïnvloed. In artikel 49 is bepaald dat informatie die ingevolge artikel 4:72, eerste lid en artikel 4:73, eerste lid van de wet moet worden verstrekt schriftelijk wordt verstrekt en dat een financiële onderneming de informatie via een andere duurzame drager kan verstrekken, indien deze zich ervan heeft vergewist dat de consument over de benodigde middelen beschikt om kennis te nemen van de aldus te verstrekken informatie. Hierin ligt de mogelijkheid besloten om het dienstverleningsdocument op elektronische wijze te verstrekken.

De tussenpersoon moet kunnen aantonen dat hij het dienstverleningsdocument conform het derde lid tijdig aan de consument heeft verstrekt. Het ligt daarom in de rede dat de tussenpersoon zijn bedrijfsproces zodanig inricht dat wordt vastgelegd dat een consument het dienstverleningsdocument voorafgaand aan het adviseren of het bemiddelen heeft ontvangen. De tussenpersoon kan er bijvoorbeeld voor kiezen om de consument voor ontvangst van het dienstverleningsdocument te laten tekenen of bijvoorbeeld de consument een bevestigingsmail te laten sturen wanneer deze het dienstverleningsdocument op elektronische wijze heeft ontvangen. Het dienstverleningsdocument is puur een informatiedocument en dat betekent dat de consument op generlei wijze rechtens wordt gebonden aan de adviseur of bemiddelaar om bepaalde diensten af te nemen of om bepaalde overeenkomst inzake een complex product of een hypothecair product met een aanbieder te sluiten.

Het dienstverleningsdocument maakt enkel de verschillende beloningsvormen van de adviseur of bemiddelaar transparant. Voor het overige is het dienstverleningsdocument vormvrij geformuleerd. Dit betekent dat niet sprake hoeft te zijn van een apart document, zolang het door de adviseur of bemiddelaar gehanteerde document maar alle elementen bevat die in het tweede lid worden genoemd. Zo zou het dienstverleningsdocument mits aan alle voornoemde voorwaarden wordt voldaan kunnen worden aangevuld met andere elementen. Uitgesloten is bijvoorbeeld dat het dienstverleningsdocument onderdeel is van een voor de consument bindend opdrachtenformulier. Het dienstverleningsdocument is een puur informatief document en mag geen overeenkomst zijn. Het is aan de adviseur of bemiddelaar en de consument om na de verstrekking van het document concrete afspraken te maken over de te leveren dienstverlening en de wijze en hoogte van de beloning die hier tegenover staat.

Op basis van het vierde lid kan de AFM nadere regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de informatie bedoeld in het tweede lid moeten worden geformuleerd, gepresenteerd of verstrekt. Het is denkbaar dat de AFM in dat verband voorschrijft dat de adviseur of bemiddelaar in een tabel een overzicht dient te geven van de verschillende productsoorten (annuïteitenhypothec, aflossingsvrije hypothec, beleggingsverzekeringshypothec, complexe producten) en de daarbij behorende bandbreedtes van verschillende beloningsvormen (fee varianten of provisie varianten). Ook kan hierbij worden gedacht aan het voorschrijven van het op een bepaalde wijze verstrekken van het dienstverleningsdocument aan de consument in het geval in de praktijk blijkt dat door de wijze van verstrekking het dienstverleningsdocument niet voldoende onder de aandacht van consumenten wordt gebracht. Dit om te bewerkstelligen dat consumenten conform het derde lid voorafgaand aan de materiële dienstverlening van de adviseur of bemiddelaar daadwerkelijk in staat worden gesteld om te kiezen voor een bepaalde beloningsvorm.

Stb. 2012, nr. 695

Inhoud van het besluit

Uit de evaluatie van de provisieregelgeving in 2010 bleek eveneens dat onder de huidige transparantieregels de aard, kosten en kwaliteit van de dienstverlening met het huidige dienstverleningsdocument onvoldoende zichtbaar worden wanneer de consument of cliënt kan kiezen voor verschillende aanbiedingen wat betreft dienstverlening. Daarom is in artikel 86f van dit besluit bepaald dat financieledienstverleners voorafgaand aan het verlenen van een financiële dienst inzake een betalingsbeschermers, complex product, hypothecair krediet, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering, overlijdensrisicoverzekering of uitvaartverzekering een dienstverleningsdocument dienen te verstrekken aan de consument of cliënt. Dit dienstverleningsdocument dient te zijn afgestemd op de dienstverleningsvraag van de consument of cliënt. Dat wil in het algemeen zeggen, de vraag waarover de cliënt met de financieledienstverlener (digitaal) contact opneemt. Op die manier is de consument of cliënt in staat een goede keuze te maken uit een gedifferentieerd aanbod van financiële dienstverlening. Het doel van het dienstverleningsdocu-

ment is om consumenten of cliënten in staat te stellen op basis van de informatie over de reikwijdte en de kosten van de financiële dienstverlening te beslissen welk soort dienstverlening zij wensen en van wie zij die dienstverlening willen betrekken. Daartoe bevat het dienstverleningsdocument gestandaardiseerde en vergelijkbare informatie over de aard en reikwijdte van de dienstverlening, de belangen van de financiële dienstverlener en de kosten van de financiële dienstverlening.

Artikelsgewijs

Artikel 86f stelt regels met betrekking tot het dienstverleningsdocument en is gebaseerd op artikel 4:25b van de Wft. Artikel 4:25b bepaalt dat financiële dienstverleners voorafgaand aan de dienstverlening inzage moeten geven over de aard en reikwijdte van de dienstverlening, de wijze waarop hij wordt beloond, de kosten van de dienstverlening, zijn belangen die van invloed kunnen zijn op de dienstverlening aan de consument of cliënt, en bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen onderwerpen die relevant kunnen zijn voor de adequate beoordeling van de dienstverlening door de consument of cliënt.

Alle financiële dienstverleners die financiële diensten verlenen ten aanzien een betalingsbeschermer, complex product, hypothecair krediet, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering, overlijdensrisicoverzekering of uitvaartverzekering dienen voorafgaand aan de financiële dienstverlening een dienstverleningsdocument te verstrekken. Het dienstverleningsdocument dient te worden verstrekt door aanbieders, waaronder aanbieders die zonder advies aanbieden (het zogenoemde «execution only» kanaal), adviseurs, bemiddelaars, gevolmachtigde agenten en ondergevolmachtigde agenten. Het doel van het dienstverleningsdocument is om consumenten of cliënten in staat te stellen op basis van de informatie over de reikwijdte en de kosten van de financiële dienstverlening te beslissen welk soort dienstverlening zij wensen en van welke financiële dienstverlener zij die dienstverlening willen betrekken. Daartoe bevat het dienstverleningsdocument gestandaardiseerde en vergelijkbare informatie over de aard en reikwijdte van de dienstverlening, de belangen van de financiële dienstverlener en de kosten van de financiële dienstverlening. Het dienstverleningsdocument bestond reeds voor adviseurs en bemiddelaars, maar is met de introductie van dit artikel uitgebreid naar aanbieders en gevolmachtigde agenten.

In het eerste lid is de algemene verplichting tot het verstrekken van een dienstverleningsdocument opgenomen. Het dienstverleningsdocument dient voorafgaand aan de dienstverlening te worden verstrekt. Het betreft het moment waarop de consument of cliënt nog geen beslissing heeft genomen over het distributiekanaal en de persoonlijke financiële situatie nog niet in kaart is gebracht. Bijvoorbeeld wanneer de consument of cliënt de website van een aanbieder bezoekt, of het kantoor van een bemiddelaar of adviseur binnenstapt. Daarnaast is eveneens aangegeven dat het dienstverleningsdocument is gericht op de gevraagde dienstverlening van de consument of cliënt. Daarmee wordt bedoeld dat de financiële dienstverlener niet een algemeen document verstrekt waarin alle diensten ten aanzien van alle categorieën producten zijn opgenomen,

maar dat de financiële dienstverlener een dienstverleningsdocument verstrekt dat aansluit bij de vraag waarmee de consument of cliënt de financiële dienstverlener benadert. Indien de consument een huis wil kopen heeft de consument als vraag «hoe financieer ik mijn woning»? De consument heeft op basis van deze vraag verschillende financiële producten nodig. Bijvoorbeeld een hypothecair krediet, eventueel een vermogensopbouwproduct en een opstalverzekering. Het dienstverleningsdocument dient derhalve aan te sluiten op de gevraagde dienstverlening en heeft geen betrekking op een enkel financieel product.

Het tweede lid bepaalt welke gegevens in het dienstverleningsdocument dienen te worden opgenomen. Het tweede lid is een nadere uitwerking van de transparantie-eisen in artikel 4:25b van de Wft. De onderdelen a, b en c, betreffen transparantieplichtingen die afkomstig zijn uit de richtlijn verzekeringsbemiddeling.³¹⁴ De financiële dienstverlener dient op grond van voornoemde onderdelen inzicht te geven in de door hem te verlenen financiële dienst alsmede in zijn positionering en eventuele gebondenheid aan bepaalde aanbieders. Ten eerste bestaat de mogelijkheid dat de financiële dienstverlener op geen enkele wijze contractueel gebonden is aan bepaalde aanbieders en adviseert op basis van een objectieve analyse als bedoeld in onderdeel a. Ten tweede kan een financiële dienstverlener contractueel gebonden zijn uitsluitend te bemiddelen voor een of meer aanbieders. De financiële dienstverlener moet dat melden aan de consument of cliënt en desgevraagd de namen van de aanbieders mededelen. Ten slotte is het mogelijk dat een financiële dienstverlener geen contractuele verplichtingen heeft uitsluitend voor een of meer aanbieders te bemiddelen maar ervoor kiest om niet te adviseren op basis van een objectieve analyse. Ook dat dient aan de consument of cliënt te worden medegedeeld, waarbij de adviseur desgevraagd de namen verstrekt van de aanbieders waarvoor hij bemiddelt of kan bemiddelen.

Het vierde lid bepaalt wat onder een objectieve analyse wordt verstaan. Een financiële dienstverlener die geen contractuele verplichting heeft om uitsluitend voor een of meer aanbieders te adviseren en die de consument of cliënt mededeelt dat hij op basis van een objectieve analyse adviseert, dient aan de vereisten van het vierde lid te voldoen. Voor de goede orde wordt opgemerkt dat een financiële dienstverlener niet gehouden is om een objectieve analyse uit te voeren. De financiële dienstverlener kan ervoor kiezen om een dergelijke analyse niet uit te voeren, doch dient de consument of cliënt daarover in overeenstemming met het tweede lid, onderdeel a, in te lichten.

Transparantie over de reikwijdte van de financiële dienstverlening betekent eveneens dat de financiële dienstverlener op grond van eerste lid, onderdeel d, aan de consument of cliënt aangeeft of hij naast advies ook bemiddelt. Indien dat het geval is, zal de financiële dienstverlener de kosten dienen op te nemen in de totale kosten van de financiële dienstverlening. Op grond van het tweede lid,

³¹⁴ Richtlijn 2002/92/EG van 9 december 2002 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 9 december 2002 betreffende verzekeringsbemiddeling (PbEU 2003, L 9).

onderdeel e, geldt dat de financiële dienstverlener aan dient te geven of hij na de totstandkoming van de overeenkomst ook andere diensten kan verrichten met betrekking tot het geadviseerde financieel product, in welk geval hij de wijze waarop hij eventuele kosten die voor deze diensten in rekening worden gebracht meedeelt.

In de onderdelen f, g en h wordt de transparantie over belangen van de financiële dienstverlener nader uitgewerkt. Op grond van onderdeel f dient de financiële dienstverlener aan te geven of hij adviseert over eigen financiële producten, dan wel tevens over de financiële producten van andere aanbieders. Dit betreft bijvoorbeeld de situatie waarin een bank naast zijn eigen producten, ook producten van andere aanbieders kan adviseren. Voor de consument of cliënt is niet altijd zichtbaar dat de bank in dat geval een belang heeft om zijn eigen producten te adviseren in plaats van de producten van andere aanbieders. Op grond van het derde lid dient de bank de consument of cliënt erop te wijzen dat deze belangen ertoe kunnen leiden dat bij voorkeur bepaalde financiële producten worden geadviseerd. De financiële dienstverlener dient op grond van de onderdelen g en h tevens kenbaar te maken of sprake is van een bepaalde eigendomsverhouding met de aanbieder of de moedermaatschappij van de aanbieder. Het gaat hier om een eventuele gekwalificeerde deelneming van tien procent of meer van de stemrechten of van het kapitaal in elkaars onderneming, zoals gedefinieerd in artikel 1:1 van de Wft. Ook hier geldt dat de financiële dienstverlener dan op grond van het derde lid dient aan te geven dat er belangen zijn die ertoe kunnen leiden dat bepaalde financiële producten eerder zullen worden geadviseerd dan andere financiële producten.

Op grond van onderdeel i dient in het dienstverleningsdocument de gemiddelde beloning van de bemiddelaar of adviseur voor de desbetreffende dienstverlening te worden opgenomen. Op grond van onderdeel j dient een aanbieder de advies- en distributiekosten te vermelden die zijn verbonden aan het tot stand brengen van een overeenkomst inzake de financiële producten die verband houden met de gevraagde dienstverlening. Voor de bemiddelaar of adviseur betekent dit dat hij een nominaal bedrag noemt dat gemiddeld voor de dienstverlening in rekening wordt gebracht. Daarbij dient de bemiddelaar of adviseur, als hij beloofd wordt middels een in rekening te brengen uurtarief, een schatting te maken van het aantal uren die hij aan advies zal besteden. Samen met het uurtarief leidt dit dan tot een gemiddeld nominaal bedrag. Op een gelijksoortige wijze dient de bemiddelaar of adviseur een dergelijke berekening te maken wanneer hij via vaste tarieven of een andere beloningsvorm werkt. De uiteindelijke kosten voor de dienstverlening op de factuur kunnen afwijken van dit gemiddelde bedrag (de consument dient hiervan vanzelfsprekend van te voren op de hoogte te worden gesteld).

Op grond van het vijfde lid publiceert een financiële dienstverlener, voor zover deze beschikt over een website, het dienstverleningsdocument of eventuele dienstverleningsdocumenten op zijn website. De dienstverleningsdocumenten dienen te zijn afgestemd op de verschillende soorten dienstverlening waarnaar een consument of cliënt kan vragen. Publicatie van de dienstverleningsdocumenten op de website doet niet af aan de verplichting om het dienst-

verleningsdocument actief te verstrekken aan de consument of cliënt.

Op grond van het zesde lid ligt de verplichting om het dienstverleningsdocument te verstrekken bij de financiële dienstverlener die rechtstreeks door de consument of cliënt is benaderd. Dat betekent dat als andere financiële dienstverleners in de adviesketen zitten, bijvoorbeeld onderbemiddelaars, of in bepaalde gevallen de zogenoemde «serviceproviders», de financiële dienstverlener met het primaire klantcontact het dienstverleningsdocument aan de consument of cliënt dient te verstrekken.

In het zevende lid is de mogelijkheid opgenomen voor de AFM om nadere regels te stellen met betrekking tot de gevraagde dienstverlening, de informatie, bedoeld in het tweede en derde lid, vormgeving en wijze van verstrekking van het dienstverleningsdocument.

Artikel 86g

- 1. Een aanbieder die een dienstverleningsdocument dient te verstrekken, stelt een kostprijsmodel op. Dit kostprijsmodel wordt gebruikt voor de berekening van de advieskosten en distributiekosten die zijn gericht op het tot stand brengen van een overeenkomst ten aanzien van producten als bedoeld in artikel 86c met een consument of, indien het een verzekering betreft, cliënt.**
- 2. De aanbieder laat de juistheid van het kostprijsmodel controleren door een accountant. Tevens controleert een accountant jaarlijks of de begrote advieskosten en distributiekosten juist en volledig zijn toegerekend aan de financiële producten, bedoeld in het eerste lid.**

Stb. 2012, nr. 695

Inhoud van het besluit

In artikel 86g van dit besluit is bepaald dat een aanbieder die een dienstverleningsdocument dient te verstrekken een kostprijsmodel dient te ontwikkelen. De aanbieder dient dit kostprijsmodel te gebruiken voor de berekening van de advieskosten en distributiekosten die zijn gericht op het tot stand brengen van de overeenkomst betreffende een betalingsbeschermer, complex product, hypothecair krediet, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering, overlijdensrisicoverzekering, uitvaartverzekering, of een bij ministeriële regeling aan te wijzen ander financieel product. Deze advies- en distributiekosten dient een aanbieder in het dienstverleningsdocument te vermelden. De advies- en distributiekosten dienen rechtstreeks in rekening te worden gebracht bij de consument of cliënt. De aanbieder mag geen andere kosten in rekening brengen dan de advieskosten en distributiekosten met betrekking tot de genoemde financiële producten. Het gaat om de advies- en distributiekosten die zijn gericht op het tot stand brengen van een overeenkomst. De kosten die worden gemaakt voor het sluiten van de overeenkomst zelf vallen daar niet onder.

Artikelsgewijs

Bij brief van 13 december 2011 is de Tweede Kamer geïn-

formeerd over hoe de maatregelen die samenhangen met het provisieverbod voor complexe en impactvolle producten in regelgeving zullen worden uitgewerkt. In deze brief is aangegeven dat consumenten in staat moeten zijn om op basis van informatie over de reikwijdte van de dienstverlening en de prijs van de dienstverlening te beslissen welk soort dienstverlening zij wensen en waar zij die willen betrekken. Aangegeven is dat de kosten van dienstverlening (advies- en distributiekosten) door aanbieders transparant dienen te worden gemaakt. De kostprijs van de dienstverlening dient te worden berekend op basis van een kostprijsmodel.³¹⁵ Dit laatste is geregeld in artikel 86g, dat is gebaseerd op artikel 4:25b van de Wft.

Op grond van artikel 86f, tweede lid, onderdeel j, dient een aanbieder van een betalingsbeschermer, complex product, hypothecair krediet, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering, overlijdensrisicoverzekering of uitvaartverzekering de kosten voor advies en distributie op te nemen in het dienstverleningsdocument. Om ervoor te zorgen dat de kosten die in het dienstverleningsdocument zijn opgenomen vergelijkbaar, juist en controleerbaar zijn, is in artikel 86g, eerste lid, bepaald dat een aanbieder van een betalingsbeschermer, complex product, hypothecair krediet, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering, overlijdensrisicoverzekering of uitvaartverzekering een kostprijsmodel dient te ontwikkelen. De advies- en distributiekosten hebben betrekking op de eerste fase van een klantcontact tot het sluiten van de overeenkomst. Op grond van het kostprijsmodel worden de advies- en distributiekosten voor de verschillende financiële producten berekend. Dit kostprijsmodel hoeft niet aan de consument of cliënt verstrekt te worden. Voor de berekening van de advies- en distributiekosten worden alle (directe en indirecte) kosten van dienstverlening meegenomen die zijn toe te rekenen aan advies en zijn gericht op het tot stand brengen van een overeenkomst inzake het desbetreffende financieel product.

Onder advieskosten vallen in ieder geval de kosten voor de volgende werkzaamheden:

- het inwinnen van informatie over de cliënt;
- het informeren van de cliënt over de inhoud van de dienstverlening;
- inventarisatie van de behoeften en het profiel van de cliënt; en– het advies op basis van de verzamelde informatie.

Onder distributiekosten worden verstaan, de kosten voor:

- het completeren van het dossier ten behoeve van de aanvraag van de offerte;
- het ondersteunen van de consument en, indien het een verzekering betreft, de cliënt bij de aanvraag en bij het aangaan van een overeenkomst inzake het desbetreffende financieel product; en– de kosten voor het maken van reclame-uitingen voor bovengenoemde werkzaamheden en voor advies.

De relevante kosten die moeten worden meegenomen in de berekening van de advies- en distributiekosten zijn: personeelskosten (eigen personeel en externe inhuur), managementkosten, reclamekosten, automatiseringskosten en kantoorkosten voor zover die gericht zijn op het tot

stand brengen van een overeenkomst met een consument of, indien het een verzekering betreft, cliënt inzake het desbetreffende product en een winstmarge. Personeelskosten zijn in ieder geval salariskosten, onkostenvergoedingen, opleidingskosten van de adviseurs en het overige personeel dat klantgesprekken voert en werkzaamheden gericht op het tot stand brengen van de overeenkomst met betrekking tot het desbetreffende financieel product. Managementkosten zijn in ieder geval de salariskosten, onkostenvergoedingen, opleidingskosten en kantoorkosten van de leidinggevende van adviseurs en andere medewerkers die werkzaamheden verrichten met betrekking tot de totstandkoming van de overeenkomst ten aanzien van het desbetreffende financieel product.

Kosten voor reclame omvat in ieder geval die kosten die direct gekoppeld zijn aan het onder de aandacht brengen van het advies en het klantcontact over producten en de productaanvraag (exclusief reclame voor het product). Tevens behelst dit de logistiek om met een potentiële of bestaande klant een afspraak te maken. Automatiseringskosten zijn in ieder geval kosten van adviesapplicaties en klantcontact-applicaties (inclusief huur-, lease-, afschrijvingskosten en personeelskosten). Kantoorkosten zijn in ieder geval kosten met betrekking tot huisvesting van adviseurs en medewerkers die klanten ondersteunen bij genoemde werkzaamheden. Tevens kunnen onder kantoorkosten worden verstaan: kosten met betrekking tot werkplekken en kosten met betrekking tot administratieve en facilitaire ondersteuning van de adviseurs en medewerkers. Het kan voorkomen dat meer dan één juridische entiteit binnen een groep van een aanbieder betrokken is bij de relevante werkzaamheden die in het kostprijsmodel moeten worden opgenomen. In een dergelijk geval, moeten ook deze kosten worden meegenomen. Als een aanbieder werkzaamheden uitbesteedt aan een derde (al dan niet binnen de groep) dient hij, de kosten die hij hiervoor maakt, mee te nemen in de berekening van de advies- en distributiekosten.

Indien aanbieders niet adviseren hoeven zij geen advieskosten op te nemen in het kostprijsmodel. Deze aanbieders maken wel kosten voor bijvoorbeeld het completeren van het dossier en ondersteuning bij het afsluiten van het product, zoals het bellen van klanten en het beantwoorden van vragen van klanten door bijvoorbeeld een «call center». Deze distributiekosten dienen wel te worden opgenomen in het kostprijsmodel.

In het tweede lid is opgenomen dat de aanbieders hun kostprijsmodel op juistheid dienen te laten controleren door een accountant. Tevens controleert een accountant jaarlijks of de begrote kosten voor advies en distributie juist en volledig zijn toegerekend aan de financiële producten, bedoeld in het eerste lid. De controle door de accountant is opgenomen om te waarborgen dat de advies- en distributiekosten die dienen te worden opgenomen in het dienstverleningsdocument aansluiten bij de daadwerkelijk begrote kosten. Om de accountant in staat te stellen te controleren of de begrote kosten voor advies en distributie juist en volledig zijn toegerekend aan de desbetreffende financiële producten dient de aanbieder inzicht te geven in de wijze waarop de totale personeels-, management-, reclame-, automatisering- en kantoorkosten aan de advies- en distri-

³¹⁵ Kamerstuk 32.545, nr. 5.

butieactiviteiten kunnen worden toegerekend. Tevens wordt inzicht gegeven in de totale uren die adviseurs en medewerkers naar verwachting zullen besteden aan advies- en distributieactiviteiten en de daarmee verband houdende personeelskosten.

Artikel 86h

- 1. Een directe aanbieder brengt de advieskosten en distributiekosten gericht op het tot stand brengen van een overeenkomst met betrekking tot een betalingsbeschermer, complex product, hypothecair krediet, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering, overlijdensrisicoverzekering, uitvaartverzekering, of bij ministeriële regeling aan te wijzen ander financieel product rechtstreeks in rekening bij de consument of, indien het een verzekering betreft, de cliënt.**
- 2. De aanbieder brengt geen andere kosten dan de advieskosten en distributiekosten in rekening bij de consument onderscheidenlijk cliënt voor de werkzaamheden gericht op het tot stand brengen van een overeenkomst met betrekking tot de financiële producten, bedoeld in het eerste lid.**
- 3. Het eerste lid is niet van toepassing op het adviseren van een consument die inzake een hypothecair krediet betalingsachterstanden of voorzienbare betalingsachterstanden heeft.**

Stb. 2012, nr. 695

Tijdens het Algemeen Overleg met de vaste commissie van Financiën op 8 maart 2012 heeft de toenmalige Minister van Financiën toegezegd bereid te zijn om te regelen dat door directe aanbieders de advies- en distributiekosten apart van de productprijs op de factuur dienen te worden opgenomen en rechtstreeks met de klant dienen te worden afgerekend, eventueel gespreid.³¹⁶ Artikel 86h geeft uitvoering aan deze toezegging en is gebaseerd op artikel 4:25a, eerste lid, onderdeel a, van de Wft. Op grond van dit artikel 4:25a, eerste lid, onderdeel a, kunnen regels worden gesteld over de wijze van uitbetaling van de beloning of vergoeding.

Artikel 86h bepaalt dat een directe aanbieder van een betalingsbeschermer, complex product, hypothecair krediet, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering, overlijdensrisicoverzekering, of uitvaartverzekering de advieskosten en distributiekosten rechtstreeks in rekening brengt bij de consument of, indien het een verzekering betreft, de cliënt. Deze kosten mogen door de aanbieder niet in de prijs van een financieel product worden verwerkt. De advieskosten en distributiekosten mogen wel op dezelfde factuur worden vermeld maar wel apart van de productprijs. Op deze manier is voor de consument of cliënt duidelijk hoeveel de advies- en distributiekosten bedragen en wat de kostprijs van het financieel product zelf is.

De advies- en distributiekosten zijn veelal eenmalig en zijn daardoor ook in een keer door de consument of cliënt verschuldigd. De advies- en distributiekosten kunnen gespreid worden betaald (zie ook artikel 1a). De kosten van het product (bijvoorbeeld premie of rente) zullen in veel gevallen doorlopend zijn verschuldigd. Er kunnen zich situaties voordoen waarbij het betaalmoment van de advies- en distributiekosten enerzijds en de kosten van het product anderzijds samenvallen. Dit kan het geval zijn indien de kosten van het financieel product in een keer worden voldaan of het moment van betalen van de advies- en distributiekosten samenvalt met de betaling van de premie of rente voor het financieel product. In die gevallen kan de aanbieder volstaan met één factuur. De advies- en distributiekosten van het desbetreffende financieel product dienen wel apart van de prijs van het product zelf op de factuur te worden vermeld. De betaling van deze kosten kan in een keer geschieden. Er hoeven dus geen aparte rekeningen te worden gestuurd.

Op grond van het tweede lid mag een directe aanbieder geen andere kosten bij de consument onderscheidenlijk de cliënt in rekening brengen dan de kosten voor advies en distributie voor het tot stand brengen van een overeenkomst inzake een betalingsbeschermer, complex product, hypothecair krediet, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering, overlijdensrisicoverzekering, of uitvaartverzekering.

Stb 2014, nr 524

Om te voorkomen dat advieskosten en distributiekosten voor de consument een drempel opwerpen om met de aanbieder in gesprek te gaan over het beperken of oplossen van (voorzienbare) betalingsachterstanden is aan artikel 86h een derde lid toegevoegd. Op basis van het derde lid hoeft een aanbieder van een hypothecair krediet de kosten voor advies en distributie niet rechtstreeks in rekening te brengen bij een consument met (voorzienbare) betalingsachterstanden.

Zie de toelichting bij artikel 86c wanneer sprake kan zijn van voorzienbare betalingsproblemen.

Artikel 86i

- 1. Een adviseur die de aanbevolen schadeverzekering niet tevens aanbiedt, informeert de cliënt uiterlijk tegelijk met zijn advies inzake een schadeverzekering, niet zijnde een betalingsbeschermer, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering of overlijdensrisicoverzekering, over de volgende onderwerpen:**
 - a. of hij adviseert op grond van een objectieve analyse;**
 - b. of hij een contractuele verplichting heeft uitsluitend voor een of meer aanbieders te adviseren, in welk geval hij de cliënt desgevraagd tevens de namen van deze aanbieders mededeelt;**
 - c. of hij geen contractuele verplichting heeft uitsluitend voor een of meer aanbieders te adviseren en hij niet advi-**

³¹⁶ Kamerstuk 32.545, nr. 8, blz 15, 16, 24.

- seert op grond van een objectieve analyse, in welk geval hij de cliënt desgevraagd tevens de namen meedeelt van de aanbieders waarvoor hij adviseert of kan adviseren;
- d. op welke wijze hij wordt beloond;
 - e. of hij een gekwalificeerde deelneming in een bepaalde aanbieder houdt; en
 - f. of een bepaalde aanbieder of een bepaalde moedermaatschappij van een aanbieder een gekwalificeerde deelneming in hem houdt.
2. Een bemiddelaar informeert de cliënt voorafgaande aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake een schadeverzekering, met uitzondering van een betalingsbeschermers, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering of een overlijdensrisicoverzekering, over de onderwerpen, bedoeld in het eerste lid.
3. Een objectieve analyse als bedoeld in het eerste lid is een analyse van een toereikend aantal op de markt verkrijgbare vergelijkbare schadeverzekeringen die de adviseur of bemiddelaar in staat stelt een schadeverzekering aan te bevelen dat aan de behoeften van de cliënt voldoet.

Stb. 2012, nr. 695

De informatieverplichtingen in artikel 86i strekken ter implementatie van artikel 12, eerste lid, onderdeel e, en tweede lid, van de richtlijn verzekeringsbemiddeling³¹⁷ en komen overeen met de oude artikelen 4:72 en 4:73 van de Wft. Gekozen is om de verplichtingen uit deze artikelen te verplaatsen naar lagere regelgeving. Voor adviseurs en bemiddelaars inzake schadeverzekeringen zijn de desbetreffende transparantieverplichtingen opgenomen in artikel 86i. Transparantie over de verhouding tussen de adviseur en de aanbieder(s) van een financieel product biedt de cliënt een ondersteuning om het advies op waarde te schatten.

De adviseur dient op grond van onderdeel a inzicht te geven in de door hem te verlenen financiële dienst alsmede in zijn positionering en eventuele gebondenheid aan bepaalde aanbieders. Ten eerste bestaat de mogelijkheid dat de adviseur op geen enkele wijze contractueel gebonden is aan bepaalde aanbieders en adviseert op basis van een objectieve analyse als bedoeld in het derde lid. Ten tweede kan een adviseur contractueel gebonden zijn uitsluitend te adviseren voor een of meer aanbieders. De adviseur moet dat melden aan de cliënt en desgevraagd tevens de namen van de aanbieders mededelen. Ten slotte is het mogelijk dat een adviseur bij zijn activiteiten niet contractueel gebonden is doch ervoor kiest om niet te adviseren op basis van een objectieve analyse als bedoeld in het derde lid. Ook dat dient aan de cliënt te worden verteld, waarbij de

³¹⁷ Richtlijn 2002/92/EG van 9 december 2002 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 9 december 2002 betreffende verzekeringsbemiddeling (PbEU 2003 L 9).

adviseur desgevraagd de namen verstrekt van de aanbieders waarvoor hij kan adviseren.

De cliënt dient op grond van onderdeel b in ieder geval geïnformeerd te worden over de wijze waarop de adviseur wordt beloond door de aanbieder(s). Daarnaast moet de adviseur op grond van de onderdelen c en d kenbaar maken of sprake is van een bepaalde eigendomsverhouding met de aanbieder of de moedermaatschappij van de aanbieder. Het gaat hier om een eventuele gekwalificeerde deelneming van tien procent of meer van de stemrechten of van het kapitaal in elkaars onderneming, zoals gedefinieerd in artikel 1:1 van de Wft. Ten slotte moet de adviseur op grond van onderdeel e de cliënt informeren over bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen andere onderwerpen.

In het tweede lid is bepaald dat de desbetreffende informatieverplichtingen uit het eerste lid ook gelden voor bemiddelaars inzake schadeverzekeringen. Deze verplichtingen bestonden reeds uit hoofde van artikel 4:73 van de Wft.

In het derde lid wordt aangegeven wat een objectieve analyse inhoudt. Een adviseur die geen contractuele verplichting heeft om uitsluitend voor een of meer aanbieders te adviseren en die de cliënt meedeelt dat hij op basis van een objectieve analyse adviseert, dient aan de vereisten van het derde lid te voldoen. Voor de goede orde wordt opgemerkt dat een adviseur niet gehouden is om een objectieve analyse uit te voeren. De adviseur kan ervoor kiezen om een dergelijke analyse niet uit te voeren, doch dient de cliënt daarover in overeenstemming met het eerste lid, onderdeel a, onder 3, in te lichten.

Artikel 86ia³¹⁸

1. Een betaaldienstverlener met vestiging in Nederland biedt aan consumenten die een betaalrekening aanhouden bij een betaaldienstverlener met vestiging in Nederland en die een overstap maken naar een andere betaalrekening in dezelfde munteenheid bij een betaaldienstverlener met vestiging in Nederland, een overstapdienst aan als bedoeld in artikel 2, achttiende lid, van de richtlijn betaalrekeningen. Daarbij worden de artikelen 10, tweede tot en met vierde lid, vijfde lid, onderdelen b tot en met e, en zesde lid, 12, 13, eerste en tweede lid, en 14 van die richtlijn in acht genomen. Op

³¹⁸ Artikel III van het Implementatiebesluit richtlijn betaalrekening (Stb. 2017, nr. 243) bepaalt dat deze bepaling in werking treedt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip met uitzondering van de artikelen I, onderdeel F, en II, onderdeel A, die in werking treden met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het besluit wordt geplaatst. Het besluit is op 15 juni 2017 in het Staatsblad geplaatst, zodat artikel I, onderdeel F en artikel II, onderdeel A in werking treden op 16 juni 2017. De Nota van toelichting meldt: "Aangezien de inwerkingtreding van de onderdelen van de artikelen I en II afhankelijk is van de inwerkingtreding van gedelegeerde handelingen van de Europese Commissie, is bepaald dat de inwerkingtreding van die artikelen of onderdelen verschillend kan worden vastgesteld." (red).

verzoek van de consument initieert de ontvangende betaaldienstverlener de overstapdienst en verleent hij de consument bijstand bij het instellen van doorlopende overboekingen vanaf de in de door de consument aan de ontvangende betaaldienstverlener verleende toestemming bepaalde datum.

- 2. Een betaaldienstverlener met vestiging in Nederland faciliteert op verzoek van een consument met inachtneming van artikel 11 van de richtlijn betaalrekeningen een overstap van een betaalrekening die door de betreffende consument wordt aangehouden bij die betaaldienstverlener naar een betaalrekening bij een in een andere lidstaat van de Europese Unie gevestigde betaaldienstverlener.**

Stb. 2017, nr. 243

De verplichting tot het aanbieden van een overstapdienst heeft tot doel om consumenten die naar een andere betaalrekening willen overstappen bij de overstap te ondersteunen. Het aanbieden van een overstapdienst moet worden gezien als een aspect van de verplichting voor financiële ondernemingen om consumenten zorgvuldig te behandelen bij het verlenen van financiële diensten (artikel 4:25 Wft). Daar moet immers ook onder worden verstaan het ordentelijk afwikkelen van een relatie die de consument wenst te beëindigen en het aangaan van een nieuwe relatie. Bij het aanbieden van een overstapdienst, waarmee de overstap van een consument van de ene naar de andere betaaldienstverlener wordt gefaciliteerd, kunnen enerzijds verplichtingen worden onderscheiden voor de betaaldienstverlener waar de consument vandaan komt (de overdragende betaaldienstverlener) en anderzijds verplichtingen voor de ontvangende betaaldienstverlener (de ontvangende betaaldienstverlener). Aangezien de verplichting om een consument zorgvuldig te behandelen betrekking heeft op zowel het afwikkelen van een bestaande relatie als het aangaan van een nieuwe, kan de verplichting voor betaaldienstverleners om een overstapdienst aan te bieden worden geïmplementeerd op basis van artikel 4:25 Wft. De in het derde lid van dat artikel genoemde voorhangprocedure is in dit geval niet van toepassing op de hiermee samenhangende aanpassing van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (artikel I, onderdeel E), aangezien het onderhavige besluit uitsluitend strekt tot uitvoering van de richtlijn betaalrekeningen. Op grond van artikel 1:8, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht geldt de voorhangprocedure in dat geval niet. Banken in Nederland bieden al sinds 2002 een overstapdienst (de Overstapservice) aan die grotendeels voldoet aan de in de richtlijn gestelde eisen. De bestaande overstapdienst voldoet op dit moment (nog) niet aan de in artikel 10, vijfde lid, onderdeel a, van de richtlijn, genoemde voorwaarde betreffende periodieke overboekingen voldoet, aangezien het geautomatiseerd instellen van periodieke overboekingen binnen de bestaande Overstapservice door een ontvangende betaaldienstverlener een aantal operationele problemen met zich meebrengt. Zo kunnen de over-

dragende en de ontvangende betaaldienstverlener verschillende tijdseenheden hanteren voor periodieke overboekingen (bij de overdragende betaaldienstverlener zijn bijvoorbeeld tweemaandelijks periodieke overboekingen mogelijk, terwijl bij de ontvangende betaaldienstverlener alleen wekelijkse en maandelijks periodieke overboekingen mogelijk zijn). Ook leidt het geautomatiseerd instellen van veel voorkomende periodieke overboekingen van een betaalrekening naar een spaarrekening die niet in de overstap is betrokken tot problemen. Gelet op deze operationele problemen is in het belang van de consument gekozen voor een eenvoudigere en effectievere manier voor het instellen van periodieke overboekingen bij een overstap en op dit punt gebruik te maken van de in de richtlijn geboden lidstaatoptie om alternatieve maatregelen vast te stellen of in stand te houden. De alternatieve maatregelen moeten volgens de richtlijn duidelijk in het belang zijn van de consument, geen extra lasten voor de consument met zich meebrengen en de overstap moet binnen eenzelfde globaal tijdsbestek, te weten 12 werkdagen, worden afgewikkeld. Door de aan de bestaande Overstapservice deelnemende betaaldienstverleners (in Nederland zijn dat alle banken die betaalrekeningen aanbieden) wordt het punt betreffende de periodieke overboekingen thans vormgegeven door het bieden van begeleiding door de ontvangende bank aan de overstapper bij het instellen van periodieke overboekingen in de internetbankieromgeving, indien de overstapper daarom verzoekt. Aangezien deze alternatieve maatregel aan de in de richtlijn gestelde voorwaarden voldoet, wordt de in Nederland reeds bestaande overstapdienst op dit punt aangemerkt als een alternatieve maatregel als bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de richtlijn.

Dit onderdeel implementeert de verplichting voor lidstaten om ervoor te zorgen dat betaaldienstverleners een overstapdienst aanbieden aan consumenten om hun overstap naar een betaalrekening bij een andere betaaldienstverlener te faciliteren (artikelen 9 tot en met 14 van de richtlijn betaalrekeningen). Deze verplichting geldt voor alle in Nederland gevestigde betaaldienstverleners. Het voorgestelde artikel is daarom zowel gericht tot ontvangende betaaldienstverleners als overdragende betaaldienstverleners. In de richtlijn betaalrekeningen staat uitputtend beschreven aan welke eisen de overstapdienst dient te voldoen, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar een overstap naar een andere in Nederland gevestigde betaaldienstverlener respectievelijk naar een betaaldienstverlener die is gevestigd in een andere EU-lidstaat.

Met de in de laatste volzin van het eerste lid van het nieuwe artikel 86ia opgenomen zinsnede «en verleent hij de consument bijstand bij het instellen van doorlopende overboekingen vanaf een in de toestemming bepaalde datum» wordt ten aanzien van de periodieke overboekingen (artikel 10, vijfde lid, onderdeel a, van de richtlijn) gebruik gemaakt van de in artikel 10, eerste lid, van de richtlijn geboden lidstaatoptie om een alternatieve maatregel in stand te houden. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 2, onderdeel b, van het algemeen deel van deze toelichting.

§ 8.2.3. Provisies inzake overeenkomsten betreffende betalingsbeschermers,

complexe producten, hypothecair krediet en uitvaartverzekeringen die zijn aangegaan voor de inwerkingtreding van artikel 86c

Stb. 2012, nr. 695

De oude artikelen 149a, 150 en 151 van het Bgfo betreffende de beloning van de bemiddelaar of adviseur en de wijze van uitbetaling daarvan door de aanbieder zijn opgenomen in paragraaf 8.2.3. (thans de artikelen 86k, 86l en 86m) en zijn van toepassing op de overeenkomsten die onder dit regime tot stand zijn gekomen. Inhoudelijk zijn de regels die waren opgenomen in de oude artikelen 149a, 150 en 151 van het Bgfo niet gewijzigd.³¹⁹ Voor de overeenkomsten die voor de datum van inwerkingtreding van dit besluit zijn gesloten geldt derhalve onder meer dat de aanbieder de doorlopende provisie evenredig uitbetaalt gedurende ten minste tien jaar na de totstandkoming van de overeenkomst inzake een complex product.

Artikel 86j^{320 321}

- 1. Artikel 86k is van toepassing op overeenkomsten inzake betalingsbeschermers en uitvaartverzekeringen die zijn aangegaan vanaf 1 januari 2010 tot de inwerkingtreding van artikel 86c.**
- 2. Artikel 86k is van toepassing op overeenkomsten inzake complexe producten en hypothecair kredieten die zijn aangegaan vanaf 1 januari 2007 tot de inwerkingtreding van artikel 86c.**

³²⁰ Zie ook de *Leidraad passende provisie financieledienstverleners* van de AFM van juli 2009 (*red.*).

³²¹ Op vragen van Tweede Kamerlid Irgang van 20 april 2010 heeft de Minister van Financiën geantwoord (Aanhangsel Handelingen II 2009-2010, nr. 2586) als volgt:

"DNB heeft op verzoek van een financiële dienstverlener haar standpunt gegeven over de serviceabonnementen die de financiële dienstverlener van plan was aan te gaan bieden aan zijn klanten.

"Kort gezegd wilde de financiële dienstverlener als onderdeel van dat abonnement een bedrag in rekening brengen voor dienstverlening, waarvan onzeker is of en hoe vaak de klant daar gebruik van gaat maken. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om begeleiding bij het claimen van schade bij de schadeverzekeraar.

"Het standpunt van DNB is in dit specifieke geval dat een dergelijke abonnementsvorm dient te worden beschouwd als een verzekering in de zin van de wet. De klant moet in dit geval premie betalen voor iets waarvan onzeker is of het zich zal voordoen. Uit het standpunt van DNB vloeit voort dat de financiële dienstverlener voor deze abonnementsvorm een vergunning nodig heeft als verzekeraar.

"DNB is er niet op gericht om een betalingssysteem in de vorm van een abonnement tegen te houden, maar wil er voor zorgen dat financiële dienstverleners de juiste vergunningen aanvragen."

en voorts heeft de minister gezegd:

"Het uitgangspunt in de regelgeving is dat marktpartijen zelf kunnen kiezen voor een beloningsvorm. Bemiddelaars ter zake van een financieel product mogen een beloning of vergoeding van de consument ontvangen, met uitzondering van bemiddelaars in consumentenkrediet. Dit punt zal in de evaluatie van de provisieregeling worden meegenomen.

"Aan het provisiestelsel zijn eisen gesteld in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (Bgfo), waaronder art. 149a Bgfo. Op grond van datzelfde artikel mogen tussenpersonen ook rechtstreeks door de klant betaald worden voor hun diensten. Betaling kan bijvoorbeeld geschieden op basis van een uurtarief. Ook is mogelijk dat de adviseur of bemiddelaar voor door hem gedefinieerde vormen van dienstverlening een vast bedrag in rekening brengt of een percentage van bijvoorbeeld een te verstrekken hypothecair krediet.

"De tussenpersonen mogen ook betaling door de klant afspreken in een abonnementsvorm. Het aanbieden van serviceabonnementen kan volgens DNB echter onder bepaalde omstandigheden kwalificeren als het uitoefenen van het bedrijf van schadeverzekeraar waarvoor een vergunning nodig is. De benaming van een product of dienst is daarbij niet bepalend. Voor zover de abonnementsvorm geen element van onzekerheid bevatten, worden ze door DNB niet als verzekeringsovereenkomst beschouwd en is bovengenoemde vergunning niet nodig." (*red.*).

³¹⁹ Deze bewering is inhoudelijk niet geheel juist. Zie de voetnoten in artikel 86k en art. 86l (*red.*).

3. De artikelen 86l en 86m zijn van toepassing op overeenkomsten die zijn aangegaan vanaf 1 januari 2007 tot de inwerkingtreding van artikel 86c.

Artikel 86k

1. Een aanbieder, bemiddelaar of adviseur verschaft of ontvangt voor het bemiddelen of adviseren inzake een betalingsbeschermmer, complex product, hypothecair krediet³²² of uitvaartverzekering, rechtstreeks of middellijk geen provisie die niet noodzakelijk is voor het verlenen van de desbetreffende dienst of deze mogelijk maakt.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op:
 - a. provisie die worden verschaft door of aan de cliënt of degene die namens hem optreedt;³²³ of
 - b. provisie die worden verschaft door de aanbieder of ontvangen door de bemiddelaar of adviseur voor het bemiddelen of adviseren van een consument die inzake een hypothecair krediet betalingsachterstanden of voorzienbare betalingsachterstanden heeft, mits de provisie geen afbreuk doet aan de kwaliteit van de dienstverlening en de verplichting van de bemiddelaar of adviseur om zich in te zetten voor de belangen van de consument;
 - c. afsluitprovisies of doorlopende provisie die worden verschaft door of aan een derde of degene die namens hem optreedt, indien:
 - 1°. de bemiddelaar of adviseur de cliënt op uitvoerige, accurate en begrijpelijke wijze mededeling doet van het bestaan, de aard en het bedrag of, indien het bedrag niet kan worden achterhaald, de wijze van berekening van de provisie of in geval van provisie in natura de waarde in het economisch verkeer voordat de betreffende dienst wordt verleend; en
 - 2°. het verschaffen van de provisie de kwaliteit van de betreffende dienst ten goede komt en geen afbreuk doet aan de verplichting van de aanbieder, bemiddelaar of adviseur om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt;

d³²⁴ relatiegeschenken, voor zover de gezamenlijke waarde daarvan op jaarbasis niet meer bedraagt dan € 100.

3. Voor de toepassing van het tweede lid, onderdeel c, wordt onder «consument» in de definities van afsluitprovisie en doorlopende provisie, bedoeld in artikel 1, mede verstaan een cliënt, niet zijnde een consument.
4. De bemiddelaar of adviseur doet op begrijpelijke wijze mededeling van het bestaan en het bedrag van de provisie als bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, voordat de desbetreffende financiële dienst wordt verleend, tenzij het bedrag van de provisie op dat moment niet bekend is.

Stb 2008, nr 546

De MiFID, die per 1 november 2007 in de Wet op het financieel toezicht (Wft) is geïmplementeerd heeft een inhoudelijke norm geïntroduceerd voor provisie. Deze norm wordt aangeduid als de inducement-norm en is voor beleggingsondernemingen opgenomen in artikel 168a van het besluit. Gelet op de situatie van de markt en de bijzondere positie die het intermediair bij de verkoop van complexe producten, effectenhypotheek (hypothecair krediet gecombineerd met een beleggingsrekening), beleggingsverzekeringshypotheek en andere hypotheekvormen inneemt, is het wenselijk om voor deze financiële producten aan te sluiten bij de inducement-norm.

Ingevolge dit artikel – dat is gebaseerd op de artikelen 4:72, derde lid, onderdeel c, en 4:73, derde lid, onderdeel c, van de wet – is de MiFID inducement-norm – in goed Nederlands stimuleringsnorm – ook van toepassing op aanbieders, bemiddelaars en adviseurs in het kader van de totstandkoming van een overeenkomst inzake een complex product of een hypothecair krediet met een cliënt. Deze norm is tevens van toepassing op beleggings(verzekerings) hypotheek, omdat dergelijke hypotheek als een complex product kwalificeren. Verbonden bemiddelaars en gevolmachtigde agenten vallen onder de reikwijdte van dit artikel indien hun activiteiten als bemiddelen of adviseren kunnen kwalificeren. Indien een aanbieder, bemiddelaar of adviseur bij de totstandkoming van een overeenkomst inzake een complex product of hypothecair krediet beleggingsdiensten verleent (bijvoorbeeld in het geval van een effectenhypotheek waarbij er sprake is van een combinatie van een krediet en een beleggingsrekening) is op deze beleggingsdiensten de in artikel 168a van het besluit opgenomen

³²² In de tekst zoals deze voor 1 januari 2013 gold stond op deze plaats nog “schadeverzekering” (red.).

³²³ In de tekst zoals deze voor 1 januari 2013 gold stond op deze plaats nog “tenzij de hoogte van de provisie die de bemiddelaar of adviseur bij de cliënt of degene die namens hem optreedt in rekening brengt kennelijk onredelijk is gelet op de aard en reikwijdte van de dienstverlening”. Zie echter ook art. 86l. (red.).

³²⁴ In de tekst zoals deze voor 1 januari 2013 gold stond op deze plaats nog dat het eerste lid ook niet van toepassing was op “afsluitprovisies en doorlopende provisie ter zake van schadeverzekeringen die worden verschaft door of aan een derde of degene die namens hem optreedt, en de bemiddelaar of adviseur op verzoek van de cliënt op uitvoerige, accurate en begrijpelijke wijze mededeling doet van het bestaan, de aard en het bedrag of, indien het bedrag niet kan worden achterhaald, de wijze van berekening van de provisie of in geval van provisie in natura de waarde in het economisch verkeer voordat de desbetreffende dienst wordt verleend” (red.).

norm van toepassing. Op het hypothecaire deel van een effectenhypothek is artikel 149a van toepassing.

De inducement-norm uit dit artikel is evenals artikel 168a van het Bgfo van toepassing op dienstverlening aan cliënten. Dit betekent dat de inducement-norm geldt in het kader van dienstverlening aan zowel natuurlijke-als rechtspersonen.

Het eerste lid bepaalt dat de aanbieder, bemiddelaar of adviseur geen provisie mag verschaffen of ontvangen die niet noodzakelijk is voor het aanbieden, bemiddelen of adviseren van complexe producten en hypotheeklen of deze mogelijk maakt. Dit betekent dat een provisie noodzakelijk moet zijn voor het verlenen van deze diensten of deze mogelijk moet maken. Deze norm is direct afgeleid van de inducement-norm uit artikel 26 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Het begrip «provisie» wordt ruim uitgelegd in artikel 1:1 van de wet en omvat een beloning of vergoeding in welke vorm dan ook voor het bemiddelen of adviseren ter zake van een financieel product. Dit betekent dat naast geldelijke vergoedingen ook niet geldelijke vergoedingen zoals opleiding of software onder het begrip vallen. De inducement-norm geldt door middel van de toevoeging «rechtstreeks of middellijk» in het eerste lid voor de gehele distributieketen en is ook van toepassing indien – door de aanbieder, de bemiddelaar of adviseur – gebruik wordt gemaakt van eventuele tussenschakels waarbij onder andere gedacht kan worden aan serviceproviders en inkoopcombinaties.

Het tweede lid bevat een uitzondering op het verbod van het eerste lid en werkt de materiële norm voor provisie verder uit. Betalingen gedaan door de cliënt zelf vallen op grond van het tweede lid, onderdeel a, niet onder het verbod van het eerste lid.

Het verbod van het eerste lid is op grond van het tweede lid, onderdeel b, ook niet van toepassing indien sprake is van een provisie verschaft door of aan een derde – niet zijnde de cliënt – en het bestaan, de aard en het bedrag van de provisie voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst door de bemiddelaar of adviseur aan de cliënt op uitvoerige, accurate en begrijpelijke wijze kenbaar wordt gemaakt. De bemiddelaar of adviseur moet reeds transparant zijn over zijn beloning op grond van artikel 58. De bemiddelaar of adviseur dienen in beginsel nominale transparantie te bieden. Op grond van het tweede lid, onderdeel b, onder 2° geldt de voorwaarde dat de verschaffing van de provisie de kwaliteit van de betreffende dienst ten goede moet komen en dat de provisie geen afbreuk mag doen aan de op de aanbieder, bemiddelaar of adviseur rustende verplichting om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt. Deze voorwaarden gelden cumulatief.

De inducement-norm is een uitwerking van de in het kader van de MiFID voor beleggingsondernemingen geldende norm dat zij zich op loyale, billijke en professionele wijze moeten inzetten voor het belang van de cliënt. De inducement-norm brengt voor aanbieders, bemiddelaars en adviseurs met zich dat provisiebetalingen zijn toegestaan indien deze geen afbreuk kunnen doen aan de belangen van de cliënt. Een provisie mag er niet toe leiden dat afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de verplichting om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt. Provisies waarvan

een aansporende, motiverende of stimulerende werking uitgaat en die het advies of de bemiddeling kunnen beïnvloeden en tot «misselling» aanleiding kunnen geven, kunnen voornoemde inzet doorkruisen en zijn niet langer toegestaan. Dit betekent dat provisie alleen zijn toegestaan indien zij een vergoeding vormen voor werkzaamheden die noodzakelijk zijn om een overeenkomst tot stand te brengen of die bijdragen aan de kwaliteit van de totstandkoming van de overeenkomst. Bonusregelingen of omzetprovisies – provisie die verbonden zijn aan het behalen van een bepaalde omzet of productie – kunnen niet worden gezien als in het belang van de cliënt. Dergelijke provisie zijn op grond van dit artikel verboden. Deze vorm van provisie kan voor bemiddelaars en adviseurs een prikkel met zich brengen om niet in het belang van de cliënt te handelen en vooral dat product te verkopen dat de hoogste provisie genereert.

Vergoedingen of beloningen die noodzakelijk zijn voor totstandkoming van de overeenkomst of de totstandkoming van de overeenkomst mogelijk maken zijn toegestaan. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan wettelijke heffingen of juridische kosten. Deze opsomming is niet limitatief bedoeld.

Het behoort tot de eigen verantwoordelijkheid van marktpartijen om aan te tonen dat een provisiestelsel kwaliteitsbevorderend werkt en niet strijdig is met het belang van de cliënt. De toezichthouder zal krachtig toezien op de naleving van deze norm zodat mogelijke ontwijkroutes worden ingeperkt.

Ingeval een persoon handelt namens de cliënt of de derde, geldt het bepaalde van het tweede lid voor de persoon die namens de cliënt of derde optreedt.

De inducement-norm is van toepassing naast de regels die betrekking hebben op de provisiebetaling opgenomen in artikel 150. Voor een correcte naleving van de inducement-norm bij complexe producten en effectenhypotheeklen is relevant dat in het kader van artikel 150 het totaal van de verschafte (afsluit-en doorlopende-) provisie voldoet aan de inducement-norm. De balansregel heeft een andere strekking dan de inducement-norm en betreft enkel de wijze van uitbetaling van de provisie door de aanbieder aan de tussenspersoon en bevat geen inhoudelijke norm waaraan een provisie moet voldoen.

Stb 2009, nr. 401

De ontwerp tekst bevatte een verbod van elke provisie anders dan afsluit-en doorlopende provisie. Deze strikte vormgeving sloot aan bij de wens van de Tweede Kamer om alle ontwijkroutes af te sluiten. In de consultatie leidde deze vormgeving tot zowel negatieve als positieve reacties. De positieve reacties kwamen onder andere van de Consumentenbond en van het Verbond van Verzekeraars. Deze partijen zagen deze maatregel als belangrijke stap richting een zuiverder markt voor financiële dienstverlening. Het verbod van beloningen die geen afsluit-dan wel doorlopende provisie zijn, draagt ertoe bij dat de adviseur zich uitsluitend zal richten op het belang van de consument.

De negatieve reacties liepen sterk uiteen. Een aantal partijen nam het standpunt in dat de inducement-norm die per 1 januari 2009 van kracht is, voldoende mogelijkheden biedt aan de toezichthouder om op te treden tegen ongewenste

provisies. Anderen merkten op dat het verbod onnodig te stringent was geformuleerd en te veel in zou grijpen op bepaalde marktpraktijken.

Diverse partijen hebben gepleit voor een uitzondering voor bepaalde niet-geldelijke provisos in het kader van het ter beschikking stellen van software en opleidingen. Met name werd gedoeld op IT-toepassingen die door de aanbieder ter beschikking worden gesteld – adviessoftware die bijvoorbeeld het adviesproces en productvergelijking faciliteert – en het aanbieden van opleidingen en organiseren van seminars door aanbieders gericht op het intermediair die bijdragen aan de kennis en deskundigheid van financiële dienstverleners.

Dit commentaar heeft tot de opname van een uitzondering op het bonusverbod voor de genoemde provisos geleid. Het is onwenselijk om deze provisos onmogelijk te maken, omdat hiermee evident de efficiëntie en het belang van de klant gediend zijn, terwijl het niet goed mogelijk is om deze «vergoedingen» per gesloten overeenkomst door te berekenen of transparant te maken. Om een onevenredige toezichtbelasting te vermijden is op voorstel van het Verbond van Verzekeraars een bagatelregeling opgenomen voor niet-geldelijke provisos onder de grens van EUR 100. In het kader van deze uitzonderingen is uitdrukkelijk bepaald dat de norm dat dergelijke vergoedingen niet in strijd mogen zijn met het belang van de klant van kracht blijft.

Stb 2009, nr. 401

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:72, derde lid, onderdeel c, en 4:73, derde lid onderdeel c, van de wet en wijzigt artikel 149a van het Bgfo.

In het eerste lid is de reikwijdte van de inducement-norm uitgebreid. De inducement-norm brengt voor aanbieders, bemiddelaars en adviseurs met zich dat provosiebetalingen enkel zijn toegestaan indien deze geen afbreuk kunnen doen aan de belangen van de cliënt. Een provosie mag er niet toe leiden dat afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de verplichting om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt. Deze norm is ook van toepassing op provisos die worden betaald voor de advisering of bemiddeling van betalingsbeschermers en uitvaartverzekeringen.

Op grond van het tweede lid, onderdeel b, onder 1°, dient mededeling te worden gedaan van het bestaan, de aard en het bedrag van de provosie. De huidige tekst houdt geen rekening met provisos die in natura worden verschaft of betaald. De wijziging van het tweede lid beoogt voor provisos in natura te bepalen op welke wijze transparantie over de hoogte van dergelijke provisos moet worden geboden. Voor provisos in natura geldt dat de adviseur of bemiddelaar de waarde van de provosie in het economische verkeer moet mededelen.

Na het tweede lid is een derde lid aan het artikel toegevoegd. Hiermee is tegemoetgekomen aan de wens van de Tweede Kamer³²⁵ om bonusprovisos te verbieden. Provisos die niet worden betaald ter gelegenheid van de totstandkoming van een overeenkomst – zoals een provosie voor het behalen van een bepaalde omzet – zijn op grond van de onderdelen a en b niet langer toegestaan. Provisos

in natura die niet per overeenkomst worden verschaft en de bagatelgrens van honderd euro overstijgen zijn niet langer toegestaan voor zover zij niet voldoen aan de in het eerste en tweede lid gestelde voorwaarden.

Het derde lid betekent in de praktijk dat een vergoeding voor de bemiddeling of advisering enkel is toegestaan indien deze ter gelegenheid van de totstandkoming van een individuele overeenkomst is verschaft of ontvangen. Het is aan de aanbieder en de tussenpersoon om aan te tonen dat er een rechtstreekse relatie bestaat tussen de betaling en ontvangst van de provosie en de totstandkoming van een individuele overeenkomst inzake een financieel product aan een bepaalde cliënt.

Het verbod heeft betrekking op provisos die worden betaald in aanvulling op de provisos die voor de totstandkoming van een product worden uitbetaald. Hierbij kan worden gedacht aan omzetprovisos of vaste bedragen voor het bemiddelen en/of adviseren die in de praktijk door een aanbieder bijvoorbeeld één maal per jaar worden uitgekeerd. Het probleem van dergelijke vergoedingen is dat het risico bestaat dat de tussenpersoon zich daardoor in zijn werkzaamheden laat beïnvloeden om een bepaald financieel product van die bepaalde aanbieder te verkopen. De beïnvloeding die van dergelijke provisos uit kan gaan is, in tegenstelling tot mogelijke prikkels gekoppeld aan provisos die ter gelegenheid van de totstandkoming van een overeenkomst worden verschaft of ontvangen, moeilijk transparant te maken. Vaste vergoedingen zoals schap- of distributievergoedingen hebben geen enkele zichtbare relatie met de kosten en inspanning van de tussenpersoon. Het is denkbaar dat dergelijke vergoedingen per overeenkomst kunnen worden uitbetaald. Het is aan de aanbieder om in het kader van het toezicht uit te leggen dat de na de omrekening naar kosten per post uitbetaalde provosie voldoet aan de inducement-norm. De inducement-norm blijft van toepassing op de betaling van provisos per product.

Het verschaffen van vaste vergoedingen voor het bemiddelen of adviseren kan behalve in de vorm van geld ook in natura plaatsvinden. Hierbij kan worden gedacht aan het door een aanbieder leveren van adviessoftware of opleidingen aan een bemiddelaar of adviseur. Vanwege het niet-geldelijke karakter van dergelijke vergoedingen kunnen deze moeilijk worden omgerekend naar een per tot stand gekomen overeenkomst verschaft of ontvangen bedrag. Deze niet-geldelijke vergoedingen kunnen echter wel de kwaliteit van de dienstverlening van een bemiddelaar of adviseur ten goede komen en daarmee evident in het belang van de klant zijn. Aan deze voorwaarden wordt niet voldaan wanneer bijvoorbeeld een opleiding gepaard gaat met luxe extra's die niet noodzakelijk zijn voor de kwaliteit van de opleiding op zich of wanneer de aangeboden software enkel gericht is op de verkoop van een of meer specifieke producten van een specifieke aanbieder. Niet-geldelijke vergoedingen zijn op grond van het derde lid, onderdeel c enkel toegestaan wanneer zij niet ter gelegenheid van de totstandkoming van een overeenkomst worden verschaft en wordt voldaan aan de in het eerste en tweede lid gestelde voorwaarden: zij moeten noodzakelijk zijn voor het verlenen van de dienst of deze mogelijk maken, transparant zijn voor de klant, de kwaliteit van de dienst ten goede komen en evident in het belang zijn van de klant.

³²⁵ Kamerstuk 31 086, nr. 20.

Om het verschaffen van kleine geschenken die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn niet helemaal onmogelijk te maken, hoeven deze onder de waardegrens van honderd euro niet aan voornoemde voorwaarden te worden getoetst. Hierbij moet worden gedacht aan het op incidentele basis verschaffen van kleine promotieartikelen of het verschaffen van een fles wijn als kerstgeschenk aan het einde van het jaar.

In het vierde lid is bepaald dat het bonusverbod van toepassing is op dienstverlening aan de cliënt. De reikwijdte van het bonusverbod is daarmee in overeenstemming met de reikwijdte van de inducement-norm opgenomen in het eerste en tweede lid.

Voor de duidelijkheid zij opgemerkt dat het onderhavige artikel – gelet op de grondslag en de plaatsing in afdeling 11.1 van het besluit – niet van toepassing is op het verlenen van beleggingsdiensten of een aanbieder van deelnemingsrechten.

Stb. 2010, nr. 801

Per 1 januari 2010 (Stb. 2010, 401) is de regeling van artikel 149a Bgfo op zodanige wijze aangepast dat uitsluitend nog zijn toegestaan provisie die ter gelegenheid van de totstandkoming van een overeenkomst zijn verschaft of ontvangen. Artikel 149a, tweede lid, onderdeel b, verwoordt dit uitgangspunt door te bepalen dat alleen afsluitprovisie en doorlopende provisie zijn toegestaan. De voorheen geldende uitzonderingen hierop voor niet-geldelijke provisie zijn door de onderhavige wijziging vervallen. Provisie die noodzakelijk is voor het verlenen van de desbetreffende dienst of deze mogelijk maakt blijft onder artikel 149 a, eerste lid, mogelijk. Daarbij kan worden gedacht aan productvoorlichting door de aanbieder aan de bemiddelaar of adviseur. Ook offertesystemen kunnen in bepaalde gevallen noodzakelijk zijn voor het verlenen van de desbetreffende dienst of deze mogelijk maken, bijvoorbeeld wanneer zonder het offertesysteem de bemiddelaar of adviseur niet kan bemiddelen respectievelijk adviseren ter zake van financiële producten van de aanbieder. In het tweede lid, onderdeel b, aanhef, wordt de term «provisie» vervangen door afsluitprovisie en doorlopende provisie. In deze definities wordt de term «consument» gebruikt. Onder de definitie van consument wordt verstaan een niet in de uitoefening van zijn bedrijf of beroep handelende natuurlijke persoon aan wie een financiële onderneming een financiële dienst verleent. Aangezien het tweede lid, onderdeel b, ook van toepassing dient te zijn op een zakelijke afnemer is een derde lid aan artikel 149a toegevoegd waarin is aangegeven dat onder «consument» in de definities van afsluitprovisie en doorlopende provisie mede wordt verstaan een cliënt, niet zijnde een consument. De term «cliënt» omvat in het spraakgebruik namelijk zowel de natuurlijke persoon die niet in de uitoefening van zijn bedrijf of beroep handelt als de zakelijke afnemer. Aan artikel 149a, tweede lid, is onderdeel c toegevoegd. Dit onderdeel bepaalt dat het verschaffen van kleine geschenken die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn, is toegestaan, voor zover zij gezamenlijk onder een jaarlijkse waardegrens van honderd euro vallen. Hierbij moet worden gedacht aan het op incidentele basis verschaffen van kleine promotieartikelen of het verschaffen van een fles wijn als

kerstgeschenk aan het einde van het jaar.

Stb. 2011, nr. 515

Dit onderdeel wijzigt artikel 149a zodat in de geldstroom tussen een aanbieder en een bemiddelaar of adviseur (ook) wat betreft schadeverzekeringen uitsluitend nog afsluitprovisies en doorlopende provisie zijn toegestaan. Bonusregelingen of omzetprovisies – provisie die verbonden zijn aan het behalen van een bepaalde omzet of productie – zijn niet langer toegestaan. Hiertoe zijn schadeverzekeringen toegevoegd aan de opsomming in artikel 149a, eerste lid.

De wijziging van artikel 149a, tweede lid, onderdeel c, bewerkstelligt dat de in dat onderdeel opgenomen voorwaarden niet van toepassing zijn op de bemiddeling en de advisering inzake schadeverzekeringen.

Voor schadeverzekeringen geldt voorts dat naast noodzakelijke provisie als bedoeld in artikel 149a, eerste lid, en rechtstreekse beloningen door de cliënt aan de bemiddelaar of adviseur, alleen afsluit- en doorlopende provisie blijven toegestaan. Dit laatste blijkt uit artikel 149a, tweede lid, onderdeel c.

In onderdeel c is ook bepaald dat de bemiddelaar of adviseur op verzoek van de cliënt kenbaar moet maken welke provisie hij ontvangt van de aanbieder voor het bemiddelen of adviseren inzake de desbetreffende schadeverzekering. De bemiddelaar of adviseur dient op voor de cliënt begrijpelijke wijze mededeling te doen van zowel de aard van de provisie als de nominale waarde van de provisie. Het gewijzigde artikel 149a, tweede lid, onderdeel a, introduceert een open norm voor rechtstreekse beloning van de bemiddelaar of adviseur door de cliënt. De artikelen 4:72, derde lid, en 4:73, derde lid, van de Wft bevatten een grondslag om bij algemene maatregel van bestuur regels te stellen met betrekking tot de beloning of vergoeding die de adviseur of bemiddelaar ontvangt. Zie voor een nadere toelichting paragraaf 2.3 van het algemeen deel van deze toelichting.

Stb 2014, nr 524

Artikel 86k heeft betrekking op overeenkomsten inzake hypothecair krediet die zijn aangegaan vanaf 1 januari 2007 tot de inwerkingtreding van het provisieverbod (artikel 86c). Naast de mogelijkheid voor de aanbieder van hypothecair krediet om voor die overeenkomsten afsluitprovisie en doorlopende provisie te betalen, kan de aanbieder een beloning betalen aan de bemiddelaar of adviseur voor het bemiddelen en adviseren van een consument die (voorzienbare) betalingsachterstanden heeft inzake een hypothecair krediet. De betaalde provisie aan een bemiddelaar of adviseur moet in redelijke verhouding staan tot de aard en reikwijdte van zijn advies- en bemiddelingswerkzaamheden. Bovendien ligt het in de rede dat de aanbieder, voor zover relevant, rekening houdt met reeds betaalde afsluitprovisie en doorlopende provisie. Zie voor een verdere toelichting de toelichting bij artikel 86c.

Artikel 86l

1. Een aanbieder betaalt geen afsluitprovisie die meer bedraagt dan de helft van de som van die afsluitprovisie en de totale

- doorlopende provisie terzake van de desbetreffende overeenkomst.**³²⁶
- 2. Een aanbieder betaalt de doorlopende provisie evenredig uit gedurende ten minste tien jaar na totstandkoming van de desbetreffende overeenkomst. Indien de looptijd van de overeenkomst korter is dan tien jaar, betaalt de aanbieder de doorlopende provisie evenredig uit gedurende die looptijd.**³²⁷
 - 3. Het tweede lid**³²⁸ **is niet van toepassing op overeenkomsten inzake complexe producten voor zover tussen de desbetreffende aanbieder en de consument door tussenkomst van dezelfde bemiddelaar ten minste drie maanden voorafgaand aan het sluiten daarvan een overeenkomst is gesloten inzake een financieel product dat onderdeel is van het desbetreffende complexe product.**
 - 4. Dit artikel is niet van toepassing op overeenkomsten inzake een betalingsbeschermer, een hypothecair krediet, een schadeverzekering of een uitvaartverzekering.**

Stb 2006, nr 520

Voornamelijk bij complexe financiële producten vindt een grote hoeveelheid van de inspanningen van de bemiddelaar plaats voor en bij het sluiten van de overeenkomst. Daarom is het redelijk om maximaal vijftig procent van de som van afsluit en totale doorlopende provisie uit afsluitprovisie te laten bestaan. Dit is in het eerste lid geregeld. Zoals in het algemeen deel van de toelichting, onder 6.1, al is aangegeven, zal de verhouding tussen afsluitprovisie en doorlopende provisie stapsgewijs moeten worden veranderd. Deze geleidelijke overgang volgt uit artikel 174, tweede en derde lid.

Voor overeenkomsten die tussen 1 januari 2007 en 31 december 2007 zijn aangegaan, geldt een verhouding van 80 procent afsluitprovisie en 20 procent doorlopende provi-

sie. Voor overeenkomsten die vanaf 1 januari 2008 tot 1 januari 2009 zijn aangegaan geldt een verhouding van 70/30 en voor overeenkomsten die vanaf 1 januari 2009 tot 31 december 2009 zijn aangegaan bedraagt de verhouding 60/40. Vanaf 31 december 2009 geldt daarom de in het eerste lid neergelegde verhouding van maximaal vijftig procent afsluitprovisie en vijftig procent doorlopende provisie.

Opgemerkt wordt dat verhogingen of andere wijzigingen van bestaande overeenkomsten inzake complexe producten niet gelden als nieuw aangegane overeenkomsten. Zo vallen verhogingen op bestaande verzekeringspolissen wat de provisiebetalingsregels betreft onder het regime van de oorspronkelijke polis.

Het tweede lid van dit artikel heeft betrekking op de gefaseerde uitbetaling van dit totaalbedrag. Overigens kan naast de afsluitprovisie ook het eerste deel van de doorlopende provisie worden uitbetaald in het eerste jaar. Op grond van het tweede lid wordt doorlopende provisie in gelijke termijnen uitbetaald gedurende ten minste tien jaar na de totstandkoming van de overeenkomst. Als de overeenkomst inzake het complexe product echter een kortere looptijd heeft dan deze tien jaar, mag de doorlopende provisie in gelijke delen worden uitbetaald gedurende de looptijd. Deze bepaling is op grond van artikel 174, eerste en derde lid, van toepassing op overeenkomsten die totstandkomen na inwerkingtreding van dit besluit en voor 31 december 2009. Het ligt voor de hand dat marktpartijen daarna overgaan tot uitbetalen van doorlopende provisie gedurende de looptijd van de overeenkomsten.

Stb 2007, nr. 520.

De artikelen 150 en 151 van het Bgfo zijn uitsluitend van toepassing op nieuw af te sluiten overeenkomsten inzake complexe producten die bestaan uit combinaties van hypothecaire kredieten met levensverzekeringen of spaarrekeningen. Het kan voorkomen dat er complexe producten worden samengesteld door een bemiddelaar waarbij een van de samenstellende onderdelen bestaat uit een financieel product waarvoor geruime tijd daarvoor tussen dezelfde partijen een overeenkomst is afgesloten. Te denken valt aan de situatie waarbij een hypothecair krediet wordt gecombineerd met een levensverzekering die enkele jaren daarvoor is afgesloten en die na de samenstelling door de bemiddelaar dient als onderpand van het hypothecaire krediet. In dit geval zou toepassing van de artikelen 150 en 151 niet proportioneel zijn. Doordat de aanbieder reeds enkele jaren provisie over een van de samenstellende onderdelen of zelfs de totale provisie over dat onderdeel heeft uitgekeerd aan de bemiddelaar (de provisie voor de levensverzekering in het bovengenoemde voorbeeld), is het voor de aanbieder lastig het bepaalde in artikel 150, eerste lid, over de verhouding tussen afsluitprovisie en doorlopende provisie, toe te passen op het gehele complexe product. De provisie op een van de samenstellende onderdelen is al geheel of gedeeltelijk uitgekeerd op het moment van totstandkoming van de overeenkomst inzake het complexe product. Dit betekent dat er vermoedelijk teveel afsluitprovisie ten opzichte van doorlopende provisie is uitbetaald waardoor een deel van de reeds betaalde provisie waarschijnlijk zou moeten worden teruggevorderd

³²⁶ Volgens artikel 174, lid 2, Bgfo betaalde een aanbieder aan een bemiddelaar ter zake van overeenkomsten die voor 1 januari 2008 zijn aangegaan in afwijking van deze bepaling (toen artikel 150, eerste lid, Bgfo) geen afsluitprovisie die meer bedraagt dan 80% van de som van die afsluitprovisie en de doorlopende provisie ter zake van de desbetreffende overeenkomst. Voor overeenkomsten die vanaf 1 januari 2008 tot en met 31 december 2009 en vanaf 1 januari 2010 tot 31 december 2010 zijn aangegaan bedraagt het percentage 70% onderscheidenlijk 60%. Thans geldt ex artikel 86j Bgfo de periode van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2012 en is het percentage gedaald naar 50% (art. 86i, lid 1, Bgfo) (*red.*).

³²⁷ Volgens artikel 174, lid 3, Bgfo was deze bepaling (toen artikel 150, lid 2, Bgfo) uitsluitend van toepassing op overeenkomsten aangegaan voor 1 januari 2011. Thans geldt ex artikel 86j Bgfo de periode van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2012. De periode is dus effectief met een jaar verlengd. (*red.*).

³²⁸ In de tekst van deze bepaling zoals hij voor 1 januari 2013 luidde (toen art. 150, lid 3, Bgfo) gold deze beperking ook voor het eerste lid. (*red.*).

en vervolgens worden uitgekeerd als doorlopende provisie, om te voldoen aan de verhouding tussen afsluit-en doorlopende provisie als bedoeld in artikel 150, eerste lid.

De artikelen 150 en 151 van het Bgfo zijn daarom zodanig gewijzigd dat zij niet van toepassing zijn op samenstellingen waarbij een overeenkomst betreffende een van de samenstellende onderdelen minimaal drie maanden voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst inzake het complexe product is afgesloten bij dezelfde bemiddelaar. Binnen een periode van drie maanden worden beide overeenkomsten geacht deel uit te maken van één advies over een complex product waardoor de artikelen 150, eerste en tweede lid en 151, eerste lid wel van toepassing dienen te zijn. De periode van drie maanden is opgenomen teneinde te voorkomen dat overeenkomsten inzake samenstellende onderdelen van het complexe product doelbewust op verschillende tijdstippen worden afgesloten waardoor toepassing van de regelgeving zou kunnen worden omzeild.

Stb 2008, nr 546

Artikel 150 is gebaseerd op artikel 4:73, derde lid, aanhef en onderdeel c, van de wet. De zinsnede «aan een bemiddelaar als bedoeld in artikel 4:73, eerste lid, van de wet» opgenomen in het eerste lid en de zinsnede «aan een bemiddelaar als bedoeld in het eerste lid» opgenomen in het tweede lid komen te vervallen. Gelet op de wijziging van de definities van afsluit-en doorlopende provisie zijn deze bewoordingen overbodig geworden. Deze wijzigingen beogen te verduidelijken dat artikel 150 ook van toepassing is indien de aanbieder bij de betaling van de provisie gebruik maakt van zogenaamde tussenschakels en hangt samen met de wijziging van de definities van afsluit-en doorlopende provisies. Artikel 150 is enkel van toepassing op overeenkomsten inzake complexe producten.

Stb. 2010, nr. 801

In verband met de wetstechnische aanpassing van de definities van afsluitprovisie en doorlopende provisie in artikel 1, is in het vierde lid van artikel 150 aangegeven dat artikel 150 niet van toepassing is op overeenkomsten inzake een betalingsbeschermer, een hypothecair krediet, of een uitvaartverzekering. Dit artikel blijft uiteraard van toepassing op overeenkomsten inzake een hypothecaire krediet voor zover die zijn gecombineerd met een beleggingsrekening of onderdeel uitmaken van een complex product.

Stb. 2011, nr. 515

In verband met de uitbreiding van de reikwijdte van de in artikel 1 opgenomen definities van «afsluitprovisie» en «doorlopende provisie» is artikel 150, vierde lid, gewijzigd, zodat artikel 150 niet van toepassing is op overeenkomsten inzake een schadeverzekering.

Artikel 86m

1. Indien een overeenkomst met een consument inzake een complex product of hypothecair krediet tijdens de eerste vijf jaar na de totstandkoming vroegtijdig wordt beëindigd, anders dan door overlijden van

de verzekerde of anders dan door verkoop van de onroerende zaak waarop het complexe product of hypothecair krediet betrekking heeft, wordt de afsluitprovisie of provisie evenredig verminderd.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op overeenkomsten inzake complexe producten, voor zover tussen de desbetreffende aanbieder en de consument door tussenkomst van dezelfde bemiddelaar ten minste drie maanden voorafgaand aan het sluiten daarvan een overeenkomst is gesloten inzake een financieel product dat onderdeel is van het desbetreffende complexe product.

Stb 2006, nr 520

In de huidige afsluitprovisie zit een voorschot voor toekomstige activiteiten. Daarom bestaat er momenteel in de praktijk terugboekingsverplichtingen om teveel ontvangen afsluitprovisie terug te boeken naar de aanbieder bij voortijdige beëindiging van de polis als gevolg van onnatuurlijk verloop. In aansluiting op deze praktijk wordt in dit artikel bepaald dat bij voortijdige beëindiging van de polis als gevolg van onnatuurlijk verloop binnen ten minste minimaal vijf jaar de afsluitprovisie evenredig wordt verminderd. Met het criterium evenredige vermindering wordt bedoeld dat de afsluitprovisie gedurende een periode van vijf jaar, in vijf gelijke delen definitief wordt. Bij beëindiging van de overeenkomst binnen deze vijf jaar zal de afsluitprovisie worden verminderd met de nog niet definitief verdiende delen. Als bijvoorbeeld de overeenkomst na drie jaar wordt beëindigd, zal de afsluitprovisie met twee vijfde deel worden verminderd.

Terugbetaling van het teveel betaalde is een privaatrechtelijke kwestie die tussen de aanbieder en de bemiddelaar moet worden geregeld. Wel kan worden opgemerkt dat het teveel betaalde is (achteraf gezien) onverschuldigd betaald zodat de aanbieder een titel voor terugvordering heeft.

Na de overgangperiode, lopend tot 31 december 2009, zal worden bezien of deze periode verkort kan worden naar minimaal drie jaar of zelfs kan komen te vervallen. Betoogd kan namelijk worden dat de grond voor deze regel wegvalt op het moment dat beloning en inspanningen van de bemiddelaar of adviseur samenvallen. Anderzijds kan de regel bijdragen aan het verminderen van provisiegedreven misselling in de overgangperiode omdat "hit en run" advisering (waarbij gedurende enkele jaren hoge afsluitprovisie worden geïncasseerd en het kantoor vervolgens gesloten wordt) erdoor wordt tegengegaan.

Stb 2007, nr. 520.

Voor een toelichting op het toegevoegde tweede lid, zie de toedichting bij artikel 150.

Stb 2008, nr 546

Artikel 151 is gebaseerd op artikel 4:73, derde lid, aanhef en onderdeel c, van de wet en onderhavige wijziging beoogt de reikwijdte van artikel 151 uit te breiden met alle vormen van hypothecair krediet. Dit betekent dat de zogenaamde terugboekregeling voor betaalde (afsluit)provisie

naast complexe producten – met inbegrip van complexe hypotheke – ook van toepassing is op niet-complexe vormen van hypothecair krediet.

Hoofdstuk 9 Meldingsplichten

Stb 2006, nr 520

In artikel 4:26, eerste en tweede lid, van de wet is bepaald dat financiële ondernemingen aan de AFM en - in voorkomend geval - de toezichthoudende instantie van een andere lidstaat wijzigingen melden met betrekking tot onderwerpen waarover verstrekking van gegevens is voorgeschreven (kort gezegd) bij vergunningverlening, bij notificatie, voorafgaand aan het aanbieden van deelnemingsrechten of na aanvang van werkzaamheden in de branche Aansprakelijkheid motorrijtuigen. Afdeling 9.1 werkt deze meldingsplichten uit: welke wijzigingen gemeld moeten worden, welke procedure gevolgd moet worden en welke gegevens daarbij moeten worden verstrekt en (in enkele gevallen) onder welke voorwaarden de wijzigingen ten uitvoer mogen worden gelegd.

In afdeling 9.2 is de verplichting van de accountant van artikel 4:27, vierde lid, van de wet om inlichtingen te verstrekken uitgewerkt.³²⁹

In dit hoofdstuk zijn diverse meldingsplichten opgenomen. Afdeling 9.1 bevat de plicht tot melding van wijzigingen door financiële ondernemingen.

Afdeling 9.2 werkt de meldingsplicht uit van de accountant van – kort gezegd – beheerders, beleggingsinstellingen, beleggingsondernemingen, bewaarders, clearinginstellingen, kredietinstellingen en verzekeraars met zetel in Nederland.

Een melding aan de AFM op grond van dit hoofdstuk dient schriftelijk plaats te vinden. “Schriftelijk” moet ruim worden uitgelegd en omvat ook de melding langs elektronische weg. De AFM kan op grond van artikel 2:15, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) nadere eisen stellen aan het gebruik van de elektronische weg.

Afdeling 9.1 Melding wijzigingen door financiële ondernemingen

§ 9.1.0. Afwikkelondernemingen

Bepaling ter uitvoering van artikel 4:26, achtste lid, van de wet

Stb 2013, nr 537

§ 3. Afwikkelondernemingen

Door middel van de Wijzigingswet financiële markten 2014 zijn bepalingen in de Wft opgenomen teneinde een direct wettelijk toezicht op afwikkelondernemingen te introduceren. Afwikkelondernemingen maken het mogelijk dat dagelijks miljoenen girale betalingstransacties plaatsvinden door middel van betalingen met pinpassen, incasso's en overboekingen. Voor de noodzaak van de invoering van direct wettelijk toezicht op afwikkelondernemingen wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij genoemde wet.³³⁰ Hier volsta ik met de opmerking dat een verstoring van afwikkeldiensten kan leiden tot instabiliteit van het financiële stelsel, die op haar beurt weer kan leiden maatschappelijke ontwrichting en economische schade voor degenen aan wie moet worden betaald.

³²⁹ Het voorgaande is afkomstig uit het algemeen deel van de Nota van Toelichting (*red*).

³³⁰ Kamerstuk 33.632, nr. 3, p. 18 e.v..

Met betrekking tot de oorsprong van de regels betreffende afwikkelondernemingen wordt eveneens verwezen naar de memorie van toelichting. Samengevat kan daarover het volgende worden opgemerkt. Het «Committee on Payment and Settlement Systems» (CPSS) van de BIS heeft in het rapport «Core Principles for Systemically Important Payment Systems» uit 2001 tien kernbeginselen geformuleerd die toepasbaar zijn in het toezicht op betalingssystemen.³³¹ In april 2012 heeft de BIS de zogeheten Principles for Financial market infrastructures («PFMI's») gepubliceerd. Deze zijn van toepassing op systeemrelevante betaalsystemen, Financial Market Infrastructures («FMI's»). In ECB-verband worden deze PFMI's nader uitgewerkt voor betaalsystemen die op Europese schaal systeemrelevant zijn («Systemically Important Payment Systems» (SIPS)). Op deze wijze worden de PFMI's omgezet in Nederlandse regels voor afwikkelondernemingen en wordt consistentie met relevante Europese regelgeving bereikt. Opgemerkt wordt dat de normen voor afwikkelondernemingen aansluiten bij de internationale afspraken terzake. Het instrumentarium om de naleving van deze normen door afwikkelondernemingen te handhaven wordt met de Wijzigingswet financiële markten 2014 en het thans voorliggende besluit in de Nederlandse wetgeving opgenomen.

Het besluit voegt regels betreffende afwikkelondernemingen in in onder andere het Besluit Markttoegang Wft, het Besluit Prudentiële regels Wft en het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft. Dit deel van de financiële sector bestaat uit professionele partijen, die grotendeels de PFMI kennen.

De PFMI en de uitwerking daarvan in ECB-verband zijn op sommige punten gedetailleerd ten opzichte van de Wft en de bijbehorende amvb's. De detaillering leent zich onvoldoende voor regels op amvb-niveau. Toch verdient het de voorkeur dat afwikkelondernemingen aan de PFMI en de uitwerking daarvan door de ECB voldoen. In overleg met de toezichthouders is daarom besloten dat aan hen de bevoegdheid wordt gegeven met betrekking tot een aantal onderwerpen nadere regels te stellen.

De PFMI's zijn het uitgekristalliseerde resultaat van intensief internationaal overleg en geven weer aan welke eisen afwikkeldiensten volgens de algemeen heersende mening van deskundigen dienen te voldoen. De PFMI's zien op diverse technische en organisatorische aspecten van afwikkeldiensten en hebben naar hun aard een sterk specialistisch karakter. De omzetting en uitwerking van de PFMI's in Nederlandse regels vergt dan ook specifieke kennis van de werkzaamheden van afwikkelondernemingen. Om die reden ligt het voor de hand de bevoegdheid om dienaangaande nadere regels te stellen op te dragen aan de toezichthouders, die daartoe over de benodigde kennis en deskundigheid beschikken. Daarbij is tevens overwogen dat de mate van detaillering van die nadere regels zich eveneens leent voor regelgevende bevoegdheid op het niveau van toezichthouderregels. In overleg met de toezichthouders is daarom besloten dat aan hen de bevoegdheid wordt gegeven om met betrekking tot een aantal on-

³³¹ Te vinden op de website van de Bank of International Settlement: www.bis.org.

derwerpen nadere regels te stellen. Uiteraard dienen zij daarbij binnen de kaders te blijven die de PFMI's stellen; de regelgevende bevoegdheid strekt uitsluitend ter uitvoering van die PFMI's.

Artikel 87a

1. Een afwikkelonderneming waaraan de Nederlandsche Bank een vergunning heeft verleend voor het uitoefenen van het bedrijf van afwikkelonderneming geeft aan de Autoriteit Financiële Markten schriftelijk kennis van het voornemen tot een substantiële wijziging van:

- a. de wijze waarop zij eerlijke en vrije toegang biedt tot haar diensten en systemen op basis van objectieve, risico-gebaseerde en openbaar gemaakte deelnemingscriteria;
- b. de wijze waarop zij zorg draagt voor het tijdig en efficiënt verlenen van haar diensten;
- c. de mechanismen waarmee periodiek het kostenniveau, prijsniveau en serviceniveau en de efficiëntie van de door haar verleende diensten worden beoordeeld;
- d. de internationaal aanvaarde communicatieprocedures en -standaarden waarvan zij gebruik maakt ter ondersteuning van een efficiënte dienstverlening of de wijze waarop zij het gebruik daarvan bevordert; ene. de wijze waarop zij betaaldienstverleners waarmee zij een overeenkomst heeft gesloten, inzicht biedt in de financiële risico's en de kosten die zijn verbonden aan de afwikkeldiensten.

2. Met betrekking tot het voornemen legt de afwikkelonderneming over:

- a. een beschrijving van de voorgenomen wijziging, bedoeld in het eerste lid;
- b. gegevens op basis waarvan de Autoriteit Financiële Markten redelijkerwijs kan beoordelen of wordt voldaan aan de artikelen 4:76a tot en met 4:76d van de wet.

3. De afwikkelonderneming geeft geen uitvoering aan het voornemen voordat de Autoriteit Financiële Markten heeft ingestemd met de wijziging. De Autoriteit Financiële Markten neemt een besluit omtrent instemming:

- a. binnen zes weken na ontvangst van de kennisgeving; of
- b. indien de Autoriteit Financiële Markten binnen twee weken na ontvangst van de kennisgeving om nadere gegevens heeft verzocht, binnen vier weken na ontvangst van die gegevens, doch uiterlijk binnen dertien weken na ont-

vangst van de kennisgeving.

Stb 2013, nr 537

Artikel 87a geeft een bepaling die voorschrijft dat een afwikkelonderneming de AFM in kennis dient te stellen van substantiële wijziging van de in het eerste lid van artikel 87a genoemde eisen. Het betreft hier eisen die aan het verlenen van afwikkeldiensten worden gesteld zoals opgenomen in de artikelen 4:76a tot en met 4:76d van de Wft. Die artikelen betreffen de eerlijke en vrije toegang tot de afwikkeldiensten, het tijdig en efficiënt verlenen van diensten, communicatieprocedures en inzicht in de financiële risico's en kosten die zijn verbonden aan de afwikkeldiensten. Het tweede lid schrijft vervolgens voor welke gegevens de afwikkelonderneming moet overleggen bij de melding. Het derde lid bepaalt dat de afwikkelonderneming geen uitvoering geeft aan het voornemen voordat de AFM heeft ingestemd met de wijziging.

De grondslag hiervoor is opgenomen in artikel 4:26 van de Wft. In het negende lid van dat artikel is de mogelijkheid opgenomen om bij algemene maatregel van bestuur te bepalen onder welke voorwaarden een wijziging ten uitvoer mag worden gelegd.

§ 9.1.1. Beheerders van beleggingsinstellingen en beheerders van icbe's **Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:26, negende lid, en 4:37c, negende lid, van de wet**

Stb 2006, nr 520

Deze paragraaf bevat de meldingsplichten voor beheerders van beleggingsinstellingen. Deze verplichtingen zijn grotendeels ongewijzigd overgenomen uit de Wtb en het Btb 2005. De belangrijkste verandering betreft de wijze waarop wijzigingen van bepaalde gegevens in het registratiedocument worden gemeld (artikel 89) en het melden van wijzigingen in de statuten van een icbe die een beleggingsmaatschappij (icbe-maatschappij) is (artikel 91, tweede lid). Voor de goede orde wordt erop gewezen dat op grond van artikel 1:13, tweede lid, van de wet het bepaalde ten aanzien van een beheerder van overeenkomstige toepassing is op een beleggingsmaatschappij die geen aparte beheerder heeft.

Stb. 2009, nr. 524

Door artikel I, onderdeel MMM van de Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten is het derde lid van artikel 4:26 vernummerd tot zesde lid. Verzuimd was echter deze vernummering ook aan te brengen in de opschriften van de paragrafen 9.1.1 tot en met 9.1.5.

Stb. 2011, nr. 358

Door wijziging van artikel 4:26 zal het achtste lid van artikel 4:26 de grondslag vormen voor de artikelen in deze paragraaf. Daarom is het opschrift van deze paragraaf aangepast.

Stb. 2013, nr. 293

De aanpassing in het opschrift van § 9.1.1. hangt samen met de wijziging van het begrip «beheerder». Daarnaast wordt een verwijzing naar de juiste grondslag in de Wft in

het opschrift opgenomen.

Artikel 87

Deze paragraaf is niet van toepassing op beheerders van icbe's met zetel in een andere lidstaat en op beheerders van beleggingsinstellingen of icbe's met zetel in een aangewezen staat.

Stb 2006, nr 520

De meldingsplichten in deze paragraaf zijn alleen van toepassing op vergunningplichtige beheerders. Deze beperking volgt niet uit de grondslag voor deze artikelen (artikel 4:26, derde lid, van de wet) zodat het nodig is om beheerders van icbe's met zetel in een andere lidstaat en beheerders van beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat in dit artikel uit te zonderen van deze paragraaf. Opgemerkt wordt dat deze uitsluiting ook geldt voor de icbe's met zetel in een andere lidstaat en beleggingsinstellingen met zetel in een andere lidstaat zonder aparte beheerder die op grond van artikel 1:13, tweede lid, van de wet onder de artikelen 88 tot en met 92 zouden vallen.

Stb. 2013, nr. 293

De wijziging van artikel 87 hangt samen met het nieuwe begrip «icbe».

Artikel 88

1. Een beheerder van een icbe meldt aan de Autoriteit Financiële Markten een wijziging in de gegevens die eerder door hemzelf of door een andere financiële onderneming aan een toezichthouder zijn verstrekt ten behoeve van de beoordeling van de ingevolge de wet gestelde eisen met betrekking tot de betrouwbaarheid van:

- a. de personen die het beleid van de beheerder van een icbe, van een door hem beheerde maatschappij voor collectieve belegging in effecten of van een bewaarder die is verbonden aan een door hem beheerde icbe bepalen of mede bepalen; of
- b. de personen die onderdeel zijn van een orgaan dat belast is met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de beheerder van een icbe, van een door hem beheerde maatschappij voor collectieve belegging in effecten of van een bewaarder die is verbonden aan een door hem beheerde icbe.

2. De beheerder van een icbe meldt de wijziging schriftelijk en onverwijld nadat hij daarvan in het kader van de normale bedrijfsvoering kennis heeft genomen.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 20, vierde lid, van het Btb 2005. Het betreft wijzigingen in de gegevens die aan een toezichthouder zijn verstrekt in het kader van de be-

oordeling van de betrouwbaarheid van de personen die het beleid van de beheerder, een beleggingsmaatschappij of een bewaarder (mede) bepalen of onderdeel zijn van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de beheerder, een beleggingsmaatschappij of een bewaarder. Dit is een onderwerp waarover op grond van de artikelen 2:67, vierde lid, 2:68, derde lid, en 4:10, derde lid, van de wet verstrekking van gegevens is voorgeschreven.

Deze meldingsplicht is niet beperkt tot wijzigingen in de gegevens die de beheerder zelf eerder aan de AFM heeft verstrekt. Het is immers mogelijk dat de Nederlandsche Bank (DNB) de betrouwbaarheid van een persoon die het beleid van de beheerder, een beleggingsmaatschappij of een bewaarder (mede) bepaalt of onderdeel is van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de beheerder, een beleggingsmaatschappij of een bewaarder in het kader van een eerder vervulde functie bij een andere financiële onderneming (bijvoorbeeld een kredietinstelling) heeft beoordeeld en vastgesteld dat die buiten twijfel staat. Gelet op artikel 4:10, tweede lid, van de wet hoeft de betrouwbaarheid van die persoon in beginsel niet nogmaals te worden beoordeeld zodat de beheerder ook geen gegevens zal verstrekken voor de beoordeling. Indien zich in een later stadium echter een wijziging voordoet in de eerder aan DNB verstrekte gegevens, moet de beheerder dat op grond van dit artikel wel aan de AFM melden.

Ten aanzien van beleggingsmaatschappijen die een aparte beheerder hebben, geldt daarnaast nog het volgende. De betrouwbaarheid van personen die het beleid (mede) bepalen of onderdeel zijn van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken wordt niet getoetst in het kader van verlening van een vergunning. In de systematiek van de wet wordt de vergunning immers aan de beheerder verleend, waarna de beheerder beleggingsinstellingen op de markt kan brengen. Bij verlening van de dubbele vergunning op grond van de richtlijn beleggingsinstellingen ten behoeve van een icbe-maatschappij vindt geen betrouwbaarheidstoetsing plaats (zie artikel 2:69 van de wet). De betrouwbaarheid van deze personen moet gelet op 4:10, eerste lid, van de wet uiteraard wel buiten twijfel staan. De AFM kan de betrouwbaarheid van die personen in het lopend toezicht beoordelen en, in het positieve geval, vaststellen dat de betrouwbaarheid buiten twijfel staat. Vervolgens dient de AFM op grond van dit artikel ook op de hoogte te worden gehouden van wijzigingen in gegevens over die personen.

Opgemerkt wordt dat er geen onderzoeksplicht op de beheerder rust. Om die reden zijn in het tweede lid de woorden in "het kader van zijn normale bedrijfsvoering" opgenomen. De AFM zal op basis van deze melding moeten beoordelen of de betrouwbaarheid van betrokkene (nog steeds) buiten twijfel staat.

Stb. 2013, nr. 293

Door deze wijziging is artikel 88 niet meer van toepassing op (beheerders en bewaarders van) beleggingsinstellingen en beleggingsmaatschappijen. De reden hiervoor is dat de richtlijn in artikel 10 een eigen bepaling kent omtrent het doorgeven van wijzigingen, die geïmplementeerd wordt in

artikel 88a. Het artikel blijft wel van toepassing op (beheerders en bewaarders van) icbe's en maatschappijen voor collectieve belegging in effecten.

Artikel 88a

- 1. Een Nederlandse beheerder van een beleggingsinstelling meldt de Autoriteit Financiële Markten het voornemen tot een belangrijke wijziging van de in het kader van de aanvraag verstrekte informatie.**
- 2. De procedure inzake de in het eerste lid bedoelde wijzigingen voldoet aan de in artikel 10, tweede lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen gestelde eisen.**

Stb. 2013, nr. 293

Het eerste lid van artikel 88a implementeert artikel 10, eerste lid, van de richtlijn. Een beheerder van een beleggingsinstelling dient de AFM vooraf te informeren over elke belangrijke wijziging in de voorwaarden waaronder de vergunning is verleend. Dit geldt met name voor belangrijke wijzigingen met betrekking tot de informatie bedoeld in artikel 7 van de richtlijn. Het tweede lid van artikel 88a verwijst naar de procedure neergelegd in het tweede lid van artikel 10 van de richtlijn. Nadat een beheerder aan de AFM het voornemen heeft gemeld om een belangrijke wijziging door te voeren, heeft de AFM een maand om de beheerder beperkingen op te leggen, de wijzigingen af te wijzen, of te besluiten deze termijn met maximaal een maand te verlengen. De beheerder kan de wijzigingen doorvoeren, indien de AFM de wijzigingen niet binnen de vastgestelde beoordelingstermijn afwijst.

Artikel 88b

- 1. Een Nederlandse beheerder van een beleggingsinstelling meldt voorgenomen wijzigingen van de gegevens, bedoeld in artikel 4:37c, zesde lid, van de wet ten minste een maand voorafgaand aan de wijziging schriftelijk aan de Autoriteit Financiële Markten.**
- 2. In afwijking van het eerste lid meldt de beheerder wijzigingen die hij niet heeft kunnen voorzien onverwijld nadat de wijziging is doorgevoerd aan de Autoriteit Financiële Markten.**
- 3. Indien de beheerder als gevolg van de voorgenomen wijziging niet meer aan de ingevolge de wet gestelde regels zou voldoen, deelt de Autoriteit Financiële Markten hem mede dat de voorgenomen wijziging niet doorgevoerd kan worden.**
- 4. De melding, bedoeld in het eerste lid, voldoet aan de ingevolge artikel 31, vijfde lid, onderdeel b, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen gestelde eisen.**

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 88b bepaalt hoe moet worden gehandeld indien er wijzigingen optreden in de informatie die voorafgaand aan

het aanbieden van rechten van deelneming verstrekt dient te worden aan de AFM, welke informatieverplichting is neergelegd in artikel 4:37c, zesde lid, van de wet. De grondslag voor dit artikel is artikel 4:26, negende lid, van de wet. Het artikel vormt de implementatie van artikel 31, vierde lid, van de richtlijn.

Op grond van het eerste lid meldt een beheerder een voornemen tot een wijziging in de informatie een maand voordat de wijziging wordt doorgevoerd, schriftelijk aan de AFM. Het moet dan gaan om een materiële wijziging van de gegevens. Het kan echter voorkomen dat de beheerder een wijziging moet doorvoeren die hij op voorhand niet heeft kunnen voorzien. Ongeplande wijzigingen zullen zich met name voordoen bij zeer uitzonderlijke marktomstandigheden. In dat geval is het niet mogelijk om het voornemen tot een wijziging in de informatie te melden aan de AFM. De beheerder kan dan op grond van het tweede lid volstaan met het onverwijld melden van de wijziging aan de AFM, nadat deze is doorgevoerd. Hoewel het hier in principe slechts om een melding gaat zit er toch een zeker element van goedkeuring van de voorgenomen wijziging in. Immers, als een beheerder door de voorgenomen wijziging niet meer zou voldoen aan hetgeen bij of krachtens de wet gesteld is, dan moet de AFM de beheerder op grond van het derde lid laten weten dat hij de voorgenomen wijziging niet door kan voeren. Als de beheerder de wijziging dan toch doorvoert dan kan de AFM hiertegen optreden.

Datzelfde geldt overigens voor een ongeplande wijziging die aan de AFM wordt gemeld nadat deze is doorgevoerd indien de wijziging tot gevolg heeft dat de beheerder niet meer aan de bij of krachtens de wet gestelde regels voldoet. Ook tegen deze wijzigingen kan de AFM optreden.

Het vierde lid vormt de implementatie van artikel 31, vijfde lid, onderdeel b, van de richtlijn. Hierin is bepaald dat de Europese Commissie technische uitvoeringsnormen vast kan stellen ten aanzien van de vorm van de kennisgeving van wijzigingen. De kennisgeving aan de AFM dient aan deze normen te voldoen.

Artikel 89

- 1. Een beheerder van een icbe meldt aan de Autoriteit Financiële Markten schriftelijk het voornemen tot wijziging van het registratiedocument, bedoeld in artikel 4:48, eerste lid, van de wet, voorzover het betreft gegevens over:**
 - a. de activiteiten van de beheerder en de soorten icbe's die hij beheert of voornemens is te beheren, bedoeld in onderdeel 1.b. van bijlage H;**
 - b. de personen die het dagelijks beleid van de beheerder of van een bewaarder die is verbonden aan een door hem beheerde icbe bepalen, bedoeld in onderdeel 2.1.a van bijlage H;**
 - c. de personen die het beleid van de beheerder of van een bewaarder die is verbonden aan een door hem beheerde icbe bepalen of mede bepalen, bedoeld in onderdeel 2.1.b. van bijlage H;**

- d. de personen die onderdeel zijn van een orgaan dat belast is met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de beheerder of van een bewaarder die is verbonden aan een door hem beheerde icbe, bedoeld in onderdeel 2.1.c van bijlage H; of
 - e. de algemene gegevens betreffende de beheerder en de bewaarders, bedoeld in onderdeel 3 van bijlage H.
2. De beheerder geeft geen uitvoering aan het voornemen, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel a, voordat de Autoriteit Financiële Markten heeft ingestemd met de wijziging. De Autoriteit Financiële Markten neemt een besluit omtrent de instemming binnen vier weken na ontvangst van de melding.
 3. De beheerder geeft geen uitvoering aan het voornemen, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel b, c of d, voordat de Autoriteit Financiële Markten heeft ingestemd met de wijziging. De Autoriteit Financiële Markten neemt een besluit omtrent de instemming:
 - a. binnen zes weken na ontvangst van de melding; of
 - b. indien de Autoriteit Financiële Markten binnen twee weken na ontvangst van de melding de beheerder of een derde om nadere gegevens heeft verzocht, binnen vier weken na ontvangst van die gegevens, doch uiterlijk binnen derden weken na ontvangst van de melding.
 4. Indien de Autoriteit Financiële Markten een derde verzoekt om nadere gegevens als bedoeld in het derde lid, onderdeel b, doet zij daarvan mededeling aan de beheerder.
 5. Bij de melding, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel b, legt de beheerder ten aanzien van te benoemen personen die het dagelijks beleid zullen bepalen de volgende gegevens over:
 - a. een opgave van de naam, het privé-adres en de functie;
 - b. een curriculum vitae;
 - c. een opgave van de geldige relevante diploma's;
 - d. een kopie van een geldig identiteitsbewijs; en
 - e. een opgave van referenten.
 6. Bij de melding, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdelen c en d, legt de beheerder ten aanzien van te benoemen personen die het beleid zullen bepalen of mede bepalen of die onderdeel zullen zijn van een orgaan dat belast is met het toezicht op het beleid en de algemene gang

van zaken de volgende gegevens over:

- a. een opgave van de naam, de geboortedatum, de geboorteplaats, nationaliteit, het privé-adres, het telefoon- en faxnummer en de functie;
 - b. een kopie van een geldig identiteitsbewijs;
 - c. gegevens met betrekking tot de antecedenten, bedoeld in artikel 13; en
 - d. een opgave van referenten.
7. Het zesde lid, onderdelen b, c en d, is niet van toepassing indien de voorgenomen wijziging een persoon betreft wiens betrouwbaarheid voor de toepassing van de wet door een toezichthouder reeds is vastgesteld.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 38, eerste tot en met vierde lid, van het Btb 2005. Met dit artikel wordt onder meer uitvoering gegeven aan de artikelen 4, vierde lid, 5bis en 13bis, eerste lid, tweede alinea van de richtlijn beleggingsinstellingen. Het betreft het melden van voorgenomen wijzigingen in het registratiedocument. Verstrekking van het registratiedocument is op grond van de artikelen 2:67, vierde lid, en 2:68, derde lid, van de wet bij de vergunningaanvraag voorgeschreven. Onder wijziging wordt mede verstaan een aanvulling van het registratiedocument. Daarom wordt de aanvulling van het registratiedocument - anders dan in artikel 38 van het Btb 2005 - niet meer afzonderlijk genoemd in artikel 89. De meldingsplicht is ten opzichte van artikel 38 van het Btb 2005 vereenvoudigd. Zie ook het algemeen deel van de toelichting onder 7.3.

Zoals bij de artikelen 2:64 tot en met 2:69 en 4:48 van de wet is toegelicht, heeft een beheerder bij de vergunningaanvraag de mogelijkheid om voor één, een beperkt of juist een uitgebreid aantal soorten beleggingsinstellingen een registratiedocument over te leggen. Indien een beheerder voornemens is rechten van deelneming aan te bieden in beleggingsinstellingen die onderling sterk op elkaar gelijk zijn, dan kan hij volstaan met een "smaller" registratiedocument dan wanneer hij voornemens is verschillende soorten beleggingsinstellingen aan te bieden.³³²

Indien de beheerder vervolgens na vergunningverlening andere soorten beleggingsinstellingen wil introduceren dan hij bij de vergunningaanvraag door middel van het registratiedocument heeft aangegeven, zal hij de vermelding van de soorten beleggingsinstellingen in het registratiedocument en, in voorkomend geval, de vermelding van zijn activiteiten dienen te wijzigen. Het voornemen tot die wijziging dient de beheerder op grond van het eerste lid, aanhef en onderdeel a, te melden. De beheerder kan de wijziging pas doorvoeren als de AFM daarmee heeft ingestemd. De AFM zal op grond van het tweede lid binnen vier weken een besluit moeten nemen.

Voorgenomen wijzigingen in gegevens in het registratiedocument over de personen die het (dagelijks) beleid van de beheerder of een bewaarder (mede) bepalen of onderdeel

³³² Zie Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 439-441, 531 en 532.

zijn van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de beheerder of een bewaarder dienen op grond van het eerste lid, aanhef en onderdelen b tot en met d, gemeld te worden. Deze wijzigingen kunnen samenhangen met een voorgenomen benoeming of aftreden van zo'n persoon. Ook kan de benoeming voortvloeien uit de wijziging van de werkzaamheden van de beheerder indien die wijziging een specifieke deskundigheid vereist van de personen die het dagelijks beleid bepalen.

Voor deze wijzigingen geldt ook dat de beheerder alleen kan overgaan tot het uitvoeren van het voornemen als de AFM met de wijziging heeft ingestemd. Het derde lid bepaalt dat de AFM een besluit neemt binnen zes weken of, indien om nadere gegevens zijn verzocht, binnen vier weken na ontvangst van die gegevens. De AFM heeft twee weken na de melding de tijd om nadere gegevens te vragen. Het is mogelijk dat AFM aan een ander dan de beheerder om nadere gegevens vraagt, bijvoorbeeld aan de Landelijk Officier van Justitie. Het is voorstelbaar dat deze derde eerst na lange tijd de nadere gegevens verstrekt. Aangezien de beheerder geen invloed heeft op het tijdstip waarop deze derde de nadere gegevens verstrekt en dus ook niet op het tijdstip waarop de beslistermijn voor de AFM aanvangt, zou zonder nadere bepaling de situatie kunnen ontstaan waarin de beheerder buiten zijn toedoen zeer lang op een besluit van de AFM moet wachten. Dat is ongewenst. Daarom is bepaald dat de AFM in ieder geval binnen dertien weken na de melding een besluit neemt. De termijn van dertien weken sluit overigens aan bij de termijn die op grond van artikel 1:102, derde lid, van de wet bij vergunningverlening geldt.

Voorgenomen wijzigingen van de algemene gegevens over de beheerder en de bewaarders in het registratiedocument hoeven op grond van het eerste lid, aanhef en onderdeel e, alleen te worden gemeld bij de AFM. De beheerder kan deze wijzigingen vervolgens doorvoeren, de AFM hoeft geen instemming te verlenen.

De beheerder dient bij een melding die ziet op nieuw te benoemen personen op grond van het vijfde en zesde lid gegevens over te leggen met betrekking tot hun deskundigheid of betrouwbaarheid. Het zevende lid hangt samen met artikel 4:10, tweede lid, van de wet dat bepaalt dat de betrouwbaarheid van een persoon buiten twijfel staat indien dat door een toezichthouder voor de toepassing van de wet is vastgesteld. Gegevens met betrekking tot de betrouwbaarheid van een dergelijk persoon hoeven niet te worden overgelegd. Uiteraard heeft de AFM op grond van artikel 4:10, tweede lid, van de wet de mogelijkheid om een nieuwe beoordeling uit te voeren als daar een redelijke aanleiding toe bestaat.

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 89 is niet meer van toepassing op (beheerders van) beleggingsinstellingen, omdat de richtlijn geen verplicht registratiedocument kent. Het artikel blijft wel van toepassing op (beheerders van) icbe's.

Artikel 90

Een beheerder van een icbe zendt een afschrift van elke met een bewaarder van een

icbe gesloten overeenkomst alsmede van wijzigingen van een met een bewaarder van een icbe gesloten overeenkomst binnen twee weken na ondertekening of wijziging van de overeenkomst aan de Autoriteit Financiële Markten.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel komt in de plaats van artikel 28, tweede lid, van het Btb 2005 en is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet. Het betreft wijzigingen met betrekking tot de overeenkomst die tussen de beheerder van een beleggingsinstelling en de bewaarder moet worden gesloten. Verstreking van deze overeenkomst bij vergunningaanvraag is op grond van de artikelen 2:67, vierde lid, en 2:68, derde lid, van de wet voorgeschreven.

Op grond van dit artikel moeten nieuwe of gewijzigde overeenkomsten tussen de beheerder en een bewaarder binnen twee weken aan de AFM worden gezonden. Onder een wijziging van een overeenkomst wordt ook een aanvulling verstaan. Daarom wordt "aanvulling" - anders dan in artikel 28, tweede lid, van het Btb 2005 - niet meer afzonderlijk genoemd in artikel 90.

Dit artikel ziet bijvoorbeeld op de situatie dat pas na vergunningverlening aan de beheerder een overeenkomst tussen de beheerder en een bewaarder wordt gesloten omdat de beheerder het registratiedocument, dat bij vergunningverlening alleen voorzag in het beheer van beleggingsmaatschappijen, wijzigt en aanvult met het beheer van beleggingsfondsen. De beheerder moet dan niet alleen de wijziging van het registratiedocument op grond van artikel 89, eerste lid, melden aan de AFM, maar ook de overeenkomst die de hij met de bewaarder sluit binnen twee weken na ondertekening aan de AFM zenden.

Stb. 2013, nr. 293

Door deze wijziging is artikel 90 niet meer van toepassing op beheerders van beleggingsinstellingen. Het artikel blijft wel van toepassing op beheerders van icbe's.

In artikel 88a worden voor de beheerder van een beleggingsinstelling regels gesteld omtrent het melden van het voornemen tot een belangrijke wijziging in de voorwaarden waaronder de vergunning is verleend. De overeenkomst met de bewaarder en wijzigingen daarvan kunnen daar ook onder vallen, daarom is artikel 90 niet meer als afzonderlijk artikel van toepassing op de beheerder van een beleggingsinstelling. Het blijft nog wel afzonderlijk van toepassing op een beheerder van een icbe.

Artikel 91

- 1. Een beheerder van een icbe meldt een wijziging van de gegevens, bedoeld in artikel 4:50, eerste lid, met uitzondering van de onderdelen a, d, g en i van de wet, van een door hem beheerde icbe ten minste twee weken voorafgaand aan de wijziging schriftelijk aan de Autoriteit Financiële Markten.**
- 2. Een beheerder van een icbe meldt een wijziging in het fondsreglement of de statuten van een door hem beheerde icbe ten**

minste een maand voorafgaand aan de wijziging schriftelijk aan de Autoriteit Financiële Markten.

- 3. Een beheerder van een icbe meldt het voornemen tot vervanging van de beheerder of de bewaarder die aan de icbe is verbonden ten minste een maand tevoren schriftelijk aan de Autoriteit Financiële Markten.**
- 4. De beheerder³³³ geeft geen uitvoering aan het voornemen, bedoeld in het tweede onderdeel lid, voordat de Autoriteit Financiële Markten daarmee heeft ingestemd.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 42, tweede lid, van het Btb 2005. Het eerste lid betreft wijzigingen in de gegevens die een beheerder op grond van artikel 4:50, eerste lid, van de wet, twee weken voorafgaand aan de introductie van een door hem beheerde beleggingsinstelling aan de AFM moet verstrekken. De beheerder dient vervolgens een wijziging in deze gegevens ter informatie en eventuele aanpassing van het register twee weken tevoren aan de AFM te melden. Een uitzondering betreft een wijziging in het beleggingsbeleid van de beleggingsinstelling (onderdeel g van artikel 4:50, eerste lid, van de wet) – een dergelijke wijziging wordt op grond van artikel 4:47 van de wet aan de AFM gemeld.

Het tweede lid bevat een nieuwe verplichting en vloeit voort uit artikel 4, vierde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen. De statuten van een icbe-maatschappij moeten bij vergunningaanvraag op grond van de artikelen 2:68, derde lid, en 2:69, tweede lid, van de wet worden overgelegd. De wijziging van de statuten van een icbe-maatschappij moet door de beheerder aan de AFM worden gemeld. Melding van wijzigingen van het fondsreglement van een icbe die een beleggingsfonds (icbe-fonds) is, is al in het eerste lid geregeld. Het fondsreglement van een icbe-fonds wordt immers genoemd in artikel 4:50, eerste lid, onderdeel j, van de wet.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 91 verwerkt artikel 5, zesde lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:26, achtste lid, van de wet. Het eerste lid is uitsluitend van toepassing op het melden van een wijziging van de gegevens door een beheerder van een beleggingsinstelling, niet zijnde een icbe. Het tweede lid bepaalt dat een icbe-beheerder wijzigingen in bepaalde gegevens ten minste twee weken voorafgaand aan de wijziging meldt aan de AFM.

Een icbe-beheerder meldt een wijziging in het fondsreglement of de statuten van een door hem beheerde icbe ten minste een maand voorafgaand aan de wijziging schriftelijk

aan de Autoriteit Financiële Markten. Tevens meldt een icbe-beheerder het voornemen aan de AFM dat een andere beheerder de desbetreffende icbe zal gaan beheren of dat de bewaarder verbonden aan de desbetreffende icbe zal worden vervangen. De beheerder stelt de AFM hiervan ten minste een maand van te voren op de hoogte. De beheerder geeft geen uitvoering van het voornemen voordat de AFM daarmee heeft ingestemd.

Stb. 2013, nr. 293

In artikel 88a worden regels gesteld omtrent het melden van het voornemen tot een belangrijke wijziging in de voorwaarden waaronder de vergunning is verleend. Artikel 91, eerste lid, dat iets soortgelijks regelt, kan daarom komen te vervallen voor beleggingsinstellingen. Voorts wordt artikel 91 aangepast in verband met het nieuwe begrip «icbe».

Artikel 92

- 1. Een beheerder van een icbe die vanuit een in een andere lidstaat gelegen bijkantoor een icbe beheert of rechten van deelneming in door hem beheerde icbe in die lidstaat aanbiedt, meldt aan de Autoriteit Financiële Markten en de toezichthoudende instantie van de andere lidstaat schriftelijk ten minste een maand tevoren:**
 - a. een wijziging in het adres in de lidstaat waar documenten kunnen worden opgevraagd;**
 - b. een wijziging in de identiteit van de personen die het dagelijks beleid van het bijkantoor bepalen; of**
 - c. het voornemen om het aanbieden van rechten van deelneming in door hem beheerde icbe's vanuit het in de andere lidstaat gelegen bijkantoor te staken.**
- 2. Een beheerder van een icbe die vanuit een in een andere lidstaat gelegen bijkantoor een icbe beheert of rechten van deelneming in door hem beheerde icbe's in die lidstaat aanbiedt, meldt aan de Autoriteit Financiële Markten en de toezichthoudende instantie van de andere lidstaat schriftelijk ten minste een maand tevoren het voornemen tot wijziging van de financiële diensten die hij vanuit het bijkantoor verleent, de organisatiestructuur van het bijkantoor, de procedure voor risicobeheer en de afhandeling van klachten.**
- 3. De beheerder van een icbe geeft geen uitvoering aan het voornemen, bedoeld in het tweede lid, voordat de Autoriteit Financiële Markten heeft ingestemd met de wijziging. De Autoriteit Financiële Markten neemt een besluit omtrent instemming binnen twee maanden na ontvangst van de melding en stemt in met de wijziging, tenzij de bedrijfsvoering of de financiële positie van de beheerder gelet op de**

³³³ Art. I, onderdeel OO van het Implementatiebesluit AIFMD (Stb. 2013, nr. 293) spreekt in lid 4 van "Beheerder" in plaats van "Beheerder van een icbe". Art. III, onderdeel J van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2014 (Stb. 2013, nr. 537) corrigeert wel een ander foutje (*red.*).

voorgenomen wijziging niet toereikend is.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 13b, vijfde lid, van de Wtb. Het betreft wijzigingen in onderwerpen waarover bij notificatie op grond van artikel 2:122, tweede lid, van de wet verstrekking van gegevens is voorgeschreven. Deze bepaling vloeit voort uit artikel 6bis, zesde en zevende lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Anders dan voorheen op grond van artikel 13b, vijfde lid, van de Wtb dient de beheerder op grond van het eerste en tweede lid wijzigingen zelf door te geven aan de toezichthoudende autoriteit in de lidstaat waar het bijkantoor gelegen is. Dit vloeit voort uit artikel 6bis, zesde lid, van de richtlijn beleggingsdiensten.

Daarnaast is op grond van het tweede en derde lid alleen een voorgenomen wijziging in de financiële diensten van de beheerder (in artikel 13b, eerste lid, onderdeel a, en vijfde lid, van de Wtb aangeduid als "activiteiten en diensten van de beheerder") in het bijkantoor aan voorafgaande beoordeling door de AFM onderworpen. Het beoordelingskader voor wijzigingen is gelet op artikel 6bis, derde en zesde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen de toereikendheid van de bedrijfsvoering en financiële positie van de beheerder. Dit kader is niet relevant voor de wijzigingen in het adres in de lidstaat, de identiteit van de personen die het dagelijks beleid van het bijkantoor bepalen of het voornemen het aanbieden van deelnemingsrechten vanuit het bijkantoor te staken.

De beheerder kan gelet op het derde lid de wijziging in de financiële diensten doorvoeren als de AFM daarmee heeft ingestemd. De AFM kan instemming evenals bij de notificatie op grond van artikel 2:122, eerste lid, van de wet onthouden indien de bedrijfsvoering of de financiële positie van de beheerder ontoereikend zijn (zie artikel 2:124 van de wet). Voor de beoordeling van de financiële positie van de beheerder moet de AFM op grond van artikel 1:48, vierde lid, van de wet DNB om advies vragen. De AFM dient haar besluit binnen twee maanden na de melding te nemen. Deze termijn vloeit voort uit artikel 6bis, derde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Opgemerkt wordt dat de toezichthoudende instantie van de lidstaat waar het bijkantoor is gelegen op grond van artikel 6bis, vierde en zesde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen de mogelijkheid heeft om voorwaarden te stellen aan de gewijzigde financiële diensten.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 92 verwerkt artikel 17, achtste lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen. Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, achtste lid, van de wet. Het betreft wijzigingen in onderwerpen waarover op grond van artikel 2:122, tweede lid, van de wet verstrekking van gegevens is voorgeschreven. Op grond van het tweede lid dient een beheerder die vanuit een in een andere lidstaat gelegen bijkantoor een icbe beheert of rechten van deelneming in door hem beheerde icbe's in die lidstaat aanbiedt, ten minste een maand tevoren het voornemen tot wijziging van die gegevens door te geven aan de AFM en de toezichthoudende instantie van de lidstaat waar het bijkantoor is gelegen.

De beheerder kan de wijziging pas doorvoeren als de AFM

daarmee heeft ingestemd.

Artikel 92a

Een beheerder van een icbe die door middel van het verrichten van diensten een icbe met zetel in een andere lidstaat beheert of rechten van deelneming in door hem beheerde icbe's in een andere lidstaat aanbiedt, meldt een wijziging van de financiële diensten die hij in de andere lidstaat verleent, de procedure voor risicobeheer en de afhandeling van klachten ten minste twee weken voorafgaand aan de wijziging schriftelijk aan de Autoriteit Financiële Markten en de toezichthoudende instantie van de andere lidstaat.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 92a verwerkt artikel 18, vierde lid, eerste alinea, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:26, achtste lid, van de wet. Het betreft wijzigingen in onderwerpen waarover op grond van artikel 2:122a, tweede lid, van de wet gegevens dienen te worden verstrekt aan de AFM. De beheerder die door middel van het verrichten van diensten een icbe met zetel in een andere lidstaat beheert of rechten van deelneming in door hem beheerde icbe's in een andere lidstaat aanbiedt, meldt ten minste twee weken voorafgaand aan de wijziging schriftelijk aan de AFM en de toezichthoudende instantie van de andere lidstaat het voornemen tot wijziging van de financiële diensten die hij in de andere lidstaat verleent, de procedure voor risicobeheer en de procedure voor de interne afhandeling van klachten.

Er is geen instemming van de AFM of van de toezichthoudende instantie van de andere lidstaat vereist.

Stb. 2013, nr. 293

Deze aanpassingen hangen samen met het nieuwe begrip «icbe».

§ 9.1.2. Beleggingsondernemingen
Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:26, negende lid, van de wet

Stb 2006, nr 520

Deze paragraaf bevat de meldingsplichten voor beleggingsondernemingen. Deze verplichtingen zijn overgenomen uit de Wte 1995 en het Bte 1995. Ten opzichte van de die meldingsplichten is een aantal procedures verduidelijkt en is de wijze waarop bepaalde wijzigingen moeten worden gemeld verlicht.

Stb. 2009, nr. 524

Door artikel I, onderdeel MMM van de Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten is het derde lid van artikel 4:26 vernummerd tot zesde lid. Verzuimd was echter deze vernummering ook aan te brengen in de opschriften van de paragrafen 9.1.1 tot en met 9.1.5.

Stb. 2013, nr. 293

Met aanpassingen van de opschriften van de paragrafen 9.1.2, 9.1.3 en 9.1.4 wordt een verwijzing naar de juiste grondslag in de wet opgenomen in het opschrift.

Artikel 93

Deze paragraaf is niet van toepassing op beleggingsondernemingen met zetel in een andere lidstaat.

Stb 2006, nr 520

De meldingsplichten in deze paragraaf zijn alleen van toepassing op vergunningplichtige beleggingsondernemingen. Deze beperking volgt niet uit de grondslag voor deze artikelen (artikel 4:26, derde lid, van de wet) zodat het nodig is om beleggingsondernemingen met zetel in een andere lidstaat in dit artikel uit te zonderen van deze paragraaf.

Artikel 94

1. Een beleggingsonderneming meldt aan de Autoriteit Financiële Markten een wijziging in de gegevens die eerder door haarzelf of door een andere financiële onderneming aan een toezichthouder zijn verstrekt ten behoeve van de beoordeling van de ingevolge de wet gestelde eisen met betrekking tot de betrouwbaarheid van:

- a. de personen die het beleid van de beleggingsonderneming bepalen of mede bepalen; of
- b. de personen die onderdeel zijn van een orgaan dat belast is met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de beleggingsonderneming.

2. De beleggingsonderneming meldt de wijziging schriftelijk en onverwijld nadat zij daarvan in het kader van de normale bedrijfsvoering kennis heeft genomen.

3. Het eerste lid is niet van toepassing op:

- a. beleggingsondernemingen die voor de uitoefening van het bedrijf van bank een door de Nederlandsche Bank verleende vergunning hebben of voor de uitoefening van het bedrijf van financiële instelling een door de Nederlandsche Bank verleende verklaring van ondertoezichtstelling hebben; en
- b. beleggingsondernemingen die voor het beheren van een instelling voor collectieve belegging in effecten een door de Autoriteit Financiële Markten verleende vergunning hebben.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet, en komt in de plaats van artikel 22, vijfde lid, van het Bte 1995 en betreft wijzigingen in gegevens die aan een toezichthouder zijn verstrekt in het kader van de beoordeling van de betrouwbaarheid van de personen die het beleid van een beleggingsonderneming (mede) bepalen of onderdeel zijn van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van een beleggingsonderneming. Dit is een onderwerp waarover op grond van artikel 2:99, derde lid, van de wet verstrekking van gegevens is voorgeschreven.

In verband met het expliciet noemen van de leden van toezichthoudende organen in artikel 4:10, eerste lid, van de wet worden in dit artikel de personen die onderdeel zijn van toezichthoudende organen ook uitdrukkelijk genoemd.³³⁴ Het betreft geen inhoudelijke wijziging. Deze personen worden in het Bte 1995 begrepen onder degenen die het beleid mede bepalen. Artikel 9, eerste lid, van de MiFID, dat ziet op betrouwbaarheid van de personen die het beleid bepalen van een beleggingsonderneming, laat ruimte om het melden van wijzigingen op deze manier te regelen. Deze meldingsplicht is niet beperkt tot wijzigingen in de gegevens die de beleggingsonderneming zelf eerder aan de AFM heeft verstrekt. Het is immers mogelijk dat DNB de betrouwbaarheid van een persoon die het beleid van de beleggingsonderneming (mede) bepaalt of onderdeel is van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de beleggingsonderneming in het kader van een eerder vervulde functie bij een andere financiële onderneming (bijvoorbeeld een kredietinstelling) heeft beoordeeld en vastgesteld dat die buiten twijfel staat. Gelet op artikel 4:10, tweede lid, van de wet hoeft de betrouwbaarheid van die persoon in beginsel niet nogmaals te worden beoordeeld zodat de beleggingsonderneming ook geen gegevens zal verstrekken voor de beoordeling. Indien zich in een later stadium echter een wijziging voordoet in de eerder aan DNB verstrekte gegevens, moet de beleggingsonderneming dat op grond van dit artikel wel aan de AFM melden.

Opgemerkt wordt dat er geen onderzoeksplicht op de beleggingsonderneming rust. Om die reden zijn in het tweede lid de woorden in "het kader van zijn normale bedrijfsvoering" opgenomen. De AFM zal op basis van deze melding moeten beoordelen of de betrouwbaarheid van betrokkene (nog steeds) buiten twijfel staat.

Het derde lid, onderdeel a, bevat een uitzondering op de meldingsplicht voor bankbeleggingsondernemingen en de financiële instellingen met een verklaring van ondertoezichtstelling die tevens beleggingsdiensten verlenen. Deze financiële ondernemingen staan wat de betrouwbaarheid betreft onder toezicht van DNB en zullen wijzigingen die daarmee verband houden op grond van artikel 3:29 van de wet aan DNB moeten melden.

In onderdeel b zijn de beheerders van icbe's (icbe-beheerders) uitgezonderd. Icbe-beheerders mogen op grond van hun vergunning individuele vermogens beheren (artikelen 2:97, derde lid, en 4:59, tweede lid, van de wet). De beheerder is op grond van artikel 88 al verplicht om aan de AFM wijzigingen te melden in de gegevens die aan een toezichthouder zijn verstrekt in het kader van de beoordeling van de betrouwbaarheid van de personen die het beleid van de beheerder (mede) bepalen of onderdeel zijn van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de beheerder.

Stb. 2009, nr. 524

De wijziging is van redactionele aard.

³³⁴ Zie kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 500.

Artikel 95

1. Een beleggingsonderneming meldt aan de Autoriteit Financiële Markten schriftelijk het voornemen tot wijziging van:
 - a. de personen die het dagelijks beleid van de beleggingsonderneming bepalen;
 - b. de personen die het beleid van de beleggingsonderneming bepalen of mede bepalen; of
 - c. de personen die onderdeel zijn van een orgaan dat belast is met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de beleggingsonderneming.
2. Een beleggingsonderneming geeft geen uitvoering aan het voornemen, bedoeld in het eerste lid, voordat de Autoriteit Financiële Markten heeft ingestemd met de wijziging. De Autoriteit Financiële Markten neemt een besluit omtrent de instemming:
 - a. binnen zes weken na ontvangst van de melding; of
 - b. indien de Autoriteit Financiële Markten binnen twee weken na ontvangst van de melding de beleggingsonderneming of een derde om nadere gegevens heeft verzocht, binnen vier weken na ontvangst van die gegevens, doch uiterlijk binnen dertien weken na ontvangst van de melding.
3. Indien de Autoriteit Financiële Markten een derde verzoekt om nadere gegevens als bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, doet zij daarvan mededeling aan de beleggingsonderneming.
4. Bij de melding, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, legt de beleggingsonderneming ten aanzien van te benoemen personen die het dagelijks beleid zullen bepalen de volgende gegevens over:
 - a. een opgave van de naam, het privé-adres en de functie;
 - b. een curriculum vitae;
 - c. een opgave van de relevante geldige diploma's;
 - d. een kopie van een geldig identiteitsbewijs; en
 - e. een opgave van referenten.
5. Bij de melding, bedoeld in het eerste lid, onderdelen b en c, legt de beleggingsonderneming ten aanzien van te benoemen personen die het beleid zullen bepalen of mede bepalen of die onderdeel zullen zijn van een orgaan dat belast is met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken de volgende gegevens over:
 - a. een opgave van de naam, de geboortedatum, de geboorteplaats, nationaliteit, het privé-adres, het telefoon- en faxnummer en de functie;

- b. een kopie van een geldig identiteitsbewijs;
 - c. gegevens met betrekking tot de antecedenten, bedoeld in artikel 13; en
 - d. een opgave van referenten.
6. Het vijfde lid, onderdelen b, c en d, is niet van toepassing indien de wijziging een persoon betreft wiens betrouwbaarheid voor de toepassing van de wet door een toezichthouder reeds is vastgesteld.
7. Het eerste tot en met vijfde lid zijn niet van toepassing op:
 - a. beleggingsondernemingen die voor de uitoefening van het bedrijf van bank een door de Nederlandsche Bank verleende vergunning hebben of voor de uitoefening van het bedrijf van financiële instelling een door de Nederlandsche Bank verleende verklaring van ondertoezichtstelling hebben; en
 - b. beleggingsondernemingen die voor het beheren van een instelling voor collectieve belegging in effecten een door de Autoriteit Financiële Markten verleende vergunning hebben.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 22, eerste lid, aanhef en onderdeel a, tweede en vierde lid, van het Bte 1995. Het betreft wijzigingen ten aanzien van de personen die het (dagelijks) beleid van een beleggingsonderneming (mede) bepalen of onderdeel zijn van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de beleggingsonderneming. Dit is een onderwerp waarover op grond van artikel 2:99, derde lid, van de wet verstreking van gegevens is voorgeschreven. In verband met het expliciet noemen van de leden van toezichthoudende organen in artikel 4:10, eerste lid, van de wet worden ook in dit artikel de personen die onderdeel zijn van toezichthoudende organen uitdrukkelijk genoemd.³³⁵ Het betreft geen inhoudelijke wijziging. Deze personen werden in het Bte 1995 begrepen onder degenen die het beleid mede bepalen.

De meldingsprocedure is ten opzichte van artikel 22 van het Bte 1995 verduidelijkt. Artikel 9 van de MiFID, dat ziet op de deskundigheid, de betrouwbaarheid en het aantal van de personen die het beleid bepalen van een beleggingsonderneming, laat ruimte om het melden van wijzigingen op deze manier te regelen. De beleggingsonderneming mag de wijziging pas doorvoeren als de AFM daarmee heeft ingestemd. Het tweede lid bepaalt dat de AFM een besluit binnen zes weken of, indien nadere gegevens zijn verzocht, binnen vier weken na ontvangst van die gegevens. De AFM heeft twee weken na de melding de tijd om nadere gegevens te vragen. Het is mogelijk dat AFM aan een ander dan de beleggingsonderneming om nadere gegevens vraagt, bijvoorbeeld aan de Landelijk Officier van Justitie. Het is voorstelbaar dat deze derde eerst na lange

³³⁵ Zie kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 500.

tijd de nadere gegevens verstrekt. Aangezien de beleggingsonderneming geen invloed heeft op het tijdstip waarop deze derde de nadere gegevens verstrekt en dus ook niet op het tijdstip waarop de beslistermijn voor de AFM aanvangt, zou zonder nadere bepaling de situatie kunnen ontstaan waarin de beleggingsonderneming buiten haar toedoen zeer lang op een besluit van de AFM moet wachten. Dat is ongewenst. Daarom is bepaald dat de AFM in ieder geval binnen dertien weken na de melding een besluit neemt. De termijn van dertien weken sluit overigens aan bij de termijn die op grond van artikel 1:102, derde lid, van de wet bij vergunningverlening geldt.

De beleggingsonderneming dient bij een melding van nieuw te benoemen personen op grond van het vierde en vijfde lid gegevens over te leggen met betrekking tot hun deskundigheid of betrouwbaarheid. Het zesde lid hangt samen met artikel 4:10, tweede lid, van de wet dat bepaalt dat de betrouwbaarheid van een persoon buiten twijfel staat indien dat door een toezichthouder voor de toepassing van de wet is vastgesteld. Gegevens met betrekking tot de betrouwbaarheid van een dergelijk persoon hoeven niet te worden overgelegd. Uiteraard heeft de AFM op grond van artikel 4:10, tweede lid, van de wet de mogelijkheid om een nieuwe beoordeling uit te voeren als daar een redelijke aanleiding toe bestaat.

Onderdeel a van het zevende lid bevat een uitzondering op de meldingsplicht voor bankbeleggingsondernemingen en de financiële instellingen met een verklaring van ondertoezichtstelling die tevens beleggingsdiensten verlenen. Deze financiële ondernemingen staan wat de personen die het (dagelijks) beleid van de beleggingsonderneming (mede) bepalen of onderdeel zijn van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken betreft onder toezicht van DNB en zullen wijzigingen die daarmee verband houden op grond van artikel 3:29 de wet aan DNB moeten melden.

In onderdeel b zijn de icbe-beheerders die tevens vermogensbeheerder zijn uitgezonderd van de verplichting tot het melden van wijzigingen met betrekking tot de personen die het beleid (mede) bepalen of onderdeel zijn van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken. Icbe-beheerders zijn op grond van artikel 89, eerste lid, aanhef en onderdelen b tot en met d, al verplicht om deze wijzigingen aan de AFM te melden.

Artikel 96

1. Een beleggingsonderneming meldt aan de Autoriteit Financiële Markten ten minste twee weken tevoren schriftelijk een wijziging in:

- a. de maatregelen, bedoeld in artikel 4:83, tweede lid, van de wet;**
- b. de maatregelen, bedoeld in artikel 4:87, eerste en tweede lid, van de wet;**
- c. de onderdelen van de bedrijfsvoering met betrekking waartoe ingevolge artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdelen a en b, regels zijn gesteld, voorzover het een significante wijziging betreft;**

d. de onderdelen van de bedrijfsvoering waarover ingevolge artikel 4:14, tweede lid, aanhef en onderdeel c, regels zijn gesteld, voorzover het een significante wijziging betreft;

e. de naam en het adres van het hoofdkantoor van de beleggingsonderneming, en, indien zij haar zetel niet in Nederland heeft, het adres van het bijkantoor, alsmede, in voorkomend geval, de plaats van haar zetel;

f. indien zij met personen in een formele of feitelijke zeggenschapsstructuur is verbonden: de samenstelling daarvan; of

g. de financiële diensten die de beleggingsonderneming verleent of de financiële producten waarop deze diensten betrekking hebben.

2. Het eerste lid, met uitzondering van de onderdelen b en d, is niet van toepassing op:

a. beleggingsondernemingen die voor de uitoefening van het bedrijf van bank een door de Nederlandsche Bank verleende vergunning hebben of voor de uitoefening van het bedrijf van financiële instelling een door de Nederlandsche Bank verleende verklaring van ondertoezichtstelling hebben; en

b. beleggingsondernemingen die voor het beheren van een instelling voor collectieve belegging in effecten een door de Autoriteit Financiële Markten verleende vergunning hebben.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 22, eerste lid, aanhef en onderdelen c tot en met h, en vijfde lid, en 34, tweede lid, van het Bte 1995 en 24, derde lid, van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002. Het betreft wijzigingen van de maatregelen bij de ontheffing van het vier-ogenbeginsel, de vermogensscheiding, de inrichting van de bedrijfsvoering, de naam en adresgegevens, de samenstelling van de formele of feitelijke zeggenschapsstructuur waarin de beleggingsonderneming met andere personen is verbonden, de financiële diensten die de beleggingsonderneming verleent en de financiële producten waarop deze diensten betrekking hebben. Dit zijn onderwerpen waarover op grond van de artikelen 2:13, tweede lid, 2:22, tweede lid, en 2:99, derde lid, van de wet verstrekking van gegevens is voorgeschreven. Anders dan voorheen op grond van artikel 22, eerste en derde lid, van het Bte 1995 hoeft voor het doorvoeren van deze wijzigingen geen instemming van de AFM te worden verkregen. De melding moet ten minste twee weken voorafgaand aan het doorvoeren van de wijziging worden gedaan. Daarnaast is in lijn met artikel 24, derde lid, van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 in de onderdelen c en d van het eerste lid opgenomen dat alleen significante

wijzigingen in de bedrijfsvoering gemeld moeten worden. Van een significante wijziging is onder andere sprake indien de beleggingsonderneming werkzaamheden uitbestedt.

De melding van een wijziging in het programma van werkzaamheden, bedoeld in artikel 22, vijfde lid, van het Bte 1995, is in het eerste lid, aanhef en onderdeel g, opgenomen als melding van een wijziging in de financiële diensten van de beleggingsonderneming of de financiële producten waarop deze diensten betrekking hebben.

Op grond van het tweede lid, onderdeel a, moeten bankbeleggingsondernemingen en de financiële instellingen met een verklaring van ondertoezichtstelling die tevens beleggingsdiensten verlenen alleen wijzigingen die samenhangen met het gedragstoezicht op deze financiële ondernemingen aan de AFM melden. Icbe-beheerders die tevens vermogensbeheerder zijn, moeten op grond van het tweede lid, onderdeel b, alleen wijzigingen ten aanzien van de gedragsaspecten van de beheerste bedrijfsuitoefening en de vermogensscheiding melden.

Artikel 97

1. Een beleggingsonderneming met zetel in Nederland die vanuit een in een andere lidstaat gelegen bijkantoor beleggingsdiensten verleent, meldt aan de Autoriteit Financiële Markten en de toezichhoudende instantie van de andere lidstaat schriftelijk ten minste een maand tevoren:

- a. een wijziging van de financiële diensten die zij vanuit het bijkantoor verleent;**
- b. een wijziging in het adres in de lidstaat waar documenten kunnen worden opgevraagd;**
- c. een wijziging in de identiteit van de personen die het dagelijks beleid bepalen van het bijkantoor; of**
- d. het voornemen om het verlenen van beleggingsdiensten vanuit het bijkantoor te staken.**

2. Het eerste lid, aanhef en onderdelen b en c, is niet van toepassing op beleggingsondernemingen die hebben voldaan aan artikel 92.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 13, vijfde en zesde lid, van de Wte 1995. Het betreft wijzigingen in onderwerpen waarover bij notificatie op grond van artikel 2:127, tweede lid, van de wet verstrekking van gegevens is voorgeschreven. De verplichting tot melding van wijzigingen met betrekking tot een bijkantoor in een andere lidstaat vloeit voort uit artikel 17, zesde en zevende lid, van de richtlijn beleggingsdiensten.

Op grond van het tweede hoeven icbe-beheerders die individuele vermogens beheren vanuit een bijkantoor in een andere lidstaat wijzigingen in het adres en de identiteit van de personen die het dagelijks beleid bepalen van het bijkantoor niet te melden indien zij hebben voldaan aan de

meldingsplicht van artikel 92.

Artikel 98

Een beleggingsonderneming met zetel in Nederland die door middel van het verrichten van diensten naar een andere lidstaat beleggingsdiensten verleent, meldt aan de Autoriteit Financiële Markten en de toezichhoudende instantie van de andere lidstaat schriftelijk ten minste een maand tevoren:

- a. een wijziging van de financiële diensten die de beleggingsonderneming in de andere lidstaat verleent; en**
- b. het voornemen om het verlenen van beleggingsdiensten door middel van het verrichten van diensten naar de andere lidstaat te staken.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 14, vierde lid, van de Wte 1995. Het betreft wijzigingen in onderwerpen waarover bij notificatie in artikel 2:129, eerste lid, van de wet verstrekking van gegevens is voorgeschreven. De verplichting tot melding van wijzigingen met betrekking tot het verrichten van diensten naar een andere lidstaat vloeit voort uit artikel 18, derde lid, van de richtlijn beleggingsdiensten en, wat betreft het beheren van individuele vermogens door icbe-beheerders, uit artikel 6ter, vierde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Artikel 99

1. Een beleggingsonderneming met zetel in Nederland die vanuit een in een staat die geen lidstaat is gelegen bijkantoor beleggingsdiensten verleent, meldt aan de Autoriteit Financiële Markten schriftelijk ten minste een maand tevoren:

- a. een wijziging in het adres van het bijkantoor;**
- b. een wijziging in de identiteit van de personen die het dagelijks beleid bepalen van het bijkantoor; of**
- c. het voornemen om het verlenen van beleggingsdiensten vanuit het bijkantoor te staken.**

2. Een beleggingsonderneming met zetel in Nederland die vanuit een in een staat die geen lidstaat is gelegen bijkantoor beleggingsdiensten verleent, meldt aan de Autoriteit Financiële Markten schriftelijk het voornemen tot wijziging van:

- a. de financiële diensten die zij vanuit het bijkantoor verleent; of**
- b. de maatregelen gericht op het bevorderen en handhaven van een integere bedrijfsvoering.**

3. De beleggingsonderneming geeft geen uitvoering aan het voornemen, bedoeld in het tweede lid, voordat de Autoriteit Financiële Markten heeft ingestemd met de

wijziging. De Autoriteit Financiële Markten neemt een besluit omtrent instemming binnen twee maanden na ontvangst van de melding en stemt in met de wijziging, tenzij de bedrijfsvoering of de financiële positie van de beleggingsonderneming gelet op de voorgenomen wijziging niet toereikend is.

4. Zodra de beleggingsonderneming het voornemen, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, uitvoert, meldt zij dit onverwijld aan de Autoriteit Financiële Markten.
5. De melding, bedoeld in het eerste en tweede lid, gaat vergezeld van een vertaling van de desbetreffende gegevens, voorzover de Autoriteit Financiële Markten dat verlangt.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 15b van de Wte 1995. Dit artikel bevat de plicht tot melding van wijziging in gegevens over een bijkantoor in een staat die geen lidstaat is. Het betreft wijzigingen in onderwerpen waarover bij notificatie op grond van artikel 2:130, eerste lid, van de wet verstrekking van gegevens is voorgeschreven.

Op grond van het derde en vierde lid zijn alleen een voorgenomen wijziging in de financiële diensten die de beleggingsonderneming vanuit het bijkantoor verleent (in de artikelen 15a, eerste lid, onderdeel b, en 15b, eerste lid, van de Wte 1995 aangeduid als "het programma van werkzaamheden") en de maatregelen gericht op het bevorderen en handhaven van een integere bedrijfsvoering aan voorafgaande beoordeling door de AFM onderworpen. Op grond van artikel 2:130, tweede lid, is het beoordelingskader de toereikendheid van de bedrijfsvoering en financiële positie van de beleggingsonderneming. Dit beoordelingskader is alleen relevant voor wijzigingen in de financiële diensten en de maatregelen gericht op het bevorderen en handhaven van een integere bedrijfsvoering.

De beleggingsonderneming kan gelet op het vierde lid de wijziging in de financiële diensten en de maatregelen gericht op het bevorderen en handhaven van een integere bedrijfsvoering doorvoeren, mits de AFM instemt met de wijziging vanwege de ontoereikendheid van de bedrijfsvoering of de financiële positie van de beleggingsonderneming. Dit besluit dient de AFM binnen twee maanden na de melding te nemen. Voor de beoordeling van de financiële positie van de beheerder zal de AFM op grond van artikel 1:48, vierde lid, van de wet DNB om advies vragen.

§ 9.1.3. Collectieve vergunninghouders Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:26, negende lid, van de wet

Stb. 2009, nr. 524

Door artikel I, onderdeel MMM van de Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten is het derde lid van artikel 4:26 vernummerd tot zesde lid. Verzuimd was echter deze vernummering ook aan te brengen in de opschriften van de paragrafen 9.1.1 tot en met 9.1.5.

Stb. 2013, nr. 293

Met aanpassingen van de opschriften van de paragrafen 9.1.2, 9.1.3 en 9.1.4 wordt een verwijzing naar de juiste grondslag in de wet opgenomen in het opschrift.

Artikel 100

Een rechtspersoon als bedoeld in artikel 2:105, eerste lid, van de wet meldt aan de Autoriteit Financiële Markten binnen twee weken schriftelijk een wijziging in:

- a. de naam en het adres van een aangesloten onderneming;
- b. de rechtsvorm van een aangesloten onderneming;
- c. indien een aangesloten onderneming een rechtspersoon is: de statutaire zetel, de statutaire naam en de handelsnaam of handelsnamen; of
- d. indien een aangesloten onderneming is ingeschreven in het handelsregister: het nummer van de inschrijving.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 5, derde lid, van het Bfd. Dit artikel regelt melding door de houder van een collectieve vergunning van wijzigingen in gegevens van de bij hem aangesloten ondernemingen. Uit oogpunt van consistentie met de vergelijkbare meldingsplichten voor beleggingsondernemingen in artikel 96 wordt melding binnen twee weken voorgeschreven in plaats van "onverwijld", zoals voorheen in artikel 5, derde lid, van het Bfd. Het betreft de naam, het adres, de rechtsvorm, de statutaire zetel, de statutaire naam, de handelsnaam of handelsnamen en het nummer van de inschrijving bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken van de aangesloten ondernemingen. Dit zijn onderwerpen waarover op grond van de artikelen 2:105, vijfde lid, en 4:5, derde lid, van de wet verstrekking van gegevens is voorgeschreven.

Voor beleggingsondernemingen is de mogelijkheid om een collectieve vergunning te verkrijgen in de wet geïntroduceerd.³³⁶ De Wte 1995 en het Bte 1995 kenden een dergelijke vergunning immers niet. Van een geheel nieuwe verplichting tot het melden van wijzigingen is echter geen sprake. Deze melding van wijzigingen is vergelijkbaar met de verplichting van artikel 22, eerste lid, van het Bte 1995.

§ 9.1.4. Financiële dienstverleners Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:26, negende lid, van de wet

Stb. 2009, nr. 524

Door artikel I, onderdeel MMM van de Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten is het derde lid van artikel 4:26 vernummerd tot zesde lid. Verzuimd was echter deze vernummering ook aan te brengen in de opschriften van de paragrafen 9.1.1 tot en met 9.1.5.

³³⁶ Zie de toelichting op art. 2:105 (1a:102), Kamerstuk 29.708, p. 469-471.

Stb. 2013, nr. 293

Met aanpassingen van de opschriften van de paragrafen 9.1.2, 9.1.3 en 9.1.4 wordt een verwijzing naar de juiste grondslag in de wet opgenomen in het opschrift.

Artikel 101

Deze paragraaf is niet van toepassing op:

- a. bemiddelaars in verzekeringen met zetel in een andere lidstaat;**
- b. financiëledienstverleners die voor de uitoefening van het bedrijf van bank of verzekeraar een door de Nederlandsche Bank verleende vergunning hebben of voor de uitoefening van het bedrijf van financiële instelling een door de Nederlandsche Bank verleende verklaring van ondertoezichtstelling hebben;**
- c. financiëledienstverleners met zetel in een andere lidstaat of een aangewezen staat die het bedrijf van financiële instelling, bank of verzekeraar uitoefenen; en**
- d. herverzekeringbemiddelaars met zetel in een andere lidstaat.**

Stb 2006, nr 520

De meldingsplichten in deze paragraaf zijn alleen van toepassing op vergunningplichtige financiëledienstverleners. Deze beperking volgt niet uit artikel 4:26, derde lid, van de wet zodat het nodig is om deze financiëledienstverleners in dit artikel uit te zonderen van deze paragraaf. Bemiddelaars in verzekeringen met zetel in een andere lidstaat en herverzekeringbemiddelaars met zetel in een andere lidstaat staan onder het toezicht van de lidstaat van herkomst. Financiële dienstverleners die het bedrijf van financiële instelling, kredietinstelling of verzekeraar uitoefenen staan ofwel onder toezicht van de lidstaat van herkomst indien zij hun zetel in een andere lidstaat of een aangewezen staat hebben ofwel onder toezicht van DNB en dienen in het laatste geval te voldoen aan de verplichtingen die zijn opgenomen in de algemene maatregel van bestuur die is op grond van artikel 3:29, derde lid, van de wet is vastgesteld.

Artikel 102

- 1. Een financiëledienstverlener meldt aan de Autoriteit Financiële Markten een wijziging in de gegevens die eerder door hemzelf of een andere financiële onderneming aan een toezichthouder zijn verstrekt ten behoeve van de beoordeling van de ingevolge de wet gestelde eisen met betrekking tot de betrouwbaarheid van:**
 - a. de personen die het beleid van de financiëledienstverlener bepalen of mede bepalen; of**
 - b. de personen die onderdeel zijn van een orgaan dat belast is met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de financiëledienstverlener.**
- 2. De financiëledienstverlener meldt de wijziging schriftelijk en onverwijld nadat hij**

daarvan in het kader van de normale bedrijfsvoering kennis heeft genomen.

- 3. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op financiëledienstverleners die tevens beleggingsonderneming, beheerder van een beleggingsinstelling of beheerder van een icbe zijn.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 9 van het Bfd. Het betreft wijzigingen in gegevens die aan een toezichthouder zijn verstrekt in het kader van de beoordeling van de betrouwbaarheid van de personen die het beleid van een financiëledienstverlener (mede) bepalen of onderdeel zijn van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de beheerder of een bewaarder. Dit is een onderwerp waarover op grond van de artikelen 2:58, tweede lid, 2:63, tweede lid, 2:78, tweede lid, 2:83, tweede lid, 2:89, tweede lid, en 2:94, tweede lid, van de wet verstrekking van gegevens is voorgeschreven. In verband met het expliciet noemen van de leden van toezichthoudende organen in artikel 4:10, eerste lid, van de wet worden in dit artikel de personen die onderdeel zijn van toezichthoudende organen ook uitdrukkelijk genoemd.³³⁷ Het betreft geen inhoudelijke wijziging. Deze personen werden in het Bfd begrepen onder degenen die het beleid mede bepalen.

Daarnaast is in het eerste lid geëxpliciteerd dat de meldingsplicht ziet op de gegevens die in het kader van de betrouwbaarheidstoetsing aan een toezichthouder moet worden verstrekt. Deze meldingsplicht is niet beperkt tot wijzigingen in de gegevens die de financiëledienstverlener zelf eerder aan de AFM heeft verstrekt. Het is immers mogelijk dat DNB de betrouwbaarheid van een persoon die het beleid van de financiëledienstverlener (mede) bepaalt of onderdeel is van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de financiëledienstverlener in het kader van een eerder vervulde functie bij een andere financiële onderneming (bijvoorbeeld een kredietinstelling) heeft beoordeeld en vastgesteld dat die buiten twijfel staat. Gelet op artikel 4:10, tweede lid, van de wet hoeft de betrouwbaarheid van die persoon in beginsel niet nogmaals te worden beoordeeld zodat de financiëledienstverlener ook geen gegevens zal verstrekken voor de beoordeling. Indien zich in een later stadium echter een wijziging voordoet in de eerder aan DNB verstrekte gegevens, moet de financiëledienstverlener dat op grond van dit artikel wel aan de AFM melden.

Een wijziging in deze gegevens dient op grond van het tweede lid onverwijld schriftelijk aan de AFM worden gemeld zodra de financiëledienstverlener daarvan in het kader van zijn normale bedrijfsvoering kennis heeft genomen. De financiëledienstverlener heeft géén verplichting om onderzoek in te stellen naar eventuele wijzigingen van die gegevens. Om die reden zijn de woorden in "het kader van zijn normale bedrijfsvoering" opgenomen. De AFM zal op basis van deze melding moeten beoordelen of de betrouwbaarheid van betrokkene (nog steeds) buiten twijfel

³³⁷ Zie kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 500.

staat.

In het derde lid worden financiële dienstverleners die tevens beheerder of beleggingsonderneming zijn uitgezonderd van dit het eerste en tweede lid. Deze financiële ondernemingen zijn op grond van de artikelen 88 en 94 al verplicht om een wijziging in deze gegevens te melden aan de AFM.

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 102 wordt aangepast in verband met de wijziging van het begrip «beheerder». Het artikel blijft van toepassing op beleggingsinstellingen en icbe's.

Artikel 103

- 1. Een financiële dienstverlener meldt aan de Autoriteit Financiële Markten schriftelijk het voornemen tot benoeming van:**
 - a. een persoon die het beleid van de financiële dienstverlener bepaalt of mede bepaalt; of**
 - b. een persoon die onderdeel is van een orgaan dat belast is met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de financiële dienstverlener.**
- 2. Een financiële dienstverlener geeft geen uitvoering aan het voornemen, bedoeld in het eerste lid, voordat de Autoriteit Financiële Markten heeft vastgesteld dat de betrouwbaarheid van de betrokken persoon buiten twijfel staat en deze persoon geschikt is. De Autoriteit Financiële Markten neemt een besluit omtrent de betrouwbaarheid en geschiktheid:**
 - a. binnen zes weken na ontvangst van de melding; of**
 - b. indien de Autoriteit Financiële Markten binnen twee weken na ontvangst van de melding de financiële dienstverlener of een derde om nadere gegevens heeft verzocht, binnen vier weken na ontvangst van die gegevens, doch uiterlijk binnen dertien weken na ontvangst van de melding.**
- 3. Indien de Autoriteit Financiële Markten een derde verzoekt om nadere gegevens als bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, doet zij daarvan mededeling aan de financiële dienstverlener.**
- 4. Bij de melding legt de financiële dienstverlener ten aanzien van de betrokken persoon de volgende gegevens over:**
 - a. een opgave van de naam, de geboortedatum, de geboorteplaats, nationaliteit, het privé-adres, het telefoon- en faxnummer, curriculum vitae, een opgave van de relevante geldige diploma's en de functie;**
 - b. een kopie van een geldig identiteitsbewijs;**
 - c. gegevens met betrekking tot de antecedenten, bedoeld in artikel 13; en**

d. een opgave van referenten.

- 5. Het vierde lid, onderdelen b, c en d, is niet van toepassing indien de voorgenomen benoeming een persoon betreft wiens betrouwbaarheid voor de toepassing van de wet reeds is vastgesteld.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 7 van het Bfd. Het betreft melding van een voorgenomen benoeming van een persoon die het beleid van de financiële dienstverlener (mede) zal bepalen of die onderdeel zal uitmaken van een orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de financiële dienstverlener. Dit is een onderwerp waarover op grond van de artikelen 2:58, tweede lid, 2:63, tweede lid, 2:78, tweede lid, 2:83, tweede lid, 2:89, tweede lid, en 2:94, tweede lid, van de wet verstrekking van gegevens is voorgeschreven. In verband met de explicitering van de leden van toezichthoudende organen in artikel 4:10, eerste lid, van de wet worden in dit artikel de personen die onderdeel zijn van toezichthoudende organen uitdrukkelijk genoemd.³³⁸ Het betreft geen inhoudelijke wijziging. Deze personen werden in het Bfd begrepen onder degenen die het beleid mede bepalen.

Dit artikel voorziet in de betrouwbaarheidstoetsing door de AFM van personen die de financiële dienstverleners voornemens is te benoemen in een functie waarin zij het beleid (mede) bepalen of onderdeel uitmaken van een toezichthoudend orgaan. In dit artikel is ten opzichte van artikel 7 van het Bfd verduidelijkt welke procedure daarbij gevolgd moet worden. Na het melden van de voorgenomen benoeming dient de AFM op grond van het tweede lid binnen zes weken of, indien nadere gegevens zijn verzocht, binnen vier weken na ontvangst van die gegevens een besluit te nemen over de betrouwbaarheid. De AFM heeft twee weken na de melding de tijd om nadere gegevens te vragen. Het is mogelijk dat AFM aan een ander dan de financiële dienstverlener om nadere gegevens vraagt, bijvoorbeeld aan de Landelijk Officier van Justitie. Het is voorstelbaar dat deze derde eerst na lange tijd de nadere gegevens verstrekt. Aangezien de financiële dienstverlener geen invloed heeft op het tijdstip waarop deze derde de nadere gegevens verstrekt en dus ook niet op het tijdstip waarop de beslistermijn voor de AFM aanvangt, zou zonder nadere bepaling de situatie kunnen ontstaan waarin de financiële dienstverlener buiten zijn toedoen zeer lang op een besluit van de AFM moet wachten. Dat is ongewenst. Daarom is bepaald dat de AFM in ieder geval binnen dertien weken na de melding een besluit neemt. De termijn van dertien weken sluit overigens aan bij de termijn die op grond van artikel 1:102, derde lid, van de wet ook bij vergunningverlening geldt. In het vierde lid is verduidelijkt welke gegevens bij de melding ten behoeve van de betrouwbaarheidstoetsing moeten worden overgelegd.

Het vijfde lid hangt samen met artikel 4:10, tweede lid, van de wet dat bepaalt dat de betrouwbaarheid van een persoon buiten twijfel staat indien dat door een toezichthouder voor de toepassing van de wet is vastgesteld. De voorge-

³³⁸ Zie kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 500.

nomen benoeming van een dergelijke persoon hoeft alleen aan de AFM te worden gemeld. De AFM hoeft de betrouwbaarheid niet opnieuw vast te stellen. Uiteraard heeft de AFM op grond van artikel 4:10, tweede lid, van de wet de mogelijkheid om een nieuwe beoordeling uit te voeren als daar een redelijke aanleiding toe bestaat.

Stb. 2012, nr. 695

Door middel van is in de Wft geregeld dat beleidsbepalers van, en leden van interne toezichthoudende organen bij, financiële dienstverleners geschikt dienen te zijn. Dit is een doorlopende eis en is dus niet alleen van belang bij vergunningverlening. De toevoeging van «geschiktheid» in het tweede lid zorgt ervoor dat de in het eerste lid genoemde personen voordat ze benoemd worden, naast op betrouwbaarheid, ook op geschiktheid getoetst worden. Om uitvoering te geven aan de geschiktheidstoets zijn een curriculum vitae en een opgave van de relevante geldige diploma's nodig. Met het oog hierop is onderdeel a van het vierde lid gewijzigd.

De verwijzing in het vijfde lid naar het tweede lid is geschrapt omdat de geschiktheidstoets, die in het tweede lid is toegevoegd, steeds moet worden uitgevoerd, ook al is de persoon reeds eerder getoetst. Deze toets is immers afhankelijk van de functie die de persoon gaat vervullen en de onderneming waarbij hij benoemd gaat worden. Uiteraard blijft hetgeen in artikel 4:10, tweede lid, van de Wft is bepaald van toepassing. Dit betekent dat wanneer de betrouwbaarheid van een persoon eenmaal door de toezichthouder is vastgesteld, de betrouwbaarheid van een persoon buiten twijfel staat, zolang niet een wijziging in de relevante feiten en omstandigheden een redelijke aanleiding geven tot een nieuwe beoordeling van de betrouwbaarheid.

Artikel 104

Een financiële dienstverlener meldt aan de Autoriteit Financiële Markten binnen twee weken schriftelijk een wijziging in:

- a. zijn naam en adres;**
- b. zijn rechtsvorm;**
- c. indien hij een rechtspersoon is: zijn statutaire zetel, statutaire naam en handelsnaam of handelsnamen;**
- d. indien hij is ingeschreven in het handelsregister: het nummer van de inschrijving;**
- e. de financiële diensten die hij verleent of de financiële producten waarop deze diensten betrekking hebben;**
- f. indien hij een bemiddelaar in verzekeringen is³³⁹: de natuurlijke personen die zijn beleid bepalen; of**
- g. indien hij een gevolmachtigde agent of**

³³⁹ Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is opgemerkt dat het de bedoeling is dat alle instellingen, ook financiële dienstverleners, wijzigingen in beleidsbepalers aan AFM doorgeven en dat artikel 104, sub f derhalve moet worden aangepast. Het Ministerie van Financiën studeert hier nog op (*red.*).

ondergevolmachtigde agent is³⁴⁰: de verzekeraar voor wie zijn volmacht geldt of de natuurlijke personen die zijn beleid bepalen.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 5, derde lid, van het Bfd. Het betreft melding van wijzigingen in de naam en het adres van de financiële dienstverlener, de rechtsvorm van de financiële dienstverlener, de statutaire zetel, de statutaire naam en de handelsnaam of handelsnamen, het nummer van de inschrijving bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken, de financiële diensten die de financiële dienstverlener verleent of de financiële producten waarop deze diensten betrekking hebben en in enkele specifieke gegevens over bemiddelaars in verzekeringen en (onder)gevolmachtigde agenten.

Dit zijn onderwerpen waarover op grond van artikel 2:58, tweede lid, 2:63, tweede lid, 2:78, tweede lid, 2:83, tweede lid, 2:89, tweede lid, of 2:94, tweede lid, van de wet verstrekking van gegevens is voorgeschreven. Uit een oogpunt van consistentie met de vergelijkbare meldingsplichten voor beleggingsondernemingen in artikel 96 wordt melding binnen twee weken voorgeschreven in plaats van "onverwijld" zoals voorheen in artikel 5, derde lid, van het Bfd.

§ 9.1.5. Verzekeraars

Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:26, zesde lid, van de wet

Stb. 2009, nr. 524

Door artikel I, onderdeel MMM van de Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten is het derde lid van artikel 4:26 vernummerd tot zesde lid. Verzuimd was echter deze vernummering ook aan te brengen in de opschriften van de paragrafen 9.1.1 tot en met 9.1.5.

Artikel 105

Een schadeverzekeraar met zetel in Nederland die de branche Aansprakelijkheid motorrijtuigen uitoefent of een schadeverzekeraar met zetel in een staat die geen lidstaat is die de branche Aansprakelijkheid motorrijtuigen uitoefent vanuit een in Nederland gelegen bijkantoor, meldt een wijziging in de naam of het adres van een door hem in een andere lidstaat aangestelde schaderegelaar als bedoeld in artikel 4:70, tweede lid, van de wet binnen twee weken schriftelijk aan de Autoriteit Financiële Markten.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 52, vierde lid, laatste volzin, van de Wtv 1993. Bij vergunningverlening door DNB

³⁴⁰ Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is opgemerkt dat het de bedoeling is dat alle instellingen, ook financiële dienstverleners, wijzigingen in beleidsbepalers aan AFM doorgeven en dat artikel 104, sub g, derhalve moet worden aangepast. Het Ministerie van Financiën studeert hier nog op (*red.*).

dient schadeverzekeraar met zetel in Nederland die de branche Aansprakelijkheid motorrijtuigen uitoefent of een schadeverzekeraar met zetel in een staat die geen lidstaat is die de branche Aansprakelijkheid motorrijtuigen uitoefent vanuit een in Nederland gelegen bijkantoor op grond van artikel 2:32, tweede lid, onderscheidenlijk 2:42, tweede lid, van de wet de naam en het adres van de door hem in iedere andere lidstaat aangewezen schaderegelaar op te geven. Deze informatie zal DNB vervolgens aan de AFM doorgeven. Aangezien het lopend toezicht op de naleving van artikel 4:70 van de wet wordt uitgeoefend door de AFM³⁴¹ moet een wijziging in naam of adres van een schaderegelaar aan de AFM te worden gemeld. Deze melding dient ertoe de administratie van de AFM actueel te houden.³⁴²

Artikel 106

Een schadeverzekeraar met zetel buiten Nederland die de branche Aansprakelijkheid motorrijtuigen uitoefent door middel van het verrichten van diensten naar Nederland meldt een wijziging in de akte van aanstelling van de schade-afhandelaar, bedoeld in artikel 4:71, derde lid, van de wet binnen twee weken schriftelijk aan de Autoriteit Financiële Markten.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:26, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 109, achtste lid, eerste volzin, van de Wtv 1993. Een schadeverzekeraar met zetel buiten Nederland die de branche Aansprakelijkheid motorrijtuigen uitoefent door middel van dienstverrichting naar Nederland moet op grond van artikel 4:71, derde lid, van de wet binnen twee weken de akte van aanstelling van de in Nederland aangestelde schade-afhandelaar aan de AFM sturen. Wijzigingen in de akte van aanstelling moeten vervolgens ook aan de AFM gemeld worden. De opvolging van de schade-afhandelaar wordt geregeld in afdeling 10.4.

Afdeling 9.2 Meldingsplicht accountant Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:27, vierde lid, van de wet

Artikel 107

- 1. De door een accountant als bedoeld in artikel 4:27, tweede lid, van de wet op grond van artikel 4:27, vierde lid, van de wet te verstrekken gegevens zijn:**
 - a. het accountantsverslag aan de bestuurders en de raad van commissarissen;**
 - b. de directiebrieven; en**
 - c. correspondentie tussen de accountant en de financiële onderneming die rechtstreeks betrekking heeft op de verklaring omtrent de getrouwheid van**

³⁴¹ Zie ook de toelichting op de artikelen 4:70 en 4:71 van de wet (Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 542 en 543).

³⁴² Zie ook Kamerstuk 28.363, nr. 3, p. 25.

de jaarrekening van de financiële onderneming.

- 2. De directiebrieven, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, met betrekking tot een icbe en een beheerder van een icbe bevatten in ieder geval een verklaring van de accountant of en zo ja, in hoeverre hij de inrichting van de bedrijfsvoering heeft beoordeeld.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:27, vierde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 37, eerste en derde lid, onderdeel a, van het Btb 2005 en 22c, eerste lid, van het Bte 1995. Het derde lid, onderdeel b, van artikel 37 van het Btb 2005 is niet overgenomen – de directiebrieven of management letters dienen altijd de belangrijkste bevindingen van de accountant te bevatten.

Het eerste lid bepaalt welke gegevens een accountant die de jaarrekening van een financiële onderneming controleert aan de AFM moet verstrekken. De accountant verstrekt ten eerste het accountantsverslag dat hij ook aan de bestuurders en de Raad van Commissarissen van de financiële onderneming heeft overgelegd (onderdeel a). Het accountantsverslag is een schriftelijk verslag waarin de accountant de bevindingen van het accountantsonderzoek die hij relevant acht voor het bestuur of de Raad van Commissarissen uiteenzet. In de tweede plaats verstrekt de accountant de zogenaamde directiebrieven ofwel “management letters” (onderdeel b). Daarin worden de belangrijkste bevindingen van de accountantscontrole opgenomen. Daarnaast wordt op grond van het tweede lid in de directiebrieven met betrekking tot een beheerder en een beleggingsinstelling een verklaring van de accountant opgenomen of en zo ja, in hoeverre hij inrichting van de bedrijfsvoering van de beheerder en de beleggingsinstelling heeft beoordeeld. Tot slot verstrekt de accountant al zijn correspondentie met de financiële ondernemingen die rechtstreeks betrekking heeft op de verklaring omtrent de getrouwheid van de jaarrekening (onderdeel c).

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 107, tweede lid, is niet meer van toepassing op een (beheerder van) een beleggingsinstelling, omdat de richtlijn geen vergelijkbare bepaling kent. Het artikel blijft wel van toepassing op (een beheerder van) een icbe.

Artikel 108

- 1. Een accountant die voornemens is gegevens als bedoeld in artikel 107 te verstrekken, stelt de financiële onderneming daarvan in kennis.**
- 2. Indien de financiële onderneming dat wenst, kan zij zelf de gegevens aan de Autoriteit Financiële Markten verstrekken. In dat geval stelt zij de accountant daarvan in kennis. De accountant vergewist zich ervan dat de Autoriteit Financiële Markten de gegevens heeft ontvangen en dat de inhoud van de gegevens hem geen aanleiding geeft alsnog gegevens aan de Au-**

toriteit Financiële Markten te verstrekken.

- 3. Indien de accountant schriftelijk gegevens verstrekt aan de Autoriteit Financiële Markten, zendt hij onverwijld aan de financiële onderneming een afschrift van de gegevens en, indien van toepassing, van de begeleidende brief.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:27, vierde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 37, tweede lid, van het Btb 2005 en 22c, tweede lid, van het Bte 1995.

Het eerste en tweede lid van dit artikel zijn nieuw. Alvorens de gegevens te verstrekken, voert de accountant overleg met de betrokken financiële onderneming. Op deze wijze kan de financiële onderneming in staat worden gesteld om desgewenst de gegevens zelf aan de AFM te verstrekken. Zij kan het met het oog op haar verhouding met de AFM wenselijk vinden om de gegevens zelf te verstrekken. De accountant die de financiële onderneming zelf de gegevens heeft laten verstrekken dient bij de AFM na te gaan of deze dat ook daadwerkelijk gedaan heeft. Voorkomen moet worden dat de AFM als gevolg van een miscommunicatie tussen de accountant en de financiële onderneming verstoken blijft van belangrijke informatie. Ook dient de accountant na te gaan of de door de financiële onderneming verstrekte informatie volledig is. Is dat het geval, dan heeft de accountant hiermee aan zijn meldingsplicht op grond van artikel 4:27, vierde lid, van de wet voldaan. Is dat niet het geval, dan moet de accountant de gegevens op grond van het tweede lid alsnog aan de AFM verstrekken.

Indien de financiële onderneming de gegevens niet zelf aan de AFM wenst te verstrekken, dan gaat de accountant hiertoe over. In dat geval moet hij op grond van het derde lid de financiële onderneming een afschrift van de gegevens en van de begeleidende brief sturen. Zo blijft de financiële onderneming op de hoogte van de correspondentie tussen de AFM en de accountant.

Afdeling 9.3. Instemmingsvereiste centrale tegenpartij en centrale effectenbe- waarin-stelling

Bepaling ter uitvoering van artikel 4:27a, derde lid, van de wet

Stb 2013, nr 537

Stb 2016, nr 506

Artikel 108a

- 1. Met betrekking tot het voornemen, bedoeld in artikel 4:27a, eerste lid, van de wet legt de centrale tegenpartij over:**

- a. een beschrijving van de voorgenomen wijziging, bedoeld in het eerste lid;³⁴³**
- b. gegevens op basis waarvan de Autoriteit Financiële Markten redelijkerwijs kan beoordelen of wordt voldaan aan hetgeen in de artikelen 36 tot en met 39**

³⁴³ Art. II, onderdeel P onder 2 van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2015 (Stb 2014, nr 524) schrapt het eerste lid, waarnaar in het nieuwe lid 1 onder a wordt verwezen (*red.*).

van de verordening, bedoeld in het eerste lid,³⁴⁴ is bepaald.

- 2. De centrale tegenpartij geeft geen uitvoering aan het voornemen voordat de Autoriteit Financiële Markten heeft ingestemd met de wijziging. De Autoriteit Financiële Markten neemt een besluit omtrent instemming:**

- a. binnen zes weken na ontvangst van de kennisgeving; of**
- b. indien de Autoriteit Financiële Markten binnen twee weken na ontvangst van de kennisgeving om nadere gegevens heeft verzocht, binnen vier weken na ontvangst van die gegevens, doch uiterlijk binnen dertien weken na ontvangst van de kennisgeving.**

Stb 2013, nr 537

Artikel 4:27a van de wet, waarop artikel 108a is gebaseerd, bepaalt dat, indien een centrale tegenpartij het voornemen heeft tot een wijziging van de wijze waarop zij uitvoering geeft aan Titels IV en V van de EMIR-verordening³⁴⁵, zij daartoe slechts overgaat indien DNB daarvoor toestemming heeft gegeven. Titel IV geeft ondermeer voorschriften met betrekking tot organisatorische vereisten (organisatiestructuur, risicobeheer, informatietechnologiesystemen, bedrijfsvoering, informatieverstrekking aan de bevoegde autoriteiten, beheersing belangenconflicten, bedrijfscontinuïteit- en noodherstelplan, uitbesteding), gedragsregels (transparantie, deelnamevereisten, scheiding en overdraagbaarheid van activa en posities die in de rekeningen bij de centrale tegenpartij worden aangehouden), prudentiele vereisten (beheer van risicoposities, margin-vereisten, beheer van liquiditeitsrisico's, dekking van verliezen bij wanbetaling, zekerheidsvereisten, beleggingsbeleid, procedures in geval van wanbetaling, stresstesten en afwikkeling). Titel V betreft interoperabiliteitsregelingen. Artikel 4:27a van de wet geeft in het tweede lid de mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur te bepalen welke gegevens dienen te worden opgegeven bij een aanvraag om instemming voor de tenuitvoerlegging van een voornemen van een wijziging. Daarvan is in artikel 108a, tweede lid gebruik gemaakt. Artikel 108a schrijft voor van welke voornemens een centrale tegenpartij als bedoeld in de EMIR-verordening DNB in kennis dient te stellen.

Het derde lid bepaalt dat een centrale tegenpartij geen uitvoering geeft aan het voornemen voordat DNB heeft ingestemd met de wijziging.

Stb 2014, nr 524

Deze wijziging hangt samen met artikel 32aa Besluit Prudentiële regels Wft (zie artikel I, onderdeel E). Zie de toelichting op dat laatste artikel en de algemene toelichting

³⁴⁴ Art. II, onderdeel P onder 2 van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2015 (Stb 2014, nr 524) schrapt het eerste lid, waarnaar in het nieuwe lid 1 onder a wordt verwezen (*red.*).

³⁴⁵ «European Market Infrastructure Regulation»: verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli inzake otc-derivaten, centrale tegenpartijen en transactieregisters (PbEU 2012, L 201).

met betrekking tot de samenwerking tussen de AFM en DNB inzake EMIR.

Artikel 108b

- 1. Met betrekking tot een voornemen tot wijziging als bedoeld in artikel 4:27a, tweede lid, van de wet legt de centrale effectenbewaarinstantie over aan de Autoriteit Financiële Markten:**
 - a. een beschrijving van de voorgenomen wijziging;**
 - b. gegevens op basis waarvan de Autoriteit Financiële Markten redelijkerwijs kan beoordelen of wordt voldaan aan hetgeen in de artikelen 26 tot en met 38 en 48 tot en met 53 van de verordening centrale effectenbewaarinstanties is bepaald.**
- 2. De centrale effectenbewaarinstantie geeft geen uitvoering aan het voornemen voordat de Autoriteit Financiële Markten heeft ingestemd met de wijziging.**
- 3. Voordat de Autoriteit Financiële Markten besluit omtrent instemming, stelt zij de Nederlandsche Bank in kennis van het voorgenomen besluit. Artikel 2b, tweede tot en met vierde lid, van het Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten is van overeenkomstige toepassing.**
- 4. De Autoriteit Financiële Markten neemt een besluit omtrent instemming:**
 - a. binnen zes weken na ontvangst van de kennisgeving;**
 - b. indien de Autoriteit Financiële Markten binnen twee weken na ontvangst van de kennisgeving om nadere gegevens heeft verzocht, binnen vier weken na ontvangst van die gegevens, doch uiterlijk binnen dertien weken na ontvangst van de kennisgeving; of**
 - c. indien de Autoriteit Financiële Markten de Nederlandsche Bank in kennis heeft gesteld van het voorgenomen besluit ingevolge het derde lid, binnen tien weken na de inkennisstelling.**

Stb 2016, nr 506

§ 1. Inleiding

Dit besluit dient, tezamen met de Wet uitvoering verordening centrale effectenbewaarinstanties en de eerdere aanpassing van het Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten, ter uitvoering van verordening (EU) nr. 909/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende de verbetering van de effectenafwikkeling in de Europese Unie, betreffende centrale effectenbewaarinstanties en tot wijziging van Richtlijnen 98/26/EG en 2014/65/EU en Verordening (EU) nr. 236/2012, PbEU 2014, L 257 (hierna: verordening).

De verordening voorziet in Europees geharmoniseerde regels op het gebied van het afwikkelen van effectentrans-

acties en bevat geharmoniseerde vereisten voor de vergunningverlening aan en het toezicht op centrale effectenbewaarinstanties. De verordening introduceert daarmee een Europeesrechtelijk vergunningenkader voor centrale effectenbewaarinstanties. De verordening heeft rechtstreekse werking en behoeft als zodanig geen omzetting in Nederlandse wet- en regelgeving. Wel zijn reeds de bevoegde toezichthouders aangewezen die zijn belast met de uitvoering en handhaving van de verordening.³⁴⁶ Daarnaast is in de Wet uitvoering verordening centrale effectenbewaarinstanties onder meer het handavingsinstrumentarium dat de toezichthouders ter beschikking staat op punten in lijn gebracht met de verordening. De Wet uitvoering verordening centrale effectenbewaarinstanties noopt voorts tot enkele aanpassingen in een drietal algemene maatregelen van bestuur. Deze aanpassingen, waarin het onderhavige besluit voorziet, worden hierna toegelicht.

De Wet uitvoering verordening centrale effectenbewaarinstanties is inmiddels in werking getreden.³⁴⁷ Geregeld wordt daarom dat de bepalingen uit het onderhavige besluit per 1 januari 2017 in werking zullen treden, zodat de benodigde uitvoeringsregelgeving gereed is in afwachting van de overgang naar het nieuwe Europeesrechtelijk vergunningenkader uit de verordening. Relevant is dat hoewel de verordening in beginsel in werking is getreden, dit vooralsnog niet het geval is voor alle technische reguleringsnormen die de in de verordening opgenomen vergunningvereisten uitwerken. Pas na inwerkingtreding van die technische reguleringsnormen kunnen vergunningen op grond van de verordening aan centrale effectenbewaarinstanties worden verleend.

Naar verwachting zal inwerkingtreding niet voor 1 januari 2017 geschieden.

§ 2. Het onderhavige besluit

Indien een centrale effectenbewaarinstantie voornemens is de wijze waarop zij uitvoering geeft aan bepaalde artikelen uit de verordening substantieel te wijzigen, dient zij ingevolge artikel 3:28a, tweede lid, onderscheidenlijk artikel 4:27a, tweede lid van de Wet op het financieel toezicht (Wft) de bevoegde toezichthouder schriftelijk kennis te geven van de voorgenomen wijzigingen. Voor sommige bepalingen uit de verordening is als bevoegde toezichthouder aangewezen DNB, voor andere bepalingen is dat de AFM. De wijzigingen in de artikelen I en II van het onderhavige besluit regelen welke informatie en gegevens een centrale effectenbewaarinstantie in een dergelijk geval aan de bevoegde toezichthouder dient te overleggen. Er moet worden overgelegd een beschrijving van de voorgenomen wijziging en gegevens op basis waarvan DNB onderschei-

³⁴⁶ Besluit van 19 februari 2015 tot wijziging van het Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten in verband met de uitvoering en handhaving van verordening (EU) nr. 909/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende de verbetering van de effectenafwikkeling in de Europese Unie, betreffende centrale effectenbewaarinstanties en tot wijziging van Richtlijnen 98/26/EG en 2014/65/EU en Verordening (EU) nr. 236/2012 (PbEU 2014, L 257) (Stb. 2015, 97).

³⁴⁷ Stb. 2015, 504.

denlijk de AFM redelijkerwijs kan beoordelen of de voorgenomen wijziging geen afbreuk doet van de plicht van centrale effectenbewaarsinstellingen om te voldoen aan de desbetreffende bepalingen in de verordening. Voorts wordt geregeld dat een centrale effectenbewaarinstelling geen uitvoering geeft aan de voorgenomen wijziging totdat de bevoegde toezichthouder daarmee instemt. Daartoe past het onderhavige besluit het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (Bgfo) en het Besluit bijzondere prudentiële regels Wft (Bpr) aan.

Ook krijgt DNB de mogelijkheid een bindende aanbeveling te doen aan de AFM indien een centrale effectenbewaarinstelling kennis geeft van een voorgenomen wijziging waarmee de AFM dient in te stemmen. Dit volgt uit het derde lid van artikel 108b van het Bgfo, dat wordt ingevoegd door artikel II van dit besluit. De AFM stelt DNB in kennis van het voorgenomen besluit omtrent instemming. Indien DNB naar aanleiding van de inkennisstelling van oordeel is dat zwaarwegende redenen betreffende de soliditeit van de betrokken onderneming of de stabiliteit van het financiële stelsel daartoe aanleiding geven, kan zij binnen zes weken na de inkennisstelling een bindende aanbeveling als bedoeld in artikel 2b van het Besluit uitvoering EU-verordeningen doen. De AFM is gehouden uitvoering te geven aan de bindende aanbeveling.

Ten slotte bevat artikel III van dit besluit een wijziging van het Besluit bestuurlijke boetes. De wijziging regelt dat de toezichthouder bij het vaststellen van een bestuurlijke boete die wordt opgelegd aan een centrale effectenbewaarinstelling of op grond van de verordening aangewezen bank rekening houdt met de in de verordening genoemde omstandigheden. Het gaat onder meer om de ernst en duur van de inbreuk, de mate van verantwoordelijkheid van de voor de inbreuk verantwoordelijke persoon en de financiële draagkracht van de voor de inbreuk verantwoordelijke persoon.

Hoofdstuk 10 Aanvullende regels betreffende aanbieden

Stb 2006, nr 520

Het hoofdstuk over aanbieden bevat specifieke bepalingen voor het aanbieden van beleggingsobjecten, krediet, deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen en verzekeringen.

Afdeling 10.1 bevat nadere regels over de inhoud en de wijze van verstrekking van het beleggingsobjectprospectus, bedoeld in artikel 4:30a van de wet.

In afdeling 10.2 zijn nadere regels opgenomen over de inhoud en de wijze van verstrekking van het kredietprospectus, bedoeld in artikel 4:33 van de wet, en het voorkomen van overkreditering bij het aangaan van een kredietovereenkomst, bedoeld in artikel 4:34 van de wet.

In afdeling 10.3 zijn op grond van paragraaf 4.3.1.4 van de wet nadere regels opgenomen voor beheerders, beleggingsinstellingen en bewaarders. Paragraaf 10.3.2 bevat regels over het registratiedocument, het prospectus en de jaarstukken. Deze regels gelden voor alle beleggingsinstellingen en de daaraan verbonden beheerders en bewaarders, dat wil zeggen ongeacht de vraag of het een "gewone" beleggingsinstelling betreft dan wel een icbe. Paragraaf 10.3.3 bevat regels die alleen gelden voor icbe's en de daaraan verbonden beheerders en bewaarders. Dit zijn (aanvullende) regels over de bedrijfsvoering, het beleggingsbeleid en de informatieverstrekking aan deelnemers en de AFM.

Afdeling 10.4 regelt de beëindiging van de aanstelling en de opvolging van de schade-afhandelaar die een schadeverzekeraar die de branche Aansprakelijkheid motorrijtuigen uitoefent door middel van het verrichten van diensten naar Nederland op grond van artikel 4:71, eerste lid, onderdeel e, van de wet, in Nederland moet aanstellen.³⁴⁸

Afdeling 10.1 Beleggingsobjecten Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:30a, derde lid, van de wet

Artikel 109

In deze afdeling en de daarop berustende bepalingen wordt in afwijking van artikel 1, verstaan onder gelieerde partij:

- a. persoon die met een aanbieder van beleggingsobjecten in een formele of feitelijke zeggenschapsstructuur is verbonden;**
- b. persoon die direct of indirect stemrecht kan uitoefenen of anderszins bepaalde rechten kan uitoefenen in een aanbieder van beleggingsobjecten waardoor invloed van betekenis kan worden uitgeoefend op diens zakelijk of financieel beleid;**
- c. natuurlijke persoon die in een familierechtelijke betrekking staat of een persoonlijke relatie heeft met een bestuurder van een aanbieder van beleggingsobjecten of met een natuurlijke persoon als bedoeld in**

onderdeel a of b, op grond van welke relatie hij het handelen van de bestuurder of de natuurlijke persoon met betrekking tot de aanbieder van beleggingsobjecten kan beïnvloeden; of

- d. rechtspersoon waarin een bestuurder van een aanbieder van beleggingsobjecten of een natuurlijke persoon als bedoeld in onderdeel c direct of indirect stemrecht kan uitoefenen of anderszins bepaalde rechten kan uitoefenen waardoor sprake is van invloed van betekenis op het zakelijk of financieel beleid van die rechtspersoon.**

Stb 2006, nr 520

Deze definitie van gelieerde partij komt in de plaats van artikel 1, onderdeel i, van het Bfd. Deze definitie wordt in deze afdeling opgenomen en niet in het hoofdstuk Inleidende bepalingen om verwarring te voorkomen met het begrip gelieerde partij dat met een uitgebreidere inhoud ook in de bepalingen met betrekking tot beheerders, beleggingsinstellingen en bewaarders wordt gebruikt.

De definitie is ten opzichte van artikel 1, onderdeel i, van het Bfd inhoudelijk niet gewijzigd. Wel hebben enkele terminologische aanpassingen plaatsgevonden. Zo is "rechtspersoon of natuurlijke persoon" vervangen door de term "persoon" die in artikel 1:1 van de wet is gedefinieerd als natuurlijke persoon of rechtspersoon. Daarnaast is in onderdeel a het begrip "groep" vervangen door de formulering "formele of feitelijke zeggenschapsstructuur". Zie in dit verband ook de toelichting op artikel 4:13 van de wet.³⁴⁹

Onderdeel b ziet op (rechts)personen die door het uitoefenen van (stem)rechten invloed van betekenis kunnen uitoefenen op een aanbieder van beleggingsobjecten. "Invloed van betekenis" is een begrip dat uit het jaarrekeningenrecht afkomstig is en kan bijvoorbeeld worden verkregen door een statutaire regeling, door middel van een overeenkomst of door aandelenbezit. Op grond van artikel 2:389, eerste lid, van het BW bestaat het vermoeden van invloed van betekenis indien de (rechts)persoon naar eigen inzicht kan beschikken over ten minste twintig procent van de aan de aandelen verbonden stemrechten.

Onderdeel c ziet op natuurlijke personen die in een familierelatie of een andere persoonlijke relatie staan met de bestuurders van een aanbieder van beleggingsobjecten, dan wel met andere natuurlijke personen die tot de groep behoren of die invloed van betekenis kunnen uitoefenen op de aanbieder van beleggingsobjecten. Die persoon is een gelieerde partij als hij op grond van de relatie invloed kan uitoefenen op het handelen van de ander met betrekking tot de aanbieder van beleggingsobjecten. Hierbij kan worden gedacht aan het bestaan van een persoonlijke relatie van dien aard dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat door die relatie daadwerkelijk invloed kan worden uitgeoefend.

In onderdeel d zijn ook de rechtspersonen waarin bestuurders of de natuurlijke personen, bedoeld in onderdeel c, door het uitoefenen van (stem)rechten invloed van beteke-

³⁴⁸ Het voorgaande is afkomstig uit het algemeen deel van de Nota van toelichting (*red*).

³⁴⁹ Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 503.

nis kunnen uitoefenen, als gelieerde partijen aangewezen.

Voorbeelden van gelieerde partijen zijn:

- beleggers die door de door hen gehouden aandelen invloed van betekenis kunnen uitoefenen op het beleid of de gang van zaken binnen de aanbieder van beleggingsobjecten;
- de natuurlijke personen en rechtspersonen in eventueel aan de aanbieder van beleggingsobjecten verbonden toezichthoudende of adviserende organen, zoals een Raad van Commissarissen, een Raad van Advies of een Raad van Toezicht;
- adviserende en dienstverlenende partijen, indien er sprake is van verbondenheid of invloed. Hierbij valt te denken aan organisatorische eenheden binnen hetzelfde financiële conglomeraat of partijen die verbonden zijn aan natuurlijke personen of rechtspersonen in de bestuurslaag.

Ook adviserende en dienstverlenende partijen waarop de bestuurders van een aanbieder van beleggingsobjecten invloed van betekenis kunnen uitoefenen zijn gelet op onderdeel d gelieerde partijen.

Artikel 110

1. In het beleggingsobjectprospectus, bedoeld in artikel 4:30a, eerste lid, van de wet worden, voorzover van toepassing, de volgende gegevens opgenomen:

- a. de naam, rechtsvorm, datum van oprichting, zetel en de plaats van het hoofdkantoor van de aanbieder;
- b. een beschrijving van de formele of feitelijke zeggenschapsstructuur waarin de aanbieder met andere personen is verbonden en de met hem gelieerde partijen;
- c. de voorwaarden, alsmede de wijze waarop deze voorwaarden kunnen worden gewijzigd en de wijze van bekendmaking van een wijziging aan de consument;
- d. een beschrijving van de belangrijkste kenmerken van de serie van beleggingsobjecten waarvan het beleggingsobject deel uitmaakt, waaronder in ieder geval de aard, de bestaansduur en de risico's, die onder meer inzichtelijk worden gemaakt door een risico-indicator, alsmede de effecten van die risico's op het door de consument te realiseren rendement;
- e. een beschrijving van de activiteiten van de aanbieder met betrekking tot de serie van beleggingsobjecten waarvan het beleggingsobject deel uitmaakt, voorzover mogelijk te onderscheiden in:
 - 1°. operationele activiteiten, onder vermelding van de plaats waar deze plaatsvinden;
 - 2°. financieringsactiviteiten, voorzover

mogelijk te onderscheiden in het als kredietnemer aangaan van overeenkomsten inzake krediet en het als crediteur uitzetten van gelden; en

3°. uitbestedingsactiviteiten onder vermelding van het beleid inzake het uitbesteden van werkzaamheden, waaronder ten minste een beschrijving van de werkzaamheden die zijn uitbesteed, de naam en de plaats van de zetel van de derde waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed, alsmede de vermelding, indien van toepassing, dat de derde een gelieerde partij is;

- f. een beschrijving van de wijze waarop wordt bepaald of de opbrengsten door de aanbieder aan de consument worden uitgekeerd;
 - g. een beschrijving van de door de aanbieder te verstrekken garanties die aan de consument in het vooruitzicht worden gesteld;
 - h. een beschrijving van de transacties die worden verricht met gelieerde partijen, waaronder:
 - 1°. de vermelding of een transactie onder marktconforme voorwaarden plaatsvindt, dan wel, indien dat niet het geval is, wat de reden daarvoor is; en
 - 2°. indien een transactie niet plaatsvindt op een gereguleerde markt of een andere markt in financiële instrumenten: de vermelding of aan de transactie een onafhankelijke waardebeoordeling ten grondslag ligt of dat de waarde kan worden bepaald door een of meer bij de transactie betrokken partijen;
 - i. de kosten op jaarbasis per serie van beleggingsobjecten waarvan het beleggingsobject deel uitmaakt, en de relevante aannames die daaraan ten grondslag liggen; en
 - j. de gegevens op jaarbasis per serie van beleggingsobjecten waarvan het beleggingsobject deel uitmaakt, betreffende de brutowaarde, de financieringen, de prestatievergoedingen, en de rentebaten, met inbegrip van de daarbij gehanteerde waarderingsgrondslagen, waarbij als uitgangspunt geldt dat de brutowaarde wordt gebaseerd op de vrije verkoopwaarde per serie van beleggingsobjecten.
- 2. Artikel 49 is van overeenkomstige toepassing op het verstrekken van het beleggingsobjectprospectus door de aanbieder van het beleggingsobject onderscheiden-**

lijk de bemiddelaar.

3. De Autoriteit Financiële Markten kan regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de gegevens, bedoeld in het eerste lid, in het beleggingsobjectprospectus worden opgenomen alsmede met betrekking tot de wijze van berekening van de kosten, risico's en opbrengsten, bedoeld in het eerste lid.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:30a, derde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 26 en 35, derde en vijfde lid, van het Bfd. Daarbij hebben enkele terminologische aanpassingen plaatsgevonden. In het eerste lid, onderdeel b, is de zinsnede "een beschrijving van de groep waartoe de financiële dienstverlener behoort" uit artikel 35, derde lid, onderdeel b, van het Bfd vervangen door de formulering "formele of feitelijke zeggenschapsstructuur waarin de aanbieder met andere personen is verbonden". Zie in dit verband ook de toelichting op artikel 4:13 van de wet.³⁵⁰ In het eerste lid, onderdeel c, is de zinsnede "algemene en bijzondere voorwaarden" vervangen door "voorwaarden". In het eerste lid, onderdeel h, onder 2°, is "of een andere geregelde, of een regelmatig functionerende open markt" vervangen door "markt in financiële instrumenten". Een markt in financiële instrumenten is een markt die aan regels is onderworpen en die bestemd is voor het bijeenbrengen van vraag en aanbod van financiële instrumenten. Zie ook de toelichting op de definitie van "markt in financiële instrumenten" in artikel 1:1 van de wet.³⁵¹

In het derde lid is in plaats van "de wijze van verstrekking van de informatie" en "de berekening van de kosten..." de formulering "de wijze waarop de gegevens... in het beleggingsobjectprospectus worden opgenomen" en "de wijze van berekening van de kosten..." gebruikt. Dit betreft een verduidelijking, geen inhoudelijke wijziging.

In het eerste lid worden de gegevens benoemd die in een beleggingsobjectprospectus moeten worden opgenomen. Uit artikel 4:30a, derde lid, van de wet volgt dat het beleggingsobjectprospectus uitsluitend deze gegevens mag bevatten.

Het tweede lid volgt uit artikel 26 van het Bfd. Indien het beleggingsobjectprospectus aan de consument wordt verstrekt dient dit schriftelijk of op een andere duurzame drager te geschieden en in beginsel in de Nederlandse taal. Met betrekking tot de in het eerste lid genoemde onderwerpen kan de AFM ter wille van de begrijpelijkheid voor de consument van de verplicht te verstrekken informatie op grond van het derde lid nadere regels stellen ten aanzien van de wijze waarop de informatie in het beleggingsobjectprospectus dient te worden opgenomen, alsmede met betrekking tot de wijze van berekening van de kosten, risico's en opbrengsten, bedoeld in het eerste lid. De AFM zou bijvoorbeeld nadere eisen kunnen stellen aan de wijze waarop risico's, kosten en opbrengsten worden berekend en tot uitdrukking worden gebracht.

³⁵⁰ Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 503.

³⁵¹ Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 373.

Afdeling 10.2 Krediet

Stb 2006, nr 520

In deze afdeling worden nadere regels gesteld met betrekking tot het kredietprospectus en de verplichting van de aanbieder van krediet om te beoordelen of het aangaan van een overeenkomst inzake krediet voor de consument verantwoord is. Deze laatste verplichting is in dit besluit nader uitgewerkt door opname van een aantal regels die zich richten op het inwinnen van informatie door de aanbieder.

Kamerstuk 32.545, nr. 31

Op 13 juni 2014 heeft de Hoge Raad in reactie op een prejudiciële vraag van een kantonrechter geoordeeld dat telefoonabonnementen, waarbij een («gratis») telefoon aan de consument ter beschikking wordt gesteld, in beginsel zijn aan te merken als kredietovereenkomsten waarop de regels voor kredietverschaffing uit de Wet op het financieel toezicht (Wft) van toepassing zijn.³⁵² De regels voor kredietverschaffing, die onder meer zijn geïmplementeerd in de Wft, vloeien voort uit richtlijn 2008/48/EG inzake kredietovereenkomsten voor consumenten (richtlijn Consumentenkrediet).³⁵³

De afgelopen periode heeft de telecomsector met de Autoriteit Financiële Markten (AFM) overleg gevoerd om de implicaties van het arrest van de Hoge Raad te bespreken. Daarnaast heeft een aantal telecomproviders en VNO-NCW en MKB-Nederland mij verzocht om de Wft aan te passen, zodat de Wft niet op de telecomsector van toepassing is of de Wft zodanig te wijzigen dat de gevolgen daarvan voor de sector worden beperkt.

Na overleg en nadere beraadslagingen ben ik tot het standpunt gekomen dat aanpassing van de Wft niet wenselijk en niet te rechtvaardigen is. Gelet op het arrest van de Hoge Raad en de beperkte ruimte die de richtlijn Consumentenkrediet biedt om uitzonderingen te maken op de regels voor kredietverschaffing, zie ik geen goede mogelijkheden om de Wft (geheel of gedeeltelijk) niet toe te passen te laten zijn op de door de Hoge Raad genoemde kredietovereenkomsten. Hierbij is voor mij relevant dat veel mensen kampen met schulden als gevolg van overkreditering en de aanpak van schulden een belangrijke prioriteit is voor het kabinet. De toepasselijkheid van de Wft op de hiervoor genoemde kredietovereenkomsten, kan een waardevolle bijdrage leveren aan de aanpak van de schuldenproblematiek in den brede en dwingt de sector ook tot meer transparantie over hetgeen zij aanbiedt. Daarnaast zie ik voldoende mogelijkheden voor de sector om op proportionele wijze uitvoering te geven aan de eisen die de Wft aan kredietverschaffing stelt.

Ter toelichting van mijn standpunt, ga ik hierna in op de belangrijkste gevolgen van het arrest en de implicaties voor de telecomsector. Het arrest is overigens ook van belang voor andere branches, waar bij consumenten in rekening

³⁵² Hoge Raad 13 juni 2014, ECLI:NL:HR:2014:1385.

³⁵³ Richtlijn 2008/48/EG van het Europees parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 87/102/EEG van de Raad.

gebrachte abonnementsgelden niet alleen betrekking hebben op de vergoeding voor de aangeboden diensten, maar mede dienen tot afbetaling van een koopprijs van een product dat daarbij wordt verstrekt. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de aanbiedingen van kranten, waarbij een abonnement in combinatie met een tablet wordt aangeboden, waarbij ook als uitgangspunt heeft te gelden dat sprake zal zijn van afbetaling. Thuiswinkels en verkopers van consumentenelektronica vallen bij verkoop op afbetaling reeds onder de Wft.

Algemene gevolgen toepasselijkheid Wft

Het voldoen aan de Wft voor de verstrekking van consumptief krediet zal gevolgen hebben voor de maatschappijen, voor zover het de combinatie van abonnement en afbetaling betreft. De regelgeving is echter zo ingericht dat de eisen proportioneel zijn, doordat deze rekening houden met bijvoorbeeld de mate waarin advies wordt verleend en de mate waarin diensten worden verleend met betrekking tot het financiële product. Op deze manier wordt voorkomen dat verstrekkers van en bemiddelaars in goederenkrediet overmatig worden belast. De gestelde eisen zien, in hoofdlijnen, op informatievoorziening, eventuele kredietadviesing, toets van lasten en inkomen, kredietregistratie en geschillenbeslechting, welke ik hierna kort zal bespreken.

Bij het aanbieden van krediet dient ten eerste voldoende inzichtelijk gemaakt te worden wat de hieraan verbonden voorwaarden zijn. Hiervoor zijn eisen gesteld aan de informatie die moet worden gegeven voordat het contract getekend wordt. Het gaat hierbij onder meer om een overzicht van het rentepercentage en het opnemen van een kredietwaarschuwing («Let op, geld lenen kost geld.»).

Ook verkopers van goederen op afbetaling moeten voldoen aan informatievereisten en in uitzonderlijke gevallen ook vakbekwaamheidsdiploma's beschikken, maar uitsluitend wanneer zij adviseren over het krediet. Voor de (mobiele) telecomproviders gaat het hierbij alleen over de advisering over de kredietcomponent van de gecombineerde aanbieding. Het adviseren over toestellen en netwerkabonnementen valt buiten reikwijdte van de Wft.

De kredietaanbieder moet daarnaast, om overkreditering tegen te gaan, toetsen of de consument in staat is de bijkomende maandelijkse lasten te dragen voordat het krediet wordt afgesloten. Hiertoe wordt een inkomenslastentoets afgenomen. Hierbij wordt gevraagd naar gezinssamenstelling, nettomaandinkomen, woonlasten en opgave van overige betalingsverplichtingen die voortkomen uit leningen. Met deze eis kan afhankelijk van de hoogte van het krediet proportioneel worden omgegaan, hetgeen hierna nog zal worden toegelicht.

Het verleende krediet dient geregistreerd te worden in een centraal stelsel van kredietregistratie, waarmee een volledig overzicht van de uitstaande kredieten per persoon gegeven kan worden. De (mobiele) telecomproviders werken momenteel samen in de stichting Preventel. In dit register worden betalingsachterstanden geregistreerd om te voorkomen dat consumenten bij een andere (mobiele) telecomprovider meer schulden kan maken. Een tot stand te brengen koppeling over en weer tussen de geregistreerde toestelkredieten in Preventel en het register van het Bureau Kredietregistratie (BKR), waar de overige consu-

mentenkredieten geregistreerd staan, biedt de mogelijkheid om een overzicht van de volledige kredietsituatie van consumenten te verkrijgen. Daarnaast behoort het rechtstreeks opnemen van de telefoonkredieten in het BKR ook tot de mogelijkheden. Ik ga er vanuit dat de uitwerking van het BKR voor thuiswinkelorganisaties als leidraad zou kunnen dienen.

Voorts zijn aanbieders van krediet verplicht zich bij een onafhankelijke klachteninstantie aan te sluiten. In Nederland is dit het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (KiFiD). Uitspraken over geschillen over kredietovereenkomsten zijn bindend voor aangesloten partijen.

Gevolgen toepasselijkheid Wft voor telecomsector

De wet- en regelgeving voor het verstrekken van consumptief krediet stelt een aantal eisen aan marktpartijen. De toepasselijkheid van de eisen is afhankelijk van de activiteiten die worden uitgevoerd. Wanneer partijen adviseren over krediet en/of kredieten aanbieden stijgen eisen proportioneel mee, ter bescherming van consumenten.

Zo zien de eisen voor advisering op het gebied van vakbekwaamheid uitsluitend op de advisering over de kredietcomponent. Van advisering is geen sprake, indien alleen feitelijke informatie over de verschillende financieringsopties wordt verstrekt. Adviseren over het toestel en het netwerkabonnement valt eveneens niet onder het bereik van de Wft.³⁵⁴ Marktpartijen kunnen ervoor kiezen om niet over kredieten te adviseren, door alleen te informeren en feitelijke informatie te verstrekken. De vakbekwaamheidseisen op grond van de Wft gelden dan niet.

Ook aan de eis een inkomenslastentoets uit voeren kan op proportionele wijze invulling worden gegeven. Zo hoeft deze toets op dit moment bij een consumptief krediet tot € 250,- niet te worden afgenomen. Marktpartijen zouden ervoor kunnen kiezen geen kredieten te verschaffen boven de € 250,- (en zouden, zo nodig, bij de verkoop van een telefoon een aanbetaling kunnen vragen, zodat dit bedrag niet wordt overschreden). Bij consumptief krediet tot € 1.000,- is dit wel het geval, maar hoeven voor de aangevraagde gegevens volgens de huidige beleidsregel van de AFM geen bewijsstukken te worden gevraagd. Het uitgangspunt hiervoor wordt gevormd door de eerdere toepassing van de Wft voor klein consumptief krediet door thuiswinkelorganisaties, zoals webwinkels en postorderbedrijven, die nu al met de inkomenslastentoets werken.

De kredietwaardigheid van de consument dient, zoals eerder aangegeven, te worden getoetst bij een stelsel van kredietregistratie. De registratie van kredieten is echter op dit moment pas noodzakelijk bij kredieten vanaf € 250,-. Daarnaast wordt bij het afsluiten van toestellen op afbetaling in combinatie met netwerkabonnement momenteel al getoetst bij Preventel. De toets van Preventel is anders ingericht, dan de toets bij het BKR en voldoet nog niet aan de eisen die de Wft daaraan stelt. Ik zie echter geen be-

³⁵⁴ Ook is een verbonden bemiddelaarschap mogelijk, waarbij vakbekwaamheidsvereisten lichter zijn. Hierbij maakt de verbonden bemiddelaar gebruik van de vergunning van de aanbieder en is advisering over het krediet wel mogelijk. Het is mogelijk om voor één kredietaanbieder als verbonden bemiddelaar op te treden.

lemmeringen om deze systemen op elkaar te laten aansluiten.

Effecten per telecomsectoronderdeel

Momenteel zijn er vijf telecomproviders die een mobiele telefoon ter beschikking stellen bij een netwerkabonnement op de wijze die wordt omschreven in het arrest van de Hoge Raad. Deze maatschappijen dienen een vergunning bij de AFM aan te vragen indien zij het krediet voor telefoons op afbetaling zelf willen blijven aanbieden. In deze vergunning worden eisen gesteld aan het deel van de organisatie, zijnde de juridische entiteit die het krediet verleent. Dit houdt ondermeer de toetsing van bestuurders op geschiktheid en betrouwbaarheid in. Ook dient de beloning in lijn te zijn met de geldende wet- en regelgeving. Wanneer het aanbieden van krediet niet de hoofdactiviteit van de aanvragende organisatie is, zijn deze eisen alleen van toepassing op de juridische entiteit die het krediet verleent. Het is dus niet noodzakelijk dat de eisen van de Wft gelden voor de hele organisatie.

De kredietaanbieders dienen bovendien te voldoen aan regels omtrent precontractuele informatie. De bovengenoemde eisen gelden nu al voor webwinkels en andere retailers die producten aanbieden door middel van koop op afbetaling als een dergelijk krediet een looptijd heeft van langer dan drie maanden. Tevens dienen (mobiele) telecomproviders eventueel hun beloningsmodel aan te passen, doordat de eventuele beloning aan medewerkers voor de verlening van krediet niet langer in één keer kan geschieden, bij het verstrekken van het goederenkrediet, maar dient te worden gespreid over de gehele looptijd van de kredietovereenkomst.

Er zijn naar schatting tussen de vijftig en zeventig hoofddealers (bemiddelaars met een rechtstreekse relatie met deze telecomproviders) actief. De hoofddealers werken weer samen met enkele duizenden onderbemiddelaars (subdealers). Dit zijn vaak kleine middenstanders, die ook netwerkabonnementen verkopen. Indien hun klantmedewerkers wel adviseren over de kredietcomponent dient de desbetreffende adviseur te voldoen aan regels omtrent informatieverstrekking en aan bepaalde vakbekwaamheidseisen (o.a. in het bezit te zijn van een diploma consumptief krediet). Dit is niet verplicht wanneer klantmedewerkers alleen algemene – feitelijke – informatie over de verschillende kredieten verstrekken en de keuze aan de klant over te laten. Bemiddelaars in goederenkrediet zijn dus vrijgesteld van de adviesseisen in de Wft, wanneer zij geen advies geven over het krediet. Deze mogelijkheid wordt momenteel ook gebruikt door thuiswinkelorganisaties en winkelketens die producten op afbetaling aanbieden. Het adviseren over de toestellen en netwerkabonnementen valt niet onder de Wft, dan wel de vergunningsvereisten. Hier kan dus zonder Wft-diploma of -vergunning over geadviseerd worden. Dit laat onverlet dat wederverkopers gehouden zijn aan een beperkt aantal eisen uit de Wft, zoals verstrekking van de juiste precontractuele informatie en opname van de waarschuwingszin in reclameuitingen.

Proportionaliteit en afweging

De afgelopen periode heb ik gesproken met de AFM, vertegenwoordigers van de telecomsector, wederverkopers,

en met consumenten- en schuldhulpverleningsorganisaties. Met deze partijen is verkend of aanpassing van de regels voor kredietverschaffing nodig is. Hierbij kan worden gedacht aan een aangepast regime voor het aanbieden van kredieten zonder rente en kosten, de zogenoemde «zachte kredieten» of kredieten onder de € 200,-. Zowel door de telecomsector als door de koepelorganisatie van werkgevers VNO-NCW is voorgesteld om gebruik te maken van de mogelijkheid in de richtlijn Consumentenkrediet om de regels voor kredietverschaffing niet te laten gelden voor «zachte kredieten» en/of kredieten onder de € 200,-.

Ik heb daarbij de volgende overwegingen. Economisch gezien zal het niet goed mogelijk zijn voor marktpartijen om kredieten zonder rente en kosten aan te bieden, onder andere omdat kredietrisico niet volledig en kosteloos uitgesloten kan worden. Daarom verwacht ik dat rente en/of kosten toch direct of indirect via de maandelijkse betaling van abonnementsgelden in rekening zullen worden gebracht. Daarnaast is er bij de implementatie van de richtlijn Consumentenkrediet, mede om de verstrekking van «flitskredieten» tegen te gaan, maar ook vanwege het gevaar van stapeling, bewust voor gekozen om ook kredieten onder de € 200,- onder de reikwijdte van de regels voor kredietverschaffing te brengen. Ik ben tot de conclusie gekomen dat de eerdere overwegingen niet zijn gewijzigd en een uitzondering voor deze vorm van krediet voor een ongelijk speelveld zorgt met andere branches die goederenkrediet verstrekken. Daarnaast ben ik, zoals hiervoor reeds is toegelicht, van oordeel, dat de eisen die de Wft stelt aan kredietverschaffing proportioneel zijn en ruimte bieden voor een pragmatische invulling.

Kamerstuk 34.198, nr. 9

De leden van de VVD-fractie vragen naar de gevolgen van het arrest van de Hoge Raad van 13 juni 2014, waarin is geoordeeld dat het aanbieden van een 'gratis' mobiel telefoontoestel bij het afsluiten van een abonnement kwalificeert als 'koop op afbetaling' en 'consumentenkrediet'.³⁵⁵ Daarnaast is gevraagd of de regering deze gevolgen wenselijk acht en hoe de regering en de AFM met dit arrest om gaan. Tenslotte is de vraag opgeworpen of wet- en regelgeving zullen worden aangepast.

Uit het arrest van de Hoge Raad volgt dat telecomproviders en andere telecombedrijven aan de wet- en regelgeving inzake consumptief krediet dienen te voldoen wanneer zij toestellen aanbieden in combinatie met een abonnement op de wijze zoals beschreven in het arrest. De eisen die van toepassing kunnen zijn vloeien met name voort uit de Wft. Daarnaast zijn in voorkomende gevallen de regels van toepassing die zijn neergelegd in Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek (BW) en de Wet op het consumentenkrediet (Wck).

De leden van de fractie van de VVD hebben hun vragen gesteld in het verslag van 18 juni 2015. In mijn brief aan uw Kamer van 1 juli 2015³⁵⁶ ben ik reeds nader ingegaan op de gevolgen van dit arrest voor de telecomsector. Voor een beschrijving van de gevolgen van de toepasselijkheid van

³⁵⁵ Hoge Raad 13 juni 2014, ECLI:NL:2014:1385.

³⁵⁶ Kamerstuk 32.545, nr. 31.

de regelgeving inzake consumptief krediet verwijs ik dan ook primair naar die brief. Ik heb daarin geconcludeerd dat de wet- en regelgeving voldoende mogelijkheden bieden om tot een proportionele implementatie door de telecomsector te komen. Dit komt doordat de mate waarin de te onderscheiden eisen toepasselijk zijn, sterk afhankelijk is van de concrete situatie. Zo is relevant of een telecomprovider of een ander telecombedrijf uitsluitend 'aanbieder' is van krediet of dat daarnaast wordt geadviseerd over de verstrekking van het krediet (of dat uitsluitend wordt geadviseerd over kredieten, maar geen kredieten worden aangeboden). Hoe meer activiteiten worden verricht die zijn gereguleerd, des te meer regels van toepassing zijn. Daarnaast is de mate waarin regels van toepassing zijn, afhankelijk van de hoogte van het krediet dat wordt verleend. Mede vanwege die proportionele uitwerking, heb ik in de brief van 1 juli 2015 aangegeven het onwenselijk en niet te rechtvaardigen te vinden om een uitzondering voor de telecomsector te maken voor het aanbieden van consumptief krediet.

Voor consumenten geldt dat de bepalingen uit de Wft, het BW en de Wck de consument beogen te beschermen. Zo dient de aanbieder van een krediet (in voorkomend geval een telecomprovider of een ander telecombedrijf dat een abonnement met 'gratis' toestel aanbiedt) bijvoorbeeld informatie in te winnen bij de consument over zijn financiële positie en aan de hand van de verstrekte informatie te beoordelen of de kredietverlening verantwoord is voor de consument in verband met het risico op overkreditering. Voor kredieten van meer dan €250,- zal daarnaast voorafgaand aan het sluiten van de overeenkomst de databank van een stelsel van kredietregistratie moeten worden geraadpleegd. Deze en andere eisen worden bijvoorbeeld ook toegepast bij de verstrekking van goederenkrediet door thuiswinkelorganisaties. Deze regels zijn in het belang van de consument en acht ik ook nodig.

De AFM onderschrijft het bovenstaande en geeft daarnaast aan in overleg te zullen blijven met de sector over de invulling van de eisen voor het verstrekken van consumptief krediet. Zo wordt overleg gevoerd over de invulling van de inkomenslastentoets, de wijze van registratie bij een stelsel van kredietregistratie en wanneer sprake is van advisering over krediet.

§ 10.2.1 Precontractuele informatie inzake krediet

Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:33, tweede tot en met vierde lid, van de wet.

Stb. 2011, nr. 247

De wijziging van het opschrift van paragraaf 10.2.1 hangt samen met de aanpassing van artikel 4:33 van de wet en het vervallen van de verplichting om een kredietprospectus beschikbaar te hebben.

Artikel 111

Artikel 4:33, eerste lid, van de wet is niet van toepassing op:

a. aanbieders van consumptief krediet, voorzover het consumptief krediet onderdeel uitmaakt van een complex product;

en

b. aanbieders van consumptief krediet voorzover zij overeenkomsten inzake consumptief krediet beheren of uitvoeren.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:33, vierde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 36, eerste, tweede en negende lid, van het Bfd en de 26f, eerste en derde lid, en 30c van de Vrijstellingsregeling Wfd.

In dit artikel worden enkele aanbieders van krediet uitgezonderd van de verplichting om een kredietprospectus beschikbaar te hebben. In onderdeel a worden aanbieders van hypothecair krediet uitgezonderd. Zij hebben Europese afspraken gemaakt over de aan de consument te verstrekken informatie. In verband met de verstrekking van deze informatie aan de consument hoeft geen prospectus te worden opgesteld voor hypothecair krediet.

Door middel van de uitzondering in onderdeel b wordt voorkomen dat voor een product twee verschillende precontractuele documenten beschikbaar moeten worden gehouden. Indien een krediet onderdeel uitmaakt van een complex product moet op grond van artikel 65 een financiële bijsluiter beschikbaar zijn en hoeft er geen kredietprospectus beschikbaar te worden gehouden of te worden verstrekt.

Aanbieders wier werkzaamheden met betrekking tot het krediet zich beperken tot het beheren of uitvoeren van overeenkomsten inzake krediet zijn in onderdeel c uitgezonderd van de verplichting om een kredietprospectus te hebben en te verstrekken. Op grond van onderdeel a van de definitie van aanbieden in artikel 1:1 van de wet valt ook het uitsluitend beheren of uitvoeren van bestaande overeenkomsten inzake een financieel product onder het begrip aanbieden. Zonder de uitzondering in onderdeel c zouden de verplichtingen inzake het kredietprospectus ook van toepassing zijn op aanbieders die uitsluitend bestaande overeenkomsten inzake krediet "uitdienen" zonder nieuwe overeenkomsten inzake dat krediet aan te gaan. Omdat het kredietprospectus met name beoogt duidelijkheid te bieden in de precontractuele fase is besloten tot deze uitzondering. In onderdeel d is de uitzondering op de kredietprospectusplicht voor effectenkrediet opgenomen. Aanbieders van deze vorm van krediet worden onder voorwaarden uitgezonderd van de verplichting opgenomen in artikel 4:33, eerste lid, van de wet om een kredietprospectus beschikbaar te hebben en te verstrekken. Gelet op de aard van de in het kredietprospectus op te nemen gegevens wordt een kredietprospectus voor deze vorm van krediet niet passend geacht. In de toelichting op artikel 113, tweede lid, wordt ingegaan op de wijziging van de inhoud van het begrip "effect" en de voorwaarden waaronder deze uitzondering van toepassing is.

Stb. 2011, nr. 247

Artikel 111, onderdeel d, vervalt, omdat het verlicht regime voor aanbieders van krediet voor zover zij krediet aanbieden tegen onderpand van effecten niet in stand blijft.

Stb. 2016, nr. 266

Op grond van artikel 4:33 van de wet moet een aanbieder van krediet, voorafgaand aan de totstandkoming van een

overeenkomst inzake krediet, aan de consument precontractuele informatie verstrekken over het krediet. Artikel 111, aanhef en onderdeel a, van het BGfo, zoals dit onderdeel thans luidt, bepaalt dat artikel 4:33, eerste lid, van de wet niet van toepassing is op aanbieders van hypothecair krediet. Omdat deze aanbieders worden verplicht het ESIS als precontractuele informatie te verstrekken, komt het hiervoor bedoelde onderdeel a van artikel 111 van het BGfo te vervallen waardoor artikel 4:33, eerste lid, van de wet, wel van toepassing is op aanbieders van hypothecair krediet.

Artikel 112

1. De informatie, bedoeld in artikel 4:33, eerste lid, van de wet, met betrekking tot andere vormen van krediet dan bedoeld in de artikelen 112a, 112b, 112d en 112e, wordt schriftelijk of op een andere duurzame drager verstrekt in de vorm van het in bijlage D bij dit besluit opgenomen formulier en bevat de in die bijlage bedoelde gegevens.
2. De informatie, bedoeld in het eerste lid, wordt gebaseerd op de door de consument kenbaar gemaakte voorkeur en verstrekte informatie.
3. De aanbieder of de bemiddelaar, indien de kredietovereenkomst tot stand is gekomen door tussenkomst van een bemiddelaar, anders dan als nevenactiviteit, verstrekt in aanvulling op de informatie, bedoeld in het eerste lid, de naam van de benchmark en de beheerder daarvan, alsmede de mogelijke gevolgen voor de consument, indien de kredietovereenkomst is afgesloten na 30 juni 2018 en een debetrentevoet gebruikt die is gebaseerd op een benchmark als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel 3, van de verordening financiële benchmarks.³⁵⁷
4. Informatie in aanvulling op de informatie, bedoeld in het eerste lid, wordt verstrekt in een afzonderlijk document.
5. Indien de overeenkomst op verzoek van de consument tot stand is gekomen met gebruikmaking van een techniek voor communicatie op afstand waardoor de in het eerste lid bedoelde informatie niet op de in dat lid voorgeschreven wijze voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst kan worden verstrekt, verstrekt de aanbieder de informatie onmiddellijk na de totstandkoming van de overeenkomst aan de consument.

³⁵⁷ Art. IV van Stb. 2017, nr. 400 bepaalt dat de invoeging van dit lid 9 (nieuw) van art. 112, Bgfo niet op 1 januari 2018 in werking treedt maar op 1 juli 2018. Dit artikel wijzigt namelijk het BGfo ter implementatie van de gewijzigde kredietregels uit de verordening die de richtlijn consumentenkrediet en de richtlijn hypothecair krediet (*red.*).

6. De aanbieder verstrekt aan de consument op zijn verzoek een kosteloos exemplaar van de ontwerpovereenkomst inzake krediet, tenzij de aanbieder op het tijdstip van het verzoek niet voornemens is de overeenkomst met de consument aan te gaan.
7. Ten aanzien van een overeenkomst inzake krediet waarbij de betalingen door de consument niet tot een directe overeenkomstige aflossing van het totale kredietbedrag leiden, maar dienen om, gedurende de periodes en onder de voorwaarden die in de overeenkomst inzake krediet of in een nevenovereenkomst zijn vastgesteld, kapitaal op te bouwen, bevat de op grond van het eerste lid te verstrekken informatie een duidelijke en beknopte vermelding dat de overeenkomst inzake krediet niet voorziet in een garantie tot aflossing van het totale uit hoofde van de overeenkomst opgenomen kredietbedrag, tenzij die garantie wordt gegeven.
8. De aanbieder verstrekt de consument, teneinde deze in staat te stellen te beoordelen of de voorgestelde overeenkomst inzake krediet aan zijn behoeften en financiële situatie beantwoordt:
 - a. een passende toelichting op de informatie, bedoeld in het eerste lid;
 - b. de voornaamste kenmerken van het voorgestelde krediet,
 - c. indien van toepassing, informatie inzake het goed of de dienst, bedoeld in bijlage D, onderdeel 2, van dit besluit en van de verzekering of de rekening, bedoeld in onderdeel 3 van die bijlage;
 - d. de specifieke gevolgen van het krediet voor de consument, met inbegrip van de gevolgen indien de consument niet betaalt.
9. Indien informatie als bedoeld in het eerste lid niet voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst op de in dat lid bedoelde wijze kan worden bepaald, wordt zij bepaald met toepassing van de desbetreffende hypothese, bedoeld in bijlage A, deel II.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel bevat nadere regels over de gegevens die in het kredietprospectus moeten worden opgenomen. Artikel 112 is gebaseerd op artikel 4:33, derde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 26 en 36, derde tot en met zesde en achtste lid, van het Bfd.

In het eerste, derde en vierde lid van artikel 112 zijn de in het kredietprospectus te behandelen onderwerpen benoemd.

Het eerste lid geeft de informatie weer die voor elke vorm van krediet in een kredietprospectus moet worden behandeld. Onderdeel c bepaalt dat de aanbieder dient te vermelden aan welk stelsel van kredietregistratie hij deel-

neemt. Uit de toelichting op artikel 4:32 van de wet vloeit voort dat niet één bepaald stelsel wordt beoogd. De verwijzing naar effectenkrediet in artikel 36, derde lid, onderdeel c, van het Bfd is niet overgenomen in onderdeel c omdat voor aanbieders van deze vorm van krediet op grond van artikel 111, aanhef en onderdeel d, geen kredietprospectus verplicht is.

Zowel de verplichting genoemd in onderdeel f, onder 2°, als onderdeel g van het eerste lid kent een uitzondering. Deze onderdelen vloeien voort uit de artikelen 33, onderdeel b, onder 1°, en 34, onderdeel b, van de Wck, die, in verband met de uitbreiding van de reikwijdte van de wet ten opzichte van de Wck, beide niet op alle kredietvormen waar de wet op van toepassing is, van toepassing zijn. De norm genoemd in onderdeel h van het eerste lid, aangaande het tot uitdrukking brengen van alle kosten van het krediet in het effectief kredietvergoedingspercentage wordt geregeld in de Uitvoeringsregeling Wft.

In onderdeel a van het derde en vierde lid verwezen naar de kenmerken van het krediet genoemd in artikel 53, eerste en tweede lid. Ook in deze fase van informatieverstrekking zijn deze kenmerken belangrijk voor de consument om het krediet te begrijpen en te vergelijken met andere kredieten. Het vierde lid, onderdeel b, betreft het berekenen van het totaal bedrag aan kredietvergoeding dat door de consument zal moeten zijn betaald als de overeenkomst regelmatig is afgewikkeld.

Het opnemen in het kredietprospectus van representatieve kredietssommen of kredietlimieten houdt in dat voorbeelden worden opgenomen van kredietssommen of kredietlimieten, en de bijbehorende andere kenmerken van het krediet, die typerend zijn voor zowel de vorm van krediet waar het kredietprospectus op ziet als voor de aanbieder van het krediet, rekening houdend met de voorwaarden om in aanmerking te komen voor het krediet, bedoeld in het eerste lid, onderdeel.

Op grond van artikel 53, dertiende lid, dienen ook de representatieve voorbeelden, bedoeld in het derde en vierde lid van dit artikel, te worden weergegeven op de wijze, bedoeld in artikel 53, derde en vierde lid.

Het vijfde lid volgt uit artikel 26 van het Bfd. Indien een aanbieder van krediet of bemiddelaar een kredietprospectus verstrekt, dient dit schriftelijk of op een duurzame drager te geschieden.

De AFM kan op grond van het zesde lid nadere regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de informatie bedoeld in het eerste, derde en vierde lid, in het kredietprospectus dient te worden opgenomen. Het betreft een verduidelijking en geen inhoudelijke wijziging ten opzichte van het Bfd.

Stb. 2011, nr. 247

Artikel 112 bepaalt welke informatie door de aanbieder wordt verstrekt voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst inzake krediet.

Artikel 112, eerste tot en met derde lid, verwerken artikel 5, eerste lid, van de richtlijn. Op grond van artikel 112, eerste lid, wordt de informatie verstrekt overeenkomstig het formulier dat is opgenomen in bijlage D bij dit besluit. In het eerste lid, wordt niet de informatie genoemd die moet worden verstrekt maar wordt verwezen naar de in bijlage D

bedoelde gegevens. Indien de informatie wordt verstrekt in de vorm van bijlage D wordt door de aanbieder voldaan aan de verplichting tot het verschaffen van precontractuele informatie.

Artikel 112, tweede lid, bepaalt dat de precontractuele informatie wordt gebaseerd op de door de consument kenbaar gemaakte voorkeur en verstrekte informatie. Hieronder valt ook de verplichting van artikel 5, eerste lid, onderdeel g, van de richtlijn om bij de berekening van het jaarlijks kostenpercentage uit te gaan van de elementen van het krediet waarnaar de voorkeur van de consument uitgaat.

Op grond van artikel 112, derde lid, wordt, overeenkomstig de laatste volzin van artikel 5, eerste lid, van de richtlijn, geregeld dat aanvullende informatie die niet past in het formulier zoals opgenomen in bijlage II van de richtlijn in een afzonderlijk document wordt opgenomen. Dit sluit niet uit dat de aanvullende informatie aan de voorgeschreven precontractuele informatie wordt gehecht.

Artikel 112, vierde lid, regelt dat voor overeenkomsten op afstand een uitzondering geldt voor de verplichting om de in het eerste lid bedoelde informatie vooraf te verstrekken. In dat geval dient de informatie onmiddellijk na het sluiten van de overeenkomst te worden verstrekt. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan artikel 5, derde lid, van de richtlijn. Tegenover deze mogelijkheid van de aanbieder om de informatie ook later te kunnen verstrekken staat dat de consument op grond van artikel 4:28, eerste lid, van de wet een ontbindingsrecht heeft na het aangaan van de overeenkomst op afstand.

Artikel 112, vijfde lid, regelt de verplichting om als onderdeel van de precontractuele informatie kosteloos een exemplaar van de kredietovereenkomst te verstrekken, tenzij de aanbieder niet het voornemen heeft om een kredietovereenkomst met de consument aan te gaan. Dit lid geeft uitvoering aan artikel 5, vierde lid, van de richtlijn.

Artikel 112, zesde lid, verwerkt artikel 5, vijfde lid, van de richtlijn. In het zesde lid is opgenomen dat bij kredietovereenkomsten waarbij de betalingen door de consument niet tot een directe overeenkomstige aflossing van het totale kredietbedrag leiden, wordt vermeld dat de overeenkomst niet voorziet in een garantie of aflossing van het totale kredietbedrag, tenzij die garantie wel wordt gegeven. Van een dergelijke kredietovereenkomst is bijvoorbeeld sprake indien een consument als onderdeel van de kredietovereenkomst door middel van beleggingen een bedrag opbouwt ter aflossing van het krediet. De vermelding dat de overeenkomst niet voorziet in een garantie tot aflossing van het totale kredietbedrag wordt opgenomen in de rij «Indien van toepassing» in het onderdeel van de precontractuele informatie met betrekking tot de belangrijkste kenmerken van het kredietproduct.

Artikel 112, zevende lid, verwerkt artikel 5, zesde lid, van de richtlijn. Op grond van artikel 112, zevende lid, dient de aanbieder de consument naast de precontractuele informatie een passende toelichting te geven op de verstrekte informatie. Afhankelijk van het soort consument en zijn kennis en ervaring kan deze toelichting in het ene geval uitgebreider zijn dan in het andere geval.

Het kan voorkomen dat de informatie over de hoogte, duur of betaling van het krediet of de kredietvergoeding niet

vooraf kan worden bepaald, bijvoorbeeld omdat de consument bepaalde keuzes nog niet heeft gemaakt of omdat die informatie afhankelijk is van de wijze waarop partijen uitvoering geven aan de kredietovereenkomst. Zo kan bijvoorbeeld bij een doorlopend krediet niet altijd vooraf worden bepaald wat de uiteindelijke duur van de overeen te komen kredietovereenkomst is.

Artikel 112, achtste lid, regelt dat in dat geval, indien toepasbaar, uit kan worden gegaan van de betreffende hypothese, bedoeld in deel II van bijlage A. In het voorbeeld van het doorlopend krediet brengt dit met zich mee dat, als de duur onbekend is, moet worden uitgegaan van een periode van één jaar. Hiermee wordt aangesloten bij de hypothesen die worden gehanteerd bij de berekening van het jaarlijks kostenpercentage. Daardoor wordt de precontractuele informatie consequent ingevuld, aangezien het jaarlijks kostenpercentage waarbij dezelfde hypothesen worden gebruikt ook in de precontractuele informatie is opgenomen. Artikel 112, achtste lid, Bgfo en artikel 112a, zesde lid, Bgfo bieden de aanbieder van krediet derhalve geen keuze, alle informatie die bekend is op het moment van opstellen van de precontractuele informatie moet worden opgenomen in overeenstemming met de artikelen 112 en 112a Bgfo.

Stb. 2016, nr. 266

In artikel 112 van het BGfo wordt een verwijzing opgenomen naar de nieuwe artikelen 112d en 112e van het BGfo.

Stb. 2017, nr. 400

Met dit onderdeel wordt artikel 57, eerste lid, van de verordening financiële benchmarks geïmplementeerd. Voornoemde bepaling wijzigt artikel 5, eerste lid, van de richtlijn consumentenkrediet. Artikel 5, eerste lid, van voornoemde richtlijn bepaalt dat de aanbieder, of indien van toepassing de bemiddelaar, bepaalde informatie omtrent het krediet middels een standaardformulier voor het aangaan van het krediet aan de consument dient te verstrekken. De verordening financiële benchmarks voegt aan artikel 5 toe dat, indien van toepassing, ook informatie omtrent de gebruikte benchmark moet worden verstrekt.

Artikel 5, eerste lid, van de richtlijn is geïmplementeerd in artikel 112 van het BGfo. Daar artikel 57, eerste lid, van de verordening expliciet bepaalt dat de informatie over de benchmark in een apart document dient te worden verstrekt, is ervoor gekozen om niet het standaardformulier dat is opgenomen in bijlage D van het BGfo te wijzigen. In een nieuw derde lid van artikel 112 BGfo wordt daarom bepaald dat informatie over de benchmark in aanvulling op de informatie opgenomen in het voornoemde standaardformulier moet worden verstrekt. Het vierde lid (nieuw) bepaalt dat dergelijke aanvullende informatie in een afzonderlijk document dient te worden verstrekt.

Artikel 58, derde lid, van de verordening bepaalt dat de nieuwe informatieplicht die met dit wijzigingsonderdeel wordt geïmplementeerd niet van toepassing is op overeenkomsten inzake hypothecair krediet die zijn afgesloten voor 1 juli 2018, het moment dat de verordening financiële benchmarks van toepassing wordt. In het nieuwe derde lid van artikel 112 BGfo is daarom eveneens bepaald dat de plicht om informatie over de benchmark te verstrekken

alleen van toepassing is op de kredietovereenkomsten die zijn afgesloten na 30 juni 2018.

Artikel 112a

- 1. De informatie, bedoeld in artikel 4:33, eerste lid, van de wet met betrekking tot krediet in de vorm van een geoorloofde debetstand waarbij is overeengekomen dat de ter zake verschuldigde betaling van de consument op verzoek of binnen een termijn van één tot drie maanden plaatsvindt, wordt schriftelijk of op een andere duurzame drager verstrekt.**
- 2. De informatie bevat de volgende gegevens:**
 - a. het soort krediet;**
 - b. de naam en adres en, indien de aanbieder van het krediet of de bemiddelaar in krediet een rechtspersoon is, de statutaire naam en handelsnaam of handelsnamen;**
 - c. het totale kredietbedrag;**
 - d. de duur van de kredietovereenkomst;**
 - e. de debetrentevoet, de voorwaarden die de toepassing van deze rentevoet regelen, en indices of referentievoeten die betrekking hebben op de aanvankelijke debetrentevoet;**
 - f. de vanaf het sluiten van de overeenkomst inzake krediet in rekening te brengen kosten, alsmede in voorkomend geval de voorwaarden waaronder deze gewijzigd kunnen worden;**
 - g. het jaarlijks kostenpercentage, aan de hand van representatieve voorbeelden en met vermelding van alle voor de berekening van dat percentage gebruikte hypothesen;**
 - h. de voorwaarden en de procedure voor beëindiging van de overeenkomst inzake krediet;**
 - i. de geldende rentevoet in geval de consument niet tijdig betaalt alsmede de wijzigingsmodaliteiten ervan en, in voorkomend geval, de kosten van niet-nakoming;**
 - j. het recht van de consument op grond van artikel 4:32 van de wetonverwijld en kosteloos geïnformeerd te worden over het resultaat van de raadpleging van een gegevensbestand ter beoordeling van zijn kredietwaardigheid;**
 - k. informatie omtrent de, vanaf het moment waarop de overeenkomst tot stand is gekomen, in rekening te brengen kosten, alsmede, voor zover van toepassing, de voorwaarden waaronder deze kosten gewijzigd kunnen worden; enl. voor zover van toepassing, de periode gedurende welke de aanbieder**

van het krediet door de precontractuele informatie is gebonden.

3. **De informatie kan worden verstrekt door gebruikmaking van het formulier, opgenomen in bijlage E van dit besluit. Alle informatie wordt even opvallend weergegeven.**
4. **De aanbieder verstrekt aan de consument op zijn verzoek een kosteloos exemplaar van de ontwerpovereenkomst inzake krediet, tenzij de aanbieder op het tijdstip van het verzoek niet voornemens is de overeenkomst met de consument aan te gaan.**
5. **Indien de overeenkomst op verzoek van de consument tot stand is gekomen met gebruikmaking van een techniek voor communicatie op afstand waardoor de in het eerste lid bedoelde informatie niet op de in dat lid voorgeschreven wijze voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst kan worden verstrekt, verstrekt de aanbieder, in afwijking van het eerste lid, de informatie, bedoeld in artikel 7:61 van het Burgerlijk Wetboek, onmiddellijk na de totstandkoming van de overeenkomst aan de consument.**
6. **Indien informatie als bedoeld in het eerste lid niet voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst op de in dat lid bedoelde wijze kan worden bepaald, wordt zij bepaald met toepassing van de desbetreffende hypothese, bedoeld in bijlage A, deel II.**

Stb. 2011, nr. 247

Artikel 112a geeft uitvoering aan artikel 6, eerste lid, van de richtlijn. In de Nederlandse situatie is dit artikel relevant voor kredieten in de vorm van een geoorloofde debetstand waarbij is overeengekomen dat de ter zake verschuldigde betaling van de consument op verzoek of binnen een termijn van één tot drie maanden plaatsvindt.

De precontractuele informatie die op grond van artikel 112 dient te worden verstrekt en het formulier, bedoeld in bijlage E, overlappen elkaar voor een groot gedeelte. In artikel 112a, tweede lid, wordt de precontractuele informatie genoemd die aan de consument wordt verstrekt. De aanbieder van krediet kan gebruik maken van het formulier, zoals opgenomen in bijlage E, maar kan ook de in artikel 112a, tweede lid, opgenomen informatie op een andere manier aan de consument verstrekken. Hieraan is de voorwaarde verbonden dat alle informatie even opvallend wordt weergegeven.

Uit de vermelding van het soort krediet (112a, eerste lid, onderdeel a) dient de consument te kunnen opmaken hoe de kredietovereenkomst werkt met betrekking tot opname en aflossing van krediet. Hier zou bijvoorbeeld kunnen worden vermeld dat het een aflopend of doorlopend krediet betreft.

Op grond van artikel 112a, eerste lid, onderdeel e, dient de debetrentevoet te worden vermeld. Bij kredietovereenkomsten waarbij de debetrentevoet kan variëren, dient de con-

sument ook informatie te verkrijgen die hem in staat stelt te bepalen onder welke omstandigheden de debetrentevoet kan wijzigingen. Deze informatie omvat de voorwaarden die de toepassing van deze debetrentevoet regelen, en, voor zover beschikbaar, indices of referentierentevoeten die betrekking hebben op de aanvankelijke debetrentevoet.

Op grond van artikel 112a, eerste lid, onderdeel g, wordt het jaarlijks kostenpercentage vermeld. Bij kredietovereenkomsten waarbij het jaarlijks kostenpercentage kan variëren, dient de consument ook informatie te verkrijgen die in hem in staat stelt te bepalen onder welke omstandigheden het jaarlijks kostenpercentage kan wijzigen. Dit zal het geval zijn indien de kosten of de debetrentevoet kunnen wijzigen. De berekening van de debetrentevoet kan worden gebaseerd op een representatief voorbeeld, zonder aan te sluiten bij de voorkeur van een specifieke consument.

Artikel 112a, vierde lid, komt overeen met artikel 112, vijfde lid. Voor de toelichting wordt dan ook verwezen naar de toelichting bij artikel 112, vijfde lid.

Artikel 112a, vijfde lid, geeft uitvoering aan artikel 6, zevende lid, van de richtlijn. Het betreft de situatie dat de informatie, bedoeld in artikel 112a, eerste lid, niet aan de consument kan worden verstrekt, omdat de gebruikmaking van een middel voor communicatie op afstand daarvoor geen gelegenheid biedt. In dat geval komt de aanbieder van krediet of kredietbemiddelaar zijn verplichting na door de contractuele informatie overeenkomstig artikel 7:61 van het Burgerlijk Wetboek te verstrekken.

De verplichting van artikel 112a, zesde lid, komt overeen met de verplichting van artikel 112, achtste lid. Verwezen wordt naar de toelichting bij artikel 112, achtste lid.

Artikel 112b

De informatie, bedoeld in artikel 4:33, eerste lid, van de wet, met betrekking tot effectenkrediet kan worden verstrekt door gebruikmaking van het formulier, opgenomen in bijlage F van dit besluit. De informatie bevat de in die bijlage bedoelde gegevens. Alle informatie wordt even opvallend weergegeven.

Stb. 2011, nr. 247

Artikel 112b bepaalt dat de informatie op grond van artikel 4:33, eerste lid, van de wet met betrekking tot effectenkrediet kan worden verstrekt door gebruikmaking van het formulier dat is opgenomen in bijlage F van dit besluit. De informatie die vooraf aan de consument dient te worden verstrekt is beperkter dan bij andere vormen van consumptief krediet. Bij effectenkrediet zijn een aantal onderdelen van de standaardinformatie voor consumptief krediet niet te bepalen of overbodig voor de consument.

Aangezien de kredietlimiet bij een effectenkrediet gekoppeld is aan de waarde van de onderliggende financiële instrumenten en daardoor kan fluctueren, is het niet mogelijk om het totale krediet en het jaarlijks kostenpercentage te berekenen. Daarom is gekozen voor een aangepast formulier voor deze vorm van consumptief krediet.

Artikel 112c

De informatie, bedoeld in artikel 4:33, eerste lid, van de wet, met betrekking tot krediet in

de vorm van een geoorloofde debetstand waarbij is overeengekomen dat de ter zake verschuldigde betaling van de consument binnen een termijn van een maand plaatsvindt, bevat de in artikel 112a, tweede lid, onderdelen c, e, f en g, bedoelde gegevens met betrekking tot de kenmerken van het krediet.

Stb. 2011, nr. 247

Artikel 112c wordt ingevoegd ter implementatie van artikel 6, vijfde lid, van de richtlijn. De aanbieder van een krediet in de vorm van een geoorloofde debetstand op een rekening die binnen een maand moet worden afgelost, verstrekt vooraf informatie aan de consument over het totale kredietbedrag, de debetrentevoet en de voorwaarden die de toepassing van deze rentevoet regelen, de kosten en het jaarlijks kostenpercentage aan de consument. Deze informatieverplichting is de enige verplichting die bij of krachtens de wet op dergelijke kredieten van toepassing is.

Artikel 112d

- 1. De informatie, bedoeld in artikel 4:33, eerste lid, van de wet, met betrekking tot hypothecair krediet, anders dan krediet als bedoeld in artikel 112e, wordt op papier of op een andere duurzame drager verstrekt in de vorm van het in bijlage K bij dit besluit opgenomen formulier en bevat de in die bijlage bedoelde gegevens.**
- 2. De informatie, bedoeld in het eerste lid, wordt gebaseerd op de door de consument kenbaar gemaakte voorkeur en verstrekte informatie.**
- 3. Informatie in aanvulling op de informatie, bedoeld in het eerste lid, wordt verstrekt in een afzonderlijk document.**
- 4. De aanbieder verstrekt aan de consument op zijn verzoek een kosteloos exemplaar van de ontwerpovereenkomst inzake hypothecair krediet, tenzij de aanbieder op het tijdstip van het verzoek niet voornemens is de overeenkomst met de consument aan te gaan.**
- 5. Indien naast een hypothecair krediet een nevendienst als bedoeld in artikel 4:18, derde lid, van de wet wordt aangeboden, verstrekt de aanbieder de consument informatie over de mogelijkheden om die nevendiensten te beëindigen.**

Stb. 2016, nr. 266

In het eerste en het tweede lid van het nieuwe artikel 112d van het BGfo wordt bepaald dat het ESIS dat op grond van artikel 4:33 Wft verplicht wordt gesteld op papier of een andere duurzame drager aan de consument moet worden verstrekt. Het ESIS moet worden opgesteld op basis van voorkeuren van de consument. Artikel 112d, eerste en tweede lid, implementeert artikel 14, eerste en tweede lid, van de richtlijn.

Het derde lid is de implementatie van artikel 14, achtste lid, van de richtlijn en bepaalt dat informatie die een aanvulling

is op hetgeen in het ESIS staat niet in het ESIS verstrekt mag worden, maar in een apart document dat aan het ESIS kan worden gehecht. Het vierde lid implementeert artikel 8 van de richtlijn. De overeenkomst inzake krediet moet (op verzoek) kosteloos worden verstrekt aan de consument. Uiteraard kunnen er wel kosten voor andere dienstverlening zoals adviseren in rekening worden gebracht.

In het vijfde lid van artikel 112d van het BGfo wordt artikel 16, eerste lid, onderdeel d, van de richtlijn geïmplementeerd. Wanneer nevendiensten gebundeld met het hypothecair krediet worden aangeboden, moet worden vermeld of die nevendiensten afzonderlijk kunnen worden beëindigd terwijl het hypothecair krediet nog doorloopt en wat de gevolgen zijn van een dergelijke tussentijdse beëindiging.

Artikel 112e

- 1. De informatie, bedoeld in artikel 4:33, eerste lid, van de wet, met betrekking tot krediet als bedoeld in artikel 3, tweede lid, onderdeel a, van de richtlijn hypothecair krediet wordt op papier of op een andere duurzame drager verstrekt en bevat in ieder geval een beschrijving van de aard, risico's en kosten van het krediet die gedetailleerd genoeg is om de consument in staat te stellen een weloverwogen beslissing te nemen. Alle informatie wordt even opvallend weergegeven.**
- 2. De informatie bedoeld in het eerste lid, bevat de volgende gegevens:**
 - a. de naam en adres en, indien de aanbieder van het krediet of de bemiddelaar in krediet een rechtspersoon is, de statutaire naam en handelsnaam of handelsnamen;**
 - b. het totale kredietbedrag en de overeengekomen afzonderlijke opnames;**
 - c. de duur van de kredietovereenkomst;**
 - d. de rentevoet en de voorwaarden die de toepassing van deze rentevoet regelen;**
 - e. de vanaf het sluiten van de overeenkomst inzake krediet in rekening te brengen kosten, alsmede in voorkomend geval de voorwaarden waaronder deze gewijzigd kunnen worden;**
 - f. voor zover van toepassing, de kosten van niet-nakoming door de consument;**
 - g. de voorwaarden en procedure voor beëindiging van de overeenkomst inzake krediet;**
 - h. het recht van de consument op grond van artikel 4:32 van de wet onverwijld en kosteloos geïnformeerd te worden over het resultaat van de raadpleging van een gegevensbestand ter beoordeling van zijn kredietwaardigheid;**
 - i. een weergave van de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de overeenkomst met betrekking tot het krediet;**

- j. voor zover van toepassing, de periode gedurende welke de aanbieder van krediet door de precontractuele informatie is gebonden.
3. De aanbieder informeert de consument, teneinde deze in staat te stellen te beoordelen of de voorgestelde overeenkomst inzake krediet aan zijn behoeften en financiële situatie beantwoordt, over de risico's en effecten van het krediet in geval van:
- a. de ontwikkeling van de rentevoet, daarbij wordt een voorbeeld opgenomen uitgaande van een stijging van de rentevoet met 2%-punt;
 - b. de ontwikkeling van de waarde van het onroerend goed waarop zekerheid is gevestigd, daarbij wordt een voorbeeld opgenomen uitgaande van een waardedaling van 20 procent;
 - c. wijzigingen in de overeengekomen opnames gedurende de duur van het krediet;
 - d. voor zover van toepassing, de consequenties van het opeisen van de lening en de effecten van een verkoopopbrengst lager dan het opgenomen krediet.
4. De aanbieder verstrekt aan de consument op zijn verzoek een kosteloos exemplaar van het ontwerp van de overeenkomst inzake hypothecair krediet als bedoeld in het eerste lid, tenzij de aanbieder op het tijdstip van het verzoek niet voornemens is de overeenkomst met de consument aan te gaan.

Stb. 2016, nr. 266

In artikel 112e van het BGfo wordt het eerste lid artikel 14, tweede lid, van de richtlijn geïmplementeerd voor zover het gaat om equity release producten, zogenoemde «opeet-hypotheek». Een equity release product voldoet aan de definitie in artikel 3, tweede lid, onderdeel a, van de richtlijn. Het gaat om overeenkomsten waarbij de aanbieder krediet uitbetaalt aan de consument in ruil voor een bedrag ontleend aan toekomstige verkoop van een voor bewoning bestemde onroerende zaak, waarbij in beginsel pas aflossing wordt verlangd wanneer een of meer gebeurtenissen aangaande het leven van de consument zich voordoen.

Het maakt daarbij niet uit of ook andere momenten worden overeengekomen waarop aflossing mogelijk kan plaatsvinden. Artikel 112e, eerste tot en met derde lid, geeft weer welke informatie in ieder geval verstrekt moet worden bij dergelijke hypotheek. Aangezien het op grond van de richtlijn niet vereist is om verstrekking van het ESIS voor te schrijven wordt in algemene zin bepaald welke precontractuele informatie in ieder geval verstrekt moet worden. Naast de meer feitelijke informatie die is opgenomen in het tweede lid (zoals het kredietbedrag, de duur van de kredietovereenkomst en de toepasselijke rente), bevat het derde lid de verplichting om voldoende informatie te verstrekken over

de risico's en effecten van deze overeenkomsten. De in het derde lid opgenomen verplichtingen om de consument te wijzen op de risico's en effecten van de overeenkomst en te waarschuwen, haken aan bij wijzigingen in de omstandigheden zoals een stijging van de rente of een waardedaling van de woning. Ook is het van belang dat de consument wordt gewezen op de consequenties van het opeisbaar worden van de lening, bijvoorbeeld indien na een scheiding of na het overlijden van een partner de lasten niet meer kunnen worden gedragen. Het is van belang dat een consument voorafgaand aan het afsluiten van de overeenkomst zich bewust is van dergelijke risico's en effecten.

De in het tweede en derde lid genoemde informatie mag ook opgenomen worden in andere informatie die wordt verstrekt aan de consument. Wanneer bepaalde informatie nog niet voorhanden is op het moment van het opstellen van de precontractuele informatie (zoals bijvoorbeeld welke opnames worden overeengekomen) worden hiervoor veronderstellingen gehanteerd, gebaseerd op vaker voorkomende gedragslijnen. Alle informatie moet even opvallend worden weergegeven.

Doel hiervan is dat bijvoorbeeld waarschuwingen sowieso voldoende duidelijk voor de consument worden gepresenteerd. Het vierde lid implementeert artikel 8 van de richtlijn, op grond waarvan de aanbieder de concept overeenkomst kosteloos aan de consument moet verstrekken.

Uiteraard kunnen wel kosten in rekening worden gebracht voor andere dienstverlening, zoals bijvoorbeeld advisering.

§ 10.2.2 Verplichting tot inwinnen van informatie en ten hoogste toegelaten kredietvergoeding

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:32, tweede lid, 4:34, derde lid, en 4:35 van de wet.

Stb. 2011, nr. 247

In paragraaf 10.2.2 wordt artikel 115a toegevoegd. In dit artikel wordt op grond van artikel 4:35 van de wet de ten hoogste toegelaten kredietvergoeding toegevoegd. Het opschrift en het onderschrift van deze paragraaf wordt in dit kader aangepast.

Artikel 113

1. Een aanbieder van krediet gaat met een consument geen overeenkomst inzake krediet aan waarvan het totale kredietbedrag meer dan € 1000 bedraagt, indien hij niet beschikt over voldoende schriftelijke of op een andere duurzame drager vastgelegde informatie aangaande de financiële positie van de consument om, ter voorkoming van overkreditering, te kunnen beoordelen of het aangaan van de overeenkomst verantwoord is.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op aanbieders van krediet voorzover zij krediet aanbieden tegen onderpand van ef-

fecten³⁵⁸ als bedoeld in onderdeel a, dan wel onderdeel b van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet, die tot zekerheid dienen voor de terugbetaling van het krediet aan een consument die reeds op het moment van aangaan van de overeenkomst inzake krediet bezitter is van de te verpanden effecten als bedoeld in onderdeel a, dan wel onderdeel b van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet, van welk krediet het totale kredietbedrag gedurende de looptijd van de overeenkomst inzake het krediet niet hoger is dan zeventig procent van de waarde van de te verpanden effecten, indien het effecten betreffen als bedoeld in onderdeel a van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet, dan wel niet hoger is dan tachtig procent van de waarde van de te verpanden effecten, indien het effecten betreffen als bedoeld in onderdeel b van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet, en:

- 1°. die effecten als bedoeld in onderdeel a, dan wel onderdeel b van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet, zijn toegelaten tot de handel op een gereglementeerde markt; of**
 - 2°. de waarde van die effecten als bedoeld in onderdeel a, dan wel onderdeel b van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet, door middel van een openbare prijsaanduiding voor een ieder kenbaar is.**
- 3. Het eerste lid is niet van toepassing op aanbieders van krediet voor zover zij krediet aanbieden in de vorm van een geoorloofde debetstand die binnen drie maanden dient te worden afgelost en die niet hoger is dan het bedrag dat maandelijks op de rekening wordt gestort.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:34, derde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 59 van het Bfd en 26f, eerste en derde lid, van de Vrijstellingsregeling Wfd.

³⁵⁸ Bij het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is de vraag gesteld waarom de uitzondering op toepassing van bepaalde kredietregels (artt. 111, lid 2 en 113, lid 2, Bgf) indien er sprake is van effectenkredieten voor de financiering van aandelen en obligaties zich niet tevens uitstrekt tot deelnemingen in open end beleggingsinstellingen, zoals de voorloper van deze bepalingen (artikel 59 Bfd) wel deed. Het antwoord van het Ministerie van Financiën luidde: "De beperking is een gevolg geweest van een aanpassing van de definitie van effect in de Wft ten opzichte van de Wte. Het is geen bewuste keuze geweest deelnemingen in open end beleggingsinstellingen hiermee uit te sluiten van de bepalingen over effectenkrediet. Voorgenomen wetgeving zal de definitie van effect zodanig aanpassen dat deelnemingen in open end beleggingsinstellingen weer onder de reikwijdte van de artikelen 111, tweede lid, en 113, tweede lid, van het Bgf zullen vallen." (red.).

Artikel 113 neemt niet weg dat ook bij het aangaan van een overeenkomst inzake krediet waarvan de krediet som of kredietlimiet minder dan €1000 bedraagt, de aanbieder van krediet op grond van artikel 4:34 van de wet verplicht is te onderzoeken of het aangaan van de overeenkomst verantwoord is voor de consument.

De verplichting om de verzamelde informatie te bewaren is neergelegd in artikel 31.

Het tweede lid bevat onder bepaalde voorwaarden een uitzondering op de verplichting tot inwinnen van informatie. Het eerste lid is niet van toepassing in geval van het aangaan van een overeenkomst inzake effectenkrediet. Dit is een vorm van zekerheidskrediet. De aanbieder gaat met een bezitter van effecten een overeenkomst inzake krediet aan waarbij zekerheid wordt verschaft door middel van de verpanding van een effectenportefeuille, ten behoeve van de rentelasten en het voldoen van de krediet som of kredietlimiet. De maximale kredietlimiet of krediet som is afhankelijk van de waarde van de portefeuille. Door de aanbieder van krediet worden bij deze vorm van krediet doorgaans veiligheidsmarges ingebouwd door middel van een toegestane verhouding tussen de waarde van de effecten en de hoogte van de krediet som of kredietlimiet. Waar het aandelen (effecten als bedoeld in onderdeel a van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet) betreft, betreft dit veelal een verhouding van 100:70, waar het obligaties (effecten als bedoeld in onderdeel b van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet), een verhouding van 100:80. De hoogte van het krediet is in dat geval nooit hoger dan zeventig procent van de waarde van de betrokken effecten. Omdat deze effecten een zeer liquide vorm van vermogen zijn en over het algemeen dagelijks verhandelbaar, kunnen deze effecten snel omgezet worden in geld. Op die manier kan een goede bewaking plaatsvinden van de veiligheidsmarge en kan snel worden ingesprongen indien de waarde van de betrokken effecten onder de zeventig dan wel tachtig procent dreigt te raken. Juist gezien het belang van de liquiditeit van de betrokken effecten geldt deze uitzondering, in afwijking van het bepaalde in het Bfd enkel waar het de verpanding van aandelen en obligaties betreft en dus niet effecten in de ruime zin van de Wfd en Wte 1995.

In verband met het bepalen van deze veiligheidsmarge is het van belang dat de waarde van de effecten openbaar is. Ten behoeve daarvan is in het tweede lid de voorwaarde opgenomen dat de effecten dienen te zijn toegelaten tot de handel op een gereglementeerde markt, dan wel dat de waarde van de effecten voor een ieder kenbaar is door middel van een openbare prijsaanduiding.

De in het tweede lid van artikel 59 Bfd genoemde voorwaarde inzake het "dienen ter financiering van effecten" om voor de betrokken uitzondering in aanmerking te komen bleek de praktijk waarbij effecten door de bezitter in onderpand worden gegeven om krediet te verkrijgen dusdanig te belemmeren dat is besloten deze voorwaarde te laten vervallen. Daarbij is van belang dat de voorgeschreven verhouding tussen de te verpanden effecten, de liquiditeit van de effecten en de hoogte van het krediet, die gedurende de looptijd van de overeenkomst moet worden gehandhaafd, voldoende bescherming biedt tegen overkreditering om onder die voorwaarde af te zien van de verplichting opgenomen in het eerste lid. Ter verduidelijking wordt

opgemerkt dat de reikwijdte van de uitzondering in het tweede lid zich niet uitstrekt tot die overeenkomsten waarbij de in onderpand gegeven effecten dezelfde zijn als de met het krediet te financieren effecten. In dat geval geldt de verplichting van het eerste lid onverkort.

Stb 2007, nr. 520.

Artikel 113 van het Bgfo was zodanig geformuleerd dat in geval van kredieten van € 1000 of hoger de aanbieder dit krediet niet mag verstrekken, tenzij hij beschikt over voldoende schriftelijke of op een andere duurzame drager vastgelegde informatie aangaande de financiële positie van de consument om te kunnen beoordelen of het aangaan van de overeenkomst verantwoord is. Dit is thans gewijzigd door «minstens € 1000» te vervangen door «meer dan € 1000». Deze formulering werd ook gebruikt in artikel 59 van het Besluit financiële dienstverlening.

Stb. 2011, nr. 247

De wijziging in artikel 113, eerste en tweede lid, houdt verband met de introductie van het begrip «totale kredietbedrag» dat zowel de krediet som als de kredietlimiet behelst.

Het nieuwe derde lid regelt dat de verplichting van het eerste lid niet van toepassing is op het aanbieden van krediet in de vorm van een geoorloofde debetstand die binnen drie maanden dient te worden afgelost, mits de geoorloofde debetstand niet hoger is dan het bedrag dat maandelijks op de rekening wordt gestort.

Artikel 114

Alvorens met een consument een overeenkomst inzake krediet aan te gaan waarvan het totale kredietbedrag meer dan € 250 bedraagt, raadpleegt een aanbieder van krediet de bij het stelsel van kredietregistratie waaraan hij deelneemt geregistreerde gegevens over reeds aan de consument verleende kredieten.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op de artikelen 4:32, tweede lid, en 4:34, derde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 60 van het Bfd en 26f, eerste en derde lid, van de Vrijstellingsregeling Wfd. De verplichting tot het bewaren van de gegevens is opgenomen in artikel 33.

Voor de uitzondering in het tweede lid wordt verwezen naar de toelichting op artikel 113, tweede lid. De reikwijdte van de uitzondering strekt zich niet uit tot die overeenkomsten waarbij de te verpanden effecten dezelfde zijn als de met het krediet te financieren effecten.

Complementair aan de uitzondering opgenomen in het tweede lid worden aanbieders van effectenkrediet op grond van het derde lid onder voorwaarden uitgezonderd van de verplichting opgenomen in artikel 4:32 van de wet om deel te nemen aan een stelsel van kredietregistratie.

Stb. 2011, nr. 247

Artikel 114, tweede en derde lid, zijn vervallen. Dit betekent dat een aanbieder van effectenkrediet, alvorens een overeenkomst van effectenkrediet aan te gaan waarvan het totale kredietbedrag meer dan € 250 bedraagt, de geregi-

streerde gegevens bij het stelsel van kredietregistratie dient te raadplegen.

Artikel 115

1. Ter voorkoming van overkreditering legt een aanbieder van krediet de criteria vast die hij ten grondslag legt aan de beoordeling van een kredietaanvraag van een consument en past hij deze criteria toe bij de beoordeling van een kredietaanvraag.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op aanbieders van krediet voor zover zij krediet aanbieden in de vorm van een geoorloofde debetstand die binnen drie maanden dient te worden afgelost en die niet hoger is dan het bedrag dat maandelijks op de rekening wordt gestort.
3. Bij ministeriële regeling worden de inkomenscriteria vastgesteld en de maximale hoogte van het hypothecair krediet in verhouding tot de waarde van de woning.
4. In aanvulling op het eerste lid past een aanbieder van hypothecair krediet de bij ministeriële regeling vastgestelde inkomenscriteria toe bij de beoordeling van een aanvraag voor een hypothecair krediet.
5. Een aanbieder van hypothecair krediet houdt bij de beoordeling van de kredietaanvraag rekening met het bij ministeriële regeling bepaalde maximale hypothecair krediet in verhouding tot de waarde van de woning.
6. De waarde van de woning is:
 - 1°. de koopsom of aannemingsom dan wel de kosten volgens de begroting van een bouwkundig bedrijf, eventueel vermeerderd met de kosten van de grond, kosten van de bouw, inclusief de kosten voor meerwerk, bouwrente en renteverlies tijdens de bouwperiode, en de aansluiting op nutsvoorzieningen;
 - 2°. de marktwaarde van de woning blijkens een door een deskundig taxateur opgesteld taxatierapport dat op het moment van aangaan van het hypothecair krediet niet ouder is dan een jaar, eventueel na verbouwing; of
 - 3°. de waarde van de woning zoals laatstelijk bepaald op grond van de Wet waardering onroerende zaken of de waarde op grond van een modelmatige waardering, met dien verstande dat in beide gevallen de hoogte van het hypothecair krediet niet meer mag bedragen dan 90% van de aldus vastgestelde waarde van de woning.
7. In afwijking van het zesde lid, onder 2°, mag tevens worden uitgegaan van de

waarde van de woning zoals laatstelijk bepaald op grond van de Wet waardering onroerende zaken, indien sprake is van een aanvraag van een hypothecair krediet met betrekking tot een woning die reeds geheel of gedeeltelijk in eigendom is van de consument of met betrekking tot een woning die door erfopvolging geheel of gedeeltelijk door de consument wordt verkregen.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:34, derde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 61 van het Bfd en 26f, eerste en derde lid, Vrijstellingsregeling Wfd. Artikel 115 vereist dat een aanbieder van krediet het acceptatiebeleid vastlegt en deze criteria toepast bij de beoordeling van een kredietaanvraag van een consument. Het acceptatiebeleid van de aanbieder van krediet moet erop gericht zijn overkreditering van de consument te voorkomen.

Deze verplichting sluit niet uit dat in het acceptatiebeleid criteria kunnen worden opgenomen, bijvoorbeeld met betrekking tot zekerheid- of garantstelling die, anders dan op grond van het inkomen van de consument, overkreditering voorkomen.

Voor de uitzondering in het tweede lid wordt verwezen naar de toelichting op artikel 113, tweede lid. Ook hier geldt dat de uitzondering niet geldt voor overeenkomsten waarbij de te verpanden effecten dezelfde zijn als de met het krediet te financieren effecten.

Stb. 2011, nr. 247

Artikel 115, tweede lid, is vervallen. Dit betekent dat een aanbieder van effectenkrediet de criteria dient vast te leggen die ten grondslag liggen aan de beoordeling van een aanvraag met betrekking tot een effectenkrediet en deze criteria dient toe te passen bij de beoordeling van een effectenkredietaanvraag.

Het nieuwe tweede lid regelt dat de verplichting van het eerste lid niet van toepassing is op het aanbieden van krediet in de vorm van een geoorloofde debetstand die binnen drie maanden dient te worden afgelost, mits de geoorloofde debetstand niet hoger is dan het bedrag dat maandelijks op de rekening wordt gestort.

Stb. 2012, nr. 695

Inhoud van het besluit

In artikel 115, vijfde lid, Bgfo is bepaald dat een aanbieder van hypothecair krediet bij de beoordeling van de kredietaanvraag rekening houdt met het bij ministeriële regeling bepaalde maximale hypothecair krediet in verhouding tot de waarde van de woning (de zogenoemde LTV-ratio). In artikel 115, tweede lid, is de grondslag opgenomen om bij ministeriële regeling het maximale krediet in verhouding tot de waarde van de woning vast te stellen. Het maximaleren van de LTV-ratio is opgenomen om te voorkomen dat consumenten teveel lenen en het risico op een restschuld wordt verkleind. Een te hoge LTV-ratio (hoogte van het hypothecair krediet in verhouding tot de marktwaarde van de woning) brengt een reëel risico voor de consument op overkreditering mee en geleet op de dalende huizenprijzen

van de laatste jaren vergroot dat ook het risico op een restschuld bij verhuizing of gedwongen verkoop. Bovendien is de hypotheekschuld in Nederland internationaal vergeleken groot. Daarnaast vormen hoge hypotheekschulden een potentieel risico voor financiële ondernemingen. De beperking van de renteaftrek voor nieuwe gevallen vanaf 1 januari 2013 voor hypothecair krediet met een annuïtaire aflossingsschema zal er toe bijdragen dat kredietnemers gaan aflossen op hun schuld. Daarmee wordt echter niet voorkomen dat consumenten teveel lenen en dat overkreditering wordt voorkomen. Door de maximering van de te garanderen hoofdsom voor hypothecair krediet met nationale hypotheekgarantie en de overige voorwaarden voor hypotheek met nationale hypotheekgarantie worden wel de risico's van overkreditering beperkt maar wordt niet het risico op een restschuld voorkomen. Voor hypothecair krediet zonder nationale hypotheekgarantie geldt bovendien geen absoluut maximum bedrag. Daarom is in artikel 115 een grondslag opgenomen zodat bij ministeriële regeling de hoogte van het hypothecair krediet in verhouding tot de marktwaarde van de woning geleidelijk kan worden verlaagd, zodat de kans op een restschuld voor kredietnemers wordt verkleind. Bovendien worden vanuit het oogpunt van de aanbieder van hypothecair krediet de risico's van de kredietportefeuille verminderd door de maximering van de LTV-ratio. Dat is goed voor de financiële stabiliteit en zal ook bijdragen aan een betere financierbaarheid van de kredietverlening in Nederland.

Het vaststellen van het maximale hypothecair krediet in verhouding tot de marktwaarde van de woning (de zogenoemde «loan-to-value-ratio») belemmert overigens niet het vrije verkeer van diensten. Aanbieders van hypothecair krediet uit andere staten kunnen hypothecair krediet blijven aanbieden in Nederland.

Artikelsgewijs

De toevoeging van het vierde lid aan artikel 115 vloeit voort uit een toezegging van de toenmalige minister van Financiën bij brief van 3 februari 2012 aan de Tweede Kamer.³⁵⁹ In deze brief heeft de minister van Financiën in antwoord op kamervragen over de reactie van de AFM op de aangepaste leennormen van het Nibud toegezegd om maatregelen te zullen nemen met betrekking tot het proces rondom het opstellen en de goedkeuring van de leennormen. Tot nu toe legden de aanbieders van hypothecair krediet zelf de inkomenscriteria vast die ten grondslag liggen aan de beoordeling van een kredietaanvraag ter invulling van een open norm. De inkomenscriteria waren vastgelegd in de Gedragscode Hypothecaire Financieringen. Hierbij werden de normen van het Nibud als uitgangspunt genomen. De AFM zag vanuit haar toezichthoudende rol toe op de naleving van de open norm. Daarbij heeft de AFM een eigen verantwoordelijkheid. Deze constructie kan leiden tot onduidelijkheid, zoals gebeurde middels de brief die de AFM heeft verstuurd over de Nibud normen d.d. 3 januari 2012.³⁶⁰ In deze brief heeft de AFM richting banken aange-

³⁵⁹ Aanhangsel Handelingen II, 2011/12, nr. 1419.

³⁶⁰ <http://www.afm.nl/nl/nieuws/2012/jan/verruiming-leencapaciteit-tweeverdieners.aspx>.

geven dat de door het Nibud opgestelde normen voor 2012 met betrekking tot tweeverdieners met een totaal inkomen tussen € 30.000 en € 40.000 niet op voorhand als verantwoordde kredietverlening kan worden gezien. Om ervoor te zorgen dat geen onduidelijkheid kan ontstaan over welke inkomenscriteria een aanbieder voor de beoordeling van een kredietaanvraag dient te hanteren, is in het vierde lid bepaald dat een aanbieder van hypothecair krediet de bij ministeriële regeling vastgelegde inkomenscriteria toepast bij de beoordeling van een kredietaanvraag. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt opdrachtgever, in samenwerking met het ministerie van Financiën, voor het opstellen van de inkomenscriteria door een onafhankelijke instantie. Hierbij zullen onder meer de AFM en DNB worden geconsulteerd.

Bij brief van 25 mei 2012 over de visie toekomstbestendigheid hypotheekrenteaftrek³⁶¹ hebben de Staatssecretaris van Financiën en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties richting de Eerste Kamer aangegeven dat het maximale hypothecair krediet in verhouding tot de marktwaarde van de woning (de zogenoemde «loan-to-value-ratio») geleidelijk zal worden verlaagd tot honderd procent. Het vijfde lid bepaalt dat een aanbieder van hypothecair krediet rekening houdt met het bij ministeriële regeling bepaalde maximale hypothecair krediet in verhouding tot de waarde van de woning bij de beoordeling of het aangaan van een kredietovereenkomst verantwoord is. Hierbij gaat het om de waarde van een woning en de daarbij behorende grond of standplaats die in eigendom is of wordt verkregen. De waarde van de woning kan blijken uit de koopovereenkomst, akte van levering, een veilingakte, koopsom of aannemingsom dan wel de kosten volgens de begroting van een bouwkundig bedrijf of taxatierapport.

Stb 2013, nr 537

Een aanbieder dient te beoordelen of een kredietaanvraag verantwoord is voor de consument (artikel 4:34 van de Wft). Voor het beoordelen of sprake is van een verantwoordde kredietverstrekking dient de aanbieder van hypothecair krediet onder meer het maximale hypothecair krediet te bepalen in verhouding tot de waarde van de woning (de zogenoemde «loan-to-value ratio»). In artikel 115, zesde lid, van het Bgfo is beschreven hoe de waarde van de woning wordt bepaald. Om onnodig hoge kosten (bijvoorbeeld voor het opstellen van een taxatierapport) voor de consument te voorkomen mag een aanbieder van hypothecair krediet op grond van het zevende lid (nieuw) in bepaalde gevallen uitgaan van de waarde van de woning zoals laatstelijk bepaald op grond van de Wet waardering onroerende zaken (de zogenoemde WOZ-waarde). Het kan dan gaan om de aanvraag van een hypothecair krediet voor een woning die reeds geheel of gedeeltelijk in eigendom is van de consument die het hypothecair krediet aanvraagt. Te denken valt aan een belangrijke verhoging van de kredietlimiet of kredietstom, het oversluiten van het hypothecair krediet bij een andere aanbieder of een relatiebreuk waarbij een van de partners de woning wil kopen en daarvoor een hypothecair krediet aanvraagt. Hetzelfde

geldt voor de aanvraag van een hypothecair krediet voor een woning die door de consument door erfopvolging geheel of gedeeltelijk wordt verkregen. Er kunnen bijvoorbeeld verschillende erfgenamen zijn van een woning. Indien één van die erfgenamen de woning wil kopen dan zal degene de andere erfgenamen moeten uitkopen en wellicht daarvoor een hypothecair krediet moeten aanvragen. In een dergelijk geval mag voor het bepalen van de waarde van de woning worden uitgegaan van de WOZ-waarde. Bij het gebruik van de WOZ-waarde wordt geen rekening gehouden met eventuele waardevermeerdering na verbouwing. Bij de berekening van de «loan-to-value ratio» kan derhalve geen gebruik worden gemaakt van de eventuele waardevermeerdering na verbouwing. Indien de consument dat wenst dan zal alsnog een taxatierapport opgemaakt moeten worden.

Stb. 2016, nr. 266

Op grond van artikel 19 van de richtlijn moeten aanbieders van hypothecair krediet bij de waardebeoordeling van onroerende zaken gebruik maken van de betrouwbare normen met betrekking tot waardebeoordeling die worden gebruikt in de lidstaat. Zoals in het voorstel van wet toegelicht wordt in Nederland voor deze betrouwbare normen onder andere uitgegaan van zelfregulering. In artikel 115, zesde lid van het Bgfo is weergegeven op welke manieren de waarde van de woning bepaald kan worden ten behoeve van de berekening van het maximale krediet in verhouding tot de waarde van de woning (loan to value). Kortgezegd kan voor de bepaling van de waarde van de woning thans worden uitgegaan van het aankoopbedrag, de aannemingsom (bij nieuwbouw) of de getaxeerde marktwaarde. De mogelijkheid om uit te gaan van het aankoopbedrag vervalt, aangezien deze manier van waardebeoordeling niet voldoet aan artikel 19 van de richtlijn. De mogelijkheid om uit te gaan van de aannemingsom blijft bestaan, aangezien in deze situatie een aanvullende taxatie vrijwel geen toegevoegde waarde heeft. Met betrekking tot de getaxeerde marktwaarde blijven dezelfde voorwaarden gelden (bijvoorbeeld dat het taxatierapport niet ouder moet zijn dan één jaar).

Ook zal het mogelijk worden om de waarde van de woning te baseren op de WOZ-waarde of op een vergelijkbare modelmatige waardering. Voor beide geldt de voorwaarde dat de maximale hoogte van het hypothecair krediet ten opzichte van de waarde van de woning niet meer dan 90% mag bedragen. Nadeel van modelmatige waardebeoordelingen is dat mogelijk geen rekening wordt gehouden met de staat van de individuele woning. Wanneer een woning in een slechte staat verkeert, bestaat het risico dat de modelmatige waardering te hoog uitvalt wat tot gevolg kan hebben dat meer geleend kan worden dan de daadwerkelijke waarde van de woning. Bij een LTV-grens (loan to value) van 90% of lager wordt nog voldoende ondervangen dat de staat van de individuele woning kan afwijken van de gemiddelde staat van de woningen met vergelijkbare objectieve factoren.

Ook voor modelmatig taxeren geldt dat aanbieders gebruik moeten maken van modelmatige waarderingen die aan betrouwbare normen voldoen. Normen voor de waardebeoordeling worden als betrouwbaar beschouwd indien deze in overeenstemming zijn met internationaal erkende normen

³⁶¹ Bijlage bij Kamerstuk 33.280, nr. 4, blz. 5.

voor waardebeoordeling. Dit betekent dat aanbieders zich ervan dienen te vergewissen dat voldaan wordt aan bepaalde eisen, zoals de controle op invoer, de parameters en de kwaliteit van het model.

Waarderingen met een onvoldoende betrouwbaarheid vanwege het karakter van de woning dienen uitgezonderd te worden.

Het huidige zevende lid van artikel 115 van het BGfo blijft gehandhaafd.

Voor het oversluiten of verhogen van het hypothecair krediet blijft het derhalve mogelijk de waarde van de woning te baseren op de WOZ-waarde.

Artikel 115a

Een aanbieder van krediet rekent geen hogere kredietvergoeding dan op grond van het Besluit kredietvergoeding ten hoogste toegelaten kredietvergoeding.

Stb. 2011, nr. 247

In artikel 115a wordt de ten hoogste toegelaten kredietvergoeding vastgelegd. Onder de ten hoogste toegelaten kredietvergoeding wordt verstaan de ten hoogste toegelaten kredietvergoeding als bedoeld in het Besluit kredietvergoeding. Door invulling van de ten hoogste toegelaten kredietvergoeding conform de invulling in het Besluit kredietvergoeding, wordt uniformiteit gewaarborgd tussen de op dit moment al gehanteerde berekeningen en de kredietvergoedingen waarop toezicht van toepassing wordt. De toevoeging van deze bevoegdheid in het onderhavige besluit maakt dat de AFM toezicht kan houden op de ten hoogste toegelaten kredietvergoeding. De AFM is bevoegd om gedragstoezicht te houden op basis van de wet.

Artikel 115ab

- 1. Een aanbieder van hypothecair krediet stelt een consument onverwijld in kennis van een afwijzing van een verzoek van de consument om een overeenkomst inzake hypothecair krediet te sluiten.**
- 2. Indien de afwijzing, bedoeld in het eerste lid, het gevolg is van een raadpleging van een stelsel van kredietregistratie stelt de aanbieder de consument in kennis van het resultaat van de raadpleging en van informatie met betrekking tot dat stelsel.**

Stb. 2016, nr. 266

Op grond van artikel 18, vijfde lid, onderdeel c, van de richtlijn moet de aanbieder van hypothecair krediet een consument onverwijld in kennis stellen als de aanvraag van de consument om een hypothecair krediet af te sluiten wordt afgewezen. Als de reden voor het afwijzen van de aanvraag van de consument bestaat in gegevens die uit een raadpleging van een stelsel van kredietregistratie is verkregen, verstrekt de aanbieder de consument de informatie uit dat stelsel van kredietregistratie waarop de afwijzing is gebaseerd. Wanneer dus bijvoorbeeld uit de registratie van de consument bij het Bureau Krediet Registratie blijkt dat de consument onvoldoende kredietwaardig is, meldt de aanbieder welke informatie van het Bureau Krediet Registratie aanleiding is geweest voor de afwijzing en

hoe de consument deze informatie kan inzien. Deze eisen worden opgenomen in artikel 115aa van het BGfo.

Stb 2017, nr 190

Het BGfo kent zowel na artikel 115a in paragraaf 10.2.2 als na artikel 115z in paragraaf 10.3.1.1 een artikel 115aa. Het artikel 115aa in paragraaf 10.2.2 wordt derhalve vernummerd tot 115ab.

Afdeling 10.3 Rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe

Stb 2006, nr 520

Deze afdeling is onderverdeeld in twee paragrafen. Paragraaf 10.3.1 bevat regels die van toepassing zijn op beheerders, beleggingsinstellingen en bewaarders, inclusief icbe's en de daaraan verbonden beheerders en bewaarders. In aanvulling daarop bevat paragraaf 10.3.2 regels die alleen van toepassing zijn op icbe's en beheerders van icbe's.

De artikelen in deze afdeling zijn gebaseerd op de artikelen 4:43, tweede lid, 4:48, tweede lid, 4:49, tweede lid, aanhef en onderdeel e, 4:51, vierde lid, 4:52, derde lid, 4:61, eerste lid, van de wet. Gelet op artikel 4:38, eerste lid, van de wet betekent dit dat deze afdeling niet van toepassing is op icbe's met zetel in een andere lidstaat en de daaraan verbonden beheerders en bewaarders.

In diverse bepalingen in deze afdeling en de bijbehorende bijlage E is de formulering "een effectenbeurs of een andere geregelde, regelmatig functionerende, erkende open markt" uit het Btb 2005 vervangen door de term "(andere) markt in financiële instrumenten". Zie ook de toelichting op de definitie van "markt in financiële instrumenten" in artikel 1:1 van de wet.³⁶²

Stb. 2013, nr. 293

Het opschrift van afdeling 10.3 wordt aangepast in verband met het nieuwe begrip «beleggingsinstelling».

§ 10.3.1. Regels voor beheerders van beleggingsinstellingen en beleggingsinstellingen

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:37c, negende lid, 4:37e, derde lid, 4:37k, zesde lid, 4:37l, vierde lid, 4:37m, tweede lid, 4:37n, 4:37o, zesde lid, 4:37t, eerste lid, van de wet

Stb 2006, nr 520

Artikel 116 bevat regels met betrekking tot de inhoud van de tussen de beheerder en een bewaarder te sluiten overeenkomst. De artikelen 117 tot en met 125 bevatten regels met betrekking tot informatieverstrekking. Hieronder vallen ook regels met betrekking tot de jaarrekening en het jaarverslag. Gelet op artikel 4:38, tweede lid, van de wet zijn de artikelen 116 en 117 niet van toepassing op beheerders van beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat, en de aan die beleggingsinstellingen verbonden beheerders en bewaarders.

³⁶² Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 373.

Stb. 2011, nr. 358

Master-feederstructuren

Het beheerde vermogen van een icbe kan alleen voor meer dan twintig procent worden belegd in een bepaalde master-icbe nadat de Autoriteit Financiële Markten (AFM) daarmee heeft ingestemd. Deze afwijking van de spreidingsregels is gerechtvaardigd omdat de feeder-icbe alleen mag beleggen in een andere icbe, de master-icbe, die op haar beurt onderworpen is aan de spreidingsregels. Derhalve voldoet de feeder-icbe indirect aan de spreidingsregels. De AFM neemt een besluit omtrent instemming binnen vijftien werkdagen na ontvangst van de aanvraag van instemming.

Een feeder-icbe en de master-icbe dienen een overeenkomst tot informatie-uitwisseling aan te gaan. Indien de master-icbe en de feeder-icbe verschillende bewaarders hebben, dienen deze bewaarders onderling eveneens een overeenkomst tot uitwisseling van informatie aan te gaan. Hetzelfde geldt in het geval dat de master-icbe en de feeder-icbe verschillende accountants hebben. De regels over de inhoud van de overeenkomst tot uitwisseling van informatie zijn opgenomen in een bijlage bij het Bgfo.

Verder dient een icbe die voornemens is ten minste 85 procent van haar vermogen in rechten van deelneming in een master-icbe te beleggen of een feeder-icbe voornemens is haar rechten van deelneming te beleggen in een andere master-icbe daarover informatie aan de deelnemers te verstrekken. De deelnemers kunnen dan binnen dertig dagen eisen dat hun rechten van deelneming worden ingekocht of terugbetaald. Een master-icbe dient de AFM onmiddellijk in kennis te stellen van de identiteit van elke feeder-icbe die in haar rechten van deelneming belegt.

Indien de master-icbe besluit tot liquidatie, kan de feeder-icbe gaan beleggen in een andere master-icbe of de feeder-icbe omvormen tot een icbe, niet zijnde een feeder-icbe. Deze voornemens behoeven instemming van de AFM. De feeder-icbe kan ook overgaan tot liquidatie. Hiervoor is geen instemming van de AFM nodig. Indien de master-icbe besluit tot een fusie of splitsing dan kan de feeder-icbe blijven beleggen in dezelfde master-icbe, gaan beleggen in een andere master-icbe die voortkomt uit de voorgenomen fusie of splitsing van de master-icbe of zich omzetten in een icbe, niet zijnde een feeder-icbe. Voor alle drie de situaties geldt dat de AFM daarmee dient in te stemmen.

Na instemming van de AFM dient de feeder-icbe haar deelnemers te informeren en aan te geven dat zij binnen dertig dagen na de informatieverstrekking kunnen eisen dat hun rechten van deelneming kunnen worden ingekocht of terugbetaald.

Stb. 2013, nr. 293

In de paragraaf 10.3.1. worden bepalingen opgenomen die uitsluitend van toepassing zijn op beleggingsinstellingen en hun beheerders en bewaarders. Deze bepalingen dienen ter implementatie van de richtlijn.

Stb. 2016, nr. 97

Het opschrift van deze paragraaf wordt aangepast omdat deze paragraaf niet meer van toepassing is op bewaarders van beleggingsinstellingen. De artikelen die van toepassing

zijn op de bewaarder van een beleggingsinstelling en de artikelen die van toepassing zijn op de bewaarder van een icbe zijn voor zover mogelijk samengevoegd en opgenomen in een nieuwe paragraaf (paragraaf 10.3.2.3. Regels voor bewaarders van beleggingsinstellingen en bewaarders van icbe's).

Artikel 115b

De informatie, bedoeld in artikel 4:37c, zesde lid, van de wet, die voorafgaand aan het aanbieden van rechten van deelneming aan de Autoriteit Financiële Markten dient te worden verstrekt, voldoet aan de ingevolge artikel 31 van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen vastgestelde normen.

Stb. 2013, nr. 293

Dit artikel vormt de implementatie van artikel 31, vijfde lid, onderdeel a, van de richtlijn. In dit artikel is bepaald dat de Europese Commissie technische uitvoeringsnormen vast kan stellen ten aanzien van de vorm en inhoud van een model van de informatie die voorafgaand aan het aanbieden van rechten van deelneming verstrekt dient te worden. Welke informatie verstrekt dient te worden is geïmplementeerd in artikel 4:37c, zesde lid, van de wet. De betreffende informatie dient te voldoen aan de normen die op grond van artikel 31 van de richtlijn worden vastgesteld.

Artikel 115c

1. Een Nederlandse beheerder van een beleggingsinstelling beschikt over procedures en maatregelen die waarborgen dat wordt voldaan aan de ingevolge artikel 14 van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen gestelde regels aangaande het voorkomen van en omgaan met belangenconflicten.

2. Indien aan een beheerder van een beleggingsinstelling diensten worden verleend door een prime broker neemt de beheerder de in artikel 14, derde lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen gestelde regels in acht.

Stb. 2013, nr. 293

Het eerste lid van artikel 115c regelt dat een Nederlandse beheerder van een beleggingsinstelling beschikt over procedures en maatregelen die waarborgen dat wordt voldaan aan de ingevolge artikel 14 van de richtlijn gestelde regels aangaande het voorkomen van en omgaan met belangenconflicten. Zo moet de beheerder belangenconflicten voorkomen tussen de in dat artikel genoemde partijen en stelt de beheerder de beleggers in kennis van omstandigheden in de bedrijfsuitoefening die tot belangrijke belangenconflicten kunnen leiden.

Het tweede lid van artikel 115c implementeert artikel 14, derde lid, van de richtlijn en ziet op de situatie dat de beheerder gebruik maakt van de diensten van een «prime broker». Bij de definities in artikel 1 van het Bgfo wordt de definitie van «prime broker» ingevoegd.

Artikel 115d, 115e, 115f, 115g, 115h [vervallen]

363

Stb. 2016, nr. 97

De artikelen die van toepassing zijn op een bewaarder van een beleggingsinstelling en een bewaarder van een icbe zijn opgenomen in een aparte paragraaf om de overzichtelijkheid te bevorderen (paragraaf 10.3.2.3. Regels voor bewaarders). Daarom komen de artikelen 115d tot en met 115h die betrekking hebben op de bewaarder van een beleggingsinstelling te vervallen.

Art. nr. oud	Art. nr. nieuw
115d	147ff
115e	147gg
115g	147hh; 147ii
115f	147ii

Artikel 115i

De waardering van de activa en de berekening van de intrinsieke waarde per recht van deelneming van een Nederlandse beheerder van een beleggingsinstelling voldoet aan de ingevolge artikel 19 van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen gestelde eisen.

Stb. 2013, nr. 293

Dit artikel regelt dat de waardering van de activa en de berekening van de intrinsieke waarde per recht van deelneming van een Nederlandse beheerder van een beleggingsinstelling voldoet aan de ingevolge artikel 19 van de richtlijn gestelde eisen. Dit artikel stelt voorwaarden waaraan de beheerder van een Nederlandse beleggingsinstelling moet voldoen bij de waardering van activa en de berekening van de intrinsieke waarde per recht van deelneming in een Nederlandse beleggingsinstelling. De beheerder mag de waardering alleen zelf uitvoeren als de waarderingstaak functioneel onafhankelijk is, onder andere door functionele scheiding van het portefeuillebeheer en beloningsbeleid. Daarnaast stelt artikel 19 van de richtlijn eisen als de beheerder een externe taxateur gebruikt en in het specifieke geval dat de beheerder de bewaarder als externe taxateur aanstelt.

Artikel 115j

Het prospectus, bedoeld in artikel 4:371, eerste lid, van de wet, bevat ten minste de gegevens, bedoeld in artikel 23, eerste en tweede lid, eerste volzin, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen.

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 115j is gebaseerd op artikel 4:371, vierde lid, van de wet en implementeert artikel 23, eerste lid en tweede lid, eerste volzin, van de richtlijn. Artikel 115j bepaalt welke informatie de beheerder van een beleggingsinstelling aan beleggers moet verstrekken voordat zij rechten van deelneming in die beleggingsinstelling verwerven.

³⁶³ Art. I, onderdeel L van het Implementatiebesluit wijziging richtlijn icbe's (Stb. 2016, nr. 97) (*red.*).

Artikel 115k

- 1. De informatie, bedoeld in artikel 4:37m, eerste lid, van de wet omvat ten minste de gegevens, bedoeld in artikel 23, tweede lid, tweede volzin, vierde en vijfde lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen.**
- 2. De beheerder van een beleggingsinstelling neemt bij het verstrekken van de gegevens, bedoeld in het eerste lid de ingevolge artikel 23, zesde lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen door de Europese Commissie gestelde regels in acht.**

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 115k, eerste lid, geeft uitvoering aan artikel 4:37m, tweede lid, van de wet en implementeert artikel 23, tweede tot en met vijfde lid, van de richtlijn. Het betreft de informatie die door de beheerder van een beleggingsinstelling waarvan de rechten van deelneming in Nederland worden aangeboden, moet worden verstrekt aan deelnemers in die beleggingsinstelling. Op grond van artikel 23, derde lid, van de richtlijn behoeven beheerders die reeds op basis van het deel Gedragstoezicht Financiële Markten van de Wft een prospectus algemeen verkrijgbaar hebben gesteld niet aan de informatieverplichting, bedoeld in artikel 23, eerste en tweede lid, van de richtlijn te voldoen, voor zover die informatie reeds in het prospectus is opgenomen. Artikel 5:19a van de Wft bevat een delegatiegrondslag op basis waarvan bij dit prospectus dezelfde aanvullende gegevens moeten worden verstrekt.

Het tweede lid van artikel 115k bepaalt dat uitvoeringsmaatregelen met betrekking tot de inhoud van de informatie en de frequentie van de informatieverstrekking door de beheerder in acht dienen te worden genomen. Deze voorschriften zullen door de Europese Commissie middels gedelegeerde handelingen worden vastgesteld op basis van artikel 23, zesde lid, van de richtlijn. De uitvoeringsmaatregelen hebben betrekking op de informatie bedoeld in artikel 23, vierde en vijfde lid, van de richtlijn.

Artikel 115l

- 1. De beheerder van een beleggingsinstelling verstrekt de gegevens genoemd in artikel 24, eerste, tweede en vierde lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen, voor zover op hem van toepassing. De beheerder van een beleggingsinstelling verstrekt daarnaast, voor zover de Autoriteit Financiële Markten hierom verzoekt, alle gegevens genoemd in artikel 24, derde en vijfde lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen. Deze gegevens voldoen aan de ingevolge artikel 24, zesde lid, van deze richtlijn door de Europese Commissie gestelde eisen.**
- 2. In afwijking van het eerste lid, eerste volzin, worden de in die volzin genoemde gegevens die reeds aan de Nederlandsche**

Bank zijn verstrekt, niet aan de Autoriteit Financiële Markten verstrekt, tenzij de Autoriteit Financiële Markten hierom verzoekt.

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 115l, eerste lid, is gebaseerd op artikel 4:37n van de Wft en implementeert, tezamen met artikel 135a van het Bpr Wft, artikel 24 van de richtlijn. Op grond van dit artikel wordt de informatie vastgesteld die Nederlandse beheerders van beleggingsinstellingen moeten verstrekken aan de AFM met betrekking tot de door hem beheerde beleggingsinstellingen, hun beleggingen, de markten waarop zij actief zijn en de wijze waarop zij worden beheerd. De beheerder van een beleggingsinstelling dient de gegevens genoemd in artikel 24, eerste, tweede en vierde lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen, voor zover die leden op hem van toepassing zijn, aan de AFM te verstrekken. De beheerder van een beleggingsinstelling verstrekt bovendien, voor zover de Autoriteit Financiële Markten hierom verzoekt, alle gegevens genoemd in artikel 24, derde en vijfde lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen. Uit artikel 115l, tweede lid, volgt dat indien de in het eerste lid bedoelde gegevens reeds aan DNB zijn aangeleverd deze niet ook aan de AFM hoeven te worden verstrekt, tenzij de AFM hierom verzoekt. In dat geval zal DNB de in artikel 24 genoemde gegevens aan de AFM verstrekken op grond van artikel 1:90 Wft.

Artikel 115m

- 1. Het bestuursverslag en de jaarrekening, bedoeld in artikel 4:37o, eerste en tweede lid, van de wet, bevatten ten minste de gegevens, bedoeld in artikel 22, tweede lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen en de in artikel 29, tweede lid, van deze richtlijn genoemde informatie.**
- 2. Het bestuursverslag en de jaarrekening voldoen aan de ingevolge artikel 22, vierde lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen gestelde eisen.**

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 115m, eerste lid, is gebaseerd op artikel 4:37o van de wet en implementeert artikel 22, tweede lid, van de richtlijn. Op grond van dit artikel wordt de informatie vastgesteld die Nederlandse beheerders van beleggingsinstellingen ten minste moeten opnemen in de jaarrekening en het jaarverslag. Hieronder valt ook informatie over de niet-beursgenoteerde onderneming waarover de beheerder zeggenschap heeft. Deze informatie wordt genoemd in artikel 29, tweede lid, van de richtlijn. Artikel 115m laat verslagleggingsverplichtingen in andere wet- of regelgeving onverlet.

De informatie, genoemd in artikel 22, tweede lid, van de richtlijn is tevens de informatie die op grond van artikel 5:25c, zesde lid, van de wet door uitgevende instellingen beschikbaar moet worden gesteld, met dien verstande dat uitgevende instellingen op grond van artikel 5:25c, zesde lid, van de wet de mogelijkheid hebben de informatie in een

gelijktijdig met de financiële verslaggeving algemeen verkrijgbaar te stellen document beschikbaar te stellen.

Stb. 2016, nr. 98

In artikel 115m van het BGfo werd enkel de term jaarverslag genoemd, zoals deze ook gebruikt wordt in artikel 22 van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen.³⁶⁴ De informatie die ingevolge het betreffende artikel 22 vereist is, komt in het Nederlandse jaarrekeningenrecht echter deels terecht in het jaarverslag en deels in de jaarrekening.

Artikel 4:37o van de Wft verwijst daarom ook al naar het jaarverslag en de jaarrekening. Gelet op het voorgaande is het begrip jaarrekening toegevoegd in artikel 115m.

Stb 2017, nr 190

Artikel 115m regelt welke informatie ingevolge de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen³⁶⁵ dient te worden opgenomen in financiële verslaggeving. In artikel 115m werd enkel de term bestuursverslag genoemd, zoals deze ook gebruikt wordt in artikel 22 van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen. De informatie die ingevolge het betreffende artikel 22 vereist is, komt in het Nederlandse jaarrekeningenrecht echter deels terecht in het bestuursverslag en deels in de jaarrekening. Artikel 4:37o verwijst daarom ook al naar het bestuursverslag en de jaarrekening. Gelet op het voorgaande wordt het begrip jaarrekening toegevoegd in artikel 115m.

Artikel 115n

De kennisgeving, bedoeld in artikel 4:37t, eerste lid, van de wet, bevat ten minste de gegevens, bedoeld in artikel 27, derde lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen.

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 115n is gebaseerd op artikel 4:37t, eerste lid, van de wet en implementeert artikel 27, derde lid, van de richtlijn. Het betreft de informatie die door de beheerder moeten worden verstrekt aan een niet-beursgenoteerde uitgevende instelling, de aandeelhouders van die instelling en de AFM, indien een door hem beheerder beleggingsinstelling controle verkrijgt over die instelling.

Artikel 115o

Het bestuursverslag, bedoeld in artikel 4:37u, eerste lid, onderdeel a, van de wet, bevat de gegevens, bedoeld in artikel 29, tweede lid,

³⁶⁴ 10 Richtlijn nr.2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 8 juni 2011 inzake beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen en tot wijziging van de Richtlijnen 2003/41/EG en 2009/65/EG en van de Verordeningen (EG) Nr. 1060/2009 en (EU) Nr. 1095/2010 (PbEU 2011, L 174).

³⁶⁵ richtlijn nr. 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 8 juni 2011 inzake beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen en tot wijziging van de Richtlijnen 2003/41/EG en 2009/65/EG en van de Verordeningen (EG) Nr. 1060/2009 en (EU) Nr. 1095/2010 (PbEU 2011, L 174).

van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen.

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 115o is gebaseerd op artikel 4:37u, eerste lid, van de wet en implementeert artikel 29, tweede lid, van de richtlijn. Het betreft informatie die moet worden opgenomen in het jaarverslag van een niet-beursgenoteerde uitgevende instelling indien een beleggingsinstelling controle over die uitgevende instelling verkrijgt. Op grond van onderdeel a van artikel 4:37u, eerste lid, dient de beheerder van die beleggingsinstelling de desbetreffende uitgevende instelling daartoe te verzoeken.

§ 10.3.1.1 Aanvullende regels voor beheerders van beleggingsinstellingen inzake het aanbieden van rechten van deelneming aan niet-professionele beleggers

Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:37p van de wet

Stb. 2013, nr. 293

De richtlijn betreft hoofdzakelijk maximumharmonisatie, maar heeft het karakter van minimumharmonisatie ten aanzien van regels aangaande beheerders van beleggingsinstellingen die rechten van deelneming in een beleggingsinstelling aanbieden aan niet-professionele beleggers (ook wel genoemd retail beleggers). Er is sprake van minimumharmonisatie, omdat artikel 43 van de richtlijn toestaat dat lidstaten strengere voorschriften op kunnen leggen inzake het aanbieden van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling aan retail-beleggers, dan de voorschriften die op grond van de richtlijn gelden inzake het aanbieden van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling aan professionele beleggers. Dit betekent dat lidstaten de ruimte hebben om aanvullende regels te stellen en een onderwerp uitgebreider te reguleren. Nederland heeft er voor gekozen van deze mogelijkheid gebruik te maken. In artikel 4:37p van de Wft is bepaald dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aanvullende regels worden gesteld met betrekking tot de bedrijfsvoering, de informatie aan beleggers en deelnemers, de bewaarder, informatie aan toezichthoudende instanties, bevoegdheden van toezichthoudende instanties en adequate behandeling van deelnemers. Deze aanvullende regels zijn van toepassing voor zover een beheerder van een beleggingsinstelling rechten van deelneming aanbiedt aan niet-professionele beleggers in Nederland. De betreffende aanvullende voorwaarden worden opgenomen in een nieuwe paragraaf 10.3.1.1.

In figuur 1 wordt weergegeven voor welke categorieën beheerders Nederland aanvullende regels stelt. Het uitgangspunt bij de omzetting van de richtlijn is dat een gelijkwaardige beleggersbescherming als bij icbe's wordt beoogd. Alleen de regels die van belang zijn voor beleggersbescherming zijn van toepassing, bijvoorbeeld de regels met betrekking tot het beleggingsbeleid niet. Ten eerste, omdat het bestaande regelgevend kader voor icbe's nadrukkelijk is toegesneden op het beschermen van niet-professionele beleggers. Ten tweede wordt op deze manier zo veel mogelijk een level playing field geborgd tussen

icbe's en niet-icbe's wanneer deze zich beide richten op niet-professionele beleggers. In figuur 2 wordt (niet uitputtend) zichtbaar aan welke soorten regels beheerders van beleggingsinstellingen die rechten van deelneming aanbieden aan niet-professionele beleggers in Nederland aanvullend dienen te voldoen.

Figuur 1. Regels met betrekking tot beheerders van beleggingsinstellingen (niet zijnde icbe's)

	Aanvullende nationale regels Voor zover rechten van deelneming worden aangeboden aan niet-professionele beleggers in Nederland. Gelijkwaardige beleggersbescherming als bij icbe's.
Richtlijn als maximumharmonisatie Voor zover rechten van deelneming worden aangeboden aan professionele beleggers.	Richtlijn als minimumharmonisatie Voor zover (ook) rechten van deelneming worden aangeboden aan niet-professionele beleggers.

Figuur 2. Regels met betrekking tot beheerders van beleggingsinstellingen die rechten van deelneming aanbieden aan niet-professionele beleggers in Nederland

Richtlijn als minimumharmonisatie	Aanvullende nationale regels
<ul style="list-style-type: none"> •Vereisten met betrekking tot het kapitaal (zowel startkapitaal als eigen vermogen, zodat de continuïteit kan worden gewaarborgd) en hefboomfinanciering. •Vereisten met betrekking tot liquiditeit en risicomanagement. •Regels voor de portfolio-waardering. •Verschillende gedragseisen (zoals zorgplicht richting beleggers en regels ten aanzien van het voorkomen van belangenconflicten). •Regels met betrekking tot een prudent beloningsbeleid. •Regels met betrekking tot de bewaarder •Voorwaarden met betrekking tot uitbesteding van werkzaamheden door beheerder en bewaarder. •Informatieverplichtingen richting toezichthouders, werknemers en beleggers 	<ul style="list-style-type: none"> •Integere en beheerste bedrijfsuitoefening •Interne klachtenprocedure en aansluiting bij erkende geschilleninstantie •Verplichte website beheerder waarop de nodige informatie wordt gepubliceerd •Bepaling intrinsieke waarde •Voorwaarden wijziging, inlichten en uittredmogelijkheid •Prospectus •Jaarverslag en halfjaarcijfers •Naamsverwarring •Meldplicht bij closed gaan open end beleggingsinstelling •Betrouwbaarheid •Vakbekwaamheid en deskundigheid medewerkers •Essentiële beleggersinformatie •Cold calling verbod •Gelijke behandeling •Churningverbod, voorbeeld van invulling algemene normen handelen in belang deelnemers. •In control verklaring

(onder meer jaarverslag en informatieverplichtingen bij controle verwerving over niet-beursgenoteerde ondernemingen).	
---	--

Artikel 115p

Deze paragraaf is van toepassing voor zover een beheerder van een beleggingsinstelling rechten van deelneming aanbiedt aan niet-professionele beleggers in Nederland.

Stb. 2013, nr. 293

In artikel 115p wordt de reikwijdte bepaald van deze paragraaf. De regels in deze paragraaf zijn van toepassing op alle beheerders van beleggingsinstellingen voor zover zij rechten van deelneming aanbieden aan niet-professionele beleggers in Nederland.

Artikel 115q

1. Een beheerder voert een adequaat beleid dat een integere uitoefening van zijn bedrijf waarborgt. Hieronder wordt verstaan dat:

- a. belangenverstrengeling wordt tegengegaan;
- b. wordt tegengegaan dat de beheerder of haar werknemers strafbare feiten of andere wetsovertredingen begaan die het vertrouwen in de beheerder of in de financiële markten kunnen schaden;
- c. wordt tegengegaan dat wegens haar cliënten het vertrouwen in de beheerder of in de financiële markten kan worden geschaad; en
- d. wordt tegengegaan dat andere handelingen door de beheerder of haar werknemers worden verricht die op een dusdanige wijze ingaan tegen hetgeen volgens het ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt, dat hierdoor het vertrouwen in de beheerder of in de financiële markten ernstig kan worden geschaad.

2. Artikel 4:11, vierde lid, van de wet en de artikelen 17, 19 en 20 zijn van overeenkomstige toepassing.

Stb. 2013, nr. 293

Iedere beheerder dient een beheerste en integere bedrijfsvoering te hebben ingevolge artikel 4:14 van de wet. Aanvullend wordt in het eerste lid van dit artikel geregeld dat een beheerder van een beleggingsinstelling die rechten van deelneming aanbiedt aan niet-professionele beleggers tevens dient te beschikken over een adequaat beleid dat een integere uitoefening van zijn bedrijf waarborgt. Dit artikel is ontleend aan artikel 4:11 van de wet. Het beleid van de beheerder zal moeten voorzien in de bewustwording, de bevordering en de handhaving van integer handelen binnen alle lagen van de onderneming. De beheerder zal aan de hand van analyse van de voor haar relevante integriteitsrisico's het beleid op moeten stellen en vervol-

gens uitvoeren. Een belangrijk criterium bij het voorkomen van strafbare feiten en wetsovertredingen is of daardoor het vertrouwen in de beheerder of de financiële markten kan worden geschaad.

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 4:11 van de wet.

De integere bedrijfsvoering wordt verder uitgewerkt in de artikelen 17, 19 en 20 van het Bgfo, welke artikelen in het tweede lid van overeenkomstige toepassing worden verklaard.

In artikel 17 worden de stappen bepaald (risico's analyseren, beleid maken, beleid toetsen en eventueel bijstellen) die een beheerder moet «doorlopen» om de omstandigheden en gebeurtenissen die gevolgen kunnen hebben voor de integere uitoefening van het bedrijf van de financiële onderneming te herkennen en te beheersen. Ingevolge artikel 19 maakt de behandeling en vastlegging van incidenten die een gevaar vormen voor de integere uitoefening van het bedrijf deel uit van het beleid met betrekking tot integriteit. Door het van overeenkomstige toepassing verklaren van artikel 20 Bgfo wordt geregeld dat een beheerder een onderbouwde beoordeling dient te maken van de betrouwbaarheid van alle personen die hij wil benoemen in een integriteitgevoelige functie. De beheerder dient ook de betrouwbaarheid van personen te beoordelen die werkzaamheden in een integriteitsgevoelige functie verrichten, anders dan op grond van een arbeidsovereenkomst.

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij de artikelen 17, 19 en 20 Bgfo.

Artikel 115r

- 1. Werknemers van een beheerder en andere personen die door de desbetreffende beheerder zijn belast met het beheren van beleggingsinstellingen, beschikken over de nodige vakbekwaamheid en deskundigheid om de hun toevertrouwde verantwoordelijkheid uit te oefenen.**
- 2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt rekening gehouden met de aard, omvang en risico's van de beheerder en zijn werkzaamheden.**

Stb. 2013, nr. 293

Als aanvullende voorwaarde worden in dit artikel eisen gesteld aan de vakbekwaamheid en deskundigheid van personen die belast zijn met het beheren van beleggingsinstellingen, waarvan de rechten van deelneming worden aangeboden aan niet-professionele beleggers. Vergelijkbare eisen worden in artikel 31 Bgfo gesteld in het kader van icbe's. De betreffende personen dienen ingevolge het eerste lid over de nodige vakbekwaamheid en deskundigheid te beschikken om de hun toevertrouwde verantwoordelijkheid uit te oefenen. Dit betekent dat niet alleen klant-medewerkers maar ook medewerkers van zogenaamde back-offices deskundig dienen te zijn.

Er hoeft geen arbeidsrelatie te bestaan tussen de desbetreffende onderneming en de medewerker. De organisatorische eis geldt ook indien medewerkers op basis van een uitzend- of detachingsrelatie of een overeenkomst tot het verrichten van diensten voor de beheerder diensten ver-

richten. De invulling van de vakbekwaamheid, kennis en deskundigheid wordt overgelaten aan de beheerder. Op grond van het tweede lid wordt in dit verband rekening gehouden met de aard, omvang en risico's van de beheerder en zijn werkzaamheden. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 31 Bgfo.

Artikel 115s

1. De bedrijfsvoering van een beheerder omvat ten minste procedures en maatregelen die waarborgen dat:

- a. een functiescheiding bestaat tussen het verrichten van rechtshandelingen met betrekking tot het vermogen van de beleggingsinstelling en het controleren en administreren van deze handelingen;
- b. de berekening van de intrinsieke waarde van de beleggingsinstelling aansluit bij de financiële administratie;
- c. er, voor zover mogelijk, een systematische, toegankelijke en actuele administratie van deelnemers in de beleggingsinstelling is waarin, voor zover van toepassing, de met de deelnemers gemaakte afspraken inzichtelijk worden gemaakt.

2. De maatregelen en procedures, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel b, voorzien er in ieder geval in dat de voor de intrinsieke waardebepaling gebruikte subadministraties ten minste een keer per maand worden aangesloten met de saldi-balans en dat de daaruit voortvloeiende verschillen worden geanalyseerd en gecorrigeerd.

3. Een beheerder richt voor iedere beleggingsinstelling die hij beheert afzonderlijk een bedrijfsvoering als bedoeld in het eerste lid in.

Stb. 2013, nr. 293

In dit artikel worden aanvullende eisen opgenomen aan de bedrijfsvoering van een beheerder. Artikel 4:14 van de wet is reeds van toepassing op beheerders van beleggingsinstellingen. De uitwerking van dit artikel in artikel 34 Bgfo geldt alleen voor icbe's, maar een aantal relevante eisen worden in dit artikel van overeenkomstige toepassing verklaard op beheerders van beleggingsinstellingen die rechten van deelneming aanbieden aan niet-professionele beleggers.

De in onderdeel a bedoelde functiescheidingen zien op:

- een scheiding tussen het commerciële gedeelte waarin de contacten met de beleggers in de beleggingsinstelling zijn ondergebracht (front office) en het administratieve gedeelte (back office) van de beheerder;
- een scheiding binnen de administratieve organisatie tussen het gedeelte dat de transacties afwikkelt en verwerkt en het gedeelte dat de controle daarop uitvoert; en
- een scheiding tussen het administratieve gedeelte van de beheerder en de procuratie.

Indien het aantal medewerkers niet toereikend is om functiescheiding te realiseren kan gedacht worden aan het inschakelen van een raad van commissarissen, de externe accountant, het uitbesteden van taken of, bij een beleggingsmaatschappij, het benoemen van een bewaarder met de functie en de taken zoals de wet die voorschrijft voor beleggingsfondsen.

De onderdeel b ziet op de bepaling van de intrinsieke waarde van de beleggingsinstelling. Daarbij is op grond van de richtlijn onder andere van belang dat er een functiescheiding bestaat; degene(n) die zich met de bepaling van de intrinsieke waarde bezig houdt (houden) dient (dienen) zich niet met het beleggingsbeleid, de uitvoering van het beleggingsbeleid en de controle daarop bezig te houden. Op grond van onderdeel c zal voor zover mogelijk een deugdelijke administratie van de deelnemers moeten worden gevoerd. Het zal niet altijd mogelijk zijn een dergelijke administratie te voeren, vooral niet indien sprake is van een aan een gereguleerde markt genoteerde beleggingsinstelling.

Het tweede lid geeft nadere invulling aan onderdeel b van het eerste lid.

De subadministraties dienen minimaal een maal per maand aan te worden gesloten met de saldibalans. Hierdoor wordt het risico van verschillen tussen de gebruikte subsystemen en de grootboekadministraties verkleind. Onder subadministraties wordt verstaan: administraties waarbij veelal op dagbasis mutaties worden doorgevoerd. Daarbij kan gedacht worden aan de effectenadministratie, de derivatenadministratie en de deelnemersadministratie.

Het derde lid bevat het vereiste dat de beheerder ook wat de gedragsaspecten betreft moet voorzien in een afzonderlijke inrichting van de bedrijfsvoering voor iedere door hem beheerde beleggingsinstelling. In de bedrijfsvoering van de beheerder moet een scheiding worden aangebracht tussen de administratie van de beheerder zelf en van de diverse beleggingsinstellingen die hij beheert. Hiermee wordt voorkomen dat de administraties van de verschillende beleggingsinstellingen ondoorzichtig worden.

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 34 Bgfo.

Artikel 115t

1. Een beheerder draagt zorg voor een adequate behandeling van klachten van niet-professionele beleggers over zijn financiële diensten of financiële producten. Hier toe:

- a. beschikt de beheerder over een interne klachtenprocedure, gericht op een spoedige en zorgvuldige behandeling van klachten; en
- b. is de beheerder aangesloten bij een door Onze Minister erkende geschilleninstantie die geschillen behandelt met betrekking tot zijn financiële diensten of financiële producten, tenzij er geen zodanige geschilleninstantie is.

2. De artikelen 40 tot en met 44 zijn van overeenkomstige toepassing.

Stb. 2013, nr. 293

Een beheerder die rechten van deelneming aanbiedt aan niet-professionele beleggers, dient deze beleggers adequaat te behandelen.

Onderdeel van een adequate behandeling van deze beleggers is een goede behandeling van hun eventuele klachten. Een beheerder dient zorg te dragen voor een adequate behandeling van klachten van niet-professionele beleggers. In dit kader dient een beheerder te beschikken over een interne klachtenprocedure, gericht op een spoedige en zorgvuldige behandeling van klachten. Bovendien dient de beheerder aangesloten te zijn bij een door de Minister van Financiën erkende geschilleninstantie die geschillen behandelt met betrekking tot zijn financiële diensten of financiële producten, tenzij er geen zodanige geschilleninstantie is. Deze verplichting is ontleend aan artikel 4:17 van de wet. Deze wettelijke bepaling is verder uitgewerkt in Hoofdstuk 7 van het Bgfo Wft. De interne klachtenprocedure dient aan dezelfde voorwaarden te voldoen als de klachtenprocedure van andere financiële ondernemingen die onder de reikwijdte van artikel 4:17 van de wet vallen. Daarom is in het tweede lid bepaald dat de artikelen 40 tot en met 44 van het Bgfo van overeenkomstige toepassing zijn. Voor een toelichting bij deze bepalingen wordt verwezen naar de toelichting bij de betreffende artikelen.

Artikel 115u

Een beheerder behandelt deelnemers onder vergelijkbare omstandigheden op gelijke wijze.

Stb. 2013, nr. 293

In artikel 12, eerste lid, laatste zin, van de richtlijn is bepaald dat geen enkele belegger een voorkeursbehandeling ten deel mag vallen, tenzij deze voorkeursbehandeling in het reglement of de statuten van de beleggingsinstelling in kwestie wordt vermeld. Artikel 83a van dit besluit ter implementatie van de richtlijn bepaalt dat een beheerder bij de behandeling van de deelnemers in de beleggingsinstelling onder meer de in artikel 12, eerste lid, laatste zin, van de richtlijn gestelde regels in acht neemt. De uitzondering dat een voorkeursbehandeling toelaatbaar is mits dit in het reglement of de statuten van de beleggingsinstelling in kwestie wordt vermeld, wordt niet toegestaan voor het aanbieden van rechten van deelneming aan niet-professionele beleggers. In artikel 115u wordt geregeld dat, in afwijking van artikel 83a, een beheerder deelnemers onder vergelijkbare omstandigheden op gelijke wijze dient te behandelen, zoals ook geldt voor icbe's op grond van artikel 83, tweede lid.

Artikel 115v

- 1. Een beheerder beschikt over een website.**
- 2. De beheerder vermeldt het adres van de website in het prospectus, bedoeld in artikel 4:37l van de wet, in de halfjaarcijfers, bedoeld in artikel 115y, in zijn bestuursverslag en in de bestuursverslagen van de door hem beheerde beleggingsinstellingen, bedoeld in artikel 4:37o, eerste lid, van de wet.**

- 3. Telkens wanneer een beleggingsinstelling rechten van deelneming aanbiedt, verkoopt, inkoopt of daarop terugbetaalt, publiceert de beheerder de intrinsieke waarde van de rechten van deelneming onverwijld op zijn website, onder vermelding van het moment waarop de bepaling van de intrinsieke waarde plaatsvond.**

- 4. De artikelen 4:46, tweede en vierde lid, 4:46a, tweede lid, en 4:49, eerste lid, van de wet en artikel 50, eerste lid, met uitzondering van onderdeel b, en tweede lid, zijn van overeenkomstige toepassing.**

Stb. 2013, nr. 293

Ingevolge de richtlijn dient een beheerder van een beleggingsinstelling te voldoen aan verschillende informatieverplichtingen. Aanvullend wordt in het eerste lid van artikel 115v geregeld dat een beheerder van een beleggingsinstelling die rechten van deelneming aanbiedt aan niet-professionele beleggers dient te beschikken over een website. Dit artikel is ontleend aan artikel 4:46 van de wet.

Ingevolge het tweede lid dient de beheerder bovendien te verwijzen naar deze website in zijn prospectus, in de halfjaarcijfers, het jaarverslag van de beheerder en het jaarverslag van de door hem beheerde beleggingsinstellingen. Dit draagt er aan bij dat de website gemakkelijk te vinden is voor niet-professionele beleggers.

Het derde lid is ontleend aan artikel 4:46a van de wet. Dit lid verplicht de beheerder om de intrinsieke waarde van de rechten van deelneming te bepalen wanneer de beleggingsinstelling deelnemingsrechten aanbiedt, in- of verkoopt of de waarde terugbetaalt. Deze intrinsieke waarde moet hij vervolgens onverwijld op zijn website publiceren, onder vermelding van het moment waarop de bepaling van de intrinsieke waarde plaatsvond. Zo wordt voorkomen dat niet-professionele beleggers op basis van verouderde financiële informatie deelnemingsrechten (ver)kopen.

In het vierde lid worden de artikelen 4:46, tweede en vierde lid, 4:49, eerste lid, van de wet en artikel 50, eerste en tweede lid, van het Bgfo van overeenkomstige toepassing verklaard. De beheerder dient over alle door hem beheerde beleggingsinstellingen een prospectus op zijn website beschikbaar te houden. De beheerder dient de informatie op de website, voor zover relevant, te rangschikken per afzonderlijke door hem beheerde beleggingsinstelling. Daarnaast dient de beheerder op de website te vermelden dat van de daar gepubliceerde informatie desgewenst een afschrift wordt verstrekt aan de niet-professionele belegger en, indien van toepassing, welke kosten daaraan verbonden zijn. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij de artikelen 4:46, tweede en vierde lid, en 4:49, eerste lid, van de wet.

Op zijn website dient de beheerder verschillende informatie beschikbaar te houden. De betreffende informatie is opgenomen in artikel 50, eerste en tweede lid, van het Bgfo. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 50, eerste tot en met derde lid, van het Bgfo.

Stb. 2016, nr. 98

Artikel 115v van het BGfo is zodanig gewijzigd dat het eerste lid, onderdeel b, van artikel 50 van dat besluit niet langer van overeenkomstige toepassing is. Het betreffende onderdeel vereist dat de overeenkomst, bedoeld in artikel 4:43 van de Wft (overeenkomst tussen de bewaarder van een icbe en de beheerder van een icbe) op de website van de beheerder van een icbe wordt geplaatst. Voor beleggingsinstellingen waarvan de rechten van deelneming worden aangeboden aan niet-professionele beleggers wordt niet nodig geacht dat de overeenkomst tussen de beheerder van de beleggingsinstelling en de bewaarder van de beleggingsinstelling op de website van de beheerder wordt geplaatst. Ingevolge de artikelen 115j en 115k van het BGfo worden beleggers reeds op de hoogte gesteld van de belangrijkste informatie ten aanzien van de bewaarder.

Artikel 115w

- 1. Een beheerder heeft op zijn website de voorwaarden die gelden tussen een door hem beheerde beleggingsinstelling en de deelnemers beschikbaar.**
- 2. Artikel 4:47, tweede, derde en zesde lid, van de wet en artikel 116b zijn van toepassing, met dien verstande dat de informatie alleen op de website van de beheerder gepubliceerd dient te worden.**
- 3. Artikel 4:47, vierde en vijfde lid, van de wet is van overeenkomstige toepassing.**

Stb. 2013, nr. 293

In het eerste lid is geregeld dat een beheerder op zijn website de voorwaarden beschikbaar houdt die gelden tussen een door hem beheerde beleggingsinstelling en de deelnemers.

Het tweede lid bepaalt dat artikel 4:47, tweede en derde lid, van de wet en artikel 116b van overeenkomstige toepassing zijn, met dien verstande dat de informatie alleen op de website van de beheerder gepubliceerd dient te worden. Het is niet verplicht om de informatie te verspreiden via een advertentie in een landelijk dagblad of aan het adres van iedere deelnemer.

Hieruit volgt dat de beheerder een (voorstel tot) wijziging altijd bekend dient te maken en dient toe te lichten op zijn website. Toezending van (het voorstel tot) de wijziging aan de toezichthouder geschiedt ter informatie; de toezichthouder heeft geen instemmingsrecht. Uiteraard kan de toezichthouder in het kader van zijn toezichthoudende taak nagaan of de wijziging in lijn is met de wet en het besluit en zo nodig optreden tegen een strijdige wijziging door het geven van een aanwijzing of een last onder dwangsom.

In het van overeenkomstige toepassing verklaarde artikel 116b is bepaald welke informatie in ieder geval in de mededeling op de website moet worden opgenomen. Op deze manier wordt gewaarborgd dat de deelnemers adequaat worden geïnformeerd.

In het derde lid wordt artikel 4:47, vierde en vijfde lid, van de wet van overeenkomstige toepassing verklaard. Indien door de wijziging van de voorwaarden rechten of zekerheden van de deelnemers worden verminderd, lasten aan de

deelnemers worden opgelegd of door de wijziging het beleggingsbeleid van de beleggingsinstelling wijzigt, mag de wijziging tegenover de deelnemers niet ingeroepen worden voordat één maand is verstreken na de bekendmaking van die wijziging, en kunnen de deelnemers binnen deze periode onder de gebruikelijke voorwaarden uittreden. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 47 van de wet en artikel 116b van het Bgfo.

Artikel 115x

1. Onverminderd artikel 115j bevat het prospectus tevens:

- a. de gegevens, genoemd in bijlage I, met uitzondering van de onderdelen 1.3, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.10, 3.2, 3.3, 4.7, 5.1, 5.3, 5.12, 5.15–5.18, 5.20, 7.1, 7.4, 10.2 en 11.1.**
- b. de gegevens, genoemd in bijlage I, onderdelen 3.2, 3.3, 4.7 en 10.2, met dien verstande dat publicatie alleen geschiedt op de website van de beheerder.**
- c. de gegevens die voor beleggers noodzakelijk zijn om zich een oordeel te vormen over de beleggingsinstelling en de daaraan verbonden kosten en risico's;**
- d. een verklaring van de beheerder dat hijzelf, de beleggingsinstelling en de eventueel daaraan verbonden bewaarder voldoen aan de bij of krachtens de wet gestelde regels en dat het prospectus voldoet aan de bij of krachtens de wet gestelde regels;**
- e. een mededeling van een accountant, onder vermelding van zijn naam en kantooradres, dat het prospectus de ingevolge de wet voorgeschreven gegevens bevat.**

2. De Autoriteit Financiële Markten kan verlangen dat het prospectus, bedoeld in artikel 4:371 van de wet, van een beheerder, in een of meer door haar te bepalen talen beschikbaar wordt gesteld indien dit, gelet op de voorgenomen verspreiding van het prospectus, noodzakelijk is voor een adequate informatieverschaffing aan het publiek.

3. Artikel 118, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

4. Dit artikel is niet van toepassing ten aanzien van beleggingsinstellingen waarvan de rechten van deelneming verhandelbaar zijn en niet op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald.

Stb. 2013, nr. 293

De voorwaarden waaraan het prospectus ingevolge de richtlijn dient te voldoen zijn opgenomen in artikel 4:371 van

de wet en artikel 115j van dit besluit. Daarenboven dient het prospectus voor niet-professionele beleggers bovendien aan een aantal aanvullende eisen te voldoen, die zijn ontleend aan artikel 4:49, tweede lid, onderdelen b en c, van de wet. Op grond van artikel 4:371, vijfde lid, zijn het eerste tot en met vierde lid van artikel 4:371, van de wet en de artikelen 115j en 115x van dit besluit niet van toepassing op beheerders van beleggingsinstellingen die beleggingsinstellingen beheren waarvan de rechten van deelneming verhandelbaar zijn en niet op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald, voor zover de beleggingsinstelling ingevolge het deel Gedragstoezicht financiële markten van de wet een prospectus dient op te stellen.

In het eerste lid is in onderdeel a bepaald dat de prospectus verschillende gegevens dient te bevatten. Dit onderdeel is ontleend aan artikel 118 Bgf en bijlage I. De prospectus dient de gegevens uit bijlage I te bevatten, met uitzondering van de onderdelen waarvoor de richtlijn al een informatieverplichting bevat en de onderdelen die zien op het beleggingsbeleid van icbe's. Ook bevat de bijlage I in de onderdelen 3.2, 4.7 en 5.12

verplichtingen om informatie aan de deelnemers toe te zenden of te publiceren in een landelijk dagblad en de informatie op de website te publiceren. In de aanvullende voorwaarden wordt alleen geregeld dat informatie op de website gepubliceerd dient te worden. Dit laatste is dan ook het enige dat vermeld hoeft te worden in het prospectus ingevolge onderdeel b.

In onderdeel c is opgenomen dat het prospectus de gegevens dient te bevatten die voor beleggers noodzakelijk zijn om zich een oordeel te vormen over de beleggingsinstelling en de daaraan verbonden kosten en risico's. Dit betekent dat de beheerder verantwoordelijk is voor de inhoud van het prospectus en daarop kan worden aangesproken.

In onderdeel d is opgenomen dat het prospectus een verklaring van de beheerder dient te bevatten dat hijzelf, de beleggingsinstelling en de eventueel daaraan verbonden bewaarder voldoen aan de bij of krachtens deze wet gestelde regels en dat het prospectus voldoet aan de bij of krachtens deze wet gestelde regels.

In onderdeel e is bepaald dat in het prospectus daarnaast een mededeling van een accountant, onder vermelding van zijn naam en kantooradres, is opgenomen dat het prospectus de ingevolge deze wet voorgeschreven gegevens bevat.

Het tweede lid bepaalt dat de AFM kan verlangen dat het prospectus in één of meer door haar te bepalen talen beschikbaar wordt gesteld indien dit, gelet op de voorgenomen verspreiding van het prospectus, noodzakelijk is voor een adequate informatieverschaffing aan het publiek.

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 49 van de wet.

In het derde lid wordt artikel 118, tweede en derde lid van overeenkomstige toepassing verklaard. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 118 van het Bgf.

Stb. 2016, nr. 97

Artikel 115x bepaalt welke informatie dient te worden opgenomen in het prospectus van een beleggingsinstelling

waarvan de rechten van deelneming worden aangeboden aan niet-professionele beleggers. Artikel 115x, eerste lid, verwijst daartoe naar de gegevens in bijlage I betreffende de gegevens die in het prospectus van een icbe dienen te worden opgenomen. De gegevens die in het prospectus van een icbe dienen te worden opgenomen, zijn uitgebreid. Deze extra gegevens hoeven niet te worden opgenomen in het prospectus van een beleggingsinstelling waarvan rechten van deelneming worden aangeboden aan niet-professionele beleggers. Derhalve is de opsomming van de onderdelen van bijlage I in artikel 115x, eerste lid, onderdeel a, aangepast.

Stb. 2016, nr. 98

In artikel 115x, eerste lid van het Bgf is de verwijzing naar artikel 4:371 van de Wft komen te vervallen. Deze verwijzing was bedoeld om tot uitdrukking te brengen dat beleggingsinstellingen die onder de reikwijdte van de prospectusrichtlijn vallen niet hoeven te voldoen aan de eisen met betrekking tot het prospectus in artikel 115x. In de praktijk blijkt hierover nochtans verwarring te bestaan, derhalve is dit geëxpliciteerd in het nieuwe vierde lid.

Stb. 2017, nr. 190

Artikel 115x betreft de vereisten aan het prospectus aangaande rechten van deelneming die een beheerder van een beleggingsinstelling aanbiedt aan niet-professionele beleggers in Nederland. In het eerste lid van artikel 115x is in onderdeel a bepaald dat het prospectus verschillende gegevens dient te bevatten. Dit onderdeel is ontleend aan artikel 118 Bgf en bijlage I. Het prospectus dient de gegevens uit bijlage I te bevatten, met uitzondering van de onderdelen waarvoor de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen al een informatieverplichting bevat en de onderdelen die zien op het beleggingsbeleid van icbe's. Ingevolge bijlage I, onder 3, dient het prospectus gegevens te bevatten over wijzigingen van de voorwaarden en de rechten die de belegger in dit verband heeft. Deze rechten gelden ingevolge artikel 115w Bgf juncto 4:47 Wft ook voor beheerders van beleggingsinstellingen die rechten van deelneming aanbieden aan niet-professionele beleggers. De niet-professionele belegger dient op het bestaan van deze rechten gewezen te worden. Gelet hierop dient de niet-professionele belegger door middel van het prospectus geïnformeerd te worden over deze rechten en vervallen in de opsomming van artikel 115x, eerste lid, onderdeel a, de verwijzingen naar bijlage I, onderdelen 3.1 en 3.5.

Ook bevat bijlage I in de onderdelen 3.3 en 10.2 verplichtingen om informatie aan de deelnemers bekend te maken of te publiceren in een landelijk verspreid Nederlands dagblad en de informatie op de website te publiceren. Ingevolge artikel 115x, eerste lid, onderdeel b, is het voldoende dat de beheerder in het prospectus van de beleggingsinstelling opneemt dat deze informatie zal worden gepubliceerd op de website.

Gelet hierop worden de onderdelen 3.3 en 10.2 toegevoegd aan de opsomming in onderdeel b.

In het besluit staat onderdeel 10.2 zowel in onderdeel a als in onderdeel b. De desbetreffende gegevens moeten weliswaar opgenomen worden in het prospectus, maar niet

zowel op de website als in een landelijk dagblad gepubliceerd worden. Daarom is het nodig om 10.2 uit te zonderen van onderdeel a en op te nemen in onderdeel b.

Onderdeel 5.12 vervalt in onderdeel b, aangezien in dit onderdeel geen verplichting is opgenomen om informatie bekend te maken in een advertentie of een landelijk verspreid Nederlands dagblad dan wel aan het adres van iedere deelnemer. Dergelijke informatie hoeft ook niet op de website van de beheerder bekend gemaakt worden.

Artikel 115y

1. Een beheerder verstrekt binnen zes maanden na afloop van het boekjaar aan de Autoriteit Financiële Markten de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens, bedoeld in de artikelen 361, eerste lid, 391, eerste lid, onderscheidenlijk 392, eerste lid, onderdelen a tot en met h, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.
2. De beheerder verstrekt de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens, bedoeld in het eerste lid, wat de indeling en inhoud betreft onverminderd de artikelen 122 tot en met 124, in de vorm waarin deze zijn opgemaakt krachtens of de internationale jaarrekeningstandaarden of Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, met uitzondering van artikel 396, zevende lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, voor zover het de vrijstelling van de verplichting, bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, betreft en artikel 403 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek voor zover het een beheerder betreft.
3. De beheerder maakt binnen zes maanden na afloop van het boekjaar de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens, bedoeld in het eerste lid, openbaar door publicatie op de website van de beheerder.
4. De beheerder maakt binnen zes maanden na afloop van het boekjaar een jaarrekening en een bestuursverslag van de door hem beheerde beleggingsinstellingen, bedoeld in artikel 4:37o, eerste lid, van de wet, openbaar door publicatie op zijn website.
5. Het bestuursverslag van een beleggingsinstelling, bedoeld in artikel 4:37o, van de wet, bevat een verklaring van de beheerder dat hij voor de beleggingsinstelling beschikt over een beschrijving van de inrichting van de bedrijfsvoering die voldoet aan het bepaalde ingevolge de artikelen 3:17, tweede lid, onderdeel c, en 4:14, eerste lid, van de wet, en dat de bedrijfsvoering van de beleggingsinstelling effectief en overeenkomstig de beschrijving functioneert.

6. De beheerder verstrekt binnen negen weken na afloop van de eerste helft van het boekjaar zijn halfjaarcijfers en de halfjaarcijfers van de door hem beheerde beleggingsinstellingen aan de Autoriteit Financiële Markten.
7. De beheerder maakt binnen negen weken na afloop van de eerste helft van het boekjaar de halfjaarcijfers, bedoeld in het vijfde lid, openbaar door publicatie op de website van de beheerder.
8. De beheerder houdt de informatie, bedoeld in het derde, vierde en zevende lid, gedurende ten minste drie jaar beschikbaar op zijn website.
9. De artikelen 122 tot en met 125 zijn van overeenkomstige toepassing.
10. Het eerste tot en met het negende lid is niet van toepassing op beheerders die beleggingsinstellingen beheren waarvan de rechten van deelneming zijn toegelaten tot de handel op een in Nederland gelegen of functionerende gereguleerde markt en niet op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald.
11. Onverminderd het bepaalde in Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek kan de Autoriteit Financiële Markten op aanvraag geheel of gedeeltelijk, al dan niet voor bepaalde tijd, ontheffing verlenen van het eerste tot en met het negende lid, indien de aanvrager aantoont dat daaraan redelijkerwijs niet kan worden voldaan en dat de doeleinden die dit artikel beoogt te bereiken anderszins worden bereikt.

Stb. 2013, nr. 293

In artikel 4:37o van de wet is bepaald dat een beheerder ingevolge de richtlijn binnen zes maanden na afloop van het boekjaar aan de Autoriteit Financiële Markten een jaarrekening en een jaarverslag dienen te verstrekken van de door hem beheerde beleggingsinstellingen. Als aanvullende voorwaarde inzake het aanbieden van rechten van deelneming aan niet-professionele beleggers, is in het eerste lid bepaald dat ook de beheerder en bewaarder een jaarverslag en jaarrekening dienen te verstrekken aan de AFM. Een beheerder of bewaarder verstrekt binnen zes maanden na afloop van het boekjaar aan de AFM een jaarrekening, een jaarverslag en overige gegevens als bedoeld in de artikelen 361, eerste lid, 391, eerste lid, onderscheidenlijk 392, eerste lid, onderdelen a tot en met h, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Het tweede lid is ontleend aan artikel 120, vierde lid, van het Bgfo. De beheerder verstrekt de jaarrekening, het jaarverslag en de overige gegevens, bedoeld in het eerste lid wat de indeling en inhoud betreft, in de vorm waarin deze zijn opgemaakt krachtens Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek of de internationale jaarrekeningstandaarden. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 120, vierde lid, Bgfo.

In het derde lid is geregeld dat binnen zes maanden na afloop van het boekjaar de jaarrekening, het jaarverslag en de overige gegevens, bedoeld in het eerste lid, openbaar worden gemaakt door publicatie op de website.

Ook de jaarrekeningen en jaarverslagen die op grond van artikel 4:37o worden opgesteld, dient de beheerder te publiceren op zijn website ingevolge het vierde lid.

In het vijfde lid is een aanvullende voorwaarde opgenomen ten aanzien van de inhoud van het jaarverslag, als bedoeld in artikel 4:37o. De jaarverslagen betreffende beleggingsinstellingen, waarvan de rechten van deelneming worden aangeboden aan niet-professionele beleggers, dienen een zogenaamde in control verklaring te bevatten. Deze voorwaarde is ontleend aan het bestaande artikel 121, eerste lid, Bgfo en verlangt dat de beheerder in het jaarverslag verantwoording aflegt over het functioneren van de bedrijfsvoering van de beleggingsinstelling. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 121 Bgfo.

Op grond van het zesde lid dient een beheerder binnen negen weken na afloop van de eerste helft van het boekjaar zijn halfjaarcijfers en de halfjaarcijfers van de door hem beheerde beleggingsinstellingen te verstrekken aan de AFM en openbaar te maken door publicatie op zijn website (zevende lid). Het zesde lid is ontleend aan artikel 4:51, tweede lid van de wet en het zevende lid is ontleend aan artikel 4:52, tweede lid, van de wet.

Verstrekking aan de AFM impliceert de verplichting deze halfjaarcijfers op te maken.

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij de artikelen 4:51 en 4:52 van de wet.

De jaarstukken en halfjaarcijfers vervullen een belangrijke rol in de informatieverstrekking aan de (potentiële) deelnemers in een beleggingsinstelling. Op grond van deze gegevens kunnen zij zich een oordeel vormen over de ontwikkeling en resultaten van de beleggingsinstelling.

In het achtste lid is geregeld dat de informatie die op grond van dit artikel openbaar dient te worden gemaakt op de website van de beheerder, bovendien ten minste drie jaar beschikbaar gehouden dient te worden op deze website.

In het negende lid worden de artikelen 122 tot en met 125 van overeenkomstige toepassing verklaard. De toelichting op de balans en winst- en verliesrekeningen dient de gegevens te bevatten zoals bedoeld in de artikelen 122 tot en met 124 Bgfo. Hierdoor dienen de halfjaarcijfers, bedoeld in het vijfde lid, de gegevens te bevatten als bepaald in artikel 125 Bgfo. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij de betreffende artikelen.

In het tiende lid worden de beheerders van beleggingsinstellingen die beleggingsinstellingen beheren die onder de reikwijdte van de richtlijn transparantie vallen, uitgezonderd van het toepassingsbereik van dit artikel. Op beleggingsinstellingen waarvan de rechten van deelneming niet op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald (zogenoemde closed-end beleggingsinstellingen) en die zijn toegelaten tot de handel op een in Nederland gelegen of functionerende gereguleerde markt, is hoofdstuk 5.1a van de Wft van toepassing.

Op grond van het elfde lid heeft de AFM de bevoegdheid

om ontheffing te verlenen van één of meer verplichtingen in dit artikel.

Stb. 2016, nr. 97

In artikel 4:62r, eerste lid, van de wet is opgenomen dat een bewaarder binnen zes maanden na afloop van het boekjaar aan de AFM een jaarrekening, bestuursverslag en overige gegevens verstrekt. In de opsomming van artikel 115y, eerste lid, vervalt derhalve de bewaarder. In artikel 115y, tweede lid, vervalt de bewaarder eveneens aangezien in artikel 147dj een soortgelijk voorschrift is opgenomen met betrekking tot de verstrekking van de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens door de bewaarder.

Stb. 2016, nr. 98

Het achtste lid van artikel 115y van het BGfo bepaalt dat de in dit artikel bedoelde informatie die op de website beschikbaar gehouden dient te worden, tenminste drie jaar beschikbaar dient te blijven op de website.

Per abuis werd verwezen naar de verkeerde leden. De betreffende informatie is opgenomen in het derde, vierde en zevende lid. Het achtste lid dient dan ook naar voormelde leden te verwijzen.

Artikel 115z

Indien van de in Nederland gevoerde of te voeren naam van een beheerder of een door hem beheerde beleggingsinstelling gevaar voor verwarring of misleiding is te duchten, kan de Autoriteit Financiële Markten verlangen dat de beheerder onderscheidenlijk de beleggingsinstelling:

a. de naam wijzigt; of

b. een verklarende vermelding aan de naam toevoegt.

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 115z is ontleend aan artikel 4:53 van de weten biedt de AFM de mogelijkheid om op te treden wanneer verwarring of misleiding is te duchten in verband met de naam van een beheerder of de door hem beheerde beleggingsinstellingen. In dat geval kan de AFM verlangen dat de betreffende naam wordt gewijzigd of een verklarende vermelding aan de naam wordt toegevoegd. Dit ter bescherming van het publiek tegen misleiding omtrent de aard van het product. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 4:53 van de wet.

Artikel 115aa

Indien een beheerder de inkoop of terugbetaling van rechten van deelneming in een door hem beheerde beleggingsinstelling opschort, stelt hij de Autoriteit Financiële Markten, onverwijld daarvan op de hoogte.

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 115aa is ontleend aan artikel 4:55 van de wet. Op grond van dit artikel dient de beheerder van een open end beleggingsinstelling onverwijld het opschorten van de inkoop of terugbetaling van deelnemingsrechten in die beleggingsinstelling te melden aan de AFM waar de rech-

ten van deelneming in de beleggingsinstelling worden verhandeld.

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 4:55 van de wet.

Stb 2017, nr 190

Het BGfo kent zowel na artikel 115a in paragraaf 10.2.2 als na artikel 115z in paragraaf 10.3.1.1 een artikel 115aa. Het artikel 115aa in paragraaf 10.2.2 wordt derhalve vernummerd tot 115ab.

Artikel 115bb

- 1. Een beheerder stelt voor elke beleggingsinstelling, met rechten van deelneming die niet verhandelbaar zijn of die op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald, waarvan door hem rechten van deelneming worden aangeboden een document met de essentiële beleggersinformatie op.**
- 2. Een beheerder houdt een bijgewerkte versie van de essentiële beleggingsinformatie beschikbaar op zijn website.**
- 3. Een beheerder of degene die beleggingsdiensten verleend als bedoeld in artikel 1, onderdelen a, b, of d, van de wet, met betrekking tot rechten van deelneming in een beleggingstelling verstrekt geruime tijd voorafgaand aan een inschrijving op de rechten van deelneming in een beleggingsinstelling kosteloos de essentiële beleggersinformatie aan de cliënt. De essentiële beleggersinformatie wordt schriftelijk, op een duurzame drager of via een website verstrekt. Op verzoek wordt de essentiële beleggersinformatie kosteloos schriftelijk aan de cliënt verstrekt.**
- 4. De essentiële beleggersinformatie wordt in de Nederlandse taal verstrekt. De informatie kan in een andere taal worden verstrekt indien het gebruik van de desbetreffende taal door de Autoriteit Financiële Markten is goedgekeurd.**
- 5. De artikelen 58c, zesde lid, en 58e, tweede lid, zijn van overeenkomstige toepassing op de essentiële beleggersinformatie, bedoeld in dit artikel. [vervallen]³⁶⁶**
- 6. Artikel 66a is van overeenkomstige toepassing met dien verstande dat de verordening, bedoeld in artikel 66a, vijfde lid, van overeenkomstige toepassing is voor zover de aard van de beleggingsinstelling zich hiertegen niet verzet.**

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 115bb en de daarmee samenhangende technische

aanpassingen van artikel 65, 65a en 66a van het Bgfo hangen samen met de uitsplitsing van het begrip «beleggingsinstelling» naar de begrippen «beleggingsinstelling» en «icbe». De verplichtingen rond het opnemen en verstrekken van essentiële beleggersinformatie blijven specifiek voor icbe's gehandhaafd in de artikelen 65, 65a en 66a van het Bgfo, maar wordt voor beheerders van beleggingsinstellingen die aan retail-beleggers aanbieden «overgeheveld» naar artikel 115bb. Inhoudelijk wijzigen de verplichtingen niet.

Stb. 2016, nr. 98

In artikel 115bb van het BGfo is bepaald voor welke beleggingsinstellingen een beheerder van een beleggingsinstelling essentiële beleggersinformatie opstelt. In het vijfde lid wordt verduidelijkt naar welke essentiële beleggersinformatie wordt verwezen.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 115bb, vijfde lid, vervalt aangezien de artikelen 58c en 58e zijn vervallen waarnaar wordt verwezen.

Artikel 115cc

Een beheerder benadert personen die geen professionele belegger zijn, of die geen deelnemer zijn in de beleggingsinstelling, direct noch indirect in persoon, anders dan door middel van een techniek voor communicatie op afstand als bedoeld in artikel 81, tenzij:

- a. de betrokkene daarmee vooraf uitdrukkelijk schriftelijk dan wel elektronisch mee heeft ingestemd; of**
- b. de betrokkene in het contact slechts informatiemateriaal wordt aangeboden.**

Stb. 2013, nr. 293

Dit artikel breidt het zogenaamde cold-calling verbod uit naar beheerders van beleggingsinstellingen, die aanbieden aan niet-professionele beleggers. Dit artikel is ontleend aan artikel 82, waarin het betreffende verbod is opgenomen voor beheerders van icbe's. Een beheerder benadert personen die geen professionele belegger zijn, die geen deelnemer zijn in de beleggingsinstelling, direct noch indirect in persoon, anders dan door middel van een techniek voor communicatie op afstand als bedoeld in artikel 81, tenzij de betrokkene daarmee vooraf uitdrukkelijk schriftelijk dan wel elektronisch mee heeft ingestemd; of de betrokkene in het contact slechts informatiemateriaal wordt aangeboden.

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 82 Bgfo.

Artikel 115dd

Door of namens een beleggingsinstelling worden geen transacties uitgevoerd voor haar rekening met een zodanige frequentie of van een zodanige omvang dat dit gezien de omstandigheden kennelijk slechts strekt tot bevoordeling van de beheerder, de beleggingsinstelling of met de beheerder, of bevaarder gelieerde partijen.

³⁶⁶ Art. I, onderdeel AY van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (*red.*).

Stb. 2013, nr. 293

In dit artikel wordt het zogenoemde churning-verbod in artikel 83, derde lid, Bgfo dat geldt voor beheerders van icbe's, tevens van toepassing verklaard op beheerders van beleggingsinstellingen die rechten van deelneming aanbieden aan niet-professionele beleggers. Dit verbod houdt in dat door of namens een beleggingsinstelling geen transacties mogen worden uitgevoerd voor haar rekening met een zodanige frequentie of van een zodanige omvang dat dit gezien de omstandigheden kennelijk slechts strekt tot bevoordeling van de beheerder, de beleggingsinstelling of met de beheerder, of bewaarder gelieerde partijen.

§ 10.3.2. Regels voor beheerders van icbe's en icbe's

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:47, tweede lid, 4:48, tweede lid, 4:49, tweede lid, aanhef en onderdeel e, 4:51, vijfde lid en 4:52, derde lid, 4:59a, derde lid, 4:59e, tweede lid, 4:60, eerste lid en 4:61 van de wet
Stb. 2013, nr. 293

De nieuwe paragraaf 10.3.2. bevat het nieuwe opschrift voor de artikelen 116 tot en met 147dd, die allen betrekking hebben op icbe's. In deze paragraaf zijn de bepalingen opgenomen die voorheen golden voor beleggingsinstellingen en icbe's, maar niet langer gelden voor beleggingsinstellingen, omdat de richtlijn een eigen afwijkende regeling kent of geen vergelijkbare bepaling bevat. Deze bepalingen blijven wel van toepassing op icbe's. Ook bevat de paragraaf de regels die reeds specifiek aanvullend golden voor icbe's (die al waren opgenomen in paragraaf 10.3.2.).

Stb. 2013, nr. 537

Zie de toelichting bij art. 31c (red.).

Stb. 2016, nr. 97

Het opschrift van deze paragraaf wordt aangepast omdat deze paragraaf niet meer van toepassing is op bewaarders van icbe's. De artikelen die van toepassing zijn op de bewaarder van een beleggingsinstelling en de artikelen die van toepassing zijn op de bewaarder van een icbe zijn voor zover mogelijk samengevoegd en opgenomen in een nieuwe paragraaf (paragraaf 10.3.2.3. Regels voor bewaarders).

Artikel 116, 116a [vervallen]³⁶⁷

Stb. 2016, nr. 97

De artikelen 116 en 116a vervallen. De inhoud van de artikelen 116 en 116a is opgenomen in artikel 147gg, tweede lid, van dit besluit.

Artikel 116b

De advertentie en mededeling op de website van de beheerder van een icbe, bedoeld in artikel 4:47, eerste lid, van de wet, bevatten tenminste:

³⁶⁷ Art. I, onderdeel P van het Implementatiebesluit wijziging richtlijn icbe's (Stb. 2016, nr. 97). Thans opgenomen in art. 147gg, lid 2, Bgfo (red.).

- a. een beschrijving van de voorgestelde voorwaardenwijziging;
- b. een beschrijving van de gevolgen voor de rechten en verplichtingen van de deelnemers van de voorgestelde voorwaardenwijziging;
- c. indien van toepassing: de wijze en datum waarop deelnemers inspraak kunnen uitoefenen ten aanzien van de voorgestelde voorwaardenwijziging;
- d. de datum waarop de voorgestelde voorwaardenwijziging van kracht zal worden;
- e. een vermelding van het feit dat een ten opzichte van het voorstel ongewijzigde voorwaardenwijziging niet separaat zal worden bekendgemaakt, maar als onderdeel van de gewijzigde voorwaarden op de website beschikbaar zal zijn alsmede de datum waarop deze gewijzigde voorwaarden op de website beschikbaar zullen zijn;
- f. indien van toepassing: de toepasselijkheid van artikel 4:47, vierde lid, van de wet alsmede de datum waarop de in dat lid genoemde termijn aanvangt en eindigt.

Stb. 2009, nr. 524

De wijziging in artikel 4:47, derde lid, Wft heeft tot gevolg dat een beheerder, indien een voorstel tot wijziging van voorwaarden tot een, ten opzichte van het wijzigingsvoorstel, niet-geamendeerde voorwaardenwijziging leidt, zal kunnen volstaan met één advertentie en een mededeling op zijn website. Door deze wijziging is meer nadruk komen te liggen op de inhoud van de advertentie en de mededeling op de website van een beheerder bij een voorstel tot wijziging van de voorwaarden. Met de wijziging in artikel 4:47, tweede lid, Wft wordt de mogelijkheid gecreëerd om bij algemene maatregel van bestuur regels hieraan te stellen. Dit artikel vormt een uitwerking van deze regels en schrijft voor welke informatie in ieder geval in deze advertentie en mededeling moet worden opgenomen. Op deze manier wordt gewaarborgd dat de deelnemers adequaat worden geïnformeerd.

Stb. 2011, nr. 515

Dit betreft een technische aanpassing. Artikel 116a ingevoegd bij Wijzigingsbesluit financiële markten 2010 is vernummerd tot artikel 116b.

Stb. 2013, nr. 293

Door deze wijzigingen zijn de artikelen 116b en 118 niet meer van toepassing op (beheerders van) beleggingsinstellingen. De artikelen blijven wel van toepassing op (beheerders van) icbe's. Artikel 116b is niet van toepassing op beleggingsinstellingen, omdat de richtlijn geen vergelijkbare bepaling bevat. De richtlijn kent daarnaast eigen regels ten aanzien van de prospectus, die zijn geïmplementeerd in artikel 4:37l van de wet en artikel 115j. Artikel 118 geldt daarom voortaan alleen nog inzake icbe's.

Artikel 117

Het registratiedocument, bedoeld in artikel

4:48, eerste lid, van de wet, bevat ten minste de gegevens, genoemd in bijlage H.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:48, tweede lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 11, tweede lid, van het Btb 2005. Zie in dit verband ook de toelichting op artikel 4:48 van de wet waarin de functie van het registratiedocument wordt beschreven.³⁶⁸

Bijlage D komt inhoudelijk overeen met bijlage A bij het Btb 2005, met dien verstande dat enkele terminologische en redactionele aanpassingen zijn aangebracht. In onderdeel 2 van bijlage D is – anders dan in onderdeel II van bijlage A bij het Btb 2005 – geen gebruik gemaakt van een verwijzing maar zijn de desbetreffende personen omschreven. Het onderdeel is ten behoeve van de leesbaarheid gesplitst in twee subonderdelen.

In de onderdelen 3.3 en 3.6 van bijlage D is de zinsnede “groep waartoe [X] behoort” vervangen door “formele of feitelijke zeggenschapsstructuur waarin [X] met andere personen is verbonden”. Deze wijziging hangt samen met het feit dat het afwijkende groepsbegrip van artikel 1, onderdeel I, van de Wtb in de wet is vervangen door de formulering “een formele of feitelijke zeggenschapsstructuur met personen”. Zie in dit verband ook de toelichting op artikel 4:13 van de wet.³⁶⁹

Daarnaast zijn de onderdelen 3.8 en 3.9 van bijlage A bij het Btb 2005 in bijlage D in een apart onderdeel 4 ondergebracht met als opschrift “Financiële gegevens betreffende de beheerder en de bewaarders”. De onderdelen IV en V van bijlage A bij het Btb 2005 zijn in verband daarmee in bijlage D vernummerd tot 5 en 6. Deze wijziging is uit praktisch oogpunt aangebracht ten behoeve van de formulering van artikel 89.

In onderdeel 5.4 van bijlage D (onderdeel 4.4 van bijlage A bij het Btb 2005) is de verplichting om in het registratiedocument op te nemen waar de jaarstukken van de beheerder en bewaarders en de halfjaarcijfers van de beheerder ter inzage liggen, komen te vervallen. Openbaarmaking van de jaarstukken en halfjaarcijfers geschiedt door plaatsing op de website. Zie hiervoor de toelichting op artikel 120.

Hoewel de verplichting van artikel 4:49 van de wet om een registratiedocument te hebben op grond van artikel 4:38, tweede lid, van de wet niet van toepassing is op beheerders van beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat, is bijlage D voor hen wel relevant. De prospectusplicht van artikel 4:49 van de wet geldt wel voor hen en gelet op artikel 4:49, tweede lid, onderdeel d, van de wet moeten deze gegevens opgenomen worden in het prospectus.

Stb. 2011, nr. 247

In dit besluit worden drie bijlagen ingevoegd. De voorheen bestaande bijlagen en verwijzingen naar de bijlagen zijn als gevolg daarvan verletterd.

Stb. 2011, nr. 358

Het betreft een tekstuele wijziging.

³⁶⁸ Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 531.

³⁶⁹ Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 503.

Artikel 118

1. Onverminderd artikel 4:49, tweede lid, aanhef en onderdelen a tot en met d, van de wet bevat het prospectus, bedoeld in artikel 4:49, eerste lid, van de wet, de gegevens, genoemd in bijlage I.

2. In het prospectus worden in afzonderlijke paragrafen de gegevens opgenomen over:

a. de kosten van de icbe en de wijze waarop zij ten laste komen van het resultaat van de icbe komen, in mindering worden gebracht op het beheerde vermogen of anderszins direct of indirect ten laste komen van de deelnemers in de icbe; en

b. de aan de icbe verbonden risico's.

3. De Autoriteit Financiële Markten kan nadere regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de gegevens, bedoeld in bijlage I, worden opgenomen in het prospectus.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:49, tweede lid, onderdeel e, van de wet en komt in de plaats van artikel 41, derde lid, eerste volzin, vijfde en zesde lid, van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit deels voort uit artikel 28, tweede lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

In aanvulling op de gegevens, bedoeld in artikel 4:49, tweede lid, onderdelen a tot en met d, van de wet, moet het prospectus ingevolge het eerste lid specifieke gegevens bevatten over de beleggingsinstelling die staan vermeld in bijlage E bij het besluit. Bijlage E komt in de plaats van bijlage B bij het Btb 2005 en bevat een aantal inhoudelijke wijzigingen in de onderdelen 1.2, 1.11, 4.2, 5.11, 5.12 en 6.11. In bestaande (papieren) prospectussen kan deze informatie zonodig door middel van een inlegvel worden opgenomen of aangepast.

- De aanpassingen in de onderdelen 1.2 en 1.11 van bijlage E vloeien voort uit de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten. De richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten geldt ook voor overeenkomsten op afstand inzake deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen. De informatie die op grond van de richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten moet worden verstrekt komt echter grotendeels overeen met het prospectus. Wel dient de inhoud van het prospectus in verband met de verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten op de twee punten worden aangepast. In onderdeel 1.2 van bijlage E is het vereiste opgenomen dat (indien van toepassing) het nummer van de inschrijving van de beleggingsinstelling in het handelsregister en de plaats van de inschrijving in het prospectus worden opgenomen. Op grond van het nieuwe onderdeel 1.11 van bijlage E moet in het prospectus van een beleggingsinstelling de wijze worden vermeld waarop deelnemers klachten over de beleggingsinstelling kunnen indienen bij de beheerder.
- In onderdeel 4.2 van bijlage E (onderdeel 4.2 van

bijlage B bij het Btb 2005) is de verplichting om in het prospectus op te nemen waar de jaarstukken en halfjaarlijkse cijfers van de beleggingsinstelling ter inzage liggen, komen te vervallen. Openbaarmaking van de jaarstukken en halfjaarlijkse cijfers geschiedt door plaatsing op de website van de beheerder. Zie hiervoor de toelichting op artikel 120.

- In dit besluit gelden de transparantieregels voor de zogenaamde “master feeder”-constructie indien een beleggingsinstelling 95 procent of meer van het beheerde vermogen direct belegt in een andere beleggingsinstelling. De drempel is ten opzichte van het Btb 2005 verlaagd van 99 procent naar 95 procent omdat in de praktijk bleek dat de 99 procent-drempel te hoog lag. Hierdoor kon dit artikel eenvoudig worden ontrokken (door bijvoorbeeld een deel van het vermogen in liquiditeiten aan te houden). De onderdelen 5.11, 5.12, en 6.11 zijn in verband hiermee aangepast. Doordat de onderdelen 5.11, 5.12 en 6.11 zowel gelden voor directe als indirecte beleggingen, zijn de onderdelen 5.13 en 6.12 van bijlage B bij het Btb 2005 niet overgenomen.

Daarnaast zijn ten opzichte van het Btb 2005 enkele terminologische en redactionele aanpassingen aangebracht. Zo is in onderdeel 1.9 van bijlage E de zinsnede “groep waartoe de beleggingsmaatschappij behoort” vervangen door “formele of feitelijke zeggenschapsstructuur waarin de beleggingsmaatschappij met andere personen is verbonden”. Zie in dit verband ook de toelichting op artikel 4:13 van de wet.³⁷⁰

In onderdeel 5.19 van bijlage E is de zinsnede “vermelding van het feit dat de activa als gevolg van het beleggingsbeleid vermoedelijk een hoge volatiliteit zullen hebben” vervangen door “vermelding van het feit dat de waarde van de activa als gevolg van het beleggingsbeleid sterk kan fluctueren”. Dit betreft een verduidelijking, geen inhoudelijke wijziging.

Het prospectus bestaat gelet op artikel 4:49, tweede lid, onderdeel d, van de wet en de artikelen 117 en 118, eerste lid, ten minste uit de gegevens in bijlage D en bijlage E. De AFM verricht geen voorafgaande toetsing van de inhoud van een prospectus van een beleggingsinstelling. De AFM kan dan ook niet voor de inhoud van het prospectus verantwoordelijk worden gesteld. Het is de beheerder van de beleggingsinstelling die verantwoordelijk is voor de inhoud van het prospectus en die daarop kan worden aangesproken. Dit geldt evenzeer voor de naleving van hetgeen in een prospectus staat vermeld. De beheerder is daarop aanspreekbaar door de deelnemer.

Onderdeel a van het tweede lid vereist dat alle gegevens over kosten van de beleggingsinstelling in het prospectus in één afzonderlijke paragraaf worden opgenomen. Daaronder vallen ook de gegevens over op- en afslagen en de andere eenmalige kosten (zoals kosten van de beleggersgiro) die bij de deelnemers (waaronder de toe- en uitreders worden gerekend) in rekening worden gebracht. Daarnaast vereist onderdeel b van het tweede lid dat ook de gegevens over de risico's in één afzonderlijke paragraaf worden opgenomen. Het in afzonderlijke paragrafen bij elkaar

opnemen van alle gegevens over aard en omvang van de kosten en de gegevens over de risico's van de beleggingsinstelling vergroot het inzicht van de belegger in de beleggingsinstelling, maakt het vergelijken van verschillende beleggingsinstellingen makkelijker en draagt zo bij aan de afweging bij zijn keuze voor een beleggingsinstelling.

In het derde lid wordt aan de AFM de bevoegdheid gegeven om de wijze waarop in het prospectus inzicht in het niveau van kosten wordt verschaft uit te werken. Daarbij zal de zogenaamde “total expense ratio” of TER gehanteerd worden (zie ook de toelichting op artikel 123, eerste lid, onderdeel l). Op grond van onderdeel 6.10 van bijlage E moet de beleggingsinstelling de TER in het prospectus opnemen indien de bestaansduur van de beleggingsinstelling dat mogelijk maakt. Daarvan is in ieder geval sprake als de beleggingsinstelling één boekjaar heeft afgesloten. Daarnaast kan de AFM regels stellen over de wijze waarop alle gegevens van bijlage E in het prospectus worden opgenomen. Hierbij kan worden gedacht aan regels die op de vormgeving en redactie van het prospectus zien. De zinsnede “de vorm waarin” uit artikel 41, zesde lid, van het Btb 2005 is komen te vervallen omdat dit overbodig was.

Stb. 2011, nr. 247

In dit besluit worden drie bijlagen ingevoegd. De voorheen bestaande bijlagen en verwijzingen naar de bijlagen zijn als gevolg daarvan verletterd.

Stb. 2011, nr. 358

Het betreft een tekstuele wijziging.

Stb. 2012, nr. 695

In het derde lid van artikel 118 is de bevoegdheid van de AFM geschrapt om nadere regels te stellen met betrekking tot de wijze waarop in het prospectus inzicht in het niveau van kosten van de beleggingsinstelling wordt verschaft en de daaraan ten grondslag liggende berekening. Daarbij werd de zogenaamde «total expense ratio» of TER gehanteerd. Bij Wet tot wijziging van de Wet op het financieel toezicht en het Burgerlijk Wetboek ter implementatie van richtlijn nr. 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 13 juli 2009 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) (herschikking) (PbEU L 302) en de daarbij behorende uitvoeringsrichtlijnen zijn in bijlage l de onderdelen 6.10, 6.11 en 9 vervallen. Deze onderdelen schreven voor dat de actuele kosten gerelateerd aan de intrinsieke waarde (TER) en de rendementsweergave moesten worden opgenomen in het prospectus. Aangezien de actuele kosten niet langer hoeven te worden opgenomen in het prospectus, is de bevoegdheid van de AFM om regels te stellen met betrekking tot de wijze waarop in het prospectus inzicht dient te worden verschaft in het niveau van de kosten en de daaraan ten grondslag liggende berekening overbodig geworden. De bevoegdheid van de AFM om nadere regels te stellen met betrekking tot de wijze waarop de gegevens, bedoeld in bijlage l, dienen te worden opgenomen in het prospectus is wel gehandhaafd. Hierbij kan worden gedacht aan regels die op de vormgeving en redactie van het prospectus zien.

³⁷⁰ Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 503.

Stb. 2013, nr. 293

Zie de toelichting op art. 116b.

Artikel 119

Een beheerder van een icbe, of een icbe verstrekt de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens, bedoeld in artikel 4:51, eerste lid, van de wet, wat de indeling en inhoud betreft, onverminderd de artikelen 121 tot en met 124 en 146, in de vorm waarin deze zijn opgemaakt krachtens Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek of de internationale jaarrekeningstandaarden.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:51, vierde lid, van de wet. De verstrekking van de jaarstukken, bedoeld in artikel 4:51, eerste lid, van de wet is vormvrij. De verstrekking kan dus ook langs elektronische weg geschieden. Onder elektronisch wordt in dit verband verstaan de verstrekking via e-mail of internet. De mogelijkheid om de jaarstukken via e-mail of internet te versturen, is voor de financiële ondernemingen het meest efficiënt. De jaarstukken worden immers al via elektronische weg opgemaakt. Deze elektronische bestanden kunnen vrijwel moeiteloos langs elektronische weg aan de AFM worden verzonden. Ook de AFM is hiermee gediend, mede met het oog op de verzending van de jaarstukken aan DNB. Elektronische verstrekking sluit ook aan bij de huidige praktijk, waarin financiële ondernemingen hun jaarstukken vaak langs elektronische weg aanleveren. Overigens is het denkbaar dat een financiële onderneming, ondanks de voordelen van elektronische verstrekking, om wat voor redenen dan ook de jaarstukken liever op papier of een andere duurzame drager (bijvoorbeeld diskette of CD-rom) verstrekt.

De jaarstukken moeten onverminderd de aanvullende regels van de artikelen 121 tot en met 124 en, wat icbe's betreft, 146 worden verstrekt in de vorm waarin deze ingevolge de verslaggevingsregels zijn opgemaakt. Dit zijn de regels van Titel 9 van Boek 2 van het BW of de internationale jaarrekeningstandaarden (IAS/IFRS). Zie in dit verband ook de toelichting op de definitie van internationale jaarrekeningstandaarden in artikel 1, onderdeel r.

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 119 is niet meer van toepassing op (beheerders en bewaarder van) beleggingsinstellingen, omdat de richtlijn aparte eisen stelt aan jaarverslagen en jaarrekeningen, die zijn geïmplementeerd in de artikelen 4:37o en 4:37u van de wet, 115m en 115o. Het artikel blijft wel van toepassing op (beheerders en bewaarders van) icbe's.

Stb. 2016, nr. 97

De wijziging in dit onderdeel hangt samen met de introductie van een nieuwe paragraaf betreffende de voorschriften voor bewaarders (paragraaf 10.3.2.3. Regels voor bewaarders).

Artikel 120

1. Een beheerder van een icbe stelt de jaar-

rekening, het bestuursverslag en de overige gegevens, bedoeld in artikel 4:52, eerste lid, van de wet en de halfjaarcijfers, bedoeld in artikel 4:52, tweede lid, kosteloos verkrijgbaar voor deelnemers in de icbe.

- 2. De openbaarmaking van de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens, bedoeld in artikel 4:52, eerste lid, van de wet, geschiedt door publicatie op de website van de beheerder van de icbe. Gelijktijdig met de publicatie op de website deelt de beheerder in een landelijk verspreid Nederlands dagblad³⁷¹ dan wel aan het adres van iedere deelnemer, mee dat voor deelnemers op verzoek bij de beheerder een afschrift van de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens van de beheerder, de icbe of de bewaarder van een³⁷² icbe voor de deelnemers in de icbe kosteloos verkrijgbaar is.**
- 3. De openbaarmaking van de halfjaarcijfers, bedoeld in artikel 4:52, tweede lid, van de wet geschiedt overeenkomstig het tweede lid.**
- 4. De beheerder van een icbe houdt de informatie, bedoeld in het tweede en derde lid, gedurende ten minste drie jaar beschikbaar op zijn website.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:52, derde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 40, eerste lid, en 44, tweede, derde en vierde lid, van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit deels voort uit de artikelen 27 en 32 en 33, tweede en derde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen. De openbaarmaking van de jaarstukken en de halfjaarcijfers is in dit artikel vereenvoudigd ten opzichte van het Btb 2005. Op grond van artikel 44 van het Btb 2005 diende openbaarmaking door alle beheerders, beleggingsinstellingen en bewaarders conform de artikelen 2:394 en 2:395 van het BW plaats te vinden. Op basis van artikel 120 kan voor de toepassing van de wet en dit besluit worden volstaan met publicatie op de website van de beheerder. Deze verplichting bestond al op grond van artikel 40, eerste lid, van het Btb 2005. In verband hiermee hoeft in het registratiedocument van de beheerder en het prospectus van de beleggingsinstelling ook niet meer te worden opgenomen waar de jaarstukken ter inzage liggen.

Echter, de beheerder, de beleggingsinstelling of de bewaarder die onder Titel 9 van Boek 2 van het BW valt moet in ieder geval de gegevens openbaar maken op grond van

³⁷¹ Aan het Meldpunt Wft van het Ministerie van Financiën is voorgesteld om de verplichting om een advertentie in een landelijk verspreid Nederlands dagblad te plaatsen (dan wel een mededeling aan het adres van ieder deelnemer te doen), te laten vervallen. Het Ministerie van Financiën studeert hier nog op (*red.*).

³⁷² Art. I, onderdeel DDD van het Implementatiebesluit AIFMD (Stb. 2013, nr. 293) voegt "bewaarder van een icbe" in, terwijl hier "bewaarder van de icbe" beter zou zijn (*red.*).

deze titel. Verlichting van het regime geschiedt wat de jaarstukken betreft de facto alleen voor die beleggingsfondsen met zetel in Nederland en beheerders, beleggingsinstellingen of bewaarders met zetel buiten Nederland die niet onder Titel 9 van Boek 2 van het BW vallen.

De jaarstukken van de beheerder en van de door hem beheerde beleggingsinstellingen en de eventueel daaraan verbonden bewaarders moeten op de website van de beheerder worden geplaatst. Hetzelfde geldt voor de halfjaarcijfers van de beheerder en de beleggingsinstelling. Op grond van het vierde lid moeten deze gegevens ten minste drie jaar op de website van de beheerder beschikbaar blijven. Daarnaast moet de beheerder in een of meer landelijk verspreide Nederlandse dagbladen dan wel aan het adres van iedere deelnemer, opgave doen van de plaats waar een afschrift van deze stukken voor de deelnemers in de beleggingsinstelling kosteloos verkrijgbaar is.

Stb. 2013, nr. 293

De artikelen 120 en 121 zijn niet meer van toepassing op (beheerders van) beleggingsinstellingen, omdat de richtlijn aparte eisen stelt aan jaarverslagen en jaarrekeningen, die zijn geïmplementeerd in de artikelen 4:37o en 4:37u van de wet, 115m en 115o. De artikelen blijven wel van toepassing op (beheerders van) icbe's.

Artikel 121

- 1. Het bestuursverslag van een icbe, bedoeld in artikel 4:51, eerste lid, van de wet, bevat een verklaring van de beheerder van een³⁷³ icbe dat hij voor de icbe beschikt over een beschrijving van de inrichting van de bedrijfsvoering die voldoet aan het bepaalde ingevolge de artikelen 3:17, tweede lid, onderdeel c, en 4:14, eerste lid, van de wet, en dat de bedrijfsvoering van de icbe effectief en overeenkomstig de beschrijving functioneert.**
- 2. Het bestuursverslag van een icbe bevat ten minste de gegevens omtrent beloningen, bedoeld in artikel 69, derde lid, van de richtlijn instellingen voor collectieve belegging in effecten.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:51, vierde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 47, eerste lid, onderdeel k, van het Btb 2005. Deze bepaling verlangt dat de beheerder in het jaarverslag verantwoording aflegt over het functioneren van de bedrijfsvoering van de beleggingsinstelling. De bedrijfsvoering moet zijn beschreven (zie ook artikel 28, derde lid) en in overeenstemming met het bepaalde ingevolge de artikelen 3:17, tweede lid, onderdeel c, en 4:14, eerste lid, van de wet functioneren. In artikel 47, eerste lid, onderdeel k, van het Btb 2005 werd dit uitgedrukt door de verwijzing naar artikel 8 van het Btb 2005.

De accountant hoeft niet inhoudelijk te controleren welke

verantwoording de beheerder heeft afgelegd. Het enige wat de accountant bij controle hoeft te doen is vast te stellen dat de beheerder in het jaarverslag verantwoording heeft afgelegd over het functioneren van de bedrijfsvoering van de beleggingsinstelling. Om verwarring te voorkomen is besloten om de verklaring van de beheerder over de bedrijfsvoering in het jaarverslag te laten opnemen en niet, zoals in artikel 47 van het Btb 2005 het geval was, in de jaarrekening.

In het tweede lid wordt verduidelijkt dat in jaarverslagen van een beleggingsinstelling met zetel in een aangewezen staat geen verklaring van de beheerder over de conformiteit van de bedrijfsvoering met het ingevolge de wet bepaalde hoeft te worden opgenomen. Het bepaalde ingevolge de artikelen 3:17, tweede lid, onderdeel c, en 4:14, eerste lid, van de wet is immers niet van toepassing op beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat.

Stb. 2013, nr. 293

Zie de toelichting op art. 120.

Stb. 2016, nr. 97

De wijzigingen in het eerste lid betreffen technische wijzigingen. Het tweede lid is gebaseerd op artikel 4:51, vijfde lid, van de Wft en verwerkt het gewijzigde artikel 69, derde lid, van de richtlijn instellingen voor collectieve belegging in effecten. Artikel 69, derde lid, bepaalt dat in het bestuursverslag informatie dient te worden opgenomen over onder andere het totale bedrag aan beloningen gedurende het boekjaar (onderverdeeld in vaste en variabele beloning) die de beheerder aan zijn personeel heeft betaald, een beschrijving van de wijze waarop de beloning en de uitkeringen zijn berekend en materiële wijzigingen in het vastgestelde beloningsbeleid.

Artikel 122

- 1. De toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening van een icbe bevat ten minste de volgende gegevens:**
 - a. een sluitend overzicht van het verloop gedurende het boekjaar van de beleggingen waarbij de beleggingen worden onderscheiden naar soort;**
 - b. een overzicht van de samenstelling van de activa aan het einde van het boekjaar;**
 - c. een vergelijkend overzicht over de laatste drie jaren van de intrinsieke waarde van de icbe, het aantal uitstaande rechten van deelneming en de intrinsieke waarde per recht van deelneming, een en ander per het einde van het boekjaar;**
 - d. een mededeling in hoeverre activa die geen financiële instrumenten zijn die zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt of een andere markt in financiële instrumenten door een onafhankelijke deskundige zijn gewaardeerd, volgens welke methode**

³⁷³ Art. I, onderdeel EEE van het Implementatiebesluit AIFMD (Stb. 2013, nr. 293) voegt "beheerder van een icbe" in, terwijl hier "beheerder van de icbe" beter zou zijn (*red.*).

- de waardering heeft plaatsgevonden, alsmede de regelmaat waarmee deze waardering plaatsvindt;
- e. het bedrag der verplichtingen, onderscheiden naar soort aan het einde van het boekjaar, die voortvloeien uit dekkingstransacties met betrekking tot koers- en wisselkoersrisico in verband met de beleggingen, voor zover een en ander niet reeds in de balans en winst- en verliesrekening is begrepen;
 - f. een gespecificeerde opgave van de activa van de icbe die deelnemingen zijn in de zin van artikel 389, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek; en
 - g. indien de icbe 85 procent of meer van het beheerde vermogen direct of indirect belegt in een andere beleggingsinstelling of icbe: de gegevens, bedoeld in de onderdelen a, b, c, d en e, met betrekking tot de andere beleggingsinstelling of icbe.³⁷⁴
2. Onverminderd artikel 379, derde lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vermeldt de beheerder van een icbe onder de overige gegevens, bedoeld in artikel 4:51, eerste lid, van de wet, het totale persoonlijke belang dat de bestuurders van de beheerder van een³⁷⁵ icbe of de maatschappij voor collectieve belegging in effecten bij iedere belegging van de icbe aan het begin en het einde van het boekjaar hebben gehad.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:51, vierde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 45 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit deels voort uit artikel 28, vijfde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen. Artikel 45, eerste lid, onderdeel i, van het Btb 2005 is niet overgenomen omdat het een punt is dat al in het prospectus moet zijn opgenomen (bijlage E, onderdeel 7.12). Artikel 45, eerste lid, onderdeel h, van het Btb 2005 is in artikel 5:81 van de wet opgenomen.

Onderdeel a van het eerste lid vereist een sluitend overzicht van het verloop van de beleggingen, onderscheiden naar soort, gedurende het boekjaar. Een sluitend overzicht bevat, ingevolge Titel 9 van Boek 2 van het BW, minimaal de som van de verkrijgingen, de som van de vervreemdingen, de herwaarderingen en de koersverschillen. Met "soort" wordt bedoeld op de verschillende soorten financiële instrumenten en andersoortige beleggingen zoals beleggingen in onroerend goed. Onderdeel d van dit eerste lid schrijft voor dat inzicht wordt gegeven in de wijze waarop de activa die geen financiële instrumenten zijn die zijn

toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt of een andere markt in financiële instrumenten ("incurante beleggingen") gewaardeerd worden, daar de verschillende waarderingmethoden die in de praktijk gehanteerd worden tot verschillende uitkomsten kunnen leiden. Gewezen wordt op artikel 4:52a van de wet dat de verplichting inhoudt om deze incurante beleggingen ten minste eenmaal per jaar te laten waarderen door een onafhankelijke deskundige.

Onderdeel e beoogt inzicht te geven in bepaalde "off-balance" verplichtingen.

Onderdeel f vereist een gespecificeerde opgave van die beleggingen van de beleggingsinstelling op grond waarvan zij invloed van betekenis uitoefent of kan uitoefenen op het zakelijke en financiële beleid conform de criteria van deelneming. Deze bepaling is erop gericht om deze vorm van belangverstengeling in de verslaglegging van de beleggingsinstelling tot uiting te brengen. Door de belegger wordt van een beleggingsinstelling immers niet verwacht dat zij optreedt als een soort ondernemer, maar dat de beleggingsinstelling haar beleggingen met een zekere afstandelijkheid beoordeelt. Indien een beleggingsinstelling dan ook invloed van betekenis uitoefent of kan uitoefenen op een belegging (dat wil zeggen de belegging voldoet in relatie tot de beleggingsinstelling aan de criteria van deelneming) dan is er sprake van informatie die bekend behoort te zijn bij (potentiële) beleggers. Dit geldt voor gevallen waarin de beleggingsinstelling invloed van betekenis, zoals bedoeld in artikel 2:389 van het BW, op haar deelnemingen uitoefent. Voor de betekenis van het begrip deelneming zelf wordt verwezen naar artikel 2:24c van het BW. De in onderdeel f bedoelde opgave kan worden gedaan door middel van aantekeningen bij vermeldingen die ingevolge het BW reeds in de balans of toelichting daarop moeten worden opgenomen.

Onderdeel g ziet op de situatie waarin de beleggingsinstelling 95 procent of meer van het beheerde vermogen direct of indirect in een andere beleggingsinstelling belegt. In die situatie wordt de eerste beleggingsinstelling ook wel aangeduid als "feeder" en de beleggingsinstelling waarin belegd wordt als "master". De master zal overigens alleen kwalificeren als beleggingsinstelling (collectieve belegging) indien er naast de feeder nog meer deelnemers in de master zijn. De master kan dus geen volle dochtermaatschappij (100 procent deelneming) van de feeder zijn. Het doel van deze bepaling is om ervoor te zorgen dat indien een beleggingsinstelling bijna het hele vermogen belegt in een andere beleggingsinstelling en er sprake is van stapeling van kosten ook informatie over die andere beleggingsinstelling wordt weergegeven. Ten opzichte van artikel 45, eerste lid, onderdeel g, van het Btb 2005 is de drempel verlaagd van 99 procent naar 95 procent. In de praktijk bleek dat de 99 procent-drempel te hoog was waardoor deze regel eenvoudig kon worden ontlopen (door bijvoorbeeld een deel van het vermogen in liquiditeiten aan te houden). Doordat onderdeel g zowel geldt voor directe als indirecte beleggingen is artikel 45, tweede lid, van het Btb 2005 ook in dit onderdeel vervat.

De feeder fungeert in feite als doorgeefluik voor de master. Om te bewerkstelligen dat de deelnemers ook bij een "master feeder"-constructie een compleet beeld krijgen van – kort gezegd – het verloop en de samenstelling van de

³⁷⁴ Artikel 176, Bgfo bepaalt dat art. 122, lid 1, aanhef sub g, van toepassing is met ingang van het boekjaar dat aanvangt op of na het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit (*red.*).

³⁷⁵ Art. I, onderdeel FFF van het Implementatiebesluit AIFMD (Stb. 2013, nr. 293) voegt "beheerder van een icbe" in, terwijl hier "beheerder van de icbe" beter zou zijn (*red.*).

activa, de intrinsieke waarde, de incurante beleggingen, de verplichtingen en deelnemingen dient de feeder deze gegevens van de master in de toelichting op de jaarrekening op te nemen. Het is mogelijk dat een master op zijn beurt nagenoeg het gehele door hem beheerde vermogen belegt in een andere beleggingsinstelling, die op haar beurt weer nagenoeg het gehele door haar beheerde vermogen belegt in een andere beleggingsinstelling, enzovoort. Indien sprake is van zo'n structuur met opeenstapeling van "master feeder"-constructies, zou het enkele opnemen van de gegevens over het verloop en de samenstelling van de activa, de intrinsieke waarde, de incurante beleggingen, de verplichtingen en deelnemingen van de master de belegger weinig concrete informatie bieden.

Het tweede lid van dit artikel is opgesteld met het oog op inzicht in gevallen waarin er potentieel sprake van belangenverstrengeling is doordat een bestuurder van de beheerder of de beleggingsmaatschappij niet slechts uit hoofde van die functie bij een belegging van de beleggingsinstelling betrokken is. Opgemerkt zij dat deze betrokkenheid uit zowel geldelijk belang als zeggenschapsbelang kan bestaan. De hier bedoelde situaties worden niet aan beperkingen onderworpen; er wordt slechts openheid van zaken nagestreefd opdat een (potentiële) deelnemer op de hoogte is van de situatie.

Stb. 2011, nr. 358

De drempel voor een master-feeder structuur bedraagt op grond van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen 85 procent. In dit verband is de drempel voor master-feeder structuren voor alle beleggingsinstellingen verlaagd van 95 procent naar 85 procent.

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 122 is niet meer van toepassing op beleggingsinstellingen en beleggingsmaatschappijen, omdat de richtlijn aparte eisen stelt aan jaarverslagen en jaarrekeningen, die zijn geïmplementeerd in de artikelen 4:37o en 4:37u van de wet, 115m en 115o. Het artikel blijft wel van toepassing op icbe's en maatschappijen voor collectieve belegging in effecten.

Artikel 123

1. De toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening van een icbe bevat de volgende gegevens:

a. voorzover van toepassing: de kosten van oprichting van de icbe, de wijze waarop deze kosten ten laste zijn gekomen van het resultaat, in mindering zijn gebracht op het beheerde vermogen of anderszins ten laste zijn gekomen van de deelnemers in de icbe en welk gedeelte ten goede is gekomen aan de beheerder van een icbe, de bewaarder van een icbe, de bestuurders van de beheerder van een icbe, maatschappij voor collectieve belegging in effecten of bewaarder van een icbe, of aan met de beheerder van een icbe,

maatschappij voor collectieve belegging in effecten of bewaarder van een icbe gelieerde partijen;

- b. de naar soort onderscheiden kosten, gemoeid met het beheer van de icbe, de bewaring van activa van de icbe, de accountant, het toezicht op de icbe en de marketing, met inbegrip van de berekeningsgrondslag en de wijze waarop deze kosten ten laste zijn gekomen van het resultaat, in mindering zijn gebracht op het beheerde vermogen of anderszins ten laste zijn gekomen van de deelnemers in de icbe;**
- c. de transactiekosten die geïdentificeerd en gekwantificeerd kunnen worden en de wijze waarop deze kosten ten laste zijn gekomen van het resultaat, in mindering zijn gebracht op het beheerde vermogen of anderszins ten laste zijn gekomen van de deelnemers in de icbe;**
- d. indien van toepassing: de kosten die zijn gemaakt of vergoedingen die zijn gevraagd in verband met het in- en uitlenen van financiële instrumenten en de wijze waarop deze kosten ten laste zijn gekomen van het resultaat, in mindering zijn gebracht op het beheerde vermogen of anderszins ten laste zijn gekomen van de deelnemers in de icbe onderscheidenlijk aan wie deze vergoedingen ten goede zijn gekomen;**
- e. indien van toepassing: de kosten voor het uitbesteden van werkzaamheden in het kader van het beheer van de icbe of de bewaring van de activa van de icbe en de wijze waarop deze kosten ten laste zijn gekomen van het resultaat, in mindering zijn gebracht op het beheerde vermogen of anderszins ten laste zijn gekomen van de deelnemers in de icbe;**
- f. het totaal betaalde bedrag aan vergoedingen voor het aanbrengen van deelnemers indien dit bedrag hoger is dan één tiende procent van het gemiddelde beheerde vermogen van de icbe, de wijze waarop dit bedrag ten laste is gekomen van het resultaat, in mindering is gebracht op het beheerde vermogen of anderszins ten laste is gekomen van de deelnemers in de icbe en, indien van toepassing, de namen van met de maatschappij voor collectieve belegging in effecten, de beheerder van een icbe of de bewaarder van een icbe gelieerde partijen aan wie deze aanbrengprovisies ten goede zijn gekomen;**
- g. alle andere dan in onderdeel a tot en**

- met f bedoelde naar soort onderscheiden kosten die hoger zijn dan tien procent van de totale kosten, inclusief de berekeningsgrondslag, en de wijze waarop deze kosten ten laste zijn gekomen van het resultaat, in mindering zijn gebracht op het beheerde vermogen of anderszins ten laste zijn gekomen van de deelnemers in de icbe;
- h. de wijze waarop de op- en afslagen zijn berekend, aan wie de op- en afslagen ten goede zijn gekomen en, voor zover van toepassing, de wijze waarop zij zijn verwerkt in de jaarrekening;
 - i. de overige eenmalige kosten die deelnemers in de icbe betalen bij in- en uit-treding, inclusief de berekeningsgrondslag;
 - j. een vergelijkend overzicht van de naar soort onderscheiden volgens het prospectus, bedoeld in artikel 4:49, eerste lid, van de wet, te maken kosten en de daadwerkelijk gemaakte kosten;
 - k. de naar soort onderscheiden kosten die voortvloeien uit directe of indirecte beleggingen in andere beleggingsinstellingen of icbe's³⁷⁶ of icbe's;
 - l. het niveau van de kosten van de beleggingsinstelling gerelateerd aan haar gemiddelde intrinsieke waarde, onder vermelding van de kosten die daarbij buiten beschouwing zijn gelaten; indien de icbe gemiddeld tien procent of meer van haar vermogen direct of indirect in andere beleggingsinstellingen of icbe's³⁷⁷ of icbe's belegt, worden de kosten van de andere beleggingsinstellingen of icbe's³⁷⁸ of icbe's meegenomen bij het bepalen van het niveau van de kosten van de icbe of wordt vermeld dat en waarom het niet mogelijk is de kosten van een andere beleggingsinstelling of icbe mee te nemen, alsmede dat de kosten van de betreffende andere beleggingsinstelling of icbe van invloed zijn op het resultaat van de icbe;
 - m. indien de icbe 85 procent of meer van het beheerde vermogen direct of indi-

rect belegt in een andere beleggingsinstelling of icbe: het niveau van de kosten van de andere beleggingsinstelling of icbe gerelateerd aan de gemiddelde intrinsieke waarde van de andere beleggingsinstelling of icbe, onder vermelding van de kosten die daarbij buiten beschouwing zijn gelaten;³⁷⁹

- n. indien van toepassing: de retourprovisies die niet ten goede zijn gekomen aan de icbe en aan wie deze retourprovisies ten goede zijn gekomen;
 - o. indien van toepassing: de door de beheerder van een icbe, de bestuurders van de beleggingsmaatschappij, de beheerder van een icbe of de bewaarden van de icbe, de bewaarder van de icbe, de met de beheerder van de icbe, de maatschappij voor collectieve belegging in effecten of bewaarder van de icbe gelieerde partijen of derden voor het uitvoeren van opdrachten ten behoeve van de icbe ontvangen of in het vooruitzicht gestelde goederen; en
 - p. de omloopsnelheid van de beleggingen en een vergelijking met de in het voorgaande boekjaar gerealiseerde omloopsnelheid van de beleggingen.
2. Het eerste lid, onderdeel p, is niet van toepassing op icbe's die uitsluitend of vrijwel uitsluitend beleggen in onroerende zaken.
 3. De Autoriteit Financiële Markten stelt regels met betrekking tot de wijze waarop inzicht wordt verschaft in het niveau van de kosten van de icbe, bedoeld in het eerste lid, onderdelen l en m, en de daaraan ten grondslag liggende berekening en de wijze van berekening van de omloopsnelheid van de activa, bedoeld in het eerste lid, onderdeel p.
 4. De toelichting op de balans en de winst en verliesrekening van een beheerder van een icbe bevat ten minste de volgende gegevens:
 - a. indien van toepassing: de door de beheerder van een icbe of diens bestuurders ontvangen retourprovisies;
 - b. indien van toepassing: de door de beheerder van een icbe of diens bestuurders voor het uitvoeren van opdrachten ten behoeve van de beheerder van een³⁸⁰ icbe of de door de beheerder van

³⁷⁶ Art. III, onderdeel O van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2014 (Stb. 2013, nr. 537) voegt na "beleggingsinstellingen" in "of icbe's", maar die aanvulling was al correct uitgevoerd door Stb. 2013, nr. 293 (*red.*).

³⁷⁷ Art. III, onderdeel O van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2014 (Stb. 2013, nr. 537) voegt na "beleggingsinstellingen" in "of icbe's", maar die aanvulling was al correct uitgevoerd door Stb. 2013, nr. 293 (*red.*).

³⁷⁸ Art. III, onderdeel O van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2014 (Stb. 2013, nr. 537) voegt na "beleggingsinstellingen" in "of icbe's", maar die aanvulling was al correct uitgevoerd door Stb. 2013, nr. 293 (*red.*).

³⁷⁹ Artikel 176, Bgfo bepaalt dat art. 123, lid 1, sub m, Bgfo van toepassing is met ingang van het boekjaar dat aanvangt op of na het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit (*red.*).

³⁸⁰ Art. I, onderdeel GGG, lid 9 van het Implementatiebesluit AIFMD (Stb. 2013, nr. 293) voegt "beheerder van een icbe" in, terwijl hier "beheerder van de icbe" beter zou zijn (*red.*).

- een³⁸¹ icbe beheerde beleggingsinstellingen of icbe's ontvangen of in het vooruitzicht gestelde goederen; en**
- c. de vergoedingen die zijn ontvangen in verband met het in- en uitlenen van financiële instrumenten van de door de beheerder van een icbe beheerde beleggingsinstellingen of icbe's.**
- 5. De in het eerste en vierde lid bedoelde gegevens worden cijfermatig en tekstueel toegelicht.**
- 6. In de toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening van de beheerder van een icbe en de icbe worden de in het vierde onderscheidenlijk het eerste lid bedoelde gegevens in één paragraaf opgenomen.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:51, vierde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 46 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit deels voort uit de artikelen 24, derde lid, tweede alinea, en 28, vijfde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Het prospectus van de beleggingsinstelling dient conform onderdeel 6 van bijlage E een volledig beeld te geven van de kosten die beleggingsinstelling zal maken, hoe deze kosten berekend zullen worden en de wijze waarop deze kosten ten laste zullen komen van het resultaat, in mindering worden gebracht op het beheerde vermogen of anderszins ten laste komen van de deelnemers in de beleggingsinstelling. Dit artikel voorziet in verantwoording van de kosten van de beleggingsinstelling in de toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening.

Onderdeel a verplicht tot het verantwoorden van de oprichtingskosten. Deze verantwoording hoeft uiteraard alleen te worden opgenomen in het jaar waarin deze kosten genomen worden.

Ingevolge onderdeel b moeten de kosten gemoeid met het beheer (waaronder de beheervergoeding), de bewaring van de activa, de accountant, het toezicht (zoals heffingen en eventuele boetes) en de marketing verantwoord worden.

Kosten die samenhangen met de koop en verkoop van activa (transactiekosten) kunnen onder andere bestaan uit belastingen, kosten van de (financiële instrumenten)maker, spreads tussen bied- en laatprijzen en de verandering in de marktprijs als gevolg van de transactie. Transparantie over deze kosten is van belang omdat zij een directe invloed op het resultaat van een beleggingsinstelling hebben. Het echter niet altijd mogelijk vast te stellen wat de transactiekosten zijn, bijvoorbeeld omdat bij sommige financiële instrumenten de transactiekosten worden versleuteld in een brutoprijs en veranderingen in marktprijs als gevolg van een transactie moeilijk te berekenen zijn. Daarom wordt in onderdeel c aangegeven dat de transactiekosten die geïdentificeerd en gekwantificeerd kunnen worden, moeten worden verantwoord.

³⁸¹ Art. I, onderdeel GGG, lid 9 van het Implementatiebesluit AIFMD (Stb. 2013, nr. 293) voegt "beheerder van een icbe" in, terwijl hier "beheerder van de icbe" beter zou zijn (*red.*).

Onderdeel d ziet op het zogenaamde "securities lending", het in- en uitlenen van financiële instrumenten. De kosten die hiervoor zijn gemaakt of de vergoedingen die hiervoor zijn gevraagd moeten worden verantwoord. Aangegeven moet worden aan wie de vergoedingen voor het uitlenen van financiële instrumenten ten goede zijn gekomen; zo wordt duidelijk of de beleggingstelling zelf dan wel een ander (bijvoorbeeld de beheerder) hiervan profiteert.

Onderdeel e betreft de kosten gemoeid met het uitbesteden van werkzaamheden.

Het totaal betaalde bedrag aan vergoedingen voor het aanbrengen van deelnemers (aanbrengprovisies) hoeft op grond van onderdeel f slechts verantwoord te worden indien het bedrag hoger is dan 0,1 procent van het gemiddelde beheerde vermogen in het boekjaar. Indien de aanbrengprovisies ten goede zijn gekomen van met de beheerder, beleggingsmaatschappij of bewaarder gelieerde partijen, moeten de namen van de desbetreffende gelieerde partijen worden opgenomen.

Andere kosten dan de kosten, bedoeld in de onderdelen a tot en met h, dienen op grond van onderdeel g slechts verantwoord te worden indien zij hoger zijn dan tien procent van de totale kosten. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan administratiekosten voor zover deze niet in de beheervergoeding zijn begrepen.

Op- en afslagen zijn de bedragen waarmee het door een in- of uittreedende deelnemer te betalen of te ontvangen bedrag wordt verhoogd of verlaagd ten opzichte van de intrinsieke waarde van het deelnemingsrecht. Het is van belang dat de deelnemer niet alleen weet hoe de op- en afslagen worden berekend maar ook waarvoor de op- en afslagen worden gebruikt. Op- en afslagen kunnen bijvoorbeeld door beleggingstellingen gebruikt worden ter dekking van transactiekosten veroorzaakt door de toe of afname van het aantal deelnemingsrechten of van kosten die de beheerder maakt voor toegang tot distributiekanaal. De beleggingsinstelling moet daarom op grond van bijlage E, onderdeel 6.12 in het prospectus en op grond van onderdeel h aangeven hoe de op- en afslagen worden respectievelijk berekend en aan wie zij ten goede komen respectievelijk zijn gekomen. Daaronder vallen bijvoorbeeld ook gegevens over kortingen op de op- en afslagen die op basis van objectieve criteria (zoals grootte van de inleg) worden verleend en het maximale kortingspercentage op de op- en afslagen. Indien (een gedeelte van) de op- en afslagen ten goede (is) zijn gekomen van de beleggingsinstelling moet worden aangegeven hoe dit in de jaarrekening is verwerkt.

De overige eenmalige kosten bij in- en uittrading van onderdeel i kunnen onder andere de kosten van de beleggersgiro betreffen (voor zover deze kosten niet zijn begrepen in de op- en afslagen).

Onderdeel j verplicht ertoe om in de toelichting in de jaarrekening een vergelijkend overzicht op te nemen met de in het prospectus opgenomen kosten en de daadwerkelijk gemaakte kosten. Indien een beleggingsinstelling belegt in andere beleggingsinstellingen is sprake van een meervoudige kostenstructuur die van invloed is op het resultaat van de beleggingsinstelling.

Onderdeel k verplicht de beleggingsinstelling daarom in de toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening de

naar soort kosten onderscheiden kosten die met deze beleggingen gepaard gaan op te nemen. Dit betreft de kosten, bedoeld in de onderdelen a tot en met g, van de andere beleggingsinstelling, de open afslagen en overige kosten die de beleggingsinstelling bij in- of uittreden in de andere beleggingsinstelling in rekening worden gebracht.

Op grond van onderdeel l moet de beleggingsinstelling inzicht bieden in het niveau van de kosten. Dit geschiedt via de TER waarbij de kosten als percentage van de intrinsieke waarde worden weergegeven. De AFM zal op grond van het derde lid regels stellen over deze berekening en de kosten die moeten worden meegenomen. Indien de beleggingsinstelling in een boekjaar gemiddeld tien procent of meer belegt in een of meer andere beleggingsinstellingen, moeten de kosten van al die beleggingsinstellingen worden meegenomen in de berekening (de zogenaamde synthetische TER). Indien het niet mogelijk is om de kosten van een beleggingsinstelling mee te nemen bij de berekening van het niveau van kosten van de beleggingsinstelling, bijvoorbeeld omdat de TER van die beleggingsinstelling niet beschikbaar is, moet dat expliciet worden vermeld.

Bij "master feeder"-constructies moet de beleggingsinstelling op grond van onderdeel m naast de synthetische TER ook afzonderlijk de TER van de master opnemen. In onderdeel m is de uit het Btb 2005 afkomstige drempel van 99 procent verlaagd naar 95 procent. Zie ook de toelichting op artikel 122, eerste lid, onderdeel g. Doordat onderdeel m zowel geldt voor directe als indirecte beleggingen, is artikel 46, tweede lid, van het Btb 2005, ook in dit onderdeel verrat.

Het komt voor dat bij het uitvoeren van transacties voor beleggingsinstellingen door degenen die de transactie uitvoeren retourprovisies en soft-commissions (ook wel "softdollar-arrangementen" genoemd) worden verleend aan een andere partij dan de beleggingsinstelling. Bij retourprovisies wordt een deel van de provisie of van de transactiekosten terugbetaald. Soft-commissions zijn goederen (diensten en zaken) die als tegenprestatie voor het uitvoeren van de transactie ter beschikking worden gesteld. Retourprovisies en soft-commissions kunnen een nadelige invloed op de keuze voor de uitvoerder van een transactie hebben omdat risico bestaat dat niet degene die objectief gezien de transactie het best kan uitvoeren wordt gekozen, maar degene die bijvoorbeeld de beheerder de aantrekkelijkste retourprovisie of ander goed kan leveren. Het is van belang dat beleggers inzicht hebben in de aanwezigheid van deze prikkels en weten aan wie de economische voordelen ten goede zijn gekomen.

De onderdelen n en o verplichten dan ook tot het afleggen van verantwoording over de retourprovisies en soft-commissions die niet ten goede zijn gekomen aan de beleggingsinstelling zelf.

Onderdeel p verplicht de beleggingsinstelling om inzicht te geven in de omloopsnelheid van de beleggingen en een vergelijking te maken met de omloopsnelheid in het voorgaande boekjaar (de zogenaamde Portfolio Turnover Ratio). De omloopsnelheid maakt duidelijk hoe actief het beheer van de portefeuille is. De AFM kan op grond van het derde lid regels stellen over de wijze van berekening van de omloopsnelheid. Bij beleggingsinstellingen die (vrijwel) uitsluitend beleggen in onroerende zaken zal de

omloopsnelheid van de portefeuille zeer laag zijn, zodat zij in het tweede lid zijn uitgezonderd van de verplichting inzicht te geven in de omloopsnelheid van de activa.

Het vierde lid verplicht de beheerder om in de toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening aan te geven welke financiële voordelen hij en zijn bestuurders hebben behaald met het beheer van de beleggingsinstellingen.

Op grond van het zesde lid dienen de gegevens over kosten, evenals in het prospectus (artikel 118, tweede lid, onderdeel a) in één paragraaf te worden opgenomen om het inzicht in de kosten te vergroten.

Stb. 2011, nr. 358

De drempel voor een master-feeder structuur bedraagt op grond van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen 85 procent. In dit verband is de drempel voor master-feeder structuren voor alle beleggingsinstellingen verlaagd van 95 procent naar 85 procent.

Stb. 2013, nr. 293

De artikelen 123 en 124 zijn niet meer van toepassing op (beheerders van) beleggingsinstellingen en beleggingsmaatschappijen, omdat de richtlijn aparte eisen stelt aan jaarverslagen en jaarrekeningen, die zijn geïmplementeerd in de artikelen 4:37o en 4:37u van de wet, 115m en 115o. De artikelen blijven wel van toepassing op icbe's en maatschappijen voor collectieve belegging in effecten. In een aantal gevallen blijven de artikelen 123 en 124 van toepassing op beleggingsinstellingen en icbe's.

Het betreft dan niet een verplichting van die beleggingsinstellingen of icbe's zelf, maar een verplichting van een icbe die in die beleggingsinstellingen of icbe's belegt.

Stb 2013, nr 537

Zie de toelichting bij art. 31c (red.).

Artikel 124

1. Een icbe vermeldt in de toelichting op de balans en de winst en verliesrekening:

- a. indien van toepassing: de met de met de maatschappij voor collectieve belegging in effecten, de beheerder van een icbe of de bewaarder van een icbe gelieerde partijen aangegane overeenkomsten en een beschrijving van de hoofdlijnen van die overeenkomsten;**
- b. welk percentage van het totale transactievolume van de beleggingsinstelling is uitgevoerd via de met de maatschappij voor collectieve belegging in effecten, de beheerder van een icbe of de bewaarder van een icbe gelieerde partijen;**
- c. indien van toepassing: een opsomming van de soorten transacties die via de met de maatschappij voor collectieve belegging in effecten, de beheerder van een icbe of de bewaarder van een icbe gelieerde partijen zijn uitgevoerd en de voorwaarden waaronder die transacties**

- plaatsvinden. Indien een transactie met een gelieerde partij niet tegen marktconforme voorwaarden heeft plaatsgevonden wordt tevens de naam van de gelieerde partij, de prijs, de relevante voorwaarden, de getaxeerde waarde en de reden voor niet marktconform handelen vermeld;
- d. indien van toepassing: het totaalbedrag gemoeid met transacties met de met de maatschappij voor collectieve belegging in effecten, de beheerder van een icbe of de bewaarder van een icbe gelieerde partijen die niet op een gereglementeerde markt of een andere markt in financiële instrumenten worden verricht;
- e. indien van toepassing: dat de icbe direct of indirect belegt in een andere maatschappij voor collectieve belegging in effecten of beleggingsmaatschappij die een met de beheerder van de icbe, maatschappij voor collectieve belegging in effecten, of bewaarder van de icbe gelieerde partij is of in een andere icbe of beleggingsinstelling die beheerd wordt door een met de beheerder van de icbe, maatschappij voor collectieve belegging in effecten, of bewaarder van de icbe gelieerde partij en onder welke voorwaarden verkoop of inkoop van, alsmede terugbetaling op de rechten van deelneming in de andere icbe of beleggingsinstelling plaatsvindt;
- f. indien van toepassing: beleggingen in met de maatschappij voor collectieve belegging in effecten, beheerder van een icbe of bewaarder van een icbe gelieerde partijen, niet zijnde beleggingsinstellingen of icbe's, die meer dan tien procent van het vermogen van de gelieerde partij of van het beheerde vermogen van de beleggingsinstelling of icbe uitmaken, met een uiteenzetting van de relatie met de gelieerde partijen en het land van vestiging van de betreffende gelieerde partijen indien dit niet Nederland is;
- g. indien de beheerder van een icbe of bewaarder van een icbe in het kader van het beheer van de icbe onderscheidenlijk de bewaring van de activa van de icbe werkzaamheden heeft uitbesteed: de naam van degene aan wie werkzaamheden zijn uitbesteed en een beschrijving van de werkzaamheden die zijn uitbesteed;
- h. indien financiële instrumenten worden in- of uitgeleend:
- 1°. de waarde van de in- en uitgeleende financiële instrumenten; deze informatie dient in de toelichting op de balans onder de balanspost financiële instrumenten te worden vermeld; en
 - 2°. de zekerheden die de icbe heeft verkregen;³⁸²
- i. indien de icbe gemiddeld twintig procent of meer van het beheerde vermogen direct of indirect belegt in een andere beleggingsinstelling of icbe:
- 1°. waar de meest recente jaarrekening en het meest recente bestuursverslag van de andere beleggingsinstelling of icbe verkrijgbaar zijn;
 - 2°. of en, zo ja, waar de andere beleggingsinstelling of icbe onder toezicht staat;
 - 3°. het relatieve belang van de icbe in de andere beleggingsinstelling of icbe aan het begin en het einde van het boekjaar van de icbe;
 - 4°. de intrinsieke waarde van de rechten van deelneming in de andere beleggingsinstelling of icbe aan het einde van het meest recente boekjaar van die andere beleggingsinstelling of icbe;
 - 5°. de samenstelling van de beleggingsportefeuille van de andere beleggingsinstelling of icbe aan het begin en het einde van het meest recente boekjaar van die andere beleggingsinstelling of icbe;³⁸³

³⁸² Op de website van de AFM staat bij "veelgestelde vragen":
Vraag: Welke informatie over het soort onderpand en de waarde van het onderpand dient bij uitgeleende financiële instrumenten in het jaarverslag te worden opgenomen?

Antwoord: Op grond van artikel 128 lid 1h onder 2 Bgif [de artikelverwijzing klopt niet; het is niet 128 maar 124. (red.)] dienen in het jaarverslag de zekerheden die een beleggingsinstelling heeft verkregen te worden vermeld. Ten aanzien van de hoogte van de zekerheden dient hier ofwel de absolute hoogte van de verkregen zekerheden ofwel het percentage van de uitgeleende financiële instrumenten waarvoor zekerheden zijn verkregen, te worden vermeld.

Tevens dient het soort zekerheden dat als onderpand is verkregen, te worden vermeld. Het vermelden van de categorie waartoe het onderpand behoort, is voldoende (red.).

³⁸³ Op de website van de AFM staat bij "veelgestelde vragen":
Vraag: Is het noodzakelijk dat de samenstelling van de beleggingsportefeuille zowel per 1 januari (primo) als per 31 december (ultimo) in de jaarrekening moet worden opgenomen in die situatie dat de beleggingsinstelling gemiddeld 20% of meer van het beheerde vermogen direct of indirect belegt in een andere beleggingsinstelling of kan volstaan worden met het vermelden van alleen de ultimo-portefeuille?

Antwoord: Het vermelden van de volledige primo-portefeuille is niet noodzakelijk, indien in de jaarrekening een verwijzing naar de website van de beleggingsinstelling ten aanzien van de ultimo-portefeuille van het vorig boekjaar wordt opgeno-

6°. een beschrijving van het beleggingsresultaat van de andere beleggingsinstelling of icbe aan de hand van de meest recente jaarrekening van die andere beleggingsinstelling of icbe; en

7°. indien van toepassing: de afspraken tussen de icbe en de andere beleggingsinstelling of icbe over de verdeling van kosten en aan wie het voordeel ten goede komt; en

j. indien de icbe 85 procent of meer van het beheerde vermogen direct of indirect belegt in een andere beleggingsinstelling of icbe: het beleggingsbeleid van de andere beleggingsinstelling of icbe.³⁸⁴

2. De Autoriteit Financiële Markten kan regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de informatie, bedoeld in het eerste lid, wordt opgenomen in de jaarrekening.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:51, vierde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 47 van het Btb 2005, met uitzondering van het eerste lid, onderdeel k, dat in artikel 121 is opgenomen. Deze bepaling vloeit deels voort uit artikel 28, vijfde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

In het eerste lid is in de onderdelen a tot en met f de verplichting opgenomen om verantwoording af te leggen over overeenkomsten en transacties met partijen die met de beheerder, beleggingsmaatschappij of bewaarder gelieerd zijn. Het handelen met gelieerde partijen kan vanwege de verbondenheid tussen partijen worden ingegeven door andere dan puur zakelijke en commerciële overwegingen. Het is daarom van belang dat er openheid van zaken is.

Onderdeel a verplicht tot opnemen van de hoofdlijnen van overeenkomsten met gelieerde partijen. Het kan gaan om overeenkomsten die zien op de koop- of verkoop van activa (transacties) of andere diensten die gelieerde partijen aan de beleggingsinstelling leveren.

Op grond van onderdeel b moet het relatieve aandeel van transacties met gelieerde partijen worden opgenomen.

Daarnaast moet op grond van onderdeel c inzicht worden geboden in de transactiesoorten die via gelieerde partijen worden uitgevoerd en de voorwaarden waaronder die transacties plaatsvinden, worden beschreven. Indien een transactie met een gelieerde partij niet tegen marktconforme voorwaarden heeft plaatsgevonden, moet meer informatie worden verschaft. Marktconforme voorwaarden zijn voorwaarden die concurrerend zijn in de markt of gelijkwaardig zijn aan voorwaarden die voor dezelfde dienst of

men. Hiermee wordt voorkomen dat de beleggingsinstelling extra kosten voor de jaarrekening moet maken, terwijl de informatie reeds beschikbaar is in de jaarrekening van het vorige boekjaar (*red.*).

³⁸⁴ Artikel 176, Bgfo bepaalt dat art. 124, lid 1, sub j, van toepassing is met ingang van het boekjaar dat aanvangt op of na het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit (*red.*).

hetzelfde goed gelden. Het is in eerste instantie aan de beleggingsinstelling om te beoordelen of sprake is van marktconforme voorwaarden. Vervolgens dienen gemaakte afspraken periodiek op marktconformiteit getoetst te worden.

De onderdelen e en f zien op het beleggen in gelieerde partijen. Alle beleggingen in gelieerde beleggingsmaatschappijen of in beleggingsinstellingen die worden beheerd door gelieerde partijen moeten op grond van onderdeel e worden gemeld, ongeacht de omvang van de belegging. Ook moeten de voorwaarden waaronder kan worden in- en uitgetreden in die andere beleggingsinstelling worden vermeld. Beleggingen in gelieerde partijen die geen beleggingsinstelling zijn behoeven op grond van onderdeel f slechts te worden gemeld indien sprake is van een belang van tien procent in de gelieerde partij of indien het belang in de gelieerde partij tien procent van het beheerde vermogen bedraagt. De grens van tien procent geldt per ultimo boekjaar.

De onderdelen i en j hebben betrekking op beleggingen in andere beleggingstellingen. Indien de beleggingsinstelling gedurende het boekjaar gemiddeld twintig procent of meer van het beheerde vermogen belegt in een andere beleggingsinstelling, dient de informatie genoemd in onderdeel i over die andere beleggingsinstelling te worden opgenomen in de toelichting op de balans en de winst- of verliesrekening. In onderdeel i is onder 5° de verplichting opgenomen om de samenstelling van de beleggingsportefeuille van de andere beleggingsinstelling aan het begin en het einde van het meest recente boekjaar van die andere beleggingsinstelling op te nemen in de toelichting op de balans en de winst- of verliesrekening. Opname van deze informatie werd voor de inwerkingtreding van het Btb 2005 vereist op grond van de Wtb-circulaire "8025 Transparantie van indirecte beleggingen".³⁸⁵ In artikel 47, eerste lid, onderdeel i, van het Btb 2005 was deze verplichting abusievelijk niet opgenomen. Dit is nu hersteld.

De ontheffingsbevoegdheid van artikel 47, derde lid, van het Btb 2005 voor het geval de informatie over een andere beleggingsinstelling, bedoeld in onderdeel i, niet tijdig beschikbaar is, is als zodanig komen te vervallen. In plaats daarvan is onderdeel i, onder 1°, 4° en 6°, ten opzichte van het Btb 2005 aangepast. In onderdeel 1° is opgenomen dat moet worden aangegeven waar de meest recente jaarstukken van de andere beleggingsinstelling verkrijgbaar zijn. Onder 4° is aangegeven dat het gaat om de intrinsieke waarde van de rechten van deelneming in de andere beleggingsinstelling aan het einde van het meest recente boekjaar van die andere beleggingsinstelling. Onder 6° is opgenomen dat de beschrijving van het beleggingsresultaat moet plaatsvinden aan de hand van de meest recente jaarrekening van die beleggingsinstelling. Op deze manier wordt rekening gehouden met de mogelijkheid dat de boekjaren van de verschillende beleggingsinstellingen waarin wordt belegd niet overeenkomen met het boekjaar van de beleggingsinstelling zelf.

In onderdeel i, onder 7°, wordt met "het voordeel" bedoeld

³⁸⁵ Circulaire van 5 juli 2002. Zie ook Beleidsregel Wet toezicht beleggingsinstellingen (Strct. 2002, 165).

op het voordeel dat uit de verdeling van de kosten voortvloeit.

Indien sprake is van een "master feeder"-constructie dient de beleggingsinstelling daarnaast op grond van onderdeel j een beschrijving van het beleggingsbeleid van de master op te nemen. In onderdeel j is de drempel van 99 procent verlaagd naar 95 procent. Zie in dit verband de toelichting op artikel 122, eerste lid, onderdeel g. Doordat onderdeel j zowel geldt voor directe als indirecte beleggingen, is artikel 47, tweede lid, van het Btb 2005 ook in dit onderdeel vervat.

In het tweede lid, is de zinsnede "de vorm waarin" uit artikel 47, vijfde lid, van het Btb 2005 niet opgenomen omdat dit overbodig was.

Stb. 2011, nr. 358

De drempel voor een master-feeder structuur bedraagt op grond van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen 85 procent. In dit verband is de drempel voor master-feeder structuren voor alle beleggingsinstellingen verlaagd van 95 procent naar 85 procent.

Stb. 2013, nr. 293

Zie de toelichting op art. 123.

Artikel 125

1. De halfjaarcijfers van een icbe bevatten ten minste de volgende gegevens:

- a. de balans en winst- en verliesrekening, alsmede een mutatieoverzicht van het eigen vermogen van de maatschappij voor collectieve belegging in effecten of van het beheerde vermogen van het fonds voor collectieve belegging in effecten met inachtneming, voorzover de aard van deze stukken dat toelaat, van de bepalingen van Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek of de internationale jaarrekeningstandaarden;
- b. een overzicht van de samenstelling van de activa van de icbe;
- c. een opgave van de intrinsieke waarde van de icbe en het aantal uitstaande rechten van deelneming en de intrinsieke waarde per recht van deelneming;
- d. indien van toepassing: de vermelding, bedoeld in artikel 122, tweede lid; en
- e. indien van toepassing: een mededeling dat de icbe interimdividend heeft uitgekeerd of voornemens is dat te doen.

2. De halfjaarcijfers van een beheerder van een icbe bevatten ten minste de balans en winst- en verliesrekening, alsmede een mutatieoverzicht van het eigen vermogen met inachtneming, voorzover de aard van deze stukken dat toelaat, van de bepalingen van Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, met uitzondering van artikel 403, of de internationale jaarreke-

ningstandaarden.

3. Indien de halfjaarcijfers van de beheerder van de icbe of de icbe door een accountant zijn onderzocht, wordt diens verklaring gevoegd bij de stukken die ingevolge artikel 4:51, tweede lid, van de wet aan de Autoriteit Financiële Markten worden verstrekt.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:51, vierde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 48 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit deels voort uit artikel 28, zesde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen. Artikel 48, eerste lid, onderdeel e, van het Btb 2005 is niet opgenomen omdat dit punt al in het prospectus moet zijn opgenomen (bijlage E, onderdeel 7.12).

In dit artikel wordt voorgeschreven wat de inhoud van de halfjaarcijfers dient te zijn. Voor zover de aard van de balans en de winst- en verliesrekening dat toelaat, is het jaarrekeningenrecht van Titel 9 van Boek 2 van het BW hierop van toepassing en dienen daarom de grondslagen voor de waardering en resultatenbepaling in overeenstemming met de desbetreffende grondslagen bij de jaarrekening te zijn. In de gevallen waar wordt gesproken over het boekjaar wordt bij halfjaarcijfers uiteraard bedoeld op de voorafgegane verslagperiode. Gelet op het tussentijdse karakter van deze berichten is deze inhoud beperkt tot hetgeen minimaal noodzakelijk is om inzicht in de ontwikkeling van de beheerder en de beleggingsinstelling te verschaffen.

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 125 is niet meer van toepassing op beleggingsinstellingen, beleggingsmaatschappijen en beleggingsfondsen, omdat de richtlijn geen vergelijkbare bepaling kent. Het artikel blijft wel van toepassing op icbe's, maatschappijen voor collectieve belegging in effecten en fondsen voor collectieve belegging in effecten.

§ 10.3.2. [vervallen]³⁸⁶

Stb 2006, nr 520

In aanvulling op paragraaf 10.3.1 bevat deze paragraaf regels die uitsluitend van toepassing zijn op icbe's en de daaraan verbonden beheerders. De artikelen 126 tot en met 129 bevatten regels met betrekking tot de bedrijfsvoering. De artikelen 130 tot en met 143 bevatten regels met betrekking tot het beleggen door icbe's. De artikelen 144 tot en met 147 bevatten regels over informatieverstrekking.

Stb 2008, nr. 581

De wijziging in dit onderdeel hangt samen met de wijziging van artikel 4:60, eerste lid, van de Wft door de Reparatiewet Wft.

³⁸⁶ Art. I, onderdeel JJJ van het Implementatiebesluit AIFMD (Stb. 2013, nr. 293) laat dit opschrift vervallen omdat de artikelen in deze paragraaf worden samengevoegd met een aantal bestaande artikelen uit paragraaf 10.3.1. [oud], die voortaan van toepassing zijn op icbe's. De artikelen komen te staan in een nieuwe paragraaf 10.3.2 (red.).

Stb. 2011, nr. 358

Het opschrift van paragraaf 10.3.2. is aangepast zodat uit het opschrift blijkt dat de paragraaf van toepassing is op icbe's en de daaraan verbonden bewaarders. Verder zijn een aantal grondslagen toegevoegd waarop de artikelen in deze paragraaf zijn gebaseerd. De nieuwe artikelen hebben betrekking op het voorkomen van belangenconflicten en het verstrekken van informatie aan de deelnemer over de uitvoering van de opdracht tot inkoop of verkoop van deelnemingsrechten, de verwerking van orders en het verschaffen of ontvangen van een beloning of vergoeding in verband met het beheer van de beleggingen of administratie ten behoeve van een icbe.

Artikel 125a [vervallen]

Stb 2008, nr. 581

De wijziging in dit onderdeel hangt samen met artikel 4:37a van de Wft. Hetgeen geregeld was in artikel 125a van het Bgfo Wft, is nu geregeld in het artikel 4:37a van de Wft. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de toelichting op artikel 4:37a Wft.

Artikel 126, 127 [vervallen]³⁸⁷

Stb. 2016, nr. 97

De artikelen 126 en 127 vervallen. Artikel 126 beschrijft de voorwaarden waaronder het maatschappijen voor collectieve belegging in effecten is toegestaan om de activa zelf te bewaren en zij de activa niet bij een onafhankelijke bewaarder in bewaring hoeven te geven. Artikel 127 bepaalt dat een maatschappij voor collectieve belegging in effecten die zelf de activa bewaart een accountant dient te laten onderzoeken of de intrinsieke waardebeoordeling conform de statuten plaatsvindt en de beleggingen plaatsvinden in overeenstemming met de statuten en het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft. De wijzigingsrichtlijn bepaalt echter dat de activa van een icbe dienen te worden bewaard door een onafhankelijke bewaarder. Van dit vereiste kan niet meer worden afgeweken. Dit betekent dat ook icbe's die maatschappij voor collectieve belegging in effecten zijn waarvan de rechten van deelneming zijn toegelaten tot de notering op een handelsplatform een onafhankelijke bewaarder dienen aan te stellen. De artikelen 126 en 127 zijn derhalve overbodig geworden.

Artikel 126a

1. **Het beleid ter zake van het voorkomen van belangenconflicten, bedoeld in artikel 4:59a, eerste lid, van de wet, is gericht op het herkennen van in ieder geval de volgende situaties waarbij een beheerder van een icbe, een relevante persoon of een persoon die met de beheerder is verbonden door een zeggenschapsband:**
 - a. **financieel gewin kan behalen of een financieel verlies kan vermijden ten koste van de icbe;**

- b. **een belang heeft bij het resultaat van een ten behoeve van de icbe of een cliënt verrichte dienst of activiteit of een namens de icbe of cliënt uitgevoerde transactie, dat verschilt van het belang van de icbe bij dit resultaat;**
- c. **een financiële of andere drijfveer heeft om het belang van een andere cliënt of groep cliënten te laten voorgaan boven het belang van de icbe;**
- d. **dezelfde werkzaamheden uitoefent voor de icbe en voor een cliënt die geen icbe is; of**
- e. **van een andere persoon dan de cliënt ten behoeve van de cliënt verrichte werkzaamheden in verband met het beheer van icbe's een provisie ontvangt die verschilt van de gebruikelijke provisie voor deze dienst, of een dergelijke provisie zal ontvangen.**

2. **De beheerder houdt bij het bepalen van de soorten van belangenconflicten rekening met:**

- a. **zijn eigen belang, inclusief de belangen die voortvloeien uit het feit dat hij deel uitmaakt van een groep of uit het verrichten van diensten en activiteiten, de belangen van cliënten en de verplichtingen van de beheerder ten opzichte van de icbe; en**
- b. **de belangen van door hem beheerde icbe's.**

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel verwerkt artikel 17 van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU en is gebaseerd op artikel 4:59a, derde lid, van de wet.

In artikel 126a, eerste lid, is een aantal situaties opgesomd die kunnen leiden tot belangenconflicten waardoor belangen van een cliënt kunnen worden geschaad. Een beheerder dient bij het verrichten van diensten of activiteiten over beleid te beschikken dat gericht is op het signaleren van dergelijke situaties.

Artikel 126b

1. **Een beheerder van een icbe legt het beleid, bedoeld in artikel 4:59a, eerste lid, van de wet vast en draagt er zorg voor dit beleid te implementeren en in stand te houden. Het beleid is afgestemd op de aard, omvang en complexiteit van zijn bedrijf.**
2. **Indien de beheerder deel uitmaakt van een groep, heeft het beleid ook betrekking op belangenconflicten die kunnen ontstaan als gevolg van de structuur en bedrijfsactiviteiten van andere ondernemingen die deel uitmaken van de groep.**
3. **Het beleid omschrijft, onder verwijzing naar de werkzaamheden in verband met het beheer van icbe's die door of in naam**

³⁸⁷ Art. I, onderdeel S van het Implementatiebesluit wijziging richtlijn icbe's (Stb. 2016, nr. 97).

van de beheerder worden verricht, de omstandigheden die een belangenconflict vormen of kunnen doen ontstaan dat een wezenlijk risico met zich brengt dat de belangen van de icbe of van een of meer cliënten worden geschaad, alsmede de te volgen procedures en te nemen maatregelen voor het omgaan met een dergelijk conflict.

4. Het beleid vermeldt de te volgen procedures en te nemen maatregelen voor het beheersen van een belangenconflict als bedoeld in artikel 4:59a, eerste lid, van de wet.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 126b verwerkt artikel 18 van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU en is gebaseerd op artikel 4:59a, derde lid, van de wet. Het eerste en tweede lid strekken tot implementatie van artikel 18, eerste lid. Op grond van het eerste lid dient een beheerder het beleid inzake belangenconflicten vast te leggen en dit beleid te implementeren binnen de organisatie en in stand te houden. Het beleid is afgestemd op de aard, omvang en complexiteit van het bedrijf van de beheerder. Het tweede lid ziet op het geval dat een beheerder deel uitmaakt van een groep.

Het derde lid verwerkt artikel 18, tweede lid, onderdeel a, en geeft aan welke omstandigheden in het beleid inzake belangenconflicten dienen te worden omschreven. De omstandigheden moeten betrekking hebben op gevallen waarin er een conflict bestaat of kan ontstaan tussen enerzijds de belangen van de beheerder of bepaalde personen die verbonden zijn met de beheerder of groep waarvan de beheerder deel uitmaakt, en anderzijds de verplichtingen van de beheerder jegens de icbe of een of meer cliënten.

Het vierde lid verwerkt artikel 18, tweede lid, onderdeel b, en bepaalt dat het vastgestelde beleid inzake belangenconflicten de te volgen procedures en te nemen maatregelen voor het beheersen van belangenconflicten moet vermelden.

Artikel 126c

1. Een beheerder van een icbe beschikt over een adequate en effectieve strategie en daarbij behorend beleid waaruit blijkt wanneer en op welke wijze de stemrechten die zijn verbonden aan financiële instrumenten waarin de icbe belegt, zullen worden uitgeoefend in het uitsluitende voordeel van de betrokken icbe.
2. De strategie omvat maatregelen en procedures voor:
 - a. het monitoren van relevante gebeurtenissen binnen de onderneming;
 - b. het garanderen dat de uitoefening van stemrechten in overeenstemming met de beleggingsdoelstellingen en het beleggingsbeleid van de betrokken icbe plaatsvindt; en
 - c. het voorkomen of beheersen van eventuele belangenconflicten die uit de uit-

oefening van stemrechten voortvloeien.

3. De beheerder stelt een samenvatting van de strategie beschikbaar aan de deelnemers van de door hem beheerde icbe's.
4. De beheerder verstrekt kosteloos op verzoek informatie met betrekking tot bijzonderheden over de genomen maatregelen op grond van de strategie aan de deelnemers van de door hem beheerde icbe's.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 126c is gebaseerd op artikel 4:59a, derde lid, van de wet en verwerkt artikel 21 van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU.

Een icbe-beheerder dient een adequate en effectieve strategie vast te leggen, toe te passen en in stand te houden voor de uitoefening van de stemrechten die verbonden zijn aan financiële instrumenten die de door hem beheerde icbe's aanhouden om te garanderen dat deze rechten in het uitsluitende voordeel van de icbe's worden uitgeoefend. In het tweede lid is aangegeven welke maatregelen en procedures een dergelijke strategie dient te omvatten.

Informatie met betrekking tot de strategie en de toepassing ervan moet kosteloos ter beschikking worden gesteld aan de deelnemers, onder meer via een website. De beheerder dient altijd de mogelijkheid te behouden om zelf te stemmen (zie overweging 16 bij de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU).

Artikel 126d

1. Een beheerder van een icbe die een opdracht van een deelnemer tot inschrijving of terugbetaling van rechten van deelneming uitvoert, geeft de deelnemer onverwijld en uiterlijk op de eerste werkdag na uitvoering van de opdracht kennis van de uitvoering op een duurzame drager.
2. Indien de beheerder een bevestiging van de uitvoering van de opdracht ontvangt van een derde, stelt de beheerder de deelnemer daarvan in kennis uiterlijk op de eerste werkdag na ontvangst van de bevestiging van de derde, tenzij de derde de deelnemer reeds onmiddellijk in kennis heeft gesteld.
3. Indien een beheerder periodiek voor een deelnemer opdrachten tot inschrijving of terugbetaling van rechten van deelneming in een icbe uitvoert, kan een beheerder de kennisgeving, bedoeld in het eerste en tweede lid, eenmaal per zes maanden verstrekken.
4. Een beheerder verstrekt de deelnemer desgevraagd informatie over de status van zijn opdracht tot inschrijving of terugbetaling.
5. De kennisgeving, bedoeld in het eerste en tweede lid, bevat, voor zover van toepassing, de volgende informatie:
 - a. de identificatiegegevens van de be-

heerder:

- b. de naam of een andere omschrijving van de deelnemer;
- c. de datum en het tijdstip van de opdracht tot inschrijving of terugbetaling en de wijze van betaling;
- d. de datum van uitvoering;
- e. de identificatiegegevens van de icbe;
- f. de aard van de opdracht;
- g. het aantal rechten van deelneming waarop de opdracht betrekking heeft;
- h. de prijs per eenheid waartegen op de rechten van deelneming werd ingeschreven of waartegen deze werden terugbetaald;
- i. de referentievalutatatum;
- j. de brutowaarde van de opdracht inclusief inschrijvingskosten of het netto-bedrag na aftrek van de terugbetalingskosten; en
- k. de totale kosten die in rekening zijn gebracht en, indien de deelnemer daarom verzoekt, een specificatie daarvan.

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:59b, tweede lid, van de wet en verwerkt artikel 24 van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU.

Het eerste lid bepaalt dat een icbe-beheerder onverwijld en uiterlijk de eerste werkdag na uitvoering van de opdracht tot inschrijving of terugbetaling van rechten van deelneming de deelnemer in kennis dient te stellen van de uitvoering daarvan. De deelnemer is dan in staat de uitvoering van de opdracht te controleren. In het tweede lid wordt vervolgens aangegeven dat indien de beheerder een bevestiging van de uitvoering van de opdracht ontvangt van een derde, de beheerder de deelnemer daarvan in kennis dient te stellen uiterlijk op de eerste werkdag na ontvangst van de bevestiging van deze derde. De beheerder hoeft de deelnemer niet in kennis te stellen van de uitvoering van de opdracht tot inschrijving of terugbetaling van rechten van deelneming indien de derde de deelnemer reeds daarvan in kennis heeft gesteld. In het vijfde lid is uitgewerkt welke informatie de kennisgeving dient te bevatten.

Het derde lid verwerkt artikel 24, derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. De bepaling is alleen relevant voor een situatie waarin een beheerder periodiek voor een deelnemer opdrachten uitvoert. In die situatie kan de desbetreffende beheerder onverwijld na uitvoering van de opdracht tot inschrijving of terugbetaling van deelnemingsrechten de deelnemer in kennis stellen van de uitvoering van de opdracht (eerste lid) of de beheerder kan de informatie ten minste eenmaal per zes maanden verstrekken aan de deelnemer.

Het vierde lid verwerkt artikel 24, vierde lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. Indien een deelnemer daarom verzoekt dient een beheerder informatie te verschaffen waaruit de deelnemer kan opmaken wat de status is van zijn opdracht.

Het vijfde lid verwerkt artikel 24, tweede lid, van de uitvoe-

ringsrichtlijn 2010/43/EU. De kennisgeving dient de informatie te bevatten die in dit lid wordt genoemd. De bewoordingen «voorzover van toepassing» geven aan dat het kan zijn dat genoemde informatie voor bepaalde opdrachten niet beschikbaar is. In dat geval is er geen verplichting tot het opnemen van die informatie in de kennisgeving. Onder de aard van de opdracht wordt verstaan een opdracht tot inschrijving of terugbetaling van deelnemingsrechten.

Artikel 126e

1. Een beheerder van een icbe die orders van icbe's uitvoert:
 - a. registreert orders die in naam van icbe's worden uitgevoerd onmiddellijk en correct en wijst deze orders onmiddellijk en correct toe; en
 - b. voert vergelijkbare orders van icbe's in volgorde van ontvangst en onmiddellijk uit, tenzij de aard van de order of de heersende marktomstandigheden dit onmogelijk maken of in het belang van de icbe anders moet worden gehandeld.
2. Een beheerder van een icbe die verantwoordelijk is voor de controle op of de afwikkeling van een uitgevoerde order neemt alle redelijke maatregelen om ervoor te zorgen dat alle financiële instrumenten of gelden die bij de afwikkeling van de uitgevoerde order worden ontvangen, onmiddellijk op correcte wijze op de rekening van de icbe worden bijgeschreven.
3. Een beheerder van een icbe maakt geen misbruik van informatie over lopende orders van icbe's en neemt alle redelijke maatregelen om misbruik van dergelijke informatie door zijn medewerkers te voorkomen.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 126e is gebaseerd op de artikelen 4:59b, tweede lid, en 4:59e, tweede lid, van de wet en verwerkt artikel 27, eerste en tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU.

Artikel 126f

1. Een beheerder van een icbe voert een order in naam van een icbe of een transactie voor eigen rekening niet samen met een andere order van een icbe of cliënt, tenzij:
 - a. het onwaarschijnlijk is dat de samenvoeging van de orders en transacties nadelig is voor de betrokken icbe of cliënt; en
 - b. hij een ordertoewijzingsbeleid heeft vastgesteld en geïmplementeerd dat voldoende nauwkeurig voorziet in een billijke toewijzing van samengevoegde orders en transacties en dat onder

meer voorschrijft hoe het volume en de prijs van orders bepalend zijn voor de toewijzingen en de behandeling van gedeeltelijke uitvoeringen.

2. Indien een beheerder van een icbe een order samenvoegt met andere orders van icbe's of cliënten en de samengevoegde order slechts ten dele wordt uitgevoerd, wijst hij de desbetreffende transacties toe overeenkomstig zijn ordertoewijzingsbeleid.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 126f is gebaseerd op de artikelen 4:59b, tweede lid, en 4:59e, tweede lid, van de wet en verwerkt artikel 28, eerste en tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. Op grond van dit artikel is het onder bepaalde voorwaarden toegestaan een order van een icbe samen te voegen met een transactie voor eigen rekening of met een andere order van een icbe of cliënt. Indien een beheerder een order samenvoegt met andere orders van icbe's of cliënten en de samengevoegde order slechts ten dele wordt uitgevoerd, wijst hij de desbetreffende transactie toe overeenkomstig zijn ordertoewijzingsbeleid.

Artikel 126g

1. Een beheerder van een icbe die een transactie voor eigen rekening samenvoegt met een order van een icbe of cliënt, wijst de desbetreffende transactie niet toe op een voor de icbe respectievelijk cliënt nadelige wijze.
2. Indien een beheerder van een icbe een order van een icbe of cliënt samenvoegt met een transactie voor eigen rekening en de samengevoegde order slechts ten dele wordt uitgevoerd, geeft hij de order van de icbe of cliënt bij de toewijzing van de desbetreffende transactie voorrang op zijn eigen transactie. Het is de beheerder van een icbe slechts toegestaan een transactie als bedoeld in de vorige volzin naar evenredigheid toe te wijzen overeenkomstig zijn orderuitvoeringsbeleid, bedoeld in artikel 126f, eerste lid, onderdeel b, indien hij kan aantonen dat de order van de icbe of cliënt niet of niet op dezelfde gunstige voorwaarden had kunnen uitvoeren als deze niet was samengevoegd.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 126g is gebaseerd op de artikelen 4:59b, tweede lid, en 4:59e, tweede lid, van de wet en verwerkt artikel 28, derde en vierde lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU.

Artikel 126h

1. Een beheerder van een icbe verschaft of ontvangt voor het beheer van de beleggingen of administratie ten behoeve van een icbe geen beloning of vergoeding, in welke vorm dan ook, die niet noodzakelijk is voor het beheer van de beleggingen of

administratie of dit mogelijk maakt.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op:
 - a. beloningen of vergoedingen die worden verschaft door of aan de icbe of degene die namens de icbe optreedt; en
 - b. beloningen of vergoedingen die worden verschaft door of aan een derde of degene die namens de derde optreedt, indien:
 - 1°. de icbe op uitvoerige, accurate en begrijpelijke wijze mededeling wordt gedaan van het bestaan, de aard en het bedrag of, indien het bedrag niet kan worden achterhaald, de wijze van berekening daarvan, van de beloning of vergoeding voordat tot het beheren van beleggingen of administratie ten behoeve van de icbe wordt overgegaan; en
 - 2°. de verschaffing van de beloning of vergoeding de kwaliteit van het beheren van beleggingen of administratie ten behoeve van de icbe ten goede komt en geen afbreuk doet aan de verplichting van de beheerder om zich in te zetten voor de belangen van de icbe.

3. De beheerder voldoet aan de voorwaarde, bedoeld in het tweede lid, aanhef en onderdeel b, onder 1°, indien hij in samengevatte vorm mededeling doet van de essentiële voorwaarden van de regelingen voor beloningen of vergoedingen en hij de deelnemers informeert over de mogelijkheid om nadere informatie te verkrijgen en deze op verzoek van de deelnemer verstrekt.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 126h verwerkt artikel 29 van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU.

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:59b, tweede lid, van de wet. De in dit artikel opgenomen norm wordt aangeduid als de inducement-norm en is voor beleggingsondernemingen opgenomen in artikel 168a van het Bgfo.

Het eerste lid vult het in artikel 4:59b van de wet opgenomen vereiste dat een beheerder zich op loyale, billijke en professionele wijze inzet voor de icbe nader in. Het eerste lid bepaalt dat een beheerder geen beloning of vergoeding, in welke vorm dan ook, mag verschaffen of ontvangen die niet noodzakelijk is voor het beheren van beleggingen of administratie van de desbetreffende icbe of dit mogelijk maakt. Beloningen of vergoedingen die noodzakelijk kunnen zijn voor het beheren van beleggingen zijn bijvoorbeeld bewaarloon, afwikkelings- en beursvergoedingen, wettelijke heffingen of juridische kosten.

In het tweede lid is artikel 29, eerste lid, onderdelen a en b, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU verwerkt. Het verbod van het eerste lid is niet van toepassing indien de beloningen of vergoedingen worden verschaft door of aan de icbe.

Op grond van het tweede lid, aanhef en onderdeel b, onder 1°, is het verbod eveneens niet van toepassing indien de beloning of vergoeding wordt verschaft door of aan een derde en op uitvoerige, accurate en begrijpelijke wijze mededeling wordt gedaan van het bestaan, de aard en het bedrag van de beloning of vergoeding aan de icbe voordat tot het beheren van beleggingen of administratie ten behoeve van de icbe wordt overgegaan. Op grond van het tweede lid, aanhef en onderdeel b, onder 2°, geldt de voorwaarde dat de verschaffing van een beloning of vergoeding de kwaliteit van het beheer van de beleggingen of de administratie ten behoeve van de icbe ten goede moet komen en dat de beloning of vergoeding geen afbreuk mag doen aan de op de beheerder rustende verplichting om zich in te zetten voor de belangen van de icbe. Deze voorwaarden gelden cumulatief.

In geval een persoon optreedt namens de icbe of een derde, geldt het bepaalde in het tweede lid voor degene die namens de icbe of derde optreedt.

Het derde lid strekt ter implementatie van artikel 29, tweede lid, van uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. Het biedt beheerders de mogelijkheid om de transparantieplichting van het tweede lid in samengevatte vorm te verstrekken. Essentiële voorwaarden mogen hierin echter niet ontbreken, opdat de deelnemers nog altijd een goed inzicht wordt geboden in de regelingen voor beloningen of vergoedingen die van invloed zouden kunnen zijn op de verhouding tussen de beheerder en de icbe. De uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU stelt bovendien het vereiste dat een beheerder desgevraagd nadere bijzonderheden dient te verstrekken aan de deelnemer, en deze verplichting vervolgens ook nakomt. Het is hiertoe noodzakelijk dat de deelnemer op de hoogte wordt gesteld door de beheerder van de mogelijkheid om te kunnen verzoeken om nadere informatie, zodat deze norm eveneens is opgenomen in het derde lid.

Artikel 126i

- 1. Een beheerder van een icbe neemt bij het selecteren en continu monitoren van beleggingen de nodige zorgvuldigheid in acht.**
- 2. Een beheerder van een icbe heeft voldoende kennis en begrip van de activa waarin de door hem beheerde icbe's beleggen.**

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel verwerkt artikel 23, eerste en tweede lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet.

In het belang van de icbe's en de integriteit van de markt dient een beheerder bij de selectie en het continue monitoren van beleggingen de nodige zorgvuldigheid in acht te nemen. De beheerder dient eveneens voldoende kennis en begrip te hebben van de activa waarin de door hem beheerde icbe's beleggen.

Artikel 126j

- 1. Een beheerder van een icbe zorgt ervoor dat billijke, correcte en transparante prijsbepalingsmodellen en waarderingssys-**

temen worden aangewend.

- 2. Een beheerder van een icbe moet kunnen aantonen dat de deelnemingen in door hem beheerde icbe's correct worden ge-**

waardeerd.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 126j verwerkt artikel 22, derde lid, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet.

De waardering van de deelnemingen in icbe's dient op billijke, correcte en transparante wijze te geschieden. Daarvoor zijn billijke, correcte en transparante prijsbepalingsmodellen en waarderingssystemen nodig.

Tevens dient de beheerder aan te tonen dat de deelnemingen in door hem beheerde icbe's correct zijn gewaardeerd.

Artikel 127 [vervallen]³⁸⁸

Stb. 2016, nr. 97

De artikelen 126 en 127 vervallen. Artikel 126 beschrijft de voorwaarden waaronder het maatschappijen voor collectieve belegging in effecten is toegestaan om de activa zelf te bewaren en zij de activa niet bij een onafhankelijke bewaarder in bewaring hoeven te geven. Artikel 127 bepaalt dat een maatschappij voor collectieve belegging in effecten die zelf de activa bewaart een accountant dient te laten onderzoeken of de intrinsieke waardebeoordeling conform de statuten plaatsvindt en de beleggingen plaatsvinden in overeenstemming met de statuten en het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft. De wijzigingsrichtlijn bepaalt echter dat de activa van een icbe dienen te worden bewaard door een onafhankelijke bewaarder. Van dit vereiste kan niet meer worden afgeweken. Dit betekent dat ook icbe's die maatschappij voor collectieve belegging in effecten zijn waarvan de rechten van deelneming zijn toegelaten tot de notering op een handelsplatform een onafhankelijke bewaarder dienen aan te stellen. De artikelen 126 en 127 zijn derhalve overbodig geworden.

Artikel 128

De statuten of het fondsreglement van een icbe als bedoeld in artikel 4:61, eerste lid, van de wet vermelden:

- a. de wijze waarop de bepaling plaatsvindt van de prijs bij het aanbieden, de verkoop- of inkoopprijs, en het bedrag bij terugbetaling van de waarde van de rechten van deelneming; en**
- b. de aard van de kosten die ten laste komen van het resultaat, in mindering worden gebracht op het beheerde vermogen of anderszins ten laste komen van de deelnemers in de beleggingsinstelling.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 77 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit voort uit de artikelen 38 en 43 van de richtlijn beleggingsinstellingen.

³⁸⁸ Art. I, onderdeel S van het Implementatiebesluit wijziging richtlijn icbe's (Stb. 2016, nr. 97).

Artikel 129

Een icbe als bedoeld in artikel 4:61, eerste lid, van de wet die belegt in rechten van deelneming in andere beleggingsinstellingen die door haar beheerder worden beheerd of die worden beheerd door een beheerder waarmee haar beheerder in een formele of feitelijke zeggenschapsstructuur is verbonden, brengt geen kosten in rekening voor inschrijving of aflossing ten aanzien van de rechten van deelneming in die andere beleggingsinstellingen.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 79 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit voort uit artikel 24, derde lid, eerste alinea van de richtlijn beleggingsinstellingen. Het begrip "groep" is vervangen door "formele of feitelijke zeggenschapsstructuur". Zie in dit verband ook de toelichting op artikel 4:13 van de wet.³⁸⁹ Ter bestrijding van dubbele kosten mogen beheerders geen inschrijf- of aflossingskosten in rekening brengen met betrekking tot deelnemingsrechten in andere beleggingsinstellingen die door dezelfde beheerder worden beheerd of door een andere beheerder waarmee de beheerder in een formele of feitelijke zeggenschapsstructuur is verbonden.

Artikel 130

Het beheerde vermogen van een icbe als bedoeld in artikel 4:61, eerste lid, van de wet wordt uitsluitend belegt in:

- a. effecten en geldmarktinstrumenten die zijn toegelaten tot de notering of worden verhandeld op een markt in financiële instrumenten in een lidstaat;
- b. effecten en geldmarktinstrumenten die zijn toegelaten tot de notering of worden verhandeld op een markt in financiële instrumenten in een staat die geen lidstaat is, voorzover de statuten of het fondsreglement van de icbe voorzien in belegging in deze financiële instrumenten;
- c. effecten waarvan het aannemelijk is dat zij binnen een jaar na emissie zullen worden toegelaten tot de notering of ter verhandeling zullen worden aangeboden op een gereguleerde markt of een andere markt in financiële instrumenten voorzover de statuten of het fondsreglement van de icbe voorzien in belegging in deze financiële instrumenten;
- d. rechten van deelneming in icbe's voor het aanbieden waarvan op grond van artikel 2:65 van de wet een vergunning is verleend of in icbe's die overeenkomstig de richtlijn instellingen voor collectieve belegging in effecten in een andere lidstaat

zijn toegelaten, indien de betreffende icbe's volgens hun statuten of fondsreglementen niet meer dan tien procent van hun beheerde vermogen beleggen in rechten van deelneming in andere beleggingsinstellingen;

- e. rechten van deelneming in beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat of in icbe's waarop het toezicht naar het oordeel van de toezichthoudende instanties in andere lidstaten gelijkwaardig is aan de richtlijn instellingen voor collectieve belegging in effecten en ten aanzien waarvan de samenwerking tussen de toezichthouders en de toezichthoudende instanties genoegzaam is gewaarborgd, indien:

- 1°. de rechten van deelneming in de beleggingsinstellingen of icbe's op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald;

- 2°. het reglementaire of statutaire doel van de beleggingsinstellingen of icbe's uitsluitend is het beleggen in effecten, geldmarktinstrumenten, deposito's of financiële derivaten met toepassing van het beginsel van risicospreiding;

- 3°. de op de beleggingsinstellingen of icbe's toepasselijke regels inzake scheiding van het vermogen, opnemen en verstrekken van leningen en verkopen van effecten en geldmarktinstrumenten vanuit een ongedekte positie gelijkwaardig zijn aan de voorschriften van de richtlijn instellingen voor collectieve belegging in effecten; en

- 4°. de beleggingsinstellingen of icbe's volgens hun statuten of fondsreglementen niet meer dan tien procent van hun beheerde vermogen beleggen in rechten van deelneming in andere beleggingsinstellingen of icbe's;

- f. deposito's;
- g. financiële derivaten die zijn toegelaten tot de notering of worden verhandeld op een markt in financiële instrumenten, voorzover de waarde afhankelijk is van de in dit artikel genoemde financiële instrumenten en deposito's, financiële indices, rentetarieven, wisselkoersen of valuta's waarin de icbe krachtens haar statuten of reglementen mag beleggen;
- h. financiële derivaten die niet op een gereguleerde markt of een andere markt in financiële instrumenten worden verhandeld, indien:

- 1°. de waarde afhankelijk is van de in dit artikel genoemde financiële instrumenten en deposito's, financiële indices,

³⁸⁹ Kamerstuk 29.708, nr. 19, p. 503.

- rentetarieven, wisselkoersen of valuta's waarin icbe's krachtens haar statuten of reglementen mag beleggen;
- 2°. de tegenpartij een aan prudentieel toezicht onderworpen instelling is en behoort tot de categorieën die erkend zijn door de Autoriteit Financiële Markten of een toezichthoudende instantie in een andere lidstaat, en
- 3°. zij aan betrouwbare en verifieerbare dagelijkse waardering onderworpen zijn en te allen tijde tegen hun waarde in het economisch verkeer op initiatief van de icbe kunnen worden verkocht, te gelde gemaakt of afgesloten door een compenserende transactie; of
- i. geldmarktinstrumenten die niet op een gereglementeerde markt of andere markt in financiële instrumenten worden verhandeld, indien de emissie of de emittent van deze instrumenten zelf aan regelgeving is onderworpen met het oog op de bescherming van beleggers en spaargelden, en deze instrumenten:
- 1°. worden uitgegeven of gegarandeerd door een centrale, regionale of plaatselijke overheid, de centrale bank van een lidstaat, de Europese Centrale Bank, de Europese Unie of de Europese Investeringsbank, een staat die geen lidstaat is, een deelstaat van een federale staat of een internationale publiekrechtelijke instelling waarin een of meer lidstaten deelnemen;
- 2°. worden uitgegeven door een onderneming waarvan effecten worden verhandeld op een gereglementeerde markt of een andere markt in financiële instrumenten;
- 3°. worden uitgegeven of gegarandeerd door een instelling die in een lidstaat aan prudentieel toezicht is onderworpen of door een instelling die onderworpen is aan prudentieel toezicht dat in ieder geval gelijkwaardig is aan het ingevolge het gemeenschapsrecht geldende prudentieel toezicht; of
- 4°. worden uitgegeven door andere instellingen waarvoor een gelijkwaardige bescherming van de belegger geldt als is vastgelegd in dit onderdeel, aanhef en onder 1°, 2° en 3°, indien de uitgevende instelling een onderneming is waarvan het kapitaal en de reserves in totaal ten minste € 10.000.000 bedragen en die haar jaarrekeningen presenteert en publiceert overeenkomstig de richtlijn jaarrekening, of een rechtspersoon is die binnen een groep waartoe een of meer ondernemingen waarvan de aan-

delen zijn toegelaten tot notering aan een gereglementeerde markt of een andere markt in financiële instrumenten behoren, specifiek gericht is op de financiering van de groep, of een rechtspersoon is specifiek gericht op de financiering van effectiseringsinstrumenten waarvoor een bankliquiditeitslijn bestaat.

Stb 2006, nr 520

In de artikelen 130 tot en met 143 (de artikelen 57 tot en met 70 van het Btb 2005) worden regels gegeven met betrekking tot het beleggen door icbe's. De artikelen 130 tot en met 141 (de artikelen 57 tot en met 68 van het Btb 2005) waarborgen dat icbe's uitsluitend in een omschreven categorie financiële instrumenten beleggen en het beginsel van risicospreiding voldoende in acht nemen.

De artikelen 130 tot en met 132 (de artikelen 57 tot en met 59 van het Btb 2005) geven aan in welke financiële instrumenten de icbe mag beleggen. De artikelen 131, onderdeel a, 133 tot en met 141 (de artikelen 60 tot en met 68 van het Btb 2005) stellen kwantitatieve begrenzings aan de beleggingen van de icbe. Artikel 142 (artikel 69 van het Btb 2005) bevat een overgangperiode voor het beleggingsbeleid van nieuwe icbe's. Artikel 143 (artikel 70 van het Btb 2005) geeft aan hoe met overschrijdingen van de begrenzings moet worden omgegaan.

Deze artikelen zijn inhoudelijk niet gewijzigd ten opzichte van het Btb 2005. Wel hebben enkele terminologische aanpassingen plaatsgevonden. De in het Btb 2005 gebruikte formulering "effectenbeurs of een andere geregelde, regelmatig functionerende, erkende open markt" is vervangen door "markt in financiële instrumenten". Zie in dit verband ook de inleidende toelichting op afdeling 10.3.

Daarnaast zijn de in het Btb 2005 gebruikte verwijzingen naar de financiële instrumenten, bedoeld in artikel 1, onderdeel c, van het Btb 2005 als volgt aangepast:

- "financiële instrumenten als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, onder 1°" is vervangen door: aandelen;
- "financiële instrumenten als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, onder 2°" is vervangen door: obligaties;
- "financiële instrumenten als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, onder 1° tot en met 3°" is vervangen door: effecten;
- "financiële instrumenten als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, onder 1° tot en met 4°" is vervangen door: effecten en geldmarktinstrumenten;
- "financiële instrumenten als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, onder 5°" is vervangen door: rechten van deelneming in een beleggingsinstelling waarvan de rechten van deelneming op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald; en
- "financiële instrumenten als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, onder 6° tot en met 9°" is vervangen door: financiële derivaten.

Artikel 130 is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 57 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit voort uit artikel 19, eerste lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Dit artikel bepaalt aan in welke financiële instrumenten een

icbe mag beleggen. Om een onderscheid aan te brengen binnen de overkoepelende wettelijke term “financieel instrument”, wordt in deze afdeling dan ook de begrippen “financieel derivaat” en “geldmarktinstrumenten” gehanteerd. Deze begrippen zijn gedefinieerd in artikel 1, onderdelen j en l. Zie ook de toelichting op die onderdelen.

Onderdeel c van dit artikel is opgenomen omdat het in het buitenland voorkomt dat pas na geruime tijd tot notering wordt overgegaan, hoewel duidelijk is dat er geen verdere obstakels zijn voor notering van die financiële instrumenten. De aannemelijkheid van de toekomstige notering kan, bijvoorbeeld, uit een verklaring van de beursautoriteiten blijken.

In de onderdelen d en e worden de mogelijkheden voor een icbe om te beleggen in andere beleggingsinstellingen van het open-end-type vastgelegd. De bescherming van de belegger mag door deze beleggingsactiviteiten niet in het gedrang komen en moet worden gegarandeerd. Dit vertaalt zich in de opgenomen kwantitatieve begrenzing om opeenstapeling van beleggingen te voorkomen. Daarnaast gelden in onderdeel e voor het beleggen in deelnemingsrechten van niet-icbe's extra eisen met betrekking tot scheiding van het vermogen, opnemen en verstrekken van leningen en verkopen van financiële instrumenten vanuit een ongedekte positie.

Onderdeel f bepaalt dat beleggingsinstellingen in deposito's mogen beleggen, hetgeen met het oog op de ontwikkelingen op de markten en de voltooiing van de economische en monetaire unie wenselijk is. Het begrip deposito wordt gedefinieerd in artikel 1, onderdeel f. Voor de goede orde wordt er op gewezen dat dit begrip afwijkt van het begrip deposito in artikel 1:1 van de wet. Zie hiervoor ook de toelichting op artikel 1, onderdeel f.

Onderdelen g en h bevatten de mogelijkheid te beleggen in financiële derivaten. Als onderdeel van het algemene beleggingsbeleid of voor risicodekkingsdoeleinden om een vooropgesteld financieel doel of het in het prospectus vermelde risicoprofiel te bereiken, kan een icbe beleggen in financiële derivaten mits de onderliggende activa bestaan uit financiële indices, rentetarieven, wisselkoersen, valuta of onder dit lid vallende instrumenten. Wat betreft OTC-derivaten (dit zijn financiële derivaten die niet op een gereguleerde markt of een markt in financiële instrumenten worden verhandeld) gelden aanvullende eisen wat betreft de kwaliteit van de tegenpartijen, alsook met betrekking tot de liquiditeit en de doorlopende evaluatie van de positie. Hierdoor wordt beoogd de bescherming van de deelnemers op een adequaat niveau te brengen, dat vrijwel evenwaardig is aan het beschermingsniveau dat wordt genoten bij beleggen in derivaten waarin op gereguleerde markten of markten in financiële instrumenten wordt gehandeld. Op grond van onderdeel i kan worden belegd in geldmarktinstrumenten, verhandelbare instrumenten die gewoonlijk niet op gereguleerde markten of andere markten in financiële instrumenten worden verhandeld, maar waarin op de geldmarkt wordt gehandeld, zoals schatkistcertificaten, kortlopend papier van lokale overheden, depositocertificaten, commercial paper, verhandelbaar papier over middellange termijn en bankaccepten.

Stb 2008, nr. 581

In artikel 1:1 van de Wft is een definitie opgenomen van richtlijn jaarrekening. Daarom kan de volledige titel van deze richtlijn vervallen.

Stb. 2011, nr. 358

Het betreft een tekstuele wijziging.

Stb. 2013, nr. 293

De wijzigingen in artikel 130 houden verband met de wijziging van een aantal begrippen in de Wft en het nieuwe begrip icbe's. Zo is de definitie van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen vervangen door de definitie van richtlijn instellingen voor collectieve belegging in effecten.

Artikel 131

1. In afwijking van artikel 130 kan het beheerde vermogen van een icbe:

- a. voor ten hoogste tien procent worden belegd in effecten en geldmarktinstrumenten die niet zijn toegelaten tot of worden verhandeld op een gereguleerde markt of een andere markt in financiële instrumenten;
- b. indien het een maatschappij voor collectieve belegging in effecten betreft: worden belegd in zaken die rechtstreeks noodzakelijk zijn voor de uitoefening van haar werkzaamheid; of
- c. worden aangehouden in accessoir liquide middelen.

2. In afwijking van artikel 130 kan het beheerd vermogen van een feeder-icbe voor maximaal vijftien procent:

- a. worden belegd in financiële derivaten, bedoeld in artikel 130, onderdelen g en h, die alleen met het doel om risico af te dekken mogen worden gebruikt;
- b. indien het een maatschappij voor collectieve belegging in effecten betreft: worden belegd in zaken die rechtstreeks noodzakelijk zijn voor de uitoefening van haar werkzaamheid; of
- c. worden aangehouden in accessoir liquide middelen.

Stb 2006, nr 520

Zie de toelichting bij artikel 130.

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 58 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit voort uit artikel 19, tweede lid, onderdelen a en b, en vierde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Onderdeel a bepaalt dat tien procent van het beheerde vermogen van de icbe mag worden belegd in effecten (aandelen, obligaties, andere door uitgevende instellingen uitgegeven waardebewijzen) en geldmarktinstrumenten die niet op een gereguleerde markt, of markten in financiële instrumenten verhandeld worden. Met het oog op de controle op waardering van de icbe, wordt een bovengrens van tien procent van het vermogen vastgesteld.

Op grond van onderdeel b is het een icbe-maatschappij toegestaan voor eigen gebruik roerende en onroerende zaken (bedrijfsmiddelen) aan te kopen.

Onderdeel c heeft betrekking op het aanhouden van liquide middelen in afwachting van een (her)belegging of met het oog op de liquiditeit die het open-end karakter vereist. De term "accessoir" brengt tot uitdrukking dat het aanhouden van liquide middelen voor de icbe niet een op zichzelf staand doel mag zijn.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 131, tweede lid, verwerkt artikel 58, tweede lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:61 van de wet.

Een feeder-icbe belegt ten minste 85 procent van haar beheerd vermogen in een master-icbe. Het tweede lid bepaalt hoe de overige maximaal vijftien procent van het beheerd vermogen kan worden belegd, namelijk in één of meer van de volgende beleggingsmogelijkheden: financiële derivaten die alleen mogen worden gebruikt met het doel risico af te dekken (onderdeel a); roerende en onroerende zaken (bedrijfsmiddelen)

voor eigen gebruik (onderdeel b) en liquide middelen in afwachting van een (her)belegging of met het oog op de liquiditeit die het open-end karakter vereist (onderdeel c).

Stb. 2013, nr. 293

Alle wijzigingen houden verband met de nieuwe begrippen «icbe», «master-icbe» en «feeder-icbe» en de wijziging van de begrippen beleggingsinstelling, beleggingsmaatschappij, beleggingsfonds en beheerder.

Artikel 132

Het beheerde vermogen van een icbe als bedoeld in artikel 4:61, eerste lid, van de wet wordt niet belegd in edele metalen of in certificaten die deze metalen vertegenwoordigen.

Stb 2006, nr 520

Zie de toelichting bij artikel 130.

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 59 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit voort uit artikel 19, tweede lid, onderdeel d, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Het in dit artikel opgenomen verbod is strikt genomen overbodig omdat artikel 4:60, eerste lid, van de wet alsmede artikel 130 reeds uitsluiten dat in edele metalen of certificaten daarvan mag worden belegd.

Artikel 133

1. De icbe als bedoeld in artikel 4:61, eerste lid, van de wet doet de Autoriteit Financiële Markten ten minste jaarlijks mededeling van de tot haar activa behorende soorten financiële derivaten, de onderliggende risico's, de kwantitatieve begrenzingen en de methodes die zijn gekozen om de aan transacties in deze financiële instrumenten verbonden risico's te ramen.

2. De Autoriteit Financiële Markten evalueert

de regelmatigheid en de volledigheid van de informatie, bedoeld in het eerste lid.

3. Het totale risico van een icbe wordt dagelijks berekend.

4. Voor de berekening van het totale risico in financiële derivaten van een feeder-icbe wordt het eigen directe risico in financiële derivaten, bedoeld in artikel 131, tweede lid, onderdeel a, van de feeder-icbe gecombineerd met:

a. het reële risico in financiële derivaten van de master-icbe naar evenredigheid van de belegging van de feeder-icbe in rechten van deelneming in de master-icbe; of

b. het potentiële totale maximumrisico in financiële derivaten dat de master-icbe volgens haar fondsreglement of statuten, naar evenredigheid van de belegging van de feeder-icbe in rechten van deelneming in de master-icbe, mag aangaan.

5. Het totale risico van de icbe bedraagt niet meer dan tweemaal de totale nettowaarde van de activa. Het totale risico van een beleggingsinstelling wordt met niet meer dan tien procent van de totale nettowaarde van haar portefeuille vergroot door het aangaan van kortlopende leningen, in welk geval het totale risico van de icbe niet meer dan 210 procent bedraagt van de totale nettowaarde van haar portefeuille.

6. Het totale risico van de icbe in financiële derivaten overschrijdt niet de totale nettowaarde van de activa. Voor de berekening van het risico worden de dagwaarde van de onderliggende activa, het tegenpartijrisico, toekomstige marktbevingen en de voor de liquidatie van de posities beschikbare tijd in aanmerking genomen.

7. Het beheerde vermogen van de icbe kan in het kader van het beleggingsbeleid en binnen de in artikel 137 gestelde begrenzingen worden belegd in financiële derivaten voorzover het risico met betrekking tot de onderliggende activa in totaal niet de in de artikelen 134, 135, 136, eerste lid, en 137 gestelde begrenzingen overschrijdt. Indien het beheerde vermogen van de icbe in op een index gebaseerde financiële derivaten wordt belegd, worden die beleggingen voor de toepassing van de in de artikelen 134, 135, 136, eerste lid, en 137 gestelde begrenzingen bepaalde bovengrens niet samengeteld.

8. De Autoriteit Financiële Markten kan regels stellen met betrekking tot de berekening van het risico, de wijze van vast-

stelling van de dagwaarde van de onderliggende activa, de soorten verplichtingen die leiden tot een tegenpartijrisico, het meewegen van toekomstige marktbevingen bij de vaststelling en de methodes die mede afhankelijk van de aard van het financiële instrument waarin wordt belegd, voor berekening van de risico's kunnen worden gehanteerd.

Stb 2006, nr 520

Zie de toelichting bij artikel 130.

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 60, eerste lid, tweede volzin, tweede tot en met vierde en zesde lid, van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit voort uit artikel 21 van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Teneinde steeds zicht te hebben op de uit de derivaten-transacties voortvloeiende risico's en verplichtingen en de naleving van de beleggingsbegrenzings te toetsen, worden deze risico's en verplichtingen doorlopend geëvalueerd en bewaakt. De verplichting van artikel 60, eerste lid, eerste volzin, van het Btb 2005 om te voorzien in een risicobeheersingsprocedure ten behoeve van de waardevaststelling van OTC-derivaten is opgenomen in artikel 32, derde lid.

Ook worden grenzen gesteld aan het maximale totale risico dat een icbe mag lopen. Het door een icbe gelopen totale risico dient te worden beoordeeld op basis van zowel het door de icbe gelopen wanbetalingsrisico als het hefboom-effect als gevolg van het gebruik van financiële derivaten. In geval van een hefboomeffect is het totale gelopen financiële risico groter dan de belegging in een financieel instrument. Er dient daarom op te worden toegezien dat het door een icbe gelopen marktrisico op adequate wijze wordt gemeten. Voor de berekening van het door een icbe gelopen risico dient niet alleen de dagwaarde van de onderliggende activa in aanmerking worden genomen, maar ook het tegenpartijrisico, toekomstige marktbevingen en de voor de liquidatie van de posities beschikbare tijd.

Het eerste lid dient ervoor om te zorgen dat de AFM op de hoogte is van uit de derivatentransacties voortvloeiende risico's en verplichtingen.

Het tweede lid bepaalt dat het totale door een icbe gelopen risico niet meer bedraagt dan 200 procent van haar intrinsieke waarde. Deze de limiet van 200 procent niet meer dan tien procent worden verhoogd door het aangaan van tijdelijke leningen, opdat dit totale risico nooit meer bedraagt dan 210 procent van haar intrinsieke waarde. Deze bepaling is in overeenstemming met aanbeveling 2.1 van Aanbeveling nr. 2004/383/EG.³⁹⁰

In het derde lid is ter wille van de bescherming van de deelnemers bepaald dat het maximale potentiële risico met betrekking tot financiële derivaten zodanig beperkt moet worden dat dit risico de totale nettowaarde van de portefeuille van de icbe niet overschrijdt. Het door een icbe

gelopen totale financiële derivatenrisico bedraagt niet meer dan 100 procent van haar intrinsieke waarde. Voor de goede orde wordt opgemerkt dat – gelet op artikel 21, derde lid, vierde alinea, van de richtlijn beleggingsinstellingen - financiële derivaten die vervat zijn in effecten (aandelen, obligaties, andere door uitgevende instellingen uitgegeven waardebewijzen) of geldmarktinstrumenten ook in aanmerking moeten worden genomen bij het bepalen van het risico.

De AFM heeft op grond van het vijfde lid de mogelijkheid technische voorschriften te stellen voor onder meer de wijze van berekening van de risico's en de daarbij te hantieren methoden. Tot de gelopen risico's worden gerekend de zogenoemde tegenpartijrisico's (risico als gevolg van een tekortschieten van een tegenpartij). Richtsnoer voor de AFM is de binnen de Europese Unie vastgestelde geharmoniseerde benadering. Een eerste aanzet daartoe bevat Aanbeveling nr. 2004/383/EG. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de methoden en criteria die zijn vastgelegd in de richtlijn banken. De Europese Commissie stelt dat daarbij een onderscheid kan worden gemaakt tussen icbe's met een geavanceerd en een minder geavanceerd beleggingsbeleid (die over het algemeen niet zoveel en minder complexe financiële derivatenposities inneemt door gebruik te maken van bijvoorbeeld een aantal gewone opties). Met betrekking tot niet-geavanceerde icbe's is het uitgangspunt en toetssteen de vraag of het marktrisico op een adequate wijze is ingeschat door gebruik te maken van de benadering op basis van de aangegane verplichtingen, waarbij de financiële derivatenposities van een icbe worden omgezet in de gelijkwaardige positie in de onderliggende activa van deze financiële derivaten. Voor de toepassing van de benadering op basis van de aangegane verplichtingen kan rekening worden gehouden met criteria zoals het door icbe's gelopen totale financiële derivatenrisico, de aard, het doel en het aantal van de door de icbe's aangegane contracten, de frequentie waarmee de icbe's dergelijke contracten sluiten, en de gehanteerde beheertechnieken.

In het geval van "geavanceerde icbe's" kan de AFM – volgens Aanbeveling nr. 2004/383/EG - verlangen dat de VaR-benadering (Value-at-Risk – risicowaarde) wordt toegepast. In het kader van deze benadering wordt het maximale potentiële verlies geraamd dat binnen een bepaalde tijdshorizon en met een bepaalde zekerheidsgraad op een icbe-portefeuille kan worden geleden. Van icbe's kan ook worden verlangd dat zij stresstests uitvoeren om met eventuele abnormale marktbevingen verband houdende risico's te beheren. Stresstests meten hoe extreme financiële of economische gebeurtenissen de waarde van de portefeuille op een specifiek tijdstip beïnvloeden.

Artikel 21, tweede lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen is niet expliciet opgenomen in het besluit. Uit de artikelen over het beleggen door icbe's volgt namelijk al dat dit geldt voor alle beleggingen in financiële derivaten, of dat gebeurt op grond van het algemene beleggingsbeleid of uit oogpunt van risicodekking. In beide gevallen dienen de begrenzings die de richtlijn beleggingsinstellingen stelt aan het beleggen in financiële derivaten in acht te worden genomen. Dit volgt niet alleen uit artikel 21, tweede lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen maar is door de Europese Commissie ook benadrukt in aanbeveling 7.5 van Aanbeve-

³⁹⁰ Aanbeveling nr. 2004/383/EG van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 27 april 2004 betreffende het gebruik van financiële derivaten door instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) (PbEU L 199).

ling nr. 2004/383/EG.

Stb. 2011, nr. 358

Het huidige eerste lid van artikel 133 en het ingevoegde tweede en derde lid, verwerken de artikelen 41, tweede lid, en 45 van uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. Op grond van artikel 45, eerste lid, dient een beheerder tenminste jaarlijks de AFM mededeling te doen van de tot de activa van de door hem beheerde instelling voor collectieve belegging in effecten behorende soorten financiële derivaten, de onderliggende risico's, de kwantitatieve begrenzingsen en de methodes die zijn gekozen om de aan transacties in deze financiële instrumenten verbonden risico's te ramen. De verplichting dat aan de AFM tenminste jaarlijks hiervan mededeling wordt gedaan, is verwerkt in artikel 133, eerste lid. Artikel 133, derde lid (nieuw) verwerkt artikel 41, tweede lid, van uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU en bepaalt dat het totale risico van een icbe ten minste dagelijks moet worden berekend. Op grond van het nieuwe achtste lid heeft de AFM de bevoegdheid om technische voorschriften te stellen voor de wijze van berekening van het totale risico van de icbe. De artikelen 41 en 42 van uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU zullen worden opgenomen in de Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft. Artikel 43 van uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU betreffende de berekening van het tegenpartijrisico zal eveneens in de Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft worden opgenomen.

Artikel 133, vierde lid (nieuw), verwerkt artikel 58, tweede lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet. Een feeder-icbe loopt mogelijk een dubbel risico met betrekking tot financiële derivaten. Enerzijds via haar eigen belegging in financiële derivaten, bedoeld in artikel 131, tweede lid, onderdeel a, en anderzijds via een eventuele belegging in financiële derivaten van de master-icbe waar zij in deelneemt. Om het totale risico in financiële derivaten van de feeder-icbe te berekenen moet deze dan ook rekening houden met het risico dat de master-icbe loopt met betrekking tot financiële derivaten. Dit betekent dat de feeder-icbe haar eigen risico met betrekking tot financiële derivaten moet combineren met ofwel het reële risico dat de master-icbe loopt ofwel het potentiële totale maximumrisico dat de master-icbe in financiële derivaten mag aangaan. Deze risico's van de master-icbe worden meegenomen in de berekening naar evenredigheid van de belegging van de feeder-icbe in rechten van deelneming in de master-icbe.

Stb. 2013, nr. 293

Alle wijzigingen houden verband met de nieuwe begrippen «icbe», «master-icbe» en «feeder-icbe» en de wijziging van de begrippen beleggingsinstelling, beleggingsmaatschappij, beleggingsfonds en beheerder.

Stb 2013, nr 537

Zie de toelichting bij art. 31c (red.).

Artikel 134

1. Het beheerde vermogen van een icbe als bedoeld in artikel 4:61, eerste lid, van de wet wordt tot ten hoogste tien procent be-

legd in effecten en geldmarktinstrumenten die zijn uitgegeven door dezelfde instelling. Een icbe belegt niet meer dan twintig procent van het beheerde vermogen in deposito's bij één bank.

2. Het tegenpartijrisico van de icbe bij een transactie in financiële derivaten die niet op een gereglementeerde markt of een andere markt in financiële instrumenten worden verhandeld, bedraagt niet meer dan:

- a. tien procent van haar vermogen wanneer de tegenpartij een bank is; of**
- b. vijf procent van haar vermogen, in andere gevallen.**

3. De totale waarde van de effecten en de geldmarktinstrumenten die de icbe houdt in uitgevende instellingen waarin zij per instelling voor meer dan vijf procent belegt, bedraagt niet meer dan veertig procent van het beheerde vermogen van de icbe. Deze begrenzing is niet van toepassing op deposito's en transacties in financiële derivaten die niet op een gereglementeerde markt of een andere markt in financiële instrumenten worden verhandeld, bij onderscheidenlijk met instellingen die aan prudentieel toezicht onderworpen zijn.

4. Onverminderd de in het eerste en tweede lid bepaalde individuele begrenzingsen wordt het beheerde vermogen van de icbe tot ten hoogste twintig procent belegt in één instelling in een combinatie van:

- a. effecten en geldmarktinstrumenten die door die instelling zijn uitgegeven;**
- b. deposito's bij die instelling; of**
- c. risico's ten gevolge van transacties in financiële derivaten die niet op een gereglementeerde markt of een andere markt in financiële instrumenten worden verhandeld, met betrekking tot die instelling.**

5. Bij de berekening van de door de icbe gelopen risico's bij beleggingen als bedoeld in het eerste tot en met vierde lid, wordt het risico bepaald aan de hand van het maximale verlies voor de icbe wanneer een tegenpartij in gebreke blijft. De Autoriteit Financiële Markten kan nadere regels stellen met betrekking tot de berekening van het tegenpartijrisico en de daarbij in aanmerking te nemen zekerheden als beperking van het door de icbe gelopen tegenpartijrisico.

Stb 2006, nr 520

Zie de toelichting bij artikel 130.

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 61 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit voort uit artikel 22, eerste lid, eerste

alinea, en tweede lid, eerste volzin en tweede alinea, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Het eerste lid beoogt risicospreiding en stelt als norm dat tot ten hoogste tien procent van het vermogen van de icbe in de effecten en geldmarktinstrumenten van één uitgevende instelling kan worden belegd. Tevens wordt hier toegevoegd dat ten hoogste twintig procent van het vermogen van de icbe in deposito's van één uitgevende instelling wordt belegd.

Het tweede lid ziet op transacties met de zogenoemde OTC-derivaten en stelt ter implementatie van artikel 22, eerste lid, tweede alinea, van de richtlijn als norm dat het tegenpartijrisico niet meer dan tien procent van het vermogen van de icbe mag bedragen wanneer de tegenpartij een kredietinstelling is en niet meer dan vijf procent van haar vermogen mag zijn in alle andere gevallen. Een kredietinstelling kent een hoge mate van soliditeit waardoor de belegging minder risicovol wordt geacht.

Het derde lid schrijft voor dat alle gevallen waarin tussen vijf en tien procent van het beheerde vermogen in effecten en geldmarktinstrumenten van één uitgevende instelling belegd wordt, tezamen niet meer dan veertig procent van het beheerde vermogen van de beleggingsinstelling mogen bedragen. In dit lid is de in het Btb 2005 gebruikte term "financiële instelling" vervangen door "instelling" omdat "financiële instelling" geleet op de definitie in artikel 1:1 van de wet tot een beperking van deze bepaling zou leiden. Een inhoudelijke wijziging is niet beoogd.

Het vierde lid ziet er op dat indien in een combinatie van effecten, geldmarktinstrumenten, deposito's en OTC-derivaten van een en dezelfde instelling wordt belegd, dit maximaal twintig procent van het vermogen van een beleggingsinstelling mag bedragen.

Het vijfde lid bepaalt dat het daadwerkelijk gelopen risico bij wanprestatie door een tegenpartij bij een transactie moet worden meegewogen. De AFM kan de systematiek en methoden voor het tegenpartijrisico verder verfijnen. Ook hier geldt dat de binnen de Europese Unie vastgestelde geharmoniseerde benadering richtsnoer is voor de AFM. Volgens op Aanbeveling nr. 2004/383/EG kan de AFM toestaan dat zekerheden in aanmerking worden genomen als beperkende factor van het door een icbe gelopen tegenpartijrisico, mits de zekerheden in overeenstemming met de prudentiële voorschriften van de richtlijn banken en rekening houdend met verdere ontwikkelingen:

- dagelijks tegen marktwaarde worden gewaardeerd en de waarde van het risicobedrag overtreffen;
- alleen aan verwaarloosbare risico's zijn blootgesteld (bijvoorbeeld overheidsobligaties met de hoogste kredietrating of contanten) en liquide zijn;
- in handen zijn van een derde-bewaarnemer die geen banden heeft met de verstrekker of juridisch afgeschermd is van de gevolgen van het in gebreke blijven van een verbonden partij;
- op ieder tijdstip volledig te gelde kunnen worden gemaakt door de icbe.

De AFM kan regels stellen over verrekening door icbe's van hun OTC-financiële derivatenposities jegens eenzelfde tegenpartij, mits de verrekeningsprocedures voldoen aan de voorwaarden van de richtlijn banken en gebaseerd zijn op juridisch bindende overeenkomsten. Bij het vaststellen

van de regels omtrent het aan OTC-derivaten verbonden tegenpartijrisico wordt zo mogelijk aangesloten bij de bij richtlijn banken vastgestelde waarderingsmethode op basis van de marktwaarde, in weerwil van het feit dat adequate prijsbepalingsmodellen nodig kunnen zijn wanneer de marktprijs niet beschikbaar is. De in de richtlijn banken vastgelegde benadering op basis van kredietequivalenten wordt toegepast, met inbegrip van een methode voor de berekening van opslagen om het potentiële toekomstige risico in aanmerking te nemen.

Artikel 135³⁹¹

- In afwijking van artikel 134 kan het beheerde vermogen van een icbe tot ten hoogste vijftwintig procent worden belegd in geregistreerde gedekte obligaties van een bepaalde uitgevende bank.**
- Indien het beheerde vermogen van een icbe voor meer dan vijf procent wordt belegd in obligaties als bedoeld in het eerste lid die door één instelling zijn uitgegeven, bedraagt de totale waarde van deze beleggingen niet meer dan tachtig procent van de activa van die uitgevende instelling.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 62 van het Btb 2005.

³⁹¹ Artikel IX van de Wijzigingswet financiële markten 2015 (Stb. 2014, nr. 472) regelt dat in afwijking van artt. 40d t/m 40j Bpr, de artt. 1, 124a, 124b en 124c Bpr en art. 135, lid 1, Bgif, zoals die onmiddellijk voor 1 januari 2015 luiden, gedurende 12 maanden vanaf 1 januari 2015 van toepassing blijven op:

- obligaties die behoren tot voor 1 januari 2015 geregistreerde categorieën; en
- categorieën obligaties ten aanzien waarvan voor 1 januari 2015 een verzoek tot opname in een openbaar register overeenkomstig art. 124b Bpr, zoals dat onmiddellijk voor 1 januari 2015 luidde, is gedaan, waarop DNB voor 1 januari 2015 niet heeft beslist.

Dit werd in Stb 2014, nr 524 als volgt toegelicht: "Dit artikel bevat overgangsrecht voor a) categorieën die reeds bij inwerkingtreding van dit besluit waren geregistreerd en b) verzoeken tot registratie die reeds voor inwerkingtreding van dit besluit waren gedaan en nog in behandeling zijn. De bepalingen over geregistreerde gedekte obligaties in de wet zijn strikt gesproken wel reeds van toepassing op deze verzoeken en categorieën, maar dit zal door uitstel van de inwerkingtreding van dit besluit niet resulteren in additionele verplichtingen voor de betreffende uitgevende banken, ten opzichte van de verplichtingen onder de bestaande regelgeving.

"Geregistreerde gedekte obligaties die vallen onder het overgangsrecht komen onverminderd in aanmerking voor preferentiële behandeling overeenkomstig artikel 124a, Besluit prudentiële regels Wft en artikel 135, eerste lid, Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft. Een en ander vloeit voort uit het overgangsrecht bij invoering van de wettelijke bepalingen over geregistreerde gedekte obligaties, dat bepaalt dat bestaande, overeenkomstig artikel 124b, eerste lid, van het Besluit prudentiële regels Wft geregistreerde categorieën, gelijk worden gesteld aan geregistreerde gedekte obligaties bedoeld in de wet." (red.)

Deze bepaling vloeit voort uit artikel 22, vierde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Dit artikel biedt de mogelijkheid voor meer dan tien procent in obligaties van één uitgevende kredietinstelling te beleggen. Hier betreft het een uitgevende instelling die wordt gekenmerkt door een hoge mate van soliditeit, waardoor de belegging minder risicovol wordt geacht dan obligaties van een "gewone" onderneming. Dit soort obligaties komt in enkele andere lidstaten voor, met name in Denemarken.

Stb 2008, nr 210

Op de internationale kapitaalmarkt worden obligaties uitgegeven waarbij mede door middel van onderpand aan de obligatiehouders een grote mate van zekerheid wordt geboden dat aan de verplichtingen onder de obligaties zal worden voldaan (zogenaamde covered bonds). De uitgevende bank draagt bijvoorbeeld vorderingen over aan een speciaal daartoe opgerichte rechtspersoon die deze vorderingen beheert en daarover kan beschikken ten behoeve van de obligatiehouders, dan wel vestigt zekerheidsrechten op deze vorderingen. Daarbij kan worden gedacht aan vorderingen uit hoofde van hypothecaire geldleningen van de uitgevende bank op derden.

Deze obligaties worden door banken graag als financieringsinstrument ingezet omdat zij voor de bank een gunstige financiering mogelijk maken. Dit komt onder meer doordat kredietbeoordelingsbureaus vaak de hoogste rating aan deze obligaties toekennen omdat de zekerheid die wordt geboden de obligaties tot een belegging met een laag kredietrisico maakt. De meeste banken hebben die hoogste rating niet zelf en kunnen door middel van covered bonds met de hoogste rating toch profiteren van de gunstige kredietvoorwaarden die aan een dergelijke hoogste rating verbonden zijn. De aan de uitgifte ten grondslag liggende overeenkomsten moeten waarborgen dat de beleggers de vereiste zekerheid verkrijgen. Dit is ook nodig met het oog op de rating die aan de obligaties wordt toegekend.

Ook zijn deze obligaties zeer gewild als belegging omdat ze een laag kredietrisico hebben.

In de meeste Europese lidstaten zoals Duitsland, Frankrijk en Spanje bestaat specifieke wetgeving voor covered bonds. In het Verenigd Koninkrijk bestaat nog geen specifieke wetgeving, maar deze is in voorbereiding. In Nederland worden, net als op dit moment nog het geval is in het Verenigd Koninkrijk, covered bonds weliswaar uitgegeven, maar bestond nog geen bijzondere regelgeving op dit terrein.

Enkele specifieke groepen beleggers, en daarmee indirect de uitgevende instellingen, kunnen profiteren van wetgeving met betrekking tot dit soort obligaties. Artikel 22, vierde lid, richtlijn beleggingsinstellingen, artikel 22, vierde lid, derde richtlijn schadeverzekeraars en artikel 24, vierde lid, richtlijn levensverzekeraars staan toe dat instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's), levensverzekeraars of schadeverzekeraars, in afwijking van de hoofdregel, een verhoogd percentage van hun activa respectievelijk technische voorzieningen mogen beleggen in dit soort obligaties, uitgegeven door dezelfde uitgevende bank. De richtlijnen staan dit toe vanwege het veilige karakter van deze obligaties. De richtlijnen stellen wel als voorwaarde dat de uitgevende bank in een lidstaat gevestigd is

en (wettelijk) is onderworpen aan speciaal overheids-toezicht ter bescherming van de obligatiehouders. Daarnaast wordt een aantal andere vereisten in de richtlijnen geformuleerd. De obligaties dienen overeenkomstig de wet te worden gedekt door activa die gedurende de gehele looptijd van de obligaties de aan de obligaties verbonden vorderingen kunnen dekken en die, in het geval de uitgevende instelling in gebreke blijft, bij voorrang zullen worden gebruikt voor de aflossing van de hoofdsom en de betaling van rente (zie de voornoemde artikelen van de richtlijn beleggingsinstellingen, de derde richtlijn schadeverzekeraars en de richtlijn levensverzekeraars).

De herziene richtlijn banken en de herziene richtlijn kapitaaltoereikendheid maken het bovendien mogelijk dat banken en beleggingsondernemingen die beleggen in obligaties als bedoeld in artikel 22, vierde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen aan deze belegging een lagere risicoweging toekennen onder de standaardbenadering en een lagere kans op wanbetalingwaarde (loss-given default) onder de eenvoudige interne modellenmethode voor het kredietrisico, mits aan enkele nadere voorwaarden wordt voldaan. Ook dit is een belangrijk voordeel. Banken en beleggingsondernemingen die in deze obligaties beleggen hoeven minder kapitaal aan te houden voor het kredietrisico op de uitgevende bank. De regels met betrekking tot de risicoweging voor Nederlandse banken zijn opgenomen in de Regeling solvabiliteitseisen voor het kredietrisico van de Nederlandsche Bank.

Het is wenselijk dat Nederlandse banken gebruik kunnen maken van dit financieringsinstrument, gezien hun belang bij de mogelijkheid om dergelijke obligaties aan te bieden. Het geringe kredietrisico van en de vraag naar deze obligaties als belegging hebben tot gevolg dat banken bij het aantrekken van kapitaal nieuwe groepen beleggers kunnen bereiken en kunnen profiteren van gunstige kredietvoorwaarden. Banken die deze obligaties uitgeven kunnen daarmee bijvoorbeeld hypothecaire en andere leningen goedkoper financieren, hetgeen een gunstig effect kan hebben op de rentetarieven.

De verwachting is dat van dit besluit door veel Nederlandse banken gebruik zal worden gemaakt. Het besluit introduceert specifiek toezicht, hetgeen er onder meer op gericht is inzichtelijk te houden welke verplichtingen zijn aangegaan en de manier waarop de transactie is ingericht. De manier waarop dit toezicht is ingericht, staat beschreven in de artikelsgewijze toelichting, met name bij artikel 124c.

Gedurende 2007 zijn er moeilijkheden op de kredietmarkt ontstaan, die met name verband hielden met gestructureerde producten met exposure op de Amerikaanse (sub prime) hypothekenmarkt waarop zich veel problemen hebben voorgedaan. Feitelijk speelde dit niet voor de (Nederlandse gestructureerde) covered bonds, alhoewel de handel hierin wel negatief werd beïnvloed (de prijs en de liquiditeit).

Bovendien beoogt dit besluit eventuele risico's uit te sluiten, door de vereisten aan onder andere de uitgifte en de activa. Daarbij is gebleken dat covered bonds als financieringsinstrument tijdens de moeilijkheden bleven functioneren, in tegenstelling tot sommige andere financieringsinstrumenten, zoals bijvoorbeeld obligaties onder een securitisatietransactie. Dit benadrukt de wenselijkheid om

dit financieringsinstrument in Nederland te faciliteren.

Dit besluit kan daarbij tevens een bijdrage leveren aan de algemene transparantie en inzicht bij de toezichthouder op banken, doordat de toezichthouder nauwer betrokken zal worden bij deze voor banken in de regel belangrijke financieringswijze.

2. Doelstelling

Dit besluit heeft tot doel om de hiervoor genoemde voordelen te bieden aan door Nederlandse banken uitgegeven covered bonds, waarbij in overeenstemming met de richtlijnbevestigingen een markt in veilige titels wordt gefaciliteerd en waarbij sterke voorwaarden worden gesteld ter bescherming van de beleggers. Dit is zowel wenselijk voor de beleggers voor wie deze veilige titels beschikbaar komen en voor wie de voorzieningen van dit besluit en de Regeling solvabiliteitseisen voor het kredietrisico van de Nederlandsche Bank opgang doen, als voor de uitgevende banken die belang hebben bij de mogelijkheid om dit soort obligaties uit te kunnen geven. In dit besluit is daarom geregeld dat icbe's, levensverzekeraars en schadeverzekeraars een hoger percentage mogen beleggen in deze obligaties, als wordt voldaan aan de voorwaarden die dit besluit formuleert. Ook maakt dit besluit, door artikel 22, vierde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen in nationale wetgeving vorm te geven, het mogelijk dat banken en beleggingsondernemingen die in deze obligaties beleggen, daaraan op grond van de herziene richtlijn banken en de herziene richtlijn kapitaaltoereikendheid een lagere risicoweging kunnen toekennen onder de standaardbenadering en een lagere kans op wanbetaling-waarde(loss-given default) onder de eenvoudige interne modellenmethode voor het kredietrisico dan thans het geval is. Om hiervoor in aanmerking te komen, moeten de obligaties voldoen aan de vereisten van dit besluit en moeten de activa die dienen ter dekking van de obligaties bovendien voldoen aan de eisen die de herziene richtlijn banken stelt voor een dergelijke risicoweging en die in Nederland door de Nederlandsche Bank zijn opgenomen in (bijlage 1 van) de Regeling solvabiliteitseisen voor het kredietrisico. In de Regeling solvabiliteitseisen voor het kredietrisico komen op verscheidene plaatsen de onderhavige obligaties aan de orde (bijvoorbeeld inzake het in aanmerking nemen van dergelijke obligaties als financiële zekerheid, artikel 4:29 van de Regeling). Ook deze regelingen kunnen van toepassing zijn op de Nederlandse covered bonds.

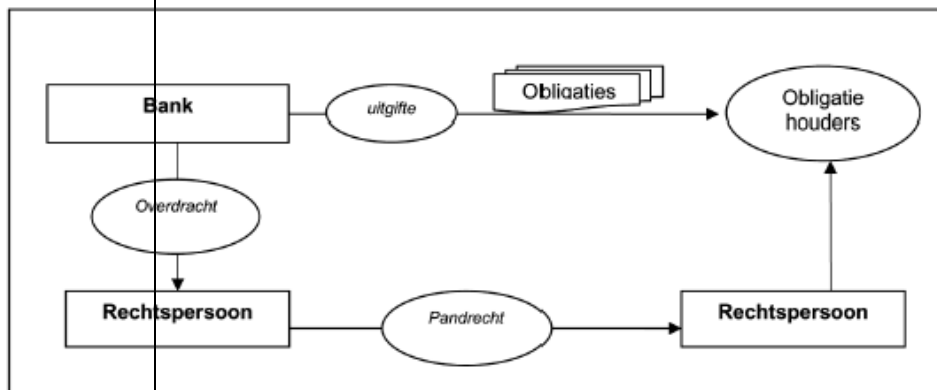
Zodoende beoogt dit besluit optimale benutting van dit financieringsinstrument door Nederlandse banken mogelijk te maken en ruimere beleggingsmogelijkheden voor icbe's, levensverzekeraars, schadeverzekeraars en banken in deze obligaties uitgegeven door Nederlandse banken. Het besluit draagt bij aan het level playing field met andere lidstaten, waar dergelijke wetgeving al bestaat of binnenkort wordt ingevoerd. Tevens bevordert het besluit het vestigingsklimaat in Nederland, omdat instellingen ook in Nederland covered bonds met de door de richtlijnen geboden voordelen kunnen uitgeven.

Zodoende beoogt dit besluit optimale benutting van dit financieringsinstrument door Nederlandse banken mogelijk te maken en ruimere beleggingsmogelijkheden voor icbe's, levensverzekeraars, schadeverzekeraars en banken in deze obligaties uitgegeven door Nederlandse banken. Het besluit draagt bij aan het level playing field met andere lidstaten, waar dergelijke wetgeving al bestaat of binnenkort wordt ingevoerd. Tevens bevordert het besluit het vestigingsklimaat in Nederland, omdat instellingen ook in Nederland covered bonds met de door de richtlijnen geboden voordelen kunnen uitgeven.

3. Uitgangspunt

Gekozen is voor een principle based benadering. Dat wil zeggen dat dit besluit de kenmerken van een wettelijke covered bond regelt zoals deze uit de desbetreffende richtlijnbevestigingen naar voren komen. De focus ligt daarbij op de achterliggende doelstelling, te weten, zekerheid voor de belegger, en minder op een gedetailleerde vormgeving van het instrument.

Andere onderwerpen die in sommige wetgeving in het

buitenland kunnen voorkomen, zoals uitgebreide regelingen over de activa, zijn niet opgenomen. De uitgifte wordt verder vormgegeven en beheerst door de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en de Faillissementswet. Deze benadering biedt meer flexibiliteit aan de gebruikers van deze regeling dan een meer rigide en uitgebreid wettelijk systeem. Dat is in dit geval gewenst, omdat de markt sterk aan verandering en innovatie onderhevig is. Banken kunnen zo beter inspelen op ontwikkelingen op de financiële markten, en de obligaties afstemmen op de wensen en eisen van de markt.

De eisen die het besluit stelt aan de wijze waarop een transactie wordt vormgegeven, zijn beperkt. Met het oog op de zekerheid voor de beleggers die kenmerkend is voor dit soort obligaties, worden wel hoge eisen gesteld aan de manier waarop de activa veilig worden gesteld ten behoeve van de obligatiehouders. Aangesloten is bij de wijze waarop huidige uitgiftes in Nederland worden gestructureerd. Dat wil zeggen dat tot uitgangspunt is genomen dat de activa die dienen ter dekking van de obligaties uit het vermogen van de uitgevende bank moeten worden gebracht, door de activa onder algemene of bijzondere titel over te doen gaan aan een aparte rechtspersoon. Zo wordt voorkomen dat de activa in een eventueel faillissement van de uitgevende bank vallen. Voor het geval dat innovatie in de markt tot gevolg heeft dat een alternatieve, veilige structuur wordt bedacht, is opgenomen dat bij ministeriële regeling kan worden bepaald op welke andere wijze de activa kunnen worden veiliggesteld ten behoeve van de obligatiehouders. In een dergelijk geval zal dit, na overleg met de Nederlandsche Bank, in een ministeriële regeling worden opgenomen. Het is wenselijk deze flexibiliteit in dit besluit op te nemen. Met deze mogelijkheid wordt namelijk beoogd te voorkomen dat de sector, waarin snel moet kunnen worden ingespeeld op nieuwe marktontwikkelingen en innovaties, moet wachten op aanpassing van dit besluit. Het benutten van het instrument van de ministeriële rege-

ling bespaart tijd. Nadat de ministeriële regeling is vastgesteld, zal de alternatieve structuur worden opgenomen in het Besluit Prudentiële regels Wft. De ministeriële regeling kan dan worden ingetrokken.

Om in aanmerking te komen voor de voordelen die dit besluit mogelijk biedt, moet de transactie voldoen aan de voorwaarden van dit besluit. De bank kan echter de details van de uitgifte naar eigen inzicht inrichten met de contractuele wederpartijen en kredietbeoordelingsbureaus.

Als de uitgevende bank graag een gedekte obligatie wil uitgeven die, bij de bank of beleggingsonderneming die daarin belegt, bijvoorbeeld voor een lichtere risicoweging in aanmerking komt, dan kan deze uitgevende bank ervoor kiezen om aan de regels voor de activa te voldoen die daarvoor in de Regeling solvabiliteitseisen voor het kredietrisico zijn opgenomen.

Zoals eerder opgemerkt, schrijft het besluit niet voor dat deze activa, die dienen ter dekking van de verplichtingen van de bank jegens de obligatiehouders onder de gedekte obligaties, moeten voldoen aan de eisen die de Regeling (in overeenstemming met de herziene richtlijn banken en de herziene richtlijn kapitaaltoereikendheid) aan deze activa stelt voor een lage risicoweging.

Stb 2014, nr 524

Deze aanpassing houdt verband met de wijziging die wordt doorgevoerd door artikel I, onderdeel A. [Dit betreft het schrappen van de definities van “gedekte obligatie” en “geregistreerde gedekte obligatie” (*red.*)]

4. Structuur

De uitgevende instelling is een bank. De bank moet ervoor zorgen dat de activa die dienen ter dekking van de verplichtingen van de bank jegens de obligatiehouders te allen tijde bij voorrang kunnen worden gebruikt voor de aflossing van de hoofdsom en de betaling van rente. De meest zekere manier om ervoor te zorgen dat deze activa niet bij een eventueel faillissement van de uitgevende bank in de boedel van die bank vallen, is door deze buiten het vermogen van deze bank te plaatsen. Het besluit schrijft dan ook voor dat de activa worden ondergebracht in een onafhankelijke aparte rechtspersoon die dient om te bewerkstelligen dat de activa worden gebruikt voor de aflossing van de hoofdsom en de betaling van rente. Overigens kan ook een andere betrokken instelling beschikken over de eigendom van de activa in kwestie (een originator), welke instelling dan de eigendom van deze activa overdraagt aan de desbetreffende rechtspersoon. De overgang kan naar zowel Nederlands als buitenlands recht plaatsvinden. Daarnaast is tevens verpanding (of vestiging van een buitenlands zekerheidsrecht, mits dit een mate van zekerheid biedt die vergelijkbaar is met die van een pandrecht naar Nederlands recht) aan een dergelijke, andere rechtspersoon ten behoeve van de obligatiehouders vereist, als extra waarborg voor de obligatiehouders. Zoals reeds eerder opgemerkt, is voor het geval dat innovatie in de markt tot gevolg heeft dat een alternatieve, veilige structuur wordt bedacht, opgenomen dat bij ministeriële regeling kan worden bepaald op welke andere wijze de activa kunnen worden veiliggesteld ten behoeve van de obligatiehouders. In een dergelijk geval zal dit, na overleg met de Nederlandsche

Bank, in een ministeriële regeling worden opgenomen.

De vormgeving van de uitgifte ziet er op hoofdlijnen uit zoals in de figuur weergegeven.

5. Gevolgen voor het bedrijfsleven

Het bedrijfsleven kan door nieuwe regelgeving te maken krijgen met nalevingslasten. Dit kan omvatten nalevingskosten en administratieve lasten. Nalevingskosten zijn de kosten voor inspanningen die de instellingen moeten leveren om aan de inhoudelijke verplichtingen te voldoen die wet-en regelgeving stellen. Van nalevingskosten is sprake wanneer inspanningen door een instelling uitsluitend worden gedaan vanwege door de regelgever gestelde bepalingen. Administratieve lasten zijn kosten die instellingen maken om te voldoen aan informatie-verplichtingen die voortvloeien uit wet-en regelgeving van de overheid. Het gaat om het verzamelen, bewerken, registreren, bewaren en ter beschikking stellen van informatie aan de overheid.

Een bank kan ervoor kiezen om obligaties als bedoeld in dit besluit uit te geven. Daarnaast kan een dergelijke bank altijd vergelijkbare obligaties uitgeven zonder aan dit besluit te voldoen, als zij geen noodzaak zien in de voordelen die gepaard gaan met deze regeling (zie ook paragraaf 1 en 2). Als zij kiest voor de uitgifte van obligaties in overeenstemming met dit besluit, is zij verplicht om aan de Nederlandse Bank aan te tonen dat wordt voldaan aan de vereisten. Dit dient de bank te doen voorafgaand aan de eerste uitgifte en daarna tenminste jaarlijks. Daarbij dient de bank een administratie aan te houden waarin zijn opgenomen de uitgegeven gedekte obligaties en de activa die dienen ter dekking daarvan.

Als de bank ervoor kiest om obligaties vergelijkbaar met gedekte obligaties uit te geven zonder aan de vereisten van dit besluit te voldoen, houdt zij in dat geval voor haar eigen bedrijfsvoering een administratie aan die vergelijkbaar is met de administratie zoals vereist onder dit besluit. Het besluit stelt geen nadere eisen aan de administratie.

Wanneer een instelling volgens de regelgeving verplicht is tot het inrichten van een administratie, maar dat voor de eigen bedrijfsvoering ook zou doen, is er geen sprake van administratieve lasten of nalevingskosten. Deze administratie is ook nodig om een voor de verhandelbaarheid van deze obligaties gewenste kredietbeoordeling van een kredietbeoordelingsbureau te verkrijgen. Daarbij behelst dit besluit een facultatieve regeling. Het vereiste van dit besluit om een dergelijke administratie aan te houden leidt dus niet tot administratieve lasten of nalevingskosten.

Een uitgevende bank die gedekte obligaties uitgeeft moet aan de Nederlandsche Bank aantonen dat zij voldoet aan het bepaalde in dit besluit. Het ligt in de rede dat dit aantoonbaar is door middel van de administratie die de bank aanhoudt, en de rapportages en dergelijke die de uitgevende bank opstelt en bijhoudt in verband met de kredietbeoordeling. Het is denkbaar dat banken naast de gebruikelijke kosten additionele kosten maken met het oog op de administratie of het aantonen aan de Nederlandsche Bank dat ze voldoen aan de vereisten van dit besluit, indien zij ervoor kiezen om gedekte obligaties uit te geven. Deze administratieve lasten zullen dan echter beperkt zijn. Een schatting is dat circa acht van de Nederlandse banken die gebruik zouden kunnen maken van dit besluit, dit daadwer-

kelijk zullen doen. De tijd die gepaard kan gaan met de mogelijke extra inspanningen voor de administratie of het aantonen aan DNB dat aan dit besluit wordt voldaan, zou kunnen worden geschat op gemiddeld 110 uren (waarvan circa 30 uur geschatte juridische dienstverlening). Bij een uurloon voor interne mankracht van € 60, en kosten voor juridische dienstverlening van € 200, zullen de administratieve lasten van dit besluit ongeveer € 86.400 bedragen.

Als een bank ervoor kiest om obligaties onder de vigeur van dit besluit uit te geven, zullen enige nalevingskosten optreden om aan de vereisten van het besluit te voldoen. Deze liggen besloten in de vereisten van de definitie van een gedekte obligatie, welke vereisten daarin zijn opgenomen om te voldoen aan de vereisten van de richtlijnen met betrekking tot de veiligheid van de obligaties. Het betreft dan de oprichting van de rechtspersonen, en de overdracht van de activa en de vestiging van het pandrecht op de activa. Hoeveel dit aan nalevingskosten voor de sector met zich brengt is niet goed in te schatten. Gekozen is om in het besluit met deze eisen zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande praktijk inzake Nederlandse covered bonds (die niet onder de vigeur van specifieke regelgeving zijn uitgegeven). In de praktijk wordt aan de richtlijneisen met betrekking tot de activa – dus ook bij obligaties die niet onder de vigeur van een regeling als de onderhavige worden uitgegeven – met het oog op de veiligheid van de obligaties en de verhandelbaarheid daarvan, op nagenoeg dezelfde wijze invulling gegeven als de eisen van dit besluit. De kosten die kunnen voortvloeien uit het ervoor kiezen om onder deze regeling gedekte obligaties uit te geven, zijn dus niet wezenlijk anders dan de kosten zoals deze nu (zonder dit besluit) worden gemaakt.

Overigens kunnen banken een eigen afweging maken of ze obligaties onder dit besluit willen uitgeven. Naast mogelijke kosten kan een bank ook financiële voordelen hebben door gedekte obligaties uit te geven.

De extra kosten van het toezicht dat de Nederlandsche Bank zal uitoefenen op basis van dit besluit, betreffen toezicht op gedekte obligaties, en zullen worden verhaald op de uitgevende banken op grond van artikel 1:40 van de wet. Deze kosten zijn niet goed in te schatten omdat de Nederlandsche Bank overleg voert met de sector over de wijze waarop het toezicht technisch en organisatorisch het beste is in te vullen. De uiteindelijke kosten van het toezicht zullen hier van afhangen.

6. Consultaties belanghebbenden

Het besluit is voorafgaand aan en tijdens de consultatie besproken in een voor dit doel in het leven geroepen werkgroep van de Nederlandse Vereniging van Banken, waarin de sector, de Nederlandse Vereniging van Banken en DNB participeerden. Aan de wensen en verzoeken van de sector, de Nederlandse Vereniging van Banken en de Nederlandsche Bank is grotendeels tegemoet gekomen. Uit het consultatiedocument van de Nederlandse Vereniging van Banken blijkt dat Rabobank zich afvraagt of de eis van de richtlijnen dat de covered bonds die in aanmerking komen voor de voordelen die de richtlijnen bieden door een kredietinstelling moeten zijn uitgegeven, ook zo geïnterepreteerd kan worden dat de gegarandeerde dochter van een kredietinstelling die onder geconsolideerd toezicht

staat, of de uitgifte door een dochter van een kredietinstelling waarvan de uitgifte is gegarandeerd door een kredietinstelling en die gezamenlijk onder geconsolideerd toezicht staan, daaronder zou kunnen worden begrepen. Het besluit gaat er vanuit dat slechts banken in aanmerking komen voor uitgifte in overeenstemming met de richtlijn-bepalingen, en niet (uitgiften door) dergelijke niet vergoedinghoudende dochters. Uit de consultatie zijn verder geen reacties gekomen.

Artikel 135, eerste lid vloeit voort uit artikel 22, vierde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen. Dit artikel biedt de mogelijkheid voor een instelling voor collectieve belegging in effecten (icbe) om 25 procent (in plaats van 10 procent bij «gewone obligaties») van haar vermogen te beleggen in obligaties van één bank die voldoen aan het bepaalde in dat artikel van de richtlijn, omdat dergelijke obligaties een belegging met een laag kredietrisico vormen. Dit betreft geregistreerde gedekte obligaties.

Gedekte obligaties en de uitgevende bank moeten voldoen aan de criteria van dit besluit. Indien zij hier niet meer aan voldoen, kan de Nederlandsche Bank de registratie van een categorie obligaties of de uitgevende instelling doorhalen. Als zij dat doet, stelt zij de Commissie van de Europese Gemeenschappen hiervan in kennis. In dat geval zal de icbe de obligaties van een bepaalde categorie of uitgevende bank waarvan de registratie is doorgehaald vanzelfsprekend niet meer in aanmerking mogen nemen voor de norm van 25 procent.

Artikel 136

- 1. In afwijking van artikel 134, eerste lid, kan het beheerde vermogen van een icbe tot ten hoogste vijfendertig procent worden belegd in effecten en geldmarktinstrumenten die zijn uitgegeven of gegarandeerd door een lidstaat, een openbaar lichaam met verordenende bevoegdheid in een lidstaat, een staat die geen lidstaat is, of een internationale organisatie waarin een of meer lidstaten deelnemen.**
- 2. De Autoriteit Financiële Markten kan een icbe op aanvraag ontheffing verlenen van het eerste lid indien:**
 - a. zij effecten en geldmarktinstrumenten van ten minste zes verschillende emissies van een in het eerste lid bedoelde uitgevende staat, openbaar lichaam of internationale organisatie in portefeuille heeft;**
 - b. de financiële instrumenten van een zelfde emissie niet meer bedragen dan dertig procent van het beheerde vermogen van de icbe;**
 - c. de uitgevende staat, het openbaar lichaam of de internationale organisatie in de statuten of het fondsreglement van de icbe wordt genoemd; en**
 - d. de deelnemers in de icbe bescherming genieten die gelijkwaardig is aan de**

bescherming die voortvloeit uit het eerste lid en de artikelen 134, 135 en 137.

Stb 2006, nr 520

Zie de toelichting bij artikel 130.

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61 van de wet en komt in de plaats van artikel 63, eerste en tweede lid, van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit voort uit artikel 22, derde lid, en 23, eerste en tweede lid van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Dit artikel laat een ruimere begrenzing toe als het gaat om de effecten en geldmarktinstrumenten van publiekrechtelijke instellingen omdat verondersteld wordt dat de belegger minder risico loopt.

Op grond van de ontheffing in het tweede lid mag de icbe meer dan vijfendertig procent van het beheerde vermogen in deze financiële instrumenten beleggen. Zij dient zich dan wel te houden aan artikel 55, derde lid, onderdeel d, waarin staat voorgeschreven dat zij hier in reclame-uitingen op opvallende wijze de aandacht op dient te vestigen.

Artikel 137

- 1. De in de artikelen 135 en 136, eerste lid, bedoelde financiële instrumenten worden niet in aanmerking genomen voor de toepassing van de in artikel 134, derde lid, bedoelde begrenzing van veertig procent.**
- 2. De overeenkomstig de artikelen 134, 135, en 136, eerste lid, verrichte beleggingen in door één instelling uitgegeven effecten en geldmarktinstrumenten dan wel in deposito's bij of financiële derivaten van die instelling, bedragen samen in geen geval meer dan vijfendertig procent van het beheerde vermogen van de instelling voor collectieve belegging in effecten.**
- 3. Voor de berekening van de in de artikelen 134, 135, en 136, eerste lid, gestelde begrenzingen worden ondernemingen die tot een groep worden gerekend voor de opstelling van geconsolideerde jaarrekeningen, overeenkomstig de richtlijn geconsolideerde jaarrekening of andere erkende internationale financiële verslagleggingsregels, tezamen als een instelling beschouwd, met dien verstande dat de beleggingen, bedoeld in artikel 134, eerste lid, eerste volzin, in de afzonderlijke ondernemingen die tot die groep behoren ten hoogste twintig procent van het beheerde vermogen van de icbe kunnen bedragen.**
- 4. De activa van beleggingsinstellingen in wier rechten van deelneming de icbe belegt worden voor het vaststellen van de in artikelen 134, 135, 136, eerste lid, en 137 bedoelde begrenzingen niet opgeteld bij de beleggingen van de icbe.**

Stb 2006, nr 520

Zie de toelichting bij artikel 130.

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 64 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit voort uit de artikelen 22, vijfde lid, derde alinea, en 24, tweede lid, tweede alinea, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Op grond van het eerste lid worden de beleggingen in obligaties van een kredietinstelling (artikel 135) en in effecten en geldmarktinstrumenten van publiekrechtelijke instellingen (artikel 136, eerste lid) niet meegeteld bij de toepassing van de in artikel 134, derde lid, bedoelde begrenzing van veertig procent.

Het tweede lid strekt ertoe dat de begrenzingen in de artikelen 134, 135, en 136, eerste lid, niet worden opgeteld; de icbe kan tot ten hoogste 35 procent van het beheerde vermogen beleggen in verschillende soorten financiële instrumenten uitgegeven door een en dezelfde uitgevende instelling.

Het derde lid bepaalt dat instellingen die voor de toepassing van de opstelling van geconsolideerde jaarrekeningen, overeenkomstig de richtlijn geconsolideerde jaarrekening of andere erkende internationale financiële verslagleggingsregels, als één instelling worden beschouwd, ook voor het berekenen van de begrenzingen als één instelling worden gezien. De richtlijn beleggingsinstellingen staat echter toe dat op "groepsniveau" voor maximaal twintig procent van het beheerde vermogen wordt belegd in effecten en geldmarktinstrumenten. Deze afwijkmogelijkheid heeft geleid op de maximale hoogte alleen betekenis voor de begrenzing tot tien procent die in artikel 134, eerste lid, eerste alinea, is neergelegd. Dit betekent dat het beheerde vermogen tot maximaal twintig procent in effecten en geldmarktinstrumenten van de gehele formele of feitelijke zeggenschapsstructuur mag worden belegd met inachtneming van de begrenzing van tien procent voor het beleggen in die financiële instrumenten van de afzonderlijke instellingen.

De beleggingen van andere beleggingsinstellingen waarin de icbe belegt hoeven op grond van het vierde lid in het kader van de kwantitatieve begrenzingen niet te worden meegeteld met de beleggingen van de icbe.

Artikel 138

- 1. In afwijking van artikel 134, eerste lid, kan het beheerde vermogen van een icbe tot ten hoogste twintig procent worden belegd in aandelen en obligaties van dezelfde uitgevende instelling indien in het fondsreglement of de statuten van de icbe is bepaald dat het beleggingsbeleid van de icbe erop is gericht de samenstelling van een bepaalde aandelen- of obligatie-index te volgen, en deze index voldoet aan de volgende voorwaarden:**
 - a. de samenstelling van de index is gedi-versifieerd;
 - b. de index is representatief voor de markt waarop hij betrekking heeft; en
 - c. de index wordt op passende wijze bekendgemaakt.
- 2. Artikel 134, derde lid, is niet van toepas-**

sing.

3. De Autoriteit Financiële Markten kan op aanvraag ontheffing verlenen van het eerste lid indien uitzonderlijke marktomstandigheden daartoe aanleiding geven. In dat geval kan het beheerde vermogen van de icbe tot ten hoogste vijfendertig procent worden belegd in aandelen en obligaties van dezelfde uitgevende instelling.

Stb 2006, nr 520

Zie de toelichting bij artikel 130.

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61 van de wet en komt in de plaats van artikel 65, eerste en tweede lid, van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit voort uit artikel 22bis, eerste en tweede lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen. Het derde lid van artikel 65 van het Btb 2005 is opgenomen in artikel 55, derde lid, onderdeel b.

Aangezien het – zo stelt overweging 14 van de ICBE richtlijn - wenselijk is icbe's toe te staan welbekende en erkende aandelen- of obligatie-indexen te volgen worden in dit artikel soepeler risicospreidingsregels opgenomen voor icbe's die met dat doel in aandelen of obligaties beleggen. Icbe's die welbekende en erkende aandelen- of obligatie-indexen volgen mogen tot maximaal twintig procent beleggen in aandelen en obligaties van één uitgevende instelling. Mits, zo vereist artikel 22bis, eerste lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen, de samenstelling van de index voldoende divers en representatief is voor de markt waarop deze betrekking heeft en dat deze op passende wijze bekend wordt gemaakt.

Ontheffing als bedoeld in het tweede lid van dit artikel ligt met name in de rede ten aanzien van gereguleerde markten waar bepaalde aandelen of obligaties een sterk overheersende positie innemen.

Artikel 55, derde lid, onderdeel b, verplicht de icbe die aandelen- of obligatie-indexen volgt om daar in haar reclame-uitingen duidelijk de aandacht op te vestigen.

Stb 2014, nr 524

Artikel 138 BGf is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, Wft (bevoegdheid tot het stellen van regels met betrekking tot informatieverstrekking) en implementeert artikel 53, eerste lid, van de richtlijn instellingen voor collectieve belegging in effecten.³⁹² Sommige technieken voor portefeuillebeheer door instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) die overwegend in aandelen of in obligaties beleggen, zijn gebaseerd op het reconstrueren van aandelenindexen of obligatie indexen. Op dit moment is artikel 134, derde lid, ook van toepassing op dergelijke icbe's waardoor de uitgevende instellingen, waarin een icbe voor meer dan vijf procent belegt, niet meer dan veertig procent van het beheerde vermogen van die desbetreffende icbe mag uitmaken. Dit voorschrift levert problemen op voor icbe's die zijn gebaseerd op een aandelenindex of

obligatie-index. Aangezien het wenselijk is icbe's toe te staan welbekende en erkende aandelen- of obligatie-indexen te volgen worden in artikel 138 soepeler risicospreidingsregels opgenomen voor icbe's die met dat doel in aandelen of obligaties beleggen (zie ook overweging 47 van de richtlijn instellingen voor collectieve belegging in effecten). Icbe's die welbekende en erkende aandelen- of obligatie-indexen volgen mogen tot maximaal twintig procent beleggen in aandelen en obligaties van één uitgevende instelling. Mits de samenstelling van de index voldoende divers en representatief is voor de markt waarop deze betrekking heeft en dat deze op passende wijze bekend wordt gemaakt (zie artikel 138, eerste lid, van het Bgf). Artikel 138 wordt zodanig gewijzigd dat artikel 134, derde lid, niet van toepassing is op deze icbe's. Dit betekent dat de totale waarde van de effecten en geldmarktinstrumenten die de icbe houdt in uitgevende instellingen, waarin zij voor meer dan vijf procent belegt, meer mag bedragen dan veertig procent van het beheerde vermogen van de icbe.

Artikel 139

1. Het beheerde vermogen van een icbe als bedoeld in artikel 4:61, eerste lid, van de wet wordt tot ten hoogste twintig procent belegd in rechten van deelneming in beleggingsinstellingen of icbe's als bedoeld in artikel 130, onderdeel d of e, die zijn uitgegeven door dezelfde beleggingsinstelling of icbe.

2. De beleggingen in rechten van deelneming in beleggingsinstellingen of icbe's als bedoeld in artikel 130, onderdeel e, bedragen in totaal niet meer dan dertig procent van het beheerde vermogen van de icbe.

Stb 2006, nr 520

Zie de toelichting bij artikel 130.

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 66 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit voort uit artikel 24, eerste lid en tweede lid, eerste alinea van de richtlijn beleggingsinstellingen. Het eerste lid heeft betrekking op het beleggen door de icbe in een andere beleggingsinstelling. Er geldt een begrenzing van twintig procent het voor beleggen van het beheerde vermogen van de icbe in één en dezelfde beleggingsinstelling ongeacht de vraag of de andere beleggingsinstelling zelf een icbe is. Het tweede lid bepaalt dat in totaal niet meer dan dertig procent van het beheerde vermogen in niet-icbe's mag worden belegd.

Stb. 2013, nr. 293

Alle wijzigingen houden verband met de nieuwe begrippen «icbe», «master-icbe» en «feeder-icbe» en de wijziging van de begrippen beleggingsinstelling, beleggingsmaatschappij, beleggingsfonds en beheerder.

Stb 2013, nr 537

Zie de toelichting bij art. 31c (red.).

³⁹² Richtlijn nr. 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) (PbEU 2009, L 302).

Artikel 140

1. Een beheerder van een icbe verwerft, voor de door hem beheerde icbe's als bedoeld in artikel 4:61, eerste lid, van de wet gezamenlijk, niet meer dan twintig procent van de aandelen met stemrecht in dezelfde uitgevende instelling.
2. Het beheerde vermogen van een icbe als bedoeld in artikel 4:61, eerste lid, van de wet wordt niet belegd in meer dan:
 - a. tien procent van de aandelen zonder stemrecht van dezelfde uitgevende instelling;
 - b. tien procent van de obligaties van dezelfde uitgevende instelling;
 - c. vijftwintig procent van de rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe's³⁹³ waarvan de rechten van deelneming op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald van dezelfde beleggingsinstelling of icbe's³⁹⁴; of
 - d. tien procent van de geldmarktinstrumenten van dezelfde uitgevende instelling.
3. De begrenzingsen, bedoeld in het tweede lid, aanhef en onderdelen b, c en d, hoeven niet in acht te worden genomen indien de bruto waarde van de obligaties of geldmarktinstrumenten of de nettowaarde van de rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe's³⁹⁵ op het tijdstip van verwerving niet kan worden berekend.

Stb 2006, nr 520

Zie de toelichting bij artikel 130.

De artikelen 140 en 141 zijn gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komen in de plaats van artikel 67 en 68 van het Btb 2005. Deze bepalingen vloeien voort uit artikel 25 van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Uit de richtlijn beleggingsinstellingen volgt dat een beheerder van icbe's geen invloed van betekenis mag uitoefenen op het beleid van de ondernemingen waarin de door hem beheerde icbe's beleggen. Op grond van artikel 2:389, eerste lid, van het BW bestaat een vermoeden van invloed van betekenis indien wordt beschikt over twintig procent of meer van de aan de aandelen verbonden stemrechten van een onderneming. In het eerste lid van artikel 140 is daarom bepaald dat het een beheerder niet is toegestaan om voor de door hem beheerde icbe's gezamenlijk over meer

dan twintig procent van de aandelen met stemrecht in één uitgevende instelling te beschikken. Over het algemeen worden beleggingsinstellingen door een min of meer afstandelijke houding ten opzichte van hun beleggingsobjecten gekenmerkt. Dit houdt verband met de noodzaak om in het kader van risicospreiding flexibel op te kunnen treden. Een te grote betrokkenheid bij een onderneming zou als gevolg kunnen hebben dat de icbe niet tijdig beleggingen kan afstoten.

Het derde lid van artikel 140 staat toe dat de grenzen, genoemd in het tweede lid, niet in acht behoeven te worden genomen bij het verwerven van verhandelbare obligaties of andere verhandelbare schuldinstrumenten, geldmarktinstrumenten of rechten van deelneming in een beleggingsinstelling waarvan de waarde op het tijdstip van verkrijging niet berekend kan worden.

Artikel 141 bevat enkele uitzonderingen op artikel 140. Artikel 141, onderdeel a, is opgenomen omdat het niet aannemelijk is dat een icbe invloed van betekenis kan uitoefenen op publiekrechtelijke instellingen in wier financiële instrumenten belegd wordt. Onderdeel c laat de mogelijkheid open voor een icbe-maatschappij om een dochtermaatschappij te hebben die geen beleggingsdochter is, maar bijvoorbeeld bepaalde administratieve activiteiten verricht.

Stb. 2013, nr. 293

Alle wijzigingen houden verband met de nieuwe begrippen «icbe», «master-icbe» en «feeder-icbe» en de wijziging van de begrippen beleggingsinstelling, beleggingsmaatschappij, beleggingsfonds en beheerder.

Artikel 141

Artikel 140, eerste en tweede lid, is niet van toepassing op het verwerven van onderscheidenlijk het beleggen in:

- a. effecten en geldmarktinstrumenten die zijn uitgegeven of worden gegarandeerd door een lidstaat, een openbaar lichaam met verordenende bevoegdheid in een lidstaat, een staat die geen lidstaat is of een internationale organisatie waarin een of meer lidstaten deelnemen;
- b. aandelen in het kapitaal van een rechtspersoon, gevestigd in een staat die geen lidstaat is, die met inachtneming van de begrenzingsen, bedoeld in de artikelen 134, 135, 136, eerste lid, 137, 139 en 140 zijn vermogen in hoofdzaak belegt in effecten van uitgevende instellingen, gevestigd in die staat, wanneer krachtens de wet van die staat een dergelijke deelneming voor de icbe de enige mogelijkheid is om in effecten van uitgevende instellingen in die staat te beleggen; of
- c. aandelen in het kapitaal van een dochteronderneming van de maatschappij voor collectieve belegging in effecten die uitsluitend ten behoeve van de maatschappij voor collectieve belegging in effecten be-

³⁹³ Art. I, onderdeel SSS van het Implementatiebesluit AIFMD (Stb. 2013, nr. 293) voegt na "beleggingsinstelling" in "of icbe's". Dat had moeten zijn "of icbe" (*red.*).

³⁹⁴ Art. I, onderdeel SSS van het Implementatiebesluit AIFMD (Stb. 2013, nr. 293) voegt na "beleggingsinstelling" in "of icbe's". Dat had moeten zijn "of icbe" (*red.*).

³⁹⁵ Art. I, onderdeel SSS van het Implementatiebesluit AIFMD (Stb. 2013, nr. 293) voegt na "beleggingsinstelling" in "of icbe's". Dat had moeten zijn "of icbe" (*red.*).

paalde beheers-, advies- of verhandelingswerkzaamheden verricht in de staat waar de dochteronderneming is gevestigd, met het oog op de inkoop van rechten van deelneming op verzoek van deelnemers.

Stb 2006, nr 520

Zie de toelichting bij artikel 130 en 140.

Stb. 2013, nr. 293

Alle wijzigingen houden verband met de nieuwe begrippen «icbe», «master-icbe» en «feeder-icbe» en de wijziging van de begrippen beleggingsinstelling, beleggingsmaatschappij, beleggingsfonds en beheerder.

Artikel 142

- 1. De artikelen 134 tot en met 139 zijn gedurende zes maanden na het eerste aanbod van de rechten van deelneming in een icbe niet van toepassing. De icbe neemt gedurende die periode de beginselen van risicospreiding in haar beleggingen in acht.**
- 2. De artikelen 134 tot en met 139 zijn gedurende zes maanden na een fusie niet van toepassing op een verkrijgende icbe. De verkrijgende icbe neemt gedurende die periode de beginselen van risicospreiding in haar beleggingen in acht.**

Stb 2006, nr 520

Zie de toelichting bij artikel 130.

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 69 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit voort uit artikel 26, eerste lid, tweede alinea, van de richtlijn beleggingsinstellingen. Met dit artikel wordt aan nieuwe icbe's de gelegenheid gegeven om gedurende een overgangperiode van zes maanden hun beleggingsactiviteiten in overeenstemming te brengen met de artikelen 134 tot en met 139. Op grond van artikel 69 van het Btb 2005 diende een icbe hiertoe een ontheffing aan te vragen. Dit ontheffingsvereiste is komen te vervallen, de mogelijkheid tot afwijking van de begrenzingen volgt uit het artikel zelf.

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel verwerkt artikel 39, zesde lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet. Met dit artikel wordt aan verkrijgende instellingen voor collectieve belegging in effecten de gelegenheid gegeven om gedurende een overgangperiode van zes maanden hun beleggingsactiviteiten in overeenstemming te brengen met de artikelen 134 tot en met 139 van het Bgfo.

Artikel 143

- 1. De in deze paragraaf gestelde begrenzingen gelden niet bij de uitoefening van voorkeurrechten die zijn verbonden aan effecten en geldmarktinstrumenten die deel uitmaken van de activa van de icbe.**
- 2. Wanneer de in deze paragraaf gestelde**

begrenzingen buiten de wil van de icbe of ten gevolge van de uitoefening van voorkeurrechten worden overschreden, treft de icbe, met inachtneming van de belangen van de deelnemers, de nodige maatregelen opdat deze overschrijding zo snel mogelijk ongedaan wordt gemaakt.

Stb 2006, nr 520

Zie de toelichting bij artikel 130.

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 70 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit voort uit artikel 26, eerste lid, eerste alinea, en tweede lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Een icbe dient haar beleggingen in overeenstemming te houden met de in deze paragraaf gestelde begrenzingen. Bij de uitoefening van voorkeursrechten hoeft de icbe de begrenzingen echter niet in acht te nemen. Dit is geregeld in het eerste lid.

Het tweede lid bevat het voorschrift dat overschrijding van de begrenzingen ongedaan moet worden gemaakt. Dit geldt zowel bij onbedoelde overschrijdingen als bij overschrijdingen die het gevolg zijn van het uitoefenen van voorkeursrechten. Het is overigens niet de bedoeling van deze bepaling dat financiële instrumenten die boven de grenzen worden aangehouden, onmiddellijk tegen iedere prijs afgestoten moeten worden. Een geforceerde verkoop kan immers in bepaalde gevallen tot verliezen leiden of tot grotere verliezen dan een geleidelijke verkoop, wat uiteraard niet in het belang van de deelnemers zou zijn.

De grenzen die een icbe in acht moet nemen, kunnen bijvoorbeeld worden overschreden indien de icbe gebruik maakt van haar rechten uit een claim-emissie. In zo'n geval is overschrijding van de grenzen toegestaan, doch de icbe zal voor aanpassing aan de grenzen moeten zorgen.

Artikel 144

Een icbe als bedoeld in artikel 4:61, eerste lid, van de wet legt binnen vier weken na een verzoek daartoe van de Autoriteit Financiële Markten, dan wel binnen vier weken na afloop van het boekjaar, een mededeling van een accountant over aan de Autoriteit Financiële Markten waaruit blijkt dat de icbe in overeenstemming heeft gehandeld met de artikelen 130 tot en met 143.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 71 van het Btb 2005.

Op grond van deze bepaling kan toezicht worden gehouden op de inachtneming door icbe's van de regels met betrekking tot het beleggen. Er wordt op gewezen dat het hierbij om een steekproef gaat die door de accountant wordt uitgevoerd.

Artikel 145

- 1. Gelijktijdig met de verkrijgbaarstelling van het prospectus, bedoeld in artikel 4:50, tweede lid, van de wet, zendt de beheerder een afschrift van het prospectus en van**

de essentiële beleggersinformatie van de icbe als bedoeld in artikel 4:61, eerste lid, van de wet aan de Autoriteit Financiële Markten.

2. De beheerder van een icbe zendt wijzigingen in de essentiële beleggersinformatie aan de Autoriteit Financiële markten.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 72 van het Btb 2005.

De in dit artikel verplichte toezending van het prospectus en de financiële bijsluiter (in de richtlijn beleggingsinstellingen aangeduid met: vereenvoudigd prospectus) vloeit voort uit artikel 32 van de richtlijn beleggingsinstellingen. Voor de goede orde wordt er op gewezen dat de AFM het prospectus niet toetst. Het is aan de beheerder zich er van te vergewissen en te verklaren dat de informatie over het aanbod van de rechten van deelneming in een beleggingsinstelling in het prospectus voldoet aan alle bij of krachtens de wet gestelde regels (zie ook artikel 118, eerste lid). Hetzelfde geldt voor de financiële bijsluiter.

Stb. 2011, nr. 358

De wijziging van artikel 145 verwerkt artikel 82 van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet. Artikel 145 bepaalt dat de essentiële beleggersinformatie of wijzigingen in de essentiële beleggersinformatie altijd ter kennisgeving naar de AFM dient te worden gezonden.

Artikel 146

1. De balans en winst- en verliesrekening van een icbe of de toelichtingen daarop bevatten de volgende gegevens:

- a. **tegoeden bij banken;**
- b. **een onderscheid in de overzichten van de beleggingen, bedoeld in artikel 122, eerste lid, onderdelen a en b, naar:**
 - 1°. **financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de notering op een gereguleerde markt;**
 - 2°. **financiële instrumenten die op een gereguleerde markt of een andere markt in financiële instrumenten worden verhandeld;**
 - 3°. **effecten als bedoeld in artikel 130, onderdeel c; en**
 - 4°. **financiële instrumenten als bedoeld in artikel 131, onderdeel a;**
- c. **een sluitend overzicht van de gesaldeerde mutaties in de verslagperiode in het eigen vermogen van de maatschappij voor collectieve belegging in effecten of het beheerde vermogen van het fonds voor collectieve belegging in effecten ten gevolge van en uitgesplitst naar:**
 - 1°. **inkomsten uit beleggingen;**
 - 2°. **overige inkomsten;**
 - 3°. **belastingen;**

4°. de bestemming, of voorgestelde bestemming, van het nettoresultaat;

5°. de vermeerdering of vermindering van het eigen vermogen van de maatschappij voor collectieve belegging in effecten of van het beheerde vermogen van het fonds voor collectieve belegging in effecten;

6°. meer- en minderwaarde op beleggingen; en

7°. overige mutaties van de activa en passiva; en

d. het bedrag van de verplichtingen onderscheiden naar soort aan het einde van het boekjaar die voortvloeien uit verrichtingen met betrekking tot financiële derivaten en voorzover deze niet reeds in de balans en de winst- en verliesrekening zijn opgenomen.

2. Onverminderd artikel 125, eerste lid, neemt een icbe in de halfjaarcijfers de gegevens op, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en b, zoals deze luiden aan het einde van de eerste helft van het boekjaar.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 73 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit deels voort uit artikel 28, vijfde en zesde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

In bijlage I, schema B, van de richtlijn beleggingsinstellingen worden voor icbe's aanvullende regels geformuleerd ten aanzien van de balans en de winst- en verliesrekening en de toelichtingen hierop. In aanvulling op de artikelen 122 tot en met 125 bevat artikel 146 daarom aanvullende regels betreffende de halfjaarcijfers en de jaarrekening. Het in het eerste lid, onderdeel b, van dit artikel vereiste overzicht van de beleggingsportefeuille dient door een icbe uitgesplitst te worden volgens maatstaven die het best passen bij haar beleggingsactiviteiten (bijvoorbeeld volgens economische of geografische criteria of naar valuta) met het procentuele aandeel in het totaal van de beleggingen en het balanstotaal. Onderdeel c ziet op wijzigingen in het eigen vermogen van de icbe-maatschappij en in het fondsvermogen van icbe-fondsen. Over het algemeen zullen deze gegevens in de balans en de winst- en verliesrekening en de toelichtingen daarop te vinden zijn. Icbe's moeten echter op grond van de richtlijn een aantal specifieke uitsplitsingen maken die van de overige beleggingsinstellingen niet worden geëist, zoals ten aanzien van de belastingen. De kosten van beheer, bewaring en overige kosten zijn hier niet opgenomen, doch moeten op grond van artikel 123, eerste lid, onderdelen b en g, van het besluit door alle beleggingsinstellingen in de jaarrekening worden opgenomen. Onder gesaldeerde mutaties wordt in dit onderdeel begrepen de saldering van het verschil tussen de standen per ultimo van het verslagjaar en van het daaraan voorafgaande verslagjaar. Dit geldt ook voor de in het tweede lid nader geregelde halfjaarcijfers.

Stb. 2013, nr. 293

Alle wijzigingen houden verband met de nieuwe begrippen «icbe», «master-icbe» en «feeder-icbe» en de wijziging van de begrippen beleggingsinstelling, beleggingsmaatschappij, beleggingsfonds en beheerder.

Artikel 147

- 1. Een icbe als bedoeld in artikel 4:61, eerste lid, van de wet publiceert telkens wanneer zij of haar beheerder rechten van deelneming aanbiedt, verkoopt, inkoop, of daarop terugbetaalt de koers, de verkoop-onderscheidenlijk inkoopprijs en het bedrag van de terugbetaling op de website van haar beheerder. De Autoriteit Financiële Markten kan op verzoek besluiten dat de icbe deze bekendmaking eenmaal per maand doet, indien de belangen van de deelnemers daardoor niet worden geschaad.**
- 2. Het eerste lid is niet van toepassing op icbe's als bedoeld in artikel 126, eerste lid.**
- 3. Onverminderd artikel 4:46a van de wet brengt een icbe als bedoeld in artikel 126 de intrinsieke waarde van de rechten van deelneming ten minste tweemaal per week ter kennis van de Autoriteit Financiële Markten en publiceert zij de intrinsieke waarde van de rechten van deelneming tweemaal per maand op de website van haar beheerder waarbij tussen elk van de tijdstippen van publicatie een periode van ten minste een week ligt.**
- 4. Een icbe als bedoeld in artikel 4:61, eerste lid, van de wet verschaft desgevraagd aan een deelnemer gegevens betreffende kwantitatieve begrenzingen die van toepassing zijn op het risicobeheer, de daartoe gekozen methodes en de recente ontwikkeling van de risico's en rendementen van de voornaamste categorie financiële instrumenten.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 74 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit voort uit de artikelen 14, vierde lid, tweede alinea, 14, vijfde lid, derde alinea, onderdeel c, 24bis, vierde lid, en 34 van de richtlijn beleggingsinstellingen.

Dit artikel strekt ertoe de deelnemers in een icbe op de hoogte te houden van de waarde van hun deelnemingsrechten. De icbe-maatschappij zonder bewaarder dient de AFM tweemaal per week de intrinsieke waarde mee te delen en deze waarde ten minste tweemaal per maand op de website van de beheerder te plaatsen.

§ 10.3.2.1. Aanvullende regels voor master-icbe's en feeder-icbe's en overeenkomst tussen de betrokken accountants

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:57c, vijfde lid, 4:61, eerste lid, 4:61a, vijfde lid, en 4:61b, vierde lid, van de wet

Stb 2013, nr 537

Zie de toelichting bij art. 31c (red.).

Stb. 2016, nr. 97

De wijziging van het opschrift van paragraaf 10.3.2.1. hangt samen met de introductie van een nieuwe paragraaf betreffende de voorschriften voor bewaarders (paragraaf 10.3.2.3. Regels voor bewaarders). In deze nieuwe paragraaf zijn de regels met betrekking tot de overeenkomst tussen de betrokken bewaarders opgenomen.

Artikel 147a

- 1. In afwijking van artikel 139, eerste lid, kan het beheerde vermogen van een icbe voor meer dan twintig procent worden belegd in een bepaalde master-icbe indien de Autoriteit Financiële Markten daarmee heeft ingestemd. De Autoriteit Financiële Markten neemt een besluit omtrent instemming binnen vijftien werkdagen na ontvangst van de aanvraag van instemming.**
- 2. De Autoriteit Financiële Markten stemt met de aanvraag in, indien de beheerder aantoonst dat de feeder-icbe, haar bewaarder, haar accountant en de master-icbe zullen voldoen aan het bepaalde ingevolge de artikelen 4:57a tot en met 4:57c, 4:61a en 4:61b van de wet en het bepaalde in deze paragraaf.**
- 3. De aanvraag van instemming geschiedt onder opgave van de volgende gegevens:**
 - a. het fondsreglement of de statuten van de feeder-icbe en de master-icbe;**
 - b. het prospectus en de essentiële beleggersinformatie van de feeder-icbe en de master-icbe;**
 - c. de overeenkomst tot uitwisseling van informatie tussen de feeder-icbe en de master-icbe, bedoeld in artikel 147b, eerste lid, of de interne regels met betrekking tot de bedrijfsvoering, bedoeld in artikel 147b, vierde lid;**
 - d. indien van toepassing, de aan de deelnemers te verstrekken informatie, bedoeld in artikel 147f, eerste lid;**
 - e. indien van toepassing, de overeenkomst tot uitwisseling van informatie, bedoeld in artikel 4:57b van de wet tussen de bewaarder van de feeder-icbe en de bewaarder van de master-icbe;**
 - f. indien van toepassing, de overeenkomst tot uitwisseling van informatie, bedoeld in artikel 4:57c van de wet tussen de accountant van de feeder-icbe en de accountant van de master-icbe; en**
 - g. indien het een master-icbe met zetel in**

een andere lidstaat betreft: een verklaring van de toezichthoudende instantie van de lidstaat van de zetel van de master-icbe dat deze een icbe is en voldoet aan de onderdelen b en c, in de definitie van master-icbe in artikel 1 van de wet.

- 4. De gegevens, bedoeld in het derde lid, worden verstrekt in het Nederlands of in een taal die door de Autoriteit Financiële Markten is goedgekeurd.**

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147a verwerkt artikel 59 van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet. In afwijking van artikel 139, eerste lid, kan het beheerde vermogen van een icbe voor meer dan twintig procent worden belegd in een bepaalde master-icbe indien de AFM daarmee heeft ingestemd. Aangezien dit een afwijking is van de spreidingsregels zoals opgenomen in artikel 139, eerste lid, is voorafgaande instemming van de AFM vereist. De afwijking van de spreidingsregels is gerechtvaardigd omdat de feeder-icbe alleen mag beleggen in een andere icbe, de master-icbe, die op haar beurt onderworpen is aan de spreidingsregels. Derhalve voldoet de feeder-icbe indirect aan de spreidingsregels. De vereiste instemming van de AFM dient ter bescherming van de deelnemers in de feeder-icbe. De instemming van de AFM is alleen vereist voor de eerste belegging waardoor de feeder-icbe de grenzen voor het beleggen in een andere beleggingsinstelling als bedoeld in artikel 139, eerste lid, overschrijdt.

Voor alle toekomstige beleggingen in de master-icbe is geen instemming meer vereist. De AFM neemt een besluit omtrent instemming binnen vijftien werkdagen na ontvangst van de aanvraag tot instemming. De AFM kan pas een besluit nemen na ontvangst van alle gegevens. De termijn van vijftien werkdagen begint derhalve pas te lopen vanaf het moment dat alle gegevens door de AFM zijn ontvangen.

Het tweede lid bepaalt dat de AFM met de aanvraag instemt, indien de beheerder aantoont dat de feeder-icbe, haar bewaarder, haar accountant en de master-icbe zullen voldoen aan het bepaalde ingevolge de artikelen 4:57a tot en met 4:57c, 4:61a en 4:61b van de wet en het bepaalde in paragraaf 10.3.2.1.

Daartoe dient de icbe-beheerder de gegevens, bedoeld in het derde lid, te verstrekken. Deze gegevens dienen te worden verstrekt in het Nederlands of in een taal die door de AFM is goedgekeurd.

Artikel 147b

- 1. Een feeder-icbe sluit een overeenkomst tot uitwisseling van informatie met de master-icbe.**
- 2. De overeenkomst voorziet er in dat de master-icbe alle informatie aan de feeder-icbe verstrekt die de feeder-icbe nodig heeft om te voldoen aan de regels die ingevolge de wet aan haar worden gesteld.**
- 3. De overeenkomst is op verzoek kosteloos**

beschikbaar voor de deelnemers van de feeder-icbe.

- 4. Indien de feeder-icbe en de master-icbe worden beheerd door dezelfde beheerder, kan in afwijking van het eerste lid, worden volstaan met bedrijfsvoeringsregels van de beheerder die waarborgen dat uitwisseling van informatie plaatsvindt tussen de feeder-icbe en de master-icbe. Het tweede lid is van overeenkomstige toepassing op de interne bedrijfsvoeringsregels.**

- 5. Onverminderd het tweede lid voorziet de overeenkomst, bedoeld in het eerste lid, respectievelijk voorzien de bedrijfsvoeringsregels, bedoeld in het vierde lid, in het bepaalde in bijlage J.**

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147b verwerkt de artikelen 60, eerste lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de Wft. Het eerste lid bepaalt dat de feeder-icbe en de master-icbe een overeenkomst tot informatie-uitwisseling aangaan. De aanduiding in de herziene richtlijn beleggingsinstellingen dat deze overeenkomst wordt gesloten alvorens de feeder-icbe meer dan twintig procent van haar beheerd vermogen in de master-icbe belegt, wordt in de tekst achterwege gelaten. Deze aanduiding is niet nodig omdat artikel 147a, eerste lid, bepaalt dat het beheerde vermogen van een icbe pas voor meer dan twintig procent kan worden belegd in een bepaalde master-icbe nadat de AFM daarmee heeft ingestemd. Artikel 147a, derde lid, bepaalt dat de overeenkomst tot uitwisseling van informatie tussen de master-icbe en de feeder-icbe bij de aanvraag van instemming van de AFM moet worden gevoegd. Hieruit blijkt dat de overeenkomst moet zijn gesloten voordat meer dan twintig procent van het beheerde vermogen is belegd in de master-icbe.

De overeenkomst tot uitwisseling van informatie tussen de feeder-icbe en de master-icbe is nodig om te waarborgen dat een feeder-icbe alle informatie van de master-icbe krijgt die zij nodig heeft om de belangen van haar deelnemers te behartigen. Om deze reden is in het tweede lid opgenomen dat de overeenkomst in ieder geval moet bepalen dat de master-icbe alle informatie aan de feeder-icbe verschaft die de feeder-icbe nodig heeft om aan de op haar van toepassing zijnde regels te voldoen.

De overeenkomst tot uitwisseling van informatie wordt op grond van het derde lid kosteloos beschikbaar gesteld aan de deelnemers in de feeder-icbe.

Een dergelijke overeenkomst is niet noodzakelijk als de feeder-icbe en de master-icbe worden beheerd door dezelfde beheerder. In dat geval kan worden volstaan met de interne bedrijfsvoeringsregels van de beheerder.

De bedrijfsvoeringsregels dienen te waarborgen dat informatieuitwisseling plaatsvindt tussen de feeder-icbe en de master-icbe zodat de feeder-icbe kan voldoen aan de regels die ingevolge de wet worden gesteld. Het vijfde lid geeft aan dat onverminderd het tweede lid de overeenkomst tussen de feeder-icbe en de master-icbe respectievelijk de interne bedrijfsvoeringsregels voorzien in het

bepaalde in bijlage J.

De bijlage verwerkt de artikelen 8 tot en met 13 en 15 tot en met 19 van Richtlijn 2010/42/EU van de Europese Commissie van 1 juli 2010 tot uitvoering van Richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie ten aanzien van sommige bepalingen betreffende fusies van fondsen, master-feederconstructies en de kennisgevingsprocedure (PbEU 2010, L 176) (hierna: richtlijn 2010/42). Omdat deze richtlijn gedetailleerde regels bevat waarin de overeenkomst tot uitwisseling van informatie en de interne bedrijfsvoeringsregels moeten voorzien, zijn deze opgenomen in een bijlage.

Artikel 147c

De overeenkomst tot uitwisseling van informatie tussen accountants, bedoeld in artikel 4:57c, eerste lid, van de wet, bevat de gegevens, genoemd in bijlage J.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147c en de onderdelen 3.1 en 4.1 in bijlage J verwerken de artikelen 24 en 27 van richtlijn 2010/42. Het artikel is gebaseerd op de artikelen 4:57b, vierde lid, en 4:57c, vijfde lid, van de wet. Artikel 4:57b, eerste lid, van de wet schrijft voor dat, in het geval de master-icbe en de feeder-icbe verschillende bewaarders hebben, deze bewaarders onderling een overeenkomst tot uitwisseling van informatie aangaan. Artikel 4:57c, eerste lid, van de wet regelt hetzelfde in het geval de master-icbe en de feeder-icbe verschillende accountants hebben. Omdat het gaat om een grote hoeveelheid gedetailleerde regels over de inhoud van de overeenkomst tot uitwisseling van informatie zijn de gegevens die dienen te worden opgenomen in die overeenkomsten opgenomen in een bijlage.

Stb. 2016, nr. 97

Het artikel is gebaseerd op de artikel 4:57c, vijfde lid, van de Wft. Artikel 4:57c, eerste lid, van de Wft schrijft voor dat, in het geval de master-icbe en de feeder-icbe verschillende accountants hebben, deze accountants onderling een overeenkomst tot uitwisseling van informatie aangaan. Omdat het gaat om een grote hoeveelheid gedetailleerde regels over de inhoud van de overeenkomst tot uitwisseling van informatie zijn de gegevens die dienen te worden opgenomen in die overeenkomst opgenomen in een bijlage.

Artikel 147d

- 1. Indien een feeder-icbe en haar master-icbe beide hun zetel in Nederland hebben is uitsluitend het Nederlands recht van toepassing op de overeenkomst tot uitwisseling van informatie, bedoeld in artikel 147b, eerste lid.**
- 2. Indien de feeder-icbe of de master-icbe haar zetel in een andere lidstaat heeft, dan bepaalt de overeenkomst tot uitwisseling van informatie, bedoeld in artikel 147b, eerste lid, dat uitsluitend het Nederlands recht of het recht van die andere lidstaat van toepassing is op die overeenkomst.**

3. Het recht van de lidstaat dat op grond van het eerste of tweede lid van toepassing is op een overeenkomst tot uitwisseling van informatie is eveneens van toepassing op een overeenkomst tussen de bewaarders van de feeder-icbe en de master-icbe als bedoeld in artikel 4:57b, eerste lid, van de wet en een overeenkomst tussen de accountants van de feeder-icbe en master-icbe als bedoeld in artikel 4:57c, eerste lid, van de wet.

4. Indien de overeenkomst is vervangen door bedrijfsvoeringsregels als, bedoeld in artikel 147b, vierde lid, voorziet een overeenkomst tussen bewaarders als bedoeld artikel 4:57b, eerste lid, respectievelijk tussen accountants als bedoeld in artikel 4:57c, eerste lid, van de wet erin dat het recht van de lidstaat van de zetel van de feeder-icbe of het recht van de lidstaat van de zetel van de master-icbe bij uitsluiting van toepassing is op de overeenkomst.

5. De overeenkomsten, bedoeld in de artikelen 4:57b, eerste lid, en 4:57c, eerste lid, van de wet en artikel 147b, eerste lid, bepalen dat de rechter van de lidstaat waarvan het recht van toepassing is op de overeenkomst, wordt aangewezen voor de kennisneming van geschillen welke naar aanleiding van de overeenkomst ontstaan of zullen ontstaan.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147d, eerste en tweede lid, verwerkt artikel 14 van richtlijn 2010/42/EU en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet. Indien zowel de feeder-icbe als de master-icbe haar zetel in Nederland heeft, is het Nederlands recht van toepassing en regelt de overeenkomst tot uitwisseling van informatie tussen de feeder-icbe en de master-icbe dat de Nederlandse rechter exclusief wordt aangewezen als bevoegde rechter.

Indien de feeder-icbe en de master-icbe hun zetel in verschillende lidstaten hebben, wordt in de overeenkomst een keuze gemaakt welk recht van toepassing is en, daaraan verbonden, de rechter aan wie exclusief geschillen over de overeenkomst worden voorgelegd. Redactioneel sluit de formulering van artikel 147d zoveel mogelijk aan bij de terminologie die wordt gebruikt in artikel 8, tweede lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Het derde en vierde lid verwerken de artikelen 25 en 28 van richtlijn 2010/42. In deze leden wordt het toepasselijk recht geregeld en de bevoegde rechter voor geschillen over overeenkomsten tussen de bewaarders en de accountants van de feeder-icbe en de master-icbe. Het toepasselijk recht voor deze overeenkomsten komt overeen met het recht dat van toepassing is op de overeenkomst tot uitwisseling van informatie tussen de feeder-icbe en de master-icbe (derde lid). Indien geen overeenkomst tot uitwisseling van informatie is gesloten maar interne bedrijfsvoeringsregels van toepassing zijn, voorziet de overeenkomst tussen

de bewaarders respectievelijk de overeenkomst tussen de accountants erin dat het recht van de lidstaat van de zetel van de feeder-icbe of het recht van de lidstaat van de zetel van de master-icbe bij uitsluiting van toepassing is (vierde lid). Ook voor deze overeenkomsten geldt dat de rechter van de lidstaat waarvan het recht van toepassing is op de overeenkomst, wordt aangewezen voor de kennisneming van geschillen welke naar aanleiding van de overeenkomst ontstaan of zullen ontstaan.

Artikel 147e [vervallen]³⁹⁶

Stb. 2016, nr. 97

De inhoud van artikel 147e is geregeld in artikel 147kk.

Artikel 147f

- 1. Indien een icbe voornemens is ten minste 85 procent van haar vermogen in rechten van deelneming in een master-icbe te beleggen of een feeder-icbe voornemens is haar rechten van deelneming te beleggen in een andere master-icbe verstrekt zij de volgende informatie aan haar deelnemers:**
 - a. een verklaring dat de Autoriteit Financiële Markten met de voorgenomen belegging in de master-icbe heeft ingestemd;**
 - b. de essentiële beleggersinformatie van de feeder-icbe en de master-icbe;**
 - c. de datum waarop de icbe uitvoering zal geven aan haar voornemen; en**
 - d. een verklaring dat deelnemers binnen dertig dagen na de informatieverstrekking kunnen eisen dat hun rechten van deelneming worden ingekocht of terugbetaald.**
- 2. Indien de beheerder van een icbe een kennisgeving heeft gedaan als bedoeld in artikel 2:123, eerste lid, van de wet verstrekt de icbe de informatie, bedoeld in het eerste lid, in de officiële taal of een van de officiële talen van de lidstaat waar zij rechten van deelneming aanbiedt, of in een taal die door de toezichthoudende instantie van de desbetreffende lidstaat is goedgekeurd.**
- 3. De informatie, bedoeld in het eerste lid, wordt ten minste dertig dagen voor de datum, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, verstrekt.**
- 4. De icbe gaat niet over tot een belegging van meer dan twintig procent van haar beheerd vermogen in rechten van deelneming in de master-icbe voordat de termijn, bedoeld in het derde lid, is verstreken.**
- 5. De icbe brengt bij inkoop of terugbetaling van rechten van deelneming als bedoeld**

in het eerste lid, onderdeel d, geen andere kosten in rekening dan desinvesteringskosten.

- 6. De icbe kan de informatie, bedoeld in het eerste lid, in plaats van schriftelijk op een andere duurzame drager verstrekken na toestemming van de deelnemer en indien dat past in de context waarin zij, of in voorkomend geval de beheerder, met de deelnemer zaken doet.**
- 7. De verstrekking van informatie door de icbe aan de deelnemer via elektronische mededelingen past in de context waarin de icbe respectievelijk haar beheerder met de deelnemer zaken doet of gaat doen, indien is bewezen dat de deelnemer regelmatig toegang heeft tot internet. Het gegeven dat de deelnemer een e-mailadres opgeeft om zaken te kunnen doen geldt in ieder geval als bewijs hiervan.**

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147f verwerkt artikel 64 van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de Wft. Dit artikel bepaalt dat indien een icbe voornemens is minimaal 85 procent van haar beheerd vermogen in rechten van deelneming in een master-icbe of een feeder-icbe voornemens is haar rechten van deelneming te beleggen in een andere master-icbe zij haar deelnemers dient te informeren. Deze voornemens houden een fundamentele wijziging van het beleggingsbeleid in. Immers, een icbe mag slechts tot twintig procent van haar beheerd vermogen beleggen in een andere beleggingsinstelling (zie artikel 139, eerste lid). Indien een «gewone» icbe zich omvormt tot een feeder-icbe wordt minimaal 85 procent van het beheerd vermogen belegd in een andere icbe (de master-icbe). Een dergelijke wijziging kan grote gevolgen hebben voor de deelnemers van de icbe. Hetzelfde geldt voor het voornemen van een feeder-icbe om haar rechten van deelneming te gaan beleggen in een andere master-icbe. De deelnemers moeten dan ook voldoende geïnformeerd worden over de gevolgen van de omzetting van een «gewone» icbe in een feeder-icbe en van het voornemen van een feeder-icbe om haar rechten van deelneming te beleggen in een andere master-icbe. De deelnemers kunnen dan beslissen of zij hun deelneming in de icbe willen handhaven of hun deelnemingsrechten ter inkoop of terugbetaling willen aanbieden. Welke informatie een icbe respectievelijk feeder-icbe aan haar deelnemers moet verstrekken is opgenomen in het eerste lid. Deze informatie moet op grond van het tweede lid worden verstrekt ten minste dertig dagen voor de datum waarop de icbe voornemens is minimaal 85 procent van haar beheerd vermogen in de desbetreffende master-icbe te beleggen of de datum waarop de feeder-icbe zal gaan beleggen in een andere master-icbe. Het derde lid bepaalt dat een icbe respectievelijk feeder-icbe (onder de definitie van icbe valt ook een feeder-icbe vandaar dat in de leden twee, vier en vijf wordt gesproken van icbe) ook daadwerkelijk die dertig dagen moet wachten alvorens over te gaan tot de belegging in de desbetreffende master-icbe.

³⁹⁶ Art. I, onderdeel V van het Implementatiebesluit wijziging richtlijn icbe's (Stb. 2016, nr. 97) (red.).

Deelnemers in de icbe kunnen die dertig dagen gebruiken om een oordeel te vormen over de omzetting van de icbe in een feeder-icbe respectievelijk het voornemen van een feeder-icbe om te gaan beleggen in een andere master-icbe en om eventueel binnen deze periode uit te treden. Als deelnemers kiezen om uit te treden en hun rechten van deelneming ter inkoop of terugbetaling aan te bieden mag de icbe respectievelijk de feeder-icbe geen andere kosten dan desinvesteringkosten aan de deelnemers in rekening brengen.

Het zesde en zevende lid verwerken artikel 7 van de richtlijn 2010/42/EU.

In het zesde lid is bepaald dat de icbe informatie over het voornemen, bedoeld in het eerste lid, aan haar deelnemers in plaats van schriftelijk – op papier – op een andere duurzame drager (bijvoorbeeld via email) kan verstrekken indien dit past binnen de context van de relatie met de deelnemer en de deelnemer, wanneer deze voor de keuze wordt gesteld tussen informatie op papier of op een andere duurzame drager, hier uitdrukkelijk toestemming voor geeft. Het gebruik van een andere duurzame drager is onder deze cumulatieve voorwaarden toegestaan.

Het begrip toestemming geeft aan dat de deelnemer uitdrukkelijk zijn keuze voor een andere duurzame drager moet hebben gemaakt.

Het zevende lid bepaalt dat informatieverstrekking via elektronische mededelingen (emailberichten) voor de toepassing van dit artikel wordt geacht te passen in de context waarin de icbe respectievelijk haar beheerder met de deelnemer zaken doet of gaat doen, indien door de icbe bewezen is dat de deelnemer regelmatig toegang heeft tot internet. Dit wordt als bewezen aangemerkt indien de deelnemer een e-mailadres aan de icbe respectievelijk de beheerder opgeeft om zaken te doen. Dit kan ook impliciet blijken uit de betrekkingen die de cliënt met de icbe heeft. De zinsnede «in ieder geval» biedt de icbe ruimte om met andere bewijzen aan te tonen dat de deelnemer regelmatig toegang heeft tot internet. Voor de betekenis van duurzame drager wordt verwezen naar artikel 1:1 van de Wft en artikel 49 van het Bgfo.

De icbe hoeft haar deelnemers niet rechtstreeks te informeren, maar kan de informatie ook verstrekken door deze aan de bewaarder of aan bijvoorbeeld een beleggingsonderneming of een andere derde die beleggingsdiensten verleent door te geven mits gewaarborgd is dat alle deelnemers de informatie tijdig ontvangen.

Artikel 147g

Een feeder-icbe vermeldt in alle door of namens haar verstrekt of beschikbaar gestelde relevante informatie dat zij ten minste 85 procent van haar beheerd vermogen belegt in rechten van deelneming in een master-icbe.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147g verwerkt artikel 63, vierde lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de Wft. Dit artikel regelt de verplichting van een feeder-icbe om in alle relevante informatie te vermelden dat zij ten minste 85 procent van haar beheerd vermogen belegt in rechten van deelneming in een master-icbe.

De zinsnede «relevante informatie» betekent dat de feeder-icbe in bijvoorbeeld reclame-uitingen op radio of televisie niet hoeft te vermelden dat zij tenminste 85 procent van haar beheerd vermogen belegt in rechten van deelneming in een master-icbe. Artikel 147g dient ter bescherming van de deelnemers in de feeder-icbe. De deelnemers moeten kennis kunnen nemen van de specifieke kenmerken van de master-feeder structuur.

Artikel 147h

1. Een feeder-icbe zendt een afschrift van het prospectus, de essentiële beleggersinformatie en alle wijzigingen daarin, het bestuursverslag en de halfjaarcijfers van de master-icbe waarin zij belegt aan de Autoriteit Financiële Markten.

2. Een feeder-icbe verstrekt haar deelnemers, op verzoek, kosteloos een afschrift van het prospectus, het bestuursverslag en halfjaarcijfers van de master-icbe waarin zij belegt.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147h verwerkt artikel 63, derde en vijfde lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de Wft. Het eerste lid bepaalt dat een feeder-icbe het prospectus en de essentiële beleggersinformatie van haar master-icbe alsmede het jaarverslag en halfjaarverslag van de master-icbe aan de AFM zendt. Deze informatie over de master-icbe is noodzakelijk voor de AFM om adequaat toezicht te kunnen uitoefenen op de feeder-icbe. Een feeder-icbe belegt ten minste 85 procent van haar beheerd vermogen in een master-icbe, waardoor de beleggingen in de master-icbe van grote invloed zijn op de (resultaten en de risico's van de) feeder-icbe.

Het tweede lid bepaalt dat een feeder-icbe tevens kosteloos een afschrift van het prospectus, het jaarverslag en het halfjaarverslag van de master-icbe op verzoek aan de deelnemers moet verstrekken. Vanwege de grote invloed van de master-icbe op de feeder-icbe moeten deelnemers in de feeder-icbe een goed beeld kunnen krijgen van de risico's verbonden aan de belegging in de master-icbe.

Artikel 147i

1. Het bestuursverslag van een feeder-icbe bevat een verklaring met betrekking tot de totale kosten van de feeder-icbe en de master-icbe.

2. Het bestuursverslag en de halfjaarcijfers van een feeder-icbe vermelden de plaats waar het bestuursverslag en de halfjaarcijfers van de master-icbe waarin de feeder-icbe belegt, verkregen kunnen worden.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147i verwerkt artikel 63, tweede lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de Wft. Op grond van het eerste lid moet het jaarverslag van een feeder-icbe een verklaring bevatten met betrekking tot de totale kosten van de feeder-icbe en de master-icbe. Onder totale kosten wordt de Total

Expanse Ratio (TER)³⁹⁷ verstaan, die elke beleggingsinstelling op grond van artikel 123, eerste lid, van het Bgif moet opnemen in de toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening. Dit is van belang vanwege het specifieke beleggingsbeleid en de kosten die gemaakt worden bij de master-icbe die van invloed kunnen zijn op de rendementen van de feeder-icbe. Het tweede lid bepaalt dat het jaarverslag en de halfjaarcijfers van een feeder-icbe vermelden waar het jaarverslag en de halfjaarcijfers van de master-icbe verkrijgbaar zijn. Het jaarverslag en de halfjaarcijfers van de master-icbe kunnen immers relevante informatie bevatten voor de deelnemers van de feeder-icbe.

Artikel 147j

Een feeder-icbe en de master-icbe waarin zij belegt, voorkomen dat hun deelnemers op verschillende tijdstippen worden geïnformeerd over de intrinsieke waarde van de deelnemingen door het treffen van maatregelen om het tijdstip van de berekening en de publicatie van de intrinsieke waarde te coördineren.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147j verwerkt artikel 60, tweede lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de Wft. Een verschil in het tijdstip van berekening en publicatie van de intrinsieke waarde van de feeder-icbe en de master-icbe kan ertoe leiden dat deelnemers op verschillende momenten – direct dan wel indirect – worden geïnformeerd over de intrinsieke waardeontwikkeling in dezelfde icbe, hetgeen tot market timing kan leiden wat arbitrage kan uitlokken. Als bijvoorbeeld de feeder-icbe als eerste een intrinsieke waarde publiceert zegt dit indirect iets over de intrinsieke waardeontwikkeling van de master-icbe waarover de overige deelnemers in de master-icbe nog niet geïnformeerd zijn. Een feeder-icbe en een master-icbe dienen derhalve te voorkomen dat hun deelnemers op verschillende tijdstippen worden geïnformeerd over de intrinsieke waarde van de deelnemingen door het treffen van maatregelen om op die manier het tijdstip van de berekening en de publicatie van de intrinsieke waarde te coördineren.

Artikel 147k

Een feeder-icbe controleert de werkzaamheden van de master-icbe. Zij baseert zich hierbij op de informatie die is verstrekt door de master-icbe of diens beheerder, bewaarder of accountant tenzij de feeder-icbe reden heeft om te twijfelen aan de juistheid van deze informatie.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147k verwerkt artikel 65, eerste lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de Wft. Op grond van dit artikel moet een feeder-icbe de werkzaamheden van een master-icbe controleren teneinde de belangen van haar deelnemers te

behartigen. Hierbij kan de feeder-icbe zich in beginsel baseren op informatie die zij ontvangt van de master-icbe, diens beheerder, bewaarder of accountant. Dit is alleen anders als de feeder-icbe reden heeft om te twijfelen aan de juistheid van deze informatie. In een dergelijk geval moet zij nader onderzoek doen naar de juistheid van de door of namens de master-icbe verstrekte informatie.

Artikel 147l

Een beloning of vergoeding die een feeder-icbe, haar beheerder dan wel een derde die namens de feeder-icbe of haar beheerder optreedt, ontvangt in verband met de belegging in rechten van deelneming van een master-icbe, komt ten gunste van de activa van de feeder-icbe.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147l verwerkt artikel 65, tweede lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de Wft. Het artikel bepaalt dat elke beloning of vergoeding in verband met een belegging in rechten van deelneming van een master-icbe ten gunste komt van de activa van de feeder-icbe. Het maakt hierbij niet uit wie de beloning of vergoeding int, de feeder-icbe, diens beheerder of een derde die namens één van beiden optreedt. Ook is niet van belang in welke vorm de beloning of vergoeding wordt verstrekt. Dit om te voorkomen dat de beloning of vergoeding onder een andere noemer niet aan de activa van de feeder-icbe wordt toegevoegd. Het kan gaan om bijvoorbeeld een distributieprovisie of commissie.

Artikel 147m

1. Een master-icbe verstrekt de Autoriteit Financiële Markten onverwijld de naam van elke feeder-icbe die in haar rechten van deelneming belegt.

2. Indien de feeder-icbe een zetel heeft in een andere lidstaat, stelt de Autoriteit Financiële Markten de toezichthoudende instantie van de lidstaat van de zetel van de feeder-icbe in kennis van de belegging, bedoeld in het eerste lid.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147m verwerkt artikel 66, eerste lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de Wft. Het artikel regelt dat een master-icbe de AFM onmiddellijk in kennis stelt van de identiteit van elke feeder-icbe die in haar rechten van deelneming belegt. Indien de master-icbe haar zetel heeft in Nederland en de feeder-icbe een zetel heeft in een andere lidstaat, stelt de Autoriteit Financiële Markten de toezichthoudende instantie van de lidstaat van de zetel van de feeder-icbe in kennis van de belegging, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 147n

Een master-icbe houdt alle informatie die zij ingevolge het recht, het fondsreglement of statuten beschikbaar moet houden, beschikbaar voor de feeder-icbe of, indien van toe-

³⁹⁷ Bedoeld wordt de Total Expense ratio (TER) (red.).

passing, haar beheerder, en voor de Autoriteit Financiële Markten, de bewaarder en de accountant van de feeder-icbe.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147n verwerkt artikel 66, derde lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de Wft. Om te waarborgen dat een feeder-icbe over alle, voor haar belegging in de master-icbe relevante, informatie beschikt bepaalt dit artikel dat een master-icbe alle informatie die zij uit enige hoofde beschikbaar moet houden, tevens beschikbaar houdt voor een feeder-icbe die in de master-icbe belegt of, indien van toepassing, haar beheerder, alsmede voor de AFM, de bewaarder en de accountant van de desbetreffende feeder-icbe.

Artikel 147o

Een master-icbe brengt geen inschrijvingskosten of inkoopkosten in rekening voor het deelnemen van een feeder-icbe in haar rechten van deelneming of voor de vervreemding daarvan.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147o verwerkt artikel 66, tweede lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en is gebaseerd op artikel 4:61, eerste lid, van de wet. De master-icbe mag geen inschrijvings- of inkoopkosten in rekening brengen voor de belegging door de feeder-icbe in haar rechten van deelneming of voor de vervreemding daarvan om te voorkomen dat deelnemers in de feeder-icbe dubbel worden belast met deze kosten, zowel op het niveau van de feeder-icbe als op het niveau van de master-icbe.

Artikel 147p

1. Uiterlijk twee maanden na de datum van de bekendmaking van een voornemen tot liquidatie van de master-icbe als bedoeld in artikel 4:61a, eerste lid, van de wet, zendt de feeder-icbe de volgende gegevens aan de Autoriteit Financiële Markten:

a. indien de feeder-icbe voornemens is ten minste 85 procent van haar beheerd vermogen te beleggen in rechten van deelneming in een andere master-icbe:

1°. een aanvraag van instemming voor het beleggen in rechten van deelneming in een andere master-icbe;

2°. een aanvraag van instemming met de voorgestelde wijzigingen van het fondsreglement of statuten;

3°. de wijzigingen van het prospectus en de essentiële beleggersinformatie; en

4°. de documenten, bedoeld in artikel 147a, derde lid, onderdelen c tot en met g;

b. indien de feeder-icbe voornemens is zich om te zetten in een icbe, niet zijnde een feeder-icbe:

1°. een aanvraag van instemming met de voorgestelde wijzigingen van het fondsreglement of de statuten; en

2°. de wijzigingen van het prospectus en de essentiële beleggersinformatie;

c. indien de feeder-icbe voornemens is om tot liquidatie over te gaan, een kennisgeving van dat voornemen.

2. In afwijking van het eerste lid, zendt de feeder-icbe de gegevens, bedoeld in het eerste lid, uiterlijk binnen drie maanden voorafgaand aan de aanvang van de voorgenomen liquidatie van de master-icbe aan de Autoriteit Financiële Markten, indien de master-icbe de bekendmaking van het voornemen tot liquidatie meer dan vijf maanden voor de datum van de aanvang van de liquidatie aan de feeder-icbe heeft bekendgemaakt.

3. De feeder-icbe informeert haar deelnemers onverwijld over een voornemen tot liquidatie van de feeder-icbe.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147p verwerkt artikel 20 van richtlijn 2010/42 en is gebaseerd op artikel 4:61a, vijfde lid, van de wet. Wanneer de master-icbe besluit tot een liquidatie, heeft de feeder-icbe drie verschillende mogelijkheden die worden genoemd in artikel 4:61a van de wet:

1. Het voornemen om het vermogen te beleggen in een andere master-icbe. Dit wordt nader geregeld in het eerste lid, onderdeel a. Met dit voornemen dient de AFM in te stemmen omdat dit leidt tot een fundamentele wijziging van het beleggingsbeleid. Daartoe moet de feeder-icbe een aanvraag van instemming bij de AFM indienen, tezamen met het voorgenomen gewijzigde fondsreglement dan wel de gewijzigde statuten, het gewijzigde prospectus, de gewijzigde essentiële beleggersinformatie en de andere documenten, bedoeld in artikel 147a, derde lid, onderdelen c tot en met g. Deze laatste documenten moeten ook aan de AFM worden verstrekt wanneer een feeder-icbe (voor het eerst) wordt opgericht.

2. Het voornemen om de feeder-icbe om te vormen tot een icbe, niet zijnde een feeder-icbe. Dit wordt nader geregeld in het eerste lid, onderdeel b. Dit voornemen behoeft eveneens instemming van de AFM. Daartoe dient de feeder-icbe een aanvraag van instemming in te dienen bij de AFM, tezamen met de wijziging van het fondsreglement, dan wel de gewijzigde statuten van de icbe, het gewijzigde prospectus en de gewijzigde essentiële beleggersinformatie.

3. De feeder-icbe kan ook overgaan tot liquidatie. Hiervoor is geen instemming van de AFM nodig. De feeder-icbe dient de AFM wel in kennis te stellen van het voornemen om tot liquidatie over te gaan (artikel 147p, eerste lid, onderdeel c). Artikel 147p, derde lid, bepaalt dat de feeder-icbe haar deelnemers onverwijld informeert over het voornemen tot liquidatie. De feeder-icbe moet de aanvraag van instemming, bedoeld in artikel 147p,

eerste lid, onderdeel a of b, binnen twee maanden na de datum van de bekendmaking van het voornemen tot liquidatie van de master-icbe aan de AFM zenden. Indien de periode tussen de bekendmaking en de aanvang van de liquidatie van de master-icbe meer dan vijf maanden bedraagt, dan dient de feeder-icbe, op grond van het tweede lid, de aanvraag van instemming met het gewijzigde beleid uiterlijk binnen drie maanden voor de aanvang van de voorgenomen liquidatie te zenden aan de AFM.

Artikel 147q

- 1. De Autoriteit Financiële Markten neemt binnen vijftien werkdagen na ontvangst van alle gegevens een besluit op een aanvraag van instemming als bedoeld in artikel 147p, eerste lid, onderdeel a of b.**
- 2. De feeder-icbe informeert de master-icbe over een besluit van de Autoriteit Financiële Markten als bedoeld in het eerste lid.**
- 3. De feeder-icbe neemt na ontvangst van de instemming, bedoeld in artikel 147p, eerste lid, onderdeel a, onder 1° en 2°, zo spoedig mogelijk maatregelen om aan het bepaalde in artikel 147f te voldoen.**
- 4. Uitbetaling van liquidatieopbrengsten van de master-icbe aan de feeder-icbe die plaatsvindt voorafgaand aan de datum waarop de feeder-icbe haar beleggingsbeleid overeenkomstig artikel 147p, eerste lid, onderdeel a of b, wijzigt, behoeft instemming van de Autoriteit Financiële Markten. De Autoriteit Financiële Markten stemt in met de uitbetaling indien:**
 - a. de feeder-icbe de uitbetaling van de liquidatieopbrengsten ontvangt:**
 - 1°. in contanten; of**
 - 2°. in de vorm van een gehele of gedeeltelijke overdracht van activa in natura, indien de feeder-icbe dit wenst en voor zover de overeenkomst tot uitwisseling van informatie, bedoeld in artikel 147b, eerste lid, onderscheidenlijk de bedrijfsvoeringsregels, bedoeld in artikel 147b, vierde lid, en het besluit tot liquidatie daarin voorzien; en**
 - b. de feeder-icbe de contanten uitsluitend herbelegd met het oog op een efficiënt contantenbeheer.**
- 5. De feeder-icbe heeft het recht de overgedragen activa in natura geheel of gedeeltelijk te verzilveren.**

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147q verwerkt artikel 21 van richtlijn 2010/42 en is gebaseerd op artikel 4:61a, vijfde lid, van de wet. Dit artikel regelt de verplichtingen van de AFM bij een wijziging van het beleggingsbeleid van de feeder-icbe als gevolg van een liquidatie van een master-icbe. De AFM moet binnen vijftien dagen na ontvangst van de aanvraag van instemming,

bedoeld in artikel 147p, eerste lid, onderdeel a of b, een besluit nemen. Deze korte termijn is noodzakelijk omdat na ontvangst van de aanvraag nog slechts één maand resteert tot de liquidatie van de master-icbe. De periode van 15 dagen begint echter pas te lopen wanneer de aanvraag volledig is, dat wil zeggen dat alle vereiste documenten in goede orde zijn ontvangen.

Wanneer de AFM geen instemming verleent voorafgaand aan de datum van liquidatie van de master-icbe, dan zal de feeder-icbe ook worden geliquideerd (zie artikel 4:61a, derde lid, van de wet).

De feeder-icbe dient de master-icbe te informeren over een besluit van de AFM op de aanvraag van instemming (tweede lid). Voor de master-icbe is dit van belang omdat zij zekerheid moet hebben over de gevolgen van haar liquidatie.

Het derde lid regelt dat een feeder-icbe die voornemens is 85 procent van haar beheerd vermogen te beleggen in deelnemingsrechten van een andere master-icbe zo spoedig mogelijk maatregelen neemt om te voldoen aan artikel 147f. Dit betreft de informatie die de feeder-icbe aan haar deelnemers moet verstrekken. Tevens bepaalt artikel 147f, vierde lid, dat de feeder-icbe dertig dagen moet wachten na het verstrekken van die informatie voordat de feeder-icbe mag beleggen in de (nieuwe) master-icbe. Dit houdt verband met het recht van de deelnemers om gedurende dertig dagen hun rechten van deelneming ter inkoop of terugbetaling aan te bieden vanwege de wijziging van het beleggingsbeleid. Indien de termijn tot de aanvang van de liquidatie van de master-icbe kort is, kan dit ertoe leiden dat de feeder-icbe nog een periode moet wachten na de liquidatie van de oude master-icbe voordat het kan beleggen in de nieuwe master-icbe. Het is immers theoretisch mogelijk dat de AFM pas vijftien dagen voor de liquidatie van de master-icbe instemt met de aanvraag om te beleggen in de nieuwe master-icbe. Daarna moet de feeder-icbe de informatie verstrekken aan haar deelnemers, waarna er nog dertig dagen gewacht moet worden voordat de feeder-icbe meer dan twintig procent van haar beheerd vermogen kan beleggen in de nieuwe master-icbe.

Artikel 147q, vierde lid, stelt regels met betrekking tot de uitbetaling van liquidatieopbrengsten door de master-icbe aan de feeder-icbe met het oog de op handen zijnde liquidatie, voordat de feeder-icbe zal gaan beleggen in rechten van deelneming in een andere master-icbe of zich zal omzetten in een icbe, niet zijnde een feeder-icbe. De AFM dien in een dergelijke situatie in te stemmen met de uitbetaling van de liquidatieopbrengsten.

De voorwaarden voor de instemming zijn opgenomen in het vierde lid.

Het uitgangspunt is dat de opbrengsten aan de feeder-icbe worden uitbetaald in contanten. Uitbetaling in de vorm van activa in natura (dat wil zeggen in rechten van deelneming), is mogelijk wanneer de feeder-icbe dit wenst, de overeenkomst met betrekking tot informatie-uitwisseling tussen de feeder-icbe en de master-icbe dit toelaat en het besluit tot liquidatie van de master-icbe daarin voorziet. Dan ontstaat de vraag wat de feeder-icbe met het vrijgekomen vermogen kan doen. De AFM heeft immers nog niet ingestemd met het gewijzigde beleggingsbeleid. Het vierde lid, onderdeel b, regelt dat het herbeleggen van de contanten mogelijk is

met het oog op een efficiënt contantenbeheer. Deze bepaling voorkomt dat de feeder-icbe niets met het vermogen kan doen waardoor grote verliezen voor de deelnemers kunnen ontstaan. Het vijfde lid bepaalt vervolgens dat indien de liquidatieopbrengsten worden uitbetaald in activa in natura, de feeder-icbe altijd het recht heeft de overgedragen activa in natura te verzilveren. Hiervoor is geen voorafgaande instemming van de AFM vereist.

Artikel 147r

1. Binnen een maand nadat een feeder-icbe informatie met betrekking tot een voorgenomen fusie of splitsing van de master-icbe als bedoeld in artikel 4:61b, derde lid, van de wet heeft ontvangen, zendt de feeder-icbe de volgende gegevens aan de Autoriteit Financiële Markten:

a. indien de feeder-icbe voornemens is ten minste 85 procent van haar activa te beleggen in rechten van deelneming van dezelfde master-icbe:

1°. een aanvraag van instemming met het beleggen in rechten van deelneming in dezelfde master-icbe;

2°. indien van toepassing, een aanvraag van instemming met de voorgestelde wijzigingen van het fondsreglement of statuten; en

3°. indien van toepassing, de wijzigingen van het prospectus en de essentiële beleggersinformatie;

b. indien de feeder-icbe voornemens is ten minste 85 procent van haar activa te beleggen in rechten van deelneming van een andere master-icbe:

1°. een aanvraag van instemming met het beleggen in rechten van deelneming in de desbetreffende master-icbe;

2°. een aanvraag van instemming met de voorgestelde wijzigingen van het fondsreglement of statuten;

3°. de wijzigingen van het prospectus en de essentiële beleggersinformatie; en

4°. de documenten, bedoeld in artikel 147a, derde lid, onderdelen c tot en met g;

c. indien de feeder-icbe voornemens is zich om te zetten in een icbe, niet zijnde een feeder-icbe:

1°. een aanvraag van instemming met de voorgestelde wijzigingen van het fondsreglement of de statuten; en

2°. de wijzigingen van het prospectus en de essentiële beleggersinformatie;

d. indien de feeder-icbe voornemens is om tot liquidatie over te gaan een kennisgeving van dat voornemen.

2. Het eerste lid, aanhef en onderdeel a, is van toepassing indien:

a. de master-icbe de verkrijgende master-icbe is bij een voorgenomen fusie; en

b. de feeder-icbe een deelnemer wordt van een uit een splitsing voortkomende icbe die materieel niet afwijkt van de master-icbe.

3. Het onder het eerste lid, aanhef en onderdeel b, is van toepassing indien:

a. de master-icbe de verdwijnende icbe is en de feeder-icbe door de voorgenomen fusie een deelnemer wordt van de verkrijgende icbe; en

b. de feeder-icbe een deelnemer wordt van een uit een splitsing voortkomende icbe die materieel afwijkt van de master-icbe.

4. In afwijking van het eerste lid zendt de feeder-icbe de gegevens, bedoeld in het eerste lid, uiterlijk drie maanden voor de beoogde ingangsdatum van de fusie of splitsing van de master-icbe aan de Autoriteit Financiële Markten, indien de master-icbe de informatie, bedoeld in artikel 4:61b, derde lid, van de wet, meer dan vier maanden voor de beoogde ingangsdatum van de fusie of splitsing aan de feeder-icbe heeft verstrekt.

5. De feeder-icbe informeert haar deelnemers en de master-icbe onverwijld over haar voornemen tot liquidatie.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147r verwerkt artikel 22, van richtlijn 2010/42 en is gebaseerd op artikel 4:61b, vierde lid, van de wet. Artikel 147r stelt regels met betrekking tot de feeder-icbe in geval van een fusie of splitsing van de master-icbe. In dat geval zijn er voor de feeder-icbe de volgende mogelijkheden:

1. De feeder-icbe blijft beleggen in dezelfde master-icbe. Het tweede lid bepaalt dat hiervan sprake is wanneer de master-icbe de verkrijgende icbe is bij de voorgenomen fusie of de feeder-icbe deelnemer wordt van een uit een splitsing voortkomende icbe die materieel niet afwijkt van de «oude» master-icbe.

2. De feeder-icbe deelnemer wordt in een andere master-icbe die voortkomt uit de voorgenomen fusie of splitsing van de master-icbe. Het derde lid bepaalt dat hiervan sprake is wanneer de master-icbe bij de fusie niet de verkrijgende icbe is, of de master-icbe die bij de opsplitsing ontstaat (sterk) afwijkt van de oorspronkelijke master-icbe.

3. De feeder-icbe zet zich om in een icbe, niet zijnde een feeder-icbe.

4. De feeder-icbe kan overgaan tot liquidatie.

Voor de situaties onder 1 tot en met 3 geldt dat de AFM daarmee dient in te stemmen. Daartoe dient de feeder-icbe binnen een maand nadat zij over de voorgenomen fusie of splitsing door de master-icbe is geïnformeerd (artikel 4:61b, derde lid) een aanvraag van instemming in bij de AFM. Deze aanvraag van instemming gaat, voor zover van toe-

passing, vergezeld met een aanvraag van instemming met het gewijzigde fondsreglement dan wel gewijzigde statuten, het gewijzigde prospectus en essentiële beleggersinformatie, en de informatie genoemd in artikel 147a, derde lid, onderdelen c tot en met g.

Het vierde lid bepaalt dat indien de master-icbe meer dan vier maanden voor de beoogde ingangsdatum van de fusie of splitsing informatie aan de feeder-icbe over de voorgenomen fusie of splitsing heeft verstrekt, de feeder-icbe de gegevens, bedoeld in het eerste lid, uiterlijk drie maanden voor de beoogde ingangsdatum van de fusie of splitsing van de master-icbe zendt aan de AFM.

Op grond van het vijfde lid dient de feeder-icbe haar deelnemers en de master-icbe onverwijld te informeren over haar voornemen tot liquidatie.

Artikel 147s

- 1. De Autoriteit Financiële Markten neemt binnen vijftien werkdagen na ontvangst van alle gegevens, een besluit op een aanvraag van instemming als bedoeld in artikel 147r, eerste lid, onderdeel a, b of c.**
- 2. De feeder-icbe informeert de master-icbe over een besluit van de Autoriteit Financiële Markten als bedoeld in het eerste lid.**
- 3. De feeder-icbe neemt na ontvangst van de instemming op een aanvraag, als bedoeld in artikel 147r, eerste lid, onderdeel b, onder 1° en 2°, zo spoedig mogelijk de maatregelen om aan het bepaalde in artikel 147f te voldoen.**
- 4. Indien de Autoriteit Financiële Markten nog geen besluit heeft genomen op een aanvraag van instemming als bedoeld in artikel 147r, eerste lid, onderdeel b of c, biedt de feeder-icbe haar rechten van deelneming in de master-icbe ter inkoop of terugbetaling aan op grond van de artikelen 4:61b, tweede lid, en 4:62h van de wet, op de werkdag voorafgaand aan de laatste dag waarop de feeder-icbe haar rechten van deelneming in de master-icbe ter inkoop of terugbetaling kan aanbieden.**
- 5. De feeder-icbe biedt haar rechten van deelneming in de master-icbe op grond van het vierde lid tevens aan om te zorgen dat geen afbreuk wordt gedaan aan het recht van haar deelnemers, bedoeld in artikel 147f, eerste lid, onderdeel d.**
- 6. Alvorens de feeder-icbe haar rechten van deelneming in een master-icbe op grond van het vierde lid ter inkoop of terugbetaling aanbiedt, onderzoekt zij alternatieve oplossingen die kunnen bijdragen de transactiekosten of andere negatieve effecten voor haar eigen deelnemers te vermijden of te verminderen.**
- 7. De feeder-icbe ontvangt opbrengsten van de inkoop of terugbetaling van haar rechten van deelneming in de master-icbe:**

a. in contanten; of

b. in de vorm van een gehele of gedeeltelijk overdracht van activa in natura, indien de feeder-icbe dit wenst en de overeenkomst tot uitwisseling van informatie, bedoeld in artikel 147b, eerste lid, onderscheidenlijk de bedrijfsvoeringsregels, bedoeld in artikel 147b, vierde lid, daarin voorzien.

8. De feeder-icbe heeft het recht de overgedragen activa in natura geheel of gedeeltelijk te verzilveren.

9. De Autoriteit Financiële Markten stemt in met het herbeleggen van contanten als bedoeld in het zevende lid voorafgaand aan de datum waarop de feeder-icbe in de nieuwe master-icbe of in overeenstemming met haar nieuwe beleggingsdoelstellingen en beleggingsbeleid zal gaan beleggen, indien de feeder-icbe uitsluitend herbelegd met het oog op een efficiënt contantenbeheer.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147s verwerkt artikel 23 van richtlijn 2010/42 en is gebaseerd op artikel 4:61b, vierde lid, van de wet. De AFM dient binnen vijftien werkdagen na ontvangst van alle gegevens een besluit te nemen op de aanvraag van instemming, bedoeld in artikel 147r, eerste lid, onderdeel a, b, of c. De feeder-icbe dient de master-icbe te informeren over een besluit van de AFM op de aanvraag van instemming (tweede lid). Verder stelt dit artikel regels over de opbrengsten van de inkoop of terugbetaling door de feeder-icbe van haar rechten van deelneming in de master-icbe. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 147q.

Stb 2013, nr 537

Zie de toelichting bij art. 31c (red.).

§ 10.3.2.2. Fusies tussen icbe's Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:62b, derde lid, 4:62e, tweede lid, en 4:62g, vierde lid, van de wet

Stb. 2011, nr. 358

In het Bgfo is opgenomen welke gegevens het gemeenschappelijk fusievoorstel in ieder geval dient te bevatten. De bewaarder van elke icbe die bij de fusie is betrokken, gaat na of de gegevens in het gemeenschappelijk fusievoorstel over het soort fusie, de betrokken icbe's, de beoogde ingangsdatum van de fusie en de regels die van toepassing zijn op de overdracht van activa, respectievelijk de omruiling van rechten van deelneming, in overeenstemming zijn met het ingevolge de Wft bepaalde en met, het fondsreglement of de statuten van de desbetreffende icbe.

Voorgescreven wordt welke informatie over de voorgenomen fusie aan de deelnemers van de betrokken icbe's dient te worden verstrekt. De verdwijnende of verkrijgende icbe mag in verband met de voorgenomen fusie relevante informatie toevoegen. Aan de deelnemers dient informatie

over de voorgenomen fusie te worden verstrekt zodat de deelnemers met kennis van zaken een beslissing kunnen nemen met betrekking tot de mogelijke gevolgen ervan voor hun beleggingen en de deelnemers hun rechten kunnen uitoefenen (zie artikel 4:62h van de wet).

Nieuwe (potentiële) deelnemers dienen dezelfde informatie over de voorgenomen fusie te ontvangen als bestaande deelnemers van de betrokken icbe's.

Stb. 2013, nr. 293

Alle wijzigingen in het opschrift van subparagraaf 10.3.2.2 en de daarin opgenomen artikelen houden verband met het nieuwe begrip «icbe».

Artikel 147t

1. De bij de kennisgeving van de voorgenomen fusie te verstrekken gegevens, bedoeld in artikel 4:62b, derde lid, van de wet zijn:

- a. het door de betrokken icbe's goedgekeurde gemeenschappelijk fusievoorstel;
- b. een actuele versie van het prospectus en de essentiële beleggersinformatie van de verkrijgende icbe indien deze haar zetel heeft in een andere lidstaat;
- c. een verklaring van elk van de betrokken bewaarders van de icbe's waarin wordt bevestigd dat de in artikel 147u, onderdelen a, f en g, bedoelde gegevens in overeenstemming zijn met het fondsreglement of de statuten van de desbetreffende icbe; en
- d. de informatie over de voorgenomen fusie die de betrokken icbe's aan hun deelnemers voornemens zijn te verstrekken.

2. De gegevens, bedoeld in het eerste lid, worden verstrekt in de Nederlandse taal en, indien van toepassing, de officiële taal van de lidstaat van de zetel van de verkrijgende icbe of in een andere taal die door de Autoriteit Financiële Markten en de toezichhoudende instantie van de betrokken lidstaat is goedgekeurd.

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:62b, derde lid, van de wet en verwerkt artikel 39, tweede lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen. De verdwijnende icbe met zetel in Nederland verstrekt de AFM het gemeenschappelijk fusievoorstel, een recente versie van het prospectus en de essentiële beleggersinformatie van de verkrijgende icbe indien deze een zetel heeft in een andere lidstaat. Verder wordt aan de AFM een verklaring van elk van de bewaarders van de betrokken icbe's verstrekt waarin de bewaarder bevestigt dat bepaalde gegevens die in het fusievoorstel zijn opgenomen (bijvoorbeeld het soort fusie en de betrokken icbe's, de beoogde ingangsdatum van de fusie) in overeenstemming zijn met het fondsreglement of de statuten van de desbetreffende icbe. Tenslotte wordt aan

de AFM de informatie over de voorgenomen fusie verstrekt die de verdwijnende icbe en de verkrijgende icbe aan hun deelnemers willen verstrekken.

Deze informatie wordt verstrekt in de Nederlandse taal en, indien van toepassing, de officiële taal van de lidstaat van de zetel van de verkrijgende icbe of in een andere taal die door de AFM en de toezichhoudende instantie van de betrokken lidstaat is goedgekeurd.

Artikel 147u

Het gemeenschappelijk fusievoorstel, bedoeld in artikel 4:62e, eerste lid, van de wet, bevat in ieder geval de volgende gegevens:

- a. het soort fusie en de betrokken icbe's;
- b. de achtergrond en redenen van de voorgenomen fusie;
- c. de verwachte gevolgen van de voorgenomen fusie voor de deelnemers van zowel de verdwijnende icbe als de verkrijgende icbe;
- d. de criteria die zijn vastgesteld voor de waardering van de activa, en indien van toepassing, de passiva;
- e. de berekeningsmethode voor de ruilverhouding;
- f. de beoogde ingangsdatum van de fusie;
- g. de regels die van toepassing zijn op de overdracht van activa, respectievelijk het omruilen van de rechten van deelneming in de verdwijnende icbe tegen rechten van deelneming in de verkrijgende icbe; en
- h. in geval van een nieuw op te richten icbe het fondsreglement of de statuten van die icbe.

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:62e, tweede lid, van de wet en verwerkt artikel 40, eerste lid, tweede alinea, en tweede lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen. Het gemeenschappelijk fusievoorstel bevat in ieder geval de in dit artikel genoemde informatie. Daarnaast kunnen de verdwijnende icbe en de verkrijgende icbe besluiten om andere informatie in het gemeenschappelijk fusievoorstel op te nemen.

Artikel 147v

Een bewaarder van een verdwijnende icbe en de bewaarder van een verkrijgende icbe gaat na of de in het gemeenschappelijk fusievoorstel opgenomen gegevens, bedoeld in artikel 147u, onderdelen a, f en g, in overeenstemming zijn met hetgeen ingevolge de wet is bepaald en met het fondsreglement of de statuten van de desbetreffende icbe.

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:62e, tweede lid, van de wet en vloeit voort uit artikel 41 van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen. De bewaarder van elke icbe die bij de fusie is betrokken, gaat na of de gegevens in het gemeenschappelijk fusievoorstel over het soort fusie, de betrokken icbe's, de beoogde ingangsdatum van de fusie

en de regels die van toepassing zijn op de overdracht van activa, respectievelijk de omruiling van rechten van deelneming, in overeenstemming zijn met het ingevolge de wet bepaalde en met, het fondsreglement of de statuten van de desbetreffende icbe.

Artikel 147w

1. De te verstrekken informatie over de voorgenomen fusie aan de deelnemers van de betrokken icbe's, bedoeld in artikel 4:62g, vierde lid, van de wet is beknopt en in niet-technische bewoordingen opgesteld en omvat in ieder geval:

- a. de achtergrond en redenen van de voorgenomen fusie;
 - b. de verwachte gevolgen van de voorgenomen fusie voor de deelnemers, waaronder in elk geval de wezenlijke verschillen in beleggingsbeleid en beleggingsstrategie, de kosten, de verwachte resultaten, periodieke rapportage en mogelijke verwatering van de resultaten;
 - c. de eventuele fiscale consequenties van de fusie;
 - d. de bijzondere rechten van de deelnemers, waaronder in elk geval het recht op aanvullende informatie, het recht op een afschrift van het verslag van de accountant indien daarom wordt verzocht, het recht op het laten inkopen of laten terugbetalen van rechten van deelneming of zo mogelijk laten omzetten van hun rechten van deelneming in een andere icbe en tot welke datum de bijzondere rechten kunnen worden uitgeoefend;
 - e. de relevante procedurele aspecten en de beoogde ingangsdatum van de fusie; en
 - f. een afschrift van de actuele essentiële beleggersinformatie van de verkrijgende icbe.
- 2. De essentiële beleggersinformatie, bedoeld in het eerste lid, onderdeel f, wordt aan de deelnemers van de verdwijnende icbe verstrekt en wordt tevens aan de deelnemers van de verkrijgende icbe verstrekt indien de essentiële beleggersinformatie is gewijzigd met het oog op de voorgenomen fusie.**
- 3. Indien aan het begin van het document met informatie over de voorgenomen fusie een samenvatting van de hoofdpunten van het fusievoorstel wordt verstrekt, wordt verwezen naar de delen van het document waar nadere informatie over die hoofdpunten is opgenomen.**
- 4. Artikel 147f, zesde en zevende lid, is van overeenkomstige toepassing op het ver-**

strekken van informatie over de voorgenomen fusie, bedoeld in het eerste lid.

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:62g, vierde lid, van de wet en verwerkt artikel 43, derde lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen. In dit artikel is opgenomen welke informatie over de voorgenomen fusie aan de deelnemers van de betrokken icbe's dient te worden verstrekt. De verdwijnende of verkrijgende icbe mag echter in verband met de voorgenomen fusie relevante informatie toevoegen.

Aan de deelnemers van de betrokken icbe's dient informatie over de voorgenomen fusie te worden verstrekt zodat de deelnemers met kennis van zaken een beslissing kunnen nemen met betrekking tot de mogelijke gevolgen ervan voor hun beleggingen en de deelnemers hun rechten op grond van de artikel 4:62h van de wet kunnen uitoefenen.

Het tweede lid verwerkt artikel 5 van richtlijn 2010/42/EU. Het tweede lid bepaalt dat aan de deelnemers van de verdwijnende icbe een actuele versie van de essentiële beleggersinformatie van de verkrijgende icbe wordt verstrekt. Tevens wordt de essentiële beleggersinformatie van de verkrijgende icbe verstrekt aan de deelnemers van de verkrijgende icbe indien de essentiële beleggersinformatie is gewijzigd met het oog op de voorgenomen fusie.

Indien aan het begin van het document met informatie over de voorgenomen fusie een samenvatting van de hoofdpunten van het fusievoorstel is opgenomen, wordt de icbe niet van de verplichting ontheven om in de rest van het document het gebruik van lange of technische toelichtingen te vermijden (artikel 4, achtste lid, van richtlijn 2010/42/EU).

Op de wijze van verstrekking van de informatie aan de deelnemers is artikel 147f, zesde en zevende lid, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 147x

1. De te verstrekken informatie, bedoeld in artikel 147w, eerste lid, onderdeel b, aan de deelnemers van de verdwijnende icbe omvat:

- a. alle verschillen in de rechten van de deelnemers van de verdwijnende icbe voordat en nadat de voorgenomen fusie van kracht wordt;
- b. een vergelijking van de verschillen in risico-indicatoren indien in de essentiële beleggersinformatie van de verdwijnende icbe en de verkrijgende icbe risico-indicatoren in verschillende categorieën worden beschreven of in de begeleidende beschrijving op verschillende materiële risico's wordt gewezen;
- c. een vergelijking van de kosten voor beide icbe's op basis van de in de essentiële beleggersinformatie bekendgemaakte bedragen;
- d. indien de verdwijnende icbe een prestatievergoeding toepast, een toelichting op welke wijze deze zal worden toegepast totdat de fusie ingaat;
- e. indien de verkrijgende icbe een pres-

tatievergoeding toepast, een beschrijving op welke wijze deze verder zal worden toegepast om de eerlijke behandeling te waarborgen van de deelnemers die voorheen rechten van deelneming in de verdwijnende icbe bezaten;

- f. indien kosten in verband met de voorbereiding en afronding van de fusie bij de verdwijnende of verkrijgende icbe of bij een van de deelnemers ervan in rekening kunnen worden gebracht, een beschrijving hoe deze kosten worden toegewezen; en
 - g. een toelichting of de beheerder van de verdwijnende icbe voornemens is een herschikking van de portefeuille door te voeren voordat de fusie van kracht wordt.
2. De aan de deelnemers van de verkrijgende icbe te verstrekken informatie, bedoeld in artikel 147w, eerste lid, onderdeel b, omvat tevens een toelichting of de beheerder van de verkrijgende icbe verwacht dat de fusie enig materieel effect op de portefeuille van de verkrijgende icbe zal hebben en of het voornemen bestaat een herschikking van de portefeuille door te voeren voordat of nadat de fusie ingaat.

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:62g, vierde lid, van de wet en verwerkt artikel 4, eerste en tweede lid, van richtlijn 2010/42/EU. In het eerste lid is aangegeven welke gegevens de informatie, bedoeld in artikel 147w, eerste lid, onderdeel b, omvat en dient te worden verstrekt aan de deelnemers van de verdwijnende icbe. In het tweede lid is aangegeven dat de informatie, bedoeld in artikel 147w, eerste lid, onderdeel b, aan de deelnemers van de verkrijgende icbe tevens een toelichting omvat of de beheerder van de verkrijgende icbe verwacht dat de fusie enig materieel effect op de portefeuille van de verkrijgende icbe zal hebben en of het voornemen bestaat een herschikking van de portefeuille door te voeren voordat of nadat de fusie ingaat.

Artikel 147y

1. De te verstrekken informatie aan de deelnemers, bedoeld in artikel 147w, eerste lid, onderdeel d, omvat:
 - a. informatie over hoe zal worden omgegaan met alle nog te ontvangen inkomsten in de icbe's; en
 - b. informatie op welke wijze het verslag van de accountant, bedoeld in artikel 4:62f, tweede lid, van de wet, kan worden verkregen.
2. Indien het gemeenschappelijk fusievoorstel een bepaling omvat betreffende een bijbetaling als bedoeld in artikel 4:62a, onderdeel a of b, wordt informatie ver-

strekt over de bijbetaling en onder meer over wanneer en op welke wijze deelnemers van de verdwijnende icbe de bijbetaling zullen ontvangen.

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:62g, vierde lid, van de wet en verwerkt artikel 4, derde en vierde lid, van richtlijn 2010/42/EU. De informatie, bedoeld in artikel 147w, eerste lid, onderdeel d, die aan de deelnemers van zowel de verdwijnende als verkrijgende icbe dient te worden verstrekt omvat informatie over hoe zal worden omgegaan met alle nog te ontvangen inkomsten in de icbe's en op welke wijze het verslag van de accountant kan worden verkregen. Indien in het gemeenschappelijk fusievoorstel is aangegeven dat de fusie zal plaatsvinden met een bijbetaling als bedoeld in artikel 4:62a, onderdeel a of b, wordt informatie verstrekt over die bijbetaling en onder meer over wanneer en op welke wijze deelnemers van de verdwijnende icbe de bijbetaling zullen ontvangen.

Artikel 147z

1. De te verstrekken informatie aan de deelnemers, bedoeld in artikel 147w, eerste lid, onderdeel e, omvat:
 - a. indien van toepassing de procedure op grond waarvan de algemene vergadering zal worden gevraagd een besluit tot fusie te nemen en op welke wijze de deelnemers over het resultaat zullen worden geïnformeerd;
 - b. nadere informatie over een voorgenomen opschorting van de verhandeling van rechten van deelneming; en
 - c. informatie over wanneer de fusie van kracht zal worden.
2. Indien op grond van artikel 317 of 330 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek een besluit tot fusie wordt genomen door de algemene vergadering, bevat de informatie aan de deelnemers een aanbeveling van de beheerder of van degenen die het dagelijks beleid bepalen van de maatschappij voor collectieve belegging in effecten zonder aparte beheerder.

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147z is gebaseerd op artikel 4:62g, vierde lid, van de wet en verwerkt artikel 4, vijfde en zesde lid, van richtlijn 2010/42/EU. Artikel 147z geeft aan welke informatie aan de deelnemers van zowel de verdwijnende als verkrijgende icbe dient te worden verstrekt met betrekking tot de procedurele aspecten rondom het nemen van een besluit tot fusie en over de beoogde ingangsdatum van de fusie.

Stb. 2013, nr. 293

De wijziging van artikel 147z houdt verband met de introductie van het nieuwe begrip «maatschappij voor collectieve belegging in effecten».

Artikel 147aa

Onverminderd de artikelen 147w, 147x, eerste

lid, 147y en 147z omvat de te verstrekken informatie over de voorgenomen fusie aan de deelnemers van de verdwijnende icbe tevens:

- a. de termijn waarbinnen het inschrijven op of vragen om terugbetaling van rechten van deelneming in de verdwijnende icbe mogelijk blijft;**
- b. de termijn waarbinnen de deelnemers, die niet binnen de termijn gebruik hebben gemaakt van hun rechten op grond van artikel 4:62h, van de wet, hun rechten als deelnemer van de verkrijgende icbe kunnen uitoefenen; en**
- c. een toelichting dat indien een besluit tot fusie dient te worden genomen door de algemene vergadering van de verdwijnende icbe op grond van artikel 317 of 330 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en het fusiebesluit met de vereiste meerderheid is genomen, de deelnemers die niet hebben gestemd, tegen het fusievoorstel hebben gestemd, of niet binnen de termijn gebruik hebben gemaakt van hun rechten op grond van artikel 4:62h, van de wet, deelnemers worden van de verkrijgende icbe.**

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:62g, vierde lid, van de wet en verwerkt artikel 4, zevende lid, van richtlijn 2010/42/EU. In aanvulling op de informatie die op grond van de artikelen 147w, 147x, eerste lid, 147y en 147z dient te worden verstrekt aan de deelnemers van een verdwijnende icbe omvat de te verstrekken informatie over de voorgenomen fusie aan de deelnemers van een verdwijnende icbe de in artikel 147aa beschreven informatie.

Artikel 147bb

- 1. De aan de deelnemers van de verdwijnende icbe te verstrekken informatie over de voorgenomen fusie voldoet aan de behoeften van de deelnemers die geen voorafgaande kennis over de kenmerken en de bedrijfsvoering van de verkrijgende icbe hebben. De verdwijnende icbe wijst haar deelnemers op de essentiële beleggersinformatie van de verkrijgende icbe en benadrukt de wenselijkheid om die te lezen.**
- 2. De aan de deelnemers van de verkrijgende icbe te verstrekken informatie spitst zich toe op de voorgenomen fusie en de potentiële gevolgen daarvan voor de verkrijgende icbe.**
- 3. Bij een voorgenomen grensoverschrijdende fusie licht de icbe met zetel in Nederland in begrijpelijke taal alle termen en procedures betreffende de andere icbe toe die verschillen van die welke in Nederland worden gebruikt.**

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147bb is gebaseerd op artikel 4:62g, vierde lid, van de wet en verwerkt artikel 3 van de richtlijn 2010/42/EU. Dit artikel bepaalt dat de informatie over de voorgenomen fusie voldoet aan de behoeften van de deelnemers van de verdwijnende icbe die geen voorafgaande kennis over de kenmerken en de bedrijfsvoering van de verkrijgende icbe hebben. De verdwijnende icbe wijst haar deelnemers op het belang de essentiële beleggersinformatie te lezen. De aan de deelnemers van de verkrijgende icbe te verstrekken informatie is vooral gericht op de potentiële gevolgen van de voorgenomen fusie voor de verkrijgende icbe. Bij een voorgenomen grensoverschrijdende fusie licht de icbe met zetel in Nederland in begrijpelijke taal alle termen en procedures betreffende de andere icbe toe die verschillen van die welke in Nederland worden gebruikt.

Artikel 147cc

Indien de informatie over de voorgenomen fusie, bedoeld in artikel 147w, aan de deelnemers van de betrokken icbe's is verstrekt, wordt dezelfde informatie verstrekt tot de dag waarop de fusie van kracht wordt aan een ieder die rechten van deelneming in de verdwijnende of verkrijgende icbe aankoopt of daarop inschrijft of verzoekt om het fondsreglement of de statuten, het prospectus of essentiële beleggersinformatie van een van de betrokken icbe's.

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:62g, vierde lid, van de wet en verwerkt artikel 6 van de richtlijn 2010/42/EU. Nieuwe (potentiële) deelnemers dienen dezelfde informatie over de voorgenomen fusie te ontvangen als bestaande deelnemers van de betrokken icbe's. In dit artikel is bepaald dat aan een ieder, die rechten van deelneming in de verdwijnende of verkrijgende icbe koopt of daarop inschrijft of verzoekt om het fondsreglement of de statuten, het prospectus of essentiële beleggersinformatie van een van de betrokken icbe's, dezelfde informatie wordt verstrekt over de voorgenomen fusie tot de dag waarop de fusie van kracht wordt.

Artikel 147dd

Indien de beheerder van een verdwijnende icbe of een verkrijgende icbe op grond van de artikelen 2:123 en 2:124a van de wet rechten van deelneming in een door hem beheerde icbe aanbiedt in een andere lidstaat verstrekt de desbetreffende icbe de informatie, bedoeld in artikel 147w, aan haar deelnemers in de officiële taal van die andere lidstaat of in een door de toezichthoudende instantie van die andere lidstaat goedgekeurde taal.

Stb. 2011, nr. 358

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:62g, vierde lid, van de wet en verwerkt artikel 43, vierde lid, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen. Indien de beheerder van een verdwijnende icbe of een verkrijgende icbe met zetel in Nederland de notificatieprocedure op grond van de artikelen 2:123 en 2:124a van de wet heeft gevolgd en rechten

van deelneming in een door hem beheerde icbe met zetel in Nederland aanbiedt in een andere lidstaat verstrekt de desbetreffende icbe de informatie over de voorgenomen fusie aan haar bestaande deelnemers in de officiële taal van die andere lidstaat of in een door de toezichhoudende instantie van die andere lidstaat goedgekeurde taal. De icbe die de informatie moet verstrekken is verantwoordelijk voor de vertaling. De vertaling vertoont een getrouwe weergave van het origineel.

§ 10.3.2.3. Regels voor bewaarders
Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:62m, vierde lid, 4:62o, vijfde lid, 4:62p, zesde lid, 4:62q, tweede lid, 4:62r, vierde lid, 4:62v, tweede lid, 4:62w, vierde lid, van de wet

Artikel 147ee

Een prime broker die optreedt als tegenpartij voor een beleggingsinstelling, mag niet optreden als bewaarder van die desbetreffende beleggingsinstelling tenzij hij zijn bewaartaken functioneel en hiërarchisch heeft gescheiden van zijn taken als prime broker en de mogelijke belangenconflicten afdoende worden geïdentificeerd, beheerd, gecontroleerd of medegedeeld aan de deelnemers in de beleggingsinstelling.

Stb. 2016, nr. 97

Artikel 147ee is gebaseerd op artikel 4:62m, derde lid, van de wet. In artikel 21, vierde lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen is bepaald dat een prime broker die optreedt als tegenpartij voor de beleggingsinstelling slechts onder strikte voorwaarden mag optreden als bewaarder. De voorwaarden betreffen bijvoorbeeld een functionele en hiërarchische scheiding om belangenconflicten te voorkomen. Een bewaarder kan zijn taken derhalve ook uitbesteden aan een of meer prime brokers indien aan de desbetreffende voorwaarden is voldaan.

Artikel 147ff

- 1. De taken van de bewaarder van een beleggingsinstelling als bedoeld in artikel 4:62m, vierde lid, van de wet, omvatten in ieder geval de uitvoering van de ingevolge artikel 21, zevende, achtste, negende en zeventiende lid, onderdeel c, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen bedoelde taken.**
- 2. De taken van de bewaarder van een icbe als bedoeld in artikel 4:62m, vierde lid, van de wet omvatten in ieder geval de uitvoering van de ingevolge artikel 22, derde tot en met vijfde lid, van de richtlijn instellingen voor collectieve belegging in effecten bedoelde taken.**

Stb. 2013, nr. 293 [art. 115d, oud (red.)]

In artikel 4:37f van de wet is bepaald dat de beheerder per beleggingsinstelling een bewaarder aanstelt. Welke taken

de bewaarder verricht wordt vastgelegd in dit artikel 115d door middel van verwijzing naar artikel 21, zevende tot en met negende en zeventiende lid, onderdeel c, van de richtlijn. De bewaarder zorgt onder andere voor controle van de kasstromen en bewaring van de activa van de beleggingsinstelling. Ook zorgt de bewaarder er bijvoorbeeld voor dat de toepassing van het nationale recht, de reglementen en de statuten wordt gewaarborgd.

Stb. 2016, nr. 97

In artikel 4:62m van de wet is bepaald dat de beheerder per beleggingsinstelling of icbe een bewaarder aanstelt. Welke taken de bewaarder van een beleggingsinstelling verricht, is vastgelegd in artikel 147ff, eerste lid, door middel van verwijzing naar artikel 21, zevende tot en met negende en zeventiende lid, onderdeel c, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen. De bewaarder zorgt onder andere voor controle van de kasstromen en bewaring van de activa van de beleggingsinstelling. Ook zorgt de bewaarder er bijvoorbeeld voor dat de toepassing van het nationaal recht, de reglementen en de statuten wordt gewaarborgd. Welke taken de bewaarder van een icbe verricht, is vastgelegd in artikel 147ff, tweede lid, door middel van een verwijzing naar het gewijzigde artikel 22, derde tot en met vijfde lid, van de richtlijn icbe's.

Artikel 147gg

- 1. Een overeenkomst inzake bewaring als bedoeld in artikel 4:62m, tweede lid, van de wet tussen een Nederlandse beheerder van een beleggingsinstelling en een bewaarder voldoet aan de ingevolge artikel 21, tweede, twaalfde, dertiende, veertiende, vijftiende en zeventiende lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen gestelde eisen.**
- 2. Een overeenkomst inzake bewaring als bedoeld in artikel 4:62m, tweede lid, van de wet tussen een beheerder van een icbe en een bewaarder voldoet aan de ingevolge de artikelen 22, tweede lid, en 26ter, onderdeel a, van de richtlijn instellingen voor collectieve belegging in effecten gestelde eisen.**
- 3. Verplichtingen tot vertrouwelijkheid die op de beheerder en de bewaarder bij de overeenkomst inzake bewaring van toepassing zijn, beperken niet de toegang van de toezichhouders of de toezichhoudende instantie van de lidstaat van de zetel van de beleggingsinstelling of icbe tot relevante informatie.**

Stb 2006, nr 520 [was 116, Bgfo (red.)]

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:43, tweede lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 9, tweede lid, 18, 28, eerste lid, en 75 van het Btb 2005. Gelet op artikel 4:38, tweede lid, van de wet geldt de verplichting van artikel 4:43, eerste lid, van de wet om een overeenkomst te sluiten niet voor beheerders van beleggingsinstellingen met zetel in een aangewezen staat zodat ook dit artikel niet op hen van

toepassing is. Deze regels zijn deels afkomstig uit de artikelen 7, tweede en derde lid, 9, 10, tweede lid, en 14, derde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen.

De verplichting tot het sluiten van een overeenkomst tussen de beheerder en de bewaarder is in de wet zelf vastgelegd. Een beschrijving van de hoofdlijnen van de overeenkomst moet in het prospectus worden opgenomen (onderdeel 1.7 in bijlage E). Dit artikel schrijft een gedeelte van de inhoud van de overeenkomst voor. Onderdeel e ziet op het ondertekenen van bewijzen van rechten van deelneming door de bewaarder. In het geval een belegger door middel van periodieke betalingsopdrachten belegt in een beleggingsinstelling, hoeven de daarbij behorende rekeningafschriften niet telkens door de bewaarder te worden ondertekend.

Onderdeel g bevat de extra eisen waar de overeenkomst inzake beheer en bewaring van een icbe volgens de artikelen 7, derde lid, en 14, derde lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen aan moet voldoen.

Stb. 2011, nr. 358 [was 116, Bgfo (red.)]

Artikel 116, onderdeel d, is gewijzigd en verwerkt de artikelen 24 en 34 van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen en artikel 32, onderdeel c, van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU. De artikelen 24 en 34 van de richtlijn schrijven voor dat de bewaarder volgens het nationale recht van de lidstaat waar de icbe haar zetel heeft jegens de icbe en de deelnemers aansprakelijk is voor alle door hen geleden schade voor zover de schade het gevolg is van verwijtbare niet-nakoming of gebrekkige nakoming van zijn verplichtingen. Op grond van artikel 32, onderdeel c, geldt dit ook indien de bewaarder de bij hem in bewaring gegeven activa geheel of gedeeltelijk aan een derde heeft toevertrouwd. Artikel 116, onderdeel d, is in lijn gebracht met de bovenstaande richtlijnartikelen.

In artikel 22, derde lid, onderdeel b, van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen staat dat de bewaarder van een beleggingsfonds zich ervan dient te vergewissen dat de waarde van de rechten van deelneming wordt berekend overeenkomstig de toepasselijke nationale wetgeving of het fondsreglement. In artikel 116, onderdeel g, onder 4, ontbrak het voorschrift dat de bewaarder zich dient te vergewissen dat de waarde van de rechten van deelneming zijn berekend overeenkomstig de wet.

Stb. 2011, nr. 515 [was 116, Bgfo (red.)]

De artikelen 24 en 34 van de herziene richtlijn beleggingsinstellingen³⁹⁸ schrijven voor dat de bewaarder volgens het nationale recht van de lidstaat waar de instelling voor collectieve belegging in effecten (icbe) haar zetel heeft jegens de icbe en de deelnemers aansprakelijk is voor alle door hen geleden schade voorzover de schade het gevolg is van verwijtbare niet-nakoming of gebrekkige nakoming van verplichtingen. Deze situatie was verwerkt in artikel 116, eerste lid, onderdeel d.

³⁹⁸ Richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 13 juli 2009 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) (PbEU L 302).

De formulering van artikel 116, eerste lid, onderdeel d, was echter te beperkt en alleen gericht op beleggingsinstellingen met zetel in een lidstaat. De zetel van een beleggingsinstelling, niet zijnde een icbe, kan echter ook zijn gelegen in een staat die geen lidstaat is. Daarom is onderdeel d aangepast. De aansprakelijkheid van een bewaarder jegens een beleggingsinstelling (inclusief een icbe) en de deelnemers wordt bepaald door het recht van de staat van de zetel van de beleggingsinstelling.

Stb. 2013, nr. 293 [was 116, Bgfo (red.)]

Artikel 116 is niet meer van toepassing op (beheerders en bewaarder van) beleggingsinstellingen, omdat de richtlijn een aparte bepaling bevat over de overeenkomst inzake beheer en bewaring, die is geïmplementeerd in artikel 4:37f van de wet en artikel 115e. Het artikel blijft wel van toepassing op (beheerders en bewaarders van) icbe's.

Stb. 2013, nr. 293 [was 116, Bgfo (red.)]

In artikel 4:37f van de wet is bepaald dat de beheerder van een beleggingstelling met de bewaarder (van de door de beheerder beheerde beleggingsinstelling) een overeenkomst inzake beheer en bewaring aangaat. Artikel 115e van het BGfo bepaalt dat deze overeenkomst voldoet aan de eisen gesteld ingevolge artikel 21, tweede, twaalfde, dertiende, veertiende, vijftiende en zeventiende lid, van de richtlijn. Hieruit volgt dat in de overeenkomst inzake beheer en bewaring in ieder geval de verplichting tot uitwisseling van de informatie moet worden opgenomen die noodzakelijk wordt geacht om de bewaarder in staat te stellen zijn taken uit te voeren. De taken van de bewaarder zijn in artikel 21, zevende tot en met negende lid, van de richtlijn omschreven. De aansprakelijkheid van de bewaarder als bedoeld in artikel 21, tweede, twaalfde, dertiende, veertiende, vijftiende en zeventiende lid van de richtlijn dient te worden overeengekomen met de bewaarder.

In artikel 4:37f, tweede lid, van de wet is bepaald dat de overeenkomst door de beheerder van een beleggingsinstelling mede ten behoeve van de beleggingsinstelling en de deelnemers wordt aangegaan. In de overeenkomst met de bewaarder dient tevens te worden vastgelegd dat de overeenkomst met de bewaarder ook wordt gesloten namens de deelnemers dan wel de beleggingsinstelling. Hierdoor kunnen de deelnemers en/of de beleggingsinstelling rechten onttelen aan de overeenkomst en de bewaarder aansprakelijk stellen. Dit is uiteraard niet van toepassing wanneer sprake is van een interne beheerder en de beleggingsinstelling dus zelf de overeenkomst met de bewaarder sluit.

Hoe in de overeenkomst recht wordt gedaan aan de aansprakelijkheidsbepalingen uit de richtlijn is mede afhankelijk van het recht dat van toepassing is op de overeenkomst. Een dergelijke aansprakelijkheid jegens de beleggingsinstelling en de deelnemers wordt bijvoorbeeld gecreëerd door een onherroepelijk derdenbeding om niet, waarvan de beleggingsinstelling en de deelnemers in kennis zijn gesteld. Met betrekking tot de aansprakelijkheidsbepalingen uit de richtlijn wordt in het tweede lid van artikel 115e bepaald dat een beding moet worden opgenomen in de overeenkomst op grond waarvan zowel de deelnemers als de beleggingsinstelling de bewaarder aansprakelijk kunnen

stellen zonder tussenkomst van de beheerder van de beleggingsinstelling. De precieze vormgeving van het beding is afhankelijk van het toepasselijke recht. In geval de bewaarder werkzaamheden kan uitbesteden aan een derde en de derde de aansprakelijkheid kan overnemen zoals bedoeld in artikel 21, dertiende, of veertiende lid, wordt in de overeenkomst ook vastgelegd dat ook de derde rechtstreeks jegens de beleggingsinstelling en de deelnemers aansprakelijk is.

Stb. 2011, nr. 358 [was 116a, Bgfo (*red.*)]

Artikel 116a verwerkt de artikelen 30 tot en met 37 van de uitvoeringsrichtlijn 2010/43/EU en is gebaseerd op artikel 4:43, tweede lid, van de wet.

De verplichting tot het sluiten van een overeenkomst tussen de beheerder en de bewaarder is in de wet zelf vastgelegd. De mogelijkheid van de beheerder om icbe's met zetel in een andere lidstaat te beheren, leidt tot veranderingen in de relatie tussen de beheerder en bewaarder. Om de informatie-uitwisseling tussen de beheerder en de bewaarder goed te laten verlopen, bevat de te sluiten overeenkomst inzake beheer en bewaring tussen een beheerder met zetel in Nederland van een icbe met zetel in een andere lidstaat en een bewaarder met zetel in een andere lidstaat, naast de gegevens zoals opgenomen in artikel 116 tevens de gegevens genoemd in bijlage G.

Stb. 2013, nr. 293 [was 116a, Bgfo (*red.*)]

Deze wijziging houdt verband met het nieuwe begrip «icbe».

Stb. 2016, nr. 97

In artikel 4:62m, tweede lid, van de wet is bepaald dat de beheerder met de bewaarder (van de door de beheerder behaalde beleggingsinstelling of icbe) een overeenkomst inzake bewaring aangaat. Artikel 147gg, eerste lid, bepaalt dat deze overeenkomst tussen een beheerder van een beleggingsinstelling en een bewaarder voldoet aan de ingevolge artikel 21, tweede, twaalfde, dertiende, veertiende, vijftiende en zeventiende lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen gestelde eisen. Artikel 147gg, tweede lid, bepaalt dat de overeenkomst inzake bewaring tussen een beheerder van een icbe en een bewaarder voldoet aan de ingevolge de gewijzigde artikelen 22, tweede lid, tweede alinea, en 24, van de richtlijn icbe's gestelde eisen. Uit deze artikelen volgt dat in de overeenkomst inzake bewaring in ieder geval de verplichting tot uitwisseling van informatie moet worden opgenomen die noodzakelijk wordt geacht om de bewaarder in staat te stellen zijn taken met betrekking tot de beleggingsinstelling of icbe, waarvoor hij als bewaarder is benoemd, uit te voeren. In geval de bewaarder van een beleggingsinstelling werkzaamheden kan uitbesteden aan een derde en de derde de aansprakelijkheid kan overnemen zoals bedoeld in artikel 21, dertiende of veertiende lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen wordt in de overeenkomst vastgelegd dat ook de derde rechtstreeks jegens de beleggingsinstelling respectievelijk icbe aansprakelijk is.

Artikel 147hh

Een entiteit die niet voldoet aan het bepaalde in artikel 4:62n, eerste lid, van de wet kan slechts als bewaarder van de beleggingsinstellingen, bedoeld in artikel 4:62n, tweede lid, van de wet optreden indien die entiteit:

- a. de taken als bewaarder verricht in het kader van haar beroeps- of bedrijfsuitoefening; en**
- b. in het kader van de in onderdeel a bedoelde beroeps- of bedrijfsuitoefening verplicht is zich in te schrijven in een wettelijk erkend beroepsregister of moet voldoen aan regelgeving inzake de beroepsmoraal.**

Stb. 2013, nr. 293

In artikel 4:37h, tweede lid, van de wet is een delegatiegrondslag opgenomen om een alternatieve bewaarder aan te stellen bij beleggingsinstellingen waarvan door de deelnemers gedurende een periode van vijf jaar vanaf het tijdstip waarop de rechten van deelneming zijn verworven geen recht tot inkoop of terugbetaling van rechten van deelneming kan worden uitgeoefend en die:

- a. overeenkomstig hun beleggingsbeleid over het algemeen niet beleggen in activa die in bewaring moeten worden gegeven (artikel 21, achtste lid, onderdeel b, van de richtlijn); ofb. over het algemeen beleggen in uitgevende instellingen en niet-beursgenoteerde uitgevende instellingen om controle in deze instellingen te verkrijgen (artikelen 26 tot en met 29 van de richtlijn).

De eisen die de richtlijn stelt aan de alternatieve bewaarder in artikel 21, derde lid, laatste alinea, van de richtlijn worden hoofdzakelijk geïmplementeerd in artikel 115f Bgfo. De richtlijn eist naast de in artikel 115f Bgfo opgenomen eisen ook dat de alternatieve bewaarder voldoende financiële en professionele waarborgen biedt met betrekking tot het uitoefenen van de taken van een bewaarder. Voor deze twee eisen wordt aangesloten bij de algemene eisen die gelden voor bewaarders van beleggingsinstellingen. De deskundigheid van degenen die het dagelijks beleid bij de bewaarder verrichten wordt ingevolge de bij en krachtens artikel 4:9 van de wet gestelde regels getoetst. Deze bepaling geldt ook voor de alternatieve bewaarder, derhalve zijn aanvullende bepalingen niet nodig.

Met betrekking tot financiële waarborgen geldt voor een alternatieve bewaarder, net als voor andere bewaarders, de eigen vermogensseis ingevolge artikel 3:53 van de wet.

In de overwegingen bij de richtlijn worden als voorbeelden van mogelijke alternatieve bewaarders genoemd: notaris, advocaat, administrateur of een andere entiteit. Deze entiteiten moeten uiteraard wel aan de voorwaarden voldoen zoals opgenomen in de laatste alinea van artikel 21, derde lid, van de richtlijn. Deze voorwaarden houden in dat de bewaarderstaken onderdeel moeten zijn van de beroeps- of bedrijfsuitoefening en in het kader van de beroeps- of bedrijfsuitoefening moet er een wettelijk erkend beroepsregister met verplichte inschrijving zijn of regelgeving met betrekking tot de beroepsmoraal. Of in een bepaalde lidstaat de in de overwegingen genoemde voorbeelden daadwerkelijk kunnen optreden als alternatieve bewaarder

is afhankelijk van de vraag of deze categorie in de lidstaat aan de in de richtlijn genoemde voorwaarden voldoet. In het Bgfo wordt geen lijst opgenomen met categorieën van entiteiten die mogelijk kunnen optreden als alternatieve bewaarders. Op deze wijze kunnen ook andere categorieën van entiteiten die voldoen aan de genoemde voorwaarden optreden als alternatieve bewaarder, zonder dat aanpassing van de regelgeving vereist is. Overigens is er nooit een verplichting om als alternatieve bewaarder op te treden. Het is aan ieder lid van de beroepsgroep om zelf de keuze te maken om (ook) als alternatieve bewaarder op te treden. De regels voor de alternatieve bewaarder zijn voor het overige gelijk aan de regels voor de andere bewaarders (bank, beleggingsonderneming of bewaarder van een icbe).

Stb. 2016, nr. 97

In artikel 4:62n, tweede lid, van de wet is een delegatiegrondslag opgenomen om een alternatieve bewaarder aan te stellen bij beleggingsinstellingen waarvan door de deelnemers gedurende een periode van vijf jaar vanaf het tijdstip waarop de rechten van deelneming zijn verworven geen recht tot inkoop of terugbetaling van rechten van deelneming kan worden uitgeoefend en die:

- a. overeenkomstig hun beleggingsbeleid over het algemeen niet beleggen in activa die in bewaring moeten worden gegeven (artikel 21, achtste lid, onderdeel b, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen); of
- b. over het algemeen beleggen in uitgevende instellingen en niet-beursgenoteerde uitgevende instellingen om controle in deze instellingen te verkrijgen (artikelen 26 tot en met 29 van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen). De eisen die de richtlijn stelt aan de alternatieve bewaarder in artikel 21, derde lid, laatste alinea, van de richtlijn worden hoofdzakelijk geïmplementeerd in artikel 147hh. De richtlijn eist naast de in artikel 147hh opgenomen eisen ook dat de alternatieve bewaarder voldoende financiële en professionele waarborgen biedt met betrekking tot het uitoefenen van de taken van een bewaarder. Voor deze twee eisen wordt aangesloten bij de algemene eisen die gelden voor de bewaarder. De geschiktheid van degenen die het dagelijks beleid bij de bewaarder verrichten wordt ingevolge de bij en krachtens artikel 4:9 van de wet gestelde regels getoetst.

Deze bepaling geldt ook voor de alternatieve bewaarder, derhalve zijn aanvullende bepalingen niet nodig. Met betrekking tot financiële waarborgen geldt voor een alternatieve bewaarder, net als voor andere bewaarders, de eigen vermogens-eisen ingevolge artikel 3:53 van de wet. In de overwegingen bij de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen worden als voorbeelden van mogelijke alternatieve bewaarders genoemd: notaris, advocaat of een administrateur. Deze personen moeten uiteraard wel aan de voorwaarden voldoen zoals opgenomen in artikel 147hh. Deze voorwaarden houden in dat de bewaartaken onderdeel moeten zijn van de beroeps- of bedrijfsuitoefening en in het kader van de beroeps- of bedrijfsuitoefening moet er een wettelijk erkend beroepsregister met verplichte inschrijving zijn of regelgeving met betrekking tot de beroepsmoraal. Of in een bepaalde lidstaat de in de overwe-

gingen genoemde entiteiten daadwerkelijk kunnen optreden als alternatieve bewaarder is afhankelijk van de vraag of deze categorie in de lidstaat aan de in de richtlijn genoemde voorwaarden voldoet. In dit besluit is geen lijst opgenomen met categorieën van entiteiten die mogelijk kunnen optreden als alternatieve bewaarders. Op deze wijze kunnen ook andere categorieën van entiteiten die voldoen aan de genoemde voorwaarden optreden als alternatieve bewaarder, zonder dat aanpassing van de regelgeving vereist is. Overigens is er nooit een verplichting om als alternatieve bewaarder op te treden. Het is aan ieder lid van de beroepsgroep om zelf de keuze te maken om (ook) als alternatieve bewaarder op te treden. De regels voor de alternatieve bewaarder zijn voor het overige gelijk aan de regels die gelden voor de bewaarder.

Artikel 147ii

- 1. Indien de bewaarder van een Nederlandse beleggingsinstelling aansprakelijkheid geheel of gedeeltelijk uitsluit als bedoeld in artikel 4:62q, eerste lid, van de wet, wordt door de bewaarder voldaan aan artikel 21, dertiende lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen.**
- 2. Indien financiële instrumenten als bedoeld in artikel 1:1 van de wet in bewaring worden genomen in een staat die geen lidstaat is als bedoeld in artikel 4:62q, tweede lid, van de wet, is de bewaarder niet aansprakelijk voor verlies van de financiële instrumenten, indien wordt voldaan aan de in artikel 21, veertiende lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen, gestelde voorwaarden.**

Stb. 2013, nr. 293

In artikel 4:37g, eerste lid, van de wet is bepaald onder welke voorwaarden de bewaarder aansprakelijkheid bij verlies van financiële instrumenten kan uitsluiten als taken worden uitbesteed aan een derde.

Artikel 4:37g, tweede lid, van de wet bevat de mogelijkheid om nadere regels te stellen met betrekking tot de aansprakelijkheid van de bewaarder voor verlies van in bewaring gegeven financiële instrumenten indien op grond van wetgeving van een staat die geen lidstaat is bepaalde financiële instrumenten door een entiteit in die staat in bewaring moeten worden genomen. Daarnaast bevat de grondslag de mogelijkheid nadere regels te stellen met betrekking tot de in het eerste lid van artikel 4:37g van de wet bedoelde objectieve redenen reden voor uitsluiting van aansprakelijkheid van de bewaarder. Deze delegatiegrondslagen wordt benut in artikel 115f.

Het eerste lid van artikel 115f ziet op één van de voorwaarden voor uitsluiting van de aansprakelijkheid, te weten een objectieve reden voor de uitsluiting van aansprakelijkheid. Op grond van artikel 21, zeventiende lid, onderdeel h, van de richtlijn wordt bepaald wanneer sprake is van een objectieve reden.

Het tweede lid van artikel 115f ziet op de situatie waarin financiële instrumenten op grond van wetgeving van een

staat die geen lidstaat is lokaal in bewaring gegeven moeten worden. In deze situatie is er sprake van aanvullende voorwaarden voor de uitsluiting van de aansprakelijkheid. De aanvullende voorwaarden voor uitsluiting van aansprakelijkheid in de genoemde situaties zijn opgenomen in artikel 21, veertiende lid, van de richtlijn.

Stb. 2016, nr. 97

In artikel 4:62q, eerste lid, van de wet is bepaald onder welke voorwaarden de bewaarder aansprakelijkheid bij verlies van financiële instrumenten kan uitsluiten als taken worden uitbesteed aan een derde.

Artikel 4:62q, tweede lid, van de wet bevat de mogelijkheid om nadere regels te stellen met betrekking tot de aansprakelijkheid van de bewaarder voor verlies van in bewaring gegeven financiële instrumenten indien op grond van wetgeving van een staat die geen lidstaat is bepaalde financiële instrumenten door een entiteit in die staat in bewaring moeten worden genomen. Deze delegatiegrondslag wordt benut in artikel 147ii. Artikel 147ii ziet op één van de voorwaarden voor uitsluiting van de aansprakelijkheid, te weten een objectieve reden voor de uitsluiting van aansprakelijkheid. In artikel 102 van de Verordening van de Commissie van 19 december 2012 tot aanvulling van richtlijn 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad ten aanzien van vrijstellingen, algemene voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening, bewaarders, hefboomfinanciering, transparantie en toezicht (PbEU 2013, L 83) is bepaald wanneer sprake is van een objectieve reden voor het uitsluiten van aansprakelijkheid van de bewaarder. Artikel 147ii, tweede lid, ziet op de situatie waarin financiële instrumenten op grond van wetgeving van een staat die geen lidstaat is lokaal in bewaring gegeven moeten worden. In deze situatie is er sprake van aanvullende voorwaarden voor de uitsluiting van de aansprakelijkheid. De aanvullende voorwaarden voor uitsluiting van aansprakelijkheid in de genoemde situaties zijn opgenomen in artikel 21, veertiende lid, van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen.

Artikel 147jj

Een bewaarder verstrekt de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens, bedoeld in artikel 4:62r, eerste lid, van de wet, wat de indeling en inhoud betreft, in de vorm waarin deze zijn opgemaakt krachtens Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek of internationale jaarrekeningstandaarden aan de Autoriteit Financiële Markten.

Stb. 2016, nr. 97

Artikel 147jj is gebaseerd op artikel 4:62r, vierde lid. Een bewaarder verstrekt de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens in de vorm waarin deze zijn opgemaakt krachtens Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek of overeenkomstig internationale jaarrekeningstandaarden aan de AFM. De verstrekking kan op papier maar ook langs elektronische weg geschieden. Onder elektronisch wordt in dit verband verstaan de verstrekking via email of internet. De mogelijkheid om de jaarstukken via email of internet te versturen, is voor de bewaarder het

meest efficiënt. De jaarstukken worden immers al via elektronische weg opgemaakt. Deze elektronische bestanden kunnen vrijwel moeiteloos langs elektronische weg aan de AFM worden verzonden. Ook de AFM is hiermee gediend, mede met het oog op de verzending van de jaarstukken aan de Nederlandsche Bank (DNB). Elektronische verstrekking sluit ook aan bij de huidige praktijk, waarin bewaarders hun jaarstukken vaak langs elektronische weg aanleveren. Overigens kunnen de jaarstukken ook op een USB-stick of andere duurzame drager worden verstrekt.

Artikel 147kk

Een bewaarder van een master-icbe meldt aan de Autoriteit Financiële Markten in ieder geval de volgende onregelmatigheden op grond van artikel 4:62v, eerste lid, van de wet:

- a. fouten in de berekening van de intrinsieke waarde van de master-icbe;**
- b. fouten in transacties voor afwikkeling van de aankoop van, inschrijving op, het verzoek om inkoop of terugbetaling van rechten van deelneming in de master-icbe door de feeder-icbe;**
- c. door de master-icbe veroorzaakte fouten bij de betaling of kapitalisatie van inkomsten, of fouten in de berekening van de bronbelasting;**
- d. inbreuken op de beleggingsdoelstellingen, het beleggingsbeleid of de beleggingsstrategie van de master-icbe, zoals beschreven in haar fondsreglement of statuten, prospectus of essentiële beleggersinformatie; en**
- e. inbreuken op ingevolge de wet, het fondsreglement, de statuten, prospectus of essentiële beleggersinformatie vastgestelde limieten bij beleggingen of het aangaan van leningen.**

Stb. 2011, nr. 358

Artikel 147e verwerkt artikel 26 van richtlijn 2010/42 en is gebaseerd op artikel 4:57a, tweede lid, van de wet. Dit artikel bepaalt welke onregelmatigheden de bewaarder van de master-icbe in ieder geval moet melden aan de AFM, de feeder-icbe, of, indien van toepassing, de beheerder en bewaarder van de feeder-icbe. De aangegeven onregelmatigheden zijn niet limitatief. Er kunnen nog andere onregelmatigheden worden geconstateerd die de bewaarder dient te melden aan de AFM.

Stb. 2016, nr. 97 [art. 147e oud (red)]

Artikel 147kk is gebaseerd op artikel 4:62v, tweede lid, en verwerkt artikel 26 van richtlijn 2010/44/EU tot uitvoering van richtlijn 2009/65/EG van het Europees Parlement en de Raad ten aanzien van sommige bepalingen betreffende fusies van fondsen, master-feederconstructies en de kennisgevingsprocedure (PbEU 2010, L 176). Dit artikel bepaalt welke onregelmatigheden de bewaarder van de master-icbe in ieder geval moet melden aan de AFM, de feeder-icbe, of, indien van toepassing, de beheerder en be-

waarder van de feeder-icbe. De aangegeven onregelmatigheden zijn niet limitatief. Er kunnen nog andere onregelmatigheden worden geconstateerd die de bewaarder dient te melden aan de AFM.

Artikel 147II

De overeenkomst tot uitwisseling van informatie tussen de bewaarders, bedoeld in artikel 4:62w, eerste lid, van de wet, bevat de gegevens, genoemd in bijlage J.

Stb. 2016, nr. 97

Artikel 147II en onderdeel 4 (nieuw) van bijlage J is gebaseerd op artikel 4:62w, vierde lid, van de wet. Artikel 4:62w, eerste lid, van de wet schrijft voor dat, in het geval de master-icbe en de feeder-icbe verschillende bewaarders hebben, deze bewaarders onderling een overeenkomst tot uitwisseling van informatie aangaan. Bijlage J, onderdeel 4, bepaalt welke informatie in de overeenkomst tot uitwisseling van informatie dient te worden opgenomen.

Afdeling 10.4 Verzekeringen

Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:71, vierde lid, van de wet

Artikel 148

- 1. De aanstelling van een schade-afhandelaar als bedoeld in artikel 4:71, eerste lid, onderdeel e, van de wet wordt niet beëindigd, tenzij de beëindiging gepaard gaat met de aanstelling van een opvolger.**
- 2. De schadeverzekeraar meldt de beëindiging van de aanstelling van de schade-afhandelaar binnen twee weken aan de Autoriteit Financiële Markten, onder overlegging van de akte van aanstelling van de opvolger van de schade-afhandelaar, waaruit diens naam, adres en bevoegdheden blijken.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:71, vierde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 109, vijfde en zesde lid, van de Wtv 1993. De formulering van artikel 148 verschildt van artikel 109, vijfde en zesde lid, van de Wtv 1993. De bepalingen hebben echter dezelfde strekking. Tegelijkertijd met de beëindiging van de aanstelling van de schade-afhandelaar dient een opvolger aangesteld te worden. Deze verplichting geldt zowel in het geval de aanstelling van de schade-afhandelaar door de verzekeraar wordt beëindigd, als in het geval de schade-afhandelaar daartoe zelf het initiatief neemt.

Artikel 149

- 1. De schade-afhandelaar houdt van rechtswege op schade-afhandelaar te zijn vanaf de dag van het van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen, de verlening van surseance van betaling, de faillietverklaring, de ontbinding, bedoeld in artikel 19 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, de onderbe-**

windstelling van één of meer goederen, bedoeld in Titel 19 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, of de ondercuratelestelling.

- 2. De schadeverzekeraar meldt het overlijden, het van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen, de surséance van betaling, de faillietverklaring, de ontbinding, bedoeld in artikel 19 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, de onderbewindstelling van één of meer van de goederen, bedoeld in Titel 19 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, of de ondercuratelestelling van de schade-afhandelaar binnen twee weken aan de Autoriteit Financiële Markten, onder overlegging van de akte van aanstelling van de opvolger van de schade-afhandelaar met ingang van de dag van het overlijden, het van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen, de surséance van betaling, de faillietverklaring, de ontbinding, bedoeld in artikel 19 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, de onderbewindstelling van één of meer van de goederen, bedoeld in Titel 19 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, of de ondercuratelestelling. Uit de akte van aanstelling blijken de naam, het adres en de bevoegdheden van de opvolger van de schade-afhandelaar.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is ook gebaseerd op 4:71, vierde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 109, zevende lid, van de Wtv 1993. Het betreft omstandigheden waaronder de schade-afhandelaar van rechtswege ophoudt schade-afhandelaar te zijn. Artikel 149, eerste lid, volgt uit artikel 109, zevende lid, van de Wtv 1993. Artikel 109, zevende lid, van de Wtv 1993 ging er immers impliciet vanuit dat de daar genoemde omstandigheden leiden tot beëindiging van de aanstelling van de schade-afhandelaar door te eisen dat binnen twee weken de akte van aanstelling van de opvolger aan de AFM wordt overlegd. Dit wordt nu in artikel 149, eerste lid, expliciet geregeld, behalve voor het geval dat de schade-afhandelaar komt te overlijden, omdat dit al zonder meer leidt tot beëindiging van de aanstelling. De meldingsplicht aan de AFM wordt vastgelegd in het tweede lid.

Hoofdstuk 11 Aanvullende regels betreffende bemiddelen

Stb 2006, nr 520

In hoofdstuk 11 zijn bepalingen opgenomen over de betaling van provisie aan een bemiddelaar bij complexe producten, het bemiddelen in krediet en verzekeringen.

In afdeling 11.1 zijn op grond van artikel 4:73, derde lid, aanhef en onderdeel c, van de wet bepalingen opgenomen over de beloning van de bemiddelaar bij een complex product en de wijze van uitbetaling daarvan door een aanbieder.

De bepalingen in afdeling 11.2 hebben betrekking op de beloning of vergoeding van (onder)bemiddelaars in krediet ter bevordering van een zorgvuldige bemiddeling in krediet. Afdeling 11.3 bevat nadere regels over de beroepsaansprakelijkheidsverzekering en de daarmee vergelijkbare voorziening waarover bemiddelaars in verzekeringen op grond van artikel 4:75, eerste lid, van de wet moeten beschikken.³⁹⁹

Afdeling 11.1 Algemeen [vervallen]⁴⁰⁰

Artikel 149a [vervallen] ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³

³⁹⁹ Het voorgaande is afkomstig uit het algemeen deel van de Nota van Toelichting (*red*)

Volgens artikel X, sub b van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013 (Stb. 2012, nr. 695) vervalt deze afdeling op 1 juli 2013. Dit wordt als volgt toegelicht: "Deze latere inwerkingtreding houdt verband met het feit dat de door de AFM op grond van artikel 86f, zevende lid, te stellen nadere regels voor de standaardisatie van het dienstverleningsdocument nog niet gereed zijn." (*red*).

Volgens artikel X, sub b van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013 (Stb. 2012, nr. 695) vervalt deze bepaling op 1 juli 2013. Dit wordt als volgt toegelicht: "Deze latere inwerkingtreding houdt verband met het feit dat de door de AFM op grond van artikel 86f, zevende lid, te stellen nadere regels voor de standaardisatie van het dienstverleningsdocument nog niet gereed zijn." (*red*).

⁴⁰² Zie ook de *Leidraad passende provisie financiële dienstverleners* van de AFM van juli 2009 (*red*).

⁴⁰³ Op vragen van Tweede Kamerlid Irgang van 20 april 2010 heeft de Minister van Financien geantwoord (Aanhangsel Handelingen II 2009-2010, nr. 2586) als volgt:

"DNB heeft op verzoek van een financiële dienstverlener haar standpunt gegeven over de serviceabonnementsvormen die de financiële dienstverlener van plan was aan te gaan bieden aan zijn klanten.

"Kort gezegd wilde de financiële dienstverlener als onderdeel van dat abonnement een bedrag in rekening brengen voor dienstverlening, waarvan onzeker is of en hoe vaak de klant daar gebruik van gaat maken. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om begeleiding bij het claimen van schade bij de schadeverzekeraar.

"Het standpunt van DNB is in dit specifieke geval dat een dergelijke abonnementsvorm dient te worden beschouwd als een verzekering in de zin van de wet. De klant moet in dit geval premie betalen voor iets waarvan onzeker is of het zich zal voordoen. Uit het standpunt van DNB vloeit voort dat de financiële dienstverlener voor deze abonnementsvorm een vergunning nodig heeft als verzekeraar.

"DNB is er niet op gericht om een betalingssysteem in de

Stb 2008, nr 546

De MiFID, die per 1 november 2007 in de Wet op het financieel toezicht (Wft) is geïmplementeerd heeft een inhoudelijke norm geïntroduceerd voor provisies. Deze norm wordt aangeduid als de inducement-norm en is voor beleggingsondernemingen opgenomen in artikel 168a van het besluit. Gelet op de situatie van de markt en de bijzondere positie die het intermediair bij de verkoop van complexe producten, effectenhypotheek (hypotheecair krediet gecombineerd met een beleggingsrekening), beleggingsverzekeringshypotheek en andere hypotheekvormen inneemt, is het wenselijk om voor deze financiële producten aan te sluiten bij de inducement-norm.

Ingevolge dit artikel – dat is gebaseerd op de artikelen 4:72, derde lid, onderdeel c, en 4:73, derde lid, onderdeel c, van de wet – is de MiFID inducement-norm – in goed Nederlands stimuleringsnorm – ook van toepassing op aanbieders, bemiddelaars en adviseurs in het kader van de totstandkoming van een overeenkomst inzake een complex product of een hypotheecair krediet met een cliënt. Deze norm is tevens van toepassing op beleggings(verzekerings) hypotheek, omdat dergelijke hypotheek als een complex product kwalificeren. Verbonden bemiddelaars en gevolmachtigde agenten vallen onder de reikwijdte van dit artikel indien hun activiteiten als bemiddelen of adviseren kunnen kwalificeren. Indien een aanbieder, bemiddelaar of adviseur bij de totstandkoming van een overeenkomst inzake een complex product of hypotheecair krediet beleggingsdiensten verleent (bijvoorbeeld in het geval van een effectenhypotheek waarbij er sprake is van een combinatie van een krediet en een beleggingsrekening) is op deze beleggingsdiensten de in artikel 168a van het besluit opgenomen

vorm van een abonnement tegen te houden, maar wil er voor zorgen dat financiële dienstverleners de juiste vergunningen aanvragen."

en voorts heeft de minister gezegd:

"Het uitgangspunt in de regelgeving is dat marktpartijen zelf kunnen kiezen voor een beloningsvorm. Bemiddelaars ter zake van een financieel product mogen een beloning of vergoeding van de consument ontvangen, met uitzondering van bemiddelaars in consumentenkrediet. Dit punt zal in de evaluatie van de provisieregeling worden meegenomen.

"Aan het provisiestelsel zijn eisen gesteld in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (Bgfo), waaronder art. 149a Bgfo. Op grond van datzelfde artikel mogen tussenpersonen ook rechtstreeks door de klant betaald worden voor hun diensten. Betaling kan bijvoorbeeld geschieden op basis van een uurtarief. Ook is mogelijk dat de adviseur of bemiddelaar voor door hem gedefinieerde vormen van dienstverlening een vast bedrag in rekening brengt of een percentage van bijvoorbeeld een te verstrekken hypotheecair krediet.

"De tussenpersonen mogen ook betaling door de klant afspreken in een abonnementsvorm. Het aanbieden van serviceabonnementsvormen kan volgens DNB echter onder bepaalde omstandigheden kwalificeren als het uitoefenen van het bedrijf van schadeverzekeraar waarvoor een vergunning nodig is. De benaming van een product of dienst is daarbij niet bepalend. Voor zover de abonnementsvorm geen element van onzekerheid bevatten, worden ze door DNB niet als verzekeringsovereenkomst beschouwd en is bovengenoemde vergunning niet nodig." (*red*).

norm van toepassing. Op het hypothecaire deel van een effectenhypothek is artikel 149a van toepassing.

De inducement-norm uit dit artikel is evenals artikel 168a van het Bgfo van toepassing op dienstverlening aan cliënten. Dit betekent dat de inducement-norm geldt in het kader van dienstverlening aan zowel natuurlijke-als rechtspersonen.

Het eerste lid bepaalt dat de aanbieder, bemiddelaar of adviseur geen provisie mag verschaffen of ontvangen die niet noodzakelijk is voor het aanbieden, bemiddelen of adviseren van complexe producten en hypotheeklen of deze mogelijk maakt. Dit betekent dat een provisie noodzakelijk moet zijn voor het verlenen van deze diensten of deze mogelijk moet maken. Deze norm is direct afgeleid van de inducement-norm uit artikel 26 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Het begrip «provisie» wordt ruim uitgelegd in artikel 1:1 van de wet en omvat een beloning of vergoeding in welke vorm dan ook voor het bemiddelen of adviseren ter zake van een financieel product. Dit betekent dat naast geldelijke vergoedingen ook niet geldelijke vergoedingen zoals opleiding of software onder het begrip vallen. De inducement-norm geldt door middel van de toevoeging «rechtstreeks of middellijk» in het eerste lid voor de gehele distributieketen en is ook van toepassing indien – door de aanbieder, de bemiddelaar of adviseur – gebruik wordt gemaakt van eventuele tussenschakels waarbij onder andere gedacht kan worden aan serviceproviders en inkoopcombinaties.

Het tweede lid bevat een uitzondering op het verbod van het eerste lid en werkt de materiële norm voor provisie verder uit. Betalingen gedaan door de cliënt zelf vallen op grond van het tweede lid, onderdeel a, niet onder het verbod van het eerste lid.

Het verbod van het eerste lid is op grond van het tweede lid, onderdeel b, ook niet van toepassing indien sprake is van een provisie verschaft door of aan een derde – niet zijnde de cliënt – en het bestaan, de aard en het bedrag van de provisie voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst door de bemiddelaar of adviseur aan de cliënt op uitvoerige, accurate en begrijpelijke wijze kenbaar wordt gemaakt. De bemiddelaar of adviseur moet reeds transparant zijn over zijn beloning op grond van artikel 58. De bemiddelaar of adviseur dienen in beginsel nominale transparantie te bieden. Op grond van het tweede lid, onderdeel b, onder 2° geldt de voorwaarde dat de verschaffing van de provisie de kwaliteit van de betreffende dienst ten goede moet komen en dat de provisie geen afbreuk mag doen aan de op de aanbieder, bemiddelaar of adviseur rustende verplichting om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt. Deze voorwaarden gelden cumulatief.

De inducement-norm is een uitwerking van de in het kader van de MiFID voor beleggingsondernemingen geldende norm dat zij zich op loyale, billijke en professionele wijze moeten inzetten voor het belang van de cliënt. De inducement-norm brengt voor aanbieders, bemiddelaars en adviseurs met zich dat provisiebetalingen zijn toegestaan indien deze geen afbreuk kunnen doen aan de belangen van de cliënt. Een provisie mag er niet toe leiden dat afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de verplichting om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt. Provisies waarvan

een aansporende, motiverende of stimulerende werking uitgaat en die het advies of de bemiddeling kunnen beïnvloeden en tot «misselling» aanleiding kunnen geven, kunnen voornoemde inzet doorkruisen en zijn niet langer toegestaan. Dit betekent dat provisie alleen zijn toegestaan indien zij een vergoeding vormen voor werkzaamheden die noodzakelijk zijn om een overeenkomst tot stand te brengen of die bijdragen aan de kwaliteit van de totstandkoming van de overeenkomst. Bonusregelingen of omzetprovisies – provisie die verbonden zijn aan het behalen van een bepaalde omzet of productie – kunnen niet worden gezien als in het belang van de cliënt. Dergelijke provisie zijn op grond van dit artikel verboden. Deze vorm van provisie kan voor bemiddelaars en adviseurs een prikkel met zich brengen om niet in het belang van de cliënt te handelen en vooral dat product te verkopen dat de hoogste provisie genereert.

Vergoedingen of beloningen die noodzakelijk zijn voor totstandkoming van de overeenkomst of de totstandkoming van de overeenkomst mogelijk maken zijn toegestaan. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan wettelijke heffingen of juridische kosten. Deze opsomming is niet limitatief bedoeld.

Het behoort tot de eigen verantwoordelijkheid van marktpartijen om aan te tonen dat een provisiestelsel kwaliteitsbevorderend werkt en niet strijdig is met het belang van de cliënt. De toezichthouder zal krachtig toezien op de naleving van deze norm zodat mogelijke ontwijkroutes worden ingeperkt.

Ingeval een persoon handelt namens de cliënt of de derde, geldt het bepaalde van het tweede lid voor de persoon die namens de cliënt of derde optreedt.

De inducement-norm is van toepassing naast de regels die betrekking hebben op de provisiebetaling opgenomen in artikel 150. Voor een correcte naleving van de inducement-norm bij complexe producten en effectenhypotheeklen is relevant dat in het kader van artikel 150 het totaal van de verschafte (afsluit-en doorlopende-) provisie voldoet aan de inducement-norm. De balansregel heeft een andere strekking dan de inducement-norm en betreft enkel de wijze van uitbetaling van de provisie door de aanbieder aan de tussenspersoon en bevat geen inhoudelijke norm waaraan een provisie moet voldoen.

Stb 2009, nr. 401

De ontwerp tekst bevatte een verbod van elke provisie anders dan afsluit-en doorlopende provisie. Deze strikte vormgeving sloot aan bij de wens van de Tweede Kamer om alle ontwijkroutes af te sluiten. In de consultatie leidde deze vormgeving tot zowel negatieve als positieve reacties. De positieve reacties kwamen onder andere van de Consumentenbond en van het Verbond van Verzekeraars. Deze partijen zagen deze maatregel als belangrijke stap richting een zuiverder markt voor financiële dienstverlening. Het verbod van beloningen die geen afsluit-dan wel doorlopende provisie zijn, draagt ertoe bij dat de adviseur zich uitsluitend zal richten op het belang van de consument.

De negatieve reacties liepen sterk uiteen. Een aantal partijen nam het standpunt in dat de inducement-norm die per 1 januari 2009 van kracht is, voldoende mogelijkheden biedt aan de toezichthouder om op te treden tegen ongewenste

provisies. Anderen merkten op dat het verbod onnodig te stringent was geformuleerd en te veel in zou grijpen op bepaalde marktpraktijken.

Diverse partijen hebben gepleit voor een uitzondering voor bepaalde niet-geldelijke provisie's in het kader van het ter beschikking stellen van software en opleidingen. Met name werd gedoeld op IT-toepassingen die door de aanbieder ter beschikking worden gesteld – adviessoftware die bijvoorbeeld het adviesproces en productvergelijking faciliteert – en het aanbieden van opleidingen en organiseren van seminars door aanbieders gericht op het intermediair die bijdragen aan de kennis en deskundigheid van financiële dienstverleners.

Dit commentaar heeft tot de opname van een uitzondering op het bonusverbod voor de genoemde provisie's geleid. Het is onwenselijk om deze provisie's onmogelijk te maken, omdat hiermee evident de efficiëntie en het belang van de klant gediend zijn, terwijl het niet goed mogelijk is om deze «vergoedingen» per gesloten overeenkomst door te berekenen of transparant te maken. Om een onevenredige toezichtbelasting te vermijden is op voorstel van het Verbond van Verzekeraars een bagatelregeling opgenomen voor niet-geldelijke provisie's onder de grens van EUR 100. In het kader van deze uitzonderingen is uitdrukkelijk bepaald dat de norm dat dergelijke vergoedingen niet in strijd mogen zijn met het belang van de klant van kracht blijft.

Stb 2009, nr. 401

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:72, derde lid, onderdeel c, en 4:73, derde lid onderdeel c, van de wet en wijzigt artikel 149a van het Bgfo.

In het eerste lid is de reikwijdte van de inducement-norm uitgebreid. De inducement-norm brengt voor aanbieders, bemiddelaars en adviseurs met zich dat provisiebetalingen enkel zijn toegestaan indien deze geen afbreuk kunnen doen aan de belangen van de cliënt. Een provisie mag er niet toe leiden dat afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de verplichting om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt. Deze norm is ook van toepassing op provisie's die worden betaald voor de advisering of bemiddeling van betalingsbeschermers en uitvaartverzekeringen.

Op grond van het tweede lid, onderdeel b, onder 1°, dient mededeling te worden gedaan van het bestaan, de aard en het bedrag van de provisie. De huidige tekst houdt geen rekening met provisie's die in natura worden verschaft of betaald. De wijziging van het tweede lid beoogt voor provisie's in natura te bepalen op welke wijze transparantie over de hoogte van dergelijke provisie's moet worden geboden. Voor provisie's in natura geldt dat de adviseur of bemiddelaar de waarde van de provisie in het economische verkeer moet mededelen.

Na het tweede lid is een derde lid aan het artikel toegevoegd. Hiermee is tegemoetgekomen aan de wens van de Tweede Kamer⁴⁰⁴ om bonusprovisie's te verbieden. Provisie's die niet worden betaald ter gelegenheid van de totstandkoming van een overeenkomst – zoals een provisie voor het behalen van een bepaalde omzet – zijn op grond

van de onderdelen a en b niet langer toegestaan. Provisie's in natura die niet per overeenkomst worden verschaft en de bagatelgrens van honderd euro overstijgen zijn niet langer toegestaan voor zover zij niet voldoen aan de in het eerste en tweede lid gestelde voorwaarden.

Het derde lid betekent in de praktijk dat een vergoeding voor de bemiddeling of advisering enkel is toegestaan indien deze ter gelegenheid van de totstandkoming van een individuele overeenkomst is verschaft of ontvangen. Het is aan de aanbieder en de tussenpersoon om aan te tonen dat er een rechtstreekse relatie bestaat tussen de betaling en ontvangst van de provisie en de totstandkoming van een individuele overeenkomst inzake een financieel product aan een bepaalde cliënt.

Het verbod heeft betrekking op provisie's die worden betaald in aanvulling op de provisie's die voor de totstandkoming van een product worden uitbetaald. Hierbij kan worden gedacht aan omzetprovisie's of vaste bedragen voor het bemiddelen en/of adviseren die in de praktijk door een aanbieder bijvoorbeeld één maal per jaar worden uitgekeerd. Het probleem van dergelijke vergoedingen is dat het risico bestaat dat de tussenpersoon zich daardoor in zijn werkzaamheden laat beïnvloeden om een bepaald financieel product van die bepaalde aanbieder te verkopen. De beïnvloeding die van dergelijke provisie's uit kan gaan is, in tegenstelling tot mogelijke prikkels gekoppeld aan provisie's die ter gelegenheid van de totstandkoming van een overeenkomst worden verschaft of ontvangen, moeilijk transparant te maken. Vaste vergoedingen zoals schap- of distributievergoedingen hebben geen enkele zichtbare relatie met de kosten en inspanning van de tussenpersoon. Het is denkbaar dat dergelijke vergoedingen per overeenkomst kunnen worden uitbetaald. Het is aan de aanbieder om in het kader van het toezicht uit te leggen dat de na de omrekening naar kosten per post uitbetaalde provisie voldoet aan de inducement-norm. De inducement-norm blijft van toepassing op de betaling van provisie's per product.

Het verschaffen van vaste vergoedingen voor het bemiddelen of adviseren kan behalve in de vorm van geld ook in natura plaatsvinden. Hierbij kan worden gedacht aan het door een aanbieder leveren van adviessoftware of opleidingen aan een bemiddelaar of adviseur. Vanwege het niet-geldelijke karakter van dergelijke vergoedingen kunnen deze moeilijk worden omgerekend naar een per tot stand gekomen overeenkomst verschaft of ontvangen bedrag. Deze niet-geldelijke vergoedingen kunnen echter wel de kwaliteit van de dienstverlening van een bemiddelaar of adviseur ten goede komen en daarmee evident in het belang van de klant zijn. Aan deze voorwaarden wordt niet voldaan wanneer bijvoorbeeld een opleiding gepaard gaat met luxe extra's die niet noodzakelijk zijn voor de kwaliteit van de opleiding op zich of wanneer de aangeboden software enkel gericht is op de verkoop van een of meer specifieke producten van een specifieke aanbieder. Niet-geldelijke vergoedingen zijn op grond van het derde lid, onderdeel c enkel toegestaan wanneer zij niet ter gelegenheid van de totstandkoming van een overeenkomst worden verschaft en wordt voldaan aan de in het eerste en tweede lid gestelde voorwaarden: zij moeten noodzakelijk zijn voor het verlenen van de dienst of deze mogelijk maken, transparant zijn voor de klant, de kwaliteit van de dienst ten

⁴⁰⁴ Kamerstuk 31 086, nr. 20.

goede komen en evident in het belang zijn van de klant. Om het verschaffen van kleine geschenken die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn niet helemaal onmogelijk te maken, hoeven deze onder de waardegrens van honderd euro niet aan voornoemde voorwaarden te worden getoetst. Hierbij moet worden gedacht aan het op incidentele basis verschaffen van kleine promotieartikelen of het verschaffen van een fles wijn als kerstgeschenk aan het einde van het jaar.

In het vierde lid is bepaald dat het bonusverbod van toepassing is op dienstverlening aan de cliënt. De reikwijdte van het bonusverbod is daarmee in overeenstemming met de reikwijdte van de inducement-norm opgenomen in het eerste en tweede lid.

Voor de duidelijkheid zij opgemerkt dat het onderhavige artikel – gelet op de grondslag en de plaatsing in afdeling 11.1 van het besluit – niet van toepassing is op het verlenen van beleggingsdiensten of een aanbieder van deelnemingsrechten.

Stb. 2010, nr. 801

Per 1 januari 2010 (Stb. 2010, 401) is de regeling van artikel 149a Bgfo op zodanige wijze aangepast dat uitsluitend nog zijn toegestaan provisies die ter gelegenheid van de totstandkoming van een overeenkomst zijn verschaft of ontvangen. Artikel 149a, tweede lid, onderdeel b, verwoordt dit uitgangspunt door te bepalen dat alleen afsluitprovisie en doorlopende provisie zijn toegestaan. De voorheen geldende uitzonderingen hierop voor niet-geldelijke provisies zijn door de onderhavige wijziging vervallen. Provisie die noodzakelijk is voor het verlenen van de desbetreffende dienst of deze mogelijk maakt blijft onder artikel 149 a, eerste lid, mogelijk. Daarbij kan worden gedacht aan productvoorlichting door de aanbieder aan de bemiddelaar of adviseur. Ook offertesystemen kunnen in bepaalde gevallen noodzakelijk zijn voor het verlenen van de desbetreffende dienst of deze mogelijk maken, bijvoorbeeld wanneer zonder het offertesysteem de bemiddelaar of adviseur niet kan bemiddelen respectievelijk adviseren ter zake van financiële producten van de aanbieder. In het tweede lid, onderdeel b, aanhef, wordt de term «provisie» vervangen door afsluitprovisie en doorlopende provisie. In deze definities wordt de term «consument» gebruikt. Onder de definitie van consument wordt verstaan een niet in de uitoefening van zijn bedrijf of beroep handelende natuurlijke persoon aan wie een financiële onderneming een financiële dienst verleent. Aangezien het tweede lid, onderdeel b, ook van toepassing dient te zijn op een zakelijke afnemer is een derde lid aan artikel 149a toegevoegd waarin is aangegeven dat onder «consument» in de definities van afsluitprovisie en doorlopende provisie mede wordt verstaan een cliënt, niet zijnde een consument. De term «cliënt» omvat in het spraakgebruik namelijk zowel de natuurlijke persoon die niet in de uitoefening van zijn bedrijf of beroep handelt als de zakelijke afnemer. Aan artikel 149a, tweede lid, is onderdeel c toegevoegd. Dit onderdeel bepaalt dat het verschaffen van kleine geschenken die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn, is toegestaan, voor zover zij gezamenlijk onder een jaarlijkse waardegrens van honderd euro vallen. Hierbij moet worden gedacht aan het op incidentele basis verschaffen van kleine

promotieartikelen of het verschaffen van een fles wijn als kerstgeschenk aan het einde van het jaar.

Stb. 2011, nr. 515

Dit onderdeel wijzigt artikel 149a zodat in de geldstroom tussen een aanbieder en een bemiddelaar of adviseur (ook) wat betreft schadeverzekeringen uitsluitend nog afsluitprovisies en doorlopende provisies zijn toegestaan. Bonusregelingen of omzetprovisies – provisies die verbonden zijn aan het behalen van een bepaalde omzet of productie – zijn niet langer toegestaan. Hiertoe zijn schadeverzekeringen toegevoegd aan de opsomming in artikel 149a, eerste lid.

De wijziging van artikel 149a, tweede lid, onderdeel c, bewerkstelligt dat de in dat onderdeel opgenomen voorwaarden niet van toepassing zijn op de bemiddeling en de advisering inzake schadeverzekeringen.

Voor schadeverzekeringen geldt voorts dat naast noodzakelijke provisies als bedoeld in artikel 149a, eerste lid, en rechtstreekse beloningen door de cliënt aan de bemiddelaar of adviseur, alleen afsluit- en doorlopende provisies blijven toegestaan. Dit laatste blijkt uit artikel 149a, tweede lid, onderdeel c.

In onderdeel c is ook bepaald dat de bemiddelaar of adviseur op verzoek van de cliënt kenbaar moet maken welke provisies hij ontvangt van de aanbieder voor het bemiddelen of adviseren inzake de desbetreffende schadeverzekering. De bemiddelaar of adviseur dient op voor de cliënt begrijpelijke wijze mededeling te doen van zowel de aard van de provisies als de nominale waarde van de provisies. Het gewijzigde artikel 149a, tweede lid, onderdeel a, introduceert een open norm voor rechtstreekse beloning van de bemiddelaar of adviseur door de cliënt. De artikelen 4:72, derde lid, en 4:73, derde lid, van de Wft bevatten een grondslag om bij algemene maatregel van bestuur regels te stellen met betrekking tot de beloning of vergoeding die de adviseur of bemiddelaar ontvangt. Zie voor een nadere toelichting paragraaf 2.3 van het algemeen deel van deze toelichting.

Artikel 149a [vervallen] ⁴⁰⁵

Stb. 2012, nr. 695

De artikelen 149a, 150 en 151 vervallen. De desbetreffende artikelen in het Bgfo zijn verplaatst naar paragraaf 8.2.3. en zijn alleen nog van toepassing op overeenkomsten die zijn aangegaan in de periode tussen de inwerkingtreding van de oorspronkelijk artikelen en de datum van inwerkingtreding van dit besluit. Afdelingen 11.2 en 11.3. zijn bovendien vernummerd tot 11.1. en 11.2.

⁴⁰⁵ Volgens artikel X, sub b van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013 (Stb. 2012, nr. 695) vervalt deze bepaling op 1 juli 2013. Dit wordt als volgt toegelicht: "Deze latere inwerkingtreding houdt verband met het feit dat de door de AFM op grond van artikel 86f, zevende lid, te stellen nadere regels voor de standaardisatie van het dienstverleningsdocument nog niet gereed zijn." (red.).

Artikel 149b [vervallen]^{406 407}

Stb 2008, nr 546

Dit artikel is gebaseerd op de artikelen 4:72, derde lid, onderdeel a en 4:73, derde lid, onderdeel a, van de wet. Een adviseur of bemiddelaar dient op grond van het eerste lid een dienstverleningsdocument op te stellen en aan de consument te verstrekken. De invoering van het document heeft als doel om de consument in een zo vroeg mogelijk stadium inzicht te verschaffen in de wijzen van beloning van adviseurs en bemiddelaars. De bedoeling van deze bepaling is om de consument in staat te stellen om een bewuste keuze te maken tussen de verschillende vormen van beloning die de adviseur of bemiddelaar ontvangt voor de dienstverlening die deze voor de consument verricht. Het dienstverleningsdocument is een informatiedocument. Omdat behalve van een vergoeding voor het bemiddelen ook sprake kan zijn van een vergoeding voor het enkel adviseren terzake van een financieel product, is behalve de bemiddelaar ook de adviseur die niet tevens aanbieder is opgenomen als normadressaat.

In het dienstverleningsdocument dient op grond van het tweede lid, onderdeel a, de aard en reikwijdte van de dienstverlening van de adviseur en bemiddelaar te worden beschreven. De adviseur en bemiddelaar dienen op grond van onderdeel b in het document informatie op te nemen over de verschillende wijzen van beloning die de adviseur of bemiddelaar hanteert. De adviseur of bemiddelaar kan op basis van een van de aanbieder- en productonafhankelijke beloning zijn diensten verlenen. Hiervan is bijvoorbeeld sprake indien de adviseur of bemiddelaar op basis van een uurtarief werkt en het aantal uren gemoeid met de bemiddeling of advisering aan de consument in rekening brengt. Ook is mogelijk dat de adviseur of bemiddelaar voor door hem gedefinieerde vormen van dienstverlening een vast bedrag in rekening brengt of een percentage van bijvoorbeeld een te verstrekken hypotheek krediet. De adviseur of bemiddelaar kan echter ook op basis van een aanbieder- en productonafhankelijke beloning zijn diensten verlenen. Hiervan is bijvoorbeeld sprake indien de aanbieder voor het bemiddelen of adviseren provisie betaalt die wordt verdisconteerd in de door de consument te betalen prijs voor het aangeboden product. Bij aanbieder- en productonafhankelijke beloning bestaat het risico dat de adviseur of bemiddelaar zich laat beïnvloeden door de hoogte van de provisie die een bepaalde aanbieder voor een bepaald product betaalt. Het is de bedoeling dat de adviseur of bemiddelaar een overzicht geeft van alle beloningsvormen die hij toepast en daarbij onderscheid maakt naar productsoort waarvoor hij adviseert of bemiddelingsactiviteiten verricht. De adviseur of bemiddelaar dient de beloning op grond van onderdeel b bovendien te specificeren. In het geval van aanbieder-of

productonafhankelijke beloning (fee variant) dient de adviseur of bemiddelaar bijvoorbeeld concreet aan te geven welk uurtarief hij hanteert en een indicatie te geven van het aantal uren dat met zijn dienstverlening zal zijn gemoeid. In geval van aanbieder-of productafhankelijke beloning (provisie) dient de adviseur of bemiddelaar per productcategorie een bandbreedte te geven waarbinnen de minimale en maximale provisiehoogte valt met daarbij de kanttekening dat de daadwerkelijke hoogte afhankelijk is van de aanbieder. Ook ingeval de adviseur of bemiddelaar niet het hele bedrag van de door een aanbieder betaalde provisie ontvangt, maar een deel hiervan wordt ontvangen door bijvoorbeeld een inkoopcombinatie of serviceprovider die optreedt als tussenschakel tussen de betreffende aanbieder en de adviseur of bemiddelaar die rechtstreeks klantcontact heeft, geldt dat de adviseur of bemiddelaar inzicht moet bieden in het hele bedrag aan provisie dat een aanbieder voor een bepaald product betaalt.

Het dienstverleningsdocument vertoont tot op zekere hoogte overeenkomsten met de binnen het kader van het uit de MiFID voortvloeiende Nationaal regime verplicht gestelde cliëntovereenkomst die in ieder geval de aard en reikwijdte van de dienstverlening van de onderneming in haar relatie met de betreffende cliënt moet bevatten. Een groot verschil is dat de hiervoor bedoelde cliëntovereenkomst uiterlijk aan het einde van de dienstverlening door de onderneming en door de cliënt moet worden ondertekend, terwijl het dienstverleningsdocument een eenzijdig tot de klant gericht informatiedocument is dat in een zo vroeg mogelijk stadium van de dienstverlening moet worden verstrekt.

Het derde lid bepaalt het moment waarop het dienstverleningsdocument moet worden verstrekt. De consument zal met de adviseur of bemiddelaar normaliter in eerste instantie een oriëntatiefase doorlopen waarin de consument vrijblijvend om informatie vraagt die in een bepaalde behoefte voorziet, bijvoorbeeld de financiering van de eigen woning of een pensioenvoorziening. Na afloop daarvan zal duidelijk zijn of en, zo ja, voor welke productsoort de consument een offerte wenst. De adviseur of bemiddelaar dient voorafgaand aan het moment waarop hij daadwerkelijk zijn advies-of bemiddelingsactiviteiten start – dit wordt in de praktijk meestal vooraf gegaan door het opstellen van het klantprofiel – het dienstverleningsdocument aan de consument te overhandigen. De consument verkrijgt daarmee voorafgaand aan de daadwerkelijke materiële dienstverlening van de adviseur of bemiddelaar inzicht in de beloning van de adviseur of bemiddelaar, zodat hij op basis daarvan bewust kan kiezen voor een bepaalde beloningsvorm. Het moment van verstrekken dient samen te vallen met het moment waarop er een risico kan bestaan dat de dienstverlening van de adviseur of bemiddelaar daadwerkelijk door een wijze van beloning kan worden beïnvloed. In artikel 49 is bepaald dat informatie die ingevolge artikel 4:72, eerste lid en artikel 4:73, eerste lid van de wet moet worden verstrekt schriftelijk wordt verstrekt en dat een financiële onderneming de informatie via een andere duurzame drager kan verstrekken, indien deze zich ervan heeft vergewist dat de consument over de benodigde middelen beschikt om kennis te nemen van de aldus te verstrekken informatie. Hierin ligt de mogelijkheid besloten om het dienstverleningsdocument op elektronische wijze te ver-

⁴⁰⁶ Volgens artikel X, sub b van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013 (Stb. 2012, nr. 695) vervalt deze bepaling op 1 juli 2013. Dit wordt als volgt toegelicht: "Deze latere inwerkingtreding houdt verband met het feit dat de door de AFM op grond van artikel 86f, zevende lid, te stellen nadere regels voor de standaardisatie van het dienstverleningsdocument nog niet gereed zijn." (red.).

⁴⁰⁷ Zie ook de *Leidraad dienstverleningsdocument* op de website van de AFM (red.).

strekken.

De tussenpersoon moet kunnen aantonen dat hij het dienstverleningsdocument conform het derde lid tijdig aan de consument heeft verstrekt. Het ligt daarom in de rede dat de tussenpersoon zijn bedrijfsproces zodanig inricht dat wordt vastgelegd dat een consument het dienstverleningsdocument voorafgaand aan het adviseren of het bemiddelen heeft ontvangen. De tussenpersoon kan er bijvoorbeeld voor kiezen om de consument voor ontvangst van het dienstverleningsdocument te laten tekenen of bijvoorbeeld de consument een bevestigingsmail te laten sturen wanneer deze het dienstverleningsdocument op elektronische wijze heeft ontvangen. Het dienstverleningsdocument is puur een informatiedocument en dat betekent dat de consument op generlei wijze rechtens wordt gebonden aan de adviseur of bemiddelaar om bepaalde diensten af te nemen of om bepaalde overeenkomst inzake een complex product of een hypothecair product met een aanbieder te sluiten. Het dienstverleningsdocument maakt enkel de verschillende beloningsvormen van de adviseur of bemiddelaar transparant. Voor het overige is het dienstverleningsdocument vormvrij geformuleerd. Dit betekent dat niet sprake hoeft te zijn van een apart document, zolang het door de adviseur of bemiddelaar gehanteerde document maar alle elementen bevat die in het tweede lid worden genoemd. Zo zou het dienstverleningsdocument mits aan alle voornoemde voorwaarden wordt voldaan kunnen worden aangevuld met andere elementen. Uitgesloten is bijvoorbeeld dat het dienstverleningsdocument onderdeel is van een voor de consument bindend opdrachtenformulier. Het dienstverleningsdocument is een puur informatief document en mag geen overeenkomst zijn. Het is aan de adviseur of bemiddelaar en de consument om na de verstrekking van het document concrete afspraken te maken over de te leveren dienstverlening en de wijze en hoogte van de beloning die hier tegenover staat.

Op basis van het vierde lid kan de AFM nadere regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de informatie bedoeld in het tweede lid moeten worden geformuleerd, gepresenteerd of verstrekt. Het is denkbaar dat de AFM in dat verband voorschrijft dat de adviseur of bemiddelaar in een tabel een overzicht dient te geven van de verschillende productsoorten (annuïteitenhypotheek, aflossingsvrije hypotheek, beleggingsverzekeringshypotheek, complexe producten) en de daarbij behorende bandbreedtes van verschillende beloningsvormen (fee varianten of provisie varianten). Ook kan hierbij worden gedacht aan het voorschrijven van het op een bepaalde wijze verstrekken van het dienstverleningsdocument aan de consument in het geval in de praktijk blijkt dat door de wijze van verstrekking het dienstverleningsdocument niet voldoende onder de aandacht van consumenten wordt gebracht. Dit om te bewerkstelligen dat consumenten conform het derde lid voorafgaand aan de materiele dienstverlening van de adviseur of bemiddelaar daadwerkelijk in staat worden gesteld om te kiezen voor een bepaalde beloningsvorm.

Artikel 150 [vervallen] ^{408 409}

Stb 2006, nr 520

Voornamelijk bij complexe financiële producten vindt een grote hoeveelheid van de inspanningen van de bemiddelaar plaats voor en bij het sluiten van de overeenkomst. Daarom is het redelijk om maximaal vijftig procent van de som van afsluit en totale doorlopende provisie uit afsluitprovisie te laten bestaan. Dit is in het eerste lid geregeld. Zoals in het algemeen deel van de toelichting, onder 6.1, al is aangegeven, zal de verhouding tussen afsluitprovisie en doorlopende provisie stapsgewijs moeten worden veranderd. Deze geleidelijke overgang volgt uit artikel 174, tweede en derde lid.

Voor overeenkomsten die tussen 1 januari 2007 en 31 december 2007 zijn aangegaan, geldt een verhouding van 80 procent afsluitprovisie en 20 procent doorlopende provisie. Voor overeenkomsten die vanaf 1 januari 2008 tot 1 januari 2009 zijn aangegaan, geldt een verhouding van 70/30 en voor overeenkomsten die vanaf 1 januari 2009 tot 31 december 2009 zijn aangegaan, bedraagt de verhouding 60/40. Vanaf 31 december 2009 geldt daarom de in het eerste lid neergelegde verhouding van maximaal vijftig procent afsluitprovisie en vijftig procent doorlopende provisie.

Opgemerkt wordt dat verhogingen of andere wijzigingen van bestaande overeenkomsten inzake complexe producten niet gelden als nieuw aangegane overeenkomsten. Zo vallen verhogingen op bestaande verzekeringsspolissen wat de provisiebetalingsregels betreft onder het regime van de oorspronkelijke polis.

Het tweede lid van dit artikel heeft betrekking op de gefaseerde uitbetaling van dit totaalbedrag. Overigens kan naast de afsluitprovisie ook het eerste deel van de doorlopende provisie worden uitbetaald in het eerste jaar. Op grond van het tweede lid wordt doorlopende provisie in gelijke termijnen uitbetaald gedurende ten minste tien jaar na de totstandkoming van de overeenkomst. Als de overeenkomst inzake het complexe product echter een kortere looptijd heeft dan deze tien jaar, mag de doorlopende provisie in gelijke delen worden uitbetaald gedurende de looptijd. Deze bepaling is op grond van artikel 174, eerste en derde lid, van toepassing op overeenkomsten die totstandkomen na inwerkingtreding van dit besluit en voor 31 december 2009. Het ligt voor de hand dat marktpartijen daarna overgaan tot uitbetalen van doorlopende provisie gedurende de looptijd van de overeenkomsten.

Stb 2007, nr. 520.

De artikelen 150 en 151 van het Bgfo zijn uitsluitend van toepassing op nieuw af te sluiten overeenkomsten inzake

⁴⁰⁸ Volgens artikel X, sub b van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013 (Stb. 2012, nr. 695) vervalt deze bepaling op 1 juli 2013. Dit wordt als volgt toegelicht: "Deze latere inwerkingtreding houdt verband met het feit dat de door de AFM op grond van artikel 86f, zevende lid, te stellen nadere regels voor de standaardisatie van het dienstverleningsdocument nog niet gereed zijn." (red.).

⁴⁰⁹ Volgens artikel 174, lid 1, Bgfo is art. 150, Bgfo uitsluitend van toepassing op overeenkomsten aangegaan na inwerkingtreding van dit besluit (red.).

complexe producten die bestaan uit combinaties van hypothecaire kredieten met levensverzekeringen of spaarrekeningen. Het kan voorkomen dat er complexe producten worden samengesteld door een bemiddelaar waarbij een van de samenstellende onderdelen bestaat uit een financieel product waarvoor geruime tijd daarvoor tussen dezelfde partijen een overeenkomst is afgesloten. Te denken valt aan de situatie waarbij een hypothecair krediet wordt gecombineerd met een levensverzekering die enkele jaren daarvoor is afgesloten en die na de samenstelling door de bemiddelaar dient als onderpand van het hypothecaire krediet. In dit geval zou toepassing van de artikelen 150 en 151 niet proportioneel zijn. Doordat de aanbieder reeds enkele jaren provisie over een van de samenstellende onderdelen of zelfs de totale provisie over dat onderdeel heeft uitgekeerd aan de bemiddelaar (de provisie voor de levensverzekering in het bovengenoemde voorbeeld), is het voor de aanbieder lastig het bepaalde in artikel 150, eerste lid, over de verhouding tussen afsluitprovisie en doorlopende provisie, toe te passen op het gehele complexe product. De provisie op een van de samenstellende onderdelen is al geheel of gedeeltelijk uitgekeerd op het moment van totstandkoming van de overeenkomst inzake het complexe product. Dit betekent dat er vermoedelijk teveel afsluitprovisie ten opzichte van doorlopende provisie is uitbetaald waardoor een deel van de reeds betaalde provisie waarschijnlijk zou moeten worden teruggevorderd en vervolgens worden uitgekeerd als doorlopende provisie, om te voldoen aan de verhouding tussen afsluit- en doorlopende provisie als bedoeld in artikel 150, eerste lid. De artikelen 150 en 151 van het Bgfo zijn daarom zodanig gewijzigd dat zij niet van toepassing zijn op samenstellingen waarbij een overeenkomst betreffende een van de samenstellende onderdelen minimaal drie maanden voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst inzake het complexe product is afgesloten bij dezelfde bemiddelaar. Binnen een periode van drie maanden worden beide overeenkomsten geacht deel uit te maken van één advies over een complex product waardoor de artikelen 150, eerste en tweede lid en 151, eerste lid wel van toepassing dienen te zijn. De periode van drie maanden is opgenomen teneinde te voorkomen dat overeenkomsten inzake samenstellende onderdelen van het complexe product doelbewust op verschillende tijdstippen worden afgesloten waardoor toepassing van de regelgeving zou kunnen worden omzeild.

Stb 2008, nr 546

Artikel 150 is gebaseerd op artikel 4:73, derde lid, aanhef en onderdeel c, van de wet. De zinsnede «aan een bemiddelaar als bedoeld in artikel 4:73, eerste lid, van de wet» opgenomen in het eerste lid en de zinsnede «aan een bemiddelaar als bedoeld in het eerste lid» opgenomen in het tweede lid komen te vervallen. Gelet op de wijziging van de definities van afsluit- en doorlopende provisie zijn deze bewoordingen overbodig geworden. Deze wijzigingen beogen te verduidelijken dat artikel 150 ook van toepassing is indien de aanbieder bij de betaling van de provisie gebruik maakt van zogenaamde tussenschakels en hangt samen met de wijziging van de definities van afsluit- en doorlopende provisies. Artikel 150 is enkel van toepassing

op overeenkomsten inzake complexe producten.

Stb. 2010, nr. 801

In verband met de wetstechnische aanpassing van de definities van afsluitprovisie en doorlopende provisie in artikel 1, is in het vierde lid van artikel 150 aangegeven dat artikel 150 niet van toepassing is op overeenkomsten inzake een betalingsbeschermer, een hypothecair krediet, of een uitvaartverzekering. Dit artikel blijft uiteraard van toepassing op overeenkomsten inzake een hypothecaire krediet voor zover die zijn gecombineerd met een beleggingsrekening of onderdeel uitmaken van een complex product.

Stb. 2011, nr. 515

In verband met de uitbreiding van de reikwijdte van de in artikel 1 opgenomen definities van «afsluitprovisie» en «doorlopende provisie» is artikel 150, vierde lid, gewijzigd, zodat artikel 150 niet van toepassing is op overeenkomsten inzake een schadeverzekering.

Artikel 151 [vervallen]⁴¹⁰

Stb 2006, nr 520

In de huidige afsluitprovisie zit een voorschot voor toekomstige activiteiten. Daarom bestaat er momenteel in de praktijk terugboekingsverplichtingen om teveel ontvangen afsluitprovisie terug te boeken naar de aanbieder bij voortijdige beëindiging van de polis als gevolg van onnatuurlijk verloop. In aansluiting op deze praktijk wordt in dit artikel bepaald dat bij voortijdige beëindiging van de polis als gevolg van onnatuurlijk verloop binnen ten minste minimaal vijf jaar de afsluitprovisie evenredig wordt verminderd. Met het criterium evenredige vermindering wordt bedoeld dat de afsluitprovisie gedurende een periode van vijf jaar, in vijf gelijke delen definitief wordt. Bij beëindiging van de overeenkomst binnen deze vijf jaar zal de afsluitprovisie worden verminderd met de nog niet definitief verdiende delen. Als bijvoorbeeld de overeenkomst na drie jaar wordt beëindigd, zal de afsluitprovisie met twee vijfde deel worden verminderd.

Terugbetaling van het teveel betaalde is een privaatrechtelijke kwestie die tussen de aanbieder en de bemiddelaar moet worden geregeld. Wel kan worden opgemerkt dat het teveel betaalde is (achteraf gezien) onverschuldigd betaald zodat de aanbieder een titel voor terugvordering heeft.

Na de overgangperiode, lopend tot 31 december 2009, zal worden bezien of deze periode verkort kan worden naar minimaal drie jaar of zelfs kan komen te vervallen. Betoogd kan namelijk worden dat de grond voor deze regel wegvalt op het moment dat beloning en inspanningen van de bemiddelaar of adviseur samenvallen. Anderzijds kan de regel bijdragen aan het verminderen van provisiegedreven misselling in de overgangperiode omdat "hit en run" advi-

⁴¹⁰ Volgens artikel X, sub b van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013 (Stb. 2012, nr. 695) vervalt deze bepaling op 1 juli 2013. Dit wordt als volgt toegelicht: "Deze latere inwerkingtreding houdt verband met het feit dat de door de AFM op grond van artikel 86f, zevende lid, te stellen nadere regels voor de standaardisatie van het dienstverleningsdocument nog niet gereed zijn." (red.).

sering (waarbij gedurende enkele jaren hoge afsluitprovisie worden geïncasseerd en het kantoor vervolgens gesloten wordt) erdoor wordt tegengegaan.

Stb 2007, nr. 520.

Voor een toelichting op het toegevoegde tweede lid, zie de toedichting bij artikel 150.

Stb 2008, nr 546

Artikel 151 is gebaseerd op artikel 4:73, derde lid, aanhef en onderdeel c, van de wet en onderhavige wijziging beoogt de reikwijdte van artikel 151 uit te breiden met alle vormen van hypotheccair krediet. Dit betekent dat de zogenaamde terugboekregeling voor betaalde (afsluit)provisie naast complexe producten – met inbegrip van complexe hypothecken – ook van toepassing is op niet-complexe vormen van hypotheccair krediet.

Stb. 2012, nr. 695

Zie de toelichting bij artikel 149a (*red.*).

Artikel 149b van het Bgfo vervalt. In dit artikel was opgenomen dat adviseurs, die niet tevens aanbieders zijn, en bemiddelaars aan consumenten een dienstverleningsdocument dienen te verstrekken. Regels omtrent het dienstverleningsdocument zijn opgenomen in artikel 86f van dit besluit en bovendien nu van toepassing op alle financiële dienstverleners. Daarom is artikel 149b overbodig geworden. Tevens kan het opschrift van afdeling 11.1. vervallen aangezien in de afdeling geen artikelen meer zijn opgenomen.

Afdeling 11.1 Krediet^{411 412}

Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:74, tweede en derde lid, van de wet

Stb 2006, nr 520

Uitgangspunt van de bepalingen in deze afdeling is het bevorderen van zorgvuldige kredietbemiddeling ter voorkoming van overkreditering van de consument bij consumptief krediet. Voorkomen dient te worden dat kredietbemiddelaars door onevenredig hoge provisies worden aangezet tot productiejacht.

Artikel 152

Artikel 4:74, eerste lid, van de wet, is niet van toepassing op:

- a. **overeenkomsten inzake krediet waarvoor bij het aangaan hypothecaire zekerheid wordt verleend of inzake krediet waarvoor reeds hypothecaire zekerheid bestaat, indien het krediet wordt verleend tegen een voor hypothecaire kredieten van de betrokken aanbieder gebruikelijk jaarlijks**

kostenpercentage.

- b. **overeenkomsten inzake krediet, voorzover het krediet wordt aangeboden tegen onderpand van effecten als bedoeld in onderdeel a, dan wel onderdeel b van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet, die tot zekerheid dienen voor de terugbetaling van het krediet aan een consument die reeds op het moment van aangaan van de overeenkomst inzake krediet bezitter is van de te verpanden effecten als bedoeld in onderdeel a, dan wel onderdeel b van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet, van welk krediet het totale kredietbedrag gedurende de looptijd van de overeenkomst inzake het krediet niet hoger is dan zeventig procent van de waarde van de te verpanden effecten, indien het effecten betreffen als bedoeld in onderdeel a van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet, dan wel niet hoger is dan tachtig procent van de waarde van de te verpanden effecten, indien het effecten betreffen als bedoeld in onderdeel b van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet, en:**

- 1°. **die effecten als bedoeld in onderdeel a, dan wel onderdeel b van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet, zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt; of**
- 2°. **de waarde van die effecten als bedoeld in onderdeel a, dan wel onderdeel b van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet, door middel van een openbare prijsaanduiding voor een ieder kenbaar is.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:74, derde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 53, derde lid, van de Wfd en 26f, tweede en derde lid, van de Vrijstellingsregeling Wfd.

In onderdeel a wordt krediet waarvoor hypothecaire zekerheid bestaat en dat wordt verleend tegen een voor hypothecaire kredieten van de betrokken aanbieder gebruikelijk effectief kredietvergoedingspercentage uitgesloten van de provisiebepalingen.

Onderdeel b zondert bemiddelaars en onderbemiddelaars van effectenkrediet onder voorwaarden uit van het verbod van artikel 4:74, eerste lid, van de wet. Voor een toelichting op deze uitzondering wordt verwezen naar de toelichting op artikel 113, tweede lid. De reikwijdte van de uitzondering strekt zich niet uit tot die overeenkomsten waarbij de te verpanden effecten dezelfde zijn als de met het krediet te financieren effecten.

Stb. 2011, nr. 247

De wijzigingen in artikel 152 houden verband met de introductie van het begrip «totaal kredietbedrag» dat zowel de kredietstom als de kredietlimiet behelst en met de vervan-

⁴¹¹ Volgens artikel X, sub b van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013 (Stb. 2012, nr. 695) wordt deze afdeling op 1 juli 2013 vernummerd tot afdeling 11.1(*red.*).

⁴¹² Artikel 175, Bgfo bepaalt dat de artikelen 153 tot en met 157 niet van toepassing zijn op overeenkomsten inzake krediet, niet zijnde doorlopend krediet, die zijn afgesloten voor 1 januari 1992 (*red.*).

ging van het «effectief kredietvergoedingspercentage» voor consumptief krediet door het «jaarlijks kostenpercentage».

Artikel 153

1. De artikelen 154 tot en met 158 zijn uitsluitend van toepassing op het verlenen van financiële diensten met betrekking tot consumptief krediet.
2. Het in deze afdeling bepaalde met betrekking tot de verhouding tussen een aanbieder en een bemiddelaar is van overeenkomstige toepassing op de verhouding tussen een bemiddelaar en een onderbemiddelaar.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:74, tweede lid, van de wet.

Het eerste lid komt in de plaats van artikel 62 van het Bfd. Het tweede lid hangt samen met het feit dat artikel 4:74 van de wet ook van toepassing is op de relatie tussen bemiddelaars en onderbemiddelaars.

Artikel 154

Een bemiddelaar heeft slechts aanspraak op provisie ter zake van tot stand gekomen overeenkomsten.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:74, tweede lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 63 van het Bfd. Er bestaat slechts aanspraak op provisie ter zake van tot stand gekomen overeenkomsten. Bij artikel 63 van het Bfd was deze bepaling met een citaat uit het Besluit provisie kredietbemiddeling toegelicht: "Het ontbreken van een dergelijke bepaling zou ertoe kunnen leiden dat de bemiddelaar te allen tijde op provisie kan rekenen, ongeacht of de krediettransacties waarvoor bemiddeld wordt, tot stand komen. Bij een dergelijke vaste bron van inkomsten bestaat het gevaar dat het belang dat de bemiddelaar heeft bij een goed verloop van de door zijn bemiddeling wel tot stand gekomen krediettransacties te gering wordt, hetgeen een zorgvuldige kredietbemiddeling in de weg kan staan".⁴¹³

Artikel 155

1. Een bemiddelaar heeft alleen per maand gedurende de looptijd van een overeenkomst inzake krediet welke door zijn bemiddeling tot stand is gekomen aanspraak op provisie ten bedrage van een percentage van het uitstaand saldo ter zake van die overeenkomst, zoals dat saldo luidt op de laatste dag van de desbetreffende maand.
2. De aanbieder en bemiddelaar kunnen het ter zake van de bemiddeling overeengekomen provisiepercentage, met uitzondering van het provisiepercentage voor reeds tot stand gekomen overeenkomsten inzake krediet, niet zijnde doorlopend kre-

diet, wijzigen, met dien verstande dat:

- a. een percentage telkens voor een aangesloten tijdvak van ten minste een maand wordt overeengekomen; en
- b. ten aanzien van reeds tot stand gekomen overeenkomsten het percentage telkens eerst na 24 maanden kan worden gewijzigd uitsluitend in het percentage dat tussen de aanbieder en de bemiddelaar voor nieuw af te sluiten overeenkomsten geldt op het tijdstip waarop de wijziging plaatsvindt.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:74, tweede lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 64 van het Bfd. Onderdeel b van het tweede lid van artikel 64 van het Bfd is in de aanhef van het tweede lid opgenomen. Een inhoudelijke wijziging wordt hiermee niet beoogd. In dit artikel is vastgelegd dat een bemiddelaar alleen van maand tot maand gedurende de looptijd van de desbetreffende overeenkomst aanspraak heeft op provisie.

De zinsnede "van maand tot maand" is opgenomen zodat daadwerkelijk en direct met de uitkering van provisie kan worden gestopt indien zich een geval voordoet als omschreven in artikel 156, wanneer een consument twee maanden achterstallig is in de betaling van een vervallen termijnbedrag. Uitbetaling in grotere perioden is niet mogelijk, aangezien dan de mogelijkheid ontbreekt direct het bepaalde in artikel 156 uit te voeren. In dat laatste geval zou dat artikel zijn doelmatigheid verliezen.

Het provisiepercentage kan telkens na een maand worden gewijzigd, maar geldt dan alleen voor nieuw af te sluiten overeenkomsten van krediet, tenzij het een overeenkomst van doorlopend krediet betreft, dan kan met tussenpozen van 24 maanden het percentage worden veranderd in het op dat moment voor nieuw af te sluiten overeenkomsten geldende percentage.

Artikel 156

Een bemiddelaar heeft over de periode waarin een consument ten minste twee maanden achterstallig is in de betaling van een vervallen termijnbedrag, geen aanspraak op provisie ter zake van de desbetreffende overeenkomst.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:74, tweede lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 65 van het Bfd. Door middel van deze bepaling krijgt de kredietbemiddelaar een geldelijk belang bij de kredietwaardigheid van de consumenten voor wie hij bemiddelt. Al dan niet tijdelijke niet-nakoming van de betaling van de vervallen termijnbedragen door de consument heeft een weerslag op de provisie van de kredietbemiddelaar. De bemiddelaar krijgt zodoende een direct belang bij zorgvuldige bemiddeling van zijn kant.

De tweemaandentermijn sluit aan bij de minimumtermijn, vastgelegd in artikel 33, aanhef en onderdeel c, onder 1°, van de Wck voor vervroegde opeisbaarheid van het door de consument verschuldigde. Zodra de achterstalligheid

⁴¹³ Nota van toelichting op het Bfd, Stb. 2005, nr. 676, p. 183.

van de consument weer minder is dan twee maanden heeft de bemiddelaar of onderbemiddelaar weer aanspraak op provisie. De in de tussentijd niet uitgekeerde provisie mag niet alsnog worden uitbetaald.

Artikel 157

- 1. Met ingang van het tijdstip waarop een aanbieder het door een consument verschuldigde vervroegd opeist in een geval als bedoeld in artikel 33, aanhef en onderdeel c, van de Wet op het consumentenkrediet, heeft de bemiddelaar geen aanspraak meer op provisie ter zake van de desbetreffende overeenkomst.**
- 2. Met ingang van het tijdstip waarop een overeenkomst van rechtswege wordt ontbonden op grond van artikel 41, derde lid, van de Wet op het consumentenkrediet, heeft de bemiddelaar geen aanspraak meer op provisie ter zake van de desbetreffende overeenkomst, met dien verstande dat indien de ontbinding ongedaan wordt gemaakt op grond van artikel 42, tweede lid, van de Wet op het consumentenkrediet, hij weer aanspraak heeft op provisie over de periode gerekend vanaf het tijdstip waarop de ontbinding ongedaan is gemaakt.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:74, tweede lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 66 van het Bfd. Dit artikel regelt het, in beginsel definitieve, verval van provisie in een aantal gevallen met wederom als doelstelling het scheppen van een belang voor de kredietbemiddelaar bij zorgvuldige bemiddeling.

Artikel 158

- 1. Een bemiddelaar krijgt geen provisie uitbetaald indien hij uit hoofde van dit besluit geen aanspraak heeft op provisie.**
- 2. Provisie wordt uitsluitend betaald in giraal geld.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:74, tweede lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 67 van het Bfd. Het eerste lid van dit artikel sluit uit dat de bemiddelaar provisie kan ontvangen terwijl hij daar op grond van dit besluit geen aanspraak op heeft: provisie waar hij geen aanspraak op heeft krijgt hij niet uitbetaald. Doel van deze bepaling is de omzeiling van provisieregels tegen te gaan.

Afdeling 11.2 Verzekeringen⁴¹⁴ en hypothecair krediet

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:75, tweede lid, en 4:74b, tweede lid, van de wet

⁴¹⁴ Volgens artikel X, sub b van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013 (Stb. 2012, nr. 695) wordt deze afdeling op 1 juli 2013 vernummerd tot afdeling 11.2 (*red.*).

Stb 2006, nr 520

De artikelen 159 en 160 komen wat bemiddelaars in verzekeringen betreft in plaats van de artikelen 23 en 24 van het Bfd en zijn gebaseerd op artikel 4:75, tweede lid, van de wet. Deze bepalingen vloeien voort uit artikel 4, derde lid, van de richtlijn verzekeringsbemiddeling.

De tekst van de bepalingen is aangepast aan de systematiek en de terminologie van de wet.

Daarnaast wordt de hoogte van de beroepsaansprakelijkheidsverzekering en de vergelijkbare voorziening apart geregeld in een ministeriële regeling. De grondslag voor die regeling is opgenomen in artikel 4:75, derde lid, van de wet. De minimale hoogte van de dekking van de verzekering en de vergelijkbare voorziening (onvoorwaardelijke garantstelling) volgt uit de richtlijn verzekeringsbemiddeling, te weten ten minste € 1.000.000 per schadegeval en in totaal ten minste € 1.500.000 per jaar voor alle schadegevallen gezamenlijk. Gelet op artikel 4, zevende lid, van de richtlijn verzekeringsbemiddeling zullen de hiervoor genoemde minimumbedragen om de vijf jaar bij ministeriële regeling worden aangepast aan de veranderingen in het door Eurostat bekend gemaakte Europees indexcijfer van de consumentenprijzen, voor de eerste maal op 1 januari 2008. Deze aanpassing zal geschieden in overeenstemming met artikel 4, zevende lid, van de richtlijn verzekeringsbemiddeling. De grondslag voor deze aanpassing is al opgenomen in artikel 4:75, derde lid, van de wet zodat het niet nodig is om artikel 25 van het Bfd over te nemen.

Stb. 2016, nr. 266

Voor bemiddelaars in verzekeringen bestond in afdeling 11.2 op grond van 4:75, eerste lid, van de wet, reeds de verplichting om te beschikken over een beroepsaansprakelijkheidsverzekering. Deze verplichting vloeit voort uit de verzekeringsbemiddelingrichtlijn (Richtlijn 2002/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 december 2002). De wijziging van dit artikel implementeert artikel 29, tweede lid, van de richtlijn. Op grond van dit artikel heeft de commissie middels gedelegeerde regelgeving (Gedelegeerde verordening (EU) Nr. 1125/2014 van de commissie van 19 september 2014) voorwaarden aan de verzekering gesteld. Deze verordening bepaalt dat het minimum bedrag waarvoor de bemiddelaar verzekerd moet zijn € 460.000 is voor afzonderlijke claims en € 750.000 totaal per kalenderjaar voor alle claims. Dit bedrag wordt periodiek door de Commissie, op voordracht van de EBA, herzien.

Artikel 159

- 1. De beroepsaansprakelijkheidsverzekering, bedoeld in de artikelen 4:75, eerste lid, en 4:74b, eerste lid, van de wet, dekt de aansprakelijkheid van de bemiddelaar wegens fouten, verzuimen of nalatigheden begaan in de uitoefening van diens beroep en voorgevallen op het grondgebied waarop de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte van toepassing is.**
- 2. De beroepsaansprakelijkheidsverzekering wordt gesloten bij:**

- a. een financiële onderneming die voor het uitoefenen van het bedrijf van schadeverzekeraar een door de Nederlandsche Bank verleende vergunning heeft voor de branche Algemene aansprakelijkheid; of
- b. een financiële onderneming met zetel in een andere lidstaat die als schadeverzekeraar haar bedrijf mag uitoefenen vanuit een in Nederland gelegen bijkantoor of door middel van het verrichten van diensten naar Nederland.

Stb 2006, nr 520

Op grond van artikel 4:75, eerste lid, van de wet dient iedere bemiddelaar in verzekeringen te beschikken over een beroepsaansprakelijkheidsverzekering of een daarmee vergelijkbare voorziening. Deze verplichting volgt uit de richtlijn verzekeringsbemiddeling. Artikel 159 schrijft voor aan welke eisen de wettelijk verplichte beroepsaansprakelijkheidsverzekering dient te voldoen. Deze nadere uitwerking opgenomen in het eerste lid volgt eveneens uit de richtlijn verzekeringsbemiddeling. In het tweede lid is daar een aanvullende voorwaarde aan toegevoegd: de beroepsaansprakelijkheidsverzekering dient te zijn gesloten bij een verzekeraar die bevoegd is in Nederland het verzekeringsbedrijf uit te oefenen en in dat kader ook over een vergunning beschikt of de vereiste notificatieprocedure heeft doorlopen. De formulering van het tweede lid is aangepast aan de systematiek en terminologie van de wet en wijkt daardoor af van de formulering in artikel 23, tweede lid, van het Bfd. Inhoudelijk is er echter geen verschil.

De aanvullende voorwaarde in het tweede lid is opgenomen ter bescherming van degene ten gunste van wie in een voorkomend geval uitkering wordt gedaan uit hoofde van de beroepsaansprakelijkheidsverzekering. Aangezien de beroepsaansprakelijkheidsverzekering dient te worden afgesloten bij een schadeverzekeraar die onder prudentieel toezicht staat, is de kans zeer groot dat de geboden dekking in een voorkomend geval ook daadwerkelijk door de betrokken schadeverzekeraar kan worden verleend in de vorm van een uitkering. Deze kans zou aanzienlijk kleiner worden indien de beroepsaansprakelijkheidsverzekering ook door derden die niet onder prudentieel toezicht staan, zou kunnen worden verkocht. In dat geval zou de door artikel 4:75, eerste lid, van de wet beoogde bescherming in grote mate worden uitgehouden.

Stb. 2016, nr. 266

Deze wijziging wordt niet nader toegelicht (*red.*).

Artikel 160

1. **Onder een vergelijkbare voorziening als bedoeld in de artikelen 4:75, eerste lid, en 4:74b, eerste lid, van de wet wordt verstaan een onvoorwaardelijke garantstelling voor alle verplichtingen voortvloeiend uit aansprakelijkheid van de bemiddelaar wegens fouten, verzuimen of nalatigheden, begaan in de uitoefening van diens beroep en voorgevallen op het grondge-**

bied waarop de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte van toepassing is.

2. **De onvoorwaardelijke garantstelling wordt verstrekt door:**

- a. een financiële onderneming die voor het uitoefenen van het bedrijf van bank een door de Nederlandsche Bank verleende vergunning heeft;

- b. een financiële onderneming met zetel in een andere lidstaat die als bank haar bedrijf mag uitoefenen vanuit een in Nederland gelegen bijkantoor of door middel van het verrichten van diensten naar Nederland; of

- c. een bank met zetel in de Verenigde Staten van Amerika, Japan, Australië, Canada of Zwitserland die in de staat van haar zetel onder toezicht staat.

Stb 2006, nr 520

In navolging van de richtlijn verzekeringsbemiddeling bepaalt artikel 4:75, eerste lid, van de wet dat een bemiddelaar in verzekeringen in plaats van een beroepsaansprakelijkheidsverzekering kan kiezen voor een voorziening die vergelijkbaar is met een beroepsaansprakelijkheidsverzekering. Artikel 160 concretiseert wat onder "een daarmee vergelijkbare voorziening" wordt verstaan. In artikel 24 van het Bfd was gekozen voor de onvoorwaardelijke garantstelling af te geven door een bank die een op grond van de wet verleende vergunning heeft en in dat kader ook onder toezicht staat ingevolge de Wet toezicht kredietwezen 1992, althans de vereiste notificatieprocedure heeft doorlopen. Deze keuze is gehandhaafd, waarbij wordt opgemerkt dat de formulering in het tweede lid is aangepast aan de terminologie en systematiek van de wet.

Met deze keuze wordt een beperktere invulling gegeven aan "een daarmee vergelijkbare voorziening" dan in de toelichting op artikel 4:75 van de wet onder verwijzing naar artikel 29 van de Wfd werd geïllustreerd aan de hand van het voorbeeld dat ook een concerngarantie zou kunnen worden aangemerkt als een vergelijkbare voorziening. Een nadere bestudering van het onderwerp heeft geleid tot de conclusie dat een concerngarantie te weinig zekerheid biedt om te kunnen worden aangemerkt als vergelijkbare voorziening als bedoeld in de artikelen 29 van de Wfd en 4:75 van de wet.

Stb. 2016, nr. 266

Deze wijziging wordt niet nader toegelicht (*red.*).

Hoofdstuk 12 aanvullende regels betreffende Herverzekeringsbemiddelen
Bepaling ter uitvoering van artikel 4:76, tweede lid, van de wet

Stb 2006, nr 520

In hoofdstuk 12 zijn de nadere regels opgenomen over de beroepsaansprakelijkheidsverzekering en de daarmee vergelijkbare voorziening waarover herverzekeringsbemiddelaars op grond van artikel 4:76, eerste lid, van de wet moeten beschikken.⁴¹⁵

Artikel 161

De artikelen 159 en 160 zijn van overeenkomstige toepassing op de beroepsaansprakelijkheidsverzekering en de vergelijkbare voorziening, bedoeld in artikel 4:76, eerste lid, van de wet.

Stb 2006, nr 520

Artikel 161 is gebaseerd op artikel 4:76, tweede lid, van de wet en komt wat herverzekeringsbemiddelaars betreft in de plaats van de artikelen 24 en 25 van het Bfd. Aan de beroepsaansprakelijkheidsverzekering of de daarmee vergelijkbare voorziening van een herverzekeringsbemiddelaar worden dezelfde eisen gesteld als aan de beroepsaansprakelijkheidsverzekering en de vergelijkbare voorziening van een bemiddelaar in verzekeringen. Zie ook de toelichting op afdeling 11.3.

⁴¹⁵ Deze alinea is afkomstig uit het algemeen deel van de Nota van Toelichting (*red.*).

Hoofdstuk 12a. Aanvullende regels betreffende afwikkelondernemingen

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:76a, tweede lid, 4:76b, derde lid, 4:76c, tweede lid, en 4:76d, tweede lid van de wet

Stb 2013, nr 537

Hoofdstuk 12A geeft een nadere uitwerking van de artikelen in het deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen in de wet die specifiek betrekking hebben op afwikkelondernemingen. Het betreft de eerlijke en vrije toegang tot de diensten van een afwikkelonderneming, het tijdig en efficiënt verlenen van diensten, communicatieprocedures en het inzicht in de financiële risico's en diensten. Ten aanzien van deze onderwerpen kan de AFM nadere regels stellen.

Artikel 161a

- 1. De deelnemingscriteria van een afwikkelonderneming zijn erop gericht de veiligheid en efficiëntie voor de afwikkelonderneming en haar deelnemers te waarborgen.**
- 2. Een afwikkelonderneming ziet op permanente basis toe op de naleving van haar criteria voor deelneming.**
- 3. Een afwikkelonderneming heeft openbare procedures op grond waarvan de deelneming kan worden geschorst of beëindigd indien niet meer aan de deelnemingscriteria wordt voldaan.**

Stb 2013, nr 537

Artikel 4:76a van de wet bepaalt dat een afwikkelonderneming eerlijke en vrije toegang biedt tot haar diensten en systemen op basis van objectieve, risicogebaseerde en openbaar gemaakte deelnemingscriteria. Artikel 161a werkt dit verder uit door te betalen dat de afwikkelonderneming op permanente basis toeziet op de naleving van haar criteria voor deelneming. Zonder deze bepaling zou niet de verplichting bestaan om voortdurend te controleren of de toegang tot haar diensten eerlijk en vrij is. Daarnaast dienen de deelnemingscriteria een rechtvaardiging te vinden in veiligheid en efficiëntie van de afwikkelonderneming en haar deelnemers. Voorts dient een afwikkelonderneming een deelneming te kunnen schorsen of te beëindigen indien niet meer aan de deelnemingscriteria wordt voldaan. Zij heeft daarvoor procedures. Deze dienen openbaar te zijn. Hiermee wordt PFMI 18 omgezet, dat betrekking heeft op toegang en deelname.

Artikel 161b

Ten behoeve van het tijdig en efficiënt verlenen van diensten, bedoeld in artikel 4:76b van de wet, heeft een afwikkelonderneming duidelijk omschreven doelen die meetbaar en haalbaar zijn met betrekking tot een minimaal dienstenniveau, risicobeheersingsverwachtingen en zakelijke prioriteiten.

Stb 2013, nr 537

Artikel 4:76b van de wet heeft betrekking op het tijdig en efficiënt verlenen van de diensten van een afwikkelonderneming. Deze bepaling wordt nader uitgewerkt in artikel

161b waarin wordt voorgeschreven dat de afwikkelonderneming duidelijk omschreven doelen heeft met betrekking tot een minimaal prijsniveau, risicobeheersingsverwachtingen en zakelijke prioriteiten. Hiermee wordt PFMI 21 omgezet, voor zover dat beginsel betrekking heeft op efficiëntie.

Artikel 161c

De afwikkelonderneming maakt gebruik van communicatieprocedures die een effectieve communicatie van informatie van de afwikkelonderneming en haar deelnemers mogelijk maken met behulp van gestandaardiseerde berichtverzending.

Stb 2013, nr 537

Artikel 4:76c van de wet heeft betrekking op communicatieprocedures. Artikel 161c werkt dit nader uit. Hiermee wordt PFMI 22 omgezet, dat betrekking heeft op communicatieprocedures.

Artikel 161d

Het inzicht, bedoeld in artikel 4:76d, eerste lid, van de wet dat een afwikkelonderneming biedt in de financiële risico's en de kosten die zijn verbonden aan afwikkeldiensten, heeft betrekking op tarieven en basisgegevens over transactievolumes- en waarden en omvat een beschrijving van het gebruikte systeem.

Stb 2013, nr 537

Artikel 4:76d van de wet schrijft voor dat een afwikkelonderneming inzicht biedt in de financiële risico's en de kosten die zijn verbonden aan de afwikkeldiensten. In artikel 161d wordt dit nader uitgewerkt door te bepalen dat dit inzicht in het bijzonder betrekking heeft op tarieven en basisgegevens over transactievolumes- en waarden, en dat een beschrijving van het gebruikte systeem wordt gegeven. Hiermee wordt PFMI 23 omgezet, dat betrekking heeft op het geven van inzicht.

Artikel 161e

De Autoriteit Financiële Markten kan ter uitvoering van internationaal aanvaarde standaarden nadere regels stellen met betrekking tot de toegang en de criteria voor deelneming op basis van risicogerelateerde eisen, de communicatieprocedures, de doelen die een afwikkelonderneming heeft ten behoeve van het tijdig en efficiënt verlenen van diensten, de communicatieprocedures en het inzicht dat een afwikkelonderneming biedt in de financiële risico's en de kosten die zijn verbonden aan afwikkeldiensten.

Stb 2013, nr 537

Artikel 161e geeft aan de Autoriteit Financiële Markten de bevoegdheid nadere regels te stellen met betrekking tot de onderwerpen die zijn geregeld in de artikelen 161a tot en met 161d. Zij kan dat slechts doen ter uitvoering van internationaal aanvaarde standaarden. Hiermee wordt bedoeld op de PFMI's en de uitwerking daarvan door de ECB. DNB

Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen (Bgfo)

mag geen nadere regels stellen die geen uitwerking van internationaal aanvaarde standaarden vormen.

Hoofdstuk 13 Aanvullende regels betreffende optreden als clearinginstelling

Bepaling ter uitvoering van artikel 4:78, eerste lid, van de wet

Stb 2006, nr 520

Dit hoofdstuk bevat een bepaling op grond van artikel 4:78, eerste lid, van de wet over de informatie die een clearinginstelling gedurende de looptijd van een overeenkomst aan haar cliënt moet verstrekken.⁴¹⁶

Artikel 162

- 1. Een clearinginstelling stelt een cliënt na afloop van elke handelsdag schriftelijk of langs elektronische weg in kennis van de aantallen en waarden van de financiële instrumenten die op zijn naam staan.**
- 2. Indien de waarde van de verplichtingen worden berekend overeenkomstig tussen de clearinginstelling en een cliënt overeengekomen parameters en de waarde van de financiële instrumenten van de cliënt onvoldoende dekking bieden ten opzichte van de door de cliënt aangegane verplichtingen, stelt de clearinginstelling de cliënt daar onverwijld van in kennis.**

Stb 2006, nr 520

Zoals in het algemeen deel van de toelichting, onder 7, is aangegeven worden alleen met betrekking tot informatieverstrekking nadere regels voor clearinginstellingen gesteld. Het betreft informatie die op grond van artikel 4:78, eerste lid, van de wet gedurende de looptijd van een overeenkomst moet worden verstrekt. Dit is vooral voor clearinginstellingen van belang, omdat de positie van de cliënt ten opzichte van de clearinginstelling continu verandert door aankoop en verkoop van financiële instrumenten.

Artikel 162, eerste lid, legt clearinginstellingen de verplichting op om na afloop van iedere handelsdag schriftelijk of langs elektronische weg cliënten te informeren over hun posities. De cliënt moet met die informatie in staat zijn te bepalen welke en hoeveel financiële instrumenten er in zijn portefeuille zitten en welke bedragen hij verschuldigd is in verband met de aan- of verkoop daarvan. Er wordt niet uitgesloten dat het in bepaalde gevallen noodzakelijk is dat de clearinginstelling een cliënt ook op andere momenten informatie verstrekt.

Artikel 162, tweede lid, betreft het geval dat een cliënt in verband met de aangekochte of verkochte financiële instrumenten zodanige bedragen verschuldigd is dat deze onvoldoende worden gedekt door de financiële instrumenten en andere middelen in de portefeuille van de cliënt. De clearinginstelling en de cliënt hebben vooraf afgesproken wanneer hiervan sprake is. Het is van belang dat de cliënt onverwijld wordt geïnformeerd als deze situatie zich voordoet.

⁴¹⁶ Deze alinea is afkomstig uit het algemeen deel van de Nota van Toelichting (red).

Hoofdstuk 14 Aanvullende regels betreffende verlenen van beleggingsdiensten en verrichten van beleggingsactiviteiten

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:85, derde lid, 4:86, 4:87, derde lid, 4:88, derde lid, en 4:89, tweede lid, van de wet

Stb 2006, nr 520

In hoofdstuk 14 zijn op grond van afdeling 4.3.7 van de wet voor beleggingsondernemingen bepalingen opgenomen over het verstrekken van de jaarstukken aan de AFM, rapportage aan de AFM, vermogensscheiding, het voorkomen van belangenconflicten en de cliëntenovereenkomst⁴¹⁷.

Dit hoofdstuk bevat aanvullende regels voor het verlenen van beleggingsdiensten. Dit betreft artikelen over de verstrekking van de jaarstukken, aan de AFM te rapporteren gegevens, vermogensscheiding, (beleid met betrekking tot) het voorkomen van belangenconflicten en de cliëntenovereenkomst.

Stb 2007, nr 407

Het opschrift van hoofdstuk 14 wordt gewijzigd in verband met de nieuwe definitie van het begrip «beleggingsonderneming».

§ 14.1. Algemeen

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 4:85, derde lid, 4:86, 4:87, derde lid, 4:88, derde lid, en 4:89, derde lid, 4:90, tweede lid, van de wet

Stb 2007, nr 407

Opschrift van paragraaf 14.1. wordt gewijzigd in verband met de nieuwe definitie van het begrip «beleggingsonderneming».

Stb 2014, nr 524

De onderdelen S en T van artikel II herstellen twee onjuiste verwijzingen naar artikel 4:89 van de Wft. Laatstgenoemd artikel is gewijzigd bij de Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten (Stb. 2007, 406). Deze wijziging van artikel 4:89 heeft – ten onrechte – niet tot aanpassing van de verwijzing naar dat artikel in het opschrift van paragraaf 14.1 van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft en die in artikel 168, eerste lid, aanhef, van dat besluit geleid. Die verwijzingen worden nu alsnog aangepast.

Artikel 163

1. Een beleggingsonderneming met zetel in Nederland verstrekt de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens, bedoeld in artikel 4:85, eerste lid, van de wet, wat de indeling en inhoud betreft in de vorm waarin deze zijn opgemaakt krachtens Titel 9 van Boek 2 van het Bur-

gerlijk Wetboek of de internationale jaarrekeningstandaarden.

2. Een beleggingsonderneming met zetel in een staat die geen lidstaat is verstrekt de jaarrekening en het bestuursverslag, bedoeld in artikel 4:85, vierde lid, wat de indeling en inhoud betreft in de vorm waarin deze zijn opgemaakt ingevolge het recht van de staat waar de beleggingsonderneming haar zetel heeft of de internationale jaarrekeningstandaarden.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:85, derde lid, van de wet. De verstrekking van de jaarstukken door een beleggingsonderneming met zetel in Nederland of met zetel in een staat die geen lidstaat is, is conform de Awb vormvrij. Verstrekking kan dus ook langs elektronische weg geschieden. Onder elektronisch wordt in dit verband verstaan de verstrekking via e-mail of internet. De mogelijkheid om de jaarstukken via e-mail of internet te versturen, is voor de financiële ondernemingen het meest efficiënt. De jaarstukken worden immers al via elektronische weg opgemaakt. Deze elektronische bestanden kunnen vrijwel moeiteloos langs elektronische weg aan de AFM worden verzonden. Ook de AFM is hiermee gediend, mede met het oog op de verzending van de jaarstukken aan DNB. Elektronische verstrekking sluiten ook aan bij de huidige praktijk, waarin financiële ondernemingen hun jaarstukken vaak langs elektronische weg aanleveren. Overigens is het denkbaar dat een financiële onderneming, ondanks de voordelen van elektronische verstrekking, om wat voor redenen dan ook de jaarstukken liever op papier of een andere duurzame drager (bijvoorbeeld diskette of CD-rom) verstrekt.

De jaarstukken moeten worden verstrekt in de vorm waarin deze ingevolge de verslaggevingsregels zijn opgemaakt. Voor beleggingsondernemingen zetel in Nederland zijn dit de regels van Titel 9 van Boek 2 van het BW of de internationale jaarrekeningstandaarden (IAS/IFRS), voor beleggingsondernemingen met zetel in een staat die geen lidstaat is zijn dit jaarrekeningregels van de desbetreffende staat of de internationale jaarrekeningstandaarden.

Artikel 164 [vervallen] ⁴¹⁸

1. Een beleggingsonderneming die orders van cliënten uitvoert:

- registreert orders die in naam van cliënten worden uitgevoerd onmiddellijk en correct en wijst deze onmiddellijk en correct toe;
- voert vergelijkbare orders van cliënten in volgorde van ontvangst en onmiddellijk uit, tenzij de aard van de order of de heersende marktomstandigheden dit onmogelijk maken of in het belang van de cliënt anders moet worden gehandeld; en
- brengt een cliënt die niet-professionele belegger is onverwijld op de hoogte

⁴¹⁷ Deze alinea is afkomstig uit het algemeen deel van de Nota van Toelichting (red.).

⁴¹⁸ Art. I, onderdeel AY van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.).

van een probleem dat een correcte uitvoering van diens order ernstig belemmert, zodra zij kennis neemt van dat probleem.

2. Een beleggingsonderneming die verantwoordelijk is voor de controle op of de regeling van de afwikkeling van een uitgevoerde order neemt alle redelijke maatregelen om ervoor te zorgen dat alle financiële instrumenten of gelden van de cliënt die bij de afwikkeling van deze uitgevoerde order worden ontvangen, onmiddellijk op correcte wijze op de rekening van de cliënt worden bijgeschreven.
3. Een beleggingsonderneming maakt geen misbruik van informatie over lopende orders van cliënten en neemt alle redelijke maatregelen om misbruik van dergelijke informatie door haar relevante personen te voorkomen.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:86 van de wet en komt in de plaats van de artikelen 30, eerste lid, en 40, eerste lid, van het Bte 1995. Het artikel is aangepast aan de terminologie van de wet, in plaats van "effecten" en "effectenbeurs" worden de termen "financiële instrumenten" en "markt in financiële instrumenten" gebruikt. In het tweede lid worden beleggingsondernemingen met zetel in een andere lidstaat van dit artikel uitgezonderd. Hiermee is de reikwijdte van het Bte 1995 gehandhaafd. In artikel 43 van het Bte 1995 wordt artikel 40 van het Bte 1995 immers niet van overeenkomstige toepassing verklaard op beleggingsondernemingen met zetel in een andere lidstaat.

Dit artikel biedt de grondslag voor de bepaling die voorheen waren opgenomen in artikel 44 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002.

Met dit artikel wordt onder andere uitvoering gegeven aan artikel 20 van de richtlijn beleggingsdiensten dat informatievoorschriften bevat ten behoeve van het uitoefenen van het toezicht. Op grond van artikel 20 van de richtlijn beleggingsdiensten moeten bepaalde in het richtlijnartikel gespecificeerde transactiegegevens worden gerapporteerd aan de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst, hetzij door de beleggingsonderneming zelf of via het systeem dat wordt gehanteerd voor de afwikkeling van transacties, hetzij via de autoriteiten van de betrokken markt in financiële instrumenten. Dit laatste biedt de mogelijkheid de gegevens te laten samenkomen bij de marktautoriteiten van de betrokken markt in financiële instrumenten (de desbetreffende houder van de markt in financiële instrumenten), die die gegevens ter inzage leggen van de bevoegde autoriteiten.

Stb 2007, nr 407

Artikel 164 dient ter implementatie van artikel 47 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Het ziet op algemene beginselen die gelden voor de verwerking van orders van cliënten. De grondslag voor dit artikel kan gevonden worden in artikel 4:90, tweede lid, van de wet (artikel 19, eerste lid, van de MiFID) en artikel 4:90d, vierde lid, van de wet (artikel 22, eerste lid, van de MiFID).

Artikel 164 (oud) komt te vervallen en daarmee ook de grondslag voor artikel 6:10 van de NRGfo. Beide bepa-

lingen zien op de verplichting voor beleggingsondernemingen om gegevens over verrichte transacties in financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de notering aan een markt in financiële instrumenten te rapporteren aan de AFM. Een soortgelijke verplichting is opgenomen in artikel 4:90e van de wet ter implementatie van artikel 25, tweede tot en met zesde lid, van de MiFID.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 115bb, vijfde lid, vervalt aangezien de artikelen 58c en 58e zijn vervallen waarnaar wordt verwezen.

De artikelen 164 tot en met 164b vervallen aangezien de regels omtrent het uitvoeren van orders voor cliënten zijn opgenomen in de artikelen 67 tot en met 70 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen.

Artikel 164a [vervallen] ⁴¹⁹

1. Een beleggingsonderneming voert een order van een cliënt of een transactie voor eigen rekening niet samen met een andere order van een cliënt uit, tenzij:
 - a. het onwaarschijnlijk is dat de samenvoeging van de orders en transacties nadelig is voor de betrokken cliënt;
 - b. zij de betrokken cliënt ervan op de hoogte heeft gesteld dat de samenvoeging voor hem nadelig kan zijn;
 - c. zij een ordertoewijzingsbeleid heeft vastgesteld en geïmplementeerd dat voldoende nauwkeurig voorziet in een billijke toewijzing van samengevoegde orders en transacties en dat onder meer voorschrijft hoe het volume en de prijs van orders bepalend zijn voor de toewijzingen en de behandeling van gedeeltelijke uitvoeringen.
2. Indien een beleggingsonderneming een order samenvoegt met andere orders van cliënten en de samengevoegde order slechts ten dele wordt uitgevoerd, wijst zij de desbetreffende transacties toe overeenkomstig haar ordertoewijzingsbeleid.

Stb 2007, nr 407

Artikel 164a over de samenvoeging en toewijzing van orders dient ter implementatie van artikel 48 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De grondslag kan gevonden worden in artikel 4:90, tweede lid, van de wet (artikel 19, eerste lid, van de MiFID) en artikel 4:90d, vierde lid, van de wet (artikel 22, eerste lid, van de MiFID).

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting bij art. 164 (red).

⁴¹⁹ Art. I, onderdeel AY van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.).

Artikel 164b [vervallen]⁴²⁰

1. Een beleggingsonderneming die een transactie voor eigen rekening samenvoegt met een order van een cliënt, wijst de desbetreffende transactie niet toe op een voor de cliënt nadelige wijze.
2. Indien een beleggingsonderneming een order van een cliënt samenvoegt met een transactie voor eigen rekening en de samengevoegde order slechts ten dele wordt uitgevoerd, geeft zij de order van de cliënt bij de toewijzing van de desbetreffende transactie voorrang op haar eigen transactie. Het is de beleggingsonderneming slechts toegestaan een transactie als bedoeld in de vorige volzin naar evenredigheid toe te wijzen overeenkomstig haar orderuitvoeringsbeleid, bedoeld in artikel 59, indien zij kan aantonen dat de order van de cliënt niet of niet op dezelfde gunstige voorwaarden had kunnen uitvoeren als deze niet was samengevoegd.
3. Een beleggingsonderneming beschikt in het kader van het ordertoewijzingsbeleid, bedoeld in artikel 59, over procedures die voorkomen dat transacties voor eigen rekening die samen met orders van cliënten worden uitgevoerd, op een voor de cliënt nadelige wijze opnieuw worden toegewezen.

Stb 2007, nr 407

Artikel 164b dient ter implementatie van artikel 49 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID en ziet op de samenvoeging en toewijzing van transacties voor eigen rekening. De grondslag kan gevonden worden in artikel 4:90, tweede lid, van de wet (artikel 19, eerste lid, van de MiFID) en artikel 4:90d, vierde lid, van de wet (artikel 22, eerste lid van de MiFID).

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting bij art. 164 (red).

Artikel 165

1. Een beleggingsonderneming:

- a. **houdt alle gegevens en rekeningen bij die noodzakelijk zijn om haar op elk moment onmiddellijk in staat te stellen de financiële instrumenten en gelden die voor een cliënt worden aangehouden, te onderscheiden van voor andere cliënten aangehouden financiële instrumenten en gelden en hun eigen financiële instrumenten en gelden;**
- b. **houdt de onder a bedoelde gegevens en rekeningen op zodanige wijze bij dat deze altijd accuraat zijn en in elk geval de voor cliënten aangehouden financiële instrumenten en gelden weerspie-**

gelen;

- c. **gaat regelmatig na of de onder a bedoelde gegevens en rekeningen overeenstemmen met die van eventuele derden door wie deze financiële instrumenten en gelden worden aangehouden;**
- d. **draagt er zorg voor dat financiële instrumenten van cliënten die overeenkomstig artikel 165a bij een derde worden aangehouden, door middel van verschillend getitelde rekeningen in de boeken van de derde of door middel van andere vergelijkbare maatregelen waarmee hetzelfde beschermingsniveau wordt bereikt, kunnen worden onderscheiden van de financiële instrumenten die aan de beleggingsonderneming zelf toebehoren, en van de financiële instrumenten die aan de derde toebehoren;**
- e. **draagt er zorg voor dat de gelden van cliënten die overeenkomstig artikel 165b worden aangehouden op een rekening of rekeningen die kan of kunnen worden onderscheiden van alle rekeningen die worden gebruikt voor het aanhouden van gelden die aan de beleggingsonderneming zelf toebehoren;**
- f. **treft passende organisatorische maatregelen om het risico van verlies of vermindering van de financiële instrumenten en gelden van cliënten, dan wel van hun rechten daarop, als gevolg van misbruik van financiële instrumenten en gelden, fraude, wanbeheer, het bijhouden van ontoereikende gegevens of nalatigheid tot een minimum te beperken.**

2. De Autoriteit Financiële Markten stelt regels met betrekking tot de maatregelen ter bescherming van de rechten van de cliënt en ter voorkoming van het gebruik van financiële instrumenten of gelden van de cliënt, bedoeld in artikel 4:87, eerste en tweede lid, van de wet.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:87, derde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 16, tweede lid, en 34, eerste lid, van het Bte 1995. Uit artikel 4:82, tweede lid, van de wet volgt dat dit artikel niet van toepassing is op beleggingsondernemingen met zetel in een andere lidstaat. In lijn met het uitgangspunt dat voor beleggingsondernemingen in afwachting van de implementatie van de MiFID de bepalingen uit het Bte 1995 en de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 zowel wat de inhoud als het niveau van regelgeving betreft zoveel mogelijk ongewijzigd blijven⁴²¹, is in dit artikel de bevoegdheid voor

⁴²⁰ Art. I, onderdeel AY van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.).

⁴²¹ Zie het algemeen deel van de nota van toelichting, onder 2.

de AFM opgenomen om nadere regels te stellen met betrekking tot de vermogensscheiding. Dit artikel biedt de grondslag voor de bepalingen die voorheen waren opgenomen in de artikelen 12, derde lid, 13 tot en met 18 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002.

Stb 2007, nr 407

Artikel 4:87, derde lid, van de wet is de grondslag voor het bij amvb stellen van nadere regels met betrekking tot de bescherming van de rechten van cliënten op financiële instrumenten en gelden die een beleggingsonderneming onder zich houdt.

In de NRgfo is, op basis van artikel 165 van het Bgfo, geregeld hoe verschillende soorten beleggingsondernemingen in de zin van de wet uitvoering kunnen geven aan de verplichtingen op het gebied van vermogensscheiding (artikelen 6:14 tot en met 6:20 en daarmee verband houdend de artikel 6:1 en artikel 9:26 van Bijlage 9). Naleving van de regels met betrekking tot vermogensscheiding moet voorkomen dat financiële instrumenten die toebehoren aan cliënten bij een faillissement van de beleggingsonderneming in de boedel vallen.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 165, tweede lid, onderdeel b, vervalt. De grondslag voor de AFM om nadere regels te stellen met betrekking tot de wijze waarop instemming van de cliënt kan worden verkregen voor gebruik van diens financiële instrumenten voor eigen rekening door de beleggingsonderneming kan vervallen. Artikel 165c, eerste lid, bepaalt dat de belegger uitdrukkelijk dient in te stemmen met het gebruik van financiële instrumenten door de beleggingsonderneming door middel van een handtekening.

Artikel 165a

- 1. Een beleggingsonderneming die financiële instrumenten voor een cliënt aanhoudt op een rekening bij een derde, past de nodige bekwaamheid, zorgvuldigheid en waakzaamheid toe bij de selectie, aanwijzing en periodieke beoordeling van de derde en van de regelingen voor het aanhouden en bewaren van de betrokken financiële instrumenten. De beleggingsonderneming houdt daarbij rekening met de deskundigheid en marktreputie van de betrokken derde, evenals met alle op het aanhouden van deze financiële instrumenten betrekking hebbende wettelijke verplichtingen of marktpraktijken die de rechten van de cliënt nadelig kunnen beïnvloeden.**
- 2. Indien het bewaren van financiële instrumenten voor rekening van een andere persoon onderworpen is aan specifieke regelgeving in een rechtsgebied waar een beleggingsonderneming deze financiële instrumenten van cliënten bij een derde wil aanhouden, houdt de beleggingsonderneming deze financiële instrumenten**

niet aan in dat rechtsgebied bij een derde die niet aan het toezicht op de naleving van deze regels onderworpen is.

- 3. Een beleggingsonderneming houdt financiële instrumenten niet voor een cliënt aan bij een derde in een staat die geen lidstaat is waar het aanhouden en bewaren van financiële instrumenten voor rekening van een andere persoon niet aan regels is gebonden, tenzij:**
 - a. de aard van de financiële instrumenten of van de met deze instrumenten verband houdende beleggingsdiensten vereist dat ze worden aangehouden bij een derde in die staat; of**
 - b. indien het financiële instrumenten betreft die voor een professionele belegger worden aangehouden, deze aan de beleggingsonderneming schriftelijk heeft verzocht om ze in die staat bij een derde aan te houden.**

Stb 2007, nr 407

De artikelen 165 tot en met 165c dienen ter implementatie van de artikelen 16 tot en met 19 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. In artikel 165 wordt artikel 16 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID geïmplementeerd. Artikel 16, tweede en derde lid, draagt de lidstaten op om voor te schrijven welke maatregelen een beleggingsonderneming moet nemen indien aan bepaalde verplichtingen niet voldaan kan worden. Dit is in artikel 165, tweede lid, zo vertaald dat aan de AFM wordt opgedragen nader te regelen hoe verschillende soorten beleggingsondernemingen in de zin van de Wft uitvoering kunnen geven aan de verplichtingen op het gebied van vermogensscheiding. De huidige bepalingen in de Nadere regeling op het gebied van vermogensscheiding, zoals hiervoor genoemd, zullen gehandhaafd worden.

Deze bepalingen zijn noodzakelijk, omdat de uit de uitvoeringsrichtlijn overgenomen bepalingen niet volledig de goederenrechtelijke bescherming van cliënten van beleggingsondernemingen in geval van faillissement regelen. De bepalingen schrijven met name organisatorische en administratieve maatregelen voor. In de Nadere Regeling wordt nader bepaald hoe een beleggingsonderneming aan het vereiste van vermogensscheiding kan voldoen. Voor wat betreft de financiële instrumenten kan dit onder meer door het gebruik van een zgn. beleggersgiro, door het bewaren van de financiële instrumenten overeenkomstig de Wet giraal effectenverkeer of het onderbrengen van de financiële instrumenten in een apart bewaarbedrijf.

Omdat deze regels in verband met een voorgenomen wetswijziging zullen worden herzien zijn deze bepalingen niet overgenomen in het Bgfo, maar worden ze – voorlopig – gehandhaafd op het niveau van de toezichthouder.

Op dit moment wordt een wetsvoorstel tot wijziging van de Wet giraal effectenverkeer voorbereid. Deze wijziging zal onder meer zoveel mogelijk het gebruik van aparte bewaarbedrijven voor de goederenrechtelijke bescherming overbodig maken. Als deze wijziging wordt doorgevoerd zal de Nadere regeling herzien moeten worden en overwogen worden deze bepalingen in het Bgfo op te nemen.

Een herziening is noodzakelijk, omdat de noodzaak van aparte bewaarbedrijven door de voorgestelde wijziging van de Wge vervalst.

Met een in artikel 165c genoemde omnibusrekening wordt bedoeld een rekening waarop financiële instrumenten voor rekening van verschillende personen kunnen worden aangehouden.

Artikel 165b

1. Een beleggingsonderneming die gelden van een cliënt ontvangt stort deze gelden onmiddellijk op een of meer rekeningen bij:
 - a. een centrale bank;
 - b. een bank waaraan een vergunning als bedoeld in de richtlijn kapitaalvereisten is verleend;
 - c. een bank waaraan in een staat die geen lidstaat is vergunning is verleend voor het uitoefenen van het bedrijf van bank;
 - d. een erkend geldmarktfonds indien de cliënt daarmee uitdrukkelijk heeft ingestemd.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op beleggingsondernemingen waaraan een vergunning is verleend voor het uitoefenen van het bedrijf van bank.
3. Voor de toepassing van het eerste lid, aanhef en onderdeel d, wordt onder een erkend geldmarktfonds verstaan een erkend geldmarktfonds in de zin van artikel 1, vierde lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014.
4. Indien de beleggingsonderneming gelden niet bij een centrale bank aanhoudt, past zij de nodige bekwaamheid, zorgvuldigheid en waakzaamheid toe bij de selectie, aanwijzing en periodieke beoordeling van de bank of het geldmarktfonds waar de gelden worden gestort, en van de regelingen voor het aanhouden van de desbetreffende gelden en de beoordeling van de behoefte aan diversificatie van deze gelden. De beleggingsonderneming houdt in elk geval rekening met de deskundigheid en de marktreputatie van de bank of het geldmarktfonds om de rechten van cliënten te beschermen, evenals met alle op het aanhouden van gelden van cliënten betrekking hebbende wettelijke verplichtingen of marktpraktijken die de rechten van de cliënt nadelig kunnen beïnvloeden.
5. De beleggingsonderneming stort niet meer dan 20 procent van alle gelden bij een bank die of erkend geldmarktfonds dat deel uitmaakt van dezelfde groep als de beleggingsonderneming tenzij de beleggingsonderneming beoordeelt en kan

aantonen dat gelet op de aard, omvang en complexiteit van de beleggingsonderneming, het geringe bedrag aan gelden die de beleggingsonderneming aanhoudt en de bescherming die de bank of het erkend geldmarktfonds biedt, dit voorschrift onevenredig is. De beleggingsonderneming stelt de Autoriteit Financiële Markten in kennis van deze beoordeling.

6. De beleggingsonderneming evalueert periodiek de uitkomst van de beoordeling, bedoeld in het vijfde lid, en meldt wijzigingen aan de Autoriteit Financiële Markten.

Stb 2007, nr 407

Zie de toelichting bij artikel 165a.

Stb. 2014, nr. 303

Onderdeel C vervangt een verwijzing naar de herziene richtlijn banken door een verwijzing naar de richtlijn kapitaalvereisten.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 165b is gebaseerd op artikel 4:87, tweede lid, van de Wft en implementeert artikel 4 van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. Om het risico van concentratie en besmetting van gelden van cliënten aan te pakken worden de «due diligenceverplichtingen» in artikel 165b aangescherpt. Een beleggingsonderneming dient in dat kader naar diversificatie te streven wanneer zij gelden van een cliënt aanhoudt bij een bank of geldmarktfonds. Het vierde lid van artikel 165b bepaalt dat de beleggingsonderneming bij de selectie en periodieke beoordeling van de bank of het geldmarktfonds waar de gelden worden gestort en bij de beoordeling van de behoefte om te diversifiëren de nodige bekwaamheid, zorgvuldigheid en waakzaamheid dient toe te passen. Verder wordt in artikel 165b, vijfde lid, bepaald dat een beleggingsonderneming niet meer dan 20 procent van alle gelden van cliënten kan storten bij een bank of erkend geldmarktfonds die deel uitmaakt van dezelfde groep als de beleggingsonderneming. Een beleggingsonderneming kan van dit voorschrift afwijken indien de beleggingsonderneming van oordeel is en kan aantonen dat gelet op de aard, omvang en complexiteit van de beleggingsonderneming, het geringe bedrag aan gelden die de beleggingsonderneming aanhoudt alsmede de bescherming die de bank of het geldmarktfonds biedt, het voorschrift onevenredig is. Indien kleine bedragen dienen te worden verspreid over meerdere banken en erkende geldmarktfonds, kan dit leiden tot onevenredig hoge kosten voor de cliënt. De beleggingsonderneming dient de AFM in kennis te stellen van haar beoordeling en dient periodiek te beoordelen of het voorschrift dat niet meer dan 20 procent van alle gelden mag worden gestort bij een bank of erkend geldmarktfonds binnen de groep nog steeds onevenredig is. De AFM wordt door de beleggingsonderneming in kennis gesteld van een wijziging van de beoordeling (zesde lid).

Artikel 165c

1. Een beleggingsonderneming gaat geen overeenkomsten inzake effectenfinancieringstransacties aan met betrekking tot financiële instrumenten die zij voor een cliënt aanhoudt, en maakt ook niet anderszins gebruik van dergelijke financiële instrumenten voor eigen rekening of voor rekening van een andere cliënt van de onderneming, tenzij:
 - a. de cliënt vooraf uitdrukkelijk heeft ingestemd met het gebruik van de financiële instrumenten onder daarbij gespecificeerde voorwaarden, hetgeen wordt aangetoond door zijn handtekening; en
 - b. de financiële instrumenten van deze cliënt uitsluitend worden gebruikt onder de gespecificeerde voorwaarden waarmee de cliënt heeft ingestemd.
2. Een beleggingsonderneming gaat geen overeenkomsten inzake effectenfinancieringstransacties aan met betrekking tot financiële instrumenten die zij voor een cliënt op een omnibusrekening bij een derde aanhoudt, en maakt ook niet anderszins gebruik van dergelijke financiële instrumenten voor eigen rekening of voor rekening van een andere cliënt, tenzij, onverminderd het eerste lid:
 - a. de cliënt vooraf uitdrukkelijk zijn instemming heeft verleend; of
 - b. de beleggingsonderneming beschikt over systemen en controlemiddelen die waarborgen dat de betrokken financiële instrumenten toebehoren aan cliënten die vooraf uitdrukkelijk hun instemming hebben verleend. Op het verlenen van instemming is het eerste lid, onderdeel a, van overeenkomstige toepassing.
3. De gegevens van de beleggingsonderneming omvatten bijzonderheden over de cliënt met wiens toestemming de financiële instrumenten zijn gebruikt, alsook het aantal gebruikte financiële instrumenten dat toebehoort aan elke cliënt die zijn instemming heeft verleend, teneinde eventuele verliezen op correcte wijze te kunnen toewijzen.
4. De beleggingsonderneming neemt de volgende maatregelen om ongeoorloofd gebruik van financiële instrumenten voor eigen rekening of voor rekening van een andere cliënt van de onderneming te voorkomen:
 - a. het sluiten van een overeenkomst met de cliënt waarin is opgenomen welke maatregelen de beleggingsonderneming kan nemen indien de cliënt op de

- datum van afwikkeling onvoldoende voorzieningen op zijn rekening heeft;
 - b. het nauwlettend monitoren dat op de datum van afwikkeling daadwerkelijk kan worden geleverd en indien dit niet mogelijk is compenserende maatregelen te treffen;
 - c. het nauwlettend monitoren en onverwijld opvragen van uitstaande effecten op de datum van afwikkeling en daarna.
5. De beleggingsonderneming treft maatregelen zodat de zekerheden die worden verschaft door degene aan wie financiële instrumenten van de cliënt worden uitgeleend passend zijn en ziet toe op de voortdurende passendheid van deze zekerheden en neemt indien nodig maatregelen om de zekerheden in evenwicht te houden met de waarde van de financiële instrumenten van de cliënt.
6. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder een effectenfinancieringstransactie verstaan een effectenfinancieringstransactie als bedoeld in artikel 3, onder 11, van de Verordening (EU) nr. 2015/2365 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende de transparantie van effectenfinancieringstransacties en van hergebruik en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PbEU 2015, L 337).

Stb 2007, nr 407

Zie de toelichting bij artikel 165a.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 165c is gebaseerd op artikel 4:87, tweede lid, van de Wft en verwerkt artikel 5 van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. Artikel 165c, eerste lid, is aangepast aangezien zowel niet-professionele beleggers als professionele beleggers uitdrukkelijk dienen in te stemmen met het gebruik van financiële instrumenten door de beleggingsonderneming. Een dergelijke instemming kan worden aangetoond met een handtekening. Op grond van artikel 3:15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek heeft een elektronische handtekening dezelfde rechtsgevolgen als een handgeschreven handtekening indien de methode die daarbij is gebruikt voor authenticatie voldoende betrouwbaar is. De beleggingsonderneming dient maatregelen te nemen om te voorkomen dat zij ongeoorloofd gebruik maakt van financiële instrumenten voor eigen rekening of voor rekening van een andere cliënt (vierde lid). De beleggingsonderneming dient een overeenkomst te sluiten met de cliënt waarin de rechten van de beleggingsonderneming zijn opgenomen indien de cliënt onvoldoende voorzieningen op zijn rekening heeft op de datum van afwikkeling. Verder dient de beleggingsonderneming nauwlettend te monitoren of op de datum van afwikkeling daadwerkelijk kan worden geleverd en indien dit niet mogelijk is compenserende

maatregelen te treffen. De beleggingsonderneming kan dan bijvoorbeeld effecten inlenen namens de cliënt of posities liquideren. Tevens rust op de beleggingsonderneming de plicht om te monitoren of op de datum van afwikkeling daadwerkelijk kan worden geleverd en indien dit niet mogelijk is, treft de beleggingsonderneming compenserende maatregelen. Voorts dient de beleggingsonderneming uitstaande effecten te monitoren en deze uitstaande effecten onverwijld op te vragen op de datum van afwikkeling. In het vijfde lid wordt bepaald dat de beleggingsonderneming maatregelen dient te treffen om ervoor te zorgen dat de zekerheden die worden verschaft door degene aan wie financiële instrumenten van de cliënt worden uitgeleend passend zijn. Verder dient de beleggingsonderneming erop toe te zien dat de zekerheden ook passend blijven en in evenwicht zijn met de waarde van de financiële instrumenten van de cliënt.

Artikel 165d

Een beleggingsonderneming⁴²² als bedoeld in artikel 4:87, eerste en tweede lid, van de wet die financiële instrumenten en gelden voor een cliënt onder zich houdt legt eenmaal per jaar aan de Autoriteit Financiële Markten een verslag over van een externe accountant over de deugdelijkheid van de in haar bedrijfsvoering getroffen maatregelen om te voldoen aan de artikelen 165 tot en met 165c.⁴²³

⁴²² Op de website van de AFM staat bij "veelgestelde vragen" sedert 7 juli 2009 het volgende:

Vraag: Op welke beleggingsonderneming is de verplichting van toepassing om aan de AFM een verslag van de externe accountant over de vermogensscheiding te overleggen?

Antwoord: De verplichting van artikel 165d Bgif Wft is van toepassing op beleggingsondernemingen die financiële instrumenten en/of gelden voor een cliënt aanhouden.

De opgenomen regelingen in de Nrgfo Wft leiden er in Nederland in principe toe dat een bank betrokken is bij de afwikkeling van transacties en de bewaring van financiële instrumenten van cliënten. Dit betekent dat een bankbeleggingsonderneming jaarlijks een verslag van een externe accountant aan de AFM dient te overleggen over de deugdelijkheid van de in haar bedrijfsvoering getroffen maatregelen om te voldoen aan de artikelen 165 tot en met 165c.

Een orderremitter, broker en/of vermogensbeheerder (niet zijnde een bank), die betrokken is bij het doorgeven en/of uitvoeren van orders van een cliënt, dient er voor te zorgen dat de cliënt haar financiële instrumenten en gelden op één of meerdere rekeningen op eigen naam aanhoudt bij een bank (zie artikel 6:15 en artikel 6:16 Nrgfo Wft). Een dergelijke orderremitter, broker en/of vermogensbeheerder mag dus geen gelden en financiële instrumenten van cliënten in ontvangst nemen en aanhouden. In dat geval is de verplichting om een verslag van een externe accountant te overleggen dan ook niet van toepassing (*red.*)

⁴²³ Op de website van de AFM staat bij "veelgestelde vragen" sedert 7 juli 2009 het volgende:

Vraag: Binnen welke termijn dient een beleggingsonderneming een verslag van de externe accountant over de vermogensscheiding aan de AFM te overleggen?

Antwoord: Een bankbeleggingsonderneming dient het externe

Stb 2007, nr 407

Artikel 165d dient ter implementatie van artikel 20 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Een hier bedoeld rapport dient meer te bevatten dan een aantekening dat regels omtrent vermogensscheiding bij de beleggingsonderneming aanwezig zijn. Uit het rapport dient te blijken dat de beleggingsonderneming in overeenstemming heeft gehandeld met de artikelen 165 tot en met 165 c.

De uitvoeringsrichtlijn MiFID introduceert hiermee een nieuwe verplichting voor de beleggingsonderneming.

Voor inwerkingtreding van de MiFID bestond voor de accountant in het kader van de Richtlijn voor Accountantscontrole nr. 250 al wel de plicht om bij de controle van de jaarrekening algemeen inzicht te verwerven in het stelsel van wet-en regelgeving. Hieronder valt, naast de wet-en regelgeving die direct van belang is voor het opstellen van de jaarrekening, ook wet-en regelgeving die een wettelijk kader voor het handelen van de huishouding schept en de voorwaarden bevat die bepalend zijn voor de wijze waarop de huishouding haar activiteiten uitoefent.

Dit betekent dat de accountant in het kader van het opstellen van de jaarrekening ingevolge de Richtlijn voor Accountantscontrole nr. 250 reeds de plicht heeft gesignaleerde onregelmatigheden in wet-en regelgeving bij de controle van de jaarrekening aan de AFM te melden. Hieronder vallen dus tevens wet-en regelgeving ten aanzien van vermogensscheiding. Deze meldingsplicht vloeit voort uit artikel 4:27, eerste lid, van de wet.

Deze nieuwe verplichting van de beleggingsonderneming betekent voor de accountant dat hij naast de bestaande controle een verslag uitbrengt waarin expliciet de deugdelijkheid wordt getoetst van de maatregelen die de beleggingsonderneming ingevolge de artikelen 165 tot en met 165 c heeft getroffen.

Stb 2008, nr 546

Ter implementatie van artikel 20 van de richtlijn nr. 2006/73/EG van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 10 augustus 2006 tot uitvoering van Richtlijn 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de door beleggingsondernemingen in acht te nemen organisatorische eisen en voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening en wat betreft de definitie van begrippen voor de toepassing van genoemde richtlijn (PbEU L 241) (uitvoeringsrichtlijn Mifid) was in artikel 165d bepaald dat een beleggingsonderneming eenmaal per jaar aan de AFM een verslag van een externe accountant over moet leggen over de naleving door de beleggingsonderneming van de artikelen 165 tot en met 165c van het besluit. Doordat de formulering van de bepaling afweek van de richtlijntekst kon verwarring ontstaan over de omvang van werkzaamheden van de externe accountant bij het toetsen van de vermogensscheiding bij beleggingsondernemingen. In de richtlijn wordt bepaald dat het gaat om een verslag over de deugdelijkheid van ingevolge bepaalde artikelen van de richtlijn

verslag van de accountant binnen zes maanden na afloop van het boekjaar aan de AFM te verstrekken, analoog aan de gehanteerde termijn in artikel 3:71 en artikel 4:85 Wft voor de jaarrekening en het jaarverslag (*red.*)

getroffen regelingen van de beleggingsonderneming. Het gebruik van de woorden «naleving door de beleggingsonderneming van de artikelen 165 tot en met 165c» in het besluit zou kunnen suggereren dat de accountant opzet, bestaan én werking van de regelingen van de door de beleggingsonderneming getroffen regelingen moet toetsen, terwijl een toetsing van de opzet en bestaan van de getroffen regelingen volstaat. In de nieuwe tekst van artikel 165d wordt beter aangesloten bij de richtlijntekst. Op basis van de nieuwe formulering dient de accountant jaarlijks opzet en bestaan van door de beleggingsonderneming in haar bedrijfsvoering getroffen maatregelen om te voldoen aan de artikelen 165 tot en met 165c te onderzoeken. De accountant brengt verslag uit van zijn onderzoek aan de beleggingsonderneming in de vorm van een assurance rapport.

Bij het toetsen van de opzet stelt de accountant vast of de maatregelen rond de vermogensscheiding zijn uitgewerkt in handboeken, richtlijnen en procedures.

Bij het toetsen van het bestaan stelt de accountant formeel vast of de maatregelen rond de vermogensscheiding in werkelijkheid ook in de werkwijze van de organisatie zijn ingebed door na te gaan aan de hand van bijvoorbeeld een transactie per maatregel of deze transactie van het begin tot het einde in overeenstemming met de opzet wordt verwerkt.

Stb. 2009, nr. 524

In de Wijzigingswet financiële markten 2010 is door een wijziging van artikel 4:87 verduidelijkt dat de norm van dat artikel ook geldt voor beleggingsondernemingen die financiële instrumenten en gelden voor een cliënten niet zelf onder zich houden, maar aanhouden bij een bank (orderremissiers, brokers en vermogensbeheerders niet zijnde banken). De verplichting van artikel 165d BGfo om een verslag van een externe accountant te overleggen aan de AFM dient echter alleen van toepassing te zijn op beleggingsondernemingen die financiële instrumenten en gelden voor een cliënt zelf onder zich houden. Beleggingsondernemingen die hiervoor een bank inschakelen (orderremissiers, brokers en vermogensbeheerders niet zijnde banken) dienen niet verplicht te worden om een verslag van een externe accountant te overleggen, omdat dergelijke beleggingsondernemingen op grond van artikel 6:16 Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen verplicht zijn een (depot)bank in te schakelen die zorg draagt voor de vermogensscheiding en verplicht is jaarlijks een extern verslag van een accountant te overleggen.

Bovendien wegen de kosten van een verslag niet op tegen de baten. Het verslag is ondersteunend aan het toezicht door de AFM. De AFM kan bij signalen vanuit de markt of van DNB ook altijd nog zelf onderzoek verrichten om te beoordelen of de beleggingsonderneming voldoet aan de vermogensscheidingsregels.

Artikel 165e

1. Een zakelijk zekerheidsrecht, een voorrecht of een recht van verrekening op financiële instrumenten of gelden van cliënten die een derde in staat stelt financiële instrumenten of gelden van cliënten te

vervreemden ter voldoening van vorderingen die geen betrekking hebben op de cliënt of op de dienstverlening aan de cliënt is niet toegestaan tenzij de financiële instrumenten of gelden worden aangehouden in een staat die geen lidstaat is waar dit wettelijk is voorgeschreven.

2. Een beleggingsonderneming informeert de cliënt over het bestaan en de voorwaarden van een zakelijk zekerheidsrecht, een voorrecht of een recht van verrekening als bedoeld in het eerste lid die een derde heeft gevestigd op financiële instrumenten of gelden van de cliënt alsmede over de risico's die hieraan zijn verbonden.

3. De beleggingsonderneming vermeldt in de overeenkomst met de cliënt, bedoeld in artikel 4:89, tweede lid, en in haar eigen administratie de vestiging van een zakelijk zekerheidsrecht, een voorrecht of recht van verrekening op de financiële instrumenten of gelden van een cliënt.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 165e is gebaseerd op artikel 4:87, tweede lid, van de Wft en verwerkt artikel 2, vierde lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. Een zakelijk zekerheidsrecht, een voorrecht of een recht van verrekening op financiële instrumenten of gelden van cliënten die een derde in staat stellen financiële instrumenten of gelden van cliënten te vervreemden ter voldoening van vorderingen die geen betrekking hebben op de cliënt of op de dienstverlening aan de cliënt is niet toegestaan tenzij dit in de staat waarin de financiële instrumenten of gelden worden aangehouden wettelijk is voorgeschreven. In een dergelijk geval informeert de beleggingsonderneming de cliënt over het bestaan en de voorwaarden van een zakelijk zekerheidsrecht of een voorrecht die een derde heeft gevestigd op financiële instrumenten of gelden van de cliënt en een eventueel recht van verrekening van een derde. Tevens wijst de beleggingsonderneming de cliënt op de risico's hiervan. De beleggingsonderneming vermeldt in de overeenkomst met de cliënt de vestiging van een zakelijk zekerheidsrecht, een voorrecht of recht van verrekening op de financiële instrumenten of gelden van een cliënt. Tevens dient een dergelijk zekerheidsrecht, voorrecht of recht van verrekening te blijken uit de administratie van de beleggingsonderneming zodat duidelijk is wat de eigendomsstatus van de activa van de cliënt is.

Artikel 165f

1. Een beleggingsonderneming onderzoekt en onderbouwt of een financiëlezekerheidsovereenkomst tot overdracht als bedoeld in artikel 51, onderdeel b, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek passend is, gelet op de verplichtingen van de professionele belegger en de in aanmerking komende tegenpartij ten opzichte van de

beleggingsonderneming in verhouding tot de activa die onder de financiële zekerheidsovereenkomst tot overdracht vallen.

2. Bij het onderzoek, bedoeld in het eerste lid, betreft de beleggingsonderneming de volgende factoren:
 - a. of er een gering verband bestaat tussen de verplichtingen van de professionele belegger of de in aanmerking komende tegenpartij ten opzichte van de beleggingsonderneming en het gebruik van een financiële zekerheidsovereenkomst tot overdracht, waaronder de vraag of de aansprakelijkheid van de belegger ten aanzien van de beleggingsonderneming klein of verwaarloosbaar is;
 - b. of de waarde van de financiële instrumenten of gelden van de professionele belegger of in aanmerking komende tegenpartij die vallen onder de financiële zekerheidsovereenkomst tot overdracht de verplichtingen van de professionele belegger respectievelijk de in aanmerking komende tegenpartij ten opzichte van de beleggingsonderneming ruim overschrijden;
 - c. of financiële instrumenten of gelden van alle professionele beleggers of in aanmerking komende tegenpartijen onder een financiële zekerheidsovereenkomst tot overdracht vallen zonder rekening te houden met de aard van de verplichtingen van de individuele belegger ten opzichte van de beleggingsonderneming.
3. De beleggingsonderneming informeert de professionele belegger of de in aanmerking komende tegenpartij over de risico's en de gevolgen die het gebruik van een financiële zekerheidsovereenkomst tot overdracht kunnen hebben voor zijn financiële instrumenten en gelden.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 165f implementeert artikel 6 van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. Artikel 165f is gebaseerd op artikel 4:87, tweede lid, van de Wft. Beleggingsondernemingen dienen op grond van het eerste lid van artikel 165f te onderzoeken of het passend is een financiële zekerheidsovereenkomst tot overdracht te gebruiken gelet op de verplichtingen van de professionele belegger ten opzichte van de beleggingsonderneming in verhouding tot de activa die onder de financiële zekerheidsovereenkomst tot overdracht vallen. Bij het onderzoek dient de beleggingsonderneming een aantal factoren te betrekken (zie artikel 165f, tweede lid). Een beleggingsonderneming mag een financiële zekerheidsovereenkomst tot overdracht gebruiken indien uit het onderzoek blijkt dat een dergelijke overeenkomst passend is en de professionele belegger is geïnformeerd over de

risico's en de gevolgen die het gebruik van een dergelijke overeenkomst kan hebben voor zijn financiële instrumenten en gelden (derde lid).

Artikel 165g

In geval van het verlenen van surseance van betaling of in geval van faillissement van een beleggingsonderneming verstrekt de beleggingsonderneming de volgende informatie met betrekking tot financiële instrumenten en gelden van cliënten aan de toezichthouder en aan de rechter-commissaris, de bewindvoerder of de curator die ingevolge de Faillissementswet is benoemd:

- a. rekeningen en relevante gegevens om het bedrag van financiële instrumenten en gelden die voor elke cliënt worden aangehouden te kunnen vaststellen;
- b. de rekeningen waarop de gelden van cliënten worden aangehouden op grond van artikel 165b, eerste lid, en de overeenkomsten die zijn gesloten met de desbetreffende entiteiten;
- c. gegevens over waar financiële instrumenten van cliënten worden aangehouden op grond van artikel 165a, de rekeningen die door de beleggingsonderneming bij derden zijn geopend en de overeenkomsten die door haar met die derden zijn gesloten;
- d. een omschrijving van de werkzaamheden en de namen van de derden aan wie de beleggingsonderneming werkzaamheden heeft uitbesteed;
- e. namen van personen binnen de beleggingsonderneming die betrokken zijn bij de procedures rondom het verlenen van de surseance van betaling of het faillissement en de personen die toezicht houden op het beschermen van de activa van cliënten;
- d. overeenkomsten die van belang zijn om de eigendom van de activa van cliënten vast te stellen.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 165g is gebaseerd op artikel 4:87, tweede lid, van de Wft en verwerkt artikel 2, vijfde lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. Beleggingsondernemingen dienen op grond van artikel 165g bepaalde informatie over de financiële instrumenten en gelden van cliënten te verstrekken aan de toezichthouders, de benoemde bewindvoerder en rechter-commissaris in het kader van het verlenen van surseance van betaling en aan de curator en rechter-commissaris die zijn aangesteld in het faillissement van de beleggingsonderneming. Op deze manier kan efficiënt worden vastgesteld welke financiële instrumenten en gelden toebehoren aan elke cliënt.

Artikel 166

Een vermogensbeheerder die tevens beheerder van een icbe met zetel in Nederland is, belegt in het kader van het beheer van een individueel vermogen de gelden van de cliënt niet geheel of gedeeltelijk in door hem beheerde beleggingsinstellingen of icbe's zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de cliënt.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:88, derde lid, van de wet en komt in de plaats van artikel 56 van het Btb 2005. Deze bepaling vloeit voort uit artikel 5septies, tweede lid, van de richtlijn beleggingsinstellingen. Op grond van dit artikel dient een vermogensbeheerder die tevens beheerder van een icbe met zetel in Nederland is voorafgaande schriftelijke toestemming van de cliënt te verkrijgen indien hij de gelden van de cliënt wil beleggen in een door hem beheerde beleggingsinstelling. De reikwijdte van artikel 56 van het Btb 2005 is gehandhaafd. In het kader van de implementatie van de MiFID kan worden bekeken of deze verplichting kan worden uitgebreid tot vermogensbeheerders die ook andere beleggingsinstellingen beheren.

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 166 wordt aangepast in verband met de wijziging van het begrip «beleggingsinstelling» en in verband met het nieuwe begrip «icbe».

Artikel 167 [vervallen]⁴²⁴

Het beleid, bedoeld in artikel 4:88, eerste lid, van de wet, is gericht op het herkennen van in elk geval de volgende situaties:

- a. de beleggingsonderneming, een relevante persoon of een persoon die met de beleggingsonderneming is verbonden door een zeggenschapsband kan financieel gewin behalen of een financieel verlies vermijden ten koste van de cliënt;
- b. de onderneming, een relevante persoon of een persoon die met de beleggingsonderneming is verbonden door een zeggenschapsband heeft een belang bij het resultaat van een ten behoeve van de cliënt verrichte dienst of een namens de cliënt uitgevoerde transactie, dat verschilt van het belang van de cliënt bij dit resultaat;
- c. de onderneming, een relevante persoon of een persoon die met de beleggingsonderneming is verbonden door een zeggenschapsband heeft een financiële of andere drijfveer om het belang van een andere cliënt of groep cliënten te laten voorgaan boven het belang van de cliënt;
- d. de onderneming, een relevante persoon of een persoon die met de beleggingsonderne-

- e. de onderneming, een relevante persoon of een persoon die met de beleggingsonderneming is verbonden door een zeggenschapsband ontvangt van een andere persoon dan de cliënt voor een ten behoeve van de cliënt verrichte beleggingsactiviteit, verleende beleggingsdienst of verleende nevendienst een provisie in de vorm van gelden, goederen of diensten die verschilt van de gebruikelijke provisie of vergoeding voor deze activiteit of dienst, of zal een dergelijke provisie ontvangen.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:88, derde lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 24a, tweede lid, 35a en 43 van het Bte 1995. In lijn met het uitgangspunt dat voor beleggingsondernemingen in afwachting van de implementatie van de MiFID de bepalingen uit het Bte 1995 en de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 zowel wat de inhoud als het niveau van regelgeving betreft zoveel mogelijk ongewijzigd blijven⁴²⁵, is in dit artikel de bevoegdheid voor de AFM opgenomen om nadere regels te stellen met betrekking tot het voorkomen van belangenconflicten. Dit artikel biedt de grondslag voor de bepalingen die voorheen waren opgenomen in de artikelen 19 tot en met 21 en 40 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 voorzover die artikelen zien op het voorkomen van belangenconflicten met cliënten of tussen cliënten onderling.

Stb 2007, nr 407

Artikel 167 is gebaseerd op artikel 4:88, derde lid, van de wet en dient ter implementatie van artikel 21 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Artikel 167 bepaalde voorheen dat de AFM regels kan stellen met betrekking tot het in artikel 4:88, eerste lid, van de wet bedoelde beleid. In plaats daarvan zijn regels over dit onderwerp, ter uitvoering van de uitvoeringsrichtlijn MiFID, thans in dit artikel en in artikel 167a en in artikel 167b opgenomen.

Artikel 21 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID bevat een opsomming van een aantal situaties die kunnen leiden tot belangenconflicten waardoor belangen van een cliënt kunnen worden geschaad. Een beleggingsonderneming dient bij het verlenen van beleggings- of nevendiensten of het verrichten van beleggingsactiviteiten over beleid te beschikken dat gericht is op het signaleren van dergelijke situaties.

Stb. 2017, nr. 513

De artikelen 167 en 167a vervallen aangezien de regels met betrekking tot belangenconflicten zijn opgenomen in de artikelen 33 en 34 van de gedelegeerde verordening markten voor financiële instrumenten 2014 inzake organisatorische eisen.

⁴²⁴ Art. I, onderdeel AAD van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (*red.*).

⁴²⁵ Zie het algemeen deel van de nota van toelichting, onder 2.

Artikel 167a ⁴²⁶ [vervallen] ⁴²⁷

1. Een beleggingsonderneming legt het beleid, bedoeld in artikel 4:88, eerste lid, van de wet, schriftelijk vast en draagt er zorg voor dit beleid te implementeren en in stand te houden. Het beleid is evenredig aan de omvang en organisatie van de beleggingsonderneming en aan de aard, schaal en complexiteit van haar bedrijf.
2. Indien de beleggingsonderneming deel uitmaakt van een groep, heeft het beleid ook betrekking op belangenconflicten die kunnen ontstaan als gevolg van de structuur en bedrijfsactiviteiten van andere ondernemingen die deel uitmaken van de groep.
3. Het beleid omschrijft, onder verwijzing naar de specifieke beleggingsdiensten, beleggingsactiviteiten en nevendiensten die door of in naam van de beleggingsonderneming worden verleend, onderscheidenlijk verricht, de omstandigheden die een belangenconflict vormen of kunnen doen ontstaan dat een wezenlijk risico met zich brengt dat de belangen van een cliënt worden geschaad, alsmede de te volgen procedures en te nemen maatregelen voor het omgaan met een dergelijk conflict.
4. Het overeenkomstig het eerste lid vastgestelde beleid vermeldt de te volgen procedures en te nemen maatregelen voor het beheersen van een belangenconflict als bedoeld in artikel 4:88, eerste lid, van de wet.

Voorheen art. 6:21 t/m 6:24 Nrgfo

Stb 2007, nr 407

Artikel 167a is gebaseerd op artikel 4:88, derde lid, van de wet en dient ter implementatie van artikel 22 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Het eerste lid strekt tot implementatie van artikel 22, eerste lid, eerste alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Overweging 25 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID bepaalt dat belangenconflicten alleen mogen worden gereguleerd wanneer een beleggingsonderneming een beleggings- of nevendienst verricht. De status van de cliënt voor wie de dienst wordt verricht is in dit verband niet van belang. Met de status van de cliënt wordt bedoeld of deze is geclassificeerd als een niet-professionele belegger, een professionele belegger of een in aanmerking komende tegenpartij.

Het tweede lid van het artikel strekt tot implementatie van artikel 22, eerste lid, tweede alinea, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Dit lid ziet op het geval dat een beleggingsonderneming deel uitmaakt van een groep. Overweging 27 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID stelt hierover dat beleggingsondernemingen zich ten doel moeten stellen de be-

langenconflicten die zich in de afzonderlijke divisies en bij de activiteit van hun groep voordoen, in het kader van een alomvattend beleid inzake belangenconflicten te onderkennen en te beheren.

Het derde lid strekt tot implementatie van artikel 22, tweede lid, onder a, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. De omstandigheden die moeten worden omschreven, moeten betrekking hebben op gevallen waarin er een conflict bestaat tussen enerzijds de belangen van de beleggingsonderneming of bepaalde personen die verbonden zijn met de beleggingsonderneming of de groep waarvan de beleggingsonderneming deel uitmaakt, en anderzijds de plicht van de beleggingsonderneming jegens de cliënt, dan wel tussen de belangen van twee of meer van haar cliënten jegens wie de beleggingsonderneming een plicht heeft.

Uit overweging 24 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID volgt dat de omstandigheden die moeten worden behandeld als omstandigheden die een belangenconflict doen ontstaan, betrekking moeten hebben op gevallen waarin er een conflict bestaat tussen enerzijds de belangen van de beleggingsonderneming of relevante personen die verbonden zijn met de beleggingsonderneming of de groep waarvan de beleggingsonderneming deel uitmaakt, en anderzijds de plicht van de beleggingsonderneming jegens de cliënt, dan wel tussen de belangen van twee of meer van haar cliënten jegens wie de beleggingsonderneming een plicht heeft. Het feit dat een beleggingsonderneming een voordeel kan behalen zonder dat daar een mogelijk nadeel voor een cliënt tegenover staat, of dat een cliënt jegens wie de beleggingsonderneming een plicht heeft, een voordeel kan behalen zonder dat daar een verlies voor een van haar andere cliënten tegenover staat, is op zich niet voldoende.

Overweging 26 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID geeft aan dat een beleggingsonderneming, teneinde te voldoen aan haar verplichting om een beleid inzake belangenconflicten vast te stellen dat de omstandigheden omschrijft die een belangenconflict vormen of kunnen doen ontstaan, bijzondere aandacht moet besteden aan onderzoek op beleggingsgebied en de verlening van beleggingsadvies, handel voor eigen rekening, vermogensbeheer en activiteiten op het gebied van bedrijfsfinanciering, met inbegrip van het overnemen of verkopen bij een aanbieding van effecten en de advisering over fusies en overnamen.

Het vierde lid strekt tot implementatie van artikel 22, tweede lid, onder b, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Hierin wordt bepaald dat het vastgestelde beleid inzake belangenconflicten de te volgen procedures en te nemen maatregelen voor het beheer van een belangenconflict moet vermelden.

Stb 2008, nr. 581

De wijziging in dit onderdeel voert de wijziging van artikel 4:88, eerste lid, van de Wft door de Reparatiewet Wft consistent door in het op dat artikel gebaseerde artikel 167a, vierde lid, van het Bgfo Wft.

Stb. 2017, nr. 513

Zie de toelichting bij art. 167 (oud) (red.).

Artikel 167b
Een beleggingsonderneming als bedoeld in

⁴²⁶ Artikel 167a Bgfo is samen met art 35a Bgfo de opvolger van de per 1-11-2007 vervallen artikelen 6:21 t/m 6:24 Nrgfo. Zie voor een toelichting op die oude regels de toelichting bij art. 35a Bgfo (red.)

⁴²⁷ Art. I, onderdeel AAD van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.).

artikel 4:88, tweede lid, van de wet, brengt de cliënt, indien een belangenconflict onvermijdelijk blijkt te zijn, hiervan door middel van een duurzame drager op de hoogte. De beleggingsonderneming vermeldt daarbij, met inachtneming van de kenmerken van de cliënt, voldoende bijzonderheden om deze in staat te stellen met kennis van zaken een beslissing te nemen ten aanzien van de beleggingsdienst, beleggingsactiviteit of nevendienst in verband waarmee het belangenconflict zich voordoet.

Stb 2007, nr 407

Artikel 167b is gebaseerd op artikel 4:88, derde lid, van de wet en dient ter implementatie van artikel 22, vierde lid, van de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Hierin is bepaald dat bekendmaking aan cliënten overeenkomstig artikel 18, tweede lid, van de MiFID plaatsvindt op een duurzame drager en afhankelijk van de aard van de cliënt, voldoende bijzonderheden bevat om deze cliënt in staat te stellen met kennis van zaken een beslissing te nemen ten aanzien van de beleggingsdiensten, beleggingsactiviteiten of nevendiensten in verband waarmee het belangenconflict rijst.

Artikel 18, van de MiFID is geïmplementeerd in artikel 4:88 van de wet. Artikel 4:88, tweede lid, van de wet bepaalt dat ingeval een belangenconflict onvermijdelijk blijkt te zijn, de beleggingsonderneming ervoor zorgt dat haar cliënten op billijke wijze worden behandeld. In dat geval stelt een beleggingsonderneming – alvorens over te gaan tot het doen van zaken – haar cliënten op de hoogte van het belangenconflict.

Deze bepaling schrijft voor op welke wijze een dergelijke mededeling dient te geschieden.

Uit overweging 27 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID volgt dat, hoewel belangenconflicten die mogelijkwijs een risico met zich brengen dat de belangen van de cliënt worden geschaad, openbaar moeten worden gemaakt een overmatige nadruk op openbaarmaking zonder voldoende aandacht voor de wijze waarop de conflicten het best kunnen worden beheerd, niet is toegestaan.

Artikel 168

1. In een overeenkomst als bedoeld in artikel 4:89, tweede lid, van de wet zijn ten minste bepaald:

- a. de naar soort onderscheiden diensten die de beleggingsonderneming in het kader van de overeenkomst voor de cliënt zal verrichten;**
- b. een specificatie van de eventuele beperkingen met betrekking tot de markten waarop transacties in financiële instrumenten ten behoeve van de cliënt zullen worden afgewikkeld;**
- c. de naar soort onderscheiden kosten, anders dan de kosten ter zake van een aanbieding van effecten als bedoeld in hoofdstuk 5.1 van de wet, die aan de cliënt in rekening worden gebracht alsmede de aan die kosten ten grond-**

slag liggende berekening;

- d. de wijze waarop instructies van de cliënt en berichten van de beleggingsonderneming worden verstrekt en geadministreerd;**
 - e. de wijze waarop gelden of financiële instrumenten van de cliënt worden verrekend, gedeponneerd en geadministreerd;**
 - f. de wijze waarop over de rekeningen van de cliënt kan worden beschikt;**
 - g. de regeling van de aansprakelijkheid van de beleggingsonderneming onderscheidenlijk de cliënt uit hoofde van de overeenkomst;**
 - h. een verklaring van de cliënt dat hij heeft kennis genomen van de informatie die de beleggingsonderneming krachtens dit besluit aan hem dient te verstrekken en dat hij zich bewust is van de risico's die aan de belegging zijn verbonden;**
 - i. het toepasselijke recht en de wijze van beslechting van geschillen; en**
 - j. de omstandigheden waaronder de overeenkomst tussen de beleggingsonderneming en de cliënt een einde neemt, de omstandigheden waaronder de overeenkomst kan worden ontbonden en de wijze waarop op of na de datum van beëindiging nog lopende transacties worden afgewikkeld.**
- 2. Indien de overeenkomst betrekking heeft op individueel vermogensbeheer is daarin tevens bepaald:**
- a. de samenstelling van het beheerde vermogen naar soort financieel instrument en de waarde van het te beheren vermogen ten tijde van het sluiten van de overeenkomst;**
 - b. de doelstellingen van de cliënt ter zake van het vermogensbeheer;**
 - c. een specificatie van de eventuele kwalitatieve en kwantitatieve beperkingen ten aanzien van de financiële instrumenten of categorieën van financiële instrumenten waarin mag worden belegd;**
 - d. de wijze waarop het beheer wordt gevoerd alsmede de betrokkenheid van de cliënt daarbij, daaronder een regeling van de machtiging aan de beleggingsonderneming; en**
 - e. de frequentie van rapportage aan de cliënt.**

Stb 2006, nr 520

Dit artikel is gebaseerd op artikel 4:89, tweede lid, van de wet en komt in de plaats van de artikelen 25, tweede lid, onderdelen b tot en met k, en derde lid, 36, tweede lid, onderdelen b tot en met k, en derde lid, en 43 van het Bte

1995. Het eerste lid en het tweede lid, onderdeel a, van de artikelen 25 en 36 zijn opgenomen in artikel 4:89, eerste lid, van de wet.

Het artikel is aangepast aan de terminologie en systematiek van de wet. In plaats van de term "effecten" wordt in dit artikel de term "financiële instrumenten" gebruikt. In het eerste lid, onderdeel c, is de formulering "een aanbieding van effecten bij uitgifte" vervangen door "een aanbieding van effecten bij als bedoeld in hoofdstuk 5.1 van de wet". In het tweede lid is "vermogensbeheer" vervangen door "individueel vermogensbeheer".

In de overeenkomst moet onder meer worden opgenomen welke diensten in het kader van de overeenkomst door de beleggingsonderneming worden verricht (eerste lid, onderdeel a). Achtergrond van deze bepaling is dat een beleggingsonderneming in de uitoefening van haar bedrijf veelal bijkomende diensten aan beleggers verleend. Gedacht kan onder meer worden aan het adviseren van cliënten inzake beleggingen, het verrichten van administratieve diensten of het zelfstandig uitoefenen van bepaalde, al dan niet voorwaardelijke rechten van cliënten (bijvoorbeeld het uitoefenen van een optiecontract als de expiratiedatum nadert, het innen van dividenden, enzovoorts). In sommige gevallen kunnen deze bijkomende diensten van groot belang zijn voor de cliënt.

Van belang zijn tevens de naar soort onderscheiden kosten die aan de cliënt in rekening zullen worden gebracht alsmede de grondslag voor de berekening van die kosten (tweede lid, onderdeel c). Beleggingsondernemingen die voor eigen rekening handelen en die de vergoeding voor hun diensten halen uit de marge tussen de door hen gehanteerde bied- en laatprijzen dienen inzicht te geven in de wijze waarop de grootte van die marge wordt bepaald. Vergoedingen die beleggingsondernemingen anderszins verkrijgen, dienen eveneens in de overeenkomst te zijn vermeld. In het bijzonder moet in dit kader worden gedacht aan orderremisiers die voor de door hen – voor rekening van hun cliënten – doorgegeven orders niet zelf bij hun cliënten kosten in rekening brengen, maar van de uitvoerende beleggingsonderneming een gedeelte van de provisie ontvangen die door hem aan de desbetreffende cliënten in rekening is gebracht. Voorts moet ingevolge het bepaalde in onderdeel f in de overeenkomst de wijze zijn opgenomen waarop instructies van de cliënt en berichten van de effecteninstelling worden verstrekt en geadmistreerd. Belangrijk hierbij is dat de beleggingsonderneming instructies van haar cliënten in ieder geval op toegankelijke wijze bewaart. In geval van een mondelinge instructie moet daarvan aantekening worden gemaakt, onder vermelding van degene die de instructie heeft aangetekend alsmede het exacte tijdstip waarop dit is geschied. Dit is niet alleen van belang met het oog op eventuele aansprakelijkheidsvragen ter zake van handelingen van de beleggingsonderneming jegens haar cliënt of juist het nalaten daarvan, maar tevens uit toezichtsoogpunt; de AFM moet uit de administratie van de beleggingsonderneming de gegevens kunnen verkrijgen die nodig zijn om te beoordelen of de betrokken beleggingsonderneming op een ordentelijke wijze haar bedrijf uitoefent. In dat kader is onder meer van belang dat kan worden nagegaan of de beleggingsonderneming op een juiste wijze uitvoering geeft aan instructies

van beleggers. In het tweede lid zijn enkele specifieke aanvullende informatievoorschriften opgenomen voor beleggingsondernemingen (vermogensbeheerders) die voor individuele cliënten vermogensbeheer verrichten.

Stb 2014, nr 524

Zie de toelichting bij het opschrift van paragraaf 14.1 (*red.*).

Artikel 168a^{428 429}

1. Een beleggingsonderneming verschaft of ontvangt, rechtstreeks of middellijk, geen

⁴²⁸ Zie ook de *Leidraad passende provisie beleggingsondernemingen* van de AFM van juli 2009.

⁴²⁹ Op vragen van Tweede Kamerlid Irgang van 20 april 2010 heeft de Minister van Financien geantwoord (Aanhangsel Handelingen II 2009-2010, nr. 2586) als volgt:

"DNB heeft op verzoek van een financiële dienstverlener haar standpunt gegeven over de serviceabonnementen die de financiële dienstverlener van plan was aan te gaan bieden aan zijn klanten.

"Kort gezegd wilde de financiële dienstverlener als onderdeel van dat abonnement een bedrag in rekening brengen voor dienstverlening, waarvan onzeker is of en hoe vaak de klant daar gebruik van gaat maken. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om begeleiding bij het claimen van schade bij de schadeverzekeraar.

"Het standpunt van DNB is in dit specifieke geval dat een dergelijke abonnementsvorm dient te worden beschouwd als een verzekering in de zin van de wet. De klant moet in dit geval premie betalen voor iets waarvan onzeker is of het zich zal voordoen. Uit het standpunt van DNB vloeit voort dat de financiële dienstverlener voor deze abonnementsvorm een vergunning nodig heeft als verzekeraar.

"DNB is er niet op gericht om een betalingssysteem in de vorm van een abonnement tegen te houden, maar wil er voor zorgen dat financiële dienstverleners de juiste vergunningen aanvragen."

en voorts heeft de minister gezegd:

"Het uitgangspunt in de regelgeving is dat marktpartijen zelf kunnen kiezen voor een beloningsvorm. Bemiddelaars ter zake van een financieel product mogen een beloning of vergoeding van de consument ontvangen, met uitzondering van bemiddelaars in consumentenkrediet. Dit punt zal in de evaluatie van de provisieregeling worden meegenomen.

"Aan het provisiestelsel zijn eisen gesteld in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (Bgfo), waaronder art. 149a Bgfo. Op grond van datzelfde artikel mogen tussenpersonen ook rechtstreeks door de klant betaald worden voor hun diensten. Betaling kan bijvoorbeeld geschieden op basis van een uurtarief. Ook is mogelijk dat de adviseur of bemiddelaar voor door hem gedefinieerde vormen van dienstverlening een vast bedrag in rekening brengt of een percentage van bijvoorbeeld een te verstrekken hypotheek krediet.

"De tussenpersonen mogen ook betaling door de klant afspreken in een abonnementsvorm. Het aanbieden van serviceabonnementen kan volgens DNB echter onder bepaalde omstandigheden kwalificeren als het uitoefenen van het bedrijf van schadeverzekeraar waarvoor een vergunning nodig is. De benaming van een product of dienst is daarbij niet bepalend. Voor zover de abonnementsvorm geen element van onzekerheid bevatten, worden ze door DNB niet als verzekeringsovereenkomst beschouwd en is bovengenoemde vergunning niet nodig." (*red.*).

- provisie met betrekking tot het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst aan een niet-professionele belegger.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op:
- a. provisie die rechtstreeks worden verschaft door de cliënt of degene die namens hem optreedt;
 - b. provisie die noodzakelijk zijn voor het verlenen van de betreffende dienst of de betreffende dienst mogelijk maken;
 - c. provisie voor het verlenen van een beleggingsdienst als bedoeld in de onderdelen e en f van de definitie van verlenen van een beleggingsdienst in artikel 1:1 van de wet, indien:
 - 1°. de cliënt op uitvoerige, accurate en begrijpelijke wijze mededeling wordt gedaan van het bestaan, de aard en het bedrag, of indien het bedrag niet kan worden achterhaald, de wijze van berekening daarvan, van de provisie voordat de desbetreffende dienst wordt verleend;
 - 2°. de provisie de kwaliteit van de desbetreffende dienst ten goede komt als bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 en wordt voldaan aan artikel 11, vierde lid, van die gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn; en
 - 3°. de provisie niet leidt tot belangenconflicten en geen afbreuk doet aan de verplichting van de beleggingsonderneming om zich in te zetten voor de belangen van de niet-professionele belegger.
 - d. provisie die worden verschaft door een beleggingsonderneming aan een door die beleggingsonderneming met inachtneming van artikel 2:97, vijfde lid, van de wet aangemelde verbonden agent dan wel provisie die door die verbonden agent aan de betrokken beleggingsonderneming worden verschaft;
 - e. kleine niet-geldelijke provisie als bedoeld in artikel 12, derde lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 mits de belegger hierover duidelijk is geïnformeerd voordat de desbetreffende dienst wordt verleend;
 - f. provisie voor het verlenen van een beleggingsdienst als bedoeld in onderdeel a van de definitie van verlenen van een beleggingsdienst in artikel 1:1 van de wet, indien:
 - 1°. de beleggingsdienst betrekking heeft op een effect als bedoeld in de onderdelen a of b van de definitie van effect in artikel 1:1 van de wet, niet zijnde een recht van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe, dat is uitgegeven in het kader van een publieksinvestering;
 - 2°. het effect, bedoeld in onderdeel f, onder 1°, door een uitgevende instelling wordt aangeboden aan het publiek;
 - 3°. wordt voldaan aan hetgeen is bepaald onder 1° en 2° van onderdeel c;
 - 4°. er met betrekking tot het effect, bedoeld onder 1°, geen beleggingsdiensten worden verleend als bedoeld in de onderdelen b, c, en d van de definitie van verlenen van een beleggingsdienst in artikel 1:1 van de wet; en
 - 5°. de beleggingsonderneming de Autoriteit Financiële Markten in kennis heeft gesteld van het voornemen om beleggingsdiensten als bedoeld in dit onderdeel te verlenen.
3. Voor de toepassing van het tweede lid, onderdeel f, wordt onder publieksinvestering verstaan: het anders dan in de uitoefening van het bedrijf van bank aantrekken of ter beschikking krijgen van gelden van het publiek voor een specifiek bestedingsdoel dat voorafgaand aan het publiek is medegedeeld, waarbij:
- a. de gelden worden aangetrokken of ter beschikking worden gekregen in overeenstemming met het ingevolge hoofdstuk 5.1 van de wet bepaalde; en
 - b. het bestedingsdoel niet de financiering van lopende bedrijfsactiviteiten betreft indien de gelden worden aangetrokken door andere ondernemingen dan kleine en middelgrote ondernemingen als bedoeld in artikel 5:1, onderdeel f, van de wet.
4. Indien onderzoek op beleggingsgebied voldoet aan artikel 13 van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 kwalificeert het onderzoek niet als provisie.
5. Indien de beleggingsonderneming de niet-professionele belegger mededeling heeft gedaan van de wijze van berekening van de provisie als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, onder 1°, deelt de beleggingsonderneming het bedrag van de provisie mede aan de niet-professionele belegger op het moment dat het bedrag van de ontvangen provisie bekend is.

Stb 2007, nr 407

Artikel 168a Bgfo strekt tot implementatie van artikel 26

uitvoeringsrichtlijn MiFID.

Artikel 26 uitvoeringsrichtlijn MiFID werkt artikel 19 lid 1 MiFID nader uit. Deze laatste bepaling is omgezet in artikel 4:90 eerste lid van de wet. Het tweede lid van artikel 4:90 van de wet verstrekt vervolgens de mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen omtrent onder meer het verschaffen of ontvangen van een provisie bij het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst.

Hoofdstuk 14 van het Bgif bevat regels ter uitvoering van bepalingen uit afdeling 4.3.7 van de wet, waar artikel 4:90 onder valt. Deze afdeling en bijgevolg hoofdstuk 14 heeft enkel betrekking op beleggingsondernemingen. Zodoende is artikel 26 uitvoeringsrichtlijn MiFID in dit hoofdstuk geïmplementeerd.

In de uitvoeringsrichtlijn MiFID wordt gesproken over «de verrichting van een beleggings- of nevendienst ten behoeve van een cliënt». Deze zinsnede is echter in het besluit gewijzigd in «het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst» vanwege de aansluiting bij de definitie van het verlenen van beleggingsdiensten waaruit volgt dat beleggingsdiensten enkel ten behoeve van een cliënt kunnen worden verleend. De gebezigde term dienst in de volgende leden refereert naar beleggings- en nevendienst. Verder wordt in dit artikel slechts het begrip provisie gebezigd, alwaar de uitvoeringsrichtlijn spreekt over vergoeding, provisie als niet-geldelijke voordeel, vanwege het feit dat provisie eveneens vergoedingen en niet-geldelijke voordelen omvat.

Eerste lid

Het eerste lid vult 4:90, eerste lid, van de wet nader in, en dan met name het vereiste dat een beleggingsonderneming zich op loyale, billijke en professionele wijze inzet bij het verlenen van beleggingsdiensten en nevendiensten. Andere bepalingen in het Bgif kleden deze verplichting uit de wet verder in. Vervolgens wordt hierop een uitzondering gemaakt voor vergoedingen die noodzakelijk zijn voor het verrichten van de betreffende dienst of dit mogelijk maken. Vergoedingen heeft enkel betrekking op een geldelijke betaling. Er kan dan gedacht worden aan bewaarloon, afwikkelings- en beursvergoedingen, wettelijke heffingen of juridische kosten. De beleggingsonderneming blijft evenwel onderhevig aan de verplichting van artikel 4:90, eerste lid, van de wet om zich op loyale, billijke en professionele wijze in te zetten voor de belangen van haar cliënt.

In de uitvoeringsrichtlijn MiFID is deze uitzondering opgenomen in artikel 26, onderdeel c tezamen met de andere uitzonderingsgronden. Bij de implementatie is gekozen om deze uitzonderingen te splitsen aangezien de onderhavige uitzondering bewerkstelligt dat bepaalde provisies toegestaan zijn, terwijl de andere twee uitzonderingsgronden betrekking hebben op de rechtsbetrekking waarin de provisie wordt verschaft. Daarnaast zijn de zojuist genoemde voorbeelden van noodzakelijke vergoedingen niet in de wettekst opgenomen, aangezien het geen limitatieve opsomming betreft.

Tweede lid

In dit lid zijn de onderdelen a en b van artikel 26 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID geïmplementeerd. Het staat de

verschaffing van een provisie toe indien dit tussen de beleggingsonderneming en haar cliënt geschiedt; ofwel de beleggingsonderneming geeft de provisie door aan de cliënt, ofwel de cliënt verstrekt de provisie zelf en is er zodoende van op de hoogte. Juist in de verhouding beleggingsonderneming en derde is het van belang om waarborgen te bieden voor een loyale, billijke en professionele inzet van de beleggingsonderneming voor de cliënt vanwege eventuele al dan niet financiële prikkels die voornoemde inzet kunnen doorkruisen. Dergelijke provisies dienen openbaar te worden gemaakt, mogen geen afbreuk doen aan voornoemde inzet van de beleggingsonderneming, en dienen bovendien ten goede te komen aan de kwaliteit van de te verrichten dienst aan de cliënt. Ingeval van beleggingsadvies wordt geacht aan het laatste te zijn voldaan indien het advies niet door de provisie wordt beïnvloed.

Derde lid

Dit lid strekt ter implementatie van de laatste alinea van artikel 26 uitvoeringsrichtlijn MiFID. Het biedt beleggingsondernemingen de mogelijkheid om de transparantieplichting van het derde lid in samengevatte vorm te verstrekken. Essentiële voorwaarden mogen hierin echter niet ontbreken, opdat de cliënt nog altijd een goed inzicht wordt geboden in de provisiebepalingen die van invloed zouden kunnen zijn op de verhouding tussen de derde en de beleggingsonderneming. De uitvoeringsrichtlijn stelt bovendien het vereiste dat een beleggingsonderneming desgevraagd nadere bijzonderheden dient te verstrekken aan de cliënt, en deze verplichting vervolgens ook nakomt. Het is hiertoe noodzakelijk dat de cliënt op de hoogte wordt gesteld door de beleggingsonderneming van de mogelijkheid om te kunnen verzoeken om nadere informatie, zodat deze norm eveneens is opgenomen in het derde lid.

Vierde lid

Ingeval een persoon handelt namens de cliënt of de derde, dan geldt het bepaalde van het tweede lid onder respectievelijk 1 en 2, met als verschil dat voor de cliënt, onderscheidenlijk derde, deze persoon dient te worden gelezen. In artikel 26 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID is deze derde meegenomen bij de betreffende uitzonderingsbepalingen. Dit maakte de norm echter dermate ingewikkeld dat besloten is om dit middels een apart lid te reguleren.

Stb. 2013, nr. 537

§ 2. Provisieverbod voor beleggingsondernemingen

a. inleiding

Met de implementatie van de Richtlijn markten voor financiële instrumenten (MiFID)⁴³⁰ en de uitvoeringsrichtlijn MiFID⁴³¹ per 1 november 2007 zijn passende provisiere-

⁴³⁰ Richtlijn nr. 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende markten voor financiële instrumenten, tot wijziging van de Richtlijnen nr. 85/611/EEG en 93/6/EEG van de Raad en van Richtlijn nr. 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad en houdende intrekking van Richtlijn 93/22/EEG van de Raad (PbEU 2004, L 145).

⁴³¹ Richtlijn nr. 2006/73/EG van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 10 augustus 2006 tot uitvoering van

gels geïntroduceerd voor beleggingsondernemingen. Deze provisie-regels zijn een nadere invulling van artikel 4:90, eerste lid, van de Wft, en beogen te waarborgen dat de beleggingsonderneming zich bij het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten op een eerlijke, billijke en professionele wijze inzet voor de klant, daar financiële of andere prikkels deze inzet kunnen doorkruisen.

Thans wordt de richtlijn MiFID herzien en aangevuld met een verordening. Hiertoe heeft de Europese Commissie 20 oktober 2011 een voorstel tot herschikking van de MiFID gepubliceerd. De toenmalige minister van Financiën heeft in maart 2011 in het kader van het Actieplan financiële sector⁴³² de Tweede Kamer per brief laten weten dat Nederland – teneinde te waarborgen dat beleggingsondernemingen volledig in het belang van de klant handelen – bij de onderhandelingen over deze richtlijn zal inzetten op een provisieverbod voor beleggingsondernemingen op Europees niveau. Daarbij is aangegeven dat wanneer een verbod op Europees niveau (op korte termijn) niet haalbaar blijkt, alsnog nationaal stappen zullen worden ondernomen om deze provisies te verbieden.

Nu een verbod op Europees niveau op korte termijn niet haalbaar blijkt,⁴³³ wordt in artikel III, onderdeel X, van het onderhavige besluit gevolg gegeven aan deze laatste toezegging. In navolging van het provisieverbod voor financiële dienstverleners dat in werking is getreden per 1 januari 2013, worden de passende provisie-regels voor beleggingsondernemingen derhalve vervangen door een provisieverbod met ingang van 1 januari 2014.

Het ontwerpbesluit is van 3 april 2013 tot en met 30 april 2013 ter consultatie voorgelegd aan marktpartijen en het publiek. Uit de consultatiereacties is gebleken dat een groot aantal (markt)partijen de doelstelling van het provisieverbod ondersteunt. Diverse marktpartijen hebben echter ook zorgen geuit over de vormgeving van het overgangsrecht. Zo hebben verscheidene marktpartijen aangegeven dat het overgangrecht, zoals voorgesteld in de consultatieversie van het ontwerpbesluit, op praktische uitvoeringsproblemen stuit en tot verwarring kan leiden bij cliënten. Een aantal andere respondenten heeft er daarentegen juist voor gepleit om het overgangsrecht in zijn geheel te laten vervallen. Marktpartijen hebben daarnaast hun zorgen geuit over de toepassing van het provisieverbod op dienstverlening aan professionele beleggers en in aanmerking komende tegenpartijen. In de consultatiereacties werd verder aandacht gevraagd voor onduidelijkheid over de reikwijdte van het provisieverbod ten aanzien van vergoedingen voor het aanbrengen van klanten (aanbrengvergoedingen), de mogelijkheid voor beleggingsondernemingen om (tijdelijk) provisies te blijven ontvangen en door te betalen aan de klant en de toepassing van het provisieverbod op beleggingsondernemingen die onder het zogenaamde «nationaal regime» vallen. Naar aanleiding van de consultatiereacties

is het ontwerpbesluit op verscheidene onderdelen aangepast. Een nadere toelichting op deze aanpassingen is opgenomen bij de desbetreffende onderdelen van de toelichting.

b. noodzaak en doelstelling provisieverbod

Artikel 4:90, eerste lid, van de Wft bepaalt dat beleggingsondernemingen zich bij het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten op eerlijke, billijke en professionele wijze inzetten voor de belangen van haar klanten. Artikel 4:90, tweede lid, voorziet vervolgens in de mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur regels te stellen met betrekking tot het verschaffen of ontvangen van een provisie bij het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten. Omdat provisies er toe kunnen leiden dat een beleggingsonderneming zich in haar dienstverlening laat leiden door andere belangen dan het belang van de klant – en dus afbreuk kunnen doen aan de voornoemde inzet – gelden op grond van artikel 168a van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (BGfo) ook nu al provisie-regels voor beleggingsondernemingen. Ingevolge deze provisie-regels moeten beleggingsondernemingen provisies door of aan een derde (dus niet zijnde de klant) transparant maken richting de klant, moeten deze provisies de kwaliteit van de desbetreffende dienst ten goede komen en mogen deze provisies geen afbreuk doen aan de verplichting van de beleggingsonderneming om zich in te zetten voor de belangen van de klant.

De bestaande provisie-regels en de daaruit voortvloeiende transparantie over provisies zijn echter niet afdoende gebleken om de prikkels die van provisies kunnen uitgaan adequaat te adresseren. Klanten zijn ondanks de verplichte transparantie over provisies in de praktijk onvoldoende in staat om effectief tegengewicht te bieden aan beleggingsondernemingen en in te schatten of en in hoeverre provisies de dienstverlening aan deze klant beïnvloeden. Een klant zet de informatie die hij of zij ontvangt over provisies vaak niet om in inzicht en actie richting de beleggingsonderneming. Bovendien kunnen provisies ervoor zorgen dat al bij het samenstellen van het assortiment een voorselectie wordt gemaakt op basis van de hoogte van de provisies die de beleggingsonderneming zal ontvangen. Deze voorselectie bepaalt uit welke beleggingsproducten de klant vervolgens kan kiezen of voor zijn rekening worden gekozen. Daarnaast blijkt het in de praktijk lastig om vast te stellen of een provisie afbreuk doet aan de verplichting van de beleggingsonderneming om zich in te zetten voor de belangen van de klant. Dit leidt er toe dat provisies nog steeds een prikkel kunnen geven aan een beleggingsonderneming om zich in haar dienstverlening te laten leiden door andere belangen dan het klantbelang, bijvoorbeeld om het product met de hoogste provisie te adviseren aan de klant. Provisies kunnen in dit opzicht op gespannen voet staan met de verplichting die op beleggingsondernemingen rust op grond van artikel 4:90, eerste lid, van de Wft en in sommige gevallen zelfs in strijd zijn met deze verplichting. Om volledig te waarborgen dat beleggingsondernemingen zich op een eerlijke, billijke en professionele wijze inzetten voor de belangen van haar klanten, is het derhalve noodzakelijk om provisies van en aan derden te verbieden. Wel is naar aanleiding van de consultatiereacties de reikwijdte

Richtlijn 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de door beleggingsondernemingen in acht te nemen organisatorische eisen en voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening en wat betreft de definitie van begrippen voor de toepassing van genoemde richtlijn (PbEU 2006, L 241).

⁴³² Kamerstuk 31.980, nr. 38, blz. 5–6.

⁴³³ Kamerstuk 32.545, nr. 13.

van het provisieverbod beperkt tot beleggingsdienstverlening aan niet-professionele beleggers. In navolging van het provisieverbod voor financiële dienstverleners dat in werking is getreden per 1 januari 2013, betaalt de klant dan zelf direct voor de dienstverlening die hij ontvangt. Doordat de beleggingsonderneming alleen een vergoeding ontvangt van de klant, verdwijnt het risico dat de beleggingsonderneming vanwege de provisie niet in het belang van de klant handelt. Bovendien maakt directe beloning de kosten van beleggingsdienstverlening inzichtelijker voor de klant, hetgeen nu door provisies vaak niet het geval is. Daarnaast wordt de beleggingsonderneming met de overstap naar directe beloningen beter in staat gesteld om de onafhankelijkheid richting de klant aan te tonen, omdat er geen mogelijke sturing in de dienstverlening en/of samenstelling van het assortiment meer plaatsvindt door betalingen van of aan derden.

c. Europese context

Zoals eerder aangegeven, volgen de thans geldende provisieregels voor beleggingsondernemingen uit de implementatie van de richtlijn MiFID en de uitvoeringsrichtlijn MiFID. Het uitgangspunt bij de omzetting van de MiFID in nationale wetgeving is dat totale harmonisatie is beoogd, tenzij de bewoordingen in de richtlijn of uitvoeringsrichtlijn uitdrukkelijk op het tegendeel wijzen.⁴³⁴ Dit betekent dat zonder uitdrukkelijke grondslag geen uitbreidingen van of toevoegingen aan de normen neergelegd in de richtlijn of uitvoeringsrichtlijn mogen plaatsvinden.

Met het provisieverbod voor beleggingsondernemingen worden de provisieregels die voortvloeien uit artikel 26 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID uitgebreid en aangescherpt. De grondslag voor deze wijziging ten opzichte van hetgeen is neergelegd in de uitvoeringsrichtlijn, wordt ontleend aan artikel 4, eerste lid, van de uitvoeringsrichtlijn. Ingevolge dit artikel mogen lidstaten naast hetgeen in de uitvoeringsrichtlijn wordt voorgeschreven, zelf nog bepaalde eisen handhaven of opleggen. Dergelijke eisen mogen slechts worden opgelegd of gehandhaafd in uitzonderingsgevallen waarin dergelijke eisen objectief gerechtvaardigd en evenredig zijn en bedoeld zijn om concrete, niet voldoende door de richtlijn behandelde risico's voor de bescherming van de belegger of voor de marktintegriteit tegen te gaan. Daarbij moet ten minste aan één van de volgende twee voorwaarden worden voldaan. De concrete risico's die met de eisen worden tegengegaan zijn van bijzonder belang in de omstandigheden die eigen zijn aan de marktstructuur van de desbetreffende lidstaat, of met de eisen worden risico's of problemen tegengegaan die ontstaan of aan het licht komen na de datum van toepassing van de richtlijn die niet anderszins bij of krachtens Gemeenschapsrecht zijn geregeld.

Het doel van het provisieverbod is de belegger te beschermen tegen de prikkels die van provisies uitgaan en ertoe kunnen leiden dat beleggingsondernemingen niet in het belang van de klant handelen. Hoewel artikel 26 van de uitvoeringsrichtlijn MiFID voorziet in passende provisieregels die beogen te waarborgen dat de beleggingsonderne-

ming zich bij het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten op een eerlijke, billijke en professionele wijze inzet voor de klant, zijn deze provisieregels en de daaruit voortvloeiende transparantie over provisies niet afdoende om de prikkels die van provisies kunnen uitgaan effectief te adresseren. Zoals aangegeven, zijn klanten ondanks de verplichte transparantie over provisies, in de praktijk onvoldoende in staat om effectief tegengewicht te bieden aan beleggingsondernemingen en in te schatten of en in hoeverre provisies de dienstverlening aan deze klant beïnvloeden. Provisies kunnen daardoor nog steeds een prikkel geven aan een beleggingsonderneming om zich in haar dienstverlening te laten leiden door andere belangen dan het klantbelang, bijvoorbeeld om het product met de hoogste provisie te adviseren aan de klant. Dit kan er toe leiden dat aan beleggers niet-passende (beleggings)producten worden verkocht of dat beleggers suboptimale beleggingsbeslissingen nemen. Bovendien kunnen provisies ervoor zorgen dat al bij het samenstellen van het assortiment een voorselectie wordt gemaakt op basis van de hoogte van de provisies die de beleggingsonderneming zal ontvangen. Deze voorselectie bepaalt uit welke beleggingsproducten de klant vervolgens kan kiezen of voor zijn rekening worden gekozen. Het provisieverbod voor beleggingsondernemingen is bedoeld om deze risico's voor de belegger tegen te gaan, nu deze niet voldoende door de passende provisieregels worden geadresseerd. Dit standpunt wordt ook ondersteund door ontwikkelingen in Europese context. Zo heeft de Europese Commissie aangegeven dat de passende provisieregels niet altijd duidelijk zijn voor beleggers en dat de toepassing van deze regels in de praktijk op problemen stuit. Daarbij stelt de Europese Commissie zich op het standpunt dat de mogelijkheid om provisies te ontvangen, in het bijzonder bij de diensten beleggingsadvies en vermogensbeheer, ernstig afbreuk kan doen aan de verplichting van de beleggingsonderneming om in het belang van de klant te handelen, hetgeen kan leiden tot suboptimale beleggingsbeslissingen door (of voor rekening van) de belegger.⁴³⁵ Dit heeft de Europese Commissie er uiteindelijk toe gebracht om in haar voorstel voor de herhijking van MiFID een provisieverbod op te nemen voor de diensten (onafhankelijk) beleggingsadvies en vermogensbeheer.⁴³⁶ Hoewel de onderhandelingen over de herziening van MiFID nog niet zijn afgerond, is de verwachting dat de regels omtrent provisies aanzienlijk zullen worden aangescherpt, al dan niet met een (gedeeltelijk) provisieverbod of een verbod op het vasthouden van provisies door beleggingsondernemingen. Ook in de wetgeving en toezichtspraktijk van enkele andere lidstaten, zoals het Verenigd Koninkrijk, wordt erkend dat de huidige provisieregels niet afdoende zijn om de prikkels die van provisies kunnen

⁴³⁴ Kamerstuk 31.086, nr. 3, blz. 3.

⁴³⁵ Commission Staff Working Paper Impact Assessment accompanying the document Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on Markets in financial instruments [Recast] and the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on Markets in financial instruments, , 20 October 2011, blz. 15–16.

⁴³⁶

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&Doid=200938

uitgaan effectief te ondervangen en zijn stappen gezet om provisies van of aan derden aan banden te leggen of zelfs te verbieden.⁴³⁷

Het provisieverbod voor beleggingsondernemingen speelt in op de omstandigheden die eigen zijn aan de Nederlandse marktstructuur. Allereerst zijn Nederlandse beleggingsondernemingen relatief afhankelijk van inkomsten uit provisies waardoor er een sterke sturing uit kan gaan van provisies. Gemiddeld bestaat een aanzienlijk deel van de omzet van Nederlandse beleggingsondernemingen uit provisieinkomsten. Bij sommige beleggingsondernemingen loopt dit percentage zelfs op tot bijna honderd procent. Dit benadrukt de noodzaak om mogelijke prikkels die van provisies uit kunnen gaan weg te nemen. Ten tweede beoogt het provisieverbod een gelijk speelveld voor beleggingsondernemingen te bevorderen. In Nederland is de beleggingsdienstverlening in hoge mate geconcentreerd bij enkele grootbanken. Desondanks zijn daarnaast meer dan 250 beleggingsondernemingen actief op de Nederlandse markt met substantiële aantallen klanten. Door het provisieverbod worden de kosten van beleggingsdienstverlening inzichtelijker voor de klant, waardoor klanten in staat worden gesteld een betere vergelijking te maken tussen de toegevoegde waarde die beleggingsondernemingen leveren. Het is de verwachting dat hierdoor ook de concurrentie tussen beleggingsondernemingen zal toenemen en beleggingsondernemingen beter in staat worden gesteld om de toegevoegde waarde van hun dienstverlening aan te tonen richting de klant. Tot slot is in Nederland met ingang van 1 januari 2013 een provisieverbod voor financiële dienstverleners van kracht geworden. Met de invoering het provisieverbod voor beleggingsondernemingen wordt marktbreed indirecte beloning (dus niet door de klant) verboden. Dit zorgt zowel voor duidelijkheid richting de consument als voor een gelijk speelveld tussen financiële dienstverleners en beleggingsondernemingen. Dit laatste is van belang omdat beide categorieën dienstverleners diensten verlenen met betrekking tot producten gericht op vermogensopbouw.

Een lidstaat die zelf additionele eisen wil opleggen, moet ingevolge artikel 4, derde lid, de Europese Commissie in kennis stellen van deze eisen tenminste een maand voor de datum waarop deze eisen van kracht worden. Deze kennisgeving moet tevens een motivering van elk van deze eisen bevatten. Het onderhavige onderdeel van het besluit is met vereiste motivering op 28 november 2013 ter kennisgeving aan de Europese Commissie toegezonden.

d. strekking en reikwijdte provisieverbod

Als gevolg van de onderhavige wijziging van artikel 168a van het BGfo mogen beleggingsondernemingen niet langer provisies verschaffen aan of ontvangen van derden met betrekking tot het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten aan niet-professionele beleggers. Voortaan zal sprake zijn van een directe betaling door de klant aan de beleggingsonderneming voor de verleende beleggingsdiensten of nevendiensten.

Het provisieverbod geldt ten aanzien van het verlenen van

beleggingsdiensten voor de diensten (individueel) vermogensbeheer, beleggingsadvies en execution only dienstverlening (ontvangen, doorgeven of uitvoeren van orders met betrekking tot financiële instrumenten). Het gaat hier om de beleggingdiensten bedoeld in de onderdelen a tot en met d van de definitie van verlenen van een beleggingsdienst in artikel 1:1 van de Wft. Bij vermogensbeheer kan door provisies een prikkel bestaan voor beleggingsondernemingen om het beleggingsproduct met de hoogste provisie in de portefeuille van de klant op te nemen, terwijl dit niet per se het beste product is voor de klant. Ook bij beleggingsadvies geldt dat provisies een prikkel kunnen geven om het product met de hoogste provisie te adviseren aan de klant. Daarnaast kunnen provisies ervoor zorgen dat al bij het samenstellen van het assortiment een voorselectie wordt gemaakt op basis van de hoogte van de provisies die de beleggingsonderneming zal ontvangen. Deze voorselectie bepaalt uit welke beleggingsproducten de klant vervolgens kan kiezen. Hoewel bij execution only dienstverlening minder sprake is van eventuele sturing door provisies omdat de klant zelf (standig) kiest voor aan- en verkoop van financiële instrumenten, kan de selectie van fondsen die wordt aangeboden aan deze klanten wel (mede) bepaald zijn op basis van provisies. Ook bij execution only dienstverlening kunnen provisies dus zorgen voor een prikkel om producten te selecteren op basis van de hoogste vergoeding. Daarnaast kan het uitzonderen van één van de genoemde vormen van dienstverlening, zoals execution only, leiden tot een ongewenst waterbedeffect waarbij voor beleggingsondernemingen een prikkel kan ontstaan om klanten richting het bedieningsconcept te sturen waarvoor nog provisies mogen worden ontvangen. Dit terwijl deze klanten wellicht juist behoefte hebben aan een ander bedieningsconcept zoals advies.

Voor het verlenen van de beleggingsdiensten overnemen of plaatsen van financiële instrumenten met of zonder plaatsingsgarantie als bedoeld in de onderdelen e en f van de definitie van verlenen van een beleggingsdienst in artikel 1:1 van de Wft blijft beloning middels provisies (van derden) toegestaan, mits wordt voldaan aan de provisieregels die voortvloeien uit de uitvoeringsrichtlijn MiFID en reeds van toepassing waren op beleggingsondernemingen voor de inwerkingtreding van het onderhavige provisieverbod. De bovengenoemde beleggingsdiensten worden, anders dan de beleggingsdiensten vermogensbeheer, beleggingsadvies en execution only dienstverlening, verleend ten behoeve van de primaire markt, namelijk bij het uitgeven van effecten of andere financiële instrumenten. De provisies bij deze vormen van beleggingsdienstverlening zijn een vergoeding voor werkzaamheden door de beleggingsonderneming zoals het samenstellen van een prospectus, het opstellen van researchrapporten, het structureren van transacties en het overnemen van risico's. Deze vergoedingen zijn uitgezonderd, voor zover zij geen relatie hebben met de beleggingsdienstverlening aan beleggers die plaatsvindt in de secundaire markt (vermogensbeheer, beleggingsadvies en execution only dienstverlening). De beleggingsdiensten overnemen of plaatsen van financiële instrumenten met of zonder plaatsingsgarantie hebben daarnaast een sterk internationaal karakter, doordat vaak zowel Nederlandse als buitenlandse beleggingsonderne-

⁴³⁷ Het Verenigd Koninkrijk heeft per 31 december 2012 een provisieverbod ingevoerd voor (beleggings)adviseurs.

mingen betrokken zijn bij het uitgeven van financiële instrumenten. Het verbieden van provisies bij deze vormen van beleggingsdienstverlening zou er derhalve toe kunnen leiden dat deelname van Nederlandse beleggingsondernemingen aan dergelijke emissies wordt bemoeilijkt, waardoor ook de mogelijkheden voor (Nederlandse) beleggers om zich in te schrijven op de financiële instrumenten die worden uitgegeven bij deze emissies worden beperkt.

In de consultatieversie van het ontwerpbesluit was het provisieverbod van toepassing op het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten aan cliënten. Dit zou betekenen dat het provisieverbod zowel van toepassing is op dienstverlening aan niet-professionele als professionele beleggers. Verschillende respondenten hebben kritiek geuit op deze reikwijdte van het provisieverbod. Zij meenden dat professionele beleggers (en in aanmerking komende tegenpartijen) over voldoende deskundigheid en tegengewicht beschikken om de dienstverlening en de daarmee verbonden kosten en wijze van beloning zelf (mede) te bepalen. Toepassing van het provisieverbod op dienstverlening aan deze twee categorieën beleggers zou volgens deze respondenten derhalve niet objectief, gerechtvaardigd en evenredig zijn. Daarnaast merkten respondenten op dat de markt waarin professionele beleggers en in aanmerking komende tegenpartijen actief zijn een sterk internationaal karakter heeft, waardoor toepassing van het provisieverbod op dienstverlening aan deze categorie beleggers de concurrentiepositie van Nederlandse beleggingsondernemingen (onevenredig) zou schaden. Naar aanleiding van de consultatiereacties is het ontwerpbesluit aangepast in die zin dat de reikwijdte van het provisieverbod is beperkt tot niet-professionele beleggers. Professionele beleggers en in aanmerking komende tegenpartijen beschikken over voldoende kennis (of de mogelijkheid om deze kennis in te huren) en zijn vanwege het volume van hun transacties in staat om effectief tegengewicht te bieden aan beleggingsondernemingen. De aard en kosten van de dienstverlening aan deze partijen zijn in de praktijk dan ook niet gestandaardiseerd, maar het resultaat van onderhandelingen tussen de beleggingsonderneming en de professionele belegger of in aanmerking komende tegenpartij. Het is derhalve niet noodzakelijk en wenselijk om dienstverlening aan deze categorieën beleggers onder de reikwijdte van het provisieverbod te brengen. Voor het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten aan professionele beleggers blijven de bestaande provisieregels van toepassing. Voor dienstverlening aan in aanmerking komende tegenpartijen geldt reeds dat ingevolge artikel 4:18b van de Wft artikel 168a, nu dat voortvloeit uit artikel 4:90 van de Wft, niet van toepassing is op het ontvangen en doorgeven van orders en het uitvoeren van orders of rechtstreeks daarmee verband houdende nevendiensten. Daarom hoeft voor deze diensten niets te worden geregeld in het onderhavige besluit. Voor het verlenen van de overige beleggingsdiensten en nevendiensten aan in aanmerking komende tegenpartijen gelden – evenals voor dienstverlening aan professionele beleggers – de bestaande provisieregels.

e. inwerkingtreding en overgangsrecht

De voorziene datum van inwerkingtreding van het provisie-

verbod is 1 januari 2014. Het provisieverbod is van toepassing op het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten na de datum van inwerkingtreding van artikel III, onderdeel X, van het onderhavige besluit. Het overgangsrecht voor het provisieverbod is geregeld in artikel 168aa. De consultatieversie van het ontwerpbesluit voorzag in één overgangsregime voor alle financiële instrumenten verricht voor 1 januari 2014, tot een jaar na inwerkingtreding van het provisieverbod. Uit de consultatiereacties is echter gebleken dat dit overgangsregime bij verscheidene beleggingsondernemingen op (uitvoerings)problemen stuitte. Derhalve is het overgangsrecht naar aanleiding van de consultatiereacties aangepast en ondergebracht in een apart artikel, namelijk artikel 168aa.

Op grond van het nieuwe artikel 168aa gelden twee verschillende overgangsregimes. Voor het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten met betrekking tot transacties in financiële instrumenten, niet zijnde rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe die op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald, die zijn verricht voor de datum van inwerkingtreding van het provisieverbod blijven de oude provisieregels van kracht. Voor deze financiële instrumenten – die vaak een vaste en beperkte looptijd hebben – is het vaak niet mogelijk om de bestaande posities van klanten om te zetten naar provisie-vrije versies van deze financiële instrumenten. Het gaat hier bijvoorbeeld om gestructureerde producten en bankbrieven met een bepaalde looptijd dan wel einddatum. De omzetting naar provisie-vrije financiële instrumenten, waarbij feitelijk het financieel instrument met provisie wordt verkocht en een versie van datzelfde instrument zonder provisie wordt aangekocht, kan bijvoorbeeld niet plaatsvinden omdat er simpelweg geen provisie-vrije versie van datzelfde financieel instrument kan worden aangeboden. Zo is het kenmerkend voor bepaalde financiële instrumenten dat de voorwaarden van het financieel instrument gekoppeld zijn aan de marktvoorwaarden bij de aankoop van dat instrument. Omdat de marktvoorwaarden op het moment van omzetting mogelijk gewijzigd zijn, zal een provisie-vrije variant van dat instrument niet onder de dezelfde voorwaarden worden aangeboden. De positie van de klant omzetten zou in dit geval feitelijk betekenen dat de bestaande positie van de klant in deze instrumenten wordt beëindigd en de klant in een ander product terecht komt. Teneinde dit te voorkomen geldt voor deze financiële instrumenten eerbiedigende werking. Omdat veel van deze financiële instrumenten een beperkte looptijd hebben, is de verwachting dat ook voor deze financiële instrumenten binnen enkele jaren de transitie is gemaakt naar provisie-vrije dienstverlening.

Het tweede overgangsregime heeft betrekking op het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten met betrekking tot transacties in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe die op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald. Voor deze diensten blijft het ontvangen of verschaffen van provisies van of aan derden, zoals distributie- en vergoedingen, toegestaan tot een jaar na inwerkingtreding van het provisieverbod, mits de provisie in zijn geheel wordt doorbetaald aan de klant. In tegenstelling tot andere financiële instrumenten, kunnen beleggingsonder-

nemingen – met instemming van de klant – veelal eenvoudig de bovengenoemde rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe omzetten naar provisievrije versies van deze instrumenten. Het overgangsregime geeft beleggingsondernemingen de tijd om ook voor bestaande posities van klanten de transitie te maken naar provisievrije dienstverlening. Tegelijkertijd wordt met de verplichting om eventueel ontvangen provisies door te betalen aan de klant gewaarborgd dat mogelijke prikkels die gedurende het overgangsjaar nog van provisies kunnen uitgaan worden ondervangen. Door het overgangsregime wordt een beleggingsonderneming in staat gesteld om haar klanten te benaderen over de gevolgen van het provisieverbod voor de positie van deze klanten en de benodigde wijzigingen te realiseren. Bij deze transitie is het daarnaast (voor de klant) van belang dat er daadwerkelijk financiële instrumenten zonder provisies beschikbaar zijn, teneinde de bestaande posities in financiële instrumenten om te kunnen zetten naar provisievrije financiële instrumenten. Het overgangsregime biedt ook aanbieders van financiële instrumenten de ruimte om deze transitie te maken. Ondanks de bovengenoemde overgangstermijn worden marktpartijen uitgenodigd om zo snel mogelijk de overstap te maken naar provisievrije dienstverlening en producten.

Met onderhavige onderdeel wordt in artikel 168a van het Bgfo het provisieverbod voor beleggingsondernemingen geïntroduceerd.

Ingevolge het eerste lid is het een beleggingsonderneming niet langer toegestaan om, rechtstreeks of middellijk, provisie te verschaffen of ontvangen met betrekking tot het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst aan een niet-professionele belegger. Hierbij kan gedacht worden aan distributievergoedingen, retourprovisies en aanbrengvergoedingen in relatie tot een beleggingsdienst. Met deze norm wordt invulling gegeven aan de verplichting voor een beleggingsonderneming om zich op eerlijke, billijke en professionele wijze in te zetten voor de belangen van haar klanten. Door het provisieverbod wordt gewaarborgd dat de verplichting voor beleggingsondernemingen om in het belang van de klant te handelen niet langer wordt doorkruist door de prikkels die van provisies uitgaan.

In verschillende consultatiereacties is gevraagd naar de reikwijdte van het provisieverbod ten aanzien aanbrengvergoedingen. Deze vergoedingen, die beleggingsondernemingen verschaffen aan derden voor het aanbrengen van klanten, zijn niet toegestaan als de vergoeding wordt betaald met betrekking tot het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten aan een bepaalde klant, of met het verlenen van zodanige diensten een relatie heeft. Aanbrengvergoedingen die beleggingsondernemingen ontvangen of verstrekken voor het introduceren van potentiële klanten en die geen betrekking hebben op, of relatie hebben met het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten blijven wel toegestaan (bijvoorbeeld algemene vergoedingen voor marketingactiviteiten). In dat geval is geen sprake van provisie in de zin van de Wft.

Het provisieverbod is van toepassing op beleggingsondernemingen. Als gevolg van de definitie van beleggingsonderneming in artikel 1:1 van de Wft, ziet het provisieverbod daarmee op degene die een beleggingsdienst verleent. Het

provisieverbod is ingevolge artikel 35a, tweede lid, ook van toepassing op personen als bedoeld in artikel 11, vierde lid, van de Vrijstellingsregeling Wft die zijn vrijgesteld van hetgeen ingevolge de afdelingen 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3 en 4.3.7 van de wet met betrekking tot beleggingsondernemingen is bepaald (zogenaamde nationaal regime). In de consultatiereacties werd ook aandacht gevraagd voor onduidelijkheid over de toepassing van het provisieverbod op personen die ingevolge artikel 11, eerste en tweede lid, juncto artikel 35a, eerste lid, van de Vrijstellingsregeling Wft zijn vrijgesteld van artikel 2:96 van de Wft en hetgeen ingevolge de afdelingen 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3 en 4.3.7 van de wet met betrekking tot beleggingsondernemingen is bepaald. Het gaat hier om personen die, al dan niet in combinatie met een complex product of een hypothecair krediet, beleggingsdiensten verlenen als bedoeld in onderdeel a of d van de definitie van verlenen van een beleggingsdienst in artikel 1:1 van de wet met betrekking tot transacties in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe. Hierbij kan gedacht worden aan adviseurs of bemiddelaars die adviseren over rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe of orders ontvangen en doorgeven aan beleggingsinstellingen of icbe's met betrekking tot gecombineerde producten met een beleggingscomponent, zoals effectenhypotheek. Op deze personen blijft (of wordt) het provisieverbod voor financiële dienstverleners van toepassing (artikel 86c, derde lid); zie hiervoor ook de toelichting op artikel III, onderdeel H, van dit besluit.

Het tweede lid bepaalt dat het verbod op het verschaffen of ontvangen van provisies in bepaalde gevallen niet van toepassing is. Zo bepaalt onderdeel a dat rechtstreekse beloning van de beleggingsonderneming door de cliënt of degene die namens hem optreedt wel is toegestaan. Dit is immers het uitgangspunt van het provisieverbod. Doordat de beleggingsonderneming alleen nog direct door de klant wordt betaald verdwijnt het risico dat vanwege provisies niet in het belang van de klant wordt gehandeld. Ook de (in de praktijk doorgaans marginale) provisie die noodzakelijk is voor het verlenen van de desbetreffende dienst of deze dienst mogelijk maakt blijft ingevolge het tweede lid, onderdeel b, toegestaan. Daarbij kan gedacht worden aan bewaarloon, afwikkelings- en beursvergoedingen, wettelijke heffingen of juridische kosten.

Onderdeel c van het tweede lid bepaalt dat het provisieverbod niet van toepassing is op het verlenen van de beleggingsdiensten of nevendiensten aan professionele beleggers en in aanmerking komende tegenpartijen en het verlenen van de beleggingsdiensten overnemen of plaatsen van financiële instrumenten met of zonder plaatsingsgarantie als bedoeld in de onderdelen e en f van de definitie van verlenen van een beleggingsdienst in artikel 1:1 van de wet, mits wordt voldaan aan de bestaande provisie regels. Dit betekent dat beleggingsondernemingen provisies door of aan een derde voor deze diensten duidelijk kenbaar moeten maken richting de klant. Daarnaast moeten deze provisies de kwaliteit van de desbetreffende dienst ten goede moeten komen en mogen deze provisies geen afbreuk mogen doen aan de verplichting van de beleggingsonderneming om zich in te zetten voor de belangen van de klant.

Op grond van het tweede lid, onderdeel d, blijven betalen-

gen tussen een beleggingsonderneming en een aan deze beleggingsonderneming verbonden agent toegestaan. Verbonden agenten zijn personen die onder volledige en onvoorwaardelijke verantwoordelijkheid van slechts één beleggingsonderneming optreden en voor rekening van die beleggingsonderneming bepaalde beleggingsdiensten verlenen. Verbonden agenten zijn op grond van artikel 2:97, vijfde lid, van de Wft uitgezonderd van de vergunningplicht voor beleggingsondernemingen onder de voorwaarde dat de beleggingsonderneming voor rekening waarvan de verbonden agent beleggingsdiensten verleent, volledig voor de verbonden agent verantwoordelijk is, in die zin dat de beleggingsonderneming er zorg voor draagt dat de betrokken agent voldoet aan de Wft en is aangemeld bij de AFM. Hoewel een beleggingsonderneming dus volledig verantwoordelijk is voor elke handeling die de verbonden agent voor rekening van de desbetreffende beleggingsonderneming verricht, wordt een verbonden agent tevens aangeduid als een beleggingsonderneming, waardoor bepalingen die gelden voor beleggingsondernemingen – waaronder het provisieverbod – ook van toepassing zijn op een verbonden agent.⁴³⁸ Ook hier geldt dus dat de klant direct gaat betalen voor de dienstverlening die hij ontvangt, ongeacht of hij deze ontvangt via een beleggingsonderneming of een verbonden agent die voor rekening van deze beleggingsonderneming optreedt. Betalingen tussen een beleggingsonderneming en een aan deze beleggingsonderneming verbonden agent worden uitgezonderd van het provisieverbod omdat – gelet op het bovenstaande – van deze provisies geen prikkel uitgaat om zich in de dienstverlening te laten leiden door andere belangen dan het klantbelang, bijvoorbeeld om het product met de hoogste provisie te adviseren aan de klant of om een klant bij een bepaalde beleggingsonderneming aan te brengen. Bovendien rust op grond van artikel 4:89a van de Wft op een verbonden agent de plicht om een cliënt bij het opnemen van contact over of voorafgaande aan het verlenen van een beleggingsdienst in ieder geval te informeren over in welke hoedanigheid hij optreedt, dat hij een contractuele verplichting heeft om uitsluitend voor één beleggingsonderneming op te treden, en op welke wijze hij wordt beloofd. Het tweede lid, onderdeel e, bepaalt dat het verschaffen of ontvangen van kleine geschenken die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn blijft toegestaan, mits de gezamenlijke waarde daarvan op jaarbasis niet meer bedraagt dan € 100. Hierbij kan worden gedacht aan de jaarlijkse kerstgeschenken of kleine promotieartikelen die incidenteel worden verstrekt aan relaties.

Stb. 2016, nr. 98

Provisieverbod voor beleggingsondernemingen
Crowdfundingplatformen kunnen op verschillende manieren hun activiteiten vormgeven. Wanneer de gevraagde financiering bijvoorbeeld als obligatielening wordt vormgegeven dan voert het platform bemiddelende werkzaamheden uit ten aanzien van een financieel instrument (in dit voorbeeld een effect) en zal het platform zeer waarschijnlijk als beleggingsonderneming kwalificeren. Afhankelijk van de

precieze dienstverlening van het platform kan het provisieverbod voor beleggingsondernemingen van toepassing zijn (artikel 168a van het BGfo).

Dit brengt met zich mee dat een platform dat als beleggingsonderneming kwalificeert geen vergoeding mag ontvangen van de geldvrager. De vergoeding die het platform (bij een succesvol project) van de geldvrager ontvangt, is voor crowdfundingplatformen in het algemeen echter de belangrijkste bron van inkomsten. Uiteraard kunnen platformen een vergoeding van de geldgevers vragen. Bij crowdfundingplatformen die niet als beleggingsonderneming kwalificeren kan echter wel een vergoeding van de geldvrager worden gevraagd, aangezien voor dergelijke platformen het provisieverbod van artikel 168a van het BGfo niet geldt. Vanwege concurrentieoverwegingen zal er daarom een limiet zitten aan de hoogte van de vergoeding die het platform dat als beleggingsonderneming kwalificeert aan geldgevers in rekening kan brengen.

Het is daarom zeer de vraag of een platform dat kwalificeert als beleggingsonderneming op die manier een duurzaam verdienmodel kan ontwikkelen. Het provisieverbod voor beleggingsondernemingen is daarmee potentieel een belangrijke belemmering voor de ontwikkeling van deze vorm van crowdfunding. Daarmee wordt ook de keuze van geldvragers en geldgevers voor bepaalde vormen van financiering onnodig beperkt. De meest geschikte vorm van financiering – zij het een onderhandse lening, een obligatielening of een participatie in het eigen vermogen – hangt af van de omstandigheden van het geval. Geldvragers en geldgevers dienen daarom zoveel mogelijk zelf de voor hen meest geëigende vorm te kunnen kiezen, gegeven de specifieke omstandigheden. Doordat crowdfunding in de vorm van effecten onnodig hinder zou kunnen ondervinden van het provisieverbod, kiezen geldgevers en geldvragers wellicht eerder voor een andere vorm van crowdfunding en daarmee een vorm van financiering die, gegeven de specifieke omstandigheden, niet de meest geschikte hoeft te zijn. Met een uitzondering op het provisieverbod voor crowdfunding wordt de keuze voor een bepaalde vorm van crowdfunding minder afhankelijk van het specifieke regelgevend kader dat op de verschillende vormen van crowdfunding van toepassing is.

Zoals eerder vermeld is de toepassing van het provisieverbod voor beleggingsondernemingen afhankelijk van de precieze dienstverlening van het platform. In het eerder aangehaalde onderzoeksrapport van de AFM wordt als optie genoemd om te onderzoeken of de activiteiten van platformen zodanig te interpreteren zijn dat deze niet kwalificeren als beleggingsdienst waarop artikel 168a van het BGfo van toepassing is. In casu zou de dienstverlening van het platform dan worden gezien als het in de uitoefening van beroep of bedrijf plaatsen van financiële instrumenten bij aanbidding ervan zonder plaatsingsgarantie, oftewel de beleggingsdienst, bedoeld in onderdeel f van de definitie van verlenen van een beleggingsdienst in artikel 1:1 van de Wft. In het advies Investment-based crowdfunding van de European Securities and Markets Authority (ESMA), dat een dag voor het AFM-onderzoek is gepubliceerd, wordt echter geconcludeerd dat crowdfundingplatformen die beleggingsonderneming zijn gewoonlijk de beleggingsdienst verlenen «het in de uitoefening van een beroep of

⁴³⁸ Zie ook Kamerstuk 31.086, nr. 3, blz. 25.

bedrijf ontvangen en doorgeven van orders van cliënten met betrekking tot financiële instrumenten».⁴³⁹ Op voornoemde beleggingsdienst is het provisieverbod van artikel 168a van het BGfo van toepassing, behoudens eventuele toepasselijkheid van de uitzonderingen opgenomen in het tweede lid van voornoemd artikel. Die uitzonderingen bieden voor crowdfunding echter geen soelaas. De onderdelen a en d tot en met e zien op specifieke, niet aan crowdfunding gerelateerde, situaties. Op grond van onderdeel c is het plaatsen van financiële instrumenten reeds uitgezonderd van het provisieverbod. Onderdeel b zondert provisies die noodzakelijk zijn voor het verlenen van de dienst uit van het provisieverbod. Het is de vraag of het ontvangen van een vergoeding van de geldvrager gekwalificeerd kan worden als noodzakelijk voor de dienstverlening. Zoals net beschreven, kan – hoewel dat niet voor de hand ligt – de dienstverlening ook op een andere wijze gefinancierd worden en brengt de aard van het provisieverbod met zich mee dat deze uitzondering zeer beperkt moet worden geïnterpreteerd.

Het doel van het provisieverbod is de belegger te beschermen tegen de prikkels die van provisies van derden uitgaan en ertoe kunnen leiden dat beleggingsondernemingen niet in het belang van de klant handelen.

Wanneer een beleggingsonderneming provisies van aanbieders van financiële instrumenten ontvangt, heeft de beleggingsonderneming daarmee een prikkel om klanten te leiden naar instrumenten van de aanbieder waarvan de beleggingsonderneming de meeste provisie ontvangt. Het desbetreffende instrument hoeft echter niet noodzakelijkerwijs de beste keuze voor de belegger te zijn. Meer indirect kan een beleggingsonderneming ook sturen door een voorselectie van producten te maken waar de beleggingsonderneming de hoogste provisie voor zou ontvangen. Hoewel dergelijke prikkels ook bij crowdfunding een rol kunnen spelen, zorgen de specifieke kenmerken van crowdfunding er voor dat deze prikkels veel minder sterk zijn. Zo zal een crowdfundingplatform beleggers niet direct naar bepaalde projecten kunnen leiden, aangezien een crowdfundingplatform in de regel niet de beleggingsdienst «in de uitoefening van beroep of bedrijf adviseren over financiële instrumenten» verleent. Bovendien zal de beoogde uitzondering op het provisieverbod, zoals hieronder nader wordt beschreven, niet van toepassing zijn indien het platform adviseert ten aanzien van de effecten die via het platform worden aangeboden. Mocht een platform toch willen adviseren over effecten die via het platform worden aangeboden, dan kan geen gebruik worden gemaakt van de uitzondering en blijft het provisieverbod van toepassing op de dienstverlening van het platform.

Een crowdfundingplatform zal wel indirect, bijvoorbeeld via de voorselectie van projecten waarvoor hij de hoogste provisie ontvangt, sturend op kunnen treden in de zin dat een belegger wellicht naar een project wordt geleid dat niet noodzakelijkerwijs het beste bij de voorkeuren van die belegger past. De projecten waarvoor via crowdfunding financiering gezocht wordt, verschillen in de praktijk echter

sterk van elkaar. Dit brengt met zich mee dat verschillende projecten ook een verschillend publiek kunnen hebben. Wanneer een platform in de voorselectie sturend optreedt, waardoor bepaalde projecten het platform niet halen, wordt mogelijk een bepaalde groep potentiële beleggers niet bereikt. Een platform is juist gebaat bij een zo groot mogelijk en gevarieerd aanbod van projecten, omdat dit een zo groot mogelijke groep aan potentiële beleggers zal aantrekken. Zodoende neemt de kans op succesvolle afronding van projecten toe en verdient het platform (extra) aan een project; een deel van de inkomsten van een platform komen uit een zogenaamde succesvergoeding. Dit principe zal daarom het mogelijke sturende effect mitigeren dat provisies van de geldvrager kunnen hebben op het platform. Dit neemt echter niet weg dat er andere (commerciële) redenen kunnen zijn om een bepaalde voorselectie te maken van projecten die echter buiten de sfeer van het provisieverbod vallen. Ook met een provisieverbod zal een beleggingsonderneming bepaalde prikkels kan hebben om een bepaalde voorselectie te maken, bijvoorbeeld omdat de beleggingsonderneming zich op een bepaalde doelgroep wilt richten, een bepaalde reputatie wilt handhaven of vanwege prudentiële redenen.

Daar komt bij dat de vergoeding die het platform van een geldvrager ontvangt, zoals hieronder nader wordt beschreven, geen afbreuk mag doen aan de verplichting om zich in te zetten voor de belangen van de klant (geldgever) en dient het platform transparant te zijn over de vergoeding.

Gezien de beperkte prikkels voor platformen om sturend op te treden in de selectie van projecten, de wens om de markt duidelijkheid te bieden en de ontwikkeling van crowdfunding als alternatieve financieringsvorm niet onnodig te belemmeren, wordt een uitzondering op het provisieverbod voor crowdfundingplatformen daarom gerechtvaardigd geacht. Dat neemt echter niet de noodzaak weg om de uitzondering zo beperkt mogelijk te houden, zodat oneigenlijk gebruik zoveel mogelijk wordt voorkomen. In dat kader worden enkele voorwaarden gesteld aan de uitzondering. Ten eerste geldt de uitzondering alleen voor zover het betreft de beleggingsdienst «het in de uitoefening van een beroep of bedrijf ontvangen en doorgeven van orders van cliënten met betrekking tot financiële instrumenten». Zoals hierboven naar voren kwam, verlenen crowdfundingplatformen typisch gezien deze beleggingsdienst.

Ten tweede kan de dienstverlening alleen zien op aandelen en obligaties of daarmee vergelijkbare waardebewijzen of schuldinstrumenten, rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe daaronder niet inbegrepen, die zijn uitgegeven in het kader van een publieksinvestering.

Onder «publieksinvestering» wordt verstaan het aantrekken van opvorderbare gelden van het publiek door middel van het uitgeven van effecten voor een specifiek bestedingsdoel dat voorafgaand aan het aantrekken aan het publiek is medegedeeld. Bij crowdfunding wordt namelijk geld opgehaald voor een bepaald doel, bijvoorbeeld startkapitaal, openen nieuw filiaal etc. Dit doel wordt ook kenbaar gemaakt, omdat het publiek anders geen enkele inschatting zou kunnen maken van de haalbaarheid van het project.

Om het onderscheid tussen crowdfundingplatformen en andere typen beleggingsondernemingen scherper te krijgen, wordt het bestedingsdoel nader ingekaderd. Banken

⁴³⁹ http://www.esma.europa.eu/system/files/2014-1378_opinion_on_investment-based_crowdfunding.pdf

die een «klassieke» effectenemissie begeleiden zouden namelijk ook van de uitzondering gebruik kunnen maken, waardoor via provisie van de uitgevende instelling een prikkel kan ontstaan voor de bank om cliënten naar de desbetreffende effecten te sturen. De nadere inkadering houdt in dat wanneer de opvorderbare gelden worden aangetrokken door het grootbedrijf de gelden niet gebruikt worden voor lopende bedrijfsactiviteiten, zoals het voldoen van lopende (loon)verplichtingen of herfinanciering. Het bestedingsdoel moet meer concreet worden omschreven, zoals het openen van een nieuw filiaal of de aanschaf van een nieuwe productielijn. Voor het midden- en kleinbedrijf geldt deze additionele voorwaarde niet. Het grootbedrijf zal in het algemeen toegang hebben tot meerdere financieringskanalen. De toegang tot crowdfunding voor lopende bedrijfsactiviteiten is daardoor minder noodzakelijk voor het grootbedrijf. Juist voor het midden- en kleinbedrijf is een zo breed mogelijke toegang tot crowdfunding wel belangrijk, omdat zij doorgaans over minder andere financieringskanalen beschikken. De nadere inkadering van het bestedingsdoel voorkomt derhalve sturing door beleggingsonderneming bij meer gangbare beleggingsdienstverlening, terwijl voor het midden- en kleinbedrijf brede toegang tot crowdfunding gewaarborgd wordt. Om sturing bij gangbare beleggingsdienstverlening te voorkomen is ook dienstverlening ten aanzien van rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe uitgesloten.

De term «publieksinvestering» vormt de tegenhanger van de bij leenplatformen geïntroduceerde figuur van de publiekslening (zie de artikelsgewijze toelichting bij onderdeel B). Het verschil tussen beide vormen van publieksfinanciering is gelegen in de manier waarop de opvorderbare gelden van het publiek worden aangetrokken. Bij de publieksinvestering wordt dat gedaan via het uitgeven van effecten zoals aandelen of obligaties, waarbij de geldvrager in principe ook een prospectus moet opstellen. Bij de publiekslening worden de gelden aangetrokken door middel van een onderhandse lening en vindt er geen aanbod van effecten plaats. Bij een onderhandse lening hoeft de geldvrager geen prospectus op te stellen.

Het derde vereiste is dat de betrokken effecten worden aangeboden door de onderneming zelf. Door deze eis wordt bewerkstelligd dat secundaire handel in eenmaal uitgegeven effecten niet onder de uitzondering kan vallen. In dat geval staat de bemiddelende rol tussen geldgever en geldvrager niet meer centraal en is het derhalve niet langer nodig die rol te ondersteunen door middel van een uitzondering op het provisieverbod.

Verder geldt dat het platform de algemene provisieregels voor beleggingsondernemingen in acht moet nemen. Dit betekent dat beleggingsondernemingen provisie door of aan een derde voor deze diensten duidelijk kenbaar moeten maken richting de klant. Daarnaast moeten deze provisie de kwaliteit van de desbetreffende dienst ten goede komen en mogen deze provisie geen afbreuk mogen doen aan de verplichting van de beleggingsonderneming om zich in te zetten voor de belangen van de klant.

Als vijfde voorwaarde is gesteld dat het platform met betrekking tot het effect dat wordt aangeboden via het platform geen andere beleggingsdiensten mag verlenen dan het ontvangen en doorgeven van orders met betrekking tot

en het plaatsen (al dan niet met garantie) van financiële instrumenten. Dit houdt in dat een crowdfundingplatform dat gebruik wilt maken van de uitzondering niet tevens de volgende beleggingsdiensten mag verlenen: «het in de uitoefening van beroep of bedrijf voor rekening van die cliënten uitvoeren van orders met betrekking tot financiële instrumenten», «het beheren van een individueel vermogen» en «het in de uitoefening van beroep of bedrijf adviseren over financiële instrumenten». Zoals hierboven reeds is aangegeven, is de uitzondering ingegeven door de wens om de onduidelijkheid met betrekking tot het provisieverbod weg te nemen. Deze onduidelijkheid ontstaat doordat het platform twee beleggingsdiensten verleent die in het geval van crowdfunding in elkaars verlengde liggen – namelijk het ontvangen en doorgeven van orders met betrekking tot en het plaatsen van financiële instrumenten – en waarvan er thans slechts één is uitgezonderd van het provisieverbod, namelijk het plaatsen. Indien een crowdfundingplatform naast voornoemde diensten andere, wel door het provisieverbod bestreken, beleggingsdiensten verleent, ontstaan dezelfde soort afbakeningsproblemen als in de huidige situatie. Dat zou de effectiviteit van de uitzondering niet ten goede komen en oneigenlijk gebruik in de hand werken. Uiteraard blijft het voor een platform mogelijk om andere diensten, zoals adviseren en vermogensbeheer, te verlenen. Het platform zal dan alleen geen gebruik kunnen maken van de uitzondering op het provisieverbod. Aangezien de dienstverlening van een platform in voornoemd geval steeds meer gelijkenis gaat vertonen met meer gangbare beleggingsdienstverlening, is een uitzondering op het provisieverbod ook niet langer gerechtvaardigd. Tenslotte dient de beleggingsonderneming die zich op de uitzondering wil beroepen de AFM in kennis te stellen van het voornemen om beleggingsdiensten te verlenen die onder de uitzondering vallen. Met het oog op de monitoring van de markt voor crowdfunding en het toezicht daarop wordt het wenselijk geacht dat de AFM deze sector zo goed mogelijk in zicht heeft. Door melding te maken van het voornemen om gebruik te maken van de vrijstelling, wordt hier een bijdrage aan geleverd.

Tot slot is het belangrijk om aan te geven dat de uitzondering op het provisieverbod moet worden gezien in het licht van een markt die sterk in ontwikkeling is. De uitzondering past in het streven om voor passende en effectieve regelgeving te zorgen die bijdraagt aan een duurzame en verantwoorde groei van crowdfunding. Zoals ook in de kabinetsreactie is aangegeven, is het daarom belangrijk om de markt te blijven monitoren, zodat bijtijds aanvullende en passende maatregelen kunnen worden genomen. In de monitoring van de markt zal uiteraard ook de werking van de uitzondering op het provisieverbod meegenomen worden. Wanneer bijvoorbeeld op grote schaal oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van de uitzondering, dan zou dit een herziening van de bepaling rechtvaardigen.

Verder kan de dienstverlening van de crowdfundingplatformen zich op een wijze ontwikkelen die tot gevolg heeft dat een uitzondering op het provisieverbod vanuit het oogpunt van de bescherming van beleggers niet langer gerechtvaardigd is. Ook in dat geval zou een heroverweging van de uitzondering op zijn plaats zijn.

§ 7. Consultatie

b. Verbod vergoedingen beheerders beleggingsinstellingen of icbe's bij beleggingsverzekeringen

In de consultatie zijn twee reacties ontvangen op het verbod voor verzekeraars op vergoedingen van beheerders van beleggingsinstellingen of icbe's bij beleggingsverzekeringen.

Het Verbond van Verzekeraars heeft aangegeven de achterliggende gedachte van het verbod volledig te onderschrijven. Wel vraagt zij in haar reactie aandacht voor het gelijke speelveld met andere pensioenuitvoerders, zoals pensioenfondsen en premiepensioeninstellingen (PPI's). Momenteel wordt al gekeken naar de vraag of wetgeving ook voor deze instellingen wenselijk en noodzakelijk is. Dit proces is nog gaande.

DUFAS merkt in haar reactie op dat het verbod alleen gericht is op beleggingsinstellingen en icbe's en niet op huisfondsen van verzekeraars. Volgens DUFAS wordt daarmee een ongelijk speelveld gecreëerd voor aanbieders van beleggingsinstellingen en icbe's.

Zoals in de nota van toelichting is opgenomen, is het doel van het verbod bescherming te bieden tegen ongewenste prikkels bij het samenstellen van een beleggingsverzekering (bij de selectie van beleggingsinstellingen of icbe's). Voorkomen dient te worden dat een verzekeraar zich bij die selectie laat leiden door andere belangen dan het klantbelang. Voor het aanbieden van beleggingsverzekeringen (zogeheten unit-linked beleggingsverzekeringen), waarbij de verzekeraar gebruikmaakt van huisfondsen die onderdeel zijn van dezelfde rechtspersoon als de verzekeraar (qua opzet en doel enigszins vergelijkbaar met beleggingsinstellingen of icbe's), geldt het verbod niet. Dit omdat hier geen sprake is van beloningen of vergoedingen van of aan derden, maar van geldstromen binnen één en dezelfde rechtspersoon. De prikkels die bestaan bij de keuze voor andere fondsen dan huisfondsen bestaan bij huisfondsen niet. Bovendien vindt er, zoals in de nota van toelichting is opgenomen, al toezicht plaats op deze producten in het kader van het productontwikkelingsproces.

DUFAS merkt verder op dat het verbod niet van toepassing is op andere pensioenuitvoerders dan verzekeraars, zoals pensioenfondsen en PPI's. Met betrekking tot dit aspect wordt verwezen naar de reactie op de consultatiereactie van het Verbond van Verzekeraars.

DUFAS merkt ten slotte op dat er in de nota van toelichting niet wordt toegelicht waarom het verbod voor levensverzekeringen op 1 juli 2016 in werking treedt en het verbod voor bestaande pensioenverzekeringen op 31 december 2020. Volledigheidshalve is naar aanleiding van deze reactie de toelichting op het artikel aangevuld.

Met het eerste lid van de wijziging wordt een nieuw onderdeel f toegevoegd aan het tweede lid van artikel 168a. Het onderdeel bevat een nieuwe uitzondering op het provisieverbod voor beleggingsondernemingen. Met de uitzondering wordt voorkomen dat de activiteiten van crowdfundingplatformen die kwalificeren als beleggingsonderneming onnodig worden belemmerd. Om oneigenlijk gebruik van de uitzondering te voorkomen, is aan de uitzondering een aantal voorwaarden verbonden.

Ten eerste maakt de aanhef van onderdeel f duidelijk dat de uitzondering alleen van toepassing is op de beleggingsdienst «ontvangen en doorgeven van orders van cliënten met betrekking tot financiële instrumenten».

De tweede voorwaarde, opgenomen onder 1°, betreft een beperking in het type effecten waarop de beleggingsdienst kan zien. De uitzondering ziet alleen op aandelen en obligaties (of daarmee vergelijkbare waardebewijzen of schuldinstrumenten) die zijn uitgegeven in het kader van een publieksinvestering.

In subonderdeel 2° is de derde voorwaarde opgenomen: alleen dienstverlening ten aanzien van effecten die aangeboden worden door een uitgevende instelling kunnen onder de uitzondering vallen. De uitzondering kan daarmee niet van toepassing zijn op secundaire handel.

Als vierde voorwaarde, opgenomen onder 3°, geldt dat moet worden voldaan aan de algemene provisie-regels. Platformen zullen derhalve richting de beleggers transparant moeten zijn over de vergoeding die zij van de geldvrager ontvangen. Ook moet het platform ervoor zorgen dat voornoemde vergoeding de kwaliteit van dienstverlening ten goede komt en geen afbreuk doet aan de verplichting om zich in te zetten voor de belangen van de klant.

Subonderdeel 4° bepaalt als vijfde voorwaarde dat de uitzondering niet van toepassing is indien het crowdfundingplatform met betrekking tot de effecten die via het platform worden aangeboden andere beleggingsdiensten verleent dan het ontvangen en doorgeven van orders met betrekking tot en het plaatsen van financiële instrumenten.

De laatste voorwaarde, opgenomen onder 5°, is dat het platform de AFM in kennis stelt van het voornemen om beleggingsdiensten te verlenen die onder de uitzondering vallen.

De tweede wijzigingsopdracht van dit onderdeel voegt een derde lid toe aan artikel 168a van het BGF, waarin de term «publieksinvestering» wordt omschreven. Een publieksinvestering betreft het anders dan in de uitoefening van het bedrijf van bank aantrekken of ter beschikking krijgen van opvorderbare gelden van het publiek voor een specifiek vooraf gecommuniceerd bestedingsdoel, waarbij de gelden worden aangetrokken of ter beschikking worden gekregen door middel van het uitgeven van effecten in overeenstemming met de prospectusregels (hoofdstuk 5.1 van de Wft).

Stb 2017, nr 190

Artikel 168a betreft het provisieverbod voor beleggingsondernemingen.

In 2016 is een uitzondering op het provisieverbod geïntroduceerd ten behoeve van crowdfunding, omdat het provisieverbod een mogelijke belemmering was voor de ontwikkeling van crowdfunding in Nederland. Crowdfundingplatformen die als beleggingsonderneming kwalificeren konden door het provisieverbod namelijk niet eenzelfde verdienmodel ontwikkelen als andere crowdfundingplatformen.

Aan de uitzondering is een aantal voorwaarden verbonden. Zo is de uitzondering alleen van toepassing indien het crowdfundingplatform de beleggingsdienst «in de uitoefening van een beroep of bedrijf ontvangen en doorgeven van orders van cliënten met betrekking tot financiële instrumenten» verleent ten aanzien van effecten die zijn

uitgegeven in het kader van een zogenaamde publieksinvestering. Een publieksinvestering is in het derde lid van artikel 168a omschreven als een variatie op het aantrekken van opvorderbare gelden van het publiek.

Er is echter gebleken dat dit onduidelijkheid oplevert over de toepassing van de uitzondering indien een geldvrager via een crowdfundingplatform aandelen uitgeeft. Bij het uitgeven van aandelen worden uiteraard gelden van het publiek aan getrokken, maar deze kwalificeren niet als opvorderbare gelden. De gelden hoeven namelijk niet op enig moment terugbetaald te worden; door het uitgeven van aandelen wordt immers eigen vermogen aangetrokken. In de definitie van publieksinvestering wordt daarom de term «opvorderbare» steeds geschrapt in de uitdrukking «opvorderbare gelden». Op deze manier wordt duidelijk gemaakt dat een publieksinvestering zowel eigen vermogen (aandelen) als vreemd vermogen (obligatielening) kan betreffen. De uitzondering op het provisieverbod kan daarmee in beide gevallen van toepassing zijn. Dit laat echter onverlet dat indien de financiering als obligatielening is vormgegeven, de geldgever opvorderbare gelden van het publiek aantrekt. Dit is op grond van artikel 3:5, tweede lid, onderdeel d, van de Wft toegestaan.

Verder is van de gelegenheid gebruik gemaakt om een verschrijving in onderdeel a van het derde lid van artikel 168a te verbeteren.

Stb. 2017, nr. 513

Het provisieverbod voor het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten aan niet-professionele beleggers blijft gehandhaafd (zie artikel 168a, eerste lid). Het regime met betrekking tot provisies in het kader van het verlenen van beleggingsdiensten aan professionele beleggers is opgenomen in artikel 168aa. Een beleggingsonderneming dient ontvangen geldelijke provisies voor onafhankelijk advies en individueel vermogensbeheer volledig door te geven aan de professionele belegger. De beleggingsonderneming dient tenminste jaarlijks de professionele belegger te informeren over de ontvangen provisies en het bedrag aan provisies dat aan de individuele belegger is doorgegeven. Provisies voor niet-onafhankelijk advies, *execution only* dienstverlening en het verlenen van nevendiensten hoeven niet te worden doorgegeven aan de belegger indien de professionele belegger voorafgaand aan de dienstverlening wordt geïnformeerd over het bestaan, de aard en het bedrag van de provisie, de provisie de kwaliteit van de dienstverlening ten goede komt en niet leidt tot belangenconflicten en geen afbreuk doet aan de verplichting van de beleggingsonderneming om zich in te zetten voor de belangen van de beleggers.

De beleggingsonderneming kan alleen niet-geldelijke provisies ontvangen indien wordt voldaan aan artikel 12, derde lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. De provisieregels zijn niet van toepassing op onderzoek op beleggingsgebied indien door de belegger op een door de beleggingsonderneming beheerde rekening bedragen worden gestort voor de kosten voor onderzoek op beleggingsgebied die door de beleggingsonderneming apart bij de desbetreffende belegger in rekening zijn gebracht gebaseerd op een vastgesteld onderzoeksbudget of indien het onderzoek door de beleg-

gingsonderneming wordt betaald uit eigen middelen.

De AFM, DUFAS, Loyens en Loeff, de NVB, de heer van Heezik en de VEB hebben opmerkingen gemaakt over de provisieregels (artikelen 168a en 168aa).

Naar aanleiding van de opmerkingen van de AFM en de NVB dat in het geval wordt voldaan aan artikel 13 van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 onderzoek op beleggingsgebied niet kwalificeert als provisie, is in artikel 168aa een apart lid opgenomen waaruit dat blijkt. De provisieregels zijn dan niet van toepassing. De NVB geeft in haar consultatiereactie verder aan dat de regels met betrekking tot onderzoek op beleggingsgebied op grond van artikel 13 van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn uitsluitend van toepassing zijn op individueel vermogensbeheer en onafhankelijk advies aan niet-professionele beleggers. De regels omtrent onderzoek op beleggingsgebied zijn op grond van artikel 13, eerste lid, van de hiervoor genoemde gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn van toepassing op beleggingsondernemingen die individuele vermogens en andere beleggingsdiensten verlenen aan cliënten (hieronder vallen zowel niet-professionele beleggers als professionele beleggers). Deze opmerking van de NVB is daarom niet overgenomen. De VEB vraagt om een nadere uitleg van artikel 13, derde lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten in financiële instrumenten 2014. Artikel 13, derde lid, houdt in dat de beleggingsonderneming de ontvangen onderzoeksvergoeding van de belegger moet storten op een afzonderlijke rekening voor betaling van onderzoek waarbij de beleggingsonderneming voldoet aan artikel 13, eerste lid, onderdelen b en c.

Zowel Loyens en Loeff als de heer van Heezik geven aan dat de provisieregels niet van toepassing dienen te zijn op in aanmerking komende tegenpartijen gelet op artikel 30, eerste lid, van MiFID II. Een cliënt kan alleen kwalificeren als in aanmerking komende tegenpartij indien het gaat om het uitvoeren van orders voor eigen rekening of voor rekening van cliënten (*execution only* dienstverlening) of het ontvangen en doorgeven van orders. Indien een beleggingsonderneming adviseert of individuele vermogens beheert dient de beleggingsonderneming de klant te kwalificeren als niet-professionele belegger of als professionele belegger. Artikel 30, eerste lid, van MiFID II bepaalt dat een beleggingsonderneming die orders uitvoert, ontvangt of doorgeeft voor in aanmerking komende tegenpartijen niet hoeft te voldoen aan de provisieregels. Derhalve is de «in aanmerking komende tegenpartij» in artikel 168aa geschrapt zodat de provisieregels alleen van toepassing zijn op dienstverlening aan professionele beleggers.

Naar aanleiding van de opmerkingen van de AFM en Loyens en Loeff is artikel 168aa, zesde lid (nieuw), aangepast en verduidelijkt. In het zesde lid is verduidelijkt dat een beleggingsonderneming alleen onder de voorwaarden zoals opgenomen in het vijfde lid provisies mag verschaffen aan een derde in het kader van het verlenen van beleggingsdiensten of daarmee verband houdende nevendiensten aan een professionele belegger. Het voorstel van DUFAS om twee aparte artikelen op te nemen voor beleggingsdienstverlening aan professionele beleggers, te weten een artikel voor provisies bij individueel vermogensbeheer

en onafhankelijk advies en een apart artikel voor andere beleggingsdiensten (execution only en afhankelijk advies) wordt niet overgenomen, omdat een dergelijke splitsing niet de beoogde verduidelijking biedt. De regels hangen in grote mate met elkaar samen waardoor verwijzingen nodig blijven.

De NVB merkt op dat artikel 27, tweede lid, van MiFID II nog dient te worden geïmplementeerd om provisies voor de routing van orders naar een bepaald handelsplatform of plaats van uitvoering mogelijk te blijven maken. Dit artikel hoeft niet apart te worden geïmplementeerd, omdat op grond van artikel 4:88 van de Wft een beleggingsonderneming een adequaat beleid dient te voeren ter zake van het voorkomen en beheersen van belangenconflicten. Provisies voor de routing van orders zijn toegestaan, tenzij dit in strijd is met artikel 4:88 van de wet. Tevens zijn de provisieregels zoals opgenomen in de artikelen 168a en 168aa van het BGfo van toepassing op provisies die worden ontvangen voor de routing van orders naar een bepaald handelsplatform of plaats van uitvoering.

Artikel 168a is gebaseerd op artikel 4:90, tweede lid, van de Wft en verwerkt artikel 24, zevende tot en met negende lid, van MiFID II en de artikelen 11, 12 en 13 van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. De provisieregels beogen te waarborgen dat een beleggingsonderneming zich bij het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten op een eerlijke, billijke en professionele wijze inzet voor de niet-professionele belegger, daar financiële of andere prikkels deze inzet kunnen doorkruisen. Bovendien dienen de provisieregels te voorkomen dat er belangenconflicten ontstaan tussen de beleggingsonderneming en haar cliënten. Artikel 24, zevende tot en met negende lid, van MiFID II schrijft voor dat de beleggingsonderneming ontvangen provisies voor onafhankelijk advies en individueel vermogensbeheer volledig dient door te betalen aan zowel de niet-professionele belegger als de professionele belegger. In Nederland gelden sinds 1 januari 2014 strengere provisieregels⁴⁴⁰ voor beleggingsdienstverlening aan niet-professionele beleggers dan de provisieregels die voortvloeien uit MiFID. Het provisieverbod voor het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten aan niet-professionele beleggers blijft gehandhaafd (zie artikel 168a, eerste lid). Het regime met betrekking tot provisies in het kader van het verlenen van beleggingsdiensten aan professionele beleggers is opgenomen in artikel 168aa. Het doel van het provisieverbod is de niet-professionele belegger te beschermen tegen de prikkels die van provisies uitgaan en ertoe kunnen leiden dat beleggingsondernemingen niet in het belang van de belegger handelen. Doordat de beleggingsonderneming alleen een vergoeding ontvangt van de belegger, is er geen risico dat de beleggingsonderneming vanwege de provisie niet in het belang van de niet-professionele belegger handelt. Het provisieverbod geldt voor zowel advisering, individueel vermogensbeheer als *execution only-dienstverlening*. Op grond van artikel 24, twaalfde lid, eerste alinea, van MiFID II kunnen lidstaten aanvullende eisen opleggen ten

opzichte van de regels omtrent provisie zoals opgenomen in artikel 24 van MiFID II. Dergelijke aanvullende eisen moeten objectief gerechtvaardigd en evenredig zijn en bedoeld zijn om concrete, risico's voor de bescherming van de belegger of voor de marktintegriteit tegen te gaan. Voorwaarde is dat de concrete risico's die met de eisen worden tegengegaan van bijzonder belang zijn in de omstandigheden die eigen zijn aan de marktstructuur van de desbetreffende lidstaat.

Gelet op overweging 76 van de preambule van MiFID II kan artikel 24, twaalfde lid, in ieder geval dienen als grondslag voor lidstaten om strengere provisieregels voor te schrijven. Voor de introductie van het provisieverbod in 2014 is gebruik gemaakt van een vergelijkbare lidstaatoptie die was opgenomen in artikel 4 van richtlijn 2006/73/EG.⁴⁴¹ Artikel 24, twaalfde lid, vijfde alinea, schrijft voor dat lidstaten aanvullende eisen mogen handhaven die aan de Europese Commissie zijn medegedeeld voor 2 juli 2014 overeenkomstig artikel 4 van richtlijn 2006/73/EG. Nederland heeft bij brief van 28 november 2013 de Europese Commissie geïnformeerd over het provisieverbod voor niet-professionele beleggers zodat het provisieverbod kan worden gehandhaafd.

Artikel 168a, tweede lid, bepaalt op welke provisies het provisieverbod zoals opgenomen in het eerste lid niet van toepassing is. Het provisieverbod geldt niet indien de provisie wordt verschaft door of namens de belegger zelf in plaats van door of namens een derde (onderdeel a). Provisies die noodzakelijk zijn voor het verlenen van de desbetreffende dienst of de desbetreffende dienst mogelijk maken vallen eveneens niet onder het provisieverbod (onderdeel b). Te denken valt aan bewaarloon, afwikkelings- en beursvergoedingen, wettelijke heffingen en juridische kosten. Het tweede lid, onderdeel c, is aangepast omdat de provisieregels voor professionele beleggers zijn opgenomen in artikel 168aa. Het provisieverbod is niet van toepassing op plaatsingsvergoedingen (veelal gerelateerd aan secundaire markttransacties) indien wordt voldaan aan een aantal voorwaarden. De beleggingsonderneming dient de provisie die wordt verschaft of ontvangen voor deze diensten duidelijk kenbaar te maken richting de niet-professionele belegger. Daarnaast moet de provisie de kwaliteit van de desbetreffende dienst ten goede komen en mag deze provisie geen afbreuk doen aan de verplichting van de beleggingsonderneming om zich in te zetten voor de belangen van de niet-professionele belegger. Op grond van onderdeel d zijn provisies die worden verschaft door een beleggingsonderneming aan een door die beleggingsonderneming aangemelde verbonden agent toegestaan. Deze provisies worden gezien als een interne betaling. Aan het tweede lid is toegevoegd dat het provisieverbod niet van toepassing is op kleine niet-geldelijke provisies die op grond van artikel 12, derde lid, van de gedelegeerde

⁴⁴⁰ Stb. 2013, 537.

⁴⁴¹ Richtlijn 2006/73/EG van de Commissie van 10 augustus tot uitvoering van Richtlijn 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de door beleggingsondernemingen in acht te nemen organisatorische eisen en voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening en wat betreft de definitie van begrippen voor de toepassing van genoemde richtlijn (PbEG 2006, 241).

uitvoeringrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 als aanvaardbaar worden aangemerkt. Onder kleine niet-geldelijke provisies die mogen verschaft of ontvangen valt onder meer algemene informatie over een financieel instrument of beleggingsdienst, promotiemateriaal met betrekking tot een emissie⁴⁴², algemene rapporten over de economie of bedrijfsresultaten, het deelnemen aan congressen, seminars of andere trainingen over de kenmerken van een specifiek financieel instrument of specifieke beleggingsdienst (inclusief een redelijk bedrag aan eten en drinken tijdens een congres, seminar of andere training). De belegger dient duidelijk te worden geïnformeerd over deze niet-geldelijke provisies voordat de beleggingsdienst of nevendienst wordt verleend (onderdeel e). De informatie over kleine niet-geldelijke provisies mag in algemene bewoordingen worden omschreven. In het vierde lid is bepaald dat onderzoek op beleggingsgebied waarbij wordt voldaan aan artikel 13 van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 niet kwalificeert als provisie. Het gaat dan om onderzoek op beleggingsgebied die door de beleggingsonderneming uit eigen middelen wordt betaald of via een aparte rekening voor onderzoek op beleggingsgebied. In het laatste geval dient aan een aantal voorwaarden te worden voldaan. Zo dient de rekening door de beleggingsonderneming te worden beheerd en dient door de belegger op de rekening bedragen te worden gestort die door de beleggingsonderneming apart bij de desbetreffende belegger in rekening zijn gebracht gebaseerd op een vastgesteld onderzoeksbudget. Indien onderzoek op beleggingsgebied niet voldoet aan artikel 13 van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 dan dienen de regels voor niet-geldelijke provisies in acht te worden genomen. Niet-geldelijke provisies zijn aanvaardbaar en mogen door een beleggingsonderneming worden ontvangen indien wordt voldaan aan artikel 12, derde lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. Provisies voor de routing van orders naar een bepaald handelsplatform of plaats van uitvoering dienen ook te voldoen aan artikel 168a.

Artikel 168aa

- 1. Een beleggingsonderneming die van een derde rechtstreeks of middellijk provisies ontvangt met betrekking tot het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst aan een professionele belegger geeft de ontvangen geldelijke provisie in zijn geheel door aan de desbetreffende professionele belegger.**
- 2. De beleggingsonderneming verschaft aan of ontvangt van een derde geen niet-geldelijke provisies met betrekking tot het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst aan een professionele belegger,**

ger, tenzij wordt voldaan aan artikel 12, derde lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014.

- 3. De beleggingsonderneming ontwikkelt een beleid dat erop is gericht provisies die zijn ontvangen van een derde aan elke individuele professionele belegger toe te wijzen en door te geven en informeert de professionele belegger op uitvoerige, accurate en begrijpelijke wijze over het bestaan, de aard en het bedrag, of indien het bedrag niet kan worden achterhaald, de wijze van berekening daarvan, van de provisie voordat de desbetreffende dienst wordt verleend en de mechanismen voor het doorgeven van de provisie aan de professionele belegger.**
- 4. De beleggingsonderneming informeert de professionele belegger ten minste jaarlijks op individuele basis over de aard en het bedrag van de doorgegeven provisies.**
- 5. Het eerste tot en met vierde lid zijn niet van toepassing op:**
 - a. ontvangen provisies voor afhankelijk advies, het verlenen van een andere beleggingsdienst dan het beheren van een individueel vermogen zonder daarbij tevens te adviseren en het in dit verband verlenen van een nevendienst, indien:**
 - 1°. de professionele belegger op uitvoerige, accurate en begrijpelijke wijze mededeling wordt gedaan van het bestaan, de aard en het bedrag, of indien het bedrag niet kan worden achterhaald, de wijze van berekening daarvan, van de provisie voordat de desbetreffende dienst wordt verleend en jaarlijks indien voortdurend provisies worden ontvangen met betrekking tot de desbetreffende dienst;**
 - 2°. de provisie de kwaliteit van de desbetreffende dienst ten goede komt als bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 en wordt voldaan aan artikel 11, vierde lid, van die gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn;**
 - 3°. de provisie niet leidt tot belangenconflicten en geen afbreuk doet aan de verplichting van de beleggingsonderneming om zich in te zetten voor de belangen van de professionele belegger;**
 - b. ontvangen provisies als bedoeld in artikel 168a, tweede lid, onderdelen a, b, d en f.**

⁴⁴² Zie overweging 29 van de preambule bij de gedelegeerde richtlijn met betrekking tot het vrijwaren van financiële instrumenten en geldmiddelen, productgovernanceverplichtingen en provisies.

6. **Het vijfde lid is van overeenkomstige toepassing op het verschaffen van provisie door een beleggingsonderneming aan een derde in het kader van het verlenen van een beleggingsdienst of daarmee verband houdende nevendienst aan een professionele belegger.**
7. **Indien onderzoek op beleggingsgebied voldoet aan artikel 13 van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 kwalificeert het onderzoek niet als provisie.**
8. **Indien de beleggingsonderneming de professionele belegger geïnformeerd over de wijze van berekening van de provisie, bedoeld in het tweede en vierde lid, onderdeel a, onder 1°, deelt de beleggingsonderneming het bedrag van de provisie mede aan de professionele belegger op het moment dat het bedrag van de ontvangen provisie bekend is.**

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 4:90, eerste lid, van de Wft bepaalt dat beleggingsondernemingen zich bij het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten op eerlijke, billijke en professionele wijze inzetten voor de belangen van haar cliënten. Artikel 4:90, tweede lid, voorziet vervolgens in de mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur regels te stellen met betrekking tot het verschaffen of ontvangen van een provisie bij het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten. De provisieregels dienen te voorkomen dat er belangenconflicten ontstaan tussen de beleggingsonderneming en haar cliënten. Indien de provisieregels niet worden nageleefd, kan eveneens sprake zijn van overtreding van artikel 4:88 van de Wft (voorkomen en beheersen van belangenconflicten). Artikel 168aa verwerkt artikel 24, zevende lid (onderdeel b), achtste en negende lid, van MiFID II en de artikelen 11, 12 en 13 van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten. Voor het verlenen van beleggingsdiensten aan professionele beleggers is aangesloten bij de provisieregels zoals opgenomen in artikel 24, zevende tot en met negende lid, van MiFID II. Indien een beleggingsonderneming die onafhankelijk adviseert, individuele vermogens beheert of nevendiensten verleent provisie ontvangt van een derde met betrekking tot het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst aan een professionele belegger dient de beleggingsonderneming de ontvangen geldelijke provisie in zijn geheel door te geven aan de professionele belegger. Dit volgt uit artikel 168aa, eerste lid. Artikel 168aa is niet van toepassing op in aanmerking komende tegenpartijen omdat een beleggingsonderneming alleen cliënten kan aanmerken als in aanmerking komende tegenpartij indien het gaat om het ontvangen en doorgeven van orders en het uitvoeren van orders of daarmee verband houdende nevendiensten (zie artikel 4:18b, eerste lid, Wft). Artikel 30 van MiFID II bepaalt dat de provisieregels niet van toepassing zijn op het verlenen van deze diensten aan in aanmerking komende tegenpartijen. Indien een beleggingsonderneming individuele vermogens beheert voor cliënten of

cliënten adviseert dan dient de cliënt te worden aangemerkt als een niet-professionele belegger of professionele belegger en zijn de provisieregels zoals opgenomen in artikel 168a respectievelijk artikel 168aa van toepassing. Op grond van het tweede lid mag de beleggingsonderneming geen niet-geldelijke provisie verschaffen aan of ontvangen van een derde met betrekking tot het verlenen van een beleggingsdienst of daarmee verband houdende nevendienst tenzij wordt voldaan aan artikel 12, derde lid, van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (tweede lid). De beleggingsonderneming zorgt ervoor dat de ontvangen provisie aan de betrokken belegger wordt doorgegeven. Hiervoor stelt de beleggingsonderneming een beleid op (derde lid). De beleggingsonderneming dient tenminste jaarlijks de professionele belegger te informeren over de aard en het bedrag van de doorgegeven provisie (vierde lid). Provisies voor afhankelijk advies, *execution only* dienstverlening en het in verband met deze beleggingsdiensten verlenen van nevendiensten zijn onder bepaalde voorwaarden uitgezonderd van het eerste en tweede lid (vijfde lid, aanhef, onderdelen a en b). Een van de voorwaarden is dat de beleggingsonderneming aan de professionele belegger voorafgaand aan de dienstverlening mededeling doet van het bestaan, de aard en het bedrag van de provisie, de provisie dient de kwaliteit van de dienstverlening ten goede te komen en de provisie mag niet leiden tot belangenconflicten. De provisie die worden genoemd in artikel 168a, tweede lid, onderdelen a, b, d en f, hoeft de beleggingsonderneming niet door te geven aan de belegger (zie vijfde lid, onderdeel b). In het zesde lid is bepaald dat het verschaffen van provisie door een beleggingsonderneming aan een derde in het kader van het verlenen van een beleggingsdienst of daarmee verband houdende nevendienst aan een professionele belegger is toegestaan indien aan de professionele belegger het bestaan, de aard en het bedrag van de provisie is medegedeeld, de provisie de kwaliteit van de dienst ten goede komt en de provisie niet leidt tot belangenconflicten en geen afbreuk doet aan de verplichting van de beleggingsonderneming om zich in te zetten voor de belangen van de professionele belegger. Op deze manier is zowel het ontvangen als verschaffen van provisie alleen onder bepaalde voorwaarden toegestaan. Met betrekking tot onderzoek op beleggingsgebied wordt opgemerkt dat dergelijk onderzoek niet kwalificeert als provisie indien is voldaan aan artikel 13 van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (zevende lid). De provisieregels zijn dan niet van toepassing. Provisies die door een handelsplatform of plaats van uitvoering worden verstrekt voor de routing van orders naar een het desbetreffende handelsplatform of plaats van uitvoering dienen ook te voldoen aan artikel 168aa.

Artikel 168ab ⁴⁴³

1. Artikel 168a is niet van toepassing op het

⁴⁴³ Ver Nummerd van artikel 168aa naar 168ab door art. I, onderdeel AAF van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.).

verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten met betrekking tot transacties in financiële instrumenten, niet zijnde rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe die op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald, die voor 1 januari 2014 zijn verricht. Op de bedoelde diensten blijft artikel 168a zoals dat luidde op 31 december 2013 van toepassing.⁴⁴⁴

2. [vervallen]⁴⁴⁵ Artikel 168a is tot en met 31 december 2014 niet van toepassing op het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten met betrekking tot transacties in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe die op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald, indien:
- 1°. de cliënt op uitvoerige, accurate en begrijpelijke wijze mededeling wordt gedaan van het bestaan, de aard en het bedrag, of indien het bedrag niet kan worden achterhaald, de wijze van berekening daarvan, van de provisie voordat de desbetreffende dienst wordt verleend;
 - 2°. de provisie de kwaliteit van de desbetreffende dienst ten goede komt en geen afbreuk doet aan de verplichting van de beleggingsonderneming om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt;

⁴⁴⁴ Artikel 168a Bgfo luidde op 31 december 2013 als volgt:

1. Een beleggingsonderneming verschaft of ontvangt voor het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst geen provisie die niet noodzakelijk is voor het verlenen van de betreffende dienst of deze mogelijk maakt.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op:
 - a. provisies die worden verschaft door of aan de cliënt;
 - b. provisies die worden verschaft door of aan een derde, indien:
 - 1°. de cliënt op uitvoerige, accurate en begrijpelijke wijze mededeling wordt gedaan van het bestaan, de aard en het bedrag of, indien het bedrag niet kan worden achterhaald, de wijze van berekening daarvan, van de provisie voordat de desbetreffende dienst wordt verleend; en
 - 2°. de verschaffing van de provisie de kwaliteit van de desbetreffende dienst ten goede komt en geen afbreuk doet aan de verplichting van de beleggingsonderneming om zich in te zetten voor de belangen van de cliënt.
3. De beleggingsonderneming voldoet aan de voorwaarde, bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, aanhef en onder 1°, indien zij in samengevatte vorm mededeling doet van de essentiële voorwaarden van de regelingen voor provisies en zij de cliënt informeert over de mogelijkheid om nadere bijzonderheden te verkrijgen en deze op verzoek van de cliënt verstrekt.
4. Onder cliënt of derde in de zin van het tweede lid worden mede verstaan personen die handelen namens de cliënt onderscheidenlijk de derde.

⁴⁴⁵ Door art. I, onderdeel AAG van het Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 (Stb. 2017, nr. 513) (red.).

3°. de provisie in zijn geheel wordt doorbetaald aan de cliënt.

Stb. 2013, nr. 537

In het artikel 168aa wordt het overgangsrecht voor het provisieverbod geregeld. Het provisieverbod is per onmiddellijk van toepassing op het verlenen van beleggingsdiensten en nevendiensten voor zover dit plaats vindt op of na de datum van inwerkingtreding van artikel III, onderdeel X, van dit besluit. Voor het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten met betrekking tot transacties in financiële instrumenten, niet zijnde rechten van deelneming in een beleggingsinstelling die op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald, die zijn verricht voor de datum van inwerkingtreding van onderdeel F, maar waar nog wel een provisie-stroom loopt na de datum van inwerkingtreding, geldt ingevolge artikel 168aa, eerste lid, eerbiedigende werking. Voor het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten met betrekking tot rechten van deelneming in een beleggingsinstelling die op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald, geldt ingevolge artikel 168aa, tweede lid, uitgestelde werking. Dit betekent dat voor deze gevallen het verschaffen of ontvangen van provisies van of aan derden is toegestaan tot een jaar na inwerkingtreding van het provisieverbod, mits de provisie in zijn geheel wordt doorbetaald aan de klant.

Stb. 2017, nr. 513

Voor het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten met betrekking tot rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe die op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa direct of indirect worden ingekocht of terugbetaald, is het verschaffen of ontvangen van provisies van of aan derden toegestaan tot en met 31 december 2014 mits de provisie in zijn geheel werd doorbetaald aan de klant. Aangezien de datum van 31 december 2014 is verstreken, kan artikel 168ab, tweede lid, vervallen.

Artikel 168ac
Beleggingsondernemingen die op of na 3 januari 2018 provisies ontvangen of verschaffen met betrekking tot beleggingsdiensten of nevendiensten aan professionele beleggers die voor 3 januari 2018 zijn verleend, hoeven die provisies niet op grond van artikel 168aa door te geven aan professionele beleggers.

Stb. 2017, nr. 513

Artikel 168ac regelt het overgangsrecht voor beleggingsondernemingen die op of na 3 januari 2018 provisies ontvangen of verschaffen met betrekking tot beleggingsdiensten of nevendiensten aan professionele beleggers die voor dat tijdstip zijn verleend. Beleggingsondernemingen hoeven deze provisies niet door te geven aan professionele beleggers. Voor het ontvangen of verschaffen van provisies met betrekking tot het verlenen van beleggingsdiensten of nevendiensten aan professionele beleggers die zijn verleend voor 3 januari 2018 geldt ingevolge artikel 168ac eerbiedigende werking.

Hoofdstuk 14a Premiepensioeninstellingen

Bepalingen ter uitvoering van artikel 4:71c, derde lid, van de wet

Artikel 168b

Een overeenkomst als bedoeld in artikel 4:71c, eerste lid, van de wet, bepaalt, voor zover van toepassing, in ieder geval:

- a. ten aanzien van de verschuldigde premie:
 - 1°. het bedrag van de verschuldigde premie;
 - 2°. de wijze waarop en de termijnen waarin de verschuldigde premie wordt voldaan;
 - 3°. de procedures die gelden bij het niet nakomen van premiebetalingsverplichtingen door de bijdragende onderneming;
- b. ten aanzien van de kosten:
 - 1°. het bedrag van de totale kosten;
 - 2°. de kosten die worden ingehouden op de premie, onderverdeeld naar soorten kosten, zoals in elk geval de eerste kosten, de doorlopende kosten en de aan- en verkoopkosten;
 - 3°. de kosten die worden ingehouden op de vermogensopbouw of uitkering, onderverdeeld naar soorten kosten, zoals in elk geval de eerste kosten, de doorlopende kosten en de aan- en verkoopkosten;
 - 4°. de invloed van het gemiddelde jaarlijkse percentage van de kosten, bedoeld onder 2° en 3°, op het rendement, de vermogensopbouw of uitkering, verbonden aan de overeenkomst; en
 - 5°. de wijze waarop de kosten, bedoeld onder 2° en 3°, worden verdeeld over de looptijd van de overeenkomst;
- c. de informatie die de bijdragende onderneming verstrekt aan de premiepensioeninstelling en de wijze waarop deze informatie wordt verstrekt;
- d. de informatie die de premiepensioeninstelling verstrekt aan de bijdragende onderneming, pensioendeelnemers en pensioengerechtigden en de wijze waarop deze informatie wordt verstrekt;
- e. de door de premiepensioeninstelling in acht te nemen beleggingsbeginselen en beleggingsvoorschriften;
- f. of, en onder welke voorwaarden pensioendeelnemers wordt toegestaan de verantwoordelijkheid voor beleggingen over te nemen;
- g. de voorwaarden die gelden voor inbreng en overdracht van waarden van opgebouwde pensioenaanspraken;
- h. de wijze waarop sterftewinsten worden

toebedeeld;

- i. de criteria die de premiepensioeninstelling hanteert bij de keuze van een derde voor de inkoop van een pensioenuitkering;
- j. of de premiepensioeninstelling een dekking tegen biometrische risico's of garanties zal betrekken van een derde en, indien relevant, de criteria die zij zal hanteren bij de keuze van een derde;
- k. de voorwaarden die gelden bij beëindiging van de overeenkomst; en
- l. het toepasselijke recht en de wijze van beslechting van geschillen.

Stb. 2010, nr. 888

In artikel 168b van het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (hierna: Bgfo Wft) worden de onderwerpen genoemd die ten minste, voor zover van toepassing, moeten worden geadresseerd in de overeenkomst van dienstverlening die wordt gesloten tussen een premiepensioeninstelling en een bijdragende onderneming (vgl. artikel 4:71c, lid 1, Wft). Deze verplichting geldt ongeacht de herkomst van de pensioenregeling die door de premiepensioeninstelling zal worden uitgevoerd. Indien een premiepensioeninstelling een Nederlandse pensioenregeling uitvoert gelden bovendien de eisen die worden gesteld aan de uitvoeringsovereenkomst van artikel 25 van de Pensioenwet (hierna: Pw).

Partijen zijn niet gehouden om alle voorgeschreven onderwerpen uitputtend in hetzelfde document te adresseren. Het staat partijen vrij in de (hoofd)overeenkomst te verwijzen naar andere documenten, onder de voorwaarde dat de verwijzing naar de inhoud van die andere documenten tot gevolg heeft dat de daarin vervatte afspraken onderdeel uitmaken van de overeenkomst.

De eisen in artikel 168b, onderdeel a, ten aanzien van afspraken die moeten worden gemaakt over de verschuldigde premie komen overeen met de voorschriften die in artikel 25 van de Pw worden gesteld aan de uitvoeringsovereenkomst. De redactie in onderdeel 1° is aangepast om te verduidelijken dat in onderdeel a het totale bedrag moet worden genoemd dat wordt ingebracht bij de premiepensioeninstelling vanwege de uitvoering van de premiepensioenregeling. Vanwege onderdeel b moet vervolgens worden verantwoord welk deel van dit totale bedrag wordt ingehouden vanwege de kosten van de pensioenuitvoering. Dit door een directe inhouding op de premie of door een inhouding op (het rendement op) het opgebouwde vermogen op een later moment. Indien de verantwoording van de verschuldigde premie en de kosten met elkaar worden vergeleken wordt vervolgens inzichtelijk welk deel van de premie daadwerkelijk ten goede komt aan de opbouw van het pensioenvermogen. Onder verschuldigde premie wordt verstaan de premie die moet worden afgedragen vanwege de pensioenregeling die de premiepensioeninstelling uitvoert. Indien de premiepensioeninstelling tevens bemiddelt bij de totstandkoming van een verzekeringsdekking die wordt betrokken bij een derde (zie verder de toelichting op onderdelen i) en j) en in dat kader assisteert bij het beheer en de uitvoering van de verzekeringsovereenkomst door

het innen van premies ten behoeve van de verzekeraar, wordt deze premie niet als verschuldigde premie in verband met de pensioenregeling aangemerkt. De eventuele premie-inning door de premiepensioeninstelling in verband met een verzekeringsdekking betrokken bij een derde dient separaat te worden overeengekomen. Voor de hand ligt deze premie-inning apart te benoemen in de uitvoeringsovereenkomst. Het ligt voor de hand dat daarbij tevens de afspraak wordt gemaakt over hoe inzichtelijk wordt gemaakt welk deel van afdracht door de bijdragende onderneming als verschuldigde premie in verband met de pensioenregeling geldt en welk deel als premie voor een dekking of garantie die wordt betrekking bij derden.

De voorschriften in onderdeel b van artikel 168b hebben tot doel bijdragende ondernemingen een goed inzicht te bieden in de kosten die een premiepensioeninstelling rekent in verband met de uitvoering van een pensioenregeling en het effect van die kosten op het rendement en het uiteindelijk opgebouwde vermogen. De eisen die worden gesteld aan kostentransparantie komen overeen met de eisen die terzake gelden voor verzekeraars die beschikbare premieregelingen uitvoeren. Daartoe is aangesloten bij de artikelen 59a, tweede lid, en artikel 60, eerste lid, onderdeel I, van het Bgfo Wft. De begrippen kosten, eerste kosten, doorlopende kosten en aan- en verkoopkosten zijn reeds toegevoegd bij de laatstgenoemde artikelen.⁴⁴⁶

«Kosten» zijn alle bedragen die de premiepensioeninstelling direct of indirect in rekening brengt of ten laste laat komen van de pensioendeelnemers. Hierbij kan gedacht worden aan vergoedingen, provisies, lasten, uitgaven, maar ook aan eventuele belastingen die pensioendeelnemers via de premiepensioeninstelling moet betalen. Onder kosten worden ook verstaan eventuele opbrengsten uit het pensioenvermogen (zoals rente en dividend op beleggingen, maar ook eventuele sterftewinsten) die eventueel als vergoeding voor de activiteiten van de financiële onderneming in rekening worden gebracht bij pensioendeelnemers, of die anderszins aan de pensioendeelnemers worden onthouden (zie voor afspraken over toedeling van sterftewinsten artikel 168b, onderdeel h). De premie die op grond van de pensioenregeling verschuldigd is wordt niet begrepen onder de term «kosten». Zoals hierboven al aan de orde is gekomen kan echter worden overeengekomen dat een deel van de premie direct wordt ingehouden in verband met kosten van uitvoering van de pensioenregeling. Het andere deel van de premie zal dan ten goede komen aan de opbouw van het pensioenvermogen.

In de context van de uitvoering van een pensioenregeling door een premiepensioeninstelling kan het begrip «eerste kosten» worden gelezen als de kosten die gemoeid zijn met de aangaan van de relatie tussen de bijdragende onderneming en de premiepensioeninstelling. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan kosten die de premiepensioeninstelling maakt vanwege advisering aan de bijdragende onderneming in verband met de inrichting van de dienstverlening en het opnemen van de pensioenregeling van de bijdragende onderneming in de administratie. «Doorlopende kosten» kunnen onder meer bestaan uit

kosten die worden gemaakt voor de incasso van premies, de uitvoering van de pensioenadministratie en in verband met de informatieverstrekking aan deelnemers. Kosten die worden gemaakt ten behoeve van het beheer van het pensioenvermogen kunnen eveneens tot de doorlopende kosten worden gerekend. Het gaat om kosten als vergoeding voor de activiteiten van de premiepensioeninstelling zelf in het kader het beheer van het pensioenvermogen, maar ook om kosten die derden die betrokken zijn bij het vermogensbeheer doorberekenen aan de premiepensioeninstelling.

Bij dit laatste kan bijvoorbeeld worden gedacht aan kosten die in rekening worden gebracht door een beheerder van een beleggingsfonds waarin wordt belegd of kosten van de diensten van een eventuele pensioenbewaarder. Ook kosten die het gevolg zijn van beleggingsbeslissingen van pensioendeelnemers die de verantwoordelijkheid voor beleggingen hebben overgenomen worden tot de doorlopende kosten gerekend.

Aangezien premiepensioeninstellingen de (waarde van de) uitkering niet zullen uitdrukken in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling en het bij hen ondergebrachte pensioenvermogen bovendien niet (louter) zullen beleggen in participaties in zogenaamde beleggingsinstellingen is er voor gekozen om de artikelen 59a, tweede lid, onderdeel c, en artikel 60, eerste lid, onderdeel I, onder 3°, niet over te nemen in deze algemene maatregel van bestuur. Zoals hierboven al is toegelicht dienen eventuele kosten in verband met beheerslasten die in rekening worden gebracht door beheerders van beleggingsfondsen waarin het pensioenvermogen wordt belegd reeds te worden verantwoord onder de doorlopende kosten die ten laste worden gebracht van de premie of het opgebouwde vermogen. Aan- en verkoopkosten zijn kosten die door de premiepensioeninstelling in rekening worden gebracht indien in het kader van de vermogensopbouw bepaalde beleggingen worden aangegaan of verkocht.

De regels die strekken tot kostentransparantie als bedoeld in artikel 168b, onderdeel b, onder 5°, zullen vooral van belang zijn voor de uitvoering van buitenlandse pensioenregelingen. Artikel 17a van de Pw bepaalt immers dat de doorberekening van kosten in het kader van een Nederlandse premieovereenkomst evenredig in de tijd moet plaatsvinden. De ontwikkeling van de kosten in de tijd kan bij de uitvoering van Nederlandse regelingen dus niet anders dan evenredig zijn.

Met betrekking tot onderdeel d: welke informatie het betreft, volgt uit het sociale en arbeidsrecht van het land dat relevant is voor de uitvoering van de pensioenregeling. Voor de uitvoering van Nederlandse pensioenregeling is dit dus de Pensioenwet.

Met betrekking tot onderdeel e: het zal in ieder geval een verwijzing naar de beleggingsbeginselen en -voorschriften die volgen uit artikel 3:267b van de Wft betreffen, maar mogelijk ook additionele afspraken ten aanzien van het te voeren beleggingsbeleid die partijen overeenkomen.

Deze additionele afspraken kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op een doelstelling tot maatschappelijk verantwoord beleggen. De afspraken die door de bijdragende onderneming worden gemaakt over de beleggingsbeginselen en -voorschriften die de premiepensioeninstelling moet

⁴⁴⁶ Stb. 2009, nr. 401, p. 17–18.

volgen, zullen vanwege artikel 3:267a, eerste lid, Wft, vervolgens door de premiepensioeninstelling worden ver-
taald naar een verklaring van beleggingsbeginselen (artikel
3:267a, eerste lid, Wft). Deze verklaring wordt onder meer
gebruikt als verantwoording van beleggingsbeleid (en
risicomanagement in verband met de beleggingen) gedu-
rende de uitvoering van de pensioenregeling richting pen-
sioendeelnemers en -gerechtigden en de toezichthou-
der(s).

Wat betreft artikel 168b, onderdeel f, voor de uitvoering van
Nederlandse pensioenregelingen moet worden verwezen
naar artikel 52 van de Pw waarin de zorgplicht en de voor-
waarden voor het overnemen van verantwoordelijkheid van
beleggingen door pensioendeelnemers zijn vastgelegd.

De onderdelen i en j van artikel 168b hebben tot doel de
bijdragende onderneming en premiepensioeninstelling tot
duidelijke afspraken te doen komen ten aanzien van de
eventuele diensten die de premiepensioeninstelling ver-
leent als tussenpersoon bij het betrekken van garanties of
dekkingen van derden. Zoals ook al is toegelicht in o.m. de
nota naar aanleiding van het verslag⁴⁴⁷ kan de premiepen-
sioeninstelling als tussenpersoon (bemiddelaar, adviseur,
gevolmachtigd agent) optreden bij o.m. het betrekken van
een levenslange uitkering bij een verzekeraar (of buiten-
landse pensioeninstelling) voor de uitkeringsfase of bij het
betrekken van op de uitvoering van de pensioenregeling
aanvullende garanties of dekkingen tegen biometrische
risico's bij een derde tijdens de opbouwfase. De term «cri-
teria» heeft betrekking op de selectievoorwaarden die de
bijdragende onderneming heeft meegegeven aan de pre-
miepensioeninstelling in verband met het betrekken van
garanties of dekkingen van derden. Deze selectievoor-
waarden kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de
kwaliteit van dienstverlening die de derde aantoonbaar kan
bieden. De bewoordingen »indien relevant» zijn opgeno-
men om tot uitdrukking te brengen dat deze verplichting
pas relevant wordt wanneer door de bijdragende onderne-
ming is overeengekomen dat de premiepensioeninstelling
een rol zal spelen in het betrekken van garanties of dekkin-
gen van derden.

Artikel 168c

**Een overeenkomst als bedoeld in artikel
4:71c, tweede lid, van de wet, bepaalt in ieder
geval dat:**

- a. de pensioenbewaarder in het belang van
de pensioendeelnemers en pensioenge-
rechtigden optreedt;**
- b. over het in bewaring gegeven pensioen-
vermogen slechts kan worden beschikt
door de premiepensioeninstelling en de
pensioenbewaarder tezamen;**
- c. de pensioenbewaarder het in bewaring
gegeven pensioenvermogen slechts af-
geeft tegen ontvangst van een verklaring
van de premiepensioeninstelling waaruit
blijkt dat afgifte wordt verlangd in verband
met de regelmatige uitoefening van het**

**bedrijf van premiepensioeninstelling; en
d. de pensioenbewaarder volgens het recht
van de staat waar de premiepensioen-
instelling haar zetel heeft jegens de premie-
pensioeninstelling, de pensioendeelnem-
ers en de pensioengerechtigden aan-
sprakelijk is voor door hen geleden scha-
de voorzover de schade het gevolg is van
verwijtbare niet-nakoming of gebrekkige
nakoming van zijn verplichtingen, ook in-
dien de pensioenbewaarder het bij hem in
bewaring gegeven pensioenvermogen ge-
heel of gedeeltelijk aan een derde heeft
toevertrouwd.**

⁴⁴⁷ Kamerstuk 31.891, nr. 6, p. 5.

Hoofdstuk 15 Slotbepalingen

Artikel 169

Artikel 3, eerste lid, aanhef en onderdeel a, is niet van toepassing op houders van een ontheffing als bedoeld in artikel 4:3, vierde lid, van de wet die is verleend voor 15 september 2004.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel komt in de plaats van artikel 5 van het Ontheffingsbesluit Wtk 1992. Op grond van artikel 61, derde lid, van de Invoerings- en aanpassingswet Wet op het financieel toezicht berust een ontheffing van het zogenaamde "bemiddelingsverbod" van artikel 82 van de Wtk 1992 vanaf het moment van inwerkingtreding van de Wft op artikel 4:3, vierde lid, van de wet. Indien de ontheffing is verleend voor het tijdstip van inwerkingtreding van het Ontheffingsbesluit Wtk 1992⁴⁴⁸, is artikel 3, eerste lid, aanhef en onderdeel a, dat uit het Ontheffingsbesluit Wtk 1992 is overgenomen, niet van toepassing op de ontheffinghouder.

Artikel 170

Tot 1 oktober 2007 is artikel 6 niet van toepassing op financiële dienstverleners die niet bemiddelen in verzekeringen, optreden als gevolmachtigde agent of optreden als ondergevolmachtigde agent, voorzover zij op 1 januari 2006 niet voldeden aan artikel 17 van het Besluit financiële dienstverlening en aannemelijk kunnen maken dat zij vanaf 1 oktober 2007 wel zullen voldoen aan artikel 6.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel komt in de plaats van artikel 32 van de Vrijstellingsregeling Wfd. Financiële dienstverleners die op 1 januari 2006 (het moment van inwerkingtreding van artikel 27, tweede lid, van de Wfd, de voorloper van artikel 4:9, tweede lid, van de wet) al actief waren op de markt maar wier klantmedewerkers op dat moment niet beschikten over de vereiste diploma's of wier bedrijfsvoering de vakbekwaamheid nog niet waarborgde - zoals vereist in artikel 17 van het Bfd en artikel 6 - hebben tot 1 oktober 2007 de gelegenheid om de bedrijfsvoering aan te passen of om de klantmedewerkers de benodigde diploma's te laten halen. Bemiddelaars in verzekeringen en (onder)gevolmachtigde agenten dienden op grond van de Wet assurantiebemiddelingsbedrijf al over de juiste papieren te beschikken en vallen daarom niet onder de in dit artikel opgenomen uitzondering.

Voorwaarde voor de uitzondering is dat de desbetreffende financiële dienstverlener op verzoek van de AFM een concreet en realistisch plan van aanpak moet kunnen laten zien waaruit blijkt dat hij tijdig, dat wil zeggen vanaf 1 oktober 2007, aan artikel 6 zal voldoen. Benadrukt wordt dat artikel 4:9, tweede lid, van de wet en artikel 5 onverkort gelden. Dit betekent dat de klantmedewerkers van de financiële dienstverleners die onder dit artikel vallen in de periode tot 1 oktober 2007 wel vakbekwaam dienen te zijn in die zin dat zij moeten voldoen aan de eindtermen opge-

nomen in bijlage B. Dit artikel regelt alleen dat de desbetreffende financiële dienstverleners in die periode de vakbekwaamheid niet door middel van diploma's of de bedrijfsvoering hoeven aan te tonen.

Artikel 171

- 1. Een financiële dienstverlener die onmiddellijk voorafgaand aan de inwerkingtreding van artikel I, onderdeel E, van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013, over een vergunning beschikte en op dat moment voldeed aan artikel 4:9, tweede lid, van de wet, behoeft gedurende een termijn van 36 maanden,⁴⁴⁹ gerekend vanaf de dag waarop genoemd artikel I, onderdeel E, in werking treedt, niet te voldoen aan artikel 6, onderdeel b.**
- 2. Een financiële dienstverlener die binnen zes maanden, gerekend vanaf de dag waarop artikel I, onderdeel E, van het Wijzigingsbesluit, in werking treedt, een vergunning heeft aangevraagd, behoeft gedurende die zes maanden niet te voldoen aan artikel 6, onderdeel b.**
- 3. Een financiële dienstverlener als bedoeld in het tweede lid die werknemers en andere natuurlijke personen als bedoeld in artikel 6, onderdeel b, in dienst heeft, behoeft gedurende een termijn van 36 maanden,⁴⁵⁰ gerekend vanaf de dag waarop artikel I, onderdeel E, van het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013, in werking treedt, niet te voldoen aan artikel 6, onderdeel b, voor zover die personen op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van genoemd artikel I, onderdeel E, over een geldig diploma of geldige er-**

⁴⁴⁹ Art. IX van Stb. 2016, nr. 98 wordt bepaald dat deze verlenging van de termijn vna 24 naar 36 maanden niet in werking treedt op 1 april 2016, maar reeds op 17 maart 2016 en terug werkt tot 1 januari 2016. Dit wordt als volgt toegelicht: "Omdat de huidige overgangstermijn, opgenomen in artikel 171, eerste en derde lid, van het BGfo liep tot en met 31 december 2015 treedt de wijzigingsopdracht opgenomen in artikel I, onderdeel S, in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin dit besluit wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 januari 2016. Hiermee wordt bewerkstelligd dat de overgangstermijn voor iedereen met één jaar wordt verlengd" (red.).

⁴⁵⁰ Art. IX van Stb. 2016, nr. 98 wordt bepaald dat deze verlenging van de termijn vna 24 naar 36 maanden niet in werking treedt op 1 april 2016, maar reeds op 17 maart 2016 en terug werkt tot 1 januari 2016. Dit wordt als volgt toegelicht: "Omdat de huidige overgangstermijn, opgenomen in artikel 171, eerste en derde lid, van het BGfo liep tot en met 31 december 2015 treedt de wijzigingsopdracht opgenomen in artikel I, onderdeel S, in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin dit besluit wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 januari 2016. Hiermee wordt bewerkstelligd dat de overgangstermijn voor iedereen met één jaar wordt verlengd" (red.).

⁴⁴⁸ 15 september 2004, Stb. 2004, nr. 449.

**kenning van beroepskwalificaties beschik-
ten.**

**4. Bij ministeriële regeling kunnen regels
worden gesteld met betrekking tot de ge-
lijkstelling van reeds bestaande diploma's
met diploma's als bedoeld in artikel 7.**

Stb. 2012, nr. 695

Artikel 171 van het Bgfo zag op de overgangsregeling zoals die van toepassing was bij de overgang naar het vakbekwaamheidsbouwwerk zoals geïntroduceerd bij de invoering van de Wft in 2007. Dit artikel komt te vervallen en wordt vervangen door een nieuw artikel 171 dat de overgang naar het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk regelt. Het eerste lid bepaalt de overgangstermijn voor financiële dienstverleners die op 31 december 2013 voldoen aan artikel 4:9, tweede lid, van de Wft. Een financiële dienstverlener voldoet hieraan indien:

- bij ondernemingen tot vijftig medewerkers de zogenaamde «feitelijk leidinggevend» over Wft-vakbekwaamheidsdiploma's beschikken, mits de vakbekwaamheid van klantmedewerkers door de bedrijfsvoering van de onderneming geborgd wordt;
- bij financiële ondernemingen met meer dan vijftig medewerkers de vakbekwaamheid door de bedrijfsvoering geborgd wordt;⁴⁵¹
- indien de werknemers van de financiële dienstverlener en andere personen die zich onder zijn verantwoordelijkheid rechtstreeks bezig houden met financiële dienstverlening, met uitzondering van feitelijk leidinggevend, allen beschikken over een geldig diploma voor de in hun geval relevante eindtermen.

Aan de diplomaplicht wordt ook voldaan indien de werknemers beschikken over een geldige erkenning van beroepskwalificaties als bedoeld in artikel 5 van de Algemene wet erkenning EG-beroepskwalificaties of een EVC procedure met goed gevolg hebben doorlopen.

Deze financiële dienstverleners hebben van 1 januari 2014 tot en met 30 juni 2015 de tijd om aan de nieuwe vakbekwaamheidseisen te voldoen. Hierbij dient het volgende opgemerkt te worden. De PE periode 2011–2012 eindigt op 31 december 2012. Deze periode zal met één jaar verlengd worden tot en met 31 december 2013. Dit betekent dat bestaande diplomahouders tot en met 31 december 2013 de tijd hebben om aan hun PE verplichting te voldoen.

In het jaar 2013 kunnen nog steeds vakbekwaamheidsdiploma's worden behaald en zal examinering plaatsvinden conform de eind- en toetstermen van het dan geldende vakbekwaamheidsbouwwerk.

Personen die op 31 december 2013 beschikken over een geldig diploma, hebben vanaf 1 januari 2014 tot en met 30 juni 2015 de tijd om aan de nieuwe vakbekwaamheidseisen te voldoen middels het inhaalprogramma. De examinering van dit inhaalprogramma wordt gecombineerd met de examinering van de PE.

Het tweede lid ziet op financiële dienstverleners die voor 1 juli 2014 een vergunning hebben aangevraagd. Deze fi-

nanciële dienstverleners worden, tot 1 juli 2014 in de gelegenheid gesteld aan de nieuwe vakbekwaamheidseisen te voldoen.

Het derde lid regelt voor deze financiële dienstverleners dat voor zover zij personen in dienst hebben die reeds over een op 31 december 2013 geldend diploma of geldige erkenning van beroepskwalificaties beschikken, deze personen tot en met 30 juni 2015 de tijd hebben om aan de nieuwe vakbekwaamheidseisen te voldoen. Dit betekent dat ook deze personen vanaf 1 januari 2014 tot en met 30 juni 2015 de tijd hebben om door middel van het inhaalprogramma aan de nieuwe vakbekwaamheidseisen te voldoen.

Het vierde lid bepaalt dat bij ministeriële regeling kan worden bepaald op welke manier bestaande diploma's worden gelijkgesteld met diploma's als bedoeld in de artikelen 7 en 8 van dit besluit.

Stb 2013, nr 536

In artikel 171 is een wijziging aangebracht in de overgangstermijn. De overgangstermijn was in eerste instantie 18 maanden. Deze is nu verlengd naar 24 maanden. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de motie van de leden Aukje de Vries en Koolmees, waarin de regering wordt verzocht om, in overleg met de sector, met voorstellen te komen om het vakbekwaamheidsbouwwerk op onderdelen te versoepelen. Voorts wordt in verband met de wijziging van artikel 6 (zie onderdeel B en de toelichting hierbij) artikel 171 gewijzigd, zodat dit hiermee in lijn wordt gebracht.

Stb. 2013, nr. 339

Met de inwerkingtreding van het nieuwe vakbekwaamheidsregime moet artikel 171 weer in overeenstemming worden gebracht met dat nieuwe regime. Ook kunnen op dat moment artikel 171a en bijlage B definitief komen te vervallen. In deze wijzigingen wordt door het onderhavige artikel voorzien.

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om als tweede inhoudelijke wijziging de overgangsregeling in artikel 171 zoals dat na inwerkingtreding van het nieuwe vakbekwaamheidsregime zal luiden, te verduidelijken. Dit naar aanleiding van vragen van marktpartijen over de werking van de in het Wijzigingsbesluit financiële markten 2013 opgenomen tekst van artikel 171. In dat artikel was een vrijstelling van artikel 4:9, tweede lid, van de Wft opgenomen, waardoor de overgangsregeling niet alleen betrekking had op de vereiste diploma's, maar ook zag op een vrijstelling van de verplichting van de financiële dienstverlener om zijn bedrijfsvoering zodanig in te richten dat een vakbekwame financiële dienstverlening is gewaarborgd. De overgangsregeling is echter alleen bedoeld voor de diplomaplicht. In het nieuwe artikel 171 waarin dit besluit voorziet, is deze onjuistheid hersteld door uitsluitend artikel 6, onderdeel b, van het BGfo onder de overgangsregeling te laten vallen. De overgangsregeling ziet daardoor niet langer op de verplichting om vakbekwaam te zijn via de bedrijfsvoering, dat in onderdeel a van artikel 6 BGfo wordt genoemd.

Daarnaast is van de gelegenheid gebruik gemaakt om de inwerkingtredingsdatum van de nieuwe vakbekwaamheidsregels bij koninklijk besluit te bepalen. Hiertoe worden de

⁴⁵¹ Dit betekent niet dat niemand binnen een dergelijke organisatie over diploma's beschikt. Het is op dit moment alleen geen verplichting.

artikelen 7 en 171 gewijzigd zodat deze hiermee in lijn worden gebracht. De behoefte om de inwerkingtredingsdatum bij koninklijk besluit te kunnen bepalen houdt verband met het feit dat de voorbereidingen van de centrale examenbank mogelijk meer tijd zullen vergen dan aanvankelijk gedacht. Zie de toelichting van artikel III voor een uitgebreidere toelichting hierop.

Stb 2014, nr 524

De wijziging houdt verband met het vervallen van het tweede lid van artikel 6.

Stb. 2016, nr. 98

In artikel 171, eerste en derde lid, van het BGfo is de overgangstermijn gewijzigd. Deze is verlengd van 24 maanden naar 36 maanden. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de motie van de leden Aukje De Vries en Omtzigt waarin de regering wordt verzocht de overgangstermijn voor de centrale Wft-examinering met één jaar te verlengen tot en met 31 december 2016.⁴⁵² Voor financieel adviseurs betekent dit dat zij tot en met 31 december 2016 de tijd hebben om de benodigde examens, initieel dan wel PEplus, te behalen. Omdat de huidige overgangstermijn liep tot en met 31 december 2015 treedt deze wijziging in werking met ingang van de dag na uitgifte van het Staatsblad waarin zij wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 januari 2016. Hiermee wordt bewerkstelligd dat de overgangstermijn voor iedereen met één jaar wordt verlengd.

Artikel 171a [vervallen]⁴⁵³

Stb. 2012, nr. 695

Omdat de overgangstermijn die in artikel 171a van het Bgfo was gesteld, afloopt op het moment dat dit besluit in werking treedt, kan artikel 171a komen te vervallen. Personen die gebruik maakten van de overgangsregeling van artikel 171a van het Bgfo komen automatisch binnen het nieuwe overgangsregime van artikel 171 van dit besluit te vallen.

Artikel 172

Artikel 28, tweede lid, is niet van toepassing ten aanzien van personen die zich op 1 januari 2006 reeds onder de verantwoordelijkheid van de financiële dienstverlener, bedoeld in het eerste lid van dat artikel, rechtstreeks bezighielden met het verlenen van financiële diensten.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel komt in de plaats van artikel 81 van het Bfd. Op grond van dit artikel geldt artikel 28, tweede lid, niet voor personen die zich al op 1 januari 2006 (het moment van inwerkingtreding van de Wfd) onder de verantwoordelijkheid van de financiële dienstverlener, bedoeld in artikel 28, eerste lid, rechtstreeks bezighielden met het verlenen van financiële diensten. Indien deze personen zich na 1 januari 2006 in dienst van een andere financiële dienstverlener rechtstreeks zijn gaan bezighouden met het verlenen van financiële diensten, geldt de uitzondering van dit artikel niet

langer, en dienen zij alsnog een verklaring omtrent het gedrag over te kunnen leggen en geldt het in artikel 28, tweede lid, bepaalde met betrekking tot faillissement.

Artikel 173 [vervallen]⁴⁵⁴

Stb. 2013, nr. 293

Artikel 173 wordt ingetrokken, omdat deze overgangsbepaling thans geen relevantie meer heeft.

Artikel 173a

Artikel 32 is niet van toepassing op financiële producten ter zake waarvan na 31 december 2012 geen nieuwe overeenkomsten worden aangegaan met een consument of, indien het een verzekering betreft, een cliënt.

Stb. 2012, nr. 695

In dit artikel is het overgangsrecht inzake de procedures en maatregelen voor de ontwikkeling van financiële producten als bedoeld in artikel 32 geregeld. Artikel 32 is niet van toepassing op financiële producten die na de inwerkingtreding van dit besluit (voorzien per 1 januari 2013) niet meer worden afgesloten met consumenten of cliënten. Hiermee wordt beoogd het artikel te richten op het proces ter ontwikkeling van producten die na de inwerkingtreding van het artikel zijn of worden aangeboden aan consumenten of cliënten. Voor financiële producten die zijn ontwikkeld voor de introductie van artikel 32, en ter zake waarvan na de introductie van artikel 32 overeenkomsten zijn aangegaan met consumenten of cliënten geldt eveneens de verplichting om deze producten periodiek te toetsen volgens de procedures en maatregelen, bedoeld in artikel 32, eerste lid.

Financiële producten die na de inwerkingtreding van dit artikel niet langer op de markt worden aangeboden aan nieuwe consumenten of cliënten, in de zin dat geen overeenkomsten meer voor deze producten worden aangegaan, zijn van de werking van artikel 32 uitgezonderd. Voor deze producten geldt dat de expliciete handavingsgrondslag op het moment dat deze producten op de markt waren nog niet in de regelgeving was opgenomen, zodat het nu verplicht stellen van een productontwikkelingsproces of periodieke toetsing volgens de huidige normen effecten voor de situatie in het verleden zouden hebben die destijds niet te voorzien waren.

Artikel 174 [vervallen]⁴⁵⁵

Artikel 175

De artikelen 153 tot en met 157 zijn niet van toepassing op overeenkomsten inzake krediet, niet zijnde doorlopend krediet, die zijn afgesloten voor 1 januari 1992.

Stb 2006, nr 520

Bij overeenkomsten inzake niet-doorlopend krediet, die zijn afgesloten voor het tijdstip van inwerkingtreding van het Besluit provisie kredietbemiddeling, hoeft niet te worden

⁴⁵² Kamerstuk 32.545, nr. 29.

⁴⁵³ Stb. 2012, nr. 695 en art. II, onderdeel C, Stb. 2013, nr. 339.

⁴⁵⁴ Art. I, onderdeel ZZZ van het Implementatiebesluit AIFMD (Stb. 2013, nr. 293) (red.).

⁴⁵⁵ Stb. 2012, nr. 685.

voldaan aan de artikelen 153 tot en met 157, die uit het Bfd zijn overgenomen en zijn gebaseerd op het Besluit provisie kredietbemiddeling. Deze beperking was voorheen opgenomen in artikel 71 van het Bfd, dat op zijn beurt gebaseerd was op artikel 9, eerste lid, van het Besluit provisie kredietbemiddeling.

Artikel 176

De artikelen 122, eerste lid, aanhef en onderdeel g, 123, eerste lid, aanhef en onderdeel m, en 124, eerste lid, aanhef en onderdeel j, zijn van toepassing met ingang van het boekjaar dat aanvangt op of na het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit.

Stb 2006, nr 520

Dit artikel bevat een overgangsbepaling voor de artikelen 122, eerste lid, onderdeel g, 123, eerste lid, onderdeel m, en 124, eerste lid, onderdeel j. In deze artikelen is de drempel voor de zogenaamde "master feeder"-constructie ten opzichte van het Btb 2005 verlaagd van 99 procent naar 95 procent (zie ook het algemeen deel van de toelichting, onder 7.3). Voor de transparantie-eisen aan de jaarrekening van beleggingsinstellingen is een uitgestelde werking geregeld tot het eerste volledige boekjaar van de beleggingsinstelling na inwerkingtreding van dit besluit.

Artikel 177

De artikelen van dit besluit treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Stb 2006, nr 520

Het is de bedoeling dat voor inwerkingtreding van de Wft en de daarop gebaseerde besluiten één inwerkingtredingsbesluit wordt vastgesteld waarbij het mogelijk is dat bepaalde artikelen later in werking treden. Daarbij zal in ieder geval worden bepaald dat artikel 58 op 1 oktober 2009 in werking treedt.

Artikel 177a

Een wijziging van de richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 of de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 gaat voor de toepassing van dit besluit gelden met ingang van de dag waarop aan de betrokken wijziging uitvoering moet zijn gegeven.

Stb. 2017, nr. 513

In verschillende artikelen wordt dynamisch verwezen naar MiFID II en de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. Zo wordt bijvoorbeeld in artikel 32a, tweede lid, verwezen naar de regels omtrent productgovernance in artikel 9 van de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014. In

artikel 177a is bepaald dat wijzigingen van bepalingen van MiFID II en de gedelegeerde uitvoeringsrichtlijn markten voor financiële instrumenten 2014 voor de toepassing van dit besluit gaan gelden met ingang van de dag waarop aan de betrokken wijziging uitvoering moet zijn gegeven.

Artikel 178

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft.

copyright DUFAS + R.E. Batten

dutch fund and asset

MANAGEMENT ASSOCIATION

